Bp 071/21
1976
1953

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 936. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 20 pengő, félévre 10 pengő. Egy szám 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 50 fillér. 20 mm. magas hirdetés 10 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 január 7.

Budapest pályaválasztás előtt

A „Budapest fürdőváros'' ige megteremtője, dr. *József Ferenc* kir. Fenség.

Budapest főpolgármestere, aki egyúttal az idegen forgalmi tanács elnöke, Szent-Karácsony napján megszólalt a *Pesti Napló* hasábjain. A következetes emberek szavai mindig cselekedetnek számítanak, mert minden megnyilatkozásuk kifejező jele az ő belső elhatározásuk tetté érésének.

A főpolgármester megállapítja, hogy Budapest gazdasági életének megelevenítését, hogy úgy mondjuk reprezentáló, „standard''-ját a jövőben nem lehet a fővárosunkat eddig megilletett erőforrásoktól várni, „mert ezekre, helyi erők mellett, világáramlatok is hatnak, amiket kormányozni és irányítani nem tudunk.''

A fővárosokat országaik teszik naggyá, hiszen az ilyen emporiumok csak olyan reprezentálói az állam háztartásának, mint a ház asszonya a családénak. Budapestet eleddig eltartotta, ruházta, hódító szépségeivel díszítette Nagy-Magyarország ereje és úri gesztusa. Nekünk pedig, a főváros gyermekeinek, nyujtotta a megélhetés könnyű és finom lehetőségeit azzal, hogy ide koncentrálta az ország főhivatalait, a katonaság tömegeit és rangjait, a művészetet, kereskedelmet, ipart, tudományt, vasutat és az ország földjének, erdeinek, bányáinak folyton termő kinceseiből Budapesten élő „vidék'', tőkéit és könnyen nyiló erszényeit.

Nagy-Magyarországot széttépték, megsemmisítették... és a szépséges Budapest Nagy-Magyarország szánandó özvegye lett. Budapest elvesztette eltartóját és most a lecsúszás, a lekopás és elzüllés érzésében ébred rá, hogy ezentúl — a rangos özvegynek most rendes sorsa szerint — a maga választotta keresetből kell megélnie és az elvesztett úri módnak látszatát — a megmaradt vagyon és jövedelem-roncsokból fenntartani, a sors valami csodás fordulásáig.

Fel kell vetni, mert a tartalékok fogytán rövidesen kínokban könnyek között fel fog vetődni a kérdés: miből éljen Budapest?

A hivatalok koncentrációja, ez a folyton dohogó, komoly emberi életeket hullató rosta, adjon valamit? — A katonaságunk ájult erejétől várjunk gordiusi kardcsapást? — A tönkre ment egyház sorvadt karjaiba kapaszkodjunk? — A foszlányokra tépett vasút vezethet-é állandó vérkeringést, hogy életet adjon? — A koldus művészetünknél próbáljunk pumpolást? — A mikroszkóp és töprengés helyett gummi bottal, uccavirtussal dolgozó tudományunkhoz bizakodjunk? — A mi áldott akaratú nagy *Klebelsberg* miniszterünk lassan növő növényének a „magyar kultúrá''-nak késői termésére spekuláljunk? — Vagy a mi csupa szívjóság *Vass* miniszterünk türelmi cseppjeit szedjük altató gyanánt? — A belső struktúrájának átváltoztatása miatt Budapesttől egészen elszakadt, fenékig faluvá savanyodott „vidék'' marokban tartott garasainak hullását várjuk-e? — Vagy talán a kereskedelemben reménykedünk? amelyet első úri felbuzdulásunkban kihajítottunk, megmaradt házunk ablakán, amely alatt most összetört csontjaival alig életképesen kesereg. — Az ipar adjon életlehetőséget? mikor a nagy állami és szociális terhek alatt és a külföldiek tilalmi táblái között még a hajdani „Wanderbursok'' füttyös nyomorult élete sem jut ki neki. — Vagy legyünk kelet és nyugat kártyafészke? Sőt amint a magyar „great old man'' mondta: legyünk a szabadnak tartott Szent Korona házalói?

A főpolgármester pedig fájó aggódásaink közepette rámutat Buda hegyei alatt fakadó gyógyforrások „Rajna-kincsé''-re és bizakodva állja: — Legyen Budapest — fürdőváros!

Igaz, magyar szemnek az is hitvány özvegyi sor: penziót tartani, meg fogadót nyitni és az ősi úri modorért, jó ellátásért és a legfinomabb íz gyanánt beleadott vendégszeretetért számlát nyujtani és pénzt elfogadni. Pedig hát ez a világfelfogásban, illő munka, amely már a nagy-, sőt a góliát-ipar, arisztokrata magaslatára emelkedett.

És a főpolgármester szavai alatt már látjuk a tettet is. Ma még csak javasol, hogy holnap már programmot és nyomban utána mozgató utasítást adjon. A fürdővárost a gellérthegyi forrás csoporton akarja kezdeni. A lágymányosi sósvizek és a már meglevő Gellért-fürdő és a Gellért-hegy bevonásával a Rudas- és Rácz-fürdő helyén kell a nagy központi épületet és vele járóit felépíteni, addig, amíg a Tabán fehér lap, amelyik elrontva még nincsen. Ez legyen első avatása a Budapest-fürdővárosnak.

És ime!

A főpolgármester „in medias res'' lép. Szerinte a legelső feladat a Tabán szabályozásának a gellérthegyi fürdőcsoporthoz való illesztése és már meg is jelöli az erre legalkalmasabb egyetlen embert, *Vargha* Lászlót. Vargha László olyan nagyméretű és olyan magas gondolkodású, hogy Budapest fürdőváros alapvetésénél minden tudásával a főpolgármester mellé áll még akkor is, ha a Tabán eddigi szabályozásának modelljét le kéne takarnia.

Mikor Stefan Helmer, a nagyhírű színházépítő (az ő munkája a Vígszínház és az Orfeumnak épült Fővárosi Színház) évekkel ezelőtt, 1912-ben megbízást kapott a bécsi Diana-fürdő tervezésére, lejött Budapestre, hogy itt tanulmányozza a kontinens akkori legnagyobb fürdőjét, ahová azzal állított be: „Igazgató Uram, legyen szíves rámutatni a hibákra, amikbe beleesett, mert amit jól csinált, azt meglátom magam is.'' A főpolgármesternek módjában áll az új fürdőcsoport elhelyezésének vonalainál és a központi fürdő és gyógyépület kialakításánál igénybe venni Bánlaky Géza és dr. Benczúr Gyula, Zombory István igazgatók évtizedes tapasztalatait; ők ismerik a rejtett hibákat, amiknek ismétlését kerülni kell és ki fogják szerezni Vargha László nagy jóakaratából és nagy tudásából azt az előkelő elhelyezést, amit egy ilyen nagy alkotás megkövetel.

Exner Kornél, a gyáripari képviselők országos testületének elnöke, újévi beszédében jelezte, hogy *kereskedelmi mérlegünk hiánya napi egy millió pengő*.

A Budapesten eddig feltárt források napi hozama kereken 30.000 köbméter 23°-os félhévvíz és 20 ezer köbméter 40—70°-os teljes hévvíz, ami napi kalóriaértékben kb. 30 waggon szenet jelent, ami mint ingyenes üzemérték áll rendelkezésre. 50.000 köbméter víz bőven elég 20—25.000 fürdőző ellátására. Számítsák ki a szakemberek, mit jelent ekkora hévvíztömeg jó kihasználás mellett a kereskedelmi mérleg hiányának pótlásához és szegénynek lett Buda boldogulásához.

Számítsanak rá, hogy a Főpolgármester hamarosan kiadja nekik ezt a feladványt.

Ezzel Budapest új pályára lépve — fürdővárosnak indul. És mi, akik az önkéntes betegápolást arisztokrata passzióvá emeltük, ne szégyeljük becsületes polgári kenyérnek elismerni a hivatásos gyógyítást: a fürdőt. *dr. R. L.*

Budán, 1929 január 6.

BUDAI TÁRSASKÖR

csütörtökön tartott választmányi ülése után rendkívül látogatott társasvacsorát rendezett, amelyen Baránszky Gyula és Faller Mihály köszöntötték föl *Hoor-Tempis* Móritz dr. társelnököt, aki rendkivüli munkát fejt ki a Társaskör érdekében és az őt környező tiszteleten kívül megszerezte számára a tagok őszinte szeretetét. *Balás* Farkas külföldön tett tanulmányútjairól, az ott szerzett tapasztalatairól és a nagy arányokban fejlődő gazdasági életről számolt be érdekesen. Azután vita indult meg a tervezett központi autobusz garage és a jövő évben építendő nagyszabású szeretetház tervpályázata felett, amelyhez hozzászóltak több-kevesebb szatirával György Lajos, Ziegler Géza, Krivoss Árpád. Majd *Viraág* Béla a közelelő választásokra való tekintettel követelte, hogy a párt fektessen még nagyobb súlyt a kispolgárok érdekeinek, főleg lakásszükségleteinek kielégítésére és kifogásolta a kispolgárokra való tekintettel, hogy az autotaxi rendszámoknak csak kisebb része jut a kispolgároknak, főleg a budai bérkocsisoknak, pedig egyszerűen engedni kellett volna, hogy a büzemről áttérhessenek a gépüzemre, mert a szabókat sem gátolta abban senki, hogy a tű-üzemről áttérhessenek a varrógép üzemre. A kérdés elintézését *Hoor-Tempis* Móritz sem tartja szerencsésnek rámutatva arra, hogy a milliós Budapesten *ezer*, a 700.000 lakosú Rómában *hatezer* autotaxi szaladgál. Bakonyi János és Marik Ernő felszólalása után még *Oszoly* Kálmán igyekezett összegyeztetni a véleményeket, ami sok tréfás évődésre adott alkalmat. *Markó* Elek új programmot sürgetett, *Krivoss* Árpád az iparosság ügyét ajánlotta a párt figyelmébe és befejezte az estét *Hoor-Tempis* Móritz befejező felszólalása, mely intelem volt az iparossághoz, mert nem jön el komoly helyre, hogy panaszait megvitassák és így nehéz azokat az ő megelégedésükre elintézni.

AKVINKUM

Kozma Jenő dr. élénk vitát provokált a bécsi-úti új temetőhöz vezetendő villamosvonal kiépítésének kérdése körül a főváros közlekedési bizottságában, ahol még dr. *Botzenhardt* János, *Scheuer* Róbert és *Büchler* József a villamos mielőbbi megépítését sürgették, míg *Kossalka* János, — *aki budai képviselő is* — a villamostársaság mellé állott, a közönség érdekével szemben, amikor kijelentette, hogy „egyelőre elég lesz egy vágány". *Kozma* Jenő kifogásolja városfejlesztési szempontból a mai kapkodást s rendszertelen útépítkezést, amely azt eredményezi, hogy főútvonalak elsatnyulásával bárki építhet magának házat a Sasadban, a Szemlőhegy tetején, a Csatárkadülőben, mire a következő lépés az, hogy deputációk jönnek vízért, útért. Rengeteg olyan utat építenek, amelyeket előzetes terv szerint megcsinálva, meg tudnák indítani a város fejlődésének irányát. Ha meglesz a bécsi-úti villamos nem fognak az emberek felmászni a hegytetőkre, hanem a villamos mentén fog a város fejlődni, úgy, hogy rentábilis lesz ez a vonal is, még pedig a legrövidebb időn belül. Ne tessék bevárni, amíg a Táborhegy oldala benépesül. A vonal közvetlen körzete fog benépesedni, akkor rentábilis lesz a vonal. Annak az útépítésnek a híve és a támogatója, amely a várost fejleszti és a várost abban az irányban fejleszti, amelyet akarnak, nem pedig oly irányban, amely csak az egyes magánosoknak érdekeit követi. Amikor a magánosok rapszodikus kívánságait teljesítik, mérhetetlen költségekbe kerülő áprobo utakat készítenek, végül ott állanak, hogy a főútvonal nincs kiépítve. Ugyanez a helyzet Budának majdnem minden részén. A helyes irány lenne, ha a városháza adná a tempót, az irányt és ne várjuk a magánosoktól, hogy saját érdekük, aprólékos dolgaik kerüljenek előtérbe, mert a mai rendszer mellett állandóan zavarják a biz. tagokat és a városházat kéréseikkel. Nem lehet elodázni a temetői vonal kiépítését azért, mert a bécsi-úti vonal kiépítésére a temetőig szerződésileg is köteles a BSzKRT. Ne beszéljenek rentábilitásról akkor, amikor a rentábilitás úgyis meg fog jönni. A temetőhöz valamilyen tisztességes közlekedési eszközre van szükség. — *Scheuer* Róbert az általunk már évek óta ajánlott terv mellett száll síkra, hogy a HÉV és a MÁV pályaudvarainak Filatori gátra, illetve Óbuda állomásig s onnan balra a töltés mentén Óbuda, illetve Üröm állomásig és a Bécsi-úton vissza a városba. Ez a vonal hallatlanul fejlesztené e vidéket s forgalmilag óriási jövedelmet is jelentene.

ELTEMETETT FORRÁSOK *címen a Hollós Mátyás Társaság által rendezett előadássorozat legközelebbi előadó estje jan. hó 14-én lesz a Császárfürdő Mátyás-termében, este hét órakor, amelyre a meghivókat e héten küldi szét a háznagyi iroda. Előadások tartására felkérte a Társaság Pávay-Vajna Ferenc főgeologust, aki ez évben tartja az első előadást. Becsey Antal, szerkesztő: Zoltán dr. Tekey Imre Gábor és Pfeiffer Gyula min. tanácsost.*

UJÉV BUDÁN

Ripka Ferenc ünnepeltetése

Az új év nem a visszafelé tekintésnek, hanem az előrenézésnek, az eljövendő év programm adásának ünnepnapja. Különösen nagy jelentőségű ez fővárosunkban, ahol ilyenkor hallja a polgárság a vezérek elgondolásait, terveit, álmait és vágyait a város javára. A városházán ez évben is a tisztelgők hosszú sora jelent meg dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester előtt az Egységes Községi Polgári Párttal az élén a hűség, a barátság, a bizalom nyilvánítása mellett. A párt tagjai teljes számban vettek részt a köszöntésen, amelynek beszédét *Kozma* Jenő dr. mondotta, kérve, hogy a főpolgármester vezesse és támogassa a pártot és Isten áldását kívánva munkásságára.

Ripka Ferenc dr. főpolgármester komoly és szép beszédben köszönte meg az üdvözlést, amelynek súlypontja az a nagyhorderejű gondolat volt: az autonómia van a közönségért s nem a közönség az autonómiáért.

A párt üdvözlése után *Frühwirth* Mátyás orsz. gy. képviselő a Kézművesmesterek küldöttségét vezette a főpolgármesterhez, aki ezután *Sipőcz* Jenő polgármesterrel a főváros küldöttségét vezette a Kormányzó elé, akit a főpolgármester üdvözölt magasszárnyalású beszéddel.

Sipőcz polgármestert is több küldöttség kereste fel újévi üdvözletével, aki köszönetében erősen állást foglalt a mostani autonómia épsége mellett.

Ezt megelőzőleg az Egységes Községi Polgári Párt tisztelgett elnöke, dr. *Kozma* Jenő előtt és a párt nevében dr. *Ereky* Károly volt miniszter üdvözölte, biztosítva őt a párttagok ragaszkodásáról. Kozma Jenő dr. tartalmas politikai beszéddel válaszolt, rátérve közéletünk minden jelentős kérdésére.

Itthon — Budán.

A déli harangszó után egymás nyomában jöttek a budai küldöttségek a Ripka-család Gellérthegy-utcai házához és a tágas hall hamar megtelt. Zengő éljen fogadta a kormányzótól érkező főpolgármestert, aki barátságosan rázta meg látogatói kezét.

Az üdvözlés sorát *Baránszky* Gyula dr. kormányfőtanácsos nyitotta meg, aki az egyházközség és a Budai Kath. Kör megbízásából, — majd *Hoór-Tempis* Móritz dr. egyetemi tanár, aki a Budai Társaskör nevében Ripkát és élete párját, — aztán *Fábián* József az I. ker. iparosok és kereskedők, — *Szőke* Adolf a Klotild Szeretetház, — *Szemere* Samuné a Budai Nők Köre, *Ripka* Ferencnét a kör elnökét, — *Kollár* Gábor az I. ker. Iparoskör és a Mészárosok Ipartestülete, — majd a villamos vasutak alkalmazottainak szakcsoportja, *Hódy* Lajos a Farkasrét és környéke, — *Barna* a Klotild árvaház árváival, — *Lukács* a Magyar Dolgozók Orsz. Egyesülete és végül *Dunai* Jenő a Budai Dalárda és 33 Futball Clubja nevében mondottak igaz szeretettől izzó üdvözlőbeszédeket, amit befejezett a dalárda áhítatos éneke.

Könnyes szemekkel, szinte elfogódva mondott a lelkes óvációért köszönetet

dr. Ripka Ferenc.

Nagy érzelem fogja el mindig a szívét, amikor az ő budai hívei halmozzák el jókívánságaikkal, aminél szebb ajándékot nem kívánhat. Mindenki elhozza ilyenkor lelke egy részét, mely megfoghatatlan, mint a virágillat és illat a lelkek megnyilatkozása is, az élet illata. Mélységes hálás köszönetet mond érte.

Ugy érzi magát e napon, mint az utas, aki elérkezett az idő egyik határállomásához, ahol nehéz az átkelés, mert megállítja az utast a vámvizsgálat. Kell, hogy rendben legyen a podgyász, amit át akar vinni és rendbe kell lenni a valutájának is. A mi utiköltségünk a munkakészség, a tettrevágyás, az akarás.

És a szeretett e megnyilvánulására azért van nagy szükség, mert mindenkinek szüksége van embertársaira. Ez az a védő erdő, mely körülveszi, s ha egy fa kidől, jöhessen helyébe más. És az erdőnek illata is van, a kultura és a nő.

De szüksége van az utasnak vizumra is s ez nálunk a jó Istenben való megingathatatlan hitünk a nemzet életébe vetett bizodalommal, hi-

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, izületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére.
Svéd tornaterem.

tünk és bizodalmunk egymásba és önmagunkba.

Ő nyugodtan nézi a holmiját és látja, hogy bátran át mehet a határon, mert meg van a munkaszeretete és barátainak védő erdeje. Hatalmas, egészséges erdő köpén áll, ez az erdő éltet, megóvja a fertőzéstől és sártól, mely visszahull azokra, akik feléje szórják.

Ennek az erdőnek erős törzsei az egyházközségek. A toronyra szükség van, mert az égre mutat, — szükség van az órára, hogy el ne mulasszunk semmit. Hű marad ehhez az erdőhöz, mindazokhoz, akikkel együtt indult, mert lehetetlen, hogy elszakadjon attól a termő talajtól, amely az erőt adja neki. Ehhez köti élete, minden sikere.

Azután sorban köszönetet mondott az egyes testületeknek: — a *Budai Társaskörnek*, ahonnan elindult az élet magasságaiba, — az *Iparosok Körének*, mert 25 év előtt ezekkel indult a közéletbe és pártja, a Szabadpolgári Párt ennek köszönhette minden sikerét. Nehéz küzdelmében ezt kell két kezével alátámasztania az államnak és városnak, mert ez a városalkotó és fejlesztő elem. Ahol befolyása érvényesül, igyekszik megértetni, hogy ezt a társadalmat át kell segíteni a válságon.

Megköszönte szép szavait Lukácsnak, aki hűséges zászló volt mindig a hareban és szeretettel fordult az árvák felé, mint az erdő új hajtásait fogadja. Ő is árva volt — és itt elesuklott a hangja — ő tudja, hogy mit jelent az, árvának lenni. Mint a magyar kultúra kitűnő reprezentánsát üdvözölte a Budai Dalárdát és mélységes hálával köszönte, hogy ezt a napot az ő házánál szépséges nyitányával segít ünneppé avatni.

Örömmel vette a villamos vasutak szakcsoportjának közeledését, mely most éli megalakulása nehéz küzdelmeit, amelyben számíthatnak az ő közreműködésére.

Köszöntötte a hegyvidéket, mely büszke, de a lakói nem. Az ő számlájuk meg van terhelve, de a számadást nem ő vezeti, mert ő már régen lekvittelte volna. Ez nem tisztességes adósság és figyelmezteti a likvidálókat, hogy ezt mielőbb ki kell egyenlíteni.

A budai kereskedők üdvözletét örömmel vette, tudja, hogy nehéz küzdelemmel élnek, de reménysége van, hogy ez az év jobb lesz az előzőnél, mert az adókedvezmények révén nagy arányokban megindul az építkezés s ezzel a gazdasági fellendülés.

Beszéde utolsó szavait elnyelte a felharsant és sokszor megismétlődő éljen, mely meleg, őszinte szeretettel töltötte be a főpolgármester vendégszerető házát, mire lágyan megcsendült a Budai Dalárda éneke és magasan szárnyalt a Magyar Hiszekegy.

Az ünneplő társaság az ebédlőterembe vonult, ahol poharat ürítettek a házigazda és családja egészségére.

*

Becsey Antalt az Egys. Községi Polgári Párt társelnökét saját patriájában, a Kelenföldön ünnepelték melegen párthívei és tisztelegtek előtte azok az iparos testületek, amelyeknek tevékeny elnöke, lelkes vezére. Egymásután üdvözölte őt a Budapesti Bádogos és Szerelő Ipartestület, a Kékosz küldöttsége, a Kárpitos Ipartestület elnöksége és a kerületi iparosság.

Óbudán nagy gondot okozott a III. kerületi „Egyesült Polgári Társaskör" elnökségének, hogy a minden ünnepléstől elzárkózó, köztiszteletben álló és őszintén szeretett elnökét, *Andréka* Károly főkapitányhelyettest az újesztendő küszöbén milyen módon üdvözölje méltóképen. A III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör, a III. kerületi Torna- és Vivóegylet és a „Dalkoszorú" vezetősége *Rezső* Antal ügyvezető alelnök indítványára úgy határozott, hogy a Társaskörben az ebédutáni feketénél megjelenő elnököt a három egyesület meglepetésképen együttesen üdvözli. Újév napján délután 3 órakor a Társaskör tagjai, és a két egyesület népes küldöttsége a [illegible] igazgató a III. kerületi Torna- és Vívó-egylet nevében a maga közvetlenségével, megható beszédben kívánt az Elnöknek és családjának minden jót, a *„Dalkoszorú"* pedig először dallal, majd Tóth Ferenc igazgató talpraesett beszédével köszöntötte Andrékát. Végül *Orova* Zsigmond dr. törv. hat. biz. tag a bizottsági tagok nevében fejezte ki jókívánságait, éltetve az elnököt és hűséges, önfeláldozó hitvesét. Az őszinte ünnepeltetéstől meghatott szavakkal köszönte meg *Andréka* Károly a feléje áradó szeretet megnyilvánulását, kifejezve a magyar feltámadásban való reményét. A „Dalkoszorú" énekkara befejezésül elénekelte a „Hiszekegyet".

Jól fog mulatni, ha ZVERKÓNÁL vesz báli cipőt

Újév a hegyek közt. Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség, amelynek célja, hogy méltó keretbe foglalja az óbudai hegyvidéket és minden szépségét érvényre juttassa, lakóinak boldogulását szolgálja, ez évben is fontos, nagy munkát végzett, amennyiben útépítési programmjának tekintélyes részét: az *első hegyvidéki körutat* teljesen megépíttethette, úgy hogy autobuszok is zavartalanul járhatnak rajta. Az elektromos világítás tavaly Erzsébet napja óta teszi széppé és világossá az eddig komor, sötétségben volt óbudai hegyvidéket. Az óbudai hegyi vízvezetéki új medence megépítésének megkezdésével megindult az idén az a folyamat, mely 1930-ig vízvezetéki csőhálózattal fogja levonni az egész hegyvidéket, a növénykultúra még intenzivebb fejlesztése és a higienia érdekében. Ha ezek mellett a téglagyárak és a készülő Attila-park ügyét is olyan eredménnyel sikerül majd kölcsönös megnyugvással megoldania, nyugodtan tekinthet vissza munkálkodására. Mindezek tudatában indultak a hegyvidéki szövetség küldöttei: Brandt Izsó, Brandstein Arthur, Dulánszky Raymund, Gécs János, Kemény Lajos, Lugmayer József dr., Löwenrosen Károly, Perlmutter Samu, Reiner Hugó, Schlanger Adolf, Vörös Lajos és Wellisz János szövetségi tagok *Szervei* György vezetésével a letűnő év utolsó napján *Szilágyi* Károly elnökhöz, akinél *Lugmayer* József dr. alelnök tolmácsolta a szövetség tagjainak köszönetét és háláját a szeretett és nagyrabecsült vezér előtt. Szilágyi Károly megindultan viszonozta tagtársai üdvözletét, melyben őt legerősebben az a fogyton erősödő szeretet hatja meg, amely a tagtársak együttese részéről nyilvánul meg az ő sze[illegible]

Az évforduló alkalmával a Magyar Asszonyok Pártszövetsége melegen üdvözölte országos elnökét, *Toperczer* Ákosnét, akit mélyértelmű beszéddel dr. *Kirchner* Béláné főv. biz. tag köszöntött.

Sevró-lakk férfi-cipők ZVERKÓNÁL 30 pengő

I. ker. Iparoskör népes küldöttsége kereste fel *Máté* István díszelnökét, akit az újév alkalmából *Kollár* Gábor elnök lelkes beszédben üdvözölt. Kiemelte Máté Istvánnak az iparos érdekekért folytatott küzdelmeiben elért érdemeit. Máté István meghatva köszönte meg az üdvözlést. A küldöttség innen dr. *Krivoss* Árpád lakására vonult, hogy őt, mint a Budai Iparosszövetség megszervezőjét köszöntse az évforduló alkalmából. Kollár Gábor rámutatott arra az általános közönyre és meg nem értésre, mellyel az iparosérdekeket mindenütt kezelik s melynek eredménye az, hogy az iparosság bizalmatlan a hatóságokkal szemben, melyek üzemeik révén a kispolgárok boldogulása elé a legsúlyosabb akadályokat rakják. Dr. Krivossban azt becsüli, hogy bátran és félelem nélkül küzd az iparosérdekekért, s az iparosság bizvást számíthat reá. Dr. Krivoss meghatva hárította el magáról az ünneplést. Meggyőződése, hogy ennek a legelhanyagoltabb s a gazdasági viszonyok által leginkább sújtott társadalmi osztálynak felkarolása egyenesen nemzeti érdek. Az iparosság a polgári gondolat leghűbb őre, hazafisága mindenek felett áll, de szervezetlen, s így sehol nem méltányolják, érdekeit mindig más érdekeknek rendelik alá. Addig folytatja a küzdelmet, amíg a budai iparosok erős, hatalmas táborban nem egyesülnek.

Krivosstól a küldöttség Dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester üdvözlésére vonult fel.

ZVERKÓ [illegible]

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

A választmányi ülés nagy ellenkezéssel vette tudomásul ezt a tűrhetetlen tarifapolitikát és bevárja a távollevő *Becsey* Antal kormányfőtanácsos egyesületi elnök hazatértét, hogy *Gömöri* Győző ügyvezető-elnökkel a szükséges lépéseket megtegye. *Sinkó* Pál alelnök beszámolt arról is, hogy e sérelmes viteldíjszabása ügyében Lukács Gyula háznaggyal egyetemben eljárt dr. Lobmayer városi tanácsnoknál, aki ezt a kérdést kapcsolatba hozta a Fehérvári-úton létesítendő autobusz-járatokkal.

Tüdőbeteggondozó intézet létesítését határozta el a főváros közegészségi ügyosztálya a II. kerületben is a Margit-körút környékén, amelyhez az alkalmas telket most keresik.

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI

A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVÍZTERMELŐ KÉSZÜLÉKEK

*

SOLTI LÁSZLÓ
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel. J. 128-01

Rendkivül olcsó januári vásár
Előrehaladott idény! Leltári árak!

Kötöttáruk:

	azelőtt	most
Gyermek pulover és mellény, tiszta gyapjú	7·50	5·—
Női, férfi pulover, mellény, tiszta gyapjú	12·—	7·50
Női kötött kosztüm, tiszta gyapjú	32·—	26·—
Angol női harisnya	2·40	2·—
Ia flor harisnya, női	3·70	3·40
Ia Bemberg selyemharisnya „Fábjó" védjegyű	5·80	4·50
Ia mouslin harisnya		1·85
Férfi socni reklám		—·50
Férfi flor socni Ia minőség, divat mintákban 3·—, 2·80		2·—
Jóminőségű bélelt trico és kötött gyapjú keztyűk 4, 3		1·85
Női reform trico nadrág		1·85
Női nadrág, maco anyag, divat forma (svájci)	4·—	3·50
Csíkos műselyem nadrág, hibátlan		3·20

Férfi fehérneműek, saját készitmény:

Férfi ing, poplen mellel	5·—
Férfi ing, jó minőségű zefirből, 2 gallérral	7·—
Ia poplen ing	11·50
Ia angol oxford ing	15·— 12·50
Ia fehér poplen ing, angol, sima és mintás	13·50 12·—
Ia sifon ing, francia piqué mellel, vállfolttal	9·50
Ia frack ing, vállfolttal	11·20
Ia báli ing, 100 cm. hosszú, szintartó bordürrel	10·40
Ia háló ing, vitézkötéssel, divat façon	12·—
Jóminőségű cöpper hosszú nadrág, szintartó díszítéssel	7·— 5·50
Jóminőségű flanell pijama öltöny, rendkívüli ár	10·50

Dús választék nyakkendőkben.
Mértékszerinti készités hozott anyagból is.

Női fehérnemüek:

Ing hímzéssel	2·10	1·90
Nadrág-combiné, fehér és szines	7·— 6·—	4·50
Háló ing, szines és fehér, hímzéssel vagy ajourral	8·50	7·—

Nagy választék zsebkendőkben, sálakban, ernyőkben, futószőnyeg és függöny anyagokban, csipke, szalag és szabókellékekben, D. M. C. és divatárúkban.

Méter áruk:

Mosódelén, garantált szintartó		—·90
Ia mosó műselyem, divatos mintákban		2·60
Jóminőségű tennisz-flanell		1·10
Jóminőségű divat flanell, „Goldberger"		1·95
Jóminőségű doubl-flanell		3·—
Valódi svájci nánsouk, minden szinben		1·95
Jóminőségű sifón	1·30	—·96
Jó minőségű lepedő pamutvászon	2·60	2·30

Nagy választék szövetekben, batiszt, sifón, vászon, damaszt, poplen, oxford, bársony és egyéb ruhaanyagokban.

Nagy választék mindennemü selyemanyagokból:

Creppe de chine, nehéz minőség	8·—
Nyersselyem, sima	4·40
Creppe satén, nehéz minőség	16·80 13·—
Tiszta selyem georgette	8·—
Egész nehéz lavable, női fehérneműre	10·50

Szolid szabott árak! Pontos kiszolgálás!

Nagy választék eredeti Wimpassing sár- és hócipőkben!

FÁBIÁN JÓZSEF uri- és női divatáruháza Budapest, I, Krisztina körút 8—10. (Anna udvar, a Posta-palota mellett). Telefon: Aut. 502-26

Bar 07-1/21

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK:

Ripka Ferenc dr. főpolgármester újév napján egy napra, fontos népjóléti ügyekben Kalocsára utazott, ahol Vass József miniszterrel tanácskozott.

Bódy Tivadar felsőházi tag a Nova és a Helyiérdekű vezérigazgatója hülés következtében megbetegedett és napokig az ágyhoz volt kötve, mert orvosai komplikációktól féltették. A betegség sima lefolyású volt és e hó 4-én már ismét átvette vállalatai vezetését.

Becsey Antal kormányfőtanácsos, főv. bizottsági tag jan. 3-án Berlinbe utazott az autobusz garázsok tanulmányozására.

25 év Buda történetéből

címen e számunkhoz csatoljuk a jubiláris melléklетünk I. részét és legközelebb folytatjuk.

A rigmusos „tsalogató" révén összejött társaság aranyos jókedvben töltötte a Hollós Mátyás Társaság által rendezett Szilveszter-estét a *Tsászár feredőben*, ahol az Társaság helyiségében megjelentek: hevesi Bellaágh Imréné, Beöthy László, Buday István, Csögényi Béla és neje, Czölder Dezső, Daróczy Zoltán és családja, Fassinger Adolf ezredes, dr. Folly József és neje, dr. Gergelyi Zsigmond, Kanczer Zoltán, Kemény Zoltán és neje, Kulcsár Richárd és neje, dr. Koller Károly, dr. Mádai Lajos, dr. Morvay Győző és neje, Palóczy Viktor és neje, Peterdy Sándor, neje és hat fia, dr. Reicher Andor Endre, Réw Sándor és neje, Szalma Béláné, Szentimrey Lulu, Vagner Vilmosné és Vilmos fia, Viraág Béla, neje, leánya Viraág Ilonka. A pompás hangulatban *Viraág* Béla háznagy mondotta az első felköszöntőt, éltetve a kormányzót, a kormányelnököt és a főváros kormányzóját: a főpolgármestert. *Andor* Endre pompás jeleneteivel emelte tetőpontra a derültséget, *Daróczy* Zoltánné művészi tüttyével, *Szalma* Béláné és *Kulcsár* Richárd kedves énekével, dr. *Mádai* Lajos nagyszerű gitárjátékával és *Peterdy* Sándor a H. M. T. tisztikáráról készült rigmusos bemutatásával és a nekik szóló szellemes újévi kívánságaival aratott igen nagy sikert.

Ujra a gyengeelméjűek viszsznek el jelentékeny összeget a főváros pénztárából, mert számukra a Toldy Ferenc-utcai gyógypedagógiai internátus kibővítéséhez szükséges telket vásárolnak. Mult alkalommal egy másik ilyen intézettel kapcsolatban már kifejtettük, hogy felesleges kiadás a később legfeljebb napszámossorsba kerülő — emberileg nézve részvétet keltő, szerencsétlen — gyermekekre ennyi tengernyi pénzt költeni akkor, amikor a tehetségesekkel egyáltalán semmi kivételeket sem csinálunk. A szürke átlagból kiváló nagyszámú gyermekek legtöbbje gyötrelmes szegénységben, fűtetlen, zsúfolt, sokszor pincelakásban éli kálváriás életét és vagy korán elpusztul, vagy felnőtt korában keserűen menekül innen, a hazájából, ahol felfelé törő szárnyaira csak béklyókat raktak, de segítséget schol sem kapott. Ezeknek a helyzetét összehasonlítva a gyengeelméjűekével — az utóbbiaknak gyöngyéletük van. Nem irígyeljük tőlük ezt a gyöngyéletet, de az osztó igazság alapján legalább is olyant kérünk a kiváló tehetségű gyermekek részére.

Nem törődnek a városházán sem a pártokkal, sem a közönség érdekével, mert Perczel Béla felszólalása szerint a költségvetés tárgyalása alkalmával a mult évben az összes pártok hozzájárultak ahhoz, hogy a Zugligetben a Disznófő körül egy közkút állíttassék fel, még pedig azért, hogy vasár- és ünnepnapokon a heti munkában elfáradt munkásosztály ezrével keresi fel ezt a vidéket és amikor egész napon át ott tartózkodik egy pohár hideg vízhez sem juthat. Saját szemeivel látta, hogy a vizet üvegben hozták lakásaikból, a városból, a hátizsákokban. A költségvetésben fedezet van reá, egyhangulag fogadták el a bizottsági tagok a javaslatot, a szegény emberek vágyva-vágynak reá, — de a közkutat még sem építették meg.

WINKLER ANTAL

„HÁROMVERÉB"

vendéglője (a régi „Pilseni")

II., FŐ-UTCA 8. SZ.

elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok

UDVARI SÖR

Társaságok számára

KÜLÖN TERMEK

zongorával!

ZÓNAREGGELI

A jövő álma Óbuda végleges rendezése, amit a Közmunkatanács jelenlegi nagy koncepciójú elnöke gyönyörűen megállapított már. A Közmunkák Tanácsa legutóbbi ülésén az 1929. évi programmjába máris felvette a nagyon fontos hajógyári sziget rendezésének kérdését. Végérvényesen elhatározta, hogy a sziget hatalmas területe közpark célját fogja szolgálni s azt elsősorban sportcélokra fogják fenntartani. Óbuda és a főváros városfejlesztési politikája ehhez a tervhez fog alkalmazkodni, amely több egészséget lesz hivatva adni a lakosságnak. De vonzó attrakció lesz az idegennek is, mert az óbudai új híd jobbra a Margitszigettel, balra a Hajógyári szigettel kapcsolódik majd s összekötve a két szigetet, a kontinensen egyedülálló parkot fog képezni.

A Svábhegyi Egyesület január hó 7-én (hétfőn) este nyolc órakor a Pannónia szálló (VIII., Rákóczi-út 5.) külön termében tartja meg havonkinti szokásos

TÁRSAS VACSORÁJÁT,

melyen Jakab László dr. igazgató főorvos előadást tart „A Svábhegy, mint klimatikus gyógyhely" címen, — egyúttal a svábhegyi strandfürdő még ez évben leendő létesítésének fontos ügyéről is nyernek részletes ismertetést a tagok.

Hazafias üdvözlettel
Bódy Tivadar dr. s. k.
elnök

Kedves budai esküvő volt december 30-án a Ferencesek Margitkörúti templomában, ahol a Magyar Villamos Művek Szövetsége elnökének *Stark* Lipótnak leánya, *Stark* Ketty fogadott örök hűséget *Färber* Józsefnek, a Färber Testvérek műszaki cég beltagjának. A menyasszony és a vőlegény számos jó ismerőse, barátja és rokona zsúfolásig töltötte meg a templomot. Bájos volt a menyasszony, nagyanyjától örökölt fehér fátyolában, amelyet sok évtized előtt himzett nagyszerű ízléssel valamilyen kérgeskező tót parasztasszony. Bájos volt a két kis cserkész-farkaskölyök, aki a fátyol végét tartotta, a Toldi Miklós-cserkészcsapat állott sorfalat, amely csapatnak parancsnoka a vőlegény. Az egyházi esküvő után a rokonok a Gellért-szálloda egy külön termében gyűltek össze ebédre, amelynek befejeztével a fiatal pár nászútra indult a tiroli havasok közé. A templomban ott láttuk Seitovszky Tibort, a Hitelbank vezérigazgatóját, családjával, Hubert Lipótot, a Ganz-féle Villam. Rt. vezérigazgatóját nejével, Zipernovszky Károly műegyetemi tanárt, Hollós József ny. államtitkárt, aki a menyasszony tanuja volt, dr. Szukováthy Imre főorvost, mint a vőlegény tanuját és igen sok budai és pesti előkelőséget, különösen a gyáripar köréből. A fiatal házasok Budán fognak lakni és tevékenyen résztvesznek abban az emberbaráti munkában, amelyre Budának annyira szüksége van.

A Retek-utca környékének közlekedését alaposan rendezik. A 81-es és 83-as villamos megálló előtt sorakoztató korlát lesz; a meglevő hurokvágányhoz kitérő vágányt építettek, a járdákat átalakítják és járdaszigeteket létesítenek, amik a fel- és leszálló közönség testi épségét teljes mértékben biztosítják. Ugyanekkor az autotaxi állomást is szemben helyezték el a Krisztina-körút 43—45. számú házak előtti közterületre.

A lélekmentés gyönyörű munkája mellett az éhező test gyötrelmeit enyhíti a Keresztény Nemzeti Liga III. ker. szervezete most már második télen azzal, hogy ingyen kenyeret oszt a szegényeknek. Óbudán: havonkint ezer kg.-ot a négy téli hónapon át. A szétosztást a Ker. Magyar Asszonyok Pártszövetségének tagjai végzik nagy áldozatkészséggel Toperczer Ákosné orsz. elnök és Kecskeméthy Anna, dr. Telkesy Ivánné helyi elnökök vezetése mellett minden hétfőn és csütörtökön fél négytől fél öt óráig, a Koronatér 3. sz. alatti helyiségben.

Krivoss Árpád dr. előadása iránt amelyet e hó 17-én, csütörtökön este 7 órakor tart a *Budai Társaskör*-ben „Az iparosság helyzete a céhrendszerben és a szabad ipar idején" az érdekelt iparosságon kívül a budai társadalom minden rétegében nagy az érdeklődés.

Nász. *Almási Balogh Máriát* eljegyezte *Spyers Duran Alfréd* m. kir. százados. Budapest, 1928 karácsony.

Budai kirakat nyerte a díszoklevelet a „Magyar hét" kirakatversenyén, *„Fábián József"* Krisztinakörút 8—10. szám alatti divatáruháza, melynek hatalmas portáléját ez év nyarán építették. Az OMKE hivatalos lapjának közleménye szerint a „Fabian"-féle üzlet kirakó ablakai tükröztették legjobban a magyar ipar elsőrendű termékeit. Budán ez nem meglepetés, nem ujság. *Fábián* József ma már első helyen álló divatáruháza 18 év alatt fejlődött a budaiak szemeláttára a legszerényebb kezdéstől mai nagyszabású arányaihoz. Vásárlóközönségének kiérdemelte a teljes bizalmát, mert kiváló izléssel a legjobb minőségű árút tartja raktáron és a legszolidabb módon szolgálja ki vevőit. Az okos, ügyes kereskedő csak így tudja megtartani vásárlóközönségét.

A föld alá velük, már mint az illemhelyekkel, amelyeknek mai elhelyezése csöppet sem esztétikus. S akkor talán Budának is jut belőle több, mert ma csak hét van összesen — ezzel is megcsúfolva a testvéri osztozkodás igazságosságát. Pesten tizenegyszer több van a zöldre festett házikókból, pedig a lakossága csak négyszer több.

Szomorú szívvel jelenti *Gömöri* Győző a Hazai Ált. Bizt. RT. igazgatója és a „Buda Alsóvárosi Egyesület" ügyv. elnöke, hogy édesatyja *Gömöri* Boldizsár tapolcai nyug. m. kir. telekkönyvvezető újév napján rövid betegség után, életének 91. évében Budapesten csöndesen elhunyt. Január hó 2-ik napján, délután helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben, hitvese mellé. Siratják fiai Gömöri Győző és Gömöri Jenő, unokái, dr. Gömöri Pál és Gömöri Kató, gyászolják a Kolhanek és Raidl családokon kívül nagyszámú tisztelői és barátai.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Az új városi bérház a Németvölgyi-úton egy millió pengő költséggel épül.

Karácsonyfa ünnepélyt rendezett a Svábhegyi Kisdedóvó dísztermében *Mikus* Istvánné vezető kisdedovónő, mely kitünően sikerült. A Svábhegyi Egyesületet az ünnepélyen *Bercsényi* Antal főtanácsos, ügyvezető igazgató képviselte és ez alkalommal osztották szét az egyesület adományait.

Alarcos, jelmezes estét rendez e hó 12-én este a Budai Vigadó összes termeiben a budai ifjuság közkedvelt tánctanára, Vogl Imre, akit általában Vogl tatának becéznek, ahol kétféle zene is lesz; reggelig tartó tánc és a jelmez sem kötelező. A hölgyek estélyi, az urak sötét ruhában jelennek meg. Személyjegy 4 pengő, táncosjegy 2 pengő 50 fillér. A Vogl Imre táncestélyei mindenkor sikerülnek és most is nagy érdeklődés nyilvánul meg Budán a jelmezes est iránt, amelynek élén kétszázötven fess budai fiú áll.

Vallás szerint Budapest lakossága, amely az 1925. évi népszámlálás szerint 960.995 lélek volt és 1928 évre átszámítva 977.954 lelket jelent — a következőképen oszlott meg: 575.437 római katholikus, 9240 görögkatholikus, 4016 görög keleti, 45.736 evangélikus, 109.761 református, 2603 unitárius, 207.563 izraelita, míg a többi az egyéb felekezetek és ismeretlen vallásuak között oszlott meg.

A paritás kedvéért már régen meg kellett volna rendezni a Városmajorban is, éppen úgy, ahogy a Városligetben történt — az ingyenes zenekari hangversenyeket. Ez most szóba került a főváros népművelő bizottságában is és éppen egy budai hang kivételével arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a városmajori hangversenyeket már ez évben megrendezik.

A kuruc generális. Vak Bottyán is utcát kap Budán a Lágymányosi-utca és Lenke-út között, a Verpelétiút keresztezésénél. A Tamás-uteából. a Németvölgyi-árokig terjedő névtelen utca a *Vadgalamb* nevet kapta.

Siklót a Sashegyre. A bevételek szaporítása érdekében szükségesnek tartotta a közgyűlés 12 év előtt a fogaskerekű vasut, a sikló és propeller üzem községesítését. Akkor Baránski ajánlotta a krisztinavárosi oldalon egy új sikló építését a Várba, Vázsonyi pedig a meglevő üzemek átvétele mellett egy új fogaskerekű vasut vagy lift létesítését — már akkor — a Gellérthegyre. Csupa okos dolog. De sietni kellett volna vele, mert eladás előtt állott a Gellérthegy, s akkor aztán mehettünk volna a lifttel a szomszédba. Hát a *Sashegy* — az kutya? Liftet neki, siklót vagy fogaskerekűt! S a fürdővárosnak induló (talán inkább ballagó) Budán ezt nem is kell villamoserőre berendezni, hanem vizierőre — keserű vizire, — az jobban hajt.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila-u. 12

A hitvédelmi folyóiratok egyik legügyesebben szerkesztett lapja a Szent Péter és Pál egyházközség Tudósítója Óbudán, amelynek ötödik évfolyama első számában értékes cikkeket írtak: gróf Hunyady Ferenc, Samassa Désy Annie, P. Böle Kornél, Reischl-Réw Sándor, Leiner Mihály stb. A magas nívójú lapnak címlapját az ifjú illusztrátor gárda legtehetségesebb tagja Kapeza Ila iparművésznőnek középkori gótikus fametszett stílusban készült tusrajza ékesíti.

MENCZER gallértisztítása vezet Drbja 10 fill. Telefon Külön vidéki osztály

Ferdeségek. Városunk nemcsak fordított, de ferde is. Kezdődik a ferdeség a szent Korona gombján lévő kereszttel, amit aztán városunk építészei és „szépítészei" irányadóul vettek. Igy a Kir. palota nyugati szárnyával rézsut vonul hátra. A Lánchíd a két partot ferde irányban köti össze. A megesukló Margit-híd majd jobbról-balra, majd balról-jobbra görbül el. Az Akadémia, a Szent István Bazilika, az Opera mind ferdén állnak. A Keleti pályaudvar csalóka távlattal tud csupán egyenes vonalba vergődni. A Rákóczi-út harmadik harmadában hirtelen balra kanyarodik, megrontva azt a sugárvonalat, mely a pályaudvartól egyenes irányban vezetett volna le a Dunára. Az Andrássy-úttal párhuzamos utcák sora is (a szalámi-szeletek) mind egyszálig ferde. De még a Dohány-utcai zsinagóga is az. Pedig ennek mi köze a kereszthez, ha az görbe is? — Igy írja azt régi könyvében Ágai Adolf.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Harangja javára hangversennyel egybekötött táncestét rendez jan. 12-én az óbudai r. k. egyházközség a Korona Vigadóban.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig; nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA!!

ÉKSZER

oroszhegyi Szabó István

ékszerész-órásnál

Budán, II., Fő-utca 45 sz.

LURIE ÉS TÁRSA

TEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.

Telefon: Automata 534—11.

BÉRAUTÓ

AUTÓTAXI

lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:

HORVÁTH

III, Fő-tér 1. Telefon: Aut. 623-89

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készitett valódi grahamkenyér

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-lisz (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállitáson diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A

»KISRABLÓ«

SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú

Magyar és Francia konyha

Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI

KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖZPONT: BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 4.

Sürgönycím: „FŐTAKARÉK" Alapitási év: 1846

BUDAPESTI FIÓKOK:

I. ker., Horthy Miklós-út 1.
I. ker., Krisztina-körút 133.
II. ker., Fő-utca 2.
III. ker., Fő-tér 2.
IV. ker., Károly király-út 30.
V. ker., Nádor-utca 23.
VI. ker., Andrássy-út 2.
VII. ker., Erzsébet-körút 58.
VIII. ker., Rákóczi-út 11.
IX. ker., Vámház-körút 1.

VIDÉKI FIÓKOK:

Debrecen, Szent Anna-utca 13. | Nyíregyháza, Bethlen-utca 5.

BETÉTEK KÖNYVECSKÉRE, CSEKK- ÉS FOLYÓSZÁMLÁRA. — JELZÁLOGKÖLCSÖNÖK FOLYÓSITÁSA. — TŐZSDEI MEGBIZÁSOK TELJESITÉSE. — KÜLFÖLDI KÖVETELÉSEK ÉS PÉNZEK VÉTELE, ELADÁSA. — VÁLTÓK LESZÁMITOLÁSA. — ELŐLEGEK ÉRTÉKPAPIROKRA. — HITELLEVELEK BEL- ÉS KÜLFÖLDRE.

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Friedländer Andor

a Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója Buda gazdasági életének fejlődéséről

A gazdasági élet nagyjelentőségű problémáiról Friedländer Andor, a Budai Általános Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója nyilatkozatot tett a Budai Napló számára. Friedländer ma első vonalban álló pénzügyi szakember, tehát nyilatkozata nemcsak érdekességénél fogva, hanem súlyánál fogva is minden figyelmet megérdemel.

— Buda gazdasági helyzete az egész vonalon egészséges fejlődés képét tárja elénk, az ipar és kereskedelem állandóan fejlődik, amit még növel az a körülmény, hogy itt a gazdasági élet nem ment át különösebb megrázkódtatásokon. Az 1%-os rátaemelés hozta magával, hogy a kihelyezési kamattételt 12%-ban állapítottuk meg s a betét kamattétel felemelése után örömmel látom a betétállomány emelkedését és a tőkeképződés szükségszerűségét. Az itteni piac kielégítő, mert hiszen Buda és környéke ipari terénum lévén, a gazdasági fejlődés lehetőségei tehát az egész vonalon fennállanak. Éppen ez az oka annak, hogy a takarékpénztár üzletágakban ezen a piacon az iparosoknak adott bekebelezési kölcsönök képezik egyik fő üzletágunkat.

— Hogy az 1%-os rátaemelés bizonyos drágasági folyamatot vonna maga után, ez még nem alakult ki teljesen és ez irányban nyilatkozni sem lehetséges.

Budának reprezentáns pénzintézete, a *Budai Általános Takarékpénztár*. 1910-ben alakult az intézet, tehát 19 esztendőn át működött és ez a működés mindenkor áldásos és hasznos volt Buda gazdasági életére nézve.

Az intézet székháza a Viziváros központjában, a Fő-utca 9. szám alatt van. Tradicióinak megfelelően főleg takarékpénztári üzletet forszírozza erősen az intézet, mely Buda kereskedelmének, iparának, valamint polgárainak jogos hiteligényeit a legmesszebbmenően és közmegelégedésre elégíti ki. Mint a város vezető pénzintézete, rendkívül kuláns kamattételekkel, előnyös feltételekkel dolgozik és a budai pénzpiac rendezettségéhez és konszolidáltságához nagyban hozzájárul az a minden tekintetben kiegyenlítő és irányító hatású működés, amelyet a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* kifejt. Példátlan az a bizalom, a legnagyobb pénzigénylőktől a legkisebbekig, a *Budai Általános Takarékpénztár* iránt, ezzel csak az a bizalom vetekszik, melyet a betétesek tanúsítanak az intézet iránt, akik a rossz betétképződési viszonyok dacára is tömegesen helyezik el betéteiket az *„öreg takarékban."* Ennek köszönhető, hogy az intézet összes állományai rendkívüli emelkedést mutatnak fel. Váltótárcája és folyószámla kihelyezése 1928. év folyamán nem kevesebb, mint körülbelül 100 százalékkal emelkedett. Figyelemre méltó, hogy a betétállomány csaknem kizárólag kis betétekből áll, jeléül az intézet egészséges és sikeres betétpolitikájának.

A Budai Általános Takarékpénztár alaptőkéje 200.000 pengő, de emellett azonban nyilt és latens tartalékai olyan vagyont reprezentálnak, melyek hatalmasan alátámaszthatják az intézet amúgy is széles anyagi bázisát. Az intézet kamatpolitikája rendkívül kuláns s igazodik egyrészt a *Nemzeti Bank* és a *Pénzintézeti Központ* által megadott irányelvekhez, másrészt pedig a budai piac mindenkori helyzete által determinált viszonyokhoz.

Az a közel két évtized, mióta az intézet fennáll, a szakadatlan és egyre nagyobb méreteket öltő fejlődés jegyében telt el. Az a fáradhatatlan és zseniális szellem, mely a *Budai Általános Takarékpénztár* vezetésére rányomta a bélyegét, valóságos csodákat művelt. Az intézet vezérigazgatója *Friedländer Andor*, aki nemcsak hogy átkalauzolta intézetét a forradalmak viharain, hanem győzelmesen nyomult előre egyre nagyobb sikerek és fejlődési lehetőségek felé, abban az időben, mikor még az is nagy eredménynek számított, ha a puszta existenciát meg lehetett őrizni. *Friedländer* Andor az intézet tradicióinak szellemében látja el hivatását, amellett azonban igazi modern bankvezér, aki tökéletesen ért ahhoz, hogy miként kell az intézet mobilitását állandóan biztosítani a kereskedelem, ipar és polgárság legszélesebb körű alimentálása mellett.

* **A Magyar Nemzeti Bank** főtanácsa évi jelentésének tervezete a *Budai Napló* információja szerint folyó hó 10-ére fog elkészülni és ezt követően néhány nap mulva megtartja a főtanács mérlegmegállapító ülését, amelyen az évi jelentés letárgyalása és elfogadása mellett határoz az üzletvezetőség javaslata alapján a nyereség végleges felhasználásáról.

* **Bankok és takarékpénztárak alaptőkéje** mint azt már a *Budai Napló* elmult számában megírtuk — nines már teljes összhangban sem az intézetekre bízott idegen tőkével, sem az üzletkör terjedelmével, tehát a pénzügyi és tőzsdei körök helyesen ítélik meg a helyzetet, amikor szükségesnek tartják az alaptőkemeléseket. Ezért majdnem minden intézet foglalkozik az alaptőkeemelés kérdésével, csak éppen az a bizonytalan, hogy a pénzpiac helyzete mikor fogja megengedni a megvalósítást.

* **A Zagyvapálfalvai Üveggyár** december 10-én megtartott rendkívüli közgyűlésén az alaptőkének 200.000 pengőről 1,250.000 pengőre való felemelését határozták el. Az így kibocsátásra kerülő 105.000 drb részvényből az igazgatóság 100.000 darabot a régi részvényeseknek ajánlott fel oly módon, hogy minden egyes régi részvény után 5 darab 10 pengő névértékű új, 1929-re már osztalékjogosultsággal bíró részvényt vehetnek át a részvényesek. Az elővételi jogot *1929 január 2-ától január 15-éig* bezárólag lehet gyakorolni a *Mercur Váltóüzlet Rt.* értékpapir pénztáránál. Az elővételi jog gyakorlásakor minden új részvényért *10 pengő* fizetendő be.

* **A Magyar Textilgyárosok Országos Szövetségének** titkársága már régebben felvette az önbiztosítás eszméjét, ahogyan Cseh-szlovákiában is meghonosították már, azonban ez az ügy még nem nyert végleges elintézést. Több gyár részéről felmerült az az óhaj, hogy az egyesület kebelén belül létesítsenek hitelbiztosító osztályt, amely egyúttal az exporthitelbiztosítást is intézné.

* **A Magyar Általános Takarékpénztár** információnk szerint a felemelt tőke után a tavalyi dividendát fizeti, 6.50 pengőt, nines kizárva azonban, hogy ennél nagyobb, esetleg 7 pengő osztalék kerül kifizetésre. Az elért eredmény a kiszivárgott hírek szerint igen lényeges emelkedést mutat.

* **A Ganznál** 7—8 pengő osztalékra számítanak pénzügyi körökben. A koncentráció folytán lebonyolítása meggyorsult a vállalat belső munkája, úgy hogy az idén hamarabb fog elkészülni a Ganz mérlege, mint az előző években.

* **A Gummigyár** vezetősége azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a dividendát 3 pengőről 4 pengőre emelje. A *Gummigyárnál* az utolsó két év alatt a pneumatiküzletben óriási volt a fellendülés, a gyártási forgalom ezen a téren megötszöröződött és amíg két évvel ezelőtt 50—60 tömlőt és pneumatikot gyártottak, addig a mai gyártási forgalom 300 felett van.

* **Az Igatlanbanknak** igen kitűnő üzletéve volt s a dividendát a tavalyi 10 pengőről 12 pengőre emelik, de lehet, hogy 14 pengő is lesz az idei osztalék.

* **Bohunicky Bank Rt.**, Budának polgári pénzintézete, mely úgy az iparos világnak, mint a tisztviselő társadalomnak hiteligényeit ellátja. A folyó üzletévben a betétek 20 százalékkal és a kihelyezés 35 százalékkal emelkedett. *Bohuniczky* Rezső ügyvezető igazgató szolid vezetése alatt a bank állományai állandóan erősbödnek és fejlődnek.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

ÜZENET

P. J. főszámtanácsos kérdésére utána néztünk a Magyar Statisztikai Evkönyvben, amely szerint 1926. év végén összesen 8,457.853 volt pontosan a lélekszám Magyarországon. — Második kérdésére válaszolva, a statisztika szerint Csonka-Magyarországon a római katholikus vallásúak száma 5,496.719. A második helyen vannak a reformátusok 1,770.144 lélekkel. Az ág. hitv. evangélikusok száma 379.012, míg a zsidóké 573.310.

KRAMER ADOLF
festő- és mázolómester
I., Lágymányosi-u. 4
Telefon: József 82—57

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) válaszol. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

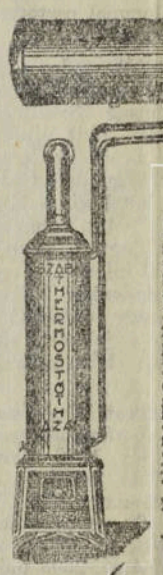
HŰVÖSVÖLGYBEN egy szépen berendezett 18 szobás pensió 1100 négyszögöles telekkel igen jó maszszív építkezés, teljes berendezéssel együtt 90.000 pengőért eladó.

LOGODI-UTCÁNÁL 2 emeletes kastélyszerű épület óriási 6 szobás hipermodern lakással, nagy kupolás teremmel, külön hall, dupla konfort, azonkívül még egy 5 szobás modern lakással, 310 □-öles kerttel, 160.000 pengőért eladó. A telekérték egyedül 120.000 pengőt képvisel.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
I., Krisztina körút 91 sz. Iroda II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készítményeit

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sések, biológiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsoit vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon 223-93.

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyaszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak, lelkiismeretes kiszolgálással

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon: Automata 518-23

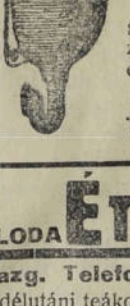
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Uzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

DÉLIVASUT
KÁVÉHÁZBAN
esténkint továbbra is a közkedvelt tenorista
SZERGEJ
ének- és zenekarával hangversenyez
Minden szombaton hajnalig zene
Meleg vacsora

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

Váli Gábor és Tsa
Első budai cimtábla- festészete
Telefon Aut. 526-22.
II., Iskola-utca 16

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BADOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

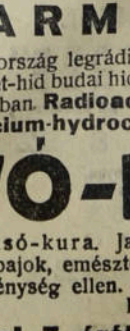
ZLAMÁL

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., Fő-utca 18 sz.

Szijgyártó
nyerges és bőröndös

Megbizható régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 18. sz.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok ✓ Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is: Lipót 986—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76

Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában. Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam, 1929. január 7.

25 év Buda történetéből

Huszonöt év munkájából gyüjtöttük össze a huszonhatodik évfolyamba lépő Budai Napló szerkesztősége, az itt újból lenyomatott közleményeket, annak bizonyságául, hogy lehanyatló Buda újboli fölvirágoztatása, jobb sorsra érdemes polgársága jóléte érdekében folytatott küzdelmünk nem maradt gyümölcs nélkül.

A közlemények keltezése bizonyítja, hogy sok-sok évvel ezelőtt fölvetettük már azokat az eszméket és gondolatokat, amelyek ma a budai köztudatban élnek, megvalósításra kívánkoznak.

Férfikorom javát ennek a munkának szenteltem, ebben megöregedtem, önmagamat elkoptattam. Mint a sötétben gyújtott gyertya, mely — ha világít — önmagát sorvasztja. Sokszor csalódtam emberekben, intézményekben, — sok lelkes, igaz barátot szereztem Budának.

De beleöregedtem, és öreg vállaimról edzettebb, munkabíró, fiatal vállakra szeretném áttenni ezt az örökséget, hogy gondos kertésze lehessen utódom azoknak a gyönge hajtásoknak, nehezen izmosodó csemetéknek, amiket a Budai Napló ültetett Buda szebb jövőjének virágos kertjébe.

Sokáig jártam e kertben egyedül, megértetlenül, — aki utánam jön, már táborral indul. Én ugart szántottam, bozótot irtottam, magokat ültettem, — ő már kikelt vetést talál, lombosodó fák árnyékában jár. Az én kezemet még megvérezte a vadrózsa tövise, lábamat felmarta a csalán, nehezen jártam, — őt már rózsák várják, nemes gyümölcs hull az ölébe.

Már virágos a kert!

... és én, az öreg kertész, lassan elmegyek...

Viraág Béla.

Buda világfürdő

Ősmagyar fürdőélet

Már a görög udvarnál Bizáncban is keresett cikk volt a magyarok által készített bőrfürdőkád, ami azt bizonyítja, hogy a magyarság a meleg gyógyforrások vizét távoli vidékről hozta betegeinek. Ázsia tele van különféle forróvizű gyógyforrásokkal és ez fejlesztheti ki a bőrkád-ipart, mert a nagytudású mágus papok egyúttal a nemzet orvosai is voltak és hirük messze földre elterjedt. A gyógyvizek hatását a mágusok már akkor felismerték, amikor más népek még alig használtak ilyen fürdőket.

A fürdőt megbecsülte maga Árpád fejedelem is, mert Anonymus krónikája szerint amikor átkelt a Dunán a magyar Rév-nél, a Duna mentén felmenvén, a felső meleg forrásoknál ütött tábort, valószinű csak azért, hogy megfürödjön honfoglaló vitézeivel, mert a magnum áldomást azután északabbra, a mai Óbudán tartották meg, amelynek huszadnapra szakadt csak vége. Az első táborütés helyén alakult Felhéviz (a mai Lukácsfürdő helyén), ahol már 1176-ban a János vagy keresztes lovagoknak van a Szentháromságról elnevezett kolostoruk, templomuk, kórházuk és *fürdőjük*, amely szép épülettel volt körülvéve.

Felhéviz jelentősége a mai *Császár- és Lukácsfürdő* helyén az Árpádok alatt nagyon emelkedett. II. Géza idejében és később is ez volt Budának a vásárhelye. Forgalmát emelte a rév, amely a Margitsziget alsó csúcsának érintésével a (pesti) balparton levő Jenő községgel kapcsolta össze. Felhéviz első virágzása Zsigmonddal ért véget és a Jagellók alatt lesz újra divatos.

Ezüst fürdőkádat, amely párja volt egy ezüst bölcsőnek, kapott pazar hozományában kedves nászajándékul Erzsébet királykisasszony, II. Endre és Gertrud leánya, a későbbi Szent Erzsébet, Lajos thüringiai őrgróf felesége. Nyugat-Európában a fürdés akkoriban nem nagyon divott s legfeljebb a fakádakat ismerték. Ezért csodálták meg a keresztes hadakkal itt járt külföldiek a mi fürdőmedencéinket, a kőfürdőket. Érdekes különben, hogy Szent Erzsébet legkiválóbb életírója, Montalambert szerint a Thüringiába került magyar műkincsek nem tévesztették el hatásukat a nyugati iparművészetre.

Az utolsó nemzeti király II. Lajos, a felhévizi fürdőbe járt a várbeli palotájából s ott külön borbélyt is tartott, de aligha azért, hogy szép selymes szakállát megigazgassa, hanem, hogy a borbély, aki orvosszámba ment, kéznél legyen, ha a király roskatag egészsége megkívánja. Téli időben a hévizet a várba hordták fel, ahol fűszerekkel megtoldott fürdőt készítettek a királynak. — Ahol ilyen kultúrája van a fürdőzésnek, ott alapja van a világfürdőnek. (1906 jan. 12.)

450 éves jelszó már: Buda világfürdő!

Érdekes hírt közöl velünk egyik kiváló történetírónk, aki most kutatja Mátyás király korát. A nagy királyt, aki Erdély száz gyógyforrását ismerte gyermekkora óta, aki klasszikus műveltsége és trónját körül álló olasz tudósai révén tudott Róma nagyszerű fürdőiről, — nem hagyhatták különös gondolatok nélkül a királyi vár tövében fakadó gyógyforrások és csak serkentő alkalom kellett hozzá, hogy e fürdőkről — az ő nagyságához mért — terveket ne szőtt volna. Lapunk tudós barátja, a következő érdekes és alig ismert adatot közli, a budai gyógyvizek ügyében folytatott tevékenysége alátámasztására:

Buda világfürdő programmját már Hollós Mátyás király dolgozta ki akkor, amikor neje Beatrix súlyos betegségben — a bécsi orvosok tanácsára Badenben töltötte a nyarat. Mátyás király rövid időt töltött a zöld erdőkkel övezett kies fürdőhelyen, amelyet már Aeneás Sylvius leírásából ismert s amelynek mintájára a Budavár alatti hévizek bőséges meleg forrásai közül világraszóló gyógyfürdőhelyet szándékozott létesíteni. Építészeit, kertészeit, humanistáit, orvosait magával vitte Badenbe, hogy tervrajzokat vegyenek fel, tanulják meg a kúra használatát, a fürdőberendezés, a meleg és hideg zuhanyok, a forró levegő és hevítő s hűtő készülékek mechanikáját. Hatalmas terveket szőtt arról, hogy a budai hévizeket körülépíti nagyszerű csarnokokkal, valóságos római fürdőket rendez, felépíti Caracalla thermáit, hogy az egész világ betegeit odacsődítse a magyar királyi székhelyére."

(1904 nov. 27.)

Ivó-kúrát!

Ritka alkalom kinálkozik arra most, hogy a jóhiszeműen piacra dobott jelszót: — Buda világfürdő! — valóra váltsuk. Lehanyatlott Budának, leromlott őspolgárságának eminens érdeke, hogy ezt a kérdést a városházán reálisan, modern világfelfogással és nem azzal a szokásos sablonnal intézzék, amellyel oly gyönyörüen tudnak ott mindent agyonütni.

Szakítani kell azzal a maradi felfogással, hogy Budapestet ipari és kereskedelmi központtá kell kifejleszteni, mert természeti kincsei önmagukat fejlesztik ki.

A helyzet éppen fordítva áll.

A természetadta kincseket, elsősorban tehát a mi világhírű gyógyforrásainkat kell európai stilusban kifejleszteni és itt aztán sokat tehet a város és az állam. Csakhogy ide is nagyon öntudatos, gondosan előkészített terv kell, mely nem abból áll, hogy fölépítünk egy fürdőt, hátha attól kedvet kap a többi. A gyógyfürdők érdekében *egész Budát át kell építeni.* De nem a városházán készült sablonos tervek szerint, amiket 8—2-ig ki kell gondolni annak a szegény segédmérnöknek, akinek ezt az aktát kiosztják.

A gyógyfürdők ügyében is változtatni kell a hivatalos és közfelfogáson. Mert eddig mindig a *gyógyfürdőkre* fektették a fősúlyt, holott az *ivókúra* adja meg a világhírt. Európaszerte sok a fürdésre alkalmas forró gyógyforrás, de az ivásra, a belső kezelésre csak kevés van s ennek köszönheti világhírét Karlsbad és a többi ivókúrára berendezett gyógyhely.

Nálunk ezzel nem törődött senki. Legkevésbbé az illetékes hivatalok 8—2-ig.

Világhírű a keserűvizünk s egymaga alkalmas volna arra, hogy Budát világfürdővé tegye. Ám a *forrásnál keserűvizet Budán még nem ivott senki.* Érelmeszesedés ellen egyetlen egy forrás van a világon: — *a budai Mária forrás.* Alig van Budapesten ember, aki tudná, hogy az Ujlakon van, az Ürömi-úton egy elhanyagolt udvarban. A legtöbb ember azt sem tudja, hogy van ilyen forrásvíz Budán s legtöbben csak a francia akadémia tudós professzorainak nyilatkozata útján értesültek róla.

Csak épen az Erzsébet-híd melletti Hungária-forrás számára épült fel a kis ivócsarnok, egy lelkes, ügybuzgó tisztviselő erőszakoskodása révén, akit majd agyonütöttek azért, hogy egy-két millióval többe került az építkezés, holott most egy hét alatt többet jövedelmez ez a forrás a városnak, mint amibe az egész építkezés került!

Akárhol fúrnák meg Buda földjét, — forró gyógyforrások fakadnának a nyomán, enyhülést, gyógyulást nyújtva minden betegségre.

Mert Budapest a *gyógyvizek* városa, ezt így kell köztudatba vinni, és nem úgy, hogy *fürdőváros.* Ez utóbbi magától jön azután.

A jánoshegyi kilátó körül épülő klimatikus fürdőtelep a legideálisabb nyaraló hely. Párisban Eiffel-tornyot építettek, de a mi Gellért-hegyünkön ma is egy félig lerombolt citadella éktelenkedik és a hivatalos észjárás nem tud vele mit elkezdeni. Az istenadta művész Medgyaszay István Párizsban elnyerte az első díjat azzal a tervvel, amit a Gellértre szánt, csak úgy — minden hivatalos támogatás nélkül.

A copfot kell levágnunk a város ósdi parókájáról, hogy felszabaduljon ez a város a lidércnyomás alól, mely alvásra késztet mindent. Az olló most jó kezekben van. Ripka Ferenc főpolgármester nem a szundikálás embere és ha levágja a copfot, ki fogja tárni a zseniális emberek előtt a városháza kapuit, hogy a sablontól megdohosodott irodákba modern friss levegő sodródjék és fölébredjen, talpraálljon minden alkotásra kész akarat és erő.

(1925. aug. 28.)

Buda világfürdői programmját majd kidolgozzák az arra hivatottak, — mi csupán egy-egy eszmével, gondolattal, tervrészlettel járulhatunk hozzá. Ilyen volna a Margit-rakpartnak fürdőparkká való átépítése. Most sivár a képe. A széles utat nyáron perzseli a nap, télen jéghideg szél öli gesztenyefáit. Igy nem sokat ér s elvész a gyakorlati élet számára. Ellenben, ha öntudatos fürdőprogrammal az egész Dunapartot a Gellért-fürdőtől a Császár-fürdőig fürdőparkká alakítanák át, ebbe gyönyörűen illeszkednék bele a Margit-rakpart. A Műegyetem előtt, az a némileg parkozott Dunapart fogalmat ad arról, hogy a közönség mily gyönyörűséggel keresné fel a világfürdőhöz méltóan parkírozott Dunapartot. A Margit-rakpart kocsiútjának a fele, a második fasor mentén fekvő sétaúttal, középen dúsan gyepesítve, fölvirágozva, rendkívül föllendítené ezt a gyönyörűen szép, de elhagyatottságában legszomorúbb dunaparti részt. A villamos sínpárt a házak felé kellene áthelyezni, csekélyebb forgalomra számító, szűkebb kocsiúttal. A Lánchídfő melletti részekről teljesen ki kell szorítani a villamost. A Margit-rakparttól, már a Halász-utcán át a Fő-utcára kell kanyarodnia és a Lánchíd-utcán át haladni egészen az Apród-utcáig. Vagy pedig ki kell helyezni végig az egész vonalat az alsó rakódópart fölé, úgy, mint a pesti korzó mellett. Ez sem volna baj, mert alatta raktárhelyiséghez jutna a hajóforgalom. A Margithíd feljárója alatt szintén létesíteni kell átjárót, mint az Erzsébet-híd alatt, mert hisz úgy is rendezni kell a Margit-híd két fejét, mivel ilyen falusi módon nem maradhat. Ezzel aztán a közönség a Császár-fürdőtől már kész parkon át jut a Pálffy-térig, ahol a közúti vízgyűjtő-kriptát át kell alakítani hozzáépítéssel kedves külsejű kioszkká, a várkerti kioszk pandánjául. A teret pedig parkirozni és szabályozni kell. Innen a sivár Margitrakpart, mint a gyönyörűséges park vezetne végig, a Lánchídon túl a Döbrentei-térre s onnan a Gellért-hegy alatt már létesített park felhasználásával a Gellért-fürdőig és föl a Gellért-hegyre.

(1910 szeptember 22.)

Strand-fürdő

Évekkel ezelőtt Szapáry Pál grófnak figyelmébe ajánlotta egy tervét a napi sajtó egyik munkása, mely terv akkor a Credit Lyonus igazgatójához került, sőt annak egyik tagja ez ügyben Budapesten is járt. E terv egyik része egy strandfürdő létesítése lett volna a Római-fürdő mellett fekvő Dunaparton. Két nagy hotel, az egyikben étterem, a másikban kávéház szegélyezte volna két végén a strandot, ahol a Római-fürdő forrásvize a Dunába ömlik s enyhítette volna a folyóvíz hidegét. Hajón, vonaton és villamoson megközelíthető e hely, mely csakhamar közkedveltté vált volna. Most újból felmerült az eszme, nem ily nagy arányokban ugyan s ha alkalmas helyet keresünk strandfürdő számára, ismét csak ez a terület jut érvényre, mert a város alatt, délen a főváros szenyvízével vegyült víz már nem igen alkalmas e célra. Ez pótolná nálunk a bécsi Gänselhäufel és a berlini Wannsee ismert szabadfürdőket, amiket ott óriási közönség látogat. (1913 ápr. 23.)

Világhírre méltók a budai ásványvizek, melyek nagy része — sajnos — idegen kézre került. Csakhogy az idegenek értették a víz értékesítésének módját s ma a budai keserűvizek a világpiac legkeresettebb cikkei közé tartoznak. Mióta a város modern vezetés alá került, a városházán is keresik azokat az értékeket, melyek eddig parlagon hevertek, vagy idegen érdekeket szolgáltak s így került sorra a legértékesebb budai ásványvízforrás, a Hungária-forrás, melyről eddig kevesen tudtak. Kiváló gyógyerejét bizonyítja, hogy nagyemlékű gróf Andrássy Gyula, a volt külügyminiszter, báró Korányi orvostanár ajánlatára, halála napjáig ezt a vizet itta, pedig neki igazán módja lett volna megszerezni a világ bármely jobb ásványvizét, ha ilyen létezne vesebajok és gyomorrák ellen. Ez bizonyult legjobbnak, valóságos áldás. A Hungária-forrás a Rudas-fürdő mellett, az Erzsébet-híd feljárója alatt fakad, ahol a hídépítéssel egyidejűleg különfülkét építettek neki. Idejár a székesfőváros gyomorbeteg, vesebajos népe, pohárral, kancsóval és hordják szét ingyen ezt az áldott vizet. Most hogy híre ment, hogy a város palackozni fogja ezt a forrásvizet is, bizonyos ijedelem fogta el a szegénysorsú betegeket, attól való féltükben, hogy az ingyenes használatot eltiltják? Többen levél útján kértek erre nézve megnyugtató választ s mi rögtön utaltunk a Rudas-fürdő humánus főorvosa és igazgatója, dr. Sass Ist-

vánnak a szenvedő emberiség iránt való meleg szeretetére, aki bizonyára minden módon megvédelmezi az ő szegény betegeinek érdekét, mely feltevésünk beigazolást is nyert azzal, hogy a forrás ingyenes használata továbbra is érvényben marad és csak a fölösleges, a Dunába folyó vizet palackozzák és hozzák forgalomba. A víz harminc fok meleg, lithiumot és carbonátot tartalmaz a legideálisabb vegyületben. (1926 április 22.)

Meleg forrás bukkan elő itt Budán mindenütt, ahol egy kissé mélyebbre ásnak. Néha — gyakran ott is, ahol ugyancsak nem kívánatos. Emlékezzünk csak a múltra, az új hidak alapozási munkálatainál mindig óriási küzdelemmel kellett elfojtani a feltörő meleg forrásokat. Legújabban a szénatéri jégpálya északi sarkában fakadt ki egy meleg forrás, amely nem engedte, hogy körüle befagyjon a víztükör s az egylet egy darabon kénytelen volt elkeríteni a pályát. Hátha valami kineset érő forrás? Rádiumvíz? Keressük, aknázzuk ki, mert csak a források adják Buda polgárságának jólétét. (1914 március 8.)

Sárosfürdő

A *Sárosfürdő* Buda multjának egy darabja. Szívesen emlékeznek rá az öregek és megrajzoljuk még egyszer a képet az ifjak kedvéért. A mostani Gellért-tér helyén negyed század előtt a Gellérthegy sziklás lejtője nyult le a Duna rendezetlen partjáig s a part közelében állott a hajdani Sáros-fürdő. A Rudas-fürdő medencéjéhez hasonló fürdőcsarnokát faragott kövekből a törökök építették fel és gömbölyű kupolája mellett igénytelen emeletes sárga ház húzodott meg; ebben primitiv, ó-divatú kádfürdők, lépesőzetes kőfürdők voltak és vagy húsz egyszerű lakószoba, meg az elmaradhatatlan kis koresma.

Messze környékről jött kocsik és szekerek táboroztak a fürdőház körül, amelyből évszázadok óta legendás gyógyulással, épen és egyenesen távoztak el a maguk lábán azok, akiket betegen, sántán vagy bénán hoztak el a csodás forráshoz gyógyulást keresni.

A fürdőmedence alján, a sziklák közül kibuggyanó meleg források vize a hegynek dolomitjából, amelyen keresztül szivárog, homokszerű váladékot hoz magával, amely a kénes, meszes víz természetes-vegyi úton előálló csapadékával együtt a régi kupolás medence fenekén és lépcsőin *iszapként lerakódván*, évtizedek alatt magas réteggé gyülemlett fel. Ebben az iszapban gázoltak a fürdőzők és innét eredt a *Sáros-fürdő* neve. 1894. évben fogtak hozzá a Ferenc József-híd megépítéséhez és ezzel kapcsolatban a Gellért-rakpartnak és Gellért-térnek rendezéséhez. A Gellérthegy szikláinak egy részét kirobbantották, hogy helyet teremtsenek a felső rakpart útvonalának, a teret feltöltötték, a régi Sáros-fürdő emeletes házát — sok más, a hegy aljában fészekként meghúzódó, kis házikóval együtt — lebontották. A régi kupolás medencecsarnok közepére, hogy a ránehezedő óriási terhelés ellen biztosítva legyen, a Közmunkák Tanácsa erős vasbeton pillért épített és újra boltozta a csarnokot, amely most *14 méter mélyen a Gellért-tér útteste alatt* egy negyed évszázad óta nem szolgál már fürdőnek, hanem az alatta fakadó thermális források gyüjtőmedencéje lett.

Az új Gellért-fürdő építésének megkezdéséig ebbe a medencébe, a térnek fel nem töltött részéből lépesős alagut vezetett és sok éven keresztül az alagut *vasrácsos ajtóján* kiszivárgó kénes illatú pára jelezte, hogy mélyen a föld alatt kineset érő gyógyító víz áll használatlanul.

A főváros a Sáros-fürdő forrását, valamint a hozzátartozó 4178:50 négyszögöl kiterjedésű területet az 1901. évi junius hó 21-én tartott közgyűlési határozattal 1,050.195 korona 23 fillérért vásárolta meg a m. kir. államkincstártól és ugyanazon évben elhatározta, hogy a források felhasználására gyógyfürdőt és gyógyszállodát épít. Tizenhét év mulva, most adták át rendeltetésének, de megváltoztatták régi nevét és ma *Szent Gellért*-fürdő. (1918. okt. 13.)

Ősfürdő a föld alatt. Keserű iróniája a sorsnak, hogy Obudán egy mozinak kell átépülnie s az úttestnek beszakadnia, hogy felfedezzék végérvényesen alatta azt az ősrómai fürdőt, amelyhez hasonló nagyméretű és ép állapotban lévő nincs egész Magyarországon. A Flórián-téren kettős vasajtó fekszik az út szintjén, a kerámitos kövezet között már régóta. Húszegynéhány évvel ezelőtt még a vasajtó helyett kis házikó állott ott, ahonnan lépcsőkön a földbe lehetett lejutni. Öreg emberek határozottan állítják még ma is, hogy ez egy alagút lejárata volt, de a tudósok már akkor megállapították, hogy itt római fürdőromok vannak. Azután nem is törődött többet ezzel senki. Most néhány hete a Flórián-mozi átépítésekor erősen besüppedt az utca talaja. Az előljáróság műszaki hivatala javaslatára a főváros központi útépítési ügyosztálya és a Fővárosi Múzeum kiszállt a helyszínre s megállapították, hogy a föld alá került ősi római fürdőépület sűrű oszlopokon nyugszik. Az oszlopok között lévő ürbe a mai dohánygyár és mozi alatt volt kemencékből kőcsatornákon vezették a meleg levegőt (a mai szárazlég), amely a terrazó padozatot melegítette. A téglaoszlopok közül 2—3 sor beomlott s ez okozta a talaj lesüllyedését. A régészek most újólag mindent jól megvizsgáltak s minden marad úgy, mint régen volt. Azonban érdekes újság, hogy tényleg van ott alagút, amely a villamossínek alatt húzódik el. A benyíló boltozatát most jól betömték, nehogy kedve legyen valakinek ott tovább kutatni. Máshol aranyrakétákat eregetnének, hogy idecsődítsék az embereket az őskultúra ilyen emlékének megesodálására, a környezetet stílszerűen kiépítenék s bengáli fénnyel világítanák meg, hogy az idegenforgalmat ideterelje — nálunk pedig jól elfalazzák, hozzáférhetetlenné teszik, nehogy a föld alá temetett őskultúra sugara napfényre törhessen és Budafürdőváros mesterséges elgánesolására rávilágítson.

(1905 szeptember 3.)

A reumások Mekkája

Az idegenforgalom megteremtése érdekében olyan megoldást kell találnunk, amely az eddigi módszertől eltérőleg Budapestet ne mint olyat, hanem főleg egy bizonyos specialitását propagálná. A gondviselés ennek a városnak rendkívül erős fegyvert adott a kezébe. Hét országra híres hőforrása üde levegőjű hegyek között, azok alján mégis egy modern városnak szinte kellő közepében, inkább mint bármely más fürdőváros a világon feljogosítják arra, hogy a világ reumás és köszvényes betegeit — Isten a megmondhatója, hogy számuk légió — idecsábítsuk. Budapestből meg kell csinálni a reumások és köszvényesek Mekkáját. Budapestet, mint idegenforgalmi helyet, ki kell ragadnunk a városok sorából és kell belőle csinálni egy bizonyos várost. Egy az életből merített banális hasonlattal akarok élni. Ha valaki elindul hazulról azzal a szándékkal, hogy egy pohár sört igyék, találomra befordul egy sörcsarnokba; de ha azzal a szándékkal távozik hazulról, hogy egy pohár pilseni sörrel csillapítsa szomját, úgy bizonyos, hogy egyenesen a pilseni söresarnokba fog elmenni, bármennyire távol is essék az a lakásától. Minden nagyobb idegenforgalmi centrumnak megvan a maga speciális publikuma. Rómában nem keressük azt, amit Nápolyban találunk; Londonban pedig nem várjuk azokat az élvezeteket, amiket Párizs, a francia Babylon nyujthat; Bayruthben viszont szívesen nélkülözzük Budapest gyönyörű fekvését és fürdőit. A mi idegenforgalmi tömegpublikumunk észszerűen a reumában és köszvényben szenvedő emberiség. Semmi kétség aziránt, hogy ez a közönség kevésbbé értékes anyag idegenforgalmi szempontból, mint teszem azt Párizs idegemforgalmának elitje; de csaknem egyenértékű idegenforgalmi anyagának átlagával. Semmi okunk sincsen azonban rátartósnak és válogatósnak lenni; annál inkább sem, mert így is nagy körültekintő és fáradságos munkába fog kerülni a reumások és köszvényesek nagy tömegét idevonzzani. Buda érdekei az ily irányú tervezgetést föltétlenül megkövteli. (1913 ápr 23.)

Fürdő-gócpont. Az újlaki részen fekvő fürdők „Hinterland"-ja alatt azt értem, hogy e hegyvidék felosztása, rendezése, beépítése a fürdővendégek igényeire való tekintettel történjék. Oly lakóépületek épüljenek ott, az építési szabályzat oly módon revidiáltassék, hogy a telekfelosztás által vendégszobákkal rendelkező nyaralók létesüljenek. Kellenek továbbá a fürdőző közönségnek szórakozó helyek, tennisz-pályák, sétányok, a kikötő pontokon vendéglő, kávéház, esetleg még kaszinó is, mulató és táncheliyiségek, mozik, nemkülönben élelmi piac, kirakatos üzletek, szóval Ujlak nagyon szépen képezhetné egyik lényeges alkotórészét *Buda világfürdői* jövőjének. *Palóczi Antal.*

(1911 november 30.)

A leggyönyörübb gyógy-sétány

valósítható meg a *Margit rakparton*, mely a Császár-fürdőt összekötné a Szent Gellért-fürdővel. Ez az útvonal ma ijesztően sivár útvonal. Nyáron, télen kibírhatlan. A forró, nyári nap izzóvá melegíti aszfaltját, hogy még éjfélkor is meleg és sugározza a tikkasztó hőséget, — télen végig sivít rajta a Duna mentén járó hideg szél. Közlekedése pedig abszolute nincs. Ma még jár néhány szekér a malomhoz, de az sem marad ott örökké s akkor ez a forgalom is elmarad. A pesti oldalon a kereskedelem valódi áldása volna, nekünk itt Budán — így, ahogy van — teher. Fenntartása pénzt emészt és senkinek nincs se használa, se örömére. Ha komolyan vennék a város fürdőügyi programmját, ide hatalmas séta-utat építenének. A mai széles útnak egyik fele a házak mentén megmaradna a közlekedésnek, — a másik felét parkirozni kellene. A mostani széles út közepére még egy sor fát s azontúl Dunapartig parkot virágágyakkal, gyeppel, középen széles sétaúttal, ívlámpákkal pompásan világítva. Pihenő helyekkel, szökőkutakkal, ízléssel épített apró tejcsarnokokkal, cukorka bódékkal, gyümölcsárusító helyekkel. Az egész Viziváros idejárna, sőt még a pestiek is. Ott kezdődnék a dolog, hogy a Pálffy-teret rendeznék, mint ahogy a Forgó-féle Várkert-kioszk mutatja. A szentendrei helyiérdekűnek rendezzenek be pályaudvart a Margit-híd tulsó oldalán, ahonnan előbbutóbb el kell tenni a kockakő-központot, mert elrontja az egész képet. A Margit-rakpart ilyen elrendezése olyan csodaszép sétautat teremtene, amelynek nem volna párja a világon és nem állana másból, mint egy sínpár áthelyezéséből. A többi már a kertész dolga. Kevés költséggel a paradicsomot varázsolhatná ide a város, mely a fürdőknek mérhetetlen hasznára volna. (1908 aug. 11.)

Gyógyautobusz

Általánosságban egész Budapestet szokták fürdővárosnak mondani, holott az egy mesterségesen fúrt artézi fürdőn kívül, mely ma Pestnek egyáltalán nincs más *gyógyfürdője*, mert a többi a budai oldalon áll. A római fürdőtől, a Sósfürdőig 12 kilométernyi egyenes vonalon csaknem a Duna partján egy sorban állanak: a Császár-, Lukács-, Király-, Rácz-, Rudas- és Sáros-fürdő, mint Buda belső gyógyfürdői. Ez a belső hat gyógyfürdő alig 3 kilométernyi területen áll egymás mellett. A legprimitivebb fürdőpolitika is megkívánja, hogy ezek a fürdők kellően megközelíthetők legyenek. Ez egy különálló fürdőzóna. Bárhonnan jöjjön a beteg, vagy idegen, — amint ezt a vonalat, ezt a zónát eléri, — oly közlekedési eszközre kell, hogy találjon, mely lehetővé teszi neki, a fürdők kényelmes látogatását. Erre a célra külön kellene autóbuszokat építeni, amelyek csak ezeknek a fürdőknek az érdekeit szolgálnák. Azok kalauzai minden irányban felvilágosításokkal tudnának szolgálni. Ezeknél kedvezményes fürdőjegyet kaphatna a közönség, füzetes ismertetéseket, útmutatókat, helyszini rajzokat és árakat. Mindezt oly módon, hogy már az uton tisztába jöhetne mindennel. Ez az autóbusz minden fürdő előtt tovább állana, hogy a nehezen mozgó betegek kényelmesen ki és beszállhassanak s a kalauznak segítő társa is volna, aki ebben segítené a betegeket. Most a vidéki beteg rá van utalva, a fürdőben való lakásra, holott így magánházaknál is bérelhetne lakást, mint más világfürdőkben és nem volna kiszolgáltatva a fürdők önkényes ár megállapításának, mely néha oly túlzott, hogy a szegényebb sorsúaknak szinte lehetetlenné teszi a fürdők használatát és ezzel csirájában megfojt minden törekvést, hogy Budapestet, illetve Budát világfürdővé tegyük. Nem akarjuk ez alkalommal a kérdésnek ezt a részét apróra megvilágítani, mert elegendő ha valaki például a Lukács-fürdő teoretikus ismertető füzetének közlései alapján vesz ki ott lakást és azután fizetnie kell a *valóságot*, ahogy a gyakorlati életben kialakul. Sokan jönnek Budára az iszapfürdő kedvéért. Nos, aki azt a forró iszapot használja, annak nemcsak az iszaptól foszlik le a bőre, hanem lehúzza azt túlcsigázott áraival a fürdőigazgatóság is. Az ilyen egységes gyógyfürdő közlekedés egészséges versenyt teremtene, összehasonlításokra adna alkalmat s végül valami elfogadható árakat teremtene. A beteg utas közlékeny s elsírva egymásnak a bút és bánatot a fürdőautobuszban, sok minden megváltoznék, amit ma legfeljebb a sajtó tesz szóvá. Az autobusz-kérdés megoldása küszöbén, ajánljuk ezt a tervet az illetékesek szíves figyelmébe. (1913. jul. 9.)

A szent forrás. A zugligeti végállomástól jókarban tartott kőlépeső vezet fel a Fácánhoz irányuló gesztenyés gyalogjáróra, de ott elállja az utat egy állandóan zárvatartott nagy vasrácsoskapu, fölébe mázolva, hogy — magánút. Hát ez lehetetlen állapot! Tény és megdönthetetlen valóság, hogy ez a gesztenyefasoros út századok óta szabad és a gyalog közlekedés részére mindenkinek használatára álló útvonal, mely ha ma magántulajdon is, a századokra kiterjedő állandó és szakadatlan használat, még a magántulajdon akarata ellen is közúttá minősítette! Arra megcáfolhatatlan történeti adatok vannak, hogy a Disznófőnek nevezett forrás és annak egész környéke azelőtt közterület volt. Történeti kútfők kétségtelenül bizonyítják, hogy Mátyás király a budai hegyekben, regényes fekvésű, erdős hegyoldalon, csörgedező patak mellett — nagyszabású nyárilakot épített, melyet nagykiterjedésű vadaskert vett körül. Ennek a helynek *Nyék* volt a neve és a történeti kútfők tanusága szerint magába foglalta a mai Svábhegyet, Jánoshegyet és a Lipótmező egész hegyvidékét. A fentmaradt adatok szerint Mátyás király budavári udvarába innen vezették a vizet az udvartartás részére. Gróf Marsigli Alajos Nándor olasz katonai mérnök Budavár visszavívása előtt több évvel beállott abba a hadseregbe, amely a visszavívást tűzte ki feladatául és egy — a vár ellen vezetett támadás alkalmával — talán szándékosan — török fogságba esett, hol mint hadifoglyot a vízellátás szolgálatába állították, de csak addig maradt hadifogoly, amíg a helyzetet kitanulmányozta, azután visszaszökött az ostromló sereghez és az a török térkép, amely Budavárról Marsigli rajzában reánk maradt, minden kétséget kizáróan igazolja, hogy Mátyás király díszes nyárilaka épen a Disznófő helyén állott és az a forrás, amely Mátyás király udvarába a vizet szolgáltatta, a Disznófő volt. Még a török is Király bunár báiri — Királyforrás dombjának és magát a forrást Király-forrásnak nevezi. Az elmult század derekán is még Mátyás-csurgó volt a forrás hivatalos neve. Ismerve a visegrádi várerődöt és az annak alján elvonuló 350 termet tartalmazó királyi kastélyt légberöpítő Lipót császárnak, a magyar emlékek iránt való ellenszenvét, nem épen lehetetlen, hogy ez az emlék is az ő rombolási hajlamainak esett áldozatul, azzal a kifogással, hogy ott a török főurak háremet tartottak. Helyes lenne, ha Budapest székesfőváros törvényhatósága felkutatná ott a talajt, mert lehet, hogy nagyértékű építési emlékekre bukkan és a ma vizét csak csepegve adó forrást tisztíttassa ki, hogy ismét üdítő vízhez juthasson a kiránduló. De karolja fel Buda közönsége a Mátyás király emlékéhez fűződő gondolatot és állítsa vissza a nagy király emlékét mindenütt, ahol arra alkalom kínálkozik. Nevezzük ezt a forrást ismét és következetesen Mátyás-csurgónak. *Dr. Németh Imre.*

(1912 december 23.)

Jön a füst, kérlelhetetlenül jön Obuda felől. A gyárkémények füstje, amelybe belefullad az egész *budai fürdőprogram*. Megállapították már tudományosan, praktikusan és mindenféleképen, hogy a Duna mentén állandó a légvonal délfelé, mert a víz sodra magával viszi a felette álló levegőoszlopot. Tehát minden gyárat a főváros déli részén kell fölépíteni. Most ismét azt látjuk, hogy egy új gyár, a *Magyar-Amerikai Faipar R.-T.* vásárolt Obudán a *Homokos dülön* 400.000 koronáért telket és gyárat épít oda. Mintha nem volna mindegy neki, hogy azt a gyárat Albertfalva határán építse föl. Okvetlenül ki kell füstölni a fürdővendégeket Budáról? (1918. júl. 14.)

Hidat a Gellérthegyre! A Gellért-fürdő előtt fekszik a Szt. Gellérthegy elég meredek oldala; csak a Kelenhegyi-út választja el tőle. Az eredeti terv szerint átjárót akartak építeni e fürdőből *az út áthidalásával* a parkszerűen beültetendő hegyoldalba s ez helyes megoldás lett volna (bizonyára még pótolható), mert a fürdő ennek folytán mintegy hozzátartozó terjedelmes, jó fekvésű sétáló kertet nyert volna, enélkül a fürdő, mint sok bennlakó idegenre számító intézmény, hiányos és feleértékű. Különösen, ha a Gellérthegy oldalát és lapos hátát rendezik és beépítik, akár az én tervem szerint, akár másképen, mutatkozni fog annak szüksége, hogy ezt az összeköttetést a fürdő kedvéért létesítsék; csak nem fognak a fürdővendégek a száraz uteákon a palota körül sétálgatni; a hegyoldalba, az üde növényzet közé kívánkoznak majd. Előkelő és gyönyörűnek ígérkezik ez a világhírre törekvő fürdő és szálló belül; kertet kell melléje teremteni, sétálóhelyeket hozzá kapcsolni feltétlenül s ezt közvetíti leghelyesebben az az áthidalás.

(1918. júl. 21.)

Ejfélig tartsák nyitva a fürdőket. Mosolyogtak a városatyák annak idején, amikor *Baranski* Gyula azt a tervet vetette föl a közgyülésen, hogy a fürdőket mint minden világvárosban éjjel is nyitva kellene tartani, mert az emberek legtöbbje nem ér rá nappal fürdeni. Gúnyosan jegyezték meg sokan, hogy az csak a lumpolóknak volna jó. Ugylátszik, hogy az életet ismerő fürdőigazgatók mégis belátták a terv praktikus voltát, mert a gyógyfürdő bizottság ülésén *Bánlaky* Géza a Gellért-fürdő igazgatója kijelentette, hogy amennyiben lehetséges, a fürdőt a tavaszi és nyári hónapokban este 7 óráig nyitva fogják tartani. (1921. márc. 19.)

Krempl-malom strandja. Kevés a fürdő nyáron, panaszolják siralmas refrénként a hüsülni kívánók. A meglévő fürdők túlzsúfoltsága már mult évben is több *„strand"*-fürdőt eredményezett, azonban még így sem elégültek ki a fürdőzők kívánalmai. Ez indíthatta a magánvállalkozást arra, hogy az Akvinkum melletti Krempl-malom környékén, a Római fürdő bővizű tavából kiömlő patak mentén hatalmas strandfürdőt építsen. Úgy a fürdő közvetlenül a vicinális mentén lenne, az út és a patak között lévő réteken. Szerintünk sokkal helyesebb lenne, ha a főváros venné kezébe ennek a fürdőnek a megépítését, mert a bizonyos fokban önző magán-tőke esetleg sok fontos egészségügyi és erkölcsi szempontot figyelmen kívül hagy. (1922. máj. 27.)

Mint mumus szerepelt legutóbb a Szent Gellért-fürdő éppen akkor, amikor a budai városatyák szóvá tették, hogy a főváros területén levő *számtalan még fel nem derített források kikutatása* felderítése, és hasznosítása iránt történnének lépések. Például felhozták az Erzsébet-hid alatt levő kitünő lithium forrást, melyet két-három beteg látogat. Azonban, ha egy kis berendezést, valami eső ellen védett helyet csinálnánk, és az orvosok figyelmét felhívnánk, hogy ez a forrás ép olyan kitünő hatású, mint például a karlsbadi vagy egyéb, ezt a közönség állandóan látogatná és sokkal nagyobb jövedelmet lehetne ezekből létesíteni. Ekkor vetette oda *Lipthay* Lajos dr.: „Csak ne építsenek még egy Gellért-fürdőt, mert *belepusztul a főváros.*" — No hát igazán kevéssé foglalkozhat valaki a város ügyeivel, aki ma is még elrettentő például állítja oda a Gellért-fürdőt, azt a fürdőt, amelynek árából Budapestnek egész tartozását ki lehetne fizetni. *Bár épült volna még tíz ilyen*, hogy egy-kettőt most eladhatnánk és végleg rendeznénk vele a főváros financiáit. (1921. jan. 15.)

Budapest fürdőváros. Nem tudjuk eléggé méltányolni azt a nagyszabásúnak igérkező akciót, amelynek révén a főváros újjá akarja építeni az Artézi-, a Rudas- és a Sáros-fürdőket. Mivel azonban a fővárosnak aligha lesz pénze arra, hogy ezeket a fürdőket budgetjének nagyon súlyos megterhelése nélkül monumentálisan kiképezze, azért valószínűleg idegen tőkére lesz szükség. Egy angol társaság most vállalkozna is arra, hogy 14 millió korona alaptőkével világfürdőket létesít, megteremtve ezáltal Budapest Fürdővárosnak nagy alapját. A társaság tekintélyes biztosítékokat is hajlandó nyujtani és a napokban Halmos János polgármesternél jelentkezik, hogy a tárgyalásokat megkezdje. — Mi Buda érdekében a legmelegebben üdvözöljük e gondolatot, mert annak véghezvitele Buda fejlődését, polgárságának javát nagy mértékben fogja szolgálni. A fürdők legnagyobbrészt Budán vannak, tehát az új jelszó: Buda-világfürdő.

(1903 ápr. 4.)

Buda
a fürdőváros ideája

Öreg Budának álomban kirajzolt, csodálatos tornyai alatt a május balzsamos estjében sokszor elballagunk az emlékezés szivárványhidján ötödfélszáz esztendővetl hátrább, amikor a Dunára könyöklő várhegyet még Hollós Mátyás csúcsíves, cifra palotája koronázta és Buda akkori tornyai alatt a jólét volt otthonos és a mindennapok ünneppé szépültek a virágzás bársonyos simogatásától. A hold ezüstjével telehintett égboltozatra mindig derűsen, nyugodtan, a holnapokat mosolyogva várón tekintett fel az olasz csapszékből hazaballagó alsóvárosi polgár, mert bitzos volt a dolgában: kincses Budának volt a polgára. Idegenek jártak-keltek, a sok kincsnek hírét, amit itt megbámultak szétvivén a világba és soha ki nem felejtették egyik legdrágább értéknek: Buda forrásvizének megemlítését. Azóta a sok kincs, mint álomkép szertefoszlott, elpusztult Mátyás csúcsíves palotája és benne minden drágasága; elkallódott a háromezer kötetes Corvina szétszórt, ékes darabjai, a ragyogó foliánsok legféltettebb ritkaságai minden országnak; messzire, igen messzire ment el tőlünk a jólét is és — a hervadás, a letörés jellemzi ma az egykor virágzó Budát. Csak egyetlen értéke maradt meg — csodás vize, amelynek életet adó ereje, bősége, jósága felújíthatja Mátyás boldog korát.

Ezt munkálja évek óta a Hollós Mátyás Társaság a *Budai Napló* indítványai alapján s ehhez a nemes, de fáradságos munkához kapott segítőtársat a *József Ferenc* kir. herceg fővédnöksége alatt dolgozó Budapest fürdőváros Egyesületben, amely főképen fürdőink megismertetését, az idegenforgalom ideirányítását s ezzel a fürdővárossá alakulás megalapozását kívánja hathatósan szolgálni.

Külföldön általában az a vélemény, hogy Budapest érdekes, szép, élvezetes város, amit örömmel látogat meg mindenki. Egyedül a franciák, belgák, románok tartózkodók velünk szemben.

A magyar kiküldöttnek az az impressziója, hogy a legsürgősebben szükséges a külföldi ügynökségek megszervezése és ezek után a propaganda megindítása.

Ennek egyik legfontosabb pontja szerintünk az a felvilágosítás, hogy Budapesten a gyógyulni kívánó mindent, amit csak kíván, *egy helyben megkap*. Ez sehol a világon nincs meg ilyen ideálisan központosítva. A rádiumos, lithiumos, a véredény elmeszesedés elleni ivókúrát használó beteg, vagy a fürdést kultiváló a leghíresebb egyetemi tanárokat keresheti fel, vagy hívhatja magához bármilyen bajában. Ha magaslati, erdős klimát kíván, ott van a Svábhegy, Jánoshegy, ahonnan néhány pere alatt benn van egy világvárosban, amely mindenrendű szórakozást és élvezetet kínál. Ha vízre kívánkozik, a leggyönyörűbb hajóútat teheti meg a Dunán. Lovagolhat, sportolhat tetszése szerint. Ha a tudomány és művészet érdekli, kívánesiságát fokozottan kielégítheti. Emellett néhány perenyi autóút után Buda csendjében elmerülhet s élvezheti a fürdőváros minden szépségét, a természet istenáldotta kincseit.

Ez legyen a tengelye a propagandának, mert csodás vizeink mellett egyedül vonzza ide az idegeneket. Azokat az idegeneket, akiket, reméljük, a külföldi orvosok most már ide küldenek, hogy itt üdüljenek, gyógyuljanak — s ezzel Budát virágzó, gazdag várossá tegyék. De addig is, amíg a külföldi orvosok 1928-ban idejönnek, tegyük tényleg várossá ezt az Istentől megáldott, de az emberek által sokhelyt elrontott szép — és nagy falut.

Az idegenek jöttét föltétlenül és rendkívüli nagy arányokban fogja szolgálni az a kiállítás, amelyet a Gellért-hegyre tervez 1928-ban a Budapest Fürdőváros Egyesület. Ezt a kérdést szívvel-lélekkel szolgálja egy drága gyönyörű ember, *József Ferenc* főherceg, aki a maga ragyogó fiatalságát áldozza ennek a célnak s akinek hűséges segítőtársa ebben a nehéz munkában dr. *Szviezsényi* Zoltán min. tanácsos. (1926 máj. 13.)

Nem értik Budát. Szomorú dolog, hogy még a tehetséges vezérembereket is megőrli Budán a személyes torzsalkodás, a kerületi irígység s a népszerűség lázas hajszolása. Buda fejlesztésének ezért nincs egységes tervezete s hiányzik az öntudatos, nagyobb koncepciókkal bíró vezér, aki hozzá szoktatná Buda polgárságát bizonyos vezéreszmékhez, nagyarányú irányzatokhoz, amelyekből kidomborodnék Buda általános képe. Buda különös tagoltsága, földrajzi és történelmi viszonyai önmaguktól megrajzolják ezt a képet, csak lelket kellene beléje vinni. Városrendező kaptafákkal azonban nem megyünk messzire. Egészen mást kíván az arasznyi széles Újlak, mint a nagy, kerek területre szétfolyó Kelenföld. Más a hivatása Obudának és más a Várnak. A fürdőkben gazdag Vizivárosnak és Dunapartnak más a törekvése és célja, mint a hegyvidékre támaszkodó Krisztinavárosnak. Ezekben a törekvésekben, e célok megvalósításában egymást kellene segítenie a három kerületnek, mely ma sanda szemmel nézi, hogy milyen előnyhöz jut a másik. Ha megvolna a nagyszabású budai programm, mely határozottan kidomborítaná az egyes részek hivatását és fejlődésének irányát, akkor megszünnék sok meddő harc és féltékeny gáncsoskodás. Buda térképe egyszerűen és határozottan megmond mindent. Buda szíve a vár környéke. Az a része a városnak, mely a Margithíd és Erzsébet-híd közé esik s melyet félkörben fog be a Rózsadombtól a Gellért-hegyig a budai hegyvidék. Ez a történelmi Buda. Itt él az udvar, a történelmi nevű főnemesség, itt telepszenek meg az ország törvényhatóságai. Itt szigorúan betartandó az építkezésnél a történelmi stílus. Es ebbe a patinás keretbe illeszkedik bele a fürdők eleven, lüktető, modern élete. Ujlak egyrésze villa-város, olyan mint egy beépített park s csak Obuda felé eső része, a Szépvölgy-utcán túl él ismét városi életet Obudával kapcsolatosan. Nincs más hivatása, mint kellemes, kedves átmenetet teremteni a történelmi Buda és Obuda között, amelynek hivatása volna a Dunántúl egyrészét magához kötve, annak népét, igényeit kielégíteni, az észak felől Budára irányuló forgalmat feltartóztatni, önmagába szívni, önmaga által feldolgozni. Nagy piacok, nagy és gyakori vásárok, olcsó beszálló-vendéglők, kevésbé lukszuriózus, de annál praktikusabb kereskedelemmel, népies mulatókkal. Délfelé elválasztja a történelmi Budát a Kelenföld-lágymányosi résztől az öreg Gellérthegy és lábánál az ifjú park. A Kelenföldre nem Buda terjeszkedik, hanem Pest. Amíg Obudán túl észak-felé csupán csendes nyaralótelepek épültek, délnek az egyes községek is más természetűek. Budafok bőrkereskedelme, Tétény sertéspiaca, a téli kikötő, a nagy gyártelepek egészen Pestre vallanak. Az itt fejlődő élet hullámai megtörnek majd a Kamara-erdőnél, a Sashegy és Gellérthegy déli lejtőin. Milyen ellentétes három élethivatás, mily határozott és világos tagolása a jövő törekvései és irányzatainak. Olyannyira egyszerű, hogy pártvezérek nélkül is megérti ezt Buda minden polgára.
1910 február 10.

A Margit-hidon túli rész — különösen a Császár- és Lukács-fürdőntúli, úgy fest, mint valami háborús készülődés: kapkodás, rendetlenség, tervnélküliség mindenütt. De maradjunk még kissé a Lukács- és a Császár-fürdő partvonalán! Mikor 14 évvel ezelőtt, technikus koromban, Budapest szépségeit kutattam, — írja *Fábián* Gáspár műépítész, — a Margithíd mögötti kedves fürdőparkot óhajtottam megközelíteni. Természetesnek találtam, hogy oda a Duna felől nyílik a bejárás; de nagy volt a meglepetésem, mikor a Margithíd alatt sártengereken és teljesen elhanyagolt úton kellett átvánszorognom célom felé. Itt pedig óriás homokbuckák, kőtengerek állták utamat, úgy, hogy csak hosszabb kerülő utakon át értem végre a park sétányaira. Ha ma valaki eme legfőbb, legtermészetesebb útvonalról akarja megközelíteni e parkot, ugyanazt találja, mint én 14 évvel ezelőtt. Ha ez a park azért létesült itt, hogy a nagy Duna mellett, a Margitszigettel szemben, egy kedves és szép, strandszerű sétahelyet nyújtson a közönségnek, akkor józan ésszel megérteni nem lehet, hogy éppen a strandon, ahol a legszebb kilátás (és belátás a Duna felől) nyílik, ott homok- és kőlerakodó helyet létesítenek, mely nemcsak az egész part képét teszi tönkre, hanem még kellemetlen portengerrel is belepi a gyógycélokat szolgáló telepeket. Ami azután a fürdőkön túl következik, arról jobb meg sem is megemlékezni. Szakadozott partok, füst, korom, piszok, zürzavar. Jó, hogy e part nagy része el van zárva, mint itt, mint az újpesti részen; viszont nem nagyon kellemes, hogy éppen a Margit-szigetről tárul mindkét Dunapartra ilyen kép a szemlélő elé. (1917 június 2.)

Strandfürdők a Dunán. Az idén Aradon nyaraltam, írja dr. Wagner József tanár. A vértanuk városa is rájött arra, hogy van neki egy nagyszerű természeti kincse: a Maros. Az erdélyi hegyekből olyan finom fövenyt hoz magával, akárcsak a Lidó homokja s a part sekélyes oldalában fürödve a somogyi partok összes kellemességeit feltalálni. Az aradi strandélet láttára jutottam tudatára annak, hogy miért ne volna lehetséges a Dunánál, ami a Maroson lehetséges? A beteg ebmber százféle bajára talál Budán annyi gyógyfürdőt, mint sehol másutt a világon. Ellenben az egészségesek kénytelenek megelégedni néhány szűk uszodával, melyben a melegben heringmódra bezsúfolt embertömeg aligha találja meg azt a felfrissülést, amelyre joggal igénye lehetne. Milyen más a szabadban, nagy területen mozogva fürödni és úszkálni, mint a fővárosi uszodákban. De igazi természetes strandfürdő nincsen. Pedig lehetne csinálni a Városligeti tavon is s ez bizonyára többet érne az egészség szempontjából, mint a vasárnapi csolnakázás, mert ma csak erre használják nyáron. De ott van a Duna. A Kelenföld, az I—II. kerület s a Ferenc- és Belváros lakói számára pompás strandfürdőt lehet csinálni a Műegyetem mögött töltéssel elzárt vízterületen. Csupán arról kellene gondoskodni, hogy egy nagy csövön át állandóan friss vizet kapjon s egy másikon át lefolyása legyen. A többi kerületek lakói számára legjobb hely volna strandfürdőnek a Margitsziget, melynek talaja ugyis kitünő természetes föveny. Igy a Duna mindkét partjának lakossága közel volna egy oly természetes és nagyterjedelmű fürdőhöz, melyen naponta legalább 100.000 ember megfürödhetne, míg ma alig pár ezer ember jut el uszodába s ott is várnia kell a helyre. Az eszme itt van. Szóljanak hozzá a szakemberek!
(1918 aug. 20.)

Vigyázat! mázolva: . . . „Fürdőváros!"

1927 október hó 14-én a székesfővárosi pénzügyi bizottság ülésén Bedő Mór ügyvéd úr a következő megjegyzést tette közbeszólás alakjában:

— „Most van egy újabb irányzat, vigyázzunk! A fürdőváros!"

Bedő Mór ügyvéd és demokrata vezér úr szerint a „Fürdőváros" csak irányzat, kurzus, még pedig veszedelmeket rejtő kurzus, amelytől óvakodni kell — vigyázzunk!

Bedő Mór uréknak csak kurzus — nekünk Budán — a lét.

A nehéz helyzetekben vergődő budai kereskedők most folyó szervezkedése közben kikristályosodott az a meggyőződés, hogy az ő nehéz helyzetükön elsősorban azzal lehetne segíteni, hogy Budát minden lehető eszközzel világfürdővé fejlesszék a legrövidebb időn belül, mert ez hozná a tőkeerős vevőket.

Budán az egykor világhírű szőlőket kirágta a filoxéra és a szőlőműves polgárság ősi öröklött vagyonát is megette. Régi benszülött patricius családok mai unokái gyári munkások a Váci-út gyáraiban és csak hálni járnak Obudára tatarozatlan viskóikba. Mert a pesti szellemeskedő demokraták megcsinálták azt a jó viccet, hogy meghagyták Obudát falunak, ahol az utcán csorog a trágyalé és nagymosáskor az utca közepén folydogál a lúgos, szappanvizes piszok. Nincs csatorna, mely felszívná a lét. A szőlőtermő hegyvidéken ma aprószemű kukorica terem. Az Aquinkum romjait benőtte a fű és kecskék legelésznek ott, ahol ezrével járhatna a turista és dollárokkal fizetne az amerikai globetrotter.

Itt ezer tisztviselőcsalád nyomorog fél nyugdíjon és magával rántja a kézműiparos osztályt, amelynek eddig éltetője volt. Vidéki betegeknek szívesen adna szállást, ellátást, ha a város közgyűlése komolyan látna neki a fürdőügyi politikának.

Aki veszedelmet lát a fürdőügyi politikában, aki vigyázatra inti a közgyűlést e szó hallatára: fürdőváros! arról igazán föltehető, hogy lenyelte a Rudas-fürdő félholdját csillagostul. A fürdőpolitikához valami fehérebb lélekre volna szükség, legalább egyelőre, mert megjön ennek az üzleti kurzusa, de addig — addig, ki tudja, fehérre tudjuk-e mosni ezeket a „mórokat."

De ha a városházán már minden csak kurzus, akkor megértjük, hogy miért kell támadni a Bánlakyakat és Zomboryakat, akik ezt a kurzust csinálják és „fürdővárosdit" játszanak, ami a „mórok" szerint csak abból áll, hogy egymástól csalják el Gundelt és most az a kurzus, hogy a pestiek a Gellértbe járnak pörköltre. Azok, akiknek a fürdőpolitikája abban a kérdésben merül ki, hogy a Gellért-fürdő hullámfürdőjének medencéjét miért rakták ki kék csempével s nem zölddel, ami jobban hasonlít a tenger színéhez — azok a mórok, akik csak most vették észre a fürdő-kurzust, nehezen fogják megérteni, hogy ezt a kurzust még jó Mátyás király nyitotta meg, aki Buda áldásthozó gyógyforrásai fölé világszép fürdőházakat akart építeni és szétküldte tudósait, hogy a külföldi fürdőket tanulmányozzák s aztán itthon alkalmazzák a polgárság javára.

Vagy talán félholdat nyeltek a nyugati államok urai, ahol többet költenek a fürdőügyre és idegenforgalomra, mint amennyit az állam ezek révén bevesz, de jövedelemhez jut a polgárság. Prága városa többet költ művészi kivitelű látképes levelezőlapokra, mint Budapest az egész idegenforgalmi propagandára. Mintának elhozott belőlük Jauernik Nándor, a Házinyomda vezérigazgatója egy-kétszázat a Bedő Mórok okulására.

A közgyűlésen elmondották Budapestet a poloskák városának, a tüdővészesek városának, bódévárosnak, csak éppen a reumás betegek Mekkájának nem mondotta senki. Pedig az lehetne. (Ez egy igazmondás Budapestről!) Természetes, hogy ez pénzbe kerül. Úgy látszik, az fáj, hogy ezt nem lehet á la BESzKÁRT csinálni.

Ma még a fürdőpolitika nem üzemszerűen vezethető intézmény, talán éppen ezért nem törődik vele a tanács sem, — de ha törődne vele, ha érdemesnek tartaná, hogy a város gyógyforrásai számára szakértő bányamérnököket is szerződtetne, akkor áldaná őt ezért egymillió polgár és csak éppen Bedő Mór úr nevetné ki, hogy ilyen hiábavaló, veszedelmesnek látszó kurzust folytat, amelyre ő már rápingálta a „menetekelt": — Vigyázat, mázolva! . . . Fürdőváros!

Ezt azonban valahogy mégis csak elbírná a tanács. *Dubonai Pál.*
(1927 október 29.)

Ötven milliárdot

szánt a székesfőváros fürdőinek kiépítésére és a fürdőügy föllendítésére. Ezt az örvendetes tényt lelkesen jelentette be a Fürdőváros Egyesület ülésén dr. Berczel Jenő tanácsnok, akinek ezt kedves szavakkal köszönte meg az elnök, József Ferenc főherceg. Magában véve alig látszik különösnek ez a hír, mert természetes dolog kezd lenni az a tudat, hogy a székesfőváros mindent megtesz természetadta gyógykincsei fejlesztéséért, ami a polgárság számára jólétet jelent, — és természetes, hogy a Budapest Fürdőváros Egyesület elnöke ezt megköszöni. Egészen természetes. Hála a magyarok Istenének, hogy ezt másképpen el sem tudjuk képzelni ma már. Csakhogy ez nem volt mindig ilyen természetes. Volt idő, amikor a főváros urai nem jó szemmel nézték ezt az egész fürdővárosdit. Aki fürödni akar nyáron, annak ott a Balaton, meg Hévíz és a többi fürdőhely. Meg ami van Budán, Pesten, régi török fürdő. Mi kell még. Csak költséget jelent még a dunai uszoda is. Az a tanácsnok, akinek ez volt a szakmája, az röstelkedve hozakodott elő holmi fürdőépítkezéssel és a közgyűlés is majd agyonverte a tanácsot, amikor a Szent Gellért-fürdő építkezése dagadni kezdett. Micsoda botrányok voltak azok. Ami érthető is. A Gellért-fürdő építésének kérdését valami szerencsétlen idealista akkor vetette föl, amikor a városházán arról vitatkoztak, hogy a III-ik ügyosztálynak 9 gyertya jár-e, vagy 11? És szabad-e a tanácsnoknak sürgős esetben konflisba ülnie, vagy nem? Befejezni pedig akkor fejezték be, amikor a város már fölépítette Obudán az új gázgyárat és Kelenföldön az elektromos műveket és minden ügyosztálynak egy-két autója volt. Berczel tanácsnok a megmondhatója, hogy milyen kálváriát kellett járnia, amíg a Hungária-forrás fölé azt a kis filagóriát fölépíthette, aminek költségeit félév alatt behozta a forrás. Szerencsés körülmény, hogy Berczel tanácsnok átérezte a fürdőügy fontosságát és szembe mert szállani a közgyűlés maradi felfogásával, sőt néha a tanács elfogultságával. Apránkint adta be a maga fürdőügyi programmját és váratlan segítséget kapott Ripka Ferenc főpolgármesterben, aki évek óta élt a gyógyforrások értékesítésének nagyszabású elgondolásaiban, amíg a Hollós Mátyás Társaság fürdőügyi ankétjén ezt a legfontosabb gazdasági kérdést a maga részéről elindította. Igy a városházán ez ma már guvernementális kérdés.

Miesoda sziszifuszi munkát kellett itt elvégezni, hogy ezt a hírt oly természetesnek találja ma mindenki.
(1926 július 29.)

A HALÁLRAITÉLT RUDASFÜRDŐ

Ott gubbaszt a Duna mellett egy csodálatosan szép vulkanikus hegy tövében, elhagyatva, mint régmult századok roskadozó emléke. Az elhanyagolt fürdőhelyiségekben hull a vakolat, rozoga az ablak és ajtó. Ezt a ritka hatású gyógyforrást, amely hajdan egész Keletnek gyógyfürdője volt, ahová a rácok, bolgárok, bosnyákok, törökök és albánok hordták az aranyakat, megöltre a fővárosi közigazgatás. Ez ritkító példája annak, hogyan *nem szabad* csinálni Budából világfürdőt, ami pedig egyik főpontja a budai *Ripka*-párt programjának.

A forrást az 1500-as években már egész keleten ismerték. *II. Szulejmán* szultán a nagyvezérek előtt úgy emlegeti, mint azoknak a kincseknek egyikét, amelyért érdemes lesz Budát megostromolni. A török hódítás után *Musztafa* pasa Frangepán Péter kalocsai érsek házát, melynek tövében a forrás fakadt, leromboltatta és helyébe építtette a „zöld oszlopú" fürdőt. Ennek nyolcoszlopos terme, mint építészeti remek, még ma is épségben látható. *Brown*, az e korbeli híres angol utazó, csodálattal említi a forrás nagyszerűségét. Buda elfoglalása után az egész Balkán évszázadokon keresztül látogatta a híressé vált fürdőt. Lipót császár 1703-ban a fürdőt mai mostoha anyjának, a fővárosnak ajándékozta.

A gyógyforrás a Gellérthegy oldaláról ered, még pedig öt forrásból, amelyek huszonnégy óra alatt körülbelül 11 ezer hektoliter 45—47 fokos vizet termelnek. Tőle néhány méternyire az ivókúrára alkalmas *Hungária-forrás* fakad, amelynek lithium- és brómtartalma a világhírű emsi vízhöz hasonlít. Brómtartalomra nézve azonban az emsit hatszor felülmulja.

A Rudasfürdő alkalmas módon renoválva idevonzaná az idegeneket. Pár héttel ezelőtt angol vállalkozók, akik a víz hatását nem ismerik, azt az ajánlatot tették a fővárosnak, hogy renoválják a fürdőt. Nem tudjuk, foglalkozott-e a fővárosi tanács ezzel az üggyel. A Rudasfürdő központja lehetne az idegenforgalomnak, felhívhatná a külföld figyelmét Budapest egyéb hasonló gyógyhatású vizeire, de a főváros csodálatos módon nem tartotta eddig érdemesnek, hogy ezzel a kérdéssel üzletszerűleg foglalkozzék. *Dr. Bucsányi Gyula.*
(1925. ápr. 17.)

A budai fürdők történetéről a gyér, alig számbavehető magyar följegyzésen kívül, kétféle forrásból meríthető följegyzések állanak rendelkezésünkre. Török jelentések, leírások, amelyeket a budai törökök küldtek Stambulba — ez az egyik. Az országon átutazó külföldi, mindenféle követségek kísérőinek, külföldi utazóknak, orvosoknak s harci kalandok kedvéért később császári katonai szolgálatba álló egyének feljegyzései — ez a másik. Az ékesszólásnak valósággal elragadtatás hangján megírt dokumentumai ezek a budai török fürdők szépségeinek. Kis-Ázsiából jött építészek készítették, magukkal hozva a bizánci, arabs s mohamedán stílusnak konstrukcióban egységes s csak ornamentálisan elhajló motivumait. A kényelemnek, a célszerűségnek s raffinementnek olyan finomságait s inveneióit szolgálták az apróbb architekturai ötletekkel, amelyek a legmodernebb fürdők igényeit is kielégítenék. Ezeket — sajnos — lemállasztotta az idő, sutba dobta a megmásult, átformált korszellem igénye. De azokat a török kupolákat, oszlopokat s az egész belső berendezés nagy részét csaknem teljes változatlanságukban ma is úgy bírjuk, mint a török időkben. Mindezen feljegyzések szerint a budai fürdőknek alhévvizek néven ismert csoportjába tartoznak: a Sárosfürdő, Rudas-fürdő és Rác-fürdő. A Rudas-fürdőt Mohamed basa építette 1543—48 körül, noha egyes adatok Mustafa basának tulajdonítják e fürdő keletkezését. A Rác-fürdő története tulajdonképen IV. Béla uralkodásáig nyúl vissza. Béla idejében — aki uralkodása alatt Buda mindinkább gyobbodott és épült — 1253-ban már állt itt egy fürdő. Mátyás király, akinek hatalmas koncepciójában egy gyönyörű város bontakozott ki a régi Budából, egészen átalakíttatta ezt a fürdőt. Az akkor vár külső falától fedett folyosó vezetett e helyre, amely egyik legszebb ékessége volt Mátyás híres kertjének. (Innét volt a fürdő akkori és későbbi elnevezése: Királyfürdő.) (1917 február 15.)

A BUDAI EIFFEL-TORONY,

ahogy bátran nevezhetjük a Szent Gellért-hegyet, a nagyközönség tudatában lassan odafejlődik, amivé lennie kell: a magyar székesfőváros egyik legértékesebb kincsévé. Párizsban fölépítették az Eifel-tornyot, hogy bizonyos légköri változásokat lehessen elérni üdülés, sőt gyógyulás céljából. Nekünk a természet ezt ingyen csinálta meg, de hosszú időn át mintha mindenkinek útjában lett volna. Amikor az Erzsébet-híd felépült, egy kissé odébb szerették volna tolni és bosszúból apró kavicsokkal rakták ki az elejét, ami sehogy sem illik a hegy hatalmas sziklatömbjeihez. Most már világvárosi jelleget kap. Szóval divatba jön a Gellért-hegy és a budai fürdőélet központjává is lehet. (1910 jún. 10.)

Idegenforgalom

Keleteurópa központja: — Budapest!

A mult század végén egy regensburgi professzor könyvét lapozgattam az „Egyetértés'' szerkesztőségében. A címe: — A világutak jelentősége a világtörténelemben. — Hatalmas munka volt és visszanyúlt az ókorig. Amikor a tengeri hajózás eleinte csak a görög szigetekre, Kis-Ázsia partjaira, a Nilus deltájáig terjedt. Az esti pihenőhelyeken keletkeztek a városok. Azután bejárták a hajók a Földközi-tenger északi és déli partjait és így fejlődött ki a két part közepén Róma és Karthagó. Minden út Rómába vezetett. Az oceánok hajózása erősen fejlesztette Londont és a Hanza városokat, végül pedig az amerikai hajózás tette a világ fővárosaivá Londont és Newyorkot. Ugyanez volt a vasutak szerepe a szárazföldön.

Kívánesian lapozgattam a könyvet és véletlenül ráakadtam Bécsre.

Meglepett. Alig volt több az írás róla negyven sornál. Rideg, kemény ítélet volt. Mesterségesen fejlesztett politikai központ, természetellenes vasúti útvonalak erőszakolt gócpontja! A politikai hatalom elvesztével megszünik jelentősége. Ennyi volt a könyvben Bukarestről is.

Érdeklődve kerestem Budapestet. Ha jól emlékszem, négy oldalon át tárgyalta jövőjét, mint Kelet-Európa központját, több millió lakossal, hatalmas belföldi kikötővel és a képzelhető legnagyobb vasúti hálózattal. A könyv akkor jelent meg, amikor Baross Gábor alatt Budapesten *tizenegy expresszvonal* keresztezte egymást és a levantei posta Londonból Indiába erre járt. Kábítóan szép jövőt jósolt a tudós professzor Budapestnek. A könyv föltétlenül megvan ma is és bizonyíthatja igazamat.

Most gyakran ráeszmélek.

Azt mondják, kis ország lettünk, gúzsba kötött nemzet. Kevés a reményünk, hogy egyhamar visszanyerjük a lekapcsolt részeket. Ám Bécs is napról-napra veszti hatalmát és Prága nem tudja átvenni Bécs szerepét, mert nem fekszik a világút mentén. Belgrád sem, Bukarest sem. Pozsonyt pedig elnyomja Bécs közelsége.

Ebben a versenyben Budapest már célhoz ért és föltétlenül vezetni fog.

Itt van Európa

legnagyobb

belföldi kikötője 75 kilométer hosszú rakodóparttal, óriási medencékkel és a petróleum kikötője már európai szerepet tölt be.

Mérföldes léptekkel halad a

világfürdő

hatalmas pozíciója felé. A máris európai nívón álló Gellért-fürdő, a városligeti nagy parkban fekvő Széchenyi-fürdő, 100 méter mély, 74 fokos legforróbb vizével, világhírre méltó fürdőkké fejlődnek. A császárfürdő úszóstadiónja egy csapásra világhírűvé válik és ha dunapartot kap a Lukácsfürdő, ha kiépül — mint a gellérthegyi sétányok — a Rózsadomb idenéző oldala a lótuszvirágot termő tóval s ezzel nagyarányú hegyiparkhoz jut a szomszédos két fürdő, — ritkítja majd párját a világon.

A világszép Gellérthegynek, mely mint természetes Eifel-torony emelkedik a város fölé, három fürdője van és olyan világhírre méltó gyógyitala, mint a Hungária-forrás. És a komplexum egymagában elég, hogy óriási idegenforgalmat teremtsen, amit megalapoztak a keserűrorrások és betetőz a páratlan sósfürdő.

Akvinkum és a Római-fürdő tervei készek, a munka megindult, nincs kétség benne, a hogy európai hírű gyógyhellyé válik, ókori, patinás keretével.

Páratlanul első helyen áll

az új lóversenytér

is és ma már itt futtatja lovai javát Bécs és Bukarest. De jön már Belgrád is, Prága is, és egészen bizonyosan Lengyelország. De jönni fog a német tenyésztés is. Kelet-Európa nemzetközi nagy versenyeit itt fogják lefuttatni.

A budai hegyvidék

vasútjainak problémáit most latolgatják és csodásabb üdülőhely el sem képzelhető a Hűvösvölgynél, a Svábhegynél és Jánoshegynél. Aki látta este a panorámát, amely a budai hegyekről nyílik, az visszajön ide. Hegyi, üde levegőn, egy világváros közvetlen közelében, negyedórai távolságra, amely város megad minden orvosi tudományt és adja hozzá az Istenáldotta gyógyvizeket — de nyújtja a világvárosok minden művészetét, szórakozását és gyönyörűségét — ennél adottabb gyógyhely nincs a világon.

Ennek a híre idehozza az idegent nyugatról is, de főleg keletről, mely a színt adja majd, amit keres a szürke nyugat.

Az ország népének csak módot kell adni, hogy jöhessen. Láttuk Szent Istvánkor. A környéket hozza a helyiérdekű vasút húsz vonala, amelyek végállomásaira most tervezik az autóbusz-járatokat. Mert nincs megállás. Ha nem tud kiépülni a szentendre—visegrádi vasút, — járni fog órára, percre az autóbusz. Minden végállomásról. Ha egy kevés, jön kettő, három. Amelyik környék ma távol esik, azt idekapcsolja az autóbusz.

Színházaink elsőrangúak. Múzeumaink megtekintésre méltóak, van köztük különlegesség is — Vajda-Hunyad vára.

Ide járhat Európa, hogy vívni tanuljon, vagy úszni, sakkozni, labdát rúgni. Bajnokainkat ismeri a világ. A mi stadionunk azért épüljön az egész világ számára, de mindenesetre Kelet-Európa számára.

*

A regensburgi professzor könyve legyen a várospolitikában az az evangéliumunk. Aki itt körülnéz és látni tud, az már ma meglátja

Kelet-Európa vezérvárosát.

Csakhogy ezekben a meglátásokban kell élni mindenkinek a városházán. Aki ott rövidlátó, az adja át a helyét a sasszeműnek. Itt már most erős akarattal, kijegecesedett tervekkel, világraszóló koncepciókkal kell vinni tovább az ügyeket. Új emberek kellenek ide, akikben megvan az elhatározás, hogy saját felőröltetésük árán is megteremtik itt Kelet-Európa középpontját. Kicsinyes szempontok nem lehetnek irányadók. Itt a nagy magyar jövőt kell megalapozni.

Emberfeletti feladatokat kell rövid időn belül megvalósítani

és a nemzetet vezérlő férfiakon fordul, hogy mindezt lehetővé tegyék. Nem lehet kicsinyes pártharcok martalékául odadobni ezt a várost és ezzel a magyar jövőt. Az ország nem riadhat vissza semmiféle áldozattól, hogy a nemzeti nagyság érdekében naggyá tegye Budapestet. De az áldozatok mellé az alkalmas vezért is meg kell találnia az országot kormányzó hatalomnak.

Bethlen István gróf a legnehezebb idők alapvető kérdéseit megoldotta a nemzetek tanácsában, és bizonyára megtalálta ebben a kérdésben is az alkalmas egyéniséget, akinek megadja a módot is, hogy a trianoni határokon átsugárzó Budapestet világhatalommá emelje.

Bethlen István gróf most Budapest polgársága felé nyújtja segítő kezét és ez a kéz a főpolgármester személyére mutat, mint aki egyedül van hivatva és méltó is e nemzet megváltó nagy munkára.

1922. szeptember 14.

Idegenforgalom?

Olyan idegenül hangzik. Mintha azt mondaná valaki, hogy: *Salangane!* Ez is olyasvalami, amiből más világtájakon élnek az emberek, de nálunk nincs, mi nem élünk vele. Egyesek eszik is, sokan azt is tudjuk, hogy fecskefajta és a fészkét készítik el eledelnek. Idegenek után is élnek országok. Svájcban üzletszerűen, Itáliában koldulva. Szép Magyarországon ráfizetve. Mi eddig az idegenforgalomra határozottan ráfizettünk. Az úgynevezett idegenforgalomnak minden egyes felénk forgó idegene — pénzünkben van. Etetjük, itatjuk, utaztatjuk — potyán. Of potyiorek! Mi félreértettük magát az idegenforgalom fogalmát és tenger pénzünkbe kerültek eddig az idegen forgató vállalatok, amelyek úgy értelmezték ezt a szót, hogy idegenbe, *külföldre* vitték a magyart, a helyett, hogy *ide* hozták volna az *idegent*. Sohasem látunk arról hirdetményt, hogy Budapestre jön ezen a héten Berlinből száz ember, jövő héten Moszkvából, vagy Alexandriából. Mi csak arról kaptunk hírt, hogy most forgatják a magyart Rómába, majd Kairóba, vagy Jeruzsálembe, gyakrabban Konstantinápolyba, sokszor Párizsba, Berlinbe. Kivittünk, de be nem hoztunk, s ez a kivitel is pénzünkbe került. Most! . . . most . . . most híre jött, hogy van idegenforgalmi bizottsága a székesfővárosnak is, amelynek első dolga, hogy iránymutatást kér a kormánytól. A budaiak közül a bizottságnak tagja Szekula Gyula és Szigeti János. Két jó név, sok tudással és komolysággal. Az ő szívükhöz kötjük Buda sorsát. Mert amit a bizottság fog határozni, az szól majd egész Budapestnek s a nóta vége az lesz, hogy az a *hét* kerület odaát ismét elnyomja majd ezt a hármat. Az Erzsébet-szoborról más helyen irottak némi világot vetnek erre. Mert az idegenforgalom egyetlen egészséges alapja a monumentális látnivaló. Ahol nincs mit látnia, oda nem megy az idegen. Buda csak Pestről szép s ha belső értékét nem emeljük, akkor Budát elkerüli majd az idegenforgalom. Ha már van két budai papája is az idegenforgalom nevére keresztelt csecsemőnek, viseljék gondját, hogy annak legyen is miből táplálkoznia. Pestnek nem nehéz a sora, ott van minden, ami látni és tudni való. Nekünk itt Budán még színházunk sincs, ha csak az óbudai Kisfaludy-színházat nem számítjuk olyannak. Szobrunk is alig van. Lett volna Jókaink, azt elvitték és most Pesten házalnak vele. Lett volna Erzsébetünk és azt is viszik. Pedig hát Jókai kedvéért át jött volna az idegen Budára s Erzsébet királyasszony hárommilliós szobra divatba hozta volna Budát. Még nem késő. Mind a kettő a miénk lehet, ha nem hagyjuk a jussunkat. (Hol van már azóta Jókai szobra!)

1913 február 10.

A gyógyautó, mely a mai időben elképzelhetetlen valami, béke időben a budai világfürdő speciálitása lehet. Más helyen megírtuk, most is, régebben is, hogy a Császár-fürdőtől a Gellért-fürdőig fürdőparkot kell létesíteni a Dunaparton, sőt folytatni kellene ezt északon a Római-fürdőig, délen pedig az Erzsébet-sósfürdőig. Ezen a vonalon közlekedne az úgynevezett és általunk tervezett gyógyautó. Ez szedné össze a nehezen mozgó reumás, köszvényes betegeket a szállókban, amelyek itt egymás után épülnének s az autónak csekély költségét és kiszolgálási díját a hotelszámlával fizetné a beteg vendég. A városi fürdőkön kívül négy magánfürdőt érintene a sétány és az autó. Akik saját érdekükben viselnék a költségek reájok eső részét, de modern fürdőkké alakulnának át. A Császár-fürdőt bíró rendházról tudott dolog, hogy nagyszabású építkezésre készül és bizonyára szívesen áldozna ily közös akcióra, a Lukács-fürdő most a legjobb kezekbe került, és tovább, a Királyfürdőre is számíthat a város, mert tulajdonosa európai nivójú és látkörű egyéniség, aki nem zárkóznék el semmiféle új, modern, szép eszme elől és szintén építkezni készül. A Rácfürdőt a város amúgy is megszerezni óhajtja, de ha nem, akkor is számíthat a tulajdonos családra, mely a múltban is tudott áldozni. A gyógy-autók közül minden harmadik tovább is közlekedne a Római-fürdőtől a Sós-fürdőig. Buda csendes polgárságának ezzel új jövedelmi forrásokat nyitna a város, föllendülne ezzel pangó kereskedelme és ipara.

(1915 szeptember 22.)

Néprajzi falu Budán

Minden áron emelni kell Buda idegenforgalmát. Ezt a törekvést szolgálja most a Nemzeti Múzeum egy terve, mely szerint a néprajzi tárgyakat, melyek ládába zsúfolva most hozzáférhetetlenek, kedves keretben vigye a nagyközönség elé. A Múzeum néprajzi falut szeretne építeni Budán, a hegyvidék valamely lankás területén, ahol az egyes vidékek házainak mintájára építenék fel a különböző pavillonokat és azokban helyeznék el a múzeumot s e központ folytatásaként stílszerű villákat lehetne építeni magánosok számára. Egy külön néprajzi falu vagy talán város épülne fel és illeszkednék bele a történelmi alapokon Buda keretébe. Igy még egy villanegyedünk is tisztán magyar motivumokat viselne és a turista szívesen megnézné ezt is. A főváros nem tagadhatja meg e páratlanul álló szép látványt nyujtó kulturális céltól a telket s e terv megvalósítása feltétlenül előnyére válna Buda gazdasági életének is.

(1914 dec. 3.)

Látképes utcák

Külföldön minden város gondosan megkeresi, hogy mely utcák nyitnak szép perspektivákat és látképes levelezőlapok széthordják azokat az egész világba. A pesti részen csak a Budára néző utcáknak van érdemes hátterük, de Budán minden fordulónál új kép tárul elénk az utca végén s mindegyik megörökítésre méltó. Nemcsak azok, amelyek a hegyekbe engednek elragadó kilátásokat, mint a Retek-utca, hanem azok is, amelyek Pest felé nyilnak. A sétálót gyakran meglepi az ilyen csodás perspektiva és néhányra fel is hívjuk olvasóink figyelmét. A Széna-térről végig nézve a Csalogány-utcán éppen a parlament stilszerűen tagolt házteteje látszik a budai oldal templomtornyai között, ami egyrészt azt mutatja, hogy az utca mily magasra emelkedik, de másrészt szokatlanságával hat, mert a Dunát nem látni s hirtelen azt a látszatot kelti a kép, hogy ott Pest összefolyik Budával. Rendkívül érdekes az a kép, mely a Lánchid-utcától, a Fiume-szálloda mellől nyilik a Várkert-rakpatron épült házsorra. Érdekes esti képet nyujt a Krisztina-körút és Mikó-utca sarkáról a Vérmező felett áttekintve a Rókus-hegy vidéke. A Fillér-utca lámpasora látszik a házak felett. Nappal viszont fordítva, a Vérmező-utca sarkáról a Nap-hegyet nézve kedves a kép, amelynek különös bájt kölcsönöz a Fadrusz-villa. Mindezeket pedig elmondottuk azért, hogy a már szinte unottá vált látképes levelezőlapok, helyett, ezekről készíttessen a város fölvételeket és ezeket hozza forgalomba, mert ezek adják meg Budapest intim képét.

(1905 máj. 14.)

Az utca sarkán

A jelszó tehát az volna, hogy e helyen segítsünk kigondolni olyan eszméket és terveket, amelyek Budapest külső képében kidomborítanák a magyar jelleget, a nemzeti vonásokat és valami eredetiséget hoznának a mi szép, de szürkén európai szinezetű, nyugatról kopizált székesfővárosunknak. Kezdjük ott, ahol az idegen kezdi, aki tájékoztatás céljából nézegeti az utca sarkán levő utcafeliratokat. Neki mindegy, hogy oda milyen hosszú név van írva, például: Sándor főherceg-utca vagy Gróf Zichy Jenő-utca, esetleg Pacsirtamező-utca, vagy más efféle, de nekünk itt élő emberek, a gyakorlati életben nagyon nehezünkre esik ilyen cifra, hosszú utcanevek használata. Mi azt szeretnénk mondani, hogy: Zichy-utca, Sándor-utca stb. Mint ahogy mondjuk is. Ezen segíteni is lehetne és eredetit is lehetne produkálni. Tegyünk az utca sarkára emléktáblát, domborművel, művészi kivitelben, amelyen el volna mondva, hogy ezt vagy azt az utcát, teret, kiről, miért nevezték el. Mert ha el volna mondva, a gróf Zichy Jenő-utca sarkán egy domborművű emléktábla nagy betűkkel, hogy e Zichy grófnak mi volt az érdeme, akkor mindenki tudná, hogy — az egyszerűen Zichy-utcának nevezett utca — miért kapta ezt a nevet. Az utca elejére és végére kellene ilyen tábla, és sok esetben az érdemdús férfiú családja készíttetné szívesen és díszesen, az utca többi sarkára is. Ilyen utca név emléktáblák nincsenek sehol Európában.

(1910 jún. 30.)

Művészi utca-jelző táblák. Nincs egy hónapja, hogy a Budai Napló azt az eszmét vetette fel, hogy a nemzet nagyjairól elnevezett utcákat ne egyszerű táblával, hanem hogy a kegyeletes utca elnevezéssel, az utókor is tisztában legyen — művészi kivitelű szobor- vagy domborműszerű emlékkel jelöljék az utca elejét és végét, amelyen rövid írás elmondaná mindazt, amit tudnia kell a közönségnek. Most a Pesti Hirlap hasonló esetről közöl hírt Drezdából s így ezzel a tervvel is elkésett a város, ahol szemérmes szégyenlősséggel fogadnak minden kívülről jövő eszmét és tervet, mert nem belső ember mondotta. Kár. (1910. júl. 16.)

Az okos szó mégsem vész el végleg a pusztában, ahogy azt most a Képzőművészeti Társulat igazolja. Még a háború előtt fölvetettük az eszmét, hogy az utcák nagyjaink emlékére való elnevezésénél az illő domborművű arcképe alá vessük az ő nagy érdemeit. Sokan ma nem tudják, hogy ki volt *Boráros*, akiről teret neveztek el, de ha domborművű szobra alatt állana, hogy a múlt század elején *Boráros János* városi tanácsnok követelte a tisztán magyar nyelvű oktatást az elemi iskolákban, — mindenki tudná ezt. Az eszmének általuk való föltevése idején magáévá tette azt *Havass* Rezső volt bizottsági tag és indítványt is tett a közgyűlésen, akkor kedvesen fogadták, de nem történt semmi, — amíg most a Képzőművészeti Társulat kérelmére a fővárosi közmunkák tanácsa beleegyezett, hogy a Társulat minden olyan utcának az első házát, amely utcának a neve történeti eseményt, vagy történelmi és közéleti személyiség nevét örökíti meg, az illető szemlynek, eseménynek vagy történelmi emléknek művészi kivitelű reliefjével lássa el. Ezentúl nemcsak az utca elnevezése, hanem művészi ábrázolása is megörökíti a nevek tulajdonosának érdemét, kilétét vagy múltját.

(1921 szeptember 24.)

Idegenkolónia a Várban

Ha nyugati városok idegenforgalmát egy kissé elemezzük, arra a tapasztalatra jutunk, hogy az ottani idegenforgalom tulajdonképen két válfajra oszlik. Az egyik a várost érintő, egynéhány napig, vagy hétig ott időző idegen; a másik pedig azokból az idegenekből sorakozik, akik különböző okokból hónap- és évszámra laknak egy-egy városban, de nem szállodákban, vagy panziókban, hanem az úgynevezett „maisons garnies" vagy appartemens garnies-ban.

Párizsban, Rómában, Firenzében, Bruges stb. jelentékeny fajta az idegenkolónia, amelyek tagjai főleg angolokból, amerikaiakból, oroszokból és németekből rekrutálódnak. Ezek az idegenek vagyonuk jövedelméből élnek és össze nem tévesztendők ama külföldi alattvalókkal, kik valamely városban keresetük után élnek. Eme idegenkolóniák, melynek tagjainak száma gyakran ezrekre rúg, igen fontosalkatrészét teszik az idegenforgalomnak. E kolóniának tagjai, ha jól érzik magukat egy városban, megírják ezt hazájukba, rokonaiknak és ismerőseiknek, egyben meghívják őket oda a város megtekintésére. E

meghívásnak rendszerint annál is inkább eleget tesznek, mert tudatában vannak annak, hogy földieik igyekezni fognak megfelelő szállást és ellátást nyújtani, a látnivalókat megmutatni, szóval az idegenben való tartózkodásuk alatt mindenképen kezükre fognak járni.

Nagyon természetes, hogy az idegen városbani séjour kiválóan kellemes, ha ismerőseinkkel tölthetjük időnket s kalauzolásuk mellett járhatjuk be a várost és vidékét. Igy könnyen érthető az, hogy ismét hazatérve, boldog-boldogtalannak elmondják, hogy mily kellemesen és aránylag olcsón töltötték idejüket, ebben vagy abban a városban. Igen gyakran túloznak is, rendszerint a város javára s akaratlanul is olyan reklámot csapnak annak, hogy új és új vállalkozók akadnak, akik ott kellemes napokat akarnának eltölteni.

Az ilyen idegenkolóniák Budapest idegenforgalmában rendkívül előnyös hatással volnának s jelentőségük még fokozottabb volna, mint a nyugati városokban, mert az ilyen idegenkolóniák lakói, akik időközben fővárosunk nevezetességeit megtekintették, és ismerik, földieiknek cicerone s némileg tolmács gyanánt szolgálhatnának.

Szerencsére Budapest városának elrendezése rendkívüli alkalmas idegenkolóniák befogadására, azaz abban a helyzetben van, hogy az idegeneknek megfelelő lakónegyedet nyújthat, mely körülmény végtelenül fontos egy olyan városban, amellyel az idegennel való bánásmód nincs ép a helyzet magaslatán, mert nincsenek — mint külföldön — az apáról fiúra szálló ebbeli tradiciók. Mintegy magától kínálkozik e célra: a Margitsziget és a Vár.

A szigeten úgyszólván teljesen elkülönítve és maguknak élhetnének; a Várnak pedig olyan kicsiny a lakossága és annyira intelligens, hogy az idegeneknek nemcsak, hogy terhükre nem volnának, hanem azokat mihamar megszokva, a legnagyobb előzékenységgel volnának irányukba. Úgy a sziget, mint a Vár szinte predesztinálva vannak arra, hogy a természet szépségeit, jó levegőt és nyugalmat kereső idegenek tartózkodási helyévé legyenek; alig hiszem, hogy ennél szebb és alkalmasabb helyet találhatnának széles e világon.

A két hely között, jóllehet a sziget bájos volta mindenkit elragad, idegenkolóniai szempontból, a Várnak kell adnom az elsőbbséget. A bástyasétány, a királyi várkert, a halászbástya, a kilátás úgy Pestre, mint a budai hegyekre: mindez annyi természeti és kulturális élvezetet nyújt, amiről a pesti embernek, sajnos, még csak fogalma sincs. Azért mondom „sajnos", mert az idegenforgalom emeléséhez némileg hozzátartozik, hogy a város lakói saját tulajdon városukat ismerjék s érte lelkesedni tudjanak. *(P. Zs.)* (1912 április 16.)

Az idegenforgalom aranyfonala lassan, lassan Budapestig elér s annak egyes szálai az ittjárt idegenek szívét köti erősen hozzánk. Egy-egy epizód, tapasztalat, megfigyelés és kellemes meglepetés adja ez aranyszálak anyagát, a legmelegebb kapcsolatot teremtve külföldiek és magyarok között. Még a régi közmondást: Nápolyt látni és meghalni! — is megváltoztatta éppen Nápoly legnagyobb hoteltulajdonosa, amikor az Országház belső szépségei után a Dunára nyúló tornácra lépő vendégsereg elé Buda felejthetetlenül gyönyörű panorámája tárult és tapsolva felkiáltott: Budapestet kell látni, hogy boldog érzéssel élhessen az ember. *Ez az igazán isteni város!* — De nemcsak a természeti szépségek, hanem az emberi művelődés tökéletességei is megragadták a külföldi szállodásokat, amiről egy német előkelő vendég ezt mondotta: Bécsben olyan szállóban laktam, ahol sem a higéniát, sem a vízvezetéket nem ismerték és ezek azt mondták, ne menjek a balkáni Budapestre! A Szent Gellért-szállóról csak annyit mondhatok: „Bár otthon is ilyen pazar kényelemmel ellátott, remekül berendezett hálószobám lenne!" — De mindenekfelett a magyar szépművészet (amiből sokkal többet kellett volna megmutatni!), a tősgyökeres Magyarország tetszett a legjobban. Amikor a sok útálatos jazz-band után felcsendült a „Jaj, de magas ez a vendégfogadó...", a külföldiek is megpróbálkoznak a csárdással s mikor a cigány elhúzta, lelkesülten kiáltják' újra! újra! — (1925 nov. 27.)

Keleti zománc

jutna Budának, ha egy már régen hangoztatott tervet magáévá tenne a város. A budai Várhegy Pestre néző oldalán vagy más, a balparton is látható lejtőn egy minarettes mecset építése adná meg azt, mely egyúttal a mozlimvallású katonaság imahelye volna, de szívesen fölkeresné minden Budapesten átutazó török is. E tervre vonatkozólag most egy városi képviselő oly eszmét vet föl, mely ezt a tervet csekély költséggel tenné megvalósíthatóvá. A Rózsadomb elején, a Margithid közelében áll a Gülbaba sírja néven nevezett Wagner-villa, amely felől az a legenda szól, hogy az öreg Wagner építésznek azt jósolta egy török kártyavetőnő, hogy addig él, amíg ezt az épületet be nem fejezi. Az öreg úr aztán gondját viselte, hogy a villája sose készüljön el és a négy torony egyike így maradt csonka. A beküldött terv szerint, ezt a negyedik csonka tornyot kellene minarettszerűen kiépíteni, ahonnan egy Boszniából kirendelt müezzin — török szokás szerint — üdvözölhetné Allah-t! A mi vallásunkat nem kellene tőle félteni, e miatt senki sem térne át a mohamedán vallásra. Buda látképét pedig kedvesen megváltoztatná és megszerezné nekünk azt a keleti zománcot, amelyre idegenforgalmi szempontból nagy szükségünk van. Az államnak különben is céljai vannak ezzel az épülettel, melyet bosnyák internátus számára akart egy ízben megszerezni, s ha ez megtörténnék, akkor az udvar hamar átalakítható mecsetnek.

(1908 júl. 16.)

A török jelleg

pusztul a budai török fürdőkről. Régi keletű ez a pusztulás, mert mindent lerombolt elkeseredésében a kereszténység 1686 után, ami a törököktől ránk maradt, csak a fürdőket kímélte meg, de némileg átépítette őket. Három fürdője volt itt a töröknek: a Rudas, a Király- és a Császár-fürdő. Kupolás épületeik a XVI-ik századból valók. Csakhogy mind a három valószínűleg „hamán" fürdő volt, azaz földalatti fűtött izzasztó terem, vízmedencék nélkül, mert a török nem a vizet kereste, hanem inkább izzadt, dörzsöltette és szappanoztatta magát és ezt lemosták róla néhány csésze vízzel. Ezekből lettek aztán a tükörfürdők. Minden tatarozás rontott a külsejükön és most egyenkint átépítés alá is kerülnek. Pedig kár ezért a kis keleti zománcért. Az idegen súlyos pénzt adna a megtekintéséért.

(1918 okt. 25.)

Mecset Budán. A Budai Napló szerkesztőjének más helyen már volt alkalma kifejthetni, hogy egy mecset a budai vár oldalban, mily festői kép volna Pestről, s mily alkalmas eszköze az idegenforgalomnak. Erre vonatkozólag most a következő sorokat kapjuk: Budának, főleg a várnak tényleg megvan a keleties allürje, jól lehet, hiányzik valami, ami nemcsak idegenforgalmi, hanem egyúttal néptörténeti szempontból is igen érdekes momentum volna s cz a törökök mecsetje a karcsú minarettel, amelynek, eltekintve a régi emlékektől, már csak azért is volna jogosultsága, mert Budán a nagyszámú mozulmán katonán kívül is találkozik „igaz hívő". Budapest leírásából, amelynek nagyon rövidnek és nagyon érdekesnek kell lennie, sok mindent el lehet hagyni, de a mecsetről, — ha már meglesz — valamiképen meg kell emlékezni, még akkor is, ha leírással egyáltalán nem szolgálnánk. Minden grandiózus látványosságnál, a parlamentnél és a Lánchídnál is nagyobb hatást keltene, ha Budapest leírásában ilyen vagy hasonló sorokat lehetne olvasni:

„. . . Az est leszálltával a keresztény templomok között szinte félve meghúzódó mecset karcsú minarettjéről mélabús hangon hívja imára az igaz hívőket az ősz szakállú müezzin. Rezgő hangjából szinte kiérezni, hogy mennyire bánkódik afelett, hogy Buda várában nem többé az igaz hívők ura, a kalifa az úr."

A fogékony lelkű idegen, e sorokat olvasva már látja képzeletében, hogy gyűlnek imára, félénken osonva a házak mentén, a turbános, hosszú szakállas muzulmánok, akik bizonyára ivadékai az annak idején Budán garázdálkodott hitetleneknek. Mert ne feledjük, minden intelligens ember sokféle változatban olvasott a törökök mecseteiről és misztikus istentiszteletükről. Nem egy idegen pedig akként fog gondolkozni, hogy elnéz Budapestre, legalább látott egy keleti színezetű várost, és muzulmán istentiszteletet, anélkül, hogy a távol Konstantinápolyba kellene elmennie. Tudom, lesznek sokan, akik óriási naivitásnak fogják deklarálni e felfogásomat, viszont megvagyok győződve arról, hogy egyetlenegy sem akad köztük olyan, aki csak némileg is ismerné az idegenforgalom lélektanát. *(P. Zs.)*

(1911 április 9.)

A török időkből a mecseteken kívül is voltak épületek Budán. Igy például volt török főiskola is, amelynek alapítását Szokoli Musztafa basának tulajdonítják, aki Budán nemcsak mecseteket, hanem „medresseket", azaz főiskolákat is építtetett. Ezekről bővebb adatok nem maradtak fenn, de általában a török példák nyomán a mecsetek szomszédságában kell őket feltételeznünk. Dervis kolostoroknak is kellett épülniök, mert dervisek Budán három helyen voltak és pedig a felhéviznél (Császárfürdő), a Musztafa mecseténél, a mai Király-malom tájékán és az alhéviznél (Rudasfürdő). Ezekről sem tudunk semmit többet. Egy érdekes emléke volt még a török hódoltság idejének a Gellérthegyi favár, a Blockhaus, amelyet 1566-ban II. Szulejmán szultán parancsára Arszlán pasa építtetett a felsővár védelmére s amely fontos szerepet is játszott a későbbi ostromoknál. (Innen a Gellérthegy német neve: Blocksberg). Ugyancsak Arszlán pasa erősíttette meg a vár falait is. Mátyás király palotája is Szulejmán pasa alatt, 1541—43 lett kormányzó palotává, a pasa maga ugyanakkor a mai hadtestparancsnoksági épület helyén volt házak egyikét alakíttatta át a maga részére szerájjá. A várfalakon azután Szokoli Musztafa is építkezett 1580-ban és mikor 1599—1600-ig másodízben volt budai pasa, 1599-ben befejezte a vár erődítési munkálatait és a „Hosszú arcvonalon" a várnak a Vérmező felé eső lejtőjén a Fehérvári-kaputól az u. n. Csizhalomig (a Nádor-kaszárnya alatt) a mai Lovas-úton egy lőrésekkel sűrűn ellátott alsó bástyát építtetett, a körbástyákat és körvédeket pedig boltozatokkal látta el, amelyek mint alagvédművek összeköttetésben állottak a vár üreges pincéivel. Ezek még most is a várbeli öreg házak rejtelmes érdekességei. A várfalakon látható félkörű párkánytagozat még a török építések maradványai. Ezt mind be kellene mutatni az idegeneknek.

(Dr. Lechner J.)
1919. szept. 4.

Abdurraman Abdi Arnant, az utolsó budai basa

„Az ősök hagyománya erős fegyver. Ezt nem szabad a muzeumokba elraktározni, ezt bele kell vinni a mai harcba, amely a holnapot alapozza meg".
Dr. Ripka Ferenc
főpolgármester.

Az ősi Buda történelmi emlékművei ujból gyarapodni fognak. Az *Aggházy* Kamil ny. alezredes, a m. kir. Hadtörténelmi Muzeum h. igazgatójának, a budai emlékek lelkes barátjának kezdeményezésére megindult hadtörténelmi emlékmű- és emléktáblasorozat egy darabja, a Mohácsi vész 400 éves évfordulójának alkalmával rendezett emlékünnepek során, f. évi szeptember 2-án fog megjelenni a történelmi levegőjű ősi Bécsikaputéren. Az albán, vagyis arnauta származású 70 éves Abdurraman Abdi pasa, a török hódoltságbeli budai kerület (pasalik) pasája és Buda katonai parancsnoka volt. 1686 szept. 2-án, délután 3 órakor esett el a Bécsikapu környékén. A mai Iskolatérről indult utolsó útjára, fegyverrel a kezében halt meg. A magyar utókor nem láthatja benne a gyűlölt ellenséget, hanem csak a lovagias ellenfelet, akinek a nemes párviadal után ma, 1926-ban, Rodostóért és a szabadságharcot követő magyar emigrációért, valamint a világháború török hősiességéért lovagias, uri magyar tiszteletadás jár. (1926. VIII. 15.)

Az utolsó budai basa, hős *Ali* pasa, aki mint valódi katona, ott esett el a budai várban, amelyet védett a gyaur frenkik ellen, — megérdemelte volna a régi és új török barátság révén, hogy emléktáblával jelezzük azt a helyet, ahol egyik legjobb vezére, legjobb vitéze elhullott. — De idegenforgalmi szempontból is fontos, hogy ilyen történelmi helyek mindenféleképen megjelölve érvényesüljenek, és igazán nem ártana a Várnak, ha a Bécsi kapu mellett, pont azon a helyen, ahol az utolsó budai pasa hősi halált halt, a kövezet közé nagy háromszögü kőlap kerülne néhány szónyi szöveggel. Alig kerül valamibe s ha elkopik, tegyenek helyébe újat és kerítsék körül csillag alakban elütő színű kövezetkockákkal, hogy feltünő legyen. Ennél az esetnél pontosan ismerjük azt a helyet, ahol a halálosan megsebesült török vezér leroskadt. Örökítsük meg, — szegény török testvéreink némi vigaszára. (1917. nov. 30.)

Egyetlen mód,

hogy Buda polgársága talpraállhasson és régi jólétét ismét visszaszerezze — a fürdőügy kellő elméleti és gyakorlati kiépítése.

Negyven éve csinálunk Magyarországon idegenforgalmat és fürdőügyet, de amilyen rosszul kezdtük, olyan rosszul folytattuk és éppen ezért egyetlenegy lépéssel sem tudtuk ezt a mindennél fontosabb ügyet előbbre vinni.

Miért?

Minden újabb és újabb mozgalom, mely e két nagy eszme érdekében megindult, becsületes jóakarattal — mindegyik úgy kezdte és úgy folytatta, hogy állandóan nyugat felé nézett. És ez volt a hiba. Nekünk keletre kell fordulnunk. A művelt, fejlett nyugat, mely Svájcon át, Németországon és Ausztrián, vagy Olaszországon át jut el mihozzánk, itt visszaeső, alantasabb kulturát talál, ami lehet egy kissé érdekes, de nem vonz olyan mértékben, hogy erre az országra és erre a városra is kiterjedjen az a hatalmas idegenforgalmi folyamat, amely számára mi a medret ássuk. Nyugatról csak kivételesen, csak speciális esetekben jönnek betegek vagy világjáró idegenek. Itt körülnéznek, a város tetszik, de unatkoznak és továbbmennek.

Ez a tény, ez az igazság. Minden egyéb, amit rá akartunk eddig disputálni az emberekre, — hamis, téves teória.

Nekünk kelet felé kell fordulnunk.

Törökországban kevés propagandával, de annál nagyobb eredménnyel tudjuk megértetni, hogy a budai világhírű fürdőket — a törökök építették. Haza jönnek, ha ide jönnek. Itt minden kő, minden cseppnyi gyógyvíz az ő dicsőségüket hirdeti. Az a beteg török ember föltétlenül ide jön és nem megy sem az olasz, sem a francia fürdőkbe. De szívesen jön ide a bolgár, az ukrán, a lett, a finn és valószínűleg a lengyel is, aki évszázadokon át már járt is ide.

Keleten kell nekünk nagy propagandát kifejtenünk, mert ha ez sikerül, akkor a nyugat már magától jön ide, mint a kelet első nagy városába, — viszont a keletről jövők Budapesten találják meg az első nyugati várost és Budán a világ legjobb gyógyvizeit. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület, Budának fürdőügyi célokra való átépítését és Budának óvárossá, régi várossá, Mátyás király városává való átépítését tegye lehetővé. Patinát, külső díszt és értéket adunk ezzel Budának. De szükséges az építési szabályrendelet módosítása itt is, mert minden lakást, még a kétszobásat is, úgy kell ezentúl építeni Budán, hogy abból legalább egy szoba, külön bejárattal, kiadható legyen. A komoly fürdőügyi előkészületnek 40.000 szoba kell.

Ezek nélkül nincs fürdőváros, nincs idegenforgalom.

1917. dec. 4.

IRODALMI REKLÁM

Budapest idegenforgalma érdekében

Budapestnek semmiféle régi épületéről, műremekéről vagy egyéb nevezetességéről, sajnos, nem igen írtak, világszerte olvasott poéták vagy írók, pedig az ilyesmi kitünő és állandó reklámnak bizonyul. Egy városról, amelynek megtekintéséért messze utat teszünk, időt és pénzt áldozunk, kell, hogy valami vonzót és érdekeset már régebben vagy legalább is előzőleg hallottunk, vagy olvastunk légyen.

A régi emlékek végtelenül vonzzák a pihent s az utazásuk ideje alatt dologtalan idegeneket. Merem állítani, hogy Spanyolországnak, a régi mór királyok fenséges szépségű Alhambrája nélkül, alig volna idegenforgalma. Igen jellemző tünet s igen alkalmas arra, hogy tanulságot vonjunk le abból a tényből, hogy Spanyolország idegenforgalma főleg nagynémetekből, osztrákokból és magyarokból rekrutálódik, azaz oly nemzetbeliekből, akik Heine verseit olvasták a mórokról, Granadáról és a régi Spanyolországról, ami az illetőkben felkeltette az érdeklődést és az odautazásának a vágyát.

Egy ízben egy fiatalabb német házaspárral utaztam egy kocsiszakaszban Párizs felé. A fiatal asszony egyre kérlelte az urát, első útjuk a Notredame elé vezessen: Mindenáron azt akarta megnézni elsőnek. Kétségtelen, hogy már régebben vagy közvetlenül utazásuk előtt olvasta Hugó Viktor regényét, Notre Dame templomáról és ez tett rá oly mély benyomást. Ne csodálkozzunk tehát azon, ha Velencébe, Rómába vagy hasonló történelmi emlékű városba való megérkezés előtt, az elsőízben odautazó idegent, úgyszólván a láz veri ki a meghatottságtól, kíváncsiság- és izgatottságtól.

Tegyük fel, hogy már 10 évvel ezelőtt meginvitáltunk egy Anatole France-t fővárosunkba, elkalauzoltuk volna Budára s akadt volna valaki, aki érdeklődését ez ősrégi magyar vár és város megható történelmi multja iránt fel tudta volna kelteni, a célból, hogy egy regényének történetét Budán játszhassa le.

Ha France lelkesülve a nyert impressziókon, elbűvölve a vár és királyi palota mesébe illő szépségétől, érdekességétől és megkapó fekvésétől, tényleg megírta volna az egész művelt világot érdeklő regényét, úgy meg lehetünk róla győződve, hogy Budapestet, Magyarországot és államiságunkat világszerte jobban ismernék, mint ma. Ez a reklám vagy harmincezer példánynak külföldön levő elhelyezésével legalább is kerek százezer koronába került volna. Első pillanatra nagy summának látszik, tényleg azonban potom összegre kell, hogy becsüljük, mely összeg azóta már százszorosan megtérült volna az idegenek nálunk elköltött pénzeiből; eltekintve az erkölcsi eredménytől, amit taksálni természetesen nem igen lehet.

Elvégre a mulasztás nem éppen helyrehozhatatlan. Az sem elengedhetetlen feltétel, hogy éppen Anatole Francenak kell azt a bizonyos regényt megírnia, amely lejátszódhatnék az Anjou-korban, ami egy kis nemzetközi vonatkozást vinne bele, de teljesen modern tárgyú is lehet. A fő dolog, hogy jónevű szerző legyen, lehetőleg francia, angol, német, amerikai stb. könyvkereskedőknek kellene ingyen eladásra átengedni, hogy kifizetődjék nekik azoknak nagy reklámot csapni.

Az előszóban vagy száz sorban rövid leírást kellene adni Budáról, azaz Budapestről, független államiságunk kidomborításával. Az efajta reklám szükségességéről megoszolhatnak a vélemények; azzal a körülménnyel azonban számolni kell, hogy az utazó publikummal Budapestet valahogyan előbb meg kell ismertetnünk, mert az idegennek bármily fényes és nagystílű reklámmal egyszerűen azt mondani: „— Ime, itt van egy gyönyörű szép város, melyet érdemes megnézni; jöjj el tehát!" — Ez nagyon problematikus valami.

Polakovits Zsigmond.
(1913 április 9.)

Rongyos pályaudvarok

Semmi sem jellegzi jobban a várost, mint a pályaudvara. Három hatalmas pályaudvar fekszik itt, melyek közül egyik világvárosi jellegű, a kelenföldi pályaudvar. Nyár szakán azonban a másik kettő, a déli vasuti és a Pálffy-téri is óriási forgalmú. A déli-vasút végállomásáról nem írok. Mert amily kedves, vonzó hely volt ez két évtizeddel ezelőtt még, a megnövekedett forgalom folytán oly életveszélyessé vált itt a beszállás az utóbbi években, hogy inkább nem utazom, semhogy ide kijöjjek végigszenvedni egy vonatindulás izgalmait. Igaz, hogy most bővítették, de ez édes keveset segít, mert a rendszer maradt a régi, mely a kétségbeesett zsúfoltságot szüli.

A kelenföldi világvárosi pályaudvarról azonban illik bővebben megemlékezni itt. Ha egy idegen Budapestre jön és itt talál kiszállni, hát nem csodálom, ha az első benyomása a legsötétebb balkáni állapotokra emlékezteti.

Egy pályaudvar, melynél szűkebb, piszkosabb, rendetlenebb nem lehet Magyarország legutolsó falujának állomása sem, mert mindenütt van ily legkisebb állomáson is mindenekelőtt egy kedves szabad térség a sinpárok és az állomásépület között, de van mindenütt legalább egy másodosztályú váróterem a jobb utasok számára. Kelenföld óriási forgalom állomása már évek óta itt sunyít, mint egy milliomos ravasz paraszt, aki mikor kérnek tőle valamit, úgy tett, mintha bamba lenne. Itt sunyít — mondhatná csunyít — ez a kedves pályaudvar a világforgalom közepén *egyetlenegy harmadosztályú váróteremmel*, mely egyszersmind átjáróul szolgál a perronra. Az előcsarnokról, jegyváltásról egy balatoni vonat idején — most ne beszéljünk. Az ember csak a fejét csóválja. Ekkora elmaradottságot semmiféle háborúval megmagyarázni nem lehet. Itt csak szégyenkezni lehet. Ez a pályaudvar pompás tükre Budának. Ez Buda. Ez az amit mi folyton rebesgetünk. Budának minden jó. Budával nem törődik, de senki.

De menjünk ki a perronra. Egy alig két méter szűk, sötét járda ez. Rideg, piszkos, szűk, kellemetlen. Nincs egy pad, egy állvány utasnak, csomagnak. Minek? Aki utazni akar, ne kényelmeskedjék. Ázsiai állapotok. Az érkező utasok egy alig méteres ajtón tolongnak kifelé. Boldog az, aki kijutott innen épségbe. Am még nem lesz boldog, ott a villamos végállomás. Vonatérkezéskor soha sincs villamos itt, mert nehéz ám ezt kiszámítani. Azt a tülekedést leírni, mely egy nagynehezen előgördülő villamos ajtaja körül folyik, meg se kisérlem. Mindnyájan tudjuk, mi budaiak.

Az óbudai pályaudvar, csak vidéki állomás egyelőre.

Am menjünk tovább. Menjünk el üdülni a dunaparti kies nyaralóhelyekre.

A szentendrei vasut óránkint indul zsúfoltan és ugyanígy érkezik. Egy ilyen jól frekventált vonal végállomása másutt impozáns megjelenésű volna. Gyönyörű park, várócsarnokok, büffék miegymás jeleznek a fürdővonatok végállomását. És ami a fő, a Pálffy-tér megoldható lenne pompásan egy ily végállomás számára.

De ne ábrándozzunk. Váltsunk jegyet. Hol? Egy bérház saroküzletében van egy piszkos kis odu, ha húsz ember elfér benne. Itt szorong, piheg, izzad a szerencsétlen budai polgár (no pesti is elég akad) míg jegyéhez jut, ugyanazon egyszárnyú ajtón kell kitolakodni, ahol százával befelé iparkodnak. Ebbe a rettenetes oduba még egy ujságárusbódét is beerőltettek, hogy a hely még több legyen. Nem megvetendők a falakon látható ingatlan reklámtáblák, melyek a vasutállomás vezetőjének nagyszerű üzleti képességeiről tanuskodnak. Budán vagyunk. Nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a rengeteg utas számára egyetlen illemhely sem áll rendelkezésre — még a közelben sem.

Hát ne folytassuk. Amit itt leírtunk, mindannyian jól ismerjük. Evek óta tűrjük, legfeljebb dohogunk kissé magunkba — aztán belenyugszunk. De valamikép a fővárosnak nem volna szabad belenyugodnia. Mert ha fürdő-világvárosról ábrándoznak, legalább a mai rettenetes állapotokat iparkodjanak kissé enyhíteni. Hej, messze út vezet még azután a fürdővárosig.

Szegény Budám! Nem fogod te azt megérni soha. *Dr. Fábián Gáspár.*

(1921 szeptember 3.)

Buda aranykora

Mátyás király halálával alkonyulni kezdett. Az a remény, hogy Mátyás trónját Korvin János örökölje, nem teljesült, minek nagyrészben ő maga volt az oka, mert annyi kincs birtokában, mint amennyije neki volt — kivált ha meggondoljuk, hogy ő lakott a királyi palotában s a koronát is kézhez vehette — ügyét, ha nem lett volna oly szerény, megnyerhette volna. Dóczi Orbán egri püspök segítségével, aki ágyúkat szegeztetett a királyi palota ellen, a magával tehetetlen II. Ulászló lett a király, aki 1490 augusztus havában el is foglalta a palotát. Ettől az időtől kezdve, 36 év alatt, tizenkét országgyűlést tartottak Budán, ami a város tekintélyének emelését előmozdította. Főbb nemesek, főpapok, ha nem is volt itt mindegyiknek háza, de legalább itt szállásolták el magukat. Ez a körülmény a kereskedésnek nagy lendületet adott. Számos fényűzési cikknek a kincses Buda lett a főpiaca, pénzváltással foglalkozó olasz, német és zsidó bankároknak huzamosabb tartózkodási helye. Ennyi idegennek élelemmel, ruházattal stb. ellátása kitünő keresetet adott a város lakóinak, akik közül néhány polgári család abban az időben a főrangúak sorába emelkedett. — Itt van a jólétet teremtő idegenforgalom első bizonyítéka. Ma a hanyatló budai polgárságon nem segíthet más, minthogy a fürdők és az idegenforgalom révén teremt új jövedelemforrásokat. Ennek kell köztudattá válnia Budán, ezt kell követelnie mindazoktól, akiket akár a képviselőházba, akár a városi közgyűlésbe küld választás útján a budai polgárság.

(1917. okt. 22.)

Nyaraló központtá kell megtenni Budát, hozzácsatolva az egész környéket, mely a nyaralásra alkalmas, elsősorban a Dunapartot Visegrádig. Régi terv ez, mely gazdaságilag is előmozdítaná Buda érdekeit. Vitázni lehetne felette, hogy a dunamenti nyaralótelepekre vivő szentendrei vonat végállomása hova épüljön, de nem ez a fontos, hanem az, hogy kiépüljön ez a helyi érdekű vasút Visegrádig. Erre vonatkozólag arról értesülünk, hogy a vasút kiépítése már elhatározott tény és sietünk ezt örömmel bejelenteni: a Szent-Endre Visegrád közötti gyönyörű fekvésű dunaparti nyaralótelepek a közel jövőben vasútat kapnak. A magyar államvasútak a közúti villamos vasúttársasággal karöltve lázasan dolgoznak az új vasútvonal kiépítésén, mely talán már a legközelebbi fürdőszezonra a közönség rendelkezésére fog állani. Az új vonal előmunkálatai teljesen készek és a kivitel is teljes erővel kezdetét vette. A vasútépítést Fábián József máv. főmérnök, jeles vasútépítő mérnök irányítja, akinek szakértelme elég garanciát nyújt, hogy a reánk, budaiakra nézve oly nagy horderejű új vasútvonal kiépítése teljes sikerrel járjon. 1919. nov. 23.

Fordítva kezdtük

Nagy beteg a mi fürdőügyünk és sajnos, most is csak kuruzslással igyekszünk meggyógyítani a beteget. Tudtommal már negyven éve próbálgatjuk talpraállítani és közeli rokonai gyakran ültek összse konziliumra, de a speciálista tanárok tanácsát sohasem kérte ki senki.

A fürdőügyet minden érdekelt fél másnak látja, mindenki más szempontból nézi s a többi szempontok egyáltalán nem érdeklik. Azért nem sikerült negyven év óta egy lépéssel is odább vinni ezt az országos ügyet.

Ha a szállodások ülnek össze, akkor ők az egész ügyben nem látnak mást, mint — szálló-vendégeket. A gyógyfürdő-tulajdonosok viszont csak betegeket látnak. A város urait csak az idegenforgalmi szempontok vezérlik, a kereskedők jópénzű vásárló közönséget várnak, akik lehetnek betegek is, de nem érdekli őket, hogy hol laknak azok majd. A szinházak nem törődnek az egész üggyel, mert a betegek nem járnak se szinházba, se hangversenyre. — a festők tudják, hogy a beteget csak az egészsége érdekli. És így tovább . . .

Negyven év előtt az én nagyszakállú tót barátom, Schmialovsky Valér képviselő, utóbb Trencsén vármegye főispánja, nagy apparátussal, törvénykészítéssel, rendeletekkel igyekezett a fürdőügyet megoldás elé vinni. De nála a fürdő Rajec-Teplicnél kezdődött. Ez volt a magyar fürdővilág közepe. Nem tudtunk egymással semmire se menni. Akkor aztán összefogtunk *Karvinszky* Gusztávval, a Herkules-fürdő igazgatójával, tehát éppen az ellenkező póluson, de az viszont Temesvárnál nem látott tovább. Egy ottani takarékpénztár bérelte a fürdőt s a vice az volt: vasárnap minél több embert csalni Temesvárról Mehádiára.

A kilencvenes évek közepétől kezdve tíz éven át magam is próbálkoztam belefolyni az irányításba mindenféle fürdőügyi kiadványokkal és ennek a szolgálatába állítottam akkor a *Fővárosi Lapok*-at, utóbb a *Park-Club* hivatalos lapját, míg egy szép napon rájöttem, hogy rossz úton, rossz irányban, hamis föltevésekből kiindulva, kezd haladni minden mozgalom e téren.

Nem a vezető emberek jóakaratán mult.

Csakhogy mindenki beleesett ugyanabba a hibába, amiből elődei nem tudtak kilábolni! Ugyanazon a rossz úton, ugyanabban a rossz irányban indul el minden újabb és újabb mozgalom, holott oly sokszor beigazolódott, hogy azok tévesek.

Amint azt jól méltóztatott tudni, nálunk mindent fordítva csinálnak s így a fürdőváros létesítését is. Mi mindig csak azt néztük, hogy *nekünk* mi volna jó és sohasem azt, hogy az *idegennek mi kell*. Mi a színházat mindig a nézőtérről néztük és fogalmunk sem volt arról, hogy a színpadon miképpen csinálják azt, hogy az nekünk tessen. Mi sohasem néztük meg hátulról a kulisszákat s azért nem tudtuk a magyar fürdőügy látványos színdarabját úgy rendezni, hogy az az idegent is idevonzza és lekösse. Mi tapsolunk a svájciaknak, mi tapsolunk az olaszoknak, de mi magunk nem tudjuk ezt a színdarabot eljátszani. Nálunk az egész fürdőügy egy elhibázott teória.

Mi csak hisszük azt, hogy jól rendezzük és hogy vonzó az előadás, pedig hát — nem jól rendezzük és rettenetesen unalmas.

Csak egy apróságot említek. A gyorsan utazó, hamar mindent látni akaró idegennek *vezető* kellene. Először is nincs. Aztán félnapi hajsza után akad valaki, de az nem tud svédül, pedig az idegen — pont — svéd. Külföldön egy szemhunyorításra nyolc cicerone áll az idegen elé. Választhat.

Nálunk azok, akiknek kezén az érkezett idegen megfordul, *nem tudnak semmit*. Absolute nem tudják, hogy az idegennel mit kell csinálni. A fürdőinkbe jött beteg elpusztul addig, amíg valahogyan elhelyezkedik s akkor is érzi, hogy elhagyatva áll.

Ez pedig onnan van, hogy azt az egyetlen eszközt, amely az idegent, a beteget hozza, dajkálja, gondozza, helyette veszekszik a hordárokkal és kocsisokkal, helyette revideálja a szálloda túlzott számláját, előre megvizsgálja a szobáját, órára-percre kinyitja előtte az orvos ajtaját, csak megbízható helyen étkezteti, mindent megmutat neki, mindent megmagyaráz neki és képviseli előtte azt a látható, erős fonalat, mely őt az idegenben is az otthonához fűzi, — ezt az egyetlen eszközt ellöktük magunktól.

Mielőtt a fürdőügyi mozgalmak megindultak nálunk, itt volt a Cook-iroda, az egész világot behálózó, mozgatni tudó idegenforgalmi iroda és nagyobb volt az idegenforgalmunk 30 év előtt, mint most.

Mi a világfürdő-propagandát azzal kezdtük, hogy ezt a pompásan bevált intézményt kizártuk az országból és csináltunk helyette egy kezdetleges, tájékozatlan idegenforgalmi vállalatot, amely végül simplex menetjegyirodává zsugorodott össze.

Cook-ék pedig bojkottálnak minket. Kizártak bennünket az idegenforgalomból.

Igy kezdtük. *(V. B.)*

(1925 november 28.)

Milyen város is vagyunk?

A dolgozó nép városa! Ismét egy új frázis. Mert nem volt elég belőlük. Belevetették a közhangulatba, hogy „. . . nem akarok katonát látni" s azóta a szűz szent magyar földet minden zsebrák fajzat marcangolja. A polgármester amikor elfoglalta a polgármesteri széket, azt jelentette ki, hogy „Budapest nem lesz, hanem van", és mi erre ölbe tettük a kezeinket és dícsértük egymást és a napot, mely felettünk ragyog, — most jött a harmadik kijelentés, mely szerint „Budapest nem lett *fürdőváros*, nem lett *világváros*, hanem a *dolgozó nép* városa lett. Dolgozó nép városa! Hát mik voltunk eddig? Hát volt Európában még egy város, hol oly őrült iramú munka folyt volna, mint Budapesten? Igaz csak voltunk. Mert ma nem akar dolgozni senki. Nosza hát! Elő egy frázissal. Talán attól észbe kap a nép. Nem uraim! maradjunk csak a régi jelszónál, mert Budapest *fürdőváros!* — nem Bárczy, hanem a jó Isten kegyelméből és e természettől ingyen kapott kincsünket ne dobjuk, a szemétre. Azután meg bizony kulturvárossá, világvárossá is kell lennünk. Es végül legyen elég a frázisokból és — *kezdődjék a munka.* *Fábián Gáspár.*

(1918. dec. 8.)

A diákváros szépen összeegyeztethető a *fürdővárossal* és mindenki előtt tisztán áll a tény, hogy diákság számára sokkal alkalmatosabb hely Buda mint Pest. Belátta a város ezt akkor, amikor a *hüvösvölgyi* diáktelepet létesítette. A csendesebb, szolidabb diákélet minden felétele megvan Budán. A levegőn kezdve minden életkérdésen keresztül. S ami fő, megvan hozzá a diákság is, a műegyetemi hallgatókban. Idővel okvetlenül ide kerül a tudomány-egyetem minden fakultása, kivéve az orvosit, melyet a kórházak kötnek Pesthez. Maga a tanács mond lesújtó ítéletet Pest felett e téren, amikor előterjesztésében azt mondja, hogy: „A lakásviszonyok fokozatos megromlásával az albérleti viszonyok is nagy mértékben *alkalmatlanná váltak arra*, hogy a vidékről felkerülő férfi és egyre több női főiskolai hallgató, anyagi viszonyainak megfelelő és e mellett testi-lelki érdekeit nem sértő módon jussanak az albérletben lakáshoz. Az idevonatkozó felvételek igazolták, hogy a diákság egyike ama lakórétegeknek, amely szerény anyagi helyzeténél fogva a legegészségtelenebb lakásalkalmatosságokat is kibérli és gyakran többedmagával olyan zsúfoltságban és illetve olyan erkölcsi környezetben is él, amelyet a nemzet jövendő vezető rétegének fejlődése szempontjából egyenesen veszedelmesnek kell mondani." — Budán ma még lehetne öntudatosan megfelelő diákvárost létesíteni egyetemmel akár a Vizivárosban is. De elő kellene segíteni azzal is, hogy a közelben építendő házakban minden lakáshoz külön bejáratú szobák is épüljenek, akár a diákok, akár a szegényebb fürdővendégek számára.

(1918. aug. 4.)

Budapest a bódéváros, mondotta *Joanovich* Pál és megrajzolta azt a sivár képet, mely elcsúfítja Budát is, Pestet is azokkal a bódécsoportokkal, amiket savanyúvizes ládákból, kátránylemezekből és öreg kosarakból tákolnak össze az árusok. Tagadhatatlan, hogy van ebben valami pitoreszk vonás és ahogy Glückstahl Samu mondja: — „Ez az élet!" — de azért egy fürdőváros mégsem tűrheti meg ezt a bódérendszert, mely piszkot termel és nappal is künn sétáló patkányokat. *Bódégenerálisnak* mondja önmagát Joanovich Pál, akinek sem nappala, sem éjjele nincs a bódék miatt, mert érzi, hogy szükség van rájuk, de látja, hogy így tarthatatlan az állapot. A poloskák városa nevet is megkapta Budapest a pénzügyi vitában, ahol nekünk szolgáltattak igazságot, mert akadt bizottsági tag, akinek Drezdában panaszkodtak arról, hogy Budapesten a poloskák agyoncsípték. Az egyik indítványozó szerint a fertőtlenítő intézetnek nagyon megfelelő feladatát képezné, ha megbizatnék azzal, hogy iparkodjék tőle telhetően arra, hogy a lakásokat fertőtlenítse a poloskáktól is, mert tudjuk nagyon jól, hogy ezek az élősdiek mindenféle betegséget hurcolnak át egyik emberről a másikra. Németh Béla azt kívánta Budapest jó híre érdekében, hogy legalább ne hirdessük ezt a poloskajárványt ilyen hangosan. Volt olyan városatya, aki a tüdővész rohamos terjedését is a poloskáknak tulajdonítja, mire Budapestet egy új jelzővel látták el: — a tüdőbetegek városa. (1927 október 29.)

Urgeváros Budapest, mondotta a közjótékonysági bizottság ülésén dr. Végh János tiszti főorvos, mely közegészségi szempontból Európa legszerencsétlenebb városa. Mindenütt pincelakásokat csináltak, hol jobban terem a gümőkór, mint a szarvasgomba. Húsz év alatt ezeket beszüntették s most a lakásinség újból megnyitja azokat, holott manzard-lakásokat kellett volna építeni. Ezt a keserű vallomást a városházán megtakaríthatták volna, ha komolyan veszik Becsey Antal mult évi indítványát, amelyben sürgette a manzard-lakások építését az alkalmas padlásokon. Ha akkor hozzáfognak, ma már nem volna lakáshiány és vagónlakó. A város most is elősegíthetné ezt azzal, hogy pincelakások kiadására csak akkor ad engedélyt, ha a háziúr kötelezi magát, hogy egy éven belül manzard-lakásokat épít és oda telepíti át a pincelakókat.

(1921 szeptember 19.)

A poloska-város. Azt mondják, hogy Budapesten, a Nemzeti Múzeumban van a világ legtökéletesebb poloskagyüjteménye. Természetes. Mert az egész világon 99 fajta poloskát ismernek, de Budapesten 101 fajta tenyésztődik. Csakhogy ilyen tökéletes gyüjtemény nemcsak a múzeumban van, hanem minden második házban. Legutóbb e tárgyról írott cikkünkre most *Borsodi* Vilmos, a 28 év előtt Amerikába költözött, most visszatért, de 28 év mulva ismét visszamenni készülő ujságíró barátunk szellemes levélben reflektál és azt írja többek között, hogy: „. . . Poloskát írtani lehet, de idegenforgalmat teremteni nem lehet, mert az idegenforgalom a kultúra és a jólét következménye, tehát ezt a kettőt kell megteremteni. De a poloska kiirtása mégis fontos: 50 évvel ezelőtt Berlinben is volt poloska, 40 év óta alig van; Newyorkban még 35 évvel ezelőtt elegendő volt, 32 év óta kevés van: 2 év alatt kiirtották: megtanítottak minden aszszonyt a kiirtására és annak fontosságára, nem a poloskaírtó vállalatokra bízták, hogy így azok kapjanak poloskaforgalmi adót."

(1927. szept. 18.)

Világszép Buda!

Buda szabályozása és a — Budai Napló

Budának, a főváros e mostoha gyermekének szabályozását húsz év óta kisérem éber, lelkes, szerető figyelemmel. És megvallom — tartozom ezzel önmagamnak, az igazságnak és egy csodálatosan finomlelkű embernek, a BUDAI NAPLÓ örökifjú szerkesztőjének — hogy a városszabályozás mindennél fontosabb kérdésének ügyére a Budai Napló rendkivül érdekes, tanulságos cikkei hívták fel figyelmemet és érdeklődésemet. Húsz év óta a Budai Napló a legkedvesebb lapom, mert nincs egyetlen száma sem, melyben mindig valami új eszmét, gondolatot ne találnék, a mi szépséges Budánk fejlesztésére, fellendítésére, szabályozására vonatkozólag. Szinte ámulatba ejt az, hogy miképpen lehet a cikkek ezreit megírni és mindig friss látással, új beállítással, eleven lüktető erővel. Hiszen ennek meg van a szomorú nyitja, az t. i., hogy annyi elmaradottság, annyi baj, annyi félszegség és balfogás van itt, a mi Istentől széppé varázsolt Budánk fejlesztésében és szabályozásában, hogy — úgy látszik — e téma kifogyhatatlan forrást nyujt egy tisztán látó, a szépért lelkesülő, éber tevékenységet sürgető férfiúnak, amilyen a Budai Napló jeles szerkesztője, Viraág Béla. Szinte hihetetlen, pedig a való igazság az, hogy Buda legfőbb fóruma, legzsarnokibb főura, szépségeinek legköltőibb tolmácsolója, hibáinak legtáradhatatlanabb ostorozója a Budai Napló. Senki úgy nem szerette otthonát, mint ez a lap, melynek minden sora, minden híre, sőt minden hirdetése is Budáért van, Buda fejlesztését célozza, Budának méltó magasságra való emelését sürgeti. Meg kell hajtanunk az elismerés zászlaját a Budai Napló és derék költői lelkű, szépért hevülő, kitünő tollú szerkesztője, Viraág Béla előtt. A Budai Napló ma a főváros jobbparti részének legelső bástyája, legnagyobb mecénása, legszeretőbb atyja. Nem is tudják a budaiak, mily sokkal tartoznak a Budai Naplónak és kiváló szerkesztőjének. *Dr. Fábián Gáspár.*

(1927 január 22.)

Az új Tabán kicsiben

Rettenetes fáradtsággal és költséggel elkészült a Rácváros jövendő képét bemutató gipszmodell és látható a központi Városházán. Ábrándos emberek bizonyára naiv gyönyörűséggel fogják szemlélni és — valóban — egypár jóvá tehető hibától eltekintve szép perspektivát nyit így — kicsiben. Egyik lényeges hibája az, hogy az Orom-útra csak rémséges kerülővel lehet eljutni, holott ezen az úton erősen építkeznek már ma is. Ezen még lehetne segíteni, mert a gipsz olcsóbban sajátítható ki, mint a valóságos ház s Gellérthegy aljára tervezett útról csekély emelkedéssel rövidebb úton is föl lehet jutni. Máskülönben a megoldás művészies a nagy mintán, a látkép káprázatos. Ez a szabályozás megoldaná a Naphegy jövőjének kérdését is s a Tigris-utca és Lisznyay-utca, amelyekről ma kevesen tudják, hogy egyáltalán léteznek-e, hatalmas nyaraló sétányokká válnának. Nálunk szokatlan még az a fejlettebb ízlés és merészebb fantázia, mely ezt a tervet széppé és rokonszenvessé tudta tenni és mégis bizonyos elfogultsággal nézi a szigorú bíráló. Ne feledjük, hogy ez a rész volt Budapest legszegényebb városrésze.

Csupa apró egzisztencia lakta. Apró 50—60 öles telkek voltak ezek, ahol régi mód szerint együtt élt az ember a galambjával, tyúkjával és kecskéjével, lovával. Ahol a ház alig hozott valamit, mert a háztulajdonos szegényebb volt, mint a lakója. Magába zárt völgykatlan, amely csak a szélén tud forgalmas lenni, mert a meredek lejtőkön megakad a forgalom, mint ahogy nincs élet a várhegy vizivárosi meredek oldalán és unottan ásít az utca. Itt életet élt a kisember, a kicsi házban, mely korallszerűen egymás hegyibe, hátába volt építve, hogy most félrebontogatva a csákány, mert nem tudni, melyik tartja a másikat. Pezsdül e itt élet, ha simára borotválva, hegy-völgy leboronálva, meg is indulna jobb viszonyok közt az építkezés? Ki tudja? De föltéve, hogy igen, kire számít a város, hogy benépesítse az új szabadság völgyét. A Lipótváros urai hamar építkeztek. Ott kellett a hely, a palota és mégis fejlődésképtelen az Alkotmány utcán túl eső rész. Pedig az a Lipótváros a milliomosok városa, a pénzarisztokraták negyede. De ki épít majd a Rácvárosban? A miniszteri számtiszt? Vagy az előljáróság napidíjasa? A konzervatív budai polgár aligha emel ide meseszerű palotákat, mert polgár se marad e részen, ahonnan hosszú időre elvonul az ipar és kereskedelem. Még nem esett szó a Városházán erről. A gipszmodell hallgat, és némán mutatja, hogy a Palota-tér nagyméretű tér lesz a Naphegy aljáig. A Horváth-kert végén áll a színház és a János-téren kert épül, mert a forgalom az új nagy útra terelődik, mely az Árok-uteán át egyenesen vág az Erzsébet-hídnak. Az Attila-körút veszít forgalmából. Múzeum is épül e tájon, de nincs egyetlen olyan tervezett közintézmény, mely mint a Műegyetem döntő módon szolgálná e városrész létét. A mágnásokat aligha csalja le ez a modell a Várból és a Józsefváros megszokott részéről... Ahogy így nézem ezt a gipszből formált fehér várost, olyan azon minden ház, minden villa, mintha a csendes temetőt nézném fehér sírköveivel. A terv gyönyörű, mint a márványból faragott Vénusz, de csókja hideg, amellyel ihletett. (1913 ápr. 16.)

Hogy épülhetne a Tabán?

Történelmi Buda építését sürgeti a józan közvélemény. Az a félkör, mely a Margit-hídtól kiindulva a Rózsadombon, Kissvábhegyen, Németvölgyön át, a Gellérthegy alatt az Erzsébet-hídnál végződik, pontosan körülhatárolt külön városrész, — mintegy magja a fővárosnak, közepén a királyi várral, — hivatva van a történelmi Buda, gondos kiépítésére. Minden háznak történelmi stílusban kellene itt épülnie. Alkalmat ad erre a Tabán szabályozása. Ezt a városrészt lassan lebontják és nincs aki újjáépítse. Ki tudja lesz-e rövid időn belül erre pénz a magánosok zsebében? A főváros közigazgatási bizottságának egyik ismert tagja fölvetett erre nézve egy pompás eszmét. A királyi palota ma förtelmes környezetben áll és talán ez is hozzájárul, hogy az udvar nem szívesen időzik ebben a rezidenciájában. A királyi várat méltó környezetbe *kell* helyezni s ezt megadhatná — az ország. Építsen a lerombolt Tabánban minden magyar törvényhatóság egy bérpalotát, a saját vidékének stílusában és vésse rá a saját nevét és jellegét. Legyen itt *bácskai* ház, de legyen *szabadkai* is. A szabadkai városházát kicsiben építsék föl, ott az illető város urai számára volna fenntartott lakás, ha Budapestre szólítja teendőjük, a többi része pedig bérház. Boltok, ahol saját specialitásait hozná forgalomba a megye. Borát, gyümölcsét, kalácsát kolbászát, szövöttesét, varrottasát. Az ország minden nemzeti gondolata, sujtása, faragása, építése itt volna látható. Épülne itt lőcsei ház, Rákóczi, Késmárki, Thököly ház, volna matyó, palóc, székely, avarház, finomult ízléssel, tökélyre vitt stílusban. — A törvényhatóságok így közvetlen befolyást is nyernének a vezér-törvényhatóság belső ügyeire, sőt ezt törvényben is lehetne szabályozni, — közvetlen kapocs létesülne Budapest és a vidék között s ami legfőbb — a királyi vár méltó keretbe jutna s ez a szegény, agyonsujtott Tabán talán mégis fölépülne belátható időn belől. — Mint látványosság is kifizetné ez magát, mert a Bécsről, Berlinről kópizált Pest nem igen számíthat építészeti hatásokra, de speciálisan magyar város fényesen forgatná ide az idegent. A szokásos vándorlás Itáliába egyidőre szünetelni fog, siessünk hát, hogy ezt az áradatot Budapest felé tereljük.

(1915 szept. 11.)

Kigondoló-hivatal

Tapossuk a mindennapi életet és mert haladni muszáj, járjuk a külföldet és tanulunk itt is, ott is. Igy csináljuk Budapest ügyeit, amelyeket szeretünk a nemzet szívének nevezni. A város rendezése és szociálpolitikája csaknem minden részében idegen mintára készült, sokszor javítva a külföldi mintán, sokszor rontva rajta. A magyarságnak, a nemzeti géniusznak kevés köze van hozzá s ezért vagyunk szürke város a városok között, amelyet csak szép fekvése, jó fürdői tesznek látogatásra méltóvá. Az utolsó nyugati város kelet felé. Eredetiség kevés van benne. Magyar eredetiség pedig egyáltalában nincs. De hát hogy is legyen? Az ügyet kiosztják az illetékes osztálynak, ott rágódnak rajta, el is megy külföldi tanulmányútra az illető, aki szorgalmas, becsületes beamter és végül megoldja a kérdést á la Berlin, vagy á la Wien. Nem is lehet ezt másként elképzelni, mert hivatalból senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy valami eredetit — kigondoljon. Hiába is küldenének ki egy kigondoló bizottságot, hiába állítanának kigondoló-hivatalt, mert határidőre, órára, percre valami újat, eredetit, magyart, — kigondolni nem is lehet. Ide egy kombinált ember kellene, aki először is tájképfestő, mert a városi kérdésekben a távlati szépségek is döntőek, — másodszor poéta, mert új eszméket, ötleteket a magyar géniusz nevében csak ezek produkálnak, — harmadszor pedig jártas embernek kell lennie a városi ügyekben, mert laikus hamar akadályokba szalad a gondolataival, — végül, negyedszer, nem szabad beamternek lennie, mert akkor nem meri hangosan és nyiltan elmondani véleményét. Mindezen segíteni kell és a *Budai Napló* szerkesztősége szívesen állít egy ilyen tiszteletbeli kigondoló-hivatalt, amely kigondolások eredményét e helyütt közöljük majd hétről-hétre. E lap szerkesztője közel 30 éve foglalkozik a főváros ügyeivel és évekkel ezelőtt a Budapesti Hirlap hetenkint egy oldalt bocsátott rendelkezésére, hogy ott aktuális városrendező kérdésekkel foglalkozzék. De segít majd kigondolni az olvasóközönség is és helyt adunk minden jó ideának, mely hivatva volna széppé, érdekessé, főleg pedig eredeti magyarrá tenni Budapestet. (1903 április 23.)

Buda magyar jellegének kidomborítása, mintegy Budapest történelmileg magyar magjának külső formákban is történő kiépítése érdekében irott cikkünk, több oldalon keltett visszhangot. Az egyik vélemény szerint Budapest nemzeti jellegének megteremtését egy központból kiindulva kell kezdeni s erre legalkalmasabb Buda. A Rózsadombtól a Gellért-hegyig terjedő völgykatlant kis eszközökkel és kevés pénzzel nemzeti jellegűvé lehet tenni, csak épen az építési engedélyek kiadásánál kell arra ügyelni, hogy az új házak magyar stílusban épüljenek. A város pályázat útján szerezzen ilyen stílusban épült háztervezeteket, hogy azokat a most meginduló építkezésnél mintául használhassák. De különös jelleget adna Budának, ha a még föl nem épített fürdőit török, illetve arab stílusban építtetné a város, ami különlegesség is volna, megfelelne a történelmi múltnak és biztosítaná számunkra a török nemzet rokonszenvét. A másik vélemény a budai Dunapartnak szól. A budai rakódópart képe olyan, hogy a Spree partján Berlinbe, a Wien folyó partján Bécsbe állítható, de magyar jellege nincs. Az új palotákon változtatni nem lehet, de a még lebontásra váró viskók helyére már csak úgy adjon építési engedélyt a város, ha történelmi vonatkozású magyar stílusban készült terveket nyújtanak be. Mintegy a központja ennek a Hungária-malom helyére tervezett II-ik kerületi új előljáróság épülete volna, szép és komoly magyar motivumokkal. Olyan Vajdahunyad-féle épület vagy Thököly-kastély, mely egy csapással változtatna az egész látképen. Ha hozzávesszük még a Halászbástya kiépítését a Dunáig, egy magyar bazilikát a Batthyányi-téren, akkor a Margithíd és a Lánchíd közötti rész már nemzeti karaktert kapna és ébredne benne az ősi Buda képe.

(1909 október 6.)

A budai utca nem jól épül. A városnak van kész utcatípusa és erre a mintára építenek nálunk minden uteát akár szükséges, akár nem. Mert egészen más a pesti utca, mint a budai. Pesten minden utcának van forgalma, de nálunk Budán vannak utcák, ahol sohasem jár se kocsi, se szekér, legkevésbbé autó. Pesten minden utca sík, nálunk a legtöbbje hegyre mászik. Minek ezeknek a széles kocsiút, szűk gyalogjáró, fa nélkül. Elég volna kocsiútnak annyi, ahol elfér egymás mellett két kocsi. A többi legyen gyalogjáróké, két oldalt fásítva, gyepesítve, díszcserjével szegélyezve, itt-ott paddal. Ahol pedig forgalom van, azt építsék sablonos mintára.

(1906 jún. 17.)

Elátkozott

város ez a budai rész, mely a leggyönyörűbb város lehetne a világon, amelynek mindene megvan, hogy fejlődjék a legtermészetesebb alapokon, de ahol a szűk látókör, a földszint járó várospolitika és a vezetésre kiküldöttek korlátoltsága mindent olyan balkézzel intéz, hogy az csak elkeseredést, visszacsést, nyomorúságot szül.

Buda hivatott fürdőváros.

Mérhetetlen nagy összegekből olyan fürdőpalotákat építenek, amelyeknek a kamatját nem hozhatja meg a fürdő, még ha Európa legdrágább fürdő árait is fizetnék a betegek. Azonban teljesen hiányzik az a nagyszabású, egységes tervezet, amelynek alapján világfürdővé lehetne ez a város.

Buda *ásványvizei* világhírűek.

Alakult is valami új városi üzem, mely néhány forrás vizét készül forgalomba hozni. De nézze meg bárki a világhírű keserűvíz-források környékét és megrajzolhatja magának a kasirozott szociálpolitikánk valódi képét. Az ott élő ásványviz-iparnak táplálnia kellene az egész városrészt, de Budának ez elátkozott helyére jóformán járható út se visz. Sőt más keserűséget is teremtett ez a keserűvíz-ipar. A város fölött álló Sashegyet elzárták a közönség elől.

Épen a boldogulás természetadta eszközeivel vernek meg minket.

Máshol a természet a mostoha.

Ujlak elejétől Óbuda legfelsőbb csücskéig katasztrófa fenyegeti a várost. Csúsznak a hegyek és futnak onnan még azok is, akik ott már fészket raktak, nemhogy hatalmas villaváros épülne oda. A földtani intézet geológiai vizsgálatai kétségbeejtő eredményre vezettek. A Remete-hegy veszedelmes csuszamlásairól már régebben írtunk.

Még a budai vár hegye is omlik. Milliós szerpentinútjának támasztó falai dülnek össze.

Ahol pedig szelíd völgyekben, nem csúszó hegyek lankás lábánál önként kínálkozott hálás terület a város terjesztésére, fejlesztésére, ahol a Budapesten elhelyezkedni nem tudó ember ösztönszerűen elhelyezkedett: a Szépvölgyben, a Sashegy alján, ott a vadregényes völgyben, mely közvetlenül a város belső területéhez csatlakozik, itt országos jelentőségű utak mentén, oly kultúrátlanul sivár, oly elhagyott, oly elátkozott az egész élet minden helyzetében és viszonyában, hogy pellengérhez kellene láncolni azokat, akik ezért felelősek.

A Villányi-út lesz a budai külső körút. Már ma is egyik fontos útja a Kelenföldnek, vetekszik vele a Budaőrsi-út s ahol e kettő összeér, villarayonok, új kaszárnyák között víz nélkül él a polgárság. A Kelenföld legnagyobb útja a Fehérvári-út és annak mentén levő utcákban, mint a Major-utca, víz volna bőven, de nincs hely, ahová az elhasznált vizet tegyék. Csatorna nincs, az utcára önteni pedig bírság mellett tilos.

Egy héten két levél, mely a polgárság lehetetlen, tarthatatlan helyzetét bizonyítja, talán mégis sok egy kissé.

Elátkozott helyek ezek.

(1916 október 29.)

Az Alagut

ügyében interpellált a közgyűlésen *Baranszki* Gyula dr. és ismételten szóvá tette azokat a tűrhetetlen állapotokat, amiket mi már hosszú idő óta ostorozunk, s aminek oka az, hogy nincs gazdája. Jövedelmet nem hajt s így árvagyermekké vált, akinek sorsával senki sem törődik szívesen. Az Alagutat javították, víztelenítették és próbáltak azokon a bajokon segíteni, hogy sötét, hogy nedves, hogy poros, hogy az egészségre ártalmas, azonban a bajok nemhogy kevesbedtek, hanem mindig több és több lett a baj. Az idén már annyira ment az Alagut elhanyagoltsága, hogy a burkolat teljesen elromlott, nagy lyukak keletkeztek az útburkolaton, amelyekben rettenetes porfészek képződött és ha egy kocsi átvágtat rajta, akkor fél óráig nem lehet átmenni az Alaguton, mert annyira tűrhetetlen az emberi egészségre az a por, ami ott terjeng. Végül utána járt a dolognak Baranszki és megtudta azt, hogy a pénzügyi kormány ugyan átvette, de nem gondoskodik az Alagutról és nem tartja szükségesnek annak a tisztogatását sem, mert semmiféle jövedelmet nem hajt. *Papp* Vilmos dr. is szóvá tette az Alagut ordító elhanyagoltságát és sürgette hogy ott csak 12 kilométeres sebességgel járhassanak az autók, ami tetemesen csökkentené a fülsiketítő zajt és kevésbé verné fel a port. Az ő felszólalására dr. *Buzáth* János elnöklő tanácsnok azt a szomorú bejelentést tette, hogy az Alagut most olyan rossz állapotban van *konstrukció tekintetében* is, hogy a főváros a karbantartást igen *nagy anyagi* áldozat nélkül nem vállalhatja. — Nem nagyon biztató kilátások ezek.

(1920. február 26.)

A sétautak elhagyottak

gyönyörű hegyvidékünkön. Budapest népe nem szeret órákig gyalogolni és megelégszik azzal, ha kis időre csekély utat tehet meg, egy-egy közeli sétát lakása közelében.

Erre pedig Budán kevés az alkalom. Mert igen számosak a még rendezetlen, hiányos s rossz burkolatú utcák a város belterületén, különösen a régibb részekben, például a Vizivárosban, ahol a házak magaskoruak, de alacsonyak s sok helyen elállják az újabban megállapított szabályozási útvonalakat. A járdák majd mindenütt igen keskenyek, sőt néhol egészen hiányoznak s vagy alatta vagy fölötte feküsznek a magasabbra vagy mélyebbre helyezett kocsiutaknál. Ez az állapot — sajnos — még igen gyakori s emiatt nem kellemes az utcán való járás.

A budai Dunapart csak részben felel meg sétaút céljának, nem úgy mint pl. Bécsben a Ferenc József-rakpart, Hamburgban a Jungfernstieg, Párizsban a Quai d'Orsai, stb., hogy csak néhány példát említsek.

Még sokkalta meddőbb a helyzet a *budai belső körútnál!* A Margit-körútnak a Széna-térig vivő szakaszán mindkét járda jelen állapota szinte kriminális! Hiányos, rossz burkolat, vegyesen rossz kövezet, aszfalt, egyenetlen szintezés, *részut* a járdában a régi magasan fekvő házak előtt, a fél járdán a kövezés teljes hiánya, miatta sár vagy por, oly hátrányok, hogy ott csak az jár, ki kénytelen vele. De ott sétálni, mint az *egyik rendeltetése* a körútnak, egyenesen kizárt dolog.

Csak egyetlen csekély hossza a belső körutnak tekinthető sétaútnak s pedig az a része a járdának, mely a Vérmező mentén halad el. Ennek a járdának megadták a kellő szélességet, sima aszfaltburkolatot, fasorokat s bizony örvendeznénk, ha Buda városát bővebben látták volna el ily járdákkal.

Csak elnevezték a Krisztina- és Attila-körutakat *körutaknak,* azok sem szélesség, sem profilkiképzés tekintetében nem ütik meg a *körút* fogalmával kapcsolt mértékét. Talán, ha majd elkészül az új Attila-körút a megujhodott Tabánnal, nem fognak megfeledkezni arról, hogy nem elég csak „körútnak" elkeresztelni valamely utat, — de azt *rendeltetésének megfelelően meg is kell csinálni!*

Buda város sík területén több sétaút nincsen. Csak a magasabb helyeken, pl. a Várban van szép sétaút a Bástyán, vagy a Rózsadombon is akadunk sétautakra, de azokat a lakosság csak kis része használhatja s nem a sűrűbben lakott városrész sétautjai, csak a távolabbi környezetet szolgálják ki.

Buda sík részeiben — a város belsejében valóban égető szükség volna több fásított, aszfaltburkolatú kellemes sétautra, vagy legalább is arra, hogy meglévő utai és utcái *megfelelően rendeztessenek és kellően burkoltassanak is.* *Palóczy Antal.*

(1907 december 4.)

Ujlak

visszás helyzete bizonyítja a legjobban, hogy Buda mily mostoha elbánásban részesült eddig a város részéről. Hirtelen a térképre tekintve, úgy fest ez a városrész, mintha Óbuda eleje volna s eddig ezen az alapon intézték ügyeit a városházán. A kormány pedig a város rövidlátó bölcsei után indult s az ujlaki polgárság megadta magát sorsának.

Egészséges közvélemény nem tudott kialakulni, mert e városrész vezető emberei mindig megalkudtak a helyzettel, holott jól tudták, hogy Ujlaknak speciális érdekei vannak és egészen elüt Obudától is, a Vizivárostól is. Tényleg kevés a jogosultsága, ha a vele közvetlenül összeforrott hegyvidéket elvágják tőle. Természetes beosztás mellett azonban hozzácsatolva a Rózsadombnak mondott és ismert vidéket, amelyet délen a Felvinczy-út, Heltai-, Tudor-, Apostol- és Gülbaba-

utcák, északon pedig a Szépvölgyi-út határol és felöleli a Rézmál, Vérhalom, Szemlőhegy, Pálvölgy alkotta hegyvidéket, olyan különálló, öncélú városrészt képez, melynek nagy jövője és fontos hivatása van. Megérdemli a külön közigazgatást, mert legközelebb esik az észak felé terjeszkedő Pesthez és hegyvidéke ma már erősen lakott városrész. Árnyas, szép útjait pompás villák szegélyezik, a kilátása panorámaszerű, levegője egészséges és természetes kiegészítője a lábainál fekvő két nagy fürdőnek. De épen azok esnek tőle legtávolabb, mert a szerpentin út kivételével csak nehezen közelíthető és természetes felvivő útja: — a Kavics-utca — legnyomorultabb sikátor, vízmosta árok. Egyik érdekes különlegessége, a Zsigmond-utca mentén fekvő, melegvizű tó, nem is látható, ami egyrészt jobb, mert szégyelni való pocsolyává és partját szemétdombbá tudták tenni. Felette barlang van, melynek csodájára járna más város népe, itt alig tud róla valaki. Örökemlékezetű nevet szerezne az, aki okosan és szépen megoldaná e nyilt meleg forrás környékének szabályozási és építési tervét. Egyike lehetne Budapest legszebb részeinek, olyan, mint a Halászbástya, melynek csodájára jár a külföld.

Gülbaba sírhelye is hozzáférhetetlen és szent a hitünk, hogy mindez csak azért van így, mert a városházán e városrész hivatását nem is ismerték föl és természetellenes kapcsolatba hozták ezt az önálló fejlődésre predesztinált vidéket. Mint önálló kerület, Buda egyik legvirágzóbb, legvonzóbb része volna s rövid időn belül azzá is lesz, ha fejlődését a központ is elősegíti. (1914 október 16.)

A délivasút kihelyezése nem jöhet szóba a pályaudvarok végleges rendezésekor, mert a déli vasut, a „szabadalmazott": — állam az államban, idegen test Budapest ifjú testében, mely bénítja a jobboldali fejlődést. Buda közvéleményének fel kellene zúdulnia, hogy a pesti rész pályaudvarrendezésével mért nem intézik el ezt a budai kérdést is. Gazdaságilag óriási fontosságú, mert a Németvölgy jövője ettől függ. A déli vasuton túl fekvő rész gazdaságilag a legnyomottabb egész Budapesten. A telkek értéke nehezen emelkedik, az építkezés pedig teljesen elakadt, mert a lakások nagyrésze az új bérházakban üresen áll vagy minimális bérek mellett adható csak ki. A hullámzás folytonos, a lakók állandóan változnak, mert a baj nem tűnik azonnal szemben s csak a már beköltözött fél jön rá, hogy közlekedése ninesen, minden útja óriási veszteséggel járó kerülőút, ősztél-tavaszkor meggyötri a sár, nyáron a por, ablakot nem nyithat, mert betódul a mozdonyok füstje. Abban az illzióban veszi ki a lakást, hogy kertek közt él nyáron, télen pedig öt perenyire a körúttól, — ám ott lakva jön rá, hogy füstre van téve, és télen nem tud hazavergődni se színházból, se máshonnan. Szó volt róla, hogy *több helyen kellene áthidalni a pályatestet*, csakhogy ez ideiglenes megoldásnál nem egyéb. Buda érdeke végleges rendezést kíván. Ezt a pályaudvart ki kell helyezni Kelenföldre. Itt bent csak raktári jelentősége van. Mint személypályaudvar sohasem volt különös szerepe Buda életében. Már az indulási oldalhoz vezető utak is bizonyítják, hogy azokon valami szédületes forgalmat lebonyolítani nem lehet. Az érkezési oldal csak a városrendezés révén jutott forgalmas útvonalra. De az érkezőn ez nem segít. A farkasréti villamos használata újból átszállást kíván, ami poggyásszal szörnyen kedves dolog, holott Kelenföldről minden irányba közvetlen kocsi jár. — Saját anyagi érdekeit tekintve a kihelyezés még haszonnal is járna a déli vasutra, mert a fölszabadult belső területek értékesítéséből befolyó összeg elegendő volna az új monumentális pályaudvar építésére, sőt jutna talán a zavarokkal küzdő nyugdíjalap számára is segítség. Igaz, hogy ezzel a Krisztinaváros veszít, mert a hivatalnokok legnagyobb része átköltöznék Kelenföldre, de két cél éretnék el. Kiépülne az új pályaudvar környéke Kelenföldön s odatelepülne át ez a szolid, nyugalmas hivatalnok status, a Krisztinaváros pedig megnyilna a belvárosi és lipótvárosi megállapodott existenciák számára, akik szívesen átköltöznének a csöndes Budára, ha azt megközelíthetővé tesszük számukra. (1913 ápr. 2.)

Klimatikus temető

Ami kevés világvárosnak jutott, nekünk még ilyen is van. Véletlenül jutottunk hozzá, nem akarattal készült. És irigylésre méltók azok a boldog elhúnytak, akik ide kerültek, Budapest Meránjára, a legegészségesebb vidékére. Mi élők irigyeljük tőlük ezt a szép helyet. Az Orbánhegy, Mártonhegy és Sashegy övezte völgyben, ahol szélvihar nem jár, enyhén üde a levegő és még a tél sem oly zordon, mint máshol — temető épült. E vidék hivatva volna meghosszabbítani a betegek életét, a megtámadt tüdő itt új élethez jutna és mi odahordjuk a halottainkat, akiknek minden mindegy már. Sohsem volt kedves városfejlesztő tényező a temető s a Farkasréten sem fog annak bizonyulni. A Németvölgy nehezen indult fejlődésének mindenesetre gátat szab. Pedig be kár. Ez a városrész, ez a hegyvidék érhető el Pestről a Lánchíd és az Erzsébethíd révén a legrövidebb úton. Ez volna hivatott kerti lakóhelye mindazoknak, akik gyengélkedő egészséggel kénytelenek irodai munkát végezni akár Pesten, akár Budán. Csakhogy ezek már késői sirámok! A farkasréti temető már áll s újságcikkek ezen nem változtatnak. S ha már meg van és odaépült a jövő legszebb kiránduló helyére, magát a temetőt is széppé kell tenni. A kerepesi temetőnek van egy művészeti bizottsága, mely gondosan ügyel arra, hogy bizonyos szembeötlő parcellákon csak abszolut művészi becsű és a keretbe bele illő síremlékek állíthatók fel. Ennek a bizottságnak a felügyelete alá kellene helyezni a farkasréti temetőt is. Ha már van klimatikus temetőnk, legyen művészien szép is. Kulturális célt is szolgálna ez, mert szaporítaná a budai szobrász művészek jövedelmét. Ilyen helyen nem mer a sírkőkereskedő idegenből hozott emléket állítani, mert tart a bizottságtól, hogy visszautasítja és kénytelen itthon, művészembertől beszerezni azt. Milliókra rúg az összeg, ami síremlékekért külföldre megy nagyobbrészt hitvány másolatokért s magában a farkasréti temetőben egy félmillió korona értékű síremlék áll, nagyon csekély részben hazai termés, holott a mi szobrászaink maradandó becsű s az elhúnyttal erős kontaktusban álló emlékeket vésnek ki oly összegért, amit hamar pusztulásnak induló utánzatokért fizet a közönség. Ha már klimatikus temetővé tettük, tegyük egyúttal művészi temetővé. S ha már a levegőt és teret elvették a holtak, adjunk legalább kenyeret az élőknek. 1913. április 2-án.

Ami kell Budának

Sok értékes eszme,

praktikus terv, aktuális kultúrpolitikai probléma, továbbá a gazdasági, szociális és városrendészeti kérdések megoldására, vagy legalább fejlesztésére alkalmas gondolat merül föl a politikai és publicisztikai köröktől távolálló társaséletben, a családi otthon meghitt bizalmas körében lefolyó eszmecserékben, az egyesületek, kaszinók és kedélyes asztaltársaságok sokszor igen becses szellemi nivón álló vitáiban, az ilyen gondolat közéletünk üdvös kialakulására és különösen a budai polgári érdekek utánpótlására talán döntő befolyást gyakorolhatna, ha közismertté válnék. A budai társaséletben örvendetes jelenség, hogy szívesen hajlik a komoly elmélyedést feltételező közügyek megbeszélésére, kár volna ha a fölvetett szellemi értékek megnövekedésük helyett, az egynapos pillangóéletre volnának kárhoztatva. Az értékek összegyűjtésére teret nyitunk szívesen lapunkban, hogy így a velünk közölt eszmét átadjuk a nagy nyilvánosság népszerüsítő kohójának.

(1926. dec. 24.)

Virágos Buda. Ami nem sikerült Pesten, sikerülhet Budán. Mi itt jobban szeretjük a virágot, a kertet, jobban is becsüljük és csak elkezdeni kellene rendszeresen, hamarosan általánossá válnék a virágos ablak és erkély. Magánúton, hatóság nélkül egyesületet kellene alakítanunk, amelynek egyedüli célja volna rendszeres munkával, díjakkal, oklevelekkel ennek a szép szokásnak meghonosítása. Most tavasszal éppen időszerű volna fölhívásban fordulni a háztulajdonosokhoz és lakókhoz, hogy ablakaik elé szerezzenek függő rácsot és rakják meg virággal. Nekik is gyönyörűség, a járókelőknek is. Az ilyen kiakasztható rácsos virágtartót fillérekért készen kapni, néhány cserép akad minden háznál, a virágmag olcsó és kiki azt növeli, ami neki kedves. Nem is kell hozzá egyéb, mint egy kis jóakarat. Budának kedves, minden szép iránt lelkesedni tudó — hölgyeihez fordulunk a kérelemmel: Kezdjük el! Tegyük virágossá Budát! (1908 ápr. 2.)

Buda grófja. A székesfőváros közigazgatása papíron kitervezett alkotmány, melynek alig van köze az egyesített három város nagy múltjának hagyományaihoz, nem onnan gyökeredzett ki, azt nem ápolja sem belsőleg, sem külsőleg. Amikor Budát és Obudát Pesthez csatolták, mint egy szivaccsal eltörülték a múlt minden emlékét, mely egy ezredévre vet fényt és ragyogást s e fényben fürösztené azokat, akik a város látható fejei. A város polgármestere — külsőleg épen olyan szürke polgármester, mint minden más vidéki városé. Lényegben természetesen nem, csakhogy ezt külsőleg is dokumentálni kellene. Egy régebben közölt krónikánk alapján ismét felszínre vetjük azt a tervünket, hogy a székesfőváros polgármesterét valami különösebb, a múltból átszármazó címmel kellene kitüntetni. Erre nézve elmondunk egy részletet Buda régi közigazgatásából:

1309-ben László városbírót Vencel király elfogatta és Prágában vetette fogságra, helyébe Petermant tevé a város bírájává. Két év mulva, 1305-ben meghalt Vencel s akkor megszabadult László is és Csáky seregével visszatért Budára, ahová éjjel bocsátották be lopva régi hívei. Petermann meztelenül szökött meg, de bitorló cinkostársai közül két városi tanácsnokot, Hermannt és Martint, lófarkhoz kötve hurcoltatott halálra a visszatért bíró. Csontjaikat elégette és az egész magisztrátus vagyonát elkobozta. Még azokat a papokat is elfogatta, akik a pápai átok dacára miséztek és a pápát csúfolták. Vasra verve küldte őket Esztergomba a hercegprimásnak, aki több budai polgárt vetett egyházi átok alá, mert óbudai földeket tulajdonítottak el. László városbíró buzgólkodására koronázták meg 1309 június 15-én Róbert Károlyt a budai Máriatemplomban és az országgyűlés akkor adta meg Lászlónak, akit a német forrásmunkák Ladiszlaus-nak is neveznek, azt a kitüntető címet: Comes Budensis — Buda grófja. Rámutattunk erre az egy esetre, mely egy különleges szép címet szolgáltat a székesfőváros fejének. (1918 szeptember 22.)

A három város egyesítése óta kialakult már a mérleg, mely szerint Pest a folyó élet, Buda a történelmi mult városa. Pesten mindig ma van. Budán mindig tegnap, csak épen Kelenföldön lesz holnap. Pest a zakatoló élet, a hajsza, a munka — Buda a csendes fürdőváros, a pihenés, a nyugalom. Ezt azután úgy magyarázták, hogy minden közéleti, hivatalos dísz Pesté, a természet szépsége pedig Budáé. Csakhogy — nem oda Buda! A közéleti dísz hazsonnal jár s ebből ránk is férne egy kicsi. Adják nekünk azt, ami e díszben a történeté, ami nem függ össze erősen a folyó élettel s inkább reprezentativ dísze a fővárosnak. Ha Pesten van a városháza, ott uralkodk a mindenható polgármester, — legyen Buda a főpolgármester széke, akit mint budai comest már a címénél fogva is szék illet Budán. A megoldás is önként kínálkozik. Az I. kerületi előljáróságot úgyis le kell hozni a hegyről a völgybe s ezzel fölszabadul a történelmi multú budai városház, mely méltó széke volna a budai comesnek, az egyesített három város főpolgármesterének.

(1918 december 7.)

A kerületi választmányok nyomoruságos ügykörét már több izben szóvátették lapunk útján azok, akik innen várták a kerületi élet föllendülését, a kerületi érdekek intenzivebb felkarolását. A választmánynak kellene eszméket termelni, kívánalmakat honorálni, a kerület számára öntudatosan célokat kitűzni, jövőjét kiépíteni. Ezt a törvényben is lefektetett jogukat azonban a gyakorlatban nem érvényesíthetik, mert a főváros törvényhatósága lekicsinyli a választmány működését, indítványait, törekvéseit nem teszi magáévá, csak látszatnak hagyja meg körét, mert mindent a közgyűlésnek tart fenn. Ennek egészségtelen voltát különösen a budai kerületek érzik meg azáltal, hogy a választmányba tömörült értékes polgári, iparos és munkás elemek megkötött kezüknél fogva nem űzhetnek kerületi politikát és így a jogos kerületi — Buda különös — érdekei elkallódnak a közgyűlési nagy kótya-vetyén. (1921. jun. 18.)

A primási szék Budán. Körülbelül 25 éve annak, hogy először merült fel a terv, hogy a prímási szék helyeztessék át Esztergomból Budára. A „Neue Freie Presse" akkor e hír kapcsán azt írta, hogy: „Ein enormer Nutzen für Budapest!" Huszonötéves hirlapírói multam alatt azt tapasztaltam, hogy hinni kell a németnek, amikor így önkéntelenül elszólja magát. Most egy Budán megjelenő ujság, mint befejezett tényt közli, hogy minden előkészület megtörtént már a prímási szék áthelyezésére. Budának mérhetetlen hasznára válna.

(1914 márc. 1.)

Az ősállatok parkja a Zugligetben

Némi fantáziával már elképzelhető, hogy évtizedek, vagy talán századok mulva, a budai hegyvidéken, miképpen alakulnak ki a parkok, a ligetek s azokban csodaszép szoborcsoportozatok, — a parkok mellett sportpályák, a tennisz, a footbal, a szki, a lovaglás és más sportnemek részére. Fürdőmedencék épülnek és a hegyvidék minden részének meg lesz a maga attrakciója.

Ugy képzelem, hogy ezt a programmot a hegyvidék fejlesztésénél két részre kell osztani. Az első rész szolgálja és felöleli a hegyvidéken és a villaterületeken lakó polgárság érdekeit, — a másik rész szolgálja Budának világfürdővé való átalakulását és az idegözönlő idegenforgalom nagy érdekeit tartja szem előtt.

A jó autóutak, a szerpentinutakat röviden átszelő, kedves gyalogutak, hatásos világítás, víz, csatorna, gáz, hegyi templomok, mesterséges vízesések és tavak szépen összhangba hozhatók a kirándulók számára is készült parkok és ligetekkel, kilátókkal, vendéglőkkel, túrista-házakkal, szállodákkal és a különféle atrakciókkal.

Az építkezésre nem igen alkalmas helyek is értékesíthetők. A Hunyadi-orom körül föl kell építeni a Lendl Adolf által tervezett „ősállatok" állatkertjét. Csodájára járna az egész város, az ország és a nagyvilág, ha természetes nagyságban itt láthatná cementből alkotva mindazokat az ősállatokat, amiket a tudomány már rekonstruált. Beállítva őket az akkori életviszonyok közé, egymással küzdve a létért.

Valamely sziklás oldalon megvalósítható a gyermekek örömére az összes kecskefajták állatkertje, ahol a zergétől a kőszáli kecskén át a fejhető házi kecskéig elevenen látná azokat a gyermek és ott ihatná a frissen fejt kecsketejet.

A pálvölgyi csepkőbarlang kellően berendezve éppen úgy vonzaná a közönséget, mint a Gellérthegyre tervezett nemzeti kálvária, vagy a Mátyás-hegyen megnyitandó Attila-park.

Kedves harmóniába olvasztaná mindezt a kertek rácsán át kandikáló nemes gyümölcs, a konyhakertészet remekei, a minta méhesek, házinyúl esetleg ezüstrókát tenyésztő telepek.

Az itt nyaraló villatulajdonosok segítenék élelmezni Budapestet, ellátva azt finom főzelékkel, gombával, baromfival — kettős célt szolgálva így.

Az ilyen programmnak első részére jogosan tart igényt a hegyvidék lakossága, — másik részére pedig egész Budapest — sőt az ország — közönsége.

(1917 november 5.)

A Halászbástyát muzeális célokra kell kihasználni és ott a Hunyadiak korából származó emlékeinket kellene csoportosítani. A Halászbástya és környéke ninesen kihasználva, mint ahogy a nagy kontinentális városok ezeket a helyeket kihasználják. Nincs olyan idegen, aki a Halászbástyát és a Mátyás-templomot meg ne tekintené és ezért kellene ott bizonyos intézményeket létesíteni, amelyeket a modern élelmesség más városokban sokkal kisebb jelentőségű dolgoknál, de sokkal nagyobb mértékben megvalósított. Ott kellene valami kioszk-félét berendezni, sőt messzelátót is. Különösen nagy súlyt kellene helyezni arra, hogy ott képes levelezőlapokat lehessen kapni. Régi bűn, hogy ez a hely ott teljesen kihasználatlanul hever, az idegenek ott lepihenni sem tudnak, mindenki keresi a messzelátót, mindenki szeretné a külföldön megörvendeztetni az ismerőseit szép képes levelezőlapokkal, amelyek a Hunyadiak, Szent István korából származó emlékeinknek lehetőleg hű fotografiáját tartalmazzák. (1914. máj. 16.)

Reflektorok

A mi kigondoló hivatalunk — a tett ígérethez méltón — folytatja e helyen azoknak az eszméknek a megvitatását, közreadását, amelyek alkalmasak arra, hogy Budapestnek sajátságos, eredeti színezetet adjanak s ezzel az idegenforgalmat szolgálják. Bizonyára előnyösen szolgálná ezt az ügyet az alábbi terv is:

A budai királyi palota ritkán jut abba a kedvező helyzetbe, hogy teljes pompával kivilágítva, hirdesse büszke szép voltát este és éjjel is. De ha már nem világítják belülről, megvilágíthatjuk kívülről. Nem volna nehéz a Lánchíd jobb oldali pillérje tetején reflektort állítani, mely az est beálltával hatalmas fényszóróval világítaná meg ezt a gyönyörű királyi palotát és feledhetetlen tündéri képet adna a pesti partról az ilyen megvilágítás.

Megdöbbentően szép lehetne ugyanígy megvilágítva az Erzsébet-híd jobb pillérjéről a Gellérthegy, sötéten árnyékolt szikláival és a Halász-bástya. Minden világváros keresi az eszközöket, melyek maradandó szép emléket keltenek az idegenben s így nem kárba veszett pénz az, amit ilyen kísérletekre költene Budapest, mert csekély költséggel beigazolást nyerne, hogy nemcsak az idegen, de még a bennszülött is szívesen eljönne a Dunapartra, hogy e látványban gyönyörködjék. Néhány évvel ezelőtt Bécsben a szent István tornyát világították meg így néha napján és a közönség órákig gyönyörködött benne, nagy tömegekben hullámzott az utcán is, ami önkéntelenül növelte a kávéházak és vendéglők forgalmát. Még más üzletek is nyitva maradtak s bizonyára nem hiába. A város mindenesetre bevette fogyasztási adóban azt, amibe az a kis villamáram került, a közönség megvolt elégedve, a különös fényeffektusokkal, — az idegnek pedig még évek multán is emlékeztek reá, mint ahogy emlékezik e sorok írója.

(1913 máj. 7.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 937. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **10** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 január 13.

Megdöbbent

uda intelligens polgársága, ami- r végiglapozta a legutóbbi szá- unkhoz csatolt jubiláris mellék- tünket, amely Buda utolsó 25 ének történelmét világítja meg megdöbbenésre méltó adatokat rtalmaz arról, hogy egyes, ma ár kínossá vált kérdések évtize- k óta vajudnak és nem tudnak egszületni.

Negyven év előtt már azon vi- tkoztak a városházán, hogy a ellért-hegyre építendő lift gőz-, z- vagy villanyerőre rendeztes- k-e be. Úgy látszik a városhá- n valami új erőt várnak és arra gják berendezni ezt a liftet.

A sikló 17 éve vár a moderni- lásra és az Alagutat 9 évi gyöt- dés után meszelték ki. Az óbudai d kérdése negyvennégy év óta lja az óbudai képviselőjelöltek rtesfogását.

Városrendező szabályozási terve 73 óta nincs Budapestnek, — rdőügyi programmja soha sem lt és nem is lesz. Mind a kettő lkülözhetetlen gerince e város jlődésének, polgárai boldogulásá- k.

Ha már e két főszempont nem ert ötvenöt év óta megoldást, gyan oldódott volna meg a bbi, lényegtelenebbnek látszó rdés, amilyenek a Gellérthegy, a árhegy, a Viziváros, a Vérmező, az ujlaki és óbudai Dunapart, a budai hegyvidék, amely romantikusan lóg le a Császár- és Lukács-fürdőkre.

A Lágymányosi holt Dunaág képezte fertőző pocsolyát negyven év óta nem tudta feltölteni a város és ahol töltötte, kulturszeméttel töltötte, hogy évszázadokra megfertőzze a talajt, a vizet, a levegőt.

A Városmajor parkját 130 év óta bitangjára hagyták, a Vérmező kérdését 250 év alatt nem tudták rendezni. Ezek már csillagászati évszámok a városrendezés terén.

Az állandó budai színház 26 év óta épül, — a fogaskerekűt 22 év óta villamosítják, s így elképzelhető, hogy a bécsiúti villamos az új óbudai temetőhöz, ahol már 20 ezer halott fekszik, mikor fogják fölépíteni? — mert idestova 20 éves a villányiúti villamos kérdése és 15 éve, hogy a Tabánt lebontották.

Hamar csak a farkasréti klimatikus temető épült föl, néhány laikus hegyvidéki kisgazda kérelmére és azóta felfalta az intelligens lakosság kertjeit és villáit. Feltartóztathatatlanul kúszik tovább a Svábhegyre, mint valami fölfelé folyó lávaözön, hogy egy kilométerrel feljebb kellett számára új kaput és kocsibehajtót építeni. Azért nem kap ez a vidék iskolát, mert — minek? — ha ott úgyis minden temetővé válik lassan.

Kényelmi szempontból műemléknek nevezték ki a gellérthegyi citadellát, nehogy megoldást kelljen számára keresni, de ezen a műemléken is rést bontottak, hogy önmaguk cáfolják meg műemlék voltát.

Hamar csak gátakat tudnak építeni minden fejlődés elé, hogy még a lehetőségét is kizárják. A *várban* tilos a magas házak építkezése, de a várhegy tövében 5—6—7 emeletes házak építését engedélyezték, hogy ma már alig látszik tőlük a vár. A *Vérmezőn* tilos az építkezés és most is milliókat érő — kaszálórét.

Egyetemekre emlékeztető elemi iskolák épültek, de a középiskolák, leszakadásig terhelt magán bérházakban tengődnek.

Nagy programmokat alkottak, de nincs bátorságuk azok végrehajtására. Kimondották, hogy északról minden gyárat áttelepítenek a déli vidékre és azóta 7 új gyár épült Óbudán és feljebb. A város kezében akarják összpontosítani a fürdőket, de 25 év óta nem vették meg a Sós-, a Rácz-, a Király- és Római-fürdőket, amelyek most ismét idegen kézre jutnak. Ami talán Budának a szerencséje. Ott van a Budai Mária-forrás, (Európa egyetlen ásványvize érelmeszesedés ellen), — ott vannak a keserűvíz források (új Karlsbad épülhetne mellettük), — ott van a szépvölgyi cseppkőbarlang, — a Lukács-fürdővel szemben az őstó és ott van egész sora az ezekkel a *nagy* programmokkal összefüggő kérdéseknek, amelyek megoldása évtizedek óta húzódik, késik, elalszik, föléb- red, ahogy az 25 év óta történik, amióta azt a *Budai Napló* jegyzi és számon tartja.

Igy egy rakáson talán sohasem látták ezt a városházán. A szomorú, a megdöbbentő része az, hogy Buda pusztul bele és koldusbotra jut a szegénység árjába fulladozó polgársága.

Dubonai Pál.

Jubiláris mellékletünk folytatólagos közlését „25 év Buda történetéből" címen legközelebbi számunkban folytatjuk.

A Svábhegy jubilál

Bensőséges meleg ünneppé nőtte ki magát a Svábhegyi Egyesület e hó 7-én tartott társasvacsorája, mert minden előkészület nélkül ünnepelték meg az Egyesület fennállásának *negyvenkettedik* évfordulóját s ez alkalommal szeretetteljes ovációban részesítették *Bódy* Tivadar elnököt. A társasvacsorán részt vettek:

Bódy Tivadar dr. elnök, Antalffy Andor, Baumgarten Nándor dr., Berecsényi Antal ügyv. igazgató, Bernáth István dr., Bódi Flórián, Engel Ármin, Farkas Lajos dr., Forbáth Imre dr., Fodor István, Hantos Elemér dr., Hetessy Ferenc, Jakab Dezső dr., Jakab László dr., Katona Zsigmond, Kerpel Vilmos, Klúg Emil dr., Lévay József dr., Magyar Bertalan, Makray Teofil, Malcsiner Emil dr., Miesner István dr., Mikus István, Neumann Miksa dr., Ossuvszky István, Pauncz Sándor dr., Popper Károly, Rákosi Jakab, Reiman Andor dr., Reiman Gyula dr., Rudas Gyula, Sajó Jenő, Sándor Albert, Szakács Andor, Siklóssy József dr. alelnök, Szacsvay András dr., Szécsi Ernő dr., Székely Gusztáv, Tamássy Béla dr., Thirring Gusztáv, Török Lajos dr., Ullmann Béla, Vajda Márton, Vándor Mihály dr., Virág Béla, Wiesner Lajos, Wladarczyk József dr.

A vacsora befejeztével *Antalffy* Antal min. tan. emelkedett szólásra és rámutatott arra, hogy a Svábhegyi Egyesület immár 42 éves és méltatta az egyesület nemes hivatását. A háborús pauzát fokozott munkával kellett helyrehozni és ebben a legnagyobb érdeme van *Bódy* Tivadar elnöknek, aki odaadó szeretettel szolgálja és mozdítja elő a Svábhegy fejlődését, amiért az Isten áldását kérte munkájára.

Őszinte szeretetből fakadó éljen kísérte a meleg hangú magvas felszólalást, mely után *Bódy* Tivadar megköszönte az elismerő üdvözlést és azt kívánta, hogy ez a programm valóra válljon, eredményeket tudjanak elérni, hogy minél gyönyörűbbé tegyék így a Svábhegyet. Üdvözölte a hatóságok megjelent képviselőit és áttért a nap legfontosabb témájára, a fürdőre, mert a kultura emelkedett a Svábhegyen és nagy szerephez jutott a levegő, a víz és a napsugár. Csakhogy a strandfürdőhöz nem elegendő a Duna vize, mert azt melegíteni kell, ami nagy költséggel jár. Azért kellene a meleg forrásviz. Üdvözölte a Svábhegy régi gondozóját dr. Jakab László főorvost, aki megtalálta a kérdés megoldását. Rámutatott arra, hogy alkalmas strandfürdő még a Kelenföldieket is felhozná a Hóvirágutcán át a Svábhegy strandjára s oda járna az egész környék. Esetleg a farkasréti villamost is oda lehetne vezetni, mert a tervek erre már elkészültek a Beszkárnál. Fölkérte Jakab Lászlót, hogy ismertesse tervét.

Jakab László előbb a Svábhegyet mutatta be mint klimatikus gyógyhelyet, összehasonlítva azt az ismert magaslati klimatikus gyógyhelyekkel. Tanulmányát e téren legközelebb közöljük. Ismertette ezután a strandfürdő finanszirozását bérleti alapon.

Az előadást, amelyhez hozzászóltak Makrai Teofil mérnök és Reimann Gyula korm. főtanácsos, Bódy elnök köszönte meg, akit ismételten szeretetteljes ovációban részesítettek a jelenvoltak.

Az alpolgármester választás izgalmai nőttön-nőnek. Sok a jelölt és csak egy az állás. Majdnem egyenlőek a választási esélyek s csak néhány szavazat többsége révén jut a boldog megmegválasztott a miniszteri bársonyszékkel vetekedő alpolgármesteri székhez. — Mi Budán nem sokat törődünk ezzel a választással, de megköveteljük, hogy a győztes legyen becsületes, pontos, nagykoncepciójú, világvárost igazgatni tudó egyéniség, aki szivén viseli legalább ötven százalékban Buda sorsát is és jóvá teszi elődeinek ötven éves mulasztását. A választás január 16-án lesz a három hivatalos jelölt jelölt: dr. Szabó Imre, dr. Berczell Jenő, dr. Csupor József között.

Eltemetett források címen a Hollós Mátyás Társaság által rendezett értekezletek sorozatában most a következő meghívót bocsátotta ki:

Gazdagok lehetünk, mert ha a vízhiányban szenvedő budai hegyvidéken eltemetett források vannak, akkor mi minden elrejtett, eltemetett kincse lehet Budának. Eddig csak alig néhány barlangját ismerjük ennek a hegyvidéknek, de a legújabb kutatások eredménye szerint több mint *negyven barlangot* fedeztek fel itt az utóbbi években. A budai föld belső kincseit keresve, rendezi most folytatólag a Hollós Mátyás Társaság írók, művészek és tudósok egyesülete Budán harmadik értekezletét január hó 14-én este 7 órai kezdettel a Császár-fürdő földszinti „Hollós Mátyás Termé"-ben, mely értekezletre tisztelettel meghívja az érdeklődőket. Előadó: *Pávay-Vajna* Ferenc bányafőtanácsos. Január hó 21-én, előadó: *Bekey* Imre Gábor barlangkutató.

Az értekezletet *választmányi ülés* előzi meg este 6 órakor a kisteremben.

A választási névjegyzéket összeíró küldöttségek ugyanazokon a helyeken működnek ez évben is, mint tavaly. Elnökei és helyettes elnökei a következők lettek: I. kerületben: *Glasz* Károly, *Krivoss* Árpád, *Lukács* Pál, *Frei* Ágost, *Lucatello* Nándor, *Katona* Sámuel; II. kerület: *Seenger* Viktor, *Blaskó* Artúr, *Petaynek* József, *Apor* Albert; III. kerület: *Vitéz* Endre, *Vitálik* István, *Milkovics* Vazul, *Gungl* Márton.

Jubilál a gellérthegyi sikló

Régi ujság, mely 1898-ban jelent meg, Lehmann Ferenc nevű úr szerkesztésében „Budai Hirlap" néven írja a fenti címen a következőket: „Nyole esztendő óta vitatkoznak a különböző hatóságok, hogy gőz, víz vagy villamos erő vigye-e föl a siklót a Gellérthegyre. A vállalkozó mind a három rendszerben megcsinálta a terveket, de a hatóságok nem tudtak megállapodni. Amikor végre megállapodtak, — a területhasználási szerződést nem tudták megkötni. A kereskedelmi miniszter február 7-ikén tartotta meg a sikló engedélyezési tárgyalását. A tárgyaláson elsősorban a területhasználati szerződés körül lévő nézeteltérések kiegyenlítését próbálták meg és van remény, hogy a sikló ügyét végre véglegesen elintézik." Eddig a hír, mely 8 év előtt íródott, de már akkor is 8 évi vajúdás után. És hol vagyunk ma? Szegény Lehmann Ferenc valami beteges rajongó lehetett, aki rettenetes bizalommal volt a mi várospolitikánk iránt.

Igy írtuk ezt 22 évvel ezelőtt, 1906 julius 16-án az akkor még *Budai Szemle* néven megjelenő, mai *Budai Naplóban*. No, — és változtak a viszonyok.

A Budai Ugyvédek Egyesülete, elnöke, *Kozma* Jenő dr. vezetésével ülést tartott a Császár-fürdő vendéglő „Mátyás termében", ahol kimondota az egyesület, hogy az Ugyvédi Kamara küszöbön álló választási mozgalmában erős aktivitást fejt ki és a budai speciális érdekekre való tekintettel a két szemben álló párt közül ahhoz csatlakozik, amely listájára felveszi ezeket az érdekeket képviselő jelöltjeit.

Az Árpád-forrás a Gellérthegy alján húzódó bekerített parkban fakad, amelynek foglalási munkáit ivókúra céljából, a főváros a napokban végeztette el. Ennek vize azonos a Hungária-forrás vizével s ivócsarnokát maga a természet készítette el. Lépcsőkön lemenve, hatalmas földalatti teremben tör fel a habzó rádiumforrás a kúrázó, gyógyulást kereső betegek szemeláttára. A gyógyvizet ott helyt kapják s egy másik lépcsőn a hegy tövében húzódó kellemes parkba jutnak a betegek, ahol sétautak, pihenő-padok, asztalok s egy gyógypark áll majd szolgálatukra. — A Budai Napló huszonöt éve hirdeti az *ivókúra* minél szélesebbkörű bevezetését, mert az itt fogyasztott víz hozza az idegent és vele a jólétet. Örülünk, hogy illetékes helyen is ez a belátás lett úrrá és megvalósul a régen hirdetett igazság úgy az ivókúra, mint a gyógypark dolgában.

Telkeket vásárolt igen olcsón itt Budán a főváros az új vámházak számára, mert a vámhatárokat most már rövidesen kitolják és a két új vámház részére eddig nem volt telek. A Budaörsi-úton 894 négyszögöles területet vettek 12 pengős egységáron, 10,728 pengőért. A Fehérvári-úton már nagyobb telekre volt szükség és itt 5.500 négyszögölet vásárolt a főváros 20 pengős egységáron, 110,000 pengőért. Rövidesen megkezdik a Svábhegyen a tűzőrségi laktanya és a köztisztasági kerületi raktár és garage építését. Erre a célra is csak hosszas keresés után találtak telket a Felhő-utca 4 sz. a. A tűzőrséget és a köztisztasági épületeket egy telken helyezik el. 1,010 négyszögöles területeket vásárolt a főváros az intézmények céljaira, 32.000 pengőért. A Viharhegyen a főváros erdői közé ékelve volt egy 4,000 négyszögöles hatalmas tisztás, mely magántulajdonban volt, ezt a területet szintén megszerezte a város.

Családi hangulatú tea-estéket rendez a Budai Polgári Kaszinó, amelyeken főképen a budai úrileányok vesznek nagyszámban részt.

Épül a Nándor-bástya

Buda új látképe

Kétségtelen, hogy Budapest függő kérdései között a legnehezebb a Vár kérdése, — kifelé is befelé is. Negyven év előtt a Közmunkák Tanácsa jelentésében azt mondotta, hogy a Várnak Pestre néző oldalán a bástyasétány kiépítése száz esztendőt is igénybe venne s így ettől a tervtől elállott. Azóta sokszor kísértett ez a bástyasétány, de megszületni nem tudott.

A Várban építkezni akartak és a város néha adott is építési engedélyt, de az új többemeletes bérpaloták megrontották a Vár látképét. Nem épültek várbeli, hegyi stílusban, — mintahogy a királyi palota is völgybeli, síkságra való stílusban épült. A Vár nyugati oldalán, a bástyasétány mentén primitív építkezésű, mindennapos bérházak állanak, de zárt sor s ha nem is szép, de kész.

Az északi részen, a Nándor-bástyán, csupa háttal épült ház állott, a legesúfabb látképet adva, amíg aztán föl nem épült a Levéltár, mely az egyetlen stílszerű, hegyre való épület az egész Várban. A tornya, illetve kéménye felett lehet disputálni, de az épület maga klastromszerű, külsőleg is történeti hatásokat keltő épület. Környezete kuszált, zavart, rendezetlen. Utcák torkollnak bele, amiknek nincs befejezésük. A Nándor-laktanya mellett istállók, befejezetlen udvarok tátongnak a völgy felé. A kaszárnyához ragasztva áll az Állam-nyomda, mely azzal, hogy egy emelettel alacsonyabb, csúf tűzfalat produkál maga felett, a látkép rovására. A bástyafelé eső része csupa toldalék és bántóan rikít ki a látképből.

Úgy tudjuk, hogy az Állam-nyomdát átépítik és a bástya felé, új összhangzatos frontot kap. Át kell építeni, mert szűk, nem fér bele a nyomda és a szemközti bérház helyiségeit bérli. De akkor mért nem húznak rá még egy emeletet, hogy ezzel eltakarják a kaszárnya tűzfalát? Nem lehetséges olyan építési szabályrendelet, még a várban sem, amely nem engedné, hogy az új ház ne épüljön olyan magasra, mint a szomszédja.

Kösse ki a város, hogy a házat külsőleg is alakítsák át egy kis részben valami oszlopszerű dísszel és a negyedik emeletet abban a Felvidéken szokásos, elrontott olasz reneszánszban tartsák, amely nagyon alkalmas a várbeli házak díszítésére. A budai vár északi látképe föltétlenül megérdemli, hogy állam és város némi kis áldozattal szolgálja a szépségét. Egész Budapest látképe javul, ha a budai vár látképe szépül.

Most alkalma van a városházának, hogy bölcsen intézze el ezt a kérdést és bizonyságot tegyen, hogy ezt a várost szereti és városfejlesztés terén is kellő magaslatra tud emelkedni.

Mánczy Zoltán.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségében vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású

Kertes Buda

Érdekes, hogy még a kertészeti szakköröket is megfogta az a szép és hasznos gondolat, mely Budát világfürdővé szeretné megtenni, amihez több joga van, mint bármely más helynek ezen a világon. A legutóbb tartott kertészeti kongresszuson az eszmét meg is vitatták és rokonszenves hatást keltett, hogy épen a székesfőváros kertészete karolta föl ezt és *Morbitzer* Dezső kertészeti aligazgató külön előadásban felhívta a kertészeti szakkörök figyelmét sok olyan megoldandó kérdésre, úgy bennt a városban, mint a hegyvidéken, ami rendkívül szolgálná Buda szépségét.

Ezekhez a gondolatokhoz fűzzük mi az alábbiakat:

A *Hadtörténelmi Muzeumnak* Budára történt áthelyezése történelmi szempontból is a budai hegyvidékre irányítja mindazok figyelmét, akik a muzeum rendkivül érdekes anyagát fogják megtekinteni és a muzeum előtt álló rondellából, az ott felállított elmés útmutató szerint keresni fogják azokat a helyeket a budai hegyvidéken, ahonnan 1686-ban a török ellen és a 48-iki szabadságharc idején a várostromot vezették, ahol tüzérütegek állottak, vagy más történelmi nevezetességű helyek léteztek. Ezeket a helyeket az illető telektulajdonosokkal egyetértőleg a Hadtörténelmi Muzeum feltünően és távolról is láthatóan fogja megjelölni, — de célszerű volna, hogy azokat kertészeti szempontból is feltünővé, könnyen felismerhetővé tegyék. *Ide olyan fákat, cserjéket kell elültetnünk, amelyek lombozatuk színénél vagy különös alakjuknál fogva, esetleg csoportosításuk révén, a helyet nagy távlatból is kellően kiemelnék.*

A történelmi nevezetességű helyek megjelölésével kapcsolatosan megoldandónak vélném, azokat a pihenőhelyeket, kilátópontokat, amelyek viszont a budai hegyvidékről tennék lehetővé a kilátást Budára és Pestre. Ezek két célt is szolgálnának, mert nemcsak a hegyvidék szép gyüjtőpontjaivá alakulnának ki, hanem megőriznék egyes nagyjaink emlékét is szoborral, emléktáblával és ezzel előmozdítanák a városi közönség könnyebb *tájékozódását is.*

A *Guckler parkja,* mely Budapest legnagyobb és ligetszerűen kiképzett parkja, az óbudai hegyvidéken évtizedeken át épült, de a nagyközönség előtt még mindig megfejtendő talány és nagyon előmozditaná ennek a parknak az ügyét, ha a park szélén a hegyek peremén, a városra néző oldalon olyan kertészeti-leg is kiképzett kilátóhelyeket létesítenének, amelyek a pesti Dunapartról is megkülönböztethetők volnának és a közönség tudatába menne át, hogy ott van a Guckler-park.

Belső Buda legszebb sétaútja, pompás kerettel a Krisztina körút. Ennek mentén a Délivasút feljárója mellett ma már tetszetős park részlet áll, de szemben vele a *Vérmezőnek* Attila-utcai oldalán az utca és mező közötti lejtő még rendezetlen s ma a Krisztina-körútról nézve a szép, hegyen épült, német városokra emlékeztető vároldal, olyan, mint egy szép fej, amelynek piszkos, gyűrött a gallérja. Kirakatrészlete ez Budának és nagyon fontos volna, hogy a Krisztina-körúti sétányról a sokszor esodásan szép Vérmező tulsó oldalán kedves, harmonikusan szép keretből induljon fölfelé a Vár képe.

A budai Dunapart rendezését sürgetik mindazok, akik Buda boldogulását a fővárosban vélik megtalálni, s ezek között is elsősorban a *Margit-rakpartét,* amelyen a természetes összekötő vonal az alsóhévizek és felsőhévizek között és akik már Pest miatt is, mint díszes Dunapartot szeretnék kiépítve látni azt a fürdőstrádát, amely a lágymányosi kiállítástól a Gellértfürdő mellett elvonul a Dunaparton a Lukács és a Császárfürdő érintésével föl egészen a Római fürdőig. Ennek a magja a Margitrakpart. Ez köti össze közvetlenül a Gellért és Rudasfürdőt a Lukács és Császárfürdővel. Évtizedes terv, hogy a széles, de eléggé sivár Margitrakpartot, amelyet a Budai Napló állandóan aszfaltsivatagnak nevez és amely a legalkalmasabb a forró nyári napokon a délelőtti sétára, hogy ezt valami különleges budai jellegű fürdősétánnyá alakítsuk át, *egyoldalra téve a házak mellé, a villamos vasút sínjeit, — parkirozva a Dunáig terjedő részét az útnak.* Tudott dolog, hogy a Margitrakpart még a leghűvösebb nyári estéken is, meleg gőzt lehel, mert az aszfalt felszívja a meleget és a hűvös est beálltával kisugározza magából, oly annyira türhetetlenné téve az ottartózkodást, hogy a legmegrögzöttebb vízivárosiak is az alsó rakodóparton sétálnak és nem fönt a fonnyadó gesztenyefák alatt. *Nagy kérdés a Margitrakpart parkirozása, de amikor már olyan nagy pátronusa is akadt, mint a budai kerület országgyülési képviselője, aki azt a kerületi programm sarktételévé tette, — meg van a valószínűség, hogy ezt a korszakalkotó szép munkát mielőbb megkezdheti a kertészeti hivatal.*

Obuda-Ujlak Dunapartjának parkozása mindennél nehezebb kérdés elé állítja a kertészetet. A rendszertelen, szaggatott, nivellálatlan újlaki és *óbudai Dunapartot rendezni és parkirozni kell,* mely a Margitszigettel szemben nem maradhat meg soká a mai sivárságában. Ott terek és piacok fognak épülni a Dunaparton és bizonyára nagy pihenőpontok *kertészetileg a legszebben díszítve* a polgárság számára. *Nálunk Budapesten a távlati képeket eddig kevésbé kultiválták, már pedig a Dunától a hegyek csucsáig tagozódik a táj és annak első lépcsője a Dunapart, amelynek föltétlenül szépnek kell lennie és méltó keretéül kell szolgálnia a hegyvidéknek.*

Akvinkum környéke a budai felső medence szintén nagy nyilt kérdés. A természet a felső medencét szánta *fürdős, villás városrésznek a filatori gáttól a Rómaifürdő környékén, csaknem Szentendréig. A hajógyári szigeten nagyszámú melegforrás van és ezek folytatódnak a Rómaifürdőn át Csillaghegyig.* Az esztergomi vasút töltésén túl sík nagy terület hever, ma szántóföldek, de a jövőben világszép villaváros épül ide, ahol a kertészetnek tág tere *nyílik az érvényesülésre. A Szentendrei út és a Duna között,* most tervezik a NOVÁ-nál Budapest nagytekintélyű volt polgármestere *Bódy Tivadar ellenőrzése mellett, a Rómaifürdő nagyszabású átépítését és az egész bevonható terület parkirozását.*

Kelenföld és Lágymányos: a déli medence, ha a dunamenti része kikötő — gyár — és kereskedelmi városnak is van szánva, nyugati részén ott vannak a *Dobogó-domb körül az Orsódi völgyben a világhírű keserűforrások és előttük a nagyhírű Sósfürdő.* A vérmesebben látók itt látják már a jövendő *Karlsbadot és a jövendő nagy Sósfürdőt, amilyen tudtommal egész Európában nincsen. Fürdőt park nélkül, elképzelni lehetetlen* s itt is adva van két oly nagy lehetőség, amely erős próba elé állítja majd a *magyar kertészeti tudást, mely azonban felkészülten várja a felsorolt kérdések megérésének idejét és bizonyítani fogja a nagyvilág előtt, hogy ezen a téren is bátran versenyre kelhetünk az egész művelt nyugattal.*

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Nem hajtják végre a Római fürdő és Lenke-úti iskolaépítéseket, amelyeknek pedig az 1928. évi költségvetésben fedezetük van. Az egyik szociáldemokrata bizottsági tag azért a legutóbbi közgyűlésen indítványozta, hogy az iskolaépítéseket haladéktalanul kezdjék meg. Azonkívül kérte, hogy az 1929. évi költségvetésben iskolaépítésre felvett költségvetési összegből elsősorban a Farkasréten, óbudai hegyvidéken, barakkiskolát, építsenek. Az elnöklő alpolgármester megállapította, hogy az iskolaépítés elrendelése helyes, azonban, hogy ezekre kerül-e a sor, vagy pedig az akták és tárgyalások szerint mások vannak soron, ezt meg kell mégis nézni. Ezért az indítványt a tanácsnak adták ki.

Női ingyen-uszoda létesítését indítványozta a főváros közgyűlésén, a költségvetés tárgyalásakor egy szociáldemokrata bizottsági tag. A helyzet jelenleg az, hogy a három ingyen dunauszodában csak délelőtt 11 óráig fürödhetnek a nők, pedig ennek a társadalmi osztálynak, amelyik az ingyen uszodát használja, éppen ebben az időben kell főznie és házimunkát végezni. Méltányos tehát, hogy részükre, mivel strandra nem kívánkoznak, vagy más időbeosztást, vagy külön uszodát teremtsenek.

Buda alkotja az első választókerületet, amelyben 70.724 a választók száma. Kerületek szerint pedig az I. ker. 36.968, a II. ker. 18.258, a III. ker.-ben 15.498 a választói létszám.

Elénk sakkélet van Budán, ahol egyre-másra alakulnak sakkörök a nemes szellemi torna gyakorlására. Legutóbb a Hadik-kávéházban *Lágymányos-Kelenföldi Sakkör* címen alakult társaság, amely a Ferenc József-hidon túli sakkozókat tömöríti.

Segíts magadon! Elmult esztendő fényes bizonyságát szolgáltatta annak, mennyire fontos szerepe van az *önsegélyezésnek* a minden hitel nélkül szűkölködő kisiparosság életében. A mult év nagy sikerén felbuzdulva, 1929. évre is megalakították az *Önsegélyző Egyesület* az I. kerületi Iparoskör tagjai, az e hó 10-én csütörtök este rendezett alakuló ülésén az Alagút-utcai *Thék*-féle vendéglő újonnan átalakított és bővített helyiségeiben, ahol számosan jelentek meg és a megalakulást áldomás követte.

Hősi emlékművet állított a Toldy Ferenc reáliskola volt iskolatársainak szövetsége az intézet hősi halottainak, amely *Lantay* Lajos, a Hollós Mátyás Társaság tagjának ihletett, művészi alkotása. Az emlékmű átadása jan. 10-én volt szép ünnepség keretében, ahol a magasszárnyalású beszédet *Ripka* Ferenc főpolgármester, az Iskolatársak Szövetségének elnöke mondotta.

Az ünnepély műsorán az iskola énekkara, *Marczinko* Ferenc dr. igazgató beszéde és Niemetz Antal tanuló szavalata szerepelt még.

Weisz Margit

Magyar zongoraművészeink egyik legkiválóbbjáról, *Weisz* Margitról nemrégiben emlékeztünk meg nagysikerű olasz és francia turnéja alkalmából. Most három vidéki város: *Szombathely, Pápa* és *Székesfehérvár* műértő közönségének volt alkalma *Weisz* Margit, a budai művésznő játékában gyönyörködni. A közönség elragadtatásának kifejezései a vidéki sajtóban megjelent, alább kivonatosan közölt megemlékezései. — A *„Székesfehérvári Napló"* írja: „... Mozart 3 tételes d-moll versenye csendült fel ezután zenekarkisérettel B. *Weisz* Margit zongoraművésznő ujjai alatt. Weisz Margitot a *legelsők közé kell sorolnunk.* A d-moll verseny élményként hatott. Eminens zeneiérzéke Mozart zenéjében bontakozik ki teljes valóságban, *Mozart szelleme szólal meg ujjai nyomán."* — A *„Pápai Hirlap"* írja: „... Mozart D-mol zongoraversenyében B. *Weisz* Margit zongoraművésznő *tökéletest nyujtott, ami felül áll minden kritikán.* Congenialis *elmélyedéssel, átérzéssel* keltette életre a darab *káprázatos szépségeit,* Mozart muzsikájának utolérhetetlen báját." — A *„Pápa és Vidéke"* írja: „... Az est fénypontja Weisz Margit művésznő mesteri zongoraversenye volt és aki hallotta a d-moll zongoraversenyt Salzburgban, Mozart ősi tradicióival tele szülővárosában, az sem tudna dönteni hirtelenében, kinek adja az elsőséget." — A Szombathelyen megjelenő *„Vasvármegye"* és a *„Dunántúli Estilap"* megállapítja, hogy *Weisz* Margit a legkiválóbb *Mozart* játékos, akinek klasszikus interpretálása fascinálta a hallgatóságot.

MENCZER gallértisztítása vezet Drbja 10 fill. Telefon Külön vidéki osztály

A budai iparosság történetével foglalkozik e hó 17-én este dr. *Krivoss* Árpád ügyvéd, a Budai Iparos Szövetség elnöke, a *Budai Társaskörben* tartandó előadása, amelynek címe: „Az iparosság helyzete a céhrendszerben és a szabad ipar idején." Az előadást, már tárgyánál fogva is — előreláthatólag — nagy számban jelennek meg a tagok s a vendégek. Az előadást társasvacsora követi a kör nagytermében, amelyen a *borgazdai* tisztet az előadó, dr. *Krivoss* Árpád viseli.

Szűk a Margit-kórház, a jelenlegi 170 ágy s a bizonyos fokban elavult felszerelés nem felel meg egy modern fővárosi kórháznak. A főváros ezért elhatározta, hogy *ötszáz* beteg befogadására teszi alkalmassá a Szent Margit kórházat — emeletráépítés és szárnyépület emelése által, amelyeknek költsége a modern felszereléssel együtt négymillió pengőt jelent.

A közmunkák közül a tanács kiadta az I. kerület, Alma-utca, Hieronymi-út és Kissvábhegyi-út között fekvő szakaszának csatornázási munkálatait Amon Antal és Fiai vállalkozó cégnek 6944 pengő 50 fillérért és a III. kerület, Pusztaszeri-út, Szépvölgy-utca és Zöldmáli-út között fekvő szakaszának csatornázási munkálatait 36.808 pengő 60 fillér költség mellett.

ZVERKÓ-cipők aranyéremmel kitüntetve II., Corvin-tér 6. sz.

Mentőállomásokat rendez be a budapesti Önkéntes Mentőegyesület a főváros tanácsának beleegyezésével a budai hegyvidéken. Egyelőre a Budakeszi-út 91. szám alatti, a kőérberekdűlői, a sasaddűlői, a bécsiúti, a csüshegydűlői, a szépvölgydűlői erdőőri lakokban, a jánoshegyi vendéglőben és a makkosmáriatelepi őrházban rendeznek be mentőállomást, amely kézigyógyszertárral és hordággyal lesz lesz felszerelve.

A város fejlődése szorosan összefügg az ujjáépített házak adómentességével, amely erősen sarkalja az építkezési kedvet. Az erre vonatkozó törvényjavaslat most készül és a főváros is benyujtotta óhaját azokra a területekre, amelyekre a harmincéves adómentességet kéri. Ezek az I. kerületben a következők: a Krisztina-körút végig, a Bors-utca, Mészáros-utca, Alagút-u., Attila-utca közötti területre, a Vérmező-utca és a Mikó-utca szakaszán az északkeleti oldalon levő telkekre, a Mikó-utca és Alagút-utca közötti szakaszon mindkét oldalra. Továbbá Kelenföldön a Horthy Miklós-út, Gellért-tér és kelenföldi állomás közötti szakasz két oldalára. A Villányi útnak a parkozott rész és a Körönd közötti szakaszára, a Lenke-utca, Vincellér-utca közötti szakaszára és a Vincellér-utca nyugati oldalára. — A II. kerületben Széna-tér, Ostrom-utca, Batthány-utca, Irma-tér, Iskola-utca, Corvin-tér, Fő-utca, Jégverem-utca, Margit-rakpart, Királyhegy-utca, Margit-körut és Széna-tér által határolt területre. A Margit-rakpartnak a Pálffy-térig terjedő szakaszára. A Fő-utcának nyugati oldalára, a Ponty-utca, Jégverem-utca, Margit-körut északi oldala, a Királyhegy-utca és Széna-tér által határolt területre. A Széna-tér összes telkeire, a Margit-körut mindkét oldalára. A Királyhegy-utcának a Dunáig terjedő szakaszára és a Török-utca délkeleti oldalára. — A III. kerületben: a Zsigmond-utca, Üstökös-utca és Dara-utca közötti szakaszára a keleti oldalon, a Dara-utca, Zsigmond-tér, Bécsi-út, Selmeczi-út, Perc-utca, Cserepes-utca és Obudai-rakpart által határolt területre. A Bécsi-út, Zsigmond-tér és Selmeczi-út közötti területre. — A 35 éves adómentességet a Tabán egész területére és az óbudai—Hungária-úti híd környékére épitendő házaknak kéri a főváros.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Nász. Vitéz *Pécsváry Herrmann* Miksa okl. gépészmérnök és *Bellusi Baross* Magda január 12-én, délután fél 7 órakor tartották esküvőjüket a Deák-téri evangélikus templomban.

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes ízü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készitett valódi grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A

»KISRABLÓ«

SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú

Magyar és Francia konyha

Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI

KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖZPONT: BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 4.

Sürgönycím: „FŐTAKARÉK" Alapitási év: 1846

BUDAPESTI FIÓKOK:

I. ker., Horthy Miklós-út 1. | V. ker., Nádor-utca 23.
I. ker., Krisztina-körút 133. | VI. ker., Andrássy-út 2.
II. ker., Fő-utca 2. | VII. ker., Erzsébet-körút 58.
III. ker., Fő-tér 2. | VIII. ker., Rákóczi-út 11.
IV. ker., Károly király-út 30. | IX. ker., Vámház-körút 1.

VIDÉKI FIÓKOK:

Debrecen, Szent Anna-utca 13. | Nyíregyháza, Bethlen-utca 5.

BETÉTEK KÖNYVECSKÉRE, CSEKK- ÉS FOLYÓSZÁMLÁRA. — JELZÁLOGKÖLCSÖNÖK FOLYÓSITÁSA. — TŐZSDEI MEGBIZÁSOK TELJESITÉSE. — KÜLFÖLDI KÖVETELÉSEK ÉS PÉNZEK VÉTELE, ELADÁSA. — VÁLTÓK LESZÁMITOLÁSA. — ELŐLEGEK ÉRTÉKPAPIROKRA. — HITELLEVELEK BEL- ÉS KÜLFÖLDRE.

SCHUNDA V. JÓZSEF

m. kir. udvari szállító

BUDAPEST

IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám

Telefon: Automata 843-79 sz.

ALAPÍTTATOTT: 1847.

Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság. Színházak, Nagymozik stb. szállítója. Bármely hangszer, alkatrészek, húrok és szakszerű javítások kaphatók. Tovább

ZONGORÁK

pianinók, harmoniumok

eladása, becserélése, bérbeadása, javítása, hangolása és vétele! A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett is. A lehető legjobbat a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövetség kizárólagos szállítója.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágositást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK:

Ripka Ferenc dr. főpolgármestert kevés híján szerencsétlenség érte, mert a vasárnapi vadászaton puskájának csövét szétroncsolta a lövés, de a főpolgármester sértetlen maradt.

Becsey Antal, aki tanulmányútra utazott Németországba, e hó 6-án Berlinből Hamburgba indult és e hó 12-én tér vissza Budapestre.

Hoor-Tempis Móritz dr. egyetemi tanár, a Budai Társaskör társelnöke, e hó 24-én este 7 órakor érdekes előadást tart „Gazdaságtani furcsaságok" címen, amely előadáson vendégeket is szívesen lát az elnökség.

Andréka Károlyt meleg ünneplésben részesítették a III. ker. Polgári Társaskör tagjai e hó 8-án, az év első választmányi ülésén, ahol megvitatták a kerület több fontos kérdését.

Vörösberényi *Angyán* Béla dr. igazságügyi államtitkárnak, országgyűlési képviselőnek a kormányzó a II. o. érdemkeresztet a csillaggal adományozta.

Dinich Vidor kormányfőtanácsost névnapja alkalmából melegen ünnepelte jan. 12-én a Terézvárosi Társaskör.

Papp Ferenc folyamőr főtanácsnok-mérnököt, akinek oroszlán része volt a kikötő építésében, a miniszterelnök a minisztertanács határozata alapján a kereskedelmi és ipari kikötő-kormánybiztosának helyettesévé nevezte ki.

Ziegler Géza kormányfőtanácsos a budapesti építőmesterek nevében üdvözölte meleg szavakkal az újév napján az ipartestület alelnökét, *Bloch* Leót.

Egán Ede ny. min. tan., aki most a Schunda-féle nagyhírű hangszergyárat vezeti, a Toldy Ferenc reáliskola volt iskolatársai szövetségének vezető tagja, részt vett az intézet legutóbbi szép ünnepén.

Tausz Béla dr. főorvos, az Idegenforgalmi Szövetség alelnök-igazgatója nejét megoperálták a Parkszanatóriumban és már túl van minden veszélyen.

Farsang

Buda egyik elit bálja a Budai Katolikus Kör január 19-iki bálja, amelynek élén mint legfőbb védnök *József Ferenc* kir. herceg és fenséges neje áll. A tizenkét védnök között a legillusztrisabb nevekkel találkozunk s közöttük Apponyi Albert, Karátsonyi Jenő és Klebelsberg Kunó grófok, Ripka Ferenc főpolgármester, Wolff Károly és mások vannak. A húsz fővédnöknő között találjuk Apponyi Albertné grófnő, dr. Baránszky Gyulánét, dr. Hubay Jenőnét, dr. Ripka Ferencnét, őrgróf Pallavicini Edénét, Toperczer Ákosnét, dr. Demény Károlynét, dr. Scitovszky Bélánét és másokat. A kétszázhúsztagú háziaszszonyi gárdában és a százhetvenhét tagú bálbizottságban a budai társadalom kiváló reprezentánsai vannak. A huszonnyolc tagú bálelnökséget kétszáztagú rendező bizottság támogatja nehéz, önzetlen munkájában, amelynek élén Baránszky Gyula dr. ügyvezető elnök és Privitzky Endre dr. vigalmi bizottsági elnök áll. Impozánsan nyilvánul meg az elittársaság érdeklődése az est iránt, amely a Budai Kath. Kör székházában lesz.

Jól fog mulatni, ha ZVERKONÁL vesz báli cipőt

A turista bál január 12-én lesz a Gyopár Turista Egyesület rendezésében a Vasúti és Hajózási Klub termeiben. A legfőbb védnöke *Zsitvay* Tibor dr. a képviselőház elnöke és neje. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester és neje s *Sipőcz* Jenő polgármester pedig fővédnökök, míg a tiszteletbeli elnöki tisztet gróf *Teleky* Sándorné, *Mólnár* Dezső altábornagy és vitéz *Doroghy* altábornagy tölti be. Ezeken kívül közel ezerhétszáz név szerepel a meghivón, amely így felöleli a fővárosi társadalom színe-javát.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila u. 12.

A *Budai Ciszterci*ta öreg diákok a Gellért-szállóban jan. 13-án rendezik báljukat.

A *Beszkárt* tisztviselők bálja jan. 19-én lesz a Budai Vigadóban.

A *böröndösök* jan. 26-án,
a *gyógyszerészek* jan. 30-án,
a *technologusok* jan. 31-én rendezik a Gellért-szállóban báljukat.

A Szent Alajos Kör bálja február 2-án lesz az óbudai Korona Vigadóban.

Rittinger Imre dr. vasútigazgató kormányfőtanácsos, aki csak most gyógyult fel, e hó 11-én rendezte borgazda estjét a Budai Polgári Kör helyiségében, amelyen a pénteki borgazda társaság tagjain kívül résztvettek: *Benedek* Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke, *Kozma* Jenő dr. országy. képviselő, *Radnay* Rezső ny. h. államtitkár, *Eperjessy* Béla műszaki tanácsos, *Guth* Ferenc előljáró helyettes, akiket a borgazda üdvözölt kedves szóval, azt a komoly tervet fejtegetve, hogy a borgazda társaságnak intenzivebben kell a kör ügyeivel foglalkoznia, hogy a II. kerület társadalma itt találja meg otthonát. A borgazda kedves egyéniségét számos felköszöntőben méltatták és éltették.

Béke. Az egyetértésre és megértésre a magyarok között talán sohasem volt oly nagy szükség mint épen most s talán az idők komoly jele, hogy a II. kerületi iparosság, mely a háború és a forradalmak után két részre szakadt, e hó 11-én este ismét összeforrt. Tíz év előtt a forradalmak idején a II. ker. Iparoskörben felborult a béke, kilépések, kizárások, kiválások egymást követték és az iparoskörön kivüliek megalakították a Budai Iparosok Onsegélyző Egyesületét. mely gazdasági szükségleteinek kielégítésére virágzó takarékegyesületet alakított. A kettéválást azonban nagyon sinylette mind a két rész s most hogy az idő is behegesztette ezeket a régi sebeket, — *Váli* Gábor, a II. ker. Iparoskör ügyv. elnöke az általunk is közölt felhívásban *Tury* Zoltán dr. elnök kezdeményezésére felszólította a II. kerületi iparosokat, hogy egyesüljenek. Ennek volt a visszhangja a 11-ikén tartott értekezlet, amit *Mészáros* József hívott össze s amelyen a II. ker. Iparoskör kiküldöttei is résztvettek. *Pénzes* Mihály dr. ügyész, *Jász* Lajos, Szijjártó Sándor, Dornbach Jakab és Herkó Dezső hozzászólása után, azon az alapon, hogy a kivülállók teljes elégtételt kaptak, aláírták a nyilatkozatot, amelynek alapján visszatérnek a II. ker. Iparoskörbe s ezzel végleg beheged a II. kerületi iparos társadalom e régi sebe és helyre áll a mindenki által régen óhajtott béke.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila-u. 12

Fényes esküvő volt a budavári Koronázó főtemplomban január 7-én este, amikor *Csonka* László főmérnök vezette oltárhoz *Bezzegh-Huszágh* Miklós, a rendőrség főkapitányának *Magdolna* leányát. A fiatal párt *Vass* József dr. nagyprépost, népjóléti miniszter adta össze magasszárnyalású beszéd kíséretében. Tanuk: *Herrmann* Miksa kereskedelemügyi miniszter és *Sztranyavszky* Sándor belügyi államtitkár voltak. Az előkelő közönség sorában *Ripka* Ferenc főpolgármester, *Nemes* Antal dr. püspök, *Andréka* Károly, a főkapitány helyettese vezetése alatt a rendőrség tisztikara és sokan mások voltak jelen.

Sevró-lakk lérli-cipők ZVERKÓNÁL 30 pengő

Nyakig sárban járnak rossz időben az óbudai *Vörösvári-úton*, míg szép időben állandó, sűrű porfelhő borítja a nagyforgalmú utat, Óbudának ezt a sugárútját, megmérgezve az ott lakók életét, tönkretéve az ott járók tüdejét. Keserű panasz hangzik onnan már évek óta, de a panaszkodók jogos szava nem talált meghallgatást. Pedig az elkeseredés mindinkább fojtogatóbb. Pokoli kínokat szenvednek a háziasszonyok, akik ablakot sem nyithatnak, mert ömlik, zúdul be a mindent ellepő por, vagy piszkolja a sár, amit levakarhatatlanul hordanak be a cipővel. S mindezen segítene a jó kövezet, ami nincs s amit — szinte nevetséges! — egy világváros utcájának kérni kell. Hol vannak ennek a városrésznek városatyái, miért nem követelik az asztalra csapva — a Vörösvári-út kikövezését?

„És én, az öreg kertész, lassan elmegyek . . ." ezzel a néhány szóval fejeződik be az a rövid bevezetés, amit lapunk szerkesztője írt a jubiláris melléklet elé, melynek első részét „25 év Buda történetéből" címen csatoltunk a legutóbbi számhoz és annak folytatását csatoljuk a legközelebbi számokhoz. A most címül idézett befejező sor kedves jeleneteket váltott ki. Olvasóink közül számosan üdvözölték a szerkesztőt telefonon, de különösképpen üdvözölte *Kutyik* mester, a stoppolás nagymestere. *Kutyik* János, aki Budán a Kút-utcában kezdte az iparművészetnek ezt a nemét kultiválni, oly tökélyre vitte, hogy a különféle szabóegyesületek és testületek áttelepítették Pestre a Kishid-utcába, hogy közelebb kapják. Ott iskolát is nyitott, amelynek most igazgatója és az egyik, Csillag-hegyről bejáró, feketeszemű, bájos leánytanítványa a lap megjelenését követő napon egy hatalmas virágcsokrott hozott a szerkesztőnek levél kíséretében, amelyben Kutyik mester többek közt azt írja: „. . . hogy fáradhatatlan törekvésének jutalma legyen „Buda világfürdő", amelynek parkjaiban sok millió ilyen virág gyönyörködtesse még hosszú időn át, a mi jó öreg kertészünket . . ." Roppant kedves ötlet volt *Egan* Ede min. tanácsos távirati üdvözlése, amelyben kedves, elismerő szavak után, arra kérte régi barátját, a szerkesztőt, az öreg sajtó-kertészt, hogy fogadjon el tőle eddig igaz írásai jutalmául és emlékül egy új cilindert. A szerkesztő válasza: — „Szíves üdvözlésért hálás köszönet, cilinderbőség 59." — Ez a melléklet is bizonyítja azt a kedves viszonyt, amelyben a *Budai Napló* él előfizetőivel, akik még a közismert, de most letünt cilindert is pótolni óhajtják.

A híres Hölzspach-vendéglő Holzspach Nándor halála folytán, évtizedes szép mult után megszűnik. A szanatóriummá átalakított „Vadorzó"-vendéglő. Egész telekkomplexumát megvette a népjóléti minisztérium emberbaráti intézményei céljára, 394 ezer pengőért.

Főjegyző választás lesz ezután, mert a belügyminiszter jóváhagyta a közgyülés határozatát, amely megsemmisiti a tanácsjegyzőknek automatikus előlépését főjegyzőkké. Az egyéni kiválóság és rátermettségnek kivánnak így utat nyitni s ezzel a rangi (hivatali szobákban másképp nevezik) létrán való emelkedést a főállásokba megszüntetni.

Az iparos székház javára rendezi az I. ker. Iparoskör január 26-án este tíz órakor a krisztina-téri Polgári Kaszinóban táncestélyét *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester fővédnöksége, Máté István, Pakányi Ferenc, Tury Zoltán dr., Kollár Gábor, Pathó István védnöksége alatt. A táncest elnökei sorában Krivoss Árpád dr., Ulm László, Hubert Vilmos, Müller Antal, Zimmerer Pál, Junger Emil, Pataki László nevei állanak, míg a tiszteletbeli elnökök között a budai társadalom és az iparosok vezető emberei vannak. A vigalmi bizottság élén Gubicza Lázár áll, akit nagyszámú társelnök és rendezőgárda támogat — a nemes cél érdekében.

Nász. *Kovács* Terike és *Kerecseny* János dr. e hó 12-én házasságot kötnek a Szent Ferenc-rend Margit-körúti plébánia templomában.

A két testvérváros fejlesztése érdekében legtöbbet tett József kir. herceg, kit 1796 november 12-én Magyarország nádorispánjává választottak meg. Őt nevezhetjük a modern Budapest alapítójának, mert 50 éven át nagy sikerrel buzgólkodott Buda és Pest újjáalakításának érdekében. Ő volt az, ki Buda és Pest terv nélkül való építésének véget vetendő, a két város szabályozása érdekében szépítési bizottmányt alakított (1808) s magát ennek elnökévé választatta. A szépitési bizottmányt József nádor mint a városi tanács, mint a felsőbb kormányszék befolyásától mentté teendő, független hivatallá emelte s hogy az a reá váró nagy feladatokat teljesíthesse, létrehozta a szépítő-alapot s a telekkönyvben a bizottság nevére bekebelezte a város elszórva feküdt s a város tulajdonát képező üres háztelkeket, amelyeket eladván, a befolyt vételárakat a város szépítésére fordította. A felejthetetlen emlékű nádorispán Pest fejlődésének érdekében lebontotta a város kapuit is s a várfal hosszában fekvő telkeket utcanégyszögekre, terekre és háztelkekre osztotta be. Neki köszönhető az is, hogy a hajóhivatal és a kincstár tulajdonát képező só- és dohányraktári épületek nagy területei szintén szabaddá váltak. A sűrűbben beépített Buda utcáinak rendszeresebb szabályozása csak az 1810-iki nagy tűzvész után volt lehetséges, mely a Rácváros, a Dunapart és a Víziváros egy részét, mintegy 600 házat hamvasztott el. Ennek az emlékét őrzi a Szarvas-téren álló Kersch-ház, amelynek erkélyén két vastábla felirata szól erről. Ezután — Schames szerint, aki kútforrásunk az 1800-as évek elején történt dolgokról — már rendesebben építkeztek, sőt négy egyenes utcát is lehetet nyitni. A Fő-utca a királyi palotából a várkapun át vezetett le a Rudas-fürdőig, beleszakadt a Dunaparton a vízivárosi Főutca meghosszabbításaként kiépített Uj-utca, azonkívül egyik felment a Kálvária felé, a negyediknek helyét nem határozza meg. Szóval a mai Attila-körút, Döbrentei-utca és Hadnagy-utca ilyen körülmények közt születtek meg.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot

tartalmazó hévviz

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA!!

Kérje mindenütt a „Sopron-Győri"

TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb

Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-ut 27. Tel. J. 128-61

A **sakk-derby** a fővárosi bajnokcsapatok között jan. 6-án fejeződött be a *Philadelphia* kávéházban. A két favorit csapat, a Budai Sakkozó Társaság és a Budapesti Sakkör mérkőzött, az utóbbinak hozva meg a győzelmet.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

A kályhacsövek elcsúfítják a Dunapart egyik leggyönyörűbb részletét, Ibl Miklós remek alkotását: a királyi várbazárt. Egyik ős budai mérnök barátunk hívta fel erre újólag figyelmünket, mondván, hogy falusi vityillóknál, cigánynutriknál kályhacsövek meredeznek ki így s elektelenítik, bepiszkítják a remek alkotást. Nem lehetne Ybl Miklós világhíres alkotását valami állandó művészeti kiállításnak inkább felhasználni vagy a helyiséget gáz, avagy villamosfűtésre berendezni, hogy ne csúfítsák el gyönyörű várbazárunkat a felsőablakokon kinyuló kályhacsövek!? Hiszen ha egy művelt külföldi ember meglátja ezt a vandalizmust, úgy csakugyan méltán s jogosan foghatja reánk a külföld, hogy barbárok vagyunk.

Igen sok társasház épül Budán

A Horthy Miklós-út első köröndjén, Villányi-út 1. szám alatt hatalmas méretekben felépült az *„I., Villányi-út 1. számú Társasház Szövetkezet"* első társasháza.

Löllbach Gusztáv dr., a jónevű budai ügyvéd kezdeményezésére egy évvel ezelőtt indult meg egy minden tekintetben modern és célszerű építkezés. Ebben a városrészben, mely mindig dísze volt Budának, például a Horthy Miklós-út körül hiányzanak azok a modern s a legújabb technika vívmányaival felszerelt üzletek és lakások, melyeket ez az új épülettömb nyujt.

Lechner Loránd műépítész tervei alapján fejeződött be egy évi szorgos munka után vagy 50 lakó részére a két részre tagozódó társasház, amely magán viseli a tervező műépítész zsenialitását, koncepciója gazdagságát és a sablontól messze eltérő érdekes elgondolásának különlegességét.

Nagy előnye az ottani lakásoknak, hogy legtöbbje utcára nyílik, sőt a legtöbb mellékhelyiség ablaka is, továbbá állandó a melegvízszolgáltatás s mindaz a sok kényelem, amellyel kevés fővárosi lakás bír. Ugy halljuk, tömegesen jelentkeznek lakásokért s alig van néhány kiadatlan lakás. A társasház egy négyszáz öles parkban épült, amely szerencsés fekvésénél fogva a tagok nyaralását is biztosítja. A 2, 3, 4, 5 szobás lakások hallal, csempézett mellékhelyiségekkel vannak ellátva, amelyek üdülőnek, penziónak, clubnak, irodának is alkalmasak.

A Horthy Miklós-úti köröndön levő Villányi-út 1. szám Társasház Szövetkezet épülete.

BOHUNICKY BANK RT.
(II. Margit körút 87)
fizeti Budán
A LEGMAGASABB
betéti kamatot

ÜVEG
és Porcellán
díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7.,
BUDAN.

WINKLER ANTAL
„HÁROMVERÉB"
vendéglője (a régi „Pilseni")
II., FŐ-UTCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
zongorával!
ZÓNAREGGELI

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Fürdés 2 krajcárért. A Rácfürdő mostani helyén megvolt ilyen alakban már a mult század elején is. A felette húzódó kis rosszhírű útcát nemrég, a rendezéskor rombolták le. A fürdőt akkor Uj-fürdőnek nevezték. Volt egy közös medencéje és nyolc kőfülkéje. A közös fürdő ára két krajcár volt, a kádfürdő 12 és 24 krajcár. Idegenek elszállásolására a tulajdonos három külön szobával rendelkezett. A fürdő előtt kanyargott le a ma már eltünt vagy beboltozott kis hegyi patak, melyen át kőhíd vezetett. A Rácfürdőt már Mátyás király korában használták, akkor Királyfürdőnek nevezték és kertekkel volt körülvéve. Sokkal különb volt a mai Erzsébethíd budai végétől balra eső Rudasfürdő, némettül Bruckbad, melyet 1556-ban Musztafa basa épített fel és a fürdő egyrésze maig is még abban az állapotban van. Buda visszafoglalása után I. Lipt király Illner tanácsosnak ajándékozta, akitől a város megváltotta és kiépítette. De drága is volt ez a díszes fürdő, mert 32 krajcártól egy forintig változott a kádak ára, a bérlő pedig évi 33,000 forint bért fizetett. A teljesség kedvéért megemlíthetem, hogy a gellérthegyi barlang alatt, szorosan a sziklához ragasztva állott Sárosfürdőben (Blocksbad) szintén egy közös- három kő- és nyolc kádfürdő volt, de bár mindössze két krajcár volt a fürdődíj, Schams úr óva inti az úri közönséget, hogy ide be ne tévedjen, mert mindenféle női- és férfisöpredék ide szokott rossz időben húzódni: két krajcárért egész nap elülnek a meleg vízben.

A tenger színe felett a Duna szempontja 96.6 méter, a Jánoshegy 529 méter, a Svábhegy 464 méter, a Gellérthegy 255 méter, a Rózsadomb 195 méter. A város beépített részének legmagasabb pontján a Nádor kaszárnya fekszik 168 méterrel a tenger színe felett. A királyi palota 155 méter magasan van.

Az idegenforgalom tükre, hogy 1926. év végén a Magyar Statisztikai Évkönyv szerint a gyógyfürdőkben összesen 76,461 vendég fordult meg s közülök 3679 volt külföldi. A legnagyobb forgalma volt Balatonfürednek 5198 vendéggel.

A budapesti vagyonok legnagyobb része házakban fekszik. A 17.576 háztulajdonos birtokában lévő 22.016 budapesti ház összesen 1,281.2 millió pengőt képvisel. A budapesti vagyonoknak több, mint a fele házakba van beépítve. A főváros ipari üzemei 169 milliót érnek, míg a kereskedelmi üzletek több, mint 100 millióval nagyobb értéket képviselnek, mert adózási szempontból 275.3 millió pengőre vannak értékelve.

Buda földrajza
Mi van alattunk?

I.

Most, hogy a fürdőüggyel kapcsolatban Buda minden részén felvetődik a strand- és más fürdő kérdése, — fontos, hogy tisztában legyünk azokkal a földtani alakulatokkal, különböző földrétegekkel, amelyek Buda földjét alkotják.

A Budai Napló ezentúl lehetőleg minden számban ismertetni fogja azokat a tudományos megállapításokat, amelyek sokezer, talán millió eszetendős multra vetnek fényt és megelevenítik előttünk azt a folyamatot, amely a földrétegeket megteremtette és a mai rendszer szerint elhelyezte. Aktuálissá teszi ezeket a közleményeket dr. ifj. *Mádai* Lajos e hó 17-én tartott előadása a Hollós Mátyás Társaság értekezletén, amikor a budai földrétegek kialakulását ismertette.

E célból felhasználjuk Salamon Ferenc alapvető munkáját: — „Budapest története" — és dr. Princz Gyula egyetemi m. tanár kiváló értékű szakmunkáját: — „Budapest földrajza", — átvéve azokból — ahogy alább következik — egyes részleteket.

A budai dolomit világosszínű, szürkésfehér vagy sárgás kőzet. Felülete gyakran tele van apró repedésekkel. A dolomit ritkán fordul elő rétegekben, rendesen tömör sziklákat alkot. Ha tele van hajszálvékony repedésekkel, a levegő behatása következtében finom porrá mállik szét. Így keletkezett a híres budai „kőpor", amelyet régi idők óta használnak a budaiak súrolásra. Szódavízgyártásra, továbbá földes festékek gyártásánál is használják. A budai dolomit geologiai korát a benne található egykori állatok ritkasága miatt sokáig nem tudták megállapítani, míg néhai József főherceg a hűvösvölgyi hadapródiskolától keletre, a Gugger-hegy oldalában nem talált egy dolomitszirtben néhány kövületet. A főherceg útmutatása szerint *Böckh* János és *Hofmann* Károly geológusok ott megtalálták a Megalodon triqueter vezérlő kövületét is számos csiga kíséretében s így kétségtelenül megállapíthatták, hogy a budai dolomit felső triász korú. Budapest környékén a dolomitnál idősebb kőzet csak egy van, az óbudai Szépvölgy *szaruköves mészkövе*, de ez nem játszik nagyobb szerepet a hegyvidék felépítésében. Ez a dolomit alól több helyen kibukkan s kisebb megszakításokkal nyomozható a Hármashatár-hegy óbudai lejtőjén a hidegkúti kálváriáig, sőt dél felé a Gellért-hegyig, ahol kerítések építése alkalmával tárták fel a Duna felőli oldalban, az Ördög ormon is.

Dachstein mészkő. Salzkammergutban a Hallstatti-tó déli partjai fölött hatalmas hegytömeg emelkedik háztető módjára. Az egyik oldala menedékes, a másik hirtelen meredek, ez a Dachstein. Az osztrák geológusok figyelmét már korán felhívta ez a sajátságos alakú hegy. A Dachsteint felépítő kőzet hatalmas vastag rétegekből áll s az Alpesek összetöredezésével ezek a vaskos rétegek is félrebillentek; így keletkezett a rétegek felső lapjain a hegység menedékes lejtője, a másikon a letört meredek sziklafal. Bánhida környékén a Dachstein apró mintáit megtaláljuk a Peskőben és szomszédaiban. Közelebbről vizsgálva a Dachstein kőzetét, látjuk, hogy az tömör, hajszálrepedések rajta ninesenek, ha sósav éri, erősen pezseg, tehát kalciumtartalma nagy, magnéziumkarbonát tartalma csekély. A geológiai irodalomban ezt a mészkövet dachstein mészkőnek nevezik. A dachstein-mészkőben a calcium mellett vasoxidulos agyagos részek is vannak, melyek ha oldódva kimállanak, vörös színű agyag keletkezik. Az esővíz ezt a vörös agyagot lemossa s az a hasadékokat, árkokat kitölti. Az ilyen vörösagyag tehát a dachstein-mészkő terméke. A Karsztban igen nagy szerepet játszik ez a vörös agyag, mert az Adria mellékén lakó olasz szőlőművelők fáradságos munkával gyűjtik és őrzik, mivel ez az ő egyedüli termőföldjük a kietlen sziklavilágban. A Pilis-hegy és a Nagykovácsi környéki vörös erdőtalajok is ilyen eredetűek. Nevezetes a mi dachstein-mészkövünk arról is, hogy sok nagy barlangot mosott ki benne a víz. Ezek is karsztjelenségek. A csobánkai Macskabarlang és a pilisi Ördöglyuk ilyen kőzetben vannak. A dachsteinmészkő éppenúgy tengeri lerakódás, mint a dolomit.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ
Hirek a pénzvilágból

* **Groszman Sándor,** a Mercur vezérigazgatója a napokban érkezett meg berlini útjáról, ahol részt vett azokon a fontos tárgyalásokon, amelyek a különféle magyar üveggyári alapítások ügyében folynak. Értesülésünk szerint a cseh üveggyárak kartellja egyességet akar kötni a *Zagyvapálfalvaival,* amiben maga is részesedést vállalna.

* **A Lipótvárosi Takarék** és a *Fabank* fuziója ügyében minden cáfolat ellenére tartja magát az a hír, hogy nem hivatalos, de bizalmas tárgyalások folynak ebben az irányban.

* **A Győri Olaj,** amely a legutóbbi időkben külföldi kezekbe került, legközelebb felemeli alaptőkéjét, amely alkalommal az igazgatóság új elnököt is választ.

* **A Budapesti Kisipari és Kiskereskedelmi Hitelintézet,** mint annak idején megírtuk a *Pénzintézeti Központ* útján egymillió pengőt kapott, ezen összegből eddig közel háromszáz cég körülbelül hatszázezer pengő kölcsönt vett igénybe. A hatszázezer pengőből húsz százalék, tehát 120 ezer pengő a vidéki kiskereskedelemnek jutott. Nagy érdeme ez *Széll* Jenő vezérigazgatónak, aki Budának egyik legtekintélyesebb polgára, mindenki által szeretett és közkedvelt egyéniség, aki a *Budapesti Kisipari és Kiskereskedelmi Hitelintézetet* alapította és fennállása óta vezeti és fejlesztette a főváros legelső közép pénzintézetei sorába.

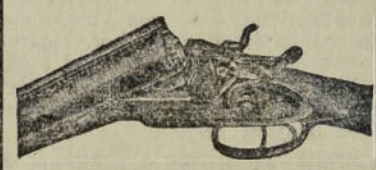
* **A Vasutforgalmi** a Budai Napló értesülése szerint előre láthatólag 2.40 pengő körüli dividendát fog fizetni. Ez az osztalék az előző évi osztalékkal szemben húsz százalék emelést jelent, miután a mult évben a *Vasutforgalmi* két pengő dividendát fizetett.

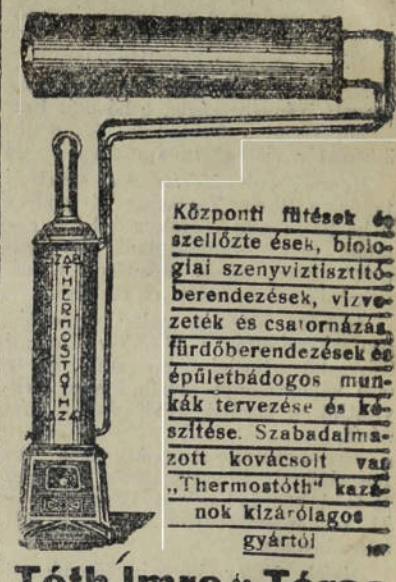
Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és csepres virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
•••
FEGYVERJAVÍTÁSOK
•••
SPORTCIKKEK
•••
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitele. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon. 225-93.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon Automata 518-23

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyaszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Ielkiismeretes kiszolgálással

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ
Telefonh. Aut. 520-93

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

LURIE és TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III, Fő-tér 1 Telefon: Aut. 623-89

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BADOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
I., Krisztina körút 91 sz. fiókja II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készitményeit

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Szíjgyártó
nyerges és bőröndös

Megbízható régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 19. sz.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—83
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok ✓ Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is: Lipót 986—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyogyviz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Nyomatott a Pátria Irodalmi Intézet Nyomdájában, Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 938. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **10** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 január 20.

Fürdőváros — Fürdőország

A túlhevített 108 fokos hévvíz új energiákat szolgáltat

Pávai Vajna Ferenc dr. előadása

A budai hegyek eltemetett forrásairól a *Hollós Mátyás Társaság* hétfőn, e hó 14-én este 7 órakor folytatta sorozatos előadásait *Szávay Gyula* elnöklete alatt.

Az előadó ez alkalommal

Pávai Vajna Ferenc

főgeológus volt, akinek előadása nagy érdeklődést váltott ki Budán. Sok újat, biztatót mondott most is és minden mondatából kicsendült, nemcsak a csonka ország megmaradt részeinek — s így a budai hegyeknek is — hanem az egész magyar földnek nagy szeretete. Látja, tudja a nagy szegénységünket, de érzi, tudja, hogy a mentség ott rejtőzködik a meghagyott magyar föld dermedt rögei alatt. Tanít, biztat, ha kell korhol, hogy nyuljunk utána, hozzuk felszínre és fordítsuk hasznunkra, mert nincsen sok, amiben válogassunk, csak amit a csonka hazai föld s a magyar ősi tehetség fent, lent teremthet. Ott vannak az áldott földnek számunkra mostanáig — a végső szükség idejére — elrejtett kincsei, energiái között azok a mérhetetlenül sokat érő hévvizek is,

amelyek Budapestet fürdővárossá, sőt az országot fürdőországgá varázsolhatják.

A budai hegyeknek sok-sok eltemetett feledésbe ment hideg ivóvizű forrására mutatott reá megelőzően *Eperjessy* István dr. tanácsjegyző s most azt hallottuk, hogy a budai hegyekben talán még több hévvizű forrás temetkezett el önmagától, a sokkal hosszabb geológiai idő alatt.

Két év előtt a *Pesti Hirlapban* megjelent cikkével vezette be *Pávai* előadását „Budapest fürdőváros"-ról. Élvezet volt hallgatni, amint valóságos meglátással mutatott reá, hogy

Budapest fürdővárosnak nem a zajos, poros, füstös városban, hanem a ragyogó, tiszta, erdős, vadregényes budai hegyekben a helye,

ahol nemcsak a betegek fognak enyhülést találni, hanem az üdülő, pihenni akarók, a szórakozni vágyó gazdagok is megtalálhatják majd, amit keresnek, a pihenést, a nagyvároson kívül a nagyváros szórakozásait.

Tévedés, hogy a budai hegység dolomitjaiban, mészköveiben nincsen víz, hiszen a szénbányákat éppen az veszélyezteti állandóan, hogy 115—133 méter tengerszinfeletti magasság alatt mindegyre elönti őket a betörő „triasz víz", amelyeket éppen azért hívnak annak, mert a triász korú dolomit és mészkő ontja magából végtelen mennyiségben.

A budai-hegység jóformán minden völgyében hatalmas melegforrások alakították át a kőzeteket és hagyják vissza üledékeiket és jellemző ásványaikat.

Hová tüntek el? Kutassuk a hegység szerkezetét, annak vonalait, hasadékait, hiszen fogalmunk sincsen arról, hogy voltaképen mi következik a triász dolomit és mészkő alatt s ki tudhatja, hogy a hévvíz kutató mélyfurások milyen ásványi kinceseket találhatnak fel még ott is?

Lillafüred felszín fölé felszálló langyos és a mánfai *Sikonda-erdő* negyven fok meleg vize megdöntötte már azt a hiedelmet is, hogy a mészkő-, dolomit-vize nem lehetne meleg és felszálló, pedig azok jóval magasabb felszinűek, mint a *Hűvösvölgy* és a *Zugliget*.

A Duna vonalán feltörő hévvizek — a hegység hévvizeivel szemben —

messziről az alföldi medence felől áramlanak s ahol a hegységhez érnek, ott törnek a felszínre,

különben nem érthetnők meg, hogy miért fogy a víz hőmérséklete a *Gellért-fürdő* furásában, vagy *Diósgyőrben*, ha a hévforrások mellett a dolomitba vagy mészkőbe belefúrunk, ellenben a *Margitsziget*, *Városliget*, *Szeged*, *Szolnok*, *Karcag* és *Hajduszoboszló* dolomitnál jóval fiatalabb földrétegei csak úgy ontják a budainál is forróbb vizet.

Az Alföld minden egymástól 15—20 km. távolságra megállapított redőboltozatában lehet ilyen értékes forró ásványvizeket fakasztani, tehát ne a budai hegyek hévvizeitől féljenek a fővárosi fürdők!

Csonka Magyarország forrásvizei voltaképpen az Alföld és Dunántúl helyén egykor kiemelkedett és több ezer méter mélyre lesüllyedt ősi hegységnek a mélységben felmelegedő kőzeteinek izzadmánya,

hiszen még a gránit is kilogrammonként 7.3 gr. vizet izzad ki, ha felhevítjük és sok kőzet még többet. Aki feltudja becsülni, hogy hány köbkilométer kőzet süllyedt le és melegedett fel a magyar medencében, az kiszámíthatja az abból kiizzadt forróvíznek olyan sok ezer köbkilométerjét, hogy nevetségessé válik, ha egyesek attól félnek, hogy az újonnan fúrt kutak szalmaszálcsövein kiapad a főváros vagy az Alföld alól a víz.

Nem a víz apad el, hanem a szükséglet nő, s a kutak bélésecsövei öregednek el s így legalább is praktikusnak látszik, hogy még mielőtt az 50—60 éves városligeti és margitszigeti kutak is eltemetődnek, újabb tartalékkutakról gondoskodjanak. Ha igaz, és pedig az, hogy

a Lukácsfürdő épületeit lehet fűteni a budai forróvízzel, akkor ezt nyilvánvalóan fél Budapesttel is meg lehetne csinálni.

s ezért igazán érdemes lenne leszokni arról, hogy minden ok nélkül a fürdők felesleges vizét féltsék a furásoktól, mert ha ez az állítás csak egy kicsit igaz lenne, régen betemették volna a Lukács és Gellért-fürdő forrását az újabb fúrások.

Vajjon olyan gazdagok vagyunk, hogy továbbra is elsétáljunk a főváros rengeteg parlagon heverő hőenergia forrásai felett csak azért, hogy többet fizethessünk a tüdőnket kormozó drága kőszénért a külföldnek?

És ha Hajduszoboszlón 1450 m.-ben már olyan hőmérsékletet mérnek,

ahol a víz gőzzé válik,

vajjon nem-e lehet a 62 fokos budai vagy harkányi hévforrások közelében a felszinhez közelebb azt a meleget elérni, hogy mi is megcsináljuk azt, amit *Olaszországban*, vagy *Kaliforniában* már megcsináltak. Vajjon a mi gazdasági életünknek nincsen-e több szüksége az ilyen úton gerjesztett legolcsóbb elektromosságra, mint ezeknek a gazdag országoknak?

Budapest mellett és az *Alföldön* mindenfelé földgáz is ömlik a mélyre lehajtott furásokból. Az is olcsóbb minden ma nálunk divatos energiaforrásnál, miért nem sietünk jobban a feltárásával? — csendültek ki a megállapítások és kérdések *Pávai* előadásából, amit a nagyszámú hallgatóság lelkes tapsokkal, az elnök meleg köszönettel honorált.

Budán, 1929. január 19

Hja! az más! . . . A politikai életben mindennapos eset, hogy rikítóbb alkalmakkor a pártnak egyik másik tagja kilép és valamely más párthoz csatlakozik. Ha a véletlen úgy hozza, hogy az úgynevezett demokrata pártból lép ki valaki és átjön a Ripka-párt zászlaja alá, akkor az elhagyott párton rögtön ráderítik, hogy „hitehagyott", hogy „áruló", hogy „elvtagadó" és más efajta bűnöket, de ha úgy fordul az eset, hogy a Községi Polgári Pártból szorul ki valaki és átmegy a demokratákhoz, akkor ott nem azzal fogadják, hogy szorítsunk helyet a hitehagyottnak, az árulónak, az elvtagadónak, hanem ellenkezőleg, nagy, tábori, görögtüzeket gyújtanak, mivel hogy a belépő most találta meg tulajdonképen a valódi hitet és a valódi elvet. Az autotaxi ügyből kifolyólag Éber Antal és Balkányi Kálmán maradtak el a Községi Polgári Párttól és mentek át a demokraták táborába. Éber Antal karakterisztikus tipusa azoknak a bankigazgatóknak, akik minden adót szeretnének megtakarítani és akik számára minden szükséges beruházás csak luxus. Balkányi Kálmán erős tudású, sokoldalú, újságírónak termett egyéniség, aki még elég fiatal ahhoz, hogy vándorútra indulva keresse a politikai elhelyezkedésének területét. Különös csak az, hogy mindketten a demokrata párt felé orientálódtak, amit azért tartunk elhibázott lépésnek, mert ők voltak hangos hirdetői annak, hogy vallási alapon nem lehet országos politikát csinálni. Buda társadalmi békéje érdekében a Budai Napló is mindig azon az alapon állt, hogy a felekezetet, a vallást az utca porában járó politikai élet fölé kell emelni. Mi voltunk azok, akik a Községi Polgári Párt megalakulásakor tiltakoztunk az ellen a szálló ige ellen, hogy ennek a pártnak meg kell nyerni a zsidóságot. Az ilyen kijelentés sérti a zsidóságot. *Bethlen* István gróf miniszterelnök, *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester soha ilyesmit nem hangoztatott, mert ennek a pártalakításnak az volt a célja, hogy mindazokat tömörítse egy pártba a polgárság köréből, akik magukat polgároknak és magyaroknak valják. Nem hívtuk külön sem a katolikusokat, sem a reformátusokat, sem az unitáriusokat, sem a szombatosokat. Az jött el és fog jönni ezután is, aki híve a polgári társadalmi berendezkedésnek, aki jó magyar és szereti ezt a várost, ezt az országot. Épen ezért volt hiba, hogy Éber Antal és Balkányi Kálmán tüntetőleg a demokratákhoz csatlakoztak.

A kormányzó neje meglátogatta jan. 10-én a Bécsi-úti új városi házban létesített Anya- és Csecsemővédő Intézetet, az ott levő napközi otthont és a bölcsődét. Minden iránt a legbehatóbban, a legnagyobb szeretettel érdeklődött és főleg a két utóbbiban töltött hosszabb időt s végignézte a kisgyermekek ebédeltetését is.

Megindul az állami lakásépítés újból a folyó esztendőben, mert a magánépítkezés különböző okokból oly mértékben megindulni nem tudott, hogy így a lakásinség végleges megszüntetését el lehetne érni. Ripka Ferenc dr. főpolgármester félti a várost a lakáskérdés újbóli elmérgesedésétől és megnyerve Bethlen István gróf miniszterelnök és Vass József népjóléti miniszter hozzájárulását, újabb állami bérházak építését eszközölte ki. Ezenkívül pedig Wekerle Sándor pénzügyminiszter hajlandó az építési hitelakciót is szélesebb alapokra fektetni s nemcsak a befolyó építkezési kölcsönöket bocsátja újból rendelkezésre, de azonkívül is kétmillió pengőt szánt e célra, ami az adókedvezményekkel együtt a legelőnyösebben befolyásolja majd az építkezést s ezzel viszont oly munkaalkalmakat teremt, amelyek viszont erősen csökkentik az ipari és kereskedelmi pangást.

Gellérthegy sorsa

a közeljövő nagy kérdései közé tartozik és, hogy a megoldása nem olyan egyszerű, bizonyítja a mult számunkban közölt hírünk, hogy a hegyrevezető lift kérdése már épen negyven esztendeje vajudik, mert már a mult század nyolcvanas éveinek végén folytak tervezések és 1890-ben arról vitatkoztak a városházán, hogy ezt a liftet gőz-, víz-, vagy villanyerőre rendezzék-e be — és a szerencsétlen vállalkozó mind a három tervet el is készítette. Lift? Lift azonban ma sincs. Pedig lett volna rá elég oka a városnak, hogy ezt a liftet megépíttesse, akár a hegyipályatársasággal, akár a BESzKRt-tal, akár más vállalkozóval, mert hisz ott lebegett a városház fölött 1929-re tervezett fürdőügyi és turisztikai világkiállítás nagy problémája . . . Az őszi kongresszusjárás idején egy komoly német tudós mellé került az egyik banketten e sorok írója, aki mint praktikus idegen, azt az egyetlennek gondolt megoldást találta a Gellérthegy számára, amit a Lux Kálmán által tervezett Mátyás király palotájának rekonstruált képe keltett benne. A német tudós ugyanis azon a véleményen volt, hogy Mátyás király palotája bizonyára a Gellérthegyen állott és a következőket mondotta:

— Építsék fel újból Mátyás királynak ezt a palotáját és építsenek bele tízezer szobát. Ennek a hegynek a tövében csodálatos források fakadnak, de idevezethető Budának minden forrásvize s épen ezért, ha az első esztendőben nem is, de már a harmadik, vagy legrosszabb esetben ötödik esztendőben ennek a gyógyszállodának mind a tízezer szobájában idegenek fognak lakni és ez lesz az európai humanizmusnak a gyógyvára, az egyetlen az egész világon. Nem is kell, hogy egyszerre épüljön, minden esztendőben elég, ha egy-egy traktus felépül, két-három, sőt nyolc-tíz emelet magasságig, amíg majd az egészségnek ez a vára így lassan fölépülne a maga nagy gyógyudvaraival, különféle sportpályáival, hangversenytermeivel, színházával, és megadná mindenkinek a keresett egészséget, Buda polgárainak pedig a kívánt jólétet.

A gondolat nem egyedülálló, mert a világotjáró *Kállay* Tamás, akit nagy műveltsége ilyen kérdésekben bírónak predesztinál és akit mi nagyon szívesen állítunk koronatanúnak, egyik városházi beszédében a következőket mondotta a Gellérthegyről:

„. . . Nekem régi tervem, hogy oda kell építeni a világ legszebb szállodáját, a *Gellérthegy tetejére*. Méltóztassék elhinni, hogy én Londonban is ott hagyom a szállodát két nap mulva, Berlinben is otthagyom a Bristolt és menekülök, mert otthon akarok lenni a szobámban. Nem vagyok kíváncsi, hogy a szomszédom mit telefonál, a feleségével mit intéz, mikor ereszti meg a vízcsapot, mikor végzi ezt meg azt a dolgát, mindenre nem vagyok kíváncsi és ezt nekem mégis mind tudomásul kell vennem. Méltóztassék elhinni, hogy egy nagy szálloda, amelyben otthont, kedvességet és csendet talál az ember, ahol nem hallani az autók kürtjét, a villamosesengéseket, ahol a kilátás a legszebb volna, nagy vonzóerőt gyakorolna minden idegenre . . .''

Budai oltártüzek

A Hollós Mátyás Társaság társasvacsorája

A Hollós Mátyás Társaság III.-ik értekezletének befejeztével még sokáig melegen ünnepelte az illusztris előadót a hálás közönség, amelynek szemét lobogósra gyújtotta Pávai-Vajna Ferenc tűzlelkének — igazságainak napsugaras ereje, amely a jövendő boldogság ragyogását sugározta.

Oreg Buda bánatos falai között — a remény szárnyán emelkedve építette a szivárvány-hidat kincses Budához: — a jövendő jólét, tündérmeséket elhalványító városához.

Ebben a hangulatban kezdődött meg a társasvacsora. Az előadáson jelenvoltak ott maradnak a vacsorán s akik először voltak tanui a Hollós Mátyás Társaság különlegesen álló vacsorájának, elámulva látták és kedvesen élvezték azt a jókedvet, amelynek alapja a szent érzelem: Buda szeretete.

A vacsorán résztvettek:

Andriska Viktor dr., Áron Géza dr., Baránszky Gyula dr., Bekey Imre Gábor, Bene Benedek, dr. Bezerédy Adorjánné, Böhm Ferenc min. tanácsos, Buday István, Czölder Dezső, Csizmadia András, Ebner Ferenc dr. és neje, Eperjessy Béla, Eperjessy István dr. és neje, Fábián Gáspán dr. és neje, Felber Lipót, Garády Sándor, vitéz Gálocsy Zsigmond, Haspel Ferenc dr., Hajós Antal (Magyarság) Hlinka Béla, Höreher Márton dr., Ifju Sebestyén, Kapeza Imre, Kardos E. Ferenc, Krivoss Árpád dr., Koller József dr., Kisfaludy János, Kovács Ödön és neje, Máday Lajos dr., Mayer István dr., Alt Pál, Oszoly Kálmán, Palóczi Edgár, Pávai Vajna

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, izületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

Ferenc dr., Peterdy Sándor és neje, Pfeiffer Gyula és neje, Péteri Antal dr., Rapaics Rajmund (Uj Barázda), R. Rév Sándor, Ringer Lajos dr., Ringer János, Rupp István, Szávay Gyula, Szervey György, vitéz Szilágyi-Ilosvay Lajos és neje, Tábori Kornél, Tausz Béla dr., Viraág Béla és neje, Viraág Ilonka, Wagács József, Zerkovitz Emil és neje és a társaság tagjain kívül számosan.

Az első felköszöntőt *Viraág* Béla háznagy mondotta kedves tréfával éltetve borral — a vizekben most már gazdag Hollós Mátyás Társaság vendégeit.

PALOCZI EDGÁR a különféle fúrásokat ismertette és a főfúró: Pávai-Vajna Ferenc egészségére ürítette poharát.

KAPCZA IMRE állott fel azután szólásra, székely lelkének teljes melegével üdvözölve székely testvérét: Pávai Vajna Ferenc bányafőtanácsost. Ezer küzdelmes esztendőn keresztül egyedül a magyar föld által születünk mindig és mindig újjá, mint Antheus a Föld anyától. Most, amikor minden kincsünket elvették, Pávai-Vajna Ferenc visszavezet bennünket a földhöz, hitet ver csüggedő lelkünkbe, hogy a föld alól szerzi meg kincseinket, az új energia forrásokat, amelyek boldoggá teszik újra a magyart. Áldja meg az Isten a munkáját, áldja meg az Isten őt. Meleg tapssal köszöntötte a társaság az ünnepelt előadót.

Ezután dr. BARÁNSZKY GYULA kormányfőtanácsos mondott szellemes beszédében kifejtette, hogy a mi újjászületésünket egyedül az önzetlen, áldozatkész magyar nő teremtheti meg. O reájuk üríti poharát s közöttük is elsősorban dr. *Fábián* Gáspár nejére, a magyar anyák vitézi rendjének tagjára, aki hét fiúval és egy leánnyal gyarapította a magyarságot — a leggyönyörűbb példát adva ezzel.

TAUSZ BÉLA dr. főorvos kedves humorral fűszerezett beszédében történelmi tudása kincsesházából új adattal gazdagította Budát, ismertetve — Boldog Margit ereklyéjét. Ennek a szentnek 1272 óta folyik a szentté avatási pöre s bizonyára a magyar hanyagság nem juttatja dűlőre a nemes ügyet. Bennünket azonban főképen az érdekel, hogy Boldog Margit egyik újját 1731-ben a Régi Szent János-kórház alapfalába illesztették. Hogy ez a kincsünk is el ne vesszen, ajánlja, hogy a Társaság kis emléktáblát helyezzen el a kórház falán. Ajánlotta, hogy mindig új gon-

A feszült figyelemmel és lelkes éljenzéssel kísért előadás után PETERDY SÁNDOR a Társaság háláját nyilvánította *Viraág* Bélának, aki ilyen érdekes előadások rendezésével gyarapítja tudásunkat.

PÁVAI VAJNA FERENC

köszönte meg ezután az őt ért megtiszteltetést, örömének kifejezést adva, hogy a vacsora-tósztokon felülemelkedő szép előadásokat hallhat. Ügyes, ötletes fordulattal éltette és köszöntötte fel *Böhm* Ferenc pénzügyi min. tan. és *Pfeiffer Gyula* földmüvelési min. tan., akik munkásságát a legmelegebben támogatják.

BARÁNSKY GYULA dr. újabb felszólalásában mint a Budai Katolikus Kör alelnöke felhívta a jelenlévők figyelmét a budai hegyvidék téli szépségeire. Meg kell szeretnünk Budát és ma ebben a szeretetben előljár és példaadó *Viraág* Béla szerkesztő és elvitathatatlan érdemei vannak, amit Buda nehezen tud meghálálni. Utána vitéz SZILÁGYI-ILOSVAY LAJOS végtelenül kedves humorral fejtegette, hogy Pávai-Vajna Ferenc mikor fúrja meg Tokaj hegyét, ahonnan finom jó tokaji bort fakaszt. De ha sikerülne is ez a fúrása, a Hollós Mátyás Társaság mégis zokon venné, mondván: — minek megy el Tokajba, amikor a budai hegyeket is megfúrhatja. Komolyra fordítva a szót, a

Általános figyelem közben lovag FÁBIÁN GÁSPÁR dr. műépítés állott fel szólásra. A különböző fúrások csupa magyar értéket hoznak felszínre csodálatos módon, amelyek között meghatotta őt a nagy magyar multba való visszaemlékezés, amelyet *Tausz* Béla dr. a legszentebb magyar királyleány: boldog Margit ereklyéjével kapcsolt a mai estéhez. Látta e drága magyar szentnek arcképét Leonardo da Vinci festménye mellett Milanóban. De látta a hún király előtt meghódoló franciákat Párisban. Ezek a magyar mult kincsei. De közelebb is jöhetünk a magyar történelemben és elárulhatom azt a titkot, hogy miért szabad Baránszky Gyulának alapszabálvellenesen kétszer felszólalni a Hollós Mátyás Társaságban. Azért, mert az ő családfája kétszáz évvel idősebb Hunyadi Mátyásénál és a címere ugyanaz a holló a gyűrűvel, mint a Corvinus családé.

EPERJESSY BÉLA műsz. főt. mint a társaság legrégibb tagja szólalat fel megemlítve, hogy most készül el a Margit-körúttól kifelé a Törökvészen át a tizenhárom öles út Mátyás király egykori vadaskertjéig. Nagyon szeretné azt a nagy királyról *„Hollós Mátyás-útnak"* elneveztetni.

EBNER FERENC dr. meghajtotta a hála és az elismerés zászlaját Pfeiffer Gyula min. tan. előtt, aki a semmiből teremtette meg a gellérthegyi barlangtemplomot.

PFEIFFER Gyula apostoli hittel beszélt ezután arról, hogy legelőször ennek a hazának vissza kell szereznie Szent István lelkivilágát. Ezért emelt oltárt Pátrona Hungariának. Nagy szükségünk van a fényes magyar multra, Hollós Mátyás dicső példájára, akinek Lillafüreden épít örök emléket. A hit és a haza fenséges gondolatát igyekszik e két helyen összekapcsolni és ha ez meglesz, akkor eljön az ideje annak, hogy Szent Margit emlékét, a Hollós Mátyás Társaság e szépséges gondolatát megvalósíthassuk, amelynek szolgálatába készségesen beáll.

A manifesztációszerű megnyilatkozásokat példátlan érdeklődéssel hallgatták a jelenvoltak. Ezzel a beszédek be is fejeződtek s a társaság művésztagjai szórakoztatták a közönséget. *Kapcza* Imre a kedves nótaszerző saját dalaiból adott elő néhányat nagy taps mellett, amelyeknek refrénjét pompás hangulatban együtt énekelte a közönség a szerzővel. *Viraág* Ilonka mozdulatművészettel, interpretáló készségének tökéletességével szólaltatott meg magyar költőket a társaság élénk tetszése és újrázása mellett. *Szalma* Béláné magyar népdalokat énekelt sok tapsot aratva. A művészi hangulatot alátámasztotta *Oszoly* Kálmán polgári iskolai igazgató, a társaság rendes tagjának művészi zongorajátéka.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Bankettek városa. Azt mondja *Kállay* Tamás, a mi koronatanunk: En egészen őszintén megmondom, hogy nyolc év alatt, amióta kikiáltották Budapestet fürdővárosnak, mindig megkérdezem a vidéki nyaralókat, ismerősöket, barátokat, embereket, de soha sem találok egyet sem, aki azt mondaná, hogy feljön Budapestre fürfürdőzni. Legfeljebb olyat találok aki reumája miatt beül a Császár-fürdőbe, vagy pedig más betegsége hozza fel az orvostanárokhoz. De hiszen nem ez a cél. A cél az, hogy amit más fürdőhelyeken megtalál a pihenni vágyó ember, azt itt is kell, hogy megtalálja. Csakhogy éppen ebben mi nem haladunk egy lépést sem. Azoknál az idegeneknél, akik idejönnnek, — sajnos — azt látom, hogy a legtöbbjük — vendég. A város vendége. En is rengeteg bankettre voltam hivatalos már, ilyen vendégek miatt, de egyre sem mentem el, mert úgy gondolom, hogy miért terheljem meg 8—10 pengővel a költségvetést, miért fokozzam az étkezésemmel a város költségeit? Természetesen nem mentem el ezekre a bankettekre, de azt hiszem, hogy elég volna már a vendégeskedésből, mert abból nekünk nem igen sok hasznunk van. Valahogy úgy kellene csinálni a dolgot, hogy az idegen jöjjön ide és arról panaszkodjék, hogy nincs kap helyet. Ehhez pedig nagy tervek és nagy akaratok kellenek.

A villamos-sikló terveit át kellett alakítani a miniszterelnökség kívánságára, amely nem engedte, hogy a várbeli siklón autóbuszokat, teherkocsikat és egyéb járműveket vonjanak fel a Várba, megzavarván a Szent György tér csendjét. Az átdolgozott tervek most elkészültek, úgyhogy félmillió pengő költséggel a hegypálya átalakítási munkái a tavasszal megkezdődnek.

A teherlift vagy sikló számára más helyet kell keresni, de meg kell sürgősen építeni, mert különben a Várba szolgáló teherszállítás esődbe jut.

A kelenföldi kiállítási terület sürgős rendezését, felhasználását és kiépítését sürgeti maga az igényeknek már alig megfelelni képes Iparcsarnok, mely már a nemzetközi vásár számára is elégtelennek bizonyult, holott egy félesztendővel ezelőtt még a fürdőügyi és turisztikai világkiállítást is oda akarták átvinni. Most egyelőre sürgősen tatarozzák és némi részben átépítik a 43 éves Iparcsarnokot, amelyet nem is végleges épületnek szántak 1885-ben, hogy addig is bírja, amíg Ripka Ferenc főpolgármester nagyszabású kiállítási koncepciója megépül a Lágymányosoon, amely csaknem szemben fekszik a Belvárossal, hajóval percek alatt elérhető és a kor, a haladás, a technika vívmányainak megfelelően nagyobbítható, terjeszthető, a nélkül, hogy a város belsejében fekvő egyetlen nagy parkot rontaná. Ez kell fürdőparknak a Széchenyi-fürdő számára.

Z. E. KÓ c pő elegáns é megbiz ató

Az Óbudai „Dalkoszorú" Dalegylet január hó 26-án, szombat este 8 órai kezdettel a III. ker. Korona Vigadó összes termeiben utazási alap javára *táncestélyt* rendez. A zenét jazz-band szolgáltatja. Belépődíj: személyenkint 2 pengő, családi jegy 4 pengő.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A
»KISRABLÓ«
SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI
Elsőrangú
Magyar és Francia konyha
Fajborok
I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖZPONT: BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 4.
Sürgönycím: „FŐTAKARÉK" Alapítási év: 1846

BUDAPESTI FIÓKOK:

I. ker., Horthy Miklós út 1.	V. ker., Nádor-utca 23.
I. ker., Krisztina-körút 133.	VI. ker., Andrássy-út 2.
II. ker., Fő-utca 2.	VII. ker., Erzsébet-körút 58.
III. ker., Fő-tér 2.	VIII. ker., Rákóczi-út 11.
IV. ker., Károly király-út 30.	IX. ker., Vámház-körút 1.

VIDÉKI FIÓKOK:

Debrecen, Szent Anna-utca 13. | Nyíregyháza, Bethlen-utca 5.

BETÉTEK KÖNYVECSKÉRE, CSEKK- ÉS FOLYÓSZÁMLÁRA. — JELZÁLOGKÖLCSÖNÖK FOLYÓSITÁSA. — TŐZSDEI MEGBIZÁSOK TELJESITÉSE. — KÜLFÖLDI KÖVETELÉSEK ÉS PÉNZEK VÉTELE, ELADÁSA. — VÁLTÓK LESZÁMITOLÁSA. — ELŐLEGEK ÉRTÉKPAPIROKRA. — HITELLEVELEK BEL- ÉS KÜLFÖLDRE.

BUDAI MOZAIK

Az emberek családostól lepik el a nagyszállodák tea- és táncdélutánjait

Pillanatfelvétel a GUNDEL five o'clok tee-ről

Irta: *Ferenczy László.*

Budán a táncidény már a legteljesebb mértékben megkezdődött és az előjelek után ítélve, az idei semmiben sem marad a tavalyi lázas rekordidénynek nevezhető szezon mögött. Még csak januárban tartunk, de az ötórai táncos teák, szállodai hall-táncok nagyfokú látogatottságán kívül egyik táncmulatság követi a másikat. Az eddig kialakult helyzet szerint a legnagyobb valószínűség szerint a tangó fogja uralni az idényt.

Mikor elkövetkezik a délután, mindenki, öreg, fiatal odadobja magát a tánc szenvedélyének. Mindenki táncol kitartóan és lelkesedéssel. Vannak olyan párok, amelyek külsejükkel komikus hatást tesznek. Amint azonban az ember órákhosszat figyeli, természetesnek és örvendetesnek tartja, mert ártatlanabb, szebb mulatság alig van. A pazarul kivilágított hotelek fényében a legvadabban tombol a táncszenvedély. A szállodatulajdonosok azért vezették be a táncot, hogy közönséget teremtsenek maguknak. Sikerült is. A szállodák táncterme annyira zsúfoltak, hogy este ötóra felé egyetlen asztal sem áll üresen.

Volt már jó szezonjuk is a szállodai éttermeknek, a tőzsdei konjunktura idejében a könnyen pénztszerző emberek tömegei itt telepedtek meg és a papir bankók tömegeitől szédülten habzsolták a sok gyönyörűséget, amit a szálloda etabliszmentek nyújtanak. ámde ilyen tömege az embereknek sohasem fordult meg a szállodai hallok tánedélutánjain, mint ma. Ez a zsúfoltság a szó igazi értelmében értendő, mert hétköznap is csak hallatlan protekcióval lehet asztalt kapni. A szombati és vasárnapi túlzsúfoltságot pedig leírni nem lehet, akkor ezrével vannak emberek, akik a délutánt a tánchelyeken töltik el.

Délután négy óra. Itt állok a Gellért-tér dunai oldalán, a benzinnek ebben a zakatoló tölcsérében, egy rettentő probléma előtt: lehetőleg ép bőrrel szeretnék átjutni a másik oldalra . . . A Gellért-szálloda szinte inogni látszik a mozgáskaosznak ebben a szuperlativuszában, amely mindenesetre diadala Budapest világvárosi életének.

Előttünk, mögöttünk alig lehet látni az útburkolatot a türelmetlenül prüszkölő autócsordától, melyeknek végállomása mind ugyanaz: Gundel five o'cloch tee. A legszínesebb kép a Gellért-szállóban a Gundel tánc délutánján bontakozik ki. A szálloda félemeleti halljában a legigazibb, a leghamisítatlanabb „társaság" tömörül. Két teremben teritenek, a five o'cloch tee-re. A villanyfényben cikázó táncteremekben az asztalok zsúfolva, s itt ülnek azok is, akik nem akarnak táncolni, csak gyönyörködnek a mások táncában. Szebbnél-szebb toilettek akkotnak plasztikus, színes képet a szépen beborított falakkal.

Valami jó helyet keresek ki, ahonnan mindent lehet látni Budának ebben a legimpozánsabb és a főváros legnagyobb forgalmú szállodai táncehallban.

A tágas hall télikerti frontján folyik a tánc, a terem közepét üresen hagyják, félkörben állanak az asztalok a szabadon hagyott parketten táncolnak.

Az éjszakai élet meghalt és feltámadt helyette a délutáni tánc. Igy olcsóbb. Nem kell szmokingot ölteni, estélyi ruhába öltözni, nem kell pezsgőt rendelni, sok pénzt kiadni, nem kell belépőjegyet váltani, virágot venni és végül is nem kell egy kis mulatságért, táncért, muzsikáért ötven pengőt, kétleányos családapának száz pengőt kiadni.

Este hat óra. A táncos teremben tündéri fényesség, monoklik csillognak; parfömök illatoznak; selymek, szatének suhognak és ebben az édesen mosolygó villanyfényben ,ebben az ezer és ezerszínű derüben, amely a csábító nőkkel túlzsúfolt keretből az emberre szinte ránevet a háttérben *Pityó*, rákezd egy andalító tangóra. Enyhe zsongás, meleg hangulat van már.

Az egyik asztalnál a szép Heini *Forgerou*, a kis bálitudósítónő ül. Alig valamivel magasabb százhatvan centinél. Csupa ideg. Arcvonásai mintha sok szenvedést és vergődést tükröznének vissza.

Klasszikusan szép, szabályosan ívelt szája és franciásan pisze orra van. Rajta a szeme dominál. Olyan szeme van, amely az embert valósággal hipnózis alatt tartja. Barna és szürke színekben játszó, meleg, simogató, bársonyos. Jóleső és bizsergető. Két csodás, nagy amerikai szem. Olyan, mintha mindig könnyezne. Az alakja sem olyan, mint egy más közönséges szempáré. Egy kicsit mandula szeme van Heini Forgerounak. Különös és érdekes. Lenyügöző és hatásos. Több, mintha szép lenne. Izgató. Sötétkék, nehéz, selyemgyapjú ruha van rajta.

A zene ismét szól. Most angol foxtrottot táncolnak. Az idei foxtrott azonban a tavalyihoz képest bizonyos eltéréseket mutat, így elsősorban meggyorsult a tánc tempója és megközelíti a boldogult one-stepe fürge hatnegyedes ütemét.

Orvendetes, hogy olyan tánemozgás válik lassan uralkodóvá, amely minden táncot, amelynek eljárásánál frivolan ható testmozgások szükségesek, száműz a táncosestélyekről és mulató helyzetről.

Az új táneirány közeledést jelent a nemesebb testkultuszhoz. Megszűnik a tánc erotikája, a karok és a lábak bizsergő összetalálkozása és ismét elkezdődik a romantikus táncok korszaka, a csipkekönnyű fogással és az artisztikus távolságok diadala, a tánchan a halk finomságok kulturája, a zene okkordjaiban.

Otpercenként felzeng a muzsika. Az arcok kipirulnak, bubifrizurák lobognak s minden összevegyül egy, kaleidoszkópszerű zürzavaros forgataggá.

Ha a Gellért-szálló hatalmas bártömbjét elnézem, amelyet együttvéve Gellért-Gundel hotelnek neveznek, csodálkozom azon a hatalmas apparátuson, amely ezt mozgatja oly precizen, oly pedánsan, hogy minden vendég minden kívánsága mintaszerűen teljesül.

Esténkint a ragyogó éttermekben csoportosul az úgynevezett „nagy társaság" crémje, a kevésbbé tehetősek azonban kevesebb pénzért a dependence-ban ugyanazt az ellátást kapják, mint a módosak.

El kell árulnom, hogy ennek a csodaapparátusnak, amely hatalmassága és sokasága mellett úgy működik, mint egy preciziós gép, van egy rugója, egy mozgatója, amelyet úgy hívnak, hogy *Gundel Károly*. O az, aki gondoskodik a vendég minden szükségletéről és kényelméről és a kulisszák mögött működő kezének jótékony hatását mindenki érzi és élvezi. Fő gondja a konyha, a pince, meg a Gellért-szálloda reputációja. Az ő házában van a legjobb konyha és híres pincészete külföldön is méltán megállná a helyét. Nála vannak a legjobb, világlátott pincérek, akik közül mindegyik több nyelvet beszél és mintha mindegyiknek több keze és több lába volna. Gundel Károly megoldotta a problémát, hogy miként lehet egy szállodát előkelő nívón, polgári árak mellett vezetni.

Este hét órakor még mindig eleven, lüktető élet folyik a hallban. Édes roroge-os ajkú szőke szépségek ülnek az asztalok mellett s a középen táncoló gomolyagra pedig valami misztikus fény sugárkévéi hullanak.

Lépje mindenütt a
„Sopron-Győr"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel. J. 128-61

KRAMER ADOLF
festő- és mázolómester
I., Lágymányosi-u. 4
Telefon: József 82—57

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad

WINKLER ANTAL
„HÁROMUEREB"
vendéglője (a régi „Pilseni")
II., FŐ-UTCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha,
közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
zongorával!
ZÓNAREGGELI

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK:

Rakovszky Iván dr., a fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke jan. 23-án a Lipótvárosi Kaszinóban (Lipót-körút 1. sz.) „a Margit-hídtól északra" címen előadást tart, mely elé nagy érdeklődéssel tekintenek a városfejlesztő szakkörök.

Berczel Jenő dr. tanácsnokot választották meg alpolgármesternek, ami nagy előnyt jelent Buda és a fürdőügy számára.

Andréka Károly főkapitányhelyettest választotta meg egyhangúlag elnöknek a kerületből elköltözött s az elnökségről lemondott K. *Virágh* Andor ny. államtitkár helyébe a III. ker. 2-ik számú iskolaszék, álelnöknek pedig *Rezsó* Antal ny. máv. főfelügyelőt.

Tury Zoltán dr. közigazgatási bíró, a vízivárosi társadalmi és politikai élet egyik vezéralakja, a hajduszoboszlói gyógyfürdő ügyének rendezése érdekében már gyakrabban és most 19-én újból Hajduszoboszlóra utazott néhány napra.

Morvay Győző dr. ny. tanker. főigazgató, a Hollós Mátyás Társaság elnöke két heti betegségéből fölépült.

Szviezsényi Zoltán min. tan., a Budapest Fürdőváros Egyesület igazgatója Grenoble-ban tölt néhány hetet pihenés céljából. Ott született meg a gellérthegyi citadella átalakításának gondolata, mert az ottani „Fort Rabot" hasonló fekvésű láthatét mutat, amiről egy képes lev.-lap bizonyítja.

Gajda Béla, az Árpád reálgimnázium igazgatója két hétig feküdt súlyos influenzában, de már ismét ellátja teendőit.

Preszly Lóránd dr. csendőrezredest, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját kerületi parancsnok helyettesé nevezték ki Szegedre.

Hubert Vilmos fémáru nagykereskedő, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre ügyv. elnöke Abbáziában töltött három hetet és teljesen helyreállt egészségben tért vissza e hó 11-én.

Bárdos György dr., a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületének elnöke a házadómentesség ügyében előadást tart a Budai Club helyiségében e hó 21-én este fél 7 órakor.

Huszonötéves fennállása

jubileumát, most a XXVI-ik évfolyamban azzal ünnepli a BUDAI NAPLÓ, hogy „25 év Buda történetéből" címen mellékletet adott az ez év első számához„ és — mellék etet ad e címen e számhoz is, közölve azokat a hireket és cikkeket, amelyek megvilágitják azt a harcot, amelyet Buda érdekéért folytatott 25 éven át a Budai Napló

MENCZER gallértisztitása vezet Drbja 10 fill. Telefon Külön vidéki osztály

Negyvenkét barlangot fedeztek fel az utóbbi években a budai hegyvidéken és közvetlen közelében. Ezek felkutatásában oroszlánrésze van *Bekey* Imre Gábornak, aki most kiváló és díjakat nyert amatőrfényképész, gyönyörű fölvételeket készített a kutatásokról, a feltárt barlangokról és a hegyvidék csodás alakulatairól. Ezeket mutatja be vetített képekben e hó 22-én este 7 órakor a Hollós Mátyás Társaság IV.-ik értekezletén, a *Császárfürdő Hollós Mátyás termében.*

Farsang

A Foederatio Emericana XVII. Corporációja, a Sycambria, február hó 1-én jelmezes estet rendez a Budai Lövöldében. A rendezőség minden leleményességével azon van, hogy vendégeinek kellemes emlékű mulatságot nyújtson, ami ezeknek az aranyos jókedvű, fess budai fiúknak okvetlenül sikerülni is fog.

Jól fog mulatni, ha ZVERKONÁL vesz báli cipőt

Vasútas-bál lesz február 1-én a Magyar Vasúti és Hajózási Klub Csengery-utcai dísztermében a Duna-Száva-Adria Vasúttársaság (azelőtt Déli Vasút) rendezésében. A jótékonycélú táncmulatság fővédnöke *Pogány* Sándor kormányfőtanácsos, helyettes vezérigazgató, míg a védnökök sorában az egyes szakosztályok főnökei vannak. A rendező-bizottság elnöke Vető Sándor dr., akinek agilis munkatársai: Gavora Dániel, dr. Pleskó Oszkár, Schvartz Ferenc, Steidl Tivadar, dr. Szegő Béla alelnökök, Rozsonits János, Prikkel József pénztárosok, Kollázs Ferenc, Ritscher Marcel, Riedl József.

A budai iparosfront

Ripka Ferenc előtt

Megtelt színültig, zsúfolásig a Budai Társaskör nagyterme most csütörtökön este, amikor dr. *Krivoss* Árpád értekezett az iparosság helyzetéről, a céh-rendszer idején és most. A budai iparosok előtt ma rendkívülien rokonszenves dr. *Krivoss* Árpád, mert évek óta önzetlen, önfeláldozó munkát fejt ki a budai iparosságnak szövetségbe való tömörítése érdekében, hogy igy gazdaságilag is számottevő tényezővé tegye ezt a széttagolt és mesterségesen megosztott társadalmi réteget, mely legvitálisabb érdekeit sem tudja kellő súllyal szolgálni. Nehezen megszervezhető része az iparos osztály a nemzetnek, ment mindennapi érdekei, megélhetése és egyénenkint való érvényesülése szinte kényszeríti a széthúzásra, elforgácsolódásra. Talán a mostani nagy történelmi idők, a folyton nehezedő sors, az ország pusztulása, a nemzet szétdarabolása egy táborba hozza — s aki ezt elősegíti, az iránt méltán érez hálát.

Krivoss Árpád dr. nagyobb szabású tanulmánya lekötötte a hallgatóság figyelmét. Megrajzolta az iparosság életét a magyarok sátoros életétől kezdve napjainkig, rámutatva arra, hogy az iparosság változó szerepe mily erősen befolyásolja a nemzeti és a városi élet kialakulását. A nemzet mindig erős volt, amikor az iparosság helyzete megerősödött. Megrajzolta az iparos egyéniségek kialakulását az inastól, a legénységen át a mesterig. A céhek kialakulását, szigorú fegyelmét, ebből származó erejét, — amit legjobban bizonyít a munkásság mai szervezete.

A tartalmas, sok érdekes adattal fűszerezett, mégis népszerű modorban tartott előadást a kör elnöke, dr. *Hoor-Tempis* Móritz egyetemi tanár köszönte meg és megvilágította azt saját universalis tudásának tárházából vett adatok fényével. Hozzászólt még a hallgatóság köréből *Markó* Elek, aki Krivoss működését a legnagyobb elismeréssel méltatta és köszönettel adózott Krivossnak, hogy a kézműiparosság egységét készíti elő s ezzel az iparosság jólétét szolgálja.

Az előadás után az egész társaság, az iparos-vendégekkel együtt, levonult a Déli Vasút vendéglőbe, ahol a társasvacsorához terítettek és Krivoss Árpád fonyódi terméstű borát szolgálták fel, aki mint borgazda látta vendégül a megjelenteket.

A kedélyesen elköltött vacsora után, általános figyelem között mint a Budai Társaskör díszelnöke,

Dr. RIPKA FERENC
főpolgármester

emelkedett szólásra.

Ünnepe volt ma a Társaskörnek, ahol ma az iparosságnak szentelték az estét. Nagy ünnepek alkalmával, ma is 6—8 kiválasztott iparos égő gyertyával járja körül az oltárt, ami még céhbeli hagyomány. Ma is égő gyertyát gyújtottak az iparosság kiválói és ezeket kívánja felköszönteni. Mert az iparosság és a kereskedő osztály volt a városi élet tulajdonképeni megteremtője és fejlesztője s így minden városi tisztviselő szívében lobogó lánggal égnie kell a ragaszkodás és megbecsülés gyertyájának! Az iparosság szervezettsége és fegyelmezettsége teremtette meg ezen társadalmi osztály, valamint valamin a városok jólétét, ahogy most az együttérzés hiánya szülte nehéz gazdasági helyzetüket. Az iparosság köréből indult ő is politikai útjára és a hálás szeretetet átvitte magával mostani helyére, a város élére, s ezért támogat minden iparos érdeket.

Súlyosbítja a nehéz helyezetet, hogy a városi autonómia, nem mindenben fedi egészen a polgárság óhaját és törekvését, — az adózó polgárokat pedig gyöngíti a háborús évek számos üzemének konkurrenciája. Ez is szítja az iparosság sok jogos panaszát és fokozza ezt a lassú átalakulás, mely az összeomlás és forradalmak után kezdődött. Nagy adóterhekkel bár, de már is nagy eredményeket ért el a kormány, mely mindent elkövet, hogy ezeken a terheken könnyítsen az ipari hitel, a házadómentesség és más kedvezmények révén. A konszolidáció befejeztéig már rövid, ám göröngyös út vezet, de ezt az utat még meg kell tennünk. Egységes akarat, egységes front kell mindehhez, ami ma még sajnos nincsen meg, ahogy ezt az Iparkamara ügye is bizonyítja. Bármi lesz a neve ennek az Iparos fórumnak, abban egységesen együtt kell lennie az egész iparosságnak. Fölelevenithetik a Kossuth Lajos alkotta *Országos Iparos Egyesületet*, de legyen együtt minden iparos. A társadalmi rétegek mindegyike szervezetten védi érdekeit s ezért kell megteremteni az iparosság egységes szervezetét is, ami annak existenciális érdeke! Az iparosság egységére üríti poharát!

A szűnni nem akaró taps és éljen csillapultával *Máté* István a krisztinavárosi iparosság régi vezére szólalt fel. Örömmel látja, hogy a főpolgármester úr nem feledkezik meg azokról, akik segítettek elindítani az ő szekerét és kérte a támogatását abban a törekvésben, hogy az Ipar- és Kereskedelmi Kamarát válasszák ketté. Befejezésül üdvözölte Krivoss Árpádot, aki a szövetség létrehozásával hatalmassá teszi a kézműiparosságot.

Hubert Vilmos annak az örömének adott kifejezést beszédében, hogy az I. ker. Iparoskör és az I. ker. Iparosok és Kereskedők Körének elnöksége ebben a körben egymásmellé kerültek s így hamarabb érik el az integer Magyarországot.

A villamos alkalmazottak nevében Devecis Mihály üdvözölte Ripkát és Krivosst.

Kollár Gábor az I. ker. Iparoskör elnöke örömmel üdvözölte dr. *Krivoss* Árpádot és elismeréssel viseltetik az iparosság érdekében önzetlenül kifejtett működése iránt. Az iparos kör Trianon dacára, mely a társadalmi osztályok között a kapcsokat összetörte, — mégis tovább haladt a maga útján és — egy kis vargabetűvel — mint kiesapongó gyermek, visszakerült a szülői házhoz és poharát az iparosság patrónusára, Ripka Ferenc főpolgármester egészségére ürítette.

A meleg érzéssel elmondott beszéd közvetlen hatása alatt még egyszer felszólalt a főpolgármester és kedves epizódokat mondott el árva kis diák életéből, amely egy budai iparos családnál kezdődött, amit sohasem fog elfelejteni. Ez az érzés állandóan él benne, ezért nem érzett keserűséget egy pillanatra sem, amikor egyes iparosok és csoportok más keretek között vélték feltalálni boldogulásukat — ám éppen ezért látja viszont ma szívesen az iparosság közeledését, mert annak a helye itt van, ebben a társaskörben. Örül, hogy az ő családja adott most olyan egyéniséget, aki szívvel-lélekkel szolgálja az iparosság ügyét, mint az ő veje dr. Krivoss Árpád. Ujból az egységre és a közös munkára ürítette poharát.

Utána *Krivoss* Árpád dr. köszönte meg keresetlen, kedves szóval a személyét ért elismerést, akit még *Téglássy* Géza, dr. *Gündisch* Guidó, a Belvárosi Polgári Kör alelnöke és dr. *Frank* Viktor ügyvéd köszöntöttek.

Késő éjjel oszlott szét a társaság.

Budaiak Rómában

A Budai Napló minden nemes ügy szolgálatába készségesen áll s most, amikor a budai polgárság körében felmerült az óhaj Olaszország megtekintésére és Mussolini üdvözlésére, szívesen nyújtunk ehhez módot ilyen kirándulás rendezésével, amelynek megszervezését az olasz dolgokban jártas kiváló munkatársunk, *Veress* Endre dr. min. o. tanácsos vállalta, aki nemrég érkezett haza olaszországi tanulmányútjából, a melynek kapcsán ezt a kirándulást is előkészítette legkisebb részleteiben is. A 13 napig tartó kirándulás folyamán a résztvevők *Trieszten* át *Velencébe*, majd *Rómába* mennek. Az örökváros emlékeinek megszemlélésén kívül innen még két érdekes kirándulás is lesz; az egyik *Ostiába*, amely Róma tengeri kikötője s a másik a *Némitóhoz*, amelynek vizét most csapolják le, hogy láthatóvá s megmenthetővé váljanak Caligula római császár elsüllyedt díszes gályái. Ostia mellett, a Tiberis torkolatában megtekintjük az u. n. *Szent Sziget* (Isola Sacra) mintagazdaságát, amelynek az a nevezetessége, hogy azon még ezelőtt négy esztendővel váltólázas mocsár és ingovány terült el, de Mussolini tervei szerint mintegy varázsütésre dús terméstű szántóföldé változott. *Nápolyból* szintén két gyönyörű kirándulást tervezünk; az egyiket *Pompéibe*, a K. u. 79-ben a Vezuv kitörése folytán elpusztult városba, melynek megtekintése feledhetetlen a szemlélőre, a másik a páratlan szépségű *Capri szigetére* s a *Kékbarlangba*, amit mindenkinek meg kell látnia, akit jó sorsa Nápolyba vezet. Hazatérőben *Firenzébe* megyünk, másnap a *páduai* Szent Antal templomában imádkozunk, hogy aztán *Velencében* egy további kedves estét töltve *Karintián át Bécsbe* utazzunk s úgy térünk vissza *Budapestre*.

A kéthetes kirándulás részvételi díja III. osztályú vasúti jeggyel *420 pengő*, beleértve mindent (még a borravalókat is) vagyis a vasúti jegyet, menet-jövet, a szálloda- és ellátási költséget, naponta háromszori bő étkezéssel s mindenkor ¼ liter borral, a múzeumok belépti jegyeit, sőt még a kirándulások árát is. Miután Veress tanácsos minden szállodát és vendéglőt, ahol szállni meg étkezni fogunk, személyesen ismer, az ellátás kifogástalan lesz, semmire panasz nem lesz. Megjegyezzük azonban, hogy ez a szerfelett olcsó és kedvezményes ár úgy van kalkulálva, hogy *legalább harminc személy* vegyen részt a ritka szép kirándulásban, amelyet végig Veress tanácsos fog vezetni sokévi olasz helyismerete és gyakorlata alapján.

Kellő tájékozódás végett kérjük a résztvenni szándékozók mielőbbi jelentkezését levélben. Az első jelentkezés *még semmire sem kötelez*, legkevésbbé valami pénzbeli lekötöttségre vagy épen előlegküldésre s célja csupán az, hogy lássuk, kik karolják fel e szép tervet nagyrabecsült olvasóink kiterjedt táborából. Az indulást április elejére (husvétutánra) tervezzük, de erre nézve is készséggel helyet adunk a résztvevők más irányú óhajának. A résztvevők neveit minden héten nyilvántartjuk lapunkban, már csak buzdításul is, hátha rég nem látott ismerősök vagy rokonok kerülnek így össze — ha csak kétheti időre is — e gyönyörűnek igérkező olasz tanulmányi kirándulás alkalmából, melynek folyamán a Ducénál is tisztelegni fogunk, kifejezvén iránta a magyar nemzet örök háláját azért a folyton növekvő jóindulatáért, amelyet hazánk iránt tanusít.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

A pénteki borgazda társaság legutóbbi borestjén *Makkoldy* Viktor volt a borgazda, akit kedves humora révén mindenki szeret s így borestje mindig rendkívül látogatott. Mindig valami kedves új dolgot hoz, új ötlettel jön, amit tetézett *Szávay* Gyula pompás felköszöntője, amelybe ez az áldott kedélyü nagy poéta belevitte gyönyörü poézisét és lelket derítő humorát. — E hóban lesz dr. *Hendl* Adolf borestje.

Építkeznie kell a városnak is, ha már e téren jó példát mutat az állam, amelynek végtére is nem olyan eminens érdeke, hogy épen Budapest épüljön és építkezhetne épen ilyen joggal Debrecenben, Pécsett vagy Szombathelyen is, mert munkanélküli van mindenütt és ezekben a városokban is épen olyan pangásnak indult a kereskedelem és ipar, mint Budapesten. Budapest székesfővárosnak, most már komolyan és minden párttekintetet félretéve, kell az építkezési programmját megállapítania. Rá kell eszmélniök a városházán, hogy Budán a II. kerületben, ahol régi bennszülött polgárság él, még pedig gyalázatosan rossz, ósdi lakásokban, hogy itt kell úgynevezett kispolgári lakásokat építenie, ahogyan azt a legközelebbi jövőben a város vezetői elé törekvő, kézműiparosokból alakuló deputáció kérvényezni fogja. A szűkebb értelemben vett Városház lakásai ugyanesak régen épültek és nagyrészük kétszázötven évnél is idősebb. A boldogabb időben tatarozták is ezeket a lakásokat, de az utóbbi tizenöt év alatt senki sem törődött velük és azok az összeomlásig megromlottak. Ebben a deputációban intelligens kézműiparosok is részt vesznek, akik olyan lakásokban laknak, amelyekben se gáz, se villany nincsen és az illemhelyek is olyan kétszáz év előtti állapotban vannak, hogy a modern egészségügy megborzad tőle. A megrothadt padló alól a csatornák patkányai járnak oda látogatóba s a menyezetet alá kell támasztani, nehogy beomoljon. Ez a deputáció kimutatást visz magával azokról a telkekről, amelyek a város tulajdonát képezik és amelyek legnagyobb része alkalmas volna ilyen polgári kislakásos házak építésére, hogy így az illető kézműiparos költözködés esetén is ott maradhasson rendelői közelében és ne veszítse el őket, mert más, távoli vidékre kell költöznie. Ez a deputáció kétségbeesett emberekből alakul, akik adót fizetnek mindenféle címen és mégis örökös betegségekkel küzd a családjuk, mert egészségtelen és förtelmes a lakásuk. Ezt a deputációt komolyan kell fogadni, ennek a deputációnak a kérelmét komolyan és sürgősen el kell intézni.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot

tartalmazó hévviz

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA!!

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I. Attila u. 12.

Postafiók kell a Krisztinába, még pedig a központjába, a Krisztina-tér közvetlen közelébe, mert ez mégis belső Budának központja, a legforgalmasabb hely és kereskedelmileg is a legjelentősebb. A tabáni postahivatal és a szénatéri postapalota távol esnek ettől a körzettől és nem is kívánható, hogy ajánlott levelek s más ilyen kisebb jelentőségű kérdéseket ez a központi városrész időfecsérléssel és vilamos költséggel tetézve, intézhesse csak el. Régi panasza ez a Krisztina belső részének, ahol ezelőtt a Roham-utca sarkán nagyobb postahivatal volt, a mai Auguszt helyén. Ezt elvitték, de még sehogy sem pótolta a hiányt az igazgatóság, holott a polgárság több száz aláírással ellátott kérvényt nyujtott be, de választ eddig nem kaptak, sem pedig választpótló intézkedés nem történt.

PÉNZKÖLCSÖNT budai és környékbeli ingatlanokra előnyös feltételek mellett gyorsan folyósittatunk,

INGATLANOK adás-vételét szolidan és eredményesen elintézi

GELLÉRT, Teréz krt 46. I/4

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyarán kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerüen készitett valódi grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerüen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

ÉNGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Mozart halhatatlan remekműve, a *Requiem* kerül előadásra a Fővárosi Vigadóban január 29-én, kedden este a *Szent István Bazilika* énekkara, *a Mozart* Egyesület zenekara, továbbá *Kreszné Sztojanovits Lili, Kasics Ilona, Földes Pál* és *Ferter Miklós* közreműködésével. Vezényel *Demény Dezső*, pápai kamarás, elnök. A zenekar ezenkívül *Mozart* „Titus" operájának nyitányát és a gyászzenét játsza. *Mozart gyönyörű kompozíciói iránt érthető nagy érdeklődés mutatkozik.* A hangversenyt Rózsavölgyi rendezi.

Gyász. *Kuncze* Ödön régi nagyhírű óbudai vendéglős, a budai vendéglős ipar egyik vezére, január 14-én meghalt. A nagyszámú rokonság és a jóbarátok mély részvéte mellett temették el e hó 16-án az óbudai temetőben.

Berényi János szabómester, a II. ker. Iparoskör tiszteletbeli elnöke, e hó 16-án, hosszas szenvedés után elhunyt. A sírnál *Váli* Gábor búcsúztatta el nagyszámú iparostársa részvéte mellett.

Régi panasznak vette elejét most a *Philadelphia* kávéház tulajdonosa, *Szabó* Sámuel, azzal, hogy központi melegvízfűtést vezetett be és ezzel elérte, hogy állandóan egyformán temperált hőfok van a kávéházban, még a hatalmas ablakoknál is, amelyek azelőtt sugározták be a hideget. Végre a *Philadelphia* kávéház Buda legforgalmasabb helyén első helyen áll s így elsőrendű érdeke volt, hogy a nagy kávéház fűthetése és megfelelő szellőztetése biztosítva is legyen és szabályozható is legyen. A *Tóth Imre és társa* cég gondos tanulmány után bravurosan oldotta meg ezt a kérdést. Két ventillátor szíva ki az elhasznált, füstös levegőt és helyébe két másik ventillátor gőzzel melegített friss levegőt hajt a kávéházba, ahol néhány pere alatt felfrissül így a levegő, amelyet viszont az ablakokmenti és a belső részeken elhelyezett fűtőkészülékek egyenletesen melegítenek át. *Szabó* Sámuel, a kávéház tulajdonosa nagy anyagi áldozatokkal háríttotta el így régi előkelő törzsközönségének régi panaszát.

A hernyók nagy pusztítást végeznek a budai hegyvidék gyümölcsöseiben, az ellenük való védekezés egyik módja pedig az énekes madarak védelme. Budapest lakói, a kirándulók, a nyaralók az énekes madarakat nemhogy védenék, hanem azokat kővel hajigálják, légpuskával, gummipuskával lövik és pusztítják. Budapest lakóit a madarak védelmére ma még nevelni kell. A lakosság nevelése végett kérték a hegyvidéki egyesületek, hogy úgy a zugligeti mint a hűvösvölgyi végállomásnál egy-egy madáretetőt állítson fel a város, amelyen elhelyezett táblák felhívnák a kirándulók figyelmét a madarak kímélésére és etetésére. Bár az éneklő madarak inkább az erdő sűrűbb és csendesebb helyeit szeretik, mégis a madáretetők felállítása a zajosabb végállomásoknál kívánatos, mert ott a közönség egy részének kevesebb alkalma van arra, hogy vadászszenvedélyét kielégítse és a madarakat pusztítsa. Így talán elszaporodnának az énekes madarak a budai hegyvidéken.

Gazdaságtani furcsaságok címén tart előadást e hó 24-én este 7 órakor dr. *Hoor-Tempis* Morite egyetemi tanár a Budai Társaskörben, amely előadásra vendégeket is szívesen lát a társaskör elnöksége. Előadás után társasvacsora lesz.

Nagysikerű táncestélyt rendezett a I. ker. Iparoskör „Bercsényi" cserkészcsapata f. hó 19-én a Budai Kath. Legényegylet helyiségében.. A budai iparosközönség fiatalsága nagy számban vonult fel s hallgatta végig a rendkívül szórakoztató műsort, mely után a legjobb kedvben folyt a tánc virradtig. Dr. Ripka Ferenc főpolgármesternek, a bál fővédnökének megjelenése emelte az estély fényét, mely ekép erkölcsiekben és anyagiakban is nagy sikert eredményezett s szép összeget juttatott a cserkészcsapatnak nyárra tervezett angliai kirándulásához. A rendezést maga *Junger* Ferenc elnök irányította nagyszámú rendezőgárdával.

A Máriakő kápolna Egyesület, Akvincum jövendő egyházközsége a kis kápolna nagyobbíthatása érdekében kedélyes tea-délutánt rendezett a szentendrei-úti iskolában jan. 13-án, ahol önzetlen működvelők arattak nagy sikert.

Az öreg cserkészek az I. ker. Iparoskör 148. sz. cserkészcsapata javára *Ripka* Ferenc főpolgármester fővédnökségével január 19-én műsoros táncestét rendezett kiváló siker mellett a Budai Kath. Legényegyletben.

A ródlizás a legegészségesebb sportok egyike, de ami a Zugligetben történik, ahol ezer és ezer veszély között — csak a kocsiutakon, ródlizásra tehát nem alkalmas terepen — gyakorolható ez a sport, az hajmeresztő. Rendes ródlipálya hiányában minden vasárnap a szerencsétlenségeknek egész tömege fordul elő. Épen ezért *állandó városi ródli-pálya* építését kérte *Eperjessy* István dr. indítványára a Virányos-Kútvölgyi Egyesület, fölkérve agilis elnökét, *Perczel* Béla kormányfőtanácsost, hogy ezt a városnál szorgalmazza. A sportolók testi épségének érdekében feltétlenül kívánatos lenne, hogy a Zugligetben a végállomás közelében akár magánosok, akár a Bszkrt, akár a székesfőváros *kizárólag ródlizás céljait* szolgáló pályát létesítene. Erre igen alkalmas lenne a gyönyörű fekvésű *Hunyadoromnak* a végállomás felé eső lejtője. Kétségkívül áll, hogy ez a ródlipálya kedvező hóviszonyok mellett — eltekintve attól, hogy ez a város lakói egészségének ápolására is szolgálna — a vállalkozónak vagy a fővárosnak igen szép jövedelmet hajtana és Budapesten a gyönyörű téli sport fejlődését is lehetővé tenné.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Imrédy Béla dr.-t** a *Magyar Nemzeti Bank* igazgató-helyettesét a főtanács igazgatóvá és az üzletvezetőség tagjává nevezte ki. *Imrédy Béla* a *Magyar Nemzeti Bank* egyik legfontosabb ügyosztályának, a közgazdasági osztálynak állott az élén és ezt a kultúrális osztállyal egyetemben páratlan szakértelemmel és nagy agilitással vezette. Kinevezése osztatlan örömet keltett az egész közgazdasági életben.

* **Fonciére Általános Biztosító Intézet,** hazánknak 1864-ben alapított egyik legnagyobb biztosítási vállalkozása; felismervén a budai közönségnek érdekeit, december 1-ével *Budán, a Szilágyi Dezső-tér 6. sz.* alatt külön főügynökséget állított fel, amelynek vezetésével *Szibinkits György* urat bízta meg. Az új képviselet működését megkezdvén, máris figyelemreméltó üzletkörre tett szert és mindennemű biztosítási kérdésben készséggel áll rendelkezésére a polgárságnak.

* **A Magyar Általános Takarékpénztár r.-t.** — mint ismeretes — a legutóbbi tőkeemelése alkalmából az ismert és előkelő *J. W. Seligman & Co.* newyorki bankház a takarékpénztár részvényeiből egy nagyobb paketot vett át azzal, hogy e részvényeket az amerikai investor-közönség körében plaszirozni fogja. A rénzvények elhelyezése *„American Share"*-ok kibocsátása formájában még december 20-án megtörtént. A *Magyar Általános Takarékpénztár* 28 ezer darab *American Share*-je került forgalomba, ami 140 ezer darab részvénynek felel meg, miután 5 darab részvényt vontak össze egy amerikai részvényre. A *Magyar Általános Takarékpénztár* vezetősége joggal lehet büszke erre a nagy nemzetközi tranzakcióra, amely az intézet pozíciójának újabb megerősítését és előretörését jelenti.

* **A Bohunicky Bank** megvásárolta a *Sósfürdő* részvényeinek túlnyomó részét, amennyiben 8824 részvényből 8819 részvényt vett meg, darabonként 1 pengős vételáron és ezáltal a *Sósfürdő* a Bohunicky Bank birtokába jutott. A Bohunicky Bank a vételáron kívül természetesen átvállalta a *Sósfürdő* összes adósságait és a Hollandi *Burgers Bankház* által nyujtott 850 ezer hollandi forintos kölcsön összes amortizációs és kamatkötelezettségeit. A tranzaktió révén a *Bohunicky Bank* csaknem a százszázalékos majoritást tartja tárcájában. A Sósfürdő cégbejegyzésének új szövege *Erzsébet Sósfürdő és Forrásvállalat r.-t.* A vállalat ügyvezető igazgatója Bohunicky Rezső lett, igazgatója pedig *Csima* Imre, a Bohunicky Bank cégvezetője.

* **A Pesti Hazai Első Takarékpénztár** a mérlegmegállapító igazgatósági ülés információnk szerint január 23—26. közötti napokban fogja megtartani, amely után az intézet nyomban publikálni fogja mérlegét és zárszámadásait, míg a közgyűlést valószínűen február 6-ára hívják össze.

* **A Magyar Olasz Bank** az *Arad-Csanádi Vasútak* és a *Gyulai Helyiérdekű Vasútat* eladta a román kormánynak. Ezen tranzakció is azt a célt szolgálta, hogy az intézet mostani mobilitását felfokozza és további friss tőkével szaporítsa akcióképességét.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte ések, biológiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kesztítése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon 2-3-9.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami díszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
•••
FEGYVERJAVÍTÁSOK
•••
SPORTCIKKEK
•••
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

ROZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését es evi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat es dugványokat.

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körut 151.

LURIE és TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III, Fő-tér 1 Telefon: Aut. 623-89

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BADOGOS ÉS SZERELŐ
I PÁLYA-U. 7

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
I, Krisztina körút 91 sz. fiskja II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készitményeit

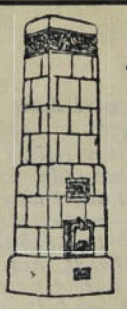
Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megbizható régi ismert
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horvát-utca 29
Telefon Automata 518-23

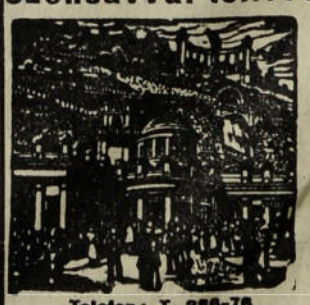
LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyaszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Ielkiismeretes kiszolgálással

ÜVEG
és Porcellán
dísznűáruk
Tisztviselőkrek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7.,
BUDÁN.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirű céghez.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok — Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is. Lipót 986—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telitve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában. Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló 1903—1928. XXVI. évfolyam, 1929. január 20.

II.

Huszonöt év Buda történetéből

Mi kell Budának?

(Folytatás)

Művésztelepet Budának. Kedves ötlete volt a háziuraknak, még tíz évvel ezelőtt is, hogy a szobrásznak a pincében a helye, a festőnek pedig a padláson. Ha volt a házukban egy vizes pincehelyiség, kályhát állítottak bele és elnevezték szobrászműhelynek; — a padlás, mely már senkinek sem kellett, nagy ablakot kapott és kész volt a festőműterem: „Atelier!" Érdekes, hogy elnevezésük miatt ezek a dohos pincék és a háztetőn lévő tyúkketrecek csak háromszoros árban voltak kaphatók. Mi fog most jönni, ha majd a békében felszabadul a házbérsróf. Műterem magánházakban igen kevés van Budapesten, különösen Budán s ezek egy része — a használható modern műterem, melyhez rendes lakás is járul — festő vagy szobrász számára megfizethetetlenül drága. Bizony szoríthatna egy kis helyet Óbudán vagy bárhol Budán a város és mint háziúr sem járna éppen rosszul, mert a művész pontos fizető, ha műhelyéről van szó. Sokba nem kerülne és ki is fizetné magát. A városnak meg is van már a praxisa. A város századosuti művésztelepét jól építette, s csak egy hibája van, hogy nagyon kicsiny. A Gellérthegy alján van ugyan egy műterem-bérház, de az a mellett, hogy szűknek bizonyult, állandóan úgy is túlzsúfolt. A várbazári boltajtókat pedig nem lehet műtermek közé sorozni. A majd épülő új városrész képe is friss színt nyerne egy kis művésztelepel. De mindenesetre jó volna már most tervbe venni, míg a hóborított mezőkön hely van. Jelöljünk meg egypár házhelyet ezen a most még nagy fehér hullámos papiroson, azoknak a társadalmi csoportoknak a számára, melyek legkevésbbé szervezettek és legnagyobb szükségük van menedékhelyre. *(Unghváry Sándor.)*

(1917 febr. 15.)

Siklóvasutat a Szépvölgybe sürget a völgyet körülzáró hegyvidék. Az ujlaki templomtól a Szépvölgy-utcában fel a Gugerhegy felé és onnan le Hidegkútra, mely ott a közúti villamosba kapcsolódnék. Igy lenne könnyen és gyorsan megközelíthető a világ csepkőbarlangjai között negyedik helyen álló csepkőbarlangja s igy lehetne e romantikus vidéket kiránduló-látványossággá kiképezni. A Szépvölgyi utat azonban már most azonnal kellene megépíteni, mert a vízmosás állandóan hordja le a földet, úgy hogy jövőre se út, se hegy, se völgy nem lesz már ott, hanem szép vegyületben együtt a templomtól a Dunába igyekvő széles csatornában. 1918. máj.11.

Népszálló kellene Budára is. Mert ne higyjék a város urai, hogy a porhintő rendszerük szerint fölépített egyetlenegy népszálló elegendő ennek a sok ezer embernek, akiknek nagy része lakásmizériákkal küzd. A hónapos szoba megfizethetetlen s a lebontott Tabán fölépítetlen. Hol óhajtja elhelyezni a város azokat a tisztességes iparossegédeket, akik modernül gondolkodnak és adnak valamit a lakásukra? Ma már a tiszta, önérzetes munkás is jobb lakást keres, de nem kap és nagyon rá volna utalva a népszállóra. Csakhogy az Aréna-uti szálló messze esik Budától s az egyetlen megoldás volna egyelőre külön népszállót építeni Budán s azután pedig kerületenkint egyet.

(1916 nov. 26.)

Mentő-állomás Budán. Régóta érzett szükségesség, ami panaszló sürgetés formájában a Mentőegyesület választmányi ülésén újólag felhangzott: budai fiókot létesítsünk. *Karácsonyi* Jenő gróf és *Baránski* Gyula dr. évek óta fáradoznak e cél elérésében, mely most már rövid időn belül megvalósul — ha szerencséje lesz Budának. (1911 szept. 15.)

Uj gázgyár kell, mert a mai budai gázgyár nem elégíti ki a szükségletet. Ezt állapították meg Wartha Vince, Pfeiffer Ignác műegyetemi tanárok, akiket a közgyűlés utasítására a tanács felkért, szakvélemény adására. A tanács inkább a budai gyár bővítését szeretné, ami ellen azonban lapunk a budai polgárság érdekében a legerélyesebben tiltakozik, mert nem tűrhető, hogy a város belsejében állandó fertőzés, szennyezés veszélyeztesse a lakosság egészségét.

(1903 máj. 15.)

A kigondoló hivatalt

decentralizálták a városházán s az külön fiókokat állított minden ügyosztályban. A nagy dollárkölcsönök hírére minden osztály sietett valamit — kigondolni és olyan fantasztikus tervek kergették egymást, hogy szinte káprázott a tátott szájú polgár szeme. De amint hogy nincsen Budapestnek egységes szabályozási terve, éppen úgy nincs egységes városfejlesztő terve sem. Nem is lehet, mert e kettő szorosan összefügg. A városszabályozás csakis következménye az öntudatos, nagyvonásokban megtervezett városfejlesztési programmnak. De ki csinált itt valaha ilyen városfejlesztő programmot?

Most aztán pláne egymásra igyekeztek licitálni az egyes ügyosztályok és a kerületi elöljáróságokon elképedve látták, hogy mi készül a városházán. De jött a Széchenyi-fürdő hideg zuhatagja és egyelőre elmosott minden tervet. A beruházási programmból csaknem minden tételt törültek. Még az okvetlenül szükségeseket is. Ez aztán a másik véglet.

A kerületi elöljáróságok mindegyike tisztában van saját kerületének szükségleteivel. Előterjesztéseiket azonban nem veszik komolyan a városházán. Pedig a kerület és az ő választmánya volna tulajdonképpen az első hivatalos szervezet, mely a központot tájékoztatná az illető városrész szükségleteiről. Ez adná a mindennapi életet, viszont az ünnepnapot adná a központ nagyszabású városfejlesztő programmja, amelynek reá eső részét jól feldolgozná a kerületi választmány.

Talán megoldja ezt a kérdést az új fővárosi törvény, ahol az autonómia nem lesz jelszó és köpönyeg, hanem reális valóság s a központi autonómia nem lesz a kerületi autonómiák elnyomója.

A városfejlesztő programm és az egységes szabályozási terv hiánya még rengeteg pénzbe fog kerülni a fővárosnak, mert nemcsak a saját területére, hanem a vármegye és az állam segítségével, ennek a nagy programmnak alapján kellett volna fölépülnie a közvetlenül szomszédos, ma már Budapesttel szervesen összenőtt Ujpest, Rákospalota, Pestújhely, Rákos-Szentmihály, Mátyásföld, Kispest, Szentlőrinc, Erzsébetfalva, azután Albertfalva, Budafok és Csillaghegy nevű telepeknek, amelyek bevonása egy csapással az első városok közé emelné Budapestet.

A siránkozás a mult bűnei felett hiábavaló, kárba veszett fáradság. Nem ez a feladatunk.

Nekünk reá kell mutatnunk azokra a motívumokra, amelyek e városfejlesztési programmhoz az alapokat megadják.

Budán erre könnyű rámutatni. Buda a fürdőváros, ez adja meg nemcsak jellegét, de polgárságának a jobb kenyeret. Ennek a vezéreszmének kell alárendelni mindent, a meglévő természetes alapokon és akkor a dunántúli város minden része Csillaghegytől Budafokig megkapja azt a vezetőgondolatot, amelyet ki kell fejlesztenie, összhangot keresve és találva a szomszédos részekkel. Lesznek egész Budára vonatkozó rendelkezések és lesznek csupán az egyes kerületekre vonatkozók. Mert más a hivatása Kelenföldnek, mint a Várnak, — más a Krisztináé és más a Vízivárosé. De még Ujlaké is más, mint Óbudáé. Igy vagyunk a hegyvidékkel is.

Kereskedelmi és gyárváros csak a Kelenföld lágymányosi részén épülhet. Idevaló a kiállításokat felölelő terület és ide épül a Stadión. Dunapartja kikötőváros, Sasad és a Gellérthegy déli része a nyaralóhelye. A borárostéri híd tengelyében épült kelenföldi sugárút a városrész tengelye, mely kifejleszti a keserűvíz források körül a magyar Karlsbadot, világhírre fejleszti a Sósfürdőt és Pest belsejéből visz az új nagyszabású Déli pályaudvarhoz, mely a Dunántúl forgalmának lesz a lebonyolító helye. Ettől a sugárúttól északra és délre két nagy parkra van szüksége.

A Tabán adja a királyi vár méltó keretét és a Belváros depándánsza. A belvárosi kereskedő és vállalkozó napi munkáját itt piheni ki. Ez a hivatás átterjed a Naphegyre is.

A Krisztinaváros már él a hivatásának. A nyári színház ott marad, ahol van, a kőszínház a Vérmező felső csücskén épül fel. A Vérmező, Buda fürdőváros világszép parkja és ez adja meg az egész városnak a fürdő jellegét.

A Víziváros dunaparti gyógysétánya, gyógy-szállodái adják a kapcsolatot a felső és alsó hévizek között.

A dunaparti gyógysétány központja lesz és megállítja a hanyatló Víziváros elértéktelenedését. Akkor kerülhet sor a Halászbástya kiépítésére a Corvin térig, a Dunáig.

Ujlak a kertváros és méltó kerete a felső hévízi fürdőknek.

Óbuda egy nagy vidék kereskedelmi centruma, gazdasági akadémiával. Őstörténelmi kerete és ősfürdője, az esetleg ideépülő Stadiónnal, ide telepített ügetőverseny pályával és külön vasúti hálózatával, egyike lehetne Kelet-Európa érdekes városainak.

Akvinkum és a Római-fürdő között épül majd fel az ideális kertváros, amelynek a Dunaparton lesz méltó nagy, széles, szép korzója.

Ennek különös szépen kell fölépülnie, lehetőleg turáni stílusban.

A hegyvidék marad továbbra is e világváros tüdeje és klimatikus gyógyhelye.

Ahogy ez a számunk is bizonyítja, ez a hegyvidék már megmozdult és ki fogja küzdeni az őt megillető jogokat.

Budára kell hozni minden egyetemet, minden főiskolát, mert idealisabb iskolákat el sem lehet képzelni, mint olyanokat, amelyek fürdőhelyen állanak s ott laknak hallgatói. Ezt is és az idegenforgalmat is intenzíven szolgálhatnák itt a nyugdíjas családok.

Nagy vonásokban ez a jövendő Buda. 1927 ápr. 16.

A vár

A legnehezebb probléma Budán a Vár. Itt mindig csak negatívumokat hallottunk. Azt, hogy mit nem szabad a Várban csinálni. Soha senki arról nem beszélt, hogy mit szabad, mit lehet és mit kell a Várral csinálni. Pedig égető probléma ez is, mert a Vár Budapest kirakatja. Budapest látképe a Vártól függ. A királyi palota szép, de nem a Várnak megfelelő, hegyi stílusban épült. A Városligetbe való fejedelmi kastély. Ez azonban már megvan és senki kedvéért lebontani nem fogják. A királyi palotán kívül, a többi részre vonatkozó vélemények egymást ütik agyon. A kialakult közvélemény szerint a Várban magas épületet emelni tilos, — a most ottlevő apró házakat lerombolni tilos. Ezeket a nagyrészt értéktelen épületeket kinevezték műemlékeknek. Van köztük egynéhány, de a többi lerombolni való, értéktelen viskó, mely a török hódoltság utáni lakásinségnek köszöni vályogos létét. Stílustalan tákolmányok, rosszul épült szobákkal, lehetetlen beosztással. Komoly szakemberek véleménye szerint ezeket nem csak lehet, de le is kell rombolni. Nem méltók a Várhoz. Helyükbe igenis épülhetnek magas házak, de nem a Teréz-körút stílusában, hanem megfelelő várbeli stílusban. Nagy és fontos tanulmány tárgya a Vár és ezt külön rá kellene bízni valamely zseniális építészre, aki ott az egészet, minden részletében megtervezné. Külön iskolát alapítana e célra, mert egy ember, egy élet ehhez kevés.

(1924 szept. 30.)

A Nándor bástya végleges rendezése most már elkerülhetetlen, mert ma-holnap elkészül az Országos Levéltár új nagyszabású palotája, mely megváltoztatta Buda szilhuitjét, és — rendezni kell a palota környékét. Vártuk, hogy szóvá teszi ezt valaki a városházán, esetleg a következő interpelláció alakjában:

„Van-e tudomása a tek. Tanácsnak, hogy a Vár legszebb részén, az államnyomda háta mögött egy — Ferdinándról elnevezett — Nándor nevű bástya van, amelyről panorámába való kilátás nyilik a Rézmálra és Rózsadombra? S ha van, akkor bír-e tudomással arról is, hogy ez a bástya, mely egy városrész legkedvesebb sétálóhelye lehetne, oly elhagyatott állapotban van, mint Drinápoly valamely bástyája, — hogy megközelíthetetlen és világítás nélkül való, — hogy oda csak nagy kerülővel juthatnak el a szerelmes dadák, — hogy nincs egy feljárója s még lépcső sem vezet a Mátray-uteából a Lovas-utra? Most épül a bécsi-kapu sarkán az új Országos Levéltár s hajlandó-e intézkedni, hogy ez alkalommal rendeztessék ez a bástya, mint a Bástya-sétány folytatása valamelyes művészi kivitellel, hogy méltó — még ha egyszerűbb is — folytatása legyen a Halászbástyának, melyhez föllehessen jutni a Batthyány-utcából, a polgárság örömére s a város díszére?"

Egy ilyen kicsi kis interpellációt megérdemelne az új levéltári palota, maga a szép kilátást nyujtó bástya és — a bástya alatt elterülő városrész lakossága.

(1918. aug. 18.)

TABÁN

Sem a külföldi tőke, sem a város, sem az állam nem építheti föl a Tabánt — Nincsen pénze

A Várhoz kapcsolódik közvetlenül a Tabán problémája.

Szintén nehéz, komoly téma és egyáltalán nem bízható laikusok kezére. Erős előtanulmányt igényel és nem hiszem, hogy ezt a kérdést a városházán, a hivatalos órák idején meg tudják monumentálisan oldani. Ez nem a bürokrata építészek feladata, mely paragrafusok alapján intézhető. Ennek is zseniális, egész ember kell.

Két megoldás van.

A Tabán kérdését rábízhatjuk az időre, mert a város belsejében fekvő terület előbb-utóbb okvetlenül beépül. Valószínűleg szép is lesz. Modern város. Lent nagy bérpalotákkal, fent a hegyoldalban villaszerűen. A város sürgősen csináltassa meg a fő utakat, lássa el azokat közművekkel és adja el a telkeket veszteséggel. Az ügyetlen városfejlesztő politika és a háború oly méregdrágává tették ezeket a telkeket, hogy bérházakat azokon haszonnal építeni már nem lehet.

Húsz év előtt elég jól megfizette a város ezeket a telkeket és viskókat. Húsz év alatt ez a befektetett tőke megduplázódott. Most a telkek felét utakra és terekre kell felhasználni s így a befektetett tőke ismét növekedik 50 százalékkal. Szóval: az a néhány négyszögöles telek, amelyet 25 ezer K-ért vett meg a város, ma már duplájára, 50 ezer aranykoronára emelkedett a kamatveszteség révén és a szabályozás ismét 25 ezerrel emeli, vagyis mai értéke 75 ezer aranykorona. Ezt 50 százalékkal drágítja meg az építendő közművek révén minden telekre eső költség.

Ennek daeára idővel ezek a telkek el fognak kelni, — esetleg olcsóbban — és a Tabán lassan, de fölépül. Ez is megoldás — úgy-e — és nem kerül fejtörésbe.

A másik mód az volna, hogy megfelelő kölcsöntőkével a város vagy az állam építi fel. A belügyminiszter úr most jelentette ki, hogy a Tabán kiépítésére — nincsen pénz. Tehát az állam nem építi fel. De hát a városnak sincsen pénze és a felveendő kölcsönökből a legsürgősebb közműveket sem tudja megalkotni s így a városnak a Tabán kiépítésére — sincsen pénze. Idegen, külföldi spekulációnak pedig egy egész városrészt, a város kellő közepében, a belváros mellett — kiszolgáltatni éppenséggel nem lehet. Tehát idegen pénzzel nem lehet fölépíteni. De kölcsönpénzen sem építhető fel a Tabán, mert ez enormisan megdrágítaná az építkezést s ezzel a lakásokat is.

Ezekkel a körülményekkel pedig szigorúan le kell számolnia mindenkinek, aki a Tabán kérdésével foglalkozik.

A pártkörökben, szivarszó mellett fölvetett kacér eszméket a pártkörből ki se szabadna vinni, nemhogy a pártsajtó révén világgá kürtölni.

Becsey Antal megmondotta e napokban, hogy a város és állam mint házépítő háziúr nem rokonszenves jelenség. Nem is föladata. Ezt jól tudják fent és talán csak a városházán nem tudják.

Ujabb megoldásokat kell keresni, hátha egy városfejlesztő alchimista ismét föltalálja a puskaport!

(1924 szept. 30.)

Szegényes park a Horváth-kert, mely az I. kerületnek egyetlen belső parkja, eltekintve a Döbrentei-tér fiatal ültetvényeitől és a meredek elipsztől, ahol Budán az Alagút feletti domboldal sétányát nevezik. Árnyas, kellemes park tulajdonképen csak a Horváth-kert. Igazán kert, falusi kert, amit petróleum-lámpák világítanak. Rozoga kerítése a Krisztina-körúton szintén falura vall. Legérdekesebb, hogy a körúti közönség kerülni kénytelen az Attila-utcának — ahogy egy olvasónk írja, — mert a színházi lejárón kívül a tulajdonképeni Horváthkertbe csak az Alagút-utcából, vagy az Attila-utcából lehet bejutni. A Tornacsarnoktól a színházig fájó szívvel néz be a léces kerítésen a sétáló közönség, mert a kertbe csak kerülővel juthat be. Aki beletalál, az jól is érezné magát, ha egy pohár tejhez, kávéhoz jutna, valami kis kioszk-féle helyen. Csakhogy itt sósperecnél egyébhez nem jut sem a gyermek, sem az agg. Mint ahogy illik is a Buda nevű faluhoz. (1913 július 9.)

A Pasaréti Egyesület ugyancsak nekifeküdt a Pasarét minden bajának — most meghívta volt a város urait, Folkusházy alpolgármestert, Barczen tanácsnokot (aki különben is szívesen áll kötélnek) és Charman főjegyzőt, akiket az egyesület több számottevő tagja és Ziegler Géza kormányfőtanácsos vártak, hogy bejárják ezt a most fejlődő vidéket. Először a vizivárosi elhagyott temetőben, az ott nyitandó Kútvölgyi-utat, azután a főútvonallá kiépítendő Ákos-utcát, a Debrői-utat, felette a Biai- és Bimbóutcákat, végül az Ákos-utca folytatását képező Héjja-utcát és Eszterutcát járták be. Meg is állapította a bizottság, hogy az Ákos-utcát és folytatását, a Héjja-utcát egyelőre 12 ölnyi szélesre építik ki sürgősen és maguk a városi urak csodálkoztak legjobban, hogy ez még mindig nem történt meg. Rendeznek ott minden utcát, de főleg a Bimbó-utcát, amivel hozzáférhetővé teszik ezt a szép és közelfekvő városrészt.

(1926 szeptember 4.)

Mi volt és mi lesz?

A Tabán multja és jövője

Mi is a Tabán lebontásának a története?

Építkezési konjunktúra volt Budapesten a mult évtized első éveiben, a háború előtt. Erősen építkeztek Pesten. A szabadpolgári körben akkor még, Szebeny idején, erősen lüktetett az élet. Palóczy Antal, a nagyemlékű építész pompás tervet készített a Tabán alsó részének szabályozására. Az itt uralmon levő szabadpolgári párt vezérei kedves alkalmat láttak ebben a szavazók erős lekötéséhez és kiadták a jelszót: — A Tabánt föl kell építeni! Közgyűlési felszólalások, polgári gyűlések sürgették a kezdést s a városházán lázasan készültek a tervek papiroson és gipszben. Ott mindent tudtak, mindent ismertek, csak éppen a tabáni népségárságot nem ismerték. Valamikor rácok lakták, aztán kiszorította őket a hajósnép benépesítete az elpusztult Tabánt. Groteszk házakat tákoltak itt össze, egymás hegyén-hátán, de török eperfa állott minden oldalon. Galambot, kecskét tartottak, esténkint a kapu előtti padon gitároztak, nyáron a Dunán éltek, télen bent találtak olyan munkát a városban, amihez izmos emberek kellettek.

A városházán tudni kellett volna, hogy ezek az emberek ragaszkodnak az ő összetákolt különös kalibáikhoz. Azt is, hogy ezek elvesznek, ha elszedik házaikat, mert nem tudnak megélni a galamb és kecske nélkül. Mégis kisajátították a viskóikat. El is pusztultak. Ninesenek sehol. A kapott pénzből mindegyik vett egy aranyórát, aranyláncot, talán új harmonikát is és a többi pénzt egykét télen át elmuzsikálták, elmulatták, szépen, csendesen. Azután cladták az órát, végül a láncot is. Most aztán se pénz, se aranyóra. Ők maguk is világgá szóródtak, ahol olcsóbb az élet, Bajára és Apatinba és elvesztek mi ránk örökre. Némi városépítő bölcsességgel ezeknek nem pénzt, hanem más telket és azon új házat, a régi mintájára, kellett volna adni, valahol az összekötő-híd mellett, a téli kikötő partján, ahol ma egy új pitoreszk városrész állana, amit még az idegenek is megnéznének. Még az utcaneveket is átvihették volna s ma ott kevélykedne a Holdvilág-utca és az Aranykacsa-utca. Nem vált volna földönfutóvá annyi derék budai polgár.

A Tabánt pedig bontani kezdték, amíg a világháború azt nem mondta: — Csitt!

Ki maradt a Tabánon a régi közül?

Ha sokat mondok, 30—40 olyan család, amely mint iparos vagy kereskedő nem vette észre a pusztulást s nagyrészben tönkremenve, a „Maradá''-nál fojtja borba a bánatát. Ezeknek kell két-három egyszerű bérház, ott elférnek! Kisigényű emberek, kis jövedelemmel, olcsón kell lakniok! Valamikor gazdag plébániája volt, ma a pap nem tud megélni ott. Még a patikus is elvándorolt Pestre, pedig a gyógyszertára 200 éves, híres patika volt.

A többi lakója a mai Tabánnak túlnyomó részben hajótörött ember, aki ide menekült, megbújt, de édes kevés köze van a Tabánhoz. Nem mondja senki, hogy világgá kell őket kergetni, de ha olcsó lakáshoz jutnak máshol, nines ok miattuk keseregni. Legkevésbé a Szabadpolgári Körnek, amely akkor olyan intézkedést provokált, amelynek nem látta a végét és amit siralmasan fejezett be a világháború.

Tehát őslakosság sinesen, mely a saját őserejéből tudná fölépíteni a Tabánt.

*

Azt mondottam, hogy új módokat kell keresni. Uj eszméket, új gondolatokat.

Csakhogy a városházának tanácsot adni nehéz. Ott minden kívülről jövő eszmét, tervet már azért sem fogadnak el, mert kívülről jött. Pedig lépésről-lépésre menve, meg lehetne találni azokat a tényezőket, amelyek a Tabánt nemcsak fölépíthetnék, de föl is építik, még hozzá nemzeti alapon, a legméltóbban.

Tisztázott kérdés, hogy idegen külföldi tőkének átengedni ezt a városrészt nem lehet, a kölcsön nagyon drágítaná, nem építheti föl a város és az állam sem.

De talán fölépítheti az ország, maga a nemzet.

Mielőtt felhördülnének, uraim, ott a városházán és kimondanák e tervre a halálos ítéletet, — álljunk meg egy szóra!

Nem fantasztikumról van itt szó, hanem egy praktikus ideáról, mely hasznára válna minden törvényhatóságnak, a magyar kulturának és olyan speciális értékű városnegyedet teremtene Budán, amilyen nines az egész világon. A jó oldala az, hogy pár levélbe kerül csupán a kísérlet.

Budapest székesfőváros tanácsa átiratban megkeresi az összes törvényhatóságokat azzal a kérelemmel, hogy a királyi palota környezetének díszítése és nemzeti karaktere érdekében építsen házat a tabáni lejtőkön. A gazdagabb törvényhatóság nagyobb szabásút, a szegénynyebb szerénynyebbet. Ezekben a törvényhatósági palotákban, amelyek minden törvényhatóság területén kialakult építési stílusban épülnének, volna néhány szobája a törvényhatóság urainak, — főispánnak, polgármesternek és a hivatalosan Budapestre járó tisztviselőknek. A földszinten épült üzlethelyiségek egyikében árusítanák azokat a különlegességeket, amelyek országos hírű specialitások. A valódi liptói túró, a tokaji aszú, hegyaljai bor, az árvai ostyepka, a balatoni fogas, a tordai pogácsa, a kecskeméti gyümölcs, a debreceni kolbász, a szepesi pisztráng, a nógrádi gomba, a vingai bonbon, a soproni alma, a munkácsi torma, a szegedi paprika, a kalotaszegi és matyó varrottas így került volna piacra Budán. Sok ember jutott volna kenyérhez. A II—III. emeleten lett volna néhány szoba az odavaló tehetséges, de szegény diákok részére, akik az egyetemre jöttek. A többi lakást pedig kiadnák a pesti és budai lakosoknak.

Még az ország geografiai elhelyezkedését is meglehetne ismételni itt és mellékelve Tabán tervrajzát, a Gellért-hegy oldalába kerülnének — fekvésük szerint a felső megyék és városok — míg a völgybe jutna Pestmegye, Csongrád, Csanád, a Bácska, a Bánát, Szeged, Szabadka. Mindenki megválaszthatná a helyét és itt állana Nagy-Magyarország — kicsiben. Ami most megszállás alatt van azok számára parkírozott helyet tartanának fenn. És a város adná e célra olcsóbban a telkeket.

Es mindezt egy levéllel el lehetne intézni a belügyminiszter úr támogatásával.

Ez nem zárná ki, hogy ott magánosok, régi családok, főpapság és más ne építkezzék, aki a telek árát megfizeti.

Bizonyára megteszi mindegyik törvényhatóság, az ősi vármegyék és ezzel kerthez jutna a királyi palota, de megoldást nyerne a Tabán sokat vajúdott ügye.

Ne méltóztassék ezt a tervet idegen helyről jött eszmeként kezelni, hazulról beszélünk, budai ember mondja. (1924 szept. 30.)

A Vérmező

története dióhéjban a következő: 1686-ban, Budavár visszavétele után megszünt Budán minden magántulajdon és a város autonomiája is. Katonai uralom következett és csak 1703 október 20-án — most 216 éve — vették vissza Budát polgárai 18 ezer forintért Lipót királytól. Igy állott vissza ismét a város autonomiája és a magántulajdon. A Vérmező is így került magánosok tulajdonába, akik siettek ide házakat építeni. Csakhogy 1719-ben *Regal* tábornok 59 hold földet az Ördögárok mentén lefoglalt és elkergette onnan a lakosokat. Hiába kérelmezték a visszaadást Bécsben, az udvarnál süket fülekre találtak. 1722-ben vitték a budaiak először ezt az ügyet az országgyűlés elé, de ott sem találták az időt erre alkalmasnak, minthogy 100 éven át sohsem volt alkalmas, mert 1822-ben szintén hiába kopogtattak ott. Azóta birtokolta a katonai kincstár ököljogon, holott ezt a területet csengő pénzen vásárolták meg a királytól Buda polgárai. (1910 nov. 7.)

Nő a fű a Vérmezőn, ropogva nő és bölcsen hallgatják ezt a város urai — örömmel a hadtestparancsnok. Neki nő. Katonát csak elvétve látni ezen az állítólagos gyakorlótéren. Ittott egy álmos huszár poroszkál, szürkekabátos vezérkari tiszt nézi a megrongált rézsűkéket, s aztán ismét csend van, csak a növő fű ropogása hallatszik. Nemsokára ismét nekiállítják a bosnyák fiúkat, hogy lekaszálják, ha csak addig a — Kosove poljén nem kaszálják egymást a szandzsákban, mely már egyszer a miénk volt. Addig csak hadd nőjön a fű a Vérmezőn, mert ha a 21 holdas Vérmezőt holdanként átlag 500.000 koronával számítjuk, négyszögölét 300 koronával véve, ez a kaszáló kilenc millió koronát ér. Drága széna. (1914 jul. 16.)

A Marcibányi-rét

mely a Rózsahegy nyugati lejtője, Rézmál és Törökvész által képzett bájos völgykatlan, — a Viziváros kéznél fekvő nyaraló helye, melyre a legszebb jövő vár. Ma még két akadálya van e vidék fejlődésének: a budai lövölde és a Ganz-gyár. A Lövőház kérdése hamar megoldható, mert csak tovább kell vinni 3—4 kilométerrel a Vérhalom tájékára, itthagyva az egyesület székházát, mely kész nyári vigadó, az ő nagy termeivel és ápolt kertjével. Nehezebb lesz a Ganz-gyár kihelyezése, mely most kezd e helyen építkezni. A vele szomszédos gázgyár már csak ideiglenes raktár s ezzel ez a gyönyörű villarész, mely alkalmas a csendes tudományok ápolására, ahogy azt az Intézet-utcában épült csillagvizsgáló, időjelző, magvizsgáló s más ily intézet bizonyítja, — egy darab levegőhöz jut. Egyedül a Ganz-gyár az, mely ormótlan épületeivel, füstokádó kéményeivel és búgó kürtjeivel zavarja a völgy idilli csendjét. Otromba nagy telektömb ez a gyártelep, mely elzárja a Marczibányi-teret s az ott épült parkot a Vizivárostól. Ennek kitelepítésével rohamosan fejlődnék ez a táj, az Oszlop-utca kiépülne, s a tervbe vett Vincze-út, mely a Margit-körúttól kindulva ketté szelné a Ganz-gyár telkét, egyike volna Buda legszebb útjainak pompás távlattal, gyönyörű háttérrel. Ma a Ganz-gyár bénítólag hat az egész környék fejlődésére. Ez nem milliókat elnyelő szabályozás, csak egy utca megnyitását, egy gyártelep kihelyezését követelő rendezés. A Királyhegy-utca rendezése, fejlődése is megakadt a Ganz-gyár ottani bűzös, füstös, zakatoló gyártelepe miatt s így két helyen is jótékony hatással volna, ha elvonulnának Albertfalva irányába, a Duna mellé. Az új munkásnegyedet is oda tervezi a város s ez irányban már kialakult a vélemény az érdekelt felek nagyrésze és a városi bizottsági tagok között, ez pedig a gyárnak csak előnyére lehetne.. De lidércnyomás alól szabadulna fel egy egészséges, nagyjövőjű vidék s fölépülne hamarosan a város legszebb villanegyede. (1915 nov. 17.)

Az elpuskázott Naphegy sohasem lehet már azzá, amivé lennie kellett volna, mert erre a meredek dombra is csaknem függőleges utak vezetnek föl, akár csak a háztetőre. A vízszintesen egymás fölött haladó utcákat szintén csak úgy papiroson mérték ki, mert a valóságban csak épen három öllel kellett volna odább tenni az utcát s már is elkerülhető lett volna az a szédületes hullámvonal, amelyet a Naphegy-utca ír le. Sehol egy szerpentin nem vezet a hegyre s valóságos istenkísértés számba megy a kocsin való felkapaszkodás. A Naphegy fekvése, közelsége nagy jövőt biztosított volna neki, ha olyan szerencsétlenül agyon nem szabályozzák, amit ma már aligha lehet jóvá tenni. Áldozat hegynek kellene ezt nevezni, mert a könnyelmű szabályozásnak lett az áldozata. (1919 nov. 30.)

Rózsadomb

Ha Pest tüdeje a budai hegyvidék, akkor a tüdő csúcsa a Rózsadomb, mely Ujlakkal együtt a teremtett kertváros. Egyik szerpentinútja már kész a Zárda-utcán át, most épül a Mészutcai 13 öles útnak két szakasza: az Aranka- és Füge-utca közötti rész és az Eszter-utca folytatásaképpen a Zsófia-szanatóriumhoz vívő út. Lassan kiépül az egész 13 öles öles út s csak a Bimbó-utcába való betorkolását kell megnyitni, hogy keletről és délről is megközelíthető legyen. Harmadik szerpentinútja a Kavics-utcán át épül, pedig ez lesz a nagyszabású szerpentin, melyre még béke idején 11 milliót irányzott elő a város. Most, hogy a Vérhalom-utca leásása van folyamatban, az ott nyert földet, ennek a szerpentinútnak a feltöltéséhez használják. Megnyitását gátolja, hogy a Zsigmond-utca felőli résznél még nem áll rendelkezésre minden terület. (1920 jún. 4.)

Autobuszt a Rózsadombra, amelynek vidéke fejlődése nem történt meg abban a méretben, amint azt pompás fekvése megkövetelné, mert a közlekedése rossz, a magasabb helyekre való eljutás borzasztóan nehéz. Az új autóbuszjáratok beállításával remélhetőleg a Rózsadomb is kap autó-vonalat s ezzel a főváros életébe intenzíven belekapcsolódik. Jelenleg az a helyzet, hogy a Rózsadombnak mintegy 30.000 lakosának a közlekedés hiánya nagyon megnehezíti, sőt sok esetben lehetetlenné teszi az ott lakást. A legmagasabban fekvő vidékek pedig, mint az Eszter-út vidéke, nem népesedhetik be mindaddig, míg az autóbuszforgalom meg nem indul. A lakosság igen elenyésző része az, mely saját autóval oldhatja meg a távolság problémáját, feltétlenül gondoskodni kell tehát arról, hogy végre Buda legszebb részeinek parlagon heverő telkei beépüljenek, ami addig, míg a közlekedés problémája megoldva nines, el sem képzelhető. Ha a Rózsadomb megkapja az autóbusz-közlekedést, ezzel egy másik városrész — a Csatárka közlekedése is megoldódik. Csatárka számos kis exisztenciának nyújt téli-nyári lakóhelyet, kitűnő levegőjű, szép vidék, melyet azonban fejlődésében a közlekedésügy megoldatlan volta és a közművek hiánya akadályoz. Az első lépés mindenesetre a közlekedés megkönnyítése volna, mely után a többi megoldásra váró feladat is hamarább megvalósul. (1923 apr. 23.)

Sashegy

„.... A farkasréti temetőből a Sashegy nyugati lejtőjén egy, a természettől megalkotott páratlan szépségű, teljesen szélcsendes völgy vezet a Budaőrsi-útig, mely a Gellért-hegygyel ad összeköttetést. Valamikor a Sashegy alján fejlett kultura volt, szőlők és őszibarack ligetek, sőt a törökök által itt felejtett fügebokrok is szépen díszlettek. Még a háborúelőtti időkben is nagy gyönyörűséggel jártam e völgyet, melyet csodálatosan, Budapest népe nem ismert. A háború előtt készült el az a nagy kaszárnyaváros, mely nemcsak hogy a Sashegy déli lejtőjét tette sivárrá és örökre használhatatlanná, hanem tekintet nélkül a meglévő utakra és nem gondoskodván jövendő utakról, széttérpeszkedett és a Sashegy alját megközelíthetetlenné tette. Ma a farkasréti temető felől nem lehet lejutni a Budaőrsi-útra, csak magánkerteken, kerítésceken keresztül. Egy csaknem akkora területe Budapestnek, mint a IV. kerület, ma megközelíthetetlen, úttalan dzsungel, melyet áthatolhatatlan bozót, ősfolyondár, vadvíz borít, valószínű telve kígyókkal, mérges férgekkel, akár csak az őserdőben. Ebben nines azonban semmi túlzás. Ez a terület pedig a város középpontjától, a Dunától, nincsen meszszebb, mint pl. a keleti pályaudvar a kerepesi temetőtől. Másutt itt lenne a város leggyönyörűbb nyaraló negyede, hová kitűnő utak, villamosvasút vezetne. A Sashegy maga a főváros legszebb formájú hegye. De nem lehet a tetejére jutni, sőt meg se lehet közelíteni. (1924 okt. 16.)

Az újlaki hegyvidék teljesen hozzáférhetetlen, mert meglévő útjai még a gyalogközlekedésre is alkalmatlanok. A város vezetői adózás tekintetében egyenlőképpen bánnak el a főváros polgárságával, azonban a közszolgáltatások nyújtásakor Budát a második helyre szorítják minden alkalommal. Újlak polgárai pedig most már azt bizonyítják hozzánk küldött panaszukban, hogy ők harmadrendű polgárai az egyesített fővárosnak. Az adót irgalmatlanul behajtják rajtuk is, de az adóalapul szolgáló jövedelmet megkeresni — a közlekedés gyorsabbá tételével nem segíti elő a főváros. Különösen a Kavics-utca, Pusztaszeri-út, Szépvölgy-út és Mátyáshegyre vezető út kiépítését szerpentin úttá, követelik nemcsak az ott lakók jogos érdekből, hanem az egész újlaki hegyvidék is, amely fejlődni s új adóalanyokat állítani csak úgy tud, ha megfelelő utakat kap. (1915 április 16.)

Nagy-Buda fejlődését szolgálná az a terv, amellyel egy vállalkozó közúti vasút révén akarja Budát Budakeszivel összekötni. Láng kereskedelemügyi miniszter értesítette a vállalkozót, hogy lépjen egyezségre ebben az ügyben a várossal. Kár lenne, ha e terv nem valósulna meg, mert a Zugligetnek, ennek az elsőrangú gyógyhelynek és majdan Buda fürdővárossá való kialakulásakor hatalmas tényezővé előlépő területnek a fejlődését alapozná ez meg. (1903 máj. 6.)

Buda ellenségének látszik a közmunkák tanácsa, mert április 7-iki ülésén elvetette a fővárosnak azt a tervét, hogy a Klemm-féle telken létesített parkot megnyissák — a tetemes kisajátítási költségek miatt — a Margit-körútig. Igy a park csak az Oszlop-utca irányában lesz nyitva és elzárt terület benyomását teszi. Az idejövő külföldi nevetve fogja kérdezni, hogy miért kell a főútvonalról keresgélve megtalálni az üdülésre hivatott parkot. (1903 ápr. 11.)

Magyar karaktert

kell adni Budának... „azt a nemzeti vonást, melyet elővarázsolni és a városra patinaszerűen ráróni, minden vezéremberünknek első kötelessége.''

Pest sohasem lesz külső formáiban eredeti magyar város. Minél jobban fejlődik, mennél pompásabb, ragyogóbb lesz, mindig közelebb jut Párizshoz, Berlínhez, Bécshez és éppen ez az általános pompája, fénye, internationális jelleget ad neki. Nem is lehet másként. A nagy kereskedelmi házak a külföldi bevált mintákat keresik, amikor modern nagy áruházaikat építik. A magánlakásoknak szánt bérházak is lehetőleg olcsón épülnek és a főkérdés a belső berendezés, nem pedig a külsőnek nemzeti jelleget adó költséges kialakítása. A ritkább középület pedig elvész a háztengerben és nem képes megadni a külön jelleget a városnak.

Magyar karaktert Budapestnek
egyedül csak Buda adhat.

A síkságon épült Pest csak apró részletekben látható, míg a dombokon-hegyeken épülő Buda egységes hatást kelt Pest felől. Ezt a távlati képet kell kihasználni, hogy nemzeti magyar karaktert adjunk a magyar fővárosnak.

Ma még lehetséges.

A kezdetet megadta a Halászbástya, mely a hunmondákra emlékeztet, a honfoglalás époszának borongó emlékeit keltegeti a magyarban, — különös érzést fakaszt az idegenben. Magát a királyi palotát is ezzel kellett volna összhangba hozni, ámbár úgy is ahogyan van, különleges. De a Halászbástyat folytatni kell, ha nem is a meglévő arányokban, de ezzel egyöntetűen, végig a várhegy körül egészen a bécsi kapuig. A Nádor-bástya önként kínálkozik a karakterisztikusan magyar kiépítésre, és a mi zseniális magyar építészeink az első pályázatnál remekül megoldják majd a kérdést.

A Dunához levezető részét a Halászbástyának, már költségesen, impozánsan kell kiépíteni, mert ez lesz Buda, mondhatnám a világ legcsodálatosabb építési remeke. A vár pestfelőli látképét befejezi majd az Erzsébet szoborral járó rendezés, mely, ha szerencsés megoldást nyer, magyar motivumokkal hidalhatja át a királyi palota és a Halászbástya közötti kézagot.

Szerencsés körülmény az, hogy Buda most fog átépülni. A Tabán rendezése, a Viziváros szabályozása küszöbön állanak és itt tág tere nyílnék az öntudatos, magyar karakterisztikus kiépítésnek. Ez belső kép volna. Az idegenek át kerülnének Budára, hogy megnézzék a magyar nemzet ősi székét. Pompás, történelmi zamatú képeket lehet itt produkálni erős akarattal és építészeti tudásunk teljes fölhasználásával, mellőzve minden kicsinyes protekciót és tág teret nyitva mindennek, ami ezt az irányt szolgálná.

Buda külső képének magyar rajzát a kiépítetlen Dunapart van hivatva befejezni. A Viziváros új hídját már úgy kell építeni, hogy az architektonikusan mintegy beleolvadjon a Halászbástyába. Az óbudai hídnak óriási városfejlesztő hatását nemzeti építkezésünk és karakterünk kifejezésére kell fölhasználni. Ugyanezt szolgálná a borárostéri híd is, mely ezzel a Kelenföld magyar jellegét adná meg.

Buda belső képét nagy történelmi multjához méltóan befejezné

a mai bástya-sétány stílszerű kiépítése

a királyi palotától a körmöci lépcsőig, illetve a Ferdinánd kaszárnyáig. Ezt azonban már a királyi palotával egyöntetűen kell kiépíteni. A Tabán lejtőit és a Gellérthegy idenéző oldalát már ismét sajátosan, de nagy öntudatossággal és szigorúan megállapított architektonikus tervek alapján kell úgy beépíteni, hogy a dominálló részek erős nagy vonásokban magyar karaktert tükrözzenek.

A Rózsadombtól kezdve az Obuda felett elhúzódó dombos oldalak ma még teljesen rendelkezésre állanak és igazán nem jár különös nehézséggel itt némileg visszaadni a másfélezer éves mult képét, amikor Buda vezér s utóbb az Árpádok székeltek itt. Magánosok tervszerűen engedélyezett építkezése is teljesítheti ezt a feladatot, ha a célt szigorú programmszerűséggel kezelik az illetékes hatóságok.

Buda, a világfürdő, legyen egyúttal Buda az ősmagyar jellegű, ahol bámulattal néz majd körül a nyugati sablonokhoz szokott idegen.

(1913 július 23.)

A megvilágított utcai névtáblák ügyében, amelyeket mi közérdekből nagyon fontosnak tartottunk nemcsak a helybeli lakós, hanem az idevetődő idegen javára is, a főváros tanácsa a legutóbbi ülésén elutasító határozatot hozott, mert a végrehajtása nagyon drága lenne. Ha már annyira drágálják, akkor meg lehetne oldani a kérdést olyképen, hogy a gázlámpákra akasszák az utcamutató táblát. (1903 ápr. 11.)

Kiklopsz falak

Budának szerencsés fekvése az elhibázott útépítés révén csúfságára van, mert amikor még nem mertek merész utakat építeni, de a polgárság költségesebb palotákat emelt a szűk utcákban, megromlott a szabályozás lehetősége. Most aztán már számolni kell az adott helyzettel és így állanak elő azok a lehetetlen, dísztelen törések és lejtők, amiken a város csak egy módon tud segíteni: kiklopsz falak építésével. Mert egy helyen, valahol, csak megjárja, de mindig csak ez, primitív hatást kelt. Most, hogy a Rózsadombra vívő szerpentin út kiépül és ismét egy ilyen kétemeletű kiklopsz fal mered az emberre, szóvátették ezt a középítési bizottság legutóbbi ülésén azok, akiknek szépérzékt az sérti, köztük Palóczy Antal tanár, műépítész is. Igaz, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egyesület már írt pályázatot, mely ezt a Margithídra meredő falszörnyeteget hivatva volna architechtónikusan kiképezni, csakhogy ez már eső után köpenyeg. Nálunk mindig utólag jönnek a jó gondolatok és minden üdvös eszmével lekésünk. Oreg nagyszakállú emberek lesznek már az unokánk, amikor ismét sor kerül e szerpentin útra, amit most jól-rosszul elintézett a város a maga részéről. Addig is befutja a faltövébe ültetett vadszőlő és fátyolt von az idétlen falra, mintha maga is szégyellené, hogy rettenetes költséggel csak ily primitív dolgokat alkotnak a világvárosnak induló Budapest urai. Azt a tanulságot mégis csak le kell vonni ebből, hogy előbb kell az eszményi pályázat s csak ennek birtokában adható ki a vállalkozás. (1913 máj. 7.)

Törökvásárt rendeznek Budán, még pedig a mult számunkban Lendl Adolf dr. által oly gyönyörűen kontemplált mecset környékére. Tervezi az egyik óbudai vezérember, aki ugyan még nem aktiv, még nem hatalmas, s így Óbuda fejlesztését propagáló tervsorozatát még nem valósíthatja meg. — Speciális kis török városnegyedet, szállóval és bazárokkal, melyekben a keleti szőnyegektől a kis csibukig minden kapható volna. — Nem mesterségesen idekényszerítve, hogy úgy mondjuk építészeti és fajiságot jelképező álöltözetben, hanem a maga természetes mivoltában, a stilus és díszítő művészet legfinomabb és legjellegzetesebb változataival, valódi törökökkel, ami méltó volna a szép és erre nagyon alkalmas helyhez, mint a mecset színes kerete. (1918. jun. 9.)

A beépíttetlen telkek valóságos szemétdombok Budapesten és addig ide idegent hívni nem is kellene, amíg a város szigorú rendelettel meg nem szünteti ezt a botrányos állapotot. Rendelje el a tanács szigorú büntetés terhe mellett, hogy a telektulajdonosok úgy a belső, mint a külső részekben valami olcsó módon kerítsék be telkeiket, azokat tisztogassák és lehetőleg gyepesítsék, vagy engedjék át azokat játszótereknek gyermekek számára. A külső részeken kötelezzék a tulajdonosokat arra, hogy telkeiket vessék be, vagy adják bérbe megművelés céljára, de járjon elől jó példával maga a székesfőváros.

(1926 május 14.)

Budán épüljön az Ó-város

A Hollós Mátyás Társaság városfejlesztő akciója

Lehanyatlott Buda újból való fölvirágoztatása volt a cél, amelynek szolgálatába állítja a tudományt, irodalmat és művészetet a Hollós Mátyás Társaság. Egyetlen programmpontja, hogy

Budát ismét Mátyás király virágzó városává tegye, amelyben jómódú, művelt polgárság él.

Gondos tanumányok után a Társaság leszűrte azt az igazságot, hogy Budának történelmi multja, különös földrajzi fekvése és páratlanul gazdag gyógyvizei révén kell és lehet csak olyan gazdasági helyzetet teremteni, mely a folyton szegényedő polgárságot ismét jobb módba segítené s ezzel az egész székesfővárost a fejlődés újabb fokára állítja.

Csakhogy ennek elkerülhetetlen nagy előfelttételei vannak. A gyógyforrásai révén világfürdővé lett Budának, mely a köszvényesek és gyomorbajosok Mekkája lehetne, el kell készülnie arra, hogy 40—50 ezer idegent, beteget kell kényelmesen és jól elhelyeznie. Ezeknek látványosságot kell nyujtania és ez csak úgy érhető el, ha

Budán építik fel keleties stílusban az óvárost s ennek az újonnan épült városrésznek minden lakásában kényelmes kiadó szoba lesz.

Ez ügyben az alább közölt előterjesztéssel fordult a Hollós Mátyás Társaság Budapest székesfőváros tanácsához és minden illetékes tényezőhöz, amelynek erre a kérdésre befolyása van.

A magyar nemzet tröténelmi hivatásába vetett rendületlen hittel hiszszük, hogy a közeljövőben erős gazdasági fellendülés következik be minden téren és megindul Budapest székesfőváros építészeti fejlődése is. Lehetséges, hogy már a jövő tavasszal magánosok is megkezdik az építkezést. Ennek azonban öntudatos összhangzatossággal szolgálnia kell mindazokat a nagy érdekeket, amelyek a jövendő Budapest nagyságát alkotják. Szolgálnia kell elsősorban azt a fontos gazdasági kérdést, melyet gyógyvizeink képviselnek és ezzel kapcsolatosan az idegenforgalom nagyfontosságú ügyét.

Minden világvárosnak magja az az óváros, mely körül kiépült a modern újváros és az idegenek mindenhol nagy érdeklődéssel tekintik azt meg, sőt Németország nagyobb városaiban alig van más látványosság, mint az „Alte Stadt", amelynek történelmi jellegén változtatni tilos és minden új épület csak az ennek megfelelő stílusban épülhet.

Nekünk Budapesten nincs óvárosunk! Talán egyedül a budai vár és közvetlen környéke, de az is stílusszegény és a gyakori ostromok alatt elpusztult minden monumentális emlékünk.

Ha nincs óváros, építsük föl most.

A pesti oldal kevésbbé alkalmas erre, mert belső része már nagyjából kiépült, de annál alkalmasabb területet nyujt erre a zősi Buda, ahol a vár és közvetlen környéke még kevéssé épült. Az a belső félkör, mely a Margithidtól a budai belső körúton az Erzsébethidig vonul és magába zárja a várhegyet, hivatva volna e célra.

Ezt kell keleti és történelmi stílusban föléptíeni, mely más volna, mint a német városok stílusa és Budapestet tenné az első keleti várossá. Természetadta szép fekvése megvan már.

E nagy cél érdekében föl kell kérni a Magyar Mérnök és Építész Egyletet, hogy eszmei pályázatot hirdessen, fölhíva zseniális építészeinket, hogy a meglévő magyar motívumok felhasználásával, mintákat teremtsenek. A közmunkák tanácsának volna új hivatása, hogy a budai építkezéseknél e minták érvényesüljenek vagy azok alapján új építési stílus alakuljon ki. A keleti építkezés minden szépségét belevehetjük, varázsoljunk elő valami turáni ősvonást, mely új volna Európában és különös szépségeket adna Budának. Ennek az eszmének nagy segítségére lenne a József műegyetem, ahol már az ifjúságba belenevelnék a tudást és a vágyat, hogy ebben az irányban alkosson újat, szépet, különöset, de magyart és keletit.

A vár, a lebontott Tabán, az átépítésre váró Viziváros északi része, de nagyrészben a Margit-rakpart is, a Vérmező környéke, a Krisztina-körút földszintes házai, amelyek miatt ma szégyenkezünk, rövid idő mulva büszkeségünkké válnának, az idegenek számára látványosságul szolgálnának. A már meglévő épületek tatarozásainál a tulajdonos tartozik házát külsőleg ily előírt motívumokkal földíszíteni.

Ha eddig Budapestről az volt a vélemény, hogy rossz kópiája Bécsnek, ezt a kedvezőtlen véleményt előnyösen megváltoztathatná az így átépített Buda, az óváros, a világfürdővé lett Budapest látványos része. Ennek érdekében már kérelemmel fordult a Hollós Mátyás Társaság Törökország nagytekintélyű elnökéhez, hogy Budán, a Margithid tengelyében, a Rózsadomb elején a Gülbaba türbéje közelében építtessen mecsetet, a török-magyar testvériség bizonyságául. A kelet számára Budapest jelentené az első nyugati várost.

Kérelmünk, amelyet a hódoló tisztelettel alulírott Hollós Mátyás Társaság, írók, művészek és tudósok budai egyesülete terjeszt Budapest székesfőváros mélyen tisztelt Tanácsa elé, az, hogy mondja ki a Tanács és mondassa ki a közgyűléssel is, hogy Budán a Margithidtól az Erzsébethidig terjedő, a Várhegyet is magába foglaló területen fölépíti történelmi, de keleti stílusban az óvárost és ezentúl csak ennek megfelelően tervezett tenünk, ha a budai oldalon oly dúsan épületekre ad engedélyt.

Mert Budát okvetlenül át kell építfakadó gyógyvizeket gazdaságilag ki akarjuk használni.

Ha Budapestet világfürdővé akarjuk tenni, ha ez lesz a köszvényesek megváltó Mekkája, ha itt 50.000 idegent, beteget kényelmesen akarunk elhelyezni, akkor nekünk 50 ezer kiadó, kényelmes szobára van szükségünk.

Akkor a budai oldalon meg kell változtatni az építési szabályrendeletet, mert itt ezentúl csak olyan ház építésére adható ki engedély, ahol mé ga kétszobás lakások is úgy épülnek, hogy azokból az egyik szoba, külön bejárattal és megfelelő kényelemmel kiadható legyen idegennek, betegnek.

Arra kérjük ezért a mélyen tisztelt Tanácsot, hogy az építési szabályzatot ebben az értelemben megváltoztatni méltóztassék.

Már a jövő esztendőben elkészül a soroksári Dunaágban Európa egyik legnagyobb és legmodernebb belvizi kikötője, mely a dunai hajózás központjává teszi Budapestet. Ezirányt nagy érdeklődéssel fordul majd a külföld és az idegenek számára új és különálló vonzerőt fog gyakorolni. A kikötő környéke Pesten is, Budán is rövid időn belül fölépül és itt arra kérjük a Székesfőváros mélyen tisztelt tanácsát, hogy itt is határozottan keleti és az óvárosban előírt stílusban engedélyezze az építkezést, ami ezt a kikötőt is eredeti, a nyugati kikötőktől elütő látványossággá tenné.

A fürdőügy kellő felkarolása magával hozná, hogy világhírű keserűvíz-forrásaink, a világhírükhöz méltó, szükséges gyógyberendezésekkel ellátva, betöltsék nagy hivatásukat és Karlsbadhoz hasonlóan, nagyhírű fürdőhellyé alakuljanak, ott a Dobogó dombján túl az örsödi völgyben. Ma ezek még Budapesten is alig ismert nevek, de egy évtized mulva már világhírük lehet, akár a források tulajdonosa, akár a város gondoskodása révén. Csakhogy ez a hely ma megközelíthetetlen. Csak nagy kerülővel, harmadrendű utakon lehet oda eljutni. A Boráros-tér—kelenföldi híd fölépítése esetén, ami a székesfőváros várható fejlődése érdekében csak rövid idő kérdése lehet, — a budai hídfőtől a híd tengelyében építendő út sugáregyenesen a 150 méter magas Dobogó nevű dombra vezet. Az egész útvonal réteken át visz. Ott ma alig van érdemes épület, de érintené ez az út az Erzsébet sósfürdőt, érintené végpontjánál a célszerűbb helyre áthelyezett kelenföldi pályaudvart és ez az út vezetne a pesti oldal szívéből egyenesen az új fürdőtelepre. Ez az tú szelné derékon ezt a nagy medencét a Gellérthegyen túl, amelynek fejlődésképességét bizonyítja a Kelenföld rohamos kiépülése, s így ez a tervezett útvonal nagy forgalmat van hivatva lebonyolítani, ami kellően megokolja, hogy ezt az utat, mint a Kelenföld sugárútját építse ki a székesfőváros, mely azzal, hogy alacsony dombra vezet, esténkint kellően kivilágítva, szintén látványosságszámba menő, szép tájrészletét képezné Budának.

Ezek a tervek nem igényelnek különösebb, terhelő anyagi befektetést, — életrehívásuk nem zavar meg semmiféle megszokott vagy hasznos rendet, — nem gátol másirányú fejlődést. De olyan alapokat fektetnek le, amelyeken fölépülhet világfürdő és megindulhat az idegenforgalom.

A csendes Buda, a fürdőváros lesz egyúttal a nyugdíjasok városa. Ide költözik át a tanár, ha nyugalomba vonul, ide teszi át lakását az üzletétől, gyárától, műhelyétől visszavonuló, meggazdagodott kereskedő és iparos. Sokan lesznek, akiknek nyugdíját kedvesen pótolni fogja az idegeneknek kiadott szoba bére, vagy azok ellátása révén befolyó jövedelem.

De átkerül ide idővel minden főiskola, mert egészségesebb, tisztább a levegő és kevesebb a csábítás itt, mint odaát Pesten.

Ide költöznek a festők, a szobrászok, mert itt díszes otthonokban akar majd élni a nyugalomba vonult polgárság és itt fog tartózkodni a szórakozást, üdülést, gyógyulást kereső idegen.

Pest — úgy, ahogy — fölépült már és most Budán van a sor. Igy követelik ezt a gyógyvizeink, így követeli ezt Budának állandóan szegényedő, vagyonilag pusztuló polgárságának nagy gazdasági érdeke.

Viraág Béla.

(1925 december 19.)

Stockholmban postaszekrény van mindazokon a villamosokon, amelyek a főposta előtt mennek el. Ugyanígy a pályaudvarok felé közlekedő kocsikon is. A vasútnál és a postánál a leveleket rögtön kiveszik. Nálunk minden pályaudvart érintenek a villamosok és érinteni fogják az új postapalotát is a Krisztina-körúton, ahol a retekuteai átszállónál amúgyis ácsorognak a szám- és táblaváltás miatt s így egyszerű volna ez üdvös szokás bevezetése.

1916 április 11.

A halottak megesznek mindent:

gyümölcsfákat, kerteket, villákat, sőt egész utakat, — ahogy most kiderült. De nem minden temető halottjai, csak éppen kizárólag a *farkasréti temető* halottjai ilyen falánkok. Mert ebben a temetőben a halottaknak igazán jó dolguk van. Pesti módon szólva: — jól megy nekik. De jól is választották meg örök nyughelyüket ebben a *klimatikus* temetőben. Itt állandóan fürösztik őket és ha elunják a fekvést az egyik helyen, odább esúsnak, vizitbe a szomszédhoz. Pompás egy hely ez a farkasréti temető védett, szélmentes, enyhe itt talán a tüdőbetegek is meggyógyulnának, csak az a baj, hogy előbb meg kell halniok, hogy ide jussanak. Ez a temető terjed tovább, föl a hegyre és egyre tovább, — ha jól megy — tíz év alatt fölérkezik a Svábhegyre, sőt utóbb még a János-hegyre is. A főváros jóvoltából temetővé lesz az egész budai hegyvidék. Olyanok ezek a halottak, mint a selyemhernyók, amiket más helyre visz a gazdájuk, ha egy helyen megették már az eperfalombot. A farkasréti halottakat is kikaparja a város, ha már megettek egy villát, egy kertet, vagy — ahogy most történt, — megették a város által kimért utat. Kikaparják, máshová viszik, ahol új kertek, új villák, új utak épülnek, hogy azokat is falják föl. Lassan megzabálják majd a farkasréti villamost, a fogaskerekű vasutat és végül a Sas-hegyet.

Ezek a halottak az én élő tanuim, hogy ebben a városban minden fordítva történik.

Mert lent, a Kamara-erdőben legfeljebb egypár Budaörsi sváb szőlőjét falnák fel és itt az áldott hegyvidéken nem volna kénytelen minden élő lény menekülni előlük. A halottak száskajárását nem is olyan régen bemutatta Ripka Ferenc dr. főpolgármester a város unainak, akik megdöbbenve nézték ezt a pusztítást. — „Halt! ez így nem mehet tovább. Ezentúl az óbudai temetőbe temetkezünk!" — Igen ám, csakhogy oda nem lehet kijutni. Oda nem jár semmiféle vasút. — „Sürgősen meg kell építeni a bécsiúti villamost!" — Hogy pedig mindezt komoly valóságnak vegyék ezek a naiv hegyi lakók, ott helyben elhatározták, hogy a Kelenföldről föl a Svábhegyre, a temetőt szegélyező Hóvirág utcán át széles autó-útat építenek sürgősen. Ezt egyék meg a halottak!

És megették.

Mert, hogy a város urai csak az élők felett uralkodnak és nem parancsolnak a halottaknak. Ezt az autóútat ugyan is kezdték megépíteni a Sashegy alján, de mire fölértek a temetőig, ott már várta őket száz kemény vitéz halott, akik megették az utat. Eddig és nem tovább! Tyüh, azt a fűzfán füty... oly szegény a redakció, hogy nincs módunkban káromkodhatni... tehát csak szépen síman, udvariasan mondjuk el, hogy a Hóvirág-utca tulajdonképpen szűk, vízmosásos árok, amelynek egyik oldalát szépen ápolt kertek közepén épült villák szegélyezik, míg a másik oldalát már elérte a temető. Ez már a város tulajdona, ide már temetni készültek, arra már opciójuk volt a halottaknak. Hogy itt széles autóutat építhessenek, meg kellett állapodnia a városnak a villatulajdonosokkal, hogy az út céljaira engedjék át a megfelelő területet. Az ő érdekük, áldozzanak. Nem szívesen, de megtették azzal a föltétellel, hogy a város is adjon a temető számára megszerzett túloldali területből annyit, mint ők. Az élők megkötötték a paktumot, de a halottak nem írták alá. Azok előtt még Folkusházy alpolgármester sem elég tekintély, és mire az út a sasadi-úton föl, kiépült a temetőig, a rettenetes halottak már megették azt a területet, amit útépítésre szánt a város. „Die Todten reiten geschwinde!" A Hóvirág-út mentén ott hevert 118 halott és már emésztette a megevett utat. A város mos megpróbálta, hogy ártatlan ábrázattal a villatulajdonosokhoz forduljon azzal a kívánsággal, engedjenek át a telkeikből újabb területet, mert a halottak éltek az opcióval és fölfalták az úttestet. Ezt azonban már a türelmes hegyi lakók sem vették be, hanem vissza kívántak minden jót a városnak és visszaküldték őket a Hóvirág-utcának nevezett vízmosásos árok túlsó oldalára, hogy — beszéljenek a halottakkal.

. . . . . És most ott áll a tanács a hegyen, mint az örök autonómia szobra. Hátha a halottak még sem engednek és fölfalják végül magát, a mélyen tisztelt tanácsot is. (v. b.) (1927 ápr. 7.)

A temetők zsarnoksága

Végre a halottak is helyet adnak az eleveneknek. Nekik igazán mindegy, hogy hol alusszák az örök álmot és sírjuk felett a hűvös szellő jár-e, vagy a Németvölgy pacsirtája zeng-e dalt. Nekünk élőknek pedig nagyon fontos, hogy megszabaduljunk a halottak fojtogató ölelésétől. Buda fejlődésére talán a legnagyobb kihatással lesz a régi budai temetők beszüntetése, mert minden természetes terjeszkedésnek ezek állották az útját. A Németvölgyet elzárták a várostól kezet fogva a tabánival. A vizivárosi temető lehetetlenné tette a romantikus Hűvösvölgyet, ahol az este kirobogó villamos feleikázó villanyfénye kísértetiesen világított le a düledező sírkövek közé. Óbudán, mint holtszív feküdt a város közepén. A pesti Rivierát zárta el hosszú évtizedekre a farkasréti, mert meg kell a derék budainak előbb halnia, hogy kikerüljön a Farkasrét idegzsongító, tüdőgyógyító, lelket gyönyörködtető vidékére. Érezte mindenki, hogy Budát a temetői kifogatják, de valamely álkegyeletérzés nem engedte, hogy a régi Buda és a régi Pest emberei a kérdéshez nyúljanak. Azután jöttek a fiatalok és követelték, hogy a holtak csináljanak helyet az élőknek. Ezekbe a régi, vizivárosi, tabáni és németvölgyi temetőkbe 10 év alatt összesen 124 embert temettek. Lindenbach jobbparti temető-igazgató szakvéleménye szerint is ezeknek a temetőknek nincsen se céljuk, se hivatásuk. Végre Márkus Jenő tanácsnok mert a kérdéssel foglalkozni, napirendre hozta és a köztemető-bizottságban végre is keresztülvitte, hogy 1895-re antedatalva mondja ki a bizottság a temetők megszüntetését, ami érthető terminus, hisz a vizivárosi temető már 1885-ben megtelt, a tabáni pedig 1886-ban. Csakhogy a jogügyi bizottság visszatért a tanács javaslatára, mely 1906-ik évet mondotta ki s ezt követte a pénzügyi bizottság is. Azonban a közgyűlés, az egy tanácsnok szavazatát leszámítva, egyhangúlag a javaslat mellett döntött s így 1926-ban Buda fölszabadul halottainak fojtogató ölelése alól, ha csak valami álszenteskedő okokból meg nem felebbezik a közgyülés határozatát. (1917 márc 25.)

Ugaron a hegyvidék

Irta: *Lendl Adolf* dr.

Szép, kellemes kirándulóhelyek bőven találhatók a budai oldalon; azonban a legtöbbnek nincsen megfelelő köz közlekedési vonala. A Fogaskerekű Vasút, amely előreláthatóan — az új gazda kezén — fokozottab forgalom lebonyolítására fog nemsokára vállalkozni és talán meghosszabbítva messze fekvő új területekre és villavárosokba vezetni, fontos tényezője leend e külső vidékeknek. Kívánatos volna ezzel kapcsolatban a különösen látogatott helyeknek (Szarvas, Disznófő, Fácán, Jánoshegyvendéglője stb.) modern kiépítése. De ez mind magától jő, ha a főváros idegenforgalma legalább részben erre felé terelődik.

A budai hegyeknek déli része, a Farkasvölgy, Sasad, Mártonhegy stb. szintúgy a Kelenföld inkább az újonnan alapítandó lakóhelyül szolgáló, kertes városrészek, csinos telepek létesítésére való; a Zugliget — Hüvösvölgyi vonal ellenben a kirándulók tömegeit vigye az erdőkbe s a nyári villák közé.

A budai oldal gazdag történelmi vonatkozásokban. Dicső tettekről regélő, nagy elődökről szóló emlékek sokfelé találhatók kezdve a magyaroknak Árpád vezér idején első átkelésétől a Kelenföldön, egészen báró Eötvös József csendes magányban álló házáig. A szép Juhászné, a Remete, a Disznófő, Kiscell, Martinovics és társainak vesztőhelye, a Honvédsír stb. mindegyik egy-egy legendába foglalható és világhírre ment vala régen e nemzeti szent helyek története, ha külföldi nagyvárosok dicsekedhetnének ilyenekkel. Mi pedig — magunk is csak alig tudunk róla.

Van már Idegenforgalmi Hivatalunk; a székesfővárosi hatóság vezetése alatt áll; talán ezért nincsen dotációja? Ön *modern berendezésű szállókat* építtetnék a hivatal gondozásában a budai oldalon, kettőt-hármat egymásután; mert az az utas, aki a pesti oldal, mondjuk a Dunapart szállóiba jut, nem látja a budai hegyek szépségeit, legfeljebb csak az ablakból. Nem is időzik itt; elvégzi a dolgát és megy vissza Bécsbe vagy esetleg a Tátrába. Magától nem nő az idegenforgalom és nem halad a turisztika sehol a világon; segítői kell, hogy legyenek, amik nem merülhetnek ki a hivatalos címben, hatósági jellegben és nyomtatott papirosokban. A budai oldal modern módon való felkarolása egyik legfontosabb tényezője volna idegenforgalmunk fokozásának. Budapest nagy város lesz — ne késlekedjünk vele, mert különben majd arra ébredünk, hogy egyszerre csak *német* klubház és szálló épül valahol a budai hegyekben. (1918 jún. 23.)

Lecsuszott

a Svábhegy és csúszik, ha nem is földrajzilag, de aktaszerűen és a svábhegyiek sajnálattal tapasztalják három-négy évtizede, hogy a hegy csúszik, folyton csúszik — azzal a fürdőügyi programmal szemben, melyet pompássá fejlesztett hegyvidék nélkül el sem lehet képzelni. A város fölépítette a jánoshegyi kilátót és abban a téves hitben él, hogy ezzel mindent megtett azért a hegyvidékért, amelynek olyan hagyományai vannak, mint a Svábhegynek s amely 50 év előtt olyan gyönyörű fejlődésnek indult, mint a Svábhegy. Nagy szellemek, mint Eötvös és Jókai fölismerték és méltányolták is a hegyvidék e részének nagy fejlődésképességét, megadták a Svábhegynek azt a patinát, amely a jóízlésű embereket ma is vonzza ide, de a város a kilátó fölépítésével pontot tett a hegyvidék fejlesztésének programmjára. A közmunkák programmjából éveken át ki volt kapcsolva a Svábhegy. Csak éppen hogy fentartották egy-két útját, nem is annyira a svábhegyiek, mint inkább az autóversenyek kedvéért, de a többivel nem törődött senki. Még a szemetet sem hordják el onnan és külön heggyé nőtt ott a szemétdomb. De jaj a hegynk, ha esős az időjárás, mint most, mert bokáig jár a sárban a nyaralóközönség. Az Istenhegyi-út folytatása (a viadukton túl) a Költő-utca egyik legforgalmasabb útvonala a Svábhegynek, de még követett gyalogjárdája sincs. Olyan makadámozott út ez, amely miatt szegény Mack Ádám sokszor megfordul a sírjában. Nem így képzelte ő ezt, nem így, ahogy Pesten csinálják. A Zúgló és a Zugliget nem egy anyaméhből született, mert a Zuglóban egymás után építik a kátrányozott gyalogjárdákat, de a Zugligetben? — hja, ez más! Van ott egy része a Költő-utcának, ahol a környékbeliek kénytelenek járni: — a templomba, iskolába, a városkúti állomáshoz, az élelmiszerbódékhoz, a nagyszállóhoz, — ezt a darabot követnék ki legalább. Ne adj Isten! Az autóút is különösen tekervényes és olyan fordulatos, hogy ugyanesak kapaszkodnia kell az utasnak, hogy ki ne repüljön az autóból. A Béla király-útnak nincs közvetlen kapcsolata a Mátyás király-úttal, holott ott volna a Vilma-út (pardon! ez is csak szűk sikátor, nem is utca, hanem csak köz), de a világért sem bővítenék, hogy így ezt a két utat összekapcsolják s ezzel egyszerűsítsék a hegyre való feljutást. Csakhogy a városnak ez a nemtörődömsége végre megbosszúlja magát és ma már lázadoznak a svábhegyiek.

(1926. június 24.)

Ivókúra a Svábhegyen. Erdekes és föltétlenül megszívlelendő ideát vetett föl dr. *Bódy* Tivadar, aki lelkes buzgalommal harcol a budai hegyvidék fölvirágozásáért és mint a Svábhegyi Egyesület elnöke, már eddig is sok szolgálatot tett az ott érdekelt lakosságnak. Legutóbb az egyesület ülésén ismertette azt a tervét, hogy a Svábhegy főterén, a most rendezés alá kerülő Templom-téren ivóvízkútat kellene berendezni s a főváros a maga nagyhírű gyógyvizeit ott poharanként kimérhetné, éppen úgy, mint az Erzsébet-hídnál, vagy a városligeti artéziforrásnál, kolonáddal, térzenével. Ezzel a Svábhegy, mely a legszebb fekvésű üdülőhely, egyúttal gyógyfürdővé válnék, ami külföldről is sok vendéget vonzana. Fölmerült ekkor az a nézet is, hogy a főváros nem csinálna-e jó üzletet, ha a Hungária híres és nagyhatású forrásvizét csővezeték útján elvezetné az összes budai parkokba és rendezne be ott ivócsarnokokat. Nagy lépést tennénk ezzel a világfürdő felé. Dr. Bódy Tivadarnak, mint volt polgármesternek még mindig nagy szava van a városházán, ahol esetleg megszívlelnék ezt az ideát. (1926 aug. 15.)

A budai hegyvidék régi nevei

Erdekes magyarázatokat fűz egyik olvasónk a budai hegyvidék egyes részeinek elnevezéséhez. Ezek szerint a keresztapa a hajdan való jó *Döbrentey* Gábor táblabíró volt, akiről a Döbrentey-tér kapta nevét s aki erős harcot folytatott Buda város közgyűlésén a régi magyaros hely-nevek visszaállításáért. Az új elnevezésekhez fűzött indokolás szintén Döbrentey munkája, amelyek közül az érdekesebbek: a *Rézmál*, amelyet nem azért neveznek így, mert Gülbabának, a „rózsák atyjá"-nak volna itt a síremléke, hanem azért, mert az az elnevezés, ami tulajdonképpen Rózsahegyet jelent, már egy 1394-ben kelt oklevélben is megtalálható. Tehát valószínű, hogy Gülbaba előtt jó kétszáz évvel itt már gyönyörű rózsakertek virágzottak. Az akkori közgyűlési jegyzőkönyv megemlékezik a *Vérhalom*-ról, amelyet Ferenc-hegynek neveztek. Ezt azért kívánja így nevezni, mert Zsigmond király idejében itt takaríttatván el a békétlenségek folytán kivégzettek tetemei, értvén az 1393-ik évben Szent György-utcájában lenyakazott hédervári Konth Istvánt harminckét nemes társával. Ugyanide hozatott Mária Magdolna várbeli és udvari szentegyházából 1457-ik évben Hunyadi László teteme hajnalban, honnan Szilágyi Mihály elvitte. — *Pesarét* — eddig Disznórét és Zsírdomb. Abderrahman a vezér Annand Abeli, Budának 98-ik pasája kötelessége vitézi teljesítésében 1686-ban a bécsi kapuról nyiló téren elesett és vele a török hatalom Magyarországon megtöretett. Hogy el ne feledhesse ezen község soha, miként a magyar nagyok pártoskodása és irigykedése a fővárost s azzal az országot idegen kézre juttatta és a pasák uralmának 150 évre utat simítván, lőn e nevezet elfogadva. De az utolsó budai pasa elestének helyét ma sem jelzi emléktábla. (A Hadtörténelmi Múzeum már pótolta ezt a hiányt.) — *Vajdabércnek* nevezé el az evangélikus tanuló ifjúság a tündérhegy alatt lévő azon sziklát, melynek oldalán szeretett tanára, néhai Vajda Péter, Dalhon című munkáját jobbára költé. Mind az ifjúság e ragaszkodásának elismeréséül, mindazért, mert a *vajdaság* a magyar történet lapjain fölmerül, e nevezet meghagyatik. — *Sasad* — e név fölélesztetik azon adomány emlékezetének önökítésére, mellyel Buda városáról mindenkor nagylelkűen gondoskodott Mátyás király s a község javát előmozdtiani kegyeskedett; az illető adományban Sasad pusztát ajándékba adja Buda városának. — *Petneházi-rét* — emlékeül azon magyar vitéznek, aki Budavár ostromlásakor hős elszántsággal elsőnek hágott a védfalra és tűzte ki a győzedelmes zászlót, mely dicső tette a hagyomány szerint nemsokára gyászos halálát okozta.

(1907 okt. 29.)

ZERGÉK BUDÁN

Amilyen különösnek látszik, épen oly kedves gondolat és csekély költséggel kivihető. Növelné Buda vonzó erejét és ezzel szerényke forgalmát, de pompás reklámja volna a mi fürdőinknek. Régebben megírtuk, hogy a fővárosnak nincs „kigondoló" hivatala, (pedig most ugyanesak benne vannak az új hivatalok kreálásában) — s így mi szívesen szolgálunk ily kigondolásokkal. A Gellért-rakpart kevéssé kultivált, pedig az öreg Gellért „függő" sziklái révén eléggé vadregényes sétaút ez a két híd között, a Gellért alján szépen elkerített keskeny parkkal, melyet a hulló sziklákra való tekintetből elzártak. Pedig a sziklák nem is hullanak. A Gellérthegynek ez a sziklás oldala, itt a város kellő közepén, mely már oly sok különleges gondolatot választott ki a városboldogítók elméjéből, nagyon csekély költséggel fent is elzárható és készen áll a zerge tenyésztő telep. *Lendl* Adolf dr. az állatkert igazgatója, aki Buda lelkes jóakarója, szívesen szolgál zergékkel, kőszáli bakokkal és más sziklán élő állattal. De tenyészne itt a kecske is, aminek révén ez a látványosság haszonot is hozna, mert a pesti vérszegény gyerekeket szívesen áthoznák „zergét nézni" és kecsketejet inni". Sok mindenféle barlang és odu lakóhelyül szolgálna az ide telepített állatoknak, csak egy gazda kéne ide és egy pár fürge kecskefejő lány. Igazgathatná az egészet az új ásványvízüzem igazgatósága, mely szintén a hegy alatt lesz és forgalomba hozhatná a kecsketejet, mint ásványtejet. Azt is elhinné a közönség, hogy *zerge-tej*. Zsengice helyet *zergenyicét* inna. Meglehetne ezt csinálni egy-kettőre, kevés pénzből.

(1917 jul. 14.)

Lendl Adolf véleménye: „A zergék általában rövidéletűek a fogságban; külföldi állatkertekben ezért nem is tartják, mert hiányzik nekik a szabad mozgás, a sziklákon való kapaszkodás és ugrálás. A mi Állatkertünkben a nagy sziklás hegy oldalára telepítettük őket, ahol felszaladhatnak a magasba, lerohanhatnak, fokról-fokra szökdelve. Különösen a reggeli órákban mulatoznak ilyen módon és kergetőznek, amíg belefáradnak. Ez egyik feltétele megélhetésüknek. Ahol ezt megadhatjuk nekik legalább is olyan mértékben, mint a mi Állatkertünkben, ott előreláthatóan jól fognak tenyészni, ha csak némi gondozásban és kellő etetésben részesülnek. Eszerint az ősz Gellérthegynek a Duna felé néző szirtes oldala nagyon alkalmas e célra és betelepíthetnénk egy-két kisebb csapatot, ebből a valóban kedves vadfajtából, hogy életet lássunk az érdekes meredekeken, ami nagyon kedves képet nyújtana. Az őz, a muflon, a kecske és a juhfélék nem oly alkalmasak erre, mert sok kárt tesznek különösen a kerti növényzetben. Lecsipdesik a bokrok fiatal hajtásait s a kerti növények virágait. A zerge e tekintetben szinte kivétel számba megy, mert inkább a friss füvet szereti. Állandóan friss vizet kíván; vagyis mesterséges kis forrásokat kellene a hegyoldalon létesíteni. A telepítés alig kerülne pénzbe s a többi kellék pompásan megvan, hogy a zergék a Gellért-hegy keleti oldalán megmaradjanak. Alul úgyis be van kerítve a terület az út mellett. Felül pedig csak egy pár szál drótal kellene elzárni, mert az egyébként kényes és félős állatok ott tartózkodnának a sziklákon, a víz közelében és azokon a helyeken, ahol az emberek meg nem közelíthetik őket. Bizonyosra vehetjük, hogy el nem szöknének; alulról azonban kedves látványt nyújtanának. Magyarországon a Magas Tátrában, a Retyezáton és a fogarasi havasokon élnek zergék vadon. Legkönnyebben szerezhetők Bajorország magasabb hegyeiből, mert ott a vadászok maguk foglalkoznak zergék tenyésztésével. A fiatal gidákat azután eladják 500—600 márkáért az Állatkerteknek. Nekünk ez idő szerint nyolc zergénk van az Állatkertben és igen jól érzik magukat valamennyien". (1917 okt. 13.)

Fiókállatkert jutott csepp híján nekünk is, de a város urai ismét elütötték ettől szegény mostoha Budát. Az állatkert kiváló tudású igazgatója, dr. *Lendl* Adolf tervezetet nyújtott be a tanácshoz, amely egy *gazdasági* állatkertre vonatkozik. E terv szerint ebben az állatkertben csakis gazdaságilag felhasználható állatokat találna a gazdálkodó közönség, ami feltétlenül nagy előnyére válnék gazdasági életünknek és hathatósan szolgálná a háború után tervezett gazdasági fellendülést. A hegyvidéken tenyésztésre alkalmas állatokat Budán, a régi állatkert helyén a Hűvösvölgy végén létesített állatkertben mutatták volna be, ide hozva a világ minden tenyésztésre alkalmas állatját, — míg a sikságok faunáját a pesti oldalon mutatták volna be. A tanács úgy határozott, hogy elsősorban a pestit létesíti és majd — idővel — talán — a budait is. Sürgette már a Budai Napló, hogy ha Pestnek jutott az Állatkert, állítsa föl az állam a *botanikus* kertet Budán, ahol az, parkszerüen kiépítve szintén kellemes szórakozó hellyé volna tehető hangversenyek révén. A fiókállatkert eszméje talán kapcsolható volna a botanikus kerthez, mind a kettő a Szépvölgyhöz, s ezzel a világváros határát három kilométerrel kiljebb tolnánk ismét.

(1925. szept. 11.)

Főiskola talán jut Budának, amelyről kimondották a sürgősséget a városházán. Ez a világkereskedelmi főiskola, ahol a szakiskolát — iparisko-lát vagy műegyetemet — végzett iparosok — Ripka Ferenc fejtegetései szerint — ugyanazt megtanulhatják itthon, amiért Bécsbe, Berlinbe, Párizsba vagy Zürichbe mennek. A kereskedelmi oktatás terén vannak középfokú kereskedelmi iskolák, ennél magasabb fokú kereskedelmi akadémiák, a világkereskedelmi főiskola pedig a legmagasabb fokon a legszélesebb körben fogja azt az oktatást végezni, amelynek nagyon lényeges és fontos részét képezi a mi ipari termékeinknek forgalomba hozatala. Reménykedve bizakodunk benne, hogy a budai bizottsági tagok erélye ezt a főiskolát megszerzi Budának, mert hisz már a pestiek is elismerték, hogy főiskolák számára alkalmasabb hely Pestnél — Buda.

(1918 július 28.)

Otletek. Schömer Ottó írja nekünk 14 év előtt, 1914 május 11-én: A villamos balesetek elhárítására két nagyon könnyen megvalósítható tervet juttatok a Budai Napló révén az arra illetékeseknek. Az elgázolások megszüntetése céljából szereljenek fel minden kocsi elé egy kisebb formájú, félköralakú hóeke félét, melynek kerekeken járó erős bádoglapjai majd hogy a sínt nem súrolják. Az egész villamos külső-alsó részét pedig szintén bádogrostéllyal, ami egy pár milliméterre van csak a földtől — kell körülvenni. A korai lecsengetés megszüntetésére pedig azt ajánlom, hogy járassanak *három kocsit* és az egyik kalauz szálljon le mindig és *utolsónak szálljon fel*, amikor megadja a tovább indulásra a jelzést.

— Ime, ez az ötlet is bevált — egy negyedszázad után!

Kerületközi értekezletek. Régi szokás elmaradását sinylik a speciális kerületi érdekek — panaszolja egyik várospolitikával foglalkozó olvasónk. Valamikor régen a főváros közgyűlése előtt a bizottsági tagok kerületenkint külön-külön értekezletet tartottak, ahol kerületi szempontból vitatták meg a közgyűlés tárgyait és állásfoglalásukat. Ez különösen budai szempontból volt sok ízben fontos, mert így bizonyos mértékben ellensúlyozhatták Pest túltengését és a budai érdekeket is szóhoz juttatták. A mai rendszer szakított ezzel a szokással és a közgyűlés többsége csak központi értekezletet tart. Természetes, hogy a pártfegyelem ereje segítségével a pestiek túlnyomó többsége dönt minden kérdésben, ami Buda mégnagyobb elhanyagolásához vezet. Vissza kellene állítani a kerületi értekezletet, a most elnyomott kerületi érdekek szempontjából, hogy az ott kidolgozott marsrutával az elhanyagolt budai kerületek az ő jogos kívánalmaikhoz jussanak.

(1922 márc. 1.)

Teljesedő jóslatok

Régi ujságíró ember mondotta el nekem évekkel ezelőtt az alábbiakat. Akkor még nem volt meg az új Artézi-fürdő, nem épült a Sáros-fürdő és a főváros fürdőügyi programja még nagyon a levegőben volt. Mégis leírom a hallottakat, mert csodálatosan kezd minden teljesedni, amit akkor az író és az üzletember egymásnak mondottak. Mindig szívesebben vettük és nagy súlyt tulajdonítottunk az idegen szakember szavának és itt különös eszméket vetett föl éppen az idegen. Adom úgy, ahogy hallottam.

*

Amikor egy évtized előtt a vendéglősök kongresszusára Európa nagyvárosaiból ideseregleltek a szállodatulajdonosok és az érdekes nemzetközi társaság, melynek számos dúsgazdag és nagyműveltségű tagja volt, egyebek közt kirándult a budai hegyek közé is, az elragadtatástól és bámulattól nem tudtak hova lenni.

A svábhegyi bankett után, mikor a késői ebéd után feljött a koránkelő hold és ezüstös fátyolt vont a millió fényes ponttal ragyogó főváros alant elterülő képére, a hegység alatt pedig tűztengerré vált a széles medrében méltóságosan hömpölygő Duna, mister Willám Black, a Manchesteri Király-szálloda kereskedelmi igazgatója e sorok írójához, egy pohár felhajtott pezsgő után, a következő szavakat intézte:

A humoros felköszöntőből kiollóztuk a következőket:

— Bocsásson meg, mister, önök magyarok a világ legkedvesebb, de legélhetetlenebb emberei!

— Van szerencsém, mister! — hangzott a válasz; — ezzel a hanggal már mintha találkoztam volna. Átlag minden évben megfordul itt Budapesten öt-hat nemzetközi társaság, ezekkel vitézül bankettezem mintegy húsz év óta, tehát éppen századikszor verik az én fejemhez a nemzetem feje helyett, Budapestből világfürdőt kellene csinálni. Mert nemde, erre céloz ön, mister Williám Black?

— Es miért nem csinálnak önök? — kérdé erélyes hangon mister Black.

— Akármivel mentegetném is magunkat, — feleltem, — attól ön okosabb nem lenne. Mondja el azonban ön, hogyha öntől függne, hogy fogna hozzá? Ebből legalább tanulhatnánk.

Mister Williám Black előbb gondolkodott egy kissé, azután mosolygott, majd megittunk még egy pohár pezsgőt és végül így szólott:

— Mikor az ember valami nagy vállalatra gondol, a legelső, hogy vizsgálja meg az alapeszméje népszerűségét. Két eszme közül mindig az a népszerűbb, amelyiknek több ember részesít a közvetett hasznában. Ha például arról lenne szó, hogy Budapestből világfürdőt csináljunk és a részvénytársaságnak én állanék az élén, nagyon alaposan kikutatnám, mit szól ehhez a tervhez a lakosság nagy tömege? Utána járnék, vajjon nem rontanék-e le néhány létező vállalatot, — nem venném-e el többezer ember keresetét és végül, nem tenném-e drágábbá a megélhetést egyes városrészek lakosságára, vagy egész Budapestre nézve? Az alapítás sikerének első titka az, hogy mentől többen örüljenek neki, hogy aggodalmak helyett reményeket keltsen, hogy a tömegek keresetképességét emelje, akinek pedig kárt okoz, azt bőségesen kárpótolja. Nos, mi, angolok, hízelgünk magunknak azzal, hogy mi ezt így tudnánk megcsinálni.

— Helyes, — válaszoltam, — az önök alapítói zsenijében is megbízom. Eltudom magamnak képzelni azt, hogy önök a mai fürdőtulajdonosokkal szemben, mint bérlők lépnek föl és nagyobb bért fizetnének nekik, hogy a további jövedelemben is részesíthessenek. El tudom képzelni, hogy milliókat fektetnének új építkezésekbe. Kezdenék a városligeti artézi fürdőn. Hatmillió koronával olyan fürdőt csinálnának belőle, amelynek híre Konstantinápolytól Londonig és Madridtól Szentpétervárig terjedne. Hetven Celsius fok meleg természetes kénesvíz csak Olaszországban akad, aki abba beleül, annak új csontjai nőnek, aki issza, új gyomrot kap tőle. El tudom képzelni, hogy önök hasonlóan cselekednének a Sáros-, a Rudas-, a Rácz-, a Lukács-, a Császár-fürdővel, a Sós-fürdővel, amelyek ma is nagyszerűen jövedelmező s kitűnően vezetett vállalatok, de amelyekből az önök megszámlálhatatlan milliói még nagyobb és dicsőbb intézményeket tudnának csinálni.

Mister Black némán hallgatott, sűrűn pislogott, végül mosolyogva kérdezte:

— Hát még mit tud elképzelni?

— Elképzelem, — mondván, — hogy önök a Margitsziget felső csúcsánál nagy menedékes kőmedencét építenének bele a Dumába, elébe emelnének egy nagy zsilipet, emelőgépekkel felhúznák a vizet 4—5 méternyire és onnan eresztené alá s aki annak a hullámverése alá tenné a hátát, kigyógyulna minden idegbajból. Es a mesterséges folyami vízesés leverné a tengeri fürdők világhírét és a Margitszigeten olyan vízparti életet fejlesztene ki, amelynek lefestésére idejárnának nyaranta Európa összes életkép festői. Egyet azonban nem tudok elképzelni . . .

— Es mi lenne az?

— Hogy miképen örülne ennek az egész lakosság? Budapestnek mind a 900.000 embere? Mert értsük meg egymást, mister Black. Azt elhiszem, hogy a kereskedők, iparosok, vendéglősök és más üzletemberek mód nélkül örülni fognának a megnövekedett forgalomnak, de ne feledje ön, hogy Budapesten, a kormányzat középpontjában, a művelt osztálybeliek felét, a változatlan fizetéssel bíró családok tagjai teszik ki. Ezek a megnövekedett forgalomból semmiféle hasznot nem húznak, bekövetkezik azonban az, hogy a nagy forgalomban a megélhetés drágábbá teszi — kíváncsi vagyok, mivel tudná ön ezeket arra rábírni, hogy örüljenek az ön eszméjének?

Mister Black, aki alacsonyabb volt nálam, lenézőleg nézett fel rám.

— A legérdekesebb részét a dolognak kihagyta ön, vagy mondjuk, nem tudta kigondolni és innen a tévedése. En a dolgot nem azokon kezdeném, amiket ön felsorolt, hanem azon, hogy Budapest környékét, e páratlanul gyönyörű és közeli hegyvidéket méltóvá tenném arra, hogy egész Budapest nyáron át itt tartózkodjék. Azoknak a családoknak, amelyek nyaralni szoktak járni, ezeknek nem lenne szabad innen eltávozniok. Lehetővé tenném nekik, hogy itt ugyanazért a pénzért nyaralhassanak, amennyit bent a városban költenének és ezzel megoldanám azt az óriási gazdasági jelentőségű kérdést, hogy a főváros lakosságát nyáron át együtt tartanám. Ennek, — biztosítom önt, — örülne mindenki, mert a nyaralás, amint az ma történik, teher mindenkinek, annak leginkább, aki élvezi.

— Es hogyan valósítaná ezt meg ön?

— Nos, hát legelőször is fölfedezném a legközelebb fekvő hegységi falut, például Nagykovácsit, vagy Hidegkutot. Es megvenném az egész határát. A vételt helyben hagyatnám a kormánnyal és külön községet alapítanék rajta, amelyen örökre menekülnék a fővárosi fogyasztási- és lakásadó alól. Hóteleket és villákat építenék, melyekhez külön villamos vasút szállítana ki a lakosságot, ennek a telepnek lennének túristaházai, amelyekben egy koronáért lehetne éjjeli szállást kapni. A telep közepét egy-egy nagy hidegvíz-fürdő képezné, amelynek oszlopsoros és arkádos udvarán egy színház állana. A színészek mind ott nyaralnának nálunk, mert ingyen kapnak lakást és olcsón a legjobb ellátást . . .

— Szédül a fejem, mister Black!

— Uralkodjék magán, tisztelt uram! — felelt az angol. — Ezek a dolgok ugyanis be fognak valamikor következni, de nem ma, sem holnap, mert nem mi mi fogjuk megcsinálni.

— Hát kik? — kérdeztem lehangolva.

— Önök maguk!

— Mi?

— Igenis, önök! Ma még élhetetlenek ugyan egy kissé, de én meg vagyok győződve, hogy rövid idő mulva fel fogják fedezni önmagukat, azokat a kineseket, amelyek az önök fővárosának hegyvidékében és az önök üzleti zsenijében rejlenek. Mert van önök közt nagyon sok hatalmas vállalkozó tálentum, csak mozgósítani kell őket tudni és ez az önök feladata — újságíróké. Önök magyarázzák meg, hogy mi lehet Budapestből, ha gyógyító vizeinek erejét kiaknázzák és én meg vagyok győződve, hogy akadni fognak emberek, kik erre a feladatra vállalkoznak.

— Megengedi, mister Black, — kérdém, — hogy ezt alkalmilag úgy mondjam el, önre hivatkozva?

— A legnagyobb készséggel, uram. Sőt tegye hozzá, hogy aki a részletkre nézve tőlem tanácsot akar kérni, Manchesterben mindig feltalál és én készséggel válaszolok a levelére.

(1913 június 4.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 939. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **10** pengő. Szöveg sor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 január 27.

Autóbusz borzalmak

Budapesten a közúti vasút pályája a lehető legjobb, kocsijai kifogástalanok, személyzete iskolázott, pontos, sőt ma már előzékenyek is; — *csak épen a közlekedés rossz!* Nehéz volna megmondani, hogy hol van itt a hiba, mert nálunk az egyes közlekedési vonalak beállításánál nem azt nézik, hogy a közönségnek mi kellene, hanem „rendszer"-eket próbálnak ki, állítanak föl és szüntetnek meg. Ilyen rendszer szerint például a Szentjános-téri megálló helyét pont oda tették, ahol a lejtőn leguruló kocsi, csak a legnehezebben fékezhető le, a közönség pedig esőben, szélben, hóban, fagyban, ott ácsorog a nyílt tér közepén, holott 30 lépéssel odább már az Attila-körút emeletes bérházainak eresze alatt, kapuiban találna némi védelmet. Itt t. i. a rendszer az, hogy az Attila-körutat megállás előtt nem akarja keresztezni a villamos, nehogy a kocsiközlekedést zavarja, ami sok helyen igen praktikus rendszer, de itt már elátkozta a közönség. De itt van a szerencsétlen Krisztina-körút, amelynek olyan sokféle a közlekedése, hogy azt rendszerbe szedni szinte lehetetlen és ha a körutat három részre osztanák, akkor kiderülne, hogy minden egyes részletnek nagyszerű a közlekedése, de együttvéve az egész valóságos közlekedési hóbort.

*

Az autóbuszokkal még nagyobb a baj itt Budán. Az autóbusz a közlekedés mágnása, azzal gyalog ember nehezen tud szóbaállni, és úgy elsurran az ember mellett, mint a fecskemadár. Vannak megállói, ahol nem áll meg. Vannak végállomásai, ahová — úgy látszik — sohasem jut el, mert soha sincsen ott. Mire a közönség rá jön, hogy hol tud elfogni egy üres autóbuszt, akkorára már nem megy oda, vagy nem jár arra.

A Krisztinaváros közönsége úgy rendezkedett be, hogy az Alagút-utcából induló autóbusszal járjon át Pestre, hivatalokba, munkája helyére. Ott ácsorgott a jó „hármas" s mindenki nyugodtan bevárta a második kocsit, ha az előző véletlenül megtelt. Most ezt a „hármast" áttették a Délivasút érkezési oldalához, ahol nagyon nagy szükség van rá és a hegyalja népe késhegyig menő harcot folytatott érte. Ők megkapták, de a Krisztina-tériek elvesztették. Az Alagút-utcába csak olyankor jön utast is fölvevő autóbusz, amikor az emberek már egyáltalán nem utaznak.

A világháborúban részt vett frontharcosok vallják, hogy azok a harcok enyelgő gyermekjátékok voltak azokhoz a véres csatákhoz képest, amit hivatal kezdés idején folytatnak a Krisztina-tér körüli lakók, vagy azok, akik a külső részekről idáig villamossal jöttek s leszállanak az Alagút-utcánál, hogy innen rövid úton, autóbusszal hamarosan elérjék a hivatalukat.

Aki ezeket a jeleneteket nem látta, annak fogalma nincs, az elképzelni nem tudja, hogy itt a Philadelphia kávéház előtt mi történik. A zsúfoltan megérkező „hármas" meg sem áll. Minek? A kétségbeesett várakozók erőszakkal ugrálnak föl. Az érkező kocsi előtt összefogódzva, sorfalat képeznek s ha néha van rajta egy-egy hely, olyan ádáz küzdelem keletkezik érte, hogy borzalom nézni. Az emberek egymást rángatják le, tépik egymásról a ruhát, pofonok csattognak, de föltétlenül mindenki hangosan káromkodik. A szomszédos kávéház telefonján egymást érik az igazgató úrnak szánt üzenetek, amiket leírni nem szabad. Komoly, magasállású egyének, megnevezve magukat, olyan dolgokat üzennek az autóbusz vezetőségének, hogy a kávéház közönsége pirulva hallgatja. Az utcán pedig csoportokba verődnek a cselédek, meg egyéb kívánesiak és kacagva, szörnyüködve nézik azt a tumultust, erőszakot, gyalázkodást, ami ott folyik s amiben vegyesen vesznek részt a nők is, a férfiak is.

Ezt a mindennapi botrányt holnap be kell szüntetni. Mert bekövetkezhet az eset, hogy a föllázított közönség felborítja az autóbuszt, vagy meglincseli a kocsivezetőket.

Itt vas kézzel és rögtön segíteni kell.

*

Hasonló botrányok színhelye a fogaskerekű-vasútnál lévő Retek-utcai villamos megállóhely. A fogaskerekű telt vonatnak megérkezésekor a kapun kiözönlő és ugyancsak siető tömeg elől az üres villamosok mintha elmenekülnének, ilyen esetekben valósággal tombol az utazó közönség, — ahogy azt egyik beadványában a *Svábhegyi Egyesület* írja a BESzKRT igazgatóságának — arra kérve az igazgatóságot, hogy ezt az ő jól iskolázott és kipróbált személyzetét, — amelyet azonban valami ilyen titkos „rendszer" mozgat, indít, állít és hajt, — oktassa ki, hogy az Uj Szent János-kórház, Hűvösvölgy, Zúgliget és Szépilona végállomásokon kifüggesztendő táblák utasítása szerint is, — a fogaskerekű csatlakozását várja be.

*

Az idegenek mindig dícsérik Budapestet, mert azok irígylésre méltók, ők nem laknak Budán. Azonban kevés budai embertől hallottuk dícsérni Budapestet.

Dubonai Pál.

Budán, 1929. jannár 26

A Budai Társaskör ujjonan berendezett dísztermében e hó 24-én dr. *Hoór-Tempis* Moritz egyet. tanár, társelnök, a hallgatóközönség fölcsigázott érdeklődése mellett, másfél óra hosszant tartó előadásában, oly érdekes, a figyelmet állandóan lekötő, meglepő adatokkal fűszerezett előadást tartott Furcsaságok a közgazdaságban, címen, amely a társaskörnek kimagasló eseményévé vált. A gazdasági élet pikantériái voltak ezek a multból és a jelenből szembeállítva és összehasonlítva, — valóságos közgazdasági revű, ahol a meztelen igazságok ölelkeztek a társadalom előítéleteivel és bukfencet vetettek a régen megdőlt, de jól berögzített felfogások, az új gazdasági megállapítások, és elméletek előtt. Az előadót órák hosszat ünnepelték, aki szellemi felsőbbségét ma a legszebb világításban mutatta be. *Ziegler* Géza társelnök köszönte meg az előadást és köszöntötte elsőnek a társasvacsoránál, majd *Oszoly* Kálmán, *Viraág* Béla és *Székely* Vladimir, mire *Hoór-Tempis* Moritz egy történelmi reminiszcencia révén a hölgyeket üdvözölte, az ő szokott, finom, humoros, szatírikus, de elegáns modorában.

A szelősegek divatját éljük s így azon sem csodálkozhatik senki, hogy ugyanaz a főváros, amelyik tegnap hallani sem akart a villamos centráléról, ezt a kérdést állandóan bizonyos animozitással kezelte, most átcsapott a másik szélsőségbe és a — bizonyos városházi körök felfogása szerint — legcélszerűbbnek vélnék a centrálé átvételét — cakumpak, — hogy aztán itt mérnék ki az áramot másoknak, sőt magának az államnak is. Másfél évvel ezelőtt ez a törekvés városgazdasági szempontból jogosult lett volna, de ma már, amikor a föld belsejében létező túlhevített vizet sikerült mélyfúrások alapján elérni, amely túlhevített víz, mint vízgőz kerül a felszínre és teljesen átformálja majd az életszükségletek előállítását, hajtó erejét, — ma a fővárosnak ez irányban kellene tájékozódnia, hogy ezzel leszállítsa, a fűtés, világítás, közlekedés mai árának egytized részére, ami segítene nyomorúságos gazdasági helyzetünkön és megváltaná ezt a várost, amely fürdővárosnak indul a gondon kívül a füsttől, a portól. Beláthatatlan perspektivát nyitott Pávai-Vajna Ferenc főgeológus előadása a Hollós Mátyás Társaság legutóbbi értekezletén, amelyen képviselve voltak a szakkörök, az állam és a különböző fürdőügyi és idegenforgalmi tényezők, csak épen — a város hiányzott, ahol egyszeribe oly sürgőssé vált a Talbot centrálé átvétele.

Berczel Jenő

— Vonagló bajban gyötrődik földes Magyarország, és még sokkalta nagyobb bajban szenved ez az Istentől és embertől, elhagyott, nincstelen *Budapest*, az ő milliónyi lakosával.

Nagy veszedelmek idején még az állat is vigyáz. A zergék meg az ibisz madarak, a mormoták és a többiek, — szemfüles őrszemeket állítanak, akik jelzik a húzódás irányát és a rajtütő veszélyt. A darvak V betűjének élén a leghívatottabb, a legerősebb krugató daru repül, és az antilopok serege a legjobban prüszkölő, vezetésre hivatott bikát követi, csak úgy, mint ahogy a nagy entente embermillióinak egyetlen intézője lett Foch marchal, aki lehengerelt bennünket századokra — csak azért mert — egymaga volt a vezér.

E város népének, egy tőlünk elrablott élés-területről, ahol nekünk állt az ipar, a kereskedelem, a tudomány, a művészet, ahol nyitva voltak előttünk a megyei, városi és országos hivatalok tömegei, a katonai pálya rangjának ezrei, a nagy egyházak biztos stallumai, ahol értünk volt az immár leszakított ezer meg ezer négyzetkilométeren a humusz, az erdő, a folyó, a bánya minden terményeivel együtt, — át kell vándorolnia egy új életterületre, mert új földre nem lehet. A hivatott vezéreknek a kapott és vállalt posztokon éjen át, napon át szemfüles éberséggel kell kinézni minden porcika élet lehetőségét, hogy a kereseti helycsere kálváriás útját ez a milliós tömeg, minél kevesebb életveszteséggel gázolja át.

Idáig jutottunk.

A szerb hadsereg vonulása Péter király ösvér fogatával az élen nem volt tragikusabb, mint a mi átmenekülésünk egy új életág felé!

Valahányszor most Budapesten választani kell vezetőket, vezéreket, csak a hivatást kell tekinteni, csak azt, jelent-e több budapestinek több kenyeret, új és javuló keresetet. Mert a mai életstandard emelése még a jövő ábrándja csak. A választó csak azt nézheti, hogy vajjon a kenyér-problémák között és az elkerülhetetlen óriási új vállalkozások irányításában az igazit választja-e? Itt nincs rokonszenv vagy ellenszenv, itt nincs pártérdek, nincs politikai elv, itt a stratégiai vaskényszerűség van: azt választani, aki hivatott!

A „Budai Napló" 1928. évi junius 16-iki számának „Budapest népéhez" című cikkében azt írta: — „mi, a város vezetősége, hibáztunk, hogy nem kerestünk Budapest fürdő ügyének irányításához „egy" embert, akinek szive és értelme legyen ehhez a hivatáshoz, mert ez hivatás! és még jobban hibáztunk, amikor az egyik ügyosztályon megtalálván, akit nem kerestünk, félre állítottuk, mert tudott, akart és merte az alkotást!" — Már évekkel ezelőtt, rögtön a kommün után tudta, hogy Budapestet új kenyérre kell fogni; ő már akkor tudta, sejtette, hitte, hogy Buda hegyei alatt a Teremtő Jó Isten milyen gyógytárt rejteget, a hévforrások patikás változatainak milyen sorát; ő volt az, aki vállalkozni mert arra, hogy kenyérre váltja a föld méhének kincseit, amiket a gondviselés tartogatott manna gyanánt az elkövetkezett évtizedes sivatag életünk áthúzására. Ő volt az, aki a forrásokban látta — mint Bécs a művészetekben — az életünk átmentését. Mindennek kezdő megnyilatkozása volt a Gellért-hullám és Széchenyi-strandfürdő.

Tudjuk, hogy mi lett ezért az alkotó jutalma? És mikor az élet igazolta az alkotásokat, senki sem akadt, hogy elégtételt adjon neki a múltért. A sors különös beavatkozása a nemzetek és a városok életébe visszaadja neki most a teremtő erőt és nagyot jelenthet még Budapest fürdőváros javára annak a férfinek a hálája — akinek még a bűne is erénynek bizonyult.

Világhírre tesz szert lassan mégis a *Gellérthegy*, Budapestnek ez a természetes Eifeltornya, amely az ő rettenetes sziklatömegével préseli ki a földből a különböző gyógyforrásokat. Nincs hozzá hasonló az egész világon és ha volna is, akkor sem állana ilyen keret közepén, mint ez. Legutóbbi számunkban egy német tudós véleményét közöltük, aki azt ajánlotta, hogy építsünk rá egy várszerű hotelt 10.000 szobával. Alátámasztottuk ezt *Kállay* Tamás véleményével, aki szintén hotelnek szánta ennek a hegynek a tetejét. Most pedig meglepetésképpen *Borsodi* Vilmos hirlapírótársunk, aki negyven évig élt Amerikában, küldte meg az ő angolnyelvű sajtótudósítóját, amely „Borsodi's Bulletin" címen jelenik meg és már 1924-ben közölte a Citadella alapjain épült öt-hat emelet magas szállodának a képét, azzal a célzattal, hogy annak fölépítése számára tőkét keres Amerikában. Borsodi mindent nagy arányokban csinál és az ő sajtótudósítója is sok ezer példányban került forgalomba Angliában, Amerikában, Franciaországban s így a mi jó öreg Gellérthegyünknek nagyobb a világhíre, mint ahogy ő maga gondolja.

A nagy közlekedési útvonalak hoznák közelebb a hegyvidéket a városhoz és azért tette meg előterjesztését a székesfővárosi tanácshoz *Bódy* Tivadar a Svábhegyi Egyesület elnöke, hogy a felveendő húszmilliós burkolási kölcsön egy részét e célra fordítsa a város. *A félig kész Istenhegyi-utat* folytatólagosan ki kell szélesíteni a svábhegyi nagyszállóig, rendezni kell a *Diósárok*-utat a Béla király-útig és ki kell építeni folytatólag a *Hóvirág*-utcát a Széchenyi kilátóig. Az ilyen nagy utak kiépítésével elejét venné a város az autózók ama panaszának, hogy a síelők nagy tömege miatt a mostani útvonalak alig használhatók. A Svábhegyet előbb-utóbb olyan *kiránduló hellyé kell tennie* a tanácsnak, ahová nyáron át mindenféle közlekedési eszköz segítségével kitódulhat az eltikkadt városi közönség. Ezek a nagy utak emelik a telkek értékét és szolgálják ezzel a polgárság anyagi gyarapodását. Ezek a nagy utak csábítják a jómódúakat, hogy ott kertes házakat építsenek, amivel enyhül a lakásinség — s végül ezek a nagy utak munkaalkalmakat nyújtanak, ami nagyon fontos kérdés. A legfőbb dolog pedig az, hogy a már meglévő utakat *tavasztól kezdve kell olajoztatni*, mert tarthatatlan helyzet, hogy épen ott, ahol üde, friss levegőt keres a nagyváros népe, agusztus elejéig mindenki a rettenetes porba fuldokoljon, gyümölcsfák és virágok pusztuljanak emiatt, oly annyira, hogy elkeseredett villatulajdonos már augusztusban visszaköltözik a városba a por elől. Bele kell vonni az olajozás keretébe azokat a forgalmas, de eddig sohasem olajozott utakat, mint amilyen a Nógrádi-út, a Báró Eötvös-útnak a Víztoronytól a Normafa-útig terjedő része, az Ordas-útnak egy része és a Tündér-útnak egy része. Az első száraz, napsütéses, tavaszi napokon meg kell kezdeni az olajozást és ha kell, olajoztatni kell a nyáron át is ott, ahol a tavaszi olajozás hatása már megszünt. Valahol mégis csak kell, hogy portalan helyet találjon Budapest közönsége.

Ismeretlen értékeink

Negyvenkét barlang Buda környékén — A Hollós Mátyás Társaság IV. értekezlete

Mindinkább fokozódó érdeklődéssel kíséri a nagyközönség a Hollós Mátyás Társaság ankétjét az „Eltemetett források"-ról s a velük kapcsolatos ismeretlen vagy alig ismert értékeinkről. Legutóbb január 21-én *Bekey* Imre Gábor barlangkutató, aki gyönyörű felvételeket készített a feltárt barlangokról és a budai hegyvidék csodálatos alakulatáról — vetített képes előadásban mutatta be ezeket az idegenforgalmi szempontból is értékes kincseinket. Az értékes előadáson a rendes törzsközönségen kívül megjelent: Ábray Zoltán h. államtitkár, Ebner József, az ásványvízüzem igazgatója, Hennyei Vilmos dr. államtitkár, Kankovszky Ervin a M. Á. T. főpénztárosa, Lemberkovics László igazgató, Móra István polg. isk. igazgató, dr. Pálos Hugó kir. főügyész, dr. Perger Ferenc, dr. Privitzky Endre igazgató, dr. Timkó Zoltán koronaügyész, dr. Tóth József veszprémi prépost-kanonok s többen mások.

BEKEY IMRE GÁBOR

a budai hegyvidék barlangjairól tartott érdekes szabadelőadását az idegenforgalom idevezetésével kapcsolatos kérdések boncolgatásával kezdte meg. Utalt a hegyvidék rossz utaira, a közlekedési eszközök hiányaira, az olcsó, jó szállodák építésére a gyönyörűséget nyújtó budai külső hegyvidéken, az itt található történelmi értékeinkre, a vadászat miatt elzárt, drótsövényekkel elkerített hegyeink megközelíthetetlensé-

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

gére, a hegyvidéki lakosság rossz, néha ellenséges modorára. Ezek után tért át a barlangok ismertetésére. Budapest környékén 42 barlangot kutatott ki, felmért és lefényképezett. Előadó propagandája nyomán indult meg a Buda környéki barlangok felásatása is, ami igen jelentős eredményekkel végződött. A Remetehegyi, a Kiskevély-, a Legény- és Leány-. a Pilisszántói kőfülke, a Bajóti Öregkő barlangja bizonyítékot szolgáltatott, hogy itt a jégkorszakban ember élt. Megtalálták a kő- és csontszerszámait és az általa megölt nagy emlősök csontjait. Hiéna, medve, orrszarvú, oroszlán, mammuth, rénszarvas stb. éltek együtt az emberrel.

Az ősember csontjait Magyarországon (a Balla-barlang gyermekcsont-leletén kívül) nem sikerült megtalálni, úgy látszik, a halottakat vagy elégették, vagy vízbetemették, vagy fák tetejére helyezték a ragadozó madarak elfogyasztására.

Turisztikailag csak a pálvölgyi és a solymári Ördöglyuk jöhetnek egyelőre tekintetbe. de ezeknek a barlangoknak az állapota még mindig nem alkalmas arra, hogy kényes idegenek látogassák. A Pilishegyvidék világhírű barlang lelőhelyei minden bizonnyal az idegeneket is érdekelnék és fel is keresnék, ha odavezető és kiépített utaink lennének.

Itt a végső idő, hogy cselekedjünk és megtörjük az arra illetékes, segíteni tudó hivatalos körök vétkes közönyét. Gazdagok vagyunk és mégis szegénységben élünk.

A lelkesen megtapsolt előadás után dr. *Morvay Győző* elnök meleg szavakkal köszönte meg az előadást, majd *Pávai Vajna* Ferenc főgeológus fejtette ki érdekes és új teoriáját a barlangok képződéséről, amelyet élvezettel hallgatott a nagyszámú közönség.

A kiválóan sikerült előadó estet társasvacsora követte, amelyen *Morvay* Győző éltette elsőnek az előadó *Bekey* Imre Gábort, aki válaszában a szeretet legmelegebb társaságának, a Hollós Mátyás Társaságnak virágzására emelte poharát, a Társaság figyelmébe ajánlva a Pilis-hegyvidék szépségeit, ahová a Társaságot tavasszal szívesen kalauzolja. Viraág Béla háznagy a H. M. T. gyönyörű szaporodását, az értékes új tagokkal való bővülésének nagy jelentőségét méltatja. Pávai Vajna Ferenc, dr. Eperjessy István, Bekey Imre Gáborral nagy magyar értékeket nyertünk s a velük folytatott eszmecserék túlnőnek a hétköznapi kereten. Az ő egészségükre üríti poharát. *Kapcza* Imre kedves humorral, fűszerezett beszédben a túristaság kényesebb oldalait ismertette, majd *Peterdy* Sándor a nőkre mondott pohárköszöntőt finom tréfahalmozás közben.

Pávai Vajna Ferenc nagy figyelemmel hallgatott beszédben a külön skatulyázott szakemberek és a nagy nyilvánosság részére programot adó Hollós Mátyás Társaság tevékenysége között vont párhuzamot és rámutatott a mai gazdasági helyzetünkben hasznos irány követésére. *Czölder* Dezső a vendégek egészségére ürítette poharát, akiknek nevében *Kankovszky* Ervin és *Kulcsár* Richard mondott köszönetet.

MENCZER gallértisztítása vezet Drbja 10 fi l. Telefon Külön vidéki osztály

Budán felejti a havat a főváros köztisztasági hivatala s csak Pesten igyekszik azt minél előbb eltakarítani, mert ott jobban szemet szúr. Budán — ugyis jó. Álljanak a hatalmas hóhegyek, akadályozzák csak a közlekedést, legyen csak életveszélyes úgy a járművekre, mint a gyaloglókra az eltakarítatlan hótömeg, amely a mostani második nagy hóeséssel még csak nagyobbodik — Budán igyis jó. Ezt a munkát a tavaszi olvadásra bízzák itt, majd elvégzi az.

ZVERKÓ-cipők aranyéremmel kitüntetve II., Corvin-tér 6. sz.

Az Alpár-szobor pályázat eredményeként *Telcs* Ede művét fogadta el a bírálóbizottság, míg *Szentgyörgyi* István és *Markup* Béla munkáját bronzba önteti az Építőmesterek Ipartestülete.

A kegyeletet sértené, ha a régi vizivárosi és tabáni temető halottait kidobálnák. Úgy értesülünk, hogy a két temetőt nem ürítik ki, hanem parkokká alakítják át, mint ahogy az külföldön is ilyen régi temetőknél szokásos.

Andersen, a nagy dán mesemondó is itt járt Budán 1840-ben törökországi útjából visszatérőben Orsovánál szállt hajóra s jött felfelé a Dunán, hogy „Buda regia"-t meg láthassa. A világjáró idegenek lelkében még mindig a Hunyadi Mátyás alatt csodálattal emlegetett kincses város képe élt, pedig ezt részben elomlasztotta a török és széthordta követ a török kiűzése után betelepített gyülevész népség. De közben a XIX. század első felében új lüktető élet kezdődik, virágzásnak indul a kultúra, amit újra csodálattal szemlél az idegen. Andersen is mást várt, mint amit talált, amikor junius 8-án, pünkösd hétfőjén, a Medárd-napi vásárkor érkezett az ország szívébe. A Dunáról feléje táruló panoráma szinte megigézte, ahogy azt „Eines Dichters Bazar" címen 1843-ban megjelent munkájában le is írja. Amint Budát, gyönyörű hegyvidékével meglátta, így kiáltott fel a szavak nagy mestere: mily szavakkal ki nem fejezhető kilátás! Ezzel fejezte ki hódolatát Buda előtt.

Zeneestély volt e hó 22-én a Budai Klubban, ahol *Pálffy* Mária operaénekesnő kiforrott művészettel adta elő Faust „Ekszerária"-ját, *Kerpely* Jenő gordonkaművész pedig virtuozitással játszotta Csajkovszky, Ariesti és Popper szerzeményeit. A zongorakíséretet a megszokott hozzáértéssel *Cecelits* Benő zongoraművész látta el. A közönség nagyon melegen ünnepelte a művészeket.

A fürdőügyi politika nem zárhatja ki a szegényebb népréteget sem gondoskodása köréből, amire rájöttek a városházán is, mert tárgyalás alapjául fogadták el Joanovich Pál javaslatát, hogy a szegényebbek részére az Elektromos Művek kelenföldi telepe kondenz vizét használják fel strandfürdőnek.

A 30 évi adómentességnek a budai hegyvidékre való kiterjesztését kérte a „Budahegyvidéki Társaskör" a m. kir. pénzügyminiszteriumtól. Kérelmében reámutatott arra, hogy Budapest csak úgy tehető naggyá és gazdaggá, ha fürdővárossá fejlődik. A város belsejében levő fürdők lehetnek kiváló gyógyhatásúak, azonban ott a betegek nem találnak kellő üdülést. A Gellért-, a Lukács- és Császárfürdők környékét a dunai hajók és a közeli gyárak füstje borítja és zajossá teszi azt a nagy forgalom mellett az autó tülkölés és villamos csilingelés. A külföldiek üdülésére a sváji tájakban bővelkedő csendes és ózondús levegőjű Svábhegy—Zugliget és Hűvösvölgy lenne legalkalmasabb, miért is annak fejlesztése lenne kívánatos, amit legjobban a 30 éves adómentességgel lehetne előmozdítani.

Folyondár-utca lesz a neve a Szépvölgyi-út egyik mellékutcájának, a névtelen út a *Vérese*-utca nevet, míg a Németvölgyi árok mentén húzódó Sashegyi-útba torkoló tíz méter széles út a „Németvölgyi árok" nevet kapta.

A fürdőváros elengedhetetlen kelléke Buda általános parkozása. A főváros végre komolyabban fogja fel kötelességét e téren s már tavasszal megkezdi a Gellérthegy fásítását kétszázezer pengő költséggel a Gellért-fürdő oldalán. De tervbe vette a főváros a költségvetés keretén belül a Városmajor, a Svábhegy, a Drasche-féle telek, a Marczibányi-tér és a Hungária-gyógyforrás előtti terület nagyobbszabású parkírozását is. Csak a Margit-rakparthoz és Óbudához nem mer hozzányulni. Az óbudai új piac hatalmas, rendezetlen sivatagban áll. Csak nem akarja ezt csúfságul a város így hagyni? Csekély költséggel üde növényzetet kell ideplántálni, amíg ezt a parlagon heverő hatalmas jobb célokra nem használják fel. De akkor is ki kell hasítani egy részt emlékkert céljára, ahová az egykori kath. temetőre való emlékezéssel kedves kis kápolnát vagy más művészi emléket kell emelni. Ezt már a kegyelet is így kívánja.

A tél hidege nem bántja már majd a krisztinavárosi katholikusokat, mert az egyházközség mindenre figyelmes elnöksége a főváros tanácsát megkérte, hogy a templomot fűtse. A padló-fűtőberendezés harminchat ezer pengőbe kerül, amelyet a főváros, mint kegyúr fedez.

A világforgalom útjai címen érdekes, vetített képekkel kísért előadás volt jan. 13-án a II. ker. Iparoskörben, amelynek előadója *Hollósi-Somogyi* József egyetemi szakelőadó volt, akit lelkesen megéljeneztek az előadás után.

Gyász. Özv. *Győrffy* B. Károlyné sz. Dobronyi Lujza e hó 21-én, életének 78-ik évében, rövid szenvedés után elhúnyt és 23-án délután temették a farkasréti temetőben és helyezték örök nyugalomra. Elhunytát gyászolja leánya, Szakál Lukácsné, kiterjedt rokonsága és tisztelői.

Blaha Lujza élete elevenedett meg *Pintér* Imre és *Parlaghy* Kornélia előadása révén dalban és zenében a II. ker. Keresztény és Nemzeti Liga rendezésében, a Ferenc József intézet dísztermében január 13-án. Nagy hatású volt *Vajda* Károly főgimn. igazgató lelkes beszéde a megszállt területi magyarság Mária-Zelli ünnepségéről. A kitünően sikerült kulturdélutánon a budai társadalom színe-java megjelent.

Bánk bán áldozata: Gertrud, II. Endre neje Pilisszentkereszten, a Buda környéki Pilis hegyvidék egyik legkedvesebb helyén van eltemetve, ahogy azt *Bekey* Imre Gábor a Hollós Mátyás Társaságban tartott előadásán megemlítette. Itt hajdan hatalmas klastrom állt s temploma hasonló stílusú volt, mint a világhíres zsámbéki. Itt királysírok voltak. A zárdát s templomot felégették a törökök, de emlékét még ma is őrzi a „zárdakert" elnevezés, bár zárdának híre-hamva sincs. Sajnos, az itteni romok kiásására nem gondol senki.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Különben Pilisszentkereszt és Pilismarót között a két bükkfa nyergen át, vonult a rómaiak híres stratégiai útja. Ezen vonultak fel a tatárok Esztergom ellen és a török is. Ma járhatatlan vízmosás, pedig ez lenne a környék legközelebbi útja a város felé.

Művészi levelezőlapok készítését kérte a Zugligetről és a Hűvösvölgyről a Budahegyvidéki Társaskör és felhívta a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal figyelmét arra, hogy a budai hegyvidék sváici részletekben bővelkedik, szépségeiről eddigelé csak kezdetleges kivitelű képeslevelezőlapok vannak forgalomban, holott a gyönyörű budai hegyvidékről készült művészi kivitelű levelezőlapok számos külföldit vonzanának Budapestre.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Az új vámépületek céljára, amelyek a vámhatár kitolása miatt váltak szükségessé, — a főváros megvette a Budaörsi-úton (Spanyolréten) levő Csulics-féle telket és a fehérvári, kondorosi-utak találkozásánál levő Gamauf-féle ötezer négyszögölön felüli telket.

Kérje mindenütt a
„Sopron-Győr"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Szövetkezeti Rt. I., Fehérvári-út 27 Tel. J. 128-01

A tél nyomorultjai részére a főváros újabb melegedő szobákat létesített a Váli-uti és Retek-utcai elemi iskolákban, ahol reggel nyolc órától este hét óráig tartózkodhatnak a hajléktalanok és munkanélküliek. A melegedő szobákban naponta kétszer, délelőtt tíz órakor és délután négy órakor a jelentkezőknek meleg levest és tíz deka kenyeret adnak ingyen.

PÉNZKÖLCSÖNT budai és környékbeli ingatlanokra előnyös feltételek mellett gyorsan folyósíttatunk,
INGATLANOK adás-vételét szolidan és eredményesen eszközli
GELLÉRT, Terez krt 46. I/4

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad

Buda földrajza

Mi van alattunk?

II.

A budai hegyvidék és a völgyek kőzeteinek, különféle marga, agyag- és földrétegeinek érdekes képződésének ismertetését folytatjuk az alábbiakban:

A nagykovácsi és pilisszentiváni édesvizi-mészkő tava az utána következő geológiai időkben sósvízzé változott át. Az édesvizi mészkő felett fekvő rétegek kövületei ugyanis olyanok, hogy azok csak elegyes, félig sós, félig édes vízben élhettek. Talán a közelben már az édesvizi mészkő lerakodása idején tengerpart volt s a tó a partközelben volt. Ilyen módon, amint a tengerpart szintje emelkedett, sós vize a pilisszentiváni tóba jutott. Esetleg a pilisszentiváni tó úgy alakult át, mint a mai belsőázsiai lefolyástalan tavak, melyek a sótartalmat összegyűjtik és elraktározzák. Ezeknél a sótartalom lassan és állandóan növekszik, míg a tengeri transgressziónál hirtelen változik át az édes víz sóssá. Néhai Hantken Miksa egyetemi tanárnak a nagykovácsi szénbánya feltárási munkálataira vonatkozó vizsgálatai szerint az édesvizi mészkőre először elegyes vízre való agyag települ. Azután ismét édesvizi, majd többször váltakozó édes és elegyes vizi lerakódások következnek. Végre győz a tenger s az egész főváros vidékét elönti a nummulites-tenger. A nummulitesek a protozoáknak csoportjába tartozó legalsóbbrendű apró állatok. Többé-kevésbbé vataghéjú, számos kamrára osztott mészházakban éltek. Házacskáik többnyire olyan alakúak, mint a lencse, sokszor nem is nagyobbak ennél. A geológiai másodkor szárazulati időszaka után, amikor a tenger ismét elöntötte területünket, annak fenekét ezeknek milliárdjai népesítették be. A tengerfenék iszapjában elhalt nummulitesházak kitűnően megkövesedtek később az iszappal együtt s az idősebb (geológiai) harmadkor kőzetei közül a legnevezetesebbek egyike a nummilites-mészkő.

Az édesvizi mészkő a dachsteinmészkő után következő legidősebb kőzet, mely Nagykovácsi és Pilisszentiván községek körül található. A triász-tenger már régen eltakarodott, az iszapjából keletkezett dolomit és dachstein-mészkő napsugárra került, kikezdte mindjárt a denudáció, úgy hogy a harmadkor elején már megtépázva, lekaparva állottak a dolomit és dachstein-mészkő rétegei: a kimállott dachstein-mészkő alól sok helyen kibújt már az idősebb dolomit. A szentiváni édesvizi mészkő ilyen meztelen dolomit-mezőre rakódott le. Valószínűleg egy terjedelmes tó partja volt Pilisszentiván környéke abban az időben, amelyet a geológusok *eocénnek* neveznek, úgy a közepe táján. Ezt onnan tudjuk, mert a dolomiton olyan mészkövet találunk, mely merőben elüt a dachstein-mészkőtől. Nem is tengerben keletkezett, mrt olyan kagylók és csigafajok vannak benne megkövesülve, melyek csak édesvízben tudnak élni. A szentiváni édesvizi mészkő többször váltakozik szenes palával, vagy tiszta szénréteggel. A szenet bányásszák is, 1880 óta több, mint 2 millió métermázsát fejtettek ki csak a nagykovácsi bányában. A szénrétegekkel váltakozó édesvizi mészkövet főként széntelepekre való kutatás révén ismertük meg, mert csak kevés helyen jutnak felszínre.

Barton tenger nevet viseli az a gyorsan gyarapodó új tenger, mely elöntötte a budai hegyeket, valószínűleg az angliai Barton-Cliff elnevezés után, ahol hasonló lerakodásokat fedeztek fel. Ez a Barton-tenger már igen változatos térszínt talált maga előtt. Az összetöredezett dolomit- és dachstein-mészkő, a hajdani algás, korallzátonyos felső-triász tenger lerakódásai most lekopott, lemosott sziklás hegység lehetett, melynek oldalait sziklatörmelék borította. A Barton-tenger meszes és márgás lerakódásai beborították az elegyesvizi lerakódásokat, valamint a sziklás, törmelékes, kavicsos szárazföldet. A Barton-tenger lerakodásait azért mindenütt megtaláljuk a mészkő és márga alakjában, melyeket az idősebb képződményektől többnyire kavics, konglomerátum-réteg választ el. A Barton-tenger elég sok ideig tartott, mert lerakodásai legalább 100 méter vastagságot érnek el. A Kis-Svábhegy északi kőbányájában a Barton-tenger történetének érdekes fejezete tárul elénk. A Barton-tengerből szürkés mészkő rakódott le először. Azután a foraminiferás mészkő következett, majd egy márgapad, e fölé pedig szürkés orbitoidás-mészkő rakódott. A Svábhegy már akkor is kiemelkedhetett környezetéből, mert a szürkés orbitoidás-mészkő fölé dolomit-konglomerátum került. A konglomerátumon ismét egy márgapadot találunk, azon pedig vulkáni hamut, tufát. A kissvábhegyi kőbánya kőzeteiben a Barton-tenger állatvilágának maradványai megkövesülve fennmaradtak. A nummuliteseken kívül tüskésbőrűek, osztrigák és más tengeri kagylók, csigák, kafelopodák, a mai polypok rokonai, azonkívül többféle rák kövületei fordulnak itt elő, de találtak cápafogakat is. A Barton-tenger lerakodásait ezenkívül is sok helyen megtaláljuk s benne a hasonló kövületeket. Az óbudai Szépvölgy kőbányáiban vannak cápafogak is. A Barton-tenger lassankint változást szenved. Az előbb még csak elvétve fellépő márgapadok után most már majdnem kizárólagossá lesznek a márgák. A geológusok ezeket, a Barton-tenger ifjabb idejéből való lerakodásokat felső-orbitoidás rétegeknek nevezik, szemben az előbb leírt alsó-orbitoidás rétegekkel. Az orbitoidák a már említett nummulinidák egyik neme. Bryozoás-rétegeknek is nevezik őket, mert temérdek bennük a mohállat (Bryozoa).

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖZPONT: BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 4.
Sürgönycím: „FŐTAKARÉK" Alapítási év: 1846

BUDAPESTI FIÓKOK:

I. ker., Horthy Miklós-út 1.	V. ker., Nádor-utca 23.
I. ker., Krisztina-körút 133.	VI. ker., Andrássy-út 2.
II. ker., Fő-utca 2.	VII. ker., Erzsébet-körút 58.
III. ker., Fő-tér 2.	VIII. ker., Rákóczi-út 11.
IV. ker., Károly király-út 30.	IX. ker., Vámház-körút 1.

VIDÉKI FIÓKOK:

Debrecen, Szent Anna-utca 13. | Nyíregyháza, Bethlen-utca 5.

BETÉTEK KÖNYVECSKÉRE, CSEKK- ÉS FOLYÓSZÁMLÁRA. — JELZÁLOGKÖLCSÖNÖK FOLYÓSITÁSA. — TÖZSDEI MEGBIZÁSOK TELJESITÉSE. — KÜLFÖLDI KÖVETELÉSEK ÉS PÉNZEK VÉTELE, ELADÁSA. — VÁLTÓK LESZÁMITOLÁSA. — ELŐLEGEK ÉRTÉKPAPIROKRA. — HITELLEVELEK BEL- ÉS KÜLFÖLDRE.

GYOMORBETEGEKNEK
gyengélkedőknek, egészséges eseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes ízű, tápláló és könnyen emészthető tápszer a
BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT
(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készített valódi grahamkenyér.
CUKORBETEGEKNEK
minden nap frissen sült és szakszerűen készített 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sütőporral készítve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható
NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.
ELEFON: AUT. 512—26.
Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon díszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kezműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület díszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főiszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK.

dr. Ripka Ferencné nagyasszony orvosi kezelés alá került, nehogy a jelentkező spanyol-járvány a múló rosszullét és gyöngélkedés révén, veszélyeztesse állapotát.

Imre Sándor dr. ny. államtitkár, egyetemi tanár, január hó 29-én este 8 órakor a Budai Club (II., Margit krt 6.) nagytermében „A művelt ember és az önnevelés" címmel előadást tart. Érdeklődőket az egyesület szívesen lát.

Hoor-Tempis Moritz dr. egyet. tanár a debreceni mérnökegylet meghívására e hó 25-én Debrecenbe utazott, hogy ott előadást tartson.

Badál Ede I. kerületi előljáró nyugdíjba vonult s írói működésnek szenteli további életét.

Némethy Ernő dr. tabáni és *Károlyi Károly* krisztinavárosi segédlelkészek a kőbányai plébánosi stallumra való választáskor egyenlő szavazatot kaptak a főváros közgyűlésén. A pótválasztás kettőjük között a legközelebbi közgyűlésen lesz.

Hubert György mérnök, a Hubert és Társa B. T. műszaki igazgatója vakbéloperáción ment át szerencsésen és a városligeti szanatóriumban ápolják.

A HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG e hó 28-án, hétfőn este rendes heti társasvacsoráján találkozik, ahol átnyujtják a tagsági leveleket Andor Endre, Bekey Imre Gábor, Eperjessy István, Oszoly Kálmán, Pávai Vajna Ferenc és Tausz Béla ujjonan megválasztott tagoknak, kedves ünnepeltetésben részesítve őket. E társasvacsorához külön meghivót a társaság nem bocsátott ki.

Szép a romantika, de nem mindig alkalmas arra, hogy a hétköznapi élet munkáját végző emberek életét kedvessé tegye. A Svábhegy és a budai hegyvidék szomszédos részein sok olyan út, sok olyan utca van, amelynek romantikáját összhangba kell hozni a mindennapi élettel, ami talán külsőleg *szebbé is teszi ezt a hegyvidéket,* de mindenesetre megkönnyíti a közlekedést. A *Svábhegyi Egyesület* elnöksége vagy, hogy találóbban fejezzük ki magunkat: *Bódy* Tivadar elnök gondossága, aki még a lakók testi épségére is vigyáz, most azt kérte a székesfőváros Tanácsától, hogy a Svábhegy egyes túlságosan lejtős útjain a gyalogközlekedés megkönnyítésére *lépcsőket építtessen* s azok szélét korláttal lássa el. Ilyen útrészletek a következők: Jenő-utat a Báró Eötvös-úttól a Mátyás király-útig, Vilma-utat a Menyét-úttól a Béla király-útig, Laura-utat az Ozike-úttól a Béla király-útig, továbbá a Diana-út egy része és a Diana-utcának a Lóránt-út és Óra-út közötti szakasza. A felsorolt útrészletek mindegyike gyalogosok által erősen frekventált útrészlet és most télen főképpen veszedelmes.

TÁVCSŐ Zibrinyinél. I.. Attila u. 12.

Kofaháborúság dúl Óbudán, mert a piaci árusok nem akarnak az új Kórház-utcai fedett piactérre költözni, ahol a helypénz és egyéb használati díjak éppen száz százalékkal magasabbak, mint a többi piacokon és vásárcsarnokokban. Természetesen így az összes áruk ára is magasabb lenne, amit a közönség nem fizetne meg s elkerülné a drága piacot. Tudják ezt jól a kofák s ezért nem akarnak fülkét bérelni az új piacon, amelynek építkezési költségeit így akarják rajtuk behajtani. Cifra napokra fog február elején Óbuda virradni, de könnyen megjósolhatjuk, hogy csak a közönség fizeti majd a hadisarcot.

WINKLER ANTAL
„HÁROMVERÉB"
vendéglője (a régi „Pilseni")
II., FŐ-UTCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
zongorával!
ZÓNAREGGELI

Megromlanak az utak a budai hegyvidéken, főleg a Svábhegyen, ahol még nagyon sok a hiány, sok a pótolni való. A Diana-út nagy részben még szakadékszerű árok, pedig erősen frekventált útvonal, — a Tücsök-utca nincs csatornázva, az Ordas-út sötét és nincs világítva, pedig erre járnak a Golf Klub és a Lovas Egyesület autói, — a Diana-úti templomtér nincs kellően parkírozva, holott pénz is van rá, nyolcezer pengő, s így szökőkutat is kért ide a Svábhegyi Egyesület, amely tér így kedves pihenőpontul szolgálna a kirándulók számára.

Dobogókő szépségét festette meg érdekes előadásában *Bekey* Imre legutóbb a „Hollós Mátyás Társaság" értekezletén, rámutatva, hogy ez a gyönyörű hely vetekedik Svájc legszebb vidékeivel. Régóta szállodák egész sorának kellett volna a hétszázméteres platón épülnie, hogy e páratlan alpesi klímát mindenki élvezhesse. Mint mindenben, úgy ebben is elmaradtunk. Most végre egy vállalkozó a Pilisszentkereszt felé eső oldalon szanatóriumot épít, ahová a vendégeket drótkötélpálya fogja felszállítani. Ez azonban csak félmegoldás.

SZEMÜVEG Zibrinyinél. I. Attila u. 12.

Az őstó különleges kiképzésére a Zsigmond-utcában nem egy ízben mutattunk már reá s most ennek nyomán a napi sajtó, de a közönség is élénken foglalkozik e ritka természeti kincs kiaknázásával. Egyik olvasónk szerpentin út építését sürgeti a gondosan parkozott őstó mellől a Rózsadombra. a Vérhalomtérre, míg egy másik, okos érvekkel megírt levél sikló építését kívánja az Esplanád-szálló melletti egyik óeska ház helyén, hogy a fürdőzők és a rozsadombi lakosok könnyebben kerülhessenek a hegyre.

A Budai Társaskör február hó 7-én *borestét* rendez, amelynek borgazdái: id. *Tóth* Imre, *Kocsner* Antal, *Szabó* László és *Téglássy* Géza. A borestét választmányi ülés előzi meg, amely a közgyűlés előkészítésén kívül, a Társaskör további fejlesztését tárgyalja.

Leszorulnak a zugligetiek a sportolók miatt most télen és épen ezért az új ikervillamos kocsiknak a zugligeti vonalon való járatását kérte a Virányos—Kútvölgyi Egyesület. Kérelmében rámutatott az egyesület arra, hogy a zugligeti végállomásnál hurokvágány nincs és így a zugligeti vonalon a villamoskocsik csak pótkocsi nélkül közlekedhetnek, ellentétben a hűvösvölgyi vonallal, ahol nyáron a motoros kocsikhoz 2 pótkocsit is kapcsolnak. Kiemelték azt, hogy nyáron a kirándulók, most télen a síelők és ródlizók oly nagy számmal lepik el a zugligeti kocsikat, hogy azokon a Zugliget állandó lakói alig tudnak helyhez jutni, amely bajon segítene ily tömegnapokon a két kocsiból álló új ikerkocsik beállítása.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

Kevés a villamos a Déli vasút felől a Margit-híd felé, de különösen Óbudára, ahová néha félóránkint döcög csak az ötvenegyes. Pedig a Krisztinából sok beteg, rokkant jár a felhévvízi fürdőkbe és a Zsigmond-téri iskolákba is sok gyermek. Ezeknek az átszállása az igen nagyforgalmú Margit-híd előtt állandó életveszedelemmel jár.

Kézitusa fejlődik sokszor az éjjeli sínautó egyes helyeiért, mert a kocsik kicsik, pótkocsival nem járhatnak és csak egyszer indulnak a város központjából. Nem éppen épületes jelenetek játszódnak le, amikor a motoros elindul és egy csomó ember lemarad róla. A sínautóknak óránkint kellene járniok, többször megfordulva addig, amíg a reggeli villamos elindul. Súlyos hiba, hogy Kelenföld és Farkasrét felé nem járatják ezeket az éjszakai motorjáratokat, pedig erre is nagy számban laknak kiskeresetű munkások, akiknek súlyos teher most tél idején a gyalog hazatérés.

Rendőrt kíván a lakosságban meggyarapodott Svábhegy, több rendőrt, sőt rendőrszobát is az Istenhegyi-útra, a Petényi-út sarkára, ami nagyon megkönnyítené a Svábhegy és környéke lakosságának helyzetét a rendőrséggel való hivatalos érintkezés terén. Ezért kérte a Tanácstól a *Svábhegyi Egyesület* a megfelelő rendőrőrszoba építését, amelyért szívesen fizeti a megkívánt bért a rendőrség. Egyúttal azt is kérte, hogy a főváros engedje meg, hogy a svábhegyi 24. számú csendőrőrszoba legénysége igénybe vehesse a Diana-úti iskolában levő fürdőt, a tanács által kijelölt időben.

A butai farsangi bálok

nagy hírben állottak régente úgy az országban, mint a külföldön és ha vidéki, vagy külföldi vetődött nagyritkán a fővárosba, elsősorban a bálokat látogatta. Bálba sietett a peleskei nótárius is, amint azt Gvadányi ékes rigmusokba foglalta „Egy falusi nótáriusnak budai utazásában". Elbeszéli, hogy két forintot kellett fizetnie, amiért „egy kis papiroskát" (belépőjegy) nyert, mely nem ért egy krajcárt sem. De a száját „feltátotta", hogy mily nagyszerű dolgokat látott a bálon.

... Voltak ... sok szép öltözetek
Aranytól és ezüsttől gazdagok, [nehezek,
A dámák nyakai, fejek és a kezek
Brilliánttal tele: égtek mint tűz ezek.

A táncuk többnyire álla keringésből,
Forgószél port mint hajt, olyan [tekergésből.
Gondoltam virradtig sok meghal [ezekből,
Guta következik a fejszédülésből.

— — — — — — — — — — —

Kérdém: Uram! ugyan mi neve e [táncnak?
Felelt: Uram, hiják eztet Voltzerisnek,
Voltzen kallót teszen s természete [ennek,
Szüntelen forgatni, mint malom- [keréknek,
Kallótánc az tehát, melybe keringenek.

De egy külföldi is, gróf Hofmannsegg (Reisse über Ung. in den Jahren 1793—94.) Szintén megemlíti a budai és a pesti állarcosbálokat, különösnek találta a sarkantyús csizmákat. Természetes, hogy az itteni igen heves tánc közben sok ruhát összetépnek s a nők bokáit megsértik vele s bár látják ennek illetlen voltát, mégsem hagyják el. De kevésbé tartja megbocsáthatónak azt a szokást, hogy tegyverrel is jönnek az álarcosbálba. Mivel a nemesnek egyedül van meg ez a joga, hogy kardot viselhet — ettől semmiféle alkalommal nem akar megválni. A bálterem Budán és Pesten is elég nagy s képes 6—800 személyt is befogadni. A feltűnően szép fantáziamaszkok igen ritkák, hanem annál gyakoribbak a szép arcok és alakok. Nem emlékezem, hogy a világ valamely helyén egyszerre ennyi sok szép nőt lehetne együtt látni, mint itt. Drezda és Lipcse e mellett elbujhatnak. S azonkívül alak és szín annyira különböző és változó, hogy mindenféle ízlés megtalálhatja a magáét. Ez alkalmasint a különböző nemzetiségek serege következtében van így, melyek Magyarországon együtt élnek. Az, hogy semmiféle más táncnem nincs szokásban, mint a folytonosan váltakozó menuet és valcer, azt egy felnémet kissé egyhangúnak fogja találni. Négyest rendezni egész tanulmányt igényel s ahol lehetséges még próbát is. Itt majdnem senki sem ért hozzá s a nagy tömegben megjelenő köznép, mely a finomabb vendégek közé keveredik, igen megnehezíti, hogy az ember válogatottabb tánctermében is gyönyörködhessék. De még magyar táncot is járnak. Ez egész sajátságos tánc. A zene minden más zenétől nagyban különbözik: igen érzésteljes, gyakran lágy, majd megindító. A cigányok híresek arról, hogy a legjobban húzzák s én mindenkor nagy gyönyörrel hallgattam. A tánc hasonlít a kozákokéhoz, de a sarkantyú pengése elengedhetetlen kíséretül szolgál. Sajátságos az is, hogy néha egyedül férfiak táncolnak együtt, ketten, vagy többen is. Sok ügyesség kell hozzá, hogy a szükséges mozdulatokat megtegyék anélkül, hogy a sarkuntyúikkal egymást meg ne sértsék. E tánc tehát egyik oka annak, hogy a sarkantyú még az álarcosbálon is elengedhetetlen. A belépődíj egyenkint egy forint, de előre fizetéssel az egész farsangra is csak ugyanannyi. A mulatságok Pesten sokkal vígabbak, mint Budán, valószínűleg azért, mert itt a vagyonos középosztály száma nagyobb, meg az egyetem is Pesten van.

Jól fog mulatni, ha ZVERKÓVAL vesz báli cipőt

A Budai Katholikus Bált január 19-én rendezte délinövényekkel díszített Pálffy-téri nagytermében és összes helyiségeiben a Budai Kath. Kör mint a budai társadalmi élet egyik vezető elite-bálját, évről-évre növekvő érdeklődés mellett. Ripka Ferenc dr. főpolgármestert és a nagy számban megjelent előkelőségeket: temesmórai Rittinger Imre dr. korm. főtanácsost, Kölbig Ferenc min. tanácsost, Martinovits Ágoston ezredest, Pongrácz Alajos dr. főigazgatót, iglói Bihar Viktor ezredest, poprádvölgyi Döller Antal udv. titkárt stb. az agilis rendezőség élén *Baránszky* Gyula dr. kormányfőtanácsos, a Kör ügyvezető alelnöke és *Privitzky* Endre dr. igazgató fogadta. Majd a — „Ha bemegyek, ha bemegyek a templomba ..." — kezdetű hagyományos csárdás pezsdülő ütemeire kezdetét vette a tánc, amelyet a szebbnél-szebb budai lányok és asszonyok még a soupé idejére is alig akarták felfüggeszteni és amelynek reggel 6 órakor is alig tudott vége szakadni. A rendezőség kedves meglepetésként egy-egy kis mintaüveg Lubin-féle francia parfőmmel és valósággal táncbajnok ifjúsággal kedveskedett az impozáns számban megjelent hölgyeknek. A pompás tánenál fölváltva *Berki* Jancsi cigányzenekara és *Dózsa* László jazzbandje szolgáltatta fáradhatatlan buzgalommal a zenét, míg a táncrendezés körül első sorban *Zöld* Imre Péter jogszigorló és *Zöld* Márton szigorló mérnök szereztek maguknak érdemeket.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Lövész-bált, a hagyományos, fényes keretek között február 2-án a *Budai Lövölde* összes helyiségeiben (II., Marczibányi tér 6.) rendezik.

Óbuda elit-bálja évek óta a Szent Alajos kör által rendezett táncest, amelynek fővédnöke *Albrecht* kir. herceg, védnöke az olasz nagykövet *Durini* di Monza gróf és dísz- s tiszteletbeli elnökei az óbudai keresztény társadalom reprezentánsai. A táncest február 2-án lesz a Korona-Vigadóban, amelynek sikeréért nagyszámú rendezőbizottság fárad *Rupp* István elnökkel az élén.

BUDAIAK
tisztelgése
MUSSOLININÁL

A közeledő tavaszára tervezett olaszországi tanulmányi kirándulás iránt, multkori első híradásunk nyomán oly nagyarányú érdeklődés nyilvánult meg, hogy a beérkezett különböző kérdésekre ezúton adjuk meg a kért felvilágosításokat:

Az érdeklődőkkel folytatott tanácskozás alapján az indulás husvét után, *április 11-én* d. u. 6.30-kor lesz és a visszaérkezés április 23-án este, Bécsen át, amelyben szintén tölt a kiránduló-társaság egy napot.

A 13 napos kirándulás 420 pengőnyi részvételi árában minden bele van számítva, még az egyes külön kirándulások költsége is.

A kirándulásban bárki résztvehet, tehát vidéki gazdaember is, hisz maga Mussolini is kizgazda s magától értetőleg résztvehetnek nők is.

A jelentkezés még mindig nem jár semmiféle anyagi kötelezettséggel, mert egyelőre csupán a résztvevők száma iránt kívánunk tájékozódni.

A meglátogatandó mintagazdaság, a Tiberis torkolatában fekvő u. n. Isola Sacra (Szent Sziget) meglátogatása azért lesz érdekes és tanulságos, mert pár évvel ezelőtt még sás és mocsár fedte, úgy hogy a még folyamatban levő földjavítási munkálatokat természetben szemlélhetjük meg.

Miután a Ducénál való tisztelgés ügyében legalább 3—4 héttel előbb kell hivatalos úton folyamodni, — kívánatos, hogy a jelentkezők és résztvenni szándékozók számát mielőbb tudhassuk.

A jelentkezések továbbra is szerkesztőségünkhöz küldendők írásban, a jelentkezők pontos címével és számával, hogy azoknak díjtalanul megküldhessük a kirándulás részletes programmját.

A szépnek és érdekesnek ígérkező kirándulás előkészítésén dr. *Veress* Endre min. o. tanácsos már javában dolgozik s jövő számunkban újabb hírekkel szolgálunk mindenről.

Baj van a krónikával, mert Antalffy Andor min. tan. 42 évesnek mondotta a Svábhegyi Egyesületet, — viszont Beresényi Antal igazgató csak 40 évet engedélyez. Valószínűleg középen van az igazság is, talán *Egan* Ede ny. min. tan. tudná legjobban és legpontosabban megmondani az Egyesület korát.

Gyász. Keresztszeghi Csáky Elek, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatója, aki évek során át Budán lakott és a vizivárosi társaság kedvelt tagja volt, január hó 20-ikán, 56-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Január hó 23-án, délután helyezték örök nyugvóhelyére a farkasréti temető halottasházából. Mély fájdalommal gyászolja nején sz. *Lamperth* Irénen és Ducika leányán kívül számos budai barátja.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiörnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak ... reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA!!

LURIE ÉS TÁRSA TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

ABBAZIA

HOTEL
AUGUSZT
PENZIO
Központi fekvés. — Nyugodt tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda
BUDAPEST
VÁCI UT CUKRÁSZDÁBAN
V., Krisztina tér 3. sz.
Telefon 530-47

BOHUNICKY BANK RT.
(II. Margit körút 87)
fizeti Budán
A LEGMAGASABB
betéti kamatot

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALALKOZOHELYE A
»KISRABLÓ«
SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI
Elsőrangú
Magyar és Francia konyha
Fajborok
I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

SCHUNDA V. JÓZSEF
m. kir. udvari szállító
BUDAPEST
IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám
Telefon: Automata 843-79 sz.
Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság. Színházak, Nugymozik részére szállítója B rmely hangszer alkatrészek, húrok és szakszerű javítások kaphatók. Továbbá
pianinók, harmoniumok
ZONGORÁK

eladása, becserélése, bérb adása, javítása, hangolása és v te e! A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett i-. A lehető legjobbat a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövet ég kizárólagos szállítója.
ALAPÍTTATOTT: 1847.

ÉNGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A Budai Zeneakadémia régi, nagyhírű zeneestéi *Clauser* Mihály zeneigazgató agilitása révén újra életre keltek. Január 21-én a tanári kar mutatta be kiváló tehetségét gazdag, jól megválogatott műsor keretében az előkelő nagyszámú hallgatóság különösen *Panzok* Auguszta, *Sonkoly* István, *Fettl* Tibor, C. *Tholt* Margit, *Haják* Albert szereplését kísérte sok tapssal.

Kedvezményes hangverseny-jegyet kaphatnak a tagok a Budai Társaskörben:

Jan. 29-én a pesti Vigadóban Mozart zenekari-est.

Jan. 29-én a Zeneakadémiában Waldbauerék estje Darréval.

Febr. 8-án a Zeneakadémiában *Jeanne M. Darré és Bíró Sári* — zongorás-est.

1.—, 1.50. és 2.— pengős árban.

Új hírlaphoz, ezzel új erős, hangos szóhoz jutott a magyar iparosság, amelynek egyik része nem a Kereskedelmi és Iparkamarát akarja ketté osztani, hanem ORSZAGOS KEZMUVES TESTULET címen óhajtja teljesen független, önálló szervezetbe tömöríteni a magyar iparosokat. Címül is ezt választották, most indult hivatalos közlönyük számára: — MAGYAR IPAROS, amelynek első száma, most e hó közepén jelent meg. A bevezető cikket *Hadik* János gróf elnök, a többit *Bud* János miniszter, *Becsey* Antal, az iparosok igaz lelkű barátja és vezére írta. Azután jön a harcos cikk az Ipartestületek Orsz. Szövetsége ellen, számos ipari szakcikk és végül az Orsz. Kézm. Testület (O. K. T.) közleményei és hírei. A lapot nagy gonddal szerkeszti dr. Koralóczy Rezső: V., Géza u. 2. Telefon: 985—45. Megjelenik havonkint kétszer.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **szurdai Szurday Róbert** elnöklése alatt f. hó 22-én délelőtt tartották a kendőgyárosok a *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének* helyiségében üléseiket. Az ülésen elhatározták a berlini kendőáru egyezmény megalakítását, a megjelent tagok az egyezmény elnökéül egyhangulag *szurdai Szurday* Róbert ügyvezető-alelnököt választották meg.

* **Szücs Géza,** a Hermes vezérigazgatója, mint értesülünk, bejelentette lemondását a vezérigazgatói állásról. A *Hermes* igazgatósága a napokban tartja igazgatósági ülését, amelyen a félévi mérleget terjesztik elő, amely alkalommal *Szücs* Gézát az intézet administrateur deleguevé fogják választani. Utódja *Perényi* István helyettes vezérigazgató lesz.

* **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** 1928. üzleteve 5,805.157·60 P nyereséggel zárult, szemben az 1927. évi 5,066.365·79 P-vel. A február 5-iki délután fél 5 órára összehívott közgyűlés az 1928. évi osztalék kifizetésére 3,500.000 P vagyis részvényenként 7 P (a mult évben 6 P), a különböző tartalékalapok javadalmazására pedig 60.000 P-t fordít. Az 1928. évi zárszámadások szembeállítva az 1927. éviekkel: a takarékbetétek összege 17,551.896 P-vel emelkedett és 94,885.906 P-t ért el, a mult évi 77 millió 334.010 P-vel szemben, a folyószámlabetétek összege 113,515.164 P-ről 121,637.825 P-re (egyéb hitelezők mindössze 7,573.600 P), a váltótárca 81,156.813 P-ről 90,434.544 P-re, a jelzálogkölcsönök összege pedig 36,179.412 P-ről 51,776.189 P-re emelkedett. Az 1927. évi 8.659,444.000 P összforgalommal szemben az idén 9.282,143.000 P volt az összforgalom. Adókra és illetékekre 1928-ban 2 millió 242.213 P-t kellett fordítani az 1927. évben e célra fordított 1 millió 398.893 P-vel szemben, vagyis 60 százalékkal többet. Az igazgatóság dr. *Heyduck* Gyula, dr. *Hollós* Pál titkárokat, *Mérey* Dezső volt fiókfőnököt, dr. *Ruszt* Béla, *Trebits* Ferenc, *Vadász* Árpád és *Vágó* György főtisztviselőket cégjegyzőké és dr. *Siklóssy* Györgyöt titkárrá nevezte ki.

* **A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa** 1929. évi január 24-én tartott ülésében megállapította a közgyűlés február 4-én tartandó ötödik rendes évi ülésének napirendjét és egyben határozott az 1928. üzletév nyereségének felosztása tárgyában teendő javaslatáról, amelynek értelmében tizenkettő és fél százalékos osztalék, azaz száz aranykorona névértékű részvényenkint 12 és fél aranykorona (14.48 pengő) kifizetését fogja javaslatba hozni. Egyebekben az ülés adminisztrativ természetű intézkedéseket tett.

* **A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára** most bonyolította le azt a nagyarányú telekparcellázási üzletet, amelyről a *Budai Napló* egyik elmult számában már megemlékeztünk. Érdekes, hogy az intézet nem saját számlára — mint ahogy a többi pénzintézetek csinálják, — hanem bizományi számlára árusította a telekparcellákat. Bizományos minőségben mintegy, 60—70 ezer négyszögölnyi területet parcellázott és adott el főleg tisztviselői házak részére Zuglóban és a Hajtsár út környékén. Az eladott parcelláknak az ára a közművek jelenléte és az utak fekvése szerint rendkívül változatos volt, amennyiben a Hajtsár úti telekárak 11 pengőtől 56 pengőig váltakoztak. A *Magyar Tisztviselők Takarékpénztára* a jövőben még nagyobb mértékben óhajt foglalkozni telekparcellázási üzletekkel, kizárólag bizományi számlára.

* **A Nemzeti Bank és Takarékpénztar Rt.,** amely most tartja mérlegmegállapító ülését, mint az elmult évben, úgy az idén is változatlanul 2.50 pengő osztalékot fog fizetni.

* **A Magyar-Francia Pamutipar Rt.** január 16-án tartotta alakuló közgyuleset. Az alakulo közgyulesen elhatározták a *Magyar-Francia Pamutipar Rt.* alaptokeje 1,500.000 P lesz. A közgyűlesen igazgatosagi tagul választották Bernard *Dewavrint*, Pierre *Dewavrint* és *Görgey* István országgyűlési képviselőt. Felügyelőbizottsagi tagokul megválasztották Henry *Dewavrint*, Amsel *Dewavrint* és *Illés* Andort. A *Magyar-Francia Pamutipar Rt.* vezérigazgatója *Stoffel Bach Martin*, míg a vállalat kereskedelmi igazgatója *Illés* Andor lett. Az üzemet március hó végén fogják üzembehelyezni.

* **A Pesti Hazai Első Takarékpénztar Egyesület** igazgatósága legutóbbi ülésében foglalkozott az 1928. évi mérleg- és üzleteredmény megállapításával és elhatározta, hogy a folyó év február hó 7-én megtartandó 89-ik évi rendes közgyűlésnek javasolni fogja a 3,400.388.64 P-t tevő tiszta nyereségnek (1927-ben 2 millió 850.124.64 P) a következő módon leendő felosztását: osztalekra fordíttassék minden reszvény utan a tavalyi 12 P-vel szemben 14 pengő, vagyis 2,240.000 (1,920.000); a rendes tartalékalapnak az alapszabályszerű 5%, vagyis 167.526.94 P helyett 250.000 (2,850.127.64 P) a következő módon leendő felosztásnak 100.000 (100 ezer); az elismert vállalati nyugdíjpénztárnak 150.000; a nyugdijtartalekalapnak 150.000; az egyesuleti segelyalapnak 100.000 (100.000); közes jotekonyczélra (1928. evben folyósított 25.055.90 pengon felul) 15.000 (8000); a tisztviselok külon jutalmazására 125.000 (100.000) adassek és a fennmaradó 60.461.70 P (tavaly 49 ezer 849.78 pengő) az 1929. évi nyereseg- és vesztesegszamlara vitessek elő.

Az 1928. évi mérlegadatok az intézet további erőteljes fejlodeséről tesznek tanubizonyságot. Az osszes forgalom a tavalyi 7.263,554.458.12 P-ről 9.123,623.071·70 P-re, a keszpenzforgalom pedig 1.233,043.570·84 pengőről 1.528,960.963·33 P-re emelkedett. Takarekkönyvecskékre elhelyezett betétek — ovadekbetetek nelkül — 15 millió 320.425·76 pengős emelkedéssel 83,077.220·54 P-t, a folyoszamlán elhelyezett betetek és hitelezok álladéka pedig az új egységes merlegszöveg szerinti egyeb hitelezők 34,011.974·11 pengős tetelenek beszámitasaval 18 millio 583.421·80 pengő emelkedéssel 93,081.977 P-t, úgynogy az intezetnel elhelyezett összess tokek álladeka 33 millio 903.847·56 P emelkedéssel 176 millió 159.197·54 pengőt tesz.

Az igazgatóság ugyanakkor egyrészt az intezet fenvazolt fejlődésere való tekintettel, masreszt tudatában azoknak a feladatoknak, amelyek az intezetre a jovoben is varnak, de összhangzásba is kívánván hozni az intézet saját vagyonat a reabizott idegen tokékkel, elhatározta az egyesulet alaptőkejének felemelését is és ennek megfeleloen az évi rendes közgyülésnek javasolni fogja az alaptokenek 40.000 darab, egeszében a régi részvényeseknek felajánlandó részvény kibocsátása által 16,000.000 P-ről 20 millió P-re való felemelését. Vezeti az igazgatóságot ezen javaslat megtételénél az a meggyőződés, hogy ezzel az intézet továbbfejlődésének alapjait erősíti és hogy minden kilátás meg van arra, hogy a felemelt alaptőke jövedelmezősége is fokozatosan emelkedő lesz. Az új részvények kibocsátási árfolyamát és a tőkefelemelés részleteit az igazgatóság egy későbbi időpontban fogja megállapítani.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIKÁR és TÁRSA
Kiadásért felelős: Vikár Béla

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21, — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III, Fő-tér 1 Telefon: Aut. 623-89

ÜVEG
és Porcellán
díszműáruk
Tisztviselőkrek nagy figyelmességet kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7., BUDAN.

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BADOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
I., Krisztina körút 91 sz. fiókja II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készítményeit

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horvát-utca 29
Telefon Automata 518-23

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyasszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak lelkiismeretes kiszolgálással

O-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételekmellett

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

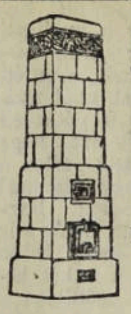
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, diszkövényeket, palántákat és dugványokat.

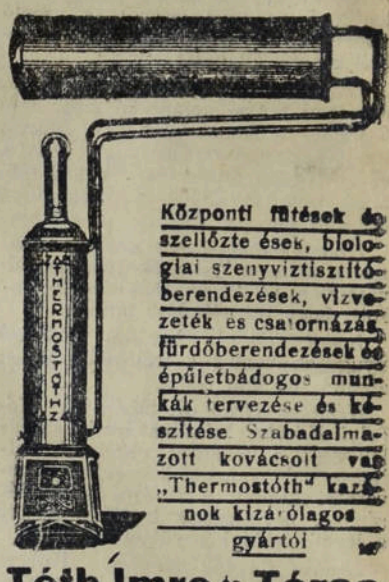
ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami díszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
•••
FEGYVERJAVÍTÁSOK
•••
SPORTCIKKEK
•••
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirű céghez.

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon 223-93.

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
badogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh Aut. 520-93

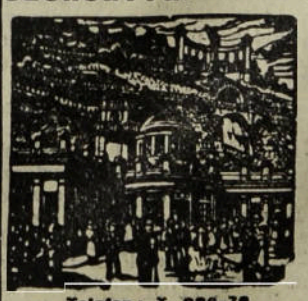
HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Szijgyártó

nyerges és bőröndös
Begőzbaté régi helyet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok — Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is Lipót 986—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modernivócsarnokban Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserűső-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Nyomatott a Pátria Irodalmi Intézet Nyomdájában, Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 940. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 20 pengő, félévre 10 pengő. Egy szám 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 50 fillér. 20 mm. magas hirdetés 10 pengő. Szöveges sor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 február 3.

A lágymányosi strand

Blamálta hivatalát a tisztifőorvos

Rakovszky Iván dr. nyilatkozata

Könyörtelen ember dr. *Rakovszky* Iván a Közmunka Tanács elnöke mindannyiszor, valahányszor az ő finom lelkében oly gyönyörűen kirajzolt Budapest és abban Buda fürdőváros tervéhez illetéktelen kézzel nyul hozzá valaki, mint ahogy megtette Budapest Székesfőváros tiszti főorvosa dr. *Csordás* Elemér, aki nagy hivatása dacára képes lett volna megfertőztetni öntudatosan Budapest polgárságát a lágymányosi büzhödt pocsolyában tervezett strandfürdő révén. A tiszti főorvos úr nemcsak a Népjóléti minisztériumot tévesztette meg, hanem felsőbb hatóságait is, azzal a grandiozus ideával, hogy a lágymányosi megfertőzött holt Dunaág helyére tízezer ember számára strandfürdő létesítésének eszméjét a saját hivatalos tekintélyével aprobálta.

Oly végzetes könnyelműséggel kezelte ezt a kérdést, hogy kénytelen lesz levonni ebből a konzekvenciákat, mert aki Budapest népét tízezerszámra halálos fertőzést rejtő strandfürdőbe képes kergetni; és ez a veszedelem, egy nem is egészségügyi, hanem technikai hivatal böles vezetőjének pörölyként lecsapó szavára hárul el a világváros népe felől, — az vagy belátja irtózatos hibáját és önként hagyja el a helyét, amelynek betöltésére nem rendelkezik ily nagy feladathoz szükséges tudással, vagy a felső hatósága indítja meg ellene az eljárást, — de mindenesetre meg kell torolni az ilyen veszedelmes fantáziát, nehogy a főváros ezzel példát szolgáltasson a jövő számára.

Csordás Elemér dr. hivatali elődjei bizonyára nem különcködésből követelték ennek a pocsolyának a sürgős feltöltését, hanem tudományos kutatásaik és megállapításaik alapján, amelyekre mi is felhívtuk a tiszti főorvos úr figyelmét.

A Népjóléti minisztérium sem fog dícsérő oklevelet kiállítani a tiszti főorvos úr számára, hogy ebbe a látszólagosan kedves, de lényegében lehetetlen tervbe a tiszti főorvos úr beugratta. És hasonló jókat várhat úgy a főpolgármester, mint a polgármester úr részéről is, akiknek emberszerető szive lelke bizonyára borzadva eszmél rá, hogy éppen a székesfőváros tiszti főorvosa vitte volna bele Budapest népét ilyen járványos fertőzésbe.

Mindezek bizonyságául álljon itt Rakovszky Iván elnök úr nyilatkozata, amelyet az „Uj Nemzedék" munkatársa előtt tett a strandfürdő ügyében:

„Az idei programban szerepel az úgynevezett

lágymányosi tó feltöltése.

Ez csak évek sorára elosztva valósítható meg. A feltöltést azonban az eddigi költséges és lassú módokkal szemben másképen kivánom megoldani. Az összekötő vasúti híd vonalán akarom a feltöltésre szolgáló anyagot, *lehetőleg salakot*, a helyszínére hordani. Ez mindenesetre olcsóbb és gyorsabb, mint az eddigi szekéren való fuvarozás s e mellett

egészségesebb talajviszonyokat fog teremteni, mint az eddigi szeméttel és hulladékkal való kitöltés.

Tudunk róla, bár hivatalos megkeresést nem kaptunk, hogy ide strandfürdőt terveznek. Ilyen teryvel a közmunkák tanácsa már évekkel ezelőtt foglalkozott, de megállapították, hogy

a tó vize fertőzött és annak földalatti felfrissülése nem kielégítő.

— Amennyiben a népjóléti miniszter ebben az ügyben hivatalosan is hozzánk fordulna, természetesen rendelkezésére bocsáthatnánk az erre vonatkozó *bakteriológiai vizsgálatoknak* és a hónapokon át eszközölt megfigyeléseknek az adatait."

Budán, 1929. február 2

Választás lesz, még pedig törvényhatósági bizottsági tagok választása még ez évben, mert a belügyminiszter már a jövő hónapban a ház elé terjeszti a fővárosi reformot, mely májusig azt le is tárgyalja és így a községi választások már októberben megtarthatók.

Bethlen plakettek díszitik karácsony óta a főpolgármester úrhoz közel álló és a miniszterelnök urat tisztelő barátaink lakását. A plakettet Maugsch Gyula neves szobrászművész mintázta *Hubert* Vilmos, a közbecsülésnek örvendő budai polgártársunk megbízásából. A megrendelő és ajándékozó nobilis megnyilatkozásai révén közismert egyéniség. Tudott dolog felőle, hogy a háborús években ő volt talán az egyedüli magyar kereskedő, ki fiát, vagyonát, tudását, munkáját, s minden idejét a legideálisabb önzetlenséggel a haza és a székesfőváros szolgálatába állította, s ép ily előkelő módon szolgálja azóta az ujraépítés nagy feladatait is.

A hegyvidék két strandfürdője. Az eltemetett források érdekében a *Hollós Mátyás Társaság* által rendezett értekezletek máris hoztak annyi kézzelfogható eredményt, hogy a legkomolyabb tárgyalások indultak meg a budai hegyvidéken létesítendő *két strandfürdő* érdekében. Az egyik a Pasaréten készül, az Ördögárok felső folyása mentén a Pasaréti-út végén, — a másik pedig a Svábhegy aljában vagy a Zugligetben. Mind a két helyen valószínűnek tartják, hogy nem is túlságos mély fúrás révén langyos vizet találnak. A Zugligetiek abban reménykednek, hogy a „Szarvas"-vendéglő környékén *megtalálják azokat a meleg kénes forrásokat*, amelyek még hetvennyolcvan év előtt az ott állott fürdőház számára a fürdővizet szolgáltatták. Tudtunkkal már kora tavasszal megindulnak a próbafúrások s ha ezek sikerrel járnak, akkor új fellendülés kora elé jutott a budai hegyvidék. — A Svábhegyi Egyesület szintén mozgalmat indított, hogy dr. *Jakab* László főorvos tervei szerint a Normafa környékén strandfürdő létesüljön. Ez volna aztán a harmadik.

Keresztény patinája volt mindig Budának és ezt tisztelettel fogadta, elismerte az itt élő zsidóság, melyet viszont megbecsült a budai társadalom. Sehol Budapesten oly kedves, megértő helyzete nem volt zsidóvallású polgártársainknak, mint Budán. A Községi Polgári Párt ezt a tradiciót ápolja, ennek volt állandó hirdetője a „Budai Napló" és itt ismét idézzük *Kállay* Tamás egyik beszédét, amelyben ezt a becsületes magyar felfogást a leghatározottabban körvonalozta:

„... Végtelenül bánt, hogy a magyar fiatalság abban látja ma a feladatát, hogy osztálytársait, akik vele egy padban kellene, hogy üljenek és együtt igyekezzenek a magyar nagyságnak, a magyar tudománynak, a magyar törekvésnek egy-egy katonát adni, azokat tizen-ten-húszan megtámadják és megverik. A magyar ifjúságtól nem veszem rossz néven, ha tüntet valaki ellen, de annak legyen határozott vonatkozása, legyen vonala, legyen akarata, menjen a kultuszminiszter elé, tüntessen ott, vagy verjék meg azt, aki ezt a törvényt hozta és az ellen küzdjön az ifjúság ha van ereje és bátorsága. Ne verjen meg egyes embert, ne verjen meg senki olyat, aki csak kaphat és nem adhat. Az én magyar lelkembe, az én magyar tisztességérzetembe sehogysem fér az a gondolat, hogy olyan ifjúságot neveljünk, amely a jövő nehézségei elé úgy fog menni, hogy ötvenen támadtak meg egyet. Ha majd ez a magyar ifjúság kilép a közélet színterére, a meglett férfikorba, akkor majd szégyelni fogja magát, hogy vele esett meg, hogy azokat a munkatársait, akikkel a közéletben, a közgazdasági életben, vagy bárhol együtt kell dolgoznia, azokat sokadmagával megtámadta és megverte..."

A Községi Polgári Párt nem tehet különbséget polgár és polgár között, mert ezzel azt az egységet bontaná meg, amelyre törekszik és amelyre létét alapította.

Barlangfürdője is volt régebben Budának, a Gellérthegy alján, amelynek egykori létezését dr. *Tausz* Béla főorvos, az „Idegenforgalmi Szövetség" alelnök igazgatója, állapította meg történelmi forrásmunkák alapján és arról legközelebb tartandó értekezletén fog részletesen nyilatkozni. A ma már talán hozzáférhetetlen barlang közepén meleg vizű tó volt, melynek gőze fűtötte a barlangot és állítólag nagy gyógyhatással bírt. Tausz Béla dr.-nak előadása iránt, amelyet a Hollós Mátyás Társaság egyik februári ülésének lesz a tárgya és abban érdekes megvilágításban mutatja be a Mátyás király korabeli vendéglői életet Budán, azokkal a különleges kedvezményekkel és kiváltságokkal, amikkel e nagy király többek között a Császárfürdő helyén állott „Szentháromság"-hoz címzett vendéglőt is kitüntette, — általános és nagy érdeklődés nyilvánul meg és a Hollós Mátyás Társaság kéri, hogy mindazok, akik meghívóra igényt tartanak, jelentsék ezt a Hollós Mátyás Társaság háznagyi irodájában, I., Bors-u. 24, levelezőlapon, vagy telefónon: Aut. 502-96.

A növekvő autóbuszforgalom ügyében nyilatkozott *Till* Antal, a székesfővárosi autóbuszüzem vezérigazgatója a „Fővárosi Hirlap" munkatársa előtt most, hogy visszatért az autóbuszgarázs érdekében tett külföldi tanulmányútjáról. Érdekes nyilatkozata szerint ez év folyamán a már megrendelt 110 autóbuszon kívül máris foglalkozni kell újabb 100 autóbusz beszerzésének sürgős kérdésével. Az új útvonalak között szerepel a Ferenc József-tér—Vár—Retek-utcai és a Koháry-utca—Margithíd—Rózsadomb—Marczibányi-tér — szénatéri vonal. Fontos a Gellért-tér—Villányi-út—Csend-utcai vonal, mely esetleg a Naphegyen át jut el a Döbrentei-térre, ha kiépül a Hadnagy-utcai szerpentin út. Az autóbuszparkot szaporítani kell, mert Bécsben 500-ra szaporítják, Berlinben 550 jár, Párizsban és Londonban a kocsik ezrei közlekednek. Ha nálunk a február—márciusi időpont, amelyre az új autóbuszok beállítását tervezték, — némileg el is tolódik, de a nyár folyamára mégis be tudják állítani az új kocsikat. Bennünket Budán rendkívül érdekel, hogy a budai oldalon tervbe vett autóbuszgarázs megépítéséhez szükséges ingatlanokat már megvásárolták az Alkotás-utcában s azok rendelkezésre állnak. Sok olyan területe van Budapestnek, amelyeknek a belső városrészekkel való közvetlen összekapcsolása az autóbusz feladata. Sajnosan kell megállapítanom azt a körülményt, hogy fővárosunknak alig van intenziv, kétirányú közlekedés lebonyolítására alkalmas, megfelelő széles, transzverzális útvonala, amely önként kínálkoznék új autóbuszvonalak berendezésére. Itt nagyon sok lenne a tennivalónk, hogy *a mult idők rövidlátó politikáját helyrehozzuk*. Széles, avenue-szerű új sugárutak nyitása, a meglevő szük utcák kiszélesítése, kisajátítások és közparkok nyitása, ezek mind olyan feladatok, amelyek a főváros teherbíró képességét ezidőszerint messze túlhaladják, — mondja a vezérigazgató. A nyilatkozathoz a magunk részéről csak azt fűzhetjük, hogy a mult „rövidlátó politikája" tette tönkre Budát, s az utolsó nyolc esztendő naiv várospolitika ezeken a mulasztásokon segíteni nem tudott.

A Gellérthegy parkozása érdekében a város tárgyalásokat folytat a Glassz-féle kétezer négyszögöles telek megvásárlása iránt. A tulajdonos 125.000 pengőt követel a telekért s így a vétel valószinü.

A lugas a kert dísze és erről tart előadást február hó 4-én az Obudai Hegyvidéki Szövetség tagjai számára este 7 órakor a Községi Felső Mezőgazdasági iskolában, III., Kiskoronaúton 10. *Ulicsnyi* Károly szőlészei főfelügyelő, ismertetve egyúttal a csemegeszőlő fajtákat és azok ültetésének a módját.

Nemzeti Stadion Óbudán

Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség nagyarányú akciója

Többízben emlékeztünk meg a nemzetközi versenyek célját szolgáló hatalmas sportpálya elhelyezéséről, mindannyiszor rámutatva, hogy ennek egyedüli helye: a külföldiekre is nagyhatású, történelmi keretű ősvárosunk — Óbuda lehet. Emellett a légegészségesebb hely is, mert a környező hegyek és a Duna állandóan ózondús levegőt adnak, de közlekedés szempontjából is a legkönnyebben hozzáférhető, mert a külfölddel egyedül kapcsolatos országút: a Bécsi-út közvetlen közelében fekszik s így autón igen hamar elérhető. De vasúton, repülőgépen, helyiérdekűn, hajón, villamoson s gyalog is minden irányból megközelíthető. Mindezek a tények ellentmondanak a már elfogadott ligettelki-rét megoldásnak, amit az Obudai Hegyvidéki Szövetség most megfelebbezett, megdönthetlen érvekkel harcolva az óbudai megoldás mellett.

Ebben az ügyben a szélesebb nyilvánosság tájékoztatására a Szövetség agilis elnöksége ankétot hívott egybe január 24-én a III. ker. Felsőmezőgazdasági iskolába s meghívta mindazokat, akik az ügy érdekében döntően határozhatnak. A nagy érdeklődést kiváltó értekezleten megjelent Szente Miklós ker. elöljáró, Mettelka Frigyes, Büchler József, dr. Vörösváry Miklós fővárosi bizottsági tagok, Pávai Vajna Ferenc főgeológus, a Hollós Mátyás Társaság tagja, dr. Tamássy Béla az Orsz. Közegészségügyi Egyesület titkára, dr. Bárdos György a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete elnöke, Jakab Dezső műépitész, Krén György a Föld- és Szőlőművesek alelnöke, Horváth Lajos a III. ker. Polgári Kör titkára, Haszmann János az O. T. E. alelnöke, a Hegyvidéki Szövetség részéről: Szilágyi Károly elnök, Laufer József, dr. Lugmayer József, Brandstein Arthur, Szervey György főtitkár, Buday Gyula, Tellér Gyula, Rupp István, dr. Schäffer István, Vörös Lajos, Lövenrosen Károly, Wellon János és sokan mások.

Az értekezletet *Szilágyi* Károly elnök lendületes üdvözlő beszéde nyitotta meg, s utána *Buday* Gyula egyetemi testnevelési szakoktató ismertette a Stadion elhelyezésére vonatkozó javaslatokat, rámutatván az egyedüli helyes, minden érdeket kielégítő, de főképpen sportszempontból megfelelő helyes megoldásra: az óbudai *Kaszásréten* való elhelyezés előnyeire. Ez a rét a Pomázi—Kaszás-út és Aranyárok által határolt területen van, az Árpád-forrás közvetlen közelében, melynek szabadon folyó 21 fokos, kisebbik forrása 2700 liter vizet ad percenkint s így az összes sportágak az úszással együtt e helyen egyesíthetők, s emellett az összes higieniai berendezések vízellátását is biztosítja.

A nagy érdeklődéssel hallgatott előadást lelkesen megtapsolták a jelenlévők, majd Wolff Károly, Kossalka János, Kontra Aladár a budai kerület országgyűlési képviselőinek levelét olvasták fel, akik valamennyien a Stadionnak óbudai elhelyezése mellett foglalnak állást s igérik, hogy ezt kifejezésre is juttatják adandó alkalommal. Karafiáth Jenő az Orsz. Testnevelési Tanács elnöke szintén levélben közölte intézkedését, hogy a hely végleges megállapításakor ezt a javaslatot is figyelembe veszik.

E bejelentések után *Büchler* **József** szociáldemokrata bizottsági tag szólalt fel elsőnek az Obudai Hegyvidéki Szövetség javaslatához, helyeslését kifejezve s kiemelve, hogy itt nem kell ligetet épiteni mint Rákoson, mert az itt készen van: maga a gyönyörű hegyvidék. *Jakab* Dezső műépitész városrendezési szempontból tárgyalta a kérdést, megállapitva, hogy a Lámányoson feltörő glaubersós források az építészeknek mennyi nehézséget okoznak az alapozásnál, ami a nagyméretű Stadionnak oda való helyezését is kétségessé teszi. A lágymányosi klima páratelt, a sportembert enerválja, míg az óbudai hegyvidéki száraz levegő a legideálisabb. Rákosról, a ligettelki dülőről szó sem lehet. Sportligetet nem lehet ott létesiteni, hiszen a még jobb területen levő Népliget harminc évi megfeszített munka után is, csak porfészek maradt. *Vörösváry* Miklós dr. demokrata bizottsági tag minél előbb a nagy nyilvánosság megmozgatását kívánja az akció sikerének érdekében.

Utána *Pávai Vajna* Ferenc főgeológus ismertette azokat a nehézségeket, amelyek a rákosi liget vízellátását kísérnék. Lehet, hogy ezer méternél mélyebben találnak csak vizet, amely már hévvíz lenne, de ezzel nem lehetne a Stadion és a liget szükségleteit megfelelően és olcsón kielégiteni. Itt Óbudán a víz készen áll, ingyen van, sőt aránytalanul kisebb költséggel meg lehetne találni azt a meleg vizet is, amely már a fűtési célokat is szolgálhatná.

Palóczi Edgár tanár a Stadionnak az Árpád-kultusszal való összekapcsolását fejtegette, majd *Buday* Gyula előadó válaszolt a felszólalásokra, leszögezvén, hogy valamennyien a főváros északnyugati medencéjét, hajdan való Árpád-völgyét, a Filatorigáttól északra elterülő, keleten a Duna, északon és nyugaton az Alpesi lankásokkal vetekedő óbudai hegyvidék által körülfont, ma még alig egy két épülettel ellátott, gyönyörű növény-kulturájú medencét tartják egyedül alkalmasnak a Nemzeti Stadion céljára. Kéri, hogy a jelenlevők fejtsenek ki hathatós propagandát a cél elérése érdekében. *Laufer* József társelnök meleg köszönő szavai után a nagyjelentőségű értekezlet véget ért.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, üzületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Farsang

Báli rend

melyet az erkölcsök szigorú őre, Mária Terézia adott ki a túlsapongó jókedv megfékezésére. Az érdekes okmány így szól:

Báli rend,

melyet legfelsőbb parancsra a kir. helytartótanács mindenkinek tudtára ad, akiket illet.

Minekutána ő császári és apostoli királyi Felsége az 1773. évnek farsangjára nyilvános bálokat engedélyezni kegyeskedett, amelyeken a közönség a maga nagyobb gyönyörűségére lárvákban, avagy maskarákban vehet részt, abban a magas bizalomban tette, hogy e legfelsőbb keggyel senki visszaélni nem fog, hanem minden emberfia annál tisztességesebben fogja magát viselni, mert ellenkező esetben minden irgalom nélkül kivezettetik a bálteremből. Következnek pedig ezen erre a célra készült legmagasabb utasítások a következő rendben:

Először. Ez az engedelem csakis arra a lárvás bálra szól, mely abban a teremben tartatik, ahol eddigelé az ú. n. redouteokat tartották; ezenkívül semmiféle nyilvános, vagy magánmulatságon lárvát viselni nem szabad.

Másodszor. Ezek a maskarás mulatságok Háromkirályok napja után, vagyis januárius hetedikén kezdődhetnek és pedig hetenkint kétszer vagy háromszor, estéli nyolc órától éjféli után való három óráig: septuagesimától, vagyis az idén februarius 7-től hetenkint többször is esti nyolc órától reggeli öt óráig, kivévén februáriusnak az első napját, amikor bált tartani nem szabad. Farsang keddjén pedig szigorúan meghagyatik, hogy a mulatság ugyan korábban kezdődhetik, de féltizenkét órára okvetlenül érje végét, a zene pedig elhallgasson. Ellenkező esetben a vállalkozó száz arany bírságot fizet, aki pedig a rendeletnek bármi módra ellene szegül, az őrség által fog elkísértetni.

Harmadszor a redoute termében az efféle bálokhoz mindenfélerendű s rangú egyén úgy lárvában, mint saját öltözékében, a libériás inasokat kivéve, részt vehet és pedig azon módra, mint Pozsonyban a vállalkozó által megszabott beléptidíj mellett; mindamellett erős paranesolatja a Felségnek, hogy ki-ki tisztes és illő lárvát öltsön. Ennélfogva mindazok, kik utálatos alakot, vagy lárvát öltenek, vagy pedig olyatén formát vesznek, amely által testük alakja vagy egészen el van rejtve, vagy teljesen elváltozik, mint szekrények, cukorsüveg, oszlop, vagy ehhez hasonló masinéria, pufkelevény (denevér), törpe, óriás stb. nemkülönben a talján színjátszó-házakban szokásos alakok, mint harlequinek, pierottok, pantalonok, policinellek határozottan eltiltatnak; annál kevésbbé szabad papi, vagy szerzetes ruhát használni álarccal. Aki pedig mindennek daczára ilyet ölt magára, azt ne cresszék be a terembe s ha mégis befurakodik, vezettessék ki.

Negyedszer. Ki-ki a bálba jöttekor magára öltheti lárváját s azt vagy a bál végéig viselheti vagy leteheti tetszése szerint, mindamellett mind a két nembeli résztvevők kötelesek az elmenés alkalmával a kassza előtt a lárvát letenni, a lépcsőn maskarátlanul menni le.

Ötödször. Lárvásnak, ha csak uniformisban nem jelenik meg, fegyvert viselni nem szabad, még kevésbbé szolgának, akinek kötelessége, hogy szerényen viselje magát, a felállított őrök iránt legyen kellő tisztelettel s az égő fáklyákkal bánjék kellő vigyázattal.

Hatodszor. Ha lárvás személy az utcán, nem kocsin, vagy hordószéken, nyilvánságosan jelenik meg, akárki feltartóztathatja s az árestomba vezetheti, ahol különös büntetést mérnek rá. Meg van engedve, hogy a bál ideje körül maskarában ugyan, de lárva nélkül lehet az utcán keresztül a terembe menni, vagy a mulatság végezte után onnan visszajönni.

Hetedszer. Valamint minden helyen, úgy itt is minden hazárdjáték meg van tiltva, ellene vétőket kivezetik és szigorúan megbüntetik. Végezetül és

Nyolcadszor a bál jövedelmének hat százaléka a szegények javára a magisztrátus által kiküldött biztos által rögtön levonatik.

Mindezek pontos betartására a városi biztos ügyel.

MENCZER gallértisztítása vezet Drbja 10 fill. Telefon Külön vidéki osztály

Budai Iparos-bál. Az I. ker Iparoskör a Budai Polgári Kaszinó összes termeiben rendezte január 26-án ezévi bálját. A bál külsőségeiben is méltó volt azokhoz a keretekhez, amelyek között azt az agilis rendezőség megrendezni kívánta. A bál fővédnöki tisztét dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester vállalta, védnökei az I. ker. iparosság vezetői és a társegyesületek elnökei voltak, akik közül megjelentek: dr. Tury Zoltán közigazgatási bíró, a II. ker. Iparoskör elnöke, Máté István és Pakányi Ferenc törv. hat. bizottsági tagok, Kollár Gábor az I. ker. Iparoskör és Mészáros Ipartestület elnöke és Pathó István a Kör másodelnöke és dr. Krivoss Árpád a Budai Iparos Szövetség elnöke. A bált *Kollár* Gábor elnök lelkes beszéddel nyitotta meg, míg a táncot Kaucz Istvánné Máté Istvánnal, Sajt Jolánka ifj. Pathó Istvánnal, Gubicza Lázárné és Ulm Lászlóval, Gablin Ferencné Tanoss Dezsővel, Gubicza Teddy Gablini Ferenccel kezdették „Túl a Tiszán faragnak az ácsok" kezdetű csárdásra. A megjelentek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: *Asszonyok:* Farkas Antalné, Flink Ferencné, Gablini Ferencné, Gubicza Lázárné, Gitzinger Ferencné, bükkei Janthó Lászlóné, Juhász Gáborné, Iván Istvánné, Havas Jenőné, Hermann Jánosné, Klug Nándorné, Kapus Ferencné, Kaesmann Tamásné, Kaucz Istvánné, Kéry Lajosné, Kouszer Ferencné, Kozler Ferencné, Kocsis Ferencné, Kopper Gyuláné, Kónya Lajosné, özv. Lantos Lászlóné, Ludwig Istvánné, Mészárovits Sándorné, Mészáros Pálné, Menczer Gusztávné, Musnyák Józsefné, Moravcsik Sándorné, Pathó Istvánné, Perge Lajosné, Pfeiffer Károlyné, Péterffy Imréné, dr. Pénzes Mihályné, Pflug Tiborné, Ráner Károlyné, Rohrwild Lajosné, Sajt Jánosné, Schramek Istvánné, dr. Schmidt Gézáné, Schuller Jánosné, Skribek Ferencné, Szigethy Rezsőné és Sándorné, Simics Jenőné, Slezák Imréné, Sztraka Rudolfné, Schnóbli Boldizsárné, Teodorovics Józsefné, Tóth Bertalanné, Tonigold Jánosné, Töreky Sándorné, Gyuláné és Kálmánné, Uster Ádámné, Vaczulek Fülöpné, Vida Ferencné, özv. Végh Károlyné, Vörös Jánosné, Wür Albertné. — *Leányok:* Bényi Erzsike, Dunkel Irénke, Gasparits Juliska, Kéry Katóka, Király Margitka, Kocsis Manci, Kahajda Maca (Szolnok), Kovács Erzsike, Mészáros Terike, Moravcsik Annuska, Minzkirchner Katóka, Sz. Nagy Manci, Maresa és Pannika, Navratil Manci, Németh Gizella, Pathó Ilus, Pesty Ilonka, Pfeiffer Erzsike, Pillár Irmuska, Putóczky Magdus és Teri, Rohrwild Lily, Sáfár Juliska, Schlezák Aranka, Szabó Klárika, Székely Emmy, Tandary Kató, Theodorovits Rózsika, Tolnay Olga, Tóth Erzsike és Gizike, Vaczulik Ilonka, Vass Piri, Závodny Pirike. — A tánc fesztelen jó kedvben kivilágos kivirradtig tartott.

Jól fog mulatni, ha ZVERKÓNAL vesz báli cipőt

Jelmezestét rendez könyvtáralapja javára a *„Budai Klub"* február 9-én, szombaton este 9 és fél órakor saját helyiségében szigorúan zártkörű jelleggel. Tánc reggelig. Jelmezverseny: a legötletesebb jelmez díjat nyer. Belépődíj tagoknak személyenkint 3 pengő, családjegy 7.50 pengő, vendégeknek személyenkint 4 pengő, családjegy 10 pengő. — A Budai Klub érdekes estje lesz február 5-én, amikor *Karinthy* Frigyes tart előadást: „A jövő filmje".

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Dalkoszorú bálja jan. 26-án a Korona Vigadóban egyike volt a farsang legsikerültebb estjének. A kiváló gonddal és ízléssel megrendezett táncestét a dalárda hangversenye vezette be, mely a nagyszámú és lelkes közönség élénk tetszését vívta ki. Különösen nagy hatást ért el a „32-es baka vagyok én..." *Zöld* Károly, a jeles nótaszerző és karnagy által kardalra átírt népdal, amelyet sok tapssal hálált meg a közönség, a szerzőknek és az előadóknak egyaránt. A szép hangulatokban gazdag est kedves emléke marad Óbudának, melynek rendezése körül nagy érdemeket szerzett a mindig agilis *Tóth* Ferenc elnök, *Linczenpolcz* Ferenc díszelnök és a buzgó rendezői gárda.

Az óbudai Föld- és Szőlőművesek mindig kiválóan sikerült zártkörű bálja ez évben február 5-én lesz a Korona Vigadó díszes helyiségeiben az egyesületi Ifjak Körének rendezésében. A bál díszelnökei sorában van dr. Botzenhardt János, dr. Purébl Győző, Sagmüller József, Szente Miklós, dr. Lugmeyer József, id, Gigler György, Krén György, Flesser Márton, Fritz István, Gittinger György, Wéber József, míg a bált rendező bizottság élén Kuncze Géza áll, akit nagyszámú és lelkes gárda támogat.

„Jobb jövő" asztaltársaság a hajógyári tisztviselők klubhelyiségében a hajógyári szigeten, kitünően sikerült estélyt rendezett e hó 19-én. Az asztaltársaság tagjainak közreműködésével szinre került a „Motorbiciklin elveszett asszony" című bohózat és a „Café Menyország" című burleszk. Mind a kettővel sok tapsot arattak az ügyes dilletánsok. Az előadás után táncba perdült az ifjúság. *Francesco* Rudolf klubelnök és *Linczenpolcz* Ferenc, az asztaltársaság elnöke nagy buzgalommal szolgálták a sikert.

Nefelejcs-bál volt január 29-én a Budai Vigadóban, a Kath. Leányok Orsz. Egyesülete rendezésében.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

Kedélyes estét rendez a Vali-utcai iskola tornatermében február hó 10-én vasárnap este 7 órakor a „Lágymányos-Kelenföldi egyházi zene- és énekkar" változatos, bohókás műsorral, amelyen résztvesz az Óbudai *Dalkoszorú* énekkar két számmal. A tiszta jövedelmet jótékony célra szánták.

ZVERKÓ-cipők aranyéremmel kitüntetve II., Corvin-tér 6. sz.

Nagy kultúrestélyt rendez február 3-án este 6 órakor a III. kerületi *Törekvő Dalkör* a Zsigmond-téri polgári leányiskola tornatermében, utazási alapja javára. A június 29—30-án Debrecenben rendezendő orsz. XXII. dalosversenyen mutatkozik be először a Törekvő Dalkör szimfonikus zenekara, *Hutira* István zenei karnagy vezetésével. A nagy kultúrestét *Hausler* József vigalmi elnök és *Tóth* János egyesületi rendező együtt rendezik és a karokat *Rezik* Béla karigazgató vezényli. Belépődíj nincs. A műsor ára 80 fillér. A gazdag műsoron szerepelnek a Törekvő Dalkaron kívül Tóth János, Jackel Ferenc, Sóváry Gyurika, Novák József, Tänczer Olga, Tollasi István és Halász Nusika. Az estét befejezi „Nyúl vagy nem nyúl?" című bohózat egy felvonásban, amelynek szereplői: Tóth János, Szatai Irénke, Jackel Ferenc, Novák József, Novák Sándor és Kis György.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I. Attila u. 12.

Műsoros estét rendez a „Magyar Nemzeti Szociális Párt" saját párthelyiségében (IV., Eskü-tér 8. I. em.) február hó 8-án, este 7 és fél órai kezdettel, változatos műsorral, mely után közös vacsora lesz.

Alszik Buda...

A Hollós Mátyás Társaság tagavató vacsorája

A budai lélek, vagy talán Buda lelke még mélyen alszik . . . dermed . . . téved . . . nem találta meg még önmagát . . . fel kell ébreszteni. Ezt a lelket elfojtotta a test, az a test, amelyik az Alföldről, Erdélyből, a Felvidékről vagy talán külföldről vándorolt ide és eltelve önmagával, elborítva Pest káprázatával itt Budán csak lakást, de nem otthont talált. Alvajáró, le van borítva öntudatlansággal, gyöngeséggel s nem iparkodik áttörni a közöny, a nemtörődömség jégkérgein. Nincs még meg benne a mély, a bensőséges vágy a Budáért való élésre, nem tör ki indulataiban, nem elégedetlenkedik, nem panaszkodik, nem néz epedő szemmel, félig nyílt ajakkal, szívében a legmelegebb árammal Budára — eszményére, amelynek mostohaságával lezárt kereteit szét kellene vetnie, hogy megteremtse a régi kincses Budát, Mátyás király hajdan való megbámult nagy városát.

Ezt az ébresztgetést, a lelkeknek ezt a pezsdítését végzi hihetetlen önzetlenséggel és szívósággal a budai írók, művészek, tudósok egyesülete, a Hollós Mátyás Társaság, amely erősen, lelkesen, a győzelem édes reményében Buda boldogulásáért küzd, a megfagyott szívek és az elborult lelkek ellen. A sors és az elhivatás szentségével emelkedett a szépség és a tudomány szeráf szárnyain fel a küzdőtérre, maga mögött hagyva személyi hiuságokat, sárba rángató politikát, egyéni torzsalkodásokat — s avatódott így Buda zászlótartójává.

Legutóbb január 28-án tagavató ünnepi vacsorára gyült össze a Társaság, amelyen jelen voltak:

dr. Andor Endre, Bekey Imre Gábor, Buday István, Daróczy Zoltán és neje, Czölder Dezső, dr. Eperjessy István és neje, Exner Kornél, Fischer Emilné, dr. Fábián Gáspár és neje, dr. Hennyey Vilmos, Kapcza Imre és neje, dr. Massányi Ernő és neje, dr. Morvay Győző és neje, Palóczy Viktorné, dr. Folly József és neje, Peterdy Sándor és neje, R. Rév Sándor és neje, Szávay Gyula, Gordon András, dr. Tury Zoltán és neje, Viraág Béla és neje, Viraág Ilonka, Wágner Vilmosné.

Morvay Győző dr. elnök szólalt fel elsőnek a vacsora folyamán, vázolva a Hollós Mátyás Társaság mult és jelen munkásságát, amelyben a mostoha körülmények között is hatalmas belső erkölcsi erő van. Felvetett gondolatai, eszméi, tervei széles gyűrűzést okoztak a társadalomban. Nem volt sikertelen a Budáért vívott harcunk, bár mi magunk nem valósítjuk meg eszméinket, de azokat átveszik azok, akiknek végrehajtó hatalmuk van. Nem utópiákért küzdünk, mint ahogy *Viraág* Béla a Társaság éltető, szuggeráló lelke sem ilyenekért állt sorompóba csodálatos kitartással lapjában, amelynek jubiláris mellékletei bizonyítják, hogy 25 éven át küzködött a meg nem értéssel, a korlátoltsággal, az irigységgel — de elgondolásai mégis lassan-lassan valósággá lesznek. Amikor a Társaság érdemeiről szó van, akkor elsősorban Viraág Béláról kell megemlékeznünk, aki lelke legdrágább kincsének Budát tekinti. O köréje csoportosulunk s kérjük, lelkesítsen tovább is bennünket.

Az „Eltemetett források" címen rendezett négy előadásának magasan kiemelkedő sikeréről beszámolva meleg szavakkal emlékezik meg az előadókról, akiket a Társaság tagjaivá választott s az erről szóló okmányt a mai estén átadja. E szerény megtiszteltetés legyen olyan mint egy monéta, amit büszkeséggel hordanak — a jól elvégzett munka eredményeképen. Ezután kedves szavakkal nyújtja át Eperjessy István dr. tanácsjegyzőnek, Bekey Imre Gábor író, turista és barlangkutatónak, Reicher Andor Endre dr. költőnek az okmányokat.

Betegségük miatt kimentették elmaradásukat: Pávai Vajna Ferenc, Tausz Béla dr. és Oszoly Kálmán, akiket szintén most választott tagjai sorába a Hollós Mátyás Társaság.

Bekey Imre Gábor tanácsos köszönő szavaiban fogadalmat tesz keresztény lelkülete teljes melegével a hazaszeretetből fakadó munka folytatására. *Eperjessy* István dr. hálás köszönetét tolmácsolva, rámutat arra, hogy Budán alig van hely, ahol valami országos esemény ne történt volna s ezek mégis jel nélkül állanak. Külföldön mindent bemutatnak — nálunk még az itt lakók sem ismerik a vérrel áztatott helyeket. Felhívja a Társaság figyelmét arra, hogy a turistáskodás idején a vasárnapi misehallgatást végezze abban a hárshegyi barlangban, ahol a bibliát legelőször magyarra fordították. Utána *R. Andor* Endre dr. megindult hangon többek között a következőket mondotta: Most, amikor meg kellene köszönnöm Önöknek ezt a végtelenül megtisztelő kitüntetést, engedjék meg, hogy elszálljak Önök közül, akik az igazi Magyarország igazi fővárosát: Budát akarják naggyá és széppé tenni, oda, a másik fővárosba, kinceses Kolozsvár felé, ahol most az oláh sziguranca kényurai tobzódnak, ahol oláh zászlók lengenek a házak felett. Engedjék meg, hogy a Társaság tagjai helyett azokra emeljek poharat, akik ott ülnek a szerkesztőségek asztalai mellett, a névtelen százakra, a soha kitünni nem akaró hősökre, akik életük árán harcolnak a magyar szóért, azért a magyar szóért, amely leszorult az iskolák dobogóiról, a szinpad deszkáiról, a közélet szinteréről s maholnap csak ott él már a bízó, harcos, bátor mártiroknak a tolla alatt. Én hiszem, — mint ahogy ők hiszik — hogy az elzokogott tengernyi, gyötrő átkot, az ég felé szálló fogesikorgatást, ha van még felettünk Magyar Isten, a földre egyszer visszafordítja majd. Olyan orkánt még nem ért a világ! A sarkaiban rendül meg a föld és mint

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

egykor Jerikó tornyai, porrá omlanak a börtönfalak. Hogy aki most hontalanul bolyong, — mert szolga földben nem nyugodhat — Petőfi hazátlan szelleme, a szabad Erdély felett száll megint. Úgy legyen...!

A megrázó erejű beszéd után *Viraág* Béla bejelentette, hogy ezt a hangulatot nem zavarja és legközelebb köszöni meg az elnök elismerő szavait. Ezután nemes eszmecsere közben, a boldogabb jövő álmait szinesítve maradt együtt éjfélig a társaság. *(r. s.)*

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Buda népessége az 1925. évi népszámlálás adatai szerint a következő: I. kerületben lakott 101.553, II. kerületben lakott 50.746, III. kerületben 55.422 ember, tehát összesen 207.721 lélek. Pest lakossága 753.234. Érdekes, hogy a főváros 960.955 főnyi lakosságából 438.456 volt a férfi és 522.539 a nő, vagyis 1000 férfire 1192 nő jut.

KÖRLEVÉL.

A „Szövetkezett Buda Hegyvidéki Egyesület" kötelékébe tartozó egyesületek autonómiájuk épségben tartása mellett együttesen nyujtják be a hatóságokhoz írásban — minden egyes természetű ügyre vonatkozó s az 1930. évre keresztülviendő — beadványaikat.

Kérjük, hogy e kívánságokat a Szövetkezett Buda Hegyvidéki Egyesületek központi irodájával: — I., Költő-utca 16. szám, legkésőbb folyó évi március hó 1-ig írásban közölni, hogy az 1930. évre szóló programot a folyó évi április havában tartandó ülésen tárgyalhassuk a fővárosi költségvetésbe való felvétel végett.

Budapest, 1929. február 1-én.

Dr. BÓDY TIVADAR s. k. a Szövetség elnöke.

Konstantin abbé, a nagysikerű vígjáték volt január 27-én műsoron a Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kultúregyesületében, a Városmajor-utcai elemi iskola színpadán. A szorgalmas és szimpatikus színigárdát ez alkalommal S. *Hardek* Loncl dirigálta, mint rendező, ami különös érdeklődést váltott ki, sok tapsot és elismerést szerezve a szereplőknek.

PÉNZKÖLCSÖNT budai és környékbeli ingatlanokra előnyös feltételek mellett gyorsan folyósíttatunk,

INGATLANOK adás-vételét szolidan és eredményesen elintézi

GELLÉRT, Teréz krt 46. I/4

LURIE és TÁRSA CEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.

Telefon: Automata 534—11.

Blahos Rudolf

Fényképész

műterme

II., FŐ-utca 18 sz.

BOHUNICKY BANK RT.

(II. Margit körút 87)

fizeti Budán

A LEGMAGASABB

betéti kamatot

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készitett valódi grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállitáson diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK:

Ripka Ferenc dr. főpolgármester néhány napig tartó influenzaszerű megbetegedéséből fölépült és e hó 29-én átvette hivatala vezetését. A népszerű főpolgármester állapota iránt állandóan nagy volt az érdeklődés.

Gaár Vilmos dr. ny. kuriai biró, a felsőház tagja „Középkori kulturkép" címen tart előadást febr. hó 10-én a II. ker. Iparoskörben.

Kozma Jenő dr. orszgy. képviselő és a Községi Polgári Párt elnöke influenzában megbetegedett és orvosai hosszabb pihenőt rendeltek számára, a mely időre a Községi Párt vezetését elnök-társaira bízta.

Lendl Adolf dr. e hó 25-én adta borestjét a pónteki borgazda társaságban és az ősemberről mondott érdekes fejtegetései tették az estét emlékezetessé.

Sós Ármin, a HÉV. kereskedelmi igazgatója, makacs bronchitise gyógyítására orvosai tanácsára néhány heti tartózkodásra délvidékre utazott.

*Kézdi Kovács László*t, a Római-fürdő Egyesület elnökét, az európai hírű festőművészt választotta meg elnökének a „Független Művészek Társasága".

Székely Vladimir dr. ny. főkapitányhelyettes „a házirendőr" c. előadássorozatát folytatja az Urániában minden kedden d. u. fél négykor.

Hubay Jenőt a csillagokkal díszített II. oszt. magyar érdemkereszttel tüntette ki a kormányzó őfőméltósága.

Ring Oszkár dr., a Hitelbank tisztviselője, *Ring* Béla szénatéri fiókigazgató fia, 4015 kilométer evező-rekorddal megnyerte a MAC 1928. évi nagy ezüst serlegdíját, amelyet *Dormándy* Géza, a D. G. T. vezérigazgatója, mint az evezős szakosztály elnöke nyújtott át neki.

Késmárki Kornél a Budai Torna Egylet jeles magasugró bajnoka meggyógyult és az idén rekordformáját hamarább fogja elérni.

Badál Ede búcsúja tette emlékezetessé január hó 30-ik napját az I. kerületi előljáróságon, a melynek egész tisztikara megjelent a nyugdíjba menő előljáró előtt és *Farkas* Lajos dr. főjegyző, helyettes előljáró méltatta komoly szép beszédben a közszeretetben álló poéta-előljáró érdemeit, könnyeket csalva a jelenvoltak szemébe. Elfogódva és nedves szemmel köszönte meg ezt *Badál* Ede, poétikus szavakkal búcsúzott tisztviselőitől és amikor mindegyikkel kezet fogott, minednki elérzékenyülve törülgette könnyeit. Emlékül pompás vázában hatalmas fenyőpálmával lepték meg búcsúzó főnöküket a tisztviselők.

Nincs autótaxi a hegyvidéken s azért kéri a Svábhegyi Egyesület a székesfőváros tanácsát, hogy az Istenhegyi-úton, mégpedig az Orbánhegyi-út, Fodor-utca, Diana-út és Nógrádi-út sarkán levő téren egy taxiállomás létesítése iránt intézkedjék. Méltányos panasza ez a felsorolt öt út és azok környékén lévő villák állandó lakói részéről, amely azonban alighanem pusztába hangzó szó lesz, mert a városban is kevés az autótaxi és talán csak úgy lehetne ezen a bajon segíteni, ha a város rászorítaná az autótaxi vállalatot, hogy most, amikor kétszázkilencven új rendszámmal gyarapodott a taxi tábora, ide rendeljen ki néhány kocsit. A szegény magános autótaxi fuvarosokat bajos volna ilyen helyre kirendelni, mert kockázattal jár, mivel bizonytalan a kereset.

Stojanovich Jenő síremléke érdekében még a világháború idején mozgalmat indított a Budai Dalárda egyik lelkes tagja, *Krausz* I. Ede aranyműves, aki még a kiváló zeneszerző elhunytát kisérő gyász hatása alatt hétszáz aranykoronát gyüjtött a felállítandó emlékre. Ezt a pénzt természetesen takarékpénztárba helyezték el és így — sajnos — értékét vesztette. Ezt a szép gondolatot azonban nem volna szabad a napirendről levenni, mert azt hisszük, hogy a dalárda néhány hangversenye révén, főleg az elhunyt zeneszerző művészleányainak közreműködésével a síremlék költségeit hamar összelehetne szedni.

WINKLER ANTAL
„HÁROMVERÉB"
vendéglője (a régi „Pilseni")
II., FŐ-UTCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
zongorával!
ZÓNAREGGELI

Egyesülésben az erő

A Szövetkezett Buda-Hegyvidéki Egyesületek elért nagy eredményei

Hatalmas összefogás volt a hegyvidéki egyesületek szövetkezése a Sashegytől a Hármashatárhegyig, hogy megvédjék különleges érdekeiket s a szétforgácsolódott sok nagy és apró vágyat összhangba hozva, egységesen vívják ki az Istenáldotta budai hegyvidék fejlesztését. A nagyarányú mozgalom dr. *Bódy* Tivadar elnöklete alatt. kitünő vezérkarával máris jelentős eredményeket mutat, mert alaposan megfontolt programja java részét a főváros 1929. évi költségvetésébe felvette, mint végrehajtandó munkákat. Igy tizenhat útépítés lesz a folyó évben, amelyek közül legjelentősebb a Zugliget és Fácán közötti gyalogút, a Naphegytér, a Kutvölgyi-út utolsó szakaszának kiépítése, az Eszter-utca, a Szépvölgyi-úttól a Kiscelli-útig húzódó névtelen út rendezése stb. A városszabályozási tervek közül elkészült a Horgany-, Iglói-, Fillér-utca és az óbudai hegyvidék szabályozás terve a Hungária hidig. Huszonkilenc helyen fog csatornát építeni a főváros és vízvezetéket kap a Bártfai-utca és mellék utcái, a Halmi- és Szentpétery-utak környéke, a Jánoshegyi-út, a rózsadombi külső utak, a Kavics-, Apostol-, Józsefhegyi és Pusztaszeri utak s megépül a guggerhegyi vízmedence. Gáz- és villanyvezetéket a Rózsadomb, a Hegyhát-, Tamás-utca, a Sváici lépcső és a Bécsi-út kap. A Villányi-, Budaörsi-út és Alkotás-utcán át villamos szárnyvonal, Szépilona és Budagyöngye között hurokvágány épül. A Bimbó-, Eszter-, Szemlőhegy-uteán át tervbe vették a rózsadombi villamost a Statisztikánál a Mész-utcánál felvezetve és a külső Bécsi-úti villamost; míg autobuszjáratot tervez a város a Délivasúttól a Németvölgyi-úton át a Svábhegyre az Óra-útig; a Hadnagy-utcán át a Hegyalja-útra és a Margit-hidtól a Zárda-utcán át a Várhalom-utcába. A főváros megtiltja ez évben a sertéstartást az I., II. ker. villakörzetben s elrendeli a szennyvízlevezetőknek rendszeres öblítését és a pormentes szemétgyüjtést. Több útnak fásítása mellett nagyobbarányú parkírozások is lesznek, különösen a Svábhegyen. Érdekes újítás lesz, mind a három kerület erdeiben a térképes irányítók s erdei útjelzőtáblák felállítása, madároduk és etetők elhelyezése, hernyók irtása. Körülbelül 300 vasbeton padot fog a főváros elhelyezni a svábhegyi túrista utakon, a Gellérthegy déli útjain, a zugligeti és hűvösvölgyi villamos mentén. A közoktatásügy terén dr. *Purébl* Győző tanácsnok lelkesen karolta fel a Lenke-úti, Farkas-réti, Bécsi-úti és Római-fürdői új iskolák építését, a svábhegyi erdei iskola megvalósítását, amelynek révén nemcsak a gyermekek százainak fogja visszaadni az egészségét és erejét, hanem bátran és büszkén mutathatjuk meg a hozzánk látogató küföldieknek is. A Hunor-utcai iskola előtt az óbudai Árpád-forrás vízének felhasználásával ifjúsági uszoda létesítését és a Várhalom-téren gyermekjátszótér felállítását határozta el a főváros, a Hegyvidéki Szövetség sürgetésére. De restauráltatja a Normafa melletti szent Anna kápolnát és a Diana-úti kőkeresztet, elrendeli a geológiai kutatást a „Szarvas"-forrás után. A Diana-úti községi élelmiszerüzem mindennemű élelmiszert árulhat már ebben az évben és a Szarvasnál autótaxi állomást létesítenek nyáron a Szövetség buzgólkodásából.

Ot új bérpalota épül a Vizivárosban, a *Fő-utca* és *Királyhegy-utca* sarkán levő Ganz-gyár telkén, ahol már is bontják a régi vasöntő egyik részét. A Viziváros így egyelőre öt hatalmas bérpalotához jut és ezzel erős fejlődésnek indul a Pálffy-tér környéke, főleg az az elmaradt városrész, amelyet átszelnek a Ganz-utca, Medve-utca, Vitéz-utca, Kacsa-utca és ahol az építkezés a kis telkek miatt sehogy sem tud megindulni. A Ganz-gyár óriási telkén az Ingatlan Bank építkezik és az öt bérpalotának felépítése után folytatja az építkezést egészen a Horvát-utcáig. Ezekkel szemközt a Margit-körút és Királyhegy-utca sarkán, a régi Tóth-féle gyógyszertár helyén és a vele szomszédos üres telken szintén két hatalmas bérpalota fog épülni, még pedig az első az üres telken, ahova azután a gyógyszertár átköltöztetik a sarokház lakóival és az így megüresedett sarokház helyén épül föl azután a másik bérpalota.

Hiányzanak a házszámok a Svábhegy körzetébe tartozó sok épületen, ami pedig ott különösen fontos, mert kertes házakról lévén szó, néha nagyon messzire esnek egymástól az egyes házak s a tájékozatlan idegen sokat járkálhat ide-oda, amíg a keresett címet megtalálja. A Svábhegyi Egyesület most összeírta mindazoknak a svábhegyi lakóknak a címét, ahol a házszám hiányzik és arra kérte az I. kerületi Előljáróságot, hogy ezeket hívja föl a házszám-tábláknak záros határidőn belül való kifüggesztésére. Ami ennek a hírnek némi pikantériát ad, az pedig az a sajátságos körülmény, hogy maga *a székesfőváros is elmulasztotta* I., Diana-út 2. szám alatti Vízműtelepre a házszámot kitétetni.

Kérje mindenütt
„Sopron-Győr"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Pehérvári-út 27. Tel. J. 128-01

Erősen hullámzik a telkek ára Budán s nem lesz érdektelen, hogy az egyes budai részek ingatlanainak értékéről négyszögölenkint kifejezve, tájékoztatjuk olvasóinkat. Az I. kerületben, a Budafoki-úton 200 pengő, a Diós-ároknál 22.— pengő, a Hidegkuti-úton 35.— P, Kelenhegyi-úton 110.— P, a Kőérberek-úton 3.— P, a Lenke-úton 130.— P, a Magas-úton 2.— P, a Németvölgyi-úton 100.— P, Sasadon 16.— P. A II. kerületben Budagyöngye környékén 80.— P, a Marcibányi-téren 150.— P, a Gugger szerpentinen 24.— P, a Pasaréti-úton 54.— P. A III. kerületben az Aranyhegyi-úton 2.— P, Római fürdőben 40.— P, Pusztaszeri-úton 30.— P, Csúcshegyen 1.40 P, San Marco-utcában 100.— P, Vöröskereszt-utcában 90.— pengő a telkek ára.

Szánkóversenyek. A Svábhegyi Egyesület február 2-án, az ünnepnapon és február 3-án, vasárnap a karthausi-uti svábhegyi szánpályán versenyt rendez. Az első versenynapon reggel 9—11-ig indulnak az egyes- és páros szánok. A második napon ugyazezen időben startolnak a hármas ródlik és bobsleighek. — Svábhegyi fogaskerekű félóránkint közlekedik.

Mégis negyven éves a Svábhegyi Egyesület, ahogy azt nekünk *Antalffy* Antal min. tanácsos, a budai viszonyok kiváló ismerője írja, mert az ő üdvözletével kapcsolatosan, amelyben méltatta *Bódy* Tivadar elnök érdemeit, — irtuk volt tévesen, hogy 42 éves az Egyesület. Az érdekes levélnek az alakulásra vonatkozó része szerint:

„... A *„Budapest Svábhegyi Egyesület"* fennállásának 25. évfordulója alkalmából, 1913-ban, Egán Ede egyesületi igazgató és Varga Imre jegyző által írt jubiláris évkönyv szerint az Egyesület, illetőleg annak névbeli elődje, a „Budapest-Hegyvidéki Túrista Egylet" Mérő János ügyvéd és székesfővárosi bizottsági tag nagyarányú propagálása folytán *1888. évi augusztus hó 5-én* a svábhegyi „Eötvös nyaraló" vendéglő helyiségében *alakult meg.*"

ZVERKÓ CIPŐK ARANYÉREMMEL KITÜNTETVE II, Corvin tér 6

A fedett uszoda megvalósításához a Horthy Miklós út 5—7. számú telekkomplexumon a főváros adja a telket és a kultuszminisztérium a pénzt, amelynek az idei költségvetésben egymillió pengő áll rendelkezésre erre a célra. Ez a megoldás látszik a legalkalmasabbnak, mert a Gellértfürdő meleg-forrásainak a vizét könnyen lehet idevezetni, minden súlyosabb megterhelés nélkül. Sportkörökben már régen szükségesnek tartják a télen is használható fedett uszoda felépítését, mert ma az a helyzet, hogy kiváló úszóinknak, vizipóló bajnokainknak télen — Bécsbe kell menniök trenirozni. Ha ezt nem tennék, akkor nem állhatnának ki tavasszal és nyáron hírt és dicsőséget szerezni a magyar névnek. A kérdés megoldását a legbuzgóbban szorgalmazza *Dinich* Vidor kormányfőtanácsos, akinek sikerült a főváros tanácsát és a törvényhatóság hozzájárulását is megnyerni e tervhez.

Szinpadavatás. A Svábhegy állandó lakosságának kulturális igényeit igen nagy mértékben fogja szolgálni az I. ker. Diana-úti elemi iskola ujonnan átépített tornaterme. A székesfőváros tanügyi hatósága igazán nagy megértéssel és tetemes anyagi áldozattal valóságos kulturházzá alakíttatta át ezt a tornatermet. Értesülésünk szerint az átalakítási munkálatok már teljesen befejeződtek, s a „Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör" műkedvelő gárdája, dalárdája és a „Svábhegyi Levente Egyesület" fuvós zenekara erősen készül, hogy a február hó 2-ára tervezett szinpadavató ünnep minél sikerültebb legyen. Az avató beszédet Perczel Béla kormányfőtanácsos, szék. főv. biz. tag, a Kör elnöke mondja.

A Szociális Missiótársulat ez évi közgyűlését febr. 2-án rendezte a Krisztina körúti székházban, előkelő és igen nagyszámú közönség jelenlétében. A megnyitóbeszédet *Farkas* Edith alapító főnöknő, orsz. elnök mondotta, majd a magyar társadalomra mélyen kiható munkásság beszámolója után *Vass* József miniszter mondotta az elnöki zárszót. — A közgyűléssel kapcsolatban készült el a Missziótársulat húszévi fennállásáról és nagyjelentőségű eredményeiről pompás füzetben a beszámoló, melyet az irodalmi bizottság adott ki és a Kulcsár Richárd szakszerű vezetése alatt álló Attila-nyomda készített, a modern könyvnyomtatás felkészültségével, izléses kivitelben.

Gyász. Nagy fájdalom és részvét mellett temették el január 26-án az óbudai temetőben *Láng* József gyógyszerész fiatalon elhunyt hitvesét, aki hosszas és kínos szenvedés után, boldog házasságának tizenegyedik évében tért meg a Mindenhatóhoz. Mélyen gyászolja a szerető szív igaz fájdalmával férje, Lacika fia, édes anyja: özv. *Ströcker* Alajosné és a kiterjedt rokonság.

A szeretet és hálából fakadó nagy részvét mellett temették el jan. 22-én az óbudai temetőben tisztelendő *Erbler* Hermina Jozefa irgalmas nővért, ny. főnöknőt, aki 50 éven át az óbudai gyermekek, szegények jótevője és vigasza volt.

Nagy részvét mellett temették január 26-án *Solty* Lajosnét, született *Kresz* Margitot, Solty Lajos székesfővárosi tanácsnok elhunyt feleségét. A temetési szertartáson megjelent Sipőcz Jenő polgármester, valamint Némethy Károly főjegyző, aki Ripka Ferenc főpolgármestert képviselte, Buzáth János alpolgármester, Folkusházy Lajos ny. alpolgármester, Vajna Ede, Liber Endre, Lobmayer Jenő és Lamotte Károly tanácsnokok.

Az Óbudai Oltáregylet ezerötszáz pengő értékű díszes egyházi ruhákat szerzett be, amely költség fedezésére művészi kivitelű fényképes szentképeket adott ki egy, két és ötpengős árban, egy-egy selyemöltés ellenértékében. Január 27 és 28-án pedig kitünően sikerült teaestet rendezett a kath. székházban *Krebsz* Ferenc lelkigazgató agilis vezetése mellett, a terjesztőnők és a Kath. Leánykör tagjainak buzgó segitségével.

Szabadsághősök ligetévé alakul át a régi tabáni temető, ahova a Budavára 1848-i ostrománál elesett honvédeket nagyszámban temettek. Ehhez hasonlóan a többi régi budai temetőt is egy új szabályrendelettel és nagy költségmegtakarítással emlékkertekké alakítják át s igy a *vizivárosi temető* is park lesz, s ennek a szomszédos Szent-János-kórház betegei szempontjából van nagy jelentősége. Gondosabb teret kíván a régi *újlaki temető* átrendezése, amely a fővárosnak adományozott Kiscelli-kastély gyönyörű parkjának tőszomszédja. Ha a temetővel kibővítik a parkot, akkor *Buda romantikus szépségekben bővelkedő sétakertje lesz e helyen.*

Kosárlabda mérkőzések folynak a Budai Torna Egylet rendezésében, az Attila utcai tornacsarnokban.

Budaiak kirándulása Mussolinihoz

(Vezeti Dr. VERESS ENDRE min. o. tan.)

Indulás Budapestről D. V. április 11-én d. u. 6.30-kor *Trieszten* át *Velencébe* (2 nap) tovább *Rómába* (3 nap) két kirándulással: 1. a *Némitóhoz* és 2. a *Szent Szigetre*, a Tiberis torkolatánál; indulás *Nápolyba* (3 nap) két kirándulással: 1. *Pompei* romjaihoz és 2. *Capri szigetére*, a Kékbarlang megtekintésével, vissza Nápolyból *Firenzébe* (2 nap) megállás *Paduában* (Szent-Antal temploma meg sírja megtekintéséért) és hálás *Velencében;* másnap *Tarvison* át és *Karintián* keresztül *Bécsbe* (1 nap), melynek megtekintése után hazaérkezés *Budapestre* ápr. 23-án d. u. 7.25-kor.

E majdnem kéthetes gyönyörű körút részvételi díja 420 pengő gyorsvonati III. o. jeggyel, *beleértve mindent* még a borravalókat is), vagyis a vasúti jegyet, menet-jövet, a szálloda- és ellátási költséget, napi háromszori bő étkezéssel (ebédhez, vacsorához negyedliter borral), a múzeumok belépti jegyeit, sőt még a jelzett külön kirándulások árát is. A személyenként fizetni szokásos villamosvasúti, autobusz-, valamint a velencei gőzhajójegyek ára nincs beleszámítva. Ep így két darab tíz-dináros bankjegyet tartozik mindenki magával hozni a vonatban fizetendő szerb tranzitó-vizumért.

Útlevélről mindenki maga gondoskodik, de azok vizumait kívánatra megszerezzük. Szerb útlevél vagy vizum nem kell.

Az érdeklődők *díjtalanul* kapnak bővebb tájékoztatót és postatakarékpénztári lapokat, melyekkel a részvételi díj kívánatra 3—4 részletben is

Jelentkezéseket átvesz a szerkesztőség.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kőrnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA!!

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIO
Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN
I. Krisztina tér 3. sz.
Telefon 530-47

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyaszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Ielkiismeretes kiszolgálással

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
„ Krisztina körút 91 sz.
fiókja II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készítményeit

PROF. JUNKERS
GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A
»KISRABLÓ«
SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI
Elsőrangú
Magyar és Francia konyha
Fajborok
I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Mozart-rekviem. Az idei hangversenyévad egyik *legkimagaslóbb, legemlékezetesebb* eseménye a Budapesti Mozart Egyesület január 29-iki hangversenye, melyen az Egyesület saját zenekarával és a Bazilika kitünő énekkarával a nagy klasszikus zeneköltő örökké élő remekművét a *Rekviemet* adta elő *Demény* Dezső pápai kamarás, a Mozart Egyesület elnökének vezényletével. A gyönyörű mű, melyet Mozart, a maga halálára írt és befejezésében a halál meg is akadályozta, a zeneirodalom egyik *legfenségesebb, legmonumentálisabb alkotása.* A *Mozart* Egyesület zenekarának és a Bazilika-kórusnak sikerült eme remekmű *mélységeibe behatolni,* annak fájdalmas, egész lelket betöltő gyászos hangulatát visszaadni. *Fontos zenei missziót* tölt be a Mozart Egyesület *a klasszikus mesterek műveinek ápolásával.* A Rekviem négy énekszólóját négy kitünő művész énekelte. Kreszné Sztojanovits Lili, az ismert, kiváló szoprán énekesnő művészetének minden kiváltságos eszközét, *nemes hangját, finom kulturált technikáját, mély átérző előadását* belevitte, hogy *maradéktalanul juttassa érvényre a remekmű vezető szólamát.* Legkitünőbb oratórium énekesnőnk *ragyogó sikert aratott* a Rekviem nehéz partijának a legmagasabb művészi igényeket is *felülmuló előadásával. Kasics* Ilonka, Durigó Ilona a nagynevű alténekművésznő leánya *bársonyos hangjával, szép énekkultúrával, Földes* Pál és *Ferter* Miklós *értékes hanggal* és *nemes pátosszal* segítették elő a szólók szabatos egybevágó előadását. A Bazilika-kórus, mint mindig: *remekelt.* A *Mozart* Egyesület zenekara igazolta azokat a várakozásokat, melyeket a zenei közvélemény szerepléséhez fűzött. Érdeme ez kitünő karmesterüknek, *Siegman* Pál zeneszerzőnek. A közönség *áhitattal,* helyenként *elragadtatással* hallgatta a remekműveket és *a maradandó élmény átélésével távozott.*

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Pásztor Miksát** a *Pénzintézeti Központ* helyettes vezérigazgatóját a *Pénzintézeti Központ* igazgatósága báró *Korányi* Frigyes elnöklésével tartott legutóbbi ülésén vezérigazgatóvá nevezte ki. *Pásztor* Miksa elődjének, dr. *Schóber* Bélának a *Nemzeti Bank* vezérigazgatójává történt kinevezése óta vezérigazgató-helyettesi minőségben vezette ezt a nagy intézményt.

* **Dr. Horváth Lipót** külföldre utazott két hétre.

* **A téglakartel** tárgyalásainak állása felől többizben közöltünk híradást. Már hónapokkal ezelőtt megírtuk, hogy a téglakartel előkészítő tárgyalásai bizonyos nehézségek miatt nem indulhattak meg. Majd közöltük, hogy azok a kontroverziák, melyek kezdetben annyi aggodalomra adtak okot, túlnyomó részt elsimultak, úgy hogy január vége felé már megkezdődhettek a téglakartel meghosszabbításának meritorikus tárgyalásai, mely tárgyalások rövidesen befejezést is nyernek. A tárgyalásokról a karteltagok egyrésze ugyanis a szerződést 3 évre, másik része pedig 5 évre való meghosszabbítása mellett foglalt állást. Azok, akik az 5 éves meghosszabbítás mellett foglalnak állást, érvelésüket azzal támasztják alá, hogy legalább is 5 esztendőnek kell eltelni addig, míg a téglagyárak olyan helyzetbe kerülnek, hogy vállalni tudják a kartel esetleges felbomlása után beálló éles konkurrenciát és árromlás következményeit. Meg kell jegyezni, hogy a szerződés 5 éves meghosszabbítására vonatkozó óhaj a kartel vezetővállalatainak részéről nyilvánult meg, úgy hogy előreláthatóan a kartelt 1934 május 1-ig fogják meghosszabbítani.

* **Nemzeti Jelzálogintézet Rt.** néven fog majd működni az egységes záloglevélkibocsátó bank. *Egry* Aurél dr. és *Nyáry Jenő* dr. dolgozták ki az alapításra vonatkozó tervezetet, amelynek tárgyában fontos értekezlet volt a pénzügyminiszternél. Úgy halljuk, hogy négy bankvezér folytat tárgyalást az amerikaiakkal.

* **A Pesti Hazai Első Takarékpénztár** február 7-én tartja évi rendes közgyűlését, amelynek keretében az igazgatóság javaslatot fog tenni az alaptőkének 16 millió pengőről 20 millió pengőre való felemelésére. Mint a *Budai Napló* értesült, az igazgatóság azonnal élni fog a közgyűlés által adott felhatalmazással s az alaptőkeemelést azonnal végre is hajtja. Az új részvényeket 4 : 1 arányban fogja a régi részvényeseknek felajánlani 185 pengő kibocsátási árfolyamon, ily módon 7:4 millió pengő új tőkéhez fog jutni a *Pesti Hazai Takarékpénztár.*

* **A Vásárpénztár** új elnökéül — mint azt már a *Budai Napló* hetekkel ezelőtt jelentette — *Ereky* Károly vagy *Friedrich* István van kiszemelve, úgy látszik azonban, hogy a *Vásárpénztár* másik új vezetője körül is hallatszanak kombinációk és információnk szerint *Csupor* József tanácsnok van kiszemelve az intézet új vezérigazgatójául.

* **A Kohner cég** érdekkörébe tartozó papirok az utolsó hetekben hatalmas mértékben javították meg árfolyamukat. A legfeltűnőbb mértékben a *Magyar Kerámiai Gyár* részvénye emelkedett, ennél a vállalatnál a többségi szindikátust a *Kohner-cég* vezeti a *Salgóval* együtt. Feltűnően emelkedett a *Szegedi Kenderfonógyár* részvénye is és szépen javul a *Hungária Jaquard* kurzusa is.

* **A Hermesnek** nagyjelentőségű igazgatósági ülése lesz e hó 5-én, mert ez alkalommal fontos személyi változásokat határoz el az igazgatóság. *Szücs* Géza az eddigi vezérigazgató saját kérelmére a jövőben, mint *administrateur delegue* kíván működni. Az új vezérigazgató — mint azt már megirtuk — *Perényi* István dr. lesz, aki már az utóbbi hónapokban, különösen mióta Szücs Géza Zágrábban a *Horvát Általános Hitelbank* ügyeivel foglalkozott, a vezérigazgatói teendőket tényleg már el is látta. Dr. Perényi István vezérigazgató kinevezése megjutalmazza azt az értékes tevékenységet, amit Perényi István a Hermesnél kifejtett.

* **A Dunagőz** részvényei a bécsi tőzsdén 78 schillingig estek vissza, holott a legutóbb megjelent mérleg adatai szerint egy *Dunagőz*-részvény jóval több, mint 100 schilling belértéket reprezentál. Komoly pénzügyi körökben a *Dunagőz*-részvényeknek ezt az aláértékeltségét az átmenetileg kedvezőtlen konjunktúra idézte elő, valamint az a rendkívül éles verseny, mely a dunahajózási társaságok között dúl. Az sem hatott kedvezően, hogy a *Dunagőzhajózási* pécsi szénbányája, mely egész 1927 végéig jóvátételi szállításokat végzett, 1928-ban nem tartotta fenn az előző évek termelési nivóját.

* **A Brassói Cellulose,** amelynek érdekkörébe tartozik a *Zernesti Cellulose,* átveszi a *Magyar Papirtól* annak egyik papirgyári érdekeltségét. A *Papiripar Rt.* a papirgyár részvényeiért megfelelő pakett *Brassói Cellulose*-részvényt kap, amelyek hosszabb ideig zárolva maradnak.

* **Az Angol-Magyar Bank** január 31-én tartotta mérlegmegállapító ülését, amely alkalommal a dividenda ügyében úgy határozott az intézet, hogy az előző évi 6.50 pengővel szemben 7 pengő osztalékot fog fizetni.

* **A Hazai Bank** február első napjaiban fogja közzétenni a mérlegét. Az intézet az errevonatkozó munkálatokkal teljesen elkészült és most már kizárólag a közgyűlést előkészítő kérdésekkel foglalkoznak. Értesülésünk szerint a Hazai Bank 1928. évi mérlegét, amely igen jó eredménnyel zárult, február 6-án fogja nyilvánosságra hozni és a mult esztendőre a tavalyinál magasabb osztalékot fog fizetni.

* **A Belvárosi Takarékpénztár** egészen új szokást honosít meg azzal, hogy Magyarországon is be fogja vezetni a félévi osztalék fizetését, amint ez már Angliában és Amerikában régóta dívik, hogy a részvénytársaságok az évzárlatot megelőzően, időközi osztalékot fizetnek s a *Belvárosi Takarékpénztár* igazgatósága arra való tekintettel, hogy az intézet részvényeinek tekintélyes részét az angol és amerikai piacon helyezték el, az ottani rszvényesek igényeit igyekszik kielégíteni, amikor ezt az újítást bevezeti.

Az intézet most közzétett mult évi mérlegéről itt közöljük az alábbi hivatalos jelentést:

A Belvárosi Takarékpénztár Rt. 1928. évi mérlege 1,941.720 P. 66 fillér nyereséggel zárult a mult évi 969.459.47 P-vel szemben. Részvényenként 6 P. (12%) osztalékot fizetnek az előző 5.50 P.-vel szemben (11%). E nagyobb nyereségben már kifejezésre jut a mult évi alaptőkeemelés. A mérleg valamennyi adata az intézet üzletágainak fejlődését bizonyítja. A kamatszámla 1,202.472.62 P.-ről 1,747.901.16 P.-re, a fiókok hozadéka 220.660.24 P.-ről 394.333.65 P.-re, a jelzálog üzlet 221.627.77 P.-ről 405.654.01 P.-re emelkedett. A takarékpénztár üzemi koefficiense 51½%ról 40%ra csökkent. Az elmult év végéig a betétek és hitelezők összege 41,016.713.79 P.-re emelkedett. A váltótárca-állomány 23,003.757.03 P. az előző évi 20,763.354.72 P. helyett. Folyósított jelzálogkölesönök: 29,860.185.34 P. a mult 12,068.091.88 P.-vel szemben. Javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy ezentúl félévi osztalék fizettessék az üzletév második felében.

* **A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt.** igazgatósága a február 9-i közgyűlésnek azt javasolja, hogy az 1928. évi 191.116.63 P. (mult évben 184.438.55 P.) nyereségből 2.50 P. (10%), összesen 120.000 P. osztalék fizettessék és 22.933.52 P. (16.562.37 P.) új számlára elővitessék. Az intézet tisztviselői részére önálló nyugdíjpénztárt létesítenek, amelynek az e célra tartalékolt 117.000 P.-t juttatnak.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Hortobágyi juhtúró
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

BÉRAUTÓ AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-tér 1 Telefon: Aut. 623-89

ÜVEG
és Porcellán díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7., BUDAN.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon Automata 518-23

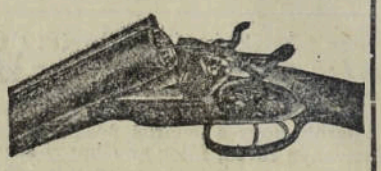
ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

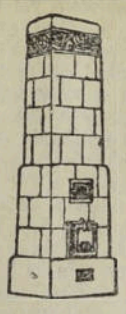
Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek parkirozások, ablakdiszítések és villakertek tervezését és evi gondozását.
Virágkertészet: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMÜVES
BUDAPEST,
Üzlet és mühely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
•••
FEGYVERJAVÍTÁSOK
•••
SPORTCIKKEK
•••
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biológiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon: 223-93.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Tel fonh. Aut. 520-93

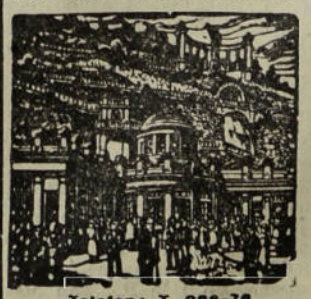
HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Szijgyártó
nyerges és bőröndös

Megbizható régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok — Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is: Lipót 986—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyogyviz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdáiában, Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 941. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **5** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 február 10.

Los von Pest!

Buda megélne saját kincseiből — Nincs semmiféle programm!

A Városházán ma nem városi politikát csinálnak, hanem Városházi politikát. Olyan alárendelt kérdések foglalják el a tanácsot és a közgyűlést, amelyek egyáltalában nem érdekelnek a városban senkit. Egészen mellékes, hogy Nagy Péternét vagy Kis Jolánt választják-e meg óvónőnek, — mellékes, hogy melyik tanácsjegyzőből lesz főjegyző, vagy melyik káplánból lesz plébános. Budapest népe szorongva lesi, hogy hol nyílnak meg új munkaalkalmak, miképen olcsóbbodik az élet, mert senki sem tud megküzdeni a nehéz viszonyokkal. Iparos, kereskedő, ügyvéd, orvos, festő, író, szobrász itt megélni nem tud. A kishivatalnokok légiója kis fizetéseken tengődik, a munkás aggódva várja a szombatot minden héten, mert tudja, hogy a gyár csak raktárra dolgozik.

És nincs senki, aki komolyan foglalkoznék ezekkel a kérdésekkel azokon a helyeken, ahonnan segítséget vár a gyötrődő polgárság. A város tanácsának permanenciában kellene lennie, hogy a budapesti nép nagy problémáinak megoldását keresse. Nem az üzemek révén. Nagy gazdasági átalakuláson kell átesnie Pestnek, új energiák beállításával, új gazdasági rendszer mellett. A régi csizma elkopott, amelyben eddig jártunk és nagy is ennek a kislábú nemzedéknek, nem tud benne járni. Új csizma kell és nincs hozzá kellő csizmadia. Vagy hogy sok is van.

Minden párt csak uralkodni akar a tömegeken, nem pedig szolgálni a tömegek érdekeit. Nem a város polgársága, hanem a pártokon belül faragnak bálványokat, amelyek csak áldozatokat követelnek, csak a nyomort növelik, de enyhülést nem hoznak. A sárban járó pártpolitika apró pozíciókért harcol, ahelyett, hogy nagyvonalú koncepciókat vitatna meg. A kormány felépítette a kikötőt, amelyhez fogható alig van Európában és a város, mint a csiga mászik a nagy eszme nyomán, mint aki évtizedekig ráér leszedni annak gyümölcsét. A budai gyógyforrások melegvize elfolyik a Dunába ahelyett, hogy egy csatornába fogva táplálná az új nagy téli kikötőt, ahol jégmentes menedéket találna minden dunai hajó Regensburgtól Galacig. Negyven év óta rágódik a Gellérthegyre vivő lift kérdésén ez a város, mert nem tudta megérteni a Gellérthegy jelentőségét, amelyben a Városházán nem látnak mást, mint egy iromba sziklát, amellyel nem tudnak mit elkezdeni. A föld méhe itt a hegyek alján dúsabban ontja gyógyító kincseit, mint bárhol a világon és a mi gazdasági sebeink mégsem tudnak sehogy sem begyógyulni tőle. Más élelmes városok külföldön aranyra váltják fel gyógyforrásaik minden cseppjét. Mi még ott tartunk, hogy nem víz kell a magyarnak, hanem bor, aminek ékes bizonysága volt a híres Vinárium borüzem, amelyről soha senki sem tudta meg, hogy honnan szerzi a borát, ki issza meg azt, csak az bizonyság, hogy ennyi tudománya minden kis parasztnak van a falun, nem is kell, hogy bíró legyen.

A Városháznak úgylátszik teher a budai hegyvidék, amelynek adósa maradhat a város, amit eléggé bizonyít Folkusházy alpolgármester klasszikus nyilatkozata, mely szerint a város évtizedek óta milliárdokkal tartozik a hegyvidéknek. Mivé fejlődhetett volna a várost amphiteatrumszerűen körülfogó hegyvidék, amely a városháza dacára is fejlődésnek indult, nem a rendes úton belülről kifelé, hanem megfordítva, kívülről befelé. A Városházán nem tudták összeházasítani a várost a hegyekkel, mert soha senki ezzel nem foglalkozott. Ha a jó Isten nem szeretné ezt a népet és ezt a várost, a tanács bölcsességétől ma is a régi nagy falu volna. Baross Gábornak kellett jönnie, aki tíz expressvonat központjává tudta tenni Budapestet és olyan tarifát tudott alkotni, amelynek révén az egész ország vérkeringésének központjává, szívévé vált Budapest.

Ez a szív ma vérszegény. De ahogy Baross Gábor központtá tudta tenni Budapestet, úgy kellene, hogy a megdagadt város tanácsa éltetni tudja, mielőtt sorvadásnak indul.

Mindent csak programmszerűen lehet jól megcsinálni, de Budapestnek éppen ez a bibije: — ninesen semmiféle programmja. Elsősorban is nincs városfejlesztő programmja és éppen ezért nem lehet általános városrendező terve sem. Nincs fürdőprogrammja, tehát nem válhat életadó közkincsé a fürdőügy. Nincs gazdasági programmja s így nem tudja megtölteni Európa legnagyobb belföldi kikötőjének nagyarányú kereteit. Úgylátszik, ennek a városnak nincs más programmja, mint az üzemi pepecselés.

Budapesten mindig csak egymillió lakossal számolnak, holott ennek a városnak másfélmillió-nál több lakosa van, mert éppen csak a munkaprogramm hiánya, az azzal járó nyomorúság kergeti a szomszédos községekbe éjszakai hálásra azokat, akik egész napjukat Budapesten töltik. Nagyon együgyű, nagyon kicsinyes felfogás, a struccra emlékeztető politika, hogy a szomszédos községek, amelyek összenőttek Budapesttel, olyannyira, hogy idegen ember nem tudná megmondani, hol van tulajdonképpen Budapest határa, — nem kapcsoltattak még törvényesen Budapesthez, amelynek mégis másfélmillió ember megélhetésének kell gondját viselnie, holott csak egymillióval számol.

Bethlen István miniszterelnök bizonyára nem azért keres új formát Budapest kormányzására, mert a régi rendszer jól bevált, hanem azért, mert itt rendszer sohasem volt, a mai viszonyok mellett nem is fejlődhet ki és végre is ötletekkel másfélmillió embert az orránál fogva vezetni nem lehet.

Ilyen ötlet a ligettelki dülőn a Stadion és ilyen ötlet az új gázgyár. Mindenki tudja, hogy a fát leverte a szén, a szenet leveri az olaj, az olajat a földgáz és mindeneket le fogja verni a földgőz, az a mérhetetlen mennyiségű forró víz, mely túlhevített állapotban tengert alkot a magyar Alföld alatt. Ez a gőzzé váló túlhevített víz, a jövő nagy és kifogyhatatlan energiája, amelyet már megtaláltak Alaskában, megtaláltak Kaliforniában és — hála a magyarok Istenének — megtalálták Magyarországon is. Nem új gázgyár kell nekünk, hanem újabb mélyfúrások, le a forró, a túlhevített vízig, amelylyel fűteni fogjuk ezt a várost, hajtani fogjuk a közlekedés minden eszközét, hajtani fogjuk a vizet és világítani fogjuk nemcsak ezt a sötét sorsnak elébenéző várost, hanem azokat az agyvelőket is, amelyek megengedik, hogy ebben a sötétségben tapogatódzunk tovább, keresve a kivezető utat ebből a ránk zúduló nyomorúságból.

*

Mi Budán ezt így csinálnánk, ha nem volnánk kötőfékkel odakötve Budapest szekerének saraglyájához, amelyből régen kiettük a régi abrakot és a mi mostoha gazdánk nem vet elénk újat.

— Los von Pest!

Dubonai Pál

Budán, 1929. február 9

A t. Közgyűlésből. A régi közmondást: „hallgatni arany" túlszigorúan értelmezik a budai városatyák s így ritkán nyílik alkalmunk, hogy a főváros közgyűlésén Buda érdekében elmondott gondolataikat, eszméiket lapunk hasábjain továbbítsuk Buda társadalmához. Február 6-án ez a csend megszünt, mert *Bozóky* Ádám dr. erélyes hangon követelte a Margit-körút középvilágítását, a Fő-, Hattyú-, Batthyány-utcák aszfaltozását és a budai Dunaparton több pad elhelyezését. *Orova* Zsigmond dr. a budai körvasút második vágányának kiépítését és *Vörösváry* Miklós dr. a külső bécsi-úti villamos létesítését sürgette, erősen támadva a tanácsot, hogy a közgyűlés által már régebben elhatározott villamos megépítését nem hajtja végre.

Akvinkum — Ósbuda

TAUSZ BÉLA DR.
előadásából a H. M. T. értekezletén.

Budapest őséről a régi földrajzok is megemlékeznek. A régi kelta város helyén épült a Kr. sz. utáni első században a rómaiak erőssége, az Akvinkum, amelynek 50—60 ezer főnyi volt a lakossága s akáresak mint ma Budapest, tíz kerületre volt osztva. Pannonónia fővárosává 193 körül lett. Legkiválóbb épülete a praetórium volt, a mai hajógyári sziget területén, amely akkor még nem választotta el a Duna Óbudától, épúgy, mint a Margitsziget és feredő sziget, sem, amelyek összefüggő földrészt alkottak egymással és Óbudával. A praetóriumban lakott a császár helytartója, később a konsul. Ennek egy része a mai óbudai parton, a másik része a Gyársziget en volt több más középülettel együtt, melyekről később lesz szó. A Gyársziget akkori keleti részéből indult ki az alkalmi hajóhíd és később az állandó híd is, mely a pesti oldalra vezetett s melynek pilléreit 1864-ben *Zsigmondy* fedezte fel.

A híd Acinkumot a Duna balpartján lévő Trans-Acincummal kötötte össze, mely előretolt erősség volt s már a barbárok földjén feküdt.

Maga az Akvinkum szó 114-ben fordul elő először egy katonai feliraton, a 3. századtól fogva azonban elég sűrűn találkozunk vele. 452-től fogva 1300 éven keresztül sehol sem találjuk Akvinkumot felemlítve és Schönwisnernek köszönhetjük, hogy az 1780-as években fölfedezte Akvinkumot és vele együtt régi nevét. Mindaddig Sykambriának hívták, — teljesen jogtalanul.

A praetóriumtól és kaszárnyáktól nyugatra feküdt a tulajdonképeni polgári város, amely észak felé kb. a mai Krempl-malomig, délfelé valószínűleg a Határ-utcáig terjedt.

A városban állottak a római, valamint külföldi, főleg keleti istenségek templomai. Az utóbbiak közül a napistenségnek szentelt templomot: a Mythraeumot, majdnem teljes épségben sikerült kiásni.

Itt volt továbbá a katonai főiskola, melybe a szomszédos erősségek tisztjei és altisztjei jártak. Biztos tudomásunk van arról, hogy felsőbb iskola: egyetem is volt itt, hová messze vidékről jöttek a hallgatók (scholestici).

Kitűnő színházai, cirkusa volt a bennszülöttek és *idegenek* szórakoztatására.

Az Akvinkum végváros volt a szó legszorosabb értelmében. Fekvése megfelelt egy kör negyedének, míg a kör három negyedét a körülötte lakó barbárok lakták.

Északra laktak a quadok és markomannok, nyugatra és délre a jazygok. Vagy háborban állottak a rómaiakkal, vagy kereskedelmi viszonyban. Ennek megfelelően Akvinkum idegenforgalma háromféle volt:

1. Katonai idegenforgalom,

2. kereskedelmi és ipari idegenforgalom és

3. szórakozók vagy üdülők idegenforgalma.

Ami az elsőt illeti, Akvinkum elsőrangú katonai város volt, hol nemcsak a II. légió adjutrix állomásozott, hanem más légiók csapatai is és szoros összeköttetést tartottak fenn a tőle északra és délre sűrűn egymás mellett épített erősségekkel (castrumokkal). A III. és IV. században Kr. után úgyszólván nem volt császár, vagy nevesebb hadvezér, aki ne lakott volna ezen a vidéken, vagy többször meg ne látogatta volna. Sőt a III. és IV. század császárai főleg a Pannoniában tartózkodó légiók vezéreiből kerültek ki. Császárrá választatásuk után Akvinkumot kegyeikkel és kiváltságokkal halmozták el. Hadrianus municipiumává emelte Akvinkumot, Septimius Severus pedig kolóniává. Gyakran indult ki Akvinkumból a római hadsereg a barbárok elleni háborúba s gyakran fogadta itt a császár az ellenségek békeköveteit.

Ami a kereskedelmi és ipari idegenforgalmat illeti, Akvinkum hajdanta virágzó kereskedelmi város volt, az akkori tranzitó kereskedelem egyik legfőbb gócpontja. Mint határváros, mélyen benyúlt a barbárok földjébe. Itt találkozott Európa délnyugati része Európa északi és keleti részével, valamint Ázsiával.

Mi az oka annak, hogy ma, midőn a régi Akvinkum helyén épült modern Budapest vasúti, kultúrális, gyáripari központ és épúgy élvezi gyönyörű természeti fekvésének istenadta előnyeit, mint akkor, miért nem fejlődött a keleti és nyugati tranzitóforgalomnak gócpontjává, amint hajdanta Akvinkum?

Igen érdekes Akvinkumnak az Európa északi részével űzött akkori kereskedelme, főleg a Keleti-tenger partján élő nemzetekkel, Krakkón és a Kárpátokon keresztül igen élénk volt az összeköttetés. A barbárok a fényűzési cikkeket keresték, míg a rómaiak a borostyánkövet nagy menynyiségben importálták; egyrészt ékszernek használtak, másrészt elégetve adta a híres ambrát, mely a rómaiak vallási és magán életében oly nagy szerepet játszott.

A keleti kereskedelem fő útvonalai háromfelé irányultak: 1) Akvinkum—Szeged felé, 2) Akvinkum—Hatvan—Tokaj—Szamos és 3) Akvinkum—ipoly—sajói vonal. Ptolomeus Kr. u. 140—160 között írt Geografiája megemlíti e vonalak mentén fekvő városokat is: Pession = Nagykőrös, Kandekon = Monor vagy Nagykáta, Parka = Aszód, Trisson = Gyöngyös, Abienon = Losonc, Bormanon = Fülek, Uskenon = Balassagyarmat stb. E vonalakon kívül a Duna—Tisza köze mocsaras volt s rendes utazásra abban az időben alkalmatlan.

Akvinkum kereskedelmi specialitása volt: az itt készített agyagedények és az égetett agyagból készült sokféle tárgy, továbbá a bőrpajzs, amelynek neve is világszerte scutariae Acincensés volt. Fennmaradt az akvinkumi kereskedők céhének neve: collegium negotiantium, a szabók, csizmadiák, szűcsök céhe: collegium centonariorum, az építészek, ügyvédek, színészek stb. céhe: col. mimariorum. Szóval Akvinkum Kr. u. a 3. és 4. században virágzó város volt, nevezetes ipara, kereskedelme és nagy tranzitóforgalma fejlesztette.

Ami az idegenforgalom harmadik tényezőjét illeti, kétségtelen, hogy a város szép fekvése és thermái is vonzották az idegent. Erről tanuskodik egy 350-ből vagy 353-ból névtelenül ránk maradt földrajznak egyik passzusa is, amelyet eddig seholsem találtam megemlítve: *Deinde Pannoniae regio, terra dives in omnibus non solum fructibus et jumentis sed et negotiis et mancipiis, in qua semper imperatorum est habitatio delectabilis.*

Tehát kedvenc tartózkodóhelye volt a római császároknak s vele az egész császári udvartartásnak.

Vonzották az idegeneket az itteni fürdők is. Sehol a világon nem találjuk annyi fürdő romjait, mint ahányat eddig is Akvinkumban kiástak. A Margithídtól a Császárfürdőig 3 nyilvános nagy fürdő s több a lakóházakhoz tartozó magánfürdő került napvilágra. Ásatások révén a katonai fürdőkön kívül eddig 7 kisebb-nagyobb *nyilvános* fürdőt ismerünk, amelyek a következők: az előbb említett három Akvinkum északi táján, a híres Laconicum; egy másik a régi vám mellett, a mai Óbuda területén és kettő a Gyársziget en. Utóbbiak közül az első már az 1854-ben megkezdett ásatásokból ismeretes, a másodikat — ha szabad e kifejezéssel élnem — magam fedeztem fel. 1928 tavaszán vizsgálódásaim és elgondolásom alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy a Gyársziget északi részén is kellett egy fürdőnek állni. Elmentem a Gyársziget igazgatójához: Schultze úrhoz s engedélyt kértem tőle, hogy a Gyársziget északi részét megvizsgálhassam. Az igazgató úr azon kérdésére, hogy milyen célból óhajtom ezt tenni, elmondottam, hogy véleményem szerint ott egy római fürdő állott valamikor s ennek nyomait keresem. Kérdezte, hogy kb. mily távolságra gondolom, milyen helyen a fürdőt. Kifejtettem.

— Önnek igaza van, — válaszolta — csak kissé feljebb állott. (Mint utólag kiderült, 20 méterrel tévedtem.)

Majd kinyitja iróasztalának egyik elzárt fiókját, elémbe tesz ólom- és agyagesöveket, mozaik padlózat darabjait s egyéb fűtőtesteket s elmondja, hogy pár évvel ezelőtt tech-

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségében vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású

Farsang

Karnevál herceg

hódolására régente gyorsabban siettek talán, mint manapság. Öreg Buda lakosságánál a török idők után még száz évig is alig volt rangkülönbség s így ahol egy pár ember összejött, szép időben a szabadban, télen minden kiskocsmában, nekiláttak a táncnak. Ezt a táneszenvedélyt Mária Terézia, mult számunkban ismertetett „Báli Rendje" alaposan megrendszabályozta, de ekkor voltak már, akik e keretek között pompásan tudták kamatoztatni az unalmas téli esték egyetlen szórakoztatóját: a táncot. Ezek között legelső sorban az asztalos legényből modern üzletemberré s Buda leggazdagabb polgárává emelkedett *Falk* Ferenc József érdemel említést, aki a hajóhídnak volt bérlője és a Bomba-téri (ma Batthyányi-tér) „Színházi és táneintézet" tulajdonosa. 1773-ban kért privilégiumot intézete részére Falk, amire a budavárosi tanács ugyanez év nov. 12-én a legjobb véleménnyel szolgált, megemlítvén, hogy „Falk háza igen jelentékeny költséggel, illendően épült fel színház és tánc számára. Immár hét éve rendeztetnek ott komédiák, szintúgy mint bál, azaz redoute, állandó katonai felügyelet mellett és a tanács megbizottainak jelenlétében, ami e mulatságok illendőségét és a közbiztonságot kellőképpen garantálja, a jövedelemből való részesedés pedig a kórházak céljait szolgálja." A jelentésből megtudjuk azt is, hogy Falk különb ember mint elődei voltak. Azelőtt Pischoff Gáspár szokott volt a Várban katonai felügyelet mellett bált rendezni, de ő is, fia is meghaltak, a házat pedig ellicitálták. Táncmulatságok vannak Hermann János timár-mesternek a „Három Nyúlhoz" címzett helyiségében, azonkívül Nepauber Mátyás kőműves-mester szálájában, végül a városi lövőházban. Ám Hermann János is meghalt már és ha a Falk-féle mulatságokat a többiekével összehasonlítjuk, nyilvánvalóan Falké marad az elsőség. Falkhoz csak egy forint beléptidíj mellett lehet belépni, a többi helyeken csak a táncok után fizetnek. Egyáltalában Falk bálokat rendez, a többiek ellenben csak közönséges táncot, amelyre a 11 órai záróra kötelezettsége vonatkoznék. Csakhogy ez a záróra a papiroson maradt. A városi bandériumot kellett mozgósítani, hogy a béke és a közcsend helyreállíttassék. Ez a bandérium nevű őrjárat azonban csekély számánál fogva nem elégséges arra, hogy ezeket a mulatóhelyeket is ellenőrizze és a bál korrekt lefolyására is ügyeljen, viszont a városi szenátorok sem tudják ezt az ellenőrző tisztet ellátni. Mindezt a katonai hatóság nyilatkozata is megerősítette, amennyiben Berlendis gróf Generalfeldwachtmeister bizonyítványt állított ki róla, hogy a kocsmákban még éjfélkor, sőt éjfél után egy órakor is tart a mulatság; de magánházakban sem röstelnek az emberek ily kései órán szórakozni. Mindebből végre is az következett, hogy komédiák és bálok rendezésére Falknak kell adni privilégiumot, ami 1774-ben meg is történt.

De amikor a hajóhidat kiakasztották, nehezebb lett a közlekedés és vele a mulatozás. A hajósemberek át-átevezték a zajló Dunán, de csak nagy pénzért s miután bucsut vettek övéiktől. A fagyasztó szélben a roppanó jéglemezek metsző élei közé ékelve „tulajoztak" a révészek és ez olyan volt, mint a sirály szava, rémesen hangozva a két város között, a jeges vizek felett. Megesett nem egyszer,, hogy az „enyészet jeges ekéje" szétmorzsolta a ladikot s hajós és utas ottveszett örökre. De a mulatozókat még ez sem tartotta vissza, mert a pestiek, ha nagyon jól akartak mulatni, még a jégtáblák között is átevickéltek Budára. Erről így ír a negyvenes években a báli tudósító: „Süvöltve dult estve az északi szél, mintegy diadallal csapkodván a felzavart Duna hullámait, Buda és Pest éji lámpái — mint ragyogó asszonyi homlokdísz, ezernyi fénypontokként csillámlottak: végre révészladikunk megtelve budai bálba menő pestiekkel, recsegve megindult. Azonnal a küzdő habok himbált labdája lőn. Mi benneülők a metsző szél ellen köpenyeinkbe burkolva, szívszakadva vágyódtunk ki a budai partra . . ." Ott azután a nagy redouteokon, táncvigalmakon bőségesen kárpótolták a kiállott fáradalmakat a résztvevők, a „Fehér Keresztnek" címzett vendéglőben, vagy a várbeli mulatság helyén, amelynek bérlője hirdetésében nemesak azzal kecsegtette a közönséget, hogy „mindkét szála viaszgyertyákkal lesz megvilágítva, a budai karmester új német táncokat ad elő, ételről, italról Budavára főszakácsa bőven gondoskodik, koesi lesz amennyi kell, inasok tiszteségesen fogják magukat viselni, beléptijegy ára mindössze egy váltó forint", hanem még a viziárosiaknak és a „tekintetes katonaságnak" elsőséget is ad.

Hushagyó keddjén megtörtént a nagy farsangi bolond felvonulás, amikor elbucsuzott a nép a hústól nagy lakomák közben. A karnevál ettől kapta tulajdonképpen nevét, mert „carne vale" magyarul annyit jelent: hús, Isten veled! Hamvazó szerdával megkezdődött a régiek szigorú böjtje egészen husvétig, amikor egyetlen köznapon sem ettek húst. *R—w.*

Jól fog mulatni, ha ZVERKONAL vesz báli cipőt!

Gellért-karnevál lesz jelmezzel, álarccal február 12-én a Szent Gellért-szálló összes termeiben *Cseh* György tánemester főrendezése mellett. Farsangi versecske csalogat karnevál herceg és farsang királynője e találkozására, ahol a felvonulásnál a József Főhercegi Hadastyán Egylet rezes bandája zenél, míg a tánchoz a Szent Gellért-szálló jazz-bandja és cigánya muzsikál.

A III. kerületi Polgári Társas Kör dr. *Ripka* Ferenc fővédnöksége, *Andréka* Károly díszelnöksége, Martin Gyula, Bartók Béla, Bárcy Lajos, Éder Ernő, Kemény Lajos, Móra István, dr. Orova Zsigmond, Reisinger Gyula, Rezső Antal, Szepessy Ágoston, dr. Tamássy Béla elnöksége mellett rendezi február 9-én Hajógyár-utcai helyiségében farsangi estélyét, sok móka, szépségverseny, konfetticsata s különféle művészek szereplése mellett.

A Lövész-bál családias keretek között, hagyományos, díszes keretben folyt le a Marczibányi-téri székházban. A készáznegyven éve fennálló egyesület jelvényével ékesített táncrenddel kedveskedett a hölgyeknek a szorgos bálbizottság *Erczhegyi* István, *Császár* Zoltán, *Jármai* Jánossal az élén, igaz magyaros vendégszeretettel fogadva a nagyszámú vendégsereget.

MENCZER gallértisztítása vezet Drbja 10 fill. Telefon Külön vidéki osztály

Farsangzáró álarcos estjét február 9-én rendezi a Budai Katholikus Kör székházalapja gyarapítására Pálffy-téri helyiségében, amikor a jelmezes nagy felvonulás este pont 10 órakor kezdődik.

A Délvidékiek Bálja a Szent Gellért szállóban febr 3-án volt a menekültek nagy részvétele mellett, míg a *Cukrász bál* a Budai Vigadóban volt e hó 4-én.

A Szent Gellért Egyesület bálja a katholikus társadalom nagy részvétele mellett a Szent Gellért szállóban volt febr. 6-án. Ugyanekkor volt a Budai Vigadóban az *Egyetemi Énekkarok* táncestje pompás rendezés mellett. E helyen másnap a *Testnevelési Főiskola* rendezett táncestét sikerrel.

Az Alajos-bál Óbudán a farsang egyik legsikeresebb táncestje volt február 2-án a Korona Vigadóban, *Albrecht* kir. herceg fővédnöksége és gróf *Durini di Monza* olasz nagykövet védnöksége mellett az óbudai Szent Alajos-árvaház javára, a fényes kereteket biztosító Szent Alajos Kör rendezésében. A díszelnökök, háziasszonyok és tiszteletbeli elnökök sorában a katolikus társadalom legkiválóbbjai szerepeltek és vettek részt. A magas vendégeket dr. *Mészáros* János érseki helytartó-prelátus, *Plyvacik* Szaniszló szalézi tartományfőnök, *Sagmüller* József apátplébános, *Varga* Dénes igazgató, *Wolkenberg* Gyula, *R. Réw* Sándor, *Foerk* Ernő, dr. *Georgi* István fogadták. Az estét magasnivójú művészi hangverseny előzte meg, amelyen *Fetl* Tibor hegedűművész, *Szentmihályi* Tibor operaénekes, a Szent Alajos Kör zenekara *Heil* János vezényletével és N. *Benza* Ida operaénekesnő arattak nagy sikert. Nagyszerű vidám hangulatban zendített rá a kettős cigánybanda a *Szak* csárdásra, melyre táncraperdültek a párok a zsúfolásig telt teremben és egy csodás, gyönyörű éjszakán át a legkedvesebb hangulatban késő reggelig maradtak együtt. A kiváló gonddal rendezett est sikerét Rupp István, Schaffler Ignác, Majer György, Lingl Béla fáradhatatlan munkássággal biztosította.

A Felvidékiek febr. 9-én rendezik báljukat a Szent Gellért szállóban s ugyanakkor a Budai Vigadóban a *Magyar Tanítók Otthona* a főváros tanítóságának élénk érdeklődése mellett.

A pénzügyi tisztviselők sportklubja a Budai Vigadóban rendezi február 10-én sikeresnek igérkező báljét.

A Zrinyi bajtársi Egyesület február 12-én rendezi táncestjét a Budai Vigadóban.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Budai Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület jótékonycélu táncestje február 2-án volt a Budai Polgári Körben (Szilágyi Dezső-tér) nagy erkölcsi és anyagi siker mellett.

A B. B. T. E. teája a klub székházában, Vérmező-út 1—3. február 9-én lesz.

A fürdősök bálja február 10-én lesz a Szent Gellért szállodában.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

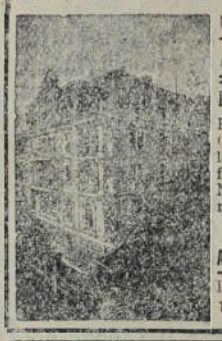
Igéretek jubileumát ünneplik már a főváros közgyűlésén, mert vannak közérdekű kívánságok, amelyek tíz, húsz, harmine, sőt ötven éve vannak napirenden, ígérgetik is a megvalósítást, ugyanannyi éve, de még ma sem kerülnek kivitelre. Negyedszázados jubileumot vezetett be legutóbb a főváros közgyűlésén Kiss Menyhért a Halotti beszéd szavaival: Emlékezzünk régiekről . . . amikor vázolta a **Lágymányos és Boráros-téri híd** megépítésének huszonötéves gondolatát — kimutatva annak szükségességét. Kifejtette, hogy Párizsban, de még Prágában is a város két oldalát minden húsz-harmine lépésre híd köti össze, mert minden nagyvárosban és világvárosban ez nemcsak arra alkalmas, hogy összekötő eszköz legyen a forgalom lebonyolítására, hanem építészeti és városszépészeti szempontból is igen nagy szerepet játszik. Párizsban a legszebb szobrokat helyezik el a hidakon: virágvázákat és hasonló dolgokat, Prágának hídjai ugyancsak arról nevezetesek, hogy monumentális alkotásokat helyeznek rájuk, mert a város szépségét, szépészeti képét ki akarják fejleszteni. Ezzel szemben itt áll a mi Dunánk, Európának második legnagyobb folyója, ahol a négy híd alig bírja el a hatalmas forgalmat. A Margit-hidon naponta 140 ezer ember közlekedik, a Ferencz József-hidon 94 ezer, az Erzsébet-hidon pedig 86 ezer az átkelők száma. Mindezek az adatok bizonyítják, hogy az igeretek birodalmából le kell hozni a gyakorlati megvalósulás alapjára a Boráros-téri híd megépítését is. A felszólaló Óbudára azonban hivatkozott, annak egyelőre nem akar hidat juttatni és mégis annak jut legelőbb.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Magyar est volt *Varga* Vilma, a Budai Zeneakadémia tanárnője növendékeinek legutóbbi hangversenye, amelyen csupa magyar szerző szerepelt és az előadók magyar ruhában jelentek meg. A kiváló pedagógus művésznő Liszt Ferencnek volt tanítványa s növendékei nagy készültségről tettek tanúságot.

A munkanélküliség irodalma a Fővárosi Könyvtárban. A Fővárosi Könyvtár az Aktuális Kérdések Irodalma c. kiadványsorozatának 45. számában Munkanélküliség címmel bibliografiai összefoglalást adott ki. Ennek a kiadványnak megjelenését a munkanélküliség problémája valamint az az intézkedés indokolja, hogy a főváros tanácsa a munkanélküliség enyhítésére bizottságot küldött ki. A kiadvány első részében a kérdés általános vonatkozásait foglalja össze, azután áttér az egyes államok legujabb szakirodalmára, a továbbiakban a munkanélküliség elleni biztosítás ügyéről ad összefoglalást, végre a szükségmunka és munkanélküliek segélyezése c. alatt sorolja fel a könyvtárban található szakirodalmat.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIÓ
Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda
BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN
I. Krisztina tér 3. sz. Telefon 530-47

BOHUNICKY BANK RT.
(II. Margit körút 87)
fizeti Budán
A LEGMAGASABB betéti kamatot

ÜVEG és Porcellán díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS Szénatér 7., BUDAN.

Blahos Rudolf
Fényképész műterme
II., Fő-utca 13 sz.

LURIE ÉS TÁRSA CEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

PÉNZKÖLCSÖNT budai és környékbeli ingatlanokra előnyös feltételek mellett gyorsan folyósíttatunk,
INGATLANOK adás-vételét szolidan és eredményesen elintézi
GELLÉRT, Teréz krt 46. I/4

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad

SCHUNDA V. JÓZSEF
m. kir. udvari szállító
BUDAPEST
IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám
Telefon: Automata 843-79 sz.
Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság, Színházak, Nagymozik stb. szállítója. Bármely hangszer, alkatrészek, húrok és szakszerű javítások kaphatók. Továbbá
pianinók, harmoniumok
ZONGORÁK

eladása, becserélése, bérbeadása, javítása, hangolása és vétele! A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett is. A lehető legjobbat a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövetség kizárólagos szállítója.
ALAPÍTTATOTT: 1847.

nikai okokból az általam megjelölt helyen leásatott a földbe s vizet öntvén oda, hogy a mélységet megállapítsa, a víz mindenkor rögtön eltünt. Ekkor lejebb ásatott s kb. 3 méter mélységben előtüntek fürdőberendezések, mozaikpadozat stb. Ezeket magához vevén, elővigyázatosság okáért a helyet ismét betemettette s most egy pózna mutatja azt a helyet, mely alatt a fürdő el van temetve.

További kutatást nem lehetett végezni, mert anyagi eszközök sajnos nem állottak rendelkezésre.

Pár szóval ki akarok térni a Laconicumra. Ez: gőzfürdő. Schönwisner egyetemi tanár, — a magyar régészet megalapítója — 1778-ban tárta fel. Lejárata a Szentlélek-téren van a föld színétől kb. 3 méter mélységben s csigalépcső vezet le. A kerületi mérnökön és egy-pár uccaseprőn kívül alig látta még valaki. Felhívom az érdekeltek figyelmét erre a világlátványosságra, melyet Román kívül egyetlen város sem tud felmutatni. Az idegenek részére búcsújáró helyül kellene szolgálnia, egyelőre azonban csak kofássátrak állanak felette.

De hogy fürdőkben és forrásokban mily gazdag volt Akvinkum, azt bizonyítja az eddig napfényre került nagyszámú fogadalmi és oltárkő is, melyek Aeseulápnak, Hygieának és a források istennőinek: a Nymphaknak vannak felajánlva. Érdekes ezek között egy Claudius császár korabeli kiásott emléktábla (268 körül), melyben a II. legio adjutrix pusztulásnak indult nagyobbik fürdőjét az akkori consulok kijavították és helyreállították. A felirat szerint a legiónak kisebb fürdője is volt s mindkettőt csak a katonák használhatták. Bizonyítja egy másik emlékkő (Kr. u. 230-ból), mely azt mondja: *balneum a solo territorio legionis*, vagyis a fürdő a legio birtokát képező területen fekszik.

A Mithreumban talált egyik oltárkő felirata így szól: *Fonti Perenni m. Ant. Victorianus Dec. col. Aqu.*, tehát a források tiszteletére emelt oltárkő.

A Margitsziget északi csúcsán is találtak oltárkövet, felirata: *Diis Patris Lucius Flavius Aper vir perfectissimus praeses votum libens merito posnit.* S itt akarok megemlékezni arról a szigetről, melyet a németek *Römische Badeinzel*-nek, a magyarok *Feredösziget*-nek neveztek s melyen 56 hévforrás volt.

1823-ban még látható volt a másfél öles kőfal, mely a Margitsziget északi csúcsától a szigetre vezetett. A sziget forrásai valószínűleg a gyárszigeti fürdőket táplálták s az 1860-as években a Duna kotrása alkalmával a szigettel együtt elpusztultak. Mint az ott fürdőzők mesélik, fürdés alkalmával még most is érezhető azon a helyen a felfelé törő meleg víz áramlása.

Sokat tudnék még e fürdőkről és forrásokról a kiásott emlékek nyomán elmondani. A Római fürdőtől kiindult nagy vízvezeték maradványairól, mely egykor a polgári fürdőket táplálta, nem is szólottunk még. Sajnos, a népvándorlás alatt és után a barbárok Akvinkumot teljesen feldúlták, az épületek köveit széthordták, a megmaradt romokat a szél, por, sár eltemette.

Nevezetesek a Császár- és Lukácsfürdő, valamint a Szent Gellért hegy melletti források, melyek a középkorban igen fontos szerepet játszottak, de ezekről más alkalommal fogunk szólni.

Befejezésül legyen szabad még egy gondolatot felvetni. Akvinkum mint exponált hadiállás, csupán egy provinciának volt a fővárosa, amelyet azonban természeti szépségei, fürdői középponttá tettek. A mai Budának megvan még ugyanaz a természeti fekvése, megvan ugyanazon, sőt ma talán több hőforrása, s ráadásul Budapest ma kereskedelmi és ipari centrum. Akvinkumnak megvolt a nagy idegenforgalma s Budapestről mint fürdővárosról alig tud valamit a külföld. Buda még ma is annyi fürdővel és gyógyforrással rendelkezik, mint egyetlen város sem a földkerekségen. Nálunk több gyógyvíz folyik egy nap alatt kihasználatlanul a Dunába, mint Aachen, Kissingen, Wiesbaden gyógyforrásainak összes napi mennyisége. Keltsük fel a külföld érdeklődését fürdőink iránt, hadd induljon meg ismét a nagy idegenforgalom.

De hogy Budapest fürdőváros legyen, ahhoz szükséges, hogy megszervezzük az ivókúrát. A legtöbb világfürdő ennek köszönheti nagy hírét. Karlsbadban, hol évente majdnem 100.000 beteg megfordul, közönséges vízben fürödnek s az ivókúra a nagy gyógytényező. Mi itt abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy gyógyvizeinket nemcsak fürdésre, hanem ivókúrára is felhasználhatjuk. Nézzük csak a Hungária vizet, hány ezren vándorolnak oda, pedig nem is orvosi rendeletre. Vagy a Margitsziget, a Császár- és Lukácsfürdő, meg Gellért-fürdő új ivóforrását. Szervezzük meg Budapesten az ivókúrát, vigyük be azt az orvosok és betegek öntudatába, tárjuk fel ezt az új kincsünket a külföld előtt s akkor ismét — de sokkal nagyobb arányban — meg fog indulni Budapest felé az a szüntelen idegenforgalom, amely valamikor Akvinkumot oly naggyá tette.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK.

Pintér Jenő tankerületi főigazgató, a kiváló esztétikus febr. 4-én tartotta székfoglalóját a Magy. Tud. Akadémián „Váczy János" című értekezésével, amelyet a magyar halhatatlanok nagy tetszéssel fogadtak.

Bucsánszky Bertalan dr. szkfőv. főjegyzőt jelölték az összes pártok az I. kerületi előljárói állásra s így Badál Ede örökségét a leghivatottabb jelölt veszi át.

Guth Ferenc dr. főjegyzőt választotta meg a főváros febr. 6-iki közgyűlésén II. kerületi előljáróvá. A kerületet ismerő érdemes ember jutott így megfelelő munkakörhöz.

Sümeghi László dr. kir. közjegyző kormányfőtanácsos erős hülésből származó betegeskedése ellen a svábhegyi szanatóriumban gyógykezelteti magát.

Platthy György dr. orsz. gy. képviselőt, a szabad polgári kör elnökét és régi, nagy befolyású városatyát, most Dunavecse díszpolgárává választotta.

Zboray János szkfőv. műszaki főtanácsos tart előadást febr. hó 14-én este 7 órakor a „Budai Társaskör"-ben „Budapest város építése, vonatkozásban a közművekkel" címen és megvilágítja az adókedvezmény kérdését azzal, hogy Budapest miképen építtessék ki világvárossá.

Lugmayer József dr. mint birtokos a Mezőgazdasági Kiállításon díszoklevelet nyert, amelyet a Budapesti Gazdálkodók Egyesülete vacsoráján, jan. 24-én adták át kedves ünneplés keretében.

Szepesi Ágoston ny. postaigazgató, a III. kerületi társadalom kedves egyénisége influenzában megbetegedett, de már felgyógyult s folytatja működését a társadalmi jótékonyság jegyében.

Meghalt Rákosi Jenő, a magyar újságírók fejedelme, mély gyászba borítva a Hollós Mátyás Társaságot, melynek díszelnöke volt s melyet nagyságával, mindig rokonszenvvel, meleg szeretettel támogatott önzetlen törekvéseiben.

A Hollós Mátyás társaság e hó 11-én, hétfőn este 8 órakor tartja rendes heti társasvacsoráját, a melyen a családtagok is részt vesznek.

Erélyes és bölcs kritikával illette a belügyminiszter a főváros költségvetését — jóváhagyó leiratában. Különösen a takarékosságra int fokozottabban és megállapítja, hogy az üzemeknek és vállalatoknak a háztartási költségekhez való hozzájárulása nem kielégítő és nem áll arányban az üzemeknek biztos alapon nyugvó nagy bevételeivel és azzal a hatalmas vagyonnal, melyet azokba fektetett a város. Az üzemek vezető és más tisztviselőinek járandóságai *feltűnően nagyok;* jutalmakra és remunerációkra az 1928. évi előirányzatot *túlságosan meghaladó* összegek vannak felvéve és emellett sok üzemnél az alkalmazottak száma túltengően nagy. Nyomatékosan felhívja a főváros figyelmét, hogy a vagyonkezelésre irányuló minden elhatározásánál és intézkedésénél tervszerűen járjon el és minden melléktekintet kizárásával *egyedül a közérdeket tartsa szem előtt.* Emellett a főváros pénzügyi helyzetére is tekintettel kell lenni, mert a leghelyesebb célkitűzéseket is összeomlás fenyegeti és a legnagyobb áldozatok is kárbavesznek, ha azok nem alkalmazkodnak a pénzügyi helyzethez és *a lakosság teherviselő képességéhez.*

WINKLER ANTAL
„HÁROMUERÉB"
vendéglője (a „régi Pilseni")
II., FŐ UCCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitűnő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
ZONGORÁVAL!
Reggel 5 órától nagyszerű korhelyleves.
ZÓNAREGGELI

A polgárságot ünnepelte e hó 7-én a Budai Társaskör és most kivételesen az iparospolgárságot. Még pedig a budai iparos polgárságot ünnepelte, amelynek négy tagja látta vendégül borgazda-estjén a társaskör tagjait. A jelentéktelen tárgyakkal bibelődő és sokáig elhúzódó választmányi ülés után, megtelt a Délivasút emeletén lévő Társaskör nagy terme a csütörtöki vacsorák törzsközönségén kívül sok olyan vendéggel, akiket személyes barátság fűz a borgazdákhoz: — Tóth Imre, Koesner Antal, Téglássy Géza és Szabó László iparosokhoz, akiket Oszoly Kálmán, a kör háznagya üdvözölt melegen. Ezt az üdvözlést *Téglássy* Géza borgazda köszönte meg társai nevében, kiemelve azt, hogy az iparos-polgárság is talált megértő otthont a Budai Társaskörben, hol méltányos figyelemben részesítik az iparosság kívánságait és a kör elnökségét, elsősorban *Ripka* Ferenc főpolgármester és *Hoór Tempis* Móritz elnököket éltette; *Fejér* József ny. államtitkár tartalmas felszólalása után *Virág* Béla köszöntötte fel a borgazdákat, külön méltatva *Tóth* Imrét, mint a polgári erények mintaképét, akit szorgalma, a tisztes nagy mult és szaktudása magasan felül emelt a polgári tömeg színvonalán. Ezzel kapcsolatosan fejtegette azt a ferde helyzetet, amibe a polgárság került a városházával szemben. *Timár* József érdekes fejtegetései után Tóth Imre gyáros köszönte meg egyszerű, kedves szavakkal az őt és borgazdatársait ért kitüntetést, mire lelkes ünneplésben részesítette őt a társaság. Tóth István mondott még figyelemre méltó beszédet az iparosság törekvéseiről és célkitűzéseiről és éltette dr. *Krivoss* Árpád ügyvédet, aki önzetlenül és nagy tudással vette kezébe az iparosság megszervezését. *Hubert* Vilmos is Krivoss Árpád dr. e téren szerzett érdemeit méltatta, mire *Krivoss* Árpád dr. részletesen mutatott rá a szervezetlen iparosságot e réven érő hátrányokra. A szép estét dr. *Hoór-Tempis* Móritz elnök felszólalása fejezte be, aki nagy tudása tárházából értékes történeti adatok felsorolásával mutatott rá az iparpártolás módjaira.

A németvölgyi piac kérdése erősen előtérbe került, mert az ott épült városi bérházak, társasházak, nagyszámban levő családi házak lakói már ostromolják a városházát. A környék feltétlenül fenn tud tartani nyilt piacot s így a város tervbe vette, hogy a Németvölgyi-úton rendelkezésre álló fővárosi telkek felhasználásával és esetleg magántelkek kisajátításával az új piacot rövidesen felépíttik.

A Budapesti Gazdálkodók Egyesülete értékes munkásságot fejt ki budai hegyvidék műveletlen földjeinek gazdasági kihasználása érdekében dr. *Purébl* Győző főv. tanácsnok és *März* Károly főv. bizottsági tag vezetése mellett. Legutóbb jan. 24-én társasvacsorát rendezett az egyesület a Szent Gellért-szállóban, az elmult nyár mezőgazdasági kiállításán kitüntettek tiszteletére, akiknek a díszokmányokat nagyhatású beszéd kíséretében dr. Purébl Győző adta át.

Túldrága az adminisztráció az Orsz. Magy. Diáknyomor enyhítő akciónál s ezért a segélyezési rendszer sem megfelelő. Ez okból a Pázmány Péter Tudományegyetemi Joghallgatók Segítő és Tudományos Egyesülete bizalmatlanságát fejezte ki az O. M. D. A-val szemben febr. 1-én tartott közgyűlésén és feliratal fordult a Rektorhoz a segélyezés egységesítése érdekében. A felirat részletesen rávilágít az ottani gazdálkodás hátrányaira és a kétféle segélyezés közötti különbségre: az O. M. D. A-ban 84 ezer pengő segélyt 23 ezer pengő költség terhel, de emellett a Belváros legelőkelőbb helyén új lakást bérel; míg a Joghallgatók Segélyző Egyesülete tisztviselői nobile officium-ként intézik az ügyeket már évtizedek óta.

A Törekvő Dalkör Óbudán január közepén tartotta hetedik évi közgyűlését, a tagok élénk részvétele mellett. *Mehlbeck* József ügyvezető elnök hatásos megnyitó beszéde után a gondosan összeállított titkári jelentés számolt be a dalárda szép működéséről, majd a közgyűlés rendes tárgysorozata után élénk lelkesedéssel megválasztotta díszelnöknek *Obendorfer* Károlyt, elnöknek pedig *Appl* Ferencet. Tiszteletbeli elnökök *Hausler* József és *Hutira* István, társelnökök pedig *Gárdonyi* Emil s *Nemes* Árpád lettek. Ügyvezető elnök Mehlbeck József, alelnökök Hutira Lajos, Novák József, titkár Balkó Imre és Majer Antal, pénztáros Tokodi András, jegyző Jinda István, gazda Jekkel Ferenc, kotta és könyvtárosok Kratki József és Holi István, ellenőrök Goldstein Dezső, Hausler Kálmán, örökös zászlós Baldián János. Ezeken kívül megválaszotta a közgyűlés a tizenkét tagú választmányt és a számvizsgálókat. A választás után az új tisztikar nevében Mehlbeck József mondott meleg köszönetet a bizalomért és Nemes Árpád mondott buzdító beszédet a dalárda hathatósabb munkássága érdekében.

A gyümölcsös téli kezelését, az ezzel kapcsolatos munkák helyes elvégzését, a házilag elkészíthető és államilag kipróbált védekezőszerek ismertetését tárgyaló útmutató a M. Kir. Földmivelésügyi Ministerium Növényvédelmi és Növényforgalmi Irodájának kiadásában most jelent meg és ezt a Növényvédelmi Iroda (Budapest, Földmivelésügyi Ministerium) válaszbélyeg beküldése mellett díjtalanul küldi meg az érdeklődők részére. Mindenkinek érdeke, hogy ezt az útmutatót elolvassa, mivel a gyümölcsfák szakszerű téli kezelése nélkül bő és egészséges gyümölcs termesztése el sem képzelhető.

Az újlaki kultúrházban, melyet a róm. kath. egyházközség nagy buzgalommal épített — a tanoncok otthont, az anyák és csecsemők védelmet nyernek, de a belső berendezése még most is hiányos. Ehhez a szociális és karitatív munkához a főváros segítőkezet nyújt tízezer pengővel, amelyet a pénzügyi bizottság a szociáldemokraták okvetetlenkedése daczára megszavazott.

A lágymányosi rendőrtelepről, mely a fehérvári uti töltés mellett van — írt hangulatos cikket *Székely* Vladimir főkapitányhelyettes. A kedves kis házcsoporton még egészen új a köntös, melynek színeit még nem verte le az idő. Szinte varázsszóra nőttek ki a földből. A fronton, a vezérház előtt nagy tábla:

A m. kir államrendőrség
kislakásos telepe.

De semmi szigorúság, zord vonás! Mintha tavaszfakadás nevetne bele november ködjébe. Olyan ünnepi, díszegyenruhásos rajtok minden, piros-fehér-zöld sujtásos. A házak teteje piros, a falai fehérek, s zöld a vonaldíszük. Magyar ember építette, magyar rendőröknek, akiktől Trianon ragadozó keze szintén elvette az otthont, a lakást. 4039 rendőre van ma Budapestnek. Ezek közül 350-nél több van, akinek nincs otthona. Vagy ha úgy tetszik, két otthona is. A családja vidéken lakik, ő maga pedig Pesten lót lakás után. A háztartása, költségvetése kétfelé. Nyomorúságos „fényűzés", melyet a rendőr fizetése ugyancsak nem bírhat el. S mégis a rendőrök közül csak 332 nőtlen, tehát csak nyole százalék. Nekik otthont teremteni elsőrendű kötelesség, mert csak az vigyázhat a rendre, akinek magának is rendben van az élete, de a megélhetése is.

A Kenessey-nemzetség, a Dunántúl egyik legrégibb nemesi familiája február 3-án tartotta nemzetségi összejövetelét, amelyre az ország minden részéből nagyon sokan jöttek. A család fejévé a budai *Kenessey* Béla dr. nyugalmazott miniszteri tanácsost, számtartójává a szintén budai *Kenessey* Eleket (Zoltán fiát), a Gellért-fürdő főtisztviselőjét választották.

A Budai Club február 12-én folytatja előadássorozatát, amikor dr. *Feldmann* Sándor idegorvos: a művész, a műalkotás és a műélvezés pszichoanalíziséről, február 19-én pedig dr. *Sebestyén* Károly főiskolai tanár a szegény ember filozófiájáról beszél. A club minden kedden este 9 órakor társasvacsorát, szombati napokon pedig családi összejöveteleket rendez tánc mellett.

Helységavató ünnepet rendez febr. 10-én a Diana-úti iskolában a Svábhegyi Polgári és Közművelődési kör, a svábhegyi Leventeegyesület, a kör dalárdája és a műkedvelő szakosztály közreműködésével.

Az új budai zsidótemplom építésére az I. kerület Váli-út 6. számú ingatlanon, kilenc pályázat érkezett be, amelyeket a dr. *Krieshaber* Adolf hitközségi elnök vezetése alatt álló zsüri most bírált el, megállapítván, hogy az első díjat nem adja ki, mert erre abszolut becsü mű nem érkezett be. A két második díjat Novák Ede és Baumhorn Lipót—Somogyi Gyula, a harmadikat pedig Pollák Manó építésznek ítélték oda.

A Szent Gergely-rend kultuszunapját február 20-án rendezi a Szent Gellért Egyesület a Nemzeti Osszetartás körében, amikor *Sipőcz* Jenő dr. polgármester és dr. *Fábián* Gáspár a Szent Gergely-rend lovagjai mondják az alkalmi beszédet.

SZEMÜVEG Zibrinyinél. I. Attila u. 12.

A Werbőczyek hangversenye a reálgimnázium segítőegyesülete és cserkészcsapata javára febr. 11-én d. u. 5 órakor lesz a Budai Vigadóban. A műsoron a gimnázium szimfónikus zenekara és énekkara, Zipek Jenő, Korpás István, Pető István, Kőrösi György növendékek és a cserkészcsapat szerepel. Különösen nagy érdeklődést és tetszést fog aratni az énekkar két pompás száma: Régi magyar énekek a XVII. századbeli Koncz kódexből és a világháború katonadalai. Vezényel *Bárdos* Lajos, a Zeneművészeti Főiskola tanára.

A stigmatizált Terézről beszélt február 6-án saját tapasztalatai alapján dr. *Nyisztor* Zoltán a Donáti-utcai otthonban nagy érdeklődés mellett.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kálcnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hugyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig; nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA!!

is hozzátartozik a villamosvonal gyors megépítése, mert

apró iskolás gyermekek órák hosszat kénytelenek fáradságos gyalogolással iskoláikba, hivatalban, műhelyben elfáradt családfenntartók pedig innen lakásukba menni.

A közúti közlekedés hiányát nem pótolhatja a d. e. 10 órától d. u. 6 óráig fentartott gyér forgalmú autóbusz, mert *ez a közlekedés drága* a közönségnek, de drága a vállalat részére is, mert a messzi garázstól a Bécsi útig hiába kell benzint fogyasztania, gummit koptatnia, eltekintve a személyzet magasabb bérétől is. A főváros legegészségesebb, fejlődésre leginkább alkalmas vidékének a villamosvasúti hálózatba való bekapcsolása

városfejlődési szempontból is felette kívánatos.

A III. kerületi választmány kezdeményezésére a kerület lakosságának általános óhaját tolmácsoljuk, mikor arra kérjük Méltóságodat:

kegyeskedjék gyors és erélyes intézkedéssel ennek a villamosvasúti vonalnak a folyó 1929. évben való megépítését és üzembehelyezését előmozditani.

Vörösváry Miklós pedig felhívta a polgármester figyelmét az ő interpellációira, amiket e tárgyban már előterjesztett.

A polgármester elismerte a kérés jogos és méltányos voltát és azt ígérte, hogy annak kedvező és sürgős elintézésére különös gondja lesz.

Kérje mindenütt a
„Sopron-Győri"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Pehérvári-ut 27. Tel. I. 138-01

Gyász. Nagy részvét mellett temették el február 5-én a Kerepesi-úti díszsírkertben bárcihái *Bárczy* Dezső ny. államtitkárt, a Községi Takarékpénztár ügyvezető igazgatóját, a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda alelnökét, akinek nemes, önfeláldozó életét hirtelen oltotta ki a halál. A gyászszertartást dr. Ernst Sándor pápai prelátus végezte nagy segédlettel, a ravatalnál a Takarékpénztár nevében Haller István mondott búcsúztatót. A Községi Takarékpénztár egész tisztikara ott volt a végtisztességen Reményi-Schneller Lajos vezérigazgató vezetésével.

Samassa Adolf nyugalmazott miniszter hosszas szenvedés után Abáziában meghalt. A kommunizmus után nagy szerepet játszott az országos politikában és a II. kerület politikai mozgalmaiban. Mélyen gyászolja szerető hitvese *Samassáné Désy Annie*, a kiváló katholikus írónő és testvére *Samassa* Aurél h. államtitkár, a kereskedelemügyi minisztérium elnöki osztályának vezetője.

Óbuda a polgármesternél

Memorandum a bécsi úti villamos ügyében 1919-ben megépül

Pártkülönbség nélkül talpra állott végre Óbuda polgársága és az *Egyesült Polgári Társaskör* kezdeményezésére *Andréka* Károly elnök és városi bizottsági tag vezetésével küldöttséget menesztett a bécsi-úti villamos sürgős építése és üzembehelyezése érdekében. A küldöttségben részt vettek Szente Miklós, ker. előljáró, Mettelka Frigyes, dr. Botzenhardt János, dr. Orova Zsigmond, Bauknecht Tamás, dr. Vörösváry Miklós, Milkovits Vazul, Knur Pálné, Fóthi Vilmos, Vitéz Endre bizottsági tagok, Mader Károly, Strausz Mór, dr. Radó Sándor, Zichermann Antal, Kemény Lajos ker. választmányi tagok.

Andréka Károly a III. kerületi polgárság nevében nyújtotta át az alábbi memorandumot.

A székesfőváros III. kerületének lakossága bátorkodik felhívni Méltóságod szíves figyelmét azokra a törvényes és szerződéses kötelezettségekre, amelyek a Beszkárt arra kötelezik, hogy a Külső Bécsi úton levő temetőkig villamosvasúti hálózatát építse ki. A székesfőváros törvényhatósági bizottságának és a III. kerületi választmánynak egyértelműen és ismételten nyilvánított akarata az, hogy közúti közlekedéssel legyen megközelíthető a fővárosnak ez a temetője is, az

egyetlen temető, amelyhez villamosvasút nem vezet.

Ebben a temetőben immár *húszezernél több halott* alussza örök álmát. Ennyi tehát azoknak a temetéseknek a száma, amelyeken a gyászoló családtagok

csak tetemes költséggel járó

személyfuvarozás által, vagy gyalogosan vehettek részt. A főváros legszegényebb lakosságával szemben a költségviselés kérdése érthetően nyomasztó helyzetet teremt és a legtöbb esetben

a kegyelet rovására menő távolmaradást

idéz elő, hiszen a Külső Bécsi-úton a gyaloglás a hideg téli hónapokban a gyásztól sújtott emberek részére sokszor

teljesen lehetetlen.

A sírok meglátogatásában nyilvánuló kegyeleti érzés elfompulására vezet minden késedelem és hogy ez főként szegény emberek körében mily következményekkel jár, azt Méltóságod előtt külön hangsúlyoznunk felesleges volna. De a Külső Bécsi-út és az ahhoz csatlakozó hegyvidék, valamint a környező falvak népesedési viszonyainak javulása folytán

az ott megtelepedett lakosság mindennapi életszükségletéhez

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A
»KISRABLÓ«
SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI
Elsőrangú
Magyar és Francia konyha
Fajborok
I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK
gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a
BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT
(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készitett valódi grahamkenyér.
CUKORBETEGEKNEK
minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható
NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.
TELEFON: AUT. 512—26.
Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A nemzeti lélek megerősödését szolgálja a Katolikus Népszövetség II. ker. szervezete is, amely február 3-án délután a Budai Katolikus Legényegyletben kulturdélutánt rendezett, amelyen *Horváth* Mihály helyi igazgató, *Ernst* Sándor prelátus, *Sehr* Gusztávné tanár és *Wolff* Károly mondottak beszédeket.

Konkoly-Thege Miklós, az úttörő magyar csillagász nevét kapta a Jánoshegyi úttól kiinduló Budaörs—Budakeszi (Hármashatárhegy) közös határáig terjedő nyolc méter széles névtelen utca.

Családi estét rendez a felsővárosi Róm. Kat. Egyházközség február 10-én este a Donati-utca 46. számú otthon nagytermében, amelyen az egyházközség ének- és zenekara, színművészek és a Molnár László gyermekotthon növendékei szerepelnek kis színdarabokkal. Február 20-án a Battyányi mozgóban az egyházközség előadja a *Fehér apáca* című filmet és másnap, 21-én ugyanitt a *Hotel Imperial* című filmet mutatják be jótékonycélra.

Pályázatot hirdet a főváros két vendéglőjének bérletére, még pedig a Nagykovácsi-út mellettire, amelyben a régi és jóhírű *Márth* Mihály a jelenlegi bérlő és az Obudai Korona Vigadó vendéglőjének bérletére, ahol *Várlaky* Albert a bérlő.

A budapesti II. ker. kir. főgimnázium volt iskolatársainak szövetsége február 4-én tartotta meg a havonta szokásos társasvacsoráját, melynek keretében *Egri Bónis* Pál dr., az ismert jogi író a nők jogi és társadalmi helyzetéről tartott igen érdekes és mindvégig nagy figyelemmel kísért előadást, főleg a nők büntetőjogi helyzetével foglalkozva és azt fejtegetve, hogy velük szemben a speciális elbánás ezen a téren is teljesen indokolt. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt.

A kert tavaszi munkái címen ad elő *Füredi* Jenő szakelőadó február 17-én d. e. 11 órakor a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete rendezésében, II., Margit körút 6. szám alatt a Budai Club helyiségében.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Az Ipari Export Intézet** ügyvezető elnökévé — mint értesülünk — dr. *Beck* Lajos országgyűlési képviselőt fogják kinevezni.

* **A Fonciere Általános Biztosító Társaság rt.** rendkívül kedvező eredményt ért el 1928-ban. Az elmult évben az intézet állományai igen nagy fejlődést értek el és díjbevételei is nagymértékben emelkedtek, ami lehetővé teszi, hogy a Fonciere 1928-ra osztalékot fizessen a részvényeseinek. A Fonciere kimagasló eredményeket ért el az életágazatban, amennyiben úgy a fővárosi, mint a vidéki piacon nagykiterjedésű területeket sikerült meghódítania az életbiztosítás eszméje számára. Az intézet egyébként az elmult évben *Budán, a Szilágyi Dezső-tér 6.* szám alatt fiókot állított, amelynek vezetője *Szibinkits* György máris figyelemreméltó eredményeket ért el.

* **Az Ingatlanbank** előreláthatólag 50%-kal fogja emelni a dividendát és így a mult évi 10 pengővel szemben az idén valószínűleg 15 pengő osztalékot fizet, de 14 pengőre mindenesetre lehet számítani. Az *Ingatlanbank* az elmult üzletévben bérjövedelem címén 930 ezer pengőt mutatott ki. Ez a tétel az új mérlegben körülbelül 400 ezer pengővel fog emelkedni, sőt a következő üzletévre még nagyobb emelkedés várható, miután az idei bérjövedelemben az újonnan épült házaknak csak a részjövedelmük szerepel, mert ezek csak júliusban, illetve augusztusban készültek el és csak ezidőtől fogva jövedelmeznek. Az *Ingatlanbank* iparvállalatai is kellően voltak foglalkoztatva és két téglagyára és asztalosgyára jó eredményt mutatnak a mult évre.

* **A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete** február 14-én tartja meg 49-iki évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság sikerekben gazdag eredményekről fog beszámolni. A *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete* visszatér régi hivatásához, újra hitelforrása lesz a kisbirtokosoknak, akik a háború kitörése óta amortizációs kölcsönhöz jutni nem tudtak. Az intézet alig fél év alatt kis tételekben 16,329.240 pengő kölcsönt folyósított. A takarék- és folyószámla-betétek az intézetnél 670 ezer pengőről egy év alatt 12 millió pengőnél többre emelkedtek. A *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézeténél* a különféle kölcsönök állománya az elmult év folyamán 2,737.373 pengőről 38,636.856 pengőre emelkedett. Ez a nagyarányú tevékenység méltán kelthette fel az intézet iránt az érdeklődést, amelyet az jellemez, hogy a mult évben 263.950 pengő magánalapítvány jegyzéssel szaporodott alapítványi tőkéje.

* **A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára rt.** február 6-án tartotta meg XXII-ik évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság a közgyűlési jelentésében beszámol arról a koncepciózus fejlődésről, amelyet a *Magyar Tisztviselők Takarékpénztára* a nehéz gazdasági viszonyok ellenére elért. A köztisztviselő társadalom a legnagyobb bizalommal és szeretettel áll az intézet mellé, amit leginkább igazol az a körülmény is, hogy a legutóbbi alaptőkeemelést sikeresen végrehajtották. Az intézet saját tőkéi meghaladják az 1,100.000 pengőt. Betétállománya pedig több mint 60%-os gyarapodással az elmult év december hónapjában a 4 és ½ millió pengőt is meghaladta. A közgyűlésről egyébként az igazgatóság az alábbi jelentést adta ki:

A *Magyar Tisztviselők Takarékpénztára rt.* február 6-án tartotta XXII-ik évi rendes közgyűlését báró *Perényi* Zsigmond elnöklete alatt. A közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette az igazgatóság jelentését, amely szerint az intézet az elmult évben örvendetes fejlődést és kedvező üzleteredményt ért el, amennyiben betétállománya 60 százalékkal emelkedett, 1928. évi tiszta nyeresége pedig 193.793.37 pengő. A közgyűlés elhatározta, hogy az 1927. évi 10% osztalékkal szemben az 1928. évre 12%, vagyis a 10 pengő névértékű részvény után 1.20 pengő osztalékot fizet február 7-étől kezdődőleg.

* **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** *Weiss* Fülöp elnöklete alatt e hónap 5-én tartotta meg 87-ik rendes évi közgyűlését, amely az igazgatóság összes javaslatait elfogadta. Az igazgatóságba új tagokként dr. *Biró* Pál, a *Rima-Murány-Salgótarjáni Vasmű rt.* elnöke és dr. *Hardy-Dréher* Béla, a felügyelőbizottságba pedig új tagként *Stux* Sándor, az *Első Budapesti Gőzmalmi rt.* vezérigazgatója választattak be. A 7 pengős osztalék e hónap 6-ától kezdve fizettetik ki és pedig csakis az 1928 január 1-én kibocsátott új, már pengő névértékre szóló részvények 125. számú szelvényei ellenében. A régi részvények további intézkedésig díjtalanul cseréltetnek át új részvényekre.

* **Az Angol-Magyar Bank rt.** igazgatósága megállapította az 1928. üzletév mérlegét, amely 3,477.339.46 P tiszta nyereséggel zárul, a mult évi 2,232.818.71 P-vel szemben. Az e hó 16-iki közgyűlés osztalékul 2,520.000 P (tavaly 1,560.000P), részvényenként 7 P (14%, a tavalyi 13%) fizet ki. A mérleg főösszege egy-egy oldalán 173 millió P az előző évi 136 millió P-vel szemben, ami 27%-os növekedés. Az 1927. évi 4.6 milliárd P-vel szemben 1928-ban 5.8 milliárd P-re emelkedett az összforgalom. A főkönyv egyik oldalán: a pénztárforgalom 1.8 milliárd P-ről 2.3 milliárd P-re. Az 1928-ban az intézet 285.1 millió P összegű váltót számított le. (1927-ben 190.4 millió P-t.) Betétállomány 58.4 millió P-ről 75.3 millió P-re, a hitelezők tétele 32.2 millió P-ről 45.3 millió P-re növekedett. Saját kibocsátású 7½%-os dollár- és font-zálogleyelek állománya (az O. K. H.-nak továbbított 5.7 millió P dollár-kölcsönökön felül) 1,500.000 dollár és 100.000 angol font, ami 11.4 millió P (tavaly 5.7 millió P). Idegen tőkék összege 132 millió P, az 1927-iki 96.4 millió P-vel szemben (37%-os emelkedés). A bank mobilitását jellemzi, hogy 82.1 millió P-vel szemben 77.5 millió P-vel rendelkezik. Elsőrendű mobilitású vagyontételekben. Adósok tétele az előző 42.8 millió P-ről 53.6 millió P-re emelkedett. Az intézet saját záloglevelének fedezetéül szolgáló törlesztéses dollár- és font-jelzálogkölcsönök 12.2 millió P-vel szerepelnek, az előző 5.8 millió P-vel szemben. Az 1928-iki eredményszámla szerint 7.3 millió P bruttó nyereséget értek el a tavalyi 5.5 millió P-vel szemben. A személyzeti kiadások körülbelül 300 ezer P emelkedése fizetésjavításokra, a dologi kiadások többlete az adók növekedésére vezetendő vissza.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ZLAMÁL

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javítómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Kr. 507—37
Állami díszoklevél. Ezüstkoszorús mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZ-FELSZERELÉSEK

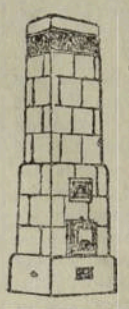
BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-tér 1 Telefon: Aut. 622-89

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácz-fürdő mellett.

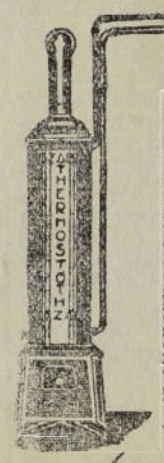
Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hortobágyi juhtúró
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
elefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését es evi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyasszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Ielkiismeretes kiszolgálással

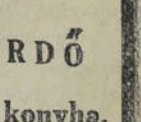
Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biologiai szenyvíztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 9.
Telefon: 223-93.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

Szijgyártó
nyerges és bőröndös

Megbizható régi ficlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 18. sz.

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
., Krisztina körút 91 sz. fiókja II., Margit körút 36
újévre és farsangra alánlja közismerten elsőrangú készitményeit

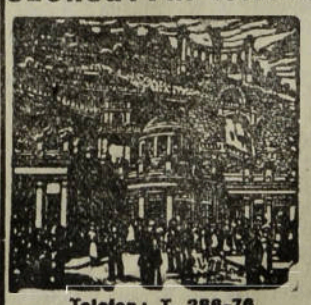
CSÁTHY FERENC R.-T.
irodalmi vállalat, könyv- és papirkereskedés
I., Krisztina-körut 133. (Krisztina-tér 7.)

Édes kadarka
és a kiváló
Szentgyörgyhegyi borok
fajtisztán kaphatók a
HABERMANN
féle vendéglőben.
I., Maros utca 18 szám.

Cukrászsütemény Tomainál
elsőrangú minőségű
II. ker., Markovich Iván ucca 4.

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kiváló konyha és italok — Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is: Lipót 986—84

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában. Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 942. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **5** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 február 17.

RÁKOSI JENŐ

Puha, fehér hermelin palástját, a hócsillagokból istenkezekkel szőttet, végigvetette magán s lefeküdt.

Ki látott ilyen óriást? Fehér palástja alá maga mellé vette szűkebb hazájának, Budának egész hegykoszorúját s általnyujtózva honunk könnyén a nagy folyón végig a Kerepesi úton a márványdíszes ragyogó temetőt, ahol a nagyok nyugosznak.

És a fehér palástból telt tovább az egész országnak, mely eldaraboltan, megcsonkitottan is az őshegyektől az ősvizekig ért s melynek csillámos felhőzetén megfagyott reményként a 30 millió magyarról ennek az óriásnak óriás álma virrasztott.

Ott túl a vízen a sokdolgú embertömkeleg inkább csak a látnivalót nézte és csodálta benne, a mindennapok legyőzhetetlen szellemi akrobatáját, a kifogyhatatlan fiatalságú és bölcseségű prófétát, nemzete őrtálló, tüzet-vizet kiáltó vasvitézét a Kapitólium csúcsán s száguldó futtában talán csak azt a kérdést vetette fel: — Ki irja vajjon holnap a vezéreikket helyette.

Az igazi gyászház innen a vízen ideát van a hegyvölgyes Budán, a történelmi nagyemlékek hazájában, a természeti összépségek szabadlevegős, lombos, virágos kertjében, ahol az andalgó emberléptek nyomában a szeretet, a rokonság, a rajongás jár. Naphegy fiának itt volt lelki otthona, itt őt mindig a szeretet közvetlen közelsége ölelte, itt őt nem mutogatták, hanem rejtegették.

A budai Hollós Mátyás Társaságnak királyi felségjogokkal örökös védnöke volt. Nagyünnepeink dísze, bizalmas dugott mulatozásaink felséges pajtása. Egyszerűen és röviden: úgy tiszteltük, úgy szerettük őt, mint valósággal a megelevenedett Mátyás királyt, kinek úgy tetszett, hogy ime korunkban Rákosi Jenő védnökünk testét hordozza magán.

S most teste-lelke elment, árvák maradtunk. Teste csak ruhája volt lelkének. Ez az anyaföldé. De lelkét: keressük jártunkban, keltünkben, szépségek láttán, nagyságok jöttén, gondolatok értén, remények keltén. Emlékeinkben lelkületéhez mérünk mindent, amit édemesnek, szépnek, nagynak találunk s kultuszba szőjük, hogy ezer kicsiségből kiépitsük őt.

Nagyságos és szeretett védnökünk, mi nem búcsúzunk tőled, mi fenntartott királyi székedhez hódolattal továbbra is idekötünk téged.

S most nyugodjál hermelin palástod alatt és álmodjál gyönyörűket és álmaidat sugd meg a mi álmainknak, addig is, míg hócsillagokból istenkezekkel szőtt fehér palástod peremeit zöldbe szegik a kibúvó tavaszok.

Azokban már — előre tudjuk — a te lelkednek légbe szállongó ébredései jönnek.

Isten veled most és Isten hozzon majd.

A Hollós Mátyás Társaság nevében: **Szávay Gyula.**

Budai célkitűzések

A fürdőügyi programm alaptételei. — Buda világfürdő.

Ripka, — Rakovszky, — Berczel! — Micsoda konstelláció! A „Budapest-fürdőváros'' horoszkopja előtt, milyen csillagkép. Három név. Külön-külön programm. Együtt, a teljesülés maga; mert az övék az elhatározás és az alkotás hatalma és kötelessége. „Budapest-fürdőváros'', ez a századokra szóló metamorphozis-igéret sohasem juthat közelebb a megvalósuláshoz, mint épen e három név értéke és poziciója alatt.

Hozsánna! hogy a gondviselés Pest-Budának szorongó bajában a helyükre rendelte őket! Üdv nékik! mert már a nevük hallatán elönti ezt a vánnyadó ikervárost az élet biztató hite.

És jusson hála József Ferenc dr. királyi Fenségnek, aki a „Budapest-fürdőváros'' szavakat ihletes munkával világba szálló igévé gyúrta át, mert az ő igéjéből lesz az élet: — a milliós Budapest új kenyere.

*

Ripka Ferenc és Berczel Jenő évközi nyilatkozatai után a „Budapest-fürdőváros'' Egyesület évzáró közgyűlésén csendült Rakovszky Iván eleven szavával, hogy: — „mindent, amivel a magyar nemzetgazdaságon segíthetünk, az egészséges fürdőpolitika teremtheti meg''.

Az így beállított kolosszális feladatnak csak egy eleddig el sem képzelhető kolosszális alkotás tud megfelelni. Ilyen céltűzés mellett, mi más egyebet jelenthet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elnökének ajkán az *„egészséges fürdőpolitika'':* — mint legelőbb is, az ilyen méretű alkotássorozatra vállalkozó fürdőpolitikát szolgáló, ható, önálló és felelős, akár városi, akár állami szervnek olyan preciz és erős felépítését, hogy az a mi magyar ugarunkon, az óra hűségével, a traktor munkáját végezze; — mi egyebet? mint magát „Budapest fürdőváros'' góliát programmját? — valamint azt a barnumi propagandát, amelyre felfigyeljen a vállalkozást szimatoló tőke és ennek a megtépett, kórossá lett világnak a gyógyulásban is új orientációkat kereső beteg tömege?

Anélkül, hogy bármely jövendő, hivatalos programmnak elébe vágnánk, bátran vállalhatjuk az elgondolás méreteinek pózna jelölését, mert hiszen a napi 50.000, de a geológusok szerint biztos feltárásokkal napi 100.000 köbméter hozamú hévforrások felfakadó helyei, mint az ezek mellett húzódó budai hegyvonal és a kettőt hűen kísérő Duna folyam, adott tényezők. A természet megadta, hogy hol kell építenünk, megadta, hogy mekkorát lehet, úgy, hogy arra az „egészséges fürdőpolitikára'', illetve ennek alkotó szervére, a jó beállításnak és legmegfelelőbb berendezésének a feladata marad.

A Budapest fürdőváros tulajdonkép a budai hegyvonalt jelenti a lágymányosi Gellért lejtőn kezdve fel az ó-budai Hármashatár-hegyig, illetve a Rádlmalom forrásánál keletre hajolva a Római-fürdő forrásain át a Római-parton vissza a Dunához.

Mivel „Budapest fürdőváros'' az egymást szorosan fedő illetékes nyilatkozatok szerint is, arra hivatott, hogy országunk és legfőkép fővárosunk passziv forgalmi mérlegét feljavítsa, a fürdő lehetőségeket a vállalkozónak rentabilitást kereső szemével állapítjuk meg, abban a feltevésben, hogy professzoraink és velük orvosaink a vállalkozó „hozzávetését" igazolják és európai tekintélyükkel alátámasztják, mert hiszen a gyógyításnak a vízzel egyrangú tényezője az orvosi tudomány.

A Gellért-hegy alatti lágymányosi síkságnak gazdag keserűsós talajvizére a Gellért déli lejtőjén, ezen az áldott sütkérező hegyoldalon,

egy tisztán nők részére berendezett

luxus gőzfürdővel, a villamosságadta gyógytényezőkkel és illő Zanderrel is felszerelt, továbbá szállodával és szanatóriummal kiegészített fürdőtelep kínálkozik. A közönség lelkében élő az a köztudat, hogy a sósfürdő a női bajok jelentékeny sorát enyhíti és gyógyítja, tetézve azzal a különösséggel, hogy a fürdőt kizáróan nők használhatják — ami szinte egyedül áll a fürdők között — megkönnyíti ennek a telepnek az elösmerését, annál is inkább, mert a Gellért fürdővel és a környező parkkal és a villarésszel való kapcsolata, egyben magas értékű üdülőhellyé avatják.

Feljebb a Szent Gellért-forrásra emelt fürdő, csakúgy, mint a városligeti Széchenyi fürdő, főleg tisztasági fürdőnek épültek és céljukat kiválóan szolgálják is. Különösen a Gellért fürdő hullámfürdője, ez a remekül beállított, valóságosan kőbemívelt ékszerdoboz, feledhetetlenül vésődik a Budapestet járó idegen emlékébe és így Budapestnek és fürdőinek állandó, embertől emberhez menő propagandája. A Gellért fürdő fekvésénél, építésénél, vele született és felvett karakterénél fogva kizárólag komoly gyógycélokat nem szolgálhat és a jövő fejlesztésénél vigyázni is kell arra, hogy a mai zajos, vídám kozmopolita, mulatós jellegét meg is tartsa. Azt hisszük, hiba volna, ha — amint szó volt róla és tán van is — a Gellért fürdőt rheuma kórházzal bővítenék. Kapcsoljanak reá, ha van helyük, fedett hullámfürdőt vagy sportuszodát, amelyeknek fiatalos életkedve csak növelné a Gellért fürdő és szálló szinte már keresett mozgalmas életét.

A következő hévvíz csoport a Rudas- és Ráczfürdőé. A mai Rudas-fürdő helyén új fürdőt építeni a legnagyobb hiba volna. Az Erzsébet-híd arányához szűk betorkolást lehetőleg tágítani kell. A mostani török kupolát illenék az ivócsarnok céljára átmenteni, hogy ez a szerencsés arányú nagy mű- és történeti értékű török építmény, mint műemlék emelje a fürdő helyére kerülő és a Gellért-fürdővel kapcsolható park kellemességét. Ripka Ferenc elgondolása szerint a Rudas- és Ráczfürdő együttes forrásesoportjára a szabaddá vált Tabán helyén épülne a Budapest fürdővárosnak *a gyógyulást kereső idegenek luxusos, palotás gyógyítótelepe.* A méretek lenyügözőek lehetnek. A keleti fekvésű hegyoldal, a tetőn az úri villák fogazott diadém sora, szemben a cézári méretű királyi vár frontja, az ezek közé elhelyezett fürdőpalota, benne különösen a láp- és iszapkezelésre berendezett luxus-, gőz-, fangó- és iszapfürdők, nyárra ugyancsak fangós gyógymedencék és strandok, a főpalotával kapcsolatos gyógyító apparátusok termei, az egyes főépületeket összekötő, csukható és nyitott pergolák, olyan fürdőpolitikai és építészeti feladat, aminő századokban egyszer, ha adódik építészek, orvosok, betegek, poéták és szépet értő társaik gyönyörűségére és a magyar akarat dicsőségére.

Sorban következik a Királyfürdő. Gyógyító 52°-os meleg vize révén népfürdőnek, vagy *rheumakórháznak* volna felhasználható. A gyógyvíz nagy előnyével a várható tömeglátogatás mellett mint népfürdő szociális áldás és magát gyarapító üzem lehetne. Még alkalmasabb talán rheuma-kórháznak, amelyben már a propaganda kedvéért, külföldi osztályok lehetnének — amint azt Van Breenen, a nemzetközi rheuma-bizottság elnöke javasolta — hazájukbeli klinikai gyakorlatra beosztott orvosokkal.

A Lukács- és Császár-fürdői hévvízcsoport a földmélyi erők különös játékából a legváltozatosabb összetételű, hőmérsékű és mélységű forrásokat adja. Ez az egyesítendő két fürdő liftekkel átemelkedve a Zsigmond-utcán, összeköttetést kapna a Rózsa—Szemlő—József-hegyen és a Szépvölgyön keresztül a nagy budai hegyvidékkel. Ez a fürdő a Dunával, a hegyek magasára kerülő szállodával, termeivel, lépcsőivel *a könnyen utazó világ középosztályának telepe* lehetne mindazokban a kórokban, amikre az orvosi tudomány az egyes forrásokat hatékonynak találja. Ugy tudjuk, Berczel alpolgármesternek erre a forrásesoportra szinte kiforrott kész elgondolásai vannak.

Sorban feljebb Ó-Budán a Schmidt Miksa nagyszerű ajándékából a fővárosnak jutó dús múzeum és a 116 holdban stipulált, de a hatóságaink hagyományos rövidlátó takarékossági törekvésből 60 holdra leszállított városi Attila-park mellett vagy körül a parkhoz vezetendő Rádl-malom forrására vagy a közelben feltárható teljes hévvízre volna építhető egy népfürdő-telep *a budapesti, a hazai vidéki és a külföldi munkás nép számára,* népszanatóriummal, gőz- és iszapfürdőkkel, nyáron iszapmedencés stranddal, könnyen hozzáférhető vizsgálólaboratóriumokkal. A most épülő Hungária-híd környékének szabályozása ezt az ó-budai fürdőtelepet és vele a kapcsolt hegyvidéket az V., VI., VII. kerület, valamint Újpest zsúfolt lakossága javára mindenesetre beilleszthetné a most folyó szabályozásba.

A Gellért-hegytől *S* betű formában húzódó fürdővonal víg kicsattanása volna a Római-fürdő az ő nábobos, langyos forrásaira építendő ligetes strandfürdőjével és végül a Római-part az ingyenes népstranddal, telítve ennek zsivajos, napot lelő boldogságával.

*

„Budapest fürdőváros lesz!"

A homlokra tett három névből meg merjük jósolni a nagy alkotást, mint ahogy annak idején nagy alkotásra következtettünk a dicső emlékezetű „nagy miniszterium" örökre élő három nevéből. *Dr. R. L.*

Téli kikötő

A csepeli kikötővel szemben, a budai parton, az összekötő vasuti hidon túl, nagyon szerény keretek között áll egy téli kikötő, amely még a régi osztrák-magyar monarchia hajóparkjának sem nyujtott télen át megfelelő menedéket. A csepeli kikötő rendkívül meg fogja növelni Budapest hajóforgalmát és a város kénytelen lesz ennek a forgalomnak megfelelő téli kikötő építésének gondját viselni. A *Budai Napló* hasábjain 25 év óta többizben jelent meg erről híradás, mégpedig szakértők véleménye alapján, akik számokkal mutatták ki, hogy ez tulajdonképen jó üzlet volna a város kezében, növelné a forgalmat és ezzel is Budapestet tennénk a Duna központjává. Az egyik terv szerint össze kellene gyűjteni egy csatornába a Császár-fürdőtől kezdve minden dunamenti fürdő felhasznált és elfolyó melegvizét és azt ebbe a télikikötőbe vezetni, ami meggátolná annak befagyását. Volt aki azt ajánlotta, hogy a hőforrásokkal telt budai földön a téli kikötő közelében mélyfúrással lehetne új, erős hévforrást nyitni ennek a kikötőnek a melegítésére, — de akadt olyan szakértő is, aki a kikötő melegítésére elegendőnek vélte az Elektromos művek hűtőinek melegvizét. E három tényező összefogása föltétlenül elegendő volna egy nagyszabású télikikötő vizének oly hőfokra való emelésére, hogy annak víztükre sohasem volna kitéve a befagyás veszedelmének. Így összegyűjtve ez a Dunába folyó melegvíz még azt is meggátolná, hogy Budapest alatt, a befagyott Dunán jégtorlaszok támadhassanak, árviz-veszedelmet okozva a fővárosban.

De a méltányosság is megkövetelné, hogy a csepeli kikötővel szemben kárpótolják Budát azzal, hogy a télikikötőt a Duna jobbpartján építse meg a város, amivel tulajdonképen a fürdőváros ügyét szolgálná, mert ezzel a melegvízzel nagyon sok megbetegedéstől óvná meg a dunai hajókat.

Jogosultsága van annak a fölfogásnak is, hogy a soroksári Dunaághoz mérten a hajógyári szigetet Óbudától elválasztó Dunaág használtassék föl kellő kiszélesítéssel, esetleg a szigeten ásott kikötővel kibővítve, téli kikötőnek, mert itt a Duna medre

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, izületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

telve van meleg forrásokkal s ha ez a Dunaág felül elzáratnék, itt is el lehetne érni a fagymentes kikötőt. Bármelyik megoldást tenné magáévá a főváros, mindenesetre nagy mértékben szolgálná Buda idegenforgalmát és juttatná kenyérhez Buda polgárságát.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A királyok útja hajdan Budáról egyenesen a Duna mellett, Szentendrén keresztül a visegrádi királyi kastélyig húzódott. Ezt még a rómaiak építették, a XV. században még használták, de a török idők és az utána következő leromlásban, amikor elpusztult a visegrádi vár is s királyaink még Budavárát sem látogatták, ez az út is elpusztult, betemette a homok, a föld, — évszázadok portengere. Most azt a hírt olvassuk a jól szerkesztett „Pilis-Hegyvidéki Hirek"-ben, hogy Szentendre város minden követ megmozgat a kereskedelemügyi miniszternél, hogy Bud János miniszternél, hogy a *Királyok útja* minél előbb megépüljön a főváros határáig, hét és fél kilométer hosszúságban. Ez nemcsak Szentendre új életre ébredését, nagyarányú fejlődését fogja elősegíteni, hanem a főváros közélelmezési szempontjából is nagyjelentőségű, mert Szentendrének és vidékének pompás gyümölcstermését gyorsan szállíthatják majd ezen az új közúton a termelők Budapestre.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 3:9—14 Külön vidéki osztály

A templomépítő egyesület Kelenföldön február 17-én rendezi X. évi rendes közgyűlését a leányiskola tornatermében. A Hengermalom-uti kápolna javára a farsang folyamán több műsoros estét rendeztek nagy sikerrel és legutóbb fényes eredménnyel tartották meg a lágymányos—kelenföldi katholikus napot, amelyen a legnevesebb katholikus vezérek beszéltek.

A zugligeti árok beboltozásának munkálataira a főváros versenytárgyalást hirdet, amelynek határideje február 18-ika. Ugyancsak ezt hirdeti a főváros február 26-iki határnappal a jánoshegyi Erzsébet-kilátó toronyőri lakóházhoz tartozó istálló és kemence építésre.

A nyomorúság és a gond együttjár a mostani sarkvidéki hideggel, amelyet meleg szívvel enyhít *Horthy* Miklós, a kormányzó nejének, *Vass* József népjóléti miniszternek és a fővárosnak segítő akciója. Ingyen ebéd, szén, melegedők állnak a szegénység elesettjeinek rendelkezésére, amelyet Budán a következő helyeken bonyolítanak le: *I. kerület:* Hengermalom-utcai, Kelenföldi-uti, Váli-uti, Fehérsas-téri, Attila-utcai, Labanc-utcai, Zugligeti-uti, Hidegkúti-úti, Diana-utcai elemi-iskolák, Városmajor Szociális Misszió népgondozó kirendeltsége, Ferry Oszkár-utcai óvoda, Lenke-uti barak. *II. kerület:* Csalogány-utcai elemi-iskola. *III. kerület:* Ürömi-utcai, Kiscelli-uti, Raktár-utcai, Vörösvári-uti és Szentendrei-úti elemi-iskola.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Csodálatos halakról ír 1503-ban *Vadianus* bécsi tanár, amelyek a mai Császárfürdő forrásai mellett lévő tavacskákban tenyésznek. Azt írja, hogy Budán, a várfalaktól északnyugatra, a Dunaparthoz közel, egy domb lábánál (Rózsadomb) két igen gazdag forrás ered, az egyik kénköves és hideg, a másik ellenben oly forró, hogy a bemártott új nem bírja melegét. Az utóbbiban tenyérnyi halak vannak, amelyek vigan uszkálnak a forró vízben, de kihalászva és megfőzve ízetlenek. Ugyanerről a csodálatos halfajtáról *Istvánffy* 1622-ben kiadott „Historiarum de rebus Ungar" c. könyvében a következőket mondja: Az ostromló tábor a felső fürdőknél, a Szent Háromság templománál, a Duna mellett tanyázott. E fürdők bámulatraméltók, mert bár vizeik oly forró, hogy ludat, sertést bennük leforrázni lehetne, mégis tenyérnyi fehér halakat táplálnak, melyek azonban a hideg vízben elpusztulnak. Hova lehettek ezek a forróvizi halak? Ki tud róluk?

A városfejlődés akadályai

— Zboray János műszaki főtanácsos előadása —

Csütörtökön, e hó 14-én ismertette a „Budai Társaskör" nagyszámú hallgatósága előtt *Zboray* János szőv. műszaki főtanácsos tanulmányát Budapest építkezési viszonyairól, kapcsolatba hozva azokat a főváros közműveivel és a világvárosi jelleggel.

Előadásában a megfelelő statisztikai adatokra hivatkozva megállapította, hogy a közművek ellen felhangzó s jogos panaszoknak végső oka

a rendszertelen s a fővárosi építésügyi szabályzatoknak rendkívül enyhe kezelése következtében egészen a szabadosságig fejlett építkezés.

Ennek lett az a következménye, hogy a város egész területén szétszórtan, a külső perifériákon támadtak lakótelepek, óriási bérkaszárnyákkal, míg

a belső városrészek kiépítetlenül maradtak.

Ez okozta azt, hogy a nagyvárosi igényekkel biró, de a kényszerítő körülmények folytán a kültelkekre szorult lakosság nem kapja meg közművekben — különösen a közlekedés terén — azt, amire méltán igényt tarthat. Előadásában azonban azt is szemléltetővé tette, hogy emellett a rendkívül szétszórt települések mellett pénzügyileg

lehetetlen a közműveket a főváros egész területére kiterjeszteni,

mert azt a főváros vagyoni helyzete nem engedi meg, de fenntartása sem volna gazdaságos, s a fővárost anyagilag tönkretenné.

A szanálás módját abban látja, hogy

a főváros szabályrendeleti úton korlátozza az építkezést,

a ma már városiasan felszerelt útvonalakon: kifelé vezető sugárutak, körutak, s kisebb házakkal már kiépített utakra.

Ezt a korlátozást támassza alá a kijelölendő utvonalak mentén eső házakra adandó

adómentesség kieszközlésével,

viszont az építkezés alól húzódó telektulajdonosokkal szemben

telekfényűzési adót és kisajátítási jogot sürget.

Javasolja, hogy a főváros vagy a maga számlájára, vagy még inkább a Községi Takarékpénztár útján vegyen szintén részt ebben az akcióban.

Megemlíti, hogy

a közlekedési viszonyok megromlásában nagy rész tulajdonítható a lakbérek kötöttségének is,

mert ennek következtében a lakásviszonyok teljesen eltolódtak. A lakbérfelszabadítás ugyanis maga után fogja vonni, hogy rövid időn belül

az emberek ismét a foglalkozási helyeik közelébe fognak költözködni,

s ezzel is nagyot fog javulni a helyzet.

A kötött beépítési programm következtében további

beépítésre nem kerülő területeknek az intenzív kertgazdaság céljaira való kihasználását javasolja.

Végül kimutatta a felolvasó, hogy mivel Budapest lakosságának további nagymértékű szaporodására számítani nem lehet, ha azt akarjuk, hogy a főváros a lakosságához mérten az integer Magyarország méltó fővárosává és

igazi világvárossá legyen, úgy erre csakis a belterjes építkezés útján juthat el,

még ha az egyesek magánérdekét érinti is, mert ezt kívánja a közérdek.

Az előadást társasvacsora követte, amelyen az előadónak rendkívüli meleg ünnepeltetésben volt része.

Mi kell a hegyvidéknek?

Az elmaradt közmunkák

Régi szükség, de csak most jutott a hatóságok tudomására, amióta a *Bódy* Tivadar elnöklete alatt álló *Szövetkezett Buda-Hegyvidéki Egyesületek* programjába bekerült az I. ker. Albert-, Ecsedi-, Halmi-, Mohai-, Sárbogárdi-út kiépítetlen részeinek feltöltése, a Nógrádi-út kiépítése, a Felhő-u. makadámozása, a Diósárok-út rendezése, a Kaszab-féle telken átvezető út kiépítése (Istenhegyi-út Diana-út között), a Hóvirág-utca összekötése a Mártonhegyi-út felső szakaszával, a Narcisz-út, Szamóca út kiépítése, az Istenhegyi-út folytatólagos kiszélesítése, a Rezeda-utca mindkét végének kiépítése, az Angol kisasszonyok templománál út létesítése, Orsó-, Saru-, Kapy-, Borbolya-, Tapolcsányi-, Tulipán-, Berkenye-, Cimbalom-, Pusztaszeri-, Józsefhegyi-, Apostol-uccáknak, utaknak kiépítése, a Szemlőhegy-ucca átépítése autobusz-közlekedés céljára és az óbudai hegyvidéki ősállapotban lévő utaknak a kiépítése. Szabályozás céljából fontos a Csatárka-Pálvölgy-Szépvölgy-Vérhalom és Zöldmál telkeinek kisebb parcellákra való felosztása és az óbudai hegyvidéknek a tervezett új óbudai „Hungária-híd" irányától kifelé való folytatólagos szabályozása. A csatornázás is nagyon sok helyen nem történt meg az erősen lakott hegyvidéki területeken, de különösen nagyon hiányzik az I. kerületben a Bártfai-uccában, az Istenhegyi-, Kútvölgyi, Zugligeti-, Árnyas-úton s a Völgy-uccában. A II. kerületben a Biai-, Saru-, Alvinci-, Eszter-, Kapi-, Orsó-, Kapor-, Lévai-uccákban, a Vérhalom-téren, a Pusztaszeri-út felső részén és az Óbuda belsejében lévő Föld-uccában. A hegyvidék sötétségén segítene a zugligeti villamos végállomásától a Fácánig vezető gyalogúton, a Borbolya-, Tulipán-, Áfonya-, Szeréna-, Józsefhegy-, Szemlőhegy-, Apostol-, Vérhalom-úton elhelyezendő villanyvilágítás. A közlekedés szempontjából égetően sürgős autobuszjárat létesítése a Pasaréti-út hosszában, Zugliget és Lipótmező felé és az óbudai hegyvidékre, míg villamosközlekedést mielőbb kellene teremteni a Kútvölgyi-úton és a külső Bécsi-úton Óbuda határáig. Sétatér kell a Törökvész-dülőben, parkírozás a Vérhalom-téren, zenepavillon a Svábhegyen, míg a Labanc-úton iskola- és óvóbővítés, a Kapi-ucca környékén, a Hidegkuti-úton és a külső Bécsi-úton új elemi iskolák kellenek. A svábhegyi Nádor-kútnál játszótér, a Törökvész-dülőben sporttelep létesítését szorgalmazzák az ott lakók. A közbiztonság követeli, hogy az egykor lakatlan és így őrizetlen, ma pedig már erősen benépesült hegyvidéken sűrűbben állítsák fel a rendőrőrszemeket, szervezzenek rendszeres rendőrjáratokat, honosítsák meg a rendőrkutya intézményt és létesítsenek külön rendőrkapitányságot a Pasaréti-Törökvész környékén. A Svábhegyen régi szükség egy kislakásos bérház és egy népfürdő építése, a rózsadombi Bimbó-, Eszter-, Vérhalom-uccák környékén piac, a Törökvészen templom, a Farkasréten kápolna, a Rózsadombon kilátó létesítése és a Normafa-úti hadisánc emlékkapu felállítása. Mindezeket szintén programba vették 1929-re a Szövetkezett Buda-Hegyvidéki Egyesületek, azonban a főváros ez évi költségvetésébe nem sikerült ezeket a munkálatokat fölvétetni, de megvan minden remény, hogy a vezérkar lankadatlan agilitása a jövő évben meghozza a sikert.

ÜVEG és Porcellán díszműáruk

Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!

GÁL LAJOS Szénatér 7., BUDÁN.

Ezüstlakodalom. *Jókay-Szilágyi* Miklós és neje, szül. *Jókay* Juliska, házasságuk 25-ik évfordulóját ünneplik. E hó 28-án, este 6 órakor, az temi templomban áldják meg őket újból.

A Béke Utja címen fordította és rendezte sajtó alá dr. *Siklóssy* László a neves író, a Svábhegy történetének tudósa, országgyűlési tanácsos, egy külföldre szakadt magyar fiúnak az angol nyelvterület első ritkakönyvkereskedőjének, *Gábriel Wells*-nek könyvét. Ebben éles elmével, tisztánlátással hirdeti a bosszúálló békék kudarcát és a kötelességet, ezekkel szemben azt, hogy az első az igazság. Különben Gábriel Wells a magyarságnak egyik legnagyobb mecenása Amerikában, mert tőle gyors egymásutánban két nagyértékű kodex — köztük egy Corvina — érkezett ajándékba a Magyar Nemzeti Muzeumhoz, amely új szerzeményeinek kiállításán e kettő között állította ki legnagyobb új kincsét: az Ehrenfeld-kodexet. Legújabban pedig a parlamenti muzeum kapott egy nagy tételszámot feltűntető ajándéksorozatot Gabriel Wellstől, aki mint író is a magyarságért harcol.

Mesék az írógépről című nagyhatású operettet adja elő a Városmajor-utcai iskola színpadán a Budai Iparos és Kereskedő Ifjak kulturegyesülete február 17-én, amelynek főszerepében ifj. *Máthé* István lép fel.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbízható

Kirakatrendező iskolát kell az egyik budai női felsőkereskedelmi iskolában berendezni, hogy gyakorlatilag képezzék ki a növendékeket — írja *Orel* Géza dr. kir. főigazgató most megjelent értékes, magyaros, illusztrációkban gazdag munkájában, amelynek címe: „Az árusítás lélektana és technikája." Bécsben és Párizsban már felállították e gyakorlati iskolákat s ha itt is megvalósítják, akkor igen sokan lesznek a középosztály leányai között, akik örömmel fogják a kirakatrendező pályát választani, ha megfelelő iskola vagy tanfolyam áll rendelkezésükre." A kirakatrendezés eddig monopóliumszerű, miért nem lehetne azt általánossá tenni, ha üdvös is, szép is és hasznos is. A kirakatok a város díszítését szolgálják és semmiesetre sincsenek az idegenforgalom hátrányára.

Romantikus Budának ujra eltűnik egyik jellegzetessége, a Keleti Károly- és Bimbó-utca sarkán álló régi kuria, a Zipernovszky-villa, amelynek helyére a nálunk még ismeretlen Boarding-House (szállodabérház) és három hatalmas bérpalota épül a legmodernebb amerikai minta szerint.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

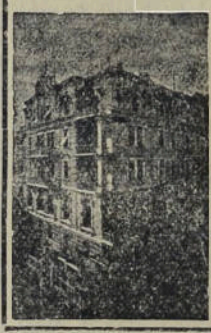
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Műsoros est volt a magyar nemzeti szocialistapárt rendezésében február 8-án, melyen főkép a Budán élő nyugalmazott főtisztviselők és magasrangú katonatisztek vettek részt. *Kerntler* Jenő dr. és *Lajta* László dr. a Zeneművészeti Főiskola tanárai, *Szabóné Füsy* Matild szerepeltek nagy tetszést aratva. A műsort vacsora, majd tánc követte, melyen az előkelő közönség élén *Neményi* Imre ny. államtitkár, *Toronyi* Béla ny. ezredes, dr. *Vendl* Aladár műegyetemi tanár, *Szász* Ágoston ezredes, dr. *Halász* Gyuláné, *Niámessny* Mihályné, *Lányi* Jánosné, *Szlovák* Pálné, dr. *Huszár* Ferenc vettek részt.

Beszterce-utca lesz a neve az óbudai Szőllő- és Zápor-utcával párhuzamos névtelen utcának, amely a Viador-uteából északra indul ki, — míg a Bécsi-úttól északnyugatra haladó 12 méter széles névtelen utca, mely a 2395. régi helyrajzi számig terjed, *Farkastorok*-út nevet kapta.

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIO

Központi fekvés. — Tengyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 liratól. Központi iroda BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN I. Krisztina tér 3. sz. Telefon 530-47

BOHUNICKY BANK RT. (II. Margit körút 87) fizeti Budán A LEGMAGASABB betéti kamatot

SCHUNDA V. JÓZSEF

m. kir. udvari szállító

BUDAPEST IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám

Telefon: Automata 843-79 sz.

Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság. Színházak, Nagymozik stb. szállítója. Bármely hangszer alkatrészek, húrok és szakszerű javítások kaphatók. Továbbá

pianinók, harmoniumok

ZONGORÁK

eladása, becserélése, bérbeadása, javítása, hangolása és vétele! A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett is. A lehető legjobbat a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövetség kizárólagos szállítója.

ALAPITTATOTT: 1847.

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A

»KISRABLÓ«

SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú Magyar és Francia konyha Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes ízű, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készített valódi Grahamkenyér

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készített 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készítve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HIREK

Dr. József Ferenc főherceg fenséges nejével együtt apósánál a szász királynál töltött néhány hetet és e hó 23-án tér vissza Budapestre.

Orsenigo Cesare c. érsek, a pápa követe, február 7-én meglátogatta az óbudai Jó Pásztor Intézetet, ahol szent-misét mondott, megáldoztatta a szerzetes nőket s növendékeket és lelkes magyar beszédet mondott.

Csáky Károly gróf honvédelmi minisztert, *Janky* Kocsárd lovassági tábornokot, *Sipőcz* Jenő polgármestert és dr. *Kozma* Jenőt a Budai Polgári Lövészegyesület tiszteletbeli főlövészmestereinek választotta meg és ünnepies beiktatásuk díszvacsora keretében február 14-én történt.

Hennyey Vilmos dr. ny. államtitkár, a Hollós Mátyás Társaság elnöki tanácsának tagja érdekes röpiratot adott ki a komoly, nemes és tudományos teozófia lealacsonyítása ellen s az „*Ujság*"-ban polemiát folytat a magyar teozófiai társulat eltévelyedéseivel szemben.

Papanek Ernő min. tan. a városháza pénzügyi ellenőrzője erősen emelkedő lázzal volt kénytelen hivatalát elhagyni, állapota súlyos, de orvosai bíznak gyors fölépülésében.

Dinich Vidor kormányfőtanácsos a székesfőváros legközelebbi közgyűlésén a *fedett uszoda* ügyében interpellál, hogy így a közgyűlés előtt legyen kénytelen nyilatkozni a tanács e régen vajudó kérdésben.

Pintér Jenő dr. tanker. kir. főigazgató, a Magy. Tud. Akadémia rendes tagja és a Hollós Mátyás Társaság tb. elnöke, irodalmi harcot indított az ellen a vállalat ellen, mely a magyar klaszszikusokat modernizálni akarja.

Szviczényi Zoltán dr. min. tan., a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagja és a Fürdőváros Egyesület igazgatója, a mult héten megérkezett külföldön tett tanulmányútjáról.

Aggházy Kamil ezredes, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja, a Hadtörténelmi múzeum igazgatója egy hét óta betegen fekszik lakásán.

Botzenhardt János dr. ügyvéd, városi biz. tag, felsőházi póttag neje három hétig feküdt súlyos spanyolnáthalázban, de már túl van minden veszélyen.

Bársony Oszkár, az „Ibusz" vezérigazgatója, február 13-án a Fővárosi Kereskedők Egyesületében értékes előadást tartott „Idegenforgalom és kereskedelem" címen.

Badál Ede az I. kerület nyugalombavonult érdemes előljárója, író, a Hollós Mátyás Társaság tagja tiszteletére az előljáróság tisztviselői és a polgárság február 21-én a Zöldfa vendéglőben (Krisztina tér 9. sz.) társasvacsorát rendez.

Kenedy Géza dr. a nagynevű publicista február 18-án „a házasság veszedelme" címen beszél a Szilágyi Dezső tér 5. sz. alatti női kulturális és jótékonysági körben.

Oszoly Kálmán iskolaigazgató, a Budai Társaskör agilis karnagya felgyógyult hülésből származott betegségéből.

Bán Aladár tanár, a kitűnő költő és finn-eszt tudós, a Hollós Mátyás Társaság tagja lefordította az esztek nemzeti eposzát, a *Kalevipoeget* (Kalcofia), amely tizenkilencezer sorból áll.

Urbanovits Zoltán dr. kinestári főtanácsos, vezérigazgató február 12-én a Cobden Szövetségben előkelő közönség előtt a gazdasági válságokról tartott előadást.

Brunekker Lajos újlaki bizottsági tag hónapok óta fekszik az Irgalmasok kórházában autóbaleset okozta súlyos lábtörés következtében, amely most már tartós javulás útján van.

Sárközy Sándor dr. Óbuda új királyi közjegyzője megkezdte hivatalos működését, III., Templom-utca 17. sz. alatt.

Gajda Béla dr. az Árpád gimnázium igazgatója már fölépült a spanyolnáthából, amely két hétre ágyba döntötte.

Morbitzer Dezső kertészeti aligazgató és *Fábián József* kereskedő néhány hétre Olaszországba utaztak.

Venczelly Lajos dr. a Földhitelintézet ügyésze, a választásoknál szerepelt Budai Iparosok és Kispolgárok Pártjának ismert vezére a Zugligetben a karját törte, de már gyógyulóban van.

Tichtl György posta-műszaki igazgató a „régi várbeliek" címmel előadást tartott febr. 16-án a Budavári Társaskörben.

Guth Ferenc dr. lett a II-ik kerület elüljárója, ahogy azt a polgárság kívánta. Szalay Sándor dr. örökébe lép, aki díszt adott ennek az előljáróságnak, amely történelmi multjánál, kiépültségénél fogva egyik vezető kerülete a fővárosnak és Buda sorsára mindig döntő befolyást gyakorolt. Guth Ferenc érdemes örököse ennek az előljárói széknek, ismeri a kerületet és a polgárság szeretettel fogadja. Régi ember a sztőv. közigazgatás terén és eddigi működéséről adjuk az alábbi krónikát:

Guth Ferenc dr. 1880 október 6-án született, r. k. vallású és 1899 március 15-én lépett a székesfőváros szolgálatába, tehát ez évi március 15-én tölti be 30 évi szolgálatát. 1899—1902. évig a Szent Rókus kórház gondnoki hivatalában végzett értékes munkát, majd 1910—1923-ig a központi városháza XV. ügyosztályán, 1923—1928 július 4-ig pedig a II. ker. előljáróságon működött mintaszerűen, ahol mint tanácsjegyző 1923 július óta a II. ker. előljáró állandó helyettesítésével bízatott meg, és 1929 február 6-ig mint helyettes ker. előljáró, azóta pedig mint megválasztott ker. előljáró a IX. ker. előljáróságot vezeti, amíg átveszi a II. kerület vezetését.

A Hollós Mátyás Társaság hétfői társasvacsoráján *Pávai-Vajna* Ferenc kifejtette a fürdők védő területére vonatkozó avult törvényről és annak káros következményeiről, adatokkal megokolt véleményét, amelynek megváltoztatása érdekében nagyarányú propagandát indít. — Az elnökség elhatározta, hogy a társaság elnökeit, vezető és nagynevű tagjainak arcképgyüjteményét megkezdi és a Császárfürdőbeli tanácskozótermét ezekkel díszíti.

Térje mindenütt a

„Sopron-Győr!"

TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb

Telep és iroda, Sopron-, Győr- és Vasmegye Tejgazdasági Rt. L. Pehérvári-ut 27. Tel. I. 128-01

Sok fejtörést okoz a Margit-hídnál torlódó kocsiforgalom lebonyolítása. A külföld nagy városaiban úgy igyekeztek segíteni a közlekedés torlódásán, hogy az úgynevezett vegyes közlekedést elosztották utcánkint, még pedig az egyik utcában a teherforgalmat a gyalogos kézi teherforgalommal együtt, a másik utcában pedig a személyfuvarozó autóforgalmat helyezték el. Csakhogy másutt lehetővé teszik ezt a párhuzamos utcák, ellenben a Margit-hídnak észak felé lebonyolódó forgalmát egyelőre csak a Zsigmond-utcán tudják a Gülbaba-utcától kezdve lebonyolítani. A Margit-híd építésekor nem számítottak arra a forgalomra, amely ott, főleg az utóbbi években kifejlődött és szükre szabták a Zsigmond-utcát, a Margit-körúttól jobbra is, balra is. Van ugyan egy merész terv a Városházán, amely az Ujlak felé vonuló Zsigmond-utcát a hídtól a Lukács-fürdőig 8—10 méterrel kiszélesítené, csakhogy emellett le kellene bontani a Lukács-fürdő és az Irgalmasok kórháza közt most öt emeletre emelt három utcára néző nagy bérpalotát és le kellene bontani az Irgalmasok kórházát is, hogy a frontját 8—10 méterrel beljebb tolják. A mai pénzügyi viszonyok mellett ez a tervezet kivihetetlen. Nem marad más hátra, mint felépíteni a párhuzamos vonalat, amely közvetlenül a Margit-hídfőnél fordulna Ujlak felé, 8—10 métert nyesve el a Margit-parkból és vonulna végig a Lukács- és Császár-fürdő mögötti parkon át lehetőleg a dunapart közelében, Óbudának. Az ujlaki és óbudai rakpartot különben is radikálisan rendezni kell mielőbb, ha csak a Lajos-utca mentén nem akarunk új Tabánt létesíteni, lebontva a viskók százait. A Zsigmond-uteának a Császár-fürdő előtti része most a forgalom megszorítója, de azon egyelőre segíteni nem lehet, mert épen a Császár-fürdő kérdésének megoldása, egyike a legnehezebb kérdéseknek.

Remeték a Farkasréten. Az óriási hótömeg teljesen elzárja ezt a vidéket a várostól s lakói napok óta nem mozdulhatnak ki lakásaikból, mert az utakat nyomtalanul eltüntette a csontfagyasztó északi szél által lehordott hó. A hegyek között negyedórányi járásra vannak itt egymástól a házak, amelyek ugyan földrajzilag a fővároshoz tartoznak, azonban a fővárosi élet áldásaiban nem részesülnek. Vizük nincs, se villanyuk, se közműveik, úgyhogy rettenetes elszigeteltségükben havat olvasztanak, hogy szomjan ne haljanak. Nyáron irígyeljük őket, de bezzeg most ők a legsajnálatraméltóbbak!

A hegyvidéki téli sport néhány év óta olyan nagy lendületet nyert, hogy most már a fővárosnak és a magánvállalkozásnak is komolyabban kell foglalkozni a budai hegyek téli sportra kitünően alkalmas helyeinek lukrativ kihasználásával. A természet megadott a hegyeken mindent, ami a téli sportok üzéséhez szükséges, de az ember segítő kezének hiánya ma még rendszertelenné, sőt veszedelmessé teszi a ródlizást, síelést és a különböző téli versenyzéseket — ahogy azt dr. *Eperjessy* István egy részletes előterjesztésében kifejtette. A budai hegylánc minden lejtője, a Normafától a Hármashatár-hegyig alkalmas terep arra, hogy itt fejlődjék Magyarország Dávosa, Semmeringje. De az egész hegyvidéken, ahol különösen az idén ezrek és ezrek hódolnak a téli sportnak, még nincs egy alkalmas melegedő, nemhogy még egy szálloda, amelyik a trenirozók nagy részének lakást adhatna. A főváros szempontjából, a lakosság egészségén kívül, a Zugliget, Hüvösvölgy, Svábhegy, Hármashatárhegyen épített sí-kölcsönzők, ródlipályák s a velük kapcsolatos berendezések külön is meghoznák beléptidíjakban, adókban, idegenforgalomban nemcsak az amortizácót, hanem búsás gyümölcsöt is, — a budai hegyvidék fejlődését is szolgálva.

SZEMÜVEG Zibrinvinél. I. Attila u. 12.

El kell vinni a halottakat 1930 január 1-ig a régi vizivárosi és tabán—krisztinavárosi temetőkből, úgy a sírokból, mint a sírboltokból — más használatban lévő temetőkbe. Ha a hátramaradottak ennek a rendeletnek nem tesznek eleget, akkor halottaik földi maradványait a hatóság fogja közös sírba temettetni.

Vadászok figyelmébe ajánljuk, hogy fegyvereiket most javíttassák meg a tilalmi időben, mert a vadászati évszak előtt rendesen nagy a munkatorlódás *HALWA SÁNDOR* puskaművesnél I., Szentjános-tér 4. szám alatt, akit nemcsak azért keres fel előszeretettel a vadászok társadalma, mert többszörösen kitüntetett mester, hanem azért, mert szenvedélyes szeretettel ápolja, gondozza és hozza rendbe a vadászfegyvereket és tudja azt, hogy a vadászati évad érkeztét türelmetlenül, de fölkészülten szereti várni minden vadász. Márpedig a munkatorlódás elkerülhetetlen, ha mindenki az utolsó napokra hagyja fegyverének rendbehozatalát.

Az utak portalanítása végre komolyan megindul s Budának minden makadámozott utcája belekerült az olajozandók jegyzékébe. Az illetékes tanácsnok nyilatkozata szerint különösen a budai hegyvidéki utakra lesznek különös tekintettel és arra, hogy a vállalkozók kellő időben kezdjék meg és végezzék el a munkát, nehogy megismétlődjenek a tavalyi panaszok. Már az első száraz tavaszi napon a por lekötésére előzetes olajozást kell végezniök és csak később jön a főolajozás.

Recseg-ropog a Margit-híd s szinte félelemmel járnak át rajta az emberek, akik a túlontúl terhelt hídnak ezt a döbbenetes hangját hallják. A laikusok ezt a soha nem tapasztalt harminchárom fokos hideggel is kapcsolatba hozzák. Érdeklődtünk az állami hidak felügyelőségénél, ahonnan azt a választ kaptuk, hogy ez csak *rémhír*, mert a Margithíd, éppen úgy mint a többi híd, állandó ellenőrzés alatt van és a vizsgálatok alkalmával egyáltalán semmiféle elváltozást nem tapasztaltak. Nem kell tehát félni!

ZVERKÓ CIPŐK ARANYÉREMMEL K TÜN ETVE II Corvin tér 6

A budai szőlőhegyek dúsan ontották nedvüket a főváros egyesítésének évében, mert az akkori statisztika szerint 376,302 akó bort fogyasztott Budapest, amelynek héttizedrésze Budáról, vagy a budai hegyvidékről került a fővárosba. A kétszázezer embert kitevő lakosság egy-egy fejére ebből a nagy hormennyiségből 142 itce esik egy évre, ami elég tekintélyes mennyiség, mert az egész világon csak Párizsban fogyasztottak ennél többet. De étvágya is hatalmas volt az ötvenhat év előtti fővárosnak, ahol az 1873-as évben 39.259 marhát, 43.092 borjút, 43.069 birkát, 46.785 bárányt, 117.582 sertést fogyasztottak el. E szerint egy ember Budapesten átlag két font hust evett meg naponta s ezzel a gyomor teljesítménnyel vezetett az új főváros a világon, messze maguk mögött hagyva Angliát, ahol akkor a legtöbb húst ették.

Négyszázadik jubiláris kiállítását rendezi a Nemzeti Szalon, amelynek keretében a *Szablya—Frischauf* Ferenc elnöklete alatt álló *Kéve művészegyesület* mutatkozik be úi termével, modern művészi törekvése legjavával. A kiállító művészek közül ki kell emelnünk Goebl Jenő, Basilides Barna, Benkhard Ágost, Konrád Gyula, Friml Géza, Say Géza festményeit, Haranghy Jenő rézkarcait, Jálics Ernő, Reményi József és Erdei Dezső szobrait. A kiállítás február 10-én nyílt meg, és nemcsak a Kéve művészegyesületnek, de a *Déry* Béla igazgatása alatt álló Nemzeti Szalonnak is szép és értékes jubileuma..

KIRALY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA!!

VILLASZERŰ, KERTES,

kisebb társasházat építünk közkívánatra a Gellérthegy szomszédságában, villamos megállónál, a közfeltünést keltő, már teljesen lefoglalt „Napudvar" mellett. A legszolidabb építkezésű, délifekvésű 2, 3, 4, 5 szobás (hallos), feltünő olcsó, *fixárú*, adómentes öröklakások 15.500—35.000 pengő közt, kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Tágas loggiák, terraszok (télikertek), saját kert. Csupa utcai szobák, kertrenéző mellékhelyiségek, minden modern kényelem. Augusztusi beköltözés. Legbiztosabb tőkebefektetés, bérbeadásnál 12 százalék jövedelem. Prospektus. Ebben hasznos *szaktanácsok öröklakásvevők részére!* „Centrum" Házépítő- és Ingatlanvállalat, Horthy Miklós-út 15/b., kilenctől tizenkettőig, háromtól ötig. József 442—25.

A pokol tornácán

Ahol sohasem fagy — A Gellérthegy belsejében

A mostani dermesztő, soha nem tapasztalt hidegben, amikor a Svábhegyen — 30 fokot, a dunai uszályokon — 33 fokot mutatott Celsius szerint a hőmérő, a Zugligetben fagyottan esnek le a rigók s Obudán megfagynak a mezőkön százával a nyulak, akkor a képzelet is fáradtan, ijedten kanyarog. Kis felmelegítésül olvassuk ilyenkor dr. *Endre* Dénes tudósítását a Gellérthegy forró mélyéről, ahol Buda istenadta kincsei — a híres és csodás hőforrások fakadnak. Hét lakat alatt őrzik ezeket a helyeket, a vén Gellérthegy dolomitszikláinak alján. Amikor szinte expediciós útján a Rudas-fürdő Mátyás király forrásához szállott alá a kutató, forró pára csapta meg. A folyton keskenyedő sziklafolyosó sötétjében a vezető egy lámpával világítva, a morajló mélység felé mutat, jelezve, hogy ott a forrás. Jó néhány másodperc telik bele, amíg a szem megszokja a sötétséget és az alant gőzölgő, forrongó fekete víztükröt megpillantja. Forró gőzpára kavarog fölötte, pedig a víz hőmérséklete nem több 45 foknál. A hőség azonban szinte elviselhetetlen. Majd sorra látogatja a Rudasfürdőt tápláló többi forrásokat is, a lithiumos Hungáriát, az Árpád, a Kinizsi, Török, Attila, meg még négy-öt forrást, amelyek részben a sziklafalban, részint a fürdő udvarán épített kezdetleges foglalatokból törnek elő. A Szent Gellértfürdő forrásához *Schön* Győző a most elhúnyt műsz. tanácsos kísérte. Itt, a souterén helyiségekben egy vasajtót megnyitva, uszó dresszbe kellett öltözni és acetilén lámpa mellett indultak meg a forráshoz vezető, forró párával telt, sikamlós padozatú sötét folyosón . . . Százegynéhány lépést előrebotorkálva, a lépcsős folyosó torkából most már szinte kiállhatatlanul forró gőz gomolyog elő, amelyben a lámpák is nehezen pislákolnak . . . Mintha valami titokzatos tűzhányó krátere mélyén sétálnánk, vagy a pokol előtornácába kerültek volna . . . Kétszáz esztendő előtt csakugyan „purgatórium"-nak hívták a forrás környékét . . . A lépcsők alján hatalmas kupolaterem tárul elő. Akkora, mint egy kisebbfajta bazilika. A terem alja vizmedence, a forrás . . . ott állunk fölötte betonhídon. Ez már igazán forrás! Kétezerhétszáz köbméter meleg víz buzog itt elő naponkint. Budapest valamenyi fürdőszobájának elég lenne mindennap egy fürdőre . . . s ennek a hihetetlen tömegű, gyógyhatású forró víznek közel kétharmada gazdátlanul, felhasználalanul ömlik a Duna hullámai közé . . .

A forró párában a lélekzés mind nehezebbé válik. A földalatti zárt helyiségben sokkol súlvosabb, fojtóbb a levegő, mint a gőzfürdők gőzkamráiban. Egy pillantást vetnek még az emberderékvastagságú szívócsövekre, aztán igyekszenek újra fölfelé, a szabadba.

A Rácfürdő forrásait is felkereste az ujságíró-forráskutató. A fürdő két forrásból táplálkozik, amelyek közül a nagyobbik, az egyetlen a gellérthegyi források közül, amelyik nincs elzárva. A gépházból nyitott csapjain keresztül merülés létrán leereszkedve ér le az ember a helység legbátrabb szívében lávő négy méter átmérőjü kúthoz, amely deszkalappal van letakarva. Ezeket felemelve szinte félelmetes, gomolygó gőzfelhők között, hét méter mélységben látni a víz tükrét, amelvik kavarog, forr. Ennek is csak 42 fok pedig a hőmérséklete, de a víz mozgásának az a magyarázata, hogy a forrás szokatlan erővel tör elő a mélyből. Ha a szivattyúk működése abbamarad, amint az esténkint megtörténik, a kút egy óra alatt színig megtelik és a kiömlőn keresztül az értékes gyógyvíz a Dunába folyik.

A kisebbik forrást, az egyik fürdőkabin kőpadlóját felemelve, lehet elérni. Öt-hat méter mélységben téglával boltozott jókora sziklabarlangon keresztül egy folyton keskenyedő folyosón vezet, majd husz-harminc lépés után hirtelen kiszélesedik a folyosó s egy hatalmas, ősi dolomitbarlang tárul a látogató elé, amely talán még a föld kialakulásakor képződött. A barlang hátterében van a feneken a sötét víztükör s a falakról, a sziklák millió repedéséből, gyűrődéséből itt is, ott is titokzatos, forró erecskék buzognak-csepegnek alá. Az öreg Gellérthegy dolomitja valósággal izzadja itt a forró vizet . . . mint mélyen lent 3—400 méter mélységben a lesülyedt gránit hegység.

WINKLER ANTAL

„HÁROMVERÉB"

vendéglője (a „régi Filseni")

II., FŐ UCCA 8. SZ.

elsőrangú magyar konyha, köz smert kitünő fajborok

UDVARI SÖR

Társaságok számára

KÜLÖN TERMEK

ZONGORÁVAL!

Reggel 5 órától nagyszerű korhelyleves.

ZÓNAREGGELI

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad

PÉNZKÖLCSÖNT budai és környékbeli ingatlanokra előnyös feltételek mellett gyorsan folyósíttatunk,

INGATLANOK adás-vételét szolidan és eredményesen elintézi

GELLÉRT, Teréz krt 46. I/4

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Gyász. A Szent Gellért gyógyfürdő és szálló igazgatósága és összes személyzete mély megilletődéssel jelenti műszaki üzemvezetőjének *Schön* Győző székesfővárosi műszaki főtanácsosnak hosszas szenvedés után történt váratlan elhunytát. A megboldogult, aki a Szt. Gellért-fürdő építésénél a műszaki berendezéseket vezette és annak megnyitásától műszaki irányítója volt, a háborús nehézségek leküzdésével hatalmas munkát végzett és hasznos működésével maradandó emléket állított magának a főváros e nagy üzemének megalkotásánál. 26 évig szolgálta a főváros közigazgatását. Temetése február hó 17-én, vasárnap délután 3 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából. Élete a puritán, szolgálatkész, munkás köztisztviselő mintaképe volt!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

* **Scitovszky Tibor,** a *Hitelbank* vezérigazgatója influenzából felgyógyult, úgy hogy hamarosan elfoglalja hivatalát.

* **Práger Pál,** a *Ganz-Danubius* vezérigazgatója Svájcban tartózkodik.

* **Dr. Fenyő Miksa,** a *Gyosz.* igazgatója fontos tárgyalások ügyében Berlinbe utazott.

* **Magyar Általános Hitelbank** 1928. üzletévi mérlege 7,446.928 P 64 f. tiszta nyereséggel zárul, az tiszta p.PH snrdlu vbgkqj cmfyp a 1927. évi 6,984.093 P 33 f-rel szemben. Az igazgatság az e hó 16-iki közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy az 1928. évi osztalékra, mint tavaly, 4,554.000 P fordíttassék: részvényenként 5½ P-t fizetnek. Rendes tartalékalapra 800.000 P-t, tisztviselői jutalmakra tantiéme-mentesen 824.000 P-t fordítanak. A kamat- és osztalékjövedelme 11,067.808 P-re, mult évvel szemben 2,115.055 P-vel szaporodtak. Az Árúkon elért 734.593 P nyereség az 1927. évit 58.974 P-vel haladja meg. Adók és illetékek 1,999.309 P összeget 236.455 P-vel haladja meg a mult évben felmerült kiadásokat. Adósok 192.7 millió P-vel (1927-ben 184.8 millió), a váltótárca 101.6 millió P-vel (1927-ben 89.8 millió) szerepelnek a mérlegben. Értékpapirok állománya 1927-tel szemben 4.4 millió P-vel, a különféle érdekeltségeké 2.3 millió P-vel emelkedett. A takarékbetétet 51,250.266 P-re (1927-ben 41,134.567 P), a folyószámlabetétek és hitelezők összege 292,261.439 P-re (1927-ben 255,593.380 P) emelkedtek. A záloglevélkölcsön-állomány 1928. végén 7,462.066 dollár (a mult év végén 3,983.514 dollár) volt; a záloglevélkölcsönök — a házingatlanokra folyósított 874,902 dollár kivételével — mezőgazdasági ingatlanokkal vannak fedezve. A mérlegszámla főösszege a tavalyi 378.5 millió P-vel szemben 443.9 millió P. A pénztári forgalom 4.658 millió P-re (1927-ben 4.004 millió P), az összforgalom a főkönyv egyik oldalán 22.431 millió P-re (1927-ben 18.360 millió P) emelkedett.

* **Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület** közgyűlése az igazgatóság javaslatait egyhangúlag elfogadta és elhatározta, hogy a 3,400.388.64 P nyereségből (tavaly 2,850.127.64 P) 14 P (tavaly 12 P) osztalék fizettessék. Az alaptőkét 40.000 drb. a régi részvényeseknek felajánlandó új részvény kibocsájtásával 16,000.000 P-ről 20,000.000 P-re emelik fel. Ezek kibocsájtási ára 185 P. E részvények a 14 P-ős osztalék figyelembevételével 2 és ½ százalékot meghaladó jövedelmezőséget biztosítanak. A régi nyugdíjasok nyugdíjátértékelési aranyszámla 50 százalékról 55%-ra, a tényleges szolgálatot teljesítők nyugdíjhányada 75%-ról 80%-re emelkedett fel. Az igazgatóság Kurdin József és dr. Fábry Géza főtisztviselőket cégvezetőkké, Menczel Lajos és Wywler Tivadar hely. főtitkárokká nevezte ki.

* **Hazai Bank Rt.** 1928. évi mérlege 3,069.688.54 P bruttó nyereséget tüntet fel az előző, 2,664.546.76 P-vel szemben. A mérleg 1,535.199.45 pengő tiszta nyereséggel zárul, szemben az előző 1,053.988.50 P-vel. A nyereségből 1,125.000 P. (előző évben 720.000 P) fordítandó a lefolyt évben felemelt alaptőke után osztalék fizetésére, úgy, hogy minden 40 pengő névértékű részvény után az 1928.-ra 4.50 P osztalékot (11.25%) fizetnek. A váltótárca 21,516.409.32 pengőre, a bank által kezelt tételek és idegen tőkék 40,191.443.90 P-re emelkedtek. Az intézet kedvező mobilitását bizonyítja a betétek és hitelezők tételének bármikor mobilizálható aktivákkal való szembeállítása. Az intézet érdekköréhez tartozó elsőrangú vállalatoknál fennálló ér-

* **Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank.** A tavalyi 5,811.000 P.-vel szemben 1928. évi mérlege szerint 6,454.000 P. bruttó nyereséget ért el. Tiszta nyereséget a tavalyi 2,367.141.37 pengővel szemben 2,508.144.66 P. A megnövekedett nyereség alapján a bank ismételten nagyobb osztalékot juttathat részvényeseinek, vagyis 7 pengőt, a tavalyi 6.50 pengővel szemben. Az aranymérleg megállapítása óta fokozatosan emelte osztalékát: 1925-ben 5, 1926-ban 6, 1927-ben 6.50, 1928-ban 7 pengő, vagyis 40%-os az emelkedés 1925 óta. Az intézet kezelésére bízott idegen tőkék az 1927. évi 83,837.126.41 pengővel szemben, most 105,059.444.91 pengővel szerepelnek. Váltótárca a tavalyi 31,872.090.17 pengővel szemben 46,640.471.43 pengőt tüntet ki. Adósok tétele 47,860.224.27 pengőről 49,540.526.17 pengőre emelkedett. A bankári lista követelés 7 és félmillió pengőre emelkedett, ami a mérleg egyik oldalának főösszege tavaly 119,805.584 pengő, addig 1928-ban 187,103.479.82 pengőt tesz ki. A jelzálogüzlet terén további 9,718.101 P. (1,704.930 dollár) új kölcsön folyósíttatott, úgy hogy az 1928. év végéig jelzálogkölcsönök 34,235.939.93 P.-re rúgnak. A bank Debrecennek 3,400.000 dollár 35 éves törlesztéses községi kölcsönt nyújtott. Az intézet áruosztályának nyeresége jelentékenyen felülmulja a tavalyit, ugyanigy a Forgalmi Bankkal Bécsben érdekközösségi alapon folytatott gabonaszervezetet a Barcsi Tárházak, a Nagybecskereki Cukorgyár (Délcukor) és a bank többi vállalatai is. A bank affiliált intézetei saját tőkéjében 9 és félmillió pengőt mutatnak ki, a kezelésükre bízott idegen tőkék 33.7 millió pengő, az utódállamok affiliált intézetei kielégítően zárták üzletévüket.

* **Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt.** elhatározta, hogy az 1928. évi 191.116.63 P. (a mult évi 184.438.55 P.-vel szemben) tiszta nyereségből részvényenként 2.50 pengőt = 20% osztalékot fizet. Az igazgatóságba dr. Gyönyösi Józsefet és Pollatsek Sándort újra választották.

* **A Mezőgazdasági Exportintézet** a napokban kezdte meg működését. Értesülésünk szerint a mezőgazdasági érdekeltség rendkívül nagy rokonszenvvel fogadja az intézmény tevékenységének megindulását, mert bizik abban, hogy az a feladat, amelyet az intézet célul kitűzött, meg fog valósulni. Ez elsősorban a tanulmányozó és kutató munkára vonatkozik. Úgy értesülünk egyébként, hogy az intézet már is megadta a különféle megbízásokat külföldi szakembereinek az egyes piacokon való tájékozódás érdekében.

* **A Nasici** Jugoszláviában szerzett meg újabb erdőségeket. A vállalat romániai érdekeltségei a *Budai Napló* információja szerint kitünően dolgoznak és a *Nasici* exportüzlete, valamint a magyar üzlete is hatalmas arányokban fejlődik. A gróf *Batthyány*-féle erdőségek megvétele után megszerezte a *Nasici* gróf *Somssich Géza* egyik nagy erdőségét, amelynek igen kiváló tölgyfa állománya van.

* **Az Ofa** a közelmultban nagyjelentőségű tranzakciót bonyolított le. Hosszú és nehéz tárgyalások után az *Ofa* megszerezte a volt *Steimbeiss*-féle boszniai vállalatokból alakult *Sipad Rt.* és a *Mechterschiner*-féle favállalatokból alakult *Varda Faipar Rt.* összes részvényeit, s ezzel Közép-Európa egyik legnagyobb faállományának birtokába jutott.

* **A biztosító társaságok** alaptőkeemeléseinek előkészületeire vonatkozólag egyik elmult számunkban már jelentettük, hogy az aktuális biztosítási kérdések megoldásánál előreláthatólag rövidesen sor kerül a biztosító vállalatok alaptőkéjének felemelésére, természetesen ott, ahol erre szükség mutatkozik. Mint értesülünk, a felügyelő hatóság ezt a problémát állandóan napirenden óhajtja tartani, sőt ennél továbbmenőleg, megkezdődnek az előkészítő munkák az alaptőkeemelési rendelet kibocsájtása tárgyában. Természetesen — ezt ismét hangsúlyozni kívánjuk — az alaptőkeemelés kérdése csak abban az esetben lesz fizikailag kivihető, ha az állam a rendelkezésére álló összes eszközökkel segítségére siet a társaságoknak.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ZLAMÁL
széget ajánlom legjobban

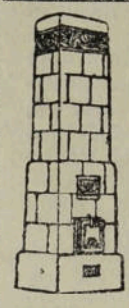
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisstina-körút 151.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-téri Telefon: Aut. 623-89

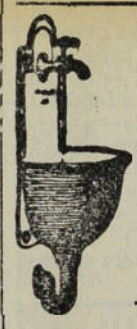
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
Virágkertészet: Szálitegészéven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyaszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Lelkiismeretes kiszolgálással

Thermostóth

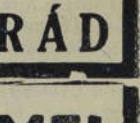

Központi fütések és szellőzte sek, biológiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kőszitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon: 223-91.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ
Telefonh. Aut. 520-93

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
I., Krisztina körút 91 sz. fiókja II., Margit körút 36
újévre és farsangra ajánlja kozismerten elsőrangú készitményeit

Szijgyártó
nyerges és bőröndös

Megbizható régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

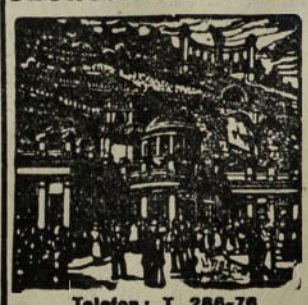
Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ERZSÉBETHID
Telefon: 108-45.
SZÁLLÓ
Budán, I. Kökény-u. 14.

LURIE ÉS TÁRSA
ZEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila-utca 53 -- Igazg. Telefon: Lipót 986—85
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangozenekara
Kivaló konyha és italok — Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is. Lipót 986—84

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telítve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserüsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér
Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában. Budapest, V., Ügynök ucca 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 943. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **5** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 február 24.

Panaszol a magyar föld

Dr. Pávai Vajna Ferenc,
magy. kir. főbányatanácsos-főgeologus

Máskor, ha esténként megesikordult a kulcs szobám ajtajában, s hátam megett hagytam a nappal nyomorúságát, megnyugodtam a kukoricamorzsoló, a koresmában komolykodó parasztok képén, amelyek sokadmagukkal barátságossá tarkítják szobám szürke falait. Az alkonyatba rejtőző tanya, a behúzott vitorlájú szélmalom árnyékában én is megbújtam, a könyvére hajló öreg tudós nyugalma kirekesztette a kapumon a betolakodó gondot és én szinte úgy pihentem el képeim között, mint a kis libapásztorlány azok egyikén.

Ma valahogyan másképen van.

A virágos udvar, a rózsacsokor hamvas színei, párás illata izzanak, izgatnak, a velencei gondola nem ring, hanem szinte száguld, a vihar színe is erősebb a puszta sásos vizén. A Gyilkos-tó csaknem kiömlik a fekete keretből, a Csiki-fenyő sötétebb, mint tegnap. A szilaj pásztorok duhajkodása élesebben cseng a fülembe, a szolgafához kötött paripa türelmetlenebbül nyerít, s kutyáim hűséges szemében keserves panaszt látok. De mintha Nagyasszonyunk mégis jóságosabban közelednék a csonka magyar fa felé, koronája jobban ragyogna s ékes palástja még jobban ígérne menedéket.

Ma nem tudok aludni.

A Gyilkos-tó, a Csiki-fenyő, a Pipacsos-rozs, a Hámori-vízesés, Tabán viskói s a Karcagi csoda mind-mind megelevenednek, mind egyszerre beszélnek, panaszolnak.

Panaszol a föld, a magyar rög!

Erdély göröngyei alól felsír őseim porladó csontja, az alföldi rozstábla mellett mint szárazbetegség terjed, fertőz a szík. A Bükk vízesésének loccsanásában megmaradt hegyeink panasza, Tabán romjaiból a nagy akarás sorvadása, s Karcag gázoskutjából a szárnyaszegés tehetetlen dühe sír, jajong és csikorgatja fogát felém.

Nem-nem, a képeim azok a régiek, — az árva muskátli a deres ablakfán, a faggyal, a jéggel küzdő enmagam vére lázong. Elég a télből, a jégből, a hideg közönyből, az ostoba nemakarásból, az írigy ósdiak, az önző kapzsiak hallgassanak: a magyar föld panaszol!

Az erdélyi rögök alul székely kísértet jár át a trianoni Királyhágón: haza hív! Az egyik még hún, szíj az Isten-ostorából, a másik már tatár kezes a fejedelem hívei közül, a harmadik semmiből másik, új világot teremt. Az Öreg nyakas szelleme gondozatlan sírjához parancsol: erdélyi föld lettem, emlékezz reám! Jöjjetek!

Megyek! — Mennék. — Mivel? Szegény koldus vagyok: rab! Rab és koldus; székely és magyar.

Elvették a kenyerem ízét, a házam melegét, a jókedvem cigánymuzsikáját. A hegyek aranyát más pocsékolja, a völgyek erdője másnak árnyékol, a hegyek pázsitján idegen nyáj kolompja szól. Idebenn sápadt szík terjed a buza helyén, s a koplaló barom tőzege pislog a magyar éjszakában. Lesz-e virradás? — Van-e még arany a magyar koldusarisznyában: Mátra, Bükk, Mecsek, Bakony segíttek-e? Dunántúl s te délibábos magyar rónaság, adtok-e még fegyvert, pénzt, vagyont, hogy apáink sírja ne maradjon jeltelen? — Igen!

Reesk arany-reze, Gánt aluminiumja, Urkut mangánja, Telkibánya régi tárnái, s a többi ismeretlent, Buda, Harkány, Keszthely, Eger, Püspökladány, Hajduszoboszló és Karcagot s a többi nagy névtelent tudjátok-e?

Az érceк, a földgáz, az olaj, a só s a földmeleg hadseregeit mikor mozgósítjuk, nagy arzenáljait mikor állítjuk a Nagyasszony lobogója alá? Mikor terem a kopár szik acélos buzát, mikor világít a magyar éjszakába Jedlik Ányos gépének villáma? Mikor, — mikor?

Ezek a panaszos szemrehányó kérdések zúgnak fel a csendes vároldali utca földjéből, ezeket hallom, ezek nem hagynak aludni, ezek fájnak abban a síró lélekben, amelyiknek a ti szegénységetek nehéz, amelyiket a Ti koldustarisznyátok húz az árva magyar rög felé. Miért bánttok, ne szidjatok! — Haza vágyom!

Van ére a hegyekben több, jobb, mint gondoltátok, energia, tűz a rónaság, a dombok rejtett méhében olcsóbb, jobb, mint reméltétek. Gazdagabbak, hatalmasabbak, boldogabbak lehettek, mint valaha; miért nem hiszitek, miért nem látjátok meg, amit a csonka magyar föld mutat, miért nem halljátok, hogy mit panaszol a magyar róna, a magyar hegyvölgy?

Miért hizlal idegent Bakony-Vértes aluminiumja, Urkut mangánja, miért nem eseng még Recsk aranya, s miért vár, hív hasztalan a többi bánya, miért nem keresünk sót, amikor lehetne, s miért nem indul tíz, húsz fúrógép, ha már rombol a földgáz, forráz a hévvíz, a föld forró vére, miért nem eszmélünk, amikor a földolaj habja buzog fel benne s átható szaga a világgazdaság nagy rugóit: — a petróleumot, benzint, a motort, a nagy jövőt, a levegő urát juttatja eszünkbe. Miért mindegy nektek, ha kétszer, ötször, tízszer annyit ér a magyar földje, miért nem fáj, ha a magyar kéz idegenben kérgesedik, s nem tudja itthon megkeresni a kenyerét?

Gazdag földön, hatalmas nemzetnek mikor örül a magyar rög?

Ma még panaszol! — Fáj neki a közöny, sajogja a rozsdás ósdit, gyűlöli a kerékkötő kapzsit.

Segítsetek!

Budán, 1929. február 23

Kelet és Nyugat aranyhídja szépségében fenséges összekötője Buda, amelyet megértéssel, jószívvel kellene fejleszteni az isteni rendelés szellemében. Ma csak toldozzák-foldozzák, de legtöbbször azt is rosszul, ahelyett, hogy monumentálissá, ünnepélyessé avatnák. Ott áll maga a Vár, a város magja, mely nem félreső emlék, nem rom, hanem élő része ennek a városnak, amelyen uralkodik a természet rendje szerint, de amelynek a lapályon nyüzsgő apró emberkék nem adják meg a fenségnek járó keretet. A középkori város gótikus székesegyházának magas, csillogó, az emlékezés arany madarai által körülrepdesett tornyai olyanok voltak hajdan, mint a világítótorony a messze zúgó tengeren. Még nem látszott a városból semmi, de a vándor már látta a célt, megtalálta az utat, mely idevezetett a hatalmas királyi székhelyre. A Várnak ma is az lenne a hivatása, mint a középkorban: — célt mutatni a keletről, nyugatról ideérkezőnek, a vándornak, aki a történelmet zengő kövek között csodás keretben megtalálja a magyarság lelkét.

Remeg a Viziváros minden útja, minden palotája és viskója, ezek az új papendekli-paloták és azok az ócska viskók, amiket nagyrészt vályogból raktak össze és remeg alattuk a csatorna, amely igazán nem készült 50 métermázsás teherautók és autobuszok számára. Megrepednek a vízcsapok és gázcsapok, beomlanak a csatornák, amikor elrobognak felettük a tömörkerekű autobuszok és a még tömörebbkerekű traktorszerelvények. Isten óvja szép Budánkat attól, hogy nálunk is bekövetkezzenek a gázrobbanások, és levegőbe repüljenek azok az új, modern vékonyfalú bérházak, vagy azok a kétszázesztendős viskók, mert mindannyi gyenge és mégis olyan megremegtetésnek, olyan ingásnak, vagy ahogy *Bozóky* Ádám bátyánk a közgyülésen felpanaszolta, olyan geológikus, vulkanikus, tektorikus rengéseknek vannak kitéve. Erre mondotta azután *Joanovich* Pál, hogy ezek: — ingó ingatlanok. *Bozóky* Ádám pedig azt indítványozta, hogy azokat az utcákat, ahol ilyen járművek közlekednek, a főváros aszfaltburkolattal lássa el.

Különös város

volt mindig Budapest és még sokáig az marad. Volt idő, amikor azt kívánták, hogy a csatornákban hegynek fölfelé folyjon a víz. — volt idő, amikor követelték az építkezést, de nem adták ki az építési engedélyeket, — volt idő, amikor minden szabad területet beépítettek és — volt idő, amikor ezeket a beépített területeket drága pénzen kisajátították, hogy szabad területhez jusson a város. Különleges földrajzi fekvése, tagozódása lehetetlenné tette, hogy valami egységes nagy gondolat alapján fogják meg ezt a várost, ennek a gondolatnak az alapján fejlesszék, rendezzék és szabályozzák. Aki hozzányúlt, mindenki más oldalról, másféle szarvánál fogta meg. Kellene jönnie valakinek, aki merészen, de mély elgondolások után megállapítana egy irányt, megkeresné azt az archimedesi pontot, amelynél fogva ennek a városnak az elakadt szekerét a kátyuból ki tudná emelni. Ha meglesz a vezérirány, könnyű lesz a városfejlődés tervét, módját megállapítani és beállítani azokat az eszközöket, amelyek ezt az irányt szolgálnák. A régi úton, a régi kerékvágásban ez a szekér nem tud célhoz jutni. Kiváló emberek, nagy elgondolások után arra az eredményre jutottak, hogy kizárólag és egyedül ennek az áldott *földnek kincséből* élhet meg ez a város, *olcsó energiák* beállítása mellett. Kinese a — gyógyvíz, olcsó energiája a — forróvíz. Mind a kettőt ingyen adja az anyaföld, csak ember kell a gátra, aki ezt a kettőt együtt ki tudja használni. Egy forrásból erednek. Felére olcsóbbodna az élet és a fennmaradt másik felével föllendíthetnénk az ipart és a kereskedelmet. Pestnek lehet, de Budának nincs más módja, hogy hanyatló polgársága megállhasson az elszegényedés lejtőjén és visszatérjen oda, ahol fénykorában, Mátyás király idejében élt, virult és boldogult.

Strandnak való két hely is van a *Kelenföldön*, amelyek mindegyike megfelelne a maga módja szerint, annak a szociális gondolatnak, hogy a kevésbé vagyonos osztályok megtalálják itt is a maguk strandoló helyét: — a vizet, a homokot és a napsugarat. Az egyik az úgynevezett „feneketlen tó" a Villányi-út és az Átlós-út között. Környezete ligetszerűen kiképezhető, területe nagyobbítható, vize a Gellértfürdő vizével melegíthető. — A másik hely pótolná a lágymányosi pocsolya helyére tervezett strandfürdőt, egy kissé feljebb, a töltésen túl, a Nádorkert helyén, vagy a közvetlen szomszédságában. Ennek a gondolatnak szószólója *Joanovich* Pál ny. államtitkár és lelkes pártolója *Berczel* Jenő dr. alpolgármester, aki a kérdést már tanulmányozta is és — úgy tudjuk — legközelebb előterjesztést is tesz ennek a strandfürdő kérdésnek ily irányú megoldására. A melegvizet az Elektromos Művek kondenzált vize szolgáltatná, mert itt a Dunaparton nem kell a vízzel takarékoskodni és a hűtéshez szükséges hidegvízzel bőven szolgál a Duna. Ezt a strandfürdőt is fel lehet építeni olcsón, azért izlésesen és megadni a módot, hogy a vagyontalan közönség fillérekért használhassa.

Érdekes adatokat

mondott el *Orova* Zsigmond a Helyiérdekű vasút által a MÁV-tól átvett dunaparti körvasút Ujlak és Óbuda mentén történő átépítésével kapcsolatosan tett interpellációjában. Ennek a vasútvonalnak az építésekor a törvényhozás kötelezte a vasút mentén elhelyezett ipartelepeket, hogy két és félmillió forinttal járuljanak hozzá az építéshez, ami azonban soknak bizonyult és a többlet egy nagy részét már akkor az ujpest—óbudai Dunahíd építésére szánta a törvényhozás. Felhívta Orova Zsigmond az e vasút mentén elhuzódó út kiszélesbítésével járó következményekre is a tanács figyelmét. Egyrészt azért, hogy megmentse Buda legszebb épületét, a Fő-téren álló dohányraktár udvarán kétszáz évvel ezelőtt épült gyönyörű, barokkstílű Zichy-kastélyt, mely esetleg a szabályozásnak esheténék áldozatul. Ettől féltette az óbudai régi zsidótemetőt a Laktanya-utcában, ahol nagytudású és tekintélyű zsidó rabbik vannak eltemetve, akiknek sírjait még tengerentúli országokból is látogatják az idegenek és kérte, hogy a zsidóság kegyhelyének fenmaradását és megóvását biztosítsák.

A budai nők szépségéről melegen emlékezik meg az 1790-es években itt járt *Townson Róbert* angol utazó, aki megállapítja, hogy Budán a magasrangú nők általában igen műveltek, jól öltözködnek és a nemesek között sokkal több a szebb és kedvesebb asszony, mint náluk odahaza: Angolhonban... „Kivált arcaik kifejezésteljesebbek; és sokkal több a barna, mint a szőke..." A középosztályt egyenértékűnek veszi, de a köznép sokkal tisztább náluk. — Nehéz volna itt morális nevelést kívánnunk — írja — mikor az még Bécsben is olyan nagyon hátra van. Habozás nélkül mondhatom, hogy a mi polgárleányaink műveltebbek, mint az itteni hölgyek és ezért a szokásos társalgási hang eléggé szegényes. A férfiak legnagyobb részéről sem mondhatunk jobbat, különösen a fiatalemberek nagyon könnyelműek. E könnyelműség azonban mégis tetszik, kivált a második- és harmadrangú nőknek. Mint igen ritka jelenséget említi, hogy a legfőbb körök legszebb és legifjabb asszonyai szövetséget kötöttek egymással, hogy a maguk körében csak feddhetetlen szokásokat tűrjenek meg, becsületességet, szorgalmat és ájtatosságot gyakoroljanak. „... Azt hittem — írja más helyen az angol utazó — mivel Obuda egy régi római város helyén fekszik, sok régiséget fogok itt találni. Bécsben azt mondták, hogy itt külön épületben helyezték el a pannóniai régiségeket. Ez csak ámítás! A régiségek szégyenteljesen heverésznek szétszórtan. A tiszttartó házának tűzfala a legszebb gyűjtemény, mivel a falba néhány igen szép feliratos kő van befalazva. Közelében néhány éve egy meglehetős jókarban lévő izzasztót fedeztek fel, amely tizenkét yard hosszú s tiz yard széles. Óbudán kívül még a nagyszerű római vízvezeték is látható. De ezeken a romokon kívül egyéb romok is vannak keletkezőben: egy selyemgyár romjai. E nagyszerű épületet néhány éve építették, (ma a Szentendrei-út 66. számú ház áll a helyén) de a gyár csak két esztendeig működött és most már nyolc éve szünetel s düledezik. A gyár tétlenségét, valamint a magyar ipar pangását mindenki a béesi udvarnak tulajdonítja, amely Magyarországot gyarmattá akarja tenni."

A fedett uszodáról komoly tanulmányt irt *Komor* János a „Vállalkozók Lapja" legutóbbi számában, amelyben főleg azt fejtegeti, hogy erre nem irt ki a város nyilt pályázatot és igy elesik sok eredeti ötlettől, amit a pályázók esetleg produkáltak volna. Szerinte ezt a fedett uszodát a Nemzeti Stadion körzetében kell felépíteni, amelynek számottevő része volna. Felsorolja a nyilt kérdések egész sorát, amilyenek az új központi vásáresarnok, a kitelepített és egyesített pályaudvarok, a Nemzeti Színház, az állandó kiállítási terület és csarnok, az új városháza csak a legsürgősebben fontos középitkezések és akkor még hol van a szükséges húszezer lakás, a népjóléti intézmények, a pestmegyei közkórház stb. stb. és végül a fedett uszoda.

Az influenzát szolgálja a fogaskerekű vasút is, amelynek utasai panasszal fordultak a Svábhegyi Egyesülethez, mert hogy a szerelvények kocsijai még ilyen kemény téli időben is fűtetlenek. A téli sportot üző síelők és ródlizók átmelegedve, kizzadva szállnak a fogaskerekűre és útközben megfűlnek. A Svábhegyi Egyesületnek kiváló elnöke, dr. *Bódy* Tivadar most arra kérte a Beszkárt igazgatóságát, hogy a Fogaskerekű elektrifikálásával a kocsikat fűtőtestekkel is szereltesse fel.

A Délivasut

dönti el belső Buda fejlődésének sorsát. Annakidején valóságos áldás volt, hogy a Délivasút végállomását Buda szivébe tették a Vérmező mellé, ahol mintegy befejezője volt a Tabánnak és a Krisztinavárosnak. A mélyenfekvő és a Kelenföld felé közlekedő útvonal egyáltalán nem látszott veszélyeztetni Buda fejlődését. Hatvan évvel ezelőtt senki sem hitte, hogy a Délivasút belső budai vonalán túl városrész épüljön, hatalmas bérpalotákkal, villákkal, mulatóhelyekkel. A pestiek is örültek, hogy a Lánchidon és Alaguton túl, közel kapják a Délivasút pályaudvarát és mindenki nagyon meg volt elégedve. Ma azonban a Délivasút mint egy mély szakadék választja el belső Budától a hegyvidéket és úgy a városházán, mint a kereskedelmi minisztériumban föltétlenül foglalkozni kell a Délivasút kérdésével. Két irányzat van kialakulva. Mind a kettő megegyezik abban, hogy így ahogy ma van a Délivasút végállomása, nem maradhat meg. Maga az épület nem méltó a fővároshoz. Az egyik irányzat azt az álláspontot vitatja, hogy maradjon meg a Délivasút végállomása a mai helyén, építsenek oda megfelelő impozáns végállomást, tegyék ezt a dunántúli közlekedés központjává, hidalják át a mélyenfekvő pályatestet négyszer, ötször, ahogy azt az úthálózat megkivánja. Megokolják ezt azzal, hogy ez a pályaudvar volna tulajdonképen Buda fürdőváros pályaudvara, szolgálná Buda idegenforgalmát, szállodák épülnének úgy az érkezési, mint az indulási oldalán, — ami jótékonyan befolyásolná Buda gazdasági életét. — Ezzel szemben áll az az ellentétes álláspont, amely a koromra, füstre, zajra való tekintettel, épen a fürdőváros érdekében nemcsak a Délivasút végállomását, de még a kelenföldi pályaudvart is szeretné levinni Albertfalva határáig, hogy így a Sósfürdőt és a keserűvíz források közül kiépülő fürdőhelyet lehetőleg mentesítsék a vasút okozta kellemetlenségektől. Ennek az irányzatnak legerősebb fegyvere az, hogy a budai hegyvidék csak akkor indulhat természetes és nagyszabású fejlődésnek, ha a délivasúti árok nem választja el Budától s így Pesttől. A Krisztinaváros fejlődésére tényleg döntő befolyással volna, ha a hegyvidék útjai akadálytalanul és simán futnának le a nagykörútig. A Délivasút mentén épült házak lakói panaszolják, hogy ablakot sohasem nyithatnak, de még így

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.

Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

is belepi a lakásokat a korom és zavarja az éjjeli nyugalmat a közlekedő vonatok zaja. — Összejátszik még sok apró körülmény is, mely hol az egyik, hol a másik irányzatot támogatja. Ilyen például Budának élelmiszerrel való ellátása, főleg az idénypiacok ellátása, ilyen továbbá Buda szén- és faellátása, valamint a kényelem kérdése. A másik irányzat azzal érvel, hogy mindezek könnyen elháríthatók nehézségek és kényelmet csak a közvetlen közelben lakóknak nyújt, mert a távolabb lakó kénytelen villamosra szállni, avagy kocsit használni, s akkor már mindegy, hogy 10 vagy 20 percig tart-e az út. Annyi bizonyos, hogy a Délivasút-kérdést a főváros fejlődése szempontjából mielőbb meg kell oldani.

Kenyeret!

Keserves jelszó ez a magyar Kánaánban, ahol elismert igazság volt, hogy ezen a földön soha senki sem halt éhen. A város közgyűlésén az ingyen kenyér és meleg leves kiosztása felett vitáztak, amikor *Becsey* Antal szóvátette a Farkasrét nyomorúságát. Egyetlen szokatlanul kemény tél bebizonyította e külterjes városfejlesztésnek a tarthatatlanságát. A Farkasréten rendkívül nyomorúságos állapotok vannak. Öthatgyermekes családok nem tudnak hozzájutni az ingyenadott kenyérhez és meleg leveshez, mert azokat csak az iskolákban tudja a székesfőváros szétosztani. Ennek a vidéknek nincs iskolája. A legközelebbi iskola a Ferry Oszkár-utcában van, ez pedig oly messze esik oda, hogy ezek a szegény, ruhanélküli gyermekek oda elmenni nem tudnak. Ezzel kapcsolatosan elmondotta néhai Szana Sándornak, a gyermekmenhely igazgatójának egy nagyon érdekes esetét, mely szerint ilyen téli időben fordult hozzá egy szegény asszony, egy bepólyázott, félig meztelen gyermekkel jött hozzá segélyt kérni. Megkérdezte az asszonyt: miért nem jött előbb, mert a gyermek már félig meg van halva. Nem volt orvosnál? — De igen, voltam orvosnál. — No és mit csinált az orvos? — Receptet adott. — És megcsináltatta a receptet? — Megcsináltattam a receptet, eladtam az utolsó párnámat, mert nem volt pénzem. Szana megnézte a receptet, amelyet egy munkásbiztosító pénztári orvos adott, a recept gyermeknek való étvágygerjesztő és gyomorjavító orvosságot rendelt. Ez a szegény asszony az utolsó párnáját is eladta, hogy megmentse és meggyógyítsa a gyermeket és ahelyett, hogy tejet adtak volna a gyermeknek, a jóhiszemű doktor tévedése folytán étvágygerjesztőt kapott.

Szánakozó derültséget keltett *Becsey* Antal beszéde. Ennek a kiváló embernek aranyszivét jellemzi emberbaráti felszólalásának befejező része, amelyben kifejtette, hogy akkor, amikor az *egyke* ellen harcot folytatnak, mégis a legelemibb kötelesség volna gondozásba venni elsősorban azokat az *ötöket, hatokat*, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy kenyérhez jussanak. „— Előttem letérdelt egy ilyen többgyermekes családanya, hogy küldjünk kenyeret gyermekeinek, mert meghalnak éhen. Látnivaló, tehát, hogy vannak fogyatkozások és hibák a nyomorúság elleni akciók lebonyolításánál. És én ilyen körülmények között azt mondom, hogy *nem ötezer pengőt, de számozatlan ötezer pengőt kell adnunk azoknak, akiknek még tejre és kenyérrevalójuk sincsen*, elsősorban és főképen a gyermekeknek és anyáknak. A férfiak ügye más lapra tartozik, de asszonyoknak és gyermekeknek, akik enni kérnek, akár igazolják magukat, akár nem, adni kell. Még pedig minden bürokratikus igazoltatási eljárástól menten, aki rászorul erre a segítségre és tejet és kenyeret kér, annak tejet és kenyeret kell adni." Végül azt indítványozta, hogy a tanács szánjon kétszázezer pengőt a kenyértelenek felsegítésére oly módon, hogy azon naponta egy liter tejjel és harminc deka kenyérrel lássák el az arra rászoruló anyákat és gyermekeket és azt ne csak az iskolákban, hanem a távolfekvő helyek közvetlen közelében fellelhető helyeken osszák szét. A vita érdekességét fokozta, hogy a szegények és árvák egy másik nemesszivű patrónusa az elnöklő dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester a legnagyobb sajnálattal volt kénytelen bejelenteni, hogy az ilyen javaslat a szervezeti szabályba ütközik, de azért az indítványt, mely a közgyűlés egyértelmű helyeslésével találkozott, a tanács tudomásul veszi, mint a közgyűlés kívánságát és ennek értelmében fog is intézkedni. A közgyűlés kénytelen volt a tanács e javaslatát elfogadni, abban a tudatban, hogy Ripka szivében és kezében a szegények ügye jó kézben van.

A vékonypénzű városi ember nem mehet sem külföldre, sem vidékre, hogy nyári szabadságát, kiszakítva a rendes környezetből, tényleg üdülésnek használhassa fel. Munkaereje nem fokozódik, mert a nyaralása talán még rosszabb, mintha idejét munkahelyén töltené. Ezekről is kellene gondoskodni. Az egyik építész most azt a tervet közli, hogy a főváros tanácsa tegye lehetővé a budai erdőkben apró, úgynevezett hétvégi (Week-end) házcsoportok, telepek létesítését. Ez bizonyára egészségesebb nyaralás lenne, mint az egészségtelen parasztházakban, piszkos vidéki penziókban, egészségügyi berendezésekkel ellátatlan nyaralóhelyeken való időtöltés. Az itthon maradó nyaraló gazdaságilag is értékesebb a fővárosnak, mert jövedelmét itt költi el és a telek bérletével még tiszta jövedelmet is hozna a fővárosnak. — Azonban a mai fegyelmezetlen pesti népségtől mi nagyon féltjük a budai erdőket, mert elég csak arra gondolni, hogy tavasszal, nyáron egy-egy órai kirándulás alatt milyen pusztítást végez az erdeinkben, melyek a kirándulók elvonulása után olyanok, mintha száskahad tarolta volna végig. Hátha még két hónapig laknak majd ottan?

Nem felel meg a céljának a *Koronaőr*-utca mai elhelyezésében. Ez volna a Délivasút érkezési oldalához vezető legfőbb útvonal, mely összekötné a Kékgolyó-, a Városmajor-, a Maros-utca, továbbá az Alkotás-utca és az Enyedi-utca felől jövő forgalmat a Mészáros-utcával és tehermentesítené bizonyos teherforgalomtól a Krisztina-körútat. Érezték ennek szükségét a Városházán is és bizonyos kisajátítási folyamat indult meg, mely az 59-es végállomás mellett elvonuló útvonalat tenné meg a Koronaőr-utca folytatásának, mely útvonal azért is bír nagy fontossággal, mert a Szebeni-ház telkén épülő vásáresarnok felső részéhez vezet, ahová az idénypiacot tervezik. Ezt az utcát azonban elállja az a lépcsőzet, mely fölvisz a Délivasút platójára és messze kiugrik az úttestbe. Ezt a lépcsőt át kellene helyezni a felső platót tartó kőfal legészakibb csücskéhez, ahol most a rendezett gátszerű hegyoldal kezdődik, szemben a Délivasút vendéglőjének bejáratával. Itt kényelmesen elhelyezhető és itt nem gátolná a közlekedést.

Levél a szerkesztőhöz. Becses lapja mult számában nagy érdeklődéssel olvastam dr. *Tausz* Béla főorvos úr értékes, tanulságos ismertetését Aqvinkumról és anélkül, hogy annak becsét leszállítani akarnám egy tévedését helyre kell igazítanom. Azt írja dr. *Tausz* úr, hogy a hajógyár szigetén két római fürdő közül az egyiket ő fedezte fel, amiről a hajógyár igazgatójának sem volt tudomása. Az utóbbi állítás lehetséges, azonban a két fürdőt már 1854-ben ismerték, amikor K. u. K. Zentralkomissio végzett ott ásatásokat egy 1849-ben Varsányi régész által talált, Clauidus római császár idejéből való felirat alapján. Az ásatások alkalmával két fürdőnek épülete tűnt fel, amelyeknek egyike nyolcszegletű, másika elipszis alakú csarnokot mutat, mindkettő közepén egy-egy medence mélyedése látható be- és kifolyó csatornával ellátva. Abban az időben a gyársziget, ahogy azt dr. *Tausz* úr is elmondotta, összeköttetésben állott a szárazfölddel, de novum azt talán, amit én közlök, hogy ide díszes park sétányai vezettek. A Flórián-téri ásatáskor, a mai Flórián-mozi alatt és előtt felszínre került légfűtő hypocausis nem a római fürdőhöz tartozott, hanem egy lakóház központi fűtésének alkatrészét képezte. Mindezeket az ügy érdekében tartottam szükségesnek elmondani. Kiváló tisztelettel (aláírás).

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Veszedelemmel fenyegető csőrepedés történt a Gellérthegy-utcában s a víz a föld alatt a Szent János-utca 7-ik számú ház falát rongálta meg és alattomos erővel feltört az egyik lakás padlózatán át és azt teljesen elborította vízzel, úgyhogy a lakók csak nehezen tudtak menekülni. A vízvezeték igazgatósága azonnal intézkedett és még mielőtt nagyobb rombolást okozott volna a föld alól föltörő víztömeg, sikerült elzárni a főcsapot. A javítási munkálatok most folynak.

A sajtó irodalma a Fővárosi Könyvtárban. A Fővárosi Könyvtár az Aktuális Kérdések Irodalma c. kiadványsorozata 46. számában a sajtóügynek a törvényhozás előtt álló tárgyalására tekintettel és ezzel kapcsolatban a sajtóügy iránt megnyilatkozó általános érdeklődést tartva szem előtt, „A sajtó" címmel összefoglalta a könyvtárnak a sajtó irodalmára vonatkozó válogatott anyagát. A mintegy kétszáz művet felölelő könyvanyag mindenkor az érdeklődők rendelkezésére áll.

„Árpád-pihenő" lesz a neve annak a pihenőhelynek és kilátótoronynak, amelyet *Glück* Frigyes kormányfőtanácsos, a Pannónia szálló tulajdonosa fog építtetni a Gugger-hegyen. Áldozatkészségével Budapest közönségének most már második olyan alkotását adja, — írja a „Vendéglő" című szaklap, — amely regényes szépségeivel széles körökben ismertté teszi az ő nevét messze idegenben is. A Városligetben levő Vajda-Hunyad várának hídja újjáépítése is áldozatkészségét hirdeti.

Iskolát csinált a Délivasuthoz fölvezető úttöltésnek a Krisztina-körútra eső rézsűke, amelyet a mult esztendőben parkoztatott a szkfvi kertészeti hivatal, amely hivatalt az iránt kereste meg a Svábhegyi Egyesület, hogy az Istenhegyi-út újonnan kiépülő középszakaszán lévő rézsűket a Délivasút rézsűkéjének mintájára gyepesítse és kis fenyőfákkal ültesse be. Az út kiépítésénél négy sziget alakult ki, melyeket szintén díszeserjékkel kér beültetni az Egyesület, úgymint azt is, hogy az út két oldalán, a járdák mentén fasort létesítsen és betonpadokat állítson. Ezekre a munkálatokra különben is 7000 pengő van fölvéve a város ezévi költségvetésében.

A legszebb sétány belső Budán a Vérmező mellett elvonuló Krisztina-körúti sétány, de nagy hibája, hogy egészen falusi módon kezeli a város, holott csekély költséggel parkozható volna a Vérmező és a sétány között párhuzamosan futó rész, amely most nyaranta csak porfészek és a sárgára aszalt füve olyan nagyon szomorú, nagyon elhanyagolt képet mutat. Az idetóduló gyermeksereg érdekében ennek a sétaútnak az úttest felőli oldalán vagy korlátot, vagy pedig bokros díszt kellene elhelyezni, amely megóvná a gyerekeket attól, hogy játék közben a villamos vasút sínjeire kerüljenek. Ezt a szép sétautat az ilyen elzárás kedvesebbé, biztonságosabbá és intimebbé tenné.

Az igazság

akkor is igazság marad, ha azt valamely művészlélek csak szép álomnak véli. Egy fürdőügyi nagygyülésen 1924-ben *Hegedüs* Ármin építész, ny. főv. műsz. főtanácsos a Gellért-fürdő egyik zseniális építője, azon a címen: „Hogyan lehetne Budapest fürdőváros" előterjesztést tett és azt röpiratban ki is nyomatta. Ebben megrajzolja a jövő álmát 1935-ben és ebben előre megjósolja a Gellért-fürdő és Rudasfürdő egyesítését és sok olyan dolgot, aminek már régen meg kellett volna történnie és ha fürdővárost akarunk teremteni Budából, akkor 1935-ig mindezeket okvetlenül meg is kell alkotni. Rendkívül érdekes kép az, amit a dunaparti sétautról ír és a hűség kedvéért szószerint idézzük: — „Az Erzsébethíd után a budai korzó ősrégi, gyönyörű vadgesztenyesora bontogatja ezrével égfelé törekvő szines gyertyafürtjeit. A fasor elvezet a királyi vár alá, Ybl mester és Hauszmann professzor örökéletű alkotásai elé és tovább a Lánchídig. A magasban őrködik felettünk a szent, mártirkirályné emlékszobra, melyet a nemzet kegyelete annyi viszontagság után, mégis csak megépíthetett. És tovább a parton, a Corvin-tér mögötti területen épült fel a halászbástyához, Mátyás-templomhoz és Szent István királyunk szobrához vezető hatalmas, művészi szoborcsoportozatokkal ékes *Szent István-lépcső*". — Hegedüs Ármin azóta sok monumentális épületet tervezett és épített, fürdőket és bérházakat, többek között a szolnoki új fürdőépületet is, csak épen Budapesten nem épülnek középületek és nem válik valóvá ez az álomkép, amelynek valóságos alapkövei ott vannak letéve a székesfőváros közgyűlésének határozataiban, amiket jobb időkben hoztak, szebblelkű városatyák.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Azzal a nagy hűhóval, amivel a *Corvin-áruház* szegény Budáról is csődíti vevőit, mégis csak megjárta végre egyszer. *Kontárkodáson* érte a fényképészek ipartestülete ezt az áruházat, ahol reklámképen két fotografáló automatát állítottak fel. A VIII. kerületi Elöljáróságnál megindult kihágási eljárás során megállapítást nyert, hogy a Corvin-áruház jogosulatlanul űzi a fényképész-ipart. A rendőri büntető bíró megkeresésére a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara is behatóan foglalkozott a Corvin-áruház fényképreklám ügyével és megállapította egy kiküldött bizottság, hogy erre ennek az áruháznak *semmiféle joga nincsen*. A Kamara ezért nemcsak az iparűzés azonnali megszüntetését, hanem az eddig jogosulatlan ténykedéséért a törvényszerű kihágási bírság megítélését is javasolta. — A magunk részéről még hozzáfűzhetjük, hogy ami a divatjátmult és idényentúli olcsó cikkek reklámáit illeti, ezt a mi budai becsületes kereskedőink is szívesen megteszik az ilyen árúcikkekkel, sőt talán még olcsóbbak is, mint a Corvin.

Az Ördögárkot a Volkmann-utca és a Küküllő-utca között is beboltozzák és a főváros tanácsa még e hét folyamán kiírja a nyilvános versenytárgyalást a két utca közötti mintegy 200 folyóméternyi szakaszának 4 méter belméretű beboltozására. A versenytárgyalást március 18-án tartják meg.

Farsang. Február 9-én a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör farsangi estélyt tartott, melyen a Kisfaludy színház művészgárdája, valamint Philipp Ilonka úrhölgy és Huber Aurél úr előadásaikkal szórakoztatták a feldíszített körhelyiségben egybegyűlt díszes társaságot. A kerületen kívüli előkelőségeket és vendégeket *Andréka* Károly elnök a kör vezetősége élén fogadta és üdvözölte. A kör tagjai és vendégei jó hangulatban hajnalig táncoltak.

Jól fog mulatni, ha ZVERKONAL vesz báli cipőt

Sok a hó a Svábhegyen is, ami kivételesen most komplikációkat okozhat, mert még e hó végén megkezdik a Kakuk-utca, Tündér-út és Költő-utca csatornázását, aminek azonban útját állják az ezeken az utakon heverő hótömegek. Épen ezért kéri a Svábhegyi Egyesület, hogy ezt a havat a Köztisztasági Hivatal sürgősen takaríttassa el, és a munkálatok mielőbb megindulhassanak.

Tejet mindenkitől a
„Sopron-Győr!" TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegye Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel. J. 128-61

Előadó-est. Február 2-án a III. kerületi Demokrata Körben Dr. Wilhelm Jenő megnyitó beszéde után Vándor Kálmán író tartott felolvasást saját műveiből. Az előadást nagy tetszéssel fogadta a körben egybegyült tagok és családtagjaik tömege. Kívüle szerepeltek Steiner István zongoraművész, Varga Magda hegedűművésznő és Balló Elemér szinművész. Az estnek fényes sikere volt.

A Budai Nők körében *Kennedy* Géza dr.-nak a házasságról és erkölcsi eltévelyedésekről tartott rendkívüli érdekes előadásával kapcsolatosan föllépett J. *Viraág* Ilus, a mozdulatművészet kiváló mestere és tanárnője, aki a Tagore, Maeterlinck és Babits néhány költeményének teljes mozdulatokkal kísért előadásával rendkívüli sikert aratott. Az előadóestén részt vett, nagy hatást keltve, *Vass* Klára hangversenyénekesnő.

Rudas-fürdő

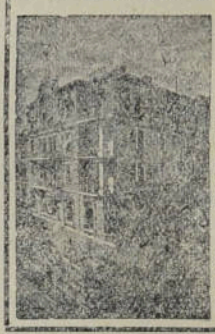
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Siketnémák felvétele. A siketnémák budapesti m. kir. állami intézetének előkészítőjébe és I. osztályába az 1929—30. tanévre felvételik a szülők vagyoni viszonyai szerint 48, 24, esetleg 12 pengő havi eltartási díj ellenében 30 olyan 6—8 éves siketnéma, aki a siketségen kívül egyéb fogyatkozásban nem szenved. A felvétel irtnti kérelmek május hó 15-ig küldendők be: Budapest, VIII., Festetich ucca 3. *A vagyontalan, szegény szülők gyermekei ingyenes helyet kapnak.*

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN I. Krisztina tér 3. sz. Telefon: 530-47

BOHUNICKY BANK RT. (II. Margit körút 87) fizeti Budán **A LEGMAGASABB** betéti kamatot

LOHR IRMA udvari szállító utóda **NAGY IMRE LÁSZLÓ** élővirágkereskedése I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87 Menyasszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak. Telkiismeretes kiszolgálással

SCHUNDA V. JÓZSEF

m. kir. udvari szállító

BUDAPEST

IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám

Telefon: Automata 843-79 sz.

Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság, Színházak, Nagymozik stb. szállítója. Bármely hangszer, alkatrészek, húrok és szakszerű javítás sok kaphatók. Továbbá

pianinók, harmoniumok

ZONGORÁK

eladása, becserélése, bérbeadása, javítása, hangolása és vételei A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mellett is. A lehető legjobba a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövetség kizárólagos szállítója.

ALAPITTATOTT: 1847.

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A

»KISRABLÓ«

SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú

Magyar és Francia Konyha

Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), mindennap friss és szakszerűen készitett valódi Grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-lisz' (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 16.

TELEFON: AUT. 512—26.

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HÍREK

Becsey Antalné teljesítette az *Ipar-Bál*-on a lady patronesse tisztét, az ő lebilincselő modorával.

Szalay József min. tan. a pénteki borgazda társaságban február 15-én tartott borestjén megemlékezett és kegyelettel méltatta Rákosi Jenő nagyságát.

Sümeghi László dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos befejezte a svábhegyi szanatóriumban gyógykezeltetését és átvette irodája vezetését.

Ziegler Géza kormányfőtanácsos, építész, a Budai Társaskör elnöke és városi biz. tag üdülés céljából *Mod* Lajos építésszel Taormioba utazott.

Tury Zoltán dr., a II. kerületi Iparoskör új elnökének és a legutóbb belépett tagok tiszteletére február hó 24-én, vasárnap este 8 órakor ünnepi vacsorát rendez az Iparoskör.

Kontra Aladár országy. képviselőnek Bálint Imre hírlapíró ellen indított sajtóperében 2000 pengő erkölcsi kártérítést ítélt meg a büntetőtörvényszék.

Wirter László dr., v. nemzetgyűlési képviselő, a Beszkrt ügyésze, kétheti betegségéből szerencsésen felgyógyult.

Massány Ernő dr., az ismertnevű meteorológus és a Hollós Mátyás Társaság alelnöke Nápolyban tölt néhány hetet leányával Horváth Zoltánnéval.

Tausz Béla dr. főorvos, a Hollós Mátyás Társaság tagja és az Idegenforgalmi Szövetség igazgató-alelnöke az Idegenforgalmi Tanács megbízásából Rómába utazott, az ott ülésező Nemzetközi Idegenforgalmi Tanács ülésére.

Farkas Elek építész, a II. kerületi Iparoskör volt ügyvezető elnöke, az Építőmesterek Egyesületének ügyvezető igazgatója érdekes cikkben fejtegeti az egyesület „Munkaadó" című hivatalos lapjában az építőmestereket rendkívül terhelő körülményt, melyet a Társadalombiztosító Intézetnek felhívása idézett elő, melyben követeli 1929. évre fizetendő baleseti előlegek befizetését.

Guth Ferenc dr. a II. ker. új elöljárója átvette az elöljáróság vezetését.

Hubert Vilmos fémnagykereskedőt választotta be a budaiak közül az Egységes Községi Polgári Párt abba a háromtagú bizottságba, amelyet a kereskedelmi és ipari érdekek megvitatására küldött ki és mely már e héten megkezdte munkáját. Ez a bizottság memorandumot terjeszt a kormány elé az iparosok és kereskedők sérelmeinek mielőbbi orvoslása érdekében.

Oszoly Kálmán, a Budai Társaskör közszeretetben álló háznagya, február hó 28-án este 7 órakor a társaskör nagytermében előadást tart „Budai utcarendezések és szabályozások, víz- és gázvezeték, közvilágítás, közlekedés, közoktatás, szociálpolitikai kérdésekről."

Thoma József Zeneakadémiai tanár hirtelen megbetegedett és így nem vehetett részt február hó 18-án a Budai Nők Köre előadó estjén.

Morbitzer Dezső szkfv. kertészeti aligazgató tanulmányútján megjárta Velencét, Bolognát, Firenzét, Milánót, Genuát és néhány napot Nizzában tölt feleségével együtt.

Kejzlár Gyula dr. ügyvéd, ny. kir. törvényszéki bíró, Budáról áthelyezett irodáját V., Lipót-körút 23. sz. alatt nyitotta meg. Telefón: Aut. 105—74.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Purébl Győző dr. tanácsnok egyetemi tanár előterjesztésére az idén a következő iskolák létesülnek Budán: a Lenke-úton iskola és óvoda és a Római fürdő mellett iskola. Ha marad a költségből, akkor ebből a Farkasréten még egy iskola létesül.

WINKLER ANTAL
„HÁROMVERÉB"
vendéglője (a „régi Pilseni")
II., FŐ UCCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
ZONGORÁVAL!
Reggel 5 órától nagyszerű korhelyleves.
ZÓNAREGGELI

A Hollós Mátyás Társaság

február 25-én, hétfőn este 8 órakor a Császár-fürdő vendéglő „Hollós Mátyás" termében rendezi heti társasvacsoráját, melyhez ezúton hívja meg a tagokat, kérve a megjelenésüket, mert ez alkalommal határoz a március folyamán rendezendő előadások ügyében. — Családtagok is résztvesznek a társasvacsorán.

Választott a közgyűlés. A főváros törvényhatósági bizottsága tegnap töltötte be *Berczel* Jenő alpolgármester megüresedett tanácsnoki állását. Egyhangú választással *Lamotte* Károly tanácsnok-főjegyzőt választották meg. Műszaki tanácsnokká *Csármán* Ferenc helyettes-tanácsnokot, főügyészhelyettessé *Várady* Jenő tisztiügyészt, tisztiorvossá *Kravits* Károlyt, kőbányai plébánossá *Károlyi* Károlyt választották. A megüresedett tanácsnokfőjegyzői állásra *Gallina* Frigyes főjegyző a legkomolyabb jelölt.

Badál Ede

a nyugalomba vonult elöljárónak nagy és meleg ünneplésben volt része a budai polgárság, főleg a Vár és a Krisztina polgársága részéről. Másfél évtized nagy idő. Iskolás fiúk, akik Badál hivatalos emberbaráti működését élvezték, ma meglett férfiak, akik hálájukat jöttek leróni, — az öregek elismeréssel adózni. Az ünneplő közönség megtöltötte a Zöldfa-vendéglő egyik új, nagy termét, ahol megjelentek az I. kerület notabilitásai közül számosan, hogy tanuságot tegyenek Badál Ede puritán működése, emberszeretete és hazafias érzelmei mellett.

Az I. kerületi elöljáróság tisztviselői *Holtzspach* Ödönnel az élükön, *Gellért* István dr. tanácsi fogalmazó rendezése mellett tervezték ki azt az ünnepi vacsorát, ahol a pecsenye után *Holtzspach* Ödön, a kerület h. elöljárója üdvözölte meleg, válogatott szavakkal a megjelent bizottsági tagokat, társhivatalokat és a polgárságot, amelynek kívánságára ezt az estét rendezték. A finom tónusú, Badál nagy érdemeit méltató beszéd után zajosan ünnepelték a búcsúzó elöljárót, — akit azután *Lampel* Vilmos ny. min. tanácsos és v. biz. tag köszöntötte fel a várbeliek részéről, főleg az emberbaráti munkásságát méltatva. Utána *Szigeti* János felsőházi tag, az I. kerület régi vezérembere, a Krisztinaváros és a Tabán nevében üdvözölte Badált és megállapította, hogy az ünnepelt a legpéldásabb tisztviselő volt, aki nemcsak aktákkal, de a szívével is dolgozott, kiérdemelve polgártársai legteljesebb szeretetét és tiszteletét. Aki mintaszerűen oldotta meg a háború alatt az itthon sinylődő családok gondozását. Ünnepelte őt az iskolaszék nevében és ünnepelte mint poétát. Zajos éljenzés kísérte a befejező szavakat. Nagy csend fogadta *Becsey* Antal köszöntőjét, aki az ő lelkes modorával, csillogó szókincsével, beszédművészetével a Kelenföld részéről üdvözölte Badált és külön méltatta érdemeit a kelenföldi népgondozó bizottság létesítése és áldásos működése körül. Megismerte benne az embert, a hazafit, a jóbarátot, aki mindig megőriztę a magyar, becsületes köztisztviselő nimbuszát. A forró beszéd újból lelkes ovációt váltott ki, mely után *Kossalka* János városi biz. tag kiemelte üdvözlő beszédében, hogy Badál mindig ott volt a közérdek mezején és boldog érzéssel tekint vissza a mult jól teljesített munkájára. Azután köszöntötték őt: *Jajczay* János a kerületi választmány, *Csapó* Ferenc dr. ny. rendőrkapitány a hegyvidéki sasok nevében, mint új telepest a hegyvidéken, *Kollár* Gábor az I. kerületi Iparoskör és *Horváth* István a keresztény szocialisták részéről.

Nagy hatást tett *Kapcza* Imre gázgyári osztály-igazgató köszöntője, aki mint a Hollós Mátyás Társaság tagja, kedves tagtársát, mint volt elöljárósági tisztviselő magasabb tisztviselő társát és a Badál által a háború első éveiben megindított karitativ munka egyik munkatársa üdvözölte az ünnepeltet. Kifejtette, hogy ha Badál Ede a hatalmasok kegyét kereste volna, most sok ordóval vonulna nyugalomba, de mert a szegény embereknek viselte gondját, csak azok meleg szeretete, hálája és tisztelete kíséri. A poétikusan szép felköszöntő után dr. *Angyal* Kálmán apátplébános üdvözölte Badált az I. kerület összes egyházi férfiai részéről azzal a szép mondással, hogy minden ember annyit ér, amennyi jót tesz.

Az ováció csillapultával *Badál* Ede köszönte meg, hogy alkalmat adtak neki arra, hogy a nagy nyilvánosság előtt búcsúzhasson a polgárságtól és barátaitól. Köszönetet mondott mindenkinek, aki eljött, — és azért is, hogy ilyen ünnepélyes pillanatokban volt része: Ő se tekinti ezt búcsúzásnak, hanem baráti kézfogásnak. Külön-külön kitért minden felköszöntőre hálás szóval és azzal fejezte be, hogy közéleti szereplésére még nem tett pontot.

Éjfélfelé járt már ekkor az idő és az áldomást ülők még egyszer melegen, lelkesen éltették a kerület volt gondozóját, a szegények istápolóját: — Badál Edét.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A Svábhegyi Egyesület, amelynek gondos elnöksége a legapróbb részletekig gondját viseli a Svábhegynek, több beadvánnyal fordult a székesfőváros Tanácsához. Többek között kéri az *Ordas-út* kiépítését, amely azért fontos, mert a Svábhegy összes sporttelepeihez: golf-, lovarda- és teniszpályákhoz vezet, amelyet számos külföldi vesz igénybe, s így kívánatos volna, hogy azt még ezidén a város kiépítse. Kéri továbbá, hogy a *Nógrádi*-utat sürgősen csatornáztassa a város, mert az Ora-útról hömpölygő vízáradat, záporok, esők és hóolvadáskor elönti a Nógrádi-utat és már két ízben teljesen tönkre is tette. Azonkívül kéri még, hogy a Svábhegyen felállított *korlátokat mielőbb mázoltassák*, mert a festék azokról már lekopott. Végül azt kéri a Tanácstól, hogy a fogaskerekű vasút villamos üzembehelyezése révén megnövekedett forgalom lebonyolíthatása érdekében a Léderer-telepi, valamint az Orgonás megállóhoz vezető *gyalogutak létesítését* rendelje el.

Borestét rendeznek február hó 28-án a *Budai Társaskörben:* Kádár Gusztáv, Marik Ernő, Oszoly Kálmán és Thoma József borgazdák.

A mélyfurások,

amelyek a háború előtt látványos különlegességszámba mentek, ma már a világ kenyérkérdésévé váltak. Hála a sors különös kegyének, ezen a téren Magyarország vezet. Igaz, hogy kiváló mélyfúróinkat széthordták a világban és egyelőre csak *Pávai Vajna* Ferenc főbányatanácsos végez hivatalosan mélyfúrásokat: Hajduszoboszlón, Karcagon, Szegeden és Szolnokon. Szolnok város tanácsa felkérte

Becsey Antal

mérnök kormányfőtanácsost, hogy tegyen javaslatot az ottani fúrásból eredő thermális víz és vele együtt feltörő földgáz legcélszerűbb kihasználására. *Becsey* Antal a szolnoki Mérnök- és Építészegylet meghívására e hó 17-én előadást tartott e kérdésről a szolnoki városháza nagytermében, amelyen a vármegye és a város szine-java megjelent. Előadásában ismertette úgy a hévvizeknek, mint a földgáz és egyéb hydrogének keletkezését, a földtani alakulásokat, ismertette azok felkutatására szolgáló geológiai és geofizikai módszereket, amelyek mindegyike magyar zseni felfedezése. Nagy elismeréssel volt *Pávai Vajna* Ferenc tanulmányai és az azok alapján elért eredmények iránt, amelyek nagy értéket képviselnek Magyarországon. Ami a szolnoki hévvizet és földgázt illeti, azt a megoldást tartja a legmegfelelőbbnek, amely aránylag a legkisebb beruházás árán a legnagyobb kihasználási lehetőséget biztosítja. A fűtés és a fürdés céljain kívül a fennmaradó mennyiségekre vonatkozólag vannak olyan értékesítési lehetőségek, amelyek tiszta haszna bőségesen törleszti a mély kút előállításának költségeit: új intézmények, mint a sportuszoda, reumás kórház, ásványvízüzem, amelyek szintén számításba veendők. — Az előadást, mely a jelenvolt előkelő közönség körében nagy tetszést aratott, nemcsak Szolnoknak mondotta el *Becsey* Antal, hanem Budapestnek is, ahol az első mélyfúrásra megtalálták annakidején Európa legforróbb gyógyvizét.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

A Toldi-reál sí-élete. Ezek a fiúk vezetnek. Kandersteyben megvédték a tavaly hazahozott serleget. Kiváló eredményeket értek el: De Pottere, Zelkó József, — itthon pedig Gerő Zoltán, a síkapitány, Bálint Z., Gerő Pál és Lovász E. A Budai Torna Egylet sí-versenyein oly győzelem-sorozatot mutattak be, a minőt középiskola még el nem ért. A Kisok sí-bajnokságon valamennyi első hely Toldi-realistáé. A futóversenyeken az első 6 hely — Toldi. A fiatalabb fiúk is szép eredményeket értek el, szép jövővel biztatnak. A cserkész sí-versenyeken is elől járnak a derék Toldi-fiúk. Vasárnaponként mintegy száz Toldi-realista indul síelni és 50 tanuló kapott sít a sí-osztálytól. Versenyeiket a budai hegyekben sokszor nézi és ellenőrzi Marczinko Ferenc dr. igazgató és a kandersteyi szereplésről febr. 1-én számolt be Szabó Zoltán testn. tanár nagyszámú közönség előtt. Gróf Festetich Pál cserkész főparancsnok a Toldi 11-es Bocskai cserkészcsapatnak ítélte meg az örökös vándordíjat a „Keresztre feszített Magyarország"-ot.

Helyiségavató ünnepet ült a „Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör" február hó 10-én, vasárnap d. u. 5 órakor az I. ker. Diana-úti elemi iskola tornatermében, a Székesfővárosi Iskolánkívüli Népművelési Bizottság támogatásával, valamint a Svábhegyi Levente-egyesület, a kör dalárdájának és műkedvelő szakosztályának közreműködésével. A Svábhegy polgársága — mintegy ötszázan — zsúfolásig megtöltötte az iskola újonnan átalakított tornatermét és mindenkit kellemesen lepett meg a tornateremnek igen ízléses, célszerű és a közönség minden igényét és kényelmét kielégítő berendezése. A műsort a Himnusz nyitotta meg, melyet a svábhegyi leventék fúvószenekara adott elő meglepően szép és preciz betanulással. Utána *Steiner* Anna nagyon kedvesen mondotta el *Bódi* Flórián szőv. tanítónak ez alkalomra ügyesen megírt és intim helyi vonatkozásokkal átszőtt színpadavató „Prológ"-ját. Ugy a prológ, mint az előadás igen tetszett. A kör elnöke, *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, szék. főv. törvényhat. biz. tag mélyen szántó gondolatokkal telített ünnepi beszédet mondott, amelyben elismeréssel adózott Klebelsberg Kunó gróf közoktatásügyi miniszternek, a székesfőváros Tanácsának és *Purébl* Győző tanácsnoknak, azért az áldozatkészségért, amellyel a székesfőváros közoktatásügyét nagy anyagi áldozatokkal támogatja, fejleszti és fokozza és a Svábhegy köszönetét tolmácsolta. A beszédet nagy tetszéssel fogadta a közönség. Az iskolánkívüli népművelés fontosságát *Sándor* Károly iskolaigazgató ismertette közvetlen és meggyőző előadásban. Nagy tetszést aratott a kör dalárdája a szépen előadott énekszámokkal. Külön dicséretet aratott a svábhegyi levente-egyesület fiatal fúvószenekara. Ugy a dalárdát, mint a zenekart a svábhegyiek agilis igazgatója, *Sándor* Károly dirigálta és itt is nagy sikert aratott. A Műkedvelő Szakosztály tagjai a „Kis kadét" operettet adták elő nagy sikerrel. A szereplőket: Szalay Károlyt, Szalontay Jolánt, Reichardt Sándort és ifj. Krebesz Józsefet sokszor tapsokkal jutalmazta a hálás közönség. A zongorakíséretet Keglevics Tibor látta el ügyesen. Reichardt Sándor és Szalontay Valéria szépen előadott szavalatukkal, Tatai József pedig énekszámokkal gyönyörködtette a közönséget. Sok taps volt a jutalmuk. Az ünnepély élvezetes műsorának összeállításában és rendezésében sokat fáradt Bódi Flórián szőv. tanító elnök és Szalay Károly a műkedvelők rendezője és betanítója.

CIPŐT ZVERKÓNÁL VESZŰNK és rendelünk ZVERKÓ-nál valódi gyik-, és kigyócipők P 3€

Gyász. Súlyos csapás érte *Viesner* Lajos gyógyszerészt, akinek neje, nagy és kisselmeei rudolffalvi *Tholt* Malvin 54 éves korában hosszas szenvedés után e hó 19-én elhúnyt. Nagy gyászoló közönség kíséretében temették e hó 21-én a farkasréti temetőben. Elhunytát férjén és három gyermekén kívüli gyászolják a Dusemasin, Clauzer, Frischfeld, Zsoldos és Gehring családok, mint legközelebbi rokonok és a család széleskörű tisztelői és barátai.

Koffler Adolf dr. II. kerületi orvos, a Budai Orvosok Egyesületének elnöke, e hó 22-én reggel hirtelen elhúnyt. Általános részvétet keltett a szomorú hír a Vizivárosban, ahol működését kifejtette, számtalan barátot és tisztelőt szerezve.

Frimel János, a városmajori elemi iskola főigazgatója, aki 20 év óta vezeti ezt az iskolát mintaszerűen, e hó 18-án váratlanul elhúnyt. 20-án d. u. temették nagy részvéttel és sírjánál búcsúztatta őt helyettese, *Zeőke* Gergely a tantestület, rónaszéki *Trux* Hugó min. tan. a szülők, és *Vértes* Elemér az Iparosifjak Kultúregylete részéről.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágositást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

LURIE ÉS TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

ÜVEG
és Porcellán
díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7., BUDAN.

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I, PÁLYA-U. 7

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre.
Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-térl. Telefon: Aut. 623-89

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megtekintés régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készitményeit
I, Krisztina körút 91 fiókja II, Margit körút 36

Schermann tanár grafologiai elemzései
lázba hozták az országot
Tudományos vonatkozásai kétségtelenek. Ebből kiindulva súlyos áldozatok árán sikerült az egyetlen magyar pszichografologust kizárólagosan lekötnünk, aki megállapitja bárki irásában rejlő képességeket és
tanácsot ad az élet nehéz problémáiban.
A mester egy kimerítő elemzésért illetve tanácsadásért 40 pengő honoráriumot számit. Lapunk
előfizetői teljesen díjtalanul
kapnak tanácsot és analizist akképpen, hogy aki negyedévre előfizet (6.— pengőt) egy díjtalan, aki félévre előfizet (11.— pengőt) két díjtalan íráselemzést kap és kapja még havonta háromszor az egyetlen magyar háziasszony lapot Szerkényi Anna Elment az asszony című legújabb regényével. Küldje be tehát — akár bélyegekben is — cimünkre az előfizetési díjat, csatolva hozzá legalább öt tentával irott sort, életkor, nem és jelige megjelölésével. Meg fogja találni a lap legközelebbi számában irásának analizisét és a Mestertől az irásában rejlő képességekből meritett tanácsot fog kapni.
„HÁZTARTÁS" Magyar Asszonyok Közlönye
szerkesztősége, Budapest, IV. kerület, Városház ucca 16

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Mi van alattunk?

— Buda földtani története —

Az alsó oligocén-tenger lerakódásaival kitöltötte az egyes rögök közét és peremeit, ezek a „hárshegyi homokkő", a „budai márga" és „kiscelli agyag."

A **hárshegyi homokkő** nevét a budai Hárshegytől vette. A hárshegyi erdőben itt-ott kibukkanó sziklákat közelebbről megvizsgálva látjuk, hogy azok kvareszemeket tartalmazó homokkőből állanak. Kicsi, meg nagy kvareszemek (többnyire mogyoró és dió nagyságig, de ökölnyiek is találhatók benne. A tenger hullámverése erősen pusztította a triász és eocén sziklás partot és lefűrészelte a hegység egy részét. A lefűrészelt plateaura lerakta a homokot. Ez a későbbi geológiai korokban összetöredezett plateau ma 300—480 méter tengerszint feletti magasságban van. A Svábhegy, Jánoshegy, a csobánkai Nagykevély stb. általában ama 500 méternél magasab hegyekre már nem tudta ez az alsó-oligocén tenger rárakni homokját. A homokkő építéshez alkalmas, Budapest építkezéseinél gyakran találkozunk vele, tömérdek lépcsőt és falszegélykövet faragnak belőle. A déli vasút kiklopsz falazata is hárshegyi homokkőből készült, melyet számos kőbányában fejtenek.

A **budai márga** foglalja el a budai hegység déli részén a homokkő helyét. A budai márga ugyanabból az alsó-oligocén tengerből rakódott le, mint a hárshegyi homokkő, de úgy látszik a tengeráramlástól védett, csendesebb vizű öblökben. A „budai márga" az első kőzetek egyike volt, melyekkel a legrégibb magyar geológusok foglalkoztak. Ez annan van, mert körülveszi a Svábhegyet, a Sashegyet, a Gellérthegyet. Amikor a Várhegy alatt az alagutat vájták, ki sem kerültek a buda i márgából, az egész alagút a budai márgába van vésve. A márgában megtalálták ugyanazokat a kagylókat és csigákat, mint a hárshegyi homokkőben. De azonkívül Hantken Miksa megtalálta benne tömérdek apró állatka maradványát, úgynevezett foraminiferákat. A hárshegyi homokkőben nem találunk foraminiferákat, mert ezek csak a nyugodtvizű öblöket szeretik. Néhanapján egy-egy rövid ideig tartó tengeráramlat elsodródott a budai márga csendes öbleibe is, s hozott magával mutatóba a hárshegyi kvarcos homokból, ezért a budai márgában is találunk itt-ott vékony kis homokkő-betelepüléseket. Ha a hárshegyi homokkő afragott építőkőnek alkalmas, akkor a budai márga cementgyártásra.

A **kiscelli agyag** a budai márgán fekvő agyag, amelyet az óbudai Kis-Czell nevű régi kolostorról neveztek el a geológusok. Ez a kolostor egy tágas terraszon épült, amely terrasz a budai márgát fedő agyagból van. A kiscelli agyag a Vártól északra, a Rózsadomb alatt és Óbuda nyugati részén nagyobb vastagságban fordul elő. Ha a székesfőváros térképén felkeressük a budai téglavetőket, megtaláljuk a kiscelli-agyag elterjedésének határait is. Ahol most a budai jégpálya van, ott valamikor téglavető volt. Ez is a „kiscelli-agyar" terület. A fogaskerekűn túl hatalmas téglagyár dolgozta fel a kiscelli-agyagot, éppen úgy Óbudán is. A kelenföldi régi tégla gyár is kiscelli-agyagban dolgozott. A székesfőváros téglaipara tehát jó részben a kiscelli-agyaghoz van kötve.

A budai hegységet ezentúl már csak körülmossa a tenger, de belsejébe behatolni többé már nem tud. Budafok, Törökbálint, Érd községek területén a pectunculus-homok fölött kavics és kavicsokból összetapadt konglomerátum-rétegeket találunk. Ezeket tehát már folyóvizek görgették a tengerbe. A kavicsok között osztriga, pectenkagylók, cerithiumcsigák, *cápafogak* találhatók, tehát olyan tengerpartközeli fauna, mely ott szokott előfordulni, ahol édesvíz keveredik a tengervízzel. A pesti oldalon a felszínen nem lépnek ki a kavicsok, de amikor a nagykörúti főcsatornát építették, kitűnt, hogy nem nagy mélységben meg van az a város alatt is. A kavicsokban víz szüremkezik, s a régi időkben, mikor még nem volt vízvezetékünk, sok kút e kavicsokból nyerte vízét. A kőbányai serfőzők és téglagyárak ma is ezekből a rétegekből szivattyúzzák a vizet. A kavicsok korát megállapították a geológusok, e szerint azok alsó-mediterrán korban rakódtak le. A kavics fölött durva, zöldesszürke homok, majd finomabb, sárgás homok következik.

ZVERKÓ CIPŐK ARANYÉREMMEL KITÜNTETVE II, Corvin tér 6

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **A TÉBE** március 8-án tartja rendes évi közgyűlését, amelynek keretében igen érdekes felszólalások és beszámolók fognak elhangzani. Az elmult esztendőben a TÉBE nagy szolgálatokat tett a gazdasági életnek és nagyban hozzájárult a hitelélet megerősödéséhez. Az idei közgyűlésen fogják egyébként ünnepelni a TÉBE 10 éves fennállását is.

* **A Vásárpénztár** alaptőkéjét előreláthatlag fel fogják emelni. Ezenkívül újraválasztják a vezetőséget és minden párt megegyezett abban, hogy Ereky Károly legyen az elnök és Csupor József a vezérigazgató.

* **A Magyar Általános Kőszénbánya** április első napjaiban tartja mérlegmegállapító ülését. Addig az időpontig elkészülnek a konszernhez tartozó kisebb vállalatok mérlegei és csak azután fognak határozni a dividenda tekintetében.

* **A Salgó** rendes közgyűlése alkalmával minden valószínűség szerint javaslatot fognak tenni a 30 P névértékű részvények összevonására. Előreláthatólag 5 részvényből csinálnak egy újat, vagyis 150 pengő névértékű lesz a Salgó új részvénye. A részvényösszevonás esetén csak 180.000 darab részvényből fog állni a Salgó alaptőkéje. A Salgó osztaléka előreláthatólag ugyanannyi lesz, mint tavaly.

* **A Pesti Hazai** legutóbbi tőkeemelése — mint beavatott forrásból értesülünk — kitünő eredménnyel zajlott le. A tőkeemelés biztosítására alakult szindikátusnak a vártnál sokkal kevesebb darabot kell átvennie. Tudvalevően 40.000 darab új részvényt bocsátott ki a Pesti Hazai és a pénzpiac körében mint igen nagy eredményt és sikert könyvelik el azt a körülményt, hogy alig 2—8000 darab részvényt kell majd átvenni a szindikátusnak.

* **A Fabank** értesülésünk szerint néhány nap mulva megtartja szokásos igazgatósági ülését, amelyben előterjeszti az intézet zárolt számadását. Komoly pénzügyi körökben arról beszélnek, hogy a *Fabank* az előző évi 1.60 pengővel szemben részvényenként az idén 1.80 pengő dividendát fog juttatni a részvényeseinek.

* **A villamossági tröszt** a Budai Napló információja szerint március hó elején tartja rendes évi közgyűlését, amelyen előreláthatólag 2 P osztalékot fog fizetni. Ezenkívül a jelek szerint javaslat kerül az igazgatóság elé, amely tőkeemelésre vonatkozik. Az a terv, hogy minden 2 régi részvényre 1 új részvényt adnak, tehát a jelenlegi 840.000 darab alapján, 420.000 darab új, 25 pengő névértékű részvényt fognak kibocsátani. Az összes részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel és az átvételre nem kerülő részvények elhelyezése a Hitelbank által biztosítva lesz. A tőkeemelés után a részvényeket összevonják, még pedig olyan módon, hogy minden 5 darab 25 P névértékű részvényből egy új, 125 P névértékűt alkotnak. Ezáltal a tőkeemelés révén, 1.260.000 darabra felszaporodott alaptőke az összevonás után csak 252.000 darab 125 pengő névértékű részvényből fog állni.

* **A Magyar Általános Hitelbank** közgyűlése jóváhagyta a 7.446.928 P 64 f. nyereséget feltüntető mérleget. Elhatározta, hogy a nyereségből 4,554.000 P osztalék fizetésére 1000 P a tartalék alapokra, 300.000 P a vállalati nyugdíj pénztárra 300.000 P. a nyugdíjazottak nyugdíj alapjára, 824.000 P tisztviselői jutalékokra és 127.741 P jóléti alapokra fordíttassék. Részvények 3. sz. szelvénye 5 P 50 f-rel kerül beváltásra. A felügyelő bizottságot Jeszenszky Pállal egészítették ki.

* **Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár rt.** igazgatósága megállapította e hó 28-iki közgyülése elé terjesztendő 1928. évi mérlegét. E csonka év eredménye 29.992.72 P nyereséggel zárul, amelyet teljes egészében a tartalékalapra fordítanak. A mérleg főösszege 90.7 millió P, amelyből a takarékkönyvre és folyószámlára elhelyezett betétek összege 81.5 millió P volt. Ha ebből a Székesfőváros Tanácsa által elhelyezett 54 millió P-t levonjuk, úgy az egyéb betétekre 27.5 millió esik, ami hű képét mutatja a községi takarékpénztárral szemben már működésének első néhány hónapjában is megnyilvánuló bizalomnak. Hitelezők címén a mérlegben szereplő 4.6 millió P tovább adott, egészen rövid lejáratú volt. Készpénz, giro követelések és bankári követelések címén a mérlegben 31 millió P szerepel. A váltótárca az év végén 22.2 millió P; értékpapírlombard kölcsönök 6.7 millió P. Feladatkörének megfelelően a Székesfőváros különböző intézményeinek összesen 17 millió P hitelt nyujtott. A jelzálogilag biztosított kölcsönök állománya 6 millió P, a záloglevél üzlet felvételére a tárgyalások folyamatban vannak. A mérlegszámla 1928 december 31-én igy alakult: Vagyon: Készpénz- és giroköveteléses 3,354.523.01 P, bankári követelések 28,080.990.42 P, leszámitolt váltók 22,231.316.73 P, értékpapírokra folyósított előlegek 6 millió 785.136.23 P, jelzálogilag biztosított kölcsönök 6,231.941.02 P, Budapest Székesfőváros intézményeinek nyujtott hitele 17,146.754 P, közhatóságokkal szemben fennálló követelések engedményezése alapján nyujtott hitelek 1,676.793.13 P, egyéb födözött hitelek és folyószámla adósok 2,247.331.27 P, értékpapírok 307.524.02 P, korona-névértékű záloglevél kölcsönök 255.06 P, korona-névértékű záloglevelek biztosítéki alapjának értékei 1664 P, intézeti házak és telkek 2,538.000 P, intézeti tisztviselők és altisztek régi nyugdíjalapjának értékei 77.536.92 P. Összesen 90,679.765.81 P. — Teher: Alaptőke 3,600.000 P, nyugdíjtartalék 630.000 P, betétek 81,544.153.22 P, hitelezők 4.657.362 P, kisorsolt korona-névértékű záloglevelek és be nem váltott korona-névértékű záloglevélszevények 12.560.89 P, fel nem vett osztalékok 4.229.41 P, intézeti tisztviselők és altisztek régi nyugdíjalapja 77.536.92 P, átmeneti tételek 123.930.65 P. Nyereség egyenleg 29.992.72 P. Összesen 90 millió 679.265.81 P. — A veszteség- és nyereség-számla: Veszteség: Személyzeti kiadások 867.747.45 P, dologi kiadások 620.071.55 P, nyereség-egyenleg 29.992.72 P. Összesen 1.517.811.72 P. Nyereség: Tiszta kamatjövedelem 1,066.686.14 P, jutalék-, ingatlan- és egyéb jövedelmek 451.125.58 P. Összesen 1,517.811.72 pengő.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.) —

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takarékiapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ZVERKÓ SZÁLLITJA a legjobb, legolcsóbb jótékonycélú GYERMEKCIPŐT asztaltársaságoknak

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23.
Telefon: Aut. 529-70.
Tájkertészet: Vállalja diszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
Virágkertészet: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

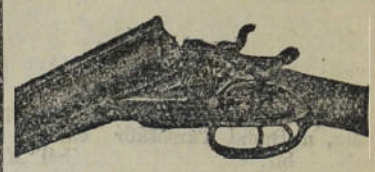

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

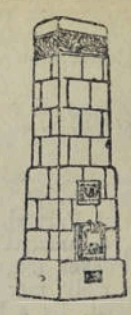
Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon: 223-93.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

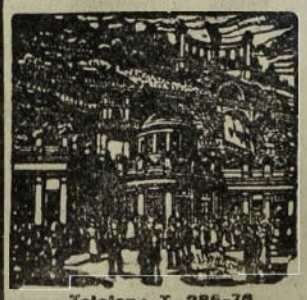

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-ter 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
Budán, I. Attila ucca 53 Igazg. Telefon: Automata 528-84
Minden este és a délutáni teákon
Budapest elismerten legjobb
jazz- és tangózenekara
Kiváló konyha és italok Mérsékelt árak
Asztalrendelés telefonon is Automata 528—84

CSÁSZÁR-FÜRDŐ
Előkelő éttermek. Kitünő konyha.
Zárt veranda nagy társasestékhez.
Tulajdonosa CSIRSZKA KONRÁD

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
szénsavval telitve HARMAT-VÍZ!

Telefon: T. 286-76
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-hid budai hidfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz
IVÓ-KURA
Keserűsó-kura. Javasolva vesebántalmak gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság vérszegénység ellen. Poharankint 8 fillér
Karlsbadi sóval 16 fillér
Reggel 7 órától este 6 óráig

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 944. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **20** pengő, félévre **10** pengő. Egy szám **40** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **50** fillér. 20 mm. magas hirdetés **5** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 március 3.

Fekete hó

Lehullott reggel szép fehéren, lágyan és estére fekete fátyollal vonta be a nagyváros piszokja, koromja. A gyilkos por, a gyilkos korom. Ezzel a fekete fátyollal vonja be a tüdőnket és itt kavarog körülöttünk, mint az emberiség ellen háborút viselő tüdővész ágyúfüstje. Cseppekbe szűrt orvosságokkal hiába küzd ellene az együgyű ember, amikor minden lélekzetvételnél orrán, száján, szemén, fülén, minden pórusán szívja magába ezt a gyilkoló piszkot.

Fekete hó.

Ha az egész világon fekete, nálunk lehetne fehér. Alattunk a túlhevített víznek tengere dübörög, a megfúrt föld robbanásszerűen adja a gőzt, a tiszta fehér párákat, amivel fűteni lehet az ember hajlékát és nem ontja százezer kémény a kormot. Alattunk van az elképzelhető legolcsóbb energia, az az áldott erőforrás, amelyet a túlhevített víz nyujt és fölöslegessé tesz minden szenet, minden fát, mindent — ami kormol és füstöl. Csaknem ingyen hajtja a vasútat, világít, hajtja a vizet a magasba, emeli a liftet, végzi a gépek munkáját, minden felesleges korom és füst nélkül. Ettől fehér maradna a hó, tiszta maradna a tüdő és vesztett csatája volna a tüdővésznek.

*

Amikor az országnak nem volt egyebe, mint búzája és zsírja, akkor a világon első volt a pesti liszt és a magyar zsír. Amikor a mult század derekán Európa népei annyira meggazdagodtak, hogy lakásaikat festményekkel tudták díszíteni és hálás kenyérré vált a festőművészet, akkor Párizsban a világ első festőművésze, a magyar Munkácsy Mihály volt, az orosz cári udvar festője Zichy Mihály volt és Európa legelső festőakadémiájának, a müncheni akadémiának igazgatója a magyar Wágner Sándor volt. Amikor virágzásnak indult az operettirodalom és évenként nemcsak két operettet adott a világ színpadjainak, egyet Bécsből és egyet Párizsból, hanem minden héten új és új operettek születtek és nagy volt világszerte a kereslet operettdivák iránt, akkor New Yorktól, Bombayig, magyar operettdivák énekeltek a világ minden valamirevaló színpadán.

A magyar őserő mindenben első helyre küzdötte magát, amire rádta magát.

*

A háború utáni világ, mely számokban ki nem fejezhető vagyont pusztított el lőporban, lövegekben, hadi felszerelésekben, — nagy vérszegénységében nem bírja el a termelés költségeit. Az emberi munka bérén nem takarékoskodhat, csupán csak a termelő energia költségein. A szén, a fa, az olaj ma már drága energiaforrás, roszszul kihasznált energiaforrás, mert a produkált hő 75%-a elszáll a kéményen át s válik az ember gyilkosává, mint por és piszok.

Más energiára van szükség, a természet ama rejtett titkait kell megkeresni, amelyek a villámokat szűlik, a golf-áramot fűtik és a lávát ontják a föld mélyéből. Azokat a titkos erőket, amikkel olyan pazarul bánik a természet, kell az emberi munka igájába fogni.

Ezeket az új erőket mi nem kereshetjük fent a magas levegőben, mert a győztes népek eltiltottak minket a levegőtől, megnyírták a szárnyainkat. Nem kereshetjük ezeket az erőket a föld színén sem, mert a búzánk itthon rohad a magtárakban, szőlőhegyeink leve a pincéinkben és gyümölcsünk a kertet trágyázza.

Nincs más módunk, csak le a földbe, az anyaföld mélyébe, hogy ott keressük a jövendő boldogulást.

Csakhogy a föld belsejének titkai csak azok előtt tárulnak föl, akik áhitatos *ős szeretettel vannak a föld iránt.* Széles e világon nincsen olyan hely, ahol a földet oly végtelen szeretettel illetné az ember, mint nálunk.

És, ahogy az egész világon a kutató elme a föld felé fordul és a mélyfúrások technikája olyannyira kifejlődött, hogy már *két kilométernyi mélységen túl* is lehatol a fúró — a magyar őstehetség volt az első, mely csodálatraméltó szerszámot adott a mérnökök kezébe — *az Eötvös-féle ingát,* — amely rámutat a helyre, ahol érdemes a mélységbe hatolni, hogy fölszínre hozzuk az embervágyta kincset.

A mélyfúrások lehetőségeit ezzel a magyarság adta meg a világnak,

sajnos, a hozzávaló fúrógépeket élelmesebb, gazdagabb népek gyártják. A lehetőséget megadtuk, de az önbizalmunkat nem tudtuk hozzánevelni. Nem bíztunk és nem hittünk önmagunkban. Idegen szakértőkért kiabált állandóan a hitetlen, a bizalmatlan tőke. Pedig akkor már itthon vértezetten állt a gárda, amely ma az egész világon vezeti a mélyfúrásokat, a mélyfúrások nagymesterei, a modern Gráll lovagok, — a világ urai!

*

A Magyar Királyi Pénzügyminisztériumnak volt egy bányakutatási osztálya. A nagyközönséget kevéssé érdekli, hogy ez a bányászati hivatal három osztályra oszlott: kereskedelmi, műszaki és söosztályra. Ennek az élén állott dr. *Böckh* Hugó h. államtitkár. Senki Magyarországon ezzel a hivatallal nem törődött, az iránt nem érdeklődött, az ott szereplő műszaki karról keveset tudtunk. A közvélemény akkor figyelt föl, amikor Böckh Hugó megvált a hivatalától és aláírta az Anglo-Persian Oil Comp Limited szerződését és elment Perzsiába, ahol a világ egyik legnagyobb kútját fúrta. Ez az „Angol-Perzsa" társaság egyike annak a három világcégnek, amely olaj után kutat a földben és szerződést kötött a magyar államal olajkutatások létesítésére. Sajnos, az akkori pénzügyminiszter, *Hegedüs* Lóránd felhivására a munkálatokra szánt 100.000 font sterlinget nem *angol* pénzben, hanem az akkor némi emelkedést mutató *magyar* pénzben helyezték el, ami akkor nagyon üdvösnek látszott, de utóbb devalválódott s így csak másfél fúrást tudtak belőle eszközölni. A szerződéskötéskor itt járt CUNNINGHAM CRAIG főgeológus, Anglia egyik legnagyobb tekintélye e téren, akit rokonság fűz az angol királyi családhoz. Mint világtekintély jött azzal a tudattal, hogy a mélyfúrások terén itt *csak törpéket talál.* Elmenni azonban úgy ment el, mint aki törpének érzi magát *a magyar óriások mellett.* A pénz miatt így összeomlott vállalkozásnak mégis meg volt az üdvös eredménye, hogy a külföld szakértő tudósai és mérnökei megismerték, megbecsülték és az általuk megoldhatatlannak tartott feladatok megoldására a magyar pénzügyminisztérium bányakutatási osztályának mérnökeit vitték el Ázsiába, Afrikába, Dél-Amerikába, — ahol azok minden reájuk bízott feladatot bravurosan oldottak meg.

*

Magyarországon már akkor többen foglalkoztak mélyfúrásokkal, már ontotta forróvizét a városligeti artézi kút, amelyet Zsigmondy fúrt ezer méter mélységre, az ország több vízszegény városában, Makón és másutt artézi kutak adták az egészséges vizet s így nincs abban semmi különös, hogy a mi geológusaink is sokat foglalkoztak ezzel a kérdéssel. Böckh Hugót a selmecbányai Akadémián találta meg a pénzügyi kormány. Ő nevelt ott egész generációkat és mellette voltak asszisztensek Papp Simon dr. és Pávai Vajna Ferenc dr. Az Anglo-Persián sikertelen fúrásai után, amit különféle személyi okok is megérleltek, sikerült ennek a társaságnak

BOCKH HUGÓ DR.

ny. államtitkárt szerződtetni és annak a nemzetközi petróleum trösztnek szolgálatába állította, amely ekkor MEZOPOTÁMIÁBAN és IRÁKBAN kutatott petróleum után. Egy évre engedték át ezt a világhírű nagy magyar tudóst, aki mint a műszaki munkálatok feje irányította az alájarendelt geológusok és professzorok munkáját, akik az ő útmutatása szerint dolgoztak. 1927-ben KÖZÉP- és DÉL-AMERIKÁBAN egészen ismeretlen területen végzett tanulmányokat és 1928 őszén ment ismét vissza PERZSIÁBA. Böckh Hugó dr. h. államtitkár azért mégis Budán van otthon és az Alvinczy úton van villája, ahova időszakonként visszatér pihenni.

Böckh Hugó távozásával a pénzügyminisztériumnak ezt a bányászati kutatások központi igazgatóságának vezetését

PAPANEK ERNŐ

min. tan. vette át, aki az osztályt átszervezte a modern igényeknek megfelelően és a miniszter ide osztotta be Magyarország összes bányaügyeit, utóbb az állami kőszénbányászatot is és ezt az osztályt főosztállyá minősítette. Amikor Papanek Ernő átment a fővároshoz, mint a főpolgármester mellé kirendelt pénzügyi szakértő, ennek az osztálynak a vezetését

BOHM FERENC

min. tan. vette át, aki hat évig vezette az Anglo-Persiánnal kötött szerződés alapján a magyarországi műveleteket s azok befejeztével tért vissza a pénzügyminisztériumba, ennek a bányászati főosztálynak az élére. Akkoriban a harmadik, az úgynevezett sóosztálynak vezetője

BENKÓ FERENC

dr. min. tan. volt, aki jelenleg is mint h. államtitkár, dohányjövedéki központi igazgató és a sóügyek vezetője.

Az angolok akkor már rájöttek volt régen, hogy a magyarok mélyfúrási tudása első a világon és a szó szoros értelmében széthordták a világ minden tájékára kitünő szerződésekkel ennek a bányászati főosztálynak tudósait. Böckh Hugóval egyszerre ment el

PAPP SIMON DR.

és különféle nagy petróleum után kutató vállalatoknál értékesítette, mint geológus, kiváló tudását. Ő tárta föl ALBÁNIA földalatti kincseit és most az Anglo-Persián megbízásából ÚJ-GUINEÁBAN végez geológiai kutatásokat, ahol nagy eredményeket ért el.

PÁVAI VAJNA FERENC DR.

csak időszakonként kötötte le tudását az angol-perzsa vállalatnak és elsősorban Magyar- és Horvátország részére dolgozott ki számukra hatalmas programmot. Főcélja a túlhevített víz felkutatása és elsősorban sót keres Szatmárban. Valószínűleg, mint sóoldatot fogja megtalálni. Ez a kenyvágású székely elsősorban a saját nemzetén akar segíteni.

A bányászati főosztályból kerültek ki egymásután:

ROZLOSNIK ANDRÁS,

aki itt a fúrások központi irányításában vett részt. Most ARGENTINIA állami petróleumfúrásainak üzemét vezeti, amelynek arányairól némi útmutatást ad, hogy szerződése értelmében már az első évben 80 mélyfúrásra kötelezte magát, amit nemcsak beváltott, hanem néhány fúrással többet is végzett.

MAZALAN PÁL,

aki a debreceni kutató kirendeltség vezetője volt, őt is az Anglo-Persián szerződtette és rábízta a Letenye melletti BUDAFAPUSZTA-i fúrás vezetését. Sajnos a fúrási eszközök nem engedték meg az 1860 mélységen túli fúrást (ez a legmélyebb fúrás az országban) s így nem tudta átfúrni a Pannon-réteget. Innen ÚJ-GUINEÁBA rendelték, hogy ott oktassa ki az angol mérnököket, akiknek minden fúrása elszerencsétlenedett. Egy évre szerződtették, de három évig ott tartották, mert sikerült minden fúrást lemélyítenie. Munkájában megakadályozta az ott gyakori malária, kénytelen volt hazajönni egy világkörüli út keretében, Amerikán át, ahol a legújabb fúrási módszereket tanulmányozta és most itthon tart fönn magán mélyfúrási vállalatot.

LETSÖ LÁSZLÓ DR.

aki a kolozsvári kutató-kirendeltség vezetője volt, mint bányafőtanácsos. Az oláhoknak olyan magasan álló tudományos intézmény volt ez, hogy nem mertek hozzányúlni, hogy meghagyták az egész magyar hivatalt, úgy ahogy volt és minden személyváltoztatás nélkül. Amikor pedig az oláh kormány pénzkölcsönt keresett a világpiacon, propaganda céljából könyvet irattak Lecsővel az erdélyi földgáz kincseiről és azt több nyelven jelentették meg. De rajta vesztettek, mert a jóvátételi tárgyalásoknál Párizsban a magyar kiküldöttek hivatkoztak a Lecső könyvére, mint oláh állami okmányra és ez alapon sikert is arattak. De Lecsőt a románok elcsapták. Most ALBÁNIÁBAN vezeti az Anglo-Persián fúróüzemeit.

PEKÁR DEZSŐ DR.

min. tan. az osztály geofizikai kirendeltségének a vezetője, mely az Eötvös-féle torziós ingával dolgozik. Az Anglo-Persián megbízásából geofizikai méréseket végzett *ELŐ-INDIÁBAN* és *HÁTSÓ-INDIÁBAN.* Az angolok óriási mértékben használják az Eötvös-féle ingákat, amiket Budapesten gyárt a Süss-féle preciziós gyár.

FEKETE JENŐ DR.

szintén geofizikus, akit a „Schellkonszern" szerződtetett oly célból, hogy az ingával MEXIKÓBAN végezen tanulmányokat, ahol már évek óta dolgozik.

Meg kell még emlékeznünk éppen itt, ezen a helyen

PATZ FERENC,

aki mint középiskolai tanár a nyári szünetekben Böckh Hugó mellett segédkezett az erdélyi geológiai térképek szerkesztésénél s kutatásoknál és mint az Argentiniai állam szerződtetett üzemvezetője az olajüzemeknek, Rozlosniknak volt az előde és ma az ARGENTINIAI minisztériumban az olajügyek referense.

*

Egyetlen egy hivatalban talált nálunk az angol földkutatás egy egész sort olyan világnevekből, amiket itthon a benfentesek ismernek csak. Ezek nélkül pedig még a világháborút is már a második esztendőben elvesztettük volna, mert ha ezek a tudósok mindjárt a háború elején nem találták volna meg *Egbell*-en, Nyitra megyében az olajat,

mely mint nehéz kenőolaj jobb az amerikai legjobb kenőolajnál, akkor a Máv. kénytelen lett volna beszüntetni vonatainak járását

kenőolaj hiányában. Ez az olaj tette lehetővé, hogy a Máv. zavartalanul bonyolíthassa le a közlekedést.

Ezek a mérnökök fúrták meg Horvátországban, Lipik mellett, *Bujavicán* ezt az áldott földet, ahol szintén találtak jó kenőolajat és napi félmillió köbméter gázt.

A jó rácok sehogy sem értettek hozzá, a régi fúrást elrontották, az új fúrás nem sikerült, az egészet pusztulásnak engedték át, mert szerintük, ott nincs se gáz, se olaj.

*

Kedves viszony fűz dr. Böckh Hugóhoz, aki már a háború alatt figyelmezetett engem arra, hogy a gazdasági életet egészen más alapokra, olcsóbb energiákra kell átszervezni, mert a magyar búza nem fogja bírni a versenyt az amerikai búzával. Együgyű ésszel én délibábnak véltem azt a képet, amit megrajzolt számomra az Alföldről, ahol a föld mélyéből fölvarázsolt új erők fogják hajtani a cséplőgépet és a földet szántó ekét. Ma látom, hogy apostol volt, aki gyujtogatta azt a lángoszlopot, amely a jövendőbe vivő útat bevilágítja.

A sármasági földgáz megnyitásakor emberfeletti küzdelmet folytatott

Becsey Antal

a kutak bérbeadása ellen. Az idő igazolta őt. Talán ő volt az első, aki lelkembe véste a magyar föld mélyén fekvő kincsek fontos szerepét, nemzetmentő hivatását. Fúrásokat végeztetett ő is már a háború előtt Pöstyénben, azután a Lukács-fürdőben, amelyet egyedül fűtenek Budapesten a saját forró vízével, utóbb Gyöngyösön, Nyíregyházán és legutóbb a Gellért-fürdőnél, ahol új rádiumtartalmú gyógyvízet fakasztott. Fanatikus hirdetője a mélyfúrások révén várható gazdasági föllendülésnek.

Amikor hallgatom Pávai Vajna Ferenc előadását a „Hollós Mátyás Társaság" ülésein, megelevenedik előttem Széchenyi kora, ahol az új Magyarország alapjait igyekeztek lerakni.

Megalkottam ezt a képet az én avult feljegyzéseim, megsárgult ujsághírek, emlékezetemben megmaradt közlések nyomán, lehetnek benne itt-ott részlethibák, de nagyjából igaz a kép és igaz az a biztató valóság, hogy az eljövendő nagy átalakulás mestereit a magyar föld szülte, tudásukat az ős magyar erő acélozta és munkájukat megáldotta a magyarok Istene.

A *fekete hó* — a magyar alkotó őserő révén is válhat ismét — *fehér hóvá!*

Dubonai Pál.

Budán, 1929 március 2

Buda mint gyümölcsközpont új gazdasági előnyhöz juthat, ha a kertes házak, viliák és gyümölcsös kertek tulajdonosai maguknak tesznek *Purébl* Győző dr. tanácsnok, egyetemi tanár nagyszabású tervét, amely oda irányul, hogy rendszeres művelés útján itt világpiacot teremtsen a budai hegyvidék által termelt gyümölcs számára. Ma is nagyon keresett cikk a budai *őszibarack,* amely gyümölcs számára rendkívül alkalmasnak látszik a talaj. A baj az volt, hogy egyes gyümölcstermelők sok mindenféle fajtájú barackot termeltek, így egyforma, egyfajtájú barck vagontételekben kivitelre nem juthatott. Purébl Győző dr. tanácsnok, mint a Budapesti Gazdálkodók Egyesületének elnöke és az ő szorgalmas táborkara, köztük *Füredy* Jenő, a kertészkedés buzgó előharcosa, most előadássorozatokban, röpiratokban és a sajtóban azt az eszmét propagálják, hogy a budai hegyvidék gyönyörű és pompás ízű baracktermését egyöntetűvé tegyék, kiválasztva azt a két-három barackfajt, amely szépségre és ízre legjobban bevált. Igy néhány esztendő múlva a külföldi rendelő vaggonszámra kaphatja az általa kívánt barackot, ami erősen szolgálná a hegyvidék gazdasági életét.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Vízgyógyintézet és Napfürdő

Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Az Árpád templom

és emlékmű megépítési munkálatainak újrafelvételét szorgalmazta az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* az *Óbudai Hegyvidéki Kápolna Egyesülettel* karöltve, amidőn a napokban dr. *Lugmayer* József Kápolna Egyesvil. elnök, *Szilágyi* Károly szövetségi elnök és *Szervei* György főtitkár tisztelegtek *Sipőcz* Jenő dr. polgármesternél, akit arra kértek, hogy vegye kezébe az ügyet s tegyen erre vonatkozólag előterjesztést a miniszterelnök úrhoz. Az 1907. évi 28. t.-c. ugyanis elrendelte Alba Ecclesia-nak, a Szent István király által az óbudai határban Árpád fejedelem emlékére emelt, de azóta elpusztult templomnak újraváló felépítését és a templom építésére, az emelendő obeliszk költségére, a telek megszerzési árán felül 600.000 aranykorona hitelt engedélyezett. A megalakíttatott Árpád-emlékbizottságnak ma már csak két élő tagja van: báró *Forster* Gyula elnök és *Csánky* Dezső bizottsági tag és a kincstár kisajátítás útján megszerezte a szükséges területeket. 1914 tavaszán meg is indultak a munkálatok, de a világháború megakasztott mindent. 1907-ben szükségesnek tartotta a nemzet a nagy honalapító emlékének méltó módon való megörökítését. Mennyivel nagyobb szükség van e templomra és emlékműre ma, hogy így elszakadt testvéreink arra mint szimbólumra tekinthessenek, amely szabaddá, művelttó és naggyá teszi őket. A polgármester szívesen fogadta az előterjesztést és megígérte, hogy az ügyet erősen a kezébe veszi.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

Kegyeletes emlékünneppel adózik e hó 9-én, este 7 órakor a Budai Katholikus Kör — Pálffy-téri dísztermében — boldogult örökös díszelnöke és alapítótagja, *Csernoch* János hercegprímás és *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök emlékének, amikor is a két nagy egyházfejedelemnek a Kör számára *Hoffmann* Géza festőművész által készített arcképeit leplezik le. Az emlékünnepen részt vesz dr. *Serédi* Jusztinián hercegprímás is. Csernoch Jánosról dr. *Lepold* Antal prelátus-kanonok, Prohászka Ottokárról dr. *Baranyay* Jusztin egyetemi tanár mond emlékbeszédet. *Haselbeck* Olga, az operaház művésznőjének éneke nyitja meg, a *Budai Dalárda* karéneke fejezi be az ünnepet. Vendégeket a Kör szívesen lát. Belépődíj nincs. Az ünnepélyt 200 terítékes *társasvacsora* követi. A vacsorajegy ára 4 pengő. Jelentkezni f. hó 7-ig lehet a Kör irodájában.

A „Gyurkovics leányok" című operett kerül színre március 3-án d. u. 5 órakor a Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kultúr Egyesülete műkedvelőinek színpadán és előadásában a Városmajor-utcai iskolában.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Szépsikerű művészdélutánt rendezett a Tisztikaszinó febr. hó 23-án, szombaton saját helyiségeiben. A változatos műsor egy Török-darabbal kezdődött, amelyben az Andrássy-uti Színház és Belvárosi Színház művészei szerepeltek. A művészdélután legnagyobb sikerét azonban *Szabó* Ilonka koloraturénekesnő aratta, aki Hoffmann meséinek Baba áriáját és a Denevér nevető áriáját énekelte képzetten és finom művészettel. Bizonyosra vesszük, hogy erről a sokat ígérő énekesnőről a közeljövőben még sokat fogunk hallani. Szép sikerrel szerepeltek még *Kovács* Ilonka és *Szücs* László a Városi Színház művészei.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A Turáni Szőnyegszövő Rt., amelynek Budán, II., Fő-utca 80. szám alatt van a szövőtelepe, március 1., 2. és 3-án délelőtt 9-től 6 óráig IV., Kálvin-tér 2. sz. I. em. alatt magyar perzsaszőnyegeiből kiállítást és vásárt rendez, amelyen bemutatja külföldön is kitüntetett legszebb magyar-perzsa szőnyegeit, köztük a barcelónai világkiállításra küldendő gyűjteményt.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI-ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Pávai Vajna Ferenc dr.

A keményveretü magyarok közül való, akik nem adják meg magukat soha. Küzdelemre születtek, a nemzeti eszme martirjai. A sors kapuját ököllel döngetik.

Az erdélyi Alsófehér megyében született Csongván 1886-ban. Középiskolai tanulmányait a nagyenyedi Bethlen-Collégiumban végezte el, ahol már III.-ik gimnázista kora óta a természetrajzi múzeum leglelkesebb gyűjtője volt, majd a budapesti egyetemen geológiai doktorátust szerzett 1910-ben. Utána a M. Kir. Földtani Intézetben napidíjas lesz s 1912-ben a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola geológiai tanszékéhez nevezik ki tanársegédnek. 1915-ben a bányászati kutatásoknál újonnan szervezett geológus-mérnöki állások egyikét kapta meg. 1918-ban geológus-főmérnök, 1921-ben bányatanácsos-főgeológusa lesz a m. kir. pénzügyminisztérium bányászati és kutatási osztályának, 1924-ben főbányatanácsosi címet, 1928-ban annak jellegét is megkapja.

Első cikke ötödik gimnázista korában jelent meg a „Rovartani Lapokban". Amikor nyolcadik osztályos volt, már a természetrajz tanára a „Magyar Néprajzi Társaságban" olvassa fel egy nagyobb értekezését s egyetemi hallgató korában még több néprajzi tanulmánya jelent meg, de leírt egy új madár parazitát is. Doktori értekezésében az erdélyi medence harmadkori földrétegeinek gyürődöttségét hangoztatja s az 1909-ben megindult erdélyi földgázkutatásokba belekapcsolódva, a medence nyugati és déli részeit tanulmányozta éveken keresztül s ezek eredményeiről tanulmányokat írt, éppen úgy, mint „Az erdélyrészi-medence gyürődésének okairól", amely utóbbiban az erdélyi érchegység szerkezetének alapjait veti meg. Közben a Magyarhoni Földtani Társulat megbízásából a Maros-völgyének kialakulását fejtette meg s az erdélyi medence löszfoltjairól értekezett.

Mint katonát 1916-ban a horvátországi petróleumkutatásokhoz vezényelték ki s ebben a beosztásban a háború végéig Horvát-Szlavónia nagyrészének geológiai térképét készíti el. Részt vesz az 1918-ban Lipik mellett megfurt hatalmas földgáz és földolaj feltárási munkálataiban. Még 1917 őszén kimutatja a Dunántúl altalajában — a régebbi geológiai felfogással szemben — az első redőzést Kaposvár környékén s a következő években a magyar kincstári szénhydrogén-, földgáz-, petróleumkutatások kapcsán a Dunántúl harmad- és negyedkori földrétegein a redőzöttségét — most már több magyar geológussal együt — általánosan kinyomozza. 1920-ban a felsőausztriai tercier medence gyürődöttségét állapítja meg elsőként. 1921-ben mestere vel, *Böckh Hugóval* ugyanezt teszik a délfranciaországi medencében. Ettől az évtől kezdve Pávai a magyar bányászati geológiai kutatások szellem-irányítója s széltében megállapítja az Alföld gyürődöttségét is s ezzel megveti alapját az ottani sikeres mélyfúrásoknak. Az általa kinyomozott hajdúszoboszlói redőboltozaton 1080 m mélyből feltárt 73 fok meleg, sós-jódos víz hézagpótló fürdője és a földgázzal táplált egész járást világító elektromoscentrálé tanuskodik elméleti megállapításainak helyességéről. A még be nem fejezett karcagi fúrás mult évi hatalmas 60—80 m magasra felcsapó erupciója ugyancsak az általa megjelölt helyen volt. Szeged város hévvizű kútjának fúrási pontját is ő tűzte ki s Szolnok mély kútjában talán még ma sem lenne a meleg víz, ha nem kérték volna ki tanácsát, amikor már minden húr szakadt. Most lillafüredi mester tervének megvalósulását várjuk s az előjelek után az eredmény itt is kecsegtető, de úgy lehet minden munkáját a hajduszoboszlói második mélyfúrás tetézi be, ahol földgáz- és olajnyomok mellett 1450 m mélyen 108 fok hőmérsékletet állapítottak meg. Ez olyan hőmérséklet az Alföld altalajában, ahol már a víz gőzzé alakul át. Pávainak ez nem újság, hiszen az elmult tavasszal ő tanulmányozta a pénzügyminiszter megbízásából a toszkánai gőzelőfordulásokat és az ott megfúrt természetes gőzzel hajtott elektromosságfejlesztő gépeket. Most a mi forróvizeink körzetében akar a gazdaságilag tönkretett országnak új, mindennél olcsóbb energiát fakasztani, amint azt a Bányászati és Kohászati Lapok mult évi decemberi számában olvashatjuk. Ugy sejtjük, ez a tanulmánya megint belekerül az újabb geológiai tankönyvekbe, mint ahogy a földkéreg mai napig tartó mozgásainak rendszerbefoglalása *L. Kober* bécsi professzor újabban napvilágot látott kézikönyvében szerez dicsőséget a magyar törekvésnek. A napilapok gazdasági rovataiban megjelent cikkei úgy hazafias lendületükkel, mint tartalmukkal méltán keltik fel a figyelmet az árva magyar föld még rejtett új kincsei, energiái iránt.

CIPŐT ZVERKÓNÁL VESZÜNK és rendelünk

A kereskedők nyomorával és főleg azokkal a kérdésekkel, amelyek tulajdonképpen ezt a nyomort enyhíteni, azt megelőzni kvánják, foglalkozik most a Községi Polgári Párt megbízásából *Becsey* Antal és *Horváth* Károly, akik mint bizottsági tagok biztosítani szeretnék elsősorban azt a bolthelyiséget, amelynek különös értéket ad az, hogy abban évek során át minden tekintetben kifogástalan kereskedő szerzett becsületet a szakmájának és a saját nevének, ide szoktatva, ide kötve a vevőközönséget. A boltbéren kívül eső *értéktöbbletet* biztosít ez a boltnak, és akit nem véd szerződés, vagy lejár ez a szerződése, azt ettől az értéktől megfoszthatja a háztulajdonos. Tehát ezt kell biztosítani a kereskedő számára. De meg kell őt védeni a kereskedelmet sértő akciók ellen is, amilyenek például az *erősen hirdetett* és *gyakori kedvezményes vásárok*. Ez ügyben március hó 5-én este 6 órakor az Akadémia-utca 3. szám alatti párthelyiségben kereskedő- és iparosgyűlést rendez a párt. Addig is fölkérte az egyes iparos és kereskedő egyesületeket, hogy ezt a kérdést házilag vitassák meg. *Hubert* Vilmos az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Egyesületének ügyvezető elnöke e hó 26-án este hivott volt össze ez ügyben értekezletet, amelyen a megjelenteknek *Gerő* Endre titkár olvasta föl Becsey Antal átiratát, amelynek alapján kiküldötték a kör képviseletében *Hubert* Vilmost, *Kemény* Dezső főtitkárt és *Polakovits* Zsigmondot, mint közgazdasági szakértőt. Meghallgatták úgy Polakovits Zsigmond, mint Kemény Dezső szakszerű fejtegetéseit e tárgyban és amihez utóbb többen szóltak hozzá, elmondva egyéni tapasztalataikat.

Hasonló értekezletre gyűltek össze a III. kerület kereskedői és iparosai február hó 28-án este a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskörben, ahol élénk vita után elhatározták, hogy ezt a mozgalmat a legmelegebben pártolják.

Az értekezlet a III. ker. Társaskör részéről a központi értekezletre kiküldötte Kemény Lajos textilgyárost, Schmidkunz Lajos kereskedőt és Halaman János asztalost.

A Krisztinavárosi Oltáregyesület febr. hó 25-én tartotta jubiláris közgyűlését, amelyen kiállítás keretében mutatta be az Oltáregyesület buzgó hölgyei által készített egyházi fehérneműt és díszmunkákat: gyönyörű selyem zászlók, albák, monstranciák, kehelykendők, oltárterítők, csodás csipkék, rece, tülhimzések, horgolások, szentsír-szőnyeg, szentsír-vánkosok. — Bámulva állunk és imára kulcsolódik kezünk: „Uram, szenteld meg azokat, kik Házad ékességét szeretik". A „Te Deum" után, melyet *Mészáros* János dr. érseki helynök tartott, megkezdődött a közgyűlés dr. *Ripka* Ferencné és *Zelliger* Vilmos dr. prelátus-plebános elnöklésével. *Pálffy* Lajor dr. helyi igazgató előterjesztette a jövő munkaprogrammját. *Huszár* Ferenc dr. az Oltáregyesület tíz éves történetéről értekezett. *Várkonyi* Fidél dr.: „az Eucharistia és a férfivilág" címen, — Irján Béláné egyházi énekeket énekelt Bodrogi Lajos karnagy kíséretével. — Balázs Benedicta Sz. P. növér: „Az Eucharistia és a nő" címen. Dr. *Ripka* Ferencné elnöknő zárószavai után a pápai himnusz eléneklésével ért véget a Gellérthegy-utcai zárda nagytermét zsúfolásig megtöltött közgyűlés.

Gyász

Kutlánya János volt építkezési vállalkozó, a Lágymányos megteremtője, a Székesfőváros törvényhatósági bizottságának volt tagja, életének 86-ik évében, rövid szenvedés után február hó 24-én elhunyt. Február hó 27-én délután temették a régi tabáni temető halottasházából Albertfalvára szállítva, az ottani családi sírboltban. E rendkívüli ember elhunytát gyászolják az Unger, albertfalvai Koppi, Szkalla és Lechner családok.

Vértessy Kornél okleveles gépészmérnök, a Ganz-féle villamossági r.-t. műszaki igazgatója, életének 54-ik évében, február hó 27-én reggel elhunyt. Temetése március 1-én, pénteken délután volt a kerepesi temetőben nagy, gyászoló közönség jelenlétében. Elhunytát gyászolják a kisujfalusi Wildner, Szathmáry, Ortutay-Tiszti, Valatin és Kuklay családok.

Horváth Istvánné szül. Cziglics Anna febr. hó 27-én életének 68-ik, házasságának 48-ik évében, rövid, de gyötrelmes szenvedés után elhunyt és e hó 1-én temették a kerepesi temető halottasházából. Benne lovag Fábián Gáspár dr., az ismert templomépítő az anyósát gyászolja.

Id. Madarassy Gábor v. b. t. t., nyugalmazott pénzügyi államtitkár, életének 70. évében agyvérzés következtében elhunyt. Február 28-án temették a farkasréti temető halottasházából. Ifjabb Madarassy Gábor országgyűlési képviselő édesatyját gyászolja az elhunytban.

Jesze Károly, a magyar evezősélet egyik régi kiválósága, MFTR-felügyelő, kedden, február 26-án váratlanul elhunyt. Temetése 28-án délután 3 órakor volt a farkasréti temető halottasházából és utolsó útján nagyszámú gyászoló közönség kísérte.

Eisvogel Ferenc zenetanár, a magyar egyházi zeneművészet tehetséges és szorgalmas munkása, zenei életünk egyik közszeretetben álló egyénisége hatvanhétéves korában elhunyt. Pozsonyban született és első miséjét nagy hatással adták elő a pozsonyi dómban, majd a pest-belvárosi plébániatemplomban. Lehár Ferenc és Dienzl Oszkár az ő tanítványai voltak, ő alapította a Budai Zenekört. Halálát családján és rokonságán kívül a tisztelők nagy serege gyászolja. Kedden, február hó 26-án délután 3 órakor temették a farkasréti temető halottasházából.

Zsombolyai és janovai gróf *Csekonics Endre* országzászlós, v. b. t. t. úr, a Magyar Országgyűlés Felsőházának tagja, a Magyar Vörös-Kereszt Egylet érdemekben gazdag, 32 éven át volt elnöke, február 21-én elhunyt.

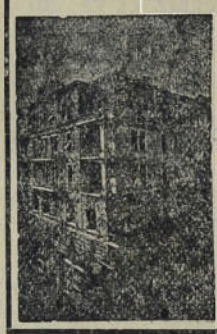
Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

ABBAZIA

HOTEL **AUGUSZT** PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió **35** lirától. Központi iroda

BUDAN

AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN

I. Krisztina tér 3. sz.

Telefon: 530-47

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI

Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek.

CSIRSZKA Konrád — tulajdonos

SCHUNDA V. JÓZSEF

m. kir. udvari szállító

BUDAPEST

IV., Gróf Károlyi ucca 5. és Magyar ucca 18. szám

Telefon: Automata 843-79 sz.

Operaház, Zeneművészeti Főiskola Nemzeti Zenede, Philharmóniai Társaság, Színházak, Nugymozik stb. szállítója. Bármely hangszer, alkat részek, húrok és szakszerű javítá sok kaphatók. Továbbá

pianinók, harmoniumok

ZONGORÁK

eladása, becserélése, bérbeadása, javítása, hangolása és vétele! A legkedvezőbb részletfizetési feltételek mell ett is. A lehető legjobba a legjutányosabb áron! Az „A. B. C." szövetség kizárólagos szállítója.

ALAPITTATOTT: 1847.

ADJA TYUKTOJÁSAIT BÉRKELTETÉSHEZ!

Fáradság nélkül három hét mulva egészséges csibéket kap. — Nagyszabású amerikai rendszerű keltetőgépekkel dolgozunk

KELTETÉSI DIJAK: tojásonkint 20 fillér, minden élő csibe után 10 fillér

Rhode Island naposcsibére amig a készlet tart, drb-kint 1·30 P árban rendeléseket elfogadunk

HAAS TEICHEN bárónő BAROMFITELEPE, ASZÓD

Bejelentéseket ezenkivül elfogad: **NICKERL és TSA** keltetőgépgyar vezérképviselet, Budapest, Rákóczi út 51 Telefon: J. 331-52

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A »KISRABLÓ« SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú

Magyar és Francia Konyha

Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), minden nap friss és szakszerűen készített valódi Grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerűen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST II, MARGIT-KÖRÚT 16. TELEFON: A. 512-26

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállitáson diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főiszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

Bódy Tivadar dr. elnök körlevélben kéri a hegyvidéki egyesületek szövetségébe tartozó egyesületeket, hogy tagnévsorukat, név, foglalkozás, lakás, sürgősen küldjék be, egyúttal az illető egyesület jövő évi közprogramját is, hogy az még az 1930-iki költségelőirányzatba felvehető legyen.

Papanek Ernő dr. miniszteri tanácsos 21 éves fián, aki nehezen lábolt ki a mellhártyagyulladásból, hirtelen vakbéloperációt kellett végezni, amelyet azonban Ádám professzor szerencsésen végrehajtott és megmentette ezt a köztiszteletben álló családot az őt fenyegető csapástól.

Andrőka Károly főkapitány helyettesihez is belopódzott az influenza, pedig az ő egészségére nemcsak az egész rendőrség, hanem egész Buda vigyáz. Ez a csúf baj vizum nélkül jött, tartózkodási engedélye nincs és mégis orvul megtámadta a rendőrség egyik első tisztviselőjét, akinek állapota iránt szeretettel és érdeklődéssel van mindenki.

Pávai Vajna Ferenc dr. bányafőtanácsos, a H. M. T. tagja, nem tartotta meg febr. 28-ára hirdetett előadását a Többtermelési Ligában, mert magas korú édesanyja tüdőgyulladásban megbetegedett.

Tury Zoltán dr. közigazgatási bíró borestje a Pénteki borgazdatársaságban, mint előreláthető volt, számos vendéget vonzott és kedves ünnepeltetésben részesítették az illusztris borgazdát.

Fischer József műépítész, kir. tanácsos nyerte meg a Károly-körút és Dob-utca sarkán épülő Erényi-féle épület első díját szűkebbkörű jeligés pályázaton.

Tausz Béla dr. főorvos, az Idegenforgalmi Szövetség igazgató-alelnöke és a H. M. T. tagja, aki most Rómában résztvesz az Idegenforgalmi Világszövetség ülésein, szíves sorokban üdvözölte a Hollós Mátyás Társaságot.

Balogh Gyula, a Faluszövetség igazgatója ischyasban súlyosan megbetegedett, oly mértékben, hogy a neki szülőfalujában fölajánlott *sásdi* kerület képviselőjelöltségét sem tudta e miatt vállalni. Lakásán ápolják.

Bodrossy Géza ny. gyógyszerész, a Budai Napló volt alapító társtulajdonosa betegen fekszik Koronaőr-utcai lakásán.

Förrö Imre ny. főigazgató, a városmajori egyházközség egyik vezérembere, nehéz kétoldalas tüdőgyulladásból szerencsésen felépült.

Rónay Károly dr. I. kerületi kir. közjegyző a miniszter engedélyével cserélt *Rónay* Tibor dr. vásárosnaményi közjegyzővel.

Teveli Mihály a budapesti II. kerületi állami Mátyás király reálgimnázium igazgatóját a kormányzó az V. fizetési osztályba kinevezte.

Parády László dr. kir. ügyészt az Alagutnál elütötte az autóbusz. Bordatöréssel és agyrázkódtatással az Uj Szent János kórházban ápolják.

A budai ügyvédek közül az Ügyvédi Kamara legutóbbi tisztujító közgyűlésén beválasztotta a választmányba az I. kerületből Bartók Ferenc dr., Glatz Erich dr. és Osvárth Ferenc dr. ügyvédeket, a II. kerületből Kozma Jenő dr., Pajor Rezső dr. és Zboray Gyula dr. ügyvédeket.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Tűzokot fogtak Budán, még pedig a Hüvösvölgyben. A Hidegkuti iskola altisztje, Fruh Mátyás február hó 23-án a Hidegkúti-uton egy félig megfagyott, magával tehetetlen hatalmas tűzokot talált. A Hűvösvölgyben igen ritka állatot hazavitte, felélesztette s meg is etette. Major István igazgató értesítette erről az Állatkert igazgatóságát, ahonnan azonnal kiküldöttek egy madárszállító kocsit és a jól fejlett, pulykánál is nagyobb madarat, amelynek gyönyörű szárnyai kiterjesztve egy és fél méter hosszúak, átvitték az Állatkertbe, amelynek dísze lesz.

WINKLER ANTAL
„HÁROMVERÉB"
vendéglője (a „régi Pilseni")
II., FŐ UCCA 8. SZ.
elsőrangú magyar konyha, közismert kitünő fajborok
UDVARI SÖR
Társaságok számára
KÜLÖN TERMEK
ZONGORÁVAL!
Reggel 5 órától nagyszerű korhelyleves.
ZÓNAREGGELI

A Hollós Mátyás Társaság

febr. 25-én tartott összejövetelén elhatározta, hogy *saját alapja gyarapítására* március hó derekán *teaestét* rendez a *Bellevue szálló* éttermében, amelyre meghívja mindazokat, akik *szívesen gyarapítják ennek a társaságnak a pénzalapját* és lehetővé teszik, hogy folytassa ezt a nagyszabású eszmei munkát Buda érdekében. A teaest egyik kimagasló pontja *Weisz* Margit zongoraművészNő, a ma élő Mozart-interpretátorok legkiválóbbjának előadása. Meghivót minden érdeklődőnek szívesen küld a társaság, aki címét telefonon bejelenti a *háznagyi irodának Aut.: 502—96.*

Tervbe vette a társaság egy *Rákosi emlékünnep* rendezését és megtartja március hó második felében azokat a *bejelentett előadásokat,* amelyek még kapcsolatosak az eltemetett forrásokról folytatott előadásokkal.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

Borünneppé vált a *Budai Társaskör* borestje, amelynek borgazdái: Kádár Gusztáv, Marik Ernő, Oszoly Kálmán és Thoma József febr. hó 28-án estére látták vendégül a kör tagjait és a meghivottakat. Ünneppé avatta ezt OSZOLY KÁLMÁN iskolaigazgató előadása, amelyik tárgyánál fogva nagy közönséget vonzott és felölelte Budának olyan érdekeit, föltárta olyan hiányait, amelyek Buda minden barátját már előzetesen lekötötték ez esthez. Alig van Budát érintő kérdés, melyet föl ne ölelt volna, egyszerűen és nyugodtan tárgyalva, méltatva és bírálva azokat. A közönség figyelmét lekötő, nagy gonddal szerkesztett előadáshoz hozzászóltak: Hoor-Tempis Móritz dr. és Kádár Gusztáv. Az estnek e részével legközelebb részletesen foglalkozunk.

Előadás után a társaság levonult a Déli vasút földszinti éttermébe, a hol a társasvacsorát tálalták és a vendégeket a második fogásnál *Fejér* József ny. államtitkár alelnök üdvözölte, első sorban *Ereky* Károly v. minisztert. *Hoor-Tempis* Móritz dr. társelnök *Holtzspach* Ödön h. előljárót és a borgazdákat köszöntötte fel. Az üdvözlést megköszönte *Ereky* Károly, aki érdekes beszédben emelte ki, hogy luxust űzünk a tehetségekkel, amilyen Hoor-Tempis Móritz és azok vagy ingyen dolgoznak, vagy parlagon hagyják. *György* Lajos felhívta a társaság figyelmét Ereky angolországi szereplésére, ami arra késztette a volt minisztert, hogy újból felszólaljon és az ipari, nálunk a mezőgazdasági proletáriátus kérdésének telepítés útján való megoldását amerikai módszer szerint megvilágította. *Viraág* Béla az új energiákat kereső magyar tudósokat köszöntötte. — *Marik* Ernő a borgazdák nevében mondott szellemes köszönetet, — *Kejzlár* Gyula dr. Ereky és Hoor-Tempis érdemeit méltatta, — *Thoma* István és *Oszoly* Kálmán a borgazdák nevében szóltak, — *Kapcza* Imre a magyarság szerencsétlen helyzetével és viszonyaival foglalkozott magas színvonalon álló felszólalásában, — *Holtzspach* Ödön pedig megköszönte a neki szóló üdvözlést, lelkesen üdvözölte Oszolyt, előadásával kapcsolatosan. Szokatlanul meleg hangulat uralta az egész estét.

Vége másodszor is
„Sopron-Győr"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbizhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 97. Tel. J. 128-01

Ugetőversenyek Budán. Az ügetőversenypálya már csak ez évben rendezi versenyeit a régi versenytéren, mert az Andrássy-út meghosszabbítása miatt a versenyteret felosztják és beépítik. Az Ugetőverseny-Egyesület most új pályát keres és felmerült a gondolat, hogy azt esetleg Budán vagy a kelenföldi, vegy pedig az óbudai medencében rendezik be, ami e két városrész fejlődését erősen szolgálná. Kívánatos volna, hogy a budai bizottsági tagok ezt a törekvést hathatósan támogassák és előmozdítsák, mert Buda — világfürdő eszméjének ez is egyik fontos kelléke. — Ugetőversenyek megnyitó napja lesz március hó 3-án, amikor az 1929. évi versenyeket kezdik a régi pályán, délután fél 3 órakor. Érdekes versenyekre van kilátás, nagyszámú nevezéssel.

Baj történt a *Budai Napló* legutóbbi számánál, még pedig a kézirat szállítás körül, ahol megesett az a sajnálatos eset, hogy szállítás közben a Badál Ede búcsúlakomájáról írott tudósítás lapjai közül kihullott egy, — pont az, amely *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes rendkívül szellemes felszólalásáról számolt be. Székely Vladimir dr. pompás humorral átszőtt beszéde váltotta ki tulajdonképen a hangulatot, mely azután ezt az estélyt bearanyozta.

Választmányi ülést tart március hó 5-én este 8 órakor a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör.

Az iparosság ezer baját

tálalták föl vacsora után a II. kerületi Iparoskör e hó 24-én este rendezett elnökiktató és tagavató áldomásán. Orömünnepnek készült ez a társasvacsora, de elöntötte a keserűség hulláma és kifakasztotta azt a pusztuló iparosság elkeseredése. *Vály* Gábor ügyv. elnök üdvözölte a megjelenteket, elsősorban dr. *Tury* Zoltánt, az új elnököt, azután *Guth* Ferenc dr. új előljárót, az I. kerületi Iparoskör kiküldötteit, akik dr. *Krivoss* Árpád vezetésével jelentek meg, üdvözölte a sajtót és dr. *Kozma* Jenő orsz. gyül. képviselőt. Utána *Pénzes* Mihály dr., a kör ügyésze méltatta dr. Tury Zoltán értékes szereplését, amely új életet teremtett az Iparoskörben, új tagokat vonzott, békét teremtettt a régi tagok között és olyan hiteltényezőt teremtett, mely segíteni van hivatva a kisiparos hitelviszonyain. A következő szónok *Markó* Elek, aki az I. kerületi Iparoskör nevében köszönte meg az üdvözlést, nagyon sötét színekkel rajzolta meg a kézműiparos helyzetét, a reá nehezedő, folyton szaporodó terheket, ami ennek az osztálynak a pusztulását jelenti. Ki fog ellentállni az államfelforgató áramlatoknak, — kérdi — ha ez az osztály elpusztul. Erős szavakkal ílélte el a bankok eljárását, amelyek csak a mgánhasznot keresik és nem állanak a nemzeti termelők szolgálatában. Poharát arra a segítő kézre emelte, amelyet Tury Zoltán nyújt az iparosság felé. A felviharzó indulatok csillapultával *Szalay* József miniszteri tanácsos a Budai Polgári Kör üdvözletét tolmácsolta azzal a kívánsággal, hogy a két társaskör között ápolnia kell a jóviszonyt és erre a barátságra ürítette poharát. Meleg ovációval fogadták a szólásra emelkedő *Tury* Zoltánt, aki kedves bevezetés után bejelentette, hogy törvényjavaslatot szerkesztett, mely szerint az az iparos, akit jövedelemadóval megterheltek, az a hátralékos adóját három éven át kamatmentesen törleszthesse. Nagy könnyebbséget jelentene ez a túlterhelt iparosság számára. Ami pedig Buda fejlődését illeti, arra nézve az volna a terve, hogy a három budai kerület a befolyó adókból fedezze a maga szükségletét és ez a pénz maradjon Budán. Beszédét itt „Los von Pest" felkiáltással szakították meg. Kifejtette azután, hogy a budaiak Pestre járnak vásárolni, mert ott jobb és olcsóbb árut kapnak és azért kívánatosnak tartja, hogy a budai iparosok igyekezzenek elérni a pesti nívót. Mint elnök, eddig csak a gyermeklépéseket tette meg, de igéri, hogy erős, nagy léptekkel visszi előbbre az iparosság ügyét. A következő szónok dr. *Kozma* Jenő, aki Buda építkezésének föllendítése érdekében szükségesnek tartja a *30 éves adómentességet,* de nem tíz évi lejárattal, hanem csak három évessel, mert mindenki az utolsó esztendőben épít. De kényszeríteni is akarja a telektulajdonosokat azzal, hogy *nagy telekértékadót* vessenek ki azokra, akik nem építenek. A belterjes városfejlesztésnek a hive, mert nem tartja helyesnek azt az eljárást, hogy valaki a Svábhegyen villát építsen és másnap arra akarja kényszeríteni a várost, hogy számára útat, csatornát, világítást, gázt és vizet vezessen a villáig, mert ezt a város belsejében lakó polgárságnak kell megfizetnie. Sürgeti a minden ipart éltető építkezést és keresi a módokat, hogy ezt miként lehetne elősegíteni. A megindúló vita előtt felszólalt még Wagács Mihály és a vegyes ipartestület nevében üdvözölte Turyt, aki nemcsak látja a bajt, de segíteni is tud rajta. Dr. *Krivoss* Árpád az iparosság szervezetlenségét tette szóvá, mert így a felelős tényezőknek nincsen kivel szóbaállania és ezek a kormányzati tényezők is sinylik ezt a szervezetlenséget. A szavait követő vitában résztvettek: *Máté* István, *Kozma* Bernát, *Mészáros* József, *Dornbach* Jakab, *Mihelyi* István, *Sógor* József és *Vukovich* István. Majd *Guth* Ferenc dr. a kerület új előljárója fejtette ki álláspontját és az iparossághoz való viszonyát és *Tury* Zoltán válaszolt összefoglalóan a felszólalásokra. — Nincs elegendő terünk, hogy az érdemes felszólalások mindegyikével részletesen foglalkozhatnánk és csak azt sajnáljuk, hogy ilyen iparosgyűléseken nem képviseltetik magukat kellőképpen a hatóságok, mert sok olyan jutna tudomásukra, amit a túlterhelt, szenvedő emberek közvetlen tapasztalataiból szűrődött le.

Versengés a stadionért. Mindenki érzi azt a nagy fontosságot, amit a nemzeti stadion nemcsak a sportfejlesztés, hanem a városfejlesztés terén jelent és immár évek óta tart a vita afelett, hogy ez a monumentális épület tulajdonképpen hova épüljön. Ma már eléggé tisztult a helyzet, mert kiderült, hogy azok az ötletszerűen felvetett helyek, amelyek eddig szerepeltek, nem alkalmasak arra, hogy azokkal az intéző körök komolyan foglalkozzanak. A ligettelki dűlőn, vagy a rákosi rendezőnél tervezett stadion fullasztó, kormos, piszkos levegője nem alkalmas a sport fejlesztésére. A stadionnal át kell jönni Budára és itt is annak északi részére, az Óbudán túl elterülő felső medencébe, ahol megvan a kétezer esztendős történelmi keret, a kellő gyógyforrásvíz, az olcsó terület és a pompás levegő. Közlekedés szempontjából is a legjobb és azután már igazán csak részletkérdés, hogy a stadion a Bécsi-út mentén, az építendő Árpád-templom mellett, vagy feljebb az esztergomi vasút töltésén túl, a Rómaifürdő közelében épüljön-e fel. *Buday* Gyula állami reáliskolai testn. tanár, e hó 26-án az Országos Közegészségügyi Egyesületben, amellett tört lándzsát, hogy az új nemzeti stadion a Bécsi-út mentén, a Rádl-malom mellett, az ott fakadó dús meleg forrás felhasználásával, az úgynevezett *Kaszásréten* épüljön fel, ami ennek a vidéknek a fellendülését vonná maga után. Itt vezet el a Bécs felől jövő autóut, a városnak is van itt megfelelő nagy telke, a hely sík és nem követel nagy földmunkálatokat s a közeljövőben felépülő óbudai híd révén még gyalog is megközelíthető. A tárgyhoz többen szóltak hozzá, így elsősorban Karafiáth Jenő, azután Szilágyi Károly, Hajós műépítész, Kontra Aladár, Kemény Lajos, Szervey György, Bély Miklós, Viraág Béla és Tamássy Béla, sok érdekes és érdemes ideát vetve fel és helyeselve az előadó tervét. Az ülést Ehn Kálmán dr. a Közegészségi Egyesület alelnöke nyitotta meg és mondott köszönetet úgy az előadónak, mint a felszólalóknak.

Római fürdő

A név rangos, de nem módos. Nagyon messze esik Pesttől de még Budától is. A székesfőváros némi gondoskodása mellett dunaparti paradicsom lehetne. Száz bajával foglalkozott most a *„Római-fürdőtelep Egyesület"* február hó 24-én tartott közgyűlésén *Kézdi-Kovács László* elnöklete mellett és felsorakoztatta e festői szépségű budai nyaralótelep sürgősen megvalósítandó kérdéseit. A legégetőbb kérdés kétségkívül a telephez való közlekedés megjavítása. Mert a Rómaifürdő és a vele összeépült Kissing- (Kis Inke) telep lakossága egyórás, sőt másfélórás közönként járhat csak be a fővárosba, annak dacára, hogy a III. kerülethez tartozik. Még sérelmesebb az, hogy a HÉV utolsó vonata este 10 óra után indul, s csak szombaton van éjféli vonat. Igy a telep lakossága minden esti kultureseménytől el van zárva. A közgyűlés megsürgette azt is, hogy a *Beszkárt* építse ki odáig (a Gázgyár érintésével) Óbuda Fő-téri vonalát, sürgeti az onnan induló *autóbusz*-járatot a Rómaifürdőig. Sürgeti a hajóállomáshoz vezető Drugeth-utca végleges kiépítését, a pompás Keve-utca folytatólagos megnyitását az utca alsó végén létesített *Máv.* állomásig. Sürgeti *a római Dunapart* rendezését, ahol nyaranta egy-egy napon 20-30 ezer ember is megfordul. Sürgeti a hetipiac létesítését s a már véglegesen elfogadott új iskolaépítés haladékalan megkezdését. Mert a főváros *legszégyenteljesebb iskolája* itt van, egy kétszobás és üvegverandás, összerepedezett falú, régi villában, petroleumvilágítás mellett, hat osztály fiú- és leánynövendékeinek vegyes összezsúfolásával. Sürgeti a szomszédos gázgyárból a gáz bevezetését, főleg háztartási célokra, továbbá több ucának és a Szentendrei-útnak villanyvilágítással való ellátását s a fővárosi *vámhatár* többször megigért kihelyezését. Élénken vitatta a közgyűlés az egyesületi kaszinóhelyiség ügyét, mert a telepen egyetlen olyan vendéglő sincs, mely kellő táneteremmel és kisebb szobákkal rendelkeznék, az egyesület viszont még anyagilag nem elég erős önálló *kaszinó-ház* fölépítésére. A vitákban *Kricsfalussy* Mihály ny. államtitkár és *Berczik* István ny. min. tanácsos, az egyesület tiszteletbeli tagjai, *Szilvássy* Károly ezredes, az egyesület ügyvezető alelnöke, *Teöke* Andor művésztanár, a kath. hitközség világi elnöke, *Nebovidsky* ezredes, *Laászló* Gyula szobrászművész, *Schmidt* Sándor, *Sirsich* Béla ny. altábornagy, *Smoling* Béla r. kapitány, *Bélyi* József, *Porszász* Nándor és mások vettek részt. Végül ujra megválasztották az elnökséget és igazgatóságot. Elnök lett: *Kézdi-Kovács* László festőművész és író, alelnökök: *Szilvássy* Károly és *Tukács* Sándor ny. ezredesek, dr. *Ringer* Lajos ügyvéd és földbirtokos. Igazgatók: *Hönig* Ernő őrnagy, *Hedinger* Miksa cukorgyári igazgató, *Kiss* Géza ny. pénzügyigazgató. Titkár: *Winter* Ernő járásbíró, jegyző: *Sárdy* Brutus festőművész, háznagy: *Fehér* Dezső, ügyész: dr. *Apáthy* Árpád, pénztáros: *Bélyi* József. Ujra választották a számvizsgáló-bizottságot s a választmány lelépő tagjait.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiornátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

Uj levente-otthont avattak fel vasárnap, febr. 24-én délután Óbudán, ahol a *„Pannonia"* levente egyesület III., Lajos- u. 152. sz. a. teadélután keretében nyitotta meg új otthonát, melyet új elnöke, *Krivoss* Árpád dr. áldozatkészsége a tagok munkája, a vezetőik lelkessége révén szereztek. *Mihalik* Ferenc, az ügybuzgó lelkes ügyvezető alelnök köszöntötte Krivosst, akinek társaságában ott volt *Ilkanics* József őrnagy, a III. ker. levente-felügyelője és több vendég. *Krivoss* Árpád buzdító szavai után az ifjú leventék és a vendégül látott hölgyek kedves dallal, zenével ünnepelték az uj otthon avatását.

Uj üzlet a Krisztinában. Kertész kalaposmester a Krisztina-tér 3. sz. alatt új üzletet nyitott. Olvasóink figyelmét felhívjuk lapunkban megjelent mai hirdetésére.

A legritkább eset. Ismeretes, hogy Esküdt Lajos bünügyében *Bencze* József dr. óbudai ügyvédet mint bünsegédet annak idején letartóztatták és több hónapig vizsgálati fogságban tartották. Benczét a Tábla, majd a Kuria jogerősen felmentette és pedig büncselekmény hiányában. Bencze József dr. a birósághoz fordult ártatlanul elszenvedett vizsgálati fogsága miatt való kártérítésért. A kártérítési igényt a Kuria Beneze részére megállapitván, az igazságügyminiszter neki 2440 pengő kártérítési összeget folyósított. Ezzel Beneze a legteljesebb — a gyakorlatban csak a legritkább esetekben előforduló — elégtételt kapta.

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalaposmesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakit és fest

BOHUNICKY BANK RT.
(II. Margit körút 87)
fizeti Budán
A LEGMAGASABB betéti kamatot

ÜVEG
és Porcellán
diszmüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7., BUDÁN.

LOHR IRMA udvari szállító utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
élővirágkereskedése
I., Fő-utca 1 Telefon: 41-87
Menyasszonyi és alkalmi csokrok. Igen jutányos árak, lelkiismeretes kiszolgálással

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon Automata 518-23

LURIE ÉS TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Felemeli alaptőkéjét a Budai Általános Takarékpénztár

Buda gazdasági szempontból az utóbbi időben oly hallatlan fejlődésnek indult, úgy pénzintézeti, mint iparszempontból, hogy egyre többet nyer gazdasági jelentőségben. A szerencsés anyagi és személyi körülmények összejátszása teremtette meg a fejlődésnek azt a messzi perspektivájú lehetőségét, melynek Buda *ma már kétségtelenül élvezi az előnyeit.* A budai lakosság józansága, takarékossága, szolidsága garanciája annak, hogy *Buda nem áll meg az eddig elért eredményeknél,* noha a jelenlegi mostoha gazdasági körülmények között *még az eddigi nívó megtartása is nagy eredményt jelent,* hanem tovább megy azon az úton, melyet *gazdasági és kulturális elhivatottsága szab ki.*

Midőn Buda nagy fejlődéséről beszélünk, meg kell állapítanunk, hogy annak érdemében elsősorban az itteni pénzintézeteknek jut oroszlánrész. Céltudatos, szolid munkájuk, rendkívüli alkalmazkodó képességük, gazdasági intelligenciájuk és méltányosságuk, vetették meg az alapját a budai gazdasági élet nagy fejlődésének.

Különösen nagy jelentőséget ad Buda pénzintézeti életének a *Budai Általános Takarékpénztár,* amely nemcsak legnagyobb, hanem legelőkelőbb pénzintézete is, vezetése existálásának közel két évtizede alatt mindenkor a fejlődés, szolidság példaképéül szolgált. Hosszú és dicsőséges multjában *mindenkor a budai pénzintézetek sorának első helyén állt* és a gazdasági élet legnagyobb megpróbáltatásai és viharai közepette is *hű tudott maradni multjához,* megmaradt a város reprezentatív pénzintézetei között azon a nívón, amely *meghozta Buda gazdasági életének konszolidációját.*

Az 1928-as esztendőben nagymérvű fejlődésről számolhatunk be. A *Budai Általános Takarékpénztárnál* ez a fejlődés fokozott jelentőséget nyer azáltal, hogy a budai pénzintézetek között az egyedüli, melynek üzletkörét *a szükebb értelemben vett banküzlet képezi.* Mobilitására jellemző, hogy kihelyezési állományának *csupán 30%-át adta tovább az elmult üzletévben,* s ötszázezer P-t képvisel az az összeg, amelyet a Nemzeti Bank és a nagyobb fővárosi intézetek bocsátottak visszleszámitolási hitel formájában rendelkezésére, amelyet azonban a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* csak jelentéktelen mértékben vett igénybe. Ez az intézet évről évre fokozatosan fejlődik és ma a budai pénzintézetek közül a legelsővé küzdötte fel magát. Az intézet alaptőkéje 200.000 pengőt képvisel. A betétállománya 1,250.000 pengő, a mult évivel szemben közel 500.000 pengő szaporulatot mutat, azonban ebben az igazán tekintélyes betétállományában közbetét nincsen, hanem az egész tétel a kistőkések köréből rekrutálódik. A váltótárcája 1,800.000 pengő, a multévi 1,200.000 pengővel szemben, a szaporulat tehát 600.000 pengő. Ezek az adatok igazolják, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* öntudatos vezetése, lendületes üzletvitele a legmesszebbmenő bizalomra érdemes.

Az intézet 1928. évi tiszta nyeresége 29.584.12 pengő, ami megfelel a tőke tizenöt százalékának. Ki kell emelnünk, hogy ez a 29.584.12 pengő tiszta nyereség nem csupán kamatjövedelem, hanem ebben bennfoglaltatik a különféle jutalék és értékpapír jövedelem, amelyet ma, sajnos, a *„vidéki"* pénzintézeteknél alig találunk.

A *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* a napokban tartja meg rendes évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság elé fogja terjeszteni a takarék 1928. évi mérlegét. A *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* 200.000 pengő saját tőke mellett az előző évről áthozott 319.07 pengő betudásával 29.584.12 pengő nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 23.819.07 pengő tiszta nyereséggel, amelyben szintén bennfoglaltatik az előző évi áthozat, 221.46 pengő. A közgyűlésen az igazgatóság javasolni fogja, hogy 2000 pengőt a nyugdíjalapra utaljanak ki, 5000 pengőt fordítsanak igazgatósági tantiémekre és végül egy pengő osztalékot fizessenek és egyidejűleg 2000 pengőnek a tartalékalapba való átutalását javasolják, miáltal a nyilt tartalékok 34.000 pengőre emelkednek. 584.12 pengőt a jövő évi számlára visznek át.

A takarékpénztár állandó fejlődése s a takarékpénztár iránt megnyilvánuló legmesszebbmenő bizalom a tőkék szaporítását kívánják s ezért az igazgatóság javasolni fogja az alaptőkének 200.000 pengőről 300.000 pengőre való emelését oly képpen, hogy 10.000 darab, darabonként 10 pengő névértékű új részvény bocsáttassék ki, melyek a folyó teljes üzletévre már osztalék jogosultsággal bírnak. Az új részvények az igazgatóság javaslata szerint teljes egészében a régi részvényeseknek 2 : 1 arányban ajánltatnak fel.

A *Budai Általános Takarékpénztár* nagy mértékben járult hozzá, hogy az elmult évben Budán a magánépítkezés új erőre kapott, mert lehetővé tette 200 esetben előnyös házkölcsönökkel, 180 esetben pedig emelet ráépítési házkölcsönökkel az építkezést. *Friedländer Andor* vezérigazgató céltudatos és öntudatos üzletvitelének jól megérdemelt eredménye ez a mérleg, amely a budai pénzintézetek közül a legtökéletesebb és legnobilisabb.

* **Kresz Károly dr.**, a TÉBE igazgatója, bécsi útjáról visszaérkezett Budapestre.

Kitüntetések. A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére a hazai széntermelés fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül Liha Bertalannak, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság ózdi bányaigazgatójának, Huszth Aladárnak, a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság tolna-baranyai bányakerülete bányaigazgatójának, Grósz Istvánnak, a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság tatabányai helyettes bányaigazgatójának, Wakner Rezsőnek, a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság salgótarjáni bányaigazgatójának, Bortnyák Istvánnak, a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Részvénytársaság nagybátonyi bányaigazgatójának és Csanády Lászlónak, a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság tokodi bányaigazgatójának a m. kir. bányaügyi tanácsosi címet adományozta.

A Moktár közgyűlése

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár mérlege 821.635 P nyereséggel zárult. Ez az eredmény 254.901 pengővel több, mint az 1927. év feleslege s ezzel lehetővé teszik asz osztalék újabb emelését. A nyereségből osztalékul részvényenként 6 P-t (1.2½ P-vel többet mint a múlt évben), összesen 1,200.000 P-t fizetnek ki. A közgyűlésnek javasolni fogják, hogy a nyugdíjalap az 1928. évi XL. t.-c. értelmében elismert vállalati nyugdíjpénztárrá alakíttassék át. A kimutatott tiszta nyereség a részvénytőkének 22.77%-os és 6 P-ős osztalék a névérték 15%-os kamatozását jelenti. Az intézet betétállománya 84.2 millió P-t ért el és betétállománya a békebelihez viszonyítva 106.29%. A március 2-iki közgyűlés napirendjén a részvénytőke felemelése is szerepel, 8 millió P-ről 12 millió P-re, 100.000 40 P névértékű új részvény kibocsátása által. Ha a tőkék összegét, amelyeket az intézet forgat, az üzletek forgalmát, amelyeket lebonyolít, a felek számát és jelentőségét a részvénytőkének nagyságával szembeállítjuk, két következtetés kézenfekvő. Az első, hogy az intézet részvénytőkéjének kamatozása mobil banküzletének jövedelmével önmagában biztosítottnak látszik, a második, hogy részvénytőkéje szaporításának ideje elérkezett.

* **A téglakartel** előreláthatólag ez év máj. 1-től 1932 máj. 1-ig meghosszabbítottnak tekinthető, amennyiben ezideig egyik karteltag sem mondta fel a kartel-szerződést.

* **A Magyar Általános Takarékpénztár** konszernjéhez tartozó intézmények értesülésünk szerint a jövő héten tartják mérlegmegállapító ülésüket. Az anyaintézet hír szerint 7 pengős osztalékot fog fizetni, az *Ingatlanbank* osztaléka pedig előreláthatólag 14 pengő lesz.

* **A Ganz-Danubius** mérlege — mint a *Budai Napló* beavatott forrásból értesült — elkészült és az igazgatóság már tanulmányozza a mérleg egyes adatait. A mérlegmegállapító ülést előreláthatólag a jövő hét folyamán tartják és a *Ganz-Danubiust* követőleg két hét múlva tartja mérlegmegállapító ülését a *Ganz Villamossági r.-t.*

* **A Brassói Cellulosegyár Rt.** igazgatósága febr. 20-án tartott ülésében megállapította az 1928. üzletév mérlegét, mely 933.489 pengő 46 fillér nyereséggel zárul és elhatározta, hogy a f. év március 13-ára egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy részvényenként 3½ pengő (tavaly 3 pengő) osztalék fizettessék.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.
Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) válaszol. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLOS-UTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

HORTHY MIKLOS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLOS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

MUEGYETEMNEL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.

GELLERTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.

LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.

NEMETVOLGYI-UTON, 350 □-öles sarokbérháztelek, à 180 pengő.

KERESEK BUDAN, kocsival könnyen megközelíthető út mentén kisebb telket, vagy nagyobb üres udvart, bérbe, vagy megvételre, állványfa-telep céljaira. Ajánlatokat kérek *Prinner* Ede építési vállalkozó I., Krisztina-körút 129. Telefon: 531—16.

Villák!

GELLERTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.

VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, a Városmajor szanatórium közelében.

ROZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Bérházak!

BUDAN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

BELLEVUE
SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb
JAZZ- és TANGÓ-
zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTERME I

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: *Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.*
VIRÁGKERTÉSZET: *Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.*

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-térl. Telefon: Aut. 623-89

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I, PÁLYA-U. 7

HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

KOPFMANN JÁNOS
CUKORKAGYÁRA
újévre és farsangra ajánlja közismerten elsőrangú készítményeit
I, Krisztina körút 91 fiókja II, Margit körút 36

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megtekinthető régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: Aut. 538—17 és 538—21.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ZLAMÁL

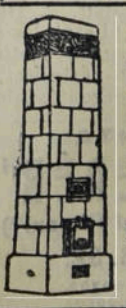

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitó berendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácsfürdő mellett.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 945. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 március 10.

Svábhegy—belváros

A budai hegyvidék is tagozódik és vannak kultivált részei, de vannak ősromantikában élő részei is. A Svábhegy sehogysem vonható egy kalap alá a Farkasvölggyel, vagy a Csillebérccel. Ezek között a Svábhegy a hegyvidék belvárosa vagy cityje. Lakosságát tekintve a legpozitivebb Pest, mintegy kiegészítője a gazdag Belvárosnak és Lipótvárosnak. Pótbelváros. Ez a hegyvidéki rész megőrizte romantikáját a Zugligetben, de már kulturált kapcsot jelent számára a jól kiépült, csatornázott, világított, ápolt utakkal bíró Pasarét, mely közelebb hozza a városhoz, csaknem közvetlen összeköttetést létesítve a Svábhegy és a Belváros között. Aki a Svábhegyen építkezik, egy darab kulturát visz fel oda és erősíti a kapcsot a belső várossal és joggal követel viszont kulturát a várostól. Aki ott utat, csatornát, vizet és világítást követel, az nemcsak önmagának követeli ezt, hanem a budai fürdővárost építi ezzel. Ott még akkor is építeni kellene a városnak ezeket a közműveket, amikor nem épül új villa, épen csak azért, hogy épülhessen. Látnoki szemmel nézők már látják azt az időt, amikor a budai fürdők lassan felhúzódnak a hegyek közé, a tiszta, üde levegőre, erdők tövébe. A város belterjes fejlesztése nem áll ellentétben a Svábhegy követeléseivel, mert a városnak egyik fejlődési iránya a hegyvidékre vezet és a hatalmas népösztön megmutatta, hogy mely irányban kívánkozik haladni, mint ahogy megmutatta a római dunaparton strandoló húszezer ember, hogy hová kell az ingyenes strandfürdőt építeni. A város, a pesti rész, a külső részek nyomása alatt, átlódult a Ferenc József-hídon a Kelenföldre, a Margithídon át a Rózsadombra és a közbeeső két hídon: a Lánchídon és Erzsébethídon át a Krisztinán és Viziváros keresztül a Svábhegyre, Hűvösvölgybe és menne föl a Farkasrétre, ha útját nem állaná a klimatikus temető. Ez a budapesti unikum, amit a hegyvidék fejlődésének mesterséges gátjául állított a városháza. Itt harcra kelnek a halottak az élőkkel és elveszik ezek alól a földet, a virágzó kerteket és a villákat. A Svábhegy minden csatornázott új útja, minden lámparúd, minden vízvezetéki csap segíti az élőt ebben a szörnyű harcban a halottak ellen. Ne mondják a városatyák, hogy ez külterjes fejlesztés. Ne mondják erre, ha lelkesedéssel fogadták el a Stadion helyéül a Kőbányán túleső ligettelki dülőt. Vagyhogy Pesten még a kőbányai Szaharán is belterjes a városfejlesztés, de az áldott budai hegyvidéken, ahol egész Pest szívesen nyaral, üdül, gyógyul — az már külterjes? Ne fájjon senkinek a Svábhegy, amelyet gonddal kormányoz a hegyek ura, a hegyvidék patronusa: — Bódy Tivadar. Aki bölesen vezette az egész város fejlődését, bizonyára a legjobban tudja, hogy ez a nagy város merre kíván fejlődni. És ne fájjon a Svábhegy fejlődése főleg a budai bizottsági tagoknak, annak a Budának a fejlődése, amely alátámasztotta az ő városi hatalmukat, — épen csak azért, hogy a budai oldalt fejlesszék.

Budán, 1929 március 9

Kis gletscherek Budán, még pedig a Gellérthegy alján láthatók most, amikor az olvadás következtében az öreg Gellért szakadékain húzódnak le és útjukban ellepik az útjukat álló sziklákat. Az egyik ilyen „nagyobb" gletscher már lekúszott egészen a hegy tövében álló kunyhó tetejére. Ha ez a gletscher csak egy kicsit nagyobb volna, talán be is lapítaná a kunyhó tetejét. Aztán mondja még valaki, hogy Buda nem a világ közepe. Még gletscherje is van.

A lakásviszonyok borzalmasak a fővárosban. Pincelakásban 9747 ember lakik s az albérlők és ágyrajárók száma 84.282. Albérlői lakásokban pedig 205.851 egyén lakik. Ezt a roppant egészségtelen helyzetet mielőbb meg kell szüntetni, mert előbb-utóbb katasztrófa éri ezt a várost, ahol másfél milliót megközelítő ember közül csak 15.330 van tulajdonjogilag, mint háztulajdonos a városhoz kapcsolva. Gazdasági tekintetben nemcsak igazságtalan, helytelen, de oktalan is volt a bérház építkezési rendszert oly túlzottan favorizálni, mint ahogyan az nálunk történt. A lakosság csekély hányada mondhatja boldognak magát a saját otthonában, míg a többi, csaknem másfél millió zsellérsorban sinylődik és nagyrésze a szomszédos községekben kénytelen lakni. Széchényi mondja valahol, hogy csak az anyai gond, a szorgalom és a saját birtok varázsa képes a homokbuckák között szép, viruló jólétet teremteni. Budapest arcáról hiányzik ez a boldog, a jólét varázsa által szinesített mosoly, mert a homokbuckák között felépített monumentális városban nagyon kevesen laknak a saját fedelük alatt.

A kilátás jogát meg kell védeni Budán, ahol a telek megvételnél a szép kilátást is megfizették az emberek. De azután egyre-másra épitenek eléjük, két-három emeletes házakat, elvevén előlük a kilátást, olyan helyzetet teremtve a lakóknak, mint amilyen Pest legszűkebb utcájában van, ahol csak falakat látni. Ez hovatovább jogi problémává lesz, amit sürgősen meg kell oldani.

A Rácfürdő megvételét a főváros komolyan tervbe vette, de a kért négy és negyedmillió pengőt nem hajlandó megadni. A polgármester e hó közepén pártközi értekezleten kívánja a megvételt elintézni s azt is, hogy miből és hogyan fizesse meg a főváros a vételárat, amelyre egy pengő fedezete sines.

A tanügyi választások óriási izgalomban tartják azt a több ezer embert, akik a néhányszáz fővárosi oktatói állást megpályázták. A közoktatási ügyosztály a hatalmas anyagot már rendezte és a minősítési névjegyzéket a városi pártok elnökségeinek meg is küldötte. Március második felében ül össze a közoktatásügyi bizottság a jelölések céljából s előreláthatólag március végén, de legkésőbb április elején meg lesz a választás.

Az óbudai hegyvidék iskolája érdekében emeltek újra szót a főváros legutóbbi közgyűlésén, ahol elszörnyűködéssel hallották, hogy ma egyórás utakat kell a gyermekeknek megtenniök, amíg az iskolába érnek. Ez az iskola nélküli terület nagy és népes s a fővárosban elképzelhetetlenül szégyenteljes állapot ez a mai helyzet. *Purébl* Győző dr. tanácsnok kijelentette, hogy amint megleszi az anyagi módja a fővárosnak, ez az iskola is megépül, amit megnyugvással vett tudomásul a közgyűlés.

Az óbudai árvíz

elhárítását már most, a veszedelem előtt követelték a főváros legutóbbi közgyűlésén, mert a hatalmas havazás és a Dunán levő nagy jég- és hótömeg olvadása egész biztosan áradást jelent majd az alacsonyan fekvő Filatorigát, Akvinkum, Leipzigergyár környékének. *Csármán* Ferenc tanácsnok alapos, nagy gyakorlati tudással előadott válaszában megállapította, hogy a veszedelem — az új Aranyhegyi-árok megépítése után csak a Szérűskert-utca vidékére csökken, de itt is árvízvédelmi berendezésekkel a főváros készen áll a baj elhárítására. E veszedelmes árterületnek vízét levezeti a régi Aranyhegyi-árok, amely a Leipziger-gyárnál a Dunánál zsilippel zárható el. Itt két szivattyú van, de szükség esetén harmadik is alkalmazható. Ezek a szivattyúk 13.000 köbméter szivattyúzhatnak naponta. Ha csapadék vagy olvadás következtében még több víz lesz, akkor erre az esetre szolgál a Leipziger-gyárnál található mélyedés, amely 160.000 négyszögméter. Az Óbuda belső vidékének belvizeik levezetésére szolgál az óbudai főgyüjtőcsatorna, amelyen hét és fél köbméter megy át másodpercenként, úgyhogy a víztömeg megduzzadásától tartani nem kell. Az árvízzel sujtott lakosságnak elszállásolására a Szentendrei-úti iskolának helyiségei szolgálnak és ebben a helyiségben arra az esetre, ha komoly baj történnék, betelepítik a lakókat.

Budai Kulturház. Régi hiányossága a Krisztinaváros társadalmi életének, hogy az ottlakó polgárságnak nincs olyan helyisége, ahol összejöveteleket tarthatna, ahol egymással érintkezve eszméket cserélhetne, ahol könyvtár és más kulturális intézmények állanának rendelkezésére, ahol hivatalos dolga után szellemi és társadalmi szükségleteit kielégíthetné. Pedig addig, amíg e célnak megfelelő épület, vagy helyiség rendelkezésre nem áll, a polgári társadalom egységéről komoly szó alig eshetik. De nagy hátrányt jelent a budai polgárságra az a körülmény is, hogy az összes hivatalok, ahol ügyes-bajos dolgai intéztetnek, a Vár nehezen megközelíthető pontjain vannak elhelyezve, mint 50 évvel ezelőtt, amikor a mai Krisztinaváros helyén kertek és szőlők állottak. Ezeknek a hivataloknak letelepítése, a közönség részére való megközelítővé tétele is eminens érdeke a Krisztinaváros polgárságának. Segithetne e bajokon az egész budai társadalomra kiterjedő mozgalom egy „BUDAI KULTURHÁZ" felépítése ügyében, ahol helyet találna minden Budán működő és Budán érdekelt vallásos, társadalmi és kulturális egyesület, mely Buda irányításában részt kíván venni. Itt helyezhetnék el az említett hivatalokat és hatóságokat. Ebben a Kulturházban lenne: színpaddal felszerelt nagy terem szinielőadások tartására, kisebb termek előadások és felolvasások számára, fedett csarnokok népgyűlések részére. A Kulturház céljára legalkalmasabb hely a Mészáros-utca és Koronaőr-utca sarkán levő fővárosi telekkomplexum, melynek központi fekvése van és a főváros tulajdona. Akadt vállalkozó építészcég, amely hajlandó az épületet felépíteni, melyet utóbb a főváros tulajdonába engedne át. Ez ügyben március havában a Budai Társaskör helyiségében értekezletre hívja össze az érdekelteket a „Budai Kulturház Építőbizottsága", amelynek irodája: I., Gellérthegy-utca 1. szám, II. em. 10. ajtó, hogy végleges szervezkedéssel ezt a kérdést mielőbb megoldás elé vigyék. A felhívást aláírták Érdi Zsigmond építész és Krivos Árpád dr. ügyvéd.

A „Lágymányos" név sokakban azt a hitet kelti, hogy onnan származott, mert ott a talaj mocsaras s így süppedékes, lágy s ezért lágymányos. Most Joanovich Pál ny. államtitkár megtalálta a szó helyes magyarázatát. Ezen a tájon lakott a *rácok hadnagya*, akit *lagyman*-nak neveztek, itt volt a kertje, ez volt lagymanyos, ma Lágymányos. — Más magyarázatot adott a *Tabán* szónak is, amelyet eddig a török szóból „hegyalja" = tabán származtattak. Más városokban, mint pl. Győrött is volt Tabán, ahol pedig hegy nincsen s épen ezért ő a *Tabackan = timárok* szóból származtatja s így a Tabán tulajdonképen *timáros* városrészt jelent.

Téves útra léptek a városházán, amikor a Horthy Miklós-út elején álló rozoga városi házak helyére a reuma-kórházat s nem a fedett uszodát tervezik. Az utóbbi nagy nemzetközi életet teremt, amelynek az idegenforgalom szempontjából pompás s utolérhetetlen kerete a Szent Gellért-szálló és környéke; míg a reuma-kórháznak a csend, a víz, a környezet és fekvés szempontjából legmegfelelőbb a *Király-fürdő*. Ha a főváros tényleg fürdővárost akar Budából csinálni, feltétlenül saját kezelésbe kell vennie az összes fürdőket. A Rác-fürdő után a Király-fürdőt kell megvennie, hogy ezen a legideálisabb helyen megvalósítsa a *Budai Napló* 25 éves programmját: a reumások Mekkáját!

A főváros közgyülése legközelebb március 13-án lesz, amikor megválasztják az I. kerület új előljáróját és betöltik az üresedésben levő tanácsnok-főjegyzői állást.

Rákosi Jenő szobráért, amelyet Rothermere lord százezer pengős adománya tesz lehetővé — megmozdult a Naphegy közönsége, helyesen érvelve *Ripka* Ferenc dr. főpolgármesterhez juttatott beadványában, hogy a „Naphegy-tér Rákosi Jenő szobrának elhelyezésére — hangzik a beadvány — kiválóan alkalmas és legméltóbb szimbóluma lehet Rákosi Jenő mindenekfölött kimagasló személyiségének. Nem lehet méltó Rákosi emlékéhez egy szűk, minden oldalról bérházakkal körülhatárolt kis tér, bárminő forgalmas és értékes területén legyen az a fővárosnak. Annak a helynek, ahonnan a Rákosi-szobor alakja széttekint, szimbolizálni kell azt a széles látókört, azt a magasröptű gondolkodást, amely a szoborban megörökítendő költőt, írót, publicistát és nagy magyar hazafit jellemzi. De utal a kérvény arra is, hogy maga Rákosi Jenő életében, mily szeretettel és ragaszkodással viseltetett a Naphegy iránt, maga is ott lakott, ott érezte jól magát, ott sétálgatott jó és rossz időben.

Budapest területe 19.445 hektár, amiből Budára 9983, Pestre 8678 s a Dunára 784 hektár esik. A beltelek területe 2560, a külterület 16.101 hektár, az utcák által elfoglalt terület 1038, a Margitsziget 58 hektár és a köz- és magánparkok területe mintegy 4 millió négyzetméter. A körzet 77 és fél kilométer s ez a hatalmas terület boldogult Palóczi Antal szerint négy millió ember elhelyezésére elégséges. Budapestnél nagyobb területű csak Marseille 22 ezer, London 30 ezer és Newyork 76 ezer hektárral. Ellenben Páris óriási lakossága 7802 hektáron él, Berliné 6800 hektáron. Hamburg 7346, Génua 3175, Bécs 17.000 és Buenos-Ayres 18.854 hektárnyi területű. S annak daczára, hogy Budapest területe ilyen hatalmas s meglenne a mód arra, hogy az emberek a legegészségesebben lakhassanak, mégis a tüdővész statisztikában Budapest a második helyen áll. Az egészséges fekvésű, napsugaras, a Duna és a hegyek által szellőzött város a telkeit uzsorás módon kihasználta. Az épületek mögött nincsenek levegőreservoárok, az épületek előtt pedig az utcák oly keskenyek, hogy alig éri a napfény és a lakásokban akár egész nap éghet a mesterséges világítás. A rideg spekuláció föltelé igyekszik, egyre-másra épülnek a négy—öt emeletes házak, kivesznek a régi patriarkális háziurak, akik azért építettek házat, néhány lakással, hogy ők ingyenbe lakjanak. Még a legszebb bérpalotában, minden komfort dacára is sok a lehetetlen, egészségtelen lakás, amely nemcsak az egészségügyi statisztikát rontja, hanem a legtöbb keserves szociális problémának is előidézője.

Az óbudai új piac megnyitására még mindig nincs biztos határidő. Bérlők csak nagynehezen akadnak és a nagy hideg is akadályozza a megnyitást. A piac építésének költsége különben félmillió pengő volt.

Külön karaktere van Budának,

már a természet által is így rendelve s külön más, Pestnek. A *sík részre* önként kínálkozik a nagy és könnyen lebonyolítható forgalom, ami által az a kereskedelemnek, a tömegtermelésnek lesz a gócpontja. A *hegyes vidék* pedig a lakóváros: a csend, a nyugalom otthona. A hetvenes években még lett volna alkalom ezt ilyen ideálisan elrendezni, de elmulasztották s ma átmenet nélkül a legsablonosabb városképet adva keveredik össze az üzleti, lakó, gyár- és kertváros, a történelmi patinával ékes városrészekkel. Csunya és rossz bérházkolosszusok rontják meg Buda díszes arculatát, ahol a villaövezetekben munkáskaszárnyák és gyárak állanak az egészséges terjeszkedés tilalomfájául. A Rózsadomb aljára a Keleti Károly-utcánál amerikai felhőkarcolók, a Németvölgyi-út felé ormótlan bérkaszárnyák, a Margit-körúton sablónos tömegházak épülnek és a főváros által Óbudán épített bérházcsoportok nemcsak merénylet az egészség, hanem Buda szépsége ellen is. Vannak még beépítetlen részei Budának és itt elsősorban a Tabánra gondolunk, ahol Buda karakteréhez méltóan kell az építkezést szabályozni. Mert azt csak elismerik még a pesti városházán is, hogy a Tabán jellege más, mint a külső Váci-úté, — a Vár is csak mást követel, mint a Dob-utca, — az Andrássy-út, mint a Rózsadomb, — a Thököly-út, mint a Hüvösvölgy, — a budai Dunapart, mint a Baross-utca, — a Teréz-körút, mint az Attila-körút, — az Üllői-út, mint a Hunyadi János-út, pedig ezek mind egy-egy építési övezetbe tartoznak, tehát szabály volna, hogy ezekben az utcákban, amelyek oly elütőek egymástól, legyen egyöntetű az építkezés. Holott éppen ellenkezőleg, nem szabadna, de nem is lehet egyöntetű. Lehetetlen állapot pedig, mert Buda különleges helyzete, a józan ész szerint sem engedi az ilyen egalizálást. Budát el kell választani legalább az építkezési szabályzatban Pesttől, mert sehol nem találóbb a jelszó, mint a városszabályozásnál: — Los von Pest! Beteges mánia volt Buda és Pest egyesítése, — írják régi budaiak már az egyesítés utáni években, megállapítván, hogy két teljesen különböző lelkületű, berendezésű, struktúrájú, célú várost kötöttek össze. Ekkor a puritánabb Buda feláldozta mindenét: történelmi nagyságát, címét, önállóságát — szabad akaratát. Azóta úgy él vagy inkább halódik, mint Ábel. Nincs közös sorsa Pesttel, míg saját sorsának irányításában, virágzásának elérésében is béklyókat rak reá a kapzsi testvér, amely sokszor a Kain nevet érdemli. Papíron meg lehetett csinálni az egyesítést, de az élet rácáfolt erre. Ötvenhat év után tisztán látjuk, hogy külön-külön maradva igazságosabb életrendünk lenne. Tehetséges embereinket nem falta volna fel Pest s mint az ország fővárosa ott lennénk, ahol lennünk kellene: az ország első városának. Az 56 év az elnyomatás ideje nekünk. Pest felvirágzásának korszaka. Nem irigyeljük tőle! De fájdalmas, hogy félszázad alatt annyira sem jutottunk, mint Szeged, vagy Debrecen. Mikor pótoljuk be az elveszett időt, mikor virrad fel Budának?

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, izületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére.
Svéd tornaterem.

A budai Faust

Emlékezés dr. Matyéka Károlyra

Nagymagyarország régi profeszori gárdájának egyik legkiválóbbja halt el, dr. *Matyéka* Károly. Neve fogalom volt tanítványai és mindazok előtt, akik közelebbről ismerték. Élete a nagy perspektivákat ígérő magyar őstehetségek tragédiája. A budai vár egyik csendes kis házában született; régi budai családból, amely németes neve dacára is belekapcsolódott a magyar talaj kultúrtörténetébe. Nagybátyja Seewald Henrik, a híres budai órás. A lobogó, göndörfürtű, átható acélkékszemű ifjúban korán sejtelmes és benső vonzalom lép fel az emberiség ma elismert legnagyobb ideálja, Goethe iránt, ezzel kapcsolatban szinte egyszerre nyílnak meg előtte a művészet, zene, tudomány, a természet mélységei. A Vár arisztokratikus s előkelő polgári családjaiban feltűnést kelt zenei talentumával. Hubay Jenő édesapja, az öreg Huber Károly, felfedezi benne a komoly akaratot s személyesen képezi ki igazi klasszikus játékú hegedűssé. De nem választja a zenei pályát. Az irodalom vonzza a legjobban, valami ösztönös erő hajtja egy öntudatlan misszió iránt. Goethe egyetemes emberi eszményét (a Faustnak szellemét) elültetni a magyar talajba s ez végre is a tanári pályára ösztönzi. Szapáry Gyula magyar miniszterelnök fiainak nevelését bízza reá, s éveket tölt a Szapáry-családnál s a Csekonics grófok zsombolyai birtokán. Majd lobogó tudásvágyú szenvedélye kiviszi évekre Párizsba, bekerül Munkácsy Mihály környezetébe s tanuja lesz az ő szalonjában lejátszódó nagy művészi életnek. Munkácsy mellett Liszt Ferenc varázslatos egyénisége ihleti meg, mindig büszke volt Liszt Ferenc, a zene fejedelmének kedves biztatásaira, Haynald bíboros házában tartott zeneestélyek alkalmából. Visszakerült Budára s Trefort, a nagy magyar kultuszminiszter megnyitja hivatottságát s kultúrmissziót bíz reá, Brassóban a magyar nemzetiségi kérdés megoldása érdekében. Tanít, hangversenyez, dirigál s amellett olvas, tanul örökké. Felszívja lelkébe az erdélyi hegyek egész poézisét s a kárpáti erdőségekben mindig Goethével a hóna alatt barangol. Romantikus kapcsolatból ered házassága is. Majd Budapestre kerül, ahol végre a főváros szolgálatába lép, ahol eléri a középiskolai igazgatóságot. Ifjú feleségének tragikus halála nemcsak az apa, hanem az édesanya feladatát is reáhárítja kis gyermekeivel szemben. Lelkét állandóan a legmagasztosabb ideálok behevítik s szinte feszítő erővel dolgoznak benne, de pályáját derekán töri össze az ősi magyar közöny.

Másutt mindenütt felülről fogják meg a tehetségeket s állítják a nemzet megfelelő őrhelyére. Öneki itt csak a féltékenység, nemtörődömség jutott osztályrészéül. Végül is magábavonul, a tudománynak, a művelődésnek, a zenének él, mert benső szerénysége nem tud megbirkózni a törtetőkkel.

A sors sokak talaját érdemtelenül gazdagon öntözi, nála jóvátehetetlenül fukar volt. *A sors egy nagyszerű magvetőnek szánta, de a talaj nem nyílt meg kellőképpen előtte.* A közre nézve elvesztette a magyar közönség, de mint magánember példás életével hirdette: a kötelesség minden előtt, mindig dolgozni, de időt szakítani az életre is, bensőségesen élvezni az életet, de nem szemérmetlenül habzsolni, komolyság a munkában, derű a szórakozásban, mélyen szenvedni, de boldognak is tudni lenni és másokat is boldogítani. Háza a nemes kamarazene ihletett otthona volt, élete végéig hűséges látogatója volt a hegyeknek, élvezője az erdők, mezők benső poézisének s valóságos rajongója a Dunának. Valóságos szimfónikus erővel élt benne az életnek minden hulláma. Nemes vonalú, dús szakállú, rózsás, 71 éves öreguri arc, a fehér, de azért örökifjú göndör fürtökkel, sokszor túlkomoly arckifejezéssel s a nagy erőteljes alakkal feltűnéstkeltő volt. Szemeivel, mint szinte kozmikus sugarakkal, át tudott nézni az emberek anyagán, ítélete pillanat alatt hihetetlen élességgel kész volt, fellépésében volt valami különösen szuggesztív erő. Hetvenegy éves kora dacára, élte erejében ragadta őt el a halál, a gyilkos járvány. Ez a halál egy Faust haldoklásának öntudatlan megjelenítését vetítette le döbbenetes drámai erővel! *Az ősi Budavára, a romantikus budai hegyek ismeretlen magyar Faustja halt meg.* Értékének ismeretlensége a magyar nemzet tragédiájának egyik kulcsa!

Temetése f. hó 6-án, szerdán délután 4 órakor volt a farkasréti temető halottasházából. Az elhúnytban Mátéka Béla dr., a székesfőváros idegenforgalmi hivatalának külföldi levelező titkára édesapját gyászolja.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A svábhegyi „Kulturház"-ban, I., Diana-uti iskola átalakított tornatermében vasárnap, február 24-én a Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör Működvelő Szakosztálya *Bódi* Flórián szőv. tanító vezetésével a „Darázsfészek" c. 4 felvonásos szindarabot adta elő rendkívüli sikerrel, amiben nagy érdeme van *Szalay* Károly főrendezőnek. Sok tapsot aratott a gárda „primadonnája", *Handl* Rózsi, hasonlóan *Reichardt* Erzsi is. *Steiner* Anci bájos éneke nyiltszini tapsot kapott és megtapsolták *Szalontay* Jolánt is. A férfiak közül különösen kitüntek *Farkas* József, *Tofferner* Antal, *Varga* Dezső, ifj. *Kreben* József, *Gráczer* István és *Steiner* Antal is. *Hoyer* Annus, *Handl* Dunci, *Jámbor* Mici, *Hermann* Terus és Margit kisebb szerepekben arattak szép sikert.

Gyakorlati kertészet. Az Obudai Hegyvidéki Szövetség kertészeti bizottsága rendezésében március 10-én és 24-én *Laufer* József társelnök gyümölcsösében a lugas- és csemegeszőlő tavaszi metszését és az őszibarackfa metszését mutatja be *Ulicsnyi* Károly m. kir. szőlészeti főfelügyelő, illetve *Gergely* István m. kir. kertészeti főfelügyelő. Találkozás mindkét alkalommal a Bécsi út és Perényi út sarkán, délelőtt fél tíz órakor.

Szebb jövőt — Adjon Isten! A reménynek, a bizakodásnak éltető erejét sugározza vitéz *Áronffy* (Unterreiner) Mihály ny. ezredes, jelenleg textilkereskedő önzetlen akciója, amellyel a jó napot, alászolgája stb. köszönés módok helyett a szebb jövő kívánásával óhajtja sorsüldözött nemzetünk iránt az érdeklődést fenntartani. Különösen a gyermeki lélekben reméli így a nemzeti gondolatot elmélyíteni s ennek hatásosabbá tételére jelvényt készített nemzeti színű szalagon selyem átszövéssel, amelynek csekély árát (32 fillér) az 5. honvéd gyalogezred, amelynek paranesnoka volt — hősi emlékszobra javára fordítja. Különösen március idusán volna bizalmatadó, ha az egész ifjúság hordaná e jelvényt és egymást is így köszöntené: Szebb jövőt! — Adjon Isten. A jelvény vitéz *Áronffy* Mihálynál kapható I., Szt. János-tér 1. szám alatt.

Az angol király visszanyerte egészségét, mert szobájának ablakait „ULTRAVIT" gyógyhatású ablaküvegből készítették. Ezek a violett gyógyhatású sugarakat átengedő üvegeket hazánkban is alkalmazzák. Szegeden Dr. Hainiss egyetemi tanár kezdeményezésére az ottani klinikák kórtermeit szerelték fel vele, a Máv. budapesti Podmaniczky-utcai új kórházában, valamint a Nékám bőrklinikán is meglepő eredményeket érnek el vele. Legújabban a kertészek is kísérleteket folytatnak az „Ultravit" üvegekkel. Hazánkban ezeknek az üvegeknek egyedárusítója GÁL LAJOS Budán, II., Széna-tér 7, szerelte fel ezeket az intézeteket.

Ezüstlakodalmát tartotta február 28-án *Jókay-Szilágyi* Miklós nejével *Jókay* Juliskával, az egyetem-téri templomban, amelyet zsúfolásig megtöltött az ünneplő közönség. Az egyházi szertartást fényes segédlettel *Saly* László dr. pápai kamarás végezte, aki lendületes beszédet intézett a jubiláns párhoz. Az egyházi ünnepély után lakoma volt a Nemzeti Kaszinó éttermében, amelyen nagyszámú és előkelő közönség vett részt.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

A nemzet vértanuit, akik 1918—19-ben haltak hősi halált, most írja össze a *Pekár* Gyula elnöklete alatt álló Országos Bizottság, mely felkéri a hozzátartozókat, hogy a vértanuk neveit és haláluk körülményeit levélben jelentsék be Szentkirályi-u. 26. sz. alatt. Hatalmas emlékművel fogják a vértanuk diesőségét megörökíteni, melyet *Lechner* Jenő dr. építőművész tanár tervezett és *Füredi* Richárd szobrászművész készít.

ZVERKÓ cipő elegáns és megbizható

Rengeteg szemét, 64,761.000 kilogram gyült össze Budapesten az 1927. évben. Egy-egy lakóra átlag 66 kg. szemét esik évente. A vízfogyasztás ötvennyolc millió négyszázkilencvenhat ezer köbméter (vagyis ötvennyolc ezer négyszázkilencvenhat millió liter) volt az 1927. év folyamán.

Megmentett műemlék Budán

Az 1848-as évek országgyülési terme

Érdekes és nagyszabású restaurációs építkezés folyik a Várban, a régi országos levéltár épületében, mely most a belügyminisztérium tulajdona.

Azelőtt az első emeleten lévő hatalmas irattári terem polcai között érdekes copfstílű építészeti részletek kandikáltak elő és már évek óta izgatták Buda régiségei iránt érdeklődők fantáziáját. Néhány évvel ezelőtt Perczel Mklós államtitkár magához kérette Lechner Jenő dr. építőművészt, a régi Buda és Pest műemlékeinek ismert és lelkes kutatóját, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját, hogy tekintse meg ezeket a részleteket. Lechner megállapította, hogy az irattári állványerdővel beépített terem *II. József* korából származó hatalmas méretű díszterem és a finom tagozású építészeti részletek a XVIII. század végének jellegzetes, úgynevezett copfstílusában épült körülfutó erkélynek maradványai. A Budapest régi emlékeiért mindig lelkesedő Lechner azonnal jelentést tett felfedezéséről a „Műemlékek Országos Bizottságában" és javaslatára a bizottság elkészíttette a terem felvételi rajzait és helyre állított képét. Amikor az Országos Levéltár új palotájába költözött át, Lechner javaslatára a Műemlék Bizottság kérte a belügyminisztert, hogy az értékes műemléket állítsa helyre. *Scitovszky* Béla, a kiváló ízlésű és minden szépért lelkesedő belügyminiszter, módot talált arra, hogy a nagy költségű átépítési munkához megszerezze a pénzügyi fedezetet és a miniszertanács hozzájárulását, s ezzel Budának ezt a nagyértékű műemlékét régi fényében visszaállítsa. Megbízást adott Lechner Jenő dr.-nak, aki legutóbb a Nemzeti Muzeum és az Egyetemi templom restaurálását végezte nagy sikerrel, hogy készítse el a terem helyreállítási terveit, úgy hogy az épület részbeni átalakításával egészítse ki ruhatárral, toilettehelyiséggekkel, megfelelő díszes buffet-teremmel, konyhával és az előkelő vendégek visszavonulására alkalmas fogadó-szobával. Lechner a feladatot megoldotta és a mult év őszén Havas Sándor építőmester vállalatában megindult a lázas építési munka Scitovszky miniszter és Perczel államtitkár állandó lelkes érdeklődése és felügyelete mellett.

Az épület a XVIII. században kolostorépület volt s a szép barokképületet a XVIII. század végén II. József alakíttatta át a „Landtag" székházává. A szép karzatos termet, mely a pesti Vigadó nagyterme után a főváros legnagyobb díszterme, Buda város közönsége is használta hangversenyekre és táncmulatságokra. A 48-as időkben az országgyűlés is ülésezett benne. A Bach-korszak alatt elhanyagolt termet az alkotmány helyreállítása után az országos levéltár iratraktárává alakították át, teleépítették állványokkal, a falakat erkélyekkel összeroncsolták, egész díszes mennyezetét barbár módon lebontották és egy tűzálló, egyszerű sík mennyezettel helyettesítették. Lechnernek tehát mindenekelőtt egy új, stílszerű, díszes menyezetet kellett komponálnia. Most már a befejező munkálatok folynak, a régi pompájukban ragyogó falak viaszos fényében visszatükröződnek a gazdagon aranyozott díszes csillárok és bíboros selyemfüggönyök, az ujonnan márványozott oszlopok, empire bútorok, tükrök szerető gonddal dolgozó kezek mind megannyi művészi munkája. A termet május havában mutatják be a közönségnek és a tervező építész engedélyt kér a minisztertől arra, hogy a munkáját a Hollós Mátyás Társaságnak külön is bemutathassa. Hódolat és elismerés illeti Scitovszky belügyminsztert, hogy régi Budának ezt a nagymultú emlékét megmentette és a fővárost egy nagyszabású látványossággal gazdagította.

ADJA TYUKTOJÁSAIT BÉRKELTETÉSHEZ!

Fáradság nélkül három hét mulva egészséges csibéket kap. — Nagyszabású amerikai rendszerü keltetőgépekkel dolgozunk

KELTETÉSI DÍJAK: tojásonkint 20 fillér, minden élő csibe után 10 fillér

Rhode Island naposcsibére amig a készlet tart, drb-kint 1·30 P árban rendeléseket elfogadunk

HAAS TEICHEN bárónő BAROMFITELEPE, ASZÓD

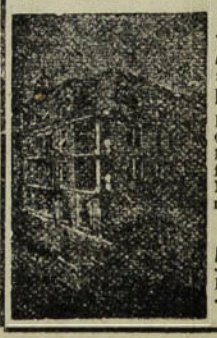
Bejelentéseket ezenkivül elfogad: **NICKERL és TSA** keltetőgépgyár vezérképviselet, Budapest, Rákóczi út 51 Telefon: J. 331-52

Pintér kelmefestő és vegytisztító

Ilióüzletet nyitott I, Krisztina-körút 147 alatt

Férfi és női ruhákat **szárazon tisztítok,** úgy hogy a ruhák formája és tartása megmarad. **Ing- és gallértisztitást** is előnyösen vállalok. Szives próbarendeléseket kérek. **Telefon: L. 996-12.**

ABBAZIA

HOTEL **AUGUSZT** PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió **35** lirától. Központi iroda **BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN** I. Krisztina tér 3. sz. **Telefon 530-47**

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI

Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek

CSIRSZKA Konrád — tulajdonos

LURIE ÉS TÁRSA TEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ. Telefon: Automata 534—11.

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI

A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK

*

Mindenütt kaphatók!

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő, **Fedett téli uszócsarnok**

Budai Általános Takarékpénztár rt.

a takarékbetéteknek

kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után

6 százalék kamatot térit a

Budai Általános Takarékpénztár rt.

Buda, II., Fő-utca 9.

Pénztári órák: 9 — 3-ig.

Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI

I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84

Délután: **TEA**
Este: **TÁNC**

Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak

ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

ÉRTESITÉS!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy a Pfitzlmayer István-féle **Budapest I, Krisztina körút 139 sz. a.** levő

hentes-mészáros

üzletet átvettem

Midőn a mélyen tisztelt vásárlóközönség becses pártfogását kérem, igyekszem, hogy üzletemben minden a hentes-mészáros csemege szakmába tartozó áru elsőrangú minőségben, méltányos áron lesz kiszolgálva

Tisztelettel

Schiesz József
hentes-mészáros mester

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67

Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4

Egészségügyi berendezések. Csövek. Műszaki cikkek. Fémgyártás.

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A »KISRABLÓ« SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú Magyar és Francia Konyha Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszere a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), minden nap friss és szakszerüen készített valódi Grahamkenyér

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerüen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST II, MARGIT-KÖRÚT 16. TELEFON: A. 512-26

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főszerekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

Andréka Károlyné hónapok óta tartó betegségéből, — amint részvéttel értesülünk, még mindig nem gyógyult fel.

Bárczy István dr. ny. főpolgármester és volt miniszter a napokban tért vissza külföldi útjáról.

Jeszenszky Sándor dr. osztálytanácsost, a „Szép Budapest" íróját, Buda lelkes barátját, miniszteri tanácsossá nevezték ki.

Pávai-Vajna Ferenc dr., bányafőtanácsos a pénzügyminisztérium megbízásából Karcagra utazott, ahol a 106 m. mélységű kút, a földgáz véletlen meggyulladása révén felrobbant és a felszínre tört vizben *petróleumot találtak.*

Szávay Gyula a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára nyujtotta át díszes ünnepség keretében a Kamara mesterérmét a 45 éves jubileumát ünneplő *Messinger* A. Adolf gyárosnak.

Weiss Fülöp felsőházi tag a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke, neje emlékére 12 ezer pengős ágyalapítványt létesített az Erzsébet királyné szanatóriumban.

Tóth Imre, a köztiszteletben álló gyáros és fürjutcai villatulajdonos három héten át súlyos influenzában feküdt betegen és állapota jobbrafordulta dacára még mindig gyengélkedik.

Egan Ede miniszteri tanácsos szerkesztésében értékes szaklap jelenik meg „Magyar Hangszer és Zeneujság" címen.

Nádas Béla dr. ügyvéd, a Rózsadomb és Vidéke Egyesület agilis ügyvezetője, hivatalos ügyekben Berlinben járt, ahol az utazás nehézségei miatt három hétig tartózkodott.

Unghváry Sándor festőművész, a Hollós Mátyás Társaság tagja a Műcsarnok tavaszi kiállításán nagy sikert aratott „Várakozó szüzek" c. művével és két akt-jával.

Kampis János festőművész, a Hollós Mátyás Társaság tagja kedves feltünést keltett a Műcsarnok tavaszi tárlatán „Cassandra" c. alkotásával.

Fóti Vilmos főv. biz. tag üdvözölte emelkedett beszédben a fővárosi építési albizottság nevében az újonnan megválasztott harminchárom műszaki tisztviselőt a Magyar Építőmesterek Egyesületében rendezett ünnepségen.

Molnár László pápai kamarást, a Szent Anna-templom buzgó plébánosát választotta meg a II. ker. Paulai Szent Vince Egyesület egyházi elnöknek. Ugyanekkor Clenth Lajos iskolaigazgatót világi elnöknek, Kratzer Rezső ny. főtanácsost alelnöknek. Kadarabek Józsefet, a Budai Napló tisztviselőjét jegyzőnek és Bukovy Károlyt pénztárosnak választották meg.

Erdélyi Jenő főv. számtanácsost nevezte ki a polgármester az Anyagszertár vezetőjévé.

Ébner József, az Ásványvízüzem igazgatóját műszaki tanácsosnak választotta meg a főváros tanácsa.

Palásthy Jenő és Palásthy Béla fővárosi mérnököket főmérnökökké választotta a főváros tanácsa.

Gnädig Sándor magyar szobrászművész, aki Rio de Janeiróban rendkívüli sikereket ért el és Brazilia egyik első szobrászművésze, — Budán született és a vizivárosi *Gnädig* szabómester fia.

ZVERKÓ CIPŐK JÓK és olcsók

KÖZGYŰLÉSEK.

A BUDAI TÁRSASKÖR március hó 25-én, hétfőn délután 6 órakor a Kör nagytermében tartja *Ripka* Ferenc dr. elnöklete alatt V. rendes közgyűlését. A közgyűlést választmányi ülés követi. A közgyűlés után 8 órai kezdettel társasvacsora.

A BUDAI DALÁRDA egyesületi helyiségében március hó 15-én este fél 7 órakor tartja *Ripka* Ferenc dr. elnöklete alatt rendes közgyűlését.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Súlyos kérdések

A budai közművek javítása

Oszoly Kálmán

előadása a Budai Társaskörben

A Budai Társaskör dr. *Krivoss* Árpád kezdeményezésére nagyhorderejű előadássorozatot tartott a tél folyamán, amelynek befejezéseképpen *Oszoly* Kálmán polg. isk. igazgató összegezte Buda közérdekéért vívott harc eredményeit — és eredménytelenségeit. Magasszínvonalú előadásában az egyesülés nagy erejére mutatott rá s találó példaként említette Viraág Béla szerkesztő gyakorlatias gondolatának megvalósulását: a Szövetkezett Buda Hegyvidéki Egyesületek megalakulását dr. *Bódy* Tivadar ny. polgármester elnöklete alatt. Vázolja ennek az egyesülésnek azóta elért nagy eredményeit s a Budai Társaskörrel való szoros kapcsolatát. Majd rátérve a részletekre, megingathatatlan érvekkel támogatja alá a legsürgősebb közmunkák elvégzésének kívánalmát, különösen a Kútvölgyi-út teljes megépítésének szükségét, amelyik Buda legszebb hegyi útja lesz, a Diósárok-, Istenhegyi-, Hóvirág-, Kuruclesi-, Budakeszi-út kiépítését, a Naphegy utcáinak rendezését, a Városmajor-utca külső részének burkolását, az Angol kisasszonyok temploma előtti tér rendezését; a Virányosi tisztviselőtelep, a Naphegy, Farkasrét útjainak bitumenezését.

Nem fővároshoz méltó a Krisztina-tér, a Retek-utcai hurokvágány, a Csaba-utcai templom, a Déli vasút indulási helye előtti tér, a Kiss Áron és Zirzen Janka utcák közvilágítása.

Egyöntetű kívánság kirándulók és ott lakók részéről, hogy a zugligeti végállomásnál hurokvágány létesüljön, hogy ott páros kocsik is járathatók legyenek. Addig is a Szép Ilona és Zugliget között ingaforgalmat kell beiktatni, amire a Beszkrt különben is hajlandó volna. A másik hegyvidéki vonalon, a 83-as kocsijáratnál nagyobb sűrítés szükséges.

Az autobuszközlekedés terén Buda nagy hátrányt szenved, részint a relációk elégtelensége, részint pedig azok rövidsége miatt. Sérelmes Budára, hogy a Lövőház, de különösen a Városmajor-utcai autobusz-közlekedést teljesen beszüntették. Pedig sokan éppen a kedvező közlekedési viszonyok és remények miatt béreltek ott e vonalak mellett lakást és életviszonyaikat is a már üzembe helyezett autobuszforgalommal kombinálva rendezték be. Égetően fontos, hogy a Városmajor-utcai autobuszforgalom visszaállításával az Uj Szent János-kórházi végállomást a Kútvölgyi-út mellett épült tüdőbeteg kórház bejárata alá helyezzék át, mert az ambuláns tüdőbetegektől nem lehet kívánni, hogy az alsó bejárattól a tüdőbeteg kórházig a rendkívüli nagy százalékos emelkedést gyalog tegyék meg. A köztisztaság terén Buda minden forgalmasabb helyén szemétgyüjtő kosarakat kell felállítani, de egyúttal rászoktatni különösen a fegyelmezetlen pesti kirándulókat, hogy zsíros papírjaikat s a hulladékokat ne dobálják el Buda legszebb helyein. Ezzel kapcsolatban értékes, életrevaló javaslatot tett az előadó, hogy miniszteri rendelettel tanítsák meg az ifjúságot az iskolákban a szabadban való illő viselkedésre és az ideális turista szabályokra. Több turista- és menedékház építésének kívánságát tolmácsolva, rámutatott az előadó Glück Frigyes e téren elért nagy érdemeire.

Alapos tudással, felkészültséggel fejtegette ezután *Oszoly* Kálmán, a lelkes és jeles pedagógus Buda közoktatásügyét, a létesítendő iskolák szükségét.

A Széna-téri és Krisztina-körúti piac kérdésének alapos megvitatása után a vámhatárok kihelyezésének régen aktuális ügyéről számolt be az előadó, a temetők és bérautón járók nehéz helyzetét vázolva a mai vámhatár viszás helyzetével kapcsolatban.

Buda feltámadásának alapjáról, a fürdővárossá való alakulásról tartalmas szavakkal, nagy tájékozottsággal emlékezett meg az előadó, kiemelve Viraág Béla szerkesztő különös nagy éredemeit e téren, amit hosszú évtizedek alatt most sikerült nemcsak jelszóvá, hanem tetté váló igévé tenni, majd a Hollós Mátyás Társaság előadássorozatáról, az értékes előadások tartalmáról adott rövid vázlatot, hangoztatva, hogy a fürdőváros helye egyedül Buda lehet s nem Budapest. Majd kifejti, hogy a Budai Társaskör kötelessége a már megindított s eredményeket felmutató mozgalmat pártolni a főv. Tanácsánál, a budai hegyekben végzendő mélyfúrások elrendelése érdekében. Majd az új fürdőtörvény okos kihasználását ajánlja gyakorlati tanácsokkal Buda figyelmébe, remélve, hogy Buda világszépségének, ingyen adott gazdag kincseinek jön Buda igazi tavasza.

*

Az előadáshoz előbb *Kádár* Gusztáv, utóbb dr. *Hoór-Tempis* Móritz elnök szólt hozzá, kifejtve, hogy a város nem viseli kellően gondját olyan fontos utaknak sem, amilyen a Diana-út, mely a legközvetlenebb összeköttetés a Krisztina és a Svábhegy között. Tiltakozott egyes villamosvonalak beszüntetése ellen, mert a esekélyebb jövedelmezőség nem okolja ezt meg. Az utak olajozása elavult rendszer és nemcsak a tüdőnek, hanem a ruházatnak, de főleg a növényzetnek árt. Felpanaszolta, hogy nincs a városnak sem szabályozási, sem megfelelő telepítési terve, — amit a hallgatóság tüntető helyesléssel kísért.

Rózsadomb és Vidéke Egyesület ez évi első választmányi ülését március hó 15-én este 6 órakor tartja az I., Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében, Bárczy István ny. miniszter elnöklete alatt.

Március idusa. A „Pénteki borgazdatársaság" a „Budai Polgári Kör" helyiségeiben 1929. évi március hó 15. napján este 8 órakor borestélyt rendez. A nap jelentőségét Szávay Gyula, a nagynevű poéta, a Hollós Mátyás Társaság főtitkára méltatja. Teriték ára borral és ásványvízzel együtt 3 pengő. Részvételét legkésőbb folyó évi március hó 13-ig levelezőlapon vagy telefonon (Aut. 524—21.) okvetlenül bejelenteni kéri a rendezőbizottság: dr. Baittrok József, Benedek Sándor, Fekete Géza, dr. Finászy Béla, dr. Frommer Zsigmond, Gorka Gyula, dr. Huszka János, zilahi dr. Kiss Jenő, zilahi Kiss László, Kozma Dezső, dr. Kozma Jenő, dr. Kruk Elemér, dr. Lendl Adolf, dr. Lugmayer József, Makoldy Viktor, Melczner Jenő, Müller József, dr. Neuschloss-Knüsli Kornél, dr. Oláh István, dr. Ötömösy Zenó, dr. Zboray Gyula, dr. Poich Felix, Pum József, dr. Rittinger Imre, Szalay József, dr. Szlávik Ferenc, Tóth József, dr. Túry Zoltán, Weimess Marián, dr. Wladár Tivadar.

A BUDAI TÁRSASKÖR csütörtökön, e hó 14-én rendezi a márciusi ünnepet este hét órakor és dr. *Hoor-Tempis* Móritz egyet. tanár, társelnök méltatja a nap jelentőségét, — *Havas* István a kiváló poéta, a Petőfi Társaság és a Hollós Mátyás Társaság tagja, saját költeményét adja elő, — *Wagner* Sándor ny. államtitkár pedig hazafias dalokat énekel. Utána társasvacsorát rendez a társaskör.

A Budai Klub lizsé bálja. A Budai Klub március hó 16-án este fél tíz órai kezdettel II., Margit körút 6. sz. alatti helyiségeiben „lizsé bált" rendez. A vigalmi bizottság lankadatlanul buzgólkodik, hogy az est az elmúlt esztendők hasonló mulatságaihoz képest fényesen sikerüljön. Az estélyt nagy érdeklődés előzi meg.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Hangversenyt rendeznek a „báró Szurmay Sándor" nevét viselő volt nagykanizsai 20. honvéd gyalogezred életben maradt tisztjei az elesett bajtársak emlékének megörökítése céljából e hó 19-én fél 8 órakor a Vigadóban, *József* kir. herceg ő fensége és báró *Szurmay* Sándor volt honv. min. védnöksége alatt.

Jól fog mulatni, ha ZVERKÓVAL vesz báli cipőt

Guth Ferenc dr. ünneplésére e hó 7-én este népes társasvacsorát rendeztek a budai Vigadó éttermében, ahol *Pásztélyi* Vilmos igazgató üdvözölte őt, mint a II. kerület új előljáróját, méltatva a multban, öt év alatt szerzett érdemeit. *Kiss* Menyhért, mint törvényhatósági biz. tag, ezek nevében, dr. *Juhász* István ügyvéd a polgárság, *Hévey* István plébános a Budai Kath. Legényegylet, *Dornbach* Jakab a II. ker. Iparoskör, *Horváth* Péter a keresztény kiskereskedők, *Baránszky* Gyula dr. a Budai Kath. Kör, dr. *Pottornay* László tanácsjegyző a II. ker. előljáróság tisztviselői nevében mondottak üdvözlő beszédeket, amelyekre dr. *Guth* Ferenc előljáró válaszolt meleg, hálás, köszönő szavakkal.

Jubiláló vendéglős. *Grecsák* Róbert vendéglős, *Grecsák* Károly volt igazságügyminiszter öccse, március 3-án ünnepelte születésének 63-ik és vasúti vendéglős létének 25-ik évfordulóját. A 25 évből 18 évet a MÁV.-tól bérelt Karánsebes és Lugos pályaudvari vendéglőkben és 7 évet a Duna—Száva—Adria vasútársaság budapesti p. u. bérelt vendéglőjében töltött el. A kettős évforduló alkalmával szeretettel üdvözölték ismerősei és rokonai, a nagyszámú alkalmazottai, akiknek sorsát mindig szívén viselte.

A Budai Iparosszövetség szervezőbizottsága összegezve azt az elégedetlenséget, melyet a munkásvédelmi új két törvény: a betegségi s baleseti kötelező biztosítás és az öregség, rokkantság, özvegység, árvaság esetére szóló kötelező biztosítás ellen a munkaadók éreznek — benyújtotta azt a népjóléti miniszternek. Ebben rámutat a gyakorlati kivitel viszásságaira, különösen arra, hogy az adminisztrálás elviselhetetlen terheket ró a munkaadóra s a tanonctartást is lehetetlenné teszi, mert a tanonc szolgálata révén nem térül meg az eltartása, amelyhez még a Munkásbiztosító járulék jön. A mai rendszer mellett még közöttt egyének is elbújhatnak a tisztességes munkások között, mert csak a munkások okmánynélküli bemondása alapján történnek a bejelentések, ahelyett, hogy rendes tagkönyvecskével lennének felruházva, amelyekbe hetenkint lehetne a bélyegjegyeket beragasztani. A bejelenetési blanketták sem tökéletesek, a késedelmi kamatok rendszere is fájó seb az amúgy is túlcsigázott kismunkaadóknál. Mindezeket teljes egészükben tárja fel a Budai Iparosszövetség, kérve a minisztert, hogy az összehivandó ülésre a szövetség megbizottját is hívja meg.

A budai hadirokkantak

külön szervezkednek, mint a „Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák Orsz. Nemzeti Szövetsége" budai csoportja és március hó 3-án délelőtt a Budai Polgári Körben tartották alakuló közgyűlésüket, amelyet dr. *Sztehló* Aladár mint korelnök nyitott meg. *Janezics* Ferenc a rokkantkérdés történetét, dr. *Nagy* István a rokkantak sérelmeit ismertette. Az alapszabályok bemutatása után a 2216 rokkantból és hadiözvegyből álló csoport megalakult. A jelölőbizottság indítványára dr. *Túry* Zoltán közigazgatási bírót választották meg elnöknek, akiért küldöttség ment és belépve nagy ovációval fogadták. Elnöki megnyitó beszédében sürgette, hogy az országgyűlésben megszavazott törvényben szabályozzák a rokkantak, özvegyek és árvák járandóságát. Poétikusan szép beszédben okolta meg ezt és hivatkozott a külföldi példákra, ahol a rokkantakról méltányosan gondoskodnak, de ezenkívül munkaalkalmak biztosítását is sürgeti számukra és elsőséget a regálészerű jogok kiosztásánál. A lelkesen fogadott elnöki beszéd után megválasztották a tisztikart: Társelnök: árvásfalvi vitéz dr. Nagy István, alelnökök: Frey József dr., Nyárády József, özv. Schauk Ágostné, Szekeres János dr., Sztehló Aladár dr., ügyvivő igazgató: Márki Hugó dr., titkár: Virágh Hugó, jegyző: Anda Géza, ügyész: Babits Sándor dr., pénztáros: Braun Jenő, ellenőr: Janezics Ferenc. Azután megválasztották a 24 tagú választmányt: Cserhát Géza, Danez István, Dinich Károly, Fay Máté, Faller Gyula Elemér, Fazekas Árpád dr., Geleszta Sándor, Granczer Béla, Györffy István, Hegedüs Miklós dr., Iszter József, Jánossy László dr., szepesdi vitéz Kiss József, Kotlár Rudolf, Ludas Imre, Nitsch János, Nyárády Vilmos, Rebenyák István, özv. Róbert Ottóné, Simon József, Subits Nándor, Timár József dr., Vadász Mihály dr., Vándory Géza, póttagok: Herczog Mór, Ilkovits Antal, Kozáry Vilmos, vitéz Székely Károly, Szőke Ignác, számvizsgálóbizottság: Szombathy László, Szijjártó Sándor, Varsányi Leó. A felsorolt névsorból választották meg a szövetségi küldötteket. Megállapították a tagdíjakat 4, 2 és 1 pengőben, előirányoztak 3500 pengőt segélyekre és 500 pengőt a költségekre. Az elnököt ezután még üdvözölték Horváth Károly, Lóskay István és Szentmiklóssy János, hogy az elnöki nehéz tisztet elvállalta. A tisztikar minden pénteken este 7 órakor II., Batthyány-tér 4. szám alatt a II. ker. Iparoskör helyiségében áll a hadirokkantak rendelkezésére.

Obuda égető kérdéseit tárgyalta a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör választmánya e hó 5-én *Andréka* Károly elnöklete alatt, akit felgyógyulása alkalmából szeretettel ünnepeltek a tagok. Az elnök bejelentette, hogy a *bécsi-úti villamos* bejárása nemsokára megtörténik s a vasút *észre megépül.* A lelkesen fogadott beszéd után *Martin* Gyula referált a farsangi mulatságról, amelynek költségeit adakozás útján fedezték a tagok és áldozatkészen *Kozma* Gyula. Uj tagul fölvették dr. Hirschfeld István orvost. Elhatározták, hogy az évi *közgyűlést április hó 2-án* tartják meg. *Rezső* Antal ügyv. alelnök ismertette még a zárszámadást és a költségelőirányzatot, a közgyűléshez kandidálóbizottságot küldtek ki. Ezek után *Andréka* Károly napirendre hozta a kereskedők és iparosok sérelmeinek orvoslására kiküldött bizottság működését és kérte azt, hogy továbbra is védjék meg Obuda kereskedőinek és iparosainak érdekeit. Majd *Orova* Zsigmond dr. szóvátette az Obuda-Hungária-úti propeller-járás esetleges beszüntetését, ami számos munkásember életét nehezítené meg. Andréka elnök célszerűnek véli, hogy a propeller két állomásához, itt és túlnan autobusz közlekedjék. Üdvözölte *Payr* Húgó a központ megjelent titkárát és a *Budai Napló* szerkesztőjét, amely lap oly szívóssan küzd Obuda érdekeiért. *Kemény* Lajos ismertette ezután a Nemzeti Stadionnak a Bécsi-út menti Kaszás-réten való elhelyezését. *Viraág* Béla felhívta a választmány figyelmét arra, hogy az Ügetőverseny Egyesület kénytelen új pályát építeni és Obuda idegenforgalmi érdekében kéri, hogy ezt az idevaló telepítés tervét karolják fel. Az elnök még bejelentette, hogy a Zsigmond-utcán, Üstökös-utcán és Lajos-utcán *középvilágítást* óhajt létesíteni a város. *Gergely* Ernő tanácsjegyző bejelentését, mely számos bajt és kellemetlenséget szüntet meg, szívesen fogadtak s végül köszönetet szavaztak a választói névjegyzéket összeállító bizottságban működő Szepesi Ágoston és Günther Bélának.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épített 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórmátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévvíz**

Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, vese-, hágyhólyagbántalmak, gyomorkurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

Tiltja mindenütt a

„Sopron-Győr"

TEJET, mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb

Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Felgazdasági Dt. L., Pebérvári-ut 27. Tel. J. 128-81

Acélos test, arany lélek legyen a magyar jövő: a gyermek. A magyar társadalom nevelő munkájának ez az egyetlen igaz célja. A nemzetek közötti nagy versengésben csak azok a nemzetek maradnak meg, amelyek az eljövendő nagy események sodrában megállják helyüket. Ezt pedig csak egészséges testű-lelkű, életerős nemzedékkel lehet. Ilyent kialakítani nemcsak állami, városi, hanem társadalmi feladat is, amelyből a magyar társadalomnak teljesen ki kell vennie részét. A székesfőváros tanácsa már e cél érdekében 1922-ben hozzáfogott a tervszerű munkához

Dr. PURÉBL GYÖZŐ

tanácsnok egyetemi tanár aranyosszivű, agilis vezetése mellett s főkép ezért létesítette gyermeknyaraltatási akcióját, mely hivatva van a pusztuló, csenevészedő és nyomortól elsatnyult gyermekek arcára a rózsapírt az egészség színét visszavarázsolni és őket testükben, lelkükben egyaránt megerősíteni. Az elmult év nyarán mintegy 15.000 fővárosi gyermeket üdültetett, ami nagy szám, de elenyésző, mert a főváros 83 ezer iskolás tanulója között az iskolaorvosok megállapítása szerint alig 4—6% egészséges, a többi pedig mindenféle betegséggel sujtott. Az elmúlt évi 15.000 nyaraló közül 9000 a fővárosban és 6000 a vidéken nyaralt. A fővárosi nyaralás az ő miazmás, poros levegőjével nem biztosíthatja kellőképen a nyaraló gyermekeknek az egészséges életet, a boldog nyaralást. Ezért szükséges lenne, hogy minél több és több gyermeknek biztosíthassuk vidéken az üdülést. A vidéki támogatás mellett a fővárosi társadalom is fogjon össze s a tehetősek vállalják egyenkint, vagy többen együtt a fővárosi elsatnyult gyermekek nyaraltatását. Áldozatkész támogatásukkal megerősíthetik a pusztulásra ítélt gyermekeket testben és lélekben. Az örömteli lélek nem felejtkezik meg soha a neki nyújtott jóról és sohase feledjük azt, amit a legnagyobb isteni Mester mondott: „Aki egyet is magához vesz közülük, az engem fogad szívébe". A jelentkezők a Budapest Székesfőváros Tanácsa Gyermeknyaraltatási Akciója, Budapest, IV. ker., Cukor-utca 6. szám alá küldjék szíves értesítésüket.

KALAP ÉS SAPKA

férfi és női, nagy választékban, szolid árban

KERTÉSZ kalaposmesternél

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Üzemében elsőrendűen alakít és fest

BOHUNICKY BANK RT.

(II. Margit körút 87)

fizeti Budán

A LEGMAGASABB

betéti kamatot

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A Foederatio Stephanea ujonnan alakult Ferenc József törzse *Kertész* János törzsfő vezetése alatt március 8-án tartotta gaudium-táborát az Ybl Miklós téri Boross vendéglőben.

Buda a legideálisabb térkép, mert rajta a geográfia minden jelzését be lehet mutatni. Szó van róla, hogy külön tantárgyként vezetik be az iskolákba a térkép olvasását, akkor feltétlenül Budát kell először mintául venni, mert térképén van folyó, sikság, hegység, sziklavidék, völgyszorulat, sziget, forrás, barlang — a természet minden elképzelhető különlegessége. Itt a természet jelen van mindenütt, a nagy hegyekben, a menyboltozatban, a folyóban — írja *Jeszenszky* Sándor érdekes könyvében, a „SZÉP BUDAPEST"-ben — mely színeket játszik a vihar első szellőjére és kilométerekkel előre látni a közelgő vihart, amint lenyargal a Svábhegy lejtőjén. Ez a város bármily nagy is lesz, meg fogja tudni őrizni lakói lelkében az egyensúlyt s azok nem tompulhatnak el a természet iránt, amely oly fenséges szépen jelenik meg nap-nap után a szemünk előtt.

Nagybőjti estéket rendez a Budai Kath. Kör Pálffytéri dísztermében március hó minden pénteken este hét órai kezdettel. Az első nagybőjti est március 8-án volt, amelyen dr. *Szokolay* Antal c. kanonok, esperes-plébános mondott klasszikus szépségű elmélkedést, mely után művészi hangverseny következett. Március 15-én P. *Bende* Szaniszló Ferences házfőnök, március 22-én P. *Jámbor* László jezsuita atya tart bőjti előadást.

Gyász. Özv. *Kogutowicz* Manóné, a magyar térképészet úttörőjének, a Magyar Földrajzi Intézet megalapítójának özvegye, március 2-án éjjel váratlanul elhunyt. Temetése kedden, 5-én, délután három órakor volt a Farkasréti-temető halottasházából. A rekviemet 6-án, szerdán reggel kilenc órakor mutatták be a Ferencrendiek Margit-körúti plébániatemplomában. Az elhunytat sógora, Kogutowicz Károly altábornagy, fiai: Kogutowicz Károly dr. egyetemi tanár, Kogutowicz Imre és Kogutowicz Lajos honvédőrnagy és kiterjedt rokonság gyászolják.

Özv. marczali *Jámbor* Gyuláné sz. woldorfi és bányai Benedek Gabriella, a Műegyetem elhunyt kvesztorának özvegye, március hó 1-én, életének 72-ik évében, hosszú szenvedés után elhunyt. E hó 3-án délután temették az Ujtemető halottasházából. Az engesztelő szentmiseáldozat e hó 6-án d. e. volt a városmajori plébániatemplomban. Elhunytát gyászolják: marczali Jámbor Jenő fia, egerfarmosi Kandó Gyuláné sz. marczali Jámbor Tita és csáfordi Tóth Ferencné sz. marczali Jámbor Ilona leányai, unokái és kiterjedt rokonság.

Özv. farmosi *Holló* Barnabásné, a nagynevű szobrász özvegye, március hó 2-án reggel 8 órakor, hosszú, gyötrelmes szenvedés után elhunyt. E hó 5-én d. u. temették a farkasréti temető halottasházából

Vihely Béláné szül. Jung Mária, idősb *Vihelyi* Béla ny. pénzügyi tanácsos neje február hó 21-én, életének 76-ik évében elhunyt. Február hó 24-én temették nagy részvét mellett a farkasréti temető halottasházából. Az engesztelő szentmiseáldozat március hó 2-án reggel volt a vizivárosi plébániatemplomban. Elhunytát gyászolják gyermekei Kulcsár Richárdné Vihely Etelka, ifj. Vihely Béla, Vihely Lajos, dr. Steiger Gyuláné Vihely Anguszta és Vihely Kecskés Dezső fogadott fia. Kulcsár Richárd, az Attila-nyomda igazgatója anyósát gyászolja benne.

A régi budai életnek kiválóan megbecsült polgára, *Grentzner* Alajos, az arany érdemkereszt tulajdonosa 57 éves korában meghalt. Budának 35—40 éven át a legkiválóbb kárpitosmestere volt, rendelőközönsége a régi Buda előkelőségei közül került ki. E hó 7-én délután négy órakor temették az óbudai római katolikus újtemető halottasházából. Gyászolják: özvegye, született Schlick Margit, Antal fiával és nagy rokonsággal.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **A Községi Takarékpénztár,** amely most tartotta első közgyűlését, valószínűleg május közepén rendkívüli közgyűlést fog tartani, amelyen az alaptőkét 3.6 millió pengőről 10 millió pengőre emelik fel.

* **A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.** mérlegmegállapító ülése a Budai Napló információja szerint előreláthatólag március 9-én lesz és ezt követőleg Chorin Ferenc dr. elnök leutazik Bukarestbe, ahol március 13-án tartja mérlegmegállapító ülését a Petrosáni. A *Salgó* rendes évi közgyűlése minden valószínűség szerint március 23-án lesz és dividenda fejében, mint már jeleztük, változatlanul 3.5 pengő kerül kifizetésre részvényenként. A *Salgó* elmúlt üzletéve igen jól alakult és a szénüzleten kívül a tégla, cement, de főként a villamossági iparban mutatott nagy előretörést a Salgó konszernje.

* **A Papiripar** most közzétett zárszámadásai nagyrészben igazolják a részvény tőzsdei áremelkedését. A mérleg 125 ezer pengő tiszta nyereséget mutat ki, amelyből, mint értesülünk, a vállalat igazgatósága a március 11-re összehívott közgyűlésnek részvényenként 5 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni. Ezt a lényegesen jobb üzleteredményt a vállalat elsősorban azáltal érte el, hogy a magyar papirfogyasztás emelkedése folytán belföldi kereskedelmi üzlete is erőteljesen fejlődött. A *Papiripar* rendkívüli mobilitását mutatja, hogy mobil tőkéi közel 870.000 pengőre rúgnak, a 600.000 pengőt képviselő értékpapír állományon kívül.

* **A Magyar Külkereskedelmi Intézet** a *Helyiérdekü Vasutak* helyiségeit vette át a *Kereskedelmi Bank* palotájában. Az igazgatóság, amely az első héten az iroda megszervezésével volt elfoglalva, az ügyek vezetésére héttagú végrehajtóbizottságot választott, amelynek tagjai: *Weiss* Fülöp elnök, *Beck* Lajos alelnök, *Scitovszky* Tibor, *Erney* Károly, báró *Madarassy*-Beck Marcell, *Fenyő* Miksa és *Székács* Andor. Hivatalból tagja a végrehajtóbizottságnak *Korády* Sándor vezérigazgató.

* **A Budapesti Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.** *Sipőcz* Jenő dr. polgármester elnöklésével február hó 28-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, mely az igazgatóság összes javaslatait elfogadta. Az igazgatóságba új tagokként *Grünfeld* Manó, *Pető* Ernő dr., míg a felügyelőbizottság tagjaiként *Andrássy* Béla, *Erősdy* Sándor, *Förster* Aurél, *Neuschloss-Knüsli* Kornél dr., *Markó* Elek, *Sebő* Béla, *Taubner* Vilmos és *Erdős-Zala* László választattak meg.

* **A Magyar-Cseh Iparbank Rt.** igazgatósága legutóbbi ülésén megállapította a lefolyt üzletév mérlegét, mely megfelelő tartalékolások után 303.130 pengő 44 fillér tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság a március 12-ére összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a nyereségből részvényenként egy pengő osztalékul 200.000 pengőt, tartalékokra 50.000 pengőt fordíttasson, a fönnmaradó 53.130.44 pengőt pedig új számlára vitesse elő.

* **A Magyar Kereskedelmi Hitelbank — Schopper J. G. Rt. igazgatósága** legutóbb tartott ülésében megállapította 1928. üzletévi mérlegét, mely 327.941.42 pengő nyereséggel zárult és elhatározta, hogy a március 16-án tartandó közgyűlésnek a tavalyi 6 pengő, azaz 12 százalékkal szemben részvényenkint 6.50 pengő, azaz 13 százalék osztalék fizetését fogja indítványozni.

ÜZENET

N. P. Szemrehányó levele különös felfogást árul el. Gyászjelentést nekünk nem küldött, de szemünkre hányja, hogy édes atyja haláláról nem emlékeztünk meg. Ha ön nem tartotta érdemesnek a gyászjelentés megküldését, hogy kívánhatja tőlünk a közlést. Se ön, se boldogult apja nem volt lapunknak sem előfizetője, sem hirdetője és mégis velünk szemben támaszt igényt? Nem tartja Ön ezt kissé különösnek?

R. A. Ujlak. Magunk is megütköztünk a felett, hogy ez a társaskör ilyen radikálisan oldja meg a tagsági díjak behajtását, mondjuk úgy, hogy nem egészen a keresztény szeretet alapján. Aki 5 év előtt kilépett, azon semmiféle címen tagsági díjat behajtani nem lehet, legkevésbbé per útján. Itt valami személyes bosszú működhet közre. Jól álló kaszinókban a nem fizető tagokat egy bizonyos idő múlva törlik.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-UTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

MUEGYETEMNEL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.

GELLÉRTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.

LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.

NEMETVOLGYI-UTON, 350 □-öles sarokbérháztelek, à 180 pengő.

KERESEK BUDAN, kocsival könnyen megközelíthető út mentén kisebb telket, vagy nagyobb üres udvart, bérbe, vagy megvételre, állványfa-telep céljaira. Ajánlatokat kérek *Prinner* Ede építési vállalkozó I., Krisztina-körút 129. Telefon: 531—16.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.

VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, 320 öl telek, fele gyümölcsös, a Városmajor szanatórium közelében.

RÓZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Bérházak!

BUDAN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

LAKÁS

BUDAN KERES 2—3 szobás, komfortos lakást magasrangú, nyugdíjas Levelek a kiadóba.

1-2-3 szobás modern lakás
I., Győri-út 4 sz. épületben májusra kiadók. Bővebbet SZÉKELY MARCELL pitőmesternél, VI. ker., Király-utca 108. — Telefon: 214-97.

ÉPITEK tisztviselői és családiházakat, legkedvezőbb feltételekkel, bankösszeköttetéseim segítségével. Csoportosult tisztviselői építtető érdekeltségeknek ujrendszerü amortizáció. Tervek rendelkezésre. Építési iroda. Népszinház utca 19, félemelet három szám.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon: Automata 518-23

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-téri Telefon: Aut. 623-89

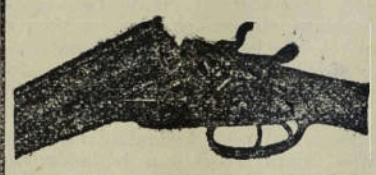
Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BADOGOS ÉS SZERELŐ
I. PÁLYA-U. 7

ÜVEG
és Porcellán
dísznüáruk
Tisztviselőknek nagy liz tési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szónatór 7.,
BUDAR.

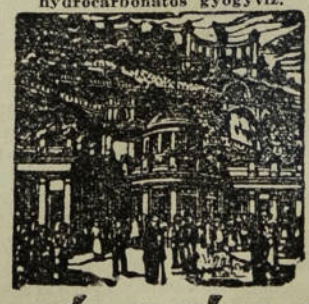
Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megtekinthető régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 19. sz.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ZLAMÁL

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

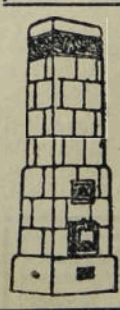
Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kiszitése. Szabadalmazott kovácsoit vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-48.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 946. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 március 17.

Ujjászületés

A geológusok szerint a földön történő események és a föld méhében végbemenő vulkanikus folyamatok között okozati összefüggés van: s az emberiséget időközönkint forradalmakra és háborúkra hevítő izgalmak előidézői között ott szerepelnek a föld mélyéből előtörő gázok, amelyek a légkört hevítővé, izgatóvá teszik.

De nem is kell a föld mélyébe mennünk, szántalanszor látjuk a világtörténelem folyamán, hogy a természet újjászületése, a tavasz ébredése egybeesett az emberiség megújhodási vágyának: szabadságharcainak kitöréseivel, lángoló küzdelmeivel!

Ilyen volt az 1848-ik év tavasza is, amikor nemcsak nálunk, hanem szerte Európában a megújhodás, az újjászületés erős vágya fogta el az embereket s a nemzetek szabadságharcai szinte elemi erővel seperték el az őket béklyóban tartó kivénült szolgarendszereket.

És megindult az újjászületés, a folytonosan emelkedő irányú fellendülés gyönyörű munkája, amiglen hatodfél évtizeddel később el nem sepert mindent a nagy világégés, amelyet seholsem a népek, a nemzetek akartak, hanem azok, akik a titkos diplomácia konyháiban ellenségei voltak minden megújhodásnak, minden szabadságnak...

És így borult reánk Trianon szemfedője.

De az ezeréves magyar nemzet lebírhatatlan életereje mindeneknél erősebb s a nagy máreiusra való emlékezés óráiban csak annál hatalmasabban tör elő az élniakarás, az újjászületés vágya!...

A tankok, gépfegyverek, a mindent elsöprő túlerő halomra ölhették hőseinket, de megmaradt kezünkben a munka fegyvere, amellyel fel kell és fel fogjuk építeni eltiport hazánkat!

Gazdasági téren kell keresnünk a megújhodást, egyelőre arra kell törekednünk, hogy megmaradt hazánk gazdasági erőforrásait, természeti kincseit aknázzuk ki, hogy az egykori és majdani Nagy-Magyarország fővárosát: a mi Budapestünket a világ érdeklődésének központjába helyezzük és feltárjuk és értékesítsük ama mérhetetlen természeti kincseket, amelyekkel a Magyarok Istene bőven megáldott bennünket!

Ez a mi lapunk negyedszázados programmja, ez az, amiért sohasem szűnő akarással és odaadással küzdünk, mert ha Buda fürdőváros olyan centrális pontja lesz a világ népeinek, mint a csehek Karlsbadja, akkor azok, akik a világ minden tájáról ide fognak zarándokolni, látni és érezni fogják azt az égbekiáltó igazságtalanságot, amelyet ellenünk elkövettek s testük gyógyulásával együtt meg kell hogy szólaljon majd az ő lelkiismeretük is . . .

Mert nem lehet az, hogy a világnak ne legyen lelkiismerete!

Óh jövel hát tavasznak ébredése, jövel március megújhodása, jövel a mi ősi, kincses Budánknak újjászületése!

Pásztélyi Vilmos.

Budán, 1929 március 16

Keletre magyar! volt régebben a kétségbeesett jelszó, mely most bizakodva úgy változott, hogy *mi várjuk ide a keletet,* — ahogy azt *József Ferenc* dr. főherceg a főrendiházban kifejtette és ezzel arra az egyetlen lehető útra terelte a fürdőügy kérdését, amely eredményesnek igérkezik. *Negyven év alatt hatszor* szállt föl az idegenforgalom és fürdő-ügy ballonja és azt mindig nyugat felé irányították. Ezek a ballonok nyomtalanul eltüntek, mert a kulturáltabb nyugat nem jön ide. Viszont a kelet számára mi vagyunk a kultúra kezdete, számukra Budapest az első nyugati világváros és ideérkezve, nem kívánkoznak tovább. Ha majd nyugaton híre megy, hogy Budán fátyolos perzsa nők, afghán leányok sétálnak, — ha majd arról ír a világsajtó, hogy itt bolgár és ukrán szépségek fürdőznek, világszép cserkesznők láthatók, hindu maharadzsák járják a fürdőket — akkor hívás nélkül is eljön ide a nyugat, hogy gyönyörködjék — kelet szépségében. Ezt hirdeti a Budai Napló egy negyedszázad óta és most a budai fürdőügy fenséges pátrónusa hitelesítette álláspontunk helyességét.

Ramazán ünnep Budán. Mintegy 120 török család él Budapesten és környékén, nagyrészt cukorkakereskedők, de van köztük néhány gazdagabb szőnyegfonó és több egyetemi hallgató. Magyarországon összesen 3000 töröknél több nem tartózkodik. Sokan magyar asszonyokat vettek el és gyermekeik már csak magyarul beszélnek. De egysem hagyta el a hitét. Abdul Latif imán a magyarországi törökök főpapja. Az ő hivására jöttek el Budára, hogy Gülbaba türbéjében kezdjék meg a Ramazán ünnep bőjtjét, mely 30 napig tart. Mecsetjük nincs, de imaszőnyegeiket leterítve, Mekka felé fordulva végzik imájukat az ősi Budán.

Víz nélkül

állónak mondják a budai hegyvidéket és úgy látszik, ebbe a szomorú helyzetbe készül beletörődni a város, holott a geológusok szerint, ahogy azt a *Hollós Mátyás Társaság* legutóbbi sorozatos előadása is bizonyította, a hegyvidéken volna elég víz, csak meg kellene keresni. A városházán ma még irtóznak a fúrásoktól és talán Ripka Ferenc az első, aki most közbenjárt a kormánynál, hogy Budapesten és közvetlen környékén tegyen kísérletet néhány mélyfúrásra. A víz mellett bizonyít és a régi forrásokat igazolja az a néhány régi időkből származó és monumentális épületek létét őrző rom, mert hatalmas kolostorokat, királyi kastélyokat csak olyan helyre építettek, ahol a vízellátás biztosítva volt. Ezek környékén tehát dús forrásoknak kellett lenniök, amelyek ma is meg vannak, csakhogy nem a föld színén, hanem a föld alatt igyekeznek a völgy felé. A szomorú tény az, hogy tényleg kevés a víz a hegyvidéken és addig a kertgazdaságok fellendüléséről, okszerű gyümölcstermesztésről nem is igen lehet szó, amíg a város ezen a vízhiányon nem segít. A vízvezeték vize drága és a forró nyárban, alacsony vízállás mellett különben is tilos a locsolás. A bajon pedig segíteni kell és ha másképen nem, öntöző vízvezetéket kell a hegyvidékre vezetni, amelyen át kevésbbé szűrt vizet hajtana a gép föl a hegyekre és látná el bőségesen a kerteket, aminek nyomán felvirágozna a kerti kultura.

Albertfalva csatlakozása a fővároshoz Buda fürdőváros szempontjából előnyös lenne, mert a gyárak Alberfalvára lennének telepíthetők s így a Lágymányos és Sósfürdő megmenekülne a mindent bekormozó, a fürdővárost elgánesoló füsttől.

A sablon-rendszer, az esztétikai érzék hiányából eredő „szabvány-szempont" fojtotta meg Buda szépségét. Itt nem lehet és nem szabad sablonszerűen építeni, mert minden teleknél, építkezésnél más-más szabály az irányadó. Budán a szimetria és harmónia különleges mértékei, a természetes és mesterséges perspektivák igénye, a történelmi stílus joga, az esztétikai törvények, az egészségügyi felelősség, az építkezési anyag helyes kombinációja mindig döntő szempont, amikor egy új épületnek vetik meg az alapját. Nem lehet egy kalap alá venni, egy építkezési szabály szerint beépíteni Pestet és Budát. A *Hollós Mátyás Társaság* több beadványban mutatott már irányt Buda város szabályozására, de a rablánceszerű „szabványt", a bürokratikus, lénüázó elme egy kaptafára való dolgozását nem tudta megtörni. Önzetlen terveit Buda történelmi szabályozása érdekében félretették a hivatalok, bizonyára azt gondolván, hogy örüljünk, ha valaki is építkezik s ne riasszuk el megkötésekkel. Pedig ha Buda fürdőváros lesz — s nem lehet más, mert erre predesztinálta a Teremtő — akkor tíz, húsz, harminc év mulva átokkal gondolnak majd reánk utódaink, hogy ezt a szép várost így elrontottuk. Ahelyett, hogy lomb és pázsit mögé rejtenők a várost, ahol parkszerű utak, fasorok, pompás kilátás a Dunára és a hegyekre, a gyógyfürdőkhöz illő hangulat keretezne mindent, ahol az egész várost úgy rendeznék, hogy sajátságos külsejével a fürdővendégek kényelmét, egészségét, jólétét szolgálja, — mindezek helyett megépül a második Pest, annak természetadta vérkeringése nélkül. Budát a természet ellenére „fejlesztik" s ez megbosszulja magát.

A szén és földgáz harca
A magyar föld új energiái

Irta: PÁVAI VAJNA FERENC dr.
magy kir. bányafőtanácsos, főgeologus

Mindenki tudja, hogy Amerikában már régen egész gyárvárosok épültek ott, ahol földgázt találtak. Az erdélyi Diesőszentmárton, Torda, Marosujvár, Medgyes is beszélhet valamit arról, hogy mi mindent jelent a földgáz annak, akinek a földje azzal dicsekedhetik. Hogy mi nő ki a földből, ahol földolaj, petroleum fakad fel, — annak példájáért sem kell Amerikába mennünk, hogy megtanuljuk. Vajjon Budapest miért, kinek a kedvéért nem kívánesi reá —

ha már tudjuk, hogy a Vicziántelepen volt földgáz —

hogy az ő gázgyárainak, gyártelepeinek mit jelentene a földgáz?

Miért alszik el mindegyre a főváros környéki kutatófúrások életrevaló terve?

Még nem is olyan régen a kőszénre támaszkodott minden ipar és kereskedelem, de még a politika is. A fekete gyémánt volt az az energiaforrás, amelynek birtoklási vágya ott lappangott a háborúk remének árnyékában, ezért kacsintgattak sokan Kína és más gazdag országok hatalmas széntelepei felé. Ma már egyéb a vágyak netovábbja. Valami más fűti a világ két nagy versenyzőjének, az angolnak és az amerikainak az ambicióját, aminek a bányászása ha nem is olcsóbb, de könnyebb mint a szené, aminek az eltüzelése kiadósabb is, olcsóbb is, könnyebb is, mint amazé. Mindenki tudja, hogy

a szénnek ez a győzelmes versenytársa a földolaj, a petroleum

még nyersen is s ha rafinálják, akkor belőle születik a motor táplálóvére: a *benzin.* Mindenki látja, hogy ebben az egyenlőtlen versenyben a szén máris alul maradt.

Persze ma még tartja magát, sőt siet maga is olajjá, benzinné, kátránnyá (szénhydrogének) alakulni át, hogy a konkurrenséhez hasonló legyen, de ez csak mimikri, a létért való küzdelemben köntös, amelynek szabása-varrása már is többe kerül, mint annak a másiknak az ünnepi palástja. Mindenki tudja, hogy a szenek szénhydrogénekké való átalakítása szép, sőt sokban hasznos, tisztelteremlő kísérlet, aminek különösen a chemiai ipar látja máris a hasznát, de nem az, aminek indult, amiért még ma is erőltetik — elkésve persze nálunk is: — nem energiaforrás és főleg nem olcsóbb. Nagyon is tiszteletreméltó eredményeket értek el ezen a téren különösebben újabban s kétségtelen, hogy ha valamelyik olajbehozatalra utalt állam jövőre bármilyen okból megszorul, ideig-óráig ezen az úton is fedezheti szénhydrogén szükségletét, mondjuk háború esetén, amikor nem az a fontos, hogy mibe kerül valami nélkülözhetetlen anyag, hanem, hogy lennie kell. Egészen bizonyos, hogy a szenekből előállított olaj- és benzinpótló termékeknek csak ilyen rendkívüli esetekben lesz — a természetes földolajfélékkel és termékeikkel szemben — nagyobb gazdasági versenyképességük. Nem lehetetlen, hogy mint jó üzleti lehetőség, csupán ez is háborút fog szülni még valahol, hogy a szénüzlet még egy utolsó nagy konjunkturát arasson le. Kétségtelen azonban, hogy a jövő gazdasági tülekedéseiben már a természetes szénhydrogéneké a vezető szerep ma is. Ezt a fölényüket az olcsóságuk, a jobb tüzelési kihasználhatás és könnyebb kezelhetésük feltételenül biztosítja.

A trianoni Magyarországnak, amelyet energiaforrásaitól úgy a szenet, mint a hatalmas erdélyi, szlavóniai és nyitramegyei szénhydrogéneket és hegyvidéki vizierőit illetőleg olyan rettenetesen megcsonkítva kifosztottak,

nem lehet fontosabb feladata, minthogy gazdasági életének vérkeringését éppen ezeknek az elorzott energiáknak a pótlásával iparkodjék megint normális állapotba hozni.

Nem tudunk elképzelni olyan magyar nemzetgazdászt, aki azt higyje, hogy gazdasági életünk valaha is kielégítő mederbe juthat, ha nem gondoskodunk megfelelő — lehetőleg olcsó — energiaforrásokról? Nem lehet elképzelni, hogy a világversenyben számba jöhessünk a külföldi hétnyolcezer kalóriás szénhydrogének és szenek mellett a mi három-ötezer kalóriás gyenge szeneinkkel, de azt sem képzelheti senki, hogy a mi iparunk — s egyáltalán gazdasági életünk — valaha is versenyezhetne ezek helyi termékeivel, ha mi a jó tüzelőanyagokat idegenből véve és szállítva, akarnánk bármit is produkálni. A porosz szénnel vagy romániai olajjal előállított elektromosságunk vagy bármilyen ipari termékünk soha sem versenyezhet az ottani produktumokkal és soha sem lehet olyan olcsó, mint a szomszédnál, ami nyilvánvalóan a versenyben való lemaradásunkat, a gazdasági világversenyből való teljes kikapcsolódásunkat kellene, hogy maga után vonja: gyarmattá kellene hogy legyünk, ami legalább is nem lehet vágyaink netovábbja. Ebbe az alárendelt gazdasági helyzetbe csak akkor törődhetnénk bele, ha arról kellene meggyőződnünk, hogy energiaforrásaink merőben kiapadtak, vagy legalább is az elorzottak pótlására semmit sem tudunk többet a megcsonkított magyar földből kitermelni.

Bár tudatában vagyunk annak, hogy

vannak olyan üzleti érdekeltségeink, amelyeknek a mostani limitált energiaforrásaink kitünő konjunkturális kihasználásra adnak alkalmat

s amelyek feltétlenül megéreznék a jobb és olcsóbb energiaforrások felfedezésének reájuk nézve *hátrányos* gazdasági előnyeit, de ezek érdekei feltétlenül háttérbe kell hogy szoruljanak a nagyobb közösség, az ország és annak lakóssága érdekeivel szemben. A továbbiakban éppen arra szeretnék reámutatni, hogy ezeket a különböző érdekeket hogyan lehetne úgy összeegyeztetni, hogy mindkét fél a lehető legjobban járjon s a máris mutatkozó új gazdaságosabb energiaforrásaink feltárását ez a megértés minél hathatósabban elősegítse anélkül, hogy a feltétlenül alárendeltebb hivatású fél annak érzékeny hátrányát látná.

Amilyen kétségtelen pld. az, hogy gyengébb minőségű — de bármilyen szénből is — nem tudunk olcsóbb elektromosságot előállítani, mint a vizi erők útján, éppen olyan bizonyos, hogy szénelektromossággal előállított aluminiumunk nem versenyezhetne a külföldi vizierős elektromosságával gyártott ugyanazon fémjével, pedig az érce igazán halomszámra vár feldolgozásra a Vértesben és Bakonyban. Hogy egy-két nagy széntüzeléses centráléból lehetne olyan olcsó elektromosságot lehasítani, hogy azzal a létesítendő magyar aluminium-gyárat ellássák, az ab ovo magán viseli annak a gazdasági hátrányát, hogy a fogyasztók másik része bizonyos plust kellene hogy fizessen a villamosságért, amely nyilvánvalóan csak így lehetne olcsóbb, mint a kalorikus úton egyáltalán előállítható elektromosság. Érdekes, hogy ez az idea éppen akkor merült fel,

amikor Hajduszoboszlón és Karcagon már megtaláltuk azt a földgázt,

amelyről régen az a meggyőződés vert gyökeret, hogy csak abból volna előállítható az az olcsó elektromosság, amelyikkel a hazai aluminium ércek feldolgozása megindulhatna.

Alig másfél éve, amikor azt hangoztattuk, hogy a mi gyenge fűtőértékű szeneinknek a jövője nem mint szénnek, hanem mint elektromosságnak van meg s hogy szénbányáink jobban tennék, ha nem szenet, hanem villamosságot árulnának. Ma nagy szénbánya érdekeltségeink általánosságban az ország elektrifikálásának feküdtek neki s egy év leforgása alatt is hatalmas elektromos hálózat épült ki az egyes dunántúli és felvidéki szénbányáktól, jeléül, hogy a szénérdekeltségek tényleg iparkodnak a legjobban, illetve a legnagyobb jövőt biztosítván értékesíteni szénvagyonukat.

Bár kétségtelen, hogy a jövő energiája az eletkromosság, amellyel, ha elég olcsó, nemcsak a világítás és

KERTTULAJDONOSOK FIGYELMEBE
Monori Mag vezet!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R.T MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, VI., KOSSUTH LAJOS-UTCA 3

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társaskelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" radiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

géphajtás problémája, hanem a fűtés is kényelmes megoldást nyer s így érthető, hogy a szén, mint energiaforrás rohanva siet elektromossággá átalakulni, még mindég ott áll a háta mögött a szénből kalórikus úton előállított villamosságnak leküzdhetetlen drága volta, amely a minimális égési hőenergia kihasználásában gyökeredzik. Ez az ezidőszerint leküzdhetetlennek látszó akadály az, amely a szénnek, mint egyedül üdvözítő energiaforrásnak a bukását hozta magával, a szénhydrogénekkel szemben s amely háttérbeszorulás esete ma már nálunk is beállott.

Evekig vitattam, hogy az Alföld és Dunántúl altalaja geológiailag alkalmas a szénhydrogének kialakulására, felhalmozódására és rentabilis mennyiségben való feltárására, amíg végre az állami rendszeres kutatások Hajduszoboszlón és különösen Karcagon az ismert eredményre vezettek, vagyis beigazolódott, hogy

a teoretikus elgondolás reális valóság, amely éppen a tüzelőanyagokban legszegényebb Alföldön egy csapásra megoldotta a ma legolcsóbb és a legracionálisabban kihasználható energiaforrás kérdését.

Senki sem vitathatja, hogy a földgáz jobb és olcsóbb világító és tüzelő anyag, mint a szén s hogy a vele előállított elektromosság veri a szénből kitermelt villamosságot, tehát a földgáz jövője még akkor sem kétséges nálunk sem, ha ideig-óráig a nagy tömegekben való feltárása és kihasználása elé a gazdasági érdekösszeütközésből származó akadályok gördülnének.

Azoknak, akik azzal áltatják magukat, hogy az itt elmondottak túlzások, meg kell mondanom, hogy ha már egy helyen az alföldi és dunántúli medencében megtaláltuk a földgázt kihasználható tömegben, az nem elszigetelt jelenség, mert hiszen az az egész óriási terület geológiailag hasonló, sőt azonos felépítésű és szerkezetű s így minden megfelelő geológiai alakulatában — amelyeket egyszerűen boltozatoknak nevezünk — megint csak megtalálhatjuk egyszerű mélyfúrások útján s így éppen úgy mint Erdélyben, száz kilométerekre is egymástól újabb és újabb földgázmezőket állíthatunk gazdasági életünk szolgálatába.

Ezt a jövőjét a földgáznak nem lehet tovább kerékkötni, ez rohamosan meg kell és meg fogja hódítani az ország tengőlengő gazdasági életét s ráadásul egészen új alapokra fogja fektetni.

Mindenki tudta, hogy a muraközi földolajbányászat, a Lipik melletti földgáz, a Bodonos, Derna, Tataros és Bogács melletti aszfalt és földiszurok előfordulás nem lehet elszigetelt jelenség, még ha Recsk, Bikszád, Harkány olajnyomai és a rengeteg alföldi és dunántúli földgáz nyoma nem azt bizonyítaná, hogy az egész magyar-horvát tercier medence tele van szénhydrogénekkel.

A földgáz speciálisan magyar energiaforrás lesz,

mert hiszen bajos elképzelni, hogy vezetékeken el lehessen olyan perifériális helyekre vezetni, ahol nem a magyar földet és annak népét táplálná, sőt éppen az az óriási jelentősége, hogy végtelen olcsó energiaforrásul szolgálva — Hajduszoboszlón egy fél köbméter földgázból egy kilowattóra elektromosságot fejlesztenek s az

a fél köbméter gáz egy fél fillér értékű —

egyrészt olyan olcsó elektromosságot adhat, amellyel semmi más nem konkurrálhat, másrészt nemcsak a helyi termékek feldolgozását könnyíti meg elképzelhetetlenül olcsón, hanem alhalmat ad arra,

hogy idegen termékeket olcsón itt dolgozzunk fel s ezáltal a magyar medence körültekintő gazdasági programmal Közép-európa egyik ipari pontjává nőheti ki magát.

Máris mozgalom indult arra, hogy a nagy cseh-német üvegipar egyik vállalata az Alföldre ültetődjön át. Természetesen a létesítendő mésznitrogén műtrágyagyárak termékei éppen úgy nemcsak a mi szükségletünk fedezésére fognak berendezkedni, hanem a Balkán és más szomszédos területek ellátására is, mint a gáz és elektromos üzemű kohók és egyéb érc- és fémművek s egyáltalán minden olyan nyersanyag feldolgozó üzem, amely a szénfeldolgozást részben vagy egészben nélkülözheti.

Ebből a szemszögből nézve nekünk

sokkal jobban kell örülnünk a a földgáznak, mint a nyomokban nálunk is olyan sokszor jelentkező földolajnak,

amely sokkal inkább export cikkünk lenne s nem lennénk annyira arra utalva, hogy itthon a saját iparunk fejlesztésére használjuk ki. Természetszerűen az állami kutatás óriási gazdasági jelentőségénél fogva minden olajnyomot kitörő örömmel könyvel el, amint az a szoboszlói és karcagi fúrások esetében is megtörtént már.

Az elmondottakból azonban kétségtelen, hogy

a földgáz belső gazdasági életünk fellendítésére nagyobb kihatással kell hogy legyen, mint a földolajfélék.

Gondolok itt elsősorban a föld birtokosaira és a nép munkás tömegeinek szempontjára, akiknek egyrészről a földjét teszi összehasonlíthatatlanul értékesebbé a gyártelepek létesítése által — erre a szikes is jó — másrészt a munkaalkalom és nyersanyag értékesítésének megkönnyítésére, aminek tudatára ébredve, éppen a földbirtokos és munkásosztály fogja követelni, hogy felfedezéseink minél előbb fejlesztessenek és kihasználtassanak. Hogy egyetlen egyszerű példára utaljak, bajos elképzelni olyan korlátolt szoboszlói vagy karcagi magyart, aki azt szeretné, hogy valamelyik ottani fúrásunk elszerencsétlenedjen vagy ne folytassuk tovább a kutatásainkat?

Egyszóval Magyarországon már számolni kell azzal, hogy itt a jövő energiaforrás a már rentabilis mennyiségben felfedezett földgáz s a nyomában várt többi szénhydrogének, mert ezekkel olyan új alapokra fektethetjük zilált gazdasági életünket, amely egyedül alkalmas arra, hogy méltó helyet foglaljunk el Középeurópa súlypontjában.

Ez lehet momentán kellemetlen a majdnem egész ipari gazdasági életünket okkupáló szénérdekeltségnek,

de éppen az ellenkezője a birtokos, hivatalnok és munkástömegeinknek s így nem kétséges, hogy az előbbiek is megtalálják majd azt az alapot, amelyen érdekeltségeiket átmentik az új energiabázisra.

Viszont az is bizonyos, hogy — amint az idők és haladás útját vágni nem lehet — akkor, amikor már mindenki tudja, hogy van földgáz és hogy annak mik a gazdasági előnyei, éppen úgy újabb gazdasági csoportosulásoknak is kell születniök s

nem csúszhat át ez az új nagy erőforrás csak egy-két körülbástyázott érdekeltség kezébe.

Hogy a szeneink milyen kihasználást fognak kapni jövőre, amikor nagyrészben előnyösebb anyaggal helyettesítődnek, nem a mi gondunk, mindenesetre tulajdonosai lesznek olyan élelmesek, hogy régi hasznukhoz mentik a menthetőt. Az üzleteiket átcsoportosítják új energiabázisra.

Egyet azonban máris elárulhatok, hogy már a szénhydrogének hatalma sem teljesen érintetlen, mert éppen hazánk is alkalmasnak látszik arra, hogy a legkiadósabb energiaforrások egyikét, a föld emberileg kifogyhatatlan hőenergiáját felszínre hozhassuk s akkor azok jutnak a szén sorsára.

Mindenesetre számolunk az átalakulás és haladás gátló nehézségeivel, de le kell szögeznünk, hogy

a magyar föld éppen a megcsonkítás legkeservesebb idejében jutalmazta létért való küzdelmünk nagy munkáját olyan eredménnyel: — a magyar földgáz és hőenergia feltárásával,

amely, ha azt gyorsan, okosan és a nemzet érdekeinek megfelelően használjuk fel és ki, szebb és jobb jövőt teremt számunkra, mint valaha is volt. Rajtunk — a nemzet egészén — múlik, hogy parlagon hagyva már mutatkozó kincseinket, idegenek hűbéresei és gyarmata legyünk, vagy nagy multunk fénye világítsa meg ezt a szebb jövőt, amelyet tudásunk és munkánk fegyvereivel mi alapozhatunk meg?

Hegedűssó

Hallottad-e a hegedűt
Sírva, búgva mesélni?
Szabadságról, szebb életről,
A hősök nagy emlékéről
Regélni?

Hallottad-e fájó szavát
Ha időnkint felzokog?
Mint a sors ezer csapása,
Századok bús sóhajtása
Felsajog?

Hallottad-e méla hangját
Szerelemről dalolni?
Fülemile fájdalmára,
Árva lányka sóhajára
Zokogni?

Ha hallottad, jól tudom én,
Szívedet mi járja át:
Szerelem és magyar nóta,
Rákóczi és Kossuth óta
Sebzi lelkünk nyugalmát.

Weitner Béla.

Speciális magyar attrakciók vonzzák csak az idegeneket s a világ minden idegenforgalmi különlegességének az volna a legnagyobb szenzációja, ha a Szeged környékén *Móra* Ferenc által feltárt többezer éves temetőket nem a múzeumba szállítanák, hanem ott hagynák a történelemelőtti állapotukban a feltárási helyükön, de fedél alatt, üvegablakos oldalfalakkal megvédve őket az idő viszontagságaitól. Igy írja ezt érdekes cikkében *Polakovits Gergely* Zsigmond s utal arra, hogy az Akvinkumban, különösen az ott levő unikum számbamenő fazekasműhellyel hasonlóképen kellene cselekedni.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A fedett uszoda ügye végre nyugvópontra jut, mert a főváros sportügyi bizottsága *Purébl* Győző dr. tanácsnok elnöklete alatt *Karafiáth* Jenő, *Homonnay* Tivadar, *Scheuer* Róbert, *Dinich* Vidor és *Biró* Dezső hozzászólása után egyhangúan magáévá tette a Lukács-fürdő melletti megépítés tervét, amely szerint a fővárostól mintegy 800—900 kvadratöles területnek az átadását kérné az Úszó Szövetség. Ezt a területet a Margithíd és a Lukács-kert közötti parkból hasítanák ki, de föltétlenül csak oly módon, hogy az ide tervezett széles autóstrada számára megmaradjon a szükséges terület.

Ezt a megoldást sokan ellenzik. Igy elsősorban a főváros sétányügyi bizottsága, amely nem akar parkot feláldozni e célra, de a városrendezési ügyosztály sem látná szívesen a fedettuszoda Lukácsparki elhelyezését, mert halomra dönti Wargha László városrendezési terveit. Ellene van a Közmunkák Tanácsa is, úgyszintén a Községi Polgári Párt dr. *Kozma* Jenő elnökkel az élén, aki a *Királyfürdővel* kapcsolatban óhajtja a fedettuszodát megvalósítani — a Vizváros életét vele felvirágoztatni. Egyik érdekes mellékhajtása ennek az ügynek, hogy az Irgalmas-rend főnöke, aki a Császár-fürdői úszóstadion révén a Magyar Uszó Egyesület társelnöke — most lemondott erről az állásáról. A városrendezési ügyosztálynak különben van egy terve a fedettuszoda elhelyezésére és e szerint a Császár-fürdő melletti két telken, amely a főváros tulajdona, lehetne felépíteni a fedettuszodát. A két telek között azonban egy magántulajdonban levő ház fekszik, amelyet ki kell sajátítani és ez az eljárás közel fél évet vesz igénybe, így tehát ezen megoldási módozat szerint sem lehetne előbb megejteni az első kapavágást, mint 1930-ban.

Budaiak a világkiállításon, még pedig Barcelónában, ahol a spanyolok rendezik a világháború után az első világkiállítást. A magyar kormány a magyar szőnyegipart is óhajtja bemutatni és megbízta a TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R. T. vezetőségét, hogy a kiállításon vegyen részt. Ezt a céget boldogult *Horváth* István, a II. ker. Iparoskör volt elnöke alapította, aki Perzsiában tett tanulmányútja után megteremtette a magyar szőnyegipart. Most 8 drb gyönyörű szőnyeget visznek Barcelónába, ahol előreláthatólag a Monzában szerzett aranyéremhez és a budapesti Szt. István-heti kiállításon kapott ezüstéremhez, most már a világkiállítás érmét is megszerzi.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Budai Vigadó bérletét a főváros egyesítette, úgyhogy ezentúl a kávéház és vendéglő egy kézbe kerül. A múlt évben kiírt pályázat eredménytelen maradt s ezért a tanács kénytelen volt a feltételeket módosítani azzal, hogy az ez év május és júniusában a főváros saját költségén végezteti el a helyiségekben szükséges átalakítási és karbantartási munkákat. A bérletet Kass Béla nyerte el.

Gyász. *Rosenthal* Géza, a Krisztinaváros régi polgára, akinek puritán jellemét és becsületességét mint emberben és mint kereskedőben egyaránt becsülték, nyolc hónapos súlyos betegség után, február 20-án este 74 éves korában elhunyt. Kitünő eredménnyel tette le a Ludovika Akadémia tiszti vizsgáját, de a kenyérkereset gondja a katonaságot otthagyni kényszerítette. Már fiatal korában az Ujpesti szeszgyár igazgatója lett, ahol megismerte őt Baross Gábor kereskedelmi miniszter és bizalmával tüntette ki. A Munkács—beszkidi vasútáthidalásnál, valamint a Tisza-szabályozásnál vezető pozíciót töltött be. Majd váratlanul a szénkereskedésre tért át, ahol élete végéig maradt. Fia, Rosenthal Olivér dr., nagyszámú rokonság és tisztelőinek nagy sora gyászolja.

Id. *Csögényi* Béla nyugalmazott táblai elnök, a Hollós Mátyás Társaság tagja, meghalt. Március 12-én temették a Farkasréti-temető halottasházából. Barátai nevében szigeti *Barthos* Andor dr. államtitkár, országgyűlési képviselő búcsúztatta.

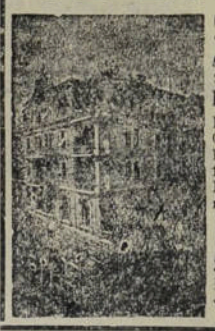
Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN I. Krisztina tér 3. sz. Telefon 530-47

KALAP ÉS SAPKA

Férfi és női, nagy választékban, szolid árban

KERTÉSZ kalapos-mesternél

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Üzemében elsőrendüen alakit és fest

„Csarnok-illatszertár"

AJÁNDÉK-KAZETTÁK

ajánlja dúsan fölszerelt raktárát husvéti illatszerek-, locsolók, kölni vizekben II. Fő utca 52. szám. (A Batthyány-téri csarnokkal szemben)

Porszivó kölcsön kapható

BELLEVUE SZÁLLODA

I., ATTILA-UTCA 53

TELEFON: AUTOMATA 528-84

Délután: TEA
Este: TÁNC

ÉTTERMEI

Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak

ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

Pintér kelmefestő és vegytisztító

Fióküzletet nyitott I, Krisztina-körút 147 alatt

Férfi és női ruhákat **szárazon tisztítok,** úgy hogy a ruhák formája és tartása megmarad. **Ing- és gallértisztítást** is előnyösen vállalok. Szíves próbarendeléseket kérek. **Telefon: L. 996-12.**

LURIE ÉS TÁRSA TEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.

Telefon: Automata 534—11.

FŰSZER, CSEMEGE

árut legolcsóbban házhoz szállit

KODNÁR DÖMÖTÖR

I., ATTILA UCCA 23

TELEFON: A. 520—79

Nagyobb raktár méz és szappanfőző lugkőben

RUZICSKA PÁL

sütemény és kenyérgyára

II., Horváth-utca 29

Telefon Automata 518-23

ADJA TYUKTOJÁSAIT BÉRKELTETÉSHEZ!

Fáradság nélkül három hét mulva egészséges csibéket kap. — Nagyszabású amerikai rendszerű keltetőgépekkel dolgozunk

KELTETÉSI DIJAK: tojásonkint 20 fillér, minden élő csibe után 10 fillér

Rhode Island naposcsibére amig a készlet tart, drb-kint 1·30 P árban rendeléseket elfogadunk

HAAS TEICHEN bárónő BAROMFITELEPE, ASZÓD

Bejelentéseket ezenkivül elfogad: **NICKERL és TSA** keltetőgépgyár vezérképviselet, Budapest, Rákóczi út 51 Telefon: J. 331-52

BOHUNICKY BANK RT.

(II. Margit körút 87)

fizeti Budán

A LEGMAGASABB

betéti kamatot

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A »KISRABLÓ«

SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI

Elsőrangú
Magyar és Francia Konyha
Fajborok

I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK

gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a

BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT

(originale Wasserzwieback), minden nap friss és szakszerüen készitett valódi Grahamkenyér.

CUKORBETEGEKNEK

minden nap frissen sült és szakszerüen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható

NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében

BUDAPEST II, MARGIT-KÖRÚT 16. TELEFON: A. 512-26

Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézmüiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

SZEMÉLYI HÍREK

József kir. herceget tiszteletbeli taggá választotta a magyar mérnökök és építészek nemzeti szövetsége, ahol lelkesen ünnepelték a királyi herceget.

Ripka Ferenc dr. főpolgármester e hó 21-én háromheti pihenésre Nápoly mellé, Sorrentóba utazik és keddtől fogva nem fogad a hivatalában.

Becsey Antal a Magánmérnökök Orsz. Szövetségében február végén a „modern szenyvízderítőtelepekről" tartott érdekes előadást.

Dr. Gaár Vilmos kúriai bíró, főv. biz. tagot a Bohn téglagyár igazgatósági tagjául választotta meg.

Homonnay Tivadar dr. orszgy. képviselő megvásárolta Bódy Tivadar Tamás-utcai villáját, ahová átköltözött és így budai lakos lett.

Pompéry Elemért, a szabadalmi bíróság ny. elnökét ünnepelte a Szt. Gellért-szálló különtermében a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete. Gyönyörű, művészi plakettet nyújtottak át neki.

Neuschloss-Knüsli Kornélné, akit karitativ működése révén is rendkívüli tisztelet övez, súlyosan komplikált influenzabetegségéből most kezd fölépülni.

Márkus Jenő dr., a Beszkárt helyettes vezérigazgatója mondotta az ünnepi beszédet a Beszkárt önképző köre által e hó 15-én rendezett márciusi ünnepen, ahol P. Márkus Emilia, a nagy művésznő szavalt, Galambos Irma énekelt.

Szávay Gyulát, a „Hollós Mátyás Társaság" kiváló poéta főtitkárát kérte föl a Pénteki Borgazda Társaság, hogy márciusi ünnepén mondjon ünnepi beszédet.

Okolicsányi-Kuthy Dezső dr. főorvos érdekes és értékes előadást tartott nagy hallgatóság előtt a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesületben márc. 15-én a „régi mentő időkről".

Némethy Károly dr., szkfőv. főjegyző fogadta üdvözlettel és virágbokrétával a főpolgármester megbízásából a hazatérő *Simon* Böskét, aki az európai szépségdíjat elnyerte.

Guth Ferenc dr. tiszteletére e hó 14-én kedves borestét rendezett a Budai Lövészegyesület a lövöldében.

Krivoss Árpád dr. egyesületi elnök mondja e hó 17-én, vasárnap délelőtt az ünnepi beszédet az óbudai „Pannónia" levente egyesület márciusi ünnepén a Kisfaludy-színházban.

Tausz Béla dr. főorvos, az Idegenforgalmi Szövetség igazgató-alelnöke visszaérkezett Rómából.

A rendőrség köszönetét tolmácsolta *Török* János, a rendőrlegénység főparancsnoka, Budapest főpolgármestere előtt abból az alkalomból, hogy dr. *Ripka* Ferenc, — aki résztvett Csizmadia rendőr temetésén, aki hivatásának lett áldozata és tanuja volt a főkapitány tisztelgésének a halott ravatalánál, de tanuja volt a hátramaradt és nyomorult nyugdíjra utalt család panaszának is, — a saját kezdeményezésére 10.000 pengőt gyüjtött a szerencsétlen család számára. A közigazgatási bizottság ülésén ezt a polgármester 5000 pengővel toldotta meg a város részéről, ahol midezt megköszönte Bezzegh-Huszágh főkapitány, de megköszönte Török főparancsnok most, kifejtve, hogy ez a nemes, nagy szívre való tény megnyugtatóan hatott a rendőrlegénységre, mely most a jövőbe vetett erős hittel végzi kötelességét. Ötven év alatt 27 rendőr vesztette életét szolgálatteljesítés közben, de senki ezek családjának nem viselte gondját, amíg most a székesfőváros első tisztviselője nem adta meg a fenséges példát.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

A Rupp—Garancsy-serleggel a kezében fogja márc. 23-án a Budai Polgári Kaszinó társasvacsoráján *Langhammer* Károly igazgató a kaszinó két első elnökének emlékét méltatni.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI-ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

A hajógyári római fürdő ügyében lapunk 443. számában közölt levéllel kapcsolatban *Tausz* Béla dr. főorvos, az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége ügyv. igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság tagja a következőket közli velünk:

Az, hogy Gyárszigeten 1854-ben a cs. kir. Centralkomissio már felfedezett egy fürdőt, az köztudomású dolog, hisz Salamon, Kuzsinszky, Havas stb. bőven foglalkoztak vele, sőt az ásatások eredményét az aquinkumi múzeum déli szárnyának egyik falán két képen mindenki igen jól láthatja; de az a fürdő, amit én gondolok, az egész másutt fekszik, az ezen ásatásoktól észak felé kb. 250 méterrel feljebb van, közel a Gyársziget északi csúcsához. — Ami a Flórián-téri hypocaustumot illeti, tényleg vitás még, vajjon egy lakóház, vagy egy laconicum részét képezi-e? A szakemberek nagyobb része, köztük Kuzsinszky is, az utóbbi nézetet fogadja el s magam is, ki legutóbb Rómában a régi fürdők romjait tanulmányoztam, ezen a nézeten vagyok.

Vendégül látta vacsorára vendégszerető házánál a *Krivoss*-házaspár szűkebb körben a család meghitt barátait e hó 9-én, ahol megjelentek Ripka Ferenc dr. a ház úrnőjének édesatyján kívül: Gaár Vilmos, Huszka Jenő államtitkár, Hoór-Tempis Móric dr. egyet. tanár, György Lajos az Olasz-Magyar Bank igazgatója, Hamvassy István előljáró és még számosan Buda közéleti szereplői. A táncos fiatalság reggelig táncolt.

Harmincnegyedik közgyűlését rendezi a II. ker. Iparoskör márc. 24-én délután négy órakor a Batthyányi-tér 4. sz. alatti helyiségében, amelynek rendes közgyűlési napirendjén kívül a tisztikar és választmány választása is szerepel.

Az iparművészek nyomorúságán akar segíteni *Kutyik* János iparművész, a műstoppolás kiváló mestere, amint azt lapunk szerkesztőjéhez írott kedves levelében tervezi. Magyarországon ma körülbelül négyezer iparművész éhezik, mert munkáját nem tudja a közönség elé juttatni. A kiállítási hely drágasága arra kényszeríti őket, hogy kész műveiket is otthon tartsák, ahol pedig nem látja senki. A kiváló mesternek a *Belvárosban, Türr István-u.* 9. II. 2. sz. alatt van hatalmas műterme, amelyben a főhercegnőktől és kegyelmes uraktól a becsületes munkásemberig naponta százan is megfordulnak. Ennek a nagy műteremnek felét minden érdek nélkül, jó szíve sugallatára rendelkezésre bocsátja az iparművészeknek. Odavihetik munkáikat s azok ott bizonyára vevőre is találnak. Ezért nem terheli a művészeket semmiféle kiadás. Ő könnyeket akar felszárítani, magyar tehetségeket megmenteni.

A Kisfaludy-színház csődje is szóba került a főváros színügyi bizottságának márc. 2-i ülésén ahol az igazgató gyorssegély-kérelmét elutasították azzal, hogy ha segíteni kell, akkor inkább segítsenek az új igazgatón. Helyesléssel fogadták *Csécsi* Miklós biz. tagnak az álláspontját, hogy Óbudán a színházra szükség van és kellő befolyás s ellenőrzés mellett a főváros nem zárkózhatik el a jövőben a segély megadása elől — a rendkívül fontos kultúrmissziót teljesítő színház érdekében.

A hegyvidék ünnepévé vált e hó 9-én este az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* társasvacsorája a Korona-Vigadóban, amely alkalommal kiosztották azokat az okleveleket, amelyekkel a kiállításon résztvett kertesgazdákat kitüntették. Számos lelkes tagja a szövetségnek jelent meg, köztük: Bamberger Géza és neje, Berecz Vince, Dulánszky Rajmond és neje, Gillich András és neje, özv. Grusz Józsefné, Jankovits Sándor, Vitéz Kamarnoky Gyula festő és neje, Kanyó Lajos, Laufer József és neje, dr. Lugmayer József, Phózer Sándor, Reiner Hugó, Rupp István, Schwarz Jakab, Szale Demeter, Szervei György, Szilágyi Károly, neje és leánya, Tornai Géza és neje, Türk György, Viraág Béla és neje, Wagner Levente és neje, Zeisel István. Vacsora után Szilágyi Károly elnök emlékedett szólásra és kifejtette, hogy az Óbudai Hegyvidéki Szövetség még az ilyen háziünnepét is igyekszik beállítani a helyesnek felismert közéleti célok szolgálatába. A kerület fejlődését szolgáló aktuális célok elsősorban műszakiak. Ilyen az Óbuda Hungária-úti híd és ilyen az Árpád-templom, amelyek törvény alapján épülnek, ilyen a nemzeti stadion ügye is. Ezért hívták meg családi ünnepükre, amelyet a kiállítás kitüntetettjei számára rendeztek, a kerület vezető műszaki tisztviselőit, hogy munkatársakként üdvözölje őket. Poharát emeli *Wagner* Levente és *Riedl* főmérnökökre és *Kanyó* Lajos mérnök egészségére, különösképpen pedig Wagner Leventéné egészségére, akit a Bácskából hódított vissza a férje. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Szervei* György főtitkár tolmácsolta Csármán Ferenc üdvözletét, aki elmaradását mentette ki. Ezután következett az elismerő oklevelek szétosztása, amit *Laufer* József elnök vezetett be a multra visszatekintő beszédével. Mindenki számára volt elismerő, meleg szava és valami jóízű megjegyzése. A kitüntetettek nevében *Berecz* Vince mondott köszönetet, éltetve az elnökséget és különösképpen Laufer Józsefet, aki hervadhatatlan nagy érdemeket szerzett a hegyvidéki szövetség felvirágoztatása körül. Az ünnepi rész befejeztével Viraág Béla szerkesztő a mérnöki tudomány diadalára emelte poharát. *Szervei* György pedig a hölgyeket éltette. Ezután lelkes felhívásra felszólalt *Lugmayer* József dr., aki elmés beszédében megvédte a mérnökök méltatása érdekében lekicsinyelt fiskális rendet. Sok szatirával beszélt a mai közállapotokról, amelyekkel szemben áll az Óbudai Hegyvidéki Szövetségben uralkodó harmónia. Ideálok, eszmék hevítik a tagokat s ezért éltette a Budai Napló szerkesztőjét, aki ezeket az eszméket és ideálokat elhintette Buda lakossága között. Majd felszólalt *Perlmutter* Izsák és kedves humorral beszélt a hegyvidékiek sorsáról, akik kis igényűek, de a város még a vizet is sajnálja tőlük. Végül örvendetes bejelentést tett *Szilágyi* Károly elnök azzal, hogy a város két év alatt megépíti a hegyvidék vízvezetékét.

Uj forrás bugyogott fel a túristák kedvenc kirándulási helyén, Sztaravodán, az ottani Ókuti forrástól háromszáz méternyire. A vize igen bő és sokkal hidegebb, mint az ókuti. Szentendre város most az új forrást foglalta és így a budai túristák egy új, kedves kirándulóhellyel gazdagodtak.

A városi polgárság, de különösen a kisiparosság háttérbe szorítását jelenti gróf Károlyi József ismeretes propagandája, ami ellen óvást emelt az I. ker. Iparoskör a gróf *Bethlen* István miniszterelnökhöz küldött következő sürgönyében:

„Kegyelmes Urunk! Az I. ker. Iparoskör választmányi ülése megdöbbenéssel vett tudomást Károlyi József grófnak a revizió kérdésében tett nyilatkozatáról. A városi polgárság nem nézheti tétlenül a latifundiumok urainak revizióellenes agitációját, mert minden talpalatnyi terület visszaszerzésétől súlyos gazdasági helyzetének javulását, magyar véreinek szabadulását várja. — Kérjük Nagyméltóságodat, hogy az országra is káros agitációval szemben a polgárság érdekeit megvédeni kegyeskedjék.

Az igazság győzelmében bízva, I. ker. Iparoskör,
Máté sk. elnök. *Gablini* sk. titkár."

Ezzel kapcsolatban a Budai Iparos Szövetség értesíti az ipartestületeket, hogy szólítsák fel tagjaikat s azok hozzátartozóit szavazójoguk biztosítására. A választói névjegyzéket összeállító bizottságok márc. 30-ig fogadnak el jelentkezést.

Uj szanatórium alakul „Mártonhegyi Szanatórium és Üdülőtelep r. t." néven, mely megvette százezer pengőért az I. ker., Tamás-u. 26—28. sz. ingatlanokat.

A lelkigyakorlatos házban, a gyönyörű zugligeti Manrézában jan. 14., 15. és 16-án a kereskedők első csoportja kereste lelkének üdülését, a vallásos elmélyedésben. Példaadó buzgósággal vettek ezen részt *Kodnár* Dömötör, *Hári* János, *Pucher* Nándor, *Herthy* Károly, *Malindovszky* Gyula, *Élő* Ferenc, *Keresztes* György és többen, akik ezentúl évről-évre felkeresik a Manrézát: a léleknek e meleg otthonát s nem nyugodnak addig, amíg barátaik is meg nem győződnek ennek az intézménynek kitünőségéről, korszerűségéről.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Készít, javít, megóv.
II, Fő-utca 80. Tel.: Aut. 515-79

Nagysikerű teaestét rendezett e hó 10-én a *Bellevue*-szálló termeiben a „Budai Nők Kulturális és Jótékonysági Köre", amelynek tiszta jövedelme a Kör nemes céljait szolgálja. Az estén megjelent dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester és családja, dr. *Kozma* Jenő orszgy. képviselő, *Bakonyi* János igazgató, *Gaár* Vilmos kúriai bíró, *Hoór-Tempis* Móric dr. egyet. tanár, dr. *Orova* Zsigmond ügyv. v. b. t., *Várady* Jenő tiszti főügyészhelyettes, dr. *Vadász* Manó kormányfőtanácsos, *Kürthy* Dezső földbirtokos, *Parassin* József főorvos, *Hamvassy* István előljáró, *György* Lajos bankigazgató, dr. *Krivoss* Árpád, dr. *Kürthy* László, *Szentessy* József építész és a budai előkelő polgárság színe-java, megtöltve a két nagy termet. Az est dr. *Szemerényné Horváth* René dr. elnök és az ügybuzgó hölgy-rendezőség agilitását díjezi. A kiváló elnöknő néhány éves munkával a budai társadalmi élet egyik jelentős tényezőjévé fejlesztette. A pompás hangulatú estét vidám tánc fejezte be későn, éjfél után.

A BUDAI NŐK KÖRE rendezte *Simon* Böske, a világhírre jutott szépség, „Miss Európa" fogadtatását, akinek tiszteletére vasárnap e hó 17-én *bált* rendez a Gellért-szálló összes termeiben, 9 órai kezdettel. Belépő jegy ára: 8 pengő.

A ragyogó érdemkeresztet, a jövőről való gondoskodást, amelyet a világháború minden szuronyrohama előtt megígértek a hős katonáknak — keresik az éhező, fázó, rongyos, lelkileg összetört, testileg csonka-béna, hazájukért a legnagyobb áldozatot adó hadirokkantak. Szomorú panaszos levélben így mondja el levelében mostoha sorsukat *Zöld* István budai 75 százalékos hadirokkant, figyelmeztetve a nemzetet a hadirokkantakkal szemben való kötelességére. Érdekes levelében felveti a kérdést: mi nagyobb megtiszteltetés: a vitézség vagy a hadirokkant hősiessége? És azt ajánlja, hogy az utóbbiaknak a jelvénye legyen tényleg a ragyogó érdemkereszt, a vitézi jelvénnyel szemben.

A Pasarét autobusza 5 relációjú lehetne, ha a Dékány-utcai végállomást a Júlia-utca elejére helyeznék át. A Hüvösvölgy és Zugliget villamos forgalma ezzel az új vonallal nagy mértékben tehermentesülne s a közönség kényelmesebben és gyorsabban juthatna a város belsejébe. A 12-es relációra való átszállással a Zugliget—Hüvösvölgy a Városligettel lenne könnyűszerrel összekapcsolható.

Március idusa

A BUDAI TÁRSASKÖR nagyszabású ünnep keretében ünnepelte március idusának évfordulóját. A Kaszinó nagy termét előkelő közönség töltötte meg és *Hennyey* Vilmos elnöki üdvözlete után *Hoór-Tempis* Móric dr. egyetemi tanár elnök méltatta az évforduló jelentőségét nemzetgazdasági szempontból. Hatalmas tanulmányra való beszéde, széles nagy tudása, érdekes beállításai rendkívüli hatással voltak a hallgatóságra. A közönség szívesen fogadta és áhitatos figyelemmel hallgatta *Havas* Istvánt, a kiváló poétát, a Petőfi-Társaság és a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját, aki „Kossuth" című költeményével, — majd *Wagner* Károly ny. államtitkár énekelt lelkes művészettel irredenta dalokat, amit sokszor megismételtetett az elragadtatott közönség. Az ünnepet követő társasvacsoránál *Oszoly* Kálmán háznagy éltette az előadókat, — Thoma István egy Beethoven citátummal köszöntötte Hoór-Tempist és Wagnert, amit előbb Wagner Károly, utána Hoór-Tempis köszönt meg, a maga sikerét a művészelőadók jelenlétének mondva. *Székely* Vladimir arra a márciusra emelte poharát, amely visszahozza azt, amit elvesztettünk, *Havas* István pedig szellemesen mutatva reá a poézis és politika együttes hatásaira: — Kossuth és Petőfi — Vörösmarty és Széchenyi — Arany és Deák — az örök tavaszt képviselő nőket köszöntötte. *Kapcza* Imre nagy figyelem közepette olvasta fel az „Ismeretlen katona sírjára" című költeményét, majd Wagner s utána Kapcza szép, régi, tréfás dalokat énekeltek, Havas István pedig felolvasta *Weitzner* Béla postatakarékpénztári osztályfőnök kedves költeményét, amelyet lapunk más helyén közlünk.

A MAGYAR URI KASZINÓ március 15-én este lelkes szabadságünnepélyt tartott, amelyen vitéz Csécsi-Nagy Imre ny. altábornagy mondotta az ünnepi beszédet, vitéz Garamszeghy Sándor szavalt, Chilkó Jolanda énekelt.

Az I. KER. IPAROSKÖR ünnepélyes keretek között, társasvacsorával kapcsolatosan ülte meg a márciusi évforulót, amelyet Gablini Ferenc és Gubicza Lázár rendezésében műsoros előadás egészített ki. Kollár Gábor elnök kitünő marhapörköltet, dr. Krivoss Árpád egy hordó fonyódi bort ajánlott fel a kör céljaira és Kollár elnök megnyitó beszéde után dr. *Krivoss* Árpád foglalkozott ünnepi beszédben a nap jelentőségével, ismertetve a márciusi eseményeket és méltatta Kossuth érdemeit. Kautz István nagy hatást keltve elszavalta a Talpra Magyart, — a kis Gablini Ferike pedig egy pompásan előadott, hosszú irredenta költeménnyel szerzett elismerést. Sok móka, bűvészet és tréfa fejezte be a jól sikerült ünnepi estet.

A SVÁBHEGYI LEVENTÉK az ottani Polgári és Közművelődési Körrel karöltve márc. 17-én rendezik a Diana-úti iskolában a szabadság emlékünnepét, amelynek gazdag műsorán a kör dalárdája, a levente zenekar, több szavalat és zeneszám, hazafias színmű, *Jankovits* Miklós, *Csókássy* Ilona tanítók és *Sándor* Károly iskolaigazgató szerepelnek.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiörnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

A III. KERÜLETI POLGÁRI TÁRSASKÖR márc. 15-én társasvacsora keretében ülte meg a magyar szabadság születésének örömnapját, amikor az alkalmi beszédet nagy hatással dr. *Philipp* Kálmán mondotta.

A BUDAPEST-KELENFÖLDI DALOSKÖR márc. 17-én este félhét órakor rendezi a Horthy Miklós-út 27. sz. iskola tornatermében márciusi ünnepélyét fényképleplezéssel kapcsolatban. A gyönyörű műsort a daloskör nyitja meg *Sugár* Jenő karnagy vezetése alatt. Az évforduló jelentőségét Viraág Béla méltatja. *Petry* Kató a magy. kir. Operaház művésznője énekel, *Nagy* Mária szaval és a dalárda befejezi a sikeresnek igérkező, lelkes hazafias ünnepet, amelyet *Kriszt* Károly elnökkel az élén a daloskör szépen rendezett.

A PENTEKI BORGAZDA TÁRSASÁG 100 terítékes borestjéről és márciusi ünnepéről, továbbá

A III. KER. EGYESÜLT POLGÁRI TÁRSASKÖR estjéről, amely a márciusi nagy napok emlékének volt szentelve, a következő számban közöljük a részletes tudósítást.

Kérje mindenütt a
„Sopron-Győr"
TEJET, mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Pehérvári-út 27 Tel. J. 128-01

A Kelenföldi Polgári Kör március hó 9-én sikerült borestét rendezett, amelyen a nagyszámmal megjelent vendégeket Krámer Adolf elnök üdvözölte, külön is kiemelve dr. Frank Géza ügyvédet, aki mint az iparosszövetség képviselője vett részt a lakomán. Azután a borgazda, Reitzer Emil, köszönte meg a megjelenteknek, hogy meghívását szívesen fogadták és hangoztatta az iparosok és kereskedők összetartásának nagy szükségességét, mert egyedül ez hozhatja vissza az integer Magyarországot. Korein Dezső, utána pedig Fóthy Vilmos biz. tagok szólaltak föl és Fóthy elmés bevezetés után szintén a békét és az összetartást sürgette. Majd Gál Jenő dr. országgyűlési képviselő vázolta az általános helyzetet, utána pedig Frank dr. szólalt föl, azt fejtegetve, hogy az iparos- és kereskedőosztályt félrevezették és megbontották felekezeti kérdéssel. Ezt kell jóvátenni, ezt kel megszüntetni. Bródy Ernő országgyűlési képviselő nagy elismeréssel nyilatkozott Frank dr. állásfoglalásáról és örömmel vette tudomásul, hogy ez az iparosszövetség álláspontja is. Hatásos beszédet mondottak még Varsányi János és Gáspár Fülöp. Végül kimondották ünnepélyesen a csatlakozást az iparosszövetséghez.

A lengyel művészet delegátusai eljöttek Budapestre, hogy *Hubay* Jenő lengyelországi látogatását viszonozzák. A nyilvánosság előtt először Hubay Jenő budai palotájában zártkörű vasárnapi teadélutánján mutatkoztak be, amelyre a magyar életnek több mint kétszáz politikai, pénzügyi, diplomáciai és társadalmi kitünősége kapott meghívót. — Itt említjük meg, hogy a lengyel zeneművészet ünneplésére a budapesti Magyar-Lengyel Egyesület a hangverseny után társasvacsorát rendezett, amelyen az egyesület elnöke, *Nyáry* Albert báró *Hubay* Jenőnek a lengyel-magyar közvetlen zenei kapcsolat megteremtéséért a magyar társadalom köszönetét fejezte ki.

A Krisztinavárosi Sport Klub legutóbbi rendes közgyűlésén új tisztikart választott. Díszelnök: Brázay Zoltán, elnök Gál Jenő dr., társelnökök: Schneller Dezső, Vértesi Aladár, alelnök: Kabakovits József dr., ügyvezető alelnök: Róbert Simon, titkár: Kemény Zoltán lett. A futballosztály vezetőjévé Flesch Imrét, a tenniszszakosztály vezetőjévé Kemény Zoltánt, a turisztikai szakosztály vezetőjévé Kocsis Ferencet választották meg.

PREISACH JÓZSEF CIPŐÁRUHÁZ

KRISTÓF TÉR 3

Dús választék tavaszi férfi női és gyermek cipőkben.

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Pásztor Miksa**, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója 1 hónapi üdülésre Abbáziába utazott.

* **Székely Ferenc**, a Belvárosi Takarékpénztár elnöke több heti tartózkodás céljából Nizzába utazott.

* **Weiss Fülöp**, a Kereskedelmi Bank elnöke Bukarestből szerdán visszaérkezett Budapestre.

* **Gerley Lajos**, a Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Rt. vezérigazgatója, a napokban töltötte be hatvanadik születésnapját és ebből az alkalomból a vállalat tisztviselőkara, munkássága és jóbarátai meleg szeretettel üdvözölték.

* **A Magyar-Olasz Bank Rt.** igazgatósága megállapította az 1928. évi mérleget, amely a banküzletnek és jelzálogos kölcsönüzletnek lényeges fejlődését tünteti fel. Aktivák: Pénztárkészletek 3,857.169.03, girószámlai követelések 3,394.530.19, pénzintézeteknél, bankcégeknél követelések 8,403.429.58 összesen 15,655.128.80 (+ 814.959.73), váltótárca 58 millió 604.661.68 (+ 11,357.380.46). Adósok: Értékpapirelőlegek 4,749.601.28, adósok egyéb fedezetek alapján 21,267.641.04, nyilt hitelek 20 millió 858.445.76, összesen 46,875.688.08 (+ 8,893.065.52). Értékpapirok: Pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál önnálló érdekeltségek 5 millió 736.815.76, államadósságok, közkölcsönök s egyéb értékpapirok 2 millió 666.834.14, összesen 8,403.649.90 (+ 1,720.076.60), záloglevelek és kötvények kibocsátása alapjául szolgáló jelzálogkölcsönök 38 millió 911.143.77 (+ 16,350.129.08), községi kölcsönök 7,437.636.40 (+ 7,437.636.40), ingatlanok 2,549.601.12 (— 234.533.82), nyugdíjpénztár 1,400,000 (+ 1 millió 400.000), mindössze 181,006.020.75 (+ 47,766.590.57). Passzivák: Alaptőke 20,000.000 (+ 9,200.000). Tőketartalék 3,000.000. Rendes tartalékalap 2,300.000 (+ 2,135.000). Ingatlanok értékcsökkenési tartaléka 100.000. Nyugdíjpénztár 1,400.000 (+ 1,400.000). Hitelezők: Könyves betétek 37,837.057.56. Folyószámla és csekkszámla betétek 31,837.057.56. Folyószámla és csekkszámla betétek 31,661.319.73. Egyéb hitelezők 43 millió 201.447.98., összesen 112 millió 699.825.27) (+ 16,406.227.46). Engedményezett jelzálogkölcsönök 9 millió 745.553.44 (+ 464.599.08). Forgalomban levő záloglevelek idegen értékben 22,205.356 (+ 17,030.864.60). Forgalomban levő 5 éves biztosított 7.5%-os dollárkötvények 5,338.200 (— 368.800). Nyereség mint egyenleg 2,869.713.78 (+ 1,158.909.41). Mindössze 181,006.020.75 (+ 47 millió 766.590.57). Az üzleteredményszámlán a következő tételek szerepelnek: Tiszta kamatjövedelem 3,100.315.79 (+ 881.386.82). Jutalékok 998.029.74 (+ 10.453.09). Nyereség értékpapirokon, külföldi értékeken stb. 1 millió 507.210.05 (+ 355.749.10). Költségek és adók 1,769.739.35 (+ 310.295.76). A közgyűlésnek változatlanul részvényenként 5 P (10%) osztalék fizetését javasolják.

* **A Magyar Általános Takarékpénztár R.-T.** igazgatósága megállapította az 1928. év mérlegét. A tiszta nyereség, a nyugdíjpénztárnak 140.000 P-vel való dotálása után 1,889.177.78 P (1927-ben 1,184.298.09 P). Az e hó 14-iki közgyűlésnek javasolni fogják, hogy a 240.000 darab 50 P névértékű részvény után 7 P = 14% osztalék (1927-ben 6.50 P = 13%) fizettessék. Az 1928-as alaptőkeemelés révén a takarékpénztár alaptőkéje 20 millió P-t, nyilt tartalékai 13 millió P-t meghaladó összegre, saját tőkéi tehát 33 millió P-nél magasabb összegre szaporodtak. A mérleg adatai az intézet további fejlődéséről tanuskodnak. A betétkönyvecskék és folyószámlabetétek 90,300.000 (1927-ben 70,500.000) P. A hitelezők tétele a betéteken kívül 12,600.000 P. Igy az összes idegen tőkék összege 102,900.000 P (1927-ben 81,400.000 P). A jelzálogkölcsönök állománya 37,000.000 P. (1927-ben 29,300.000). A takarékpénztár 1928 február 29-én a Lazard Brothers & Co. Ltd. londoni cég útján 500.000 angol fontnyi (14,000.000P) 7½%-os záloglevelet adott el Londonban és ezek a londoni tőzsdén jegyezve vannak. Az értékpapirokra adott előlegek: 9 millió 238.000 P (1927-ben 7,958.000 P). Adósok egyéb fedezetek alapján 23,996.000 P. Nyilt hitelek formájában nyujtott kölcsönök: 4,503.000 P. A takarékpénztár 1928-ban 389 millió (1927-ben 251 millió) P váltót számitolt le. Váltóállománya 58 millió P (1927-ben 44 háromnegyed millió). A pénztárforgalom 2548 millió P. (1927-ben 2176 millió). Összforgalom 8453 millió P. (1927-ben 6642 millió P.) A fővárosban 9, vidéken 23 fiókja működik. A pesti és vidéki fiókok és affiliált intézetekkel együtt az intézetnek 40 különböző organizációja működik. A takarékpénztár készpénzállománya 20,719.000 P, a még kibocsátható záloglevelek 13,951.000 P-t, váltótárca 58 millió P-t tesz ki, ezek együttes összege 92,670.000 P, amely szembeállítva a 103 millió pengős betét- és hitelezők tételével — 90%-os mobilitásnak felel meg.

* **A Magyar Általános Ingatlanbank** tiszta nyeresége áthozattal együtt 1,447.000 (tavaly 819.000) P. A nyereségből 500.000 P-t tartalékalapba helyeznek (tavaly 100.000 P) osztalékra 840.000 P-t javasolnak, részvényenként 14 P-t (28%-ot, tavaly 10 P). Az üzleti eredményben csak kisebb részben van az a nyereség, amely a Budai Cementgyár eladásából állott elő. A fölosztásra kerülő nyereség csak a folyó üzlet eredménye. A bank összes régi házainak könyvszerinti értéke 5 millió P-n alul van. Ezeknek bruttó bérjövedelme a lefolyt évben 998.000 P volt. A fölépült és építés alatt lévő ingatlanok értéke 5,789.000 P. Ezek bérjövedelme 302.000 P. Az összes bérjövedelem 1,300.000 P (tavaly 936.000). A folyamatban levő építkezések révén a bruttó bér további egymillióval fog emelkedni. A kifizetett adók és közterhek 673.000 P-t tettek ki, tehát többet, mint a tavalyi egész osztalék és az idei javasolt osztaléknak 80%-át. A bank jelzálogos üzlettel is foglalkozott és saját kölcsöneinek állaga 13.5 millióra emelkedett (tavaly 11,100.000). Engedményes törlesztéses jelzálogos kölcsöneinek állaga 23,144.000 P (tavaly 10,867.000P). A közgyűlés e hó 21-én lesz.

* **A Ganz és Társa Danubius gép-, vagón- és hajógyár Rt.** igazgatósága idei közgyűlését április 3-ra tűzte ki. A 2,234.201.56 P nyereségből részvényenként 8 P osztalékot fizetnek a mult évi 6 P-vel szemben.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takarékiapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-UTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

MŰEGYETEMNÉL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.

GELLÉRTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.

LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.

NÉMETVÖLGYI-UTON, 350 □-öles sarokbérháztelek, à 180 pengő.

KERESEK BUDÁN, kocsival könnyen megközelíthető út mentén kisebb telket, vagy nagyobb üres udvart, bérbe, vagy megvételre, állványfa-telep céljaira. Ajánlatokat kérek *Prinner* Ede építési vállalkozó I., Krisztina-körút 129. Telefon: 531—16.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.

VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, 320 öl telek, fele gyümölcsös, a Városmajor szanatórium közelében.

ROZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Bérházak!

BUDAN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

LAKÁS

BUDAN KERES 2—3 szobás, komfortos lakást magasrangú, nyugdíjas Levelek a kiadóba.

Üzlethelyiség II., Margit rakpart 52. sz. a., melyben jelenleg fűszerkereskedés van, f. é. május 1-ére kiadó. Értesítést ad a háztulajdonos d. e. 9—10 óra között. Telefon; Automata 526-43

ÉPITEK tisztviselői és családi házakat. legkedvezőbb feltételekkel, bankösszeköttetéseim segitségével. Csoportosult tisztviselői épittető érdekel: égeknek ujrendszerű amortizáció. Tervek rendelkezésre. Épitési iroda. Népszinház utca 19, félemelet három s ám.

Kutvölgyi-út és Szarvas-út sarkán
6 szobás villa, nagy verandákkal
3 holdas parkirozott kertben nyári idő yre bérbeadó, esetleg egészben vagy parcellázva eladó. Bővebbet: Dr. KOLLÁR LÁSZLÓ ügyvédnél, Petőfi Sándor-utca 2. Telefon: Automata 881-03

CSÁSZÁR-
FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRAGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
I, Fő-tér. Telefon: Aut. 623-89

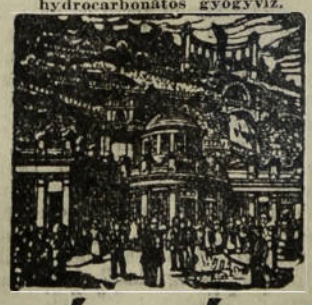
PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD
SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
I, PÁLYA-U. 7

ÜVEG
és Porcellán
díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Szénatér 7., BUDAN.

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megbízható régi helyről
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 16. sz.

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 10 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelő yösebb feltételek mellett

ZLAMÁL

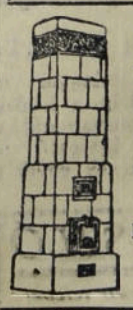

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbízható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte ések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon: 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munkájában forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefonja 108-49.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 947. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 március 24.

Los von Pest!

Az új kiállítási területet elviszik Budáról — Féltik Pest idegenforgalmát

Nem mi budaiak választjuk el egymástól a két várost, hanem maga — Pest diktálja azt a tempót, mely ancalóperhez vezet. A *Nemzetközi Vásár* szigoruan elkülöníti Pest érdekeit a budai érdekektől és azok fölé helyezi a pestiekét. Sőt a *Kereskedelmi és Iparkamara* is ellenünk fordult. Legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy inkább lemond a lágymányosi feltöltetlen területről és azt strandfürdőnek engedi át szívesen, ha módot adnak neki, hogy a nagy költséggel fővárosi parkká fejlesztett és már teljesen parkirozott Városligetet részben beépítse és túlterjeszkedve a Hungária-úton is, az ügetőpályának fennmaradó részét is beépíthesse kiállítási épületekkel, az Andrássy-út folytatásaképen tervezett nagy út mentén.

Tehát parkok ellen, Buda ellen!

Érdekes a Kamara megokolása — ahogy azt a jól értesült „Esti Kurir''-ban olvassuk — mely szerint

> „.... az állandó kiállítási területnek a Lágymányoson való elhelyezését az érdekelt körök teljesen alkalmatlannak tartják, mert ha ott épülnek fel az állandó kiállítási házak, a külföldi látogatók Kelenföldön szállnak ki, budai szállodákban helyezkednének el és Budapestet meg sem tekintenék, hanem a vásárról egyenesen visszautaznának. Budapest idegenforgalma szempontjából is kivánatos tehát, hogy az állandó kiállítási terület a Városliget Iparcsarnok-beli részénél induljon ki...''

Ime — jó budaiak — ez csak világosan és pestiesen „van megmondva'': — Budapest idegenforgalma csak akkor bír értékkel, ha Pesten forgalmaz, mert ha Budán forgalmaz, az nixnuc! — az nem idegenforgalom. Buda pusztuljon el, Buda vesszen éhen, ha a mellett meghízik Pest!

Mindent Pest intéz, még az autóbuszforgalmunk is teljesen Pesttől függ, amire élő példa, hogy Budáról autóbusszal a Margitszigetre csak úgy juthat el a budai, hogy az autóbusszal átmegy a Margit-hídon és — mert a híd közepén autóbusznak tilos a megállás — Pesten kell átszállni a szigeti autóbuszra és visszajönni a hídra. Tehát Budáról, a Budához tartozó Margitszigetre is csak Pesten juthat el a budai polgár.

Csodálatos önvallomások ezek a kamarai elmefuttatások, szinte szemérmetlen módon még Budapestnek sem tekintik Budát, hanem csak valami kellemetlen külvárosnak, ahova az idegent még beereszteni sem szabad, mert az idegenforgalom is csak úgy budapesti, ha kizárólag és egészen csak pesti. A budai idegenforgalomhoz Pestnek e szerint semmi köze nincsen, azt nem tűri és azt minden áron meg kell akadályoznia. Ezt a felfogást megköszöni szépen a Gellértfürdő szálloda, de megköszönik az összes fürdők és köszönettel vesszük tudomásul mi budaiak is, akik előtt most már egészen világos, hogy mit várhatunk azoktól a pestiektől, akiknek lelkesen odaadtunk mindent, amink volt: — történelmi hagyományainkat, a diadalmas multat, csodás gyógyforrásainkat és — ami nekik legfontosabb — odaadjuk az adónkat, amelyeknek segítségével, tehát a mi pénzünkön fejlesztik a saját idegenforgalmukat és megakadályozzák az idegenforgalom fejlesztését Budán.

Szeretnénk ezt a budai városi bizottsági tagok fülébe súgni, de nem szeretünk borsót hányni a falra, mert egy-kettő kivételével mindannyian budapestiekké váltak már és — amint látni méltóztatik — aki budapesti, az már megszünt budainak lenni.

De van még valami, amit meg kell súgnunk nekik, amit a budai polgárság üzen nékik, hogy mandátumra itt Budán ne számítson ezentúl senki olyan, aki némán eltűri Budának ilyen nyegle megaláztatását.

Budán, 1929 március 23

A fürdővárossá alakulás helyes útját az igazság reflektorával világította meg dr. *Gerlóczy* Zsigmond, a Közegészségügyi Tanács elnöke, az országgyűlés felsőházának tagja, a felsőház március 14-iki ülésén. Megdönthetetlen érvekkel bizonyította nagyszabású beszédében, a *Budai Napló* huszonötéves álláspontja mellé állva, hogy a mai fürdőpolitika nem jár egészen a helyes úton, mert a mának nem az idegenek idecsődítése a feladata, hanem az idegenforgalom *előfeltételének a megteremtése*, mivel ezek ma még teljesen hiányoznak. Egyenesen veszedelmesnek találja, ha az idegenek idevonzása céljából csinálnánk most reklámot, mert az idegenek csak elmaradottságunkat látják ma és nem a mi sok, gazdag értékünket. Idegenforgalomról egyelőre csak Budapesttel kapcsolatban lehet szó, de már a balatoni fürdők ebbe nem kapcsolhatók be. Éppen a balatoni kultúrnap mutatta meg, hogy a Balaton mentén nincsen kultúra s a görögtüzes kivilágításnál az illetékesek is meglátták, hogy a fejlesztés érdekében mi minden hiányzik még. A balatoni hajó is csak háromszor hetenkint indul és háromszor hozza vissza a kirándulókat. Ilyen helyiközlekedés mellett igazán kár volna blamálni a szép Balatont.

Az árvíz réme erősen kísért s legjobban félnek a római part csónakház tulajdonosai, akiknek faalkotmányait megsemmisítéssel fenyegeti a jégzajlással járó áradás. Ők maguk most nekiálltak s rögtönzött jégtörőkkel próbálják a veszélyt csökkenteni.

A villamos mizériákat a farkasréti temetőnél, memorandumba foglalta a környék lakossága és sok száz aláírással eljuttatta minden illetékes tényezőnek, kérve, hogy a Hóvirág-út mentén messze meghosszabbított temetőhöz a villamos vasutat is hosszabbítsák meg a Torbágyi-úton, ahol a Közmunkák Tanácsa a Svábhegyre akarja felvinni a farkasréti villamost.

A szegények sorsát nem viseli szívén a főváros szociálpolitikai osztálya akkor, amikor egy négy évvel ezelőtt beadott kérvényt, a Svábhegyen építendő kislakásos bérház megépítését — többszöri sürgetés dacára sem viszi dülőre. Rettenetes teher a Svábhegyen állandóan elfoglalt szegény embereknek, rendőrök, postások, altisztek, utcaseprők stb.-eknek a városból való feljárás. A fogaskerekün nem járhatnak, mert nem telik a fizetésből s ha gyalog járnak fel, energiájuk nagy részét elpazarolják, mire felérnek.

Postahivatalt kér a Krisztinatérre a kereskedelemügyi minisztertől a Budai Polgári Kaszinó. Mi, a magunk részéről is már több ízben sürgettük ezt és remélhető, hogy végre megoldják ezt a kérdést.

Utca, ahol járni nem lehet több is van Budán, de a járhatlanságban a rekordot az óbudai Zápor-utca tartja, amelyet nem is annyira a zápor bánt, mint az illetékes hatóság közönye. Ott a páratlan oldalon egyáltalán nem lehet a járdán a lakásokhoz eljutni, mert egyrészt a 65. számú ház előtt a gyalogjáró az úttestig kitolt kerítés által teljesen el van zárva, másrészt, mert az embermagasságig felhordott és otthagyott hóhegyek olvadása következtében bokáig érő hólé, valamint az ősz óta el nem takarított trágya és egyéb piszokkal és sárral van az úttest tele. Az ottani lakók panaszos levelükben a „hivatalos uraknak" kívánják, hogy arra kelljen naponta négyszer menniök.

Az óbudai új piacot március 21-én, a hivatalos tavasz első napján nyitották meg a közönség, de főképpen a gyermeksereg nagy érdeklődése mellett, de — vásárlás nélkül. A pavillon rendszerű, ügyesen megépített, egészségügyileg kifogástalannak látszó fedett piacon 141 árusító fülke van, melyeket nagyrészt a Flórián-téri és Tavasz-utcai piac árusítói bérelték — igen magas áron. A piacon naponkint reggel hat órától este hétig, szombaton este nyolcig, vasárnap pedig reggel héttől tíz óráig árusítanak. Az ünnepies megnyitás csak husvét után lesz, a rossz nyelvek szerint azért, mert a közvetlen környék még mindig tele van törmelékkel, hulladékkal, szemétdombokkal. Közben lebontották a temető volt kápolnáját s így a beigért restaurálás elmarad s a temetőnek, amelyben a ma élők ősei a piac alatt is ott porladnak — teljesen nyoma vész, a kegyeletes érzés teljes megcsúfolásával.

Az új fogaskerekű már mutogatja fogait és kerekeit, — serényen próbálgatva a járatokat. A tetszetős szerkezetű, praktikus és kényelmes kocsik simán végzik útjukat. Az első próbameneten részt vett Paulini Alfréd igazgató és a Beszkárt részéről Tóbiás Károly igazgató, a vonatot pedig a kiküldött svájci mérnök vezette és föl-ment a Széchenyi-hegyig, onnan pedig visszatért. Nagy nézőközönsége volt az egész útján, mely mindenütt örömmel fogadta a szép külsejű szerelvényt. A közeli megnyitásra való tekintettel, a Svábhegyi Egyesület elnöke, *Bódy* Tivadar, most sürgősen megkereste a szkfv. tanácsot, hogy a *Léderer*-telep és *Orgonás* megállókhoz megfelelő gyalogutakat építtessen s a többit hozassa rendbe.

A svábhegyi autóbusz a Kékgolyó-utcán át a Németvölgyi-, Orbánhegyi-, Istenhegyi-út érintésével jut fel a hegyre, de az Orbánhegyi-út még most sines rendezve. A *Svábhegyi Egyesület* az I. kerületi elöljáróságtól sürgősen kéri az út jókarba helyezését.

A fővárosi törvény revíziója ötvenhét éves lucaszék, amelyen folyton dolgoznak, de sohasem készül el. 1872. évi december hó 22-én szentesítették a törvényt, de már ugyanabban az esztendőben a revízióját követelték, 1879-ben pedig Steiger Gyula és Busbach Péter már teljes reformjavaslatot is készítettek. Azóta minden öt esztendőben és minden új kormány idején lázas készülődéssel ígérték be a nagy reformot. Most azonban a törvény legkésőbb juniusban tető alá kerül s így a főváros még 1929-ben új közgyűlést kap. De csak akkor, ha a régi választójog alapján szavaz a főváros közönsége. Ha azonban a községi választójognak új kritériumokat szab a reform, előbb össze kell állítani az új választójog alapján készített névjegyzéket. Ez a munka hosszabb időt igényel és így aligha lehetne szó arról, hogy a jövő év tavaszánál előbb az urnák elé járulhassanak a fővárosi választók.

A TAGOK NÉVSORÁT és a jövő évi közmunkaprogramot kéri sürgősen a hegyvidéki egyesületektől a Szövetkezett Budahegyvidéki Egyesületek központi irodája (cím: Bercsényi Antal igazgató I., Költő-u. 16.), hogy az egyesülés folyamatos munkájában fennakadás ne legyen.

A Rózsadomb tövisei

A Rózsadomb jövőjét előkészítő választmányi ülés A város belső területén áll a Rózsadomb

Nagy számmal jöttek össze a választmány tagjai a Rózsadomb és Vidéke Egyesület ezidei első választmányi ülésén, amelyen lelkesen megemlékeztek a márciusi nagy napokról. A választmányi ülést e hó 15-én tartották az Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében, dr. *Bárczy* István v. miniszter és főpolgármester elnöklete alatt. Megjelentek az ülésen *Almási Balogh* Lóránd és *Weimess* Marian alelnökök, *Hoffmann* Károly pénztáros és az egyesület nagy agilitású főtitkára, dr. *Nádas* Béla. A választmányi tagok közül ott voltak: Gerenday Tivadar, Skrovina János, dr. Winchkler István, Pétery János, Fáber Fülöp, Auer Róbert, Medek Béla, Ruttkay Aladár, Bársony Oszkár, dr. Szegő Elemér, Schack Béla, dr. Hörcher Ödön, Gelczer Andor, Politzer Sándor, Domokos Ferenc, Réti Zsigmond, dr. Némethy Kálmán, Németh Ferenc, dr. Jónás Géza, Pláner Gyula, Róna Márk, dr. Tholt József, Liszka Károly, Rudas József, Kulmann Károly, dr. Leó György, Lusnay Mihály és mások.

Bárczy István dr. nyitotta meg az ülést és üdvözölte a megjelenteket.

Nádas Béla dr. főtitkár tette meg ezután sorozatos jelentését, mely kiterjedt a Rózsadomb minden függő kérdésére, sérelmére és hiányára. Természetes, hogy az ülés legfontosabb tárgya az

autóbusz-kérdés

volt, amelynek mai állapotát részletesen ismertette *Nádas* Béla, bejelentve, hogy a közlekedési bizottság határozata szerint a közlekedés *április végén megindul* az úgynevezett 17. számú vonalon. Ez azonban nem elégíti ki a rózsadombiak igényét mindenben. Örömmel fogadták a Zárda-utca felső végég tervezett útirányt, csakhogy onnan nem balra a Szemlőhegy-utcán át a Marcibányi-tér felé, mert így nem lesz rentabilis, — hanem jobbra kell fordulnia, hogy érinthesse a felső, sűrűn lakott és jobban kiépült részeket, a Vérhalom-utcán át az Eszter-utcáig és vissza. Külön vonal volna a Szemlőhegy-utcán balra a Mész-utcán és Ribáry-utcán át a Marcibányi-térre s így a Dékány-utcába, de vissza is.

Élénk ellenzést és tiltakozást kiváltó felszólalás után új előterjesztés megtételét határozták el a régi határozat alapján. Megokolja ezt a kirándulók kívánsága is, akik a hegy tetejére igyekeznek. A tervezett öt kocsi elegendő volna ez útirányok ellátására.

A főtitkár következő jelentése foglalkozott

Gülbaba sírja

és környékének rendezésével és kialakításával, s ez ügyben az elnökség eljárt a tanácsnál is. Fontos e kérdés a keletről várható idegenforgalom érdekében. A kérdés körül élénk vita fejlődött ki, amelyben résztvettek: Bársony Oszkár, Weimess Marian, Schack Béla, Bárczy István és mások. Ezzel kapcsolatosan megvitatták a

Veronika-kápolna

környékének rendezését és a *Rózsadombi régi művészi kálvária* rekonstruálása kérdését is, amelynek tervei megvannak *Végh* Gyula műszaki főtanácsosnál, de Alpár is megtervezte s azt *Kotál* Henrik építész díjtalanul felajánlotta. *Bársony* Oszkár pedig bejelentette, hogy ezek kedvéért szívesen irányítja az IBUSZ autóbuszjáratait a Rózsadombra.

Nagy érdeklődést váltott ki a

fiú reálgimnázium

ügye, amelyben úgy a kultuszminisztériumban, mint a szkfv. tanácsnál eljártak. A tanács nem engedheti át az Áldás-utcai elemi iskola most felszabadult termeit, mert arra szüksége van, — a kultuszból pedig statisztikai adatokat kértek s azért most a rózsadombiak a premontreiek rendjét kéri fel, hogy ott fiúinternátussal egybekötött reálgimnáziumot állítson.

Régi panasza a rózsadombiaknak, hogy

nincsen piac

a hegyen, nincs községi élelmiszerárusító üzem és nincs zöldséges bódé. A piacot a Bogár-, Eszter-, Vérhalom-utcák és a 13 öles út között tervezik és kérelmükre *Vajna* Ede tanácsnok kíséretével dec. 7-én bejárta a helyet, de a köd és rossz idő miatt ez ügyben új bejárást tűzött ki, de e fontos kérdés most már napirenden van.

A jelentések során tárgyalták a

Mész-utca rendezését,

amelyre tavaly szavazta meg a költséget a közgyűlés, de Schulek György és Kail József, a 3. és 9. számú telkek tulajdonosai nem engedik át a szükséges területet s így a rendezés elmaradt, sőt a főcsatorna folytatólagos építése is.

Sérelmezték többen, hogy a legerősebb fagy idején bontották ki a vízművek óraleolvasói a jól bebugyolált és letakart vízcsapokat anélkül, hogy újból letakarták volna. Igy a csapok befagytak. A jövőre ezt el kell kerülni s enyhébb időre hagyni.

Több rendőr kell

a Rózsadombra, ahol most néhány betörés történt. Szaporítani kell az őrszemeket és őrjáratokat és ne vezényeljék el más szolgálatra az odarendelt legénységet. A főkapitányságon belátják ezt, de nincs megfelelő legénységük.

Ezután, belső ügyeket tárgyalt a választmány. *Rózsa* Márk és *Kullmann* László indítványa után elhatározták *Németh* Ferenc indítványára, hogy a gyümölcsfák gondozására szakértőt szerződtetnek.

Megalakítottak három bizottságot, mégpedig: *Weimess* Marian elnöklete alatt a műszaki, *Almási-Balogh* Loránd alatt a kulturális és szépészeti és dr. *Vály* Ernő vezetésével a társadalmi és gazdasági bizottságot 10—10 taggal.

Letárgyalták a Szövetkezett Hegyvidéki Egyesületek átiratát a tag-

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

névsor és jövő évi munkaprogrammról s itt ismét szóba került a

rózsadombi kilátó

és a vele kapcsolatos kioszk. *Bársony* Oszkár, az IBUSz vezérigazgatója állásfoglalásra hívta fel az Egyesületet az új fürdőtörvény vitája alkalmából és megbízták dr. *Nádas* Bélát, hogy dolgozzon ki javaslatot ez ügyben. Az Építőmesterek Egyesületének átirata kapcsán elhatározták a gyüjtést az

Alpár-szobor

javára, de az volna a közóhajtás, hogy ez a szobor ne a városligeti szigetre, hanem a Margit-utcában a Cyclops-fal fölé állíttassék, esetleg a Veronika-kápolna terére, mint ahogy kérték, hogy a *Levél*-utcát nevezzék el *Alpár* Ignác-utcának.

Elhatározta a választmány, hogy ezentúl

minden hónap első keddjén

választmányi ülést tart az Áldás-utcai iskolában. Áprilisban ez elmarad s így a következők május 7-én és június 4-én lesznek.

Gyakorlatilag fontos indítványt tett az elnök, dr. *Bárczy* István, mely szerint a most közigazgatásilag

két részre osztott

Rózsadombot, rendőrileg is egy kerülethez, mégpedig a II.-ik kerülethez csatolják s a kerületi határ ezentúl a Daru-utca, Zsigmond-tér, Ürömi-utca és Szépvölgy-utca legyen, ami sok félreértést és felesleges utat takarítana meg.

Az egyesületi tagok érdeklődésének ébrentartása érdekében az Egyesület

hivatalos lapot

ad a tagok kezébe hetenkint és megállapodott a főtitkár útján a *Budai Napló* kiadójával, hogy 33% kedvezmény mellett 4 pengő negyedévi előfizetés ellenében küldje lapját a tagoknak, akiket külön aláírási ívvel is megkeres, hogy lehetőleg minden tag fizessen elő.

A főtitkár ezután jelentést tett az

új tagok

jelentkezéséről, amelynek alapján beléptek, mint *alapító* tagok: özv. *Alpár* Ignácné, *Laczkó* Emánuel ékszerész és *Bleier* Ignác építész, — mint *rendes* tagok: dr. *Mezey* István ügyvéd, *Balla* Miklós bankigazgató, *Kalmár* Iván bank cégvezető, dr. *Szőke* József táblabíró, özv. *Kiss* Lajosné villatulajdonos, *Schweiger* Imre földbirtokos, *Tóth* Erzsébet a rózsadombi magániskola igazgatója és tulajdonosa, *Schaffer* György útépítési vállalkozó, *Kazinczy* Sándor v. tüzérszázados, jelenleg a rózsadombi kertészet bérlője, *Szviezsényi* Zoltán min. tan., a Budapest Fürdőváros Egyesület ügyvezető igazgatója, *Donnenberg* Kálmán malomigazgató, *Lustig* Andor r. t. titkár, *Glatz* A. József drogéria tulajdonos.

A nagy és érdemes munkát végzett választmányi ülést meleg, elismerő szóval rekesztette be az elnök.

Budai Társaskör

Ugy elfutott fölöttünk 25 esztendő, hogy szinte csal a távlat és közelebbről történteknek véljük az eseményeket, mint ahogy tényleg történtek. Csupa reménykedés Buda szebb jövője érdekében, csupa küzdelem, harc, új eszmék, új propaganda, majd ismét újabb célkitűzések, ujabb irányok, új emberek. Ezt néha fölváltotta a csüggedés, a magáramaradottság keserű érzete, tervek elejtése, szép eszmék temetése. Utóbb megint fordult a világ, az egész társadalom átgyúródott, más formában tagozódott és újból kezdődött a harc, a küzdelem — de multak az évek, lassan elmult egy negyedszázad és amikor lapozgatom az elmult évek köteteit, a Budai Napló megsárgult példányait, elsuhan mellettem ez a 25 év, mintha tegnap lett volna, vagy tegnapelőtt, nem is olyan régen, mint ahogy látom.

Egy-két hónap mulva öt esztendeje lesz, hogy a Budai Társaskör megalakulásának eszméjét fölvetettük a *Hollós Mátyás Társaságban*. Azt írta akkor a Budai Napló, 1924 március 23-án, hogy: „Vezérkaszinónk nincs, ahol Buda első osztályú értelmisége találkozna, ahol társadalmi díszt adna a tagság és ahol — a kártyán kívül — kaszinói életet is élhetne a tag. Enélkül pedig nincs élet. Szükség van erre. Ugy tudom, hogy a Hollós Mátyás Társaság, amelynek kétszáz intellektuel tagja van, keresi a megoldást, hogy kaszinószerűen kösse le maga mellé az értelmiség javát."

A *Hollós Mátyás Társaságban* folyton élt az a tudat, hogy Buda társadalmát valami nagyszabású társaskör révén kösse magához. Április 12-én írtuk a következőket ennek az eszmének a szolgálatában:

„... A Hollós Mátyás Társaságnak a közelmultban kifejtett tevékenysége a budai fürdők érdekében, amely „Buda világfürdő" jelszó alatt rendkívül magas nivón álló értekezletsorozaton nyilvánult meg és az előadók nagy tudása révén a legmagasabb körök érdeklődését is fölkeltette, — a Vérmező ügyében tartott ankétje a Karácsonyi palotában — a Budai Szinkör fenntartása céljából összehívott nagygyülés — kitünően bevált művészi propagandaestjei, — Buda történelmi nevezetességeinek megóvása és ismertetése — mind oly tényezők, amiket a budai polgárság megértő rokonszenvvel kisér..."

Ugyanebben a számban *„BUDAI TÁRSASKÖR"* címen írtuk a következőket:

„A *Hollós Mátyás Társaság* e hó 7-én Morvay Győző elnöklete alatt tartott taggyülésén egyhangúlag elhatározta, hogy a budai intellektuális társadalmat kaszinószerű intézmény létsítése útján szorosabban kapcsolja magához és *Viraág* Béla háznagy indítványára kimondotta, hogy *BUDAI TÁRSASKÖR* címen az önálló, független, a kulturális kérdések iránt szeretettel viseltető budai polgárok bevonásával nagyarányú és kényelmes klubéletet nyújtó vezérkaszinót alapít. E célból megbízta gazdasági szakosztályát, hogy az erre vonatkozó terveket és költségvetést terjessze a választmány elé — a szervezési munkálatok elintézésére pedig bizottságot küldött ki *Hennyey* Vilmos elnöklete alatt. E bizttság feladata volt, hogy érintkezést keressen mindazokkal a társadalmi csoportokkal, amelyek ilyen kaszinó létesítését tervezték és vonja be mindazokat a mérvadó gazdasági, kulturális és társadalmi tényezőket, akik hivatva volnának Buda társadalmát vezetni."

Ez alkalommal az alapító okmányt huszonhatan írták alá s ezek a Budai Társaskör tulajdonképeni alapítói.

Ez okmány alapján csatlakoztak a mozgalomhoz azok a csoportok, amelyek ilyen kaszinó megalakulását célozták, voltak különféle értekezletek, megbeszélések, amelyek azonban már csak a formai megalakulást tárgyalták. Május 15-én a Budai Napló vezérlő helyen keresi azokat, akik hivatottak Buda vezetésére, és azt irja:

„... Buda régi értelmiségét kell összegyűjteni közös, becsületes, önzetlen, hazafias munkára, ahol önálló, független egyéniségek polgártársaik javát keresik, ahol nagytudású egyének a nemzeti kultura fáklyáját viszik a lelkek sötétségébe, ahol istenáldotta művészek a szépet, a fenköltet tárják a hétköznapi lelkek elé, ahol irástudók böles szóval hirdetik az igazságok, ahol hatalmas gazdasági és kereskedelmi tehetségek irányítják a kicsinyek és szerények útját, ahol gyűlölet nélkül hirdetik a krisztusi eszméket, a felebaráti szeretetet Buda minden polgára számára." Már akkor írta a Budai Napló, hogy: „... Azokra nem bízhatjuk Buda vezetését, akiket a háborút követő zavarok vetettek át Budára. Nem ismerik még sajátos viszonyainkat, régi polgári társadalmunkat — és talán csak kelletlenül élnek Budán. Itt különben is bizalmatlanság várja az új embereket és ezek között sokan vannak, akik túlerősen törtetnek az első sorok felé. Utjukat még nem kiséri a konzervativ budai polgárság bizalma." A Budai Napló 1924 június 3-án megjelent száma már részletesen beszámol a Budai Társaskör megalakulásáról, mely cikkét a következőkkel vezeti be:

„... Minden gáncsvetés, minden gonosz és ravasz mesterkedés dacára óriási sikert aratott a Hollós Mátyás Társaság, mely feladatául tűzte ki, hogy méltatlanul megbántott egyik elnökének, dr. *Ripka* Ferenc udv. tan. vezérigazgatónak kellő elégtételt szolgáltat és latba vetve a Társaság társadalmi súlyát, nagyszabású és Budán vezető szerepre hivatott új kaszinó létesítését kezdeményezi..."

Május 28-án este hat órakor volt a Budai Társaskör alakuló nagy közgyűlése a Délivasút nagy éttermében, ahol a zsúfoltan álló közönség éljenzése közben nyitotta meg *Ziegler* Géza ajánlatára *Hoór Tempis Móritz* egyetemi tanár, amelyen a hatóságot dr. *Székely* Vladimir rendőrfőtanácsos képviselte. Amikor az elnökség megválasztására került a sor, felhangzott a jelenvoltak egyhangú felkiáltása: — Éljen *Ripka Ferenc!* A közgyűlést vezető *Hoór Tempis Móritz* meghajolt a spontán megnyilatkozó közönség előtt és meleg szóval üdvözölte az elnöki széket elfoglaló *dr. Ripka Ferencet*, mint a lankadatlan munka, a puritán jellem, a hithű kereszténység és a tántoríthatatlan hazafiság emberét. Ezután dr. *Ripka* Ferenc kifejtette programmját, megválasztották az elnökséget és a választmányt, amelyek között a *Hollós Mátyás Társaságot* a következők képviselték: dr. Ripka Ferenc, Ziegler Géza, Morvay Győző, Becsey Antal, dr. Exner Kornél. dr. Henyey Vilmos, dr. Hódy Lajos, Hubert Vilmos, Kadnár Károly, Kapcza Imre, dr. Komlós Jenő, Lecher Jenő, Merényi Richárd, Némethy Ágost, Pompéry Elemér, dr. Székely Vladimir, Szombathy Kálmán és Peterdy Sándor.

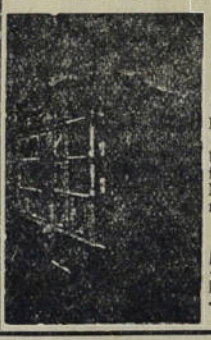
Igy alakult meg véglegesen a Hollós Mátyás Társaság kezdeményezésére és vezérférfiainak nagy társadalmi agitációja alapján a Budai Társaskör, mely azonban csakhamar politikai kaszinóvá alakult át és a városi politika teljes átalakítását tűzte célul maga elé.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

„Csarnok-illatszertár"
ajánlja dúsan fölszerelt raktárát husvéti illatszerek-, locsolók, kölni vizekben II. Fő utca 52. szám. (A Batthyány-téri csarnokkal szemben)
AJÁNDÉK-KAZETTÁK
Porszívó kölcsön kapható

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
ÉTTERMEI
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb JAZZ- és TANGÓ-zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalaposmesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakít és fest

ABBAZIA

HOTEL AUGUSZT PENZIO
Központi fekvés. — Tengerpart. — Nyitva egész évben. — Saját tengerfürdő. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda
BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN
I. Krisztina tér 3. sz.
Telefon 530-47

RAVASZ CUKRÁSZ
I., KRISZTINA KÖRÚT 75.
TELEFON: AUT. 502—34
Saját készítésü
Csokoládé nyulak és husvéti tojások

A BUDAI URI KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓHELYE A
»KISRABLÓ«
SÖRÖZŐ, SZŰTS LAJOS ÉTTERMEI
Elsőrangú Magyar és Francia Konyha Fajborok
I., ZENTA U. 3. (GR. HADIK LAKTANYA MELLETT)

GYOMORBETEGEKNEK
gyengélkedőknek, egészségeseknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt kellemes izü, tápláló és könnyen emészthető tápszer a
BUDAPESTI GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT
(originale Wasserzwieback), minden nap friss és szakszerüen készített valódi Grahamkenyér.
CUKORBETEGEKNEK
minden nap frissen sült és szakszerüen készitett 30% Allenronat-kenyér és Allenronat-kétszersült sacharinnal készitve. Allenronat-liszt (Glutenmehl) kapható
NEUMANN BÉLA ezüst koszorus sütőmester, tápszercikkek üzemében
BUDAPEST II, MARGIT-KÖRÚT 16. TELEFON: A. 512-26
Többszörösen kitüntetve: 1926. évi budapesti „Embervédelmi" kiállításon diszoklevél és ezüstéremmel, 1926. évi kézműiparos tárlaton aranyéremmel és az Országos Iparegyesület diszoklevelével.

FÉRFI FEHÉRNEMŰEK
Ing rávarrott színes poplen-mellel, 2 gallérral P 4·50
Ing jóminőségű zefirből, 2 gallérral . . P 7·—
I-a minőségű poplen-ing, fehér, drapp és divatos mintákban . . . P 13·50, 15·—, 12·—
I-a hálóing szép bortni-disszel . . P 12·—, 10·—
Rövid alsónadrág I-a rajéból. fehér és szines P 3·40
Hosszú „ „ köperből . P 8·—, 7·—, 5·50

ÁRUK Kötött Női Bemberg-selyem, I. minőség P 4·50
„ „ Fabjo-védjegyü . P 5.80
„ „ L. B. O. „ . P 8.80
I-a cérna-flor . . . . . P 3·40
I-a cérna F. J. B. védjegyü . . . . . P 4·50
„ „ L. B. O. „ . . . . . P 6·50
Férfizokni I-a pamutból . . P —·80, 1·— 1·20
„ „ cérna-flor . . . . P 3·75, 3·20, 3·—

Busás és óriási választék a legújabb nyakkendőkből és zsebkendőkből stb.
Mindennemü fehérnemüeket mérték szerint készitek, hozott anyagból is.

IGEN SZÉP, legkiválóbb minőségben és rendkivül mérsékelt árban
25 EZER PÁR HARISNYA
Rendkivül nagy választék női mellény, poulower, kötött kosztümök, sport kötött árukban és keztyűkben

ÁRBAN és MINŐSÉGBEN, óriási választékban
PARISETTE Bemberg-selyem . . P 3·90
Divatos mosóselyem, garantált színtartó Goldberger-féle . . . . . P 2·60
Prima nansouk minden szinben fehérnemüekre P 1·95
Prima mosó Sanghai fehérnemüekre, szinekben P 3·60

NŐI RUHAANYAGOK
Nagy választék gyapjuszövetek, grenadinok, jumperkelmék, delének és mindennemü mosóanyagokból, jóminőségü sifon . . . P 2·—, 1·30, 1·20, —·96

Kérem t. vevőimet kirakataim és üzletem megtekintésére minden vételkötelezettség nélkül

FÁBIÁN JÓZSEF
I., KRISZTINA KÖRÚT 8-10 (Postapalota mellett)

ITT a hurokvágánynál árusit kedvező áron **HUSVÉTI CIKKEKET** **OTT** Sándor cukorka és gyümölcskereskedő

Napernyők, esernyők, strand és kertiernyők **Vagács**-nál II., Fő utca 11

VASÁRÚK
KERTISZERSZÁM, SODRONYKERITÉS, ZOMÁNCEDÉNY
nagy választékban a legolcsóbb árban
HUTTER LAJOS
vaskereskedő
I., Roham-u. és Pauler-u. sarok

Finom csemege árúk,
Húsvéti csokoládé és selyem tojások
Bonbonok, likőrök és borok
Tóth Gábor csemegekereskedése
I., Pauler-utca és Roham-utca sarok

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főiszerekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA 1. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 961-25). Elad kifűnő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen köz lében, *I. Incze-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I Németvölgyi-ut* 46-50 hazszám alatt, *II, Hadapród* uccáb n, a *Pas réti* es *Battai uton*

PESTEN: *VII, Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán uc a, Remény u ca* és *gróf Gvadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis háztelkeket. — Érdeklődőknek a telekeadási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.
nemcsak telefonon va y levélben ad szívesen felvilágosítást — de **helyszínrajzzal is szolgál**

SZEMÉLYI HÍREK

JÓZSEF FŐHERCEGET névünnepe alkalmából a Törekvés dalegyesület lampionos szerenáddal üdvözölte.

A PÁPAI NUNCIUS, Orsenigo César c. érsek *Fallenbüchl* Ferenc dr. pápai kamarás kíséretében meglátogatta az Istenhegyi-úton levő Keresztény iskolatestvérek Szent József fiúotthonát.

KOZMA JENŐ dr. ügyvéd, országgyűlési képviselőt e hó 17-én elnökévé választotta meg az Országos Ügyvédi Otthon Egyesület. Kozma Jenő a husvéti ünnepekre Olaszországba utazott.

DINICH VIDOR v. nemzetgyűlési képviselő mondotta az ünnepi beszédet március hó 15-én a Terézvárosi Társaskörben.

HOCHENBURGER ANTAL altábornagy 70-ik születésnapját e hó 22-én délelőtt ünnepelte a városmajori egyházközség, amely alkalommal szentmise után leleplezték arcképét, egyházközségi elnökségének 10 éves évfordulójának emlékéül.

BUCSÁNSZKY BERTALAN dr., a kiváló képzettségű főjegyző a főváros közgyűlésének 154 szavazatával lett a I. kerület új előljárója.

MORVAY GYŐZŐ dr. ny. tanker. főigazgató, a Hollós Mátyás Társaság ügyv. elnöke két hét óta beteg.

EXNER KORNÉL dr. egyetemi tanár, a Földhitelbank igazgatója, néhány hétre a *brioni* szigetekre utazott, sőt az ünnepeket is ott tölti.

PETERDY SÁNDOR író nejét szemhártya-gyulladása következtében megoperálták és ezzel megmentették szeme világát.

LENDL ADOLF dr., a kiváló tudós, a H. M. T. tagja, néhány hét óta betegen fekszik lakásán.

SZIKLAY JÁNOS dr., a Hollós Mátyás Társaság tagja, a Szent István Akadémiában március 22-én értékes előadást tartott „Veszprém város az irodalomban és művészetben" címmel.

MASSÁNYI ERNŐ dr., a Hollós Mátyás Társaság alelnöke „Róma varázsa" címmel értékes cikket írt a pápa jubileumi miséjéről az Óbudai Egyházközségi Tudósítóban.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitányhelyettes előadást tart április hó 19-én este a Budai Polgári Körben.

SZELL ÁRPÁD, a Helyiérdekű Vasutak műszaki igazgatója *Abbáziában* tartózkodik és csak április hó elején tér vissza.

NEUSCHLOSS-KNÜSLI KORNÉL április 8-án este előadást tart a Polgári Egység Klubjának Akadémia-u. 3. sz. a. helyiségében Budapest építkezéséről.

RAUSCHER AURÉL dr. lesz a Községi Takarékpénztár ügyvezető alelnöke, mint a most elhúnyt Bárczy Dezső dr. utóda.

SZALAY SÁNDOR ny. előljáró tiszteletére április hó 11-én estélyt rendez a Budai Polgári Kör.

GALLINA FRIGYES dr.-t választotta meg a főváros március 20-iki közgyűlésén 219 szavazattal tanácsnok-főjegyzővé.

GÁL JENŐ dr. orsz. gy. képviselő Magyarország és Nyugat-Európa címen érdekes előadást tartott márc. 23-án a Központi Demokratakörben.

CSÁSZKA LAJOS h. pénzügyigazgatót a fővárosi adóhátralékok törlésére kormánybiztosnak nevezte ki a pénzügyminiszter.

VIDÉKY EMIL dr. műegyetemi tanárt, a Gellérthegy Barátainak Egyesülete főtitkárát kormányfőtanácsossá nevezték ki.

WEITZNER BÉLA, a Póstatakarékpénztár osztályfőnöke, rokonai látogatására Lippára utazott és az ünnepeket is ott tölti.

MAHÁCS MÁTYÁS kertészeti főiskolai tanár a Kelenföldi Népgondozó Egyesületben márc. 17-én érdekes előadást tartott a gyümölcsös tavaszi munkáiról a sasadi telektulajdonosok részére.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Chamberlain Budapesten. Az angol külügyminiszter, ahogy azt a holland lapok jelentették és Angliából érkezett magánlevelek is megerősítették, a mult héten Budapesten járt. A Gellért-fürdőben tartózkodik jelenleg *Lithgow* úr, mint az angol vállalkozók megbizottja, aki a London—Budapesti telefonvonalat építi tovább Konstantinápoly felé. Családja részéről kapott magánlevelekben értesítették őt arról, hogy az angol külügyminiszter szintén Budapestre utazott. Hivatalosan a hírt nem erősítik, de nem is cáfolták meg.

Ezüstlakodalmát ülte e hó 19-én a Dalnok-uteai plébánián *Fekete* Géza, a Köztisztasági hivatal aligazgatója és neje született Schiffner Stefánia. A közszeretetben álló házaspárt számosan üdvözölték e ritka alkalomból és halmozták el szerencsekivánataikkal.

A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör e hó 15-én este társasvacsora keretében ünnepelte március Idusát. *Andréka* Károly elnök bevezető beszédében vázolta a nagy nap jelentőségét, majd *Philipp* Kálmán dr. tanár klasszikus szépségű beszédben ismertette március történetét és azokat a mérhetetlen szolgálatokat, amelyekkel a nemes lord a megtépázott haza segítségére sietett. A kör tagjai ünneplő hangulatban maradtak együtt.

Márciusi borestét rendezett e hó 15-én a Pénteki Borgazda Társaság, amelyhez számos meghivót bocsátottak ki és a Budai Polgári Kör vigadóbeli helyiségének nagyterme szűknek bizonyult a társaság befogadására. *Kozma* Jenő dr. mint házigazda üdvözölte a vendégeket és megemlékezett ez alkalommal arról, hogy most egy éve Newyorkban ünnepelte a március 15-ét, ahol amerikai módon és olyan lelkesedéssel cselekedték ezt, aminőt itthon elképzelni sem tudunk. Végnélküli menetek vonultak föl, a zászlók erdeje lengett felettük és így ünnepelték Kossuth Lajost. Igaz, hogy Newyork a második legnagyobb magyar város a világon, mert 200.000 magyar él benne, de azok nincsenek gazdaságilag lenyomva, azért tudnak lelkesedni, amely lelkesedést nálunk lelohasztja a mi gazdasági sanyarú helyzetünk. A mai március is csak tiltakozás Trianon ellen és vágyakozás a gazdasági szabadság után. Azt kívánja, hogy a legközelebbi márciust már boldogabb gazdasági helyzetben ünnepelhessük, amihez az első reménysugárt Wekerle Sándor pénzügyminiszter nyújtotta legutóbb az új házadókedvezmény javaslattal. Élteti a minisztert. Ezután következett az est ünnepi szónoka, SZÁVAY GYULA, aki poetikus beszédében a délisark jéghegyei közé fagyott Erebus tűzhányóhegy legendájával kapcsolta össze az örökké fellángoló szabadságeszméket és szőtte közbe az ő szép márciusi költeményeit, amelyek lelkes tapsra késztették a hálásan hallgató közönséget. A sablonos márciusi szónoklatoktól poétikusan eltérő beszédet *Zboray* Gyula köszönte meg a borgazdák nevében, úgyszintén Kozma Jenő is, mert ez a beszéd ünneppé avatta ezt a borgazda estét, amelynek ünnepi színezetéhez hozzájárult, hogy *Kolumbán* István a Szalag-uteai elemi iskola igazgatója egyik tanítványát, Raniszalyevits Lászlót székre állította és elszavaltatta vele Pohárnok Jenő egyik szép irredenta költeményét. A szép est Viraág Béla szerkesztő, vitéz Vértessy Károly és Czenner Zoltán tárnoki jegyző felszólalásával ért véget.

Új márciust! Árván és egyedül áll, megfosztva ezeréves ékétől a kiégett lelkű, súlyos terheket cipelő, lassan-lassan elfogyó néhány millónyi magyar. Rab a magyar odakünn és idebenn. Egyetlen megmaradt drágasága az ifjúság. Nem a hajlottgerincű, vörösszemű, cinikus, lokálokban otthonos fiatalság, hanem az acélostestű, kristálylelkű, lobogótekintetű, szívében a hazaszeretet tűzével fényesített ifjúság. Ezeknek egy csoportja: az óbudai *Pannonia* Levente Egyesület márc. 17-én a *Kisfaludy-színházban* rendezett hazafias ünnepségén gyullasztotta lángra a zsúfolásig telt színház lelkes közönségét.

KRIVOSS ÁRPÁD dr.

az egyesület agilis elnöke mondotta az ünnepi beszédet, vázolva az 1848-as idők szellemét, Széchenyi és Kossuth prófétalelkének tettre serkentő hatalmát. Erecs szavakkal, a hit fellobbanó hevével állította a leventék elé kötelességüket, mert ő nekik kell a jövőt diadalra vinniük. A poétikus gondolatokban is gazdag beszédet nagy tapssal köszönte meg a közönség, ami után különös nagy hatást keltett és az elismerés őszinte tapsviharát eredményezte a leventék által bemutatott több közös szabadgyakorlat, a kiváló légtornacsapat produkciója, a játékbemutató, a gulák, a leányecsapat gyakorlatai és a hatásos élőkép, amelyben *Tollasy* István énekelt igen szépen. A műsor második részében *Kis* Bözsi, *Deutsch* Magda, *Tollasy* István, *Schwarczenberger* Henrik, *Horváth* Béla, az egyesület karnagya s jeles zeneszerző és az „Ötödik leányosztály" című vígjáték aratott sikert. A kiváló rendezés a fáradhatatlan *Mihalik* Ferenc ügyv. elnök érdeme.

Nász. Hennyei *Hennyey* Vilmos dr. v. h. államtitkár, műegyet. m. tanár és ügyvéd e napokban adta férjhez *Aranka* leányát *Hornung* Andor Ganz-gyári főmérnök s osztályvezetőhöz. Mint tanuk szerepeltek: Zarka Elemér műsz. tanácsos, magánmérnök és vitéz Hennyey Gusztáv vezérkari alezredes, belgrádi és athéni katonai attaché. Az esketés a fasori református templomban folyt le s azt a család rokonsága és sok barátja teljesen megtöltötte. Az örömszülőket és a fiatal párt többek közt Kállay Tibor dr., Ripka Ferenc dr., Demény Károly, báró Szalay Gábor, Bangha Gyula dr., Pereczel Miklós, Csatth Béla, Hoór-Tempis Mór dr., a Hollós Mátyás Társaság és mások számosan üdvözölték.

Meghalt id. Tóth Imre. Budának ez a lelkes, kiváló polgára, aki rajongó szeretettel volt Buda iránt, szivesen és áldozatkészen vett részt minden közcélú mozgalomban és bírta polgártársai osztatlan szeretetét, tiszteletét és bizalmát. Sohasem kereste a kitüntetést és mindig rá szolgált. Id. *Tóth* Imre gyáros, a Tóth Imre és Társa cég megalapítója, a Lakos Lajos takaréktűzhelygyár r. t. elnöke, a Ferenc József-rend lovagja stb. március hó 17-én este, tevékeny munkásságban eltöltött életének 66-ik évében váratlanul elhúnyt. Gyászolja őt vérző szívvel fia, ifj. Tóth *Imre* és leányai: *Auguszta* férj. Kovács A. Ödönné, *Emilia* férj. Szirmay Kornélné, *Mária* férj. Bendes Imréné, *Erzsébet* férj. Zgolay Adorjánné, *Valéria* és Irénke, — testvére Tóth Antal, neje és gyermekei, — apósa: id. Carl Lajos, — menye: ifj. Tóth Imréné szül. Zeidl Katalin, — vejei: Kovács A. Ödön, Szirmay Kornél, Bendes Imre és Zgolay Adorján, — unokái: legifj. Tóth Imre, Katica és Gabriella, ifj. Kovács Ödön, Auguszta és Tibor, ifj. Szirmay Kornél, Loránt és Emilia és ifj. Bendes Imre, — sógora: Carl Sándor és gyermekei. Március 20-án délután temették a farkasréti temető halottasházából nagy gyászoló közönség kíséretében. A sírnál halommá gyűlt a sok koszorú, virág és *Hubert*, Vilmos méltatva munkában töltött eredményes életét, mintának állította őt a polgárság elé, a Budai Társaskör és az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre nevében. De búcsúztatta a GyOSz, az Ipartestület és képviseltette magát számos egyesület, amelynek jótékony és tisztelt tagja volt. Az engesztelő szentmise e hó 23-án volt a krisztinavárosi templomban.

Nehéz gyász érte vajdahunyadi és dévai *Szöllősy* István gyógyszerészt, akinek neje, szül. hilibi Gál Juliska, március hó 15-én reggel, hosszas szenvedés után, életének 64-ik évében elhúnyt. Nagy gyászoló közönség és rengeteg koszorú, virág kísérte a farkasréti temető halottasházából ideiglenes nyugalomra. A szűkebb családi köre, súlyosan sujtott férjén és leányain: *Marietta* férj. dr. Tóth Zsigmondné, *Adrienne* férj. dr. Frölich Gyuláné és *Tica*, — unokái: Tóth Alice és Ellen, ifj. Frölich Gyula, Adrienne és Mártha, a nagy rokonság és a család tisztelőinek, barátainak nagy köre gyászolja, a közszeretetben álló, nagyműveltségű úrnőt.

A Magyar Általános Takarékpénztár
Horthy Miklós-uti új fiókintézete

A *Magyar Általános Takarékpénztár* fiókhálózatának folytatólagos kibővítése révén állandóan terjeszkedik úgy a pesti oldalon, mint a vidéken, sőt itt Budán is. A hatalmas fiókhálózatát az elmult napokban egy újabb fiók alapításával gyarapította, amennyiben fiókot nyitott Budán. Az új takarékpénztári fiók a *Horthy Miklós-út 35. sz.* alatt kezdte meg működését.

(Salgó felvétele.)
A Magyar Általános Takarékpénztár új fiókintézete.

Az új budai takarékpénztári fiók természetesen elsősorban takarék- és folyószámlabetét-üzlettel és váltók leszámitolásával foglalkozik, de ezeken kívül rövid- és hosszúlejáratú kölcsönöket is folyósít ingatlan tulajdonosoknak. A *Magyar Általános Takarékpénztár* budai fiókjainak fejlődése az elmult üzletévben nagy lendületről tesz tanuságot. Az összes állományok igen jelentékenyen emelkedtek. A fiókokat a *Magyar Általános Takarékpénztár* hatalmas támogatása folytán bőven dotálják és azok főintézetükkel egyarányú erős lendületet vettek.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kloránatriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

Bámulatos, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyaghurutok, gyomorhurut és alkati pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

Kérje mindenütt a **„SOPRON-GYŐRI" TEJET**
mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb.
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári út 27. Tel.: J. 125-01

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Nagyközönség figyelmébe!

ZEISS és saját gyártmányu Speciál szemüveg, egyazon szemüveg
olvasáshoz, íráshoz és távollátásra.
Használt és uj **ZEISS** binoclik és azok pontos bármilyenemű javitása a legnagyobb garancia mellett. — Hatóságilag és általunk utánpróbált **lázmérők, szoba, ablak, stb. Fajsúlymérők.**
Különleges szép **lorgnettek.** Angol és német minták
LIBÁL ANDOR optikai specialista lencsegyártó, Budán,
Fő ucca 4. Tel.: Aut. 535-26. Preciziós munka. A legrégibb mesteri cég
Szolid árak **Alapitva 1846**

HUSVÉTRA SONKÁT
hal-féléket, likört, bort, pezsgőt, gyümölcsöt, cukorkát és egyéb **csemegét** csakis elsőrendű minőségben ajánl
FERNENGEL és CZICKELI csemege-áruháza BUDÁN
I., Krisztina-tér 9. **Telefon: 509-29**

55 éve óta
MAUTHNER-féle gazdasági mag a **legjobb!**
MAUTHNER-féle pázsitfűmag a **legtartósabb!**
MAUTHNER-féle konyhakerti magvak a **legkiválóbbak!**
MAUTHNER-féle virágmagvak az elismert **legkitünőbbek!**
MAUTHNER cég rózsái és növényei a **legszebbek!**
Összes rendeléseket DÍJMENTESEN Budapesten és a környéken HÁZHOZ szállítjuk
Díszes nagy **főárjegyzék,** valamint a **rózsák, növények, virággumók díszes uj árjegyzéke** ingyen és bérmentve.
MAUTHNER ÖDÖN
MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Főüzlet: ROTTENBILLER-U. 33. **BUDAPEST** Fióküzlet: ROSSUTH LAJOS-U. 4.
Kertészeti telepek: Csepel, Ferenchalom és Derekegyház

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A III. ker. Torna és Vivóegylet e hó 10-én tartotta ez évi rendes közgyűlését, melyen egyhangú lelkesedéssel újólag elnökké választotta *Andréka* Károly főkapitányhelyettest. Alelnökök lettek: Budai Arnold, Gajda Béla, Kékessy Imre, Mottl János, Oderszky Ferenc, Tóth István; titkárokká: Bede István, Németh Lajos és Trauschenfels Frigyes választtattak meg.

Súlyos baleset érte a mult héten *Rózsavölgyi* Gyula elhunyt alpolgármester és első neje, *Madarász* Róza leányát *Szentkirályi* Zoltánnét, akit a Krisztinában elütött egy autó és keresztül is haladt rajta, összetörve a karját és a medencecsontját. A szerencsétlenül járt úrnő *Végh* Mihály ny. államtitkár mostohaleánya.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Magyar-perzsája, szőnyegjavítása vezet. II, Fő-utca 80. Telefon: Automata 515-79

Az óbudai izr. hitközség e hó 17-én tartotta évi rendes közgyűlését Zichy-utcai székházának dísztermében *Kemény* Lajos elnök vezetése mellett, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg Kaszab Aladárnak, a pesti hitközség elhunyt elnökének érdemeiről. Az évi jelentést és zárszámadást *Braun* Jenő felszólalása után egyhangulag elfogadták, majd 8 tagot küldtek ki a választási bizottságba. *Orova* Zsigmond dr. alelnök jelentést tett az Országos bizottság üléseiről és bemutatta az új alapszabályokat. A közgyűlés *Klein* Kálmán felszólalása után elhatározta az alapszabálymódosító közgyűlésnek 6 hónapon belül való összehívását.

A budai asztalosmesterek március Szövetségben szakosztályi ülést tar-18-án este 8 órakor a Budai Iparos tottak.

Nász. *Szemery* János dr. pénzügyi főtanácsos, I. kerületi adófelügyelő és neje, *Kruk* Anna leánya, *Margitka* és *Bartholy* Róbert m. kir. honvédhadbiztos-százados jegyesek.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM“ Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

Rügyfakadás előtt a gyümölcsfák tisztogatását, permetezését a károkozók ellen végre kell hajtani, amit most megkönnyít tagjainak a Budapest-Zugligeti Egyesület kertészeti szakosztálya, amelynek élén dr. *Zerkovitz* Imre áll. A szakosztály megállapodott az egyik vegyészeti gyárral, mely képzett kerti munkásokat és megfelelő eszközöket s anyagot is rendelkezésre bocsát a kerttulajdonosoknak méltányos áron — a gyümölcsfák többtermelésének szolgálatában.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

SONKÁT
kiváló minőségben
KOLLÁR GÁBOR
mészáros és hentesnél
I., Krisztina körút 95. sz.
Telefon: 503—45

PREISACH JÓZSEF
CIPŐÁRUHÁZ
KRISZTINA TÉR 3
Dús választék tavaszi férfi női és gyermek cipőkben.

HUBERT ÉS TÁRSA R. T.
TELEFON: TERÉZ 221-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **A Gummigyár**, amelynek mérlegét igen nagy érdeklődéssel várja a pénzvilág, minden valószínűség szerint emelni fogja tavalyi osztalékát és mint jó forrásból halljuk, 3 pengő helyett 3.50 pengő kerül kifizetésre, de nem lehetetlen a 4 pengős dividenda sem. A Gummigyár forgalma az elmult esztendőben megtöbbszöröződött, üzleti helyzete és kilátása erősen javult, tehát teljesen indokolatlan a vállalat részvényeinek jelenlegi alacsony kurzusa a tőzsdén.

* **A Földhitelbank** mérlege a *Budai Napló* értesülése szerint előreláthatólag április közepén kerül nyilvánosságra és az osztalék, mint halljuk, változatlan lesz. A *Földhitelbank* serényen folytatja az ország minden részében a birtokparcellázást. Ujabban megvette *Spitcer Testvérek Nagyharsány és Villány* községek alatt fekvő kistapolcai birtokát, amely *Nagyharsánytól* 3 kilométernyire, a *Siklós-Beremendi* országút mentén fekszik.

* **A Magyar Általános Kőszénbánya,** mint értesülünk, a napokban tartja meg mérlegmegállapító ülését. Az osztalék előreláthatólag 35 pengő lesz.

* **A Trust,** mint azt már a *Budai Napló* részletesen megírta, jelentékeny tőkeemelést készít elő és az erre vonatkozó javaslatot az idei közgyűlés elé terjeszti. A mérlegmegállapító ülést valószínűleg április elején fogják megtartani.

* **A Magyar Általános Takarékpénztár R. T.** közgyűlése megállapította az 1928. üzletév mérlegét. Elhatározták, hogy az 1928. évi osztalékul 7 P = 14% (1927-ben 6.50 P = 13%) fizettessék. A közgyűlés elhatározta a fúziót a Nagykunkarcagi Takarékpénztárral, amely után 23 vidéki fiókja fog működni. A takarékpénztár alaptőkéje 20 milió P, nyillt tartalékjai 13,150.000 P, összes saját tőkéi 33,150.000 P-t tesznek ki. A takarékpénztár részvényeit jegyzik a *budapesti, bécsi, triesti, londoni* és *bostoni* tőzsdéken.

* **Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyár r. t.** igazgatósága megállapította az 1928. zárszámadásokat. Elhatározta, hogy a közgyűlésen részvényenként 10 P osztalék kifizetését indítványozza.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

LURIE és TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóüzlet és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

HÁZ ÉS TELEK

(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-UTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

MŰEGYETEMNÉL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.

GELLÉRTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.

LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.

VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, 320 öl telek, fele gyümölcsös, a Városmajor szanatórium közelében.

RÓZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Bérházak!

BUDÁN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

LAKÁS

BUDÁN KERES 2—3 szobás, komfortos lakást magasrangú, nyugdíjas Levelek a kiadóba.

1-2-3 szobás
modern lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban,
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL építőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

Üzlethelyiség II., Margit rakpart 52. sz. a., melyben jelenleg fűszerkereskedés van, f. é. **május 1-ére kiadó.** Értesítést ad a háztulajdonos d. e. 9—10 óra között. Telefon; Automata 526-43

ÉPITEK tisztviselői és családi házakat, legkedvezőbb feltételekkel, bankösszeköttetéseim segitségével. Csoportosult tisztviselői építtető érdekeltségeknek ujrendszerű amortizáció. Tervek rendelkezésre. Építési iroda. Népszinház utca 19, félemelet három szám.

Kutvölgyi-út és Szarvas-út sarkán
6 szobás villa,
nagy verandákkal
3 holdas parkirozott kertben nyári időnyre bérbeadó, esetleg egészben vagy parcellázva eladó. Bővebbet: Dr. KOLLÁR LÁSZLÓ ügyvédnél, Petőfi Sándor-utca 2. Telefon: Automata 881-03

CSÁSZÁR-
FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker. Szemlőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III., Fő-tér 1. Telefon: Aut. 623-89

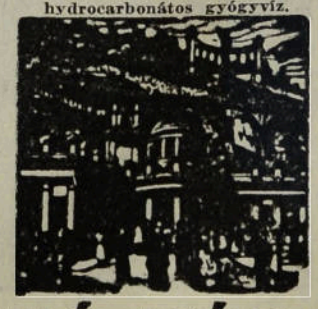
PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ I, PÁLYA-U 7

ÜVEG
és Porcellán
díszmüáruk
Tisztviselőkrek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Szijgyártó
nyerges és bőrönös
FLIEGER NÁNDOR
Régibbiek régi Bzlot
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon: Automata 518-23

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve
VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—87.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ZLAMÁL

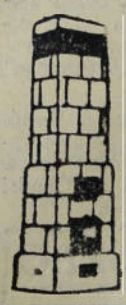

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fűtések és szellőztetések, biologiai szenyvíztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth“ kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka egyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID
Telefon: 223-93
SZÁLLÓ
Budán, I. Kőkörv-u. 14.
Rácsfürdő mellett.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 948. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 március 31.

HUSVÉTI GONDOLATOK

Irta: dr. JÓZSEF FERENC főherceg, királyi herceg, a felsőház tagja

Sokszor megyek ki a budai hegyek közé. Kora délutáni órákban, amikor a legtöbb ember elvégezte délelőtti munkáját.

Mindannyiszor új örömök érnek engem, mert valahogyan tisztultabb magasságokból látom a szép várost. A Gellérthegytől kezdve, folytatva a Sashegyen, átmenve a Svábhegyre, végig a Jánoshegyig, a Hűvösvölgyön keresztülhaladva — ezt az utat nem szoktam megtenni, mert legalább egy fél napi idő kellene hozzá és nekem ilyen hosszú kirándulásokra nincs időm, — szóval átmenve a Hűvösvölgyön, a Guggerhegyi platón végighaladva, kies vidékeken keresztülmenve, fölérve a Hármashatárhegy tetejére: ez mind összevéve egy nagy kilátóút, mert ennek a hosszú útnak minden egyes pontjáról a város más-más, mindig új és meglepő szépségeit láthatja meg az ember. Ez a kép nappal meglepő, éjjel pedig olyan, mint hogyha két égbolt közt lebegne az ember, a földi és égi csillagok sokasága között. Ha volna egy gyönyörű automobilút és egy idegenekkel megrakott autóbusz, amely naponta tenné meg ezt az utat, akkor sok idegent, rövid idő alatt — és pedig átutazó idegeneket — igen jól tudnánk ezzel mulattatni. Én ennek a városnak az arcát, a körülötte lévő hegyeken járva, majdnem naponta csodálom és mindig jobban megszeretem. Nincs olyan hely talán még Európában, amely olyan egyszerűen oldhatná meg a lakásnak szociális problémáját. Budapestet három részre lehetne tagolni:

I. Budapest gyár- és iparváros, ez Csepel és vidéke.

II. Budapest fürdőváros, ez Buda az összes fürdőivel.

III. Budapest kertváros, ez a Gellérthegy, a Rózsadomb, a Svábhegy és mint gyönyörű botanikus hely, az egész Hármashatárhegy vidéke.

A kertvárosban, amely az egész hegyvidéken helyezkedne el, lakást találhatna tisztviselő, munkás, bankár, szóval minden rendű és rangú ember. Budapestet szociális mintavárossá lehetne átalakítani. És ezért érdemes volna egy százéves tervet kidolgozni, amelyből, ha akármilyen keveset is, de minden évben valamit megvalósítanánk a társadalom és a kormány együttműködésével.

Magyarország a vágyaknak és gondolatoknak országa, de sokszor a vágyakból és gondolatokból csak álmok lesznek, mert a valóság az embereket sokszor nagyon fölösleges módon eltereli a megvalósítás akaratától. A százéves programmnak nem luxus programmnak kellene lennie, hanem a megélhetés szükségének programmja kell, hogy legyen. Az egész programmot csak akkor lehetne megállapítani, ha az országnak minden okos és valamirevaló feje — amint az a nagy szavazásnál szokás — leadná gondolatát. Ezekből a gondolatokból lehetne valószínűleg az egészséges tervet kiépíteni.

Az átutazó idegenek nagyon jó hírvivők. Ezekre kellene elsősorban ráfeküdnünk, akarásunkkal, ügyességünkkel, hogy — a magyarokból sohasem hiányzó leleményes ötletekkel — megmutassuk nekik városunk előnyeit, szépségeit. Ilyen ügyesen kiszelt izelítőkkel kitünő propagandát tudnánk kifejteni. Beszéltetni kell magunkról az egész világon, de ne belső incidenseinkről beszéljen a világ, hanem meglévő belső gazdasági értékeinkről.

A husvéti ünnep napjait éljük most, a tavaszi reménykedés órái ezek, amikor mindenki, akármilyen szomorú a helyzete, valahogy a tavaszi növekvésben leli reményét és reményei kielégülésének látszatát.

Szép az első husvéti harangszó, magyar sorsunkra emlékeztet engem, mert úgy hallatszik előttem, mint sok elhangzott szép beszéd és cikk — a nemzetnek harangszavai ezek, — de hol marad a feltámadás?

Buda fejlődése

Irta: dr. RIPKA FERENC főpolgármester, a felsőház tagja

A budai közönség érthető türelmetlenséggel várja, hogy tervszerű munka induljon meg azoknak az értékeknek megbecsülésére és felhasználására, amik Budán találhatók és várják a kulturális fejlesztést.

Egyetlen nagy városnak sincs ilyen természeti szépsége közvetlen közelében. Jó közlekedési eszközök mellett a székesfőváros szivéből igen rövid idő alatt el kellene jutni a budai hegyvidék pompás levegőjébe és csendjébe. De amíg Budapest a keleti homoksivatagok felé széles hullámokban terjed, addig

a budai hegyvidék fejlődése olyan lassan halad, mintha nem is volna egy milliós város közvetlen közelében,

hanem valahol távol a kulturától, valami elhagyott vidéken.

Azért érthető az a türelmetlenség, amivel a budai közönség várja, hogy Budapest kellő figyelemre méltassa Budát és gyönyörű vidékét, amely a pesti oldalnak olyan szerencsés kiegészítése, hogy az egész főváros fejlődése megkívánja, miszerint az itt rejlő lehetőségek felhasználtassanak. Mert Pest hatalmas ipari fejlődéséhez itt van közel a hely, ahol széles területek kínálkoznak egészséges, nyugalmas lakások számára, ahol a tiszta, jó levegőben pihenést talál a dolgozó és egészséges fejlődést a család és a gyermekek.

De nemcsak a föld felett vannak ilyen áldott természeti kincsei Budának, hanem a föld alatt is. Évszázadok óta ismeretesek azok a kitünő gyógyító források, amelyek távoli országokból is idehoznák az embereket, ha Budának e természeti kincsei úgy körül volnának véve a kultura berendezésével, hogy itt a különböző vagyoni viszonyoknak megfelelő elhelyezkedést, jó és megfelelő ellátást kaphatna a beteg, az üdülő és a turista.

Ezek a kedvező adottságok sokáig hevertek parlagon, de ma már az a helyzet, hogy minden tényező figyelme rá van irányítva erre a fontos kérdésre.

Meggyőződésem, hogy rövid idő alatt megindul az a nagy fejlődés, mely valóra váltja a reményeket

és Buda fejlesztésének tervei nem lesznek már sokáig csak papíron.

Hatalmas lendületet adott ennek a mozgalomnak József Ferenc dr. királyi herceg, aki célul tűzte ki maga elé, hogy az Alpár Ignác által tervezett nagyméretű és a Gellérthegygyel kapcsolatos városrendezést a lehetőség szerint keresztülviszi. Az eredeti tervet nehéz mindenben keresztülvinni, de

ezzel a tervvel megindult az akarat kiváltása, hogy a természet drága kincseit értékesíteni kell

még pedig nemcsak a helyi érdekeltség javára, hanem az egész emberiség érdekében.

Ma már úgy a székesfőváros, mint a kormány a legnagyobb megértéssel kezeli ezt a kérdést: — Buda fejlődését. Wekerle pénzügyminiszter házadómentessége itt is fellendíti majd az építő kedvet és a budai fürdőváros építkezése kezdetét jelenti majd egy nagy terv megvalósulásának.

Buda fejlesztésének kérdése az előtérbe került. Mert gazdasági életünk fejlődését csak az biztosíthatja, ha meglevő értékeinket kimüvelve, azoknak nagyobb termelési erőt biztosítunk.

Itt pedig rengeteg olyan érték fekszik kimüveletlenül, ami a kultura színvonalára emelve, bőven kamatoztatja a belefektetett munkát és tőkét.

De azért a budaiak ne nézzék tétlenül a fejleményeket. Jól teszik, ha ezt a kérdést állandóan napirenden tartják és ezzel sürgetik azokat, akik jót akarnak és leszerelik azokat, akik a fejlődést akadályozzák.

Buda dombjai régen arravalók voltak, hogy bástyákat emeljenek rájuk és visszaverjék az idegent, aki azért jött ide, hogy az országot megfossza javaitól. Ma a bástyákat lerombolta az idő és a dombokon majd barátságos házak épülnek, ahol nem üzik el az idegent, sőt szívesen látják, mert most nem azért jön majd ide az idegen, hogy szegénnyé tegyen, hanem hogy meggazdagítson.

Buda jövője és fejlődése abban a kulturában van, amellyel természeti kincseit be tudja mutatni a világnak.

Végzetes hibák a fürdőügy körül

GERLÓCZY ZSIGMOND dr. egyetemi tanár, igazgató-főorvos, a felsőház tagja

A magyar fürdőknek nagy része elveszett és pedig elvesztek éppen azok a fürdők, amelyek kulturális szempontból véve, majdnem azt lehet mondani, hogy a világfürdő mértékét megütötték. Elveszítettük Pöstyént, Trencsénteplicet, Herkulesfürdőt, Koritnicát, Szliácsot, a tátrai fürdőket, de még mindig maradt nekünk egy pár olyan kincsünk, amelyeket nem szabad elhanyagolnunk és amelyeknél azoknak megtartására, sőt fejlesztésére minden igyekezetünkkel törekednünk kell. Ezeknek a helyeknek a sorában elsősorban Budapestet kell megemlíteni.

Budapest az egyetlen olyan fürdő, amely valóban rendelkezik azokkal az előfeltételekkel, hogy egy kis körültekintéssel, egy kissé nagyobb igyekezettel itt valóban külföldi idegenforgalmat is lehet teremteni. A természet megadta a lehető legszebb keretet Budapest számára. Fekvése gyönyörű, páratlan, hegyektől övezve, a Duna átszeli a fővárost. S mégis itt óriási hibákat követtek el a multban, amelyeket ma már jóformán nem is lehet reparálni. Mert Budapest fejlesztését nem tekintették olyan messzelátó szemmel, hogy megóvták volna pl. azokat a budai fürdőket, amelyeket ma elároszt a nyugati szélirányból jövő por, korom és füst, értve ezalatt a Császárfürdőt, Lukácsfürdőt, amelyeken ma már — sajnos — segíteni nem igen lehet.

De elhibáztak sok mindenfélét és elhibáznak még most is sok mindent.

Ma is vannak olyan gondolatok, amelyek megint azt a szűk látókört bizonyítják, amelytől pedig meg kell óvnunk a fővárost. Itt van elsőnek a nemzeti stadion ügye. Azért, mert a székesfővárosnak van egy telke kint a Zuglóban, általában poros helyen, olyan helyen, amely a szélirány következtében a legkedvezőtlenebb, a szél odaviszi a port, a füstöt, azért nem szabad már most hangulatot kelteni a nemzeti stadionnak ezen a zuglói területen való felállítása mellett. Egyedül és kizárólag Buda jöhet itt tekintetbe. A budai oldal minden tekintetben megfelel arra, hogy ott egy nemzeti stadion épüljön. Ott van különösen Óbuda, amelynek területe a lehető legalkalmasabb erre, mert ott egyben a vízisportnak, az úszósportnak is helyet lehetne teremteni. És utóvégre mi ne arra gondoljunk, hogy három-négy éven belül építsük fel azt a nemzeti stadiont. Legyen esetleg egy kissé hosszabb az időtartam, de gondoljunk a messze jövőre. Már most hangulatot kell teremteni a nemzeti stadion megépítésére abban a tekintetben, hogy az kizárólag és egyedül csak Budára jöhet és pedig a budai hegyek között is legalkalmasabb területre, Óbudára, az úgynevezett Kaszás-rétre, amely területen ugyan ma még rosszak a közlekedési viszonyok, de hiszen meg fog épülni, nagyon rövid időn belül meg kell, hogy épüljön az úgynevezett Hungária-híd, amely megnyitja az egész közlekedést Óbuda felé a Lipótvárossal kapcsolatosan és épen ezért már most lehet, sőt kell gondoskodnunk arról, hogy a nemzeti stadion annak idején ott épüljön fel.

A budai oldal frekventálása és előtérbe helyezése elsőrangú előfeltétele annak, hogy Budapest valóban fürdővárossá legyen. Mert ez a szó, amely most már kezd általános tudatba is átmenni, hogy Budapest fürdőváros, amit körülbelül 30—40 esztendővel ezelőtt néhány lelkes orvos agitációja vetett fel, hogy Budapest fürdőváros jellege kidomboríttassék, csak akkor válik valóvá, Budapest akkor válik igazán fürdővárossá, ha megteremtődik minden olyan helyzet, amely alkalmas arra, hogy Budapest ügyét a természetadta szépségeken kívül az ember akarata is előbbrevigye.

Itt írnom kell mindjárt a Svábhegyről. A Svábhegy elismerten kiválóan alkalmas hely arra, hogy klimatikus gyógyhely legyen. A Svábhegy sines ilyen módon kellőképpen kihasználva, a Svábhegyet sem értékelték ebben az értelemben. Most kezdenek nagyobb súlyt helyezni az ottani érdekeltségek a Svábhegyi Egyesület mozgolódása következtében. arra, hogy a Svábhegy valóban olyan jelegű legyen, amely azután Budapest fürdőváros értékét lesz hivatva növelni.

Amikor arról van szó, hogy a mai Magyarországnak 42 fürdőhelye van, szemben Nagy-Magyarország 202 fürdőhelyével és e 42 fürdőhely közül csak 19 a gyógyításra alkalmas, holott az azelőtti 202-ből 175 volt gyógyításra alkalmas fürdő, akkor nekünk igazán minden lehetőt el kell követnünk arra vonatkozólag, hogy meglévő értékeinket fejlesszük és azokat a helyeket, ahol már van valami, fejlesszük olyan értelemben, hogy azok fürdőjellegüket teljesen megkapják.

Elsősorban például a még megmaradt 13 vármegyénk nagyon jó szolgálatot tehetne azzal, ha bizonyos összeget áldozna olyan szanatóriumféle, vagyis inkább így mondanám: fürdőkórház létesítésére, amelyben törpebirtokosok, kisgazdák nyernének elhelyezést, a

Szent Gellért Gyógyfürdő

Gépterna (Zander) terme bivalban alkalmas fogyókurák tartására, izületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Saját tornaterem.

13 vármegye összeállana és 10—12 ágyas alapítvánnyal a törpebirtokosok, a mezőgazdasági munkások és azok családtagjai számára biztosítana helyet.

Egyébként, úgynevezett fürdőkórházak létesítése, amint József Ferenc kir. herceg őfensége főrendiházi beszédében mondotta, Budapesten is nagyfontosságú volna. Óriási mennyiségű értékes forrásvíz, gyógyvíz pocsékolódik el, marad kihasználatlanul, pedig csak akkor válik a budai fürdők mindegyike olyan tényezővé, ahová azután külföldiek is jönnek, ha ott gyógyintézetek, illetve fürdőkórházak létesülnek, ahol a reumatikus betegek elhelyezést nyernének és orvosi kezelés mellett valóban meggyógyulhatnának. Fürdőkórház létesítése Budapesten nem okozhat gondot.

A Hollós Mátyás Társaság

társasösszejövetelét sem most hétfőn, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, e hó 25-én, sem pedig húsvét hétfőjén, április hó 1-én, az ünnepekre való tekintettel nem tartotta meg. A legközelebbi társasösszejövetel április hó 8-án, este 8 órakor lesz a Császárfürdő Hollós Mátyás-termében.

„*Három csillagos*" teaestjét április hó második felében rendezi a társaság *Kreszné-Sztojanovics* Lili operaénekesnő, *Weisz* Margit zongoraművésznő és *Viraág* Ilus mozdulat- és szavalóművésznő közreműködésével. A teaesthez külön meghívót bocsát ki a háznagyi iroda.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

A Budai Dalárda közgyűlése március 15-én egyhangúlag újra dr. *Ripka* Ferenc főpolgármestert választotta meg elnöknek, míg az alelnökök sorában *Dunai* Jenő helyébe dr. *Balázs* Árpád Elemért választották meg. A többi tisztségeket az eddigi tisztikarral töltötték be.

Húsvét

Krisztus győzelme a halál és a hitetlenség fölött lelket emelő, szivet rendítő. A felfordított sírkövön, mint piedesztálon mutatkozik meg a titokzatos isteni hatalom: Jézus, a leírhatatlan szépség ragyogásában. Nagypéntek gyásza, sötétsége, keresztfája után a Megváltó örök fényességű lelke harmadnap egyesült a testtel — sugárzó napkelet biborát árasztva a halál kapujából a szenvedő, bízón reménykedő, közönyös, hívő, tagadó emberiségre. Feltámadt, tehát Isten! Alleluja! A hallhatatlanság virágzik azóta az emberiség lélek-életében. Alleluja! Örvendezzünk, mert ez öröm, az erő, az élet ereje, míg a lehangoltság, a szomorúság gyöngeség. Örüljünk, mert minden ami jó, szép, ami növel és gazdagít, az szárnyakat ad, míg minden ami unalmas, ami üresít, szegényít, az szomorú: a feltámadt Krisztussal ellentétes. Ezért fordul a feltámadásba vetett rendíthetetlen hittel az egész világ husvét ünnepén az örök élet világossága felé, hogy az üres sírból merítsen erőt, Életet, hogy megtehesse Útját az Igazság felé. De különösen nekünk, kereszthordozó magyaroknak lobban ki szívünkből a reménység: elsodort nemzetünk, a reménytelenség sírjába gázolt tragikus hazánk feltámasztására. Az öröm színére festett husvéti tojások, mint az örök élet szimbólumai ezt is hirdetik tíz év óta. De a többi szép, szines és mélyértelmű husvéti néphagyomány is, mintha csak mentója lenne a mai siralmas, trianoni kriptából való menekülésnek.

Feltámadunk!

A régi szép húsvéti ünnepi játékok egyik legaktuálisabbja ma a határjárás vagy határkerülés, mely bizakodó emlékeztetés elvesztett ezeréves határainkra is. Sajnos, ezt az ősi magyar szokást is kezdi eltörölni, elhalványítani a nemzetközi, sablonos nyugati műveltség. Pedig kedves, tősgyökeres, ősi szépségű a tábori portyázáshoz hasonlító határjárás, melyet nagyszombat éjjelén féltizenegykor kezd meg a falu népe. A menetet dobos és tárogatós kíséri. Zsolozsmákat énekelve vonulnak végig a határban, a távolesö kálváriáig. Hogy a határjárás igen ősrégi szokás, leginkább a székelyeknél láthatjuk. A legények és ifjú házasok a „cinterembe", a templomudvarba gyülnek. Itt tiszteket választanak: nemzetes fő- és alkirálybírót, duló urat, vitézlő bíró és káplár uramat, ezenkívül papot, énekvezetőt és kémet. Igy indulnak a határt megkerülni, forrásokat megtisztítani és határdombokat megigazítani. Határjárás közben csöndesen pitymallani kezd. A legények ilyenkor szallagokkal, cifra papirossal, hímes tojással díszített fenyőágat tesznek választottjuk kapujába. Erről lehet megismerni, hogy hol van eladó lány, erről látszik meg, hogy kit mennyire szeretnek. Nagy szégyen, ha húsvétkor valamelyik leánynak nincs virág a kapujában. A határjárásban résztvett fiatal házasok ünnep másodnapján virradóra bejárják a falut és kóbor cigányokat utánozva, bekéredzkednek a házakba, ahol a lányoknak szépítőszereket, az öregeknek orvosságot, a papnak bibliát, az agglegénynek feleséget, a jegyzőnek tintát kínálnak. Közben elmondanak minden pletykát, amiről addig a faluban titokban sugdostak. Óvatosságra intenek és feddőznek, amiből néha mulatságos párbeszéd fejlődik, egymást váltják a talpraesett feleletek, okos mondások. A szokást „didergésnek" hívják, akik követik: „didergők", jutalmuk pedig: piros tojás, bor, kalács. Bizony, bizony szeretnők ma is nagyszombat napján a Szent István jelölte határt megjárni, pedig, pedig az életünk ma csupa didergés. És hol van a régi bor, a finom kalács? A piros tojás még meg van, de már itt Budán s vidékén is alig festik — pedig egyik-másik kikarcolt, „politérozott" tojás szebben beszélt, mint a legszebb szerelmi vallomás — „matricát", „abcugmanderlit", lehúzó képet ragasztanak rájuk, mely a dörzsölés s a papír leválása után rajt marad a tojáson. Elveszett vele az egyéni ízlés s gyári portéka lett a pirosított tojás. Pedig a régi hagyományok megtartása a nemzeti élet ereje. A nemzeti erő pedig a feltámadáshoz vezet.

Réw Sándor.

Harmadik rendes közgyűlését rendezi a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör április 2-án este hét órakor a Hajógyár-utca 2. szám alatti helyiségében, amikor a rendes közgyűlési tárgysorozaton kívül az elnöknek, a két társelnöknek, egy ügyvezető alelnöknek, négy alelnöknek és a tisztikarnak, valamint a számvizsgáló bizottság tagjainak egy évre és a kilépő 20 választmányi tag helyére 20 rendes választmányi tagnak három évre és 10 pótválasztmányi tagnak 1 évre történő választása is szerepel.

A BUDAI TARSASKOR április hó 4-én, esütörtökön este 7 órakor tartja nagytermében *hangversenyét*, amelyen közreműködnek: *Zsámboki* Miklós gordonkaművész, a Zeneművészeti főiskola tanára, *Laurisin* Lajos, a m. kir. Operaház énekművésze, *Thoma* József, a Zeneművészeti főiskola tanára. Zongorán kísér *Hodula* István, a Nemzeti Zenede tanára. — A hangversenyt *pontosan* 7 órakor kezdjük. Az egyes hangversenyszámok tartama alatt az ajtók *zárva maradnak*. A hangverseny után a megjelent hölgyek résztvételével társasvacsorát rendez a társaskör.

Borestét rendez április 11-én a társaskör, amelyen a borgazda tisztet *Loósy* József és *György* Lajos viselik a társasvacsora keretében, amelyet megelőz *György* Lajosnak, az Olasz-Magyar Bank igazgatójának előadása „A bank" címen.

A Svábhegyi Polgári Kör március 24-én tartotta rendes közgyűlését a Diana-úti elemi iskolában, a rendes közgyűlési tárgysorozattal. Az értékes és gazdag választmányi jelentés a kör életének sok érdekes és eredményes mozzanatát örökíti meg, melyből különösen kiválik a *Sándor* Károly iskolaigazgató elnöklete alatt álló Segítőszakosztály, a működvelő szakosztály és a dalárda működése, melyek mind a svábhegyi kispolgárok javát szolgálták. A jelentés számot ad a Szövetkezett Budahegyvidéki Egyesületekhez való csatlakozásról és az e réven elért közérdekű svábhegyi kívánságok eredményes végrehajtásáról. A tisztújítás során újra megválasztották *Perczel* Béla kormányfőtanácsost elnökké, míg ügyvezetőigazgató újra *Sándor* Károly lett. Társelnökök: *Kredits* József, *Stipanics* Árpád, titkár: *Kálmán* István, pénztáros: *Jánossy* György lett.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Budai Társaskör közgyűlése

Uj eszmék — új emberek — új tervek

Komoly, előkelő közönsége volt a *Budai Társaskör* e hó 25-én, szokás szerint Gyümölcsoltó Boldogasszony napján tartott V. rendes közgyűlésnek, amelyen az egyik társelnök Hoor-Tempis Móritz elnököt, aki megnyitójában kimentette az Olaszországban üdülő elnököt, dr. Ripka Ferenc főpolgármestert, kifejtette, hogy az elmult esztendő is azt bizonyította, miszerint baráti egységgel sok minden nehéz kérdést lehetett megoldani. Indítványozza, hogy a díszelnököt, gróf *Bethlen* István miniszterelnököt és dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester elnököt távíratban üdvözölje a közgyűlés, ami meg is történt.

Ezután *Gamauf* Károly titkár olvasta fel az évi jelentést, amely felölelte a Társaskör 1928. évi gazdag és eredményes működését, külön is kiemelve dr. *Ripka* Ferenc zászlójához való hűséges ragaszkodást. Mély fájdalommal emlékezik meg az elhunyt tagtársakról s ünnepi hangon sorolta fel az egyes tagokat ért örömünnepeket is. Dicséretes eredményt mutat a társaskör pénztára, melyben 7962 P 25 f-rel szemben 6903 P 53 f kiadás áll. A folyton gyarapodó és már 153 kötetes könyvtár is rendelkezésre áll a tagoknak minden csütörtökön 7—8 óra között. Az áldozatkész, példátadó tagok érdemének méltatása után beszámol az évi jelentés a nagyszámú baráti összejövetelekről, kulturális előadásokról, vitaestékről és borgazda-estékről, amelyek meleg kapcsolatot teremtettek a tagok között — értékes tartalmat adva a köri életnek.

A közgyűlés ezután a számvizsgáló bizottság jelentése alapján megadta a felmentvényt és elfogadta a jövő évi költségelőirányzatot.

Áttért ezután a tisztújításra és elfogadta *Fejér* József ny. államtitkár társelnök és a jelölő bizottság elnökének jelentését s az abbanfoglalt jelölésekhez egyhangúlag hozzájárult. A mult évihez képest változást jelent, hogy *ügyvezető alelnökké Kapcza* Imrét, a gázgyár osztályfőnökét választották meg, továbbá az, hogy *Fejér* József és *Kun* Gyula társelnökök lettek, viszont *Zboray* János műszaki főtanácsost megválasztották alelnöknek. A jelölést *Gál* Lajos indítványára egyhangúlag elfogadták.

Az elnökség nevében Hoor-Tempis köszönte meg a közgyűlés egyhangulag megnyilatkozó bizalmat és köszönetet mondott *Kun* Gyula volt ügyvezető alelnöknek, *Kún* Attila elfoglaltsága miatt visszalépő főtitkárnak és e címen szintén visszavonuló *Ivanics* Ferenc ellenőrnek.

Majd *Kapcza* Imre köszönte meg az őt ért megtiszteltetést, amivel 30 éves társadalmi munkáját honorálta a társaskör. Kifejtette a jövőre vonatkozó terveit, amihez hozzászóltak Hoor-Tempis elnök és Timár József ügyvéd, szivesen üdvözölve az új ügyvezetőt és a kör fejlesztésére vonatkozó terveit.

Végül *Kún* Attila köszönte meg azt a bizalmat, amelyet működése idején élvezett — és hasonló köszönetet mondott *Ivánics* Ferenc is, mire Hoor-Tempis Moritz elnök berekesztette a közgyűlést.

Ezt választmányi ülés követte, amely a főtitkári tisztségre *Gamauf* Károly titkárt választotta meg, aki azt melegen megköszönte. Számos aktuális kérdés elintézése után

társasvacsorához

ült a társaság, ahol *Ziegler* Géza a jövőben bízó szavakkal melegen emlékezett meg *Ripka* Ferenc elnökről, Fejér József, Hubert Vilmos, Veceklöy József, Okolicsányi Kúthy Dezső, Krivoss Árpád dr. felszólalása után Kapcza Imre köszöntötte a vendégül megjelent *Pávai-Vajna* Ferenc főbányatanácsost, aki tartalmas beszédben mintegy Buda programját adta, amit a társaság lelkes elismeréssel fogadott, éltetve az illusztris vendéget.

Bizakodó, lelkesült hangulatban oszlott szét éjfélkor a társaság.

A báró lelke

Egy szajkó históriája

Gyermekkori emlékeim között él ennek a különös madárnak a története. Olyan katonatisztből lett gazda volt Maloticzky László, a „tótbozák", a hogy Trencsénmegyében nevezték a malotici uradalmak dúsgazdag urát, aki azt szerette volna, hogy birtokait úgy rendben tartsák az ő tótjai, mint bornyúját a katona. Örökké parancsolt, rikácsolt, káromkodott és hajszolta a falu népét, mint egy kisbíró. A derék tótok aztán annál kevesebbet dolgoztak, annál több pálinkát ittak és a gazdálkodás sehogy sem ment. Végül csőd alá is került az egész birtok Zsolnától Tolnamegyéig.

Amikor kevés lett a tót nábob pénze, kereste a nagy címeket és mert baronesz volt a felesége, ő is báró úrnak tituláltatta magát. Pán barón!

A megesappant uraság idején egy forró nyári délután a „pan oszviceni", ami tótul annyit jelent, hogy a „fényes úr" elfeledte letenni az orráról aranyszegélyű pápaszemét és úgy szundított el a karosszékben. Kedvenc szajkója már régen megirigyelte azt a fényes micsodát a gazdája orrán és a karosszék gömbölyű támláján hintálva, csúszkálva kapkodott a szemüveg után és szerette volna lekapni a fényes úr még fényesebb orráról. Le is kapta, de egyensúlyt vesztve, nagyot hibbant és kiverte gazdája jobbszemét. Ennek pedig az lett a következménye, hogy a *Mátyást* majd agyonverték, az öreg Maloticzky pedig Bécsbe utazott megoperáltatni a szemét. Ott aztán segítettek rajta annyira, hogy a másik szemére is csaknem egészen megvakult. Azontúl egy helyben ült otthon egész nap és a szavát sem lehetett hallani.

De lehetett ám a szajkóét!

Mintha az urától leste volna el, úgy káromkodott egész nap. Örökké rikácsolt és a legcsúfabb szavakat mondta ki legérthetőbben. Ahol csak egy ember is dolgozott, ott volt rögtön a Mátyás is és káromkodott. A konyhába örökké bekiabált és utánozta a cselédek terefelését. Ha a vén hajdú dézsmálta az ura borait, rákiáltott a pinceablakból: — „tolvaj!" És ha a kasznár gseftelt kéz alatt valami kufárral, röptében „legazemberezte."

Még a véletlen is növelte az ő félelmetes hírét. Vén napjaira ugyanis annyira megkopaszodott, hogy útálat volt ránézni. A faluban úgy hívták, hogy *skratek*, ami tótul valami lidércfélét jelent. A cselédektől, kocsisoktól pedig eltanulta a legutálatosabb mondásokat és amellett tökéletesen „eltótosodott", holott azelőtt magyarul, de főleg németül beszélt, sőt franciául egész tisztán mondotta: — creatur! — meg azt is: — krapó rúzs! — Előszeretettel vörös békának becézte Maloticzky az ő szőke feleségét, aki valami szerencsétlen Mednyánszky baronesz volt és valóságos kálváriát járt az ura mellett.

Ezért aztán nem lehetett a szobában hagyni, ha társaság volt együtt, mert rápirított a kisasszonykákra és az alispánnak a szemébe mondta, hogy „svihák!"

A báróné csupa hálából, hogy félig-meddig megszabadította őt a férjétől, eleinte szállást adott neki a szobájában, de később kitette a szűrét. Mert, amikor egyszer a megye főjegyzője, akivel egy faluból valók voltak és valamikor ideálja is volt a baronesznek, vendég volt a maloticzi kastélyban és egyedül maradt a bárónővel — tudja Isten mi történt — de a szajkó közbe szólt s a bárónét nagy zavarba hozta.

Ezért aztán végleg kitették a Mátyást és aznaptól az éléskamra ablakán hált.

Egy sötét éjszaka tolvajok akartak betörni éppen a kamrába és az első, aki benyúlt az ablakon, fellökte a szundikáló szajkót. „Hektor!" rikácsolta a madár és segitségül hívta a túlsó udvart őrző komondort s úgy elriasztották ketten a betörőket, hogy azóta sem mert ott lopni — *idegen* ember, csak a házi cselédek.

Legjobban mégis a beszállásolt német katonákat tréfálta meg, akik a kastély tágas udvarán végeztek gyakorlatokat naponkint. A hadnagy úrtól nemcsak a vezényszavakat, de még a recsegő „r"-et is úgy eltanulta, mint egy őrmester. Olyan orrhangon beszélt, hogy sokszor az őrmester nem tudta, hogy a hadnagy szólt-e vagy a szajkó.

Egy szép napon valami nagyobb gyakorlatra indult a csapat és útrakészen várta a ház asszonyától búcsúzó hadnagyot, aki azelőtt is megtette, hogy az ablakból komandirozva küldte pihenőre a legénységet.

Most is egyszerre csak hallatszott valamelyik ablakból a hadnagy hangja:

— Habt Acht!

A legénység ijedten ugrált sorba és várta az újabb vezényszót. Nem is várt sokáig, mert újból hallatszott:

— Doppelreihen rekszum! — azután pedig élesen, recsegve:

— Marrrs!

A csapat minden szó nélkül elindult, holott a hadnagy fent a báróné szobájában, mely a kastély túlsó oldalán a parkra nyílt, szürcsölte a reggeli kávét. Amikor pedig egy fél óra mulva az udvarra érkezett a hadnagy, sehogy sem tudta elgondolni, hogy hova is lett az ő csapatja.

Azt bizony szépen elkommandirozta a szajkó.

A báró halála napján egészen eltünt a Mátyás és heteken át nem jött róla hír, amikor egyszer híre tejedt, hogy az uradalmi erdőn kisértet jár. Volt olyan tót is, aki látta is. Két ölnél is magasabb és másfél öles a lépése. Vasárnapon meg is kérte a falu népe a plébánost, hogy szentelje be az erdőt. Az öreg papnak ez sehogy sem ment a fejébe, de azért engedett. A tiszttartótól kért kocsit és az öreg Klobusiczky maga is kiment velök az erdőre. Ott aztán ő vallatta a parasztokat, hogy ki mit látott, mit hallott.

Éppen eleget hallott.

Csendesen odalépett a paphoz és azt súgta neki, hogy csak szentelje be az erdőt, de mondja meg a parasztoknak, hogy aki ide fát jön lopni, azt menten megfogja a kisértet.

A pap csodálkozva nézett rá.

— Igen, igen, kedves páterkám, a kastélybeli szajkó riasztja a fatolvajokat. Csak mondja meg nekik, hogy itt a báró lelke kisért, mert küönben ellopják télire a fél erdőt.

Nem is ment annak tájékára egyetlen ember sem a faluból.

Viraág Béla.

TROMBITÁS

VENDÉGLŐ II., RETEK U. 12

Társasvacsorákra alkalmas helyiségek. Naponta változa os ételkülönlegességek. Cigányzene! — Polgári árak. GUTTENBERGER tulajdonos

KERTES ÖRÖKLAKÁSOK

Villaszerű, kertes,

kisebb társasházat építünk a Gellérthegy szomszédságában, villamos megállónál, a közfeltünést keltő „Napudvar" mellett. A legszolidabb építkezésű, déifekvésű 2—3—4—5 szobás (hallos), feltünő olcsó, *fixáru*, adómentes öröklakások. 15.000 és 35.000 pengő közt, kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Tágas loggiák, terraszok, saját kert. Csupa utcai szabák, kertrenéző mellékhelyiségek, minden modern kényelem. Augusztusi beköltözés. Legbiztosabb tőkebefektetés, bérbeadásnál 12 százalék jövedelem. *Prospektus.* Ebben *hasznos szaktanácsok öröklakásvevők részére!*

Krisztinavárosi, kertes öröklakások!

A Krisztina-tér közelében fekvő telkünkön, a Horthy Miklós-úti „Napudvar"-hoz hasonló, kitünő építkezésű, előnyös fizetési feltételekkel megszerezhető, olcsó, délifekvésű 2—3—4 szobás, hallos öröklakásokat építünk. *Előjegyzéseket már most elfogadunk.*

„CENTRUM" HÁZÉPITŐ- ÉS INGATLANVÁLLALAT Horthy Miklós-út 15/b.

Kilenctől—tizenkettőig és háromtól—ötig. Tel.: József 442—25.

Krisztinavárosi Parkvendéglő

Buda legszebb kerthelyisége **Tulajdonos Jurák Mihály**

I., Mészáros-utca 20. szám

Elismert **magyar és francia konyha,** kitünő **fajborok.** Részvény **udvari sör.** Alkalmi ünnepélyekre **kis önszobák** zongorával. Cigányzene

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA I. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 261-25). Elad kifünő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen közelében, *I. Ince-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I. Németvölgyi-ut* 46-50 hazszám alatt, *II, Hadapród* uccában, a *Pasaréti* és *Battai uton*

PESTEN: *VII, Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán uccában*, *Remény uccában* és *gróf Gvadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis háztelkeket. — Érdeklődőknek a telekeladási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.

nemcsak telefonon vagy levélben ad szivesen felvilágositást — de **helyszínrajzzal is szolgál**

EMLÉKKÖNYVBE

A nagy mindenségből jöttem
S lelkem oda visszatér,
A földön csak kikötöttem
Érted, és egy csókodér'.

Kapcza Imre.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr., aki feleségével Sorrentóban tölti a húsvéti ünnepeket, április hó 6-án tér vissza Budára.

ANDRÉKA KÁROLYNÉ makacs betegségéből már annyira felgyógyult, hogy további felépülése céljából Olaszországba utazhat e napokban.

BECSEY ANTALNÉT kérte föl zászlóanyának a Kelenföldi Daloskör, mely most tavaszkor szenteli föl zászlaját.

SÜMEGHY LÁSZLÓ dr. a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete márc. 25-iki közgyűlésén előadott titkári jelentésével nagy hatást ért el.

MANNINGER VILMOS dr. egyetemi tanárt, a Zugligeti Egyesület érdemes elnökét választotta meg elnökévé a „Virágos Budapest — Virágos Magyarország" mozgalom előkészítő bizottsága.

ZIEGLER GÉZA kormányfőtanácsos teljesen helyreállt egészségben tért vissza olaszországi utazásából.

SZILÁGYI KÁROLY mondotta a lendületes ünnepi beszédet a hegyvidéki Kossuth Lajos asztaltársaság szabadságünnepén.

BALKÁNYI KÁLMÁN dr. Buda haláláról címen beszélt érdekesen márc. 19-én a Budai Klubban.

VIOLA LAJOS, a Márvány-uteai elemi iskola igazgatója, a székesfőváros részéről méltó kitüntetésben részesült, amennyiben a legmagasabb fizetési osztályba sorozták. A kitüntetett igazgató a husvéti ünnepeket Balatonfüreden tölti.

KUZSINSZKY BÁLINT dr., a fővárosi múzeumok igazgatójának, — akinek különösen nagyjelentőségűek az akvinkumi ásatásai — arcképét a főváros megfesteti Sárkány Dezső festőművésszel.

TAMÁSY BÉLA dr. tisztiorvos Olmpiai tanulságok címen érdekes előadást tartott márc. 26-án az Országos Közegészségügyi Egyesületben.

BURESCH JÁNOS min. irodafőtisztnek a kormányzó megengedte, hogy a pápai Pro Ecclesia et Pontifice keresztet viselhesse.

MATOLCSY MÁTYÁS műegyetemi tanársegéd London földalatti villamosközlekedése címen tartott március 21-én előadást a Budafoki-út 8. sz. alatt.

BALOGH HUGÓ főjegyzőt bízta meg a polgármester a II. kerületi elöljáró állandó helyettesítésével.

TÓTH JENŐ dr. III. kerületi orvost a kormányzó a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete h. főorvosává kinevezte.

MAYER KÁLMÁN tanácsjegyző lett a II. kerületi anyakönyvvezető-helyettes s kisebb jelentőségű ügyekben az elöljáró helyettese is.

I. kerület elöljárósága vezetését az ünnepek után veszi át az új elöljáró,

BUCSÁNSZKY BERTALAN dr.,

aki ma férfikora delén áll. 54 éves, mert 1875-ben született Budapesten, ahol középiskoláit és egyetemi tanulmányait is végezte. Húszéves korában, 1895-ben lépett a főváros szolgálatába és működését a katonai és illetőségi ügyosztályon kezdte, ahol fogalmazó-gyakornokká lépett elő. Onnan a X. kerületbe került, mint elöljáró-helyettes. Három év mulva, a nagy építkezési fellendülés idején a magasépítészeti ügyosztályba helyezték át mint II. oszt. fogalmazót, ahol másfél év mulva soronkívül választották meg tanácsjegyzőnek. Innen a tanügyi osztályhoz került, mint tanácsnok-helyettes és megalkotta az elemi iskolák rendtartási szabályzatát, amelyet a tanügyi körök nagy elismeréssel fogadtak, de a tanács a háború idején, a nagy nyomtatási költségek miatt nem tudta kinyomatni és életbeléptetni. Innen a városgazdasági ügyosztályba helyezték át Berezel Jenő tanácsnokhoz helyettesnek. Rendkívül képzett, szociális érzékkel megáldott, nagy látkörű vezetőt nyer személyében az I. kerület.

Jézus szive szobra

amelyet a krisztinavárosi templomban Mindszentek napján áldott meg

P. Zadravetz püspök, *Schmidmann* László szobrászművész alkotása. Háborútviselt tehetséges szobrász, aki a fronton készített portrait-kat a vezérkari nagyságokról. Jézus szobra a krisztinavárosi templom áhítatot keltő dísze.

Kikelt a vetés, amit gondolat-mag alakjában huszonöt év óta hintegetünk, növesztünk, ápolgatunk: a főváros képzőművészeti bizottsága a nagy emberekről elnevezett utcákra magyarázó emléktáblákat fog elhelyezni. De persze a budai mag Pesten kél ki: Kammermayer és Rottenbiller utcája kap legelőször emléktáblát s majd talán ha a Liliom-utca is megkapta magyarázó tábláját, sor kerül majd Budára is. Csak türelem!

Elsők a budaiak az evezés túrateljesítményében a BUDAI CSÓNAKÁZÓ EGYESÜLET pompás eredménye folytán, amennyiben a 46 tagú egyesület 1928-ban 33 ezer kilométert evezett, amiből egy-egy tagra 788 kilométer jut. Ezzel a hatalmas eredménnyel a dr. *Baránszky* Gyula kormányfőtanácsos elnöksége alatt álló egyesület elnyerte a Magyar Evezős Szövetség zászlódíját. Utána a Magyar Atlétikai Klub evezősei következnek, ahol egy tagra átlag 687 kilométer jutott. Ezek után remélhető, hogy a budaiak az egyéni versenyben is résztvesznek és sikerrel fognak szerepelni.

Eltűnik a gőzmozdony a budai dunapartról a jobbparti körvasút második vágányának megépítésével, amihez rövid időn belül hozzálát a Hév. Ezzel gyökeresen megváltozik az egész budai és óbudai közlekedés. Elektromos mozdonyok 15 percenkint járnak majd a Pálffy-térről Római-fürdőig, illetve a Máv. Óbuda—Köztemető állomásáig, mert a Máv. teljesen elköltözik a dunapartról s teherárúforgalmát is a Helyiérdekű veszi át. Kikötötték azonban azt, hogy ennek tarifája nem lehet nagyobb, mint amilyen az államvasutaké volt.

A láthatatlan export

Felhivás Buda kereskedőihez

Irta: BÁRSONY OSZKÁR

a MÁV menetjegyiroda vezérigazgatója

A rohamban felcsendült élet pezsgésében nemcsak ellenségek lettek barátokká s régi baráti kapcsolatok nyertek újabb tápot, hanem megszületett napjaink gazdasági életének legdúsabban termő forrása: a *láthatatlan exportot* jelentő *idegenforgalom*, melynek piacán nemcsak javak cserélődnek ki, hanem egymásra találnak a természet és kultura örök szerelmesei. Ne vegye senki profanizálásnak, ha annyi fájó sebünket és annyi kielégítetlen vágyunkat érezve, e *rendez-vous* gazdasági kiaknázására térek át.

Köztudomású, hogy a külkereskedelmi mérlegek tulajdonképeni egyensúlya, magának a szorosan vett exportnak és importnak szembeállított számadataiból nem állapítható meg. Egy olasz közgazdász, *Bonaldo Stringer*. már a háború előtti években rámutatott a mérleg láthatatlan tételei között az idegenforgalmi bevételekre és módot keresett e jövedelem számszerű megállapítására. Az „exportation à l'interieur du pay" (belföldi export) címen ismert e jövedelemnek a fokozása (mely például Olaszországban a deficit 39%-át fedezte 1927-ben) és az idegenforgalomban invesztált igen tekintélyes tőkék amortizációja és gyümölcsöztetése, az idegenforgalom fokozására sarkalta az államokat. Rendkívül nagy érdekek keltek gigászi versenyre. Mindenütt új elgondolásokkal, új kezdeményezésekkel, új ötletekkel és oly nagy felkészültséggel láttak az idegen-hódítás (a Werbung) munkájához, hogy e propaganda költségeinek előteremtése korunk legnehezebben megoldható gazdasági problémái közé került. Mind e nehézségek ellenére egyes államok áldozatos készséggel, olvasatlanul dobtak újabb és újabb hatalmas összegeket a propaganda kohójába és ma már jelszóvá lett Lord Reading megállapítása: „az idegenforgalmi propagandában csak egyetlen egy dolgot kell mindenképpen elkerülni — *a takarékosságot!*"

1927-ben: Franciaországban 12 milliárd frankra, Olaszországban 3½ milliárd lírára, Svájcban 350 millió sv. frankra és Ausztriában 180 millió schillingre értékelték az idegenforgalom bevételeit, amelyeknek ellentéte — Hoover szerint — az Egyesült Államok polgárai mintegy *750 millió dollárt* költenek el évente külföldön (1928-ban már 900 millióra értékelték ezt az összeget). A Franciaországban 1928-ban megfordult 1,800.000 idegenből — angol becslés szerint — 10 millió font st. bevétele volt Franciaországnak. Ezzel szemben Anglia csak 412.000 külföldi látogatót mutat ki 1928-ban.

Ez adatok nyomán önként merül fel a kérdés, hogy mennyit jövedelmez nekünk az idegenforgalom?

Budapest bel- és külföldiekből adódó idegenforgalma 1928-ban mintegy 269.300, szállóban, vagy penzióban megszállt látogatót mutat fel. Ezek 1928-ban a következőképpen oszlottak meg:

belföldi	160.197
elszakított részbeli . .	37.512
külföldi	71.591

Ezt a százalékos megosztást a *vásárlók* szempontjából taglalva, *a vidéket általában vásárlóknak* tekinthetjük, azonban az útlevéllel Budapestre érkezők közül vásárlóknak csak az *elszakított részbelieket*, valamint a *kelet* felől és a Lengyelországtól és az Oroszország északi utódállamaitól kezdve a Balkánig terjedő államokból hozzánk jövőket tekinthetjük. A nyugatról hozzánk ellátogató idegenek a főváros kereskedői számára alig jönnek figyelembe. A keletről jövő és vásárlókat jelentő idegenek elenyésző kis számban vesznek részt idegenforgalmunkban.

A budapesti kereskedőnek az érdekei ezek szerint nyilván azt involválnák, hogy idegenforgalmi propagandánk súlypontja a *keletre helyeztessék át*. Emellett szólna még az a körülmény is. hogy a keletről Budapestre érkező idegen itt hosszabb ideig tartózkodhatnék, mert hiszen itt nemcsak a kulturintézmények egész sora, hanem a művészeti és szórakozási lehetőségek mellett számtalan kiváló gyógyintézmény, modern hotelek és általában oly nagyvilági miliő fogadja őket. amelynél különbet a tőlük jóval távolabb fekvő metropolisok sem nyujthatnak.

Nem szabad azonban azt sem figyelmen kivül hagyni, hogy az idegenforgalom pionirjei mindig az angolok voltak, akiket nyomon követtek az amerikaiak, a németek és az északi államok nemzetei, míg a felsorolt államokat par excellence utazó népek lakják, addig *a keletnek előbb rá kell még nevelődnie az utazásra*. Az idegenforgalomban sorsdöntő szerep jut továbbá a divat kérdésének. Még emlékezetes, miként jöttek divatba az egyiptomi utazások, hogy keltek versenyre a norvég fjordok Svájc glecserjeivel, miként vált a mondain fürdőélet centrumává egykor Baden-Baden, majd Ostende, Karlsbad és Ischl és hogyan váltotta fel ezeket Deauville, a Lidó, Vichy, St. Moritz, Bad Gastein és így tovább. (Ischl-ben évről-évre süllyed a látogatók nivója, olyannyira, hogy az azelőtti nyáron azt mondták tréfásan, miszerint már az 1929. évi fürdővendégek is eljöttek.) Ezt a divatot túlnyomórészt — akárcsak a férfidivatot és magának az utazásnak a divatját — az angolok önkénye szabja meg.

Divatba jött nálunk is az utazás. A Styriában, Karintiában, a Salzkammergutban, vagy a Svájcban és a különféle tengerek partjain üdülést és pihenést kereső *hazai közönség* számára azonban *nem Budapest* tölti be annak a pihenő állomásnak a szerepét, ahol az utazást félbeszakítva *fedezik mindazokat a szükségleteket*, amelyekkel a szabadságra menők kiegészítik garderobejukat és beszerzik egyéb szükségleteiket. A fürdőzésükből visszajövőknél pedig ugyancsak nem Budapestnek jut az a költekezés, mellyel a kedveseiknek szánt vásárfiának a beszerzése jár. Azért volna fontos, hogy Budapest a valóságban is azzá a hatalmas és élénk forgalmú vásárlási centrummá váljék, amellyé a kereskedők áldozatkészsége, adóval, illetékekkel el nem sorvasztható vállalkozó kedve és a kereskedő izlésével oly dúsan felszerelt és eléggé sohasem méltányolt üzleteik Budapestet avatják.

Budapestre érkezett 1928-ban 109.103 idegen. Ahhoz, hogy a budapesti idegenforgalom mérlegét elkészíthessük, a tartózkodások idejét és az ez idő alatt itt elköltött összeget kellene megállapítanunk. Tudjuk, hogy a Budapesten töltött éjszakák száma 1928-ban 712.082 volt. Ha a külföldi idegenek összes kiadásainak napi átlagát 50.— pengőre becsüljük és a magyar honos látogatókét arra való tekintettel, hogy csak a szállókban és penziókban megszállott vendégeinkről adhatunk számot, napi 40.— pengővel számítjuk, akkor Budapestnek az idegenforgalmi bevétele volt 1928-ban összesen 31,885.500 pengő.

Ezzel szemben Ausztriában 1927. évben megfordult 162.727 magyar látogató (766.000 tartózkodási éjszakával), de tudjuk, hogy az itteni konzulátusok kb. 250.000 vizumot állítanak ki évenkint magyar honosoknak.

Hozzávetőleges becslés szerint *40 millió pengőre* értékelik illetékes helyen az összeget, amelyet összes honfitársaink utazásaik során külföldön elköltöttek, viszont az útlevéllel jött külföldiek csak 17 millió pengőt költöttek el a fővárosban. Mindent egybevetve még mindig vagy 10 millió pengő deficit mutatkozik, mely azonban szívós, kitartó munkával kiküszöbölhető.

Idegenforgalmunk jövője egyébként biztató. A későn érő alma tovább tart. A további fejlesztéshez szükséges *ötletekben sem szükölködünk* és csak még azt az egyetlen egy ötletet keresik Európaszerte és keressük mi is: — hogyan teremtsük elő a többi összes ötlet megvalósításához szükséges anyagi eszközöket.

A paritás durva megsértése, Budának újabb lekicsinylése, hogy a főváros által megvett s nyilvános térre kerülő tizenkét szobor közül csak egyetlen egy jut Budának Petz Samu, a kiváló építész, a budai református templom, az Országos Levéltár, stb. tervezőjének kútja a Szilágyi Dezső térre. A többi tizenegy megint Pesten talál helyet. Pesten: a rohanás, a nagyvárosi zavar, az esztétikai hátramaradottság, a megfelelő helyekben szűkölködő Pest városában. A *Hollós Mátyás Társaság* ez ellen a merényletszámba menő mellőzés ellen élénken tiltakozik legközelebbi ülésén.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokban szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

A Krisztinabeli piac az óbudai zárt, pavillonrendszerű piac mintájára rövidesen elkészül a Krisztina-körút 111. számú hatalmas, volt Szebenyi-telken. A bontási és planirozási munkákat már befejezték és a tanács meghirdette a pályázatot is az építés munkálatainak elvégzésére. A pályázat határideje április 12-én jár le. Utána rövidesen megtörténik a döntés az ajánlatok felett és még a tavasz folyamán el akarják kezdeni az építkezést is.

Por és por!

Óriási porfelleg lebeg percekig a budai utcákon egy-egy autó, de különösen autóbusz elrobogása után. A tüdővész elleni küzdelemről oly sokat beszélnek, de az mindaddig fecsegés marad, amíg a fővárosi utcákon olyan porfelhők kerekedhetnek, mint manapság. De ez a megkötetlen por nemcsak merénylet az emberek egészsége ellen, hanem az autóbuszoknak is a halála. Nem akarjuk egymásra uszítani a két városi üzemet, de szakértői megállapítás, hogy az autóbuszok nagyon rongálódnak a piszkos utakon. Az alkatrészeket megüli a szemes por, a kocsi belsejét hiába söprik, az üléseket hiába törlik a végállomásokon, az utasok nem tudnak leülni a kocsiban, mert tönkremegy a ruhájuk. A vastag por ugyanis az első száz méter után már teljesen befedi az üléseket. Különösen áll ez a Budaörsi-úti és Csend-utcai útvonalon közlekedő 4-es autóbuszjáratra. Hol marad a portalanítás? És mi lesz itt nyáron?

Ottokár püspök boldoggá avatásáért minden hó 21-én reggel hét órakor a városmajori plébániatemplomban szentmisét mutat be és szentáldozást ajánl fel az egyházközség hitbuzgalmi, kulturális és sajtószakosztálya. Március 21-én este pedig a missziós-házban Ottokár püspök életét mutatták be vetített képes előadásban.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

A pesti kirándulóknak már előre gondját viseli a Svábhegyi Egyesület, amikor a Tanácstól azt kéri, hogy a budai hegyvidéken viselje gondját a padoknak, mert legnagyobb része korhadt és senki se ül rá szívesen. Főleg a Svábhegyen a fogaskerekű állomása körül, a báró Eötvös-sétatér keritése mentén fekvő fapadok korhadtak, töredezettek, meg nem felelők. Ezen a központi fekvésű téren, mely az elektrifikált fogaskerekű révén ezentúl még sokkal látogatottabb lesz, — de itt korzózik az igazán előkelő nyaraló közönség, vendégei és családtagjai érkezését várva, — a térzenét is itt hallgatják, — nem maradhatnak meg ezek a rozzant fapadok, ezért kéri az egyesület, hogy legalább negyven sétánypadot helyeztessen el a Tanács a közönség kényelmére. Egyben megkereste az egyesület a Magyar Telefonautomata Rt. igazgatóságát, hogy a fogaskerekű vasút két végállomásán, úgy a retekutcai, mint a Svábhegyi Nagyszálló előtt egy-egy telefonautomata-állomást felszereltetni szíveskedjék, lehetőleg még május haváig. Ez is szolgálná a közönség kényelmét.

Figyelmeztetés!

Szives tudomására hozom, hogy ***I, Attila-körút 2.*** *sz. alatt lévő Komáromy Károly-féle fiók*

könyv-, papír- és zeneműkereskedését

átvettem, melyet ezután a saját nevem alatt vezetek. Áruim jó minőségéről és olcsóságáról előre is biztosítom igen tisztelt vevőimet, és szives pártfogást kérek

Reczetár István

könyv-, papír és zeneműkereskedő

„Politischer Greisler"

vendéglő, étterem, kerthelyiség. Különterem.

I. Alkotás u. 8.
— Tulajdonos: ifj. Thék János.

Kitünő magyar és francia konyha. Esküvő, lakomák, társas vacsorák, Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajbor k, Dreher sör k.

MÁRCIUS

Irta:
Szávay Gyula

I.

Most ezeréve, akkor is tavasz volt;
De oly tavaszt nem látott még a föld.
Viharzó orkán volt annak fuvalma,
Mely belemarkolt Kárpát üstökébe,
Erdőket tépett, földet szaggatott,
Sziklákat szórt szét porszemek gya-
[nánt,
S amerre népek síkon-hegyen éltek,
Vagy ők reszkettek, vagy a föld
[alattok,
De érezték, hogy együtt biztosabb
S összeverődvén tenger-tömegekké:
Álltak merőn, arccal Munkács felé.

S Munkács felől — pacsirta-dalo-
[kul —
Kürtök szavát kapta le a fuvallat,
Eget zendítő kürtök szózatát.

S a hegy tövén, hol a beláthatatlan
Síkság kezdődik, a fakó mezők
Egyszerre megtelének kékesen csil-
[logó
Fűszálakkal: acélos harcosokkal.

E fűtengerből zengett, csattogott
Tavaszi tűzzel sok száz kürt-pacsirta,
S minden hangnál megrezdült, meg-
[csillámlott
A kék mezőnek fényes felszíne,
Miként ha a föld titkos ősdelejje
Bocsátott vón tövébe áramot.

Virágaiként e csodás tavasznak:
Az eleven fűszálak mezejéből
Magasba törve, színes harci zászlók
Lobogtatták ki lengő szirmukat.

S lengő zászlók felett a kék ma-
[gasban
Ott röpködött e hőskor tavaszának
Hirnök-fecskéje: a turul-madár!

II.

Pajtás, mi piroslik a keleti égen?
Úgy égnek a bérceк, mint valaha
[régen!
Tűz-e az, vagy hajnal? — avagy
[mind a kettő?
Ha tűz; — van-e ottan munkás ele-
[gendő,
Ha meg piros hajnal,
Mért szomorít azzal,
Sötét éjszakánkban minket a
[teremtő?

Pajtás, mi hallatszik nagy messzirül
[erre?
Mintha azt dobolnák: „fegyverre,
[fegyverre!"
Mintha a harangok végsőt kondul-
[nának,
S Eresztevény táján,
Gáborék portáján
Most olvadnának át tüzérkatonának!

Halló, Gábor Áron! Itt a székely
[gárda.
Hajnalodik! A te ágyud szavát várja.
A te ágyud szava érckakasnak
[hangja:
Reá a szomszédból
Visszakukorékol
Széles Magyarország minden ére-
[harangja.

Talpra munkástársak! Míg a hajnal
[hasad,
Tartsuk melegen és verjük csak a
[vasat,
Dal most a mi ágyunk, műhely a mi
[várunk,
S keblünk tüze lángol, —
Elvesztett hazánkból
A kakas szavára, egyre arra
[várunk . . .

III.

Most nézd a fákat! Feszült izmokkal
Hogy állnak sorba, körbe itt:
Mind majd kicsattan a büszkeségtől,
Úgy mutogatja rügyeit.

Minden rügy egy-egy rejtett remény-
[ség,
Mely zendül s fészket bontogat, —
Mindegyik egy kész megfogamzott
S még ki nem mondott gondolat.

Minden rügy egy-egy bízó igéret,
Jövendőről, mely jönni fog,
Minden rügy egy-egy szerelmes
[szívből
Még ki nem pattant nyilt titok.

Amint kipattan: varázsa vész és
Lesz — mint a többi — lomb, vi-
[rág, —
Most nézd az erdőt, most nézd a
[fákat,
Amint szivükből gőggel kiárad
A márciusi ifjúság.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Budára — Pest!

Irta: RINGER LAJOS dr.

A Budapest fürdőváros igét dr. József Ferenc Ófensége teremtette.

Milyen kár, hogy Széchenyink csak egy hidat veretett Buda és Pest partjaira: a remekben álló egyetlen Lánchidat.

Azóta nem született annyi Széchenyink, ahány híd kellett volna ahhoz, hogy a bevándorlással sokasodó pesti és a népesedésben stagnáló autochton budai lakosság valahogy összefolyjon.

Nekünk határozottan több összekötőpalló kell ahhoz, hogy egymásra leljünk, mint a világ akármelyik, folyamszalaggal összekötött ikervárosának.

Ez a „Geselligkeits-Mangel", ez a mi félszeg élhetetlenségünk (Dunán innen Dunán túl egyaránt) az oka, hogy évtizedekkel előbb volt a „Tengerre magyar!" mint a „Dunára magyar!" kiáltás és hogy előbb született meg a „Vidékre Budapest!" mint a „Budára — Pest!" riadó.

Áldott szegény hazánk és szánandó fővárosa, mi más sorsútra kerül, ha apró hajókkal magunkhoz kötözgetjük a Dunát, ezt a nyugati határunkig felnyúló tengersávot, ahelyett, hogy nagy hangon a torlaszos Karstokon keresztül „Dreadnaught" neveket kiáltozunk a nékünk idegen és tőlünk idegen tenger felé.

Nem értettük és nem értjük még ma sem a Dunát és az ő hasznos méltóságát, mint ahogy nem értjük a frázisnélkül való politikust, tisztviselőt, írót, művészt és tudóst sem.

A Duna ilyetén meg nem értése volt az állandó oka annak, hogy az egy várossá abroncsolt: céhtermészetű Buda iparos „Burger"-je, a mezőváros hajlamú Óbuda földmívelő „Braunhachsler"-je és az aranyásó jellemű Pest keresetet hajszoló „pesti-nép"-e egymásra nem talált.

Idegenek maradtak ők; más időszámítással, szinte más korban élt mindegyikük. A budai ember a céhbeli remekével, az óbudai az ő pihenő napjával, a pesti pedig az ő szerzeményével mérte az időt.

Pest pedig, különösen a kapcsolás óta, gyarapodott az egész ország ügyleteiből, sőt amennyire Bécs engedte, a monarchia lehetőségeiből is, és értetlenül nézett el Buda felett, mert a választó Duna miatt a két Buda természeti kinceit, történeti értékeit és ami a fő, a két Buda törzslakosságát meglátni, megbecsülni, magához kötni és akár aktív, akár passzív formában, érdek- és érdeklődése körébe vonni nem tudta.

A pesti nép amerikaias keresetének kellett volna átvándorolnia a Dunán a „céh"-esen dolgozó budai „Burger"-hez, hogy ebből a nagyvárosi középiparosság választódjék ki. (Mit érne ma, a nagyipar ránkszakadt korában, ha ilyen „iparosok faiskolája" készen állana?)

Ennek a szapora keresetnek kellett volna átvándorolnia a Dunán, hogy az óbudai kapásból a világvárosi méretű Budapestet és részben még Bécset is ellátó: zöldséget, gyümölcsöt, virágot, tejet, sajtot és egyebet termelő, a Dunán hajózó és azon tőzsérkedő, szívósan gazdagodó hollandus parasztpolgár-féle tipus fejlődjék.

Buda okos kiépítése és szerencsés gazdagodása lett volna Budapest igazi tőkegyűjtése a háború előtt és lett volna a szerzett vagyonnak és a törzslakosság állandó keresetének átmentése Pest javára.

Ezt az akkor kézenfekvő, ma már csak visszajáró kísértet-lehetőséget elszalasztottuk, mert az évtizedes pesti szerzeményt átcsúsztattuk a mi saját külföldünk: Ausztria és Csehország zsebeibe.

Hidak nélkül, hajók nélkül és a jobb sorra termett őslakosság szerető és értelmes menegelése híjján, hát csak papiroson maradt a háromféle lakosság törvény szerinti egyesítése, úgyannyira, hogy még ma is megdöbbent Pestnek és a mai „regime"-nek az egyesítés iránti értelmetlensége, közönye és idegenkedése.

A hibák új meg új vetése idején, emlékezünk a kitermelt üszkökre;

gondoljunk arra, hogy az egyesítés után három tizeden át csupán két, vámmal sorompózott hidunk volt a Dunán;

gondoljunk arra, hogy a forradalom nélkül még ma is váltanók a Budanézés híd- és alagútjegyét;

gondoljunk arra, hogy a két partunk közötti hajózás és hídverés ma is állami előjog és nem kevély városi kötelesség;

gondoljunk arra, hogy a két partot a szó szoros értelmében összekötő propeller-közlekedésnek nem a fenntartásán, nem a fejlesztésén, hanem a beszüntetésén ülnek tanácsot;

gondoljunk arra, hogy a budapesti városszabályozásnak még mindig nem vezérelve „a szorosan a Duna mellé" és az „egyenesen át Budára";

emlékezzünk rá, hogy olyan fajsúlyú tudósunk, mint néhai Hoitsy Pál nehány jól felkészült szakférfival együtt annak bizonyítására szorította agyát és tollát, hogy Budapesten újabb híd építése felesleges;

emlékezzünk arra is, hogy a testvéri „egyesítés" hajóján evező városi párt vezéralakja, néhai Bedő Mór valahányszor Buda fejlesztése, a fürdőügy, vagy valamely Budának szánt intézmény révén szóba került, mindannyiszor kivágta a maga süvítő, gyanusító „Vigyázat, mázolva!" jelszavát, hogy a Buda-pártolás gusztusát is elvegye;

vagy nem megdöbbentő-e? hogy amíg másutt az emberi okosság és szép érzék küzd az otromba természet ellen, Budapesten a világ csodájára az isteni természet vívja meddő harcát a „regime" ellen, amelyik a Duna partjait elfalazza, a budai hegyeket anyagtömbökké lefokozza, a forrásokat paralizálja, a történetet lecsákányozza.

És ezekre gondolva riadtan kérdezzük, ki vet véget ennek az önpusztító má-nak, amely ront még akkor is, ha építeni látszik, — ki fogja ráébreszteni a bűnösségig rövidlátó intézőket arra, hogy ennek a milliós három-egy városnak az élete a hidegre tett Budán, a fürdővároson, annak hegyein, forrásain és a Dunának őserején fordul.

Ehhez az ébresztéshez egy ember, egy intézmény, egy párt, egy lap nem elég; ehhez követelő és ítélő diktátor-közvélemény kell.

Mindenesetre hálával kell elösmerni, hogy a tíz év óta nemesen munkálkodó Budapest Fürdőváros Egyesület és a gondolatot 25 év óta pólyázó és fejlesztő Budai Napló ébersége nélkül ezt a nagyrahivatott eszmét immár irattári tetemnek kezelnék.

Igen, ehhez az ébresztéshez egy egész város ijedelme kell.

A „Budára — Pest" jelszó zúgása kell!

Pest és Buda között új híd, új hajó kell!

Minél több és minél előbb!

De legfőkép a hidak-hídja: a magyar sajtó, partokat és lelkeket átérő és összekötő szivárványos hídja kell!

Érdekes fejlődést mutat a kerületek népessége az utóbbi negyvenöt év alatt, amit a következő statisztika mutat: az I. kerületben 1880-ban 26.564 lélek volt, míg 1925-ben 101.553, a II. kerületben 24.018 lakós 50.746-ra szaporodott, míg a III. kerületben 24.239-ről 55.422 lélekre gyarapodott; az I. kerület lakossága tehát 45 év alatt a négyszeresre szaporodott, míg pl. a IV. kerület népessége 2100 lélekkel csökkent ez alatt az idő alatt. De a jövőben még nagyobbmérvű fejlődés előtt áll a Tabán felépítése, a Boráros-téri híd megépítése s Albertfalva csatlakozása révén. Természetes, hogy ez a hatalmas kerület közigazgatásilag már most is régen megérett a szétosztásra, mert lehetetlenség, hogy szétszórt házaival ugyanúgy igazgassák, mint a negyedrész annyi lakósú tömör IV. kerületet.

A legtöbb lakóház van az I. kerületben 3650, utána a VII. kerület (2863), azután a VI. ker. (2704) s ennél csak két házzal van kevesebb a III. kerületnek. A II. kerületnek 1662 lakóháza van. Érdekes, hogy az I. kerületben több lakóház van, mint a IV., V. és IX. kerületben együttvéve.

Kérje mindenütt a „SOPRON-GYŐRI" TEJET
mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegye Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári út 27. Tel.: J. 125-0

A számok is beszélnek, elmondva ennek a városnak nemcsak fény, hanem árnyoldalait is. Így a statisztikából megtudjuk, hogy Budapesten a kórházak és gyógyintézetek száma 71, 1029 kórteremmel, 1640 betegszobával, 16.180 ággyal, 1059 orvossal és 5085 egyéb személyzettel. A fővárosi kórházak 79.438 beteget vettek fel az 1927. év folyamán. A gyógyszertárak száma 163, míg a főváros nyilvános fürdőiben 2,812.233 ember fürdött meg.

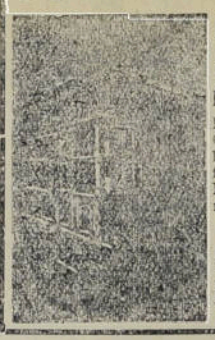
LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A halottak száma elég magas volt az 1927. évben, mert a 15.809 élve születéssel szemben 16.529-en haltak meg. A halálozási statisztika szerint ezek közül 8455 volt a férfi és 8074 a nő. A születéseknél is a fiúk voltak többségben, mert 8111 fiúval szemben 7689 leányszülött áll. Ezek között 3039 volt a *törvénytelen*. A halálozási okok között vezető helyen a tüdővész áll, amiben 2800-an haltak meg, szervi szívbajban 1739-en, agygutában 1433-an, rákban 1212-en, fertőző betegségekben 1409-en, tüdőlobban 1031-en haltak meg. Öngyilkos lett 1927-ben Budapesten 503 ember, 30 gyilkosságnak esett áldozatul és 376 baleset által vesztette el az életét.

Óbuda sorsa

Óbuda sanyarú sorsát, amelyre utalva *Ujpest* városa annakidején azzal tagadta meg a csatlakozást Budapesthez, hogy „nem akar Óbuda sorsára jutni", ahova néhány év előtt még büntetésből helyeztek át rendőrtisztviselőket a központból — ennek a szerencsétlen Óbudának a rekonstruálását is különös módon kezdte meg a főváros. A Bécsi-út és Határutca sarkán valami idétlen bérházakat építettek és kivájták a hegyet is, hogy helyet szorítsanak egy ilyen különleges bérpalotának, amely élénk szinekkel bizonyítja, hogy milyen fejlett ízléssel, építészeti esztétikával, praktikus berendezéssel boldogítja a város a lakóit. A hegyet kellett elkaparni, hogy helyet szorítsanak ezeknek a bérházaknak, holott azokkal szemben nagy térség állott és a legelemibb városrendező eljárás is ezt a házcsoportot úgy helyezte volna el, hogy valami pompás teret alakított volna ki ott, — Óbuda déli csúcsán — mely kiindulási pontja lett volna egy pompás, levegős városrész fejlődésének. Már azért is fontos lett volna, mert a külső Bécsi-út rendezése, kiépítése, vasúttal való ellátása és főleg az új dunai híd építése révén *Óbuda a fejlődésnek új korszaka elé került.* Az ürömi állomásig kivezetett villamosvasút valami új, egészséges kapcsolatot teremt az Óbudán túli vidékkel, amelynek népe így pénzt és költséget takarít meg, ha Óbudán szerzi be szükségleteit. Ez persze nem kedves Pestnek, mert a pestiek csak azt fogadják szívesen, ami közvetlenül az ő hasznukat jelenti, nekik csak az az idegenforgalom, ami közvetlenül az ő zsebükbe viszi a pénzt, holott így a jó vidék pénze Óbudán maradna. A pestiek azért nem eresztik Óbudára az ügető versenypályát, azért tiltakoznak a Stadionnak az óbudai réteken való felépítése ellen, mert ez valami kis forgalmat elvonna Pesttől és juttatná a hamupipőkének: — Óbudának. Lehet, hogy ebben valami tervszerűség is van és a villamos vasutat a külső Bécsi-úton addig nem is építik fel, amíg az óbudai híd el nem készült, nehogy a vidék Óbudára szokjon. Lehet, hogy a bécsi-uti bérházakat is azért tolták a hegy alá, nehogy azokban jól érezze magát valaki és ne kívánkozzék vissza Pestre, így azonban megúnja azt, hogy életefogytáig nézze azt a kifejtett sziklafalat, amelyik — mint a börtön fala — elzárja előle a kilátást, a levegőt. Nincs köszönet abban, amit a város tesz érettünk, Budáért.

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ABBAZIA
HOTEL AUGUSZT PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió 35 lirától. Központi iroda BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN I. Krisztina tér 3. sz. Telefon 530-47

„Csarnok-illatszertár"
AJÁNDÉK-KAZETTÁK
ajánlja dúsan fölszerelt raktárát husvéti illatszerek-, locsolók, kölni vizekben II. Fő utca 52. szám. (A Batthyány-téri csarnokkal szemben)
© Porszívó kölcsön kapható ©

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb JAZZ- és TANGÓ-zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTERMEI

THÉK KÁROLY
POLGÁRI VENDÉGLŐJE ÉS ÉTTERME
I., ALAGÚT-UTCA 1. SZ.
KITÜNŐ MAGYAR KONYHA, JÁSZBERÉNYI FAJBOROK, RÉSZVÉNY-, UDVARI SÖR. TÁRSASÁGOK SZÁMÁRA KÜLÖN HELYISÉG

Aszfaltsivatag

Az aszfaltsivatag, a Viziváros dunapartja ma is csak olyan, amilyen évtizedeken át volt: élet nélküli, forgalom nélküli utca, amelynek olyan szomorú a képe, mintha valami kihalt városnak volna az utcája. Nem jár arra senki szívesen. A Lánchídnál zsákba fut, a Margit-hídnál belevész a csúf, rendezetlen rakodópart zagyvaságába. Nagy hivatását, ahogy azt a múlt század végén e város építői elképzelték, sehogy sem tudja betölteni. A város mindenféle lehetetlen helyen gyógysétányokat tervez a Duna mentén, csak épen ott, ahol adva van a helyzet, ott nem akarja fölépíteni. Nemcsak mi, de a kerület polgársága, annak vezetői memorandumban fordultak a városhoz, hogy ezt az elhagyott sivatagot parkíroztassa és csekély költséggel tegye a világfürdő legszebb sétányává, ahol a levegőt és a napsugarat kereső gyermeksereg élné egészséges, vidám életét, aggok sütkéreznének az éltető napon és munkában elfáradt emberek találnának kedves pihenőhelyet. Egész Budapesten nincsen valamirevaló dunapart, a város kapzsi gazdálkodása mindent úgy beépített, hogy a hatalmas Dunának alig jut keret, de ahol mégis volna hely, azt fölhasználni nem tudja. Mi szívesen fogadjuk Budán azt is, ha a Gellérthegy alján bármily nagy költséggel sétautat épít a város és így kapcsolja össze a hegy lábánál fakadó gyógyforrásokat, de nem értjük, hogy mért ne lehetne emellett ott is megépíteni ezt a dunaparti sétányt, ahol azt csekély költséggel világszépen meg lehet építeni. Ne keltegessük azt a sanda gyanút, hogy a Városházán csak olyan terveket hajtanak végre, amelyek nagy költséggel sok vállalkozót foglalkoztatnak, mert az ilyenekből nem épen épületes következtetéseket von le a polgárság. Vagy hogy talán újból osztályozták Buda polgárait és különbséget tesznek a Városházán a svábhegyi, a pasaréti, a kelenföldi és a vizivárosi polgárok között. Mohó gyorsasággal rendeznek egyes vidékeket, amelyek még bírták volna egy ideig a régi állapotot, de nincs egy jó szavuk, egy fölös garasuk, hogy a kirakatban álló városrészek díszét emeljék. A Viziváros szerencsétlen alakja, geográfiai elhelyezkedése ismét azt a régi nótát kintornázza, mint régebben a Hűvösvölgynél, hogy a város nem belülről kifelé, hanem kívülről befelé fejlődik. Ezer szerencse, hogy most közelebbről, a Pasaréten kezdték és így van rá remény, hogy a kívülről jövő fejlődés eléri majd a dunapartot is.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Érdekes számok. Az I. kerületnek több lakosa van (101.553), mint 4 kis országnak együttvéve, a területe 58 négyzetkilométer, míg Monacoé 21 négyzetkilométer és a lakossága 22 ezer; Sanmarinoé 61 km² és a lakossága 13 ezer, Lichtensteiné 159 km², a lakosainak száma 12 ezer, Andora területe 452 km², összlakossága pedig ötezer lélek.

Százhetvenmillió közönséges levelet és hárommillió ajánlottat küldtek el Budapesten a legújabb statisztika szerint az 1927. évben. A táviratok száma egymillió hatszázezer, a telefonbeszélgetés pedig hetvenkét millió volt. Érdekes, bár szomorú, hogy ugyanakkor egymilliónégyszázhetvenegy ezer értéktárgyat zálogosítottak el huszonnyolc millió pengő értékben ugyanezen idő alatt.

GUBICZA DEZSŐ
KERTÉPÍTŐ
TELEFON: J. 370—92
BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 3
Tervez, épít művészi kerteket, nyilvános városi- és fürdőparkot, gyermekjátszóteret, hősök ligetét, temetőt, utcai fasorokat, gyümölcsös kerteket stb. Vállal mindenféle kertészeti munkát, szállít mindennemű kertépítéshez szükséges növényi anyagot.
Fajtanemes gyümölcsfák elsőrendű minőségben, igen olcsó árban kaphatók.

Buda multjából, Buda jövője. Buda jövője: — magyar jövő!

Irta: PÁVAI VAJNA FERENC dr.
főbányatanácsos, főgeológus

Amikor úgy alkonyatkor Tabán romjai közé tévedek, vagy Óbuda földbesüllyedt házaiba kedvem lenne csak úgy az ablakon keresztül belépni, — ki ne gondolna arra, hogy mikor, miből lehetne, miből kell itt haladást, fejlődést, új életet teremteni? Ott mezitlábas gyerek tereli a még fagyos sárban az első fűre s ki tudja, mekkora család minden marháját: az egyetlen kecskét, — itt a papírral beragasztott ablak mögül talán utolszor köhög a földbesüllyedt, út alá került, penészes odu tüdővészes lakója s ha a másikból gyereksírást hallok, inkább hazajáró lélek békétlenkedése jut az eszembe, mint az élet pirkadása. Mit keresne itt az, ahol csak a mult van s a jövő a magas házakba menekül, talán csak azért, hogy az emeletről jobban zúzhassa össze magát az udvar kövein.

Evszázados vályogviskó, nyomorgó szegénység és az emeletes bérpalota pazar gőgje, sokszor borzasztóbb vergődése néz egymással farkasszemet: Buda. Ki tudja, melyik boldogabb? Egyik sem! Ki lehet boldog Budán, Pesten, Magyarországon: a csonkán?

Minek örvendjünk, vagy hogy legalább mi vigasztaljon?

A nagyból, a sokból elvették a testvéreinket s a mi jobb, szebb, gazdagabb volt. Meghagytak egy nagy szikes-buckás síkságot, néhány dombot. A nagyobbját hegynek nevezzük vigasztalásul a Tátráért, Hargitáért. A szegénnyé lett gazdag gőgje csalja önmagát s a végén ébren is álomországban jár behúnyt szemmel.

Nem is tudjuk, milyen szegények vagyunk! A bölcsőnk fájától a koporsó deszkánkig s közben, ami van, ami kell, amiből élünk, abból alig valami a mienk. A többit úgy vesszük, drágán, sokszor hitelbe, az idegentől s ami volna, azt dupla áron kegyet osztva, kézcsókra nyujtott körmökkel itthon is idegen adja. A patkószög s a kovács szene — ki mondja meg — miért kerül nekünk kétszer annyiba, mint a németnek? Miért öt pengő az ára a száz kilométerre Pesttől pengőért bányászott szénnek, amikor ott künn a győztes gazdagoknál, fizető lerverteknél egyaránt olcsóbb, mint békében?

Miért eszik a disznó búzát s miért ábrak a rozs, miért ecetesedik nyakunkon a borunk, miért nem jó Bécsnek sem a magyar hízott ökre, disznaja, miért esszük India banánját, Kalifornia almáját, miért tettem az az anyám sírjára talján virágot, miért, miért? Miért, hogy az idegennek ronggya a ruhám, a parádés ételem, az italom, az orvosságom, a borom vize?

Feltámadás napján miért szorul ökölbe a kezem s miért nem boldogan zeng dicséretet az ajakam?

Magyar sors!

Magyar kínlódásból lesz-e feltámadás? Merre menjünk, a levegő végtelenjébe fúrjuk tekintetünket, vagy a föld titkait, rejtett kincseit, a mienket keressük, hozzuk fel? Minek? Újabb nyomorúságnak, bosszúságnak, hogy a magyar föld pengős, másfél pengős szenát ötért-hatért vegyem, hogy a félfilléres szoboszlói földgáz villamosságáért annyit fizessek, mintha szénből, vagy az oláh drága petróleumjából állítanák elő, hogy a mangánunkat, az aluminium ércünket a német vigye el s ha kikészítette, vagy csak megmosta, mint a magyar birka gyapját, dupla tízszeres áron tőle vegyem meg? Hogy a budavidéki jó mészkővem ott mohosodjon s a Vértes rossz meszével tatarozzam budai viskómat. Hogy, hogy — hány hogyot kiáltsak, üvöltsek bele a semmiségbe, hogy meghallják, hogy legyen, hogy lehessen magyar feltámadás!

Mennyit néztem a télen, hogyan olvasztotta ingyen a sok budai meleg víz a Duna jegét, hogy sajnáltam Szoboszló forró kincsét, amikor moslékként elenyészett a Kösü-patak mocsarában, amikor Hévíz tavának párolgó patakja haszontalanul borította ködbe a határt s a magyar kínlódás bére megy-megy, folyik, özönlik a külföldi fürdőkbe, üdülőkbe, mert lusták, mert gyávák vagyunk, mert ma is úgy van, mint ötven-hatvan év előtt, amikor Zsigmondy Vilmost kigúnyolták, amiért fúrni mert a Városligetben, hiszen a hivatalos tekintélyek megállapították s meg is írták, hogy . . . „Pest közelebbi területén hűvös, sőt langyos víz sem várható artézi kutak révén." Az ország akkori geológus tekintélyei a városi bizottsági üléseken minden évben addig szólították fel, hogy jubiláljon már a fúrás eredménytelenségén, amíg a tizedik évben a gúnyolódóknak azzal felelhetett: — „Ülés után tisztelettel hívom meg az urakat a Városligetbe, hogy együtt örvendezzünk a kút felszálló vizének."

Tíz év nagy idő s Zsigmondy Vilmos, a gyakorlat embere, hősiesen állta a harcot azzal a tudóssal szemben, akinek tudományos adatai szerint már 419 m. mélyen el kellett volna hogy érje a margitszigeti kút vizét adó rétegeket s amikor ott még nyomuk sem volt, ment lejebb és lejebb primitiv eszközökkel küzdve, kínlódva, de a próféta meglátásával bízva meggyőződésében s bízva a tudományos dogmák változandóságában. 924 m-ben mutatkozott az első víz! Mit jelent ez a kút a Városligetnek, a Széchenyi-fürdőnek, a fővárosnak s a tudománynak, amelyik ellenezte? Hogy milyen nagy munka volt ennek a kútnak a kiharcolása a természettel és az emberekkel szemben, talán semmi sem bizonyítja jobban, hogy ötven év óta senki sem merte a másodikat megfuratni. Zsigmondy Vilmos ellenfelei nagyok voltak, de alkotásaikat régen belepte a moha, vagy átalakultak, hogy maguk sem ismernének reájuk. Zsigmondy kútjai ma is ontják Harkány, Margitsziget, Városliget stb. nagyszerű vizeit. Ki tudja, mit érnek ezek ma s mennyi érték, mennyi megélhetés az, amit ötven-hatvan év óta ezeknek a kutaknak s bennük annak az agynak köszönhetünk, akiben megfogamzott a gondolatuk s a bátornak, a kitartónak, aki kiharcolta őket?

A pesti oldal gyakorlati érzéke ötven év mulva kezd megmozdulni. Jön a második városligeti kút. Jön, jönni kell utána a többinek is, mert kincsek ömlenek belőlük s mi kolduszegények vagyunk!

A budai oldal, az szegény még csak most tart ott, ahol a városligeti kút ügye hatvan év előtt! De a levegőben kisért már a budai mélyfurás. Meg lesz, mert izgat, kínoz, mint a nagy titok, aminek ki kell pattannia, mert kell, mert Buda is csak a földből nőhet megint naggyá, ragyogóvá!

Vigyázat! A hivatalos vélemény a budai oldalon ma is ugyanaz, mint hatvan év előtt a pestin volt: — Budán még a hideg víz sem ömlik a felszínre, nem szabad fúrni! És mégis fogunk, fúrunk, mert ez a fúrás, ezek a fúrások a remény, a vigasztalás, az élet, a haladás s ezt csak kerékkötni lehet, de elgáncsolni soha sem tudta sem ózsdi tekintély, sem sárga irigység. Zúg az idők szele!

Az idők szele meg-megmarkolja a budai fürdők ócska köntösét s meglebbenti hol itt, hol ott a mult hibáin, kicsi-nagy mulasztásain a fátylat. Ott a nebántsvirágot sorvasztotta el a tapasztaló haladás árnyéka, itt a ruzsos öregség fé'arcára nem jutott más festék s kiabálnak a vénség ráncai, hogy még jobban mellbeüssön a megfiatalított fele.

Régen volt a török idő s mi még mindig körül foltozzuk a pasák félholdas háremüsztatóit s lusták vagyunk ott fogni meg Musztafa, vagy — mit tudom én — kicsoda török fia forrásait, ahonnan már nem megy a fele a Duna vizét növelni s a másik fele nem keveredik langyos moslékká, a hová — ha eltévedt — a dunai halacska is beúszott Musztafát játszani.

Vajjon mi történne, kiesne a világ kereke, ha egy kis akarás, munka árán, egy szép gesztusu jövedelem megosztással a dolgozóknak a Császár-, Lukács-, Rudas-, vagy ha úgy tetszik a Gellért-, Rác- s még néhány jövőzenéje-fürdő vize csupa hatvan fok forró lenne s annyi, amennyivel fűthetnénk Budát a hegyekig s még azt a villamosságot is kicsikarnánk belőle, ami oda viszi, ahol az új Rác-fürdőben megül majd a belgrádi rác s az új Király-fürdőben végre legalább egy balkán királyt tudnánk megmozsdatni?

Ki hiszi el, hogy mérgében visszafelé talál folyni a budai hévvíz s nem ide hozzánk, hanem a földgolyóbis közepe felé áramlik, hogy bosszúból felrobbantson?

S ha fáj megpiszkálni Musztafa emlékét, vajjon megveri-e az Isten, aki a pocsékba, vagy majdnem pocsékba menő Árpád-forrás, vagy a Római-fürdő langyos vizéből akarna legalább melegebbet foglalni? Vajjon a régi fürdősziget vidékén, ahol meleg források fakadtak s a hol ma is vannak a Dunában: az óbudai strand-fürdő felett s a Batthyányi- és Szilágyi Dezső-tér tájékán és azokkal szemben, olyan nagy bajt okozna, ha egy-egy fúrásból felfakadna a forró víz s fűtenénk vele?

Kiesne a világ kereke, ha már a fáma úgy tudja, hogy a Zugliget tornácában, a Szarvas-vendéglőnél kénes vízű fürdő volt, egy kicsit széjjel néznénk, nem lehetne-e azt a vizet megint megkeresni valahol? Ha a Hűvösvölgy mésztufái környékén jó mélyen megint meleg vízbe érne a fúró, ha a Svábhegy, a Zugliget, a János-, a Guggerhegy sok régi kőzetet szétbontó, vörösre, lilára festő, kilugozó, idegen ásványokat lerakó, régi hévforrásai mentén csak úgy kívánesiságból furatna egy, csak egy rongyos ezer-ezerötszáz méteres lyukat az egyik nagy bankunk, vagy gazdag vállalatunk? Nem nagy üzleti talentum kell hozzá, hogy az ilyenek jövedelmeiből két-három évre elosztva, négy-ötszázezer pengőt lehasítsanak s ha tudósok csodájára ömlik a víz a városligeti kútból, ömölhet majd a Zúgligetben, vagy Hűvösvölgyben is. Alig hiszem, hogy hozzám szaladjanak akkor megkérdezni: — vajjon most mit is csináljanak azzal a fránya forró vízzel? Különben csak tavaly esett meg, hogy az egyik gazdagunkat a Mecsek dolomitja a mánfai Sikonda-erdőben — gyönyörű helyen — ajándékozta meg negyven fokos vízzel, köszönte szépen s nem kért belőle. Itt az ideje, jóvá teheti a budai hegyekben. Pénze is van, fúróvállalatáért sem kell a szomszédba menni, úgy lehet, a sok telke között olyan is akad, ahol érdemes fúrni. Lehet még ez is olyan jó üzlete, mint Kúnmadaras villamosítása? A budai hegyvidék kedvéért a fúrópontot kikurgatom — Isten bizony ingyen csinálom. Hadd legyen, amiért két-három évig megint szidjanak.

Tréfa, tréfa, de szomorú tréfa! Hát nem a gazdagok, a hatalmasok feladata-e az ilyen probléma megoldása, amitől Buda, a budai hegyek jövője függ, ki áldozhat, ha nem ők? Csináljunk kis vállalatot, amit elnyel majd a nagy? Oh nem, kezdjék mindjárt a nagyok! Budapest fürdőváros megoldása van olyan nagy feladat s olyan jó üzlet is, hogy azt csinálják csak meg a nagyok, együtt!

*

Feltámadás napján Budán, Budáért — úgy lehet újabb ellenfeleket, talán ellenségeket szerzünk magunknak, — mert jót, mert nagyot akarunk, mert Buda-Pest az ország élő azzá tehetjük.

Buda vére, a sok nagyszerű forrószíve kell hogy legyen s hisszük, hogy víz haszontalanul folyik el s a magyar ezer éve nézi összefont karokkal, keleti lustasággal. Ki haragudhatik azokra, akik Buda minden csep forró vérét az izmokba, a csontokba, az idegekbe akarják hajtani, hogy a szegénységből, a kínlódásból — mint Jézus keresztfájából a megváltás — magyar munka feltámadása, új ezredév szülessen?

Oreg Buda, a természet erőinek ős pestje, gyújts világosságot, bontsd ki a zászlót, a munka, a tettek ragyogó fehér zászlóját.

Álljunk alája!

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A Fővárosi Könyvtár központja a mult esztendőben 9310, a fiókkönyvtárak pedig 26.682 kötettel gyarapodtak. A beszerzett kötetek száma tehát összesen 35.992 volt. A könyvtár forgalma fölülmulja az összes budapesti könyvtárak együttes forgalmát. A helyben használt kötetek száma a központi könyvtárban 142.639, a fiókkönyvtárakban pedig 50.148; ugyanekkor a központ 55.059, a fiókkönyvtárak viszont 653.245 munkát kölcsönöztek ki. Az összes forgalom e szerint 901.131 kötet volt. A könyvtár 1928. évi életéről a most készülő értesítő szolgál majd részletes fölvilágosítással.

Harisnyák, keztyűk, Farkas Máriánál. Szent János-tér 2.

Vendéglősök évkönyve, még pedig *„Magyar szállodás és vendéglős évkönyv 1929-re"* címen most hagyta el a sajtót. A könyvet *Ballai Károly* szerkesztette és *Keszey Vince* látta el előszóval. Teljes naptári részen kívül sok *szakszerű* tudnivalót, újabb rendeleteket és elvi döntéseket közöl, továbbá a budapesti szállodák és vendéglősök teljes címtárát is. Az évkönyv tiszta jövedelme a péceli Otthon fenntartására szolgál. Ára 5 P.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Készít, javít, megóv.
II, Fő-utca 80. Tel.: Aut. 515-79

A legnépesebb utca Budán a Fehérvári-út 7681 lakóval (az Andrássy-úton 5639-en laknak), a Bécsi-út 5030, a Lajos-utca 5285, a Margitkörút 4403 lakóval; míg a leghosszabb utcák a Bécsi-út 2850 m., a Krisztina-körút 2127, a Lajos-utca 1877, a Fő-utca 1507 méter. A kültelken: Jánoshegyi-út 6181, Budaörsi országút 5641 méter hosszú.

A budapesti épületek száma 21631, amiből 19.181 a lakóház. A többi a következőképen oszlik meg: királyi udvartartás 4, állami közigazg. épület 58, megyei ill. városi közigazg. épület 36, katonai épület 16, iskola 233 (1880-ban 53), templom 42, kórház és gyógyintézet 91, árvaház és kisdedóvó 62, szegényház 13, rendőri és börtönépület 21, vasuti épület 101, gyár 806, üzleti és raktárhelyiség 338, színház és mulatóhely 34, fogadó és szálloda 76, fürdő 20, egyéb épület 498. Az épületek száma Budán 8574, melyekből az I. kerületben 3941, a II-ban 1766, a III.-ban 2867 van. *A legutolsó 7 év* alatt az *I. kerületben* több ház épült, *mint* a VII. kerület leszámításával *az összes pesti kerületekben együttvéve.*

Álomkép...?

A jövendő Margitszigetjét rajzolta meg évekkel ezelőtt szép álomképben *Hegedüs* Ármin építész, a Szent Gellért-fürdő építője, ahol már — szerinte — 1935-ben meg lesznek a téli és nyári szezón alapfeltételei. A régi szálloda modernizálva, nagy kényelmet szolgáló lakosztályokkal, új, szép éttermekkel, Dunára néző árkádokkal és terraszokkal bővült ki. Új, nagyszabású szanatórium is épült. A hotelek a gyógyfürdővel — Ybl Miklós remekművével — zárt összeköttetésben vannak. Villamos vasút jár körül a szigeten. A melegvizű strandfürdő megnagyobbodott és világhírre tett szert. Előkelő, mozgalmas élet folyik a szigeten, az előkelő idegenek számára épített kaszinóban. A Buda felé néző oldalon a feltöltést befejezték s gyönyörű kertek között pazar szépségű villák állanak. Erről a partról műalkotásokkal ékesített fedettfolyosós híd vezet át a budai oldal egyesített fürdőparkjához. A híd maga sétáló, pihenő, szórakozó hely, ahol jó és rossz időben minden beteg a legkényelmesebben közlekedhetik. A Lukács—Császárfürdők a szigetivel már régen egyesültek és a budai részen megszünt a piszkos, lármás rakodóhely, mely egykor — még 1929-ben is — szégyenfoltja volt a városnak. Szerinte *a fürdőváros és a főváros* nem ellentmondó fogalmak, hanem egymást kiegészítő tényezők, mert Magyarország fővárosa az a fürdőváros, amelynek gyógyforrásai és fürdői páratlanul állanak az egész világon. Gyönyörű környéke, kényelmes, modern berendezésű szanatóriumaival üdülést és pihenést, — nagyfokú kultúrája, zenéje, képzőművészete, karakterisztikus nemzeti iparés népművészete, színművészete, sportja, lóversenyei szórakozást és épülést — művelt, udvarias polgársága, szolid, megbízható kereskedelme és fegyelmezett, idegent megbecsülő hivatalai és hatóságai biztonságot és nyugalmas életet biztosítanak az idelátogató, vagy nálunk letelepedni kívánó ideigeneknek. — Vajjon tíz év mulva írják-e ezt majd a Baedeckerek Budáról a nagy fürdővárosról s Magyarország igazi fővárosáról. Beteljesül-e ez az álom?

Idegen áradat indul hozzánk a folyó évben a fővárosi Idegenforgalmi Hivatal agilis munkája révén, mely nem kevesebb mint tizenegy nemzetközi kongresszust fog lebonyolítani a folyó évben fővárosunkban. A tenyészállat és nemzetközi vásár lezajlása után májusban a Nemzetközi Nőszövetségek, a Teozófusok, a textilvegyészek kongresszusa lesz. Május végén tiszti vívóverseny, majd lovasverseny lesz, július elején talajtani, augusztusban esperantó, szeptemberben szabadalmi, októberben balneologiai és hydrologiai kongresszust rendeznek. Június elején nagyszabású nemzetközi népies lovasünnepély, októberben a nürnbergi hét lesz. Eljönnek hozzánk az olasz idegenforgalmi érdekeltségek, a porosz természetvédelmi intézetek is és ki tudja még ki mindenki?

Kertésznél Krisztina-körút 3. sz. Férfi- és nőikalap újdonságok nagy választékban.

Az Óbudai Torna-Egylet országos tornaversenyét március 25-én tartotta a Kórház-utcai iskola tornatermében, előkelő közönség jelenlétében, amelyben a kultuszminisztert *Felicides* Román min. tan. képviselte. A női és férfi csapat-bajnokságot az Ote kiváló csapatai nyerték. Albrecht főherceg vándordíját a Nemzeti Tornaegylet nyerte. A mintaszerű rendezés *Buday* Béla és *Buday* Anna művezetők érdeme.

„PETŐFI" vendéglő és étterem
I., BORS-UTCA 10.
Tulajdonos: BAZSIK ANTAL volt főszakács
Elsőrangú magyar konyha, külés belföldi különlegességek. Dreher sörök és kitünő fajborok, különtermek és *nagy kertbelyiség.*

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építtette 1568-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szódavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kőrmétriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
bőrsebek, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hólyaghurutban, gyomorhurut és alhasi panaszok ellen.
Kútfőtér: egész napon át.
Uszóterő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig nőknek hétfőnap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

A húsvéti locsolás „vízhányó hétfőn" még ma is áll. Öregek, ifjak még ma is felfegyverkeznek az illatszóró szerszámokkal, hogy így tegyék a szépet a kis és nagy dámáknak. De hol van már a boldog sikongás, a nagy szívbéli melegséggel örvendező fehérnép napfényes mosolya? A régi otkolonos vásár patikákban, uteákon, templomtereken, ahol a gyógyszeres üvegekben rózsavíz volt s a nyaka fehér tüllel volt becsavarva? Hol vannak az ártatlan idillek, amikor a locsolkodás után nemesak a gomblyukakban nyiltak a virágok, hanem kivirágzott sok leány és diákszív is? Hol vannak a szivárványos kutak körüli öntözések, a hidakról a patakokba bedobott leányok regényes locsolkodásai? Az utolsó két évtized válságai ezeket sem hagyták érintetlenül. Elhalványodott, kényszeredetté vált, elszíntelenedett e vidám szokás, amely úgy hisszük a termékenységet akarja jelképezni. Pedig soha nagyobb szükség nem volt a termékenységre a lassan elfogyó magyaroknak, mint ma. Öntözzük csak a leányokat, asszonyokat szagos vízzel, derüs vidámsággal, mint ahogy azt a magyarok a XV. századtól teszik. Búfelejtőn, örvendezve, a régi húsvétok hangulatával locsolják csak a fiatalok, öregek egymást. Még a betegek is rózsavízzel kurálják magukat húsvéthétfőjén s a tojásfestészet remekeit készitsék csak minden szégyenkezés nélkül a leányok.

Kemény szívvel vágja ki a város a belterületen lévő utcákban a nyári meleg idején hűsöt adó fákat. Különösen fájó szívvel látták ezt nemrég a Várba járó tisztviselők, akik a Krisztinavárosból igyekeznek a *Gránit-lépcsőn* munkahelyükre. A forró naptűzésben, nyáron, enyhülés volt számukra a nagylombos fasor, amelyet ki tudja miért vágatott ki a város. Igy pusztul a fürdővárosnak ez a piciny kerete is.

Gyász. Péczely Antal budai általánosan ismert és becsült ásványvízkereskedő e hó 23-án váratlanul elhunyt 64 éves korában és e hó 27-én temették nagy részvét mellett. Halálát özvegye, két fia és leánya gyászolják s azokon kívül barátainak és tisztelőinek nagy sora.

Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke volt a borgazda e hó 22-én a Pénteki Borgazdatársaságban és kedves előkelő társaság gyűlt össze meghivására a Budai Polgári Kör helyiségében. Különös, hogy vannak egyeszerű modorú uriemberek, akik a társadalom csúcspontjain élnek, de a magas különbségeket oly természetes érintkezéssel tudják kiegyenlíteni, hogy minden társaság a magáénak vallja őket. Ezek közé a kivételes egyéniségek közé tartozik *Benedek* Sándor is. A vendégeit üdvözlő felköszöntője is a rövid toaszt jegyében történt, amit érdekes példákkal illusztrált. *Zboray* Gyula, a társaság jegyzője a jelenvolt Sándorokat és Józsefeket éltette, — Kozma Jenő dr. orszgy. képviselő pedig Szalay Sándort, akit többen üdvözöltek. Thúry Zoltán dr. szép hegedüszóval szolgálta Benedek Sándort, amit fordulatos beszéd kíséretében Krivoss Árpád dr. vett át s azután ő hegedült szép magyar nótákat. A hegedüszó mellé Szalay Sándor dalolt és éltette Benedeket. Makkoldy Viktor, Viraág Béla és Fekete Géza felszólalásával — aki Krivosst éltette — ért véget a kedves est.

Uj modern leányinternátust nyitott az Orsolya-rend a Rózsadombon, a Zivatar- és Bimbó-utcák sarkán. Iskolája eddig az Áldás-utcai elemi iskolában volt, de most, hogy fölépült a rend új háza, oda költöztette iskoláját és kibővítette azt internátussal.

Tanulságok

Ritkán van alkalmunk a főváros bizottsági üléseiről ilyeneket levonni, de dicséretes kivétel most ebben a *Szent Gellért-Gyógyfürdő és Szálló* üzemére felügyelő bizottság ülése, ahol csodálatosan szép eredményekről számoltak be. A mult esztendőben a gyógyfürdőben 307.336, a hullámfürdőben 107.234, összesen 414.570 vendég fordult meg, míg az előző évben csak 351.758. A szálloda forgalma a legnagyobb mértékben kedvező volt. Az érkezések száma a mult esztendőben 12.039 volt (1927-ben 7604). A külföldi vendégek száma 6501-re emelkedett, míg 1922-ben például mindössze 1464 idegen fordult meg a szállodában. Különösen nagyarányú vendégjárás volt *Angliából*, ahonnan 670-en érkeztek (az előző évben 147) és *Németországból*, amelynek vendégei 133-ról tavaly 1086-ra szaporodtak, továbbá az *Amerikai Egyesült Államokból*, ahonnan a megelőző 145-tel szemben 1475 vendég érkezett. De már Csehországból egyetlenegy vendéget sem kaptunk, ellenben a magyarok milliókat visznek a cseh fürdőkbe haszontalanul, mert itthon azt, amit a csehek nyújtanak, sokkal jobban, olcsóbban és kényelmesebben megkaphatják. Érdekes, hogy a gyógyszálló autóbuszát eladják, a mélyfúrás hatvanháromezer pengős kiadását nem számolták el veszteség gyanánt és — nagyon okosan — nem reklámozzák a Szent Gellért-Gyógyfürdőt Montekarlóban, ahol három plakát elhelyezéséért ezerhatszáz pengőt kértek. Eleven példa ez, hogy a fürdőügy terén tett beruházások micsoda rendkívüli hasznot hoznak.

Húsvét ünnepén kétszázhat évvel ezelőtt, 1723 március 28-án óriási tűz dühöngött Budán. A bécsi kapu melletti házban éppen midőn a Kálváriahegyről a körmenet hazaérkezett, tűz támadt, amit a heves északi szél délnek hajtott. Néhány perc alatt az egész vár lángban állott: a Mátyás-templom harangjai mind elolvadtak. A fehérvári kapu melletti lőportár több ezer mázsányi készlete a légbe robbant. Erre majdnem minden ház összedőlt a várban. A Mátyás-templom boltíve bedőlt, a karzatot az orgonával és zeneszerekkel porrá morzsolta és a lángoknak a templom belsejébe is szabad útat nyitott. A jezsuita páterek nagy önfeláldozással mentettek: egyikük *Joanovics* György, a papnevelő igazgatója a lángok martaléka lett. Ugyanakkor leégett a kollégium, a pap- és fiúnevelő és ezzel elpusztult a jezsuiták várbeli fekvőségének a fele.

A Halászbástya renoválását *Nádler* Róbert festőművész ajánlatára a főváros képzőművészeti bizottsága úgy akarja végrehajtani, hogy a fedett folyosók falára később freskókat helyezhessen el.

Melegen ünnepelte areképleplezése alkalmából elnökét, *Hochenburger* Antal altábornagyot a városmajori egyházközség. *Kriegs-Au* plébános ünnepi misét mondott, azután összegyültek a sekrestyében: Gévay-Wolff Nándor, Kentler Kálmán és Boks Géza dr. államtitkárok, Mészáros János tábornok, Schmidtkó Ferenc ezredes, Árkay Aladár alelnök, műépítész, Forró Imre egyházgondnok, a hölgybizottság és számos tekintélyes polgáron kívül az ünnepelt családja. Kriegs-Au plébános méltatta szárnyaló beszédben az ünnepelt érdemeit, majd Mándoky Sándor ny. ezredes, katonai lelkész. Az életnagyságú sikerült arcképet *Árkay* Bertalanné sz. Sztehló Lili Párisban végzett festőművésznő festette.

Egy sínpár kevés lesz a fogaskerekű vasút várható és növekvő forgalmának a lebonyolítására, írja egyik beadványában a Svábhegyi Egyesület nagynevű elnöke Bódy Tivadar, a székesfőváros tanácsának, és előbb-utóbb majd át kell térni a kettős vágányra. Épen ezért már most foglalkozni kell azzal, hogy a pályatest megfelelő szabályozás útján legalábbis tíz méterre kiszélesittessék, amiből a kettős sinpár hat métert vesz igénybe, két oldalt pedig két-két méter széles gyalogút vezet. A mielőbbi szabályozás már azért is fontos, nehogy a vágány melletti telektulajdonosok, a mai helyzetnek megfelelően építkezzenek és ezáltal lehetetlenné tegyék az új szabályozási tervet.

Nemibeteggondozó intézetet létesít a főváros a Zsigmond-téren, mely a nyár folyamán nyílik meg.

Az óbudai izr. hitközség Lajos-utcai főtemplomában e hó 15-én a péntek esti istentisztelet keretében ünnepelte a szabadság nemzeti ünnepét. *Neumann* József dr. főrabbi lendületes beszédet mondott az igazságról és a hitről, mely az elhalványult igazság újrafeltámadásában való reményt ébren tartja mindnyájunkban. Imával fejezte be beszédét, hogy mielőbb legyen meg a boldog magyarok nagy országa. *Alter* Miksa főkántor vezetése mellett az énekkar elénekelte a Himnuszt. A templomban — melyet megtöltött az óbudai zsidóság színe-java — megjelentek a folyamőrség tiszti küldöttsége és a helyi hatóságok képviselői.

„Horthy Miklósné otthon" lesz a neve a főváros legújabb szociális alkotásának, amelyben a 3—6 éves árvákat helyezik el s mely egyúttal egy átmeneti leányotthon gyűjtőhelye is lesz. Ez a feltétlenül szükséges gyermekvédelmi intézmény a Hűvösvölgyben létesül (dunajobbparti 7673, 9043, 10.866 és 11.207 helyrajzi számú telkeken, amelyek a kincstár tulajdonai). Húsz aranypengőn adja harmincévi időre bérbe a kincstár a fővárosnak, mely az átalakításra 150 ezer, a berendezésre százezer, a működési költségre pedig nyolcvanezer pengőt irányoz elő.

A Klotild-szeretetház is meleg szeretetét nyilvánította József napján **Vass** József népjóléti miniszter előtt, akit öt apró árvagyerek köszöntött kedvesen névünnepe alkalmából.

Zavart okoz az Istenhegyi-úton a teherkocsik járása s ezért a Svábhegyi Egyesület most azt kérte, hogy a Nógrádi-útra terelje ezeket a rendőrség.

Gyász. Kaszab Aladár m. kir. udvari tanácsos március 15-én 61 éves korában elhunyt. Egész életét a köznek szentelte és odaadó munkásságot fejtett ki a magyar ipar felvirágoztatása és a magyar iparosság boldogulása érdekében. A Svábhegyi Egyesületnek is tisztelt tagja volt s ismeretes végrendeletével a magyar tudomány előhaladását hatalmas módon elősegítette.

Az öldöklő autó. Az Egyesült Államokban 1921 óta több mint három és félmillió ember sérült meg autóbaleset következtében, a halottak száma pedig meghaladja a százezret. Az anyagi veszteség, amely ily autóbalesetek következménye, meghaladja a hárommillió dollárt. Az egész világon keresik az óvszert ezek ellen a halálos elgázolások ellen és különös játéka a sorsnak, hogy Magyarországon, ahol az autóipar csak gyermekkorát éli, — hogy éppen itt találta fel *Sándor* Ferenc műszerész azt az egyszerű szerkezetet, mely *a haláltokozó sérülést teljesen* kizárja és azt *Honinger* Béla műszerész segítségével tökéletesítette és szabadalmaztatta. Sajnos nálunk a töke nem érdeklődik eléggé a találmányok iránt és lehet, hogy Sándor Ferenc is a magyar feltalálók sorsára jut és találmányát majd idegenek értékesítik.

Az amerikai útról, melyet éppen egy éve tett meg a Kossuth Lajos szobrának leleplezéséhez igyekvő küldöttség, — érdekes, értékes jelentést írt *Serédi* Jusztinián dr. biboros hercegprímásnak *Nemes* Antal dr. makariai c. püspök, pápai prelátus, a budavári koronázó templom plébánosa. Meleg színekkel, a történetíró hűségével, pompás megjelenítő erővel írja meg uti élményeit, beleszőve áldozatos tevékenységét, amelyet mint az Ur alázatos szolgája teljesített.

Ne menjen át Pestre
mikor itt Budán olcsóbbat és jobbat vásárolhat, **részletre is.**
Komplett kerékpár 130 P-től
Varrógép . . . . 190 P-től
Valamint az összes **alkatrészek**, úgyszinte **javitások** a legjutányosabb árak mellett.
Vágó Pál
mechanikai műszaki vállalata
I., Horthy Miklós út 21

Az egyirányú közlekedés felfüggesztését kéri hétköznapokon a Svábhegyen, a Svábhegyi Egyesület, mert a közlekedés gyér és a sportoló közönség sem veszi annyira igénybe az utakat.

A poloska-invázió a melegebb idő beálltával ujra megindul. Mikor határozza el magát a főváros, hogy szabályrendeletben kötelezze a lakosságot a poloska-razziákra? A külföldet sok mindenben majmoljuk, de az egészséges, helyes, bevált ötleteket nem plántálják át illetékeseink hozzánk. Ahogy a házak tatarozását el tudták rendelni ezer pengős büntetés terhe mellett, úgy a poloskaírtást is kötelezővé lehet tenni. S az általános jóból még külön jó is származhat ebből, mert egy csomó új hivatalt: poloska-hőhéri, felügyelői, főtanácsosi állást is lehet szervezni. Vagy talán az illetékes helyen olyan nagyon szeretik a polosokat?

Nincsen neve, pedig már felcseperedett: meg is nyitották, ki is építik az Istenhegyi- és Zsibor-utca közötti Névtelen-uteát, amelynek keresztelőjét most már sürgősen kéri a Svábhegyi Egyesület.

Uj tüdőbeteggondozó intézet épül a főváros gondoskodásából Kelenföldön, a Kökörcsin- és Zsombolya-utca sarkán levő városi telken. A műszaki ügyosztály már dolgozik a terveken.

Meleg szavakkal búcsúzik *Peterdy* Sándortól, a kiváló írótól, a Hollós Mátyás Társaság titkárától a postástársadalom, mert Peterdy Sándor a postásfront vezérkari tisztje is volt: a 641, majd 741. hivatalnak, az ország legnagyobb levélkézbesitő hivatalának vezetője, a Postáskaszinó lelke és „A Posta" című hivatalos lap nyolc éven át szerkesztője, aki díszt szerzett a postás névnek. Kiváló szaktudását, megértő, emberséges bánásmódját, fáradhatatlanságát külön is kiemeli az a szép cikk, mely őt nyugalomba vonulása alkalmából búcsúztatja. Utódja „A Posta" szerkesztésében **Elekes Balázs.**

Budai kiskocsmák alkonya

Gerstli bácsi

A világosság felé tartotta a poharát, gyönyörködött tartalmának tiszta, töretlen, zöldessárga csillogásában, lassan a szája bal szögletéhez emelte, egy kortyra valót óvatosan végigcsurgatott belőle ferdére húzott ajkán a jobbsarokig, megforgatta a nyelvén, kicsit gurgulázott vele s csak aztán eresztette le a torkán a pompás italt. „Wie Mülch" — mondta áhítattal és szeretettel simogatta a literes üveget, amit az imént töltött meg a pincében, hébérrel szíván ki a hordóból a sasadi szőlő 901-es termését, a híres „ánzer"-t. „I möcht alle selber trinken" — folytatta az őszinte vallomást; határozottan fájdalom rezgett a hangjában, amiért oly gyarló az ember, hogy időnkint mégis csak szünetet kell tartania a borocska élvezetében.

Gerstli bácsi nem tartozott azok közé a koresmárosok közé, akik kálváriát járnak, amikor a maguk borából kell inniok. Kéretlenül is a vendégekkel tartott, ha már másnak is juttatni kell a kincsből, legalább kivegye belőle a részét ő is. Becézte, dédelgette a borát, minden literért külön ment le a pincébe, jól tudta, hogy a budai bor hamar megtörik, ha odafönn áll a söntés kannáiban.

Minden évjáratnak ismerte a lelkét, az egyik síma, szelid, mint a tej, de azért csupa vulkanikus tűz, a másik, az a vörös, még a filloxéra előtti időkből, — a vesszejének az ősét Mátyás király telepitette a Sashegy déli lejtőjére Burgundiából — az valóságos orvosság. „Wie Medicin" — konstatálta, miközben hűvösebb estéken forralt állapotban, citromhéjjal, szegfűszeggel, fahéjjal fűszerezve, egy kis teával megszaporítva szürcsölgette influenzának és egyéb alattomos nyavalyáknak ellenszeréül. Ilyenkor szaporán pislogott rövid szemhéjaival, ezer ránc támadt a halántéka körül, meg az alacsony, hátradűlő homlokán, sűrű tüskével benőtt arcán valami csodálatos túlvilági boldogság fénye ragyogott.

Tágas szép kertjében, a Naphegy szélén, a Czakó-utca sarkán, ahova a kör-utcai lebontott kis ház szűk udvaráról költözött koresmájával, sorra járta az asztalokat. Kibicelt egy kicsit a preferáncot játszó tabáni atyafiaknak, az alsózó pesti uraknak, mindenütt kocintott, s ha szombat este eljött citerájával a görgö-utcai henkes, gitárjával az aranykakas-utcai grájzleros, harmonikájával a szarvastéri pékmester, megalakult a „srammlizenekar", Gerstli bácsi pajkos stancnikat énekelt idegen fülnek érthetetlen budai sváb dialektusában. A hold teli szájjal mosolygott, az öreg Gellérthegy is (sok száz pislogó mécses szemével olyan volt, mint egy óriás karácsonyfa) láthatóan odafigyelt a pajzán mulatságra. A szőke Lujzi, a barna Ilus, az öreg sváb szőlősgazda magyar leányai — a szemükben az „Anzer" és a „Medicin" egyesült tüze lobogott — pironkodva hordták a csillapító szódavizet.

*

Egy szeptemberi estén zárva találtuk a naphegyi kertet: Gerstli bácsi visszavonult az „Anzer" és a „Medicin" maradványaival a magánéletbe. Félt, hogy a sok szakértő vendég csakugyan megissza előle az erősen megfogyatkozott isteni nektárt, aminek pótlására a háború alatt nem volt kilátás.

Hát eggyel megint kevesebb lett a nevezetes budai kis kocsmák száma. A fehérfőkötős, kedves „Frau Godl" Eberhard, akinek rózsaszínű leandervirágos csöppnyi udvarán a Holdvilág-utcában generálisok és kúriai bírák ették a földteke legropogósabb idei libáját, régen elköltözött e pusztulásra szánt világból, elmúlt Kabon mester, az Attila-utcai „Burgzsandár" gazdája, aki egy pengő forintért valódi „udvari ebéddel" szolgált Ferenc József konyhájának maradványaiból a pesti notabilitásoknak, becsukott a gellérthegy-uteai Romlehner, akinél napokkal előre kellett jelentkezni, ha részesülni akart az ember a paprikás csirkéjéből és káposztás réteséből, meghalt az óbudai Thaler, akinek pincéje a nagyszerű ürömihegyi „nyolcvanas" mellett pókhálós tokaji aszút is rejtegetett, nemrégiben követte a becsületes „Zöld hordós" Leikam, a hattyú-utcai, később kútvölgyi-uti koresmáros, zárva a szép lányairól ismert újlaki „Háromhuszár" (boldogult Grum Iván szerint „Trois Huszár"). A retek-utcai otromba bérkaszárnya falára mázolt sváb trombitás hirdeti, hogy valamikor ott egy árnyas kertben szolgálta fel eszményi pörköltcsirkéjét a „Trombitás", eltünt a „Kék sündisznó", utána ment Krecsányiék találkozója: Csizek János-téri Aranyszarvasa s a tabáni hajósok gyülhelye: az öreg Preisler kereszt-utcai koresmája, hol a plafondra akasztott üvegládikában kedves kis evezősgálya beszélt az egykori „Bruckenarendátor"-ok dicsőségéről, régen megszűnt a várbeli „Kranzli" is; a „Márványmenyasszony" még megvan, de nem az öreg Wágner dirigál benne, a „Politische Greisler"-ben nem Gürsch papa mesébe illő, illatos waldmeisteres májusi borát isszuk. A Tabánt nemsokára egészen elsöprik, a Krisztinában, Újlakon és Óbudán is mind több a modern elem, ősszel és télen hiába várják a régi emberek, hogy kidugják a kis házakra a saját termésü mustot és „heurigert" jelentő borókabokrétát, vagy gyaluforgácsot, a rác ürmös, a frissen sült csája (rác húsos rétes-féle) lassan egészen a legendák birodalmába tűnik. — Igy írja ezt *Magyar* Elek a „Pesti Históriák" című érdekes könyvében.

1-2-3 szobás
modern lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban,
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL építőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

Délivasut Kávéház
I. KERÜLET, ALKOTÁS UCCA 7/b. SZ.
ESTÉNKÉNT **Szergej**
OROSZ ZENEKARÁVAL HANGVERSENYEZ
Minden szombaton hajnalig zene. Pompás vacsorák. — Pontos kiszolgálás.

Nagyközönség figyelmébe!
ZEISS és saját gyartmányu Speciál szemüveg, egyazon szemüveg
olvasáshoz, íráshoz és távollátásra.
Használt és uj **ZEISS** binoclik és azok pontos bármilynemü javitása a legnagyobb garancia mellett. — Hatóságilag és általunk utánpróbált **lázmérők, szoba, ablak, stb. Fajsúlymérők.**
Különleges szép **lorgnettek.** Angol és német minták
LIBÁL ANDOR optikai specialista oncsegyártó, Budán, ő ucca 4. Tel.: Au. 535-26. Preciziós munka. A legrégibb mesteri cég
Szolid árak **Alapitva 1846**

ZÖLDFA
vendéglő és étterem. I, Krisztina tér 9. Tulajdonosok: Özv. Kodrané és Strassenreiter
Elsőrangú *magyar és francia konyha.*
Külön termek esküvők- és alkalmi lakomák számára. — Kitünő *fajborok*, állandó friss csapolású *Részvénysör.*
Polgári árak. Cigányzene. Kerthelyiség.

Népes gyűlést tartott a Budai Iparos Szövetség asztalos szakosztálya, melyen számosan jelentek meg a budai asztalosok közül. Az ipartestületet *Füredi* Alajos, a fáradhatlan főtitkár képviselte, — az ülést *Kautz* István budai asztalosmester nyitotta meg, rámutatva a szervezkedés szükségességére, s kérve a megjelentek csatlakozását. Utána dr. *Krivoss* Árpád fejtette ki nézetét az iparosság általános helyzetéről, külön ismertetve az asztalos szakma bajait, melyeknek orvosszerét csak a tömörülésben látja. *Máté* István díszelnök örömmel üdvözölte a Buda minden részéből megjelent asztalosokat, s ebben a tömörülés szerencsés megindulását látja. Szervezkedésre szerinte is szükség van, mert az iparosság tudta nélkül, könnyítések helyett egyre újabb és újabb terhek zúdulnak az iparosságra. *Füredi* főtitkár egyes kiáltó esetekre mutatott rá, melyek az egyeseknek és az asztalos iparosság egyetemének is nagy kárára vannak. Többek hozzászólása után a megjelentek egyértelműleg bejelentették csatlakozásukat az iparos szövetséghez.

Hasznos tanácsok. A cseresznyefajták helyes megválasztásáról, a téli fagykárokról és több nagyon fontos gyakorlati időszerű kérdésről tartalmaz érdekes és tanulságos közleményeket a „Kertészeti Lapok" legutóbbi száma. — Népszerű melléklete a kertkedvelőknek és kisgazdaságoknak nyújt hasznos tanácsokat a méhészet, baromfi-, házinyúltenyésztés és majorság minden kérdésében.

A lebontott malom helyét, a Hungária-malom Batthyányi-téri hatalmas 1140 négyszögölnyi telkét a Községi Takarékpénztár hatszázezer pengőért megvette. Döntő szempont volt e vételnél *Reményi Schneller* Lajos vezérigazgató nyilatkozata szerint — hogy a város ilyen forgalmas helyén nem állhat sokáig üresen egy ilyen nagy telek. Valószínüleg öt parcellára osztják fel a telket. A városnak is át kell adni bizonyos hányadot, mert az uteát is rendezik. Mihelyt ezt befejezték, lebonyolítják a parcellázást.

Háziurak tatarozni! A kerületi mérnökök megkezdik a főváros közgyűlésének határozatából a házak felülvizsgálását s amelyik háztulajdonos nem tesz eleget a rendeletnek, hogy jókarba helyezze házát, azt rövid úton ezer pengő pénzbüntetéssel sújtják.

A svábhegyi leventék ökölvívó mérkőzése a legerősebb leventecsapattal, a X. kerületivel, március 25-én volt a Diana-úti iskolában, impozáns keretben, nagyszámú közönség jelenlétében. Az üdvözlőbeszédet a leventeegyesület lelkes elnöke, *Sándor* Károly iskolaigazgató mondotta. A svábhegyiek dicséretes módon tudásuk, ügyességük legjavát mutatták be a mérkőzésen, de a sokkal erősebb kőbányaiak 2 ponttal nyertek. A szünetekben igen élvezetesen játszott az I. kerületi levente-zenekar, mely szintén *Sándor* Károly vezetése alatt áll. Az ökölvívó leventék betanítását *Bán* Nándor leventeoktató végezte nagy lelkiismeretességgel, míg a sikeres rendezés *Kozák* Károly dr. főoktató érdeme.

A budai izraelita hitközség kelenföld—lágymányosi körzete március 26-án templomalapja javára nagysikerű purimbált rendezett a Szent Gellért-szállóban.

A Balneológiai Egyesület gazdasági szakosztálya március 22-én *Bánlaky* Géza elnöklete alatt ülést tartott, amelyen főkép arról tanácskoztak, hogy a magyar közönség és a fürdők érdekeit szolgáló javaslatok közül mit tárgyaljanak le az áprilisban összehivandó fürdőügyi nagygyűlésen.

Leánygimnázium létesítését szorgalmazza a *Budai Polgári Kaszinó* a Koronaőr- és Mészáros-utcák sarkán lévő városi telekre. A várostól ugyanekkor kérték a Roham- és Pauler-utcák fásítását is.

Lófuttatás. A magyar Lovaregylet ez évben március hó 31-én vasárnap délután fél 3 órakor nyitja meg a versenyévet. Április hó folyamán hetenkint csak szombat és vasárnapon lesz verseny. Az első napon vasárnap eldöntésre kerül a *Pestmegyei handicap*, a második napon, hétfőn, pedig a *Háromévesek nyilt handicapja* s így két rendkívül érdekes versenyre van kilátása a lósportot kedvelő közönségnek.

Bookmakerek fogadó irodái:
IV., Kossuth Lajos-utca 14—16,
VI., Andrássy-út 45,
VI., Váci-út 1. (Westend-épület),
VII., Rákóczi-út 51,
VII., Baross-utca 52.

A szív és lélek ölelkezése a művészetben volt a *Kutyik* János iparművész-szövőmester által felajánlott ingyen műterem kiállítás megnyitása március 21-én, a IV., Váci-utca 5, II. em. 2. szám alatt. A megfelelő kiállítási helyiségben szűkölködő s így kész műtárgyaikat eladni sem tudó iparművészek *Kutyik* mester nemes áldozatkészségéből így jutnak a közönség elé s örömmel számolhatunk be arról is, hogy a szép munkákat nemcsak megnézik, de *erősen vásárolják* is.

Borzalmas volt az óbudai temető a hóolvadás idején. Nyakig sárban jártak ott a gyászolók, akik sokszor a szeretett halott sírjához sem juthattak el. Érthetetlen, hogy a temető igazgatósága nem gondoskodik legalább egy gyalogösvény elkészítéséről, ahol a temető látogatói, ha libasorban is, de száraz lábbal járhatnának. Szomorú állapot ez, amelyért valaki mégis csak felelős.

Szárnyvonal lesz az Óbuda—Főtér—Filatorigáti Beszkárt vonal, melynek tervei elkészültek, de a kivitel ebben az évben még bizonytalan. Az új villamosvonal kifelé a Laktanya-utcán, befelé pedig a Majláth-utcán át jönne, a mai elgondolás szerint. Mi, akik ismerjük a Majláth-utca rettenetes szűk voltát, mely, ha rendezik, sem lesz sokkal szélesebb — nem tudjuk sehogyan sem elképzelni, hogy fog ott villamos járni. Hiszen a túlzsúfolt Szentendrei-utca forgalma a Miklós- és Majláth-utcára terelődik és így bajos lesz idehozni még a villamost is. A helyes megoldás az lenne, ha a Laktanya-utcán kivezetett villamos a Filatorigát érintésével a Hévizi-úton az kapcsolódnék a Vörösvári-út forgalmába. A Bécsi-úti 7 relációjú autóbusz pedig a főváros a Raktár-utcán át a Miklós-tér érintésével a Fő-térig fogja járatni. Kívánesiak vagyunk, hogy a papíron kitervezett megoldást, hogy fogják a rettenetes szűk utcákban végrehajtani.

Kukliné feltámadt sírjából és tovább prédikál; Anyák iskolája; Olaszországi levél; Izabella főhercegasszony, az új Nagyasszony; Szederkényi Anna legjobb regénye: Elment az asszony; báró Wlassits Gyula: „Édes anyám" címek alatt közli a „Háztartás" Magyar Asszonyok Közlönye regényeit és elbeszéléseit. Különösen érdekes a grafológiai rovat. A tartalomban gazdag lap egyes száma 70 fillér, előfizetési ára negyedévre 6 pengő. Kiadóhivatal: Budapest, I., Városház-utca 16. II. Mutatványszám ingyen.

A Turul Szövetség olasz- és franciaországi tanulmányútja márc. 23-án kezdődött és április 11-én végződik. A csoportot *Meyne* János külügyi alvezér vezeti és Olaszország minden városában a fascista diákszövetség fogadja és üdvözli.

Óbuda közlekedése. A főváros törv.-hatósági bizottságának március 20-án tartott közgyűlésén dr. *Orova* Zsigmond bizottsági tag indítványozta a 7. sz. autóbuszvonal meghosszabbítását az óbudai zsidótemetőig és illetve az óbudai főtéren át a propellerállomásig, innen átszállójegy rendszeresítését a Bodor uccai 22. sz. autóbuszra, továbbá azt, hogy az első kocsi reggel 7 órakor, az utolsó kocsi este 7 órakor indíttassék. A közgyűlés az indítványt elfogadta. — Dr. *Vörösváry* Miklós bizottsági tag indítványozta az Aquincum és Római fürdő bevonását az autóbuszforgalomba. Az indítványt kiadták a tanácsnak.

Budai Napló
ARANYKÖNYVE

Komoly, negyedszázados munka fölemelő eredménye, hogy Buda nagyérdemű közönsége oly kitüntető módon nyilvánítja elismerő rokonszenvét a **Budai Napló** jubiláris esztendejében. Nincs ujság Budapesten, amelynek olvasóközönsége oly annyira öszeforrott volna lapjával, mint a miénk. És most ez az olvasókör folyton gyarapodik, folyton növekszik azzal, hogy a budai társadalom számottevő egyéniségei lépnek önzetlen előzékenységgel a lap

ALAPITÓI

sorába, jósággal, áldozattal ismerve el a Budai Napló eddigi működését. Ne vegye rossz néven tőlünk senki, hogy felsoroljuk mindazok nevét, mintegy a Budai Napló

ARANYKÖNYVÉT

adva ezzel, mely a mi büszkeségünk lesz, amíg csak megjelenik ez az ujság, a budai érdekek lapja. Ujabban az alapítók sorába léptek:

MOLNÁR FERENC vezérigazgató
MADARASSY BECK GYULA báró bankelnök
„GAMMA" MECHANIKAI GYÁR RT.
„HYDROXYGEN" GÁZOKAT GYÁRTÓ RT.
STOLLWERCK TESTVÉREK RT.
SCHÖNTHEIL RICHÁRD építész
GROSS és WEISZ KALAPGYÁR RT.
FONALFESTŐ és FEHÉRÍTŐ RT.
KERTÉSZ K. RÓBERT h. államtitkár
LEIPZIGER VILMOS CUKORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KOVÁCSHEGYI KÁLMÁN vezérigazgató
KOLLÁR LÁSZLÓ dr. banküguyész
VADÁSZ MIHÁLY dr. korm. főtan., ügyvéd
DOMONY MÓRIC dr. udv. tan., vezérigazgató
PÉNZINTÉZETI KÖZPONT
FAZEKAS KÁLMÁN dr., KOGSz vezérigazgató
KARTONNYOMÓ IPAR RT.
CHORIN FERENC korm. főtan.
ERNYEI KÁROLY vezérigazgató
SZÉLL JENŐ dr. vezérigazgató
ROTHKUGEL ARNOLD lovag, udv. tan.
ALAPY VIKTOR dr. igazgató
MORBITZER DEZSŐ h. kertészeti igazgató
BALÁZS FARKAS építész
KODNÁR DÖMÖTÖR kereskedő
SZODORAY LAJOS cégvezető
HREKUS PÁL háztulajdonos
CZIKE IMRE igazgató
VÁROSMAJOR SZANATÓRIUM
LÄHNE HENRIK építész
KÁROLYI SÁNDOR min. tan.
HLADNY GÉZA gyógyszerész
SCHAFFER GYÖRGY útépítő
HARRER FERENC dr. ny. alpolgármester
NAGYBÁTONY-UJLAKI EGYESÜLT IPARMŰVEK RT.
URBÁN SÁNDOR igazgató
STRÁNER KAMILLÓ vezérigazgató, korm. főtan.
ROSE HENRIK dr. tkp. főügyész
BALÁS ELEK dr. ügyvéd
STOWASSER HANGSZERGYÁR
LEDOVSZKY REZSŐ pék
DÁVID KÁROLY és FIAI RT.
SOPRON-GYŐR ÉS VASMEGYEI TEJGAZD. RT.
WIMMERSPERG FRIGYES báró államtitkár
LOPOS GYULA gyáros
PETRACSEK LAJOS dr. ügyvéd
BLUM FRIGYES mérnök, igazgató
NEUSCHLOSS MARCELL és ÖDÖN
MÄRZ KÁROLY elnök
GUBICZA DEZSŐ kertépítő
GOTSCH MIHÁLY iparos
MAGYAR TEXTILFESTŐ RT.
vitéz ÁRONFFY MIHÁLY ezredes
PAKÁNYI FERENC városi biz. tag
ANDRÁSSY GYULA gróf jószágigazgatósága.
SÜSS NÁNDOR RT.
SCHMIDKUNZ LAJOS kereskedő
VOGL IMRE tánctanár

POZSONYI VENDÉGLŐ
I, Krisztina krt 8
A budai előkelő közönség találkozó helye

MARGIT KÁVÉHÁZ
BUDÁN, II. KER., MARGIT-KÖRÚT 1 SZ.
Április 1-től kezdve minden este TÓTH PITYU
KOMBINÁLT CIGÁNYZENEKARA MUZSIKÁL

Közgazdasági Napló

Kitűnő mérleget produkált a Budai Általános Takarékpénztár

Az osztalék 10 százalék — Az alaptőkét 300 ezer pengőre emelik

A *Budai Általános Takarékpénztár* báró *Hatvany* Endre földbirtokos elnöklete alatt március 26-án tartotta XVIII. évi rendes közgyűlését. A közgyűlés és az azon bemutatott mérleg *tanúságot tesznek arról a rendkívüli fejlődésről*, melyet ez a régi és nagyhírű intézet tett meg az elmult — gazdasági szempontból kedvezőnek éppen nem mondható — esztendő alatt. Annál is inkább rendkívüli figyelmet és elismerést érdemel a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* nagy előretörése, mert tudvalevő, hogy ez az intézet, mely nemcsak budai viszonylatban a legnagyobb, hanem országos relációban is a legnagyobb *„vidéki"* intézetek közé sorolható, teljesen *önálló és független* és azt a haladást, melyet évről-évre tesz meg, kizárólag céltudatos vezetésének és rendkívüli fejlődőképességének köszönhető.

A közgyűlésen mindvégig báró Hatvany Endre elnökölt, aki meleg szavakkal emlékezett meg a *Budai Általános Takarékpénztár* multjáról és köszönetét fejezte ki a vezérigazgatónak és az egész tisztikarnak a sikeres és fáradhatatlan munkáért. Mielőtt a *Budai Általános Takarékpénztár* mérlegével foglalkoznánk, ehelyütt említjük meg, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár* igazgatósági tagjává választotta: ifj vitéz *nagybányai Horthy* Miklós földbirtokost, báró *Pap* Géza, a *Magyar Földhitelint. Orsz. Szöv.* vezérigazgatóját, *Seenger* Ervin, gyárost és *Szinyei Merse* Jenő, kamarás, orsz.-gyül. képviselőt.

A kezeink között lévő mérlegből elsősorban is a kihelyezési állománynak 45 százalékos emelkedése szembetünő. A míg 1927. évben 1,216.312.99 pengő volt a kihelyezés összege, addig az 1928. évi mérleg 1,827.230.50 pengő állapotot mutat ki. A *Budai Általános Takarékpénztár* tehát a gazdasági fejlődés előmozdítására, annak stabilizálására minden jogos hiteligényt igyekezett kielégíteni. Az intézet nagy súlyt fektetett azonban a takarékpénztári üzletág legfontosabb tételére is és örömmel látjuk a tőkeképződés terén elért nagyszerű fejlődést. Amíg 1927. évben 796.723.83 pengő volt a betétállomány, az 1928-as évben *ez 1,256.144.11 pengőre emelkedett, ami 55 százalékos betétszaporulatot jelent.* A fejlődésnek legszembetünőbb tétele, hogy amíg a *Budai Általános Takarékpénztárnál* 1927. évben az összforgalom 251 millió pengőt tett ki, addig az 1928. évi összforgalom 368 millió pengőre emelkedett. A kihelyezési állomány jól megoszlott anyagát legjobban jellemzi, hogy az elmult évben 4.000 váltója volt az intézetnek.

A kamattételek is igazolják a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* kulantériáját, mert az átlagos kamattétel a 11 százalékot nem éri el. A *Budai Általános Takarékpénztár* saját tőkéi 234.000 pengőt reprezentálnak, aminél, ha figyelembe vesszük az *1928-ban elért 29.584.12 pengő tiszta nyereséget*, netto 10%-ot jövedelmeznek. A mérleg teheroldalán találjuk a visszleszámitolt váltók tételét 276.960 pengővel szerepelni és így megállapítható, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár* váltóállományával csak 36%-át visszleszámítolja és súlyt helyez arra, hogy a mobillitása mindenkor egyensúlyozott legyen. Kiemeljük még azt a számottevő tételt, amely a tisztviselők javadalmazása, üzleti költség, valamint adó és illeték címén van az eredményszámlán kimutatva és amely 75.785.79 pengőt tesz ki. Ez a tétel mutatja legjobban, hogy a pénzintézeteket milyen súlyos közterhek sujtják.

Mint fentebb jeleztük, a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* 1928. évi tiszta nyereségképpen 29.584.12 pengőt ért el, amelyből a tartalékalap javára 2.000 pengőt fordít, a tisztviselők nyugdíjsegélyező alap növelésére 2.000 pengőt használ fel és 20.000 darab részvény után a részvényeseknek úgy, mint a mult évben, *egy pengős osztalékot fizet*, amely a részvények névértékének 10%-os kamatozását jelenti.

Jelentős még az igazgatósági tantiémekre bocsátott tétele is.

A fejlődésnek ez a határozott nagyvonalusága szükségessé teszi, hogy a Budai Általános Takarékpénztár alaptőkéjének emelésével foglalkozzék. A közgyűlés el is határozta, hogy a *200.000 pengő alaptőkét 10.000 darab új tizpengő névértékü részvény kibocsátásával 300 ezer pengőre emelje fel.* A Budai Általános Takarékpénztár igazgatósága ehhez annál is inkább hozzájárult, mert a részvények iránt nagy kereslet indult meg és azok átvétele teljes egészében *máris biztosítva van.* Természetesen ezen alaptőkeemeléssel kapcsolatban a tartaléktőkék is tekintélyesen emelkedni fognak.

Meg kell ismételnünk azt a megállapításunkat, hogy egy intézetnek ily nagymérvű fejlődését a mai óriási versengés közepette csakis a szakszerű vezetés idézhette elő. A fejlődés érdeme elsősorban *Friedländer Andor* vezérigazgatót illeti meg, aki nagy tapasztalataival, általánosan elismert szakértelemmel és közkedveltségével hivatott vezetője ennek a nagyjövőjü intézetnek.

---

* **A Magyar Nemzeti Bank** főtanácsa március 22-én ülést tartott, amelyen az üzletvitelről szóló jelentés meghallgatása után kizárólag folyó és adminisztrativ ügyekkel foglalkozott.

* **A Kisipari Hitelintézet** a *Budai Napló* értesülése szerint április végén tartja közgyűlését, amelynek keretében újabb 400.000 pengős alaptőkeemelést fognak végrehajtani. Erre a tőkeemelésre a főváros költségvetésében megvan a fedezet.

* **A Hungária Műtrágyagyár** igazgatósága most állapította meg a vállalat mult évi mérlegét, amelynek kedvező eredménye lehetővé teszi, hogy a felemelt alaptőke után is 4 pengő osztalékot fizessenek részvényenként.

* **A Községi Takarékpénztár** alaptőkéjét 3,600.000 pengőről 6,000.000-ra emelik fel. Ezen tőkeemelést előreláthatólag április második felében fogják keresztülvinni.

* **A Bohunicky Bank Részvénytársaság** március 25-én tartotta évi rendes közgyűlését A 100.000 pengő alap- és 5.846.22 pengő tartaléktőke mellett 554.70 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Betétállománya 294.974.33 P. Kihelyezései 297.996.58 pengő. Pénzkészlete 10.865.69 pengő. A bank ügyvezető igazgatója *Bohunicky* Rezső, aki a szükséges óvatossággal vezeti intézetét.

* **A Postatakarékpénztár 1929.** évi forgalma a következő volt: A takaréküzletben a betétek összege 938.750 pengő 59 fillérrel haladta túl a visszafizetések összegét. A betétek állománya ezzel 1929. február végén 43.320.725 pengő 36 fillért tett ki. A csekk- és clearing-üzletben a betétek összegét 2,985.245 pengő 12 fillérrel múlta felül a visszafizetések összege. A csekkbetétek állománya ezzel 1929 február végén 227,882.311 pengő 16 fillért tett ki. A zálogüzleti forgalom februárban 144.460 darab új zálogfelvétel volt 3,614.496 pengős kölcsönnel és 119.365 darab zálogkiváltás 3,016.900 pengő kölcsönfizetéssel. A zálogálladék 1929 február végén 740.541 darab volt, a zálogkölcsöntőke álladéka 19.297.837 pengőt tett ki. Az árverési csarnok forgalmában önkéntes árverésre 2912 darab, kényszerárverésre pedig 4252 darab különféle zálogtárgy került. Eladatott összesen 5449 darab, a befolyt vételár 126.107 pengő 34 fillér volt.

* **A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat** igazgatósága elhatározta, hogy április 11-iki közgyűlésének részvényenkint 35 pengő osztalék fizetését fogja indítványozni.

* **Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.** *Chorin* Ferenc felsőházi tag elnöklete alatt tartotta közgyűlését. Elhatározták, hogy az összes költségeknek levonása, az értékcsökkenési alapnak 2,250.000 pengővel és a tartalékalapnak 240.000 pengővel és a különböző jótékonysági alapok javadalmazása utáni nyereségből osztalékra részvényenként 3.50 P, összesen 3,185.000 pengő fordíttassék, 99.961.21 pengő az 1929. év számlájára előírassék. A társulat 910.000 darab 30 pengő névértékü részvényét 5 : 1 arányban 182.000 darab, egyenkint 150 pengő névértékü részvényre összevonja. A felügyelőbizottságba új tagokul *Drasche* Lázár Alfrédet és *Gárdonyi* Zsigmondot választotta. Az osztaléknyelvényt április 2-tól váltják be.

* **Wiener Bank-Verein, Wien,** igazgatótanácsa megállapította az 1928. évi mérlegét, amely 5,145.999.98 schilling nyereséggel zárul, a tavalyi 6,132.604.36 schillinggel szemben. Az április 16-iki közgyűlés részvényenkint 1.50 schilling = 7½% osztalékot

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Mi van alattunk?

— Buda földtani története —

III.

Az alsó-mediterrán tenger már hosszú ideig moshatta a budai hegység lábát, mikor a vulkáni tevékenység elérte végre a mi vidékünket is és kitódultak azok a rengeteg lávatömegek, amelyek ma megmerevedve, az egész Visegrád—Szentendrei hegységet, a 700 méter magas Dobogókőt alkotják. Lehet, hogy már az alsó mediterrán idején megkezdődik ez a vulkánus működés, de az alsó-mediterrán tenger iszapjába még nem került akkor termékeiből. Az alsó-mediterránban vagy annak a végével megkezdődött vulkáni kitörések termékeit Koch Antal vizsgálta meg.

A hatalmas területet elfoglaló andezitek és a velük kapcsolatos vulkáni hamuból képződött tufák maradványai ezentúl az összes fiatalabb képződményekben előfordulnak zárványok alakjában. Az andeziteket sok kőbányában fejtik, s a fővárosi kövezet-kockák túlnyomó részét ezekből fejtik. Az andezit-terület egyik legnevezetesebb helye a dunabogdányi *Csódi-hegy, amely úgynevezett „lakkolith", azaz félbemaradt vulkán,* amelyet az alulról jövő lökés rétegboltozattá alakított, az így keletkezett űrben pedig a láva megmerevedett. A lökés ereje már nem volt akkora, hogy a kőzetboltozatot széjjeltéphette volna.

Az alsó-mediterrán tenger ezen vulkáni működés idején némi változáson ment keresztül. A tenger partja körülbelül ugyanaz maradt ugyan, de a fenék sekélyesedése következtében a lerakódásai megváltoztak. A Budafok—Törökbálint—Érd vidékén lerakódik az úgynevezett lajtamészkő, melyet a Lajta-hegység hasonló képződményeiről neveztek el.

A **lajtamészkövet** és a vele egykorú egyéb lerakódásokat felső-mediterránnak nevezi a geológia. A lajtamészkő tengeri mészalgák, korallok és más meszes héju állatok felhalmozódásából keletkezett, olyan helyen, ahol nem ömlött folyóvíz a tengerbe. Az alsó-mediterrán kavicsokat szállító folyóvíz — úgy látszik — másfelé vette útját. A lajtamészkő Wiennek legjobb építőköve, mert könnyen faragható és mégis eléggé tartós. A mi lajtamészkövünk kevésbbé alkalmas építőkőnek, de azért nálunk is fejtik. Az Érd—Budafok területén kívül feltárták a lajtamészkövet csatornázás közben a Ludoviceum vidékén, továbbá Kőbányán a vasúti bevágásban a felületen is látható. A székesfőváros északi vidékén már nem találunk lajtamészkövet. A városligeti artézi-kút fúrásakor kitünt, hogy addig sem terjed a lajtamész, mert ott a pectunculus-homok fölött édesvizi réteget találtak, egy zöldes színű anyagot, melyben moesári növények maradványai, magvai voltak.

Amikor a káposztásmegyeri vízművet építették s a Duna alatt három alagútat vájtak, hogy a szentendrei sziget déli végén ásott kutak vizét átvezessék a balpartra, itt nem lajtameszet, hanem *kékes agyagot* és homokos réteget találtak. Ez közvetlenül parti lerakódás, tehát a Városliget—Káposztásmegyer vidék a sekély lajtamészkő-tengernek lagunás partja lehetett.

A lajtamészkő felett egy másik, hozzá hasonló kőzet, az u. n. szarmata mészkő képződött. Ez is parti képződésű lerakódás, a sós víz már elegyessé változott, mikor e durva fogású mészkő iszapja lerakódott. A visegrádi meg-megújuló vulkáni működésre emlékeztetnek a benne előforduló vékony tufapadok. Nagyon sok foraminifera van benne s innen van az, hogy tiszta a mészkő. Nálunk a szarmata mészkő pótolja a lajtamészkövet, mert ez is kitünő építőkő s nagy mennyiségben fordul elő Tétény, Sóskut, továbbá Páty környékén. A Kuria palotájának külső falburkolata, oszlopai, szoborművei sóskuti szarmata mészkőből vannak, valamint a Lánchíd pilléreinek felső részei is. A szarmata mészkő tömör, vájható kőzet, azért kitünő pinceket, sőt lakásokat is vájnak bele. A budafoki borkereskedelem főleg a jó pincéknek köszönhető, a nagy kőbányai és budafoki serfőzők pincéiket szintén a szarmata mészkőből faragták ki.

A **szarmata mészkő** lerakódása után a tenger ismét hátrább vonul s az utána következő időben, a pontus-ban e tenger partja már a tétényi plató peremén van s onnan egy már távolabbi körben futja körül a főváros területét keleten. A pontusi lerakódások homok, agyag s helyenként meszes agyag, márgás kőzet. A homokos rétegekben a mastodon csonttöredékeit találták. A pontusi lerakódások alsó szintjei homokból vannak, erre kékes agyag, végül sárgás agyag következik. Az agyagban vékony homok és néhol meszes padok vannak. *Ugyanakkor a budai hegység tetején, a Svábhegyen édesvizű tó volt,* melynek fenekén 10—12 méter vastagságban fehér mészkő rakódott le. A tó vize forrásokból táplálkozott. Ezekben a lerakódásokban édes vízre jellemző csigákat találtak.

A tenger ezen visszahúzódása nemcsak a mi budai hegységünkre jellemző, hanem ez csak kicsiben mutatja képét egy hatalmas változásnak, mely egész Európa, északi Afrika és nyugati Ázsia paleogeografiájában végbement. Ezeken a területeken mindenütt *a tenger szintjének süllyedésével találkozunk* s mindenütt beltengerek, tavak keletkeznek a régi tenger mélyedéseiben. *A tenger szintje ebben az időben süllyed a mai nivóra.* Ezt a nagy változást jelzi a történeti földtan, amikor a pontusi lerakódásokat, amelyek többé már nem tiszta tengeri, hanem legfeljebb beltengeri lerakódások, már a *pliocénbe* helyezi. Székesfővárosunk környékén ekkor már hatalmas emlős fauna élt. Bár itt csak elvétve találtak egyes mastodon csontmaradványokat, de Magyarország más területein végzett ásatások alkalmával kitünt, hogy különböző ragadozók, macskafélék, hiénák, majmok és több, ma már teljesen idegen állatfaj népesítette már akkor be a pontusi beltengerek partvidékeit.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

SONKÁT
kiváló minőségben
KOLLÁR GÁBOR
mészáros és hentesnél
I., Krisztina körút 95. sz.
Telefon: 503—45

PREISACH
JÓZSEF
CIPŐÁRUHÁZ
KRISZTINA TÉR 3
Dús választék tavaszi férfi női és gyermek cipőkben.

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Napernyők, esernyők, strand és keríternyők
Vagács-nál
II., Fő utca 11

ITT a hurokvágánynál árusit kedvező áron
HUSVÉTI CIKKEKET
OTT Sándor cukorka és gyümölcskereskedő

LURIE és TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

HÁZ ÉS TELEK

(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLOS-UTI köröndnél eca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

HORTHY MIKLOS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLOS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

MUEGYETEMNEL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.

GELLERTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.

LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.

Villák!

GELLERTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLANYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.

VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, 320 öl telek, fele gyümölcsös, a Városmajor szanatórium közelében.

ROZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Bérházak!

BUDAN, LANCHIDNAL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPOTVAROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

LAKÁS

BUDAN KERES 2—3 szobás, komfortos lakást magasrangú, nyugdíjas Levelek a kiadóba.

Üzlethelyiség II., Margit rakpart 52. sz. a., melyben jelenleg fűszerkereskedés van, f. é. **május 1-ére kiadó.** Értesítést ad a háztulajdonos d. e. 9—10 óra között. Telefon; Automata 526-43

ÉPITEK tisztviselői és családi házakat, legkedvezőtlenebb feltételekkel, bankösszekötteteseim segitségével. Csoportosult tisztviselői épittető érdekelt ségeknek ujrendszerü amortizáció. Tervek rendelkezésre. Építési iroda. Népszinház utca 19, I. emelet három szám.

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakit és fest

CSÁSZÁR-
FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III., Fő-tér 1. Telefon: Aut. 623-89

PORSZIVÓT
KÖLCSÖN AD SKRIBEK FERENC
BÁDOGOS ÉS SZERELŐ I, PÁLYA-U 7

ÜVEG
és Porcellán díszműáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Begétbaté régi árlat
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon Automata 518-23

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve
VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ZLAMÁL

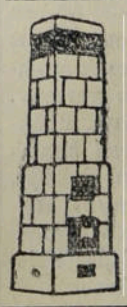
széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpar, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szennyvíztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 106-45.
Budán, I. Kőkény-u. 14. Rácsfürdő mellett.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 949. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 április 7.

Ünnep után

Buda elmaradottságát pompásan jellemzi az az óbudai mondás, amely a Halley-üstökös idején kelt szárnyra. Akkor komoly tudósok írták és bizonyították, hogy ez a földgolyóbis már teljesen megérett a pusztulásra és ezt fogja alaposan elintézni a közeledő üstökös. Tönkre megy a világ! Csak Óbudán nem vették ezt tragikusan. Ők még ráérnek, mert „... Óbuda 200 évvel elmaradt. Nem érheti baj!''

Ezt elmondhatjuk egész Budára és Mátyás király szomorúan ülne a Palota-téri csonka oszlop tövében, az egyetlen, ami az ő dicsőséges palotájából megmaradt és eltünődne azon, hogy ő már 450 évvel ezelőtt elküldötte tudósait, hogy a világ fürdőit tanulmányozzák és építsék itt fel Budán ujból Caracalla császár római thermáit, hogy a beteg emberiség itt találja meg a gyógyulását Budán.

Megtörne szegény abban a tudatban, hogy ő már félezeresztendő előtt megmutatta azt a *hegyi stílust*, amiben Buda várát föl kell építeni és a törpe epigonok olyan palotát építettek a királyi várhegyre, amelyik jó volna az akvinkumi síkságon, de a hegyre nem való.

Mintahogy szörnyen elbúsulna a „kalapos király'', II. József is, aki 130 év előtt vetette meg a Városmajor parkjának alapjait és a pozsonyi Au mintájára tervezett oda valami gyönyörűséges sétáló helyet s ez a nagyváros másfélszázadon át nem tudta ezt megalkotni. Csak a fák nőttek sűrűn és magasra, úgyhogy ma a napsugár nem tudja felszárítani örökké poshadó földjét és gyönyörűség helyett maláriát termel a park, apró magyarok örök veszedelmére.

Nem csodálom, ha Gerlóczy Zsigmond húsvéti cikkének hatása alatt, aki a felsőházban is rámutatott azokra a tévedésekre, amelyek ma már helyrehozhatatlan károkat okoztak „világfürdő Budának'', — vagy Ripka Ferenc dr. főpolgármester följajdulásán, hogy a budai hegyvidék fejlődése oly lassan halad, mintha nem is a milliós Budapest közvetlen közelében, hanem valahol távol, valami elhagyott vidéken volna, — ha Ringer Lajos poétikus siratóján, amelyben az elhanyagolt Dunát siratja — vagy ha Pávai-Vajna Ferenc dr. szózatát olvassa: — Buda jövője: a magyar jövő! igazán nem csodálom, ha a városszépítő egyesületet megalkotó nádor dédunokája, dr. József Ferenc főherceg könnyes szemmel nézi azt a kettős menyországot a budai hegyekről, amely millió csillaggal ragyog felette és alatta, az égen és a földön. Itt a város élhetetlensége miatt nem virágzó életet él, hanem fuldokló haláltusát vív a polgárság s kétségbeejtő, ha ünnepek multán arra ébredünk, hogy nem 200, hanem 400 évvel maradtunk vissza itt Budán.

A szárnyaló ünnepi hangulat, a szürke hétköznapok még szürkébb gondolatai váltják fel és azt gondoljuk:

— Jőjjön hát a világpusztító üstökös!

Dubonai Pál.

Budán, 1929. április 6.

A KÖZSÉGI POLGÁRI PÁRT negyedik választókerülete (Városmajor) április 9-én, kedden este fél 7 órakor a Budai Polgári Kör tanácstermében értekezletet tart. Az értekezletet dr. *Kozma* Jenő országgyülési képviselő, pártelnök beszéde nyitja meg. Dr. Neuschloss Knüsli Kornél előadást tart: „A lakásfelügyelet megszervezése a székesfővárosban" címen. Ezután letárgyalják a beérkezett és ott tett indítványokat.

Köszönet a műemlékért. Ripka Ferenc dr. főpolgármester április 3-án látogatást tett *Boncompagni* hercegnél, Róma kormányzójánál s ez alkalommal hosszasan tárgyaltak várospolitikai kérdésekről. Ripka felhasználta az alkalmat, hogy köszönetet mondjon Róma város ajándékáért, a Forum Romanumról küldött oszlopért. Közölte egyúttal, hogy az oszlopot május 18-án nagy ünnepség keretében fogják elhelyezni. Boncompagni herceg kilátásba helyezte, hogy az ünnepségen személyesen vesz részt.

A „SVÁBHEGYI EGYESÜLET" április 8-án, hétfőn este ½8 órakor a Pannónia szálló külön helyiségében *választmányi ülést*, ezt követőleg aznap este 8 órakor ugyanott *rendes közgyűlést* tart. Napirend: Zárszámadás, felügyelőbizottsági jelentés, felmentvény, költségvetés, választmányi-, felügyelőbizottsági tagok és tisztikar választása, valamint az évi jelentés. A közgyűlést ugyanott társasvacsora követi. Mindenki megjelenését a közgyűlés határozatképessége érdekében kéri: *dr. Bódy Tivadar*, m. kir. udvari tanácsos, Budapest ny. polgármestere, a Svábhegyi Egyesület elnöke.

Váratlan fordulatot vett a várbeli előljáró változás, amennyiben az utolsó órában a polgármester dr. *Bucsánszky* Bertalant — nem ahogy tervezve volt — az I., hanem a X-ik kerületbe rendelte, viszont az elsőbe *Spamberger* Alajost, aki azonban a nyugalomba vonuló Rupp László előljáró helyére megy nemsokára innen a VI. kerületbe és helyette jön *Holtzspach* Ödön. Némi kétkedéssel fogadjuk e városházi hireket a történtek után, mert a pártközi megállapodások — úgy látszik — hamar fölboríthatók.

A sok újlaki sérelem, amelyet dr. *Szokolay* Antal esperes-plébános és *Reisinger* Gyula igazgatóval az élén előkelő újlaki polgárok memorandumban foglalva fél évvel ezelőtt a főváros tanácsához beadtak — nem lett orvosolva. De különösen nagyon fáj és joggal, az újlakiaknak, hogy a Dunapartot nem esztétikusan épült csónakházakkal csúfítják el. Ahelyett, hogy a meglevő faalkotmányokat a legsürgősebben lebontatnák, a Lukács-utcánál eddig megmaradt szabad dunaparti részt is beépítik, úgyhogy a sétáló közönségnek semmi kilátást sem engednek a Dunára, a szépséges Margit-szigetre. A kihasználatlan kincsként tovahömpölygő Dunának ez a világvárosi kerete! Szégyen! Tisztelt városatyáink, ahelyett, hogy politizálnának és hatalmi kérdéseken törnék a fejüket, tegyenek egy kis gyalogsétát a Margit-hídtól az óbudai hajóállomásig, tartsanak szemlét és meg fogják állapítani, hogy ez a terület évtizedek óta nemcsak, hogy nem fejlődik, hanem inkább visszafejlődik. Megállapíthatnák, hogy mennyi rendetlenség süllyeszti a Margit-hídtól Óbuda végeig valósággal ázsiai nívó alá a fővárosnak ezt a jobb sorsra érdemes és kihasználatlan részét. Igy panaszolja ezt keserves írásában sok III. kerületi

búsuló polgár.

A szeretet vezérli *Andréka* Károly helyettes főkapitányt, mint bizottsági tagot is és ennek erős bizonysága a főváros szociálpolitikai bizottságának legutóbbi ülésén előterjesztett javaslata. Ebben a tanítástól azt kívánta, élénk helyeslés mellett, hogy ötvenegyezer pengőt pénzben utaljon ki a természetbeni segélyezéssel párhuzamosan az arra igazoltan rászorulóknak, akiknek házbérhátralékuk, vagy elzálogosított tárgyaik vannak. Erős és nemes szociális érzékre vall ez az indítvány, amely felnőttek ebédeltetési akciójára rendított negyvenezer, a gyermekek étkeztetésére előirányzott hatvanezer, a középosztály ingyen étkeztetésére fordított 10.860, a tüdőbetegek tejcsiójára igénybevett 4800, cipőjavításra tízezer, csecsemőkelengyére 1.200, fehérnemű beszerzésre húszezer ingyen kenyérre fordított harmingyezer pengővel nagy mértékben enyhíti a főváros nyomorát.

Buda fejlődését és nem utolsó sorban a koplaló építőmesterek és építőanyagkereskedők helyzetének fellendülését szolgálta volna a 30 éves házadómentesség. De már is mit tett az ördög... megnyomja a gombot, csavarint egyet motolláján, mire megmozdul a kartel és emel, emel a rogyásig. Végezetül ott vagyunk, ahol voltunk... nem építünk... tovább koplalunk az egész vonalon. Igy írja ezt nekünk gróf Berényi János. Nem lesz tehát új ház, se lakás, mert az elengedett házadót a kartel duplán akarja zsebrevágni.

Mindent a hegyvidékért

Az Egyesült Polgári Társaskör közgyülése Óbudán

A nagyszámban megjelent tagok jelenlétében nyitja meg *Andréka* Károly elnök, Óbán a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör ez idei közgyűlését és üdvözölte *Trautmann* Ferenc téglagyárigazgatót, kormánytanácsossá történt kinevezése alkalmából. Ezután *M* István főtitkár, aki betegen jelen meg a közgyűlésen, mondotta el az ősterileg megszerkesztett évi jelentését, a maga különleges poétikus modorával. Talán az ős magyar táltosok éltek így pogány híveikhez, ahogy kurucképű Móra István szólott a tagjaihoz, átszőve évi jelentését igaz magyar tanácsokkal, sajátos megjelölésekkel és az egyes működő tag munkájának méltatásával. Utána *Andréka* Károly járult hozzá a Mór István által szolgáltatott elismerésé, de külön kiemelte a *Budai Na* és szerkesztője érdemeit, amellyel Buda és a kör ügyét szolgálják. Ezeket terjesztették még elő *Szó* Antal ügyvezető alelnök a tagok létszámáról, *Schmidkunz* Lajos zárszámadásról és felolvasta a számvizsgáló bizottság évi jelentését *Trauenfels* Frigyes, kérve a jóváhagyás és felmentést, amit a közgyűlés hangulag megszavazott. Azután *Szó* Antal előterjesztése alapján fogadták a jövő évi költségelőirányt, mire a választásra került a *Orova* Zsigmond dr. olvasta a jelölőbizottság jelentését, amelyek alapján ismét

ANDRÉKA KÁROLYT

választották meg elnek, zajos ovációban részesítve községi Polgári Párt illusztris kerü vezérét. A bizottság jelentése alá a régi tisztikart választották újból és a választmányba is ly kivétellel a régi tagokat.

Ekkor sor kerül indítványokra és elsősorban *Phil* Kálmán indítványát az ifjúsági kulat mielőbbi megszervezése ügyé amiért elsőnek *Martin* Gyula üdvö őt. Azután szólásra emelkedett *dréka* Károly, aki megköszönte a e helyezett bizalmat és arra kér lemondani készülő Móra István gy a főtitkári tisztet viselje tová is, amiért azután Mórát hatalm meg is éljenezték. Kell a po a körnök — folytatta beszédét nök — és szükség van az ifjúság reműködésére. Azután rátért a tár r vezéreszméjére, *a budai hegyv fejlesztésének fontos kérdésére.* a ezt az eszmét maga elé tűzte rsaskör, azóta sok történt a hegy érdekében és ő arra kéri a társ tagjait, hogy ez irányban is, de érdekében is munkálkodjanak t mert a társaskör a közérdeke ja szem előtt, pártokra való teki nélkül. Neki az a véleménye, ha ki a kerület érdekeit szolgálja, olgálja egész Budapest érdekeit zel az országét is, mert a mag za régi határait csak így szer ük vissza, az országot csak így at juk talpra. Zajos éljenzés kö rekesztette be a közgyűlést.

A tanácskozó na m hamarosan átalakult vacsorázó mmé s a közgyűlést követő tár során a tagok legtöbbje részt vet első felszóláló

SZILÁGY ROLY

volt, akit felszólal őleg az késztetett, hogy barát hívására vendégként megjelen társasvacsorán dr. *Pávai Vajna* F főbányatanácsos; mert tudja, az ő lelkét is megihleti az a sok klasszikus emlék, mely csak Óbudán található és sehol másutt Budapesten. A hegy és völgy között, az ipartelepek és a hegyvidéki telepítések között ma fennálló ellentéteket Andréka Károly fogja elsimítani. A kerület nagy kérdései most vajudnak, ezeket kell megmunkálni és ebben a munkában szívesen követi mindenki az elnököt, akit lelkesen éltet.

Viraág Béla szerkesztő köszöntötte Pávai Vajna Ferencben az új energiák révén fölviruló gazdasági élet mesterét. *Orova* Zsigmond dr. utalt arra, hogy a multtal szemben ma már értékelik Óbudát, amit a kerület Andréka Károlynak köszönhet. A Bécsi-úti villamost Kemény Lajos álhatatos akarása vívta ki. A Nemzeti Stadiont egyhangúlag kívánja az egész kerület és arra kérte Andrékát, hogy ezt is vigye diadalra. Majd *Kemény* Lajos szólalt föl, azzal kezdve beszédét, hogy nem utoljára szólal föl a bécsiúti villamos ügyében. Ezután a Nemzeti Stadion ügyét világította meg és követelte, hogy azt a Bécsi-út mentén építsék föl.

Általános figyelem közben szólalt föl ezután

PÁVAI VAJNA FERENC dr.

és az ő meggyőző lelkes modorával bizonyította, hogy a saját erőnkből is naggyá tudjuk tenni ezt a kis országot és ezt a várost. A mélyfúrások révén szenet, port és füstöt takarítanánk meg, pedig ez az oka, hogy Budából nem lett világfürdő évszázadok óta. Legalább is *húsz mélyfúrást* kellett volna Budapesten megcsinálni, hogy olcsó energiához jussunk és olcsó fűtőanyaghoz. Csak egy útunk van és ez a föld mélyébe vezet, mert ha ott nem találunk új energiákat, akkor ez az ország elveszett.

Az általános figyelemmel hallgatott beszéd rendkívül tetszést váltott ki a jelenvoltak körében, amelyért Andréka Károly mondott köszönetet.

Azután *Felber* Lipót világította meg érdekes adatokkal keserűvíz forgalmunkat és rámutatott azokra a visszásságokra, amelyek a mi kivitelünket gátolják.

A társaság éjfél utánig együtt maradt.

Zugliget — fürdőhely

Egy elfeledett városrész jövője

Irta: Eperjessy István dr.

Az egész Zugliget legfőbb közlekedési útvonala a *Kútvölgyi-út* lenne, amely a hegyoldalt harántmetszve, csekély emelkedéssel vezet a Zugligetbe és az egész vidéknek legrövidebb útja a városba. Ezen útvonalon kellene lebonyolódnia a Kútvölgy, Virányos, Hunyadorom, a Svábhegy északi lejtője, Csillagvölgy, Harangvölgy, Fácán-telep, a Szilasy-út, a Janka-út, az Alkony-út, Cinege-út, Béla király-út, Zirzen Janka-út, Galgóczi-út, György Aladár-út és még számos névtelen út forgalmának, de a Kútvölgyi-útnak az úgynevezett második szakasza olyan keskeny, hogy azon két kocsi egymásnak ki nem térhet, nagyobb eső vagy földcsuszamlás esetén pedig ezen az útvonalon kocsival közlekedni teljesen lehetetlen. A Hunyadorom lakói, a virányosiak nemhogy építőanyagot, de fájukat, szenüket, stb. is alig képesek ezen az úton felszállítani.

A székesfőváros mérnöki hivatala által kidolgozott tervek szerint a Kútvölgyi-út lenne az egész vidék úthálózatának főütőere, amelyből elágaznának a kisebb forgalmú utak.

A Kútvölgyi-út a tervek szerint 20 m. szélességben épülne ki és alig ötszázalékos emelkedésénél fogva villamos közlekedésre alkalmas lenne. Ez az út a Haggenmacher-féle magán út, a Tündérhegyi kőporbánya útjának felhasználásával, a Jánoshegy oldalán, a fővárosi erdőn keresztül csaknem mindenütt a rétegvonalon haladva, vagy csekély emelkedéssel egészen a Szép Juhásznéig, illetve Budakeszüig meghosszabbítható, azon egészen Budakeszüig villamos közlekedhet.

Ennek az útnak a kiépítése esetén a Budakeszire irányuló kocsiforgalom erre az útvonalra terelődne át és a Budakeszi-útnak a ferenchalmi kápolnánál levő állatkínzó, meredek útszakasza így elkerülhető.

A Kútvölgyi-úti villamos kiépítése esetén a Zugliget még egy villamosvonalhoz jut, amelyen a villamosok pótkocsival is közlekedhetnek és ezáltal megszűnik a jelenlegi két zöld vonal állandó túlterheltsége és a nyaralók és kirándulók ezrei állandó tolongás nélkül jutnak el céljukhoz.

A gyönyörű fekvésű Kútvölgyi-úton, a Tündérhegy égig meredő sziklái alatt, több száz méter magasságban haladó villamosvonal, a róla nyíló kilátással az erdőkoszorúzta hegyekre és az egész fővárosra, az egész ország legszebb villamosvonala és Budapest egyik látványossága volna.

Ezt a vonalat nemcsak a Zugliget, Budakeszi, Páty lakói és nyaralói, az Erzsébet királyné és József szanatórium beteglátogatói vennék igénybe, hanem a kirándulók és túristák ezrei is használnák, mert ezen a vonalon jutnának el legkönnyebben a budai hegyvidék legszebb fekvésű részeire. Ilyen körülmények között számítani lehetne arra, hogy ez a vonal lenne a budai rész leglátogatottabb villamosvonala.

A Kútvölgyi-út céljaira szükséges területet úgyszólván az összes telektulajdonosok ingyen engedték át, a vizivárosi temetőnek az úttestre eső területe már most kiüríthető, úgyhogy az út kiépítésének akadálya nincs.

A Kútvölgyi-út kiépítése után annak mellékutait: a Zirzen Janka-utat, Galgóczi-utat, György Aladár-utcát és a névtelen utakat kell fokozatosan kiépíteni.

A Zugliget fejlődését a vizivárosi temető hátráltatja, amely a nyaralók és családi házak építésére alkalmas területből körülbelül 30—35 holdat vesz el. Temető mellett senki sem nyaral vagy lakik szívesen, így a temető környékén minden építkezés szünetel.

Ezt a temetőt továbbra fenntartani nem lehet, mert egyrészt annak bekerítése, igazgatósági épület, üvegház, őrház, ravatalozó építése a fővárosnak olyan költségeket jelentenének, amelyek egy ilyen kis temetőben befolyó sírhelydíjakból távolról sem térülnének meg, másrészt, ha a főváros ezt a területet temetkezésre újból igénybe veszi, úgy az káros hatással lesz az Uj Szent János-kórház betegeire, akiknek a kórház ablakaiból és a tüdőbetegosztály fekvőcsarnokaiból állandóan és akaratlanul végig kell nézniök a naponta megismétlődő temetéseket.

A temető területére azonban közcélokra is szükség van. A temető egyrésze a Kútvölgyi-út céljaira szükséges, amely azon szerpentinalakban áthaladva, azt teljesen feldarabolja.

A temető területén, annak még temetésre nem használt részén, ott ahol ma a hegyvíz-szabályozó kiren-

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

deltség ideiglenes irodája és raktára van, elhelyezhető a Budagyöngye előtt fekvő piac és esetleg az idővel felépítendő vásárcsarnok, mert a Budagyöngyénél levő piac, amely most a Budakeszi-út és az Ordögárok között levő alig 4—5 m. széles földsávon fekszik, nem felel meg céljának, mivel az Ordögárok szennyvizéből felszálló bűz és a Budakeszi-úton az autók által felvert por az ott elhelyezett árukat megfertőzik.

Ugyancsak a temető helyén felépíthető a vidék evangélikus és református hiveinek temploma is, hogy azok istentiszteletre ne legyenek kénytelenek a Várba, vagy a Szilágyi Dezső-térre zarándokolni.

Ugyanitt épülhetne a Pasarét, Virányos, stb. tanulói részére az új elemi és polgári leányiskola, továbbá e vidéken már égetően szükséges gazdasági irányú polgári iskola.

Itt helyezhető el egy parkírozott téren a főváros legnagyobb kerületének felosztása esetén a hegyvidéki kerület elöljárósági épülete is.

A temetőnek még fennmaradó része családi házak számára parcellázható, a magánosoknak építkezésre átengedett terület árából pedig fel lehetne építeni a Zugligetben szükséges középületek nagy részét.

*

A Zugligetben nyaralók és üdülők a legnagyobb mértékben érzik egy fürdő, egy uszoda, vagy strand hiányát. A Budai Naplóban nem régen a Hollós Mátyás Társaságban tartott előadásomban is reá mutattam azokra a helyekre, ahol hideg és melegforrások vannak. Amennyiben akár a főváros, akár magánvállalkozás ezeket a forrásokat felkutatná, ott fürdőt és nagyobbarányú modern szállodát építene, kétségtelenül igen jövedelmező befektetést eszközölne. A Zugliget több ezer nyaralója nem lenne kénytelen csaknem órákon át utazni, míg uszodába juthat. A szállodát nagy számmal laknák nyáron mindazok, akiket élethivatásuk állandóan Budapesthez köt, azt hosszabb időre el nem hagyhatják, a szálloda kávéházát és vendéglőjét tömegesen látogatnák naponkint az unatkozó nyaralók és élveznék a fürdőparkban hangversenyező zenekart.

Aki a jólevegőt keresné, mind a zugligeti szállodát venné igénybe, mert közel esik a főváros belsejéhez és a város bármely pontjáról autóval néhány perc alatt elérheti.

A Zugliget utjainak kiépítése, a vizivárosi temető kiürítése, a Zugligetben egy fürdő, egy szálloda létesítése esetén a vidék óriási fellendülése, az építkezés megindulása, a legnagyobb mértékben várható és kétségtelen, hogy a Zugliget a fővároshoz való közelsége, ózondús levegője és szélmentes fekvése révén Magyarország egyik legkeresettebb fürdőhelye lesz.

A száz év előtti Budán csak hatvankét református hívő volt, templomot nem tartottak fenn, valamint evangélikus hittestvéreik sem, akik százhetvenen voltak. Az evangélikusok később a várban, a mai honvédelmi minisztérium helyén építettek kis templomot, amelyet a minisztérium építkezése alkalmával le kellett bontani és kárpótlásul a kincstár a vár másik végén, a Bécsi kapu-téren épített nekik templomot. A mai Szilágyi Dezső-, azelőtt Fazekas-téren, még előbb Halpiacon, a millenium évében, 1896-ban épült a vöröstéglás szép református templom. A katolikus templomok, a vizivárosi Szt. Anna-templom már száz év előtt is öreg volt, mert 1740-től 1758-ig építették, míg közel hozzá, vele szemben a franciskánusok temploma (a mai Erzsébet apácák kórház-temploma) 1703-ban kezdett az ég felé emelkedni. A kapucinusok temploma 1702-ben épült, 1787-ben a Halászváros plébániája és *Schams* idejében egy gvardián alatt 23 tagból állott a zárda.

Felvétel. A budapesti II. ker. áll. tanítónőképző-intézet igazgatósága közli, hogy az 1929—30. évre felvétel iránt való folyamodás határideje nem május 31, hanem április 30.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

A taxi humora nyilatkozik meg azokban a különlegességekben, amelyekkel a maga tarifáját kezeli és útjait a „*kettes*" számú jelzéssel drágítja. Már magában véve a taxaméter órája is a megtévesztésre van berendezve. Másfél arasznyi nagyságú óralapon, mogyorónagyságú lyukakban, rosszul megvilágított számok mutatják a fuvardíjat, ahelyett, hogy olvasható, ökölnyi nagyságú számok mutatnák meg csalhatatlanul az összeget, amit a fuvarért fizetni kell. Ám különös, hogy a Thököly-út *végére* egyes számú tarifával megy el a kocsi a városból — viszont a Thököly-út *elején* lévő Keleti-pályaudvarhoz már a drágább, *kettes* számú tarifát csapja le a soffőr. Nem tudjuk megérteni, miért drágább a fuvar, ha a vasúthoz, vagy a hajóhoz, esetleg az ügetőversenytérre, lóversenyre visz a taxi, vagy mért olcsóbb az azok szomszédságában épült bérházhoz. Mi itt Budán föltétlenül ráfizetünk erre.

A taxi-tarifa emelését leszavazta a közlekedési bizottság s ennek kapcsán szóba került Óbuda hátrányos helyzete, ahol a sűrűn lakott Tábor- és Testvérhegy, Szépvölgy és Zöldmál kívül esik a taxihatáron, pedig szorosan a főváros belterületéhez tartoznak.

LATCSÓ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

A kártyabarlangok züllesztő hatása mindinkább érezhetővé válik a magyar társadalomban és legfőbb ideje, hogy a hivatalos hatalom a családok és exisztenciák romlását erélyes kézzel megakadályozza. Most került nyilvánosságra annak a 113 clubnak a névsora, ahol kártyázni szoktak s ahol a kártyajövedelem-adó mutatja ezeknek a köröknek közhasznú működését. A lista élén csak adóban negyven és félezer pengőt fizet a Hungária Club, a Lipótvárosi Casinó huszonegyezer pengő kártyaadót ad le. És így tovább kisebb-nagyobb, ezer, kétezer, nyolc-tízezer pengős tételek szerepelnek a pesti oldal társaskörei kártyázási szenvedélyéről. Ellenben Buda minden casinója a legmérsékeltebb kártyajátékot mutatja, ahol nem kereset a kártyázás, hanem úri paszió. Igy a Budai Polgári Casinó — az Ujnemzedék közlése szerint 1026 pengő 94 fillért, a Kelenföldi Casinó 89 pengő 30 fillért, a Budai Polgári Kör 180 pengő 16, a Budai Katolikus Kör 156 pengő 01, a III. Kerületi Keresztény Társas Kör 484 pengő 19, a Budai Club 339 pengő 54, a Lágymányosi Kelenföldi Polgári Kör 73 pengő 80, a III. Ker. Polgári Társaskör 31 pengő 44, a Budai Társaskör 70 pengő 14 fillér kártyaadót fizet, ezzel is mutatva, hogy a budai társaskörök termeiben nem az aranyborjú, hanem a közérdekű munka otthonos. Ez is nagyrészt helyi politizálásban, személyi kultuszban merül ki, anélkül, hogy Buda vitális érdekeit szolgálná. Az egyetlen társaság a Hollós Mátyás Társaság, ahol egyáltalán nem kártyáznak és még a kedélyes hétfő esti összejöveteleken is komoly szó esik közben, amely Buda javát keresi.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

Adó ellen felszólalhat kereskedő, iparos, háziúr, magánzó a budai adófelszólamlási bizottságoknál, amelyeket a főváros közgyűlése legutóbb választott meg az 1929—1931. évekre. A bizottság tagjai:

I. kerület: 1. sz. bizottság: Dr. Kabakovits József, Mátray Antal, Eiser Sándor, dr. Gáspár Izidor, Károly Rezső. (Póttagok: Draskóczi László, Margittay Gyula, Schlager Andor, Rózsa Elemér dr., ifj. Leopold Lajos.) *2. sz. bizottság:* Pakányi Ferenc, Pál Jakab, Auguszt E. József, dr. Papp Vilmos, Beliczey Géza. (Póttagok: dr. Németh Béla, Fernengel Sámuel, Samu István, dr. Fábry György, dr. Badics József.)

II. kerület: 1. sz. bizottság: Dr. Divényi Károly, Schillinger Sándor, Bisitzkovitz Ferenc, Zboray Gyula dr., Éber Ernő. (Póttagok: Lackenbacker György, Jakab Dezső, Müller József, dr. Kruk Elemér, Guldenfinger József.)

III. kerület: 1. sz. bizottság: Dr. Vörösváry Miklós, Holtzbauer Róbert, Lopós Gyula, dr. Botzenhardt János, Borotvás Boldizsár. (Póttagok: Vitéz A. József, Fried Ármin, Schmiedkunz Lajos, dr. Hazai Béla, Weber József.)

Tisztújítás volt az óbudai izr. hitközségben március 31-én. Azokat a tisztségeket töltötték be, amelyeknek mandátuma lejárt. Kozma Gyula elöljáró vezette a választást, mely a legnagyobb rendben folyt le. Az ellenzék meg sem kísérelte a küzdelmet, melynek kimenetele kétségtelen volt, úgy hogy — úgyszólván — egyhangú választással nyertek mandátumot a következők: alelnök: dr. Orova Zsigmond ügyvéd, törvényhatósági biz. tag, elöljárók: Székely Salamon ny. kir. főigazgató, Tehel Lajos, a Lukácsfürdő igazgatója, Rabinek Lajos, a Foncière óbudai osztályának vezetője, pénzügyi elöljáró: Huszár Jenő kir. postafőfelügyelő, templomi elöljáró: Herskovics Mihály kereskedő. Választmányi tagok: Weisz Simon S. L. magánzó, Fischer Mór kereskedő, Hoffereich Adolf cégvezető, Polacsek Ferenc keresk., Orova Károly kereskedő Kovács Dávid hivatalnok, Engel Ignác kereskedő, Schwarcz Sándor kereskedő, Klein Kálmán hivatalnok, Neumann Sándor pékmester, Körgstein Izidor hivatalnok, Goldstein Lipót hivatalnok. A választás után *Kemény* Lajos hitk. elnök és dr. *Neumann* József főrabbi üdvözölték a megválasztottakat, kiknek nevében dr. Orova Zsigmond alelnök, Herskovits Mihály templomi elöljáró és WeiszSimon választmányi tag mondottak köszönetet a megválasztatásukért. A nagyszámban egybegyűlt hitközségi tagok lelkesen ünnepelték a megválasztottakat, kiknek újabbi megválasztása a békés munka győzelmét jelenti a törpe ellenzék hangos szólamaival szemben.

TURÁNI SZŐNEGSZÖVŐ R-T. Magyar-perzsája, szőnyegjavítása vezet II, Fő-utca 80. Telon: Automata 515-79

Az ideális metrend megjelenése óta a villamosvasutak közlekedése körül ng nagyobb a zavar, mint volt előtt, — írja panaszos levelébe egyik olvasónk. De különösen Budán nagy a baj, ahol a „hatvant" elvitték és az 51-es és 72-es nem felel meg a kívánalmaknak. A 72-es járata egyáltalán nem ideis, bár öt percenkint közlekedik. Ennek a járatnak legalább a Flán-térig s befelé nem a Pálffy-térig, hanem a Horthy Miklós-úti köröndig kellene járnia. De ez az első kétségbeejtő a többi budai vonal is, mert hol történhetne meg egy másik világvárosban az, hogy folytonos átszállásra kényszeríti a közönséget, mint nálunk; déli vasúttól a központi városáig csak két reláció közlekedik a Margit-hídon át (15-ös és 36-os), hogy a délivasút a Nagyúttal egyáltalában ne legyen közvetlen kocsik révén összekapcsolva, hogy a Szépilonától az Erbet-körútra csak átszállással lehet jutni, hogy a délivasút a Livarossal egyáltalában ne legyen közvetlen összeköttetésben, a Margit-körút a Margit-rakpartnak átszállással legyen elérhető ez is csak kifelé menet a Pál-tér révén, míg ellenben megfordítva már csak úgy, ha az emberőbb a Margit-hídfőig utazik azután átszállással, kerüléssel és omulasztással juthasson a Margit-rakpartra. És folytatni lehet ezt a sorozatot. S ezért a levélíró ajánlja, hogy a közlekedési bizottság tagjainak csak egyetlegy napot kellene feláldozniok, testületileg, hogy megállapíthassák a majdnem hihetetlen anomáliákat s akkor ennek bizonyára le is fogjanatja.

Nász. *Purgly* Győző dr. fővárosi tanácsnok, nányfőtanácsos fia, ifj. *Purébl* Gy dr. április 6-án d. u. 6 órakor józsefvárosi plébániatemplomban tartja esküvőjét *Gyulányi* Babyval.

Kitaibel Pál utcát neveztek el Budán, de életét egy pár szakemberen kívül más sem ismeri. Ő volt a XVIII. sz. végén és a XIX. század elején a magyar fürdőügy, turisztika, természetszeretet úttörő apostola. Kikalkotó munkássága különösen a gyógyhatású vizek kutatása terén érvényes. Százötven magyar forrásvizet vizsgált meg s erről szóló nagy művét halála után 12 évvel, 1829-ben, éppen száz évvel ezelőtt jelent meg. Természettudományi Társulatnak az a célja, hogy a *Budai Naplónak* is a programmja szerint — a Kelről elnevezett rövid kis budai utcején kis emléktáblát helyezzen el természet nagy ismertetőjének érit feljegyezve.

A Margitáz kibővítése elhatározott dolognak látszik, a főváros házilag fog ezni, a munkálatokat megosztva különböző iparágak között. Rendőleg a főváros elsősorban az budai iparosokra fog gondolni, addig fővárosi munkákban nem részesültek.

Gyász. *Mstván* fővárosi bizottsági tag, aker. Iparosok vezére és neje *Kolozália* leánya, Máté *Amália* rövid súlyos szenvedés után, élete ában, március 30-án elhunyt. A ogó jókedvű, kedves teremtést mki szerette, becézett tagja volt ai társaságnak, de a sors mégseidta meg neki azt a boldogságot megérdemelt volna. Húsvét hét helyezték örök nyugalomra a kéti temetőben nagy és őszinte részvét mellett. Gyászolják mélyen a Mózcy és Molnár családok.

Gulden Lajos dr., honvédelmi h. államtitkár élete 64. évében hosszas szenvedés után elhunyt, mély gyászba borítva nejét, leányát, testvéreit, közöttük *Gulden* Richárdot, a gróf Karátsonyi uradalom igazgatóját, magy. kir. kormányfőtanácsost és sok őszinte jóbarátját. Temetése április 3-án volt a farkasréti temetőben.

Negyvennyolcadik közgyűlését rendezi április 7-én d. e. 11 órakor a Budai Zeneakadémia dísztermében (II. Fő-u. 30.) a Mária-Remete-Boldogasszony-Kápolna-Egyesület, amelyen a rendes közgyűlési tárgysorozaton kívül fontos tárgy a remetei vendéglő bérbeadásának ügye.

Kulturestet rendez a corporatio Sycambria április hó 20-án, szombaton, este 7 órakor a Budai Vigadó nagytermében, melyen színrehozza Pohárnok Jenő „Mult—Jelen—Jövő" c. irredenta színdarabját. A színdarab szereplői a corporatio 70 tagja. Előtte Székelyhidi Ferenc az operaház tagja, Laurisin Miklós zongoraművész, J. Viraág Ilonka szavalóművésznő és Felvinczy Takács Alice hegedűművésznő szerepelnek nivós számaikkal. Jegyek igényelhetők lapunk kiadóhivatalában is, akár telefonon: 502—96 és a corp. valamennyi tagjánál.

Bolyongás címen adta ki verseit *Bodrogh* (dr. Bacher) Pál, a jeles műfordító, amelyeket *Batthyányi* Gyula gróf illusztrált hat rajzzal. Az előfizetési felhívás tartalomjegyzékéből látjuk, hogy a jó öreg Budáról, a haldokló Tabánról, a Hullám-fürdőről szerzett poémák is vannak benne, ami Buda szeretetét leheli felénk.

Kérje mindenütt a **„SOPRON-GYŐRI" TEJET** mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegye Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel.: J. 128-0

A Gárdonyi Géza Társaság április 6-án felolvasó ülést rendezett a Tanítók Ferenc József Háza dísztermében. *Simon* Lajos a Társaság elnöke, *Fodor* Árpád, *Trencsényi* Károly, *Móra* László a Társaság főtitkára, *Sz. Solymos* Bea, *Jovicza* Sándor szerepeltek a kiválóan sikerült ülésen tanulmánnyal, elbeszéléssel, verssel, kritikával sok tapsot aratva.

Aranykakas, a kitünő énekes vígjáték kerül előadásra április 7-én a Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Egyesületében, a Városmajor-utcai iskolában levő színpadán, amelyet *Kopper* Gyula rendez.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Tilos a disznótartás a lágymányosi Dunasor (szeméttelep) lakóinak mert az I. kerületi elöljáróság indokolása szerint ott főleg meleg időben a legyek milliárdjai nyüzsögnek, ami a fertőző betegségek terjedése szempontjából rendkívül veszélyes. Az érdekelt lakók az elöljáróság határozatát megfellebbezték a tanácshoz, amely most másodfokon is jóváhagyta az elöljáróság döntését. Igy a lágymányosi Dunasor lakói mégis kénytelenek sertéseik tartásáról lemondani és a disznóólakat eltávolítani, ami egészségi szempontból feltétlenül előnyére válik az egész környéknek.

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEG VIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Megélhetést a diákoknak! Közgazdasági egyetemi hallgatók angol, francia és német fordítást, különösen kereskedelmi levelek fordítását (darabonként is) mérsékelt díjazás mellett vállalják. Szíves ajánlatokat személyesen (d. e. 11—12 között) vagy levélben, az egyetemi angol, francia és német körökhöz Közgazdaságtudományi Kar, IV., Szerb-u. 23. I. 19.

LURIE és TÁRSA TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53 TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTERMEI

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállít
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakít és fest

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz
társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

RUZICSKA PÁL
sütemény és kenyérgyára
II., Horváth-utca 29
Telefon: Automata 518-23

Schmiedl Dániel
hentesárugyár
budai fiókja megnyilt,
II. ker., Margit krt. 5. (Margit-hídnál)
Elsőrendü sertés-, marha-, borjuhus, Sonka, finom hentesáru, felvágottak, csemege-szalonnák.
MINDEN ESTE MELEG FŐTT HUS

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA 1. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 261-25). Elad kitűnő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen köz lében, *I. Ince-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I. Németvölgyi-ut* 46-50 hazszám alatt, *II, Hadapród* uccában, a *Pasaréti* es *Battai uton*

PESTEN: *VII, Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán ucca, Remény ucca* és *gróf Gvadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis házteleket. — Érdeklődőknek a telekeladási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.

nemcsak telefonon vagy levélben ad szívesen felvilágositást — de

helyszínrajzzal is szolgál

Személyi hírek

RIPKA FERENC főpolgármestert Rómában való időzése alkalmával a pápa magánkihallgatáson fogadta. A főpolgármester április 6-án tért vissza a fővárosba.

MORVAY GYÖZÖ dr. ny. tankerületi főigazgató és a Hollós Mátyás Társaság ügyv. elnöke hosszas betegségéből teljesen felgyógyult és átvette a Társaság ügyeinek intézését.

FINÁCZY BÉLA dr. ny. miniszteri tanácsos, a Budai Polgári Kör társelnöke átvette a folyó évre is a Turf Salon vezetését.

Temesmorai RITTINGER IMRE dr. kormányfőtanácsos, vasuti igazgató súlyosan megbetegedett, de orvosai szerint ma már túl van a veszélyen és állapota állandóan javul.

KEMÉNY LAJOSNÉ úrnő, aki az óbudai izraelita hitközség népkonyhájának vezetésében fáradhatatlan munkát végez, néhány heti üdülésre Raguzába utazott.

BÁNLAKY GÉZA, a Gellért-fürdő igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagja és a Balneológiai Egyesület gazdasági osztályának elnöke e hó 14-én üli érdemdús elnökségének 10-ik évfordulóját.

SZÁVAY GYULA kormányfőtanácsos, a Hollós Mátyás Társaság főtitkára április hó 12-én tartja borestjét a Pénteki Borgazdatársaságban.

PETERDY SÁNDOR, a kiváló írónak, a Hollós Mátyás Társaság titkárának, postahivatali igazgatónak, nyugalomba vonulása alkalmából, hű és buzgó szolgálatáért a legfelsőbb elismerését fejezte ki a kormányzó.

SZALAY SÁNDOR dr. nyugalomba vonult II. kerületi előljáró tiszteletére április hó 10-én társasvacsorát rendez a Budai Polgári Kör és a Pénteki Borgazdatársaság.

ZBORAY GYULA dr., aki mint a pénteki borgazdaesték lelkes rendezője ismeretes itt Budán, sok közérdekű munkát is végez s legutóbb az ügyvédi kamara választmányi tagjának választották meg.

TRAUTTMANN FERENC a Bohn Testvérek téglagyár rt. igazgatójának a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül.

ZSENY JÓZSEF mondja április 7-én a II. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona emlékezetére rendezett hazafias ünnepen a régi Országházban a megnyitó beszédet, mint az Országos Rákóczi-Szövetség örökös díszelnöke.

DAMKÓ JÓZSEF budai szobrászművész az egri egyházművészeti kiállításon Feszületével a főkáptalan nagydíját és ugyanott *Kampis* János festőművész, a Hollós Mátyás Társaság tagja a „Szent Ferenc találkozása Szent Domonkossal" című paszteljével a főkáptalan száz pengős díját nyerte.

A Hollós Mátyás Társaság

e hó 8-án este 8 órakor rendezi az ünnepek után első társas összejövetelét a Császárfürdő-vendéglő Hollós Mátyás termében és ez úton hívja meg tagjait.

Az estén véglegesen megállapítják a „Három csillagos teaest" napját és programmját. Erre az alkalomra külön meghivót bocsát ki a Társaság.

Ez alkalommal tárgyalja a Társaság a Budai Irók, Művészek és Tudósok Segélyegyletének tervezetét, mely irodalmi és művészeti életünk egyik nagy hiányát van hivatva pótolni.

Budai Társaskör erős társadalmi életet él és egymást váltják az előadó-estek, hangversenyek, társasvacsorák és borgazda esték. Igy e héten, e hó 11-én, csütörtökön *György* Lajos, az Olasz-Magyar Bank igazgatója tart rendkívül érdekesnek igérkező előadást „Bank" címen. Ezt társasvacsora követi, amelyen a borgazda tisztét *Loósy* V. József kormányfőtanácsos és *György* Lajos viselik.

A következő héten, április hó 18-án udvarhelyi *Kapcza* Imre, a kör ügyvezető alelnöke és a Hollós Mátyás Társaság tagja tartja meg régen várt előadását: „Csonkamagyarország társadalmi kérdései" címen. Az előadást követő társasvacsora borgazdái: *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsos, ügyvéd, *Morbitzer* Dezső szkfőv. kertészeti h. igazgató és *Kapcza* Imre.

Mindkét estén szívesen lát vendégeket a Budai Társaskör elnöksége.

A Budai Klubban április 9-én este 8 órakor *Mező* Ferenc dr., az amszterdami szellemi verseny olimpiai bajnoka: Olimpiai játékok története címen beszél. Április 16-án este pontosan 9 órakor hangverseny lesz *Kötsky* Jolán gondonkaművésznő, *Laurisin* Lajos operaénekes, a m. kir. Operaház tagja és *Wilhelmus* Henry holland zongoraművész-tanár közreműködésével. Április 23-án este 8 órakor Pikler J. Gyula dr., ny. statiszt. igazgató: Orvosi emlékeimből címen ad elő és április 30-án este 8 órakor Dánielné Lengyel Laura írónő: A nő tegnap és ma kérdését tárgyalja.

A Budai sakkozók győzelmesen küzdötték végig a budapesti sakkcsapatbajnokságok mérkőzéseit. Az elsőosztályú bajnokság második helyére a *Budai Sakkozó Társaság* került, a *Budai Sakk Egylet* pedig negyedik lett. A IV. osztályból szintén budai csapat, a Lágymányosi Sakk Kör került feljebb. Április 7-én lesz a döntője a dr. *Szávay* Zoltán által alapított *Szávay-kupának*, amelyért 25 egyesület 20-as csapata küzdött. A döntőbe a *Budai Sakkozó Társaság* és az *Angol-Magyar Bank* csapatai jutottak. A Szövetségi Díj győztese előreláthatólag szintén a Budai Sakkozó Társaság lesz.

Az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre április 16-án, este fél kilenc órakor rendezi a Krisztina-körút 61. szám alatti helyiségében rendes évi közgyűlését.

A Kisfaludy Színház új igazgatás alatt a pesti színházak legkiválóbb darabjait hozza műsorra. Igy április 7-én, délután 3 órakor „Az utolsó Verebélyi lány"; este fél hat és fél kilenc órakor *„Tüzek az éjszakában"*; április 9-én „Végre egy úri asszony"; április 10-én rendkívül olcsó helyárakkal „A muzsikus lány"; április 11-én működvelő előadás: „A cirkuszhercegnő", ápr. 12, 13, 14-én a nagy táncos operett: „Párizsi divat" kerül színre. A színház új igazgatója *Miklósy* Aladár, akit tehetséges, buzgó színigárda támogat.

Árpád-pihenőt épittett a Guggerhegyen *Glück* Frigyes kormányfőtanácsos, a Pannonia-szálló tulajdonosa nemes áldozatkészséggel, hogy a főváros közönségének újra legyen egy kedves helye, ahonnan gyönyörködhetik Buda panorámájában.

Szégyenfoltja a fővárosnak az új óbudai piac környéke, mely óriási piszokhalmaival a legrikítóbb ellentéte a modern piacnak. A meleg idő beálltával a legyek milliárdjai hemzsegnek majd ott, ellepve a most már félig zárt, félig nyitott piac áruit, a közegészségügy nagyobb dicsőségére. A helyzet, ha így marad, sokkal veszedelmesebb és egészségügyileg botrányosabb, mint volt a Tavasz-utcai fabódékban és kosarakban való árusítás. Csodálatos módon a főváros ottani exponensei nem látják ezt az állapotot, de nem látják a piachoz vezető utcák rettenetes rendezetlenségét sem. Különösen a Solymár-, Szőlőkert-, Kerék-, Hunor-, Raktár-, Berend-utcák sártengere és a Vörösvári-út elbírhatatlan pora keseríti nagyon az óbudai lakókat, — így panaszolja ötven lakó nevében az egyik környékbeli.

A „Nemzeti Kálvária", amelyet a Szent Gellérthegyre tervezett *Alpár* Ignác *Kotál* Henrik műépítésszel, nemcsak itthon, de külföldön is igaz elismerést aratott. Hazánk nagy barátja, a Lord is megkapta a Kálvária ismertető füzetet, amelyre január 12-én a következő levelet intézte *Kotál* Henrikhez:

Kedves Kotál Úr!

Vettem január 7-éről kelt levelét, valamint az ahhoz mellékelt dedikált könyvecskét, mely a Gellérthegyen tervezett magyar Kálvária építészeti szépségeit írja le.

Az elveszett városok és megyék építészeti stylusát az emlékezetbe visszaidéző 13 stáció, valamint a Golgotha a Patrona Hungáriával, úgymint az Árpádházi öt szentnek a keresztrefeszített Megváltó lábánál elhelyezett alakjai oly grandiózus koncepcióról tesznek tanuságot, mely tervezőinek géniuszát hirdeti és bizonyítéka a magyar fajnak kultúrális superioritását legyőzőivel szemben.

Legjobb kívánságaimat fejezem ki sikere érdekében, valamint a tekintetben, hogy ez a nagyszerű emlékmű minél előbb felállíttassék és midőn köszönetet mondok azért az előzékenységért, hogy velem ezt a tervet megismertette,

maradok teljes tisztelettel:

Rothermere s. k.

Hangverseny
a Budai Társaskörben

Nagy és előkelő közönséget vonzott a Budai Társaskör e hó 4-én estére hirdetett hangversenye, amelyen oly kiváló és ritka képességű művészek, mint *Laurisin* Lajos, a magy. kir. operaház művésze, *Zsámboky* Miklós gondonkaművész és *Thoma* István zongoraművész, a Zeneakadémia tanára szerepeltek és a kíséretet is oly kivételes talentum adta, mint *Hodula* István. A műsor is pompásan volt összeállítva. *Zsámboky* Chopin: Nocturno, Zsolt: Szitakötő és Popper: Keringőjét adta elő, — *Laurisin* Puccini: Dzsarni Szikki áriát, Noseda műdalát: Csak egy napot... és Tosca nagy áriáját énekelte. Mindkettőjüket *Hodula* és a közönség frenetikus tapsvihara kísérte, — *Thoma* pedig Liszt: Ábránd és Hárfa etude, Chopin: Etudoket adott elő a nála megszokott bravúros technikával és átérzett művészettel. A közönség alig tudott betelni a művészi előadásokkal és ismételten zúgott fel a taps minden szám után. Még a villanyvilágítás is bevárta az előadás befejeztét s csak azután aludt el. De már a társasvacsoránál ismét kigyulladtak a körték és *Hoor-Tempis* Móritz dr. társelnök a régi hagyományra hivatkozva köszönte meg az első fogás után ezt a feledhetetlen szép estét a közreműködő művészeknek. *Okolicsányi-Kuthy* Dezső adomaszerű felszólalása után *Laurisin* Lajos köszönte meg az ünnepeltetést és szellemesen bizonyította be, hogy a jó tenoristának nem kell okvetlenül beszögezett agyu embernek lennie. Oly sok elmésséggel, közvetlenséggel, kedves szatirával és bensőséges melegséggel beszélt, hogy a társaságban lévő titkos képviselőjelöltek megirigyelték szónoki talentumát. Beszédét azzal fejezte be, hogy e kedves est után legközelebb is szívesen „... jön házhoz levelezőlap hívásra..." Úgy megtapsolták és megéljenezték, mintha a legszebb áriát énekelte volna. Utána *Oszoly* Kálmán házanagy jelentette be Ripka Ferenc dr. elnök üdvözletét Sorrentóból és megköszönte Thoma Istvánnak, hogy ezt a kiváló hangversenyt megrendezte. Thoma *Hodula* Istvánt köszöntötte fel, majd *Kapcza* Imre ügyv. alelnök köszöntötte fel kedves filozófálással fölépített beszédében a megjelent hölgyeket. *Hodula* István a távollevő Zsámbokyt éltette, Hoor-Tempis pedig angol nyelven üdvözölte a Társaskör angliai hölgyvendégét, Peggie *Workman* gimnáziumi tanárnőt, aki *György* Lajos bankigazgató vendége. A fiatal angol tanárnő György Anikóval együtt járt Edingburgban az egyetemre. A kedves, művészi est a Társaskörben megindult pezsgő életnek legszebb bizonyítványa.

Budai fürdők 7—800 évvel ezelőtt már nagy kulturális értéket képviseltek, ahogy azt évek fáradságos munkájával sok ezer okiratból bizonyítja *Tausz* Béla dr. főorvos április hó 12-én, pénteken délután 6 órakor a Szent Gellért-szálló dísztermében tartandó előadásában, amelynek címe: „Buda fürdő és fürdőkórházai az Árpádházi királyok alatt". Ezen a napon tartja ugyanis az ORSZ. BALNEOLÓGIAI EGYESÜLET XXXIV. kongresszusát és folytatólag 13-án is, befejezi 14-én délelőtt 10 órakor egy díszgyülléssel, amelyen *Bánlaky* Géza igazgató mondja az elnöki megnyitót. Ezt az alkalmat felhasználja az egyesület arra, hogy a fürdőügynek ezt a kiváló képességű, nagyrahivatott elnökének 10 éves jubileumát méltóan megünnepelje. A kongresszusra, de főkép erre az ünnepi befejező gyülésre meghívták a Hollós Mátyás Társaság tagjait is, akiknek sorában díszes helyet foglal el *Bánlaky* Géza. Az előadók pedig azzal a kedves szándékkal hívták meg a Hollós Mátyás Társaságot, mert a fürdőügy fejlesztése körül elvitathatlan nagy érdemei vannak.

A mozgó járda

Egy hirlapíró társunk kedvesen reflektál a jubiláris számban felsorolt, 25 év óta a Budai Naplóban megjelent eszmékre és tervekre, az alábbi közleményben, amely szó szerint igaz.

Nem akarom lekicsinyelni a harci trombitaharsogás szükségességét. Sőt! Itt csak arról akarám informálni, hogy az felesleges, mert már régen megvalósultak az összes kigondolások és tervek.

Olyan bizonyítékot és tanút állítok, aki előtt még a polgármesterek is mélyen meghajolnának. Egyszerűen: a *Newyorki Közlekedési fődirektort*. Igy talán már elhiszi Ön is és főképpen kedves olvasói is.

A dolog úgy történt, hogy egy napon, még a háború előtt, kocsin jöttünk le a János-kórháznál a *Svábhegyről* éjfélkor, ahová szintén kocsin mentünk fel a sötétben, a másik oldalon, a Karácsonyi-palota felől.

Mint budai őslakó, tudni fogja: ha éjjel magmásszuk a Svábhegyet, két oldalt lent beláthatatlan *fénylő lámpasorokat* látunk a rengeteg területen, amelyek az ottani végtelen utakat szegélyezik egymást keresztező sorokban. Sőt csak ezeket látja az ember; mezőből, erdőből, sziklából semmit sem lát.

Megszólal a newyorki fődirektor a kocsiban:

— Hiszen itt hatalmas avenue-k, boulevardok, main-stret-ek terjeszkednek. Vajjon be vannak-e építve mind?

— Meghiszem azt!

— Felhőkarcoló nincs?

— Sajnos, az nincs. De van vagy 2—3000 két-, három-, sőt ötemeletes ház, egyik a másik mellett!

— És a középületek?

— De még milyenek!

És ezzel kezdtem felsorolni a 25 éves Budai Napló jubileumi számában megpendített, de *részemről már akkor megvalósultnak* mondott eszméket. Felsoroltam húsz szanatóriumot, ugyanannyi szállodát, gyógyfürdőt, sporttelepet, felső és alsó leány- és fiú-kollégiumot, templomot, vásárcsarnokot, színházat, polót, golfot, mozit, artézi-fürdőt, uszodát, még a mészégetőket sem hagytam ki; a legkisebb épületnek megtettem a lipótmezei tébolydát, csupán 1000 bennlakójával.

— És a közlekedése?

— Az rossz, hagytam rá ezúttal minden füllentés nélkül.

— Majd lesz gondom rá, volt a yankee lakonikus válasza. — Még csak egy jó magyar kartografikus intézet címét kérte.

Azután lent elváltunk, hazafias lelkifurdalás nélkül, amint ilyen emelkedett hangulatú éjjeli kirucanáshoz illik.

Már rég elfeledtem az egészet, amikor egy napon hatalmas paksamétát hozott a postás. Newyork város közlekedési fődirektorának tervei voltak. Kidolgozta a budai részek közlekedési tervét, még pedig nagyobbrészt *mozgó járdák* alkalmazásával, ami ennek a yankee-nek különös *hobby*-ja (bogara) volt akkor. Az időtájt nagy jövőt jósoltak a párisi kiállításon bemutatott mozgó járdának.

Ez a rettenetes *mozgó járda* — mintegy száz pontosan kidolgozott kék *mellékleten* — rendíthetetlenül mászott, mászott a Budai Napló birodalmában alagútakon, a hegyeken át, viaduktokon a völgyek felett, galoppozva a síkon, lomhán a plateaukon, mindenütt káprázatos profilekben, míg hála Istennek valahogy a Dunához ért (ott legalább belefúl!). De oda se neki. Szépen átbújt alatta, még a sokmillió tonnás Parlamentre se hederített, kibújt ép tagokkal alóla valahol a mai *Kossuth*-szobor táján, ezzel a felírással: *Terminus* (végállomás).

Életem végéig megélhettem volna abból a költségből, amikbe ezek a rajzok kerültek. De most már nem lehetett tovább ábrándozni. Adok neki egy schiebert — gondoltam — ha csak az a száz melléklet nem lett volna. Mindegyike 30 fillér mellékleti bélyeggel fenyegetve. Gondoltam egy merészet és átküldtem a Villamos Vasutak Tröszt-jéhez. Tanulmányozzák át előbb és terjesszék ők be a fővároshoz.

Hat hónap múlva előfogom *Kakujayt* a villamoson: — Mi van az amerikai tervekkel?

Se híre, se hamva a terveknek. De *Kakujay* felkutatta az egész padlásleltárt és könnyebbülten visszaküldte egy szolgával az egész csomót. Nekem kellett tehát beterjeszteni a fővároshoz. Akkor Bárczy István volt a főpolgármester, aki szerette a nagyszabású, új terveket.

Reá címeztem egy koronás bélyeggel; a mellékleteket pedig jól összekötözve egy borítékban és egy szál 30 fillérrel láttam el az egész kötéget. Azóta már belefásultam a remegésbe: mi lesz a bélyegesonkítási lelettel, ha felbontják a csomagot! 19 év óta nem bontották fel eddig. De önnek kedves Szerkesztő úr megvan a mérhetetlen előnye, ha úgy kávéházban szóbakerülne a 25 éves jubileumi száma, semmitmondóan megjegyezheti:

— Szóra sem érdemes. Összes terveim már rég *megvalósultak!* Ime!

A név, a cím és az akták irattári száma nálam megkapható.

Dr. L. K.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiörnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig; nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

Harisnyák, keztyűk, Farkas Máriánál. Szent János-tér 2.

ÖRÖKLAKÁST,

kevés készpénzbefizetés mellett kényelmes törlesztésel kaphat a Horthy Miklós út mellett, az I. Bicskei ucca 4—6—8. sz. társasházunkban A lakások megtekinthetők és beköltözhetők. Lejegyzési iroda: I. Budafoki-ut 20. I. 3. — ahol bérlakások is kaphatók.

Önön magának takarítja meg a házbért!

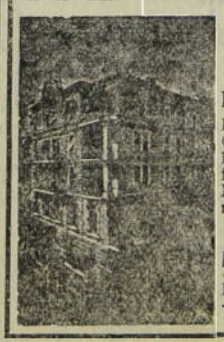
ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN

új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő

IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand

5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ABBAZIA

HOTEL **AUGUSZT** PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió **35** lirától. Központi iroda

BUDAN
AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN
I. Krisztina tér 3. sz.
Telefon: 530-47

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A budai iparrajziskola a továbbképzés helyett nagy ipari termeléssel versenyez a súlyos helyzetben levő budai asztalosiparosokkal. A Verpeléti-úton levő fővárosi iparrajziskola eltért ezzel tulajdonképpeni hivatásától: a segédek és tanoncok továbbképzésétől és a fővárosi adózók pénzén csinál konkurrenciát az adójukat megfizetni alig tudó iparosoknak. A hatalmas épületben nagy asztalos-, kárpitos-, faszobrász- és festőműhely van s a famegmunkálógépek egész sora növeli az egyébként is nagyszabású termelést, ami ellen most nagygyűlésen fognak tiltakozni a budai iparosok.

ÜZENET

G. N. Nem lehet hírt küldeni szombaton a lapnak, hogy azt még okvetlenül közöljük, még ha expresslevélben is küldik, mert a lapot pénteken délben már okvetlenül lezárjuk. Hétfőn történt dolgokról tessék csak kedden postára tenni a hírt, akkor föltétlenül megjelenik.

L. P. Óbudán. Egy gramm rádium előállításához szükséges 500 tonna nyersanyag, 500 tonna különböző vegyiszer, 10.000 tonna tiszta víz és 150 ember munkája egy hónapon át.

B. Z.-né. Vár. A feleségszerzés ősi módja a nőrablás volt az ősmagyaroknál is. Ennek nyoma még ma is meg van nyelvünkben, mert a magyar ember „elveszi" a lányt. Hunor és Magor is így rabolták feleségüket a Meotisz ingoványaiban. A nőrablás szokását az új hazába is elhozták őseink, amelyet azután a gazdaságilag fejlettebb korban felváltott a nő megvétele. Innen a ma is használatos ősi kifejezések: *vőlegény* (vevőlegény), *eladólány*.

P. D. Obuda. A kecskekörmök eredetére vonatkozó kérdésére a geológiai tudomány a következőkkel felel: A mi pontusi lerakódásainkra a limnocardium és congéria-kagylók jellemzők — *kecske-körmök*, — amelyek arra vallanak, hogy a szarmata-tenger a pontusi időben már elszakadt az óceántól, mert csak így lehetséges, hogy vize lassankint kiédesedett a beléje jutó folyóvizek következtében. Később még jobban összezsugorodik a pontusi beltenger, amelynek maradványa a Balaton, ahol sűrűn vannak kecskekörmök.

Gondűző asztaltársaság. Kelenföld. Atlantisz, a titokzatos, elsüllyedt világrész az egyiptomi és braziliai papok feljegyzése szerint 11.500 év előtt merült el nyomtalanul a tengerbe. Churchward tanár pedig a mult esztendőben indiai kutatásai során ősrégi szanszkrit írásokat fedezett fel, amelyek megemlékeznek egy óriási szigetről az Óceánban, amelynek fejlett kulturájú lakossága gépek segítségével repülni is tudott. Ez a sziget nagy vulkáni kitörések közben hirtelen elsüllyedt a tengerbe. A felfedezett iratok adatai alapján ez az esemény mintegy 13.000 esztendővel ezelőtt történt. Összevetve a két, egymással közel megegyező adatot, a fennmaradt mondákat és szájhagyományokat, valószínű, hogy Atlantisz tizenkéttizenháromezer esztendővel ezelőtt süllyedt az Óceán mélységébe, de emléke évezredeken át fennmaradt. Sőt az okkultisták jóslata szerint a jövő évben maga a sziget is a föld színére emelkedik újra, egy borzalmas föld- és tengerrengés után, ugyanakkor, amikor Anglia, a francia partokkal együtt elmerül a tengerbe.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Szíjgyártó
ugerges és bőröndös
Megbízható régi üzlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

Közgazdasági Napló

A Budapesti Kisipari Hitelintézet az elmult üzletévben nagy lendülettel halad az erős fejlődés útján

Sok kereskedő kapott kölcsönt kuláns feltételek mellett az intézet által kezelt kiskereskedelmi hitelakcióból

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* nagyméretű fejlődése nemcsak magyarországi viszonylatban, hanem a nagy nyugati államokban is példaképpen állhatna a középbankok elé. A helyesen alkalmazott hitelellátási program és a kuláns kamatpolitika olyan nívóra juttatták el ezt a nagyrahivatott, a fejlődés minden garanciáját magában hordó intézetet, mely túlnő a középbankok keretein, ha ezt a nívót technikai és gazdasági tekintetben teszik szemlélet tárgyává.

Ha egy pénzintézet nagy fejlődésének érdemét lehet egy ember nevéhez fűzni, úgy akkor bátran elmondhatjuk, hogy a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* fejlődésének lázas tempóját *Széll* Jenőnek, a kitünő, agilis vezérigazgatónak köszönheti. Az a mindig munkáló, mindig új ideákra bukkanó, mindig friss enerigát felszínre hozó szellem, amely Széll vezérigazgatónak annyira sajátja, rányomta bélyegét az intézetre, mely emelkedő betétállományával, hitelakciójával és közgazdasági missziójával mindig azt jelzi, hogy még nem érkezett el fejlődésének zenitjéhez.

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* több mint hat hónap óta olcsó kölcsönnel látja el a kiskereskedőket a kormány és utóbb a főváros által nyujtott kiskereskedelmi hitelakcióból. A kiskereskedelmi hitelakciót a kormány indította meg azzal, hogy a mult év őszén elfogadott beruházási törvényben 1,000.000 pengőt állított be erre a célra. Mint ismeretes ugyancsak 1,000.000 pengőt szavazott meg a főváros közgyűlése is. A kiskereskedelmi hitelakció céljaira bocsátott 2,000.000 pengő azonban távolról sem bizonyult elegendőnek, mert hiszen sok ezer kölcsönre rászoruló kiskereskedő van az országban. Ezért a kormány a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* részére megengedte, hogy azt az 1,000.000 pengőt, amelyet a *Pénzintézeti Központ* útján az intézet részére már folyósított, veszteségi alapként kezeljék, amelynek terhére ötször annyi, tehát 5,000.000 pengő kölcsönt lehet folyósítani. A kölcsönöket ugyanolyan feltételek mellett adják a kiskereskedőknek, mint ahogyan a kisipari hitelakció is folyik.

Ingatlan fedezet mellett évi 9% a kamat, kezesek jótállására és árúváltókra folyósított kölcsönök után 10%-os kamatot számít az intézet. Egy-egy kiskereskedő legföljebb 3000 pengő kölcsönt vehet fel, amelyet másfél év alatt tartozik visszafizetni oly módon, hogy az első negyedév után 10%-ot, azután négy negyedéven át 20%-ot és a hatodik negyedév után ismét 10%-ot kell törleszteni. A külön kérelmek elbirálására cenzura bizottságot állítanak fel, amelynek tagjait az egyes érdekképviseletek jelölése alapján a kereskedelmi és iparkamara küldötte ki.

A kölcsönök folyósítása, bár minden egyes hitelkérést cenzura bizottság bírálja felül, a legsimábban történik. A kezesekhez természetesen ragaszkodni kell az intézetnek, mert hiszen nem az a cél, hogy a kiskereskedők között segélyeket osszon szét az intézet, hanem a *Kisipari Hitelintézetnek* fedeznie kell magát abban az irányban, hogy a kikölcsönzött pénzek a kiskereskedők részéről visszaszajtsa is folyjon. Összesen 6,000.000 pengőt helyezhet ki az intézet, amelyből a fővárosi kiskereskedők részére 3,500,000 pengőt, a vidékiek részére pedig 2,500.000 pengőt irányzott elő. A hitelkérelem sorrendjében a fővárosban 550.000 pengőt, míg a vidéken 200.000 pengőt folyósított eddig a *Kisipari*. A vidék hitelellátásának intézését csak ideiglenesen vette át az intézet addig, amíg a megfelelő szerveket felállítják.

Széll Jenő vezérigazgató minden tekintetben a jól bevált és az egész országban bizalmat keltő üzleti politikájának megfelelően vezeti a kiskereskedelmi hitelakciót.

* **A Községi Takarék** alaptőkeemeléséhez hír szerint már hozzájárulását adta a főváros tanácsa és most már csak a belügyminiszterium jóváhagyása van hátra.

* **A Magyar Királyi Postatakarékpénztár** igazgatósága elhatározta, hogy a gazdasági élet szükségletének kielégítésére a külföldön bevált esti pénztári szolgálatot nálunk is rendszeresíteni fogja. Ezért április hó 4-étől kezdve este 5 órától fél 8 óráig pénztártermét nyitvatartja, ahol a kereskedőknek, cégeknek és magánosoknak alkalmuk lesz arra, hogy a napi bevételeiket csekkszámlára, illetve takarékpénztári betétként még aznap befizethessék és a befizetéssel egyidejüleg megbízásaikat is leadhassák. Az így befizetésre került összegeket másnap kora reggel könyvelik, úgy hogy az összeg feletti rendelkezés ezáltal lényegesen meggyorsul.

* **Mérleg és adómérleg** címmel jelent meg a *TÉBE*-könyvtár legújabb kiadványa *Halász* Ferenc dr.-nak, a *Hermes Magyar Ált. Váltóüzlet* r. t. igazgatójának és *Havas* Miksa könyvrevizornak, a *budapesti Kereskedelmi Akadémia* ny. tanárának tollából. A munka a mérlegkészítés technikájával és a mérleg felépítésének módjával foglalkozik és élesen reávilágít azokra a szerves összefüggésekre, amelyek a fennálló jogszabályok, a legújabb adótörvények és a judicatura, valamint a kereskedelmi szokások között fennállanak.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)
Telkek!
HORTHY MIKLÓS-ÚTI saroktelek 245 öl, 70 m. hosszú, három utcára fronttal, ötemeletes bérháztervekkel, à 200 P. Telefón: J. 338—82.
HORTHY MIKLÓS-ÚTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.
MUEGYETEMNÉL, 240 □-öles, déli fekvésű sarokbérháztelek, 52.000 pengő.
GELLÉRTHEGYEN, remek villatelkek □-ölenként 100 pengőtől.
LENKE-UTON, 160 □-öles bérháztelek, ölenként 125 pengő.
Villák!
GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.
VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.
KELENHEGYI-UTNÁL, nagy parkban, legszebb bérvilla, komfortos, nagy lakásokkal, 270.000 pengőért sürgősen eladó.
VILLA eladó 200.000 pengőért, emeletes, 7 szoba és minden comfortos helyiség, 320 öl telek, fele gyümölcsös, a Városmajor szanatórium közelében.
RÓZSADOMB legszebb helyén, kitünően megépített 7 szobás, remek villa 300 □-öles parkban, 120.000 pengő.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
6 százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: T. 214-21. — Váltóosztalat és tőzsdeosztály: T. 133-50. — Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Bérházak!
BUDÁN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.
LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

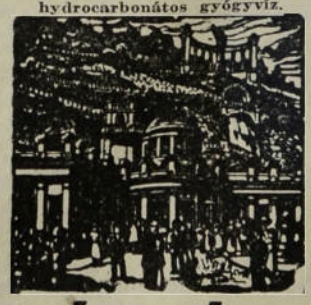
LAKÁS
BUDAN KERES 2—3 szobás, komfortos lakást magasrangú, nyugdíjas Levelek a kiadóba.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. — Rendeléseket felvesz:
HORVÁTH
III., Fő-tér 1. Telefon: Aut. 623-89

ÜVEG
és Porcellán díszmüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES
BUDAPEST,
Üzlet és műhely: I., Szent János-tér 4
Telefon: Aut. 507—37
Állami diszoklevél. Ezüstkoszorus mester
Nagy aranyéremmel kitüntetve

VADÁSZFEGYVEREK
FEGYVERJAVÍTÁSOK
SPORTCIKKEK
CSERKÉSZFELSZERELÉSEK

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ZLAMÁL

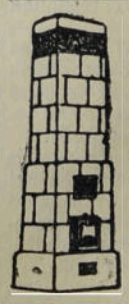

széget ajántom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitó berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Blahos Rudolf
Fényképész
műterme
II., FŐ-utca 18 sz.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

ERZSÉBETHID
Telefon: 108-48.
SZÁLLÓ
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácsfürdő melletti.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 950. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 április 14.

A szegénység

sok mindenre megtanít minket. Igy például arra is megtanít, hogy a hegyvidéket megbecsüljük. Az a statisztikai adat, hogy az idei télen a téli sport látogatottsága a mult évhez képest egy-egy ünnepnapon 400-ról 10.000-re emelkedett, már iskolai tantétellé válik, mert ezzel foglalkozni kell, mivel 10.000 ember szükséglete élelemben, italban és más alkalmi cikkekben már tényező, még pedig üzletileg kiaknázható tényező. Vállalkozásra buzdít, kenyeret ad, csökkenti a munkanélküliséget télen, ami fontos. De bizonyítja azt, hogy a nagyváros népének szüksége van a hegyekre és szívesen fel is keresi, kiélvezi, ha gyorsan és kényelmesen el tud jutni oda. Nálunk a városban vannak a hegyek. A Rózsadomb egyenesen belekönyököl a város közepébe, de éppen a kirakatrésze elhanyagolt, puszta, fakó, rendezetlen. Fent és hátul rendezett, szép, kellemes, csendes, de éppen a mutatós oldala, a Duna felé lejtő része gondozatlan, bozótos, vízmosásos, falusi. Szebb helyet templom számára elképzelni sem lehet, mint a régi Kalvária kis temploma. És mégis olyan ócska, düledező, vakolatlan, — olyan ápolatlan a környezete, hogy szinte szánakozó, disszonáns hanggá vált a rosszul eljátszott keresztény szimfóniában. Beledől a városba a Gellérthegy, amelynek kultúráját megalapozta volna örök időkre az oda tervezett fürdőügyi kiállítás, de ezt elgáncsolta a város és ebben segítettek a Gellérthegy lakói, mint ahogy a Farkasrétre az ott lakók deputációzták ki 30 év előtt a temetőt, amely megette őket kertestől, házastól, — mint ahogy a Déli vasutat a krisztinavárosiak erőszakolták ki Buda szívébe, hosszú, mély árkot vonva a város és a hegyvidék közé, mely szinte lehetetlenné teszi a Németvölgy egészséges, természetes fejlődését. Pedig ott kint — a Németvölgyön és a farkasréti klimatikus temetőn túl — romantikus hegyvidék várja a fölfedeztetést, csakhogy a temető, mint egy tilalomfa zárja el ezt a hegyvidéket. Jó és olcsó közlekedés mellett pedig ide kell áttenni a kertvárosokat, a tisztviselőtelepeket, kertes családi házakat, még ha ingyen adja is a város a telket, mert itt virul az egészség és itt terem a zöldség, a gyümölcs és nem a pesti homoksivatagon, ahol „hullámszerűen terjed a város, még pedig széles nagy hullámokban", — ahogy azt Ripka Ferenc dr. főpolgármester írta meg. Pest a gyárváros, amelynek szinte alkalmas a sík homokos terület, ám a lakóház helye Budán van, a hegyvidéken, ahová az Alpesek felől jön az esti szellő. De városfejlesztő, városrendező programm nélkül, ahogy ez a világváros él 50—60 év óta, sőt évszázadok óta, — nem képzelhető el böles és előrelátó várospolitika, hacsak nem kényszerít rá minket a nagy szegénység, mely kezdi már a gyógyvizeket is másnak becsülni, mint egyszerű mosdó- és fürdővíznek. És közel van az az idő is, ahol meglátjuk majd a budai hegyvidéket is, amelyet most nem látni a — Jánoshegytől.

Budán, 1929. április 13

Budapest Fürdőváros Egyesület április hó 15-én délután 6 órakor, a Gellért szálló dohányzótermében választmányi ülést tart. A tagok szives megjelenését kéri

József Ferenc dr.
kir. herceg, elnök.

A Duna sorsa

Főközlekedési vonalunk, bárhogyan is rejtegetjük, a Duna, amelynek nagy jelentőségére a *Budai Napló* mult számában hivatott tollal mutatott rá dr. *Ringer* Lajos. Sokan vagyunk, akik szomorúsággal látjuk, hogy éppen a Dunán csodálatosképen nincsen forgalom és ez a legnagyobb útvonal, mintha ma csak közlekedési akadály lenne. Régi jelentőségét mintha elvesztette volna a vasutak kiépítésekor. Igaz, hogy Baross Gábor vasútkiépítései elterelték innen a forgalmat és a mai határok sem alkalmasak annak előmozdítására. Elmulasztották megcsinálni annak idején a Pest körüli csatornát. A Hungária-körúton ha ma viziút lenne, egész más képe lenne a Dunának. Élénkebb helyiforgalom takarná el azt a pangást, ami ma a Duna egész folyása mentén tapasztalható. Ezen csak úgy lehetne ma változtatni, ha a Rákos-patak mentén ásnák ki a körcsatornát, de legalább a város területén kellene élénkebb életet vinni az óriási víztükörre. Mit gondolhat az idegen, aki nap-nap után bámulja ezt az óriási vizet, amelyen órákig nem történik semmi. Ez lehet idegnyugtató kép, de egy nagyváros kellős közepén, ahol minden él és mozog — bántó ellentét. A bécsi hajó, a mohácsi hajó és az átkelő propellerek, a teljesen lehanyatlott és az üzembe se kerülő helyihajóközlekedés igazán nem számíthat viziéletnek. A mai forgalom nyugodt lassúsága, kimértsége, a hajó száz év óta változatlan kikötésmódja, csak öreg nyugdíjasok számára jó, de nem azoknak, akiknek a Dunán való átkelés sietős. Vizi-autóbuszokat, takszikat, jobban mondva hydroglisseuröket kell beállítani, amelyek talán kezdetben nem fognak sokat jövedelmezni és mégis megérdemlik a legnagyobb szubvenciót, mert a vizi, illetve fürdővárosnak kell ilyen speciálitásokkal is rendelkezni. A boldogtalan Budapest folyója ma még a Duna, ahol az öngyilkosok esinálják a legnagyobb forgalmat, ahelyett, hogy életetadó árama lenne a fővárosnak. *J. S.*

A Községi Polgári Párt a Vizivárosért

A lakásfelügyelet nagy kérdése

A legnehezebb kérdésről, a lakásügyről tartott előadást e hó 9-én este a Budai Polgári Körben, nagyszámú meghivott közönség előtt

NEUSCHLOSS-KNÜSLI KORNÉL,

csaknem egy órán át kötve le a hallgatóság figyelmét előadásával, amelynek tárgya volt a *„lakásfelügyelet megszervezése a fővárosban."* A Budai Polgári Kör által rendezett ilyen előadóesték mindig közérdekű témát ölelnek fel és megérdemelnék, hogy a közönség nagy számban érdeklődjék azok iránt. Az elnöki székben dr. *Tury* Zoltán ült, mellette *Nagyőszi* Ferenc a Községi Párt vezértitkára és az illusztris előadó, akinek egészségügyileg és társadalmilag rendkívül fontos, amellett érdekes és részletesen kidolgozott tervezetét, amelyben még arra is kiterjed, hogy Budapest egyik átkától, a poloskától hogy lehetne megszabadulni, de szociális szempontból is mélyreható előadását legközelebbi számunkban részletesen ismertetjük.

Tury Zoltán köszönte meg neki a fáradozását e téren és *Zboray* Gyula dr. azt indítványozta, hogy ezt memorandumban terjesszék fel a városhoz és a kormányhoz, mert így a kérdést napirenden lehet tartani. *Pásztélyi* Vilmos még azt kérte pótlólag belevenni a memorandumba, hogy minden lakót külön íven kérdezzenek meg, hogy milyen lakásra van szüksége és az így nyert eredmény alapján építsék fel az új házakat, dr. *Szemeréné, Horváth* René dr. attól tart, hogy ez a lakásfelügyelet rendőri zaklatássá válhat, anélkül, hogy különösebb eredménnyel járna, mire *Neuschloss-Knüsli Kornél* dr. előadó kifejtette, hogy ez a felügyelet nem lehet rendőri ellenőrzés vagy beavatkozás. Ezt társadalmilag kell megszervezni, mint Angliában. Nálunk a lakók nem tudnak lakni, nem tudnak a lakással bánni s így az új lakások egy két év alatt tönkremennek. Még *Ágoston* Lajos igyekezett rámutatni a gyakorlati életből vett példákkal az ilyen ellenőrzéssel járó visszásságokra.

A vita berekesztésekor lépett a terembe

KOZMA JENŐ dr.

országgyűlési képviselő, akit éljenzéssel fogadtak, amikor az elnöki széket elfoglalta. Elmaradását azzal mentette ki, hogy az új fővárosi törvény ügyében folyó tanácskozásokon vett részt és ez késleltette megjelenésében. Azon a tanácskozáson az a nézet alakult ki, hogy bevárják a közigazgatási törvényjavaslat letárgyalását és az új fővárosi törvényt aszerint módosítják. Nem hiszi, hogy e nyáron letárgyalnák, de lehetséges, hogy ezért ősszel mégis lesz választás, ha nem kell új összeírást elrendelni.

Az ilyen alkalommal kifejlődő közérdekű vitához elsőnek dr. *Zboray* Gyula ügyvéd szólt hozzá és a dunamenti autóbuszközlekedés megjavítását sürgette. *Kozma* Jenő dr. szerint a Gellért-szállót kell összekötni a Margit-szigettel, mert ez az autóbuszvonal sok minden kívánságnak tenne eleget és lehetővé is teszi ezt az újabb száz autóbusz. Szerinte Buda jobban van ellátva autóbusszal, mint Pest. Függőben lévő, tervezés alatt álló autóbuszjáratokról számolt be azután, amelyek a hegyvidék érdekeit is szolgálják majd. A második kerületben, főleg a külső részeken sok történt, a belső részek szabályozását azonban gátolják a kistelkű házak. Az ilyen zsúfolt városrészek szabályozásán segít majd a küszöbönálló házadómentesség, amely *csaknem ingyenbe adja az új házat.* Ezt kell a budai háztulajdonosoknak erősen kihasználniok *még pedig sietve*, mert az egész városra szóló *házadómentesség három év mulva lejár.* Szerinte Buda szempontjából először a Dunapartot kellene kiépíteni, azután pedig a Nyulkaszárnya helyére, modern bérpalotákat és kislakásos házakat kell építeni. Mint Budát érdeklő hírt felemlítette, hogy a Közmunka Tanács most építi meg az új utat, az autóstradát, a Margit-hídfőtől északnak a Dunaparton végig, a hajógyári szigetig, ahova a Nemzeti Stadiont is tervezik.

Nagy érdeklődést keltett a *Budai Torna Egyletre* (BBTE) vonatkozó kijelentése, mely szerint *az egyesület 1952-ig használhatja tovább a mostani pályát*, de annak egy kis részét kénytelen átengedni városszabályozás céljaira. A területbérlet meghosszabbítása lehetővé teszi, hogy az egyesület *még ebben az esztendőben megépítse a műjégpályát.*

Kozma Jenő dr. még a piacok kérdését is szóvá tette, mert a Battyhány téri vásáresarnok nem tud megfelelni a hozzáfűzött várakozásnak. Az eladók nem keresik és igy elmaradt a vevőközönség is. Lehetséges, hogy autóbusz garázzsá alakítják át. Ennek a vásáresarnoknak oly nevetségesen csekély a forgalma, hogy maga a székesfőváros az ő élelmiszer üzemének boltját nem a csarnokban, hanem egy vele szemben álló házban nyitotta meg. Szóbakerült még a *rózsadombi piac is, amelynek nem tudnak megfelelő területet találni.*

Kozma Jenő patriarkális beszámolóját szívesen hallgatta és éljenzéssel honorálta a jelenlévő közönség.

1800 éves takarékperselyek, amelyeket az akvinkumi ásatásoknál találtak, élénken bizonyítják, hogy a rómaiak már a Kr. sz. utáni I., II. századokban rendszeresen törekedtek ifjúságukat a takarékosságra nevelni. Hat-hét ilyen agyag takarékpersely van az akvinkumi múzeumban, amit nem ártana külön is hangsúlyozottabban az oda kiránduló ifjúságnak bemutatni.

A budai telekkönyv kezelése a mai nagy forgalom mellett, már szinte lehetetlen. A telekkönyvtár szűk, nem képes befogadni a feleket, akik így csak állva, a betéteket kézben tartva, önkéntelenül is tönkreteszik azokat. A mutatókönyvek túl vastagok, erőművészek kellenek azok kezelésére, egy-egy ember órákig keresgél bennük, míg a többi, aki sorát várja, átkokat mormol a fogai között. Ezeket a mutatókönyveket, melyek úgyis tönkrementek, több részre osztva, vékony könyvbe kell leíratni, ami nemcsak az egyes emberek, hanem a köznek is érdeke. Pesten kényelmes a helyzet a telekkönyvnél, Budán még ezt is külön kell kiharcolni.

Nagy izgalmat vált ki a fővárosi főjegyző és tanácsjegyző választás, amely április 17-én lesz. Öt állásra száznégyen pályáztak, akik közül, megjósolhatjuk egész biztosan, hogy 99-nek a helyzete reménytelen.

Nincsen kápolnája az óbudai új temetőnek. E hiányt most a főváros a köztemetői kapuépület átépítésével s két új váróterem létesítésével kapcsolatban nyolcvanezer pengő költséggel bepótolja. Az új kápolna belső berendezésénél a Kórház-utcai régi temető (most piac) lebontott kápolnájának felszerelését használják fel. Ezzel összefüggőleg újólag rámutatunk a főváros nagy mulasztására: az ősi Kórház-utcai temető kápolnájának lerombolására. Az óbudaiak elkeseredése alig csillapítható, mert elhúnyt szeretteiket, őseik ott nyugosznak a piac alatt s még csak egy kis kápolna sincs ott, ahol lelki üdvösségükért imádkozhatnának. Ez okból nem is keresik fel a piacot, sőt elkerülik, az ottani árúsok keservesen panaszkodnak és a babonás nép a halottak bosszújától fél. De különben is szerencsétlen gondolat volt a piac idetervezése, mert így csak óbudai piac lett, míg a Bécsi-úti városi házzal és a környékén épült házakkal hatalmasan megnövekedett Ujlaknak piaca nincsen, mert a Kolossy-tér igazán nem számíthat annak. A helyismeret teljes hiánya forszirozhatta csak ezt a lehetetlen megoldást.

Fedett uszoda vagy nyitható?

Hogy kell-e?

Erre, hála Istennek, az április hó 10-iki Klebelsberg-ankét után, nem kell szót vesztegetni.

Kell!

Az erősek nem egyoldalúak. A mi áldott akaratú közoktatásügyi miniszterünk célja: — egyrészről európai szintre emelni a magyar értelmet, hogy ez elátlagosítva, országszerte készen álljon, mire majd jön az intelligencia konjunktúrája — mert jönni fog! — másrészről vigyáz arra, hogy el ne lohadjon a „magyar virtus", amelynek a konjunktúrája meg már itt is van.

Az izom és ész olimpiásza már eddig is egyaránt hozott nekünk babért.

Az ő szemében a sport ma már nem játék, nem a kitörő temperamentum és izomerő békés vezetőrúdja, hanem lélekrugó, amelynek nem szabad elpattannia az elkövetkezett és eljövendő technikai csodaalkotások száguldásai, vetélkedései és szélvészes forgatagai között.

Hogy à sportágak között éppen a *magyar úszósportot* milyen hely illeti meg, azt megállapította az ankét egyértelmű döntése azzal, hogy leges-legelső sportfeladatnak a fedett uszoda építését mondta ki.

A fedett uszoda terveire vonatkozó nyilvános pályázat kiírása előtt szabadjon felvetnünk a kérdést, vajjon a fedett uszodát nem a nyitható uszoda formájában kell-e megoldani?

Kétségtelen, hogy a tréning és oktatás hat hónapon át csukott, a másik hat hónapon át nyitott uszodát preferál.

A fedett uszodát a nyári használhatóság kedvéért túlmagas csarnoknak kell építeni, amelynek téli átfűtése igen nehéz, ha pedig a magasságot a téli fűtéshez szabnák, úgy a nyári hónapok alatt a csarnok — fülledt és nyomott levegője miatt — alig lesz használható. A német hatalmas úszócsarnokokat nyáron alig látogatják, mert levegőjük, dacára a légszűrőknek, hűsítőknek és óriási ventilátoroknak, tűrhetetlenül fülledt.

A nyitható tetőszerkezet előnye, hogy a csarnok mérsékelt, a téli fűtésre szabott kisebb magassága mellett is nyáron át tiszta szabad levegőt nyújt.

A másik megjegyzésünk az úszócsarnok helyére szól.

Klebelsberg miniszter kimondotta hogy: „köznevetség tárgya lennénk, ha a fedett uszodát nem olyan helyre építenénk, ahol a melegvíz rendelkezésre áll."

Ezt a megállapítást aláhúzzuk, vörössel is, kékkel is, nehogy megessék, hogy az úszócsarnok medencéjét a Széchenyi strandfürdő medenceinek mintájára, kazánokon át szénnel melegített kútvízzel táplálják majd — Budapesten, a hévforrások városában.

Dr. R. L.

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

A budai bíró

Purébl Győző dr. tanulmányából

Nagy hatalom, tekintélyes úr volt a kerületi városbírák legendás elődje, a budai bíró, aki a város legelső tisztviselője volt, grófi címmel. A bíró vezette a közigazgatást és a bíráskodást, felügyelt a többi tisztviselőkre és közvetítette a város érintkezését a királlyal és a tárnokmesterrel. A bírót Budán egyideig a király nevezte ki, ez a joga azonban 1329-ben megszünt. A kiváltságlevelek alapján a bíró csak akkor foglalhatta el állását, ha a király ebben megerősítette. Ez a megerősítés a későbbi időkben lassan elmaradt, mert a királyok ehhez nem ragaszkodtak. A bírónak minden évben le kellett mondani tisztségéről, azonban újból meg lehetett választani. A történelem adatai szerint találunk olyan eseteket is, ahol a bírót élethossziglan választották meg. A bíró gyakorolta a piaci, vásári és ipari rendészetet is, ebben segítségére voltak az esküdtek, akik közül egy-kettő állandóan ezzel volt megbízva. A közigazgatást társasan intézték: a várost kifelé a bíró az esküdtekkel együtt képviselte, azonban a király meghívójára csak a bíró jelenhetett meg. *Ha bármely más polgárt idéztek is meg, akkor is a bíró jelent meg helyette*, mint annak képviselője. A hivatalos kiadványokat a bíró és az esküdtek adták ki az egész város nevében. Ő eszközölte a pénzváltást is, ha a város ebben a kedvezményben részesült. Budán megkívánták, hogy a bíró hat éven át, vagy annál tovább is, a tanács tagja legyen, továbbá, hogy *német származását* négy ősére ki tudja mutatni, vagy a város területén ingatlannal kellett bírnia. Az új bírót be kellett mutatni a királynak. Az új bíró megválasztása és a király megerősítése után bemutatta magát a városnak és egy ünnepnapon bejárta a várost. Minden polgár háza előtt megállott, ahol az illető civis fogadta és lakásáig kísérte.

A bíróválasztás napja Budán mindig Szent György napjára esett. Ez a nap a város ünnepnapja volt. A választást a Nagyboldogasszony templomában szentmise előzte meg, utána a polgárság a városháza előtti téren gyülekezett. Ez alkalommal fegyvert viselni nem volt szabad, nyilván a vérmes budai polgárok temperamentumára való tekintettel volt kívánatos ez az óvóintézkedés. Az előző évi hivatalnokok letették tisztüket, az újonnan megválasztott bíró és többi tisztviselő azután felesküdött. A budai bíró igen nagy úr volt, de voltak mégis olyan perek, amelyek nem az ő hatáskörébe tartoztak. Ilyen kivétel volt a felségsértési eset, a pénzverő polgároknak a kamarát és pénzt illető pere és a házassági per. Felségsértési esetekben a király itélt, pénzbeli perekben pedig a kamaragróf. Házassági perekben pedig az egyházi bíró volt illetékes.

Zsitvay Tibor igazságügyminisztert melegen ünnepelték osztálytársai április 6-án *Winkler* Antal főutcai „Három veréb" vendéglőjében. A Markó-utcai gimnáziumban huszonhét éve érettségizett öreg diákok meleg szeretettel vették körül *Zsitvay* Tibort, akit *Némethy* Béla dr. min. o. tan., *Kepes* Béla dr. ügyvéd és *Szily* Ede dr. üdvözölt. *Murgács* Kálmán zeneszerző, *Székely* József orvos zongorakísérete mellett hangulatos dalokat adott elő, amelyeknek szövegét *Zsitvay* Tibor írta, bemutatkozván így, mint kiváló poéta is. A pompás hangulatban eltöltött estét nagy fokban emelte *Winkler* Antal kitűnő, sok elismerést aratott konyhája és jóhírű borai.

Harisnyák, keztyük, Farkas Máriánál. Szent János-tér 2.

Érdekes apróságokat mondott el életéből a Budai Társaskör vacsoráján *Laurisin* Lajos, az Operaház kiváló tenoristája, aki tudvalevőleg termetre nézve nem valami óriás és így történt meg vele Ócsán, ahol jótékonycélra énekelt, hogy egy parasztgazda csodálkozva mondotta: — „Ilyen egy rongy ember és mégis milyen hatalmas hang jön ki belőle." Más alkalommal kántorválasztáshoz hívták meg őt szakértőnek valahová, ahol a próba végén ő is énekelt. A tanácskozás alkalmával a mellette ülő parasztgazda szörnyen meglepődött, hogy nem Laurisint választották meg kántornak, hanem egy basszistát, akit úgy intézett el a gazda, hogy: „bőgni az ökör is tud". Egy nürnbergi professzor mondotta volt valamikor, hogy minden tenorista hülye, mikor aztán egy igen szellemes tenoristát mutattak be neki, azzal korrigálta mondását: — „Hja kérem, ez az úr baritonistának készült". Egy operaházi olasz karmester mondotta volt neki, hogy intelligens ember nem lehet jó tenorista. Tenorinó — krepinó. Itt említette meg azt az adomát is, hogy egy tenoristát agybántalmai ellen megoperáltak és kivették az agyát, azzal az utasítással bocsátva el a pácienst, hogy egy hét mulva jelentkezzék és a helyére visszateszik az agyát. A tenorista egy évig nem jelentkezett, amikor véletlenül találkozott az operáló tanárral, aki egy befőttes üvegben tartogatta a tenorista agyát és azzal köszöntötte: — „Miért nem jön el az agyáért?" — mire a tenorista nyugodtan felelte: — „Kedves tanár úr, nincs rá szükségem, mert én tenorista vagyok".

A Svábhegy tanácsa

A Svábhegyi Egyesület közgyülése

Ha Mahomed nem megy a hegyhez, akkor a hegy külön Mahomedet szerez magának. A török mondást így variálják a Svábhegyen, ahol a város nemtörődömségével szemben megalkottak maguk számára egy külön tanácsot és megtalálták a maguk prófétáját *Bódy* Tivadar volt polgármester személyében. Ugylátszik a városházán is belenyugodtak, hogy így a hegy ügye hivatott jó kezekben van és lehetőleg megcsinálnak mindent, amire az elnök azt mondja, hogy ez kell. Nagy ovációk közt ismerték be a svábhegyiek, hogy mióta Bódy Tivadar áll az Egyesület élén, azóta nagyot fejlődött a helyzet a Svábhegyen és az Egyesület is jól járt és nemcsak az adósságait fizette ki, hanem vagyont is gyüjtött.

A Svábhegynek ez az autonóm tanácsa a maga saját külön polgármesterével e hó 8-án tartotta közgyűlését, amelyet választmányi ülés előzött meg és átvette az elnök előadása alapján a közgyűlés egész anyagát.

A közgyűlésen megjelentek: Bódy Tivadar dr., Antalffy Andor, Bercsényi Antal, Bernáth István, Bódy Flórián, Deutsch Ernő, Deutsch Gábor, Engel Ármin, Faragó Miksa, Forbáth Imre dr., Förstner Gyula dr., Glück Frigyes, Gyórki Béla dr., Gyürki Tibor dr., Holzer Sándor, Huszka Viktor, Jakab László dr., Jauernik Nándor, Kenéz Béla, Kerpel Vilmos, Klug Emil dr., Langfelder Károly, Mikus István, Neumann Miksa dr., Párkány Frigyes dr., Rákosi Jakab, Reimann Gyula dr., Rottmann Ármin dr., Rudas Gyula, Schillinger Sándor, Sándor Károly, Stern Leó, Szacsvay András dr., Szente Lajos, Tamásy Béla dr., baranyavári Ullmann Béla, Vándor Mihály dr., Viraág Béle s mások.

Az elnök ismertette a zárszámadásokat, amelyek szerint a vagyon 4100 pengő. Pedig még *távcsövet* is szerelnek fel a Széchenyi-hegyen, hogy a közönség jobban gyönyörködhessék az onnan nyíló nagyszerű panorámában.

Melegen üdvözölte a jelenlevő *Dollinger* Gyula dr. egyetemi tanárt 80-ik születésnapja alkalmával és részvéttel emlékezett meg az egyesület két elhúnyt jeles tagjáról: *Kotányi* Zsigmondról és *Kaszab* Aladárról.

A választmányi ülést berekesztve, megnyitotta a közgyűlést és üdvözölve a megjelenteket, a maga nagy rutinjával tárgyalta le a napirendet.

Ismertette ezután az elnök Bercsényi Antal igazgató által nagy gonddal szerkesztett részletes évi jelentést, mely 1928 március hótól, 1929 február 28-ig terjedő évet öleli föl. A mult évben végzett közmunkák közé felsorolja a Fodor-utca, Nógrádi-út, Báró Eötvös-út, Ordas-út és Orbánhegyi-út folytatólagos kiépítését, a Normafa-út Fodor-utca, Istenhegyi-út csatornázását, Diósárok-út alsó részének boltozását, Ordas- és Nógrádi-utak közvilágítását, több úton és utcán a gázcsövek lefektetését. A Fogaskerekű vasút svábhegyi állomása mellől eltávolíttatták a vásári bódékat, olajozták a Svábhegy összes makadám útjait és ahol szükséges volt, korlátokat állíttattak az utak mellé. Létesítettek erdei utakat és a különböző utak mentén száz betonpadot állíttattak föl. Legfontosabb kérdés a fogaskerekü elektrifikálása volt, mely minden valószínűség szerint május hó első napjaiban elkezdi működését. Az elnök dícsérettel emlékezett meg az új elektromos kocsik és gépek külső csinjáról, belső kényelméről és füstnélküli, zajtalan közlekedéséről.

Az egyesület hatszor tartott különféle közigazgatási bejárást, felkarolta a téli sportot oly rendkívüli eredménnyel, hogy a mult esztendőhöz képest egy-egy vasárnap vagy ünnepnapon a kirándulók száma 400-ról 10.000-re emelkedett. Térzenéket és mesedélutánokat rendezett és tagjai számára első fogasbérletet eszközölt ki.

Az évi jelentés utal az ebben az esztendőben végrehajtandó munkákra is, amelyek során kiépülnek azok az utak, amelyek a közlekedés érdekében fontosak. Új gyalogutak létesülnek s csatornázzák a Szépkilátás-utat, Tücsök-utcát, a Kakuk- és a Tündérutat, a Költő-utcát, a Nógrádi- és Diósárok-utakat, — bitumenezik a nagyobb közlekedéssel biró utak gyalogjárdáit, — javítják a lépcsőket minden úton, — vízlevezető árkokat és folyókákat építenek és rendezik a Tamás-uti árkot. Szorgalmazza az egyesület ez évben is újabb száz darab vasbetonpad felállítását, a Diana-uti templom-tér parkirozását, az utak olajozását és öntözését. Fontos kérdés, hogy a Jánoshegyre még az idén lefektessék a vízcsövet és hogy ez idén is gondját viseljék az éneklő madaraknak, madároduk és madáretetők felállításával. Fokozzák és terjesztik a közvilágítást és autóbusz megállót létesítenek a fogaskerekü Retek-utcai megállójánál. Azonkívül autóbusz fog közlekedni az Orbánhegyi-úton, Istenhegyi-úton át a Névtelen-utcáig. Felépítik a hegyi tűzoltóság és köztisztaság laktanyáját augusztusra, ami föltétlenül nagy előnyére lesz a Svábhegynek. Az egyesület kieszközölte, hogy a szemetet a téli hónapokban is gyüjtsék és a gázeső vezetéket is terjesszék ki folytatólagosan.

Támogatja az egyesület a strandfürdő létesítésére irányuló mozgalmat és ez alkalommal külön köszönetet mondott *Jakab* László dr. főorvosnak, aki szintén nyilt fürdőt tervez a szanatóriumnak, ami a Svábhegyen nagy hiányt pótolna. A Svábhegy sokat köszönhet Jakab László dr. főorvosnak és ezt a tagok elismerték azzal, hogy lelkesen megéljenezték. Külön éljent kapott *Antalffy* Antal miniszteri tanácsos, akinek megköszönte az elnök azt a szorgalmas és buzgó működést, amelyet az egyesület érdekében kifejt azzal, hogy az egyes hivatalokban eljár és sikeresen kijár.

Forduló pontot jelent majd a Svábhegyi Egyesület életében fennállásának 40 éves jubileuma alkalmából kibocsátandó évkönyv, amely a Svábhegyi Egyesület történetét örökíti meg, felölelve egyúttal magának a Svábhegynek a történetét is.

A napirend letárgyalása után *Szente* Szerafin mondott köszönetet *Bódy* Tivadar elnöknek mindazért, amit a Svábhegyért és az Egyesületért tett és külön köszönetet mondott *Bercsényi* Antal egyesületi igazgatónak hasznos és buzgó munkálkodásáért és azt nemcsak az Egyesület tagjai, hanem a Svábhegy összes lakói nevében teszi. Kérte, hogy az elnökség vegye kezébe az ő kérvényük ügyét, amelyet a Svábhegy és Széchenyihegy lakott oldalának csatornázása ügyében a lakók beadtak a városhoz.

Bódy elnök megnyugtató választ örömmel vették tudomásul. A köszönetet pedig áthárította munkatársaira és kijelentette, hogy ő ezt a munkát örömmel végzi.

Langfelder Károly mérnök felszólalása után elnök berekesztette a közgyűlést és a társaság az elnököt éltetve — vacsorához ült.

A Hollós Mátyás Társaság

legutóbbi hétfői estjén megvitatta előzetesen a „Budai írók, művészek és tudósok segélyegylete" megalakulását és megbízta *Kapcza* Imrét, a társaság kinestárnokát, hogy ez ügyben javaslatot terjesszen az összehívandó értekezlet elé, amelyre a Társaság meghívja az összes Budán lakó írókat, művészeket és tudósokat. *Massányi* Ernő dr. alelnök indítványára elhatározta, hogy Budáról a már összegyüjtött adatokból ismertető füzetet ad ki a budai idegenforgalom emelése céljából. — Hétfőn, e hó 15-én *Zboray* Gyula dr. az „Ügyvédek és Mérnökök Segélyegylete" titkára ismerteti ennek az egyletnek az alakulását, számításait, működését és a három év alatt elért eredményeket a Hollós Mátyás Társaság összejövetelén, este 8 órakor.

Szalay Sándort ünnepelte a Budai Polgári Kör e hó 10-én egy tiszteletére a Pénteki Borgazda Társaság által rendezett társasvacsorán. *Kozma* Jenő dr., orszgy. képviselő, a kör elnöke, benne a főelőljárót, az örökös előljárót ünnepelte, a szótartó, tisztakezű, humánus, előkelő magyar urat, akinek még nagy társadalmi és politikai munkát kell vállalnia. *Neuschloss-Knüsli* Kornél a református nőegylet nevében üdvözölte benne a Közjótékonysági Egyesület nemesszívű elnökét, akit, — ha Buda nem egyesült volna Pesttel — Buda díszpolgárának szeretne megválasztatni. *Szalay* Sándor, az ünnepelt válaszolt ezután rendkívül szépen fölépített beszédben és meghajtotta az emlékezés fehér zászlóját azok előtt, akik a kerületet a nemzeti egységes akarás útján vezérlik. *Benedek* Sándor fölemlítette azt az időt, amikor fiatalon együtt működtek az *„Újlaki Magyar Asztaltársaság"* keretein belül, ahol csak németül beszéltek akkor. Végül *Zboray* Gyula dr. a Borgazda Társaság részéről üdvözölte melegen az oda viszszatért Szalay Sándort.

„Két Renaissance" címen jelent meg *Szudy* Elemér, a miniszterelnöki sajtóosztály főnökének értékes, érdekes, szemléltető, pompás kiállítású könyve, amelyben a latin és magyar szellem, az olasz, francia, magyar kultúrélet kapcsolatait világítja meg. A nagy gonddal, tehetséggel, tudással, stílussal megírt könyv valódi eseménye a magyar könyvpiacnak.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Vidám est a címe április 27-én szombaton este 8 órakor a Zeneművészeti főiskola nagytermében tartandó hangversenynek, m lven *Vaszary* Jánosnak, a Magyar Szinház főrendezőjének ötletes, kacagtató humoreszkeit adják elő híres művészek, mint Vaszary Piroska, Pethes, Dénes, Kökény, Karinthy és mások.

A Keresztény Nemzeti Liga II. kerületi osztálya április 14-én tartja rendes közgyülését a Budai Katholikus Körben. Vendégeket szívesen látnak.

„Bank" címen értékes előadást tartott *György* Lajos, az Olasz-Magyar Bank igazgatója a Budai Társaskörben, nagyszámú, érdeklődő közönség előtt. A bank történetét az ókortól kezdve ismertette, csupa érdekes adatot sorolva fel, megvilágítva azokat a bankembre meglátásával. Rámutatott a régi világ-bankcégek befolyására a történelemben és befejezte előadását, — melyet az ilusztris előadó szívességéből részletesen közlünk a legközelebb — a magyar bankélet keletkezéséről és fejlődéséről szóló tanulmányával. — Az előadást követő társasvacsorán *Loosy* V. József és *György* Lajos voltak a borgazdák, *Ziegler* Géza elnök köszöntötte a borgazdákat, *Hoor-Tempis* Móritz a hölgyeket, akiket *Loosy* is üdvözölt, mint borgazda. *Oszoly* Kálmán háznagy a férfivendégeket, — *Hubert* Vilmos *Pávay-Vajna* Ferencet, mint vendéget, — *György* Lajos *Ripka* Ferencet, — *Viraág* Béla a Pávai Vajna Ferenc ellen folytatott hajszát ítélte el s azt erős szavakkal szamárságnak mondotta Hoor-Tempis Móritz is. *Pávai-Vajna* Ferenc kifejtette erre az ő energiakereső programját, amit lelkes óvációval fogadott a társaság.

Buda vízellátása a külön vízműtelep 15 millió pengős felépítésével teljesen rendeződik, úgy, hogy *a hegyvidék is a budai vízmű nyomócsövei révén bőségesen kap majd vizet.* A tervek már legközelebb a főváros bizottságai elé kerülnek.

Kérje mindenütt a **„SOPRON-GYÖRI" TEJET**
mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb
Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegye Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel.: J. 125-0

Az egyház és művészet párhuzamos haladásáról mondott értékes beszédet az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat műcsarnoki közgyülésén április 7-én dr. *Nemes* Antal c. püspök, a Hollós Mátyás Társaság tiszteletbeli elnöke, aki a cinqueccento nagy művészeinek a pápasággal való kapcsolatáról is beszélt és kiemelte a mecenás hivatását. Amit II. Gyula és X. Leó pápa a művészetnek nyujtott, azt a művészek százszorosan fizették vissza. Amikor a művészek felemelkedni és nagyot teremteni akartak, akkor a Bibliához, az egyházi témákhoz nyúltak. A püspök beszédére *Zala* György válaszolt s Nemes püspök szavaiból arra következtetett, hogy a magyar katholikus egyház figyelme a magyar képzőművészet felé terelődik. A közgyűlés *Lukács* György zárószavaival ért véget.

Nagy ünnepeltetésben volt része kedden este *Mező* Ferenc dr.-nak, az amszterdami szellemi verseny olympiai győztesének, aki Orbók József dr. titkár üdvözlő szavai után a Budai Klubban az „Olympiai játékok történetéről tartott rendkívüli érdekes előadást. Az egybegyült nagyszámú és díszes közönség melegen ünnepelte az előadót és a társasvacsorán *Hegedüs* Miklós dr. főorvos, a klub ügyvezető-elnöke lendületes szavakkal köszöntötte az ünnepeltet.

Nász. *Buday-Goldberger* Miklós, Buday-Goldberger Leó dr. és neje fia eljegyezte *Schwarz* Eleonoret (Newyork), Schwarz Artur és neje leányát.

Tíz éves jubileumát ünnepli a budai Szent Imre kollégium április 14-én. Az ünnepségekkel kapcsolatos hangversenyen a beszédeket dr. *Tiefentaler* József igazgató és *Glattfelder* Gyula püspök mondja.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

A III. ker. Törekvő Dalkör április 21-én este hat órakor a Zsigmond-téri polgári leányiskolában hangversenyt rendez, amelyen a dalkört *Rezik* Béla karnagy, a zenekart *Hutira* István karnagy vezényli, míg a szini részt *Tóth* János rendezi. Belépőjegy nincs, de a nyolcvan filléres műsor megváltása kötelező.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézban és szappanfőző lugkőben

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53 TELEFON: AUTOMATA 528-84
ÉTTERMEI
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb JAZZ- és TANGÓ-zenekara — Kitünő konyha és italok — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakit és fest

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépitő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés — Elsőrendü referenciák
Felvilágositást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Schmiedl Dániel
hentesárugyár
budai fiókja megnyilt,
II. ker., Margit krt. 5. (Margit-hidnál)
Elsőrendü sertés-, marha-, borjuhus, Sonka, finom hentesáru, felvágottak, csemege-szalonnák.
MINDEN ESTE MELEG FŐTT HUS

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

AUGUSZTA királyi hercegasszony április 8-án a francia Rivieráról visszaérkezett Budára.

SZÁVAY GYULA, a kiváló póéta, a Hollós Mátyás Társaság főtitkára, április 17-én Pápán, az ottani Jókai irodalmi kör szokásos országos ünnepén, költeményeiből felolvas.

FINACZY BELA dr. hirtelen megbetegedett és állapotát általános részvét kiséri.

BÁRSONY OSZKÁR, a Menetjegyiroda vezérigazgatója „Tallózások az idegenforgalom körül" címen értékes és érdekes gondolatokat sorakoztatott fel a Külügyi Társaságban április hó 10-én tartott előadásán.

KRESZ KÁROLY tíz év óta vezeti a Tébe adminisztrációját, ő a bankok szervezetének a vezérkari főnöke, mint ügyvezető-igazgató, akinek nagy érdemei vannak a Tébe felvirágoztatása körül.

LUTTER JÁNOS dr. jogakadémiai tanár „Bismarck külpolitikájá"-ról beszélt érdekesen április 8-án, a II. ker. királyi kath. gimnázium Volt Iskolatársainak Szövetségében.

TÓTH IMRE gyáros három heti tartózkodásra Velencébe utazott nejével.

PETERDY SÁNDOR, a Hollós Mátyás Társaság titkárának *Pergőtűz* című egyfelvonásos darabját április 7-én adta elő a Rádió.

LUGMAYER JÓZSEF dr. ügyvéd, az Óbudai Hegyvidéki Szövetség egyik elnöke, hűlésből származott betegségéből felépült.

RING OSZKÁR dr, a Magy. Ált. Hitelbank tisztviselője, nyerte el a Magyar Evezős Szövetsg 1928-ik évi egyéni túra-díját, 4100 kilométer teljesítménnyel, mint a Magy. Athl. Club evezős tagja.

Kozma Dezső bankigazgató, az Angol-Magyar Bank lánchídtéri fiókjának vezetője, volt e hó 5-én a borgazda a Pénteki Borgazda Társaság estjén és szíves szóval köszöntötte vendégeit, akik között ott voltak az Angol-Magyar Banknak Budán kedvesen ismert vezetői közül Szántó Jenő igazgató és Kukányi Ernő cégvezető, ezenkívül ott voltak, mint vendégek: dr. Radó Aladár főügyész, dr. Krivoss Árpád ügyvéd, dr. Gúth Ferenc előljáró, Lóhr József ny. főigazgató, Kozma Bernát igazgató, Mező Ferenc tanár, dr. Halász Rezső tanár, Eperjessy Béla műsz. főtanácsos és a társaság rendes tagjai, akik közül *Szalay* József min. tanácsos részvéttel emlékezett meg a betegeskedő Rittinger Imre vasuti igazgatóról és ajánlotta, hogy külön üdvözölje őt a társaság, köszöntötte továbbá *Mező* Ferenc tanárt, a szellemi olimpiász nyertesét és végül ünnepelte dr. *Frivoss* Árpád ügyvédet. Kedves, barátságos hangulatban folyt le az est, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA 1. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 261-25). Elad kitűnő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen köz lében, *I. Incze-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I. Németvölgyi-ut* 46-50 házszám alatt, *II. Hadapród* uccában, a *Pasaréti* es *Battai uton*

PESTEN: *VII. Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán ucca*, *Remény ucca* és *gróf Gyadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis háztelkeket. — Érdeklődöknek a telekeladási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.

nemcsak telefonon vagy levélben ad szívesen felvilágositást — de

helyszínrajzzal is szolgál

Sok izléstelenség, kicsi és nagy egyaránt rontja a város képét s az idegen kézösszecsapva bámulja meg ezt, mint a Balkánhoz való tartozásunk jellegét. Ilyen kis városképrontó az Alagút monumentális kapuja fölött épített betonlépcső és vasrács. A hídról jövet ez erősen látszik s a hatalmas műnek fenséges arányait alaposan megrontja. De magában az Alagútban is huszonöt évi küzdelmünk és a jobb sorsra érdemes bizottsági tagok állandó felszólalása, sürgetése, harca dacára — ott még mindig alvilági hangulat fogadja a belépőt. Határozottan túlzás a portálé komor hangulatát ennyire átvinni a belső részre, a legegészségtelenebb helyzetet teremtve ott. Évekig sürgettük — magunk is belefáradtunk — a csöpögő Alagút szárazbatevését, csempékkel való burkolását és a jobb világítást. Olyan alagútnak, amelyik tulajdonképpen közlekedésre szolgáló utca, nem szabad sötétnek lennie, hacsak szándékosan nem akarják úgy hagyni, hogy a benne járó emberek ne lássák az ottani borzalmas állapotokat. Vagy talán ezzel a sötétséggel akarják fokozni annak a valóban szép képnek a hatását, mely az Alagút szájából a Krisztina-tér felé nyílik s ahol a terepnek véletlen játéka (az Alagút-utca hirtelen lejtése) adja azt a meglepő kedves hangulatos képet. De ezt a természet nyújtja, amit nem kell emberi kézzel, de különösen nem sötétséggel — javítani. Az Alagút Duna felé eső kilátása szintén már valóságos különlegesség: a miniatür lánchíd. Mindez erős ellentétben áll az Alagút szegényes belsejével.

LATCSÓ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Jubilál a tornaegylet

Hatvanéves a Budai Torna Egylet (B. B. T. E.)

Félszázados fennállását 1919-ben, az akkori politikai viszonyok miatt, nem tudta megünnepelni a BBTE, mely nemcsak Budának legnagyobb és legöregebb sportegyesülete, hanem az egész ország sportegyesületei közül is kiválik és az elsők között áll. Azóta tíz esztendő mult el és most már *hatvan esztendeje* szolgálja a Budai Torna Egylet a testnevelés és a sport ügyét és nagy része volt abban a munkában, mely a testnevelést és a testi sportot a mai fejlettségéhez juttatta. Az 1929-ik esztendőnek már *január havától kezdve folynak a jubiláris versenyek.* Igy *január* 13-án volt a jubiláris síverseny a Jánoshegyen, január 18-án a gyorskoresolyázóverseny, *február* 17-én Magyarország páros műkoresolyázó bajnokságáért folyt a verseny a Szénatéren, február 3-tól vasárnaponkint folyik a jubiláris kosárlabda körmérkőzés a tornacsarnokban, *március* 1, 2, és 3-ik napján volt a jubiláris tőr- és kardvívóverseny, március 17-én tették meg a hagyományos nagypénteki kirándulást a János- és Hárshegyen át a Schiller-vendéglőbe. *Április* havában női tornaestélyt rendeztek és *május* 18-án, 19-én és 20-án lesznek a nagyszabású

JUBILÁRIS ÜNNEPSÉGEK,

még pedig 18-án a Toldy-vándordíjas csapatverseny, 19-én a tulajdonképeni jubiláris ünnepély, amely 9 órakor kezdődik misével és zászlószenteléssel a Krisztinavárosi templomban, azután leleplezik a hősök emlékére készült domborművet az Attila-utcai tornacsarnok Szent János-téri oldalán. 11 órakor lesz a díszközgyűlés az Attila-utcai tornacsarnokban és délután fél 4 órakor jubiláris sportünnepély és verseny lesz a szénatéri versenypályán. Május 20-án a délelőtti előmérkőzések és selejtezők után rendezik délután fél 3 órakor a jubiláris országos torna- és atlétikai versenyt. Este 9 órakor bankett fejezi be ezt a jubiláris ünnepélyt a Szent Gellért-szálló márványtermében. De folytatják ezeket a jubiláris versenyeket az egész esztendőben, így *június* 7-én tenniszverseny lesz a Margit-szigeten és ugyanesak június hónapban tartják meg a házi evezősversenyt a Római-fürdő Dunapartján. *Júliusban* lesz a nemzetközi tenniszverseny a szénatéri tenniszpályán és 28-án a jubiláris úszóverseny a Császár-fürdőben. *Augusztus* 11-én rendezik a nemzetközi atlétikai versenyt és füleslabdamérkőzést a margitszigeti MAC-pályán, *szeptember* 15-én döntik el az atlétikai házi bajnokságok sorsát és befejezik a jubiláris esztendőt *december* 7-én, az oly nagy hírnévnek örvendő hagyományos disztornával. A jubiláris versenyek győzteseit az új „Hadak Utja" jubiláris plakettel díjazzák, a helyezettek pedig jubiláris koszorúval ellátott érmeket kapnak. Ezt a hatalmas ünnepséget dr. *Demény* Károly ny. államtitkár elnöklete alatt álló egyesület rendezőgárdája, élén *Tatár* István főtitkárral bonyolítja le, már régen elismert kiváló képességeivel, amelyekkel eddig is a legnagyobb sikerrel, lelkes ambícióval rendezte az országos hírű versenyeket.

Ripka Ferenc dr. főpolgármestert választotta meg újra elnökévé a Toldi Ferenc reáliskola Volt Iskolatársainak Szövetsége április 7-én. Ügyvezető elnök: vitéz Hellebronth Antal táborszernagy, társelnök: Gaul Károly államtitkár és Gyulai Noé dr. ügyvéd, főtitkár Homonnai Imre reáliskolai tanár, pénztárnok: Németh János dr., titkár: Röper Lipót lett. A közgyűlés Kürschák József dr. műegyetemi tanárt és Marczinkó Ferenc dr. reáliskolai igazgatót az egyesület megalapítása és szervezése körüli érdemeikért tiszteletbeli elnökökké választotta.

A Központi Kórház elhelyezését, a főváros közkórházi bizottságának legutóbbi ülésén *Tauffer* Vilmos egyetemi tanár és *Csilléry* András a Kelenföldre, Lágymányosra ajánlotta, ahol szerintük a legnagyobb lehetősége van a fejlődésnek. A mostani szükséglet kielégítésére talán alkalmas a Tisza Kálmán-téri megoldás, de a fővárosnak a jövő lehetőségeire is kell gondolnia. — Csodálatos jószívűség Pest részéről ez a nagylelkű Budának ajánlás, de kórházak és temetők helyett inkább kiállítási területet, Nemzeti Stadiont, Természettudományi Múzeumot stb. kérünk. Itt volna helyen a nagylelkűség.

Bicikli-mánia dúl itt Budán, amit erősen elősegít a sok kerékpár-kölcsönző műhely és bolt. De seholsem olyan veszedelmes ez az autóval versenyző bicikli-őrület, mint Óbudán, ahol a Tavasz- és Tanuló-uteában naponta két-három öregasszonyt és agg férfit gázolnak el a rekordjavító inasok s egyéb legénykék. Az idősebb emberek — ahogy azt lapunknak írják — már alig mernek ezeknek az utcáknak a környékére menni s az óbudai kath. templomba is csak nagy kerülők után jutnak el.

Öblítik a vízcsöveket s ezért zavaros lesz a víz április 14-e körül Kelenföldön, két-három napon át, sőt talán vízhiány is lesz. A többi budai rész vízszolgáltatásában nem lesz zavar.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Magyar-perzsája, szőnyegjavítása vezet. II, Fő-utca 80. Telefon: Automata 515-79

Budai Sakkozók győzelme. Ritka szép sikert ért el vasárnap a Budai Sakkozó Társaság. Délelőtt 10½:4½ arányban győzött a csapatversenyek Szövetségi Díjában, délután pedig visszahódította a kapitánya által alapított Szávay-Kupát a mult évi védő Angol-Magyar Bank csapatától. A hat óra hosszat tartott kemény küzdelemben a kör kiváló játékosai közül győztek: Székely, Erdey, Sárközy, Elekes, Czimerer, Utassy, Kóródy, Szávay, Olasz és Kádár, mindössze két játszmát vesztettek, nyolc pedig eldöntetlen volt, úgyhogy a végeredmény 14:6 arányú fölényes győzelem. A Kupa visszaszerzését szombaton este ünnepli meg az egyesület a *Három Veréb* vendéglőben és utána a *Philadelphia* kávéházbeli körhelyiségben.

Orvosok a fürdőkért. A Budapesti Orvosi Kaszinó minden esztendőben megszólaltatja az ő jeles tagjait és lándzsát tör a magyar fürdőügy mellett, amely az orvosi kar szerint a közegészségügynek egyik legnagyobb kincse. E hó 9-én dr. *Reiner* Ede gyakorló orvos tartott rendkívül érdekes előadást a kaszinóban, Wekerle-utca 22. sz. alatti helyiségében, amelyet nagyszámú szakértő közönség hallgatott végig, mert Reiner Ede dr., az egész életét annak a harcnak szentelte, amelyet az orvosok legtöbbje folytat a magyar fürdők érdekében. Köszönetet mondott mindenkinek, dr. József Ferenc főhercegen kezdve, aki a fürdőügynek szolgálatában áll és kedvesen említette meg a Hollós Mátyás Társaság áldásdús tevékenységét e téren és a *Budai Napló* negyedszázados küzdelmét a budai fürdők érdekében. A felolvasót zajosan megéljenezték és az előadáshoz elsőnek *Sümegi* Vilmos volt országgyűlési képviselő szólt hozzá, kérve az orvosok támogatását és pártfogását a Balaton számára. Valami szemrehányás is volt szavaiban, mintha a magyar orvosok nem eléggé exponálnák magukat a magyar fürdők érdekében. *Viraág* Béla szerkesztő megfordította ezt és felszólalásában rámutatott arra, hogy ha egyáltalán van magyar fürdőügy, azt az orvosoknak köszönhetjük. A régi Magyarországon nem volt komoly a fürdőügyi kérdés s a fürdőhelyek csak nyaralótelepek voltak, a magyar urak pedig nem a gyógyerejű forrásokat keresték, hanem azokat, amelyek borral keverve, kellemesen ivódtak. A gazdag országnak nem volt szüksége a szegényes fürdőügyre. Most sem lehet kívánni a gazdag amerikaiaktól, hogy nyolc napig utazva hajón és megérkezve a luxussal, komforttal és kultúrával telített gyönyörű francia tengerparti fürdőkbe — azoknak hátat fordítsanak és hetven órás vasúti út után, a kultúrában szegény Balatonhoz vágyódjanak. Ez tisztán vállalkozás kérdése, amely nálunk a fürdőügy terén nem mer tevékenységet kifejteni. Budán van a világ leghíresebb keserűvize, de Budapesten nincsen olyan ember, aki a forrásnál egy pohár vizet megivott volna. Ez olyan képtelenség, a vállalkozás tehetetlenségének olyan bizonyítványa, amely jellemzi a mi egész fürdőügyi életünket. Az orvosi kaszinó kedd esti előadásán e vita után a szakemeberek tudományos alapon vitattak meg orvosi szakkérdéseket.

A bolt nevének érdekes magyarázatát adja *Purébl* Győző tanácsnok. A régi időben a Bécsikapu volt a legforgalmasabb a három kapu között, itt tartották a hetivásárokat is. A kereskedők már a középkorban többnyire külön épületeket állítottak, ahol árúikat elhelyezték. Az üzletek a legnagyobb rendben sorakoztak az élelmicikktől az aranyműveségig. Az egynemű árúk egymás mellett és állandóan ugyanazon a helyen álltak. A kereskedők a helyiség elé az utcára kőboltívet építettek, amely elfödte az utcai járdát. Ezek az oszlopos boltívek egész utcahosszan végigvonultak. Innen kapták a kereskedőhelyiségek a bolt nevet. Volt ezenkívül egy közös árúcsarnok is, ahol a kiskereskedő és iparos rakta ki árúját. Ebben az épületben az egyes boltot kamarának (Krám) nevezték, a kiskereskedőt pedig kamarás úrnak (Krámerherrnek).

Szaporodnak a banküzletek itt Budán és ott, ahol azelőtt apró helyi pénzintézetek voltak, a pesti nagybankok nyitják sorjában budai fiókjaikat. A *Döbrentei*-tér sarkán, a Közmunkák Tanácsa épületében élt valamikor a Szabadpolgári Párt alapításaként a „Méhkas", amelynek élén *Gamauf* Géza állott, mint a betevők minden érdekeit saját vagyonával védő és fedező igazgató. A nagy vérhullám elmosta ezt is, hogy most helyet adjon a *Moktár* fiókjának. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* mindig különös figyelemmel volt Budára, most is az érdekkörébe tartozik néhány itteni vállalkozás és az egyik fürdővállalat. Tradiciók fűzik Budához. Az a hely is pozició, ahol a fiókját megnyitotta. Nem ma, de a közel jövőben ott vezet el a nagy út a Gellérthegyre és a hozzátartozó hegyvidékre. Az onnan jövő közönség itt éri a villamost. Ez a jövendő forgalom biztosítja ennek a fióknak a forgalmát.

Az óbudai Hungária-híd megépítése, az óbudaiak pesszimizmusa dacára is elhatározott dolog és az előmunkálatok már annyira előhaladtak, hogy a Közmunkatanács s a főváros bevonásával megtörtént már a megállapodás a pesti és a budai hídfők környékének rendezésére nézve is. A hídfők környékének kisajátítása már régen megkezdődött. A kereskedelmi minisztériumban úgy tervezik, hogy egy éven belül hozzákezdenek a híd építéséhez. Az még nincs eldöntve, hogy nemzetközi pályázatot írjanak-e ki a híd tervezésére, vagy pedig hazai mérnökök tervei alapján készítsék azt el. Az építkezési költség 20—25 millió pengő lesz s ezt teljes egészében az állam fedezi.

HUVOSVÖLGYI KERTÉSZET
(végállomás). Gyümölcs-, rózsa- dísz-, fenyőfa, cserje, virág.

Kerttulajdonosok figyelmébe!

MAGYAR
MAGTENYÉSZTÉSI RT.
BUDAPEST—MONOR

Monori Mag

Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69.

Fényesen kiállított TAVASZI KEPES FŐÁRJEGYZEKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.

Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

LURIE és TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiránatriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

Megleckéztetésben volt részünk, mert a poloskák eljövendő hemzsegésére figyelmeztettük az illetékeseket. A korholó hang azt vitatta, hogy ha mi az idegenforgalomnak vagyunk a hívei, hogyan remélhessünk idegenforgalmat, ha a legocsmányabb férgek mumusával elijesztjük az idejönni szándékozókat. Szerény véleményünk szerint azzal, hogy a baj ellenszerét követeljük, nem súlyosbítjuk a helyzetet, mert írásunktól nem nő a meglévő poloskák száma. Nem elhallgatni kell a hibákat, hanem orvosolni! Orvosolni pedig csak úgy lehet, ha a hatóság erélyes kézzel belenyúl a poloskafészkekbe.

Budapesti Nemzetközi Vásár

Május 4-13.

A magyar ipar bemutatója!

200 szakma, Viziforgalmi- Dunakikötő- Elektromossági- Motorjármű- Textil- és Rádió-csoportok.

50%-os utazási kedvezmény!

Részletes felvilágosítás és vásárigazolvány kapható *Budapesten:* a *Vásárirodánál* V., Alkotmány-utca 8., valamint az összes külföldi tb. képviseleténél.
(A vásárigazolvány ára 3 P 20 fillér.)

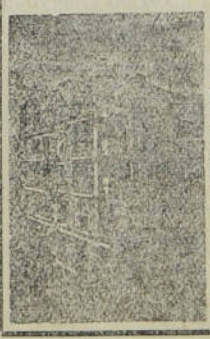
ÖRÖKLAKÁST,

kevés készpénzbefizetés mellett kényelmes törlesztésselkaphat a Horthy Miklós út mellett, az I. Bicskei ucca 4—6—8. sz. társasházunkban A lakások megtekinthetők és beköltözhetők. Lejegyzési iroda: I. Budafoki-ut 20. I. 3. — ahol bérlakások is kaphatók.

Önön magának takarítja meg a házbért!

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ABBAZIA

HOTEL
AUGUSZT
PENZIO
Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió **35** lirától. Központi iroda
BUDAN
AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN
I. Krisztina tér 3. sz.
Telefon: 530-47

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Tormay Béla dr.**, a *Postatakarék* vezérigazgatója, általános érdeklődés közepette tartotta meg előadását a *Cobden*-Szövetségben. Bevezetésében kimerítően foglalkozott az európai gazdasági helyzettel, majd rátért a magyarországi állapotokra, amelyeket optimisztikusan ítélt meg. Kimagasló eredménynek tartja, ipari exportunknak lendületes fejlődését s azt a körülményt, hogy a külföldről behozott cikkek jelentékeny része nem kész gyártmány, hanem csak nyersanyag, amelyet hazai gyáraink és munkásaink dolgoznak fel. Végezetül a Postatakarék hatalmas fejlődéséről beszélt és rámutatott a betétállományra, amely a legutóbbi három év alatt 10 és egytized millió pengőről 43 és háromtized millióra növekedett, vagyis 326%-os emelkedést ért el. Ugyanilyen arányú emelkedés mutatkozott a csekkforgalomban, valamint a takarék értékpapír állományában. Az ügymenetet — mint mondotta — erősen meggyorsították és így ma már nem kell félórákat áesorogni a pénztárteremben, mert 24 perc alatt eszközlik a csekkek beváltását, ami még ennél is kevesebb időt fog igénybe venni, alig 12 percet, ha bevezetik a csőpostát. Az új költségvetésben jelentékeny összeget szán invesztíciókra a *Postatakarékpénztár*, hogy ezáltal a forgalom lebonyolítását új gépek beszerzése által meggyorsítsa. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadás befejezte után a megjelent hallgatóság sokáig ünnepelte *Tormay* Béla vezérigazgatót.

* **A Földhitelbank** mostanában nagy agilitással fejleszti a parcellázási üzletet, amelyben meglepően szép eredményeket ért el, aránylag egészen rövid idő alatt. Az országban szétszórtan több ezerholdas földbirtokot szerzett meg és azokat földparcellázva adta el. A *Földhitelbank*, amely egy nagyszabású telepítési akció keretében teljesen elnéptelenedett területeket népesített be, most újból nagy birtoktesteket szerzett meg a meglévő földbirtok állományához. Az elmult napokban kezdette meg az intézet a fejérmegyei *Szár* község határában fekvő, körülbelül 850 magyar hold parcellázását. A birtoktestet, amely kiváló minőségű földekből áll, 5 kilométer hosszúságban a budapest—bécsi vasúti fővonal szeli át és Szár, valamint Szár-megálló állomások között fekszik. A *Földhitelbank* parcellázza továbbá a Törökbálint közelében fekvő racugi és hosszúréti birtokokat is, melyek közül az első 560, a második pedig 700 magyar hold. A racugi és hosszúréti birtoktestek a törökbálinti villamosvasút végállomásától három kilométerre terülnek el és itt tervezik a létesítendő *MÁV*-vonal megállóját. Ezeket a földbirtokokat rendkívül kedvező feltételek mellett parcellázza fel a bank. A szerződés megkötésekor 10%-ot, 3—5 hónapon belül további 40%-ot, a hátralévő összeg pedig 10 év alatt törleszthető. Meg kell említenünk, hogy a *Földhitelbank* a tulajdonosnak a kedvező fizetési feltételeken kívül 35 éves amortizációs kölcsönt nyújt.

A *Földhitelbank* mérlege rendkívül nagy fejlődést mutat a legutóbb publikált üzletév adataival szemben s főleg a vidéki parcellázások fokozódtak annyira, hogy a nyereség előreláthatólag jóval magasabb lesz. Arról azonban még nem történt érdemleges döntés, hogy vajjon nagyobb osztalékot kapnak-e a részvényesek, mint tavaly, mert a *Földhitelbank* részvényeinek jövedelmezősége a legutóbb fizetett dividenda alapján is 8 százalék körül van. A közgyűlés valószínűleg úgy, mint tavaly, május első felében lesz.

* **A Magyar Vasútforgalmi** üzletéve kiválóan eredményes volt, ami lehetővé tette, hogy az osztalék 10 százalékról 12 százalékra emeltessék. Ez a dividendaemelés annál figyelemreméltóbb, mert hiszen az alaptőkét 5 millió pengőről 6 millió pengőre emelték. A *Magyar Vasútforgalmi rt.* üzleteit egyre jobban kiépíti és az újabb affiliációk és érdekeltségek szerzése révén a külföldön is mind nagyobb jelentőségre tesz szert.

* **A Magyar Cukoripar r. t.** előreláthatólag az idén változatlan osztalékot fog fizetni, ami a mai rossz konjunktúrában nagyjelentőségü dolog, mert nem szabad elfelejteni, hogy a mult évben olyan konjunktúrában fizetett 10 pengőt a *Cukor*, hogy ugyanekkor még külön megterhelés nélkül új érdekeltséggel bővítette konszernjét. Az alapos tartalékolásnak lesz köszönhető az a körülmény is, hogy az idén ismét 10 pengőt tud fizetni.

* **A Chinoinnál** az elmult évben az egyes gyógyászati cikkek forgalma kisebb volt az 1927. évi forgalomnál, de ezzel szemben télen az influenzajárvány néhány *Chinoin* készítmény fogyasztását rendkívül mód fellendítette, ami által a gyár helyzete semmit sem rosszabbodott. A *Chinoin* mult évi mérlegadatai előreláthatólag juniusban kerülnek nyilvánosságra.

A Sofina érdekeltséget vállalt a Trösztnél

14 millióval emelik az alaptőkét

A kontinens egyik legjelentősegteljesebb elektromos vállalata a *Société Financière de Transports et d'Entreprises Industrielles* brüsszeli cég, amelyet rövidítve *Sofinanak* neveznek, a *Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Tröszt)* nagyszabású alaptőkeemelésénél átveszi az uj részvények egy részét. A *Sofina* rendelkezésére álló tőkék összege meghaladja az 1.6 milliárd belga frankot, vagyis 260 millió pengőt, és az érdekkörébe tartozó villamos vállalatok, amelyek behálózzák majdnem az egész világot, évenként kb. 10 milliárd kilowatt áramot adnak el. A tranzakció révén a tröszt 15 millió pengőnél nagyobb uj tőkéhez jut és ezenkívül a Sofina keleti és délkelet európai terveinek megvalósításánál való közreműködés által, egészen rendkívüli terjeszkedési lehetőségek nyílnak meg előtte. A nagyjelentőségű tranzakcióról a vállalat a következő jelentést adta ki:

A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Tröszt) 1928. évi mérlege megfelelő leirások után 2,150.186.87 pengő tiszta nyereséggel zárult (tavaly 1,960.720.40 pengő). Az igazgatóság április 19-ére egybehivott közgyűlésnek javasolja, hogy a mult évivel egyenlő, vagyis részvényenként 2 pengő osztalék fizettessék. Javasolja továbbá az alaptőkének 21 millió pengőről 35 millió pengőre való felemelését olyképpen, hogy a kibocsátásra kerülő, 1929 január 1-től osztalék jogosult összesen 560.000 darab új 25 pengő n. é. részvényből 420.000 darab a régi részvényeseknek 2 : 1 arányban 28 pengős árfolyamon ajánltassék fel, míg a fennmaradó 140.000 részvényt a *Société Financière de Transports et d'Entreprises Industrielles S. A. (SOFINA) brüsszeli cég venné át megfelelően magasabb árfolyamon.* A Sofina új tagként lép be a *Magyar Általános Hitelbank* és a *Gesellschaft für elektrische Unternehmungen Berlin* cégekből álló garanciaszindikátusba, mely a tőkefölemelés sikerét biztosítja a régi részvényesek által esetleg át nem vett részvényeknek a fenti kibocsátási árfolyamon való átvételével. A társaság üzletmenete kedvező és az *eddigi osztalék a felemelt tőke után is biztosítottnak látszik.*

* **„Nagybátony—Ujlaki" Egyesült Iparművek Rt.** igazgatósága megállapította az 1928. évi zárszámadásokat, amelyek szerit a nyereség 893.751.26 P. Az e hó 20-i közgyűlésnek 2.50 P. (16⅔%) osztalékot javasolnak.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-ÚTI saroktelek 245 öl, 70 m. hosszú, három utcára fronttal, ötemeletes bérháztervekkel, à 200 P. Telefón: J. 338—82.
HORTHY MIKLÓS-ÚTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.
VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

Bérházak!

BUDÁN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.
LIPOTVAROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

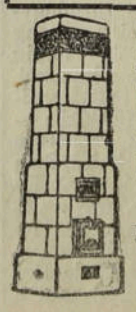
1-2-3 szobás
modern lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban, gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZEKELY MARCELL építőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

ÉPITEK
családiházakat és bérlakásos épületeket Budapesten és Budapest környékén csekély hozzájárulással tehermentes telkekre. A hiányzó összeget olcsó kamattal folyósíttatom kívánság szerint hosszabb-rövidebb lejárattal. Tervezés, költségvetés díjtalan. Budapest, V., *Kálmán-ucca* 16. I. 4. Lipót 985—85.

BUDAN
II., Retek-utca 79. alatt a fogaskerekü vasút alsó állomásával szemközt épülő házakban minden kényelemmel, a legmodernebb felszereléssel, központi melegfütéssel és melegvízszolgáltatással ellátott *kisebb és nagyobb* utcai és kerti *lakások* úgyszintén *üzlethelyiségek* bérelhetők a helyszinen az *Építésvezetőségnél*, valamint az *Országos Épitő Részvénytársaság* irodájában (V., Harmincad-utca 3., távbeszélő Automata 824—06).

Délivasutnál
Ferry Oszkár-u. 25., Ugocsa-u. 2. sarokbérpalotában 3-szobás és 3-szobás hallos, 2-szobás és 2-szobás — fürdőszobás — garzon, 1-szobás — fürdőszobás — garzon *modern komfortos*, szépen kiállított
LAKÁSOK
továbbá kisebb-nagyobb üzlethelyiségek, esetleg lakással együtt november 1-re *kiadók*. Bővebbet dr. Szende Péter Pál ügyvédi irodájában, Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 17. Tel.: 856—71 és 856—72. d. e. 9—2-ig. Hétköznapokon d. e. 9—12 és d. u. 2—7-ig.

VÖRÖSSALAKOT
rostálva, tüzvörös színben. Tenniszpályák, kerti utak stb. részére vagóntételekben szállitunk.
DARVAS és KORANYI
Budapest, Vilmos császár-út 14. sz.
Aut. 806—48. Rendelésnél kérjük a Budai Naplóra hivatkozni.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 102-42.
Budán, I. Kölcsey-u. 14. Rácsárusság mellett.

ZLAMÁL

véget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

Váli Gábor és Tsa
Első budai cimtábla- festészete
Telefon Aut. 526-22.
II., Iskola-utca 16

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

ÜVEG
és Porcellán
díszmüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megtizható régi árlet
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 951. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 április 21.

Budapest Fürdőváros-Egyesület
főleg Buda elhanyagolt érdekeit szolgálja
Választmánya méltatta a Budai Napló huszonöt éves küzdelmét Budáért

A fürdőügynek mindannyiszor ünnepnapja van, amikor Budapest Fürdőváros Egyesület a maga előkelő, társadalmi érdekeltségével, a nagy alkotásokra hivatott dr. József Ferenc főhercegelnöklete alatt, nyilvános ülésen beszámol tevékenységéről és kifejti újabb terveit. De rendkívüli ünnepnappá vált ez most, a legutóbbi választmányi ülés alkalmával a *Budai Napló* számára, amikor úgy a fenkölt lelkű és a fürdőügy terén mindent figyelemmel kísérő elnök, mint pedig a választmány különös, ünnepies módon méltatta azt az úttörő munkát, amelyet a fürdőügy terén a Budai Napló, illusztris munkatársai közreműködésével egy negyedszázad óta kifejt.

A Budapest Fürdőváros Egyesület *József Ferenc* dr. kir. hereceg elnöklete mellett a Gellért-szállóban e hó 15-én este tartotta választmányi ülését, amelyen az Egyesület új munkaprogrammját ismertette *Szviezsényi* Zoltán ügyvezető-igazgató. Az ő előterjesztése alapján tárgyalta az Egyesület a halálsorompó kérdését és élesen állástfoglal a tervezett megoldás ellen, mely kínai fallal, négy és fél méter magasságban vezetett vasutvonallal szakítaná el Budapestnek ezt a fejlődő és több, mint 150.000 lelket számláló területét, ami annál érthetetlenebb, mert a Székesfőváros városrendező ügyosztálya és a Közmunkatanács az Andrássy-út meghosszabbításának a gondolatával foglalkozik, sőt e cél érdekében az ügetőversenypályát is kitelepítik. Ilyen megoldásokat Európában már sehol sem csinálnak és egészen érthetetlen, hogy miért ragaszkodnak nálunk a 40 esztendő előtti módszerekhez, amellyel költséges városszépítő befektetéseket tesznek értéktelenné és a fejlődő új villanegyedeket és szépen kiépített városrészeket elszegényedésre és pusztulásra ítéljenek. Az Egyesület ezek érdekében fel fogja hívni a Háztulajdonosok Országos Szövetségének a figyelmét az ingatlanértékek védelme címén és a Magyar Mérnök és Építészegyletet, a város fejlesztésének a megóvása érdekében.

Az előterjesztéshez *Gonda* Dezső kir. tanácsos, *Vértes* Emil a Nemzeti Vásár elnöke is hozzászóltak és a választmányi ülés egyhangúlag hozzájárult az előterjesztéshez, hogy a mértékadó tényezők figyelmét újból felhívják a tervezett megoldásnak a tarthatatlanságára.

Joanovich Pál ny. államtitkár, felsőházi tag Budapest fürdőinek *észszerű és racionális propagandáját* teszi szóvá, kifogásolja, hogy Budapest külföldi prospektusaiban *avult és idejétmult képekben és klisékben mutatjuk* be a főváros nevezetességeit. Fel kell hívni a fényképészek figyelmét arra, hogy Budapestről szép és új felvételeket készítsenek, mert csak ilyenekkel szabad a külföld elé kimennünk.

Balkányi Kálmán az OMKE igazgatója *a kereskedelem nemzetközi összeköttetéseit* készséggel állítja a Fürdőváros-propaganda szolgálatába és örül, hogy a Fürdőváros Egyesület a székesfőváros kereskedelmének tiszteletreméltó helyet kíván biztosítani a propaganda-tevékenységben.

Benczur Gyula dr. egyetemi tanár *a fürdők* téli szezónjának szentelte beszédét, ami a szállodásoknak, kereskedőknek és iparosoknak egyaránt hasznára válnék. Budapestnek minden más fürdőhelyivel szemben nagy előnye, hogy *nem szezónfürdő*, hanem télen, nyáron egyformán rendelkezésre állanak a gyógytényezők. A *téli kúra-ügyet* kell a kifejtendő világpropagandának a külföldön szolgálni.

Ilovszky János fővárosi biz. tag igen helyesli azt az akciót, hogy *minden külföldre utazó magyar legalább egy idegent hívjon meg Budapestre* és erre vonatkozólag konkrét javaslatokat is tesz.

A választmány úgy határozott, hogy Budapest *fürdőváros* problémáinak megvitatására május első hetében nyilvános ankétet rendez az Egyesület és Budapest fürdőinek nemzetgazdasági, idegenforgalmi, külpolitikai, balneológiai és városrendezési kérdéseit szándékozik nyilvánosan megvitatni. Az előadássorozatok programmjáról és időpontjáról az Egyesület külön tájékoztatót fog kiadni.

Megvitatta a választmány ezután a balkáni propaganda kérdését, amit az összes jelenlevők szükségesnek és sürgősen kiépítendőnek jeleztek, mert a Keletet kell elsősorban meghódítani. Az Egyesület külföldi propagandáját *Marenchich* Ottó vezérigazgató irányítja.

Ripka Ferenc dr. főpolgármester szólalt fel legvégül, méltatva és kiemelve az Egyesület és *József Ferenc* dr. kir. herceg, elnök értékes munkásságát. Az Egyesület hivatva van az élő lelkiismeret szerepét betölteni és nyilvántartani mindazokat a problémákat, amelyek Budapest fejlődését elősegítik és kitermelni az egységes közvéleményt gyógyértékeinek egyetemes vonatkozásaiban. Budapest most rakja le a fürdőváros fejlődésének jövő alapjait, amely a polgárság vagyonosodásának és gyarapodásának előfeltétele. Igen fontos programm a Gellérthegynek és környékének, — beleértve a Tabánt is — nagy fürdőcentrummá való kiépítése, amelynek megvalósításához szükséges a Rácz-fürdő megvétele, hogy így a Gellérthegy fürdői egy kézben legyenek. Ehhez kérte a jelenlévő városi bizottsági tagok segítségét, amit azok pártjaik nevében lelkesen megigértek.

Befejezésül *Szviezsényi* Zoltán igazgató meleg szavakkal megemlékezett arról a negyedszázados munkáról, amelyet *Viraág* Béla, a *Budai Napló* szerkesztője fejtett ki a fürdőügy, az idegenforgalom és Buda fejlesztése érdekében és indítványozta, hogy ennek elismeréseképpen a Budapest Fürdőváros Egyesület hivatalos lapjának tegye meg a Budai Naplót, — amit az elnöklő főhercegkedves, elismerő szavakkal ajánlott elfogadásra. Különös hatással van rá ez az ujság, s az abból áramló történelmi hangulat, mely szinte megeleveníti Mátyás király Budáját. A Budai Napló szerkesztője sok új gondolatot hozott, mindig rámutatott a helyes irányokra és teljes mértékben kiérdemelte az Egyesület elismerését. Az indítványt a választmány éljenzéssel tette magáévá, amit lapunk szerkesztője azzal köszönt meg, hogy fanatikus hittel hiszi, miszerint Buda folyton szegényedő polgárságának mostoha sorsán csak a fürdőügy kifejlesztése segít. Csodálattal nézte a főherceg őfensége kitartó munkáját e téren és boldogan látta, hogy az egyesület mily erővel viszi előbbre ezt a városmentő nemes ügyet. A kitüntető megbízatást megköszönte és elfogadta, — mire az elnök berekesztette az ülést.

Megelőztük Pestet
Az első szállodabérház (boardinghouse) Budán épül
Évtizedek legnagyobb magánépítkezése Budán

A sajtópörölv alá került arisztokrácia a maga őshivatottságával, mindig felül tud emelkedni a hétköznapi, polgári méreteken és akkor és ott teljesíti küldetése feladatát, ahol legkevésbbé várták.

Mailáth József gróf, v. b. t. t. évekkel ezelőtt megvásárolta a Rózsadomb alján, a Statitsztikai hivatal palotájával szemben állott Zipernovszky-villát és a hozzátartozó hatalmas telket. Amikor híre járt, hogy ezt a villát lebontják, építkezés céljából, mindenki sajnálta ezt a magyaros külsejű kuriát, habár köztudomású volt, hogy a Rózsadombra vivő, a Margit-körútról kiinduló 13 öles szerpentin-út kiépítésének útjában áll ez a villa. Régen megszokott kép volt ez a Margit-körút felől, oszlopos tornácával, előtte a miniatür Szent János szoborral. Most azonban, hogy megindult ott az építkezés 6—8 millió pengő költséggel, a nagy telken átvezető Intézet-, illetve Kitaibel-utca két oldalán és már tető alatt áll a tervezett hat bérpalotából három, és kezdik építeni a villa helyére szánt *szállodabérházat*, — kezd kibontakozni az a hatalmas kép és ezzel a domb lábánál kialakuló új városrész, mely a Viziváros e részének újabb lendületet ad. A sikátorszerűen induló Bimbó-utca impozáns úttá szélesedik, mint a nagyszabású szerpentin-út első szakasza, — és megnyílik a nehezen induló Mész-utca, mint a szerpentin-út második szakasza — s ezzel kibontakozik a városrendezés új panorámája. A hétköznapi házépítő-spekuláció nem mert itt építkezni, ehhez ilyen főúri gesztus kellett, a hatalmas Mailáth-vagyon fedezetében, mely ezt az elmaradt környéket hirtelen és megkapó arányokban a fejlődés utjaira vezette.

A most beépítés alá került területen kívül, ezen az óriási telken még 9 parcella várja a további építkezést.

A már tető alá került bérpalotákban, kényelmes, békebeli kiállítású, utcákra és kertekre nyíló loggiákal, erkélyekkel biró lakások épülnek, amelyek részben már a nyáron, részben őszkor kiadók.

Minden lakás, akár 2, akár 3 szobás, melegvízfűtéssel, melegvízszolgáltatással, minden mellékhelyiséggel lesz felszerelve, belül díszes kivitelben. Barokk kiképzésű ajtók, a szobák és hallok menyezete szobrász-díszítéssel, ajtó-ablak különleges rézfelszereléssel. A konyhákban gáztűzhelyek, kiürítő-kagylók, fayence mosogatók, hideg-meleg-vízzel, bőséges villanyvilágítással.

Az építkezésnél különösen ügyeltek a régi kert ősfáira, amelyek az épületek közötti parkírozott részek díszei lesznek.

Az egész épületesoport pedig, mintegy kiesúcsosodik a Margit-körútra néző szállodabérházban, melyről az épületesoport kezelőségét vezető *Lajos* Ferenc dr., ügyvéd a következőkben nyilatkozott:

Buda egyik kedves és nagy fejlődésre hivatott pontján, a Rózsadomb tövében, a Bimbó-utca és Keleti-utca találkozásánál kialakult Statisztikatéren, távol a nagyváros zajától és mégis a Margit-körút közvetlen közelében, kertek között, — modern és hatalmas palota épül. Nem az eddigi értelemben vett bérház, hanem *szállodabérház* (boardinghouse), amely arra van hivatva és úgy lesz berendezve, hogy azok, akik család és önálló háztartás hiányában az otthon melegét és kényelmét a nagyvárosi szállodákban és penziókban eddig hiába kerestek, azt ebben, — a külföldön már régóta elterjedt boardinghouse-ok mintájára megépített — szállodabérházban teljes mértékben és minden vonatkozásban megtalálhassák. A szállodabérházban minden lakó rendes évi főbérlője a teljes luxussal és kényelemmel kiállított egy- vagy kétszobás lakásának, melyben saját bútorai között, vagyis tényleg a saját otthonában él, háztartási gondok nélkül.

Minden lakáshoz egy belső, világos és tágas folyosóról nyíló kis előszoba tartozik, beépített ruhaszekrénnyel, mindenkinek szép és kényelmes fürdőszobája van állandó melegvízszolgáltatással (mosdóval és WC-vel), minden szoba utcai vagy kertre néző és minden lakásnak szép, tágas és napos loggiája van. Minden lakáshoz még egy kisebb raktárhelyiség is tartozik.

Egy-egy ilyen egyszobás appartement ára fekvés, nagyság és emeletmagasság szerint 1150 és 1450 pengő között, a kétszobásoké 1700 és 1920 pengő között váltakozik. A központi fűtésért és az egész évi melegvízszolgáltatásért az évi bér 20%-a fizetendő.

A szállodabérház lakóinak sem cselédséggel, sem a fűtéssel és világítással törődniök nem kell, mert a kiszolgálást és a lakás tisztántartását méltányos havi átalány ellenében központi irányítás és ellenőrzés alatt álló személyzet látja el.

A bérlők kényelmét szolgálja továbbá minden emeleten egy nagy hall, két társalgó és két olvasófülke, amelyek télen éppúgy fűttetnek, mint a folyosók és a lépcsőház is.

Az épület földszintjén nagyszabású, modern kávéház és étterem lesz, nyáron a kertes udvaron, ahol a lakók a nap minden szakában mérsékelt polgári árak mellett étkezhetnek, saját lakásukon is, de természetesen anélkül, hogy a vendéglő vagy a kávéház igénybevétele kötelező lenne. Teafőzéshez vagy tejmelegítéshez minden lakás fürdőszobájában megfelelő villanykapcsolás lesz.

A felesleges ingóságok a száraz pincében helyezhetők el csekély díj ellenében.

Az emeletekre gombkormányzású lift közlekedik. A folyosók linoleummal burkoltak, tiszták és csendesek. Az előcsarnokban állandóan portás tartózkodik s ő kezeli a házi telefonközpontot is. Távbeszélővezeték és telefonkonnektor minden lakásban van.

Az előcsarnok mellett, közvetlenül a főbejáratnál előkelő úri és női fodrászüzlet, a szomszédságában előkelő fűszer- és csemegekereskedés, szabó- és cipészműhely, trafik, stb.

A boardinghouse-sal megelőztük itt Budán Pestet és az egész országot, de egy lépéssel előbbre vittük így Budavilágfürdőt!

*

Úgy a bérházakban kiadó lakásokról, a szállodabérház (boarding-house) bérleti viszonyairól, valamint a még hátralévő s eladásra szánt telkekről a tulajdonos, Mailáth József gróf megbízásából részletes felvilágosításokkal szolgál: — dr. *Lajos* Ferenc ügyvéd. Budapest, IV., Molnár-utca 10. Telefón Aut. 845—47. Szombat kivételével, *hétköznapokon* délután 4—7 óra között.

Budapest első szállodabérháza — BOARDINGHOUSE — gr. Mailáth József bérházcsoportjában épül Budán, a Statisztikával szemben.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókúrák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére.
Svéd tornaterem.

Képtelen helyzetnek

mondotta *Gaár* Vilmos a főváros közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén a *vámhatárok* mai állapotáról s erre a következő három példát hozta fel: A Budaörsi-út elején az 5-ös szám a vámvonalon kívül van. Ebben a házban kitünő koresma van, az Avar-féle, ahol jó bort mérnek. A vámvonalon belül lakó polgárok, akik vasárnap egy kis jó borocskát akarnak inni az ünnepi ebédhez, elküldik a gyermeküket az Avar-féle vendéglőbe, hogy hozzanak egy vagy két liter bort. A gyerek elmegy, megfizeti a bor árát, be akarja hozni a bort az éppen ott lévő vámon, a vámőr megállítja és azt mondja, fizesse meg a fogyasztási adót. A kisgyereknél pénz nincs, a vámőr elkobozza tőle a bort, olyan bort, amely után a vámvonalon kívül lévő *vendéglős az adót már megfizette*. Csak el kell gondolni, hogy az adófizető budapesti polgár hogyan áldja ilyenkor a budapesti közigazgatás bölcseségét. — A másik példa a Fery Oszkár-út 28. számú háznál van, amely a vámvonalon kívül fekszik. Megtörténik, hogy a házban lévő fűszereshez a szalámigyáros elküldi a megrendelt szalámit. A szerencsétlen fuvarost vagy nem tanították ki eléggé vagy nem figyelt arra, hogy a kocsit a vámvonalon belül állítsa meg, hanem szépen odahajt az üzlet elé a vámvonalon kívül, leadja a kocsiról a szalámit és vissza akar menni a többi szalámival, amely után a fogyasztási adót a gyár már megfizette. A vámőr azonban megállította a kocsit, bevitte a legközelebbi vámkirendeltséghez és a szalámi után le kellett fizetni másodszor is a fogyasztási adót. Van még más anomália is a vámvonalakkal kapcsolatban — mondotta tovább *Gaár* Vilmos. — Valamelyik család ki akar menni az ünnepek alatt a szabadba. Kimennek kocsin. De van egy kis öthónapos vagy tízhónapos gyerek, akit szintén friss levegőre akarnak vinni, azt még ringatni kell, kiviszik hát a kocsiját is. Mikor jönnek visszafelé... *átköltözködési illeték* címén egy pengő negyven fillért szednek tőle. Hát ez igazán — képtelen helyzet.

Harisnyák, keztyűk, Farkas Máriánál. Szent János-tér 2.

Kavicslerakodóhely évek óta a budai Dunaparton a Lánchíd és a Margithíd között a rakodópart és ha a szél megindul, az egész budai dunaparti sétány teljesen használhatatlan s a lakások ablakait sem tudják soha kinyitni emiatt. Sok esztendeje állandóan szorgalmazza az ügyosztályban *Kozma* Jenő dr., aki ezt a közigazgatási bizottság ülésén is szóvátette, hogy ezeket a kavicsbányákat onnan el kell helyezni, van még sok Dunapart bőségesen, ahonnan éppúgy lehetne fuvarozni kavicsot, mint erről a budai Dunapartról. Intézkedés nem történt. A rendőrséget is kérte, legyen szíves ebbe beleavatkozni, mert rendőri intézkedést is involvál. A fővárosnál most folyik a bérletek kiadása, a polgármesternek és a tanácsnak módjában lesz a kavicsbányákat és lerakodókat onnan kivinni.

MENCZER gallértisztítása vezet „SAJÁT ÜZEM" Telefon szám 379—14 Külön vidéki osztály

Az óbudai Margitkórház bővítésére a főváros három és fél millió pengő költséget irányoz elő és ezáltal a jelenlegi 144 ágyas kórház 500 ágyassá fog kibővülni. A mai törzsépületet egy emelet-ráépítéssel nagyobbítják s ahhoz kétoldalt ugyanily magasságú szárnyépületet emelnek. Amikor ez a kibővítés megtörténik, feltétlenül szükséges, hogy az ilyen nagylétszámú kórházban önálló lelkészséget állítsanak fel, mert a betegek kilenctized százaléka a katolikusokból rekrutálódik. Az egyházi hatóságnak már most kellene szorgalmaznia, hogy a kibővítéssel kapcsolatban kápolna és lelkészlak is épüljön.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

A halálraítélt temetők között van a nagykiterjedésű öreg *„Vizivárosi temető"* is, amelyben hozzávetőleges számítás szerint hatvanezer budai lakos piheni örök álmát. Ez a temető egy régi és két újabb (a Virányos-út felé eső kisebb és az északi részen fekvő nagyobb) parcellára oszlik. Az utóbbiakba még a mult század nyolcvanas éveiben is temetkeztek, míg a régi parcella száz évnél is idősebb és helyenkint festői szépségű parkká fejlődött az idők folyamán. A temetőben arisztokraták, tábornokok, Budaváros régi bírái, polgármesterei, tanácsnokai, tanárok és érdemes polgárok nyugosznak. Most nemrég fedezték fel itt az első nagy, modernnek induló pesti vendégfogadótulajdonos és a hőskorát élő tizennyolcadik századbeli magyar irodalom mecenásának *Ürmössy Ignátz*-nak sírját, aki 1740-ben született és 1829-ben halt meg. Az úgynevezett császári hajóhivatal emeletes épületében volt az „Aranykorsóhoz" címzett fogadója, amely híres volt arról, hogy itt zajlottak le a XVIII. századvég és a XIX. századelő politikai és irodalmi vitái. Az akkori magyar irodalom és társadalom kiválóságai naponkint megfordultak Ürmössy sörcsarnokában, maguk közé valónak ismervén el a fogadóst, gazdagsága és európai műveltsége folytán. Idejárt ebédelni Virág Benedek a magyar Horatius, itt szállott meg hetekre Csokonay Vitéz Mihály, aki sokszor gyalogszerrel jött ide és utazott át a Dunántúlra. Kazinczy Ferenc, báró Wesselényi Miklós, Döbrentey Gábor, Cserey Farkas, Eszterházi Antal a testőrség kapitánya, Orczy Lőrinc báró, II. József császár generálisa, Festetich György gróf, aki Kisfaludy Sándor társaságában itt vetette meg a Helikon gondolatát, Mányoki Ádám, a zseniális magyar piktor — mind idejártak és közülök Ürmössy finom lélekkel, anyagiakkal is erősen segítette Virág Benedeket, Csokonay Vitéz Mihályt és Mányoki Ádámot.

A budai tornaegylet története. A BBTE 60 éves jubileumára elkészíti az egyesület 60 éves történetét is, amelynek szövegét *Demény* Károly elnök és *Tatár* István főtitkár írják. A mű terjedelme 220 oldal, 150 képpel. — Készül a BBTE a *jubiláris felvonulásra* is, ahol a történelmi formaruhák csoportja után felvonul az egész egyesület szakosztályok szerint.

A Mult, jelen és jövő irredenta álomképet adták elő a gróf *Wenckheim* Józsefné patronátusa alatt álló *Sycambria* corp. tagjai április 20-án a Budai Vigadóban pompás készülséggel, mély hatást keltve. A gazdag műsor bevezetőbeszédét *Vajda* Károly főgimn. igazgató mondotta, majd *Laurisin* Miklós zongoraművész, dr. *Székelyhidy* Ferenc, az Opraház örökös tagja, felvinci *Takács* Alice hegedűművésznő, *Viraág* Ilonka előadóművésznő, P. *Maleczky* Bianca, az Operaház tagja, gyönyörködtették a hálásan tapsoló közönséget.

Budai Iparosszövetség

amelyben tömörült a budai iparosság, népes nagygyűlést rendezett a Társadalombiztosító Intézeti választások előkészítése céljából f. hó 11-én az I. ker. Iparoskör helyiségében. A nagygyűlésen képviseltették magukat a KIOSz, a KÉKOSz, a Kalapos, Szobafestő és Építőmesterek Ipartestülete s még számos pesti és budai iparosérdekeltség. A nagygyűlés elnöke, dr. *Krivoss* Árpád mutatott reá arra, hogy a munkaadó társadalomnak egységesen kell jelölnie a Társadalombiztosító tagsági helyeire, ha azt akarja, hogy méltó reprezentánsai legyenek ebben a fontos intézményben. *Máté* István törv. hat. biz. tag a Társadalombiztosító Intézet adminisztrációjának egyszerűsítését és a terhek csökkentését kívánta a megválasztandó tagok mandátumául adni. *Sógor* József a választás rendjét ismertette, majd sorra szólaltak fel a budai iparosság jelöltjei: az I. ker. részéről *Papp* Lajos asztalosmester, a II. ker. részéről *Dornbach* Jakab cipészmester, a III. ker. részéről *Halaman* János asztalosmester. A jelölések megtörténtével, *Margittai* Gyula bádogosmester köszönte meg az iparosság bizalmát s igérte, hogy a Társadalombiztosító autonóm szervezetében mindenkor az iparosság érdekeit fogja szolgálni. Mihely István felszólalása után Latinák Jenő hívta fel az iparosságot a szervezkedésre, mert csak szervezetten lehet kiküzdeni az üzemek leépítésétől kezdve mindazt, ami az iparosság érdekei ellen a legutóbbi években történt. Horváth Péter felszólalása zárta be a mindvégig emelkedett hangulatú ülést, aki a kiskereskedők csatlakozását jelentette be a Budai Iparosszövetség mozgalmához.

„Budai Erős Vár" evangélikus diákegyesület április 13-án a Jurányi-utcai felsőkereskedelmi iskolában gazdag műsorú ünnepélyt rendezett, amelyen a hatásos üdvözlő beszédet *Gaál* József vallástanár, a magas szárnyalású alkalmi beszédet *Vidovszky* Kálmán, a Luther Otthon igazgatója és a melegszívű zárószót dr. *Moór* Győző, az egyházi tanügyi bizottság elnöke mondotta. Volt karének, zenekari szám, kacagtató vígjáték, pompás négykezes zongorajáték, szavalat, magyar tánc és sok kedves apróság, amelyeket mind elismeréssel tapsolt meg a hálás közönség, amelynek soraiban mint védnökök: Marik Ernő, Mikus-Csák István, Sándy Gyula, Molnár Dezső, Saxlehner Andor, Stark Ferenc, Stehló Aladár dr. és sokan mások voltak.

LORGNON Zibriny.-né, I., Attila-u. 12.

Zeneestély. A Budai Klub kedden este fejezte be ezidei nagysikerű hangverseny évadját, zeneestély keretében, melynek során Pálffi Mária, az ismert operaénekesnő Puccini „Turandot" című operájának Liu áriájával osztatlan sikert aratott. Kötsky Jolán gordonkaművésznő korát felülmuló, meglepő virtuózitással játszotta Popper Magyar rapszódiáját és Wilhelmus Henry holland zongoraművész nagy tökéletességgel és kifejezéssel tolmácsolta Bach-Busoni, Beethoven, Chopin és Grieg szerzeményeit. Az egybegyűlt díszes közönség viharos tapssal jutalmazta a művészek előadását.

DOBAK FERENC dr.
orvos „A megöregedésről és megfiatalításról" tart előadást a *Budai Társaskörben* április hó 25-én, este 7 órakor.

Az igazi borgazda, aki saját termésű *tokaji* borával vendégelte meg borgazda társait és a meghivottakat, *Finánczy* Béla dr. ny. min. tanácsos, aki e hó 19-én tartotta borgazda estjét a *pénteki* társaságban. Előző pénteken *Szávay* Gyula, a ma élő legnagyobb magyar poéta, kedves humorának és poézisének nektárjával, — most pedig Finánczy Béla a maga tokaji borával itatta vendégeit. Azok közé a kemény vágású magyar nemes urak közé tartozik, akik áldozatok árán is tartják a tokaji borvidéken a szőlőjüket és rendezik őszkor szüretjüket, akik becsülik a komoly szót, de szeretik a tréfát. Az estén komoly és nagy tanulmányra valló közgazdasági beszédet mondott *Szántó* Jenő, az Angol-Magyar Bank igazgatója, akit szavai zártával lelkes ovációban részesítettek. — A borestét megelőzte *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes, a népszerű író és felolvasó nagy sikert aratott előadásával a *Budai Polgári Kör* nagyszámú közönsége előtt.

Budai iparosok és kereskedők gyültek össze e hó 16-án az *„I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre"* közgyűlésén, hogy úgy az egyesületnek, mint saját sorsuknak ügyét megtárgyalják. A közgyűlést *Ravasz* László elnök nyitotta meg, szívesen üdvözölve a megjelenteket és a Budai Naplót, mely állandóan szolgálja a budai kereskedők és iparosok érdekeit. *Kocsner* Endre titkár olvasta fel ezután évi jelentését, *Szántó* Sándor pénztáros ismertette a zárszámadást és a jövő évi költségelőirányzatot, *Hank* József dr. számvizsgáló jelentésében kérte a felmentvény megadását, amit a közgyűlés meg is adott. A lelépő választmányi tagokat *Fábián* József indítványára a jelölő bizottság ajánlatára közfelkiáltással esekély eltéréssel újból megválasztották, úgyszintén a számvizsgálókat, akiket Ravasz elnök üdvözölt és be is rekesztette a közgyűlést. A népszerű elnököt zajosan megéljenezték. A közgyűlést követő társasvacsoránál Fábián József hangoztatta a gyakori összejövetel hasznát, *Viraág* Béla azt kérte, hogy a Kör sürgesse a városnál Budán a mélyfúrásokat, mert az új energiaforrás szanálná gozdasági életünket. *Merényi* Richárd méltatta az ügyv. elnök, *Hubert* Vilmos érdemeit a Kör élete és kerületi mozgalmak terén, amit lelkes éljenzéssel fogadtak a jelenlevők. Azután azt üzente *Pávai Vajna* Ferenc főgeológusnak, hogy a Kör lelkesen segíti őt terveiben, amit a társaság zajos helyesléssel kísért. Majd *Hank* József dr. szórakoztatta a társaságot humoros előadásával.

Kiránduló autóbuszok beállítása az idei nyáron feltétlenül szükséges és elsőrangú kötelessége is a fővárosnak, hogy a budai hegyvidéket megközelíthetővé tegye a kirándulók és az idegenek számára. A pesti és a budai oldal forgalmasabb pontjairól nyáron minden irányban körforgalmi autóbuszközlekedést kell teremteni a budai hegyvidékre. De autóbuszforgalmat kell létesíteni a sporttelepek felé is, mert nagyobb sportesemények alkalmával a villamosok nem tudják lebonyolítani az érdeklődő közönség szállítását. Természetes, hogy a villamos és autóbusz közötti átszállás lehetőségét ezekről a kocsikról feltétlenül biztosítani kell.

Kapcza Imre régen várt előadására nagyon sokan jöttek össze e hó 18-án a Budai Társaskörben, maga a nagy elfoglaltságú elnök, *Ripka* Ferend dr. főpolgármester is és sok vendég Buda minden részéről. Kapcza Imre filozófus gondolkodású fej, akinek mindig van érdekes mondanivalója és most is végigszántott minden fontos társadalmi és nemzeti problémánkon, rámutatva a hibákra és fejtegetve a megoldások lehetőségeit. Nagy elismerés honorálta érdekes és maradandó becsű előadását. Ezt borgazda est követte, amelyen a borgazdák Juhász Jenő dr., a betegeskedő Morbitzer Dezső és Kapcza Imre voltak. Az estét emlékezetessé tette *Ripka* Ferenc pohárköszöntője, amelyben felsorakoztatta a mult és a jelen küzdelmeit a polgári társadalomért, elismeréssel méltatta Kapcza Imrének tevékenységét, akihez 30 éves baráti viszony fűzi és köszöntötte a borgazdákat, akik nevében *Juhász* Jenő dr. mondott szellemesen köszönetet. *Hubert* Vilmos és *Székely* Vladimir felszólalása után Kapcza Imre megköszönte Ripka elismerését, akitől sokat tanult, majd *Hoór-Tempis* Móritz dr. indítványára táviratban üdvözölték kormányzata nyolcadik évfordulóját ünneplő *Bethlen* István gróf miniszterelnököt, a társaskör díszelnökét. A felköszöntők sorát Szilágyi Károly lelkes, hazafias felszólalása fejezte be, aki Ripka Ferencben a polgári eszme zászlótartóját éltette.

A BUDAI SZINKÖR az idén május 15-én nyitja ki kapuit. A szinháznyitó előadáson Erdélyi Mihály és Szántó Mihály MIT SUSOG A FEHÉR AKÁC? című operettje kerül szinre.

Nász. *Szlávik* Ferenc dr. főorvos és neje *Ludvigh* Tilda leányát *Tildát* eljegyezte *Geszti* Odön dr., *Geszti* Andor kuriai biró és neje *Bartha* Irén fia.

„Tatárjárás" kerül szinre 28-án vasárnap délután 5 órakor a Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kulturegyesülete szorgalmas működvelő gárdájának előadásában a Városmajor-utcai iskola tornatermi szinpadán.

Hiányzott a székesfőváros. A „Középfokú Iskolák Sportköreinek Országos Központja" e hó 14-én, vasárnap tartotta ez évi bajnoki bemutató tornáját a BBTE Attila-utcai tornacsarnokában. A percizen rendezette versenyen 11 iskola vett részt, 8 vidéki és 3 budapesti. Előnyére vált volna a versenynek, ha azon a székesfőváros valamely középiskolája is részt vett volna, mert a város minden iskolája modern tornateremmel rendelkezik. Az ünnepélyen megjelent *Demény* Károly ny. államtitkár, a Motesz és a BBTE elnöke, Lieber Béla dr. miniszteri biztos, Orel Géza dr. c. főigazgató és számos iskola igazgatója. A szépszámú közönség jelenlétében lefolyt versenyt az országos tornászbajnoki viadal győztese, a *kiskunfélegyházi* r. g. csapat, míg az egyéni győztes Sallai János (kiskunfélegyházi r. gimn.) lett. A nagyszerű rendezés Neidenback Emil dr.-t, a KISOK főtitkárát és Mehnay Gézát dicséri.

Gyász. Nagyszámú gyászoló közönség részvéte mellett temették a farkasréti temetőbe *Katona* Imre dr., a Hadviseltek Országos Egyesülete alelnökét és az Ügyvéd-Otthon s a Napilapok szindikátusának jogtanácsosát.

Súlyos csapás érte *Szabó* Sámuelt, a Philadelphia kávéház tulajdonosát, akinek öccse, *Szabó* Imre, az Erzsébet királyné szálló tulajdonosa több havi nehéz betegség után elhunyt. Köztiszteletben álló, ritka jellemű, áldozatkész ember hunyt el benne, akinek nagy része volt a Bécsi kapu-téren felállítandó török emlék létesítésében.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

A tavasz viruló pompája már bontogatja örökszépségű szirmait az emberek gyönyörűségére. De a nehezen meginduló természetnek segítségére kell sietnie az emberi ügyességnek. Most indul meg a hosszú tél után a dísz- és virágkertekben a munka, a növények kiültetése, a tavaszi parkirozás, a virágágyak rendezése, az erkélyládák felvirágoztatása, amelyet ha nem szakszerűen csinálnak, akkor hiába van a nap éltető ereje, nem borul virágba a kert. Ehhez nyujt segédkezet a RÓZSADOMBI KERTÉSZET, mely páratlan szolgálatkészséggel, pontossággal és kedvező árak mellett vállalja a kert tavaszi külső munkáinak elvégzését, de amellett szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással, is, sőt az érdeklődőknek a kertészet minden csínját-bínját, szépségét is bemutatja, végigkalauzolva őket a nagyarányú telep pompásan berendezett területén. Felvilágosítást ezekben szívesen ad a „Rózsadombi Kertészet" vezetője *Zsenits* Lajos II., Szemlőhegy-utca 23. Telefón: Aut. 529—70.

DARVAS ANTIQUÁRIUMÁBAN, könyv-, zeneműkereskedésében, I., KRISZTINA-TÉR 3. (Auguszt mellett) **legolcsóbban** vásárolhat. Magas áron **veszek** régi könyveket, kottákat, metszeteket. Kölcsönkönyvtár **beiratkozás** nélkül.

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA Konrád — tulajdonos

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: **TEA**
Este: **TÁNC**
Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTEREM

LURIE és TÁRSA ZEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

Kertes öröklakások!

Mielőtt öröklakást venne, saját érdekében keresse fel vállalatunkat, amely a legkorrektebb alapon, a legolcsóbb és legjobb kivitelű öröklakásokat (már 15.500 pengőtől kezdve) építi és amelynek a vezetősége 1907/8-ban, a ma is kitünően prosperáló első hat budapesti társasházat létesítette. — Újabb villaszerű, kertes társasházaink:

A „Turán-udvar"

már épül a Gellérthegy szomszédságában, villamos megállónál, a közfeltünést keltő, már teljesen lefoglalt „Napudvar" mellett. Délifekvésű 2—3—4 szobás, hallos *fixárú*, adómentes öröklakások, kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Tágas loggiák, terraszok (télikertek), saját kert. Csupa utcai szobák, kertrenéző mellékhelyiségek, minden modern kényelem. Augusztusi beköltözés. Legbiztosabb tőkebefektetés, bérbeadásnál 12% jövedelem. Hasonló kivitelű lesz a novemberre beköltözhető

„Attila-udvar"

amelyet a Pálya- és Győző-utcai saroktelkünkre építünk. Illusztrált prospektus!

„Centrum"

Házépítő- és Ingatlanvállalat, I. ker. Horthy Miklós-út 15/b., 9—12, 3—5 közt. (József 442—25.).

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

ROSE HENRIK dr. a budai ügyvédi kar kiváló tagjának a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

PLATTHY GYÖRGY dr. kormányfőtanácsos, országgyűlési képviselőt a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete alelnökévé megválasztották.

MÁRKUS JENŐ, a Beszkrt h. vezérigazgatója mondotta Alpár Ignácról a Steindl-céh nagynevű elnökéről, az Országos Kaszinóban a céh tisztújító közgyűlésén az emlékbeszédet.

SZEKELY VLADIMIR főkapitányhelyettes „Házi rendőr" címen pompás könyvet írt, amelyben gyakorlatias tanácsot ad minden károsodás ellen.

MADAI LAJOS dr. a „Modern forrásvédelem" címmel tartott előadást az Országos Balneológiai Egyesület 34. kongresszusán. Ugyanakkor *Emszt* Kálmán dr. Magyarország új forrásvizeiről beszélt.

THOMA JÓZSEF zongoraművész, a Zeneművészeti Főiskola tanára, az intézet nagytermében, április 21-én este félkilenc órakor rendezi hangversenyét.

REICHER ENDRE dr., ügyvéd (írói nevén *Andor* Endre), a Nemzeti Hitelintézet jogügyi titkára és a Hollós Mátyás Társaság tagja, ügyvédi irodáját VI. ker. Vilmos császár-út 25. sz. alatt megnyitotta.

Az idegenforgalom feltételeiről és az idegenvezetés hatásosabbá tételéről beszéltek a *Külügyi Társaság* április 10-én *Tasnádi Szűcs* András elnöklete alatti ülésén a Hollós Mátyás Társaság mgbízásából dr. *Morvay* Győző elnök és dr. *Massányi* Ernő alelnök. Az utóbbi átfogó gondolatokban világította meg a mai idegenvezetés hibáit, rámutatva egy bädeckerszerű, minden nevezetességünket feltüntető és különösen Buda történelmi helyeivel bővebben foglalkozó *kalauz hiányára*, amely nemcsak magyar nyelven, hanem főképpen világnyelveken kellene, hogy megjelenjen. A Külügyi Társaság helyeslésével fogadta ezt a javaslatot, azonban — mivel a Bädecker már nyomás alatt van — a jelenben már nem segíthetnek a hiányokon. De a felvetett gondolatot nem ejti el. A Hollós Mátyás Társaságra hárul a feladat, hogy a megjelenendő Bädeckert alaposan szemügyrevéve a legközelebbiben pótoltassa a hiányokat. Ezenkívül közben is egy különálló budai kalauzt szerkesszen, a helyes idegenvezetés szempontjai szerint. *Morvay* Győző dr. a világtörténelmi események fővárosi színhelyeinek emléktáblával való megjelölését, Bädeckerben való felsorolását sürgette. Különösen Beethoven, Lenau, Wagner, II. József császár, II. Sándor cár, az utolsó budai basa tartózkodási helyei érdeklik elsősorban a külföldieket. Ajánlotta, hogy a rossz magyar térképek helyett végre jó térképek kerüljenek forgalomba, továbbá a múzeumok értékes anyagáról szintén kapjanak ismertetést, a magánképtárakat pedig nyissák meg az idegenek előtt, úgy ahogy az külföldön is történik. Templomaink szép belsejéről kerüljenek levelezőlapok forgalomba és állítsák fel az idegenek legnagyobb vonzóerejét, a játékkaszinót is, amit *Apponyi* Antal gróf a Külügyi Társaság részéről szintén nagyon helyeselt.

A Gellértfürdő kibővítését elódázta a főváros kisajátítási bizottságának április 12-i ülésén hozott határozata, mely nem javasolta a Mányoki-út 2. számú teleknek a megvételét, melyre a Gellértfürdő fejlesztése céljából feltétlenül szükség lett volna. Megvásárolja azonban a főváros a Tölgyfa-utca 10. számú házat tüdőbeteggondozó céljára 23.000 pengőért és a Magyar Ált. Ingatlanbank Lenke-úti ingatlanát, 25.168 pengőért, amely egy ottan tervezett út területébe esik.

Templomépítő-bizottságot alakít április 21-én Alkotás-utca 53. szám alatt a Csősz-utcai Kisegítő Kápolna Egyesület, amelynek élén *März* Károly áll.

ISZTER SZŰCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben olcsóbb.

A Budai Sakkozó Társaság díszvacsoráján ünnepelte április 16-án a „Három Veréb" vendéglőben a Szávay-kupa és a Szövetségi-díj elnyerését. A zsúfolt teremben a győzelemhez méltó keretek között folyt le az ünneplés, melyet *Drages* Gyula elnök nyitott meg beszédével, majd dr. *Szávay* Zoltán az ezüstből és elefántcsontból készült gyönyörű kupával kezében magasan szárnyaló beszédben mutatott rá a csapat mindenki által irígyelt legfőbb erényeire, a teljes együttérzés, lelkes küzdeni vágyás és mindig sportszerű gondolkodásra. Az első kortyot a magyar sakkozás hajnalára ürítették. *Havasi* Artur alelnök a kör vendégeit, *Eördögh* Lajos tanár, a művészi kupa tervezője pedig dr. *Szávay* csapatkapitányt éltette. A beszédek után *Tomasits* Béla és *Szávay* Zoltán költeményei, *Környei* Béla és különösen *Erőss* Béla bűbájos dalai s nótái felejthetetlen kedves estévé varázsolták az összejövetelt.

A főváros mostohagyermekeinek sorába most már a Viziváros is belekerült, a Fő-utcai autóbusz-közlekedés révén. A sok baj mellett az keseríti legjobban a vizivárosiakat, hogy a könnyen gördülő, új típusú, nagyobb férőhelyű kocsik helyett a valóságos földrengést, házrepedést, csatornabeomlást előidéző, rázós, régi autóbuszokat járatja az üzem a Viziváros keresztül, súlyosbítva azt vasár- és ünepnap azzal, hogy erről az 5-ös vonalról két-három légtömlős kocsit is elvesz a különféle sportpályák forgalmához. E bajok megszüntetése céljából a Viziváros sok polgára memorandumban fordult *Lobmayer* Jenő tanácsnokhoz, hogy *egy telefónutasítással* biztosítsa a Viziváros közlekedésének rendjét, az autóbuszüzem igazgatóságát kényszerítve, hogy az 5-ös vonalon kizárólag könnyűjárású kocsit tartson üzemben. Egyúttal itt kérték azt is, hogy a túlterhelt Fő-utcából a teherközlekedést a Margitrakpartra irányítsák és hogy a 60-as jelzésű villamost adják vissza újra a Vizivárosnak.

A nők fürdője

A kelenföldi neves *Erzsébet-Sósfürdő* keserűsós forrásait 1853-ban fedezték fel véletlen kutatás alkalmából, Unger gyógyszerész építette fel ivócsarnokát és fürdőépületét, melyet aztán 1881-ben Mattoni Henrik udvari tanácsos fejlesztett nagyösszegű befektetésekkel Magyarország egyetlen, keserűsósvizű forrásokra alapított gyógyhelyévé. Geológiailag érdekes a keserűvíz képződése, melynél a gellért- és sashegyi dolomit és a pyrittartalmú, ú. n. kiscelli agyag szerepelnek. Az utóbbi a talajvíz által mállás következtében kénsavat alakít, amely a dolomit szénsavas magnéziumából kénsavas magnéziumot, tehát keserűsót képezve jön a sósfürdői telep kútjaiba. Az Erzsébet-sósfürdő vize még glaubersót is tartalmaz és így az enyhe hashajtók közé is sorolható. Az Erzsébet-sósfürdő vizének fogyasztó-kúra céljaira való használata így megmagyarázható. Az Ivócsarnok freskóval díszített falai között itt is tartható az ivókúra, aminthogy a keserűsós fürdőket csakis az Erzsébet-sósfürdőben vehetik hölgyeink, ahol nem konyhasós, de valódi természetes sós- és keserűsósfürdőket nyujtanak. Ezek a fürdők a bőr szépítésének meglepő kozmetikai hatásán kívül olyan fizikai és kémiai elváltozásokat hoznak létre, melyek távolhatásában a felhevített forrásfürdők utján főleg a női szervek gyógyításában mutatnak fel igen szép eredményeket. Az asszonyok magyar Franzensbadja a kelenföldi Sósfürdő, ahol olcsó áron kitünő penziót, üdülést, parkot, zenét lelhet. A parkban sósvizű napos, gyepes strandfürdő is épült, amely a messzi tengervizet is pótolhatja. Minden budai asszony ismerje és látogassa a Sósfürdőt.

(Dr. Nemes.)

A budai izraelita hitközség április 21-én rendezi kulturestéjét a Zsigmond-utca 49. szám alatti újlaki tanácsteremben.

Húsz kilométeres körutat terveznek Budán, *Jakab* László dr., a Svábhegyi Szanatórium igazgató-főorvosa kezdeményezéséből, amely körút a wienerwaldi mintájára a Ferenc József-hídtól kiindulva a Kelenhegyi-út, Svábhegy, Szép Juhásznő, Hűvösvölgy és Rózsadombon haladna át. Az új körút Buda legszebb helyeit érintve, látványossága lenne a fővárosnak s nagymértékben emelné a budai hegyvidék forgalmát.

Előadás a Farkasréten. Régi panasza, sőt keserve a farkasrétieknek, hogy útjaik elhanyagoltak, vízszolgáltatásuk gyenge, közlekedésük kihagyásos és pendlizö rendszerű, világításuk kezdetleges, iskolájuk, kisdedóvójuk nincsen és az apróságok 5—6 kilométeres utat kénytelenek megtenni, amíg iskolát vagy óvodát találnak, ellenben a temető miatt az élők nem mernek építkezni, mert — nem lévén végleges szabályozási terv — nem tudják, mikor kebelezi őket magába a temető. Ezeken a bajokon a hatóság feladata segíteni, javitani, ahol arra szükség van. Hogy a felmerülő kívánságok, óhajtások csoportosítva jussanak el az illetékes fórumokhoz, *Hódy* Lajos dr., a Farkasréti Gazdálkodók Egyesületének agilis elnöke vasárnap délelőtt társas összejövetelt rendezett a Sasadi-út 72. sz. alatti helyiségben, melyen nagy számban jelentek meg a környékbeli lakósok és nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták *Zboray* János székesfővárosi műszaki főtanácsos fejtegetéseit, aki alapos felkészültséggel és kiváló szakértelemmel magyarázta a Farkasrét és környékének városfejlesztési kérdéseit. Számos hozzászólás történt, amelyek közül ki kell emelnünk *Zilahy* dr., *Jauernik* Nándor, *Sógor* József, *Szibinkits* György magyarázatait, végül *Pyber* Ignác terjesztette elő mint a Farkasrét és Vidéke Egyesület elnöke a jövő évi közmunkaprogrammot általános helyeslés mellett.

A Budai Katolikus Kör április 20-án, este tartotta rendes évi közgyűlését Pálffy-téri székházában a szokásos közgyűlési tárgysorozattal, amelyen az elnökség és tisztikar tagjait is újra választották.

ELADÓ TELKEK A SVABHEGYEN. A nagyjövőjű subalpin klimatikus gyógyhelyű és nagy fejlődésnek induló SVÁBHEGY villanegyedében gyönyörű fekvésű és szélmentes, építésre különösen alkalmas telkek, különböző nagyságban, **méltányos áron, kedvező fizetési feltételekkel** kaphatók. Felvilágosítást ad: **Svábhegyi iroda** a Svábhegyen, Költő-utca 16. (Diana-úti iskola közelében) hétköznapokon d. u. 3—7-ig vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—1-ig. **Tel. Aut. 660—11.**

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy néhai *Kretter* József volt budapesti lakos hagyatéka ügyében a Budapest székesfőváros dunajobbparti részének 4715. számú telekkönyvi betétében foglalt 2605. helyrajzi számú, *I., Budaörsi-út 91. szám és Dajka Gábor-utca 1. számú (kelenföldi pályaudvarral szemben)* 783 73/100 négyszögöl kiterjedésű ingatlant, amelyen egy több szobából álló ház áll, a benne lévő vendéglői üzlettel egyetemben **1929. évi április hó 24-én,** szerdán, délután 3 órakor irodámban, I., kerület Horthy Miklós-út 6. szám alatt megtartandó *önkéntes árverésen* a legtöbbet igérőnek, készpénzfizetés mellett el fogom adni. — Kikiáltási ár: 60.000.— pengő, amelyen alul a fenntírt ingatlan és vendéglői üzlet el nem adható. Egyéb feltételek irodámban megtudhatók.

Dr. Sümeghi László
kir. közjegyző,
I., Horthy Miklós-út 6.

A Budai Katolikus Nőszövetség április 17-én rendezte első évi közgyűlését Donáti-utca 38. szám alatti székházában. Az ünnepi beszédet dr. *Mészáros* János érseki helytartó és Zichy grófné mondotta.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

Monori mag

Magánkertjeink még ma is sok tekintetben magukon viselik a háborús korszak bélyegét. Ugyanakkor, amikor külföldön a kertművelés terén egészen új irányok érvényesülnek, és különösen a nyugati országokban már a munkásosztály számára is hozzáférhető lett a műkedvelő kertészkedés, budai kertjeink pusztulásnak indulnak. Ennek természetesen megvannak a maga szomorú gazdasági okai, de hozzájárul az is, hogy a mai gyors ritmusú élet mellett a legkevesebb ember ér rá arra, hogy alapos kertészeti tanulmányokat folytasson. Ilyen körülmények között különös örömmel kell üdvözölnünk a *Magyar Magtenyésztési Rt.* azon kezdeményezését, hogy árjegyzékében, valamint minden egyes mag-tasakon bő útmutatást nyujt a virágmagvak kezelésére nézve és a legszebb ujdonságoknak oly választékát egyesíti nemcsak magvakban, hanem a különösen hálás évelő növényekben is, amely nyugateurópai értelemben is párját ritkítja. A *Budai Napló* olvasóközönsége részére azon kedvezményt is bevezette a cég, hogy minden rendelést kívánatra házhoz szállít. Nagy képes tavaszi árjegyzékét, valamint rózsákra és évelő tövekre vonatkozó árlapját minden érdeklődőnek kívánságára ingyen és bérmentve megküldi, lapunkra való hivatkozás mellett, a *Magyar Magtenyésztési részvénytársaság Monori Magkereskedése* (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 3.). Kjö. 110/1929. szám.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épittette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csonibetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig; nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

ERZSEBET SÓSFÜRDŐ KELENFÖLDÖN

új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő

IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand

5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ÖRÖKLAKÁST,

kevés készpénzbefizetés mellett kényelmes törlesztésselkaphat a Horthy Miklós út mellett, az I. Bicskei ucca 4—6—8. sz. társasházunkban A lakások megtekinthetők és beköltözhetők. Lejegyzési iroda: I. Budafoki-ut 20. I. 3. — ahol **bérlakások is kaphatók.**

Önön magának takarítja meg a házbért!

Kérje mindenütt a **„SOPRON-GYÖRI" TEJET**

mert ez a legjobb és legmegbízhatóbb.

Telep és iroda: Sopron-, Győr- és Vasmegyei Tejgazdasági Rt. I., Fehérvári-út 27. Tel.: J. 123-09

FŰSZER, CSEMEGE

árut legolcsóbban házhoz szállit

KODNÁR DÖMÖTÖR

I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79

Nagybani raktár mézban és szappanfőző lugkőben

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA 1. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 261-25). Elad kitűnő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen köz lében, *I. Incze-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I. Németvölgyi-ut* 46-50 házszám alatt, *II. Hadapród* uccában, a *Pasaréti* és *Battai uton*

PESTEN: *VII. Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán utca*, *Remény utca* és *gróf Gvadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis háztelkeket. — Érdeklődőknek a telekeladási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.

nemcsak telefonon vagy levélben ad szivesen felvilágositást — de **helyszínrajzzal is szolgál**

Emelkedik a tejfogyasztás Budán

Eredményesen nivellálja a tejárakat az egész fővárosban az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ

Az élénk tejgazdasági mozgalmak indokolttá teszik, hogy ehhez a kérdéshez nyúljak. Nincs a gazdasági életnek még egy olyan területe, ahol annyi panasz merülne fel, mint a tej körül.

Két évvel ezelőtt a hatóságok arra az érdekes megállapításra jutottak, hogy Magyarországon sokkal több tejet termelnek, mint amennyit a fogyasztóközönség igényel. Ebben az időben alapították a tejpropagandabizottságot, amelynek az volt a feladata, hogy az állítólagos tejfelesleg gondjaitól megszabaduljanak. Ez a bizottság azután nagy propagandával hirdette, hogy mennyivel egészségesebb, mennyivel vitamindúsabb, gazdaságosabb és nagyobb munkaképességet biztosítóbb minden más élelmiszernél a tej.

Sok szó esett akkoriban arról, hogy milyen felesleges fáradság volt fokozottabb tejivásra ösztönözni a főváros lakósságát, amikor Budapesten ezrével vannak többgyermekes családok, akik hónapszám nem jutnak hozzá egy pohár tejhez. Nem tejben van nálunk túltermelés, hanem árdrágításban. Olyan drága nálunk a tej ma is, hogy a legtöbb tisztviselő- és munkáscsalád képtelen megfizetni ezt az elsőrendű szükségleti cikket.

Sokszor merültek már fel különböző tervek abban az irányban, hogy miképpen legyen a tej olcsóbbá tehető. *A Magyar Országos Központi Tejszövetkezet*, amely a tej olcsóbbodását tűzte célként maga elé, két fillérrel olcsóbban is hozza forgalomba a tejet. Két fillér manapság testvérek között sem nagy összeg. Hiszen nem is az összegről van itt szó. Örülni kell a szellemnek, amely ezuttal egyik legfontosabb közszükségleti cikknek: a tejnek árát nivellálja. Leszállítja. Nem sokkal ugyan, de mégis csak leszállítja.

E sorok írója meglátogatta az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ Horthy Miklós-úti* telepét, hogy egy ilyen hatalmas üzem munkáját megismerhesse.

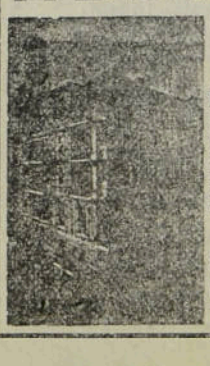
Az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ* üzemének telepe a *Horthy Miklós-út* 119. szám alatt van. Az ajtóban egy öreg portás áll, aki kettőzött figyelemmel kíséri, hogy ki megy be a telep udvarára. *Düssing* Miksa a szövetkezet vezérigazgatója kora délelőtt bement a városba és így távollétében *Schiller* József ügyvezető igazgatót kerestem fel, aki szíves barátsággal üdvözölt és készséggel adta beleegyezését a nagykiterjedésű telep megtekintésére.

Gondozott utakon jutok el az egyik épületben levő tejátvételi helyiségekbe. Itt veszik át 25 literes kannákban a pályaudvarból beérkező tejszállítmányokat. Nyüzsgő, pezsgő életet varázsol a behordók sűrű raja. A teljesen modernül felszerelt tejátvevő helyiségekben a szürke tejeskannák hihetetlen mennyiségben láthatók. A tisztviselő nem tud pontos adatokat, de biztosít róla, hogy legalább 50.000 liter tej érkezik reggelenként.

Mellettünk, a szomszéd helyiségben láthatják az urak — mondja érdemes kalauzolónk — a tejátvételi tartályokat. Pillanatnyi csönd állott be, amikor beléptem és az emberek elmerülő arcán látszott, hogy eleget tesznek kötelességüknek. Az itten felállított hatalmas tartányokban öntik be a kannákból a tejet. Innen a tej a másik teremben lévő előmelegítőbe kerül, ahonnan a pasztőrbe ömlik át. A balsarokban búgnak az egymás mellett felsorakozott pasztőrgépek, amelyek kinyomják a 85 C fokú tejet az előhűtőre, mert a pasztőrözés után a tejet azonnal 45 C fokra hűtik le. Innen egy másik előhűtőbe folyik át, ahonnan az 5—6 C fokra lehűtött tej a mélyhűtőbe kerül és végül csöveken keresztül a tartályokba ömlik át.

A másik teremben **bemutatják a tej befogadására szolgáló tartályokat.** Ezek a tartályok olyan anyagból ké-

ABBAZIA

HOTEL **AUGUSZT** PENZIO

Központi fekvés. — Gyönyörű tengeri kilátással. — Magyar-francia konyha. — Napi penzió **35** lirától. Központi iroda **BUDAN AUGUSZT CUKRÁSZDÁBAN** I. Krisztina tér 3. sz. **Telefon 530-47**

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

szültek, amelyeknek a tejjel érintkező felületét a tej nem támadhatja meg.

A telep igazgatóságának szíves előzékenységéből végigjárhattam azokat a határtalan tisztaságú helyiségeket is, ahol steril-gépekkel végzik a töltés. Érdekes volt megfigyelni, amint a töltés után azonnal bezárják, úgy a kannákat, mint a palackokat.

Végigmentem a fölöző termeken is, ahol fölözőgépek segítségével teljesen különválasztják a tej zsírtartalmát. E helyiségekből csak egy lépés s a köpülőgépek közé jutok. Öröm nézni, ahogy a valódi habtejszínt vajjá dolgozzák föl. A hatalmas vajtömbök innen a gyúrógépekbe kerülnek. Itt semmi sem megy kicsibe és végül az óriási arányok mellett már olyan közömbösen haladok el, mintha mindenki számára ez megszokott dolog volna. A gyúrógépek szomszédságában vannak felállítva a formáló gépek. Ezeken a gépeken állítják elő a különböző súlyú vajadagokat, ahonnan végül a csomagolóba kerülnek.

Miközben kikerültem a vajat gyártó helyiségekből, már éppen munkába fogott az a fehérköpenyes munkáscsapat, amelyik a világhírű „*Hortobágyi Juhtúrót*" készíti.

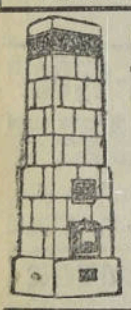
A lüktető munka és a sikító zaj akkor érte el a kulminációját, amikor a sajtosztályba értem. Végig a falak mentén, ragyogóan tiszta, fehér faállványokon, meg középütt óriási asztalokon vannak felhalmozva a gyár készítményei, amelyek a külföldi piacokon elsőrendű áruként vannak elismerve.

Délfelé járt már, mikor visszatértem az igazgatósághoz! Sokat, nagyon sokat kellene erről a telepről írni, mert amit itt látok, minden tiszteletemet kivívta. Küzdelmes, fáradságos munka gyümölcsét aratja *Düssing* Miksa kormányfőtanácsos, a szövetkezet vezérigazgatója. Düssing Miksa céltudatos munkájának nyomait hirdeti az Országos Magyar Tejközponti Szövetkezet, amelynek ő a legodaadóbb munkása. A szövetkezet egész fennállása, fejlődése, haladása éppen a legnehezebb időkben Düssing Miksa polgári erényének kőbe vésett, vasba mintázott dokumentuma.

A szövetkezet naggyá és közgazdasági jelentőségűvé tételéhez nem kis mértékben hozzájárult *Schiller* József ügyvezető-igazgató is, aki fáradságot és pihenést nem ismerő munkájával, kiváló szaktudásával és hozzáértésével azon igyekszik, hogy a tejpiacon radikális rendet teremtsen.

Ferenczy László.

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendűen alakít és fest

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirű céghez.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Tormoll:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

* **Hegedűs Lóránt** a *Tébe* elnöke által indított tárgyalások, amelyek a *Világ-Tébe* megalapítására vonatkoznak, úgy halljuk az utóbbi időben tovább fejlődtek. *Hegedűs* Lóránt legutóbbi külföldi útja alkalmával megbeszéléseket folytatott ebben a tárgyban *Párizsban, Brüsszelben* és *Svájcban* és megállapodás történt arra, hogy a *Világ-Tébe* kérdését a nemzetközi kereskedelmi kamarának június 8-án *Amsterdamban* kezdődő kongresszusának napirendjére tűzi.

* **Schandl Károly dr.** ny. földmívelésügyi államtitkár, az *Országos Központi Hitelszövetkezet* ügyvezető-alelnöke a napokban fejezi be *Zemplén* megyében a 25-ik vármegyei propaganda-gyűlést, amit az *OKH* országszerte rendezett a vármegyék székhelyein. *Schandl* Károly államtitkár, amikor az *OKH* vezetését átvette, kifejtette nagyarányú programmját, amelyben rámutatott arra a körülményre, hogy a hitelszövetkezeti mozgalmat, úgy pénzügyileg, mint erkölcsileg teljesen restaurálni kell. Ez alatt Schandl azt értette, hogy a hitelszövetkezeteket, amelyek saját hibájukon kívül, főleg a devalváció folytán szintén elvesztették tőkéik túlnyomó részét, az önsegély elve alapján meg kell erősíteni. A puritán szövetkezeti szellem újból való meghonosítását tűzte ki céljául, hogy a polgárság, melynek zömét a hitelszövetkezetekben a földmívelő gazdák teszik ki, átérezze azt a szolidaritást, mely éltető eleme a szövetkezésnek. Hogy ezt a célját megvalósíthassa, már a mult évi országos kongresszuson határozattá emeltette a propaganda-körútra való indulás keresztülvitelét. Schandl Károly dr. munkája sikerrel járt is és eddig 24 propaganda-gyűlést tartott és április havában a 25-ik gyűléssel fejezi be országos körútját.

* **Szurdai Szurday Róbert** a *Magyar Pamutipar* vezérigazgatója külföldi útjáról visszaérkezett.

* **A Liget-Szanatórium Rt.** a napokban publikálta mérlegét, amely ismét tanubizonyságát adja annak, hogy milyen fejlődő intézménye ez a magyar szanatóriumi vállalkozásnak. A *Liget-Szanatórium Rt.* tulajdonát képezi a pesti oldalon a belgyógyászati Liget-szanatórium és vele kapcsolatban a sebészeti, szülészeti *Park-Szanatórium*. Ugyancsak a *Liget-Szanatórium* komplexumába tartozik a most már külföldön is legismertebb intézményünk, a *Svábhegyi-Szanatórium*. Mindezen nagy szanatóriumi intézményeknek és a részvénytársaság tulajdonát képező bérháznak és berendezéseknek értéke a mérleg szerint 5,646.000 pengő. A mérlegből kitünik, hogy a szanatóriumi vállalat eddigi építkezési költségeit most egy nagyobb, hosszúlejáratú amortizációs kölcsönbe konvertálta és ezzel is a vállalat a maga üzletmenetének szolid bázisát biztosította. A kezeink között lévő mérlegből az tünik ki, hogy az üzemek bruttó jövedelme 470.847 pengő, amit azonban jelentékeny kamat és nagy adók terhelnek, amelyek mellett a szanatóriumi üzem tiszta jövedelme 49.372 pengő. Az igazgatóság javaslata szerint a szanatórium ez évben minden jövedelmét az értékcsökkenési tartalék és a tartalékok erősítésére fordítja, hogy a megnagyobbított vállalatnak saját tőkeerejét és vagyonát, minél erősebb bázisra fektesse. Az elért eredmény *Jakab* László dr., igazgató-főorvos céltudatos munkájának évről-évre megmutatkozó fejlődését tükrözi vissza.

* **A Zagyvapálfalvai-i** egész évi üvegprodukcióját, mint ismeretes, három budapesti cégnek adta el, mégpedig kizárólagossági joggal és pedig a *Forgó Rt.*-nak, *Székács Imre* kamarai elnök, *Schwartz A.* cég alatt bejegyzett üvegnagykereskedésének és *ifj. Weisz Gyula* cégnek. A kereskedők és a *Zagyvapálfalva-i* megállapodása szerint a gyár mindenkor annyit kap az üvegért, mint amennyiért a csehszlovák üvegkartell árulja azt. Közben azonban az történt, hogy a belga üveggyárak váratlanul felfedezték a magyar piacot és dumping árakon hatalmas mennyiségű üveget kínáltak a magyar kereskedőknek, aminek azután az volt az eredménye, hogy az árak lementek. A belgák terjeszkedő szándéka ellen azzal a fegyverrel élt a csehszlovák üvegkartell, amelyet elsősorban érintett a belga üveg inváziója, hogy leszállította Magyarországra az üveg eladási árát. Ez a határozat azonban súlyosan érintette Magyarország egyetlen táblaüveggyárát, a *Zagyvapálfalvait*, amely mint mondottuk, évekkel ezelőtt szerződést kötött egész termelésének értékesítésére. A *Zagyvapálfalvai* azonban nem hajlandó leszállítani az árait és nem is mérsékelte azokat, annak ellenére, hogy a táblaüveg négyzetméterenkinti ára cseh kartell tagjainál 17½ fillérrel lett olcsóbb. Mivel pedig a drágább árakon a nagykereskedők nem voltak hajlandók átvenni a *Zagyvapálfalvai* üvegét, úgy körülbelül egy évvel ezelőtt a gyár a szerződésben kijelölt választott bírósághoz fordult és első keresetével 52.000 pengőre perelte a három kereskedőt.

* **A Magyar Jelzálog Hitelbank** az elmult esztendőben eredményesen folytatta azt a fejlődést, amely az utóbbi években az üzleteredménynek állandó jelentékeny emelkedését hozta meg. Az igazgatóság által most megállapított mult évi mérleg 610.158.85 pengő tiszta nyereséget mutat ki, az előző évi 402.103.31 pengővel szemben. A tiszta nyereségnek ez a több, mint 50%-os emelkedése az üzletkör lényeges terjeszkedésének a következménye, amelyet a nagy buzgalommal végzett munka vont maga után. A bank a hiteligényeket az elmult évben és elsősorban rövidlejáratú átmeneti kölcsönökkel igyekezett kielégiteni, amit lehetővé tett az intézet gondjaira bízott idegen tőkéknek örvendetes szaporodása. Az *Autóhitel Rt.*, amelyet két éve alapított a *Magyar Jelzálog Hitelbank*, nagy lendülettel fejlődik, amely *Lux* Vilmos igazgató egyedüli érdeme.

* **A Schwartzer-szanatórium Rt.** az elmult üzletévben 110.000 pengő tiszta nyereséget ért el, a hivatalos lapban megjelent mérlege szerint. A mérlegben az ingatlanok 2.88 millió pengővel, a berendezések és felszerelések a raktári készletekkel együtt egymillió pengővel szerepelnek. A bruttó bevétel 573.800 pengő volt. A vállalat üzleti éve úgy a Siesta, mint a Schwartzer részen minden tekintetben beváltotta a hozzáfűzött várakozásokat, ami főként *Sugár* Gyula ügyvezető-igazgató körültekintő és óvatos üzleti politikájának tudható be.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-ÚTI saroktelek 245 öl, 70 m. hosszú, három utcára fronttal, ötemeletes bérháztervekkel, à 200 P. Telefón: J. 338—82.
HORTHY MIKLÓS-UTI köröndnél cca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.
HORTHY MIKLÓS-UTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.
VILLÁNYI-UTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

Bérházak!

BUDÁN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.
LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

LAKÁS

2 SZOBÁS, előszobás, hallos, összes mellékhelyiségekkel ellátott lakás, — Verpeléti-út és Lágymányos-utca közötti Vak Bottyán-utcai új házban — azonnali beköltözésre kiadó. Évi bér 2500 pengő. Bővebbet a kiadóban. Tel.: 502-96.
3 SZOBÁS KERTI LAKÁS mellékhelyiségekkel I., Fadrusz-utcában május 1-re való beköltözéssel, központi fűtés, melegvíz stb. kiadó. Évi bér 2500 pengő. Részletek a kiadóban. Tel.: 502—96.

1-2-3 szobás
modern lakások és üzleth elyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban,
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL építőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: *Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.*
VIRÁGKERTÉSZET: *Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.*

Budán
II., Retek-utca 79. alatt a fogaskerekű vasút alsó állomásával szemközt épülő házakban minden kényelemmel, a legmodernebb felszereléssel, központi melegfütéssel és melegvízszolgáltatással ellátott *kisebb és nagyobb*
utcai és kerti lakások
úgyszintén
üzlethelyiségek
bérelhetők a helyszinen az *Épitésvezetőségnél*, valamint az *Országos Épitő Részvénytársaság* Irodáiában (V., Harmincad-utca 3, távbeszélő Automata 824—06).

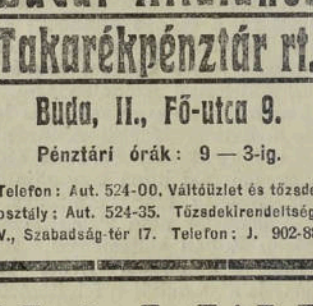
Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűső-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

ZLAMÁL
céget ajánlom legjobban

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Budapesti Nemzetközi Vásár
Május 4-13.

A magyar ipar bemutatója!
200 szakma,
Viziforgalmi-
Dunakikötő-
Elektromossági-
Motorjármü-
Textil- és Rádió-csoportok.
50%-os
utazási kedvezmény!
Részletes felvilágositás és vásárigazolvány kapható *Budapesten:* a *Vásárirodánál* V., Alkotmány-utca *8.*, valamint az összes kül- és belföldi tb. képviseleténél.
(A vásárigazolvány ára 3 P 20 fillér.)

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

ÉPITEK
családiházakat és bérlakásos épületeket Budapesten és Budapest környékén csekély hozzájárulással tehermentes telkekre. A hiányzó összeget olcsó kamattal folyósíttatom kivánság szerint hosszabb-rövidebb lejárattal. Tervezés, költségvetés díjtalan. Budapest, V., *Kálmán-ucca* 16. I. 4. Lipót 985—85.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Kalona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 952. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. **Előfizetése** egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 április 28.

A fürdő-hét

Budapest Fürdőváros ankétje

Irta: SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN, a Budapest Fürdőváros Egyesület ügyvezető igazgatója

A Budapest Fürdőváros probléma olyan régi, mint maga a város. Fölösleges volna történeti fejtegetésekbe bocsátkozni és az annyiszor előadott és közismert adatokat felmelegíteni római császárok akvinkumi termáiról, Mária királynő budai függő-kertjeiről, a betemetett és eltűnt forrásokról, Mátyás király és a török basák fürdőpalotáiról. Mindezek csak azt mutatják, hogy

ilyen hatalmas fürdőkultúrájú mult mellett, milyen szánalmas közönnyel és bűnös nemtörődömséggel kezeli

a közvélemény a jelenben ezt az elsőrendű nemzetgazdasági kérdést.

A *Budai Napló* egy negyed század óta küzd Buda jobb jövőjéért és helyes érzékkel állítja a fejlődés és életlehetőségek középpontjába Buda természetes szépségeit és gyógyértékeit, mint amelyek hivatva volnának a polgárság jólétét, a város fejlődését és a kereskedelem és ipar érdekeit szolgálni. Csodálatos, hogy

a legjobban érdekelt budai közönség tétlen közönnyel nézi

azt az értékpusztítást, mely a fürdők környékének szánalmas volta, a rendezetlen építkezések, a gyakorlati fürdőfejlesztési politika teljes hiánya miatt napnap mellett éri. Pedig

most kellene a budai polgárságnak sarkára állania, mikor a város vezetőségében budai emberek ülnek,

akik ismerik szűkebb hazájuk értékeit, de egyben szánalmas elhanyagoltságát is. *Ripka* Ferenc, *Wolff* Károly, *Kozma* Jenő dr., *Berczel* Jenő, *Rakovszky* Iván, *Joanovich* Pál, *Bódy* Tivadar, *Bárczy* István, *Becsey* Antal — és még hányat tudnék felsorolni — fémjelzett budai márkák, vezetőtagjai a törvényhatóságnak. No és akit első helyen kellett volna említenem, *József Ferenc* dr. kir. herceg, akinek gyönyörű kastélyt ajánlottak fel pár évvel ezelőtt Budapesten, — Buda szeretetétől áthatva — a Rózsadomb mellett döntött.

Tud-e még városrész ilyen közéleti neveket felsorolni, akik mind hitet tettek a „Fürdőváros" gondolat mellett.

Hol van hát a hiba?

Fel kell rázni tétlen közönyéből a polgárságot, hogy elemi erővel törjön ki a fejlődni- és élniakarás vágya. Induljon meg a munka. Kalapács, véső, malteroskanál, kő és tégla vár a termelő agyvelők paranesszavára, hogy a munka nyomán kenyér fakadjon és a jobb lehetőségek és keresetforrások útja megnyíljon.

A Budapest Fürdőváros Egyesület, mint élő lelkiismeret, állandóan felszínen fogja tartani ezt a kérdést és ha nem fogja tudni felrázni a budaiakat, meg fogja szólaltatni a pestieket is Buda érdekében, de az egész főváros és az ország javára. Ezt a célt szolgálja

április 30-án, május 2-án és május 4-én tartandó ankétsorozatunk is,

hogy minden oldalról megvilágítsuk a „Fürdőváros" gondolat külpolitikai, szociális, nemzetgazdasági, balneológiai és idegenforgalmi vonatkozásait. Ki akarjuk és ki fogjuk termelni azt az egységes atmoszférát, melyben ellenállhatatlanul utat fog törni magának a munka és alkotás vágya.

Ez a generáció is élni akar és nem lehet a költségvetési mérleg egyensúlyozott erőmutatványaival operálni számunkra. — Annyi pusztulás és nyomorúság után át kell hárítanunk a közterhekből valamit a jövő generációra is.

Építkezni kell, munkaalkalmakat kell teremteni, hogy gyógyvizeink, fürdőink valóban hasznothajtó értékek maradjanak,

mert kár minden a Dunába elfolyt köbméter vízért, ami elhasználatlanul pocsékolódik.

Nincs pénzünk ezekre? Szegények vagyunk? Egy város, amelynek ilyen értékei vannak, sohasem lehet szegény és csak lelki szegénységről lehet beszélni ott, ahol nem tudják, vagy nem akarják ezeket az értékeket a székesfőváros egyetemes javára kihasználni.

Azért szólaltatjuk meg közgazdasági életünk kiválóságait, hogy lássuk, mit kell tenni, hogyan kell tenni és milyen célkitűzésekkel kell Budapest székesfőváros érdekeit szolgálni.

Budán, 1929. április 27

Kártérítés fenyegeti a fővárost, ha idejében nem intézi el az *Attila-park* ügyét. E hó 20-án az Óbudai-Hegyvidéki Szövetség tisztelgett dr. *Berczell* Jenő alpolgármesternél és *Csármann* tanácsnoknál és előadta, hogy a Közmunka Tanács által elkészített és a szfv. tanácsához átküldött terveket sürgősen tárgyalja le, mert különben az érdekelt és *építtetni szándékozó telektulajdonosok elesnek a 30 éves adómentesség kedvezményétől.* Ha a tanács késedelme révén károsulnának, kénytelnek volnának kártérítést követelni a fővárostól. A küldöttség mindkét helyen megnyugtató kijelentéseket kapott.

A fedett uszoda. A fedett uszoda kérdése már évtizedek óta foglalkoztatja nemcsak a társadalmat, hanem az állami és városi hatóságokat is. A fedett uszodát Budapesten csak oly helyen lehet felépíteni, ahol természetes hévvíz áll rendelkezésre s a hely könnyen s olcsón hozzáférhető. Ebből a szempontból csak valamely budai fürdő jöhet számításba. Értesülésünk szerint a Királyfürdő részvénytársaság felajánlotta a Királyfürdőt fedett uszoda és ezzel kapcsolatban más közintézmények céljaira. A Királyfürdő a Ganz-, Fő- és Kacsa-utcák által határolt 965 négyszögöl kiterjedésű területen fekszik és hőforrása másodpercenkint 10 liter 52 fokos vizet szolgáltat, tehát területénél, olcsó és könnyű hozzáférhetőségénél és hőforrásánál fogva magában egyesíti mindazon követelményeket, melyek fedett uszoda létesítéséhez szükségesek. Ez a megoldás a „Budapest fürdőváros" céljait és programmját is szolgálná, mert a *fedett uszoda* az udvarban volna elhelyezhető, míg a Fő-utcai fronton *sportpalota* és *fürdőkórház* volna létesíthető, reumás betegek részére s kezelésére megfelelő modern berendezéssel, ivókúrával, Zander-gyógymóddal, stb. Ez a megoldás hatalmasan emelné az idegenforgalmat és hasznára válna a budai kereskedelemnek és iparnak. *Kozma* Jenő dr., Buda képviselőjének figyelmét hívjuk fel e kérdésre, mert úgy érezzük, hogy a fedett uszoda és a vele kapcsolatos közintézményeknek a Királyfürdő területén való megépítése Buda elsőrendű közérdeke.

Nincs ember

a székesfőváros közgyűlésén, aki Budának szentelné teljesen az életét. Pedig Buda megérdemelné. Egy emberöltő talán kevés is hozzá, hogy mindazt, amiben Buda elmaradt, — mindazt, ami jövendő nagyságát szolgálná, ami ennek a szegény, pusztuló polgárságnak a rohamos elszegényedését megállítaná, — sorsát megfordítaná, jóléte lehetőségeit megteremtené, — hogy mindezt egy emberöltő alatt el tudná intézni valaki. Az aktuális kérdések egész sora azt bizonyítja, hogy ott a Városházán nincsen egy jó emberünk, mert amikor vitális nagy érdekekről van szó, akkor Buda még csak szóba sem szokott kerülni. Az új Városházát tulajdonképpen Budán kellene felépíteni, szemben a parlamenttel. Mert az mégis csak furcsa, hogy az egész világon a folyók mentén épült városok fölfelé, a vízfolyással szemben fejlődnek, ami ezer oknál fogva természetes és érthető, csak éppen Budapest fejlődik dél felé és ennek a következménye, hogy az új Városházát valahol az összekötőhíd táján akarják felépíteni, pedig volna hely elegendő, — ha már Pesten kell felépíteni — a Parlament feletti dunaparton, akár a Margithídon innen, akár a Margithídon túl. Az új nagy Rókuskórház építésénél senki sem gondolt Budára, ahol egy kis fúrással gyógyforrást is lehetett volna találni a kórház udvarán, amivel nemcsak gyógyítani lehet a beteget, de fűteni a kórházat is. — Rákosi Jenő szobrát nem tudják hova tenni Pesten, de világért sem gondolnának arra, hogy a nagy író és publicista már életében itt élt Budán, itt szeretett és itt akart élni s ő maga bizonyára Budán jelölne ki a szobra számára helyet. — Tizenkét más szobrot s állít a város és igazán csak véletlenül, — mintha költözködés közben a szekérről esett volna le — juttatnak egyet Budának, a leendő fürdővárosnak. Dehát nincsen ember, aki ezeket számon tartaná, szóvá tenné, Buda érdekeit megvédené. Szomorú dolog ez és attól tartunk, hogy megboszulja magát a választásoknál. Különben... akkor majd megint igérni fognak.

Ezer család tönkremegy. A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör helyiségében *Andréka* Károly elnöklete alatt e hó 23-án este az óbudai zárt élelmiszerpiac árusai értekezletre gyűltek, ahol megjelent mintegy 80 kiskereskedő és piaci árus. Majdnem mindegyik felszólalt és előadta panaszát. A panaszok orvoslására kérelmüket már előzőleg 14 pontban foglalták össze, amely pontok közül hosszabb vita a helypénzek tarthatatlan magas volta körül, a kapualatti új üzletek beszüntetése, a piactéren levő *szemét elhordatása*, valamint egy nagyobb körzetben a zöldség, gyümölcs és tejtermék árusításának betiltása körül folyt. Lehetetlennek tartják, hogy fűszeresek és szatócsok a festék és petróleum mellett tejtermékeket is árusítsanak, vagy hentesek és mészárosok a pulton fekvő húsok mellett földes és poros sárgarépát, krumplit áruljanak. Megállapították továbbá, hogy jó villamos közlekedés és külföldi mintára olcsó piaci villamosjegy nélkül a piac életképes nem lehet. Dr. *Orova* Zsigmond törv. hat. biz. tag beszámolt arról, hogy eddig a párt eljárt a helybérek újabb rendezése ügyében s mint látható, a tanács ezen kérdés végleges rendezéséig a helypénzek fizetését felfüggesztette. A Bszkrt már e hét péntekjén igazg. ülésen foglalkozik a villamos-körforgalom és piaci jegy kérdésével. Miután pontról-pontra megnyugtató kijelentéseket tett, hatalmasan megéljenezték. Utoljára Andréka fők. helyettes szólalt fel és kijelentette, hogy a párt a panaszokat magáévá teszi és azok orvoslását a legerélyesebben fogja sürgetni, ezután az értekezletet berekesztette.

A Zugligeti Egyesület népes értekezletet rendezett a *Kaiser*-féle vendéglőben, a végállamás mellett, ahol *Mahács* Mátyás, a Kertészeti Tanintézet tanára előadásában ismertette azokat a gyümölcsfajokat, amelyek sikerrel ültethetők a Zugliget egyes helyein, — *Füredi* Jenő szakelőadó pedig ismertette a bevált *permetező akciót* és azt ajánlotta, hogy az, aki teheti, vizsgázott kertészt alkalmazzon, — aki nem teheti, bízza a permetező intézményre. Az előadáson és az azt követő társasvacsorán résztvettek számosan, köztük: dr. Zerkovitz Imre, Török László dr., ny. államtitkár, Országh Oszkár dr., igazgatóőrvos, Preisich Kornél dr., egyet. tanár, Rosenberg Gyula dr., igazgató-főorvos, Révész Margit igazgatónő, dr. Wladárczyk József, Baumgarten Dezső isk. igazg., Vagács Mihály szűcs, dr. Váli Dezső orvos, az előadók és számos hölgy. A társaság éjfélig volt együtt kitünő hangulatban.

Nem kell a lajstrom!

A mult év végén tiltakoztam e helyen a lajstromos választásnak az új fővárosi törvénybe való felvétele ellen. Felhívtam az érdeklődőket, hogy véleményüket közöljék a *Budai Naplóban*, ha az nem egyezne az általam elfoglalt állásponttal. Nem jelentkezett senki, amiből örömmel állapítottam meg, hogy az objektív közvéleménynek adtam hangot cikkemben. Azóta a képviselőház elé került a közigazgatási reformjavaslat, mely a megyei és városi törvényhatóságok tagjainak választásánál *mellőzi a lajstromos* szavazást. Ellenzéki oldalról igyekeztek úgy a bizottsági tagoknál, mint a képviselőház plénumában elfogadtatni a megkísérelt lajstromos szavazást, de Seitovszky belügyminiszter ragaszkodott az eredeti javaslathoz, azzal az indokolással, hogy a külföldön is meggyőződtek a lajstromos választási rendszer hiányairól és igyekeznek azt megszüntetni. A képviselőház az eredeti javaslatot fogadta el és így bizonyosra vehető, hogy a megyei és városi törvényhatóságok választásánál nem lesz lajstromos választás. Most került nyilvánosságra a budapesti ügyvédi kamara évi jelentése, mely a közigazgatási reformjavaslattal foglalkozva, szóról-szóra ezt mondja: „A kikényszerített és kötelező lajstrom a klikkek vezetőinek önkényétől teszi függővé a különben érdem szerint igazodó szelekciót. Nem helyeseljük a képviselőválasztásoknál sem ezt a rendszert, de a polgárok autonóm életében egyenesen a szabad véleménynyilvánítás súlyos korlátjának tartjuk". Az ország első jogászi testületének véleményét örömteljes megnyugvással kell tudomásul vennünk. Örvendünk, hogy ez a vélemény mindenben fedi a télen elfoglalt álláspontunkat. Ohajtjuk, hogy ami igazságnak ismertetett fel a vidékre vonatkoztatva, ugyanilyen elbírálásban részesüljön a fővárosi viszonyok rendezésénél is. A fővárosban még indokoltabb, mint vidéken, az az álláspont, hogy a nekünk idegen lajstromos szavazás rendszere ne kerüljön a fővárosi törvénybe.

Dr. Orova Zsigmond.

Egy új bizottság alakul a főváros törvényhatósága kebelében, mert hiszen nincsen eddig elég belőlük. Az új szerv rendészeti közlekedési bizottság nevet nyerte, mely *Lobmayer* Jenő tanácsnok elnöklete alatt áll s tagja Budáról dr. *Divényi* Károly, a Buda érdekeiért mindig síkraszálló *Scheuer* Róbert és néhány pesti bizottsági tag.

Meghívó. A SZÖVETKEZETT BUDAHEGYVIDÉKI EGYESÜLETEK május 6-án (hétfőn) este nyolc órakor a *Pannónia*-szálló különtermében programm-megbeszélő vacsorát rendez, amelyre az egyesülettek képviselőit tisztelettel meghívja dr. *Bódy* Tivadar elnök. Az eddig be nem szolgáltatott *tagnévsorok* beadását e hó 6-án estig kéri a központi iroda vezetősége.

Előkelő nyaralóhellyé varázsolta eddigi elhanyagolt állapotából a Svábhegyet hosszú évek fáradságos munkájával, erkölcsi és anyagi tehetségének teljes latbavetésével a *Svábhegyi Egyesület.* A közművek, közlekedés megteremtése és javítása után kulturális téren is sokat vívott ki az egyesület, és hogy a nyaralóközönség szórakozást is találjon a hegyen, beadványban kérte a rendőrfőkapitányságot, tartasson ingyen térzenét zenekarával a Svábhegyi szálló előtti téren.

Schmidt Miksa

Mi, akik tudjuk, — tudjuk ezt a nevet. Mi, akik tudjuk, — tudjuk, hogy ez a név egy múzeumot, egy százados kastélyt jelent, kirakosgatva az építésnek Nagy-Magyarországon és a külföldeken felkutatott, ott megszerzett és becéző gonddal Budára szállított épület-remekeivel, megtöltve a magyar multba fogódzó családoktól eredő, — akárhánynak a biztos pusztulástól és még biztosabb kivándorlástól megmentett ipari műalkotásokkal;

megrakva a szövő, a kárpitos, az asztalos, a fafaragó, a lakatos, a cizeláló, a szobrász, a festő, a gölöncsér, a csempe-mozaik, üvegkép, a bőrdísz, a bronz, stb., stb. választékos, értékükre fel sem becsülhető, szinte úgy mondhatnók: az iparművészet „düreri, rembrandti, tiziani, greevi, munkácsi-i" darabjaival;

mi, akik tudjuk, — tudjuk, hogy a Remetehegy, ahol a kiscelli múzeum áll, — már a neve is zarándoklás — hív, az őt karonfogó testvérhegyeivel a budai hegyvidék egyik leggrandiozusabb pontja, amit templomnak csak főpap, gyógyhelynek csak filantróp, múzeumnak csak művészlélek választhatott;

mi, akik tudjuk, — tudjuk, hogy ezt az épületet a benne büszkélkedő drágaságokkal Schmidt Miksa Budapestnek ajándékozta, azzal az áldott kikötéssel, hogy a múzeumot 120 holdas parkkal kell övezni;

mi, akik tudjuk, — tudjuk, hogy józanul a majd most épülő óbudai hídnak neki kell erre vágni a Kiscelli-útnak, a mai Margit-kórház helyén kezdődő parknak és a fölötte álló kiscelli kastélynak;

mi, akik mindezt tudjuk, — tudjuk, hogy ez a múzeum nemcsak egy hozzánk telepedett előkelő idegen hálás ajándék-gesztusa, hanem a mi nemzeti asszimiláló erőnk örök jelképe, amit egyéb gazdagsága mellett éppen ezért az erkölcsi súlyáért a hegyek istenadta talapzatára kell állítanunk, hogy úton, hídon, Dunán, síkon keresztül látható legyen, mint az országba messze tündöklő monumentum;

ismételjük, hogy mi, — akik érzünk és gondolkozunk, — tudjuk ezeket, ám riadtan látjuk, hogy akiknek e dolgot még inkább kéne tudniok, a „városháziak"-nak, ártatlan lelkükben minderről sejtelmük sincsen, mert máskülönben miként eshetnék meg, hogy ezt a hegyet, ezt a darab történetet, ezt a kinesesházat, ezt a parkot, ezt az útat, hídat, Dunát, perspektivát mind-mind elfalazzák a Schmidt-múzeum alatt levő, most is egyemeletes Margit-kórház 500 ágyas emelet-ráépítésével!

Segítségért kiáltanak a néma kövek, a monumentum és a főváros becsülete azok ellen, akik mindezt nem tudják, — bár ezt tudni: volna az egyetlen hivatásuk.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, izületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

FÜRDŐVÁROS ANKÉTET

rendez a „BUDAPEST FÜRDŐVÁROS EGYESÜLET"

Budapest fürdő- és gyógyértékeinek különböző szempontokból való megvitatására. Az előadásokat vita követi és azokhoz bárki hozzászólhat, ha ebbeli szándékát megelőzően a titkársággal közli. Előadók: *április 30-án, d. u. fél 6 órakor,* a Magy. Mérnök és Építészegylet helyiségeiben (Reáltanoda-utca 13—15. sz.) *Gerlóczy* Zsigmond dr. egyetemi tanár „Budapest fürdőinek gyógyértékei", *Császár* K. Ferenc építésztanár „Budapest fürdőinek védőövezete és Budapest fürdőfejlesztési feladatai", *május 2-án* délután fél 6 órakor a Lipótvárosi Társaskör nagy előadótermében (Lipót-körút 1.): *Tasnády Szüts* András dr. államtitkár, az „IBUSZ" ügyvezető alelnöke, „Budapest Fürdőváros az idegenforgalom szolgálatában", *Kresz* Károly dr., a „TÉBE" igazgatója, „Budapest Fürdőváros nemzetgazdasági jelentősége", *május 4-én* délután fél 6 órakor, a Szent Gellért-szálló hangversenytermében: *Balkányi* Kálmán dr., az „OMKE" igazgatója, „Budapest Fürdőváros az ipar és kereskedelem szolgálatában", *Horváth* J. Ödön, az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke (Newyork), „Budapest Fürdőváros lehetőségei az Egyesült Államokban és az amerikai magyarok között" címen.

Május hó 4-én az előadók és az illusztris külföldi vendég: *Horváth* J. Ödön, az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara elnökének tiszteletére az Egyesület *társasvacsorát* rendez a Gellért-szálló márványtermében, este 8 órakor. Úgy a vacsorán, mint az előadásokon résztvesz az elnök: dr. *József Ferenc* kir. herceg. A vacsorán való részvétel 24 órával előbb az Egyesület Lipót-körút 15. szám alatti irodájának (telefon 156-68) bejelentendő. Egy teríték ára 6 P. Öltözet: szmoking.

A régi budai házak a szédületes iramú haladásnak útjában vannak s bár mi Buda romantikáját erősen féltjük a modern kor pusztításától, — belátjuk, hogy a műemlékjelleget nélkülöző viskók tényleg megértek a lebontásra. Ezek a rozoga, öcska házak rontják az utcák szépségét és ma már a közlekedést is akadályozzák. Ilyen a Vitéz-utca 22-es számú sarokház, amelyiknek tégláit már csak a rája ragasztott plakát tartja össze, a Csalogány-utca 39-es számú ház, amelyben már lakó sincs, annyira fenyegeti az összeomlás, a Batthány-utca 15-ös számú ház, amely a mellette lévő fővárosi üres telekkel együtt kikönyököl az utca közepéig, a Mária-tér 2-es számú alacsony épület, amely előtt egy nagyobb kocsi elhaladásakor mindig megáll néhány percre a forgalom, és a Csapláros-utca 17-es számú ház, amelyet öt vasdorong tart megtámasztva, nehogy az utcára hulljon az egész épület. Ezek az őspéldányok már a régi Buda csúfságai is lehettek s ma már igazán nem illenek bele a főváros tájképébe.

Vasúti menetrendváltozás. A Magyar Királyi Államvasutak, Duna-Száva-Adriai Vasuttársaság, Győr-Sopron-Ebenfurti Vasut és az összes magánvasutak vonalain a nyári menetrend május 15-én lép életbe. Változás majdnem minden vonalon lesz. Az államvasutak és a Duna-Száva-Adriai Vasut vonalain igen sok új idényvonat fog közlekedni. A teljes és részletes nyári menetrendeket a május első napjaiban megjelenő 49 év óta ismert Vasuti Útmutató a magyar és közös közlekedési vállalatok Hivatalos Menetrendkönyve fogja közölni. Ára 1 pengő 60 fillér. Kapható az állomásokon levő ujságárusítóhelyeken, könyvkereskedésekben és dohánytőzsdékben. A Vasuti utmutató közel ezer oldalas „nemzetközi" kiadása, — amely úgyszólván egész Európa menetrendjét tartalmazza — néhány nappal később fog megjelenni.

Budai kertek felújítása. A divat minden szeszélyes változásán keresztül a rózsa megtartotta napjainkban is azt a pozicióját, amelyet a kertészet terén évszázadok óta elfoglal. Évről-évre újabb fajták jelennek meg a piacon, s ezek között a kevésbbé szakértő kertkedvelő alig ismeri ki magát. Megbízható vezető a Magyar Magtenyésztési Rt. *Monori Magkereskedésének* rózsaárlapja. A jegyzékben foglalt fajták tartósság, forma, szín, virágzóképesség és könnyű felnyílás tekintetében a legmeszszebbmenő követelményeknek is megfelelnek, s a fagyokkal szemben is különös ellenállást tanusítanak. A Monori Magkereskedése (Budapest, *IV., Kossuth Lajos-utca 3.*) szívesen megküldi rózsaárlapját mindenkinek, mely egyben a legszebb évelő növényeket is felsorolja.

Félárú utazási díjkedvezményt engedélyezett a *MÁV igazgatósága* a Nemzeti Vadászati Védegylet Budapesten, a Mezőgazdasági Múzeumban május 18—28-ig tartó vadásztrofeakiállításának vidéki látogatói számára. Bővebb felvilágosítást nyujt *Nadler* Herbert ügyvezető alelnök: Budapest, VI., Városliget, Mezőgazdasági Muzeum. Csak 1928-ban elejtett vad trofeája állítható ki. A trofeák bejelentésének és beküldésének legvégső határideje május 5-ike.

A bérmálás és szentáldozás ünnepén, régi szokás Budán, hogy a bérmáltakat lefényképezik és ezt a kedves, családi szokást szolgálja szeretettel a budaiak kedvenc fényképező műterme II., Fő-utca 18., ahol *Blahos* Rudolf különös budai kedvezményképpen hat levelezőlapot és egy nagyképet tíz pengő kedvezményes áron készít.

LÁTCSÓ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Az óbudai leventék szorgalmasan dolgoznak. Rá akarnak szolgálni az elnökség dícséretére, amelynek élén dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester és *Andréka* Károly h. főkapitány állanak, mint díszelnökök. Dr. *Krivoss* Árpád az elnök és id. *Mihalek* Ferenc az ügyvezető alelnök. Ez a *Pannonia* nevű levente egyesület április hó 28-án a Lajos-utca 1. szám alatti polgári leányiskola tornatermében este hat órakor előadja *Nyári* Andor három felvonásos színjátékát: Leventefiúk. *Pásztor* Károly rendezi és 35 leventefiú és leány adja elő. Belépődíj nincs. Műsor megváltása kötelező. Felülfizetéseket az új otthon javára köszönettel fogadnak.

Halat és vadat s ami jó falat szem szájnak ingere, mondhatjuk mi is a költővel, jó budaiak, mert május elsejével egy ilyen természetű speciális üzletet nyit az elismerten jónevű *Fernengel és Czickeli*-cég Krisztinatér 9. szám alatt. Ebben az európai nívójú üzletben — speciális hűtőkkel és bazenekkel ellátva — élő halakat fog ez a jóhírű cég árusítani és nemcsak folyami és tavi potykákat, hanem harcsát, süllőt, csukát, kecsegét és *balatoni fogast* is. Ha valaki vizát vagy tokot óhajt, azt is kaphat. *Prima baromfiakban* nagy választék lesz, a rántani való csirkétől kezdve, jérce, kappan, kacsa, liba és pulyka áll majd rendelkezésre. Ez az új üzlet az ősz folyamán vadkereskedéssel is bővül, amelyben a szezon szerinti mindenféle apró és nagy vad, mint fürj, fogoly, fácán, nyúl, őz, szarvas, vaddisznó, sőt még szalonka is kapható majd. A tulajdonosok előre is biztosítottak bennünket, hogy ebben a speciális üzletben forgalomba kerülő elsőrangú áruk egy fillérrel sem fognak többe kerülni, mint a központi vásárcsarnok napiárai. A budai gourmandok tehát örülhetnek.

Két telefón-automata kell a svábhegyieknek: az egyik a fogaskerekű alsó, Retek-utcai állomásán, a másik a Svábhegyi nagyszálló előtt. Ezeket legutóbb beadványban kérte a Svábhegyi Egyesület a fővárostól.

Gyász. *Sátán* József festőművész, a pasztelfestés kiváló mestere, akinek különösen Santa néven festett madonnái tetszettek a közönségnek, hosszas szenvedés után, 56. évében, Óbudán elhunyt. Mélyen gyászolja őt angol születésű neje, *Douglas* Zsófia és gyermekei: Dahlia, Jessamine és Erik Pán. Temetése április 24-én volt az óbudai temetőben a református egyház szertartása szerint.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Urmánczy Nándor, a Trianon elleni küzdelem legtántoríthatatlanabb vezérének tiszteletére április 20-án a Császárfürdőben nagy társasvacsorát rendeztek hívei és a *„Honvédelmi Párt"* igen nagy sikerrel. *Gajda* Béla dr. főgimnáziumi igazgató üdvözölte Urmánczyt, aki hatalmas beszédben mutatott rá a trianoni csapás pusztító tíz esztendejére s nyomorúságos következményeire. A lelkes, szünni nem akaró tapssal fogadott beszéd után *Ilosvay* Gusztáv vázolta a Trianon elleni politika és a revizió további célkitűzéseit nagy hatás mellett. Többen felszólaltak a kerület részéről és sokan a megjelent előkelőségek közül, a leglelkesebb hangulatban.

ISZTER SZŰCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben olcsóbb. Telefónhívó: 520—44.

A sétálók pihenéséről is gondoskodik a Svábhegyi Egyesület, amikor a főváros Tanácsától az Istenhegyi-úton 24, a Denevér-úton 20, a Városkúti-úton 17, az Ordas-úton 10, a Gyöngyvirág-úton 6, a Báró Eötvös-úton 15, összesen 92 vasbeton-pad elhelyezését sürgősen kéri.

HŰVÖSVÖLGYI KERTÉSZET (végállomás). Gyümölcs-, rózsa- dísz-, fenyőfa, cserje, virág.

Ripka Ferenc az iparosfront élén

A budai Iparosszövetség megalakulása

Ünnepelték dr. Krivoss Árpádot, mint az Iparosszövetség létesítőjét — Kétszáz teritékes bankett a Zöldfá-ban

A budai iparostársadalom már régen készült, hogy kitüntető módon ünnepelje dr. *Krivoss* Árpád ügyvédet, aki több mint egy féléve kitartó buzgalommal és nagyarányú agitációval igyekezett egy táborba tömöríteni az iparosokat Budán, hogy így kellő súlyhoz juttassa a városi társadalom erős pillérének elismert, de szervezetlenül álló iparosokat. Jó alkalomnak kínálkozott az általános rokonszenvnek örvendő ügyvéd 40. születésnapja, amellyel összeesett boldog házasságának 10. évfordulója. Az érdeklődés az iparosság körében a rövid előkészület daeára oly nagy arányokban nyilvánult meg, hogy a szervezés alatt álló Iparos Szövetség elhatározta, miszerint ezt az alkalmat használja fel a végleges megalakulásra és a nagytekintélyű vezér megválasztására.

Meghívták erre az ünnepi alkalomra dr. *Ripka* Ferenc főpolgármestert, akit Krivoss Árpádhoz családi kötelék fűz és meghívták a rokon iparos-egyesületeket és társasköröket. Meg is jelentek úgy az I., mint a II. és III. kerületek iparoskörei, a Fodrász-ipartestület, az „Iparos és Kereskedő Ifjak Kulturegylete", a Levente-egyesületek, két húsipari testület, a Budai Társaskör, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre és számos asztaltársaság.

Ezeket *Kollár* Gábor, az I. ker. Iparoskör elnöke üdvözölte, azután köszöntötte dr. *Krivoss* Árpád ügyvédet, akinek működését évek óta figyelemmel kisérte. Utána *Máté* István bizottsági tag, az I. ker. iparosság régi vezérembere szólalt fel és elsősorban Krivosst, aki megértette az iparosok panaszát és megteremtette az Iparosszövetséget, — majd pedig dr. *Ripka* Ferenc főpolgármestert üdvözölte, akit az iparosság iránt érzett szeretete vezérelt ide. Átnyujtotta neki az Iparosszövetség alapszabályait és fölkérte, hogy vállalja a szövetség elnöki tisztségét.

E szavakra a mintegy másfélszáz résztvevő iparos felállott, harsányan éltetve a főpolgármestert.

A lelkes, meleg óváció után *Kapcza* Imre a Budai Társaskör nevében, mint annak ügyvezető alelnöke, üdvözölte az Iparosszövetséget és Krivoss dr.-t, hogy ezzel erősítse a két társadalmi osztály közötti jóviszonyt. Történelmi visszapillantást vetve a magyar iparosság ezeréves multjára, üdvözölte az öntudatra ébredt budai iparosságot és arra emelte poharát, hogy az iparosság szervezkedése álljon ezentúl is összhangban a haza szent eszméjével. A tartalmas, szép beszédet megéljenezték.

Utána *Margittai* Gyula bádogosmester köszöntötte Krivosst a kelenföldi és lágymányosi iparosok nevében és Ripka főpolgármestert, aki mint árva fiú, egy budai bádogos iparosnál talált otthonra.

Általános figyelem és csend fogadta a szólásra emelkedő

dr. RIPKA FERENC

főpolgármestert, aki nem hideg udvariasságból jött az iparosok közé, nem is mint főpolgármester, hanem mint budai polgár, aki velük közösen végez régóta közmunkát Budán. Örül, hogy eljött, mert azt látja, hogy az iparosság felismerte az összetartásban, az összefogásban rejlő nagy erőt. Ez a városfenntartó, városfejlesztő társadalmi osztály a város fundamentuma, ezt kell a város vezetőségének erősítenie, mert ha ez megromlik, megdől a város. Most nehéz helyzettel vívódik, de ezt is elviselhetetlenné teszi a szervezetlenség. A magyar faj minden téren ki tudja termelni a nagyságokat, így az ipar terén is. Örül, hogy Krivoss Árpád születésnapjára esik az Iparosszövetség megszületése és örülne, ha az öregek folytatását találnák meg benne és veje az iparosság bizalmára érdemesnek bizonyulna. A szervezetlen iparosság laza egységét hamar megbontották hivatalos demagógok. Ő is tudja, hogy sok a baj és kevés a kereset, de jó helyről szerzett értesülései alapján kijelentheti, hogy a kormány megtalálta a megoldást, mely a helyzet javulásához vezet. Az építkezés alapfeltételeinek megteremtése és elsősorban Buda nagyarányú fejlesztése révén olyan nagyszabású építkezés indul meg a közeljövőben, mely ezt a tespedő temetői levegőt, az iparosság nyomasztó légkörét mint a napsugár felüdíti majd. Pest régi adósa Budának, ezt lehetett elodázni, de eljött az idő, mikor ezt az adósságot meg kell fizetni. Maga a pesti polgárság a saját érdekében fogja feltárni azokat a természetadta kincseket, amikkel oly bőségesen áldotta meg Budát az Isten. Ebben az igéretben, ebben a reményben a budai iparosság nem fog csalódni! A legnagyobb örömmel vállalja az elnökséget. — (Az iparosság vezérei: Máté István, Kollár Gábor, Ravasz László, Hubert Vilmos és a többiek fölállanak és lelkes éljenzéssel fogadják ezt a kijelentést) — a főpolgármester törvényadta hatalmát pedig mindenkor az iparosság érdekében fogja érvényesíteni! (Lelkes éljenzés és taps). Meleg szóval köszönte meg ezután az est folyamán iránta megnyilatkozott rokonszenvet. Ő marad a régi, aki volt és segíteni kész. Több nem akar lenni, de még több jót és hasznosat akar cselekedni.

Régen látott ünnepeltetés kísérte a főpolgármester szavait, amiket *Kollár* Gábor köszönt meg, arra kérve a pesti vendégeket, hogy ne vegyék zokon, ha ma este Buda van előnyben.

Ezután meleg szóval üdvözölték Ripkát, Krivosst és az Iparosszövetséget, a II. ker. Iparoskör részéről *Váli* Gábor, az óbudai iparosok nevében *Halaman* János és az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre megbízásából *Hubert* Vilmos.

Befejezésül szólásra állott fel dr. *Krivoss* Árpád és megköszönte ezt a kedves, meleg ünnepeltetést, amit előlegnek fogad el a további működéséhez. A frázisok után most a munka következik és boldog, hogy az ő szavára indult meg az iparosság szervezkedése. Ő nem keres e címen sem tisztséget, sem kitüntetést, de örül, hogy ebben a szervezkedésben Budának jutott a vezetőszerep, mint volt a régmultban. Ő a polgártársai megbecsülését akarja kivívni az iparosság számára és ennek a sikerére üriti poharát.

A lelkes hangulat újabb ovációkban robbant ki, amit tetézett az a kedves jelenet, amikor *Kollár* Gábor ízléses, feliratos virágbokrétát nyujtott át az iparosság új vezérének.

Végül a nők üdvözölték Krivosst, majd a pestiek nevében *Leszlauer* Gyula s a budai fodrászok részéről *Krem* Győző elnök.

Befejezésül a cigány a Magyar Hiszekegy-et muzsikálta és utána sok szép magyar nótát. A hangulatot emelte a díszesen terített asztal és a Zöldfa vendéglősei Strassenreiter és özv. Kodráné kitünő konyhája, ebben a barátságos új teremben, amilyenre már régen nagy szükség volt a Krisztinában.

A tejkereskedelemből élő sokezer család tönkremenését jelentené, ha a főváros saját üzemébe venné a lakosság tejellátását

Mit mond Gerley Lajos vezérigazgató?

Az elmult év december hónapjában, amikor, mint ismeretes, a gazdanapokat tartották, a tejgazdasági bizottság ülésén *Vajna* Ede a közélelmezési ügyosztály tanácsnoka előterjesztette azt a projektumot, amelyet a főváros közélelmezési bizottsági ülésén az egyik bizottsági tag a tejüzemek községesítése tárgyában tett. Vajna ezt az indítványt százszázalékban magáévá tette és rámutatott arra az alig hihető körülményre, hogy a tej nem megy keresztül megfelelő ellenőrzésen s különben sem tartja eléggé megbízhatónak a fővárosi tejkereskedelmet. Vajna tanácsnok felfogása szerint a főváros megfelelő és higiénikus tejellátása csakis akkor biztosítható, ha a főváros saját üzemei részére monopolizálja a tejkereskedelem jogát, vagyis minden néven nevezendő konkurrenciát kiküszöböl és a főváros területén maga lesz az egyetlen tejkereskedő. A főváros közélelmezési bizottsága ebben az ügyben a napokban határozati javaslatot fogadott el, nevezetesen, hogy a fővárosi lakosság tejellátását vegye át saját üzemébe. Ez a hiradás tejkereskedelmi körökben nagy izgalmat váltott ki, bár alig hihető, hogy a főváros terve valóra váljék, hiszen hogy ha ez megtörténne, a tejkereskedők és általában a tejkereskedelemből élő exisztenciák teljes megsemmisülésére vezetne.

Munkatársunk ebben az ügyben kérdést intézett *Gerley Lajoshoz*, a *Budapesti Központi Általános Tejcsarnok* vezérigazgatójához, akitől a következőket tudta meg:

— Vajna Ede expozéjával szemben maguk a termelő gazdák egyöntetűen állást foglaltak és azt hangoztatták, hogy a tanácsnok indítványa teljes ellentétben van a szabadverseny elvével. Már pedig a szabadversenynek a termelők nemcsak agrár, hanem kommerciális szempontból is hivei és a tejtermelést csak azon esetben látják biztosítottnak, ha a tejkereskedelem terén a szabadverseny lehetőségei továbbra is nyitva maradnak. A tejgazdasági bizottság ülésén a szakmabeli kereskedelmi érdekeltség képviseletében egyébként magam is résztvettem és élesen utasítottam vissza az elhangzott tervet, mely ismét csak növelné a munkanélküliséget, mert hiszen többezer munkás, kereskedő és iparos exisztenciáját támadja meg létében. Széles alapon indokolták, hogy mindazok az állítások, amelyeket Vajna tanácsnok a tejkereskedelem községesítésének támogatására felhozott, nem helytállóak és a terv keresztülvitele csak legfeljebb arra volna jó, hogy a gazdasági életben előforduló zavaroknak cseppet sem kívánatos jelenségeit idézze elő.

— Ilyen előzmények után tárgyalta a közélelmezési bizottság ezt a kérdést néhány nappal ezelőtt és a határozat meghozatala után jelent meg a fővárosi sajtóban Vajna Ede tanácsnok nyilatkozata erről az ügyről. E nyilatkozatból megállapítható, hogy az egész tejkérdés teljesen helytelenül van beállítva és az, hogy a községesítés gondolata egyáltalában felvetődhetett, csak a probléma ismeretének teljes hiányát igazolja. Mindezideig még egyetlen metropolis tanácsának sem jutott eszébe, hogy a tejellátást monopolizálja, miután köztudomású, hogy a tejüzlet éppen olyan élő és folyamatos, mint maga a tej és az is köztudomású, hogy ennek a gyorsan élő üzletnek az adminisztrációja semmiféle hatósági bürokráciát nem tűrne el. Nem is beszélve arról, hogy talán mégsem tartozik a főváros eminens feladatai közé a tejkereskedelem és a tejtermék-üzem teljes tönkretétele, melynek első és látható eredménye az lenne, hogy a főváros és az állam ismét szegényebb lenne néhány ezer dolgos és adófizető polgárral, akik pedig igen szép summákkal gazdagították eddig is úgy a város pénztárát, mint az államkincstárt.

— Az az idea, hogy a fővárosba érkező összes tejet felülvizsgálás végett egy helyre kellene dirigálni, igazán nem nevezhető másnak, mint tiszta fantasztikumnak.

Elképzelhető, hogy mi lenne a tejellátásból, ha előzőleg egy hosszadalmas és nehézkes hatósági vizsgálatnak vetnék alá a fővárosba érkező tejet, amely mondjuk éjjel egy órakor érkezik a fővárosba és reggel már három órakor szürve, pasztörizálva és megfelelően lehűtve megérkezett az elárusítító- vagy a fogyasztóhelyekre. Nem túlzok, ha azt állítom, hogy az a kb. 400.000 liter tej, amely naponként érkezik a fővárosba, ha előzőleg hatósági, sőt rendőri vizitációnak lenne alávetve, nagy késedelemmel, megsavanyodott, vagy egyébként megromlott állapotban juthatna csak el a fogyasztóhoz. Alig hiszem, hogy sor kerülhessen a tejkereskedelem községesítésére, mert maga a tényleges helyzet lehetetlenné teszi azt, hogy a főváros ezt a kifejezetten kereskedelemellenes gondolatát megvalósíthassa.

Gundel éttermeiben

a Szent Gellért Szállóbannagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla

muzsikál

Városligeti intim éttermeismét megnyílt. Tavaszi speciálisinyenc falataival várja régi kedves vendégeit

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főiszerelékekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

JÓZSEF FŐHERCEG mondotta a Tisza-emléklakomán a Szent Gellért szállóban, április 22-én a hatalmas erejű, történelmi levegőjű, ragyogó képekben gazdag emlékbeszédet, a legelőkelőbb közönség jelenlétében.

RIPKA FERENC dr. főpolgármestert az ötvenéves „Budai Szőllőművesek Egyesülete" jubiláris közgyűlésén az egyesület díszelnökévé választotta.

ANDREKA KÁROLY, aki egy havi szabadságot kapott, hogy nehezen lábbadozó nejét délvidékre kísérje, május 4-én indul útra Olaszországba.

TÚRY ZOLTÁN dr. közigazgatási bíró előadást tart „Felkacagott a pokol..." címen, e hó 29-én este nyolc órakor a Budai Nők Körében, a Budai Polgári Kör helyiségében.

PLATTHY GYÖRGY dr. országgyűlési képviselőt, a Beszkárt leventeegyesületének elnökét, az Országos Testnevelési Tanács az állami nagy aranyéremmel tüntette ki, mely alkalomból nagy ünneplésben volt része.

HODY LAJOS dr. alelnök a Budai Társaskörben május 2-án „Mit főzzünk" címmel tart előadást.

MANNINGER VILMOS dr. egyetemi tanár résztvett Bécsben az orvosi kongresszuson, ahol külföldi professzorokkal folytatott megbeszélést aktuális orvosi kérdésekben.

NEUSCHLOSS KNÜSLI KORNÉL dr. építész-tanár május hó 3-án este fél 7 órakor rendkívül érdekesnek ígérkező előadást tart a Budai Polgári Körben a székesfőváros történelmi multjából, 82 képpel.

Ottokár püspök sírjához május 9-én zarándokol a főváros népe a Szociális Missio Társulat rendezése mellett. Felvilágosítást I., Krisztina-körút 125. sz. alatt adnak.

Schack Manka, a kiválóan tehetséges zeneszerző, akinek négy magyar nótáját (Bánat madár, Te akartad, A Cecei piacon, Annyit mondok), keringőjét (Most légy jó), tangóját (Még szebb vagy) és fox trott-ját (Ne higyj a nőnek) *Marczali* Frigyes szerzői estjén, április 20-án a Zeneművészeti Főiskolán a Gyermekvédő Liga javára adta elő *Cselényi* József a Nemzeti Színház, *Szécsy* Böske a Király Színház tagja. A gazdag műsornak ezek voltak a leghatásosabb számai, amelyeket az előkelő közönség az elismerő tapsok áradatával hálált meg, így adózva a meglepő tehetségű, melodikus frissességgel és bőséggel szereplő zeneszerzőnek.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Az óbudai Korona Vigadó bérletét a főváros újabb öt évre a *III. kerületi Keresztény Társaskörnek* adja bérbe, évi 4800 pengő bérösszeg mellett.

FÖLDHITELBANK RT.
V. KER., HOLD UCCA 1. SZÁM

telekeladási iroda

(Telefon: Aut. 261-25). Elad kitűnő fekvésű városi telkeket olcsón és jó fizetési feltételek mellett **több évi részletfizetésre**

villák, családiházak, bérházak

előkertes és teljes beépítésre alkalmas telkek 110—300 négyszögöles kiterjedésben következő helyeken:

BUDÁN: Villamos mellett, vagy közvetlen köz lében, *I. Incze-uton*, a *Ferry-Oszkár ut* folytatásában a *Németvölgyi-uton*, a *Nárcisz-uton*, *I. Németvölgyi-ut* 46, 50 házszám alatt, *II. Hadapród* uccában, a *Pasaréti* es *Battai uton*

PESTEN: *VII. Hungária-körut* és *Egressy-ut* sarkán, a felparcellázás alatt levő *Kerepesi-ut* mellett, a *Zalán utca*, *Remény utca* és *gróf Gvadányi ut* mentén, különösen olcsó villa és kis háztelkeket. — Érdeklődőknek a telekeladási iroda:

V. KER., HOLD UCCA 1. SZ.

nemcsak telefonon vagy levélben ad szivesen felvilágositást — de

helyszinrajzzal is szolgál

Hollós Mátyás Társaság

e hó 22-én a Császárfürdő „Hollós Mátyás" termében, hétfőn, rendes értekezletén ünnepelte *Pávai Vajna* Ferenc főgeológust, a „Többtermelési Liga" aznapi értekezletén „Csonka-Magyarország új energiaforrásai" címen tartott előadásával aratott rendkívüli sikere alkalmából. *Bekei* Imre Gábor tanácsos, az ismert barlangkutató felolvasta egyik humoros élményéről írt tárcáját, amikor őt főispánnak nézték és ezen a címen aztán fuvart tudott kapni kiránduló társasága számára. Végül éltették a névünnepét ülő háznagyot, *Viraág* Bélát.

Értesítés. Tisztelettel értesítem, hogy királyi közjegyzővé kineveztetvén, édes atyám, dr. osgyáni *Rónay* Károly kir. közjegyző irodáját, — ahol mint helyettese már tíz éve működtem — átvettem, de ő 60 éves jogászi tapasztalatait továbbra is érvényesíti irodámban. Hivatalos órák: délelőtt 9—1-ig, délután 3—5-ig. Szegényeknek szerdán délután ingyenes jogi tanács. Teljes tisztelettel dr. osgyáni RÓNAY TIBOR királyi közjegyző. I., Krisztina-körút 30. (a 125. számmal szemben.) Távbeszélő: Aut. 525—91.

Marcus Aurelius-utca. Hazánk egyik legkiválóbb férfiával, ki nagy történettudós és hivatalában is igen előkelő poziciót foglal el, Budapestről, mint fürdő- és idegenforgalmi városról beszélgettünk s ekkor szóba került, hogy Óbudán mindenféle utcaelnevezés van, de olyan, mely arra hívná fel az idegenek figyelmét, hogy itt *már 1800 év előtt nagy kultúra és fürdőélet volt*, olyan nincs. Pedig ha az egyik utcát pl. *Marcus Aurelius-utcának* neveznők, minden idegen érdeklődne, hogy miért illetik ily névvel ezt az utcát. És akkor elmondhatnánk, hogy ez Aquincumra emlékeztető elnevezés és a nagy tudós római császár, *Marcus Aurélius* sok időt töltött Pannóniában, véres harcokban állván a betörő barbárok (quádok, markománok stb.) ellen s egy ilyen ütközetből eredt a legszebb keresztény mondák egyike: a „legio fulminata" mondája, amit talán minden idegen szívesen meghallgatna. *(Dr. T. B.)*

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A szegény emberekre is kell gondolni a száz új autóbusz utcára bocsátásakor, — mondotta *Bresztovszky* Ede a főváros pénzügyi bizottságának ülésén. S itt gondolt elsősorban a Tábor- és Testvérhegy környékére, ahol *kitünő autóutak* épülnek, pl. a Donáti-kápolna irányában. Ez a vidék kisiparosok, tisztviselők és munkások lakta vidék. Ezeknek tehát szintén meg kell adni azokat az előnyöket, amelyeket meg ad az előterjesztés a villanegyedekben lakóknak. De ott van az újlaki templomtól induló Szépvölgyi-út és Pálvölgyi-út, amelyeket nemrégen épített ki autóutakká a főváros. A Zöldmáli-utat is kitünő autóútnak tekintik. Emelkedésük távolról sem akkora, mint a Pusztaszeri-úté. A Pusztaszeri-út azonban a Rózsadomb hátsó oldala, ezt tehát bevették, azonban a beépült Szépvölgyi-út alsó szakaszát és a Zöldmáli-utat egyáltalában nem vették be az előterjesztésbe.

A Kelenvölgyi Kaszinó április 17-i közgyűlésén örvendetes fejlődésről számolt be és megválasztotta újra a régi tisztikart, amelyben ügyvezető elnök dr. *Fejér* János ügyvéd, alelnökök pedig dr. *Zimmermann* Béla orvos és *Kozma* Imre igazgató.

Vendégségbe jött az első kerületi Iparos és Kereskedő Ifjak Városmajor-uteai szinpadára az *Óbudai PANNONIA Levente Egyesület* művészgárdája április 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, ahol ügyesen összeállított matinén bemutatta tornászainak, zenészeinek, énekeseinek, működvelő színészeinek kiválóságát. A megnyitó beszédet *Krivoss* Árpád dr., a Levente Egyesület agilis elnöke mondta. Csodálatosan gyönyörködtető volt, amit a tíz óbudai, szépségesen szép és ügyes leányocska és ezek a csodás izmú, akrobata ügyességű leventék cirkuszi mutatványokat felülmúló tornagyakorlata bemutatott. A leventék sorából kikerül zeneszerző, kupléénekes, színész és mind oly tökéletes, oly szemrevaló, hogy alig győzte az elragadtatott közönség tapssal.

A Budai Vigadó vendéglő és kávéház bérletét 1935 április 30-ig a főváros *Kass* Béla kávésnak adja tízezer pengő bérért, aki az üzletek új berendezését magára vállalta. Ezzel kapcsolatban a főváros elhatározta, hogy a vendéglő és kávéház felújítására 21.000 pengő rendkívüli hitelösszeget irányoz elő, a nyári idényben elvégzendő munkákra.

Leányárvaház létesítése a fővárosban 32 évi szükség, amelyet a főváros most a Villányi-út 35—39. és Ménesi-út 38—42. szám alatt lévő Notre Dame de Sion szerzetesrend tulajdonában lévő ingatlan megvételével óhajt bepótolni. A hatalmas telken lévő kétemeletes zárda, iskolaépület és egyéb építmények becsértéke 1,576.000 pengő s ez a nagy hely kétszáz leányárva kényelmes elhelyezésére lenne alkalmas. Uj árvaház ilyenméretü építése két millió pengő költségbe kerülne és ezért a főváros bizottságai a közgyűlésnek a Villányi-úti ingatlan megszerzését javasolták, kerek másfél millió pengőért, amit az április 17-i közgyűlés el is fogadott.

A Revizós Párt, melynek teljes neve Magyar Nemzeti Függetlenségi Reviziós Párt, Obudán a Korona-vendéglőben április 21-én bontott zászlót száz főnyi közönség jelenlétében.

A kapitalizmus és kollektivizmus veszedelmei címen tartott értékes előadást dr. *Schäffer* István az Óbudai Felsőmezőgazdasági Iskola tanára, április 18-án a Saskörben. Meggyőző érvekkel, nagy lelkesedéssel világította meg a keresztény gazdasági világrend szükségességét és határozta meg célkitüzéseit és eszközeit. A nagy figyelemmel hallgatott és elismerő tapsokkal kísért előadáshoz értékes fejtegetésekkel járult hozzá dr. *Michelics* Vid szerkesztő, *Trettina* Jenő részvénytársasági titkár, *R. Réw* Sándor szerkesztő, *Zibolen* Endre főgimn. igazgató, *Büben* Jenő dr. ügyvéd.

A vénülés elleni védekezésről mondott sok érdekes dolgot e hó 25-én a *Budai Társaskörben* dr. *Dobák* Andor orvos és ismertette a *fiatalítás* különféle eljárásait s azok következményeit. Az előadáshoz utóbb hozzászólt dr. *Bucsányi* Gyula, kiméletlenül pálcát törve a modern belgyógyászat felett.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Magyar-perzsája, szőnyegjavítása vezet. II, Fő-utca 80. Telefon: Automata 515-79

Alpár Ignác emléke. Alpár mester halálának évfordulóján, f. hó 27-én reggel 9 órakor az építőmesterek ipartestülete és rokonegyesületek szentmisét mondatott a városligeti Jaáki kápolnában, e hó 28-án vasárnap d. e. 10 órakor a Kerepesi-temetőben lesz a síremlék avatása. A síremlék terveit *Kotál* Henrik építész, a nagy mester munkatársa készítette, akivel közösen készítették a Gellérthegyi Citadella át- és kialakítási terveit, valamint a „Magyar Nemzeti Kálvária" terveit is, amelyekre nézve a nemes lord Rothermere is oly elismerőleg nyiltkozott. A tervek a nagy mester hátrahagyott vázlatai és utolsó kívánságának megfelelően készültek el. F. hó 30-án, kedden az Építőmesterek székházában, délután fél hét órakor nagyszabású emlékünnepet rendeznek, amelyen méltatni fogják a nagy mester alkotásait és utolsó grandiózus terveit, melyeket már tanítványával és munkatársával közösen készítettek, de amelyek megvalósulását már nem érhette meg. Az ünnepélyen az Építőmesterek, a Steindl Céh, Budapest Fürdőváros Egyesület, az Iparművészeti Társulat, a Magyar Mérnök és Építész Egyesület, a Rózsadomb és Vidéke Egyesület, a Képzőművészeti Társulat, a Hollós Mátyás Társaság, a Székesfőváros Tanácsa, stb. vesznek részt. Az emlékbeszédet *Ziegler* Géza építész, kormányfőtanácsos mondja.

Pávai Vajna Ferenc igazsága

Teljes elégtételt adott neki a komoly tudomány

A Magyarhoni Földtani Társulat hidrológiai szakosztálya *Weszelszky* Gyula elnöklésével ápr. 24-én élénk érdeklődéssel kísért szakülést tartott, amelyen dr. *Pálffy* Móric ny. földtani intézeti igazgató előadása után *Pával Vajna* Ferenc főbányatanácsos, főgeológus számolt be az állandó érdeklődés középpontjában álló lillafüredi tapasztalatokról.

Pávai Vajna Ferenc dr. ismertette a méltatlanul sokat támadott *lillafüredi* kutató fúrás geológiai viszonyait, aminek során kitünt, hogy 20 méter mélységig *mésztufát* fúrtak át s azután 726 méterig *triász mészkőben* haladtak, innen 734 méterig *triász palákba* fúrtak bele, amely annyira összetöredezett, omlékony, hogy amíg a megfelelő acél béléscsövek nem érkeznek meg, nem tudnak tovább haladni. A csövek megérkeztekor a *fúrást folytatják*. 380—407 méter mélységből olyan víz szállott fel, amely a felszín felett időnkint két és félméter magasan ömlött ki s a fúrólyuk fenékhőmérsékletét 15 fokról 18 fok Celziusra emelte fel. A víz állandó nívója 14—17 méterben áll a fúrólyuk nyílása alatt, tehát a völgyet kitöltő 20 méter vastag tufában s így ha olyan helyen furtak volna, ahol a völgyben nem rakódott le a hajdani hévvizekből borsóköves mésztufa, a víz ma is 3—6 méter magasan ömlene a felszínre. Az előadásból megtudtuk, hogy a fúrás fenékhőmérséklete *legutóbb már 32 fok Celsius volt*. Az előadó a tektonikusan erősen összetört palákban is, de a palák alatt következő *dolomitból számit felszálló melegvizre*. Sok bemutatott kőzettel és fotografiával bizonyította, hogy Lillafüreden a multban okvetlenül voltak hévforrások s azok eldugult csatornáit a fúrás keresztezheti, ami siettetné az eredményt. Pávai a szakemberek és nagyszámú érdeklődő előtt kőzetmintákkal igazolta az őt szokatlan modorban támadó ellenfeleivel szemben, hogy igenis mészkövet fúrtak át, de a palák nem kristályos palák s alattuk tényleg összezúzott dolomit következik. Ilyenből fakad a városligeti kút 74 fokos vize s a tavaly megfúrt mánfai *Sikonda*-fürdő vize is. Ráadásul két olyan palarétegsor közé ékelődik ez a dolomit, hogy teoretikusan *iskolapéldája lehetne a felszálló vizet adó kőzeteknek*.

A feszült figyelemmel halgatott előadás után *Vendl* Aladár műegyetemi tanár, *Liffa* Aurél, *Scherf* Emil, *Pálffy* Móric, *Roth* Károly, *Pakár* Dezső min. tan., *Kühn* István, *Pfeiffer* Gyula min. tan. szólott hozzá értékes fejtegetésekkel. Ezeket összegezte *Böhm* Ferenc pénzügyi min. tanácsos, a pártatlan tekintély, megállapítván, hogy a komoly, tanulságos felszólalások *nem tartják a lillafüredi fúrást meddőnek*, ami jelentős eredmény, mert illetéktelen hangok a közvéleményt más irányban befolyásolták. Ezzel teljes elégtételt adott a sokat támadott tudósnak. *Weszelszky* Gyula egy. tanár, elnök külön is melegen tolmácsolta a szakosztály meleg köszönetét *Pávai Vajna* Ferenc főgeologusnak. *(V. S.)*

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépitő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépités **Elsőrendü referenciák**
Felvilágositást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kőrnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak .... reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: **TEA**
Este: **TÁNC**
Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTEREM

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönönél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut! Parycinoil!
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ÖRÖKLAKÁST,

kevés készpénzbefizetés mellett kényelmes törlesztésselkaphat a Horthy Miklós út mellett, az I. Bicskei ucca 4—6—8. sz. társasházunkban A lakások megtekinthetők és beköltözhetők. Lejegyzési iroda: I. Budafoki-ut 20. I. 3. — ahol **bérlakások is kaphatók.**

Önön magának takarítja meg a házbért!

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTERMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA
Konrád — tulajdonos

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA UCCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

LURIE ÉS TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

Kertes öröklakások!

Mielőtt öröklakást venne, saját érdekében keresse fel vállalatunkat, amely a legkorrektebb alapon, a legolcsóbb és legjobb kivitelű öröklakásokat (már 15.500 pengőtől kezdve) építi és amelynek a vezetősége 1907/8-ban, a ma is kitünően prosperáló első hat budapesti társasházat létesítette. — Újabb villaszerű, kertes társasházaink:

A „Turán-udvar"

már épül a Gellérthegy szomszédságában, villamos megállónál, a közfeltünést keltő, már teljesen lefoglalt „Napudvar" mellett. Délifekvésű 2—3—4 szobás, hallos *fixárú*, adómentes öröklakások, kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Tágas loggiák, terraszok (télikertek), saját kert. Csupa utcai szobák, kertrenéző mellékhelyiségek, minden modern kényelem. Augusztusi beköltözés. Legbiztosabb tőkebefektetés, bérbeadásnál 12% jövedelem. Hasonló kivitelű lesz a novemberre beköltözhető

„Attila-udvar"

amelyet a Pálya- és Győző-utcai saroktelkünkre építünk. Illusztrált prospektus!

„Centrum"

Házépítő- és Ingatlanvállalat, I. ker. Horthy Miklós-út 15/b., 9—12, 3—5 közt. (József 442—25.).

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Nem bérkaszárnyák és tömeglakások kellenek a budai hegyvidékre, mert ez a lakáskérdés megoldásának a legrosszabb módja, hanem családi házak építése, amelyekre a legalkalmasabb telkek a hegyvidékünkön meg vannak, de nehezen hozzáférhetők. Nehezíti ezeknek a kertes családi házaknak az építését az, hogy nincsen meg minden városrésznek a telekfelosztása és éppen a legszebb részeknek nincsen meg még a városrendezési terve sem. Itt azután most, ha építkeznek is, *csak ideiglenes engedélyt kapnak, esetleges lebontási kötelezettséggel.* Amíg *a szabályozási terv hiányzik, nem indulhat meg komoly település.* A hatóságnak elsősorban erre kellene gondolnia, hogy végre elősegítse a saját otthon alapítás vágyát s így a kis telkeken családi házak építését.

Izgalmas tárgyalás előzte meg a III. kerületi Keresztény és Nemzeti Liga kérelmét a Kiscelli-utca 68. számú fővárosi ingatlan ingyenes átengedése ügyében. A 282 négyszögöl kiterjedésű telek eredetileg egy itt megnyitandó út céljaira szolgált volna, de időközben ezt a tervet elejtette a főváros és ezért a Liga kultúrház céljára kérte. A főváros közgyűlése bizonyára átadja a telket, azzal a kikötéssel, hogy az csakis kulturális célokat szolgálhat, magánlakás csak az épület felügyelete és gondozására szolgáló személynek épülhet és a közgyűlés keltétől számított öt éven belül az építést meg kell kezdeni, s további öt év alatt pedig befejezni. A főváros úri jogának elismerése fejében évenkint 20 pengőt fizet a tizenkétezer pengőre becsült telekért a nevezett egyesület.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakít és fest

BÉRAUTÓ
AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

Váli Gábor és Tsa
Első budai cimtábla- festészete
Telefon Aut. 526-22.
II., Iskola-utca 16

Szíjgyártó
ngerges és bőrönös
Megtekinthető régi Helyén
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

Ó-Buda-Újlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Tormay Béla**, a Postatakarékpénztár vezérigazgatója *Győrött* a *Mezőgazdasági Kamarában* sikeres előadást tartott a győri ifjúságnak a takarékosságról; a kereskedelmi és iparkamarában pedig a Postatakarékpénztárról. Az előadások sikerét előkészítő munkájukkal *Németh* Károly dr. főispán és *Szauter* Ferenc dr. polgármester segítették elő.

* **A MÁG és Weiss Manfréd** cég között megindult a harc a taxikocsik megrendeléséért. A *Budai Napló* értesülése szerint eddig a *MÁG*-nál körülbelül 500 taxit rendeltek és ennek legnagyobb részét, mintegy 300 kocsit, a *Barossék* részére rendeltek meg. Igen erősen harcolt a taxikért a *Weiss Manfréd* cég, amely kisebb-nagyobb tételekben eddig 100 taxira gyűjtött össze megrendelést. Az elmult napokban a műegyetemi hallgatók segítő szövetkezetének, illetőleg jogutódjának, a *Turulnak* kötött le a Weiss Manfréd cég 30 autót és a kiszivárgott hírek szerint a Weiss Manfréd cég ennek a társaságnak javítóműhelyt tart fenn és az üzemvitelben is érdekeltséget vállalt. A MÁG-nak eddigi 500 taxi kocsiján kívül körülbelül 300 *Magosix*-kocsi rendelése is van, úgy hogy a MÁG üzeme ez év végéig körülbelül biztosítva van.

* **A Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Rt.** igazgatósága április hó 30-án tartja ez évi rendes közgyűlését. Az elmult év meglehetős szilárdsággal indult és ez az állapot az elmult év szeptember végéig állandósult, ami főleg annak tulajdonítható, hogy az országszerte bekövetkezett nagy szárazság miatt jelentékeny takarmányhiányra volt kilátás. Éppen ezért a termelési költségek semmiképpen sem állottak megfelelő arányban a tej árával és így szeptember 10-én előállott az a helyzet, hogy az eladási árat 3 fillérrel fel kellett emelni, olyan körülmények között, hogy az áremelést teljes egészében a termelőknek engedték át. Október 1-től kezdve azonban fordulat állott be, amennyiben a tejtermelés fokozatosan emelkedett, amivel kapcsolatban a tejpiacon bizonyos ellanyhulás volt észlelhető. A mutatkozó tejfeleslegeket egyrészt vajexport útján kellett árveszteség mellett értékesíteni, másrészt nagymennyiségű vajat hűtőházba raktározni. Bár az elmult üzletév kedvezőnek alig mondható, a vállalatnak mégis sikerült a tavalyi üzletévet kielégítő eredménnyel lezárni. A tejtermelő gazdák a lefolyt üzletévben 58 millió liter tejet szállítottak a vállalat telepeire, vagyis közel 2 millió literrel többet, mint az előző évben. Az igazgatóság megállapítja, hogy az általánosan ismert kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett az üzleti élet minden mozzanatát figyelemmel kell követni és nagyobb befektetésektől sem kell visszariadni, ha ezeket a vállalat érdeke kívánja. Ezeknek a körülményeknek figyelembevételével az igazgatóság nem is zárkózhatott el attól, hogy a tejivócsarnokok kiépítésére, az üzemi eszközök kiegészítésére és modernizálására, továbbá újabb üzemek létesítésére nagyobb beruházásokat eszközöljön. A vállalat 3 millió pengő alaptőke és 2,041.500 pengő tartalékalap *mellett 192.583 pengő tiszta nyereséget mutat ki*, miután a bruttó bevétel 1.7 millió pengőre rúgott. A tiszta nyereségből 5 százalékos dividendát fizet a vállalat. Itt említjük meg, hogy a jelentés meleg szavakkal búcsúztatja el *Szili* Tamás országgyűlési képviselőt, a vállalat társelnökét, aki ez év február 9-én elhunyt.

* **A Nova igazgatósága** az 1928. év zárszámadásával foglalkozott. A mérleg 1,620.704.02 P (1927-ben 1,565.809.77 P) tiszta nyereséggel zárult. A május 11-iki közgyűlésnek részvényenként 3 P osztalék kifizetését javasolják.

* **Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Trust)** közgyűlése jóváhagyta az 1928. évi mérleget. Az osztalék szelvényeket 2 P-vel váltja be a Hitelbank. Az alaptőkét 21,000.000 P-ről 35,000.000 P-re emelik 560.000 drb. 25 P névértékű új részvényt bocsátanak ki, amelyből 420.000 a régi részvényeseknek ajánltatik fel, úgy, hogy minden 2 régi alapján egy új vehető át. Minden új részvény után 28 P fizetendő be a Hitelbanknál. A többi 140.000 részvényt a Société Financiere de Transports et d'Entreprises Industrielles S. A. brüsszeli cég veszi át.

* **A Magyar Vasuti Forgalmi Rt.** igazgatósága április 20-án tartotta meg az 1928. évre vonatkozó mérlegmegállapító igazgatósági ülését. Az 1928. évi tiszta nyereség megfelelő leírások után 850.739.16 pengő, az előző évi 614.024.64 pengővel szemben. Az igazgatóság a f. évi május 7-ére összehivott közgyűlésnek javasolni fogja 12 százalékos osztalék fejében 2.40 pengő kifizetését, a tavalyi 10 százalékos, két pengő osztalékkal szemben.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ
ÉS TELEK
(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Bérházak!

BUDAN, LANCHIDNAL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

Becserélném egyemeletes berházamat VII. ker., Erzsébetvárosban, Nyár-utca 32. szám alatt, **budai ingatlannal, esetleg eladnám.** Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél

LAKÁS

2 SZOBÁS, előszobás, hallos, összes mellékhelyiségekkel ellátott lakás, — Verpeléti-út és Lágymányos-utca közötti Vak Bottyán-utcai új házban — azonnali beköltözésre kiadó. Évi bér 2500 pengő. Bővebbet a kiadóban. Tel.: 502-96.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben) Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZALLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)
A bérházakban
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

OLCSÓ vendéglő helyiség
és borbély vagy hentesüzlet kiadó azonnalra, egy 2 SZOBÁS modern lakás május 1-ére a Fehérvány-út 42. alatt; az Istenhegyi úton 4 SZOBÁS VILLA nagy kerttel, terrasszal, olcsó bérért.
2-3 és 4 szobás luxus lakások
a Horthy Miklós-út 94/a. alatt etage fütéssel augusztus 1-re, a Budafoki-út 10/a. alatt központi fütéssel és melegvízszolgáltatással oktoberre kaphatók.
Stilus Épitő rt. V., Balaton-utca 10
10—1 ig, 4—6 ig. TELEFON: 968—23. SZÁM

1-2-3 szobás
modern lakások és üzleth elyiségek
I., Györi-út 4. sz. alatt épülő házban
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL épitőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

Budán
II., Retek-utca 79. alatt a fogaskerekü vasút alsó állomásával szemközt épülő házakban minden kényelemmel, a legmodernebb felszereléssel, központi melegfütéssel és melegvízszolgáltatással ellátott *kisebb és nagyobb*
utcai és kerti lakások
úgyszintén
üzlethelyiségek
bérelhetők a helyszinen az *Épitésvezetőségnél*, valamint az *Országos Épitő Részvénytársaság* Irodájában (V., Harmincad-utca 3, távbeszélő Automata 824—06)

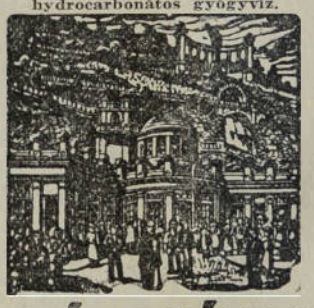
ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 199-46.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

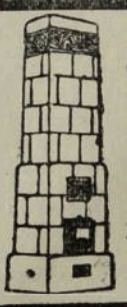
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy ucca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, disznövényeket, palántákat és dugványokat.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7 százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sporteikkek, cserkészfelszerelések

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. **Radioactiv hatásu lithiumos és calcium-hydrocarbonátos gyógyvíz.**

IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

HUBERT ÉS TÁRSA R. t.
TELEFON: TERÉZ 221-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

ZLAMÁL
véget ajánlom legjobban

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitóműhely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Budapesti Nemzetközi Vásár
Május 4-13.

A magyar ipar bemutatkozik
200 szakma,
Viziforgalmi-
Dunakikötő-
Elektromossági-
Motorjármü-
Textil- és Rádió-csoportok.
50%-os utazási kedvezmény!
Részletes felvilágositás és vásárigazolvány kapható *Budapesten:* a *Vásárirodánál* V., Alkotmány-utca *8.*, valamint az összes kül- és belföldi tb. képviseletéknél.
(A vásárigazolvány ára 3 P 20 fillér.)

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

ÜVEG
és Porcellán dísznüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése. Szabadalmazott kovásolt vas „Thermostóth" tartanok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 953. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 május 5.

Alpár

Kiváló budai polgár volt. Buda szomorú sorsának megértője. Budai szemmel, a Rózsadombról nézte ezt a világvárost *Alpár* Ignác.

*

Három napos emlékünnepet rendezett egy év előtt elhunyt vezére és elnöke kegyeletes emlékezetére a Budapesti Építőmesterek Ipartestülete. Az első napon gyászistentisztelet volt reggel a *jaáki* kápolnában a városligeti tó szigetén, — a második napon leleplezték és megkoszorúzták síremlékét a kerepesi temetőben, — harmadnapon pedig, április 30-án este a *Magyar Építőmesterek Házá*-nak földszinti dísztermében emlékünnepre gyültek a tagok és a vendégek s ez alkalommal

ZIEGLER GÉZA

építőmester, kormányfőtanácsos mondott az elhunyt építőművész nagyságához méltó emlékbeszédet. *Pucher* István ipartestületi elnök, építész, kormányfőtanácsos üdvözölte a nagyszámban megjelent vendégeket és tagokat s néhány meleg, kegyeletes szóval bevezette az ünnepélyt, amelyet a dalárda „Hiszekegy"-e nyitott meg.

Ziegler Géza beszédében kiemelte, hogy *Alpár* Ignác jelleme nemességétől ragyogó egyénisége ezután mar csak mint a mult emleke és mint követendő példa lebeg a magyar építőművészet, az építőmesteri társadalom előtt. Megrajzolta életének fényképét:

— Példája volt az építőmesteri szerzett jogok védelmezőjének; az építőmesterség ügyeit ápolni, tekintélyét, nivóját emelni, alkotta egyik életcélját. O volt az a rajongó építőmester, aki az építőipar, az építőművészetért nem csupán lelkesedni, az ipar és művészi munka ügyeit nem csupán támogatni, hanem azokat megbecsülni is tudta. Egész iskolát létesített az ifjú építésznemzedék számára. Kiváló, régi, közismert, de lélekben is előkelő polgára volt az ország fővárosának, a főváros törvényhatósági tagja, a József műegyetem tanára, az építőmesteri vizsgáló bizottság és sok más testület élén állt. De politikával nem szívesen foglalkozott. Munkatársainak nemesak mesterük, vezérük, de igaz barátjuk is volt. Ilyennek ismerte őt 35 évvel ezelőtt már mint tanítványa és később mint irodájának egykori vezetője.

Alpár Ignác munkás élete delén túl az utazáshoz tért vissza, beutazta Afrikát, Ázsiát és utóbb Amerikát. Ifjú kora óta a gyakorlati építőmesterség embere volt. Az 1875. évben Berlinbe került a Bauakadémiára, amint maga is mondotta, ott püfölte a németeket, sorra elnyerte előlük a pályadíjakat. Résztvett a magdeburgi, frankfurti színházak és a berlini Central Hotel építésében. Olaszországi tanulmányútja után Budapestre került és mint tanársegéd elhelyezkedett a József műegyetemen. Rövid idő alatt népszerű architektikus lett Budapesten. A budapesti tőzsde pályázatánál két tervvel pályázott, az I. és II. díjat nyerte el terveivel. Ő tervezte Herkulesfürdőn az új fürdőházat, Segesvár, Diesőszentmárton, Déva, Nagyenyed, Kolozsvárt és Nyíregyházán a megyeházakat. Brassó, Segesvár, Szászrégen, Piski, Abrudbánya templomai az ő művészetét dicsérik. Ő építette a kolozsvári tudományegyetem egy részét és a nyíregyházai színházat. Három hadapródiskolát is tervezett. Budapesten az Osztrák-Magyar Bank, a Pesti Hazai Takarékpénztár, a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a tőzsdepalota és az ezeréves kiállítás történelmi csoportja az ő alkotásai. Számos kitüntetés érte itthon és a külföldről. Legutóbbi munkája volt a gellérthegyi Citadella átalakítási tervezete, az ott rendezendő kiállítási területtel való összhangba hozatalával és a Magyar Kálvária tervezete, amelyeket *Kotál* Henrik régi munkatársával együtt készített. Meleg búcsúszóval fejezte be emlékbeszédét Ziegler Géza, akit lelkes óvációban részesítettek a vendégek, kartársai és megköszönte azt az elnök. Az emlékbeszédet társasvacsora követte.

*

„A Rózsadomb és Vidéke Egyesület küldöttségileg résztvett volt elnökének, Alpár Ignácnak a Budapesti Építőmesterek Ipartestülete által április 28-án rendezett síremlékének leleplezésén és április 30-án rendezett emlékünnepélyén. A küldöttség tagjai voltak: dr. Bárczy István elnök, almási Balogh Lóránt, dr. Vály Ernő és Weimess Marian alelnökök, dr. Nádas Béla titkár, Hoffmann Károly pénztáros, Dulien Ferenc, Faber Fülöp és Zelovich Kornél választmányi tagok. Az egyesület koszorúját dr. Bárczy István elnök helyezte el a síremléken kegyeletes szavak kíséretében."

Budán, 1929. május 4

Buda arányosabb felosztása kell, hogy az új fővárosi törvényben is helyet kapjon, mert az ötvenhat évvel ezelőtti méreteket régen túlhaladta a fejlődés. Lehetetlen, hogy Buda kétszázezren feletti lakosságát három központ: három elöljáróság adminisztrációjába sűrítsék — a közérdek és a közönség súlyos megterhelésével. Legalább hat kerület legyen Budából! Az első kerület százkétezer lakosával tulajdonképen két, illetve három önálló várost képvisel, mert például Salzburgnak csak 38.000, Klagenfurt 27.500. Gotha 42.000, Innsbruck 56.300, Weimar 46.000, Jenának 54.000 lakosa van. Tehát feltétlenül három kerületre kell a jelenlegi elsőt felosztani. Az új kerületek a következők lennének: *I. kerület* a Vár a jelenlegi Vizivárossal, mert a Vár lakossága inkább a Viziváros, mint a Krisztinaváros felé közlekedik. Ezzel a Viziváros senyvedő ipara és kereskedelme is fellendülne. *A második kerület* legyen a Krisztinaváros, Tabán, Németvölgy és Farkasrét, amelynek a Krisztina-tér fölött kellene elöljárósági épületet emelni. *Harmadik kerület,* amely természetileg is teljesen különvált a többiektől, Kelenföld, Lágymányos és a Gellérthegy, amelynek elöljárósága a Villányi-út környékén lenne. *A negyedik kerület* a budai hegyvidék: Svábhegy, Zugliget, Hűvösvölgy, Lipótmező, Kútvölgy, Virányos, Pasarét, Törökvész. Ezt már mint önálló egészet a törvényhatósági választások alkalmával így csoportosították, mint a harmadik választókerületet. *Ötödik kerület* a Rózsadomb Újlakkal, melynek elöljáróságát a Zsigmond- és Kavics-utca környékén kellene felépíteni. A *hatodik kerület* lenne Óbuda, Aquincum és Rómaifürdő, melyet azonban teljesen történelmi keretben kellene ujjáépíteni és mint Budapest ősét különleges elbánásban részesíteni.

Kollár Lajos arcképét leplezték le e hó 27-én a *Budai Polgári Körben,* a közgyűlés alkalmából. *Kozma* Jenő dr. orszgy. képviselő, a kaszinó elnöke, mondotta az ünnepi beszédet, méltatva a II. kerület nagy vezéralakjának érdemeit a közügyek terén, ismertette tanulságos élettörténetét, meghajtotta a kegyelet lobogóját puritán élete és altruista ténykedése előtt. Kiemelte nagy jogi tudását, hűséges barátságát és családja iránti odaadó szeretetét. A nagyhatású beszéd mélyen érintette a jelenvoltakat. — A közgyűlés különben elfogadta a zárószámadást, megadta a felmentvényt és megválasztotta a kilépett választmányi tagok helyére kandidáló bizottság jelöltjeit. Az elnökségben és tisztikarban nem történt változás. — A közgyűlést népes társasvacsora követte, amelyen felszólaltak Zboray Gyula dr. ügyvéd, Kozma Jenő dr. és Szalay József dr. min. tanácsos.

Autóbusz-bajok

A budai autóbuszvonalak csak kísérletezésszámbamenő járatok, amiket a főváros csak úgy — tessék-lássék módon — juttat Budának. Mindig panasz van ellenük. Ahol a legfontosabb lenne egy-egy autóbuszvonal, ott éppen nines, míg ellenben oda dirigálnak autóbuszt az ócskább fajtából, ahol az nem rentabilis s így ráfogják Budára, hogy még nem érett meg az autóbuszközlekedésre. Legutóbb is a közlekedési bizottság ülésén *Kossalka* János tette szóvá a *4-es* vonal helytelenségeit. Ezt a vonalat sokkal okosabb lenne a mai rendszertől eltérően a Ferry Oszkár-útról a villamos sineken keresztül a Németvölgyi-útra terelni s onnan a Királyhágó-, Márvány-, Koronaőr-, Mészáros-utcán át a Krisztina-térre visszahozni. Ezzel egy igen nagy, eddig elhanyagolt területet vonnának be a sürű forgalomba. Az új *21-es* vonalat úgy tervezték, hogy a Villányi-útról a Budaörsi-útra, a tabáni temetőt megkerülve jönne vissza a Villányi-útra. Ehelyett jobb lenne a következő két járat: az egyik a Budaörsi-útról átmenne a Győri-útra, Márvány-utcába, Mészáros-utcán át a Krisztina-térre; a másik járat pedig a Mészáros-utcán és a Csend-utcán át vezetne a Krisztina-térre. Ilyen formán a Villányi-útról egyenesen a Krisztina-térre tudnának menni és viszont az utasok, a Mészáros-utcának pedig meg volna az autóbusza a jövőben is.

A *10-es* vonallal is baj van. Ez ma a Szent Gellért-térről indul a Budafoki-úton át a Hengermalomig, pedig az Andor-utcáig kellene járnia, ahol több a gyár s elég nagy lenne az utasforgalom. De e vonal belső végállomását a Szent Gellért-térről a Fővám-térre kell áthelyezni.

A Villányi-úti beigért villamosvonal megépítésével a 21-es autóbusz felszabadul. Ezzel kapcsolatban *Kossalka* János bejelenti az összes gellérthegyi lakosok igényét, hogy amennyiben ez a vonal felszabadul, a megfelelő kocsikat használják fel a Kelenhegyi-út, Somlói-út, Hadnagy-utca, új szerpentin-út alkotta új vonalra, mely az Erzsébet-hídig terjedne. Ismeretes, hogy tervbe van véve a Hadnagy-utcából kiágazó szerpentin-út. A fővárosnak szándékában van még ebben az évben az útat megépíteni. Ha ez a terv valóra válik, akkor semmi akadálya a jelzett autóbuszvonalnak. Amikor a Rózsadomb és a Vár is autóbuszt kap, ez a legrégebben megtelepült vidék, a Gellérthegy is megkívánhatja az autóbusz forgalmát. A 21-est tehát ne vigyék el máshová, hanem maradjon meg a Gellérthegy számára.

Baj van a Várban is az autóbusszal, amit *Lampel* Vilmos tett szóvá. Ez lenne a *16-os* vonal, amit eredetileg a Fortuna-utcában akartak járatni. Ezért a beszakadással fenyegető csatornákat is ujjáépítették. Most nagy meglepetésre mégis az Országház-utca és Nándor-utca van a tervezetbe felvéve, mint forgalmi út. Tehát ezt az autóbuszt megint olyan utcán akarják keresztülvezetni, ahol a nehézségeket még nem eliminálták. A legjobb mégis a vonalat a Fortuna-utcán és az Iskola-téren keresztülvezetni, mert ezek igen szélesek és csak egyemeletes házak vannak ott, tehát az autóbusz nem tud nagyobb rombolásokat véghez vinni. Ellenben az Országház-utca nagyon szűk. Vajjon meghallgatják-e a jótanácsokat?

Kellemetlen félreértés lehet csak az a határozat, melyet a belügyminiszter nemrég küldött le a fővároshoz, melyben a düledező Rudas régi gépház és igazgatói lakást adó épületet, illetve ormótlan tűzfalának lebontását nem engedélyezi. A főváros közgyűlése már egy évvel ezelőtt egyhangúan a lebontás mellett döntött, annál is inkább, mert előzően már a közmunkák tanácsa és a legtöbb esztétikai fórumok is felhívták a főváros figyelmét a Gellért-szobor és Erzsébethíd egyébként gyönyörű környékét elcsúfító és a gyógyforrást lelapító ormótlan tűzfal tarthatatlan voltára. Mindenki örült a közgyűlési határozatnak és már régen el is tüntették volna a csákányok a patkányfúrta öreg házat, ha az egyik demokrata párti bizottsági tag meg nem felebbezi a belügyminiszterhez a határozatot, tiltakozva a lebontás ellen. Ezt akkor nem is vették komolyan, de hogy az akta egy évig feküdt a minisztériumban, már furcsa volt és még furcsább, hogy a lebontást sem engedélyezik.

Fekete a Svábhegy attól a *pernyétől,* amivel télen át a város behintette a gyalogjárdákat, homok, kavics, fűrészpor vagy murva helyett. Ez a pernye most a földdel együtt felszáradt és száll ... száll ... belepve a kerteket, a villákat, az egész Hegyvidéket, de különösen a Svábhegyet. Igy panaszolja ezt nekünk több svábhegyi előfizetőnk, akik sehogy sem tudják hogy így miképen lesz ebből fürdőváros? Feketepernyés fürdőváros!

A magyar kálvária tervének értékes ismertetése Herczeg Ferenc nagy művészettel megírt, megjelenített előszavával, néhai Alpár Ignác tervező-gondolataival és a kápolnák rajzával most jelent meg. A Szent Gellért-hegynek ez az ékessége Trianon óta ez lesz az első üzenet, amelyet mindenki meg fog ismerni.. Tervezői Alpár Ignác és Kotál Henrik.

Az európai kereskedelem kapuja hajdanta Buda volt, mert itt volt a külföldi, keletről jövő kereskedelemnek gócpontja. A keleti cikkeket Konstantinápolyból génuaiak szállították a Duna torkolatához és ezek előbb érintették Budát, mint Bécset — írja egyik érdekes tanulmányában dr. *Purébl* Győző fővárosi tanácsnok. Óriási terjedelmű, valóságos kis ménesekkel vontatott járművek voltak a híres brassói szekerek, amelyek szárazon hozták át a keleti cikkeket s a budai révészek hajóra rakva, azokat a lovakkal együtt, a vízen vontatták felfelé — egy-egy darabon az országúton, — néha egészen Amsterdamig. A külföldi kereskedelem hathatós támogatása mellett, nem feledkeztek meg azonban a hatóságok a belföldi kereskedelemről sem, mert hiszen a városi polgárság főfoglalkozását az ipar és a kereskedelem képezte, amely igen fejlett és élénk volt, már a legrégibb századokban. Az iparos céhek szinte beleolvadtak a városi közigazgatás életébe. A városi tanács tagjai túlnyomórészt az iparosok sorából kerültek ki. A céhtagság egyenlő volt a polgárjoggal és a céhmesterség a városi igazgatás előiskolája. Sőt a tanácsban való részvétel és a bírói tisztség csak ilyen előfeltételek után járt. A céhek tisztújítását egyidőben tartották a városi tisztújítással, amiből látszik, hogy a céhek élete és a város élete teljesen összeforrott. A céhek befolyása, tagjainak hatalma igen erős volt a budai közéletben is. Megtörtént, hogy kasztrendszerűen építették ki a céheket egyidőben, úgy, hogy valóságos „tanácsképes nemzetségek" fejlődtek ki, amelyek teljesen hatalmukban tartották a várost. A városi tanács olyan erősen fogta az uralom gyeplőjét, hogy csak az tudott valamire jutni, aki előkelő polgárcsalád tagja volt, vagy ilyennek a védelme alatt állott. A kisebb iparosok a városi arisztokráciát tevő céhbeliekkel szemben, teljesen függő viszonyban voltak s külön pártfogóval, „Mundmann"-nal érintkeztek az előkelőbbekkel.

Ujabb városi bérházak épülnek Budán, a Németvölgyi-úton. Az I. számú házban már a lakhatási engedélyt is kiadta most május elsejére az I. ker. elöljáróság. A II-ik számú ház is elkészül augusztusra, a III-ik számú ház építkezését pedig megkezdték már *Medgyaszay* István műépítész tervei szerint, *Littke és Tóth* építési vállalkozók. Novemberre ez is lakható lesz.

Madárvédelem

megszervezését sürgeti dr. *Eperjessy* István a budai hegyvidék szépségének, gazdagításának rajongója, mert a hegyvidék gyümölcsöseinek ez az egyetlen megmentője, a milliószámra felszaporodott hernyók ellen. Különösen az idei tél nagy hidege pusztította igen nagy mértékben a hasznos, éneklő madarakat, melyeknek segítségére kell sietnie az embernek is, madáretetők és fészekoduk felállításával, ha a budai gyümölcstermést meg akarjuk menteni. Az énekes madarak szaporításának tervét a *Perczel* Béla kormányfőtanácsos elnöklete alatt működő Virányos-Kútvölgyi Egyesület tagjai felkarolták és igen szép számmal állítottak fel fészekodukat és madáretetőket, sőt a Virányoson ma már számos mintaszerűen berendezett madárvédelmi telep van. Az egyesület tagjai a madárvédelem minél tökéletesebbé tétele végett tanulmányi kirándulást rendeztek a m. kir. madártani múzeumba is, ahol dr. *Görgey* Titusz a múzeum igazgatója az egyesület tagjait útbaigazításokkal, tanácsokkal látta el és kilátásba helyezte, hogy a budai hegyvidéken a villatulajdonosok által felállított összes madárvédelmi telepeket fel fogja keresni és a helyszínén fogja az esetleges hibák kijavítására az utasításokat megadni. De pusztítják a nehezen meghonosodott énekes madarakat a nagyszámú kóbor macskák és a kirándulók is, akik kővel hajigálják, gumipuskával lövik. Ezt a pusztítást megakadályozni kívánta az elmult év nyarán a dr. *Manninger* Vilmos m. kir. egészségügyi főtanácsos, egyet. tanár elnöklete alatt működő Zugligeti Egyesület és a Virányos-Kútvölgyi Egyesület azzal, hogy a kóbor macskák sürgős kiirtását kérte. Ily módon elérhető, hogy miként Velencében a Szent Márk-téren a galambok a járókelők kezéből csenek, vállukra szállnak, miként Grázban a parkokban a sétálók a vígan ugrándozó mókusokat nem zavarják játékukban, úgy nálunk a hegyvidékre érkező utasokat az énekes madarak százainak vidám dala fogja fogadni és ezzel a madárdaltól hangos budai hegyvidék Buda-fürdőváros egyik látványosságát fogja képezni.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Vízgyógyintézet és Napfürdő

Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Buda elavult csatornáit a főváros most cseréli át modern csatornahálózattá. Az óbudai és kelenföldi főgyűjtő már elkészült, míg a belső budai főgyűjtőnek csak a tervei vannak készen, de a munka nemsokára itt is megindulhat. Ez a csatorna közvetlenül a dunaparton fog haladni és az Erzsébet- és Margithíd közötti szakaszon épül meg. Az óbudai teleptől a legdélibb részig, az Andor-utcáig két és fél kilométer a távolság, ahol nem lehet egyszerű lejtéssel elvezetni a vizet, hanem legalább három-négy helyen kell azt mechanikai erővel tovább nyomni, átemelni. Ezért lesz négy szakasza a budai főgyűjtőnek. Az első a Filatori-gátnál épülő szivattyúteleptől a már régebben álló Zsigmond-tériig terjed, a második a Batthyányi-térig, a harmadik a Döbrentei-térig, a negyedik az Andor-utcáig húzódik. A Batthyányi-téri valószínűleg a lebontott malom helyén épül, a Döbrentei- téren pedig földalatti megoldásra gondolnak. A budai főgyűjtő megépítésével megszűnik az az egészségtelen állapot, hogy a folyam vizébe szüretlenül ömöljön bele a város szennyes vize. A főcsatorna átlagos átmérője másfél méter lesz. A csatornahálózatot azonban még nagyon sok mellékgyüjtő, összekötő és hegyvíz-levezető csatornával kell bővíteni. Igy a Hűvösvölgy és Zugliget vidékének vizét az Ordögárokkal, a Villányi-út környékei vizeit a főgyűjtővel, a Szépvölgyit a Szépvölgy-árokkal, a Sashegy vizeit pedig a kelenföldi állomásnál a Hát-árokkal fogják levezetni. A záporvizek levezetésére több vészkiömlő is épül, amelyek mind automatikusan záródó zsilipekkel lesznek felszerelve.

A Kelenföldi Polgári Kör e hó 4-én szombaton este fél 9 órakor a kör helyiségében (I., Horthy Miklós-út 38) az Országos Társadalombiztosító Intézeti választás ügyében tartandó taggyűlést hívott össze. Az előadó *Zala* Zsigmond fővárosi bizottsági tag volt.

Megváltozott az útépítési programm a főváros bonyodalmas költségvetésével kapcsolatban, úgy hogy az 1929. évben felvett makadám utak a következők lesznek:

I. kerület: Vas Gereben-utca, Lejtő-út és Zólyomi-út között 110.000 P — Róka-utca, Mészáros-utca és Tigris-utca között 50.000 P — Széher-út, a Bognár-úttól 700 méter hosszban 120.000 P — Tarcali-út, Villányi- és Diószegi-út között 55.000 P — Parádi-utca, Horthy Miklós-út és Névtelen-utca között 85.000 P — Kováslépcső, Ménesi- és Somlói-út között (vasbeton) 20.000 P — Bornemissza-út, Bártfai- és Szentpétery-utca között 38.000 P — Tóth Lőrinc-utca, a 9. számú háztól az Istenhegyi-útig 50.000 P — Villányi-út folytatólagos kiépítése, I. részlet 100.000 P — *II. kerület:* Drasche-féle ingatlan rendezési munkáinak folytatása, II. részlet 80.000 P — Áfonya-utca, a Vérhalom- és Józsefhegyi-utca között 90.000 P — Összekötő szerpentin-út a Pasaréti- és Debrői-út között 135.000 P — Vadrózsa-utca, Hermann Ottó- és Biai-út között 50.000 P — Eszter-utca, Pusztaszeri- és Nagybányai-út között, I. részlet 280.000 P — *III. kerület:* Szépvölgyi-útból kiágazó Névtelen-út a megépített szakasz és a kiscelli kastély között 90.000 P — Berend-, Raktár- és Veder-utca között 50.000 P — Párhuzamos út a Bécsi- és Szentendrei-út között a vasuti töltés mentén, I. részlet (szabályozás nincs) 40.000 pengő költséggel.

A kivitelre kerülő kő- és aszfaltutak a következők: *I. kerület:* Alkotás-, Csörsz- és Ferry Oszkár-utca bitumenes gyalogút 150.000 P — Fehérvári-út, a vámtól a Bikszádi-útig, gyalogútszegélyezés 36.000 P — Körnöci-lépcső, az Attila- és Lógodi-utca között vasbeton lépcső 25.000 P — Horthy Miklós-úti gyalogút a Ballagi Mór-utcától a kelenföldi iskoláig, kőburkolat 55.000 P — Zsolt-utcánál lévő tér, bazalt kiskő 80.000 P — Városmajor-utca, a Csaba-utca és Új Szt. János kórház között, bazalt kiskő 160.0000 P — Horthy Miklós-út, az Ecsedi-utcától a Kelenföldi pályaudvarig ¾-es bazaltkőkocka burkolat 300.000 P. *II. kerület:* Siklő-utca, a Lánchíd-köz és Clark Ádám-tér között, keramit kocsiút 40.000 pengő költséggel épül. Ebben a kategóriában a III. kerületnek nem jutott semmi.

A kárvallott háztulajdonosok *Kutkafalvy* Miklós dr., ny. államtitkár elnöklése mellett április 16-án a régi képviselőházban ülést tartottak, sérelmeik orvoslása céljából. Elsősorban a volt háztulajdonosok és egyéb nem mezőgazdasági művelésű ingatlanok volt tulajdonosai terjesztették elő panaszaikat, akik ingatlanaikat a háború és a koronaromlás ideje alatt adták el, kérve, hogy a földbirtokreform-novellának intézkedéseihez hasonlóan a törvényhozás adjon nekik is módot a vételár méltányos kiegészítésére. Az ügyben felvilágosítást dr. Kutkafalvy Miklós ad, Budapest, VI., Király-utca 72. — Az Ügyvédi Kamara elnöksége is megvitatta ezt a kérdést, de arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek a perek kevés kilátással kecsegtetnek, mert — „a rossz üzleteket perrel nem lehet jóvátenni".

Nincs utcai névtábla a Svábhegy alsó részén több utcában. Azok mielőbbi felállítását kérte a Svábhegyi Egyesület és pedig: a *Trencséni-úton* négy darab oszlopon, a *Tusnádi-úton* két darab oszlopon, a *Pethényi-úton* három oszlopon, a *Matyó-úton* egy oszlopon, a *Zsibói-úton* egy oszlopon és a *Nógrádi-úton* két oszlopon kéri az utcai névtáblák mielőbbi elhelyezését. Kérte egyúttal, hogy a *Pethényi*-útból kiágazó és a fogaskerekű vasút vágányai felé húzódó névtelen utca elnevezését is.

A dunai rakodópartok bérlete az egyes szakaszok és folyóméterek szerint a következő: Békásmegyer határától az óbudai gázgyárig folyóméterenkint 1, óbudai part Zichy-utcáig 8, Zichy-utcától Lukács-fürdőig 12, Lukács-fürdőtől Margithídig 20, az I. ker. Bertalan-utcától az összekötőhídig és a Lágymányosi téli kikötőpartja 8 pengő. *A kiépített parton:* a Margithídtól Csalogány-utcáig folyóméterenkint 34, Csalogány-utcától Döbrentei-térig 50, Döbrentei-tértől Gellért-térig 34, Gellért-tértől Bertalan-utcáig 27 pengő. A Duna jobbpartján az uszodák átalánybére 135, közhatóságok (folyamőrség) által igénybevett partrészek után a főváros úrijogának elismerése fejében 10, Evezős- és Sportegyletek által használt partrészek után ugyancsak a főváros úrijogának elismerése fejében 20 pengő. — Ahelyett, hogy a Dunapartot a főváros megszabadítaná a lerakodásoktól — a bérletet még hirdeti is, elég drágán adva egy-egy méternyi területet. Csak nem azért a pár ezer pengőért kell türnünk a csúf állapotot?

ISZTER SZŰCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefónhívó: 520—44.

Budai szőnyeg Rothermere-nek! Három fiatal iparművész gyalog indul Londonba *Rothermere* lordhoz és ajándékul egy selyemszőnyeget visznek neki, amelynek finom rajza a magyar hazának szimbóluma. A szőnyeget a *Turáni Szőnyegszövő Rt.* készítette *Horváth* József tervezete alapján és most kiállította a nemzetközi vásáron.

ÉRTESÍTÉS

BUDAPEST FÜRDŐVÁROS EGYESÜLET folyó évi április hó 15-én JÓZSEF FERENC dr. kir. herceg Őfensége elnöklete mellett tartott ülésén egyhangú határozattal *hivatalos lapjává* választotta a *Budai Napló* című várospolitikai ujságot.

„Ezzel az elhatározással az Egyesület méltányolni és elismerni kívánta *Viraág* Béla főszerkesztőnek egy negyed század óta kifejtett értékes és céltudatos munkásságát, melyet a lap élén Budapest gyógytényezőinek, fürdőértékeinek, természeti szépségeinek, Buda érdekei védelmének és a város fejlesztésének szolgálatába állított."

Példa nélküli eset, hogy ugyanaz a lap, ugyanazon szerkesztővel az élén, egyazon célnak szolgálatában ilyen hosszú ideig egyfolytában munkálkodjék. Nemcsak *minden budai polgár*, de az egész székesfőváros közönsége is hálás a lapnak és a lap lelkes és fáradhatatlan agilitású főszerkesztőjének.

Budapest, 1929 április 26.

Budapest Fürdőváros Egyesület.

Sasfészek éttermei és kerthelyisége, I., Süveg u. 7., a farkasréti temetőnél, újonnan renoválva megnyílt. A budai előkelő közönség találkozóhelye. Zene, ének, hangulat.

Nevet kapott a Virányos-útból kiinduló névtelen út, amelyet *Fészek*-utcának, a Zalai-út folytatásaként a Kútvölgyi-útig haladó névtelen, utcát pedig a Zalai-úthoz csatolva *Zalai*-útnak nevezi el.

Kaposi Ernő, az óbudai Kisfaludy-Színház volt népszerű igazgatója leányát súlyos baleset érte. Elcsúszott a kocsiúton és egy teherautó keresztülment a lábán. Bokatörést szenvedett. A Margit-kórházba szállították.

Mindig kedves eseménye a budai közéletnek a Magyar Tanférfiak és Tanügybarátok Nemzeti Egyesülete közgyűlése, ahol ez az értékes társaság közéleti működése mellett a társadalmi erők harmónikus összefogását is eredményezi. Ez évben április 20-án volt a Medve-uteai polgári fiúiskolában a közgyűlés, amelyen az egyesület elnöke, dr. Ripka Ferenc nagy elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg s lelkes hangú levelében kimentette magát. Rácz József iskolaigazgató, alelnök, lendületes hazafias elnöki megnyitója után Juhász Ödön főtitkár számolt be az év fontos eseményeiről, elparentálván Almási Jánost, a 80 éves korában április elején elhunyt, utolsónak maradt alapítótagot, aki két évtizeden át alelnöke volt az egyesületnek s akit a negyvenedik jubiláris közgyűlésen tiszteletbeli tagnak választottak. Azután társasvacsorára gyűltek össze a nagyszámban megjelent tagok a Mayer-féle Pálffy-vendéglőben, hol számos felköszöntő után a társaság Kún Zoltánné és Martinovics Vendelné művészi zongorajátékában gyönyörködött.

Gyász. *Thuróczy* János, a Császárfürdő v. gazdasági főellenőre, rövid szenvedés után életének 49. évében meghalt. Földi maradványait május 2-án szentelték be nagyszámú gyászoló rokonsága és jóbarátai jelenlétében a farkasréti temető halottasházában, ahonnan Lévára szállították, az ottani családi sírboltba. *Rolla János* műszaki főtanácsos, a földmérési térképtár vezetője, 61. évében elhunyt és a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra április 30-án nagy részvét mellett.

Záróbankettre gyültek össze *Winkler* Antal jóhírű „három veréb" vendéglőjében a műszaki önkéntes tanfolyam hallgatói tisztjeikkel egyetemben, amely alkalommal számos felköszöntő hangzott el. Az ízletes, kiváló konyha és a pompás, jó borok sokáig tartották együtt a jókedvű társaságot.

Scholtz Gusztáv ev. püspök emlékére a budai evangélikus egyház tanulóifjúsága április 26-án a várbeli templomban ünnepélyt rendezett, nagyszámú hívő jelenlétében, kiváló siker mellett. Scholtz Gusztáv 45 esztendeig volt a budai gyülekezet rendes lelkésze, 1925-ben halt meg.

A fővárosi közmunkák kiadása előkészületben van a beruházási munkaprogramm alapján és már csak a belügyminiszter jóváhagyása hiányzik, hogy a 103 millió pengő értékű munkák azonnal megindulhassanak. Ebből a hatalmas tömegű munkából természetesen Budának csak a kisebb rész jut, egy pár iskolaépítés, kórháznagyobbítás, egy piac és kislakásos bérház építése és néhány már ötven év óta esedékes útépítés.

Vasuti állomás, amely minden odavezető közlekedés nélkül áll, csak Budán lehetséges, — s elképzelhetetlen másutt. Ez a szerencsétlen állomás az *esztergami* vasút újtemető melletti *„Óbuda"* állomása, amely tulajdonképpen vasuti csomópont, mert a nyugati pályaudvarról jövő vasut itt veszi fel a budai forgalmat. Ez az állapot csak súlyosbodni fog, ha a Máv kiszorul teljesen az óbudai dunapartról, mint ahogy ez már a közeljövőben megtörténik. A Hév és a Beszkárt kell, hogy gondját viselje e vasuti állomáshoz vezető közlekedésnek.

Községi élelmiszer fiókot kívánnak a Szövetkezett Buda-Hegyvidéki Egyesületek az Istenhegyi-út mellett az Orbánhegyi-, Diana-, Nógrádi-utak kiágazásánál, a Zugligetben az iskola mellett, a Rózsadombon és a Pasarét egyik magaslati, sűrűn beépített pontján. Ezekre az élelmiszer üzemekre a szegényebb, többgyermekes munkás- és középosztálybeli lakósság szempontjából van szükség, hogy ellátásukat kedvezőbben biztosíthassák — közlekedési megterhelés nélkül. A Szövetkezett Buda-Hegyvidéki Egyesületek a főváros tanácsától újólag kérték ezt, hangsúlyozottan kiemelve, hogy e fiókok külsőleg is az egészség és az esztétikai kívánalmaknak megfeleljenek.

A Koronázótemplom kincsei

közé tartozik a templom jobboldalán a Székely Bertalan által festett szekkók alatti hatalmas kőcímer, amelyen 1480-as évszám olvasható. Ez a címer a templom egyetlen emléke, mely a resturálás után is megmaradt eredeti állapotában. Négy mező van rajta: az első a négy pólyás magyar címer (ebből a négy pólyából keletkezett a későbbi magyar címer négyfolyam-legendája), a második a kettős kereszt, a harmadik a duplafarkú oroszlános cseh-címer és negyedik Lodoméria címere. Középen van a Corvin-címer és felette Mátyás király portréja. Külön kis kápolnában, a templom baloldalán nyugszik Árpádházi III. Béla király és felesége Antiochiai Anna francia hercegnő, akit másképpen Anne de Chatillon néven ismer a történelem. A kápolnán az Árpádok oroszlános és a Chatillonok stilizált cobolyfarkkal ékes címere van. Lenn a kriptában az imbolygó gyertya fényénél a homályból két üveggel borított, falraszegezett tábla bontakozik ki. E táblák a Székesfehérvárról 1898-ban Budára szállított III. Béla király és felesége koporsójának fenéklapjai. Napvilágnál, vagy merőleges megvilágításnál nem látható rajtuk semmi. De ha oldalról esik rájuk a világítás, akkor a királyné koporsójának fenéklemezén egy bájos, karcsú, törékeny női test teljesen éles körvonalú képe jelenik meg. E jelenségnek az a magyarázata, hogy a holttest kémiai bomlása folyamán úgynevezett hullaviaszt termel ki magából, mely a koporsó márványfenéklapján kémiai reakciókat vált ki és innen származik ez a különös lenyomat. III. Béla koporsójának fenéklemezén szintén meg van ez a hullaviasz-lenyomat, amely hatalmas, robusztus férfit jelenít meg. Félméterrel magasabb volt, mint a felesége. Körvonalai azonban elmosódottabbak, aminek az az oka, hogy a király vastag férfiruhába volt öltöztetve, nem könnyű selyembe, mint a királyné s ezért ruhájának vastag szövete tompította a hullaviasz reakciójának hatását. Ezt az idegenforgalom vezetőinek figyelmébe ajánljuk. A jobboldali kápolnában álló vörösmárványból készült Mária szobor melletti fülkében van megörökítve Kinizsi Pál sógornőjének, Magyar Beginának két férje, Kinizsi Miklós és Misley Márkus horvát bán, késői reneszánsz modorú szobrokban.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Telekvásár

A nagyjövőjű subalpin klimatikus gyógyhelyű és nagy fejlődésnek induló SVÁBHEGY villanegyedében gyönyörű fekvésű és szélmentes, építésre különösen alkalmas telkek, különböző nagyságban, *méltányos áron, kedvező fizetési feltételekkel* kaphatók. Felvilágosítást ad: *Svábhegyi iroda* a Svábhegyen, Költő-utca 16. (Diana-úti iskola közelében) hétköznapokon d. u. 3—7-ig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10-ig. *Tel. Aut. 660-11.*

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt ucca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Bercelly Gyurka* énekel és muzsikál

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállít
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 529—79
Nagybani raktár mézban és szappanfőző lugkőben

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönönél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

CSÁSZÁR-FÜRDŐ ÉTTEREMEI
Csak fajborok és csupa bácskai étel különlegesség
Lakomákhoz, esküvőkhöz társas estékhez alkalmas külön termek
CSIRSZKA Konrád — tulajdonos

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 523-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84
ÉTTERMEI

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Nagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönyeim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69.
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Függönyök, ágyterítők
(Árumintavásár, 40-es pavillon)
legszebben és legelőnyösebben kaphatók a közismert
Lőwy Oszkár kézimunka áruházában
Budapest, VII., István-út 35. (Murányi u. oldalon)

Budai Napló
Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA.
I., Bors-utca 24. Telefon: Aut. 502—96.

FÜRDŐANKÉT

Rendezte: Budapest Fürdőváros Egyesület — I. előadás-sorozat

Nagyszámú érdeklődő közönség előtt nyitotta meg

JÓZSEF FERENC

ő királyi fensége a Mérnök- és Építész Egyesület helyiségében április hó 30-án a fürdő-ankétet, és első sorban a Mérnöki Kamarának mondott köszönetet, hogy a termet az Egyesület rendelkezésére bocsátotta. A Budapest Fürdőváros ankét lehetőségeket fog teremteni, gondolatokat megvalósítani, problémákat eldönteni. Eddig a közönség, — ha tapsolt is, — de nevetett, hogy milyen furcsa gondolat, egy ilyen városból fürdővárost csinálni. Azután bizonyos ellenszenvvel kellett szembeállanunk. Végül most kezdjük tárgyalni, hogy milyen utak vezetnek Budapest Fürdőváros megvalósításához. Végül felkérte a sajtót, hogy a külföldet is értesítse mindarról, ami Budapesten e téren történik. Majd fölkérte

GERLÓCZY ZSIGMOND DR.

főorvost, a felsőház tagját, hogy előadását

Budapest fürdőinek gyógyértékei

címen tartsa meg. A tudós professzor a következőket adta elő:

Budapest Európa legszebb városai közé tartozik, melyben Párizs, Bécs, Berlin pompás palotasorai, középületei, templomai, sugárutai, boulevardjai, gyönyörű terei épp úgy feltalálhatók, mint az a káprázatosan szép környezet, mely Nápolyt a világ legszebb városává teszi. Világszép város képe ez, melyből kirí az életerőtől duzzadó, egészségesen fejlődő fiatalság, mely elé a mai szomorú helyzetünk mellett is a jövő aranyosan mosolyog.

Ha elismerjük azt is, hogy az emberi kéz munkájának is része van abban, hogy Budapest világvárossá lett, aki alaposan ítél, aki lelkiismeretesen összeveti az emberi kéz alkotásait a természetével, a természet adományaival, annak be kell vallani, hogy *a jótékony természet összehasonlíthatatlanul többet tett Budapestért, mint az ember.*

A természet adományai közül ez alkalommal csak Budapest *ásványvizeit* említem fel.

Budapesten, különösen a jobboldali részen a különféle összetételű, csodás vizű és gazdagságú gyógyító forrásoknak egész gyüjteményével találkozunk. Azt lehet mondani ezekről a forrásokról, hogy azok gyógyító hatását századokkal előbb tudták, de nem tudták elfogadható magyarázatát adni, miképen tudnak azok különböző betegségekben gyógyító hatást kifejteni fürdők alakjában a bőrön át. Még ma, a rádium fölfedezése korszakában csak arról beszélhetünk, hogy a bőr nemcsak egyszerű közvetítő szerv gyanánt tekinthető, hanem egyéb, eddig még föl nem derített működést is fejt ki e források vizének fürdők alakjában való alkalmazásánál, olyan hatást, *amit mesterséges ásványvizzel nem tudunk elérni.*

Budapest forrásvizeinek egyik csoportja *hévvíz*, a másik csoportja *keserűvíz.*

A hévvíz balneológiai kritériuma, hogy annak hőmérséklete *legalább 20 C°;* a *keserűvízé* pedig az, hogy *magnezium szulfátot* — *keserűsót* — tartalmaz, amely mellett rendesen nagyobb mennyiségű glaubersó is van benne, továbbá konyhasó és nátrium hydrocarbonát.

A *meszes hévvizek,* a Gellérthegyaljai források: a Szent Gellért-fürdő, Rudas-fürdő, Hungária forrás, Rácfürdő, — *meszes-kénes hévvizek,* ezek a Józsefhegy alatt lévő források: Császár-fürdő, Szent Lukács-fürdő, Margitszigeti-fürdő, Király-fürdő, Városligeti Széchenyi-fürdő és a Római-fürdő forrás.

Hévvizein kívül Budapest egyben a világ leggazdagabb keserű telepe. A keserűvizek képződését a légköri csapadékoknak a dolomitra, az elmállott piritre, majd az elmállott trachitra való hatásából magyarázzuk.

Keserűvízforrásainkat öt csoportba osztják: 1. a *Dobogódombi csoport,* melyhez tartozik a budai keserűvizek világszerte ismert Hunyadi János keserűvize, amely már 1909-ben megkapta a gyógyvíz jellegét; 2. az *Ormezői csoport,* melynek elismert képviselője a Ferenc József-keserűvíz és az Apenta keserűvíz. Mindkettőnek jó víz jellege van. Ebben a csoportban több más keserűvíz is volt, amelyeket azonban föl nem említek, mert üzemüket beszüntették; 3. a *Lágymányosi csoport,* melyhez tartozik a már 1902 óta gyógyfürdő jelleget kapott Erzsébet sósfürdő, továbbá az Aeskulár keserűvíz, amelyet régebben Angliába exportált egy angol részvénytársaság; 4. a *Budaörsi csoport,* ide tartozik a már 1891-ben gyógyvíz jelleget nyert Herkules keserűvíz. Az ebbe a csoportba tartozott Hungária keserűvíz és Pálma keserűvíz üzemét beszüntette; 5. az *Obudai csoport* a Mária keserűvíz forrással, melynek 1906 óta van gyógyvíz jellege.

Már a történeti emlékek alapján is kétségtelenül megállapítható Budapest fürdőinek gyógyító értéke.

A fürdővíz legfontosabb gyógyítóereje a rádiumon kívül a víz hőfokának hatása.

Mekkora áldás fakadna abból, ha gyógyfürdőinkkel kapcsolatos fürdőkórházaink lennének, amelyekben nemcsak hazánk thermális fürdőkezelést igénylő betegei nyerhetnének elhelyezést és a szó való értelmében fürdőkkel való gyógyítást, hanem nagyszámban olyan külföldiek is, akiknek hazájukban ily thermális fürdők nem állanak rendelkezésükre.

Ha fürdőink látogatottságában külföldiekre is számítani akarunk, akkor gondoskodnunk kell arról is, hogy a fürdők orvosai azok nyelvét beszéljék. Kívánatos lenne az is, hogy a betegek kezelését végző fürdősök között is legyen egy-két olyan alkalmazott, aki az idegeneket megérti s azoknak felvilágosítást tud adni.

A József Ferenc kir. herceg Ofensége elnöklete alatt álló „Budapest Fürdőváros Egyesület" nem csupán a székesfőváros tulajdonában lévő fürdők érdekében dolgozik, amelyekkel elsősorban látja biztosítottnak azt a célját, hogy Budapest valóban fürdővárosnak tekintessék, hanem természetesen azoknak a fürdőknek az érdekében is, amelyek nem a székesfőváros kezelésében vannak. Ezekért is teljes odaadással kell dolgoznunk.

Meg kell törnünk azt a szándékosnak nevezhető mellőzést, hogy *balneotherapiai tankönyvek,* amelyekben a világ minden, a mienkénél értékben jóval alantabb álló thermális fürdője ismertetve van a legkülönbözőbb betegségek gyógyítására ajánlva, még csak *meg sem említik Budapest hévvizeit,* fürdőit és ivókurára alkalmas forrásait. Igaz, hogy ez utóbbiak fejlesztését, propagálását magunk is elhanyagoltuk, pedig itt van a Rudas-fürdőhöz tartozó *Hungária-forrás* és a városligeti Széchenyi-fürdő Artézi-forrása, amelyek a balneológia követelményeinek megfelelő ivócsarnokok berendezkedéseivel *Karlsbad helyettesítésére kitünően alkalmasak.*

Budapest fürdőváros jellegét kiegészíti még a budai oldal pompás erdei levegőköre. Itt van a *Svábhegy,* amely a tenger szine felett 450 méter magasságban fekszik s amelynek klímája, száraz talaja, nagy kiterjedésű lomberdői a valóságban klimatikus gyógyhellyé avatják. A *Hűvösvölgy,* a *Zugliget,* a *Budakeszi erdőség,* stb. megfelelő propagandával kifejleszthető lenne olyan irányban is, hogy ezeken a helyeken a főváros szegényebbsorsú lakossága is nyaraláshoz juthasson.

Budapest székesfőváros *hasznothajtó befektetést* tesz minden olyan intézkedésével, *amivel Budát fejleszti.* Építsen a főváros, a vármegye, az állam néhány szállodaszerű nyaralóépületet szerény fizetésű alkalmazottjai és azok családtagjai penziószerű nyaraltatására. *Szaporítani kell a dunai uszodák számát,* emelni kell az evezés sportját. A nyaralás áldásaitól megfosztott fővárosi családok fiatalsága, amely a meleg nyári hónapokban fürödhet, úszhat, csónakázhat, nem fog keseregni azon, hogy nem hagyhatja el a meleg fővárost. *A Nemzetközi Stadiont feltétlenül Budán kell majd megépíteni.*

A város építsen sétatereket, parkokat, gyermekjátszótereket és akkor leszorul Budapest a tüdővészes nagyvárosok sorában viselt előkelő helyéről.

Támogasssa minden magyar ember szívvel, lélekkel, teljes erejével a Budapest Fürdőváros Egyesület nagyszabású munkásságát, mert aki Budapest Fürdőváros Egyesület nagyszabású munkásságát, mert aki Budapest fürdőváros érdekében dolgozik, az Nagy-Magyarország talpraállításáért dolgozik!

Szviezsényi Zoltán dr. igazgató felkérésére elsőnek

KORÁNYI SÁNDOR dr.

szólt hozzá az előadáshoz, azzal, hogy a fürdőket és gyógyintézeteket csak orvosilag meghatározott célokra és nem egyebekre szabad felhasználni és súlyos sérelem, hogy az orvosoknak ez intézmények organizálásánál *nincs meg a szavuk,* ami kellene, hogy legyen. Lehet, hogy csinálunk idegenforgalmat olyan emberek számára, akik idejönnek 3—4 napra, de míg nem tudjuk a tulajdonképeni, gyógyulást kereső betegek egy tekintélyes részét idehozni, addig nem lehet igazán fürdővárossá avatni Budapestet.

Azután

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN dr.

kifejtette, hogy ennek a kérdésnek van egy gazdasági, egy orvosi és társadalmi vonatkozása, és az ankét célja, hogy meg akarjuk tudni, mik azok az orvosi kívánalmak, melyek kielégítése szükséges ahhoz, hogy Budapest méltó fürdőmetropolissá alakuljon át. A fürdőváros nemzeti probléma is egyúttal, új lehetőségek problémája a kereskedelem és ipar terén. Szégyen, hogy még mindig nincsen fürdőkórházunk. A következő előadás rá fog térni szintén bizonyos higiénikus szempontokra és rá fog mutatni arra, hogy milyen nagy hiba, hogy Budapesten mindent beépítenek, hogy a fürdők környezete sivár és elhagyatott. Rá fog mutatni arra, mik azok, melyek a fürdők környékén nem megfelelő helyen vannak. Informálni fog azokról a feladatokról, melyek ma ránk várnak.

Az elnöklő főhercegi ezután fölkérte

CSÁSZÁR FERENC

építész tanárt, hogy

Budapest fürdőfejlesztésének feladatai

címen bejelentett műszaki előadását tartsa meg. A kiváló műépítésztanár a kérdést műszaki vonatkozásban óhajtja tárgyalni. A műszaki elgondolásokat hozzá szeretném kapcsolni az utóbbi idők leglényegesebb produkciójához, a fürdő-törvényhez, mert meggyőződésem, hogy régen nem volt olyan intézkedés, mely Budapest Fürdőváros ügyét rendkívüli módon szolgálja.

Maga a törvény úttörőnek mondható, mert kevés országnak van ilyen fürdőtörvénye. Széll Kálmán készített annak idején egy fürdőjavaslatot, mely a fürdőkről szólt, azonban az akkor inkább politikával foglalkozott és így csak írott javaslat maradt. Így a mai kormányra maradt, hogy megállapítsa a fürdőtörvényt. Nagyon szerencsés gondolat, hogy újabb határát adja a védőterületnek és eltérve attól, amelyek eddig biztosítva voltak, egy új szempontból bírálja a dolgot, hogy a gyógyfürdő-közönség a nyugalmát és a gyógyfürdő feltételeit feltétlenül megtalálja azokon a helyeken, ahol gyógyulását keresi. Ezen védőterület körülhatárolását területileg az egyes hatóságokra bízza, mert a törvény csak egy kerettörvény. Az eddigi megállapodások szerint voltam bátor egy térképet bemutatni a mélyen tisztelt hallgatóság előtt, amelyeken a jelzett területek védetteknek vannak feltüntetve. Itt nem az a cél, hogy egyes részleteken vitatkozzunk, itt nagy gondolatokat kell lefixírozni. A védőterületekre nézve az első, ami feltűnik, hogy nem függnek össze. A védőterületeknek kell, hogy összefüggjenek, nem számít az, hogy egy pár lépéssel odébb, vagy idébb visszük a vonalakat.

A Duna az Isten adománya Budapesten, ezt a védőterületből nem engedhetjük ki. Lehetetlen, hogy a dunapartot, mely annyi gyönyörűséget szolgáltat, ne biztosítsuk a védőterület részére. Lehetetlen, hogy a balpart védve legyen, a pesti oldalon pedig por, piszok legyen.

Szükséges volna általános védőszempontból az egész fővárost bizonyos korlátozások alá venni, mert ha azt akarom, hogy nekem meg legyen az ózondús levegőm, akkor lehetetlen, hogy szabadon beengedjem az Alföldről jövő port. Tehát szükségesnek tartanám, hogy azon erdő védővonalak, amelyek megvannak és megvoltak, újból létesíttessenek és Budapest körül 80—100 méter széles védő-erdő létesíttessék, amint a törvény ki is emeli, hogy az erdő védőövezet alá tartozik. A másik övezet a sétányoknak, parkoknak létesítése és rendezése, hogy azok összefüggő egészet alkossanak. Így a Dunapart kiépítése, mint harmadik porfelfogó az Alföld porát van hivatva felfogni. Mert mindaddig, míg nem tudjuk Budapest levegőjét feljavítani, munkánk csak félmunka lesz.

A törvény intézkedik, hogy az ipari, kereskedelmi és gazdasági üzemek korlátozhatók fürdőügyi szempontból. Követelni lehet, hogy egyes üzemek megszűnjenek. Példa: a Gellért-fürdő előtt lévő kotrógép, amely évek óta önti magából a port és elönti az egész Lágymányost.

A másik a gyárüzemeknek a korlátozása. A törvény biztosítja, hogy az övezetek határain belül az ipari üzemek bizonyos revizió alá vehetők, megválthatók, esetleg eltávolíthatók. A Császár-fürdő előtt gyár, malom stb. van, valószínű tehát, hogy a füst a fürdőkre megy. Valahányszor a Margitszigeten voltam, mindig éreztem a füstös levegőt, ami ott van.

Az újlaki részen és a lipótvárosi részen a gyári építkezést szüntessék meg *és ne adjanak engedélyt semmiféle új gyárépítkezésre.*

A kérdés egy másik része az útépítés és városrendezés.

Budapesten van az ország egyik legnagyobb gyógyhelye, a Svábhegy, ehhez hozzá kell tudnunk jutni. A Svábhegyet a Belvároshoz 10 percnyi távolságba lehetne hozni autóbuszjárattal. Tehát ezt a klimatikus kincset be lehet és be kell hozni a Belvárosba, de válasszák el az autóutat a sétaúttól. A kilátás védelmének éppen olyan módon kell eleget tenni, mint a tájvédelemnek. Akik sétálnak, szabadon láthassanak. A Lágymányoson nem is nagy költséggel lehet parkokat és sétányokat alkotni. A Lágymányos neve egyébként helytelen, legyen ezentúl Kelenföld. A műemlékek védelmére is figyelemmel legyenek. Városépítési szempontból szükséges, hogy az Országos Fürdőügyi Bizottság, mely létesülni fog, minden építési engedélybe beleszóljon.

A közlekedés szempontjából véleményem az, hogy a Dunapartot be kell venni a gyógy-véd területekbe, mert ha ott villamos megy végig, ott nem lehet sétányt rendezni. A villamosokat be kell tenni 1—2 utcával beljebb. A parkot biztosítani kell a Császár- és Lukács-fürdő séta alkalmául. Közlekedési kérdés a ceglédi vonal kérdése. Itt a sok panaszt, mely az ellen szólt, hogy egyszinten szalad a vágány az úttesttel, úgy akarják elintézni, hogy felemelik az építésnél öt méterrel a pályatestet és elzárják egy kínai fallal a gyalogjárótól.

Egy másik gondolat-csoport a fásítás és erdősítés kérdése. Kidolgozandó Budapest összefüggő parkrendszere, mely azonban többfélétől függ. Beruházások tekintetében bizonyos áldozatokat kellene hozni a fővárosnak, hogy a fürdőket egyesítse egy kézben és ha az Budapest székesfőváros kezében van, akkor sokkal egyszerűbb lebonyolítani az összes elintézendő ügyeket.

Ha a külföldi középosztály orvosai betegeiket olcsón tudnák itt elhelyezni, akkor olyan nagy forgalmat tudnánk biztosítani, mely a főváros polgárságának is megérné a legnagyobb áldozatot. A középosztály szállodáját kell megvalósítani, egy ütemeletes nagy szállót, egyszerű, tiszta, higiénikus berendezéssel, amit a polgárság is meg tud fizetni.

Meghagynám a Rácz-fürdőből a történelmi emlékű fürdőt.

A fővárosnál a különböző szakosztályok eltagolva kezelik a dolgokat, melyek ninesenek centralizálva. Fürdőügyi osztályt kell létesíteni egy vezetővel, mely a főgondolatokat megvalósítsa. József nádor, amit megalkotott, azt úgy alkotta meg, hogy a tervei késő századok multán is maradandók voltak. Nincs több városligeti fasorunk, nincs több Köröndünk. Azt hiszem, hogy ugyanannak a családnak a tagja van hivatva megvalósítani azokat a gondolatokat, amelyek sürgős megoldásra várnak.

Az előadást zajos helyeslés kísérte.

Reiner Ede dr. és *Padányi Gulyás* Jenő felszólalása után, aki azt kifogásolta, hogy a városi és állami hatóságok csak ritkán jelennek meg a megbeszéléseken és nem akarják a gondolatokat kivinni. Nagy szomorúsággal látja, hogy Budapest székesfőváros bizottsági tagjai közül alig jelent meg egy-kettő, holott nekik jobban kell szeretniök Budapest fürdővárost, mint nekünk, mert nem minden józan idea indul el a hatóság útjáról.

Az előadót szivesen ünnepelte a közönség. De megköszönte azt az elnöklő kir. herceg, aki néhány üdvözlő kedves szóval berekesztette a fürdő-ankét első ülését.

Budai Napló
Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA.
I., Bors-utca 24. Telefon: Aut. 502—96.

»Rózsadomb és Vidéke Egyesület«

VEZÉRPROGRAMMJA

az 1929-30. évi városi közmunkák tárgyában

I. Útépítés (kocsiutak):

a) **A III. kerületben:** 1. *Berkenye*-utca a Szemlőhegy-utcától a 6086. régi hrszámú telekig. — 2. *Józsefhegyi*-út a Szeréna-úttól az Áfonya-útig. — 3. *Szeréna*-út a Kavics-utcától a 6017. régi hrszámú telekig. — 4. A *Szeréna*-útból kelet felé kiágazólag tervezett névtelen út a 6118. régi hrszámú telekig. — 5. *Cimbalom*-utca a Vérhalom-utcától a Pusztaszeri-útig. — 6. *Fajd*-utca a Szemlőhegy-utcától a Cserje-utcáig. — 7. *Cserje*-utca a Vérhalom-utcától a Fajd-utcáig. — 8. *Csejtei*-út a Józsefhegyi-úttól a Pusztaszeri-útig. — 9. *Pusztaszeri*-út elejétől végig. — 10. *Kavics*-utca s a Kavics-utcai szerpentin út a Zsigmond-utcától a Vérhalom-utcáig és a Kavics-utcai árok betömése. — 11. *Áfonya*-utca.

b) **A II. kerületben:** 1. A *Szemlőhegy*-utca átépítése és kikövezése az autóbuszközlekedés céljára, különösen a Bólyai-utca és Vérhalom-utca közötti szakaszának e célra megfelelő nivo javítása. — 2. *Mész*-utca elejétől végig. — 3. *13 öles*-út a Mész-utcától végig. — 4. *Eszter*-utca a 13 öles-úttól felfelé végig. — 5. *Bimbó*-utca a 13 öles-úttól az Ákos-utcáig. — 6. *Tapolcsányi*-utca. — 7. *Borbolya*-utca. — 8. *Bogár*-utca. — 9. *Tövis*-utca. — 10. *Tulipán*-utca. — 11. *Fillér*-utca folytatólag végig. — 12. *Lévai*-utca a Fillér-utcától az Alvinci-útig. — 13. *Héja*-utca. — 14. *Saru*-utca.

A főforgalmi, így különösen a rózsadombi autobusz közlekedésre szolgáló kocsiutak, ú. m. Zárda-utca, Szerpentin-út, Szemlőhegy-u., Apostol-u., Vérhalom-u., Áldás-u., Eszter-u., Bimbó-u., Mész-u., Ribáry-u., Fillér-u., 13 öles-út, stb. fokozatosan a jóval tartósabb bitumenes-makadám burkolattal volnának ellátandók, avagy kikövezendők volnának.

II. Bitumenezés (gyalogutak):

a) **A III. kerületben:** 1. *Szemlőhegy*-u. elsősorban a páratlan oldalon, másodsorban a páros oldalon a Vérhalom-utcától a Józsefhegyi-útig, továbbá a páros oldalon még a Szemlőhegy-u. 20., 22., 24. házszámú ingatlanok előtt is. — 2. *Áfonya*-utca a páratlan oldalon a Vérhalom-tértől a Józsefhegyi-útig. — 3. *Cimbalom*-utca legalább az egyik oldalon a Vérhalom-tértől a Pusztaszeri-útig. — 4. *Vérhalom*-utca a páros oldalon az Apostol-utcától az Eszter-utcáig.

b) **A II. kerületben:** 1. A *Bólyai*-utca 5., 7. és 9. házszámú ingatlanok előtt, amely járdarész bitumenezése ugyanis építési anyagoknak éveken át itt történt tárolása folytán elmaradt. — 2. *Eszter*-utca a páros oldalon az Áldás-utcától a Bogár-utcáig. — 3. *Tapolcsányi-utca* mindkét oldalon a beépített részen végig. — 4. *Mész*-utca mindkét oldalon. — 5. A *Zárda*-utca Áldás-utca és Szemlőhegy-utca keresztezésénél az Áldás-utcai iskola növendékeire tekintettel 4 megfelelő gyalogátjáró készítése. — 6. A *Szemlőhegy*-u. és Vérhalom-utca keresztezésénél a kikövezés megujítása.

III. Szabályozás:

a) **A III. kerületben:** 1. *Zöldmáli*-utca és Zöldmáli-út szabályozása. — 2. *Szépvölgy*-utca és Szépvölgyi-út szabályozása. — 3. Az 1—2. alatti utaknak egymásközti és ezen utak s a Pusztaszeri-út közötti főforgalmi, összekötő, átjáró utak szabályozása. 4. *Apostol*-utca szabályozása a Vérhalom-utca és Kavics-utca közt. — 5. *Muraközi*-utca szabályozása.

b) **A II. kerületben:** 1. A *Mész*-utca 3. és 9. házszámú szükséges telekrészeknek hivatalból kisajátítása és a 13 öles-út kezdő szakaszának megépítéséhez azonnal birtokbavétele. — 2. A *Gülbaba* sírja környékének kialakítása. — 3. A *Veronika*-utcai kápolna környékének kialakítása. — 4. A *Zárda*-utca és a Veronika-utca között a Zárda-utca 39. házszámú villa mellett átjáró megnyitása és a Szerpentin-út mentén fent bitumenes összekötő gyalogút készítése. — 5. A *Buday* László-útról a Rózsahegyi-utcával szemben lépcsős lejáró út készítése a Statisztikai parkba. — 6. Ugyanily lépcsős lejáró út készítése az Aranka-utca 11. és 14. házszámú telkek között az Aranka-uteából a Mész-utcai áttörésen keresztül a Rét-utcába. — 7. *Fillér*-utca szabályozása végig. — 8. A *Csalárka*, Zöldmál, Pálvölgy, Szépvölgy, Mátyáshegy, Remetehegy, Vérhalom, Törökvész, Rókushegy, Szemlőhegy, Józsefhegy és Rézmál összes telkeinek kisebb és pedig legfeljebb 300 négyszögöles parcellákra leendő újabb felosztása.

IV. Csatornázás:

a) **A III. kerületben:** 1. *Józsefhegyi*-út a Szeréna-úttól az Áfonya-útig. — 2. *Szeréna*-út a Kavics-utcától a 6017. régi hrszámú telekig. — 3. *Cimbalom*-utca a Vérhalom-utcától a Pusztaszeri-útig. — 4. *Fajd*-utca a Cserje-utcától a Szemlőhegy-utcáig. — 5. *Cserje*-utca a Vérhalom-utcától a Fajd-utcáig. — 6. *Csejtei*-út a Józsefhegyi-úttól a Pusztaszeri-útig. — 7. *Pusztaszeri*-út. — 8. *Kavics*-utca. — 9. *Vérhalom*-tér nyugati és keleti oldala. — 10. *Áfonya*-utca.

b) **A II. kerületben:** 1. *Mész*-utca alsószakasza. — 2. *13 öles*-út Mész-utcától végig. — 3. *Eszter*-utca az Áldás-utcától lefelé a már meglévő csatornáig és a Tövis-utcától felfelé végig. — 4. *Bimbó*-utca a 13 öles-úttól az Ákos-utcáig. — 5. *Tapolcsányi*-utca. — — 6. *Borbolya*-utca. — 7. *Bogár*-utca. — 8. *Tulipán*-utca. — 9. *Fillér*-utca a Lévai-utcától felfelé végig. — 10. *Alvinci*-út az Ákos-úttól lefelé végig. — 11. *Lévai*-utca a Fillér-utcától az Alvinci-útig. — 12. *Kapor*-utca a Felvinci-úttól a Bimbó-utcáig. — 13. *Héja*-utca. — 14. *Saru*-utca.

V. Vízvezeték:

II. és III. kerület. A Rózsadomb és környékének (Vérhalom, Rókushegy, Szemlőhegy, Józsefhegy, Rézmál) összes már megépített, de vízvezetékkel még el nem látott, valamint az ezután megépítendő utai pótlólag, illetve a megépítéssel egyidejűleg vízvezetékkel ellátandók volnának; továbbá a Vízművek Igazgatósága megkeresendő volna aziránt is, hogy a villaterületeken a vízszolgáltatási szabályrendelet szerint kötelezőleg szabadban lévő vízóraaknákban elhelyezett vízórákat, amelyeket a villatulajdonosok télire megfelelőleg befednek, a téli hónapok alatt a befagyás veszélye miatt ne olvastassa le, hanem a téli hónapokra (december-március) csak április hónapban egyszerre történjék a leolvasás és egy összegben a vízdíjkivetés.

VI. Villamos közvilágítás:

II. és III. kerület. A Rózsadomb és környékének (Vérhalom, Rókushegy, Szemlőhegy, Józsefhegy, Rézmál) egész területén a közvilágítás megjavítandó volna, különösen a főforgalmi útvonalakon (Szerpentin-út, Zárda-utca, Áldás-utca, Apostol-utca, Szemlőhegy-utca, Eszter-utca, Bimbó-utca, Mész-utca, Zivatar-utca, Buday László-utca, Tapolcsányi-utca, Vérhalom-utca, Berkenye-utca, Józsefhegyi-út, Áfonya-utca, Cimbalom-utca, Vérhalom-tér stb.), valamint különösen az utcakeresztezéseknél és esetleg célszerű volna a lombos fák miatt a kocsi úttesteknek középen való megvilágítása is.

VII. Gázvezeték:

II. és III. kerület. A Rózsadomb és környékének (Vérhalom, Rókushegy, Szemlőhegy, Józsefhegy, Réznál) egész területén a gázvezeték fokozatosan nagyobb mérvben és gyors tempóban fejlesztendő volna, így különösen a már sűrűbben lakott részeken (Vérhalom-utca, Szemlőhegy-utca legfelső szakasza, Józsefhegyi-út, Szeréna-út, Berkenye-utca, Áfonya-utca, Cimbalom-utca, Borbolya-utca, Tapolcsányi-utca, Tulipán-utca stb.),

VIII. Villamos közlekedés:

II. ker. Új vonal létesítése a Margit-körútról a Keleti Károly—Bimbó—Mész—13 öles út és Eszter-utcán fel a Rózsadombon keresztül a Hűvösvölgybe-és vissza. Továbbá a 13 öles útból a Bogár-uteánál kiágazólag egy hurokvágány létesítése a Vérhalom-utcán, Szemlőhegy-utcán és Eszter-utcán keresztül vissza a Bogár-utcáig.

III. ker. Óbuda felől szintén egy új vonal létesítése a Rózsadombra a Szépvölgy-utcán és Pusztaszeri-úton fel az Eszter-utcáig, esetleg tovább az Eszter-utcán a Hüvösvölgyig és vissza.

IX. Autóbuszjáratok létesítése:

II. és III. ker. 1. Koháry-utca, Balaton-utca, Falk Miksa-utca, Margithíd, Margit-körút, Zárda-utcai szerpentin, Zárda-utca, jobbra Szemlőhegy-utca, Vérhalom-utca, Vérhalom-tér, Eszter-utca lefelé, Áldás-utca, Zárda-utca, Szerpentin-út, Margit-körút, Margithíd, Lipót-körút, Koháry-utca és pedig a Zárda-utca felső végétől a Vérhalom-tér felé kettős ellentétes irányban.

II. ker. 2. Retek-utca, Dékán-utca, Széna-tér, Lövőház-utca, Marcibányi-tér, Ribáry-utca, Mész-utca, Bimbó-utca, Szemlőhegy-utca, Zárda-utca, Szerpentin-út, Margit-körút, Királyhegy-utca, Pálffy-tér, Fő-utca, Lánchíd budai hídfő és vissza.

II. és III. ker. 3. Új Szent János-kórház, Fogaskerekű vasútállomás, Pasaréti-út, Ákos-utca, Héja-utca, Eszter-utca, 13 öles út, Mész-utca, Bimbó-utca, Statisztika-park és vissza. Esetleg a Héja-utcánál az Eszter-utcából egy leágazás Óbuda felé a Pusztaszeri-úton és Szépvölgy-utcán az Újlaki templomig és vissza.

Az autóbusz és villamos vonalak között az átszálló jegyek sürgősen bevezetendők volnának.

X. Közegészségügy:

II. és III. ker. A rózsadombi sűrűn beépített villakörzetben a sertéstartásnak eltiltása és a szennyvízlevezetőknek rendszeres öblítése.

XI. Köztisztaság:

II. és III. ker. A rózsadombi összes kiépített és kiépítendő kocsiutaknak olajozása, illetve kátrányozása pormentesítés céljából. Így különösen újból olajozandók volnának a mult évben 23845/1928. X. tan. sz. kérelmünk folytán már megolajozott összes utak, továbbá a Margit-utca, az Eszter-utcának az Áldás-utca és Bogár-utca közötti szakasza és a Szemlőhegy-utcának a Vérhalom-utca és Józsefhegyi-út közötti szakasza. Továbbá a műszaki akadály vagy fedezet hiánya miatt esetleg nem olajozható rózsadombi kocsiutaknak öntözőkocsikkal való öntözése.

II. és III. ker. A Rózsadomb valamennyi lakott területén a házi szemétnek naponkénti pormentes gyüjtése és elfuvarozása.

XII. Kertészet:

a) **Fásítás:** II. és III. ker. A rózsadombi összes utak fásítása. Így különösen fásítandó volna a Vérhalom-utca, Eszter-utca, Aranka-utca, Bimbó-utca, Felvinci-út, Alvinci-út, Mész-utca, a 13 öles út már megépített szakasza, a Zárda-utca legalsó szakasza, a Margit-utca támfalas oldala, valamint általában minden újonnan épülő, vagy ezután építendő rózsadombi út a megépítéssel egyidejűleg (pl. Pusztaszeri-út).

A rózsadombi márgás talajra és sziklás rétegekre tekintettel az ültetendő utcai sorfák részére az útépítéseknél egyidejűleg úgynevezett „tenyészárok" volna létesítendő, vagy legalább is minden egyes ültetendő utcai sorfának 1 m. szélességben és 2 m. hosszban humusszal megtöltött gödör volna készítendő. Az összes rózsadombi sorfák minden évben megnyesendők és kitányérozandók volnának. Sorfaként a japán ákác is meghonosítandó volna a Rózsadombon, mely egyszersmind mézelő díszfa és a rózsadombi talajt a szakértők véleménye szerint kedveli.

Végül kísérletet kellene tenni a rózsadombi főbb útvonalaknak (pl. Zárda-utca, 13 öles út stb.) a kátrányos gyalogjárók és a szegélykövek közötti földes részén gyeppel, esetleg virágszegéllyel való beültetésével, ami még jobban kiemelné a Rózsadomb kertváros jellegét és egyben szépítésére szolgálna.

b) **Parkozás:** II. ker. 1. a Margit-utca és a Zárda-utcai szerpentin-út közötti közterület parkozása.

II. ker. 2. A Veronika-úti kápolna körüli tér parkozása.

II. 3. Az Áldás-utcai kereszt körüli tereceske parkozása.

III. ker. 4. A Vérhalom-térnek gyermek- és sportjátszótér céljára való parkozása.

XIII. Erdészet:

II. és III. ker. A rózsadombi külterületeken a még hiányzó utcai és erdei útjelzőtáblaknak és irányítóknak felállítása.

XIV. Útfelügyelőség:

II. és III. ker. A Rózsadomb és környékének területén az összes közutakról a hernyókat tenyésztő vadbokroknak eltávolítása és a szabadon álló gyümölcs- és díszfáknak fokozottabb védelme a kirándulók pusztításaival szemben, úgyszintén az utcai sorfáknak is erélyes megvédése az építkezéseknél (beburkolás által) és a teherszállításoknál.

XV. Vasbeton és földmunkák (padok, korlátok):

II. és III. ker. A rózsadombi és környéki közutakon és közterekben az eddigi 60 drb. „Alpár-pad"-on felül további legalább 100 drb. ugyanoly vasbeton pad felállítása és pedig azok elhelyezését illetőleg mindenkor az Egyesület vezetőségével karöltve.

III. ker. A Fajd-utca és Józsefhegyi utaknak a Szemlőhegy-utca és Áfonya-utca közötti szakaszán helyenként a szükséghez képest lépcsők beiktatása és vasbetonkorlátok felállítása.

XVI. Közoktatásügy:

II. ker. A Rózsadombon fiú reálgimnázium felállítása internátussal, városi vagy állami jelleggel, avagy valamely tanítórend segítségével.

III. ker. A Vérhalom-téren gyermek- és sportjátszótér felállítása, esetleg korcsolyapálya készítése is.

XVII. Szociálpolitika:

II. ker. Gülbaba sírja műemlék körül rózsadombi gyógyszálló s étterem, kaszinó s vigadó (Gülbaba Palace) építése, budai, városi múzeum s levéltár berendezése és jellegzetes török intézmények (pl. mecset) emelése megfelelő parkozással.

II. ker. A Margit-utca és a Zárda-utcai szerpentin út közötti közterületen létesítendő parkban kávéház részére kioszk építése.

III. ker. A rózsadombi vizmedence körzetében rózsadombi kilátó építése túrista-szobák és vendéglőhelyiségek céljára szolgáló kioszkkal együttesen.

XVIII. Közélelmezés:

II. és III. ker. A rózsadombi piac felállítása, legalább is városrendezési és fejlesztési szempontból helyének közterületként már most kijelölése és kihasítása a Bimbó-utca, 13 öles út, Bogár-utca, Tövis-utca és Eszter-utca által határolt részen, avagy a Vérhalom-tér körzetében.

II. ker. A Rózsadombon legalább egy községi élelmiszer- és zöldségárusító pavillon felállítása a Zárda-utca és Szemlőhegy-utca keresztezésénél.

XIX. Kegyeleti ügyek:

II. ker. A Veronika-úti kápolna körzetében a régi, rózsadombi, művészi kálvári rekonstruálása.

XX. Elnöki ügyek:

II. ker. A Rózsadomb és körzete közigazgatásilag teljesen a székesfőváros II. közigazgatási kerületébe volna beosztandó olykép, hogy a II. közigazgatási kerület határa északon a Daru-utca, Zsigmond-tér, Ürömi-utca és a Szépvölgyi-út legyen.

XXI. Vegyesek:

II. ker. 1. A Levél-utcának „Alpár Ignác" nevéről elnevezése.

2. A Veronika-úti kápolna előtti téren, avagy a Margit-utca és Zárda-utcai szerpentin út közötti téren Alpár Ignác szobrának felállítása a budapesti építőmesterek ipartestülete által kezdeményezett gyüjtésből.

XXII. Kerületi előljárósági ügyek:

II. ker. A Bimbó-utca 2—4 és Mész-utca 2—4. házszámú telkek kerítéseinek a szabályozási vonalra visszahelyezése és így a Mész-utca megnyitása.

III. ker. A Kavics-utcai és Józsefhegyi lépcsős úti gyalogjáróknak és általában az összes III. kerületi, rózsadombi, szemlőhegyi és józsefhegyi, nem bitumenes gyalogutaknak állandó salakozása.

III. ker. A Berkenye-utca, Fajd-utca, Józsefhegyi-út (a Szeréna-úttól a Csejtei-útig), Szeréna-út, Csejtei-út, Cimbalom-utca és Cserje-utcának házilag ideiglenes makadámmal ellátása.

II. ker. A Bimbó-utcának a 13 öles úttól, illetve a 6254. régi hrszámú telektől az Ákos-utcáig terjedő szakaszának házilag ideiglenes makadámmal ellátása.

XXIII. Rendőrségi ügyek:

II. és III. ker. A rózsadombi és körzeti 83. és 84. rendőrőrszobák legénységének rendszeresített létszáma sürgősen felemelendő, ez őrszobák keretében az őrszemek és őrjáratok szaporítandók, ez őrszobák parancsnokai és legénysége személy szerint lehetőleg állandósítandók és a napi, esetleges elvezénylések alkamával mellőzendők.

II. és III. ker. 2. A fenti illetékes őrszobák személyzete utasítandó a rózsadombi, szabadonálló gyümölcs- és díszfáknak fokozottabb védelmére a kirándulók pusztításaival szemben, úgyszintén az utcai sorfáknak erélyes megvédésére is az építkezéseknél (beburkolás által) és a teherszállításoknál.

II. és III. ker. 3. A rózsadombi villakörzetben a járdák téli hóseprésének ideje csupán reggel 7 órától kezdődőleg tétessék kötelezővé.

II. ker. 4. A Rózsadomb és vidéke rendőrileg teljesen a II. ker. kapitányság körzetébe volna beosztandó olykép, hogy a II. ker. kapitányság illetékességi területének határa északon a Daru-utca, Zsigmond-tér, Ürömi-utca és Szépvölgyi-út legyen, miként az indítványozott II. ker. közigazgatási határ is.

XXIV. Postavezérigazgatósági ügyek:

II. és III. ker. A Rózsadomb sűrűbben lakott egész területén, így különösen a Szemlőhegy-utca és Vérhalom-utca III. ker. szakaszán is napi kétszeri (kora reggel és kora délután) postajárat rendszeresítése és több levélszekrény felállítása s gyakoribb kiürítése.

Budapest, 1929 április 23.

dr. Bárczy István
v. főpolgármester ny. miniszter, elnök.

dr. Nádas Béla
ny. kir. itélőbíró, ügyvéd, főtitkár és ügyész.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

BARANSZKY GYULA DR. ügyvédi irodáját május 1-én I., Naphegy-utca 21. sz., I. em. 7. ajtószám alá helyezte át. Telefón száma: 544—22. Szombat, vasárnap és ünnepnap kivételével délután 4—6 óra között tart irodai órákat.

SZOMBATHY KÁLMÁN, a Községi Takarékpénztár igazgatója, továbbra is a Háztulajdonosok Orsz. Szövetségének kötelékében marad és tiszteletbeli minőségben résztvesz az egyesület munkájában.

HUBERT VILMOS fémárunagykereskedő az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre ügyv. elnöke egy szakmájabeli kiállításra utazott Berlinbe.

MERÉNYI RICHÁRD és neje május hó 15-én tartják házasságuk 25 éves évfordulóját. (Ezüst lakodalom.)

BARSI JENŐ dr. a Budai Katolikus Kör és a II. kerületi Keresztény Nemzeti Liga tagjainak április 30-án élénk érdeklődés mellett számolt be Spanyolországban tett utazásáról.

Hollós Mátyás Társaság

április 29-én rendezett összejövetelén döntött a *Könyv-hét* ügyében és külön plakáton hívja fel a budai polgárságot a könyvvásárlásra és külön ülést rendez ennek érdekében. *Bekei* Gábor érdekes elmefutattást olvasott fel az öregek és az ifjakról.

Május 13-án rendkívül fontos ülést tart este 8 órakor a Társaság a Császárfürdő Hollós Mátyás termében, amelyen résztvesz *Zajti* Ferenc is, aki most tért vissza [illegible]ából, ahol élénken él az ős[illegible]gy úr, Attila emléke a százmilliókra menő indo-szittyák között, akik elhatározták, hogy a világ urához méltó

ATTILA-SZOBROT

állítanak az Európát leigázó király emlékének, itt Magyarországon. A Hollós Mátyás Társaság ez ünnepi alkalomra ez úton hívja meg az összes tagokat.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Rózsadomb és Vidéke Egyesület arról értesíti tagjait, hogy választmányi üléseit ezentúl *minden hónap első keddjén délután 6 órakor* tartja meg az Aldás-utcai elemi iskola tanácstermében. Ez évben a választmány május 7-én, június 4-én, szeptember 3-án, október 1-én, november 5-én és december 3-án tart ülést. Július és augusztus hónapokban a választmányi ülések elmaradnak. III., Szemlőhegy-utca 25. Telefón: Aut. 529—97. Dr. *Bárczy* István elnök, dr. *Nádas* Béla titkár.

A Buda Alsóvárosi Egyesület május 8-án, szerdán, esti 8 órakor a Tagverkshoffer-féle helyiségben I., Fehérvári-út 74. szám alatt rendezi második *rendes közgyülését*, *Becsey* Antal elnöklete alatt.

A Budai Kath. Kör április hó 27-én tartotta XVIII-ik rendes közgyűlését *Baránszky* Gyula dr. ügyv. alelnök elnöklése alatt, ahol a lemondott társelnök, dr. *Ripka* Ferenc helyére megválasztották dr. *Dréhr* Imre államtitkárt. *Priviczky* Endre dr., a Kör igazgatója terjesztette elő poétikus feldolgozásban évi jelentését, amelyet *Rezső* Antal indítványára kinyomatva megküldenek az összes tagoknak. *Kersáncz* Henrik főpénztáros előterjesztésére elfogadták a zárszámadásokat és megadták a felmentvényt. Ujból megválasztották az elnökséget és a tisztikart, pótolták a választmányt és végül társasvacsorához ültek, ahol számos lelkes felköszöntő hangzott el.

A Kisfaludy-Színház Óbudán a pesti színházak legjobb kasszadarabjait szerepelteti műsorán, amelyek révén a színház kedveltté és olcsó helyárai által látogatottá lett. A jövő heti műsoron május 7-én, kedden, a *Muskátli hercegnő*, május 8-án a *Párizsi divat*, május 9-én, áldozócsütörtök délután. *Az utolsó Verebély lány*, este a *Nászéjszaka*, május 11-én és 12-én (szombat, vasárnap) a *Kornevillei harangok* szerepel a műsoron, vendégművészek felléptével.

A gödény asztaltársaság az elmaradt Gyula, Béla és György névnapok megünneplésére május 7-én gyűl össze a „Blumensteckli" vendéglőben (József-tér 1.)

CSÁSZÁRFÜRDŐ USZODÁIT a közönség részére május hó 1-én megnyitották.

Felkacagott a pokol!... E címen a Budai Nők Körében április 29-én este *Tury* Zoltán dr. közigazgatási bíró tartott előadást. E cím és az előadást bevezető szimbolikus, de poétikusan szép mese előhangja volt azoknak az értékes fejtegetéseknek, amelyekben a nagytudású előadó a pénz közgazdasági jelentőségét és az emberi célkitűzéseket átalakító hatását bizonyította. A termet zsufolásig megtöltő közönség lelkesen megtapsolta az előadót, szintúgy sokat tapsolt *Thomán* Mária hegedűművésznőnek is a nagy virtuozitással előadott zeneszámokért, amelyeket *Csiby* József kísért.

A zugligeti póstahivatal május 1-én megkezdte működését.

Manréza. Május hó 14—18-ig a zugligeti lelkigyakorlatos házban (Manrézában) a felsővizivárosi egyházközséggel együtt a városmajori plébánia férfiai részére lelkigyakorlat lesz, úgyhogy május 14-én este 8 órakor be kell menni és 18-án reggel 8 órakor már be lesz fejezve. Az ellátás fejében 15 pengő fizetendő.

Mit főzzünk?... címen dr. *Hódy* Lajos, a Budai Társaskör alelnöke és a Hollós Mátyás Társaság tagja tartott részben humoros, részben komoly tartalmú előadást, díszes közönség jelenlétében. Éles szatirával ostorozta a jelenlegi megélhetési viszonyokat, amikor a ház úrnője egyben családanya, szakácsné, takarít, mos, főz, mosogat, harisnyát javít, ruhát stoppol, ha kell sikál is, mert cselédre nem telik, sem takarítónőre, szóval magad uram, ha szolgád nincs. Minimális összegből kell neki élelmezni a 3—8 tagú családot. Nincs nyugta, pihenése, mert a drága élelmiszer árak mellett, mint Belzázár palotája falán megjelent misztikus „Mene, Tekel, Ufarzin" — odahaza, az utcán, a piacon, álmában ijesztően parázslik eléje: *Mit főzzünk?* Előadás után a társasvacsorán *Kún* Gyula társelnök köszöntötte a felolvasót és *Hoór-Tempis* Mór az indiából jött *Zajti* Ferenc történetkutatót.

Dullien Klára, a kiváló művésznő, a rózsadombi társaság értékes tagja, 80 itáliai hangverseny után, április 26-án, pénteken adta hegedűestjét a fővárosi Vigadóban, óriási sikert aratva. Zongorán *Damokos* László kísérte. A hangverseny egész jövedelmét a lord Rothermere emlékét megörökíteni kívánó mozgalom javára ajánltatott fel.

A magyar Horácius, *Virág* Benedek, az 1849 május 21-én eltemetett hős honvédek, *Döbrentey* Gábor, aki a budai hegyvidéknek visszaadta régi magyar neveit — ott nyugosznak a tabáni temetőben, amelyet a város halálra ítélt. E nagy magyarok sírját, még ha ki is ürítik a temetőt — nem szabad megbolygatni. Lehetetlen, hogy a magyar kegyelet csak nyolcvan évig tartson. Valami városrendező művészettel kisebb vagy nagyobb parkozott tereket kell ott létesíteni az egyes vagy csoportos sírhelyek körül, hogy a kegyeletes megemlékezés örökké tartson.

Thoma József, a m. kir. Zeneművészeti Főiskola tanára, a kiváló budai zongoraművész, április hó 21-én rendezte a Zeneakadémia nagytermében régen várt hangversenyét. Kétségtelenül nehéz feladatot oldott meg azzal, hogy *Schumann* művejből összeállított műsorral tudta állandóan lekötni egész estén át a hálás közönség feszült érdeklődését. Úgy a „Karneval aus Wien", mint a szimfónikus etüdök Schumann titáni művei közül valók, s azok művészi megjátszása úgy technikai, mint muzsikális szempontból a legnehezebb feladatok közé tartozik, amiket *Thoma* József biztos kézzel, könnyedséggel, a legkényesebb ízlésnek is megfelelő, elmélyedő zenei művészettel, bravúrosan oldott meg. A nagyszámú műértő közönség sokszor megtapsolta és oly melegen ünnepelte ezt a rokonszenves művészt, hogy négy ráadást kellett adnia.

TELKEK RÉSZLETFIZETÉSRE. Budán, kitünő fekvésű és szép kilátású villatelkek és házhelyek a villamos közelében Ineze-úton, Ferry Oszkár-út folytatásában, Németvölgyi-úton, Nárcisz-utcában, úgyszintén Németvölgyi-út 46—50. szám alatt, a Pasaréti- és Battai-úton kedvező fizetési feltételek mellett több évi részlefizetésre eladók. Felvilágosítással szolgál a helyszínen a telepőr, telekeladási iroda: Földhitelbank Rt. Hold-u. 1. Tel. Aut. 261—25.

Súlyos csapás érte a budai társadalom közszeretetben álló tagját, *Krivoss* Árpád dr.-t, akinek édesanyja, özv. *Krivoss* Árpádné, szül. *Czeczotka* Mária, április hó 30-án 62 éves korában súlyos betegség után elhunyt Székesfehérvárott. Május hó 2-án nagy részvét mellett temették el itt Budán a Farkasréti temetőben. Két fia, *Árpád* és *Béla*, továbbá leánya, *Mária* dr. *Hajicsek* Gyuláné és öt unoka gyászolja fájdalommal.

Erzsébet királyné szobrának vajudó elhelyezéséről írt komoly, értékes cikket az Epítőipar—Epítőművészet című lapjában dr. *Fábián* Gáspár. Harcbaszáll azokkal, akik a fenséges vértanu királyasszony szobrát a Szent Margit-szigetre akarják vinni, amikor annak egyedüli legméltóbb helye a királyi vár kertjében van. Egyedül ez a környezet illeti meg őt. A nagyszerű Várbazár-kapu felett a kertben van egy domb, ahol (csodálatos találkozás!) a nagy királynő, megszabadulván az udvari élettől, üldögélni szokott, elmerengve a Duna habjain. Itt áll ma is az ő pompás kis eldugott magyar stílusú nyári laka, ahol oly boldog volt magányában. Ez az Ő általa megszeretett hely való az Ő szoborműve számára. Pompás panoráma. Ybl Miklós nagyszerű monumentális feljárói felett, uralkodnék az egész Dunasoron. A világ hajói jártukban megbámulnák a ragyogó szoborművet a remek környezetben. Ide való a mi Erzsébetünk, nem a Margit-szigetre. Nincs ott Oneki semmi keresnivalója. Mert talán az csak nem jogeím, hogy egyszer ott ábrándozott a cigánymuzsikán. Ezért a cigánynak, Bihari Jánosnak állítsanak emléket. Ez meg is van. De hagyják a királyi asszonyt az Ő környezetében, a királyi várkertben. Cikke további részében a külföldi pompás szökőkút-kultuszról emlékezik meg, aminek nálunk, a vizek városában semmi nyoma sincs. Mondják, hogy Budapest fürdőváros. Hirdetik. De ha idejön egy idegen, hát port, port és port lát, de vízkultuszt azt nem. Ninesenek városi díszkutak tereinken. Ha vannak, spóroljják a vizet, amiből oly sok jutott osztályrészül Budapestnek. Miért nem spórolják pl. Nürnbergben, ahol alig van víz, de annál több pompás szökőkút. Itt vannak nagyjaink szobrai. Például most Rákosi Jenő szobra. Nem volna sokkal szebb, méltóbb, formásabb, a nagy halott lelkéhez közelfekvőbb, ha nem holmi érekolosszust állítanának emlékül, hanem egy pompás szökőkutat, melynek magasba törő vízsugára jelképezné az ő szárnyaló lelke kiapadhatatlan forrását?!

Fontos! A Svábhegyi Fogaskerekű vasút villamosításánál az egy vágány és négy kitérővel épült pályatest csak ideiglenes jellegű lehet, mert a forgalom emelkedésével az nem lesz elegendő s át kell térni a kettős vágányra. Ezért már most foglalkozni kell azzal, hogy megfelelő szabályozás útján a pálya tíz méterre kiszélesüljön (kettős sínpár területe 6 méter és oldalt 2—2 méter széles gyalogút). A mielőbbi szabályozás azért fontos, nehogy a vágány melletti telektulajdonosok a mai helyzetnek megfelelően építsenek s ezáltal az új szabályozás tervét megbolygassák. Igy kérte ezt a tanácstól a Svábhegyi Egyesület.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

Budai kultúrérték a várbeli Szilágyi Erzsébet leánygimnázium, amelynek nagytudású, agilitású főigazgatója, dr. *Hollóssy* Béla megragad minden alkalmat, hogy intézetét a magyar kultúra hathatósabb szolgálatába állítsa. Legutóbb a Kodály-gyermekkórus Zeneművészeti főiskolán bemutatott hangversenyén szerepelt az intézet kiváló énekkara *Böhmné-Sztojanovics* Adrien tanárnő vezetése alatt igen nagy siker mellett.

HÜVÖSVÖLGYI KERTÉSZET (végállomás). Gyümölcs-, rózsa- disz-, fenyőfa, cserje, virág.

Jergyó és Copán! A krisztinavárosi esütörtöki vásáron nem hallom már ezt a különös vásári kiáltást. Úgy látszik, meghalt az az öreg asszony, aki ezt a különös vásári jelszót hangoztatta, amelyből kiérezhető volt, hogy valami ős-turáni nyelven kínálja portékáját és kivánesian állt meg minden idegen, nem is gyanítva, hogy micsoda vásári portéka lehet ez a „jergyó és copán", csak a beavatottak tudták, hogy ez ős-krisztinavárosi nyelven annyit jelent, hogy: — *gyertya és szappan!* Sokszor megálltam és néztem ennek az utolsó vásári kikiáltónak óraszerűen ismétlődő harci kiáltását az üzleti lehetőségért. Inkább néztem, mint hallgattam s vártam a hatásokat, amig most hiába keresem a standján és azt hiszem, sokaknak hiányzik ez a jellegzetes kiáltás, mert hozzátartozott a krisztinabeli piac különlegességeihez, mint a tengerparthoz a sirály sikoltása. De kinek kell ma, a villanyvilágítás idején, — jergyó?

Megindult a hegy a Bécsi-úti új városi bérházak mögött, éppen a gyermekjátszótér felett. A hegyecsuszamlás eleinte veszélyesnek látszott és nagy riadalmat okozott a lakók között. Az ijesztő hirre a székesfővárosi tanács, a III. kerületi elöljáróság, mérnökök és geológusok vizsgálták meg a csuszamlást és intézkedtek annak megakadályozása iránt. A munkálatokat azonnal megkezdték nagy aparátussal, ami megnyugtatta a lakókat. Most már csak az a kérdés, hogy ezeknek a munkálatoknak a költségét ki viselje? A házakat épitő bank? — a telektulajdonos téglagyár? — vagy a házak tulajdonosa: a székesfőváros?

Obuda sebeit tárták fel április 29-én a III. ker. elöljáróság tanácstermében pártkülönbség nélkül a III. kerület közéleti vezérei. Jelen voltak az Egységes Községi Polgári Párt részéről *Andréka* Károly és dr. *Orova* Zsigmond biz. tagok, a Községi Keresztény Párt részéről dr. *Botzenhardt* János és *Mettelka* Frigyes törvényhatósági biz. tagok, a Nemzeti Demokratapárt részéről *Vörösváry* Miklós és *Milkovics* Vazul biz. tagok, *Gál* Jenő és *Kéthly* Anna orsz. gyül. képviselők, *Szente* Miklós ker. elöljáró, a kerületi választmányi tagok és a kerületben működő társadalmi egyesületek vezetői. *Vörösváry* Miklós ismertette az öszehívás indokát és azokat a célokat, amelyek megvalósítása érdekében a kerület vezetőinek össze kell fogni az elhanyagolt városrész fejlesztése érdekében. Az ülést Szente Miklós ker. elöljáró vezette. Felszólaltak: Botzenhardt János, Andréka Károly, Gál Jenő, Bartók Béla, Martin Gyula, Palóczi Edgár, Szervey György, Theisz Dániel, Máthé János gimn. igazgató.

Az értekezlet úgy határozott, hogy memorandumban összefoglalják azokat a kívánságokat, amelyeknek megvalósításától várják a III. kerület viszonyainak javulását és ezeket a programmokat a pártok magukévá teszik. A memorandumot az elöljáró elnökletével a bizottsági tagok és a kerületi választmányból minden párt részéről kiküldendő 2—2 tag fogja elkészíteni és az értekezletnek bemutatni.

Száz éves a Dunagőzhajózási Társaság, mert 1829 március hó 13-án, *Puthon* báró bécsi bankár elnöklete alatt alakult meg azzal a céllal, hogy a Dunán is gőzhajózást létesítsen. A vállalatnak először próbautat kellett Bécs és Pozsony között megtennie. E célból egy Franz I. nevű 60 lóerejű gőzhajót építtetett, amely 1830. évi július hó 26-án tette meg a próbautat Bécs és Pozsony között és *1830. évi szeptember 4-én jelent meg először a budapesti kikötőben*, ahonnan szeptember 17-én ment vissza Bécsbe. 1930. évi szeptember 4-én lesz tehát 100 éve annak, hogy Budapesten megjelent az első gőzhajó és ezt a napot a társulat budapesti igazgatósága impozáns ünnepség keretében fogja megülni. A társulat fénykora a 80-as és 90-as évekre esett; a világháború a dunai helyiforgalmat is kiforgatta eredeti alakjából. Jelenleg tárgyalások vannak folyamatban a részvénytöbbség eladására vonatkozólag és remélhetőleg a rendes évi közgyűlés időpontjáig ezek a tárgyalások befejezést is nyernek.

Indul az autóbusz... a Rózsadombra, mert május 3-án vették át *Lobmayer* Jenő tanácsnok, *Gömöry* Albert főjegyző és *Till* Antal, az autóbuszüzem vezetője, a még mult évben megrendelt száz új autóbusz „közép" nagyságú kocsikat, amelyek a hegyiutakra a legalkalmasabbak. Ezeket a 31 üléses kocsikat a MÁVAG gyártotta és a berendezést a Ganz-Danubius. Az első út alkalmával a Fő-utcán át mentek fel a Rózsadombra a legmeredekebb utakon fel le és lefelé menet pillanatok alatt lefékezték a kocsit. Két hónapon belül leszállítják az összes középtipusú autóbuszokat s így július első hetében megindul az autóbuszjárat a Rózsadombra.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. száma.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

Tilos a tömör autóabroncs. Az állami hidak felügyelősége megkereste a fővárost és a közlekedési rendőrséget, hogy a tömör gummiabroncsos autók és autóbuszok forgalmát a Lánchidon végleg szüntessék be. Igy május 15-től kezdve a hidon át csak *légabroncsos* gépjárművek közlekedhetnek.

A Nemzetközi Vásárt ünnepi fény keretében nyitotta meg Magyarország kormányzója május 4-én a Városligeti vásárterületen.

Lesz még dicsőbb jövőnk, a „Párizsi baba" a „Kis szakácsnők" című színdarabok, sok kedves énekszám, hazafias szavalat és magyar tánc szerepelt az óbudai *Tanuló*-utcai leányiskola által rendezett *gyermekelőadáson*, amelyet a termet zsúfolásig betöltő közönség hálás tapsokkal fogadott. A nagy sikert a tanítótestület érdemes munkássága, de különösen *Martin* Gyula igazgató és *Gergelyffy* Gáborné énektanitónő buzgó fáradozása segítette elő.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Svábhegy rendezése. A fogaskerekű svábhegyi állomása, mely a Svábhegyi Nagyszálló előtt és a Báró Eötvös-téri park előtt van, a fogaskerekű elektrifikálása következtében teljesen rendezés alatt áll, úgy vasúti mint világítási szempontból, mert az a Svábhegy központja, a gépkocsiközlekedés legforgalmasabb helye. Most a Svábhegyi Egyesület illusztris elnöke, *Bódy* Tivadar, egy beadványban azt kérte a tanácstól, hogy a körülbelül 70 méter széles és 40 méter hosszú teret mielőbb bitumeneztesse. Kérte továbbá a *Hóvirág*-út folytatólagos kiépítését a Melinda-út és Széchényi emlék-út összekötésével és csatolt az érdekelt telektulajdonosok által kiállított nyilatkozatokat az útépítésre szükséges területek átengedéséről. A kiépítendő út hossza 1000 folyóméter és költsége mintegy 360.000 pengő. Ennek az útnak megépítése azért fontos, mert a Kelenföldet a Svábhegyen át összeköti közvetlenül Budakeszivel s így katonai szempontból is szükséges.

Gundel éttermeiben

a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla muzsikál

Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

LURIE ÉS TÁRSA CEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.

Telefon: Automata 534—11.

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ KELENFÖLDÖN

új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürd **IVÓKURA** Olcsó pensió, Park-Strand

5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

FERNENGEL ÉS CZICKELI

Tel. Aut. 503—29.

Halcsarnoka

Budán, I., Krisztina-tér 9

Élő és felvágott halak minden fajtája Fajbaromfi és zöldségfélék prima minőségben

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

* **Scitovszky Tibor**, a Hitelbank vezérigazgatója, a „Budai Napló" értesülése szerint fontos tranzakciók ügyében Párizsba utazott.

* **Conrád Ottó**, a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója, nagy nemzetközi tranzakciók ügyében vasárnap visszautazott Bukarestbe.

* **Friedländer Andor**, a Budai Általános Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója, április 30-án este kétheti tartózkodásra Olaszországba utazott.

* **A Fonciére Biztosító Társaság** az elmult esztendőben, ismét feltünésszámbamenő eredményeket ért el. Az intézet értesülésünk szerint a közeli napokban tartja mérlegmegállapító ülését, míg közgyűlését előreláthatólag a jövő hónap elején fogja megtartani. A *Fonciere* 1928. évi mérlegének adatai még nem kerültek ugyan nyilvánosságra, de az eddigi adatok alapján is kétségtelenül megállapítható, hogy az intézet ebben az évben ismét osztalékot fog javasolni a közgyűlésnek, ami minimálisan 5%-ra tehető. A *Fonciere* az összes ágazatban kimagasló eredményt ért el, úgy, hogy díjbevétele az elmult évekhez viszonyítva lényegesen megnövekedett. A legfeltünőbb emelkedés az életbiztosítási üzletágban állott be az intézetnél, melyhez hasonló eredménynyel csak igen kevés társaság dicsekedhetik el. Ez az emelkedő tendencia még az 1928. évinél is lendületesebben folytatódott a folyó üzletév hónapjaiban is. Ez pedig a mai rossz gazdasági viszonyok közepette igen feltünő eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy az intézet a mult évben is kitünő eredményeket ért el, az akvizició az év első 4 hónapjában. Az intézet kinlevőségei abszolute fix és elsőrendű bonitású kezekben fekszenek és az intézet óvatos és előrelátó üzleti politikájának jóvoltából az összes tartalékok nagymérvű emelkedése volt elérhető. Ugyancsak az elsőrangú vezetésnek tulajdonítható, hogy a *Fonciere* tőkéi és vagyona az elmult év folyamán erősen megnövelték értéküket. A *Fonciere* biztosító társasággal szoros nexusban működő *Hungária Biztosító Társaság* a *Foncierere*l egy időben tartja úgy mérlegmegállapító, mint közgyűlését. A *Hungária* üzleteredményéről ugyan még nem állanak semminemű adatok rendelkezésünkre, de annyi már most is megállapítható, hogy az intézet igen jó eredményt ért el különösen a balesetbiztosítási ágazatban, mely mint tudvalevő, ennek az intézetnek fő üzletága.

* **A Magyar Aszfalt** f. hó 10-én tartja évi rendes közgyűlését. A vállalat tiszta nyeresége az elmult üzletévben mintegy 550.000 pengőt tesz ki és ez a kimagasló üzleteredmény lehetővé fogja tenni az osztaléknak felemelését. A Budai Napló információja szerint, a Magyar Aszfalt igazgatósága részvényenként a tavalyi 1.80 pengős osztalékkal szemben az idén 2 pengő dividenda kifizetését fogja javasolni.

* **A Nemzetközi Hálókocsi Társaság** mostanában tartotta mérlegmegállapító ülését és ezzel kapcsolatban nyilvánosságra került a társaság 1928. évi mérleg- és eredményszámlája. A mérleg és az üzleteredmény rendkívül érdekes változásokon ment keresztül. Mint ismeretes, a *Nemzetközi Hálókocsi Társaság* 230 millió frankra emelte a tőkéjét és a felemelt alaptőke mellett 49 millió frank tiszta nyereséget ért el, míg az elmult évben a tiszta nyereség 94 millió frank volt. Ez a szembetünő eredményvisszaesés azokra a hatalmas leírásokra vezethető vissza, melyeket a társaság az elmult évben eszközölt. E leírások mintegy 73 millió frankra rúgnak, az 1927. évi 24 milió frankkal szemben. A vagonpark modernizálása és kibővítése címén 60 millió frankot írt le a vállalat. Magától értetődőnek tartjuk, hogy ilyen körülmények között a *Hálókocsi Társaságnak* a dividendát igen lényegesen le kellett szállítania és míg 1927-re 75 frank osztalékot fizetett, addig 1928-ra a kétszeresére emelt részvényállomány mellett csak 20 frankot juttat részvényeseinek.

* **A Gazdák Biztosító Szövetkezete** az 1928-as években oly kiváló eredményt ért el, mely egyáltalában nem áll összhangban a lefolyt év gazdasági nehéz voltával, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a gazdasági depresszió a biztosítási szakmában talán még erősebben éreztette hatását, mint más foglalkozási ágakban. Ehhez járul még az is, hogy az elmult esztendőben, mint ismeretes, megkezdődött az úgynevezett céladó, a valorizációs hozzájárulás fizetése, mely 106.639 pengőjébe került a szövetkezetnek. Hogy milyen fejlődést mutat fel a Gazdák Biztosító Szövetkezetének mult évi működése, azt az alábbi számok szemléletesen igazolják. A lefolyt üzletév összes díjbevétele 7,373.346 pengő volt, az 1927. évi 5,997.936 pengővel szemben, így tehát a díjbevétel mintegy 1,370.000 pengővel emelkedett, ami percentuálisan több mint 22 százaléknak felel meg. A díjbevételből az elemi osztályra 6,035.558 pengő esett, mely összegből károk címén 2,978.731 pengő került kifizetésre, tehát az elemi osztály bruttó nyeresége több, mint 3 millió pengőt tesz ki. Az életbiztosítási osztály díjbevétele 1,341.760 pengőt tesz ki, az 1927. évi 922.950 pengővel szemben. Az életosztályban tehát a díjbevétel emelkedése kereken 45%-nak felel meg. Hogy a gazdák menynyire a magukénak tekintik a *Gazdák Biztosító Szövetkezetét*, arra nézve jellemző, hogy a mult évben is igen nagy összegű új részjegy jegyzés érkezett a szövetkezethez, amivel együtt a részvénytőke 1,536.612 pengőre emelkedett.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakít és fest

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

Hortobágyi juhturó
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

BÉRAUTÓ AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre. Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

HÁZ ÉS TELEK

(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágosításokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Bérházak!

BUDÁN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

Villák!

GELLÉRTHEGYEN, Ménesi-útnál, 6 szobás, komfortos villa, remek parkban, autógarázs, soffőr- és házmesterlakásokkal, ára 110.000 pengő.

VILLÁNYI-ÚTNÁL, 6 szobás, komfortos villa, 350 □-öl kert és gyümölcsössel, 80.000 pengő.

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-ÚTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLÓS-ÚTON, 300 □-öles saroktelek, csupa utcai fronttal, à 220 pengő.

HORTHY MIKLÓS-ÚTI saroktelek 245 öl, 70 m. hosszú, három utcára fronttal, ötemeletes bérháztervekkel, à 200 P. Telefón: J. 338—82.

HORTHY MIKLÓS-ÚTI köröndnél eca 415 □-öles bérháztelek, nagy utcai fronttal, 85.000 pengőért sürgősen eladó.

LAKÁS

AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ öt szobás és négy szobás lakások I., Orbánhegyi-út 11/a. sz. alatti, két évvel ezelőtt épült gyönyörű villában kiadó. Központi fűtés, melegvízszolgáltasás, garázs, soffőrlakás, stb. Bővebbet a háztulajdonosnál **Tóth Imrénél.** Telefónhivó: 223—93, vagy 517—89. számon.

2 **SZOBÁS**, előszobás, hallos, összes mellékhelyiségekkel ellátott lakás, — Verpeléti-út és Lágymányosutca közötti Vak Bottyán-utcai új házban — azonnali beköltözésre kiadó. Évi bér 2500 pengő. Bővebbet a kiadóban. Tel.: 502-96.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át
A bérházakban
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágosítást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

OLCSÓ vendéglő helyiség
és borbély vagy hentesüzlet kiadó azonnalra, egy 2 SZOBÁS modern lakás május 1-ére a Fehérvári-út 42. alatt; az Istenhegyi úton 4 SZOBÁS VILLA nagy kerttel, terrasszal, olcsó bérért,
2-3 és 4 szobás luxus lakások
a Horthy Miklós-út 94/a. alatt etage fütéssel augusztus 1-re, a Budafoki-út 10/a. alatt központi fütéssel és melegvízszolgáltatással októberre kaphatók.
Stilus Épitő rt. V., Balaton-utca 10
10—1 ig, 4—6 ig. TELEFON: 968—23. SZÁM

1-2-3 szobás
modern lakások és üzlet helyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL épitőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: *Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.*
VIRÁGKERTÉSZET: *Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.*

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

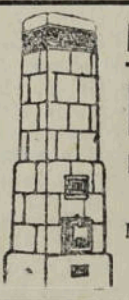
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Váli Gábor és Tsa
Első budai cimtábla- festészete
Telefon Aut. 526-22.
II., Iskola-utca 16

Szijgyártó
nyerges és bőröndös

Megbizható régi hitel
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal a régi jóhirü céghez.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 108-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácsfürdő mellett.

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

ÜVEG
és Porcellán
dísznüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezés és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Budapesti Nemzetközi Vásár
Május 4-13.

A magyar ipar bemut
200 szakma,
Viziforgalmi-
Dunakikötő-
Elektromossági-
Motorjármü-
Textil- és Rádió-csoportok.
50%-os
utazási kedvezmény!
Részletes felvilágositás és vásárigazolvány kapható *Budapesten:* a *Vásárirodánál* V., Alkotmány-utca 8., valamint az összes kül- és belföldi tb. képviseleténél.
(A vásárigazolvány ára 3 P 20 fillér.)

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 954. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 május 12.

SEBEK,

amelyek mindenkinek fájnak, de senkisem gyógyítja őket

Dubonai Pál „fordított városnak'' szokta aposztrofálni Budapestet. Mi tagadás, első hallásra nem nagyon hízelgő megállapítás s jó magamnak is megütötte a fülemet, amikor először hallottam. Miért volna „fordított város?'' Ha lassan is épülünk, haladunk, ha jobb módunk volna, úgy lehet, talán még neki is lendülnénk néha s mégis igaza van Dubonai Pálnak, valahogyan éppen fordítva megy itt sok minden.

Lássuk csak!

Ha jön Pestre idegen (utazik keresztül jónéhány, még meg is áll némelyik pár napra), mielőtt Kelenföldről a városba robogna, a vonata nekiszalad egy nagy csúnya kőbányának s egészen fellélekzik, amikor nem ütközött össze vele, hanem elnyelte a budai alagút. Ez a kis Gellérthegy dolomitbányája. Csupa nagy falakban (egyáltalán nem úgy, mint a törvény ezt előírja!) dolomitport és kavicsot termelnek itt a város közepén, hiszen köröskörül csupa villa, palota, bérház áll. A tetejében már egész utcák épültek, az embernek az az érzése, hogy egy szép napon leomlik az egész. Még jó, hogy ez a kő nem csúszós-omlós fajta! Arra vagyok csak kiváncsi, hogy meddig lesz még ez a porfészek a városban s hogyan adnak majd olyan formát neki — de akar-e valaki egyáltalán s mikor — hogy annak a kibányászott hegyoldalnak legyen valaminő formája s használni is lehessen valamire?

Csak nem gondolja valaki, hogy jól van az úgy, ha egy szép napon mégis beszüntetik ezt a dolomitpor gyárat (ahol intézményesen porfelhőt zúdítanak a környékre) s azután tele rakják a fenekét házakkal, amelyeknek a háta megett örökre ott éktelenkedik egy iromba, náluknál százszor nagyobb, mindig csupasz, porló kőszikla, amelyiknek tetejéről a végtelenségig egy egész utca öngyilkossági szándékkal mered a mélységbe? Lehetni lehetne ilyen borzalmasságot elkövetni, hiszen van már reá példa, csak fel kell nézni a Városmajor feletti felhagyott kőbányába. Ugy ül ott a lyukban egy nagy palota, mint a mesebeli remetelak, de ne mondja senki sem, hogy ilyen helyre szoktunk építkezni s hogy szép az, ha a gyönyörűséges budai hegyek oldalában mindenfelé egy-egy, dehogy is egy, száz sebhely tátong és sehol egy orvos kezenyoma, aki ezeket a rettenetes skrofulás sebhelyeket elegyengetné, eltakarná. Miért vagyunk éppen a betegségeink sebeire büszkék?

Ha az óbudai oldal felől a Bécsi-úton jön hozzánk az idegen, akkor azután igazán egyebet sem lát, csak otromba sebhelyeket. Ami közte van, azt nem is látjuk, csak azt, ami fogatlan tátott szájjal ásít ránk felül-alul a Csillaghegyről, a Mátyáshegyről, a kiscelli terraszról, a Józsefhegyről, Rózsadomb oldalából a sok ottfelejtett, félbemaradt, vagy arra váró kőbányát, téglagyári gödröt. De hogyan Istenem, mintha a legborzalmasabb betegség elroncsolta volna az ember orrát, száját s most csak egy-egy sötét üreg éktelenkedne felénk. Olyan ez az egész vidék, mint a halálfej, amelyikből minden üreg reánk ásít s hogy borzalmasabb legyen, a szakáll és haj foszlányai tapadnak össze s milyen csapzottan lógnak azok a szőrpamatok, éppen mint két elhagyott bányaüreg között az a pár ház, fa. S így van ez mindenfelé a Szépvölgyben, a Zugligetben, Hűvösvölgyben, Fazekashegyen, Máriaremete felé, Kissvábhegyen, Sashegyen, Ördögormon mindenütt, ahol a természet s az istenség összefogva annyit s olyan szépet teremtett a mi gyönyörűségünkre, de amit elrondítottunk, tönkretettünk hebehurgyán, meggondolatlanul, sokszor jóvátehetetlenül, pedig csak egy kis jóakarat, hozzáértés, tervszerűség kellett volna hozzá.

Vajjon van-e legalább most?

Mindegyre halljuk, hogy beszüntetik az óbudai téglagyárakat, a fürdőváros füstfészkeit, amelyek olyan csinos korom bajuszt tudnak festeni a Margitsziget szépasszonyainak orra alá s az már nem is öröm, ami, a még idébb levő cementgyár leállítását követte. De vajjon nem szörnyűség-e az, ami a hidegretett kemencék mellett maradt? Meredek, függőleges, kopasz sziklafalak, amiken soha gyökeret fű nem ver s kecske sem mássza meg, óriási agyag-gödrök, amikbe belenézni sem jó. Lógó szikladarabok, amiket a robbantás meglazított, de a máról-holnapra beszüntetett üzem már nem tudott lebontani, még jó, hogy a megfúrt kövek alatt a dinamitot nem felejtették ott. Mindenfelé a félbemaradt, holnapra nem gondoló rendszertelen munka, mintha mindenütt az lett volna a jelszó: utánam az özönvíz!

Ha ez így jól van s ez szép, akkor tényleg „fordított város'' vagyunk s nem szabad tovább annak lennie! A kőbányáknak, tégla-, cserépgödröknek ma már nem itt a helyük, egy milliós fürdőváros közepén s nem ott, ahonnan minden porukat, füstjüket, kormukat, bűzüket az uralkodó szél mind egy cseppig a városra teríti. Nagyszerű hivatást töltöttek be a multban, belőlük épült fel Budapest, megélhetést, kenyeret adtak a munkásságnak, de ma már körülvette a más igényű város, ma már terhére, útjában vannak, többet ártanak, mint használnak, olyanok mint a divatját mult krinolin, amire nem lehet reáöltöztetni a térdigérő szűk szoknyát, azsuros harisnyát. Olyanok a budai hegyek, mintha a frakkos gentleman fejében ott felejtették volna a vadászkalapját s még azzal sem oldjuk meg az öltözködés hibáját, ha cilindert nyomunk a fejébe, de arra kényszerítjük, hogy mindenütt a kezében cipelje szegés cipőjét, ami nélkül régen, lecsúszott volna a hegyoldalon, de most kinevetik érte!

Be kell szüntetni a ma már várossal körülnőtt porozó, piszkoló, kormozó kőbányákat, tégla-, cserépgödröket, erről ma már nem is lehet vitatkozni, de hogyan és mikor, azt nagyon meg kell fontolni. Máról holnapra, rögtön beszüntetni ezekben a bányákban a munkát a legnagyobb meggondolatlanság volna, ez ellen kézzel-lábbal tiltakozni kell mindenkinek, aki nem akarja, hogy még egy csomó soha be nem gyógyítható sebhely maradjon a jobb sorsra érdemes budai hegyoldalakban, amelyeket sem beépíteni, sem fásítani nem tudnánk. Pedig, ha nem néhány évre előre néző tervszerűséggel, a meredek, omlékony bányafalak legalább fásítható rézsüvé való letermelésével, az eljövendő kultúra talajának fokozatos előkészítésével dolgozunk, akkor az óbudai téglagyárak fenekén épülő bérpalotákra reáomlanak a domboldal virágzó cseresznyefái, a temető sírhantjai s úgy lehet, egy szép napon elindulnak a lejtőn a kies Gellérthegy villái is megnézni, hogy mi van a Villányi-úton? De ha nincsen csúszás, nincsen földingás, akkor is ki mondja meg minek, kinek kellenek azok a sok száz méteres sár- és sziklafalak a virágzó kertek és bérpaloták, a lüktető nagyvárosi élet forgatagában. Azért, hogy kerülgessük, útban legyenek?

Csak nem azért, hogy erőnekerejével „fordított város'' legyünk? Vederemo!

P. V. F.

Budán, 1929. május 11

Kedves legenda, de igaz is lehet, hogy Szokoli Musztafa budai pasa négyszáz év előtt *fügefaberket* ültetett a Szent Gellérthegy déli lejtőjén, valahol a mai szikla kápolna felett. A fügefaliget húsz évvel ezelőtt tényleg még ott díszlett, fényképfelvételt is készített róla néhai Fidlovszky professzor, de ma már, a sok hivatalból való „városrendezés'' után nyomát sem találjuk. Pedig létezett vad bujaságban e liget s ha a történeti eredete kissé kétes is, de mindenesetre ritkaság volt, hogy éghajlatunkhoz alkalmazkodva, a sok fügefa ott pompázott az áldott hegyoldalon. Az idegenforgalomnak is számottevő fejlesztő eszköze lenne a Gellérthegyi fügefaliget, amelyért szívesen elzarándokolna ide a külföld sok tudósa. A főváros kertészete tegyen tanuságot életrevalóságáról: ültessen újra fügefákat, délszaki növényeket a meleg forrásvízzel itatott, a rivierás éghajlatú gellérthegyi déli oldalra.

Uj kilátótornyokat épít a főváros, fából, különböző stílusban, hatezer pengő költséggel a Nagy-Hárshegyen, Feketefőn, a Vadász-, Gugger- és a Remetehegyen.

A tehermentesítő út az ujlaki dunaparton végre megépül az Üstökös-utcától a Zátony-utcáig hatméteres szélességben, a Hév. sínpárja mellett, keramit burkolattal. Ez azonban csak egyik kisebb szakasza a Zsigmond-utcai közlekedés tehermentesítésének, de mindenesetre ez a legsürgősebb megoldás, hogy a Császár- és Lukács-fürdők előtti rettenetes torlódást végre levezessék. A főváros most tárgyalja a rendezés kérdését és lehetséges, hogy e megoldás helyett az alsó dunaparton a csónakházak és tenniszpályák között építik meg ezt az utat.

A virágos Budapest gondolatát újítja fel *Surányi* Miklós, a kitünő író egyik cikkében, ahol megállapítja, hogy ez azok közé az álmok közé tartozik, amelyek külföldi kölcsönök, adóprés és adóterror nélkül megvalósíthatók. Ehhez nem kellenek milliós beruházások, ehhez nem kell üzemköltség, ettől nem adósodnék el sem állam, sem város, sem háztulajdonos s Budapest mégis kapna valami önálló jelleget, amelynek révén az itt járt idegenben megmaradna valami maradandó impresszió, valami különleges magyar szín és szépség emléke s a virágos Budapestet talán többen volnának kiváncsiak megtekinteni, mint ahányan eddig. Virágos Budapest, ez nem volna a legrosszabb jelző, amivel a magyarok fővárosát Európa többi nagyvárosaitól megkülönböztetnék. Különösen Buda lenne alkalmas e szép gondolat megtestesítésére. Virágos ablakok, erkélyek tegyék szebbé, kedvesebbé, romantikusabbá világszép Budát.

Szent Imre-város nevet kapjon az ősi szépnevű Kelenföld. Igy kivánják ezt többen s e mozgalomhoz legutóbb a Virányos-Kútvölgyi Egyesület is csatlakozott, de azzal a kiegészítő óhajjal, hogy az egyes Habsburg emlékezetű kerületneveket (Krisztina, Lipót, stb. város) Árpádházi királyaink nevére kereszteljék. Ez idegenforgalmi szempontból is fontos, mert ennek révén a nálunk megforduló idegen közvetlenebb módon jegyzi meg történelmünket.

A hegyek tanácsa

Szövetkezett Hegyvidéki Egyesületek ülése

A budai hegyvidék fejlesztése érdekében azóta folyik szervezett és rendszeres munka, amióta az érdekelt egyesületek és társaskörök megalkották a nagy szövetséget a Svábhegyi Egyesület vezérlete alatt, aminek révén kénytelen volt az elnöki tisztséget vállalni dr. *Bódy* Tivadar ny. polgármester, a felsőház tagja és a Svábhegyi Egyesület elnöke, aki ennek a nagy szervezetnek nehezen mozgó gépezetébe, mint kenőolajat belevitte a maga nagy közigazgatási rutinját és tudását, aminek fényes tanujelét adta azzal, hogy a hegyvidék minden részét felölelő munkaprogrammot úgy osztotta be és úgy dolgoztatta fel *Bercsényi* Antal igazgatóval, hogy azt a Városházán nem csak minden ügyosztály, hanem minden egyes intéző egyéniség is kézhez kapja a hozzátartozó részben.

A szövetkezett egyesületeket május hó 6-án estére hívta meg Bódy Tivadar tanácskozásra és társasvacsorára a Pannonia szálló külön termébe, hogy most, amikor a Városházán készül a költségvetés és a jövő évi közmunkaprogramm, a hegyvidék legsürgősebb kérdéseinek megoldása abba felvétessék. Az ülésen megjelentek a következők:

Losonci Bódy Tivadar dr. elnök, Oszoly Kálmán Budai Társaskör, Sándor Károly Svábhegyi polg. társaskör, Perczel Béla Virányos-Kútvölgyi egyesület, Eperjessy István dr. Budahegyv. társaskör, Rezső Antal és Kemény Lajos III. ker. Egy. polg. társaskör, Morvay Győző, Szávay Gyula, Viraág Béla Hollós Mátyás Társaság, Pyber Ignác Farkasréti egyesület, Kuncze Géza III. ker. föld- és szőlőművesek egyesülete, Gömöri Győző, Szigethy Lajos Buda alsóvárosi egyesület, Szesztay László Szt. Gellérthegy Barátainak Egyesülete, Antalffy Andor dr. Farkasréti Egyesület, Nádas Béla dr. Rózsadomb és vidéke, Erdey Henrik Pasarét, Törökvész és környéke, Szilágyi Károly, Lugmayer József, Szervey György Obudai Hegyvidéki Szövetség, Bercsényi Antal igazgató Svábhegyi Egyesület, Kézdi-Kovács László Római-fürdő Egyesület, Sándor Károly Svábhegyi Kulturális Egyesület.

A már kész és több példányban lemásolt beadványokat az egyesületek ellátták bélyegzőjükkel és a küldöttség által aláiratták. A társasvacsora után vita indult meg egyes kérdések felett és elsőnek a Rózsadomb és Vidéke Egyesület nevében *Nádas* Béla dr. tette szóvá a Rózsadomb kardinális bajait.

Elsősorban felemlítette a Rózsadomb sokat vajudó *autóbusz* közlekedését, melyhez eddig hiába ajánlották a jobb és hasznosabb vonal létesítését. Ezzel kapcsolatosan szóvátette a *villamosvasutnak* a Rózsadombra való felvezetését, mely egyrészt a Margitkörút felől, másrészt Óbudáról tudná megközelíteni a Rózsadombot és kilátó vonallá válhatna. Nagy súlyt helyeznének a Rózsadombon, ha annak a III. kerülethez tartozó részét a II. kerülethez csatolnák, nemcsak közigazgatásilag, de rendőrileg is és ehhez a hegyvidékhez kapcsolnák a Császár- és Lukácsfürdőt. Nagy szükségük volna ott egy fiú-középiskolára, azonkivül állandó piacra a Bimbó-, Bogár-, Tövis- és Eszter-utcák sarkán, ahol mielőbb meg kell kezdeni a piac rendezését, hogy lassan az árusítók is oda szokjanak. Ugyszintén szükség volna egy sportpályára, korcsolyapályával együtt, amely egyúttal gyermekjátszótérnek is szolgálna. Nagy hibája a Rózsadombnak, hogy éppen a kirakat-oldalai, a Duna felé hajló lejtői rendezetlenek s azért sürgős volna a Zsigmond-utca feletti hegyoldal rendezése az alatta elterülő kis ős-tóval együtt, amely Budának egyik látványossága. De rendezni kell e templom körüli részt, továbbá a Gülbaba sírjával kapcsolatosan rendezni kellene a komor szerpentinfal fölötti teret a Margit-utcában, ahová kioszkszerű kávéház és étterem illenék, mert onnan rendkívül szép a kilátás. Végül felemlítette, hogy a Rózsadomb nagy fiának, Alpár Ignácnak emlékére teret és utcát kellene elnevezni és a térre állítani a nagy építőművész szobrát, amelyet a Városligetben óhajtanak elhelyezni.

Bódy Tivadar szívesen szolgált útmutatásokkal, hogy ezeket a kérdéseket miképpen lehet praktikusan megoldani és felajánlotta készséggel közbenjárását.

Ezt megköszönve *Nádas* Béla dr. nagy elismeréssel mondott köszönetet az elnöknek.

Bódy Tivadar elnök köszönettel vette tudomásul az elismerést és bejelentette, hogy a tagok nagyrésze csatlakozik Nádas Bélának ahhoz az indítványához, hogy nyáron át valahol a szabadban vagy nyári helyiségben összejövetelt és mulatságot rendezzen a szövetség és úgy határoztak, hogy ez iránt megkeresik Manninger Vilmos tanárt, a Zugligeti Egyesület elnökét. Kemény Lajos, a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör egyik kiküldöttje tette szóvá azt a rettenetes állapotot, amely megközelíthetetlenné teszi a Bécsi-út végén fekvő óbudai temetőt, amelyben már húszezer ember van eltemetve. Ezeket a halottakat kegyelettel látogatni nem lehet. A bécsi-úti villamos vasút kiépítését a BSzKRt azért késlelteti, mert a Bécsi-út állami út és nem elég széles. A Városházán és a polgármesteri hivatalban csak most készülnek a bécsi-úti villamos kérdését tanulmányozni. Elég baj, hogy az

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

óbudai bizottsági tagok nem informálták eddig a polgármestert. Arra kérte Bódyt, hogy tanulmányozza ő Óburának ezt a fontos kérdését és vesse latba befolyását ennek érdekében. Bódy Tivadar elnök szívesen vállalta ezt, mert úgy tudja, hogy a BSzKRT kötelezettséget vállalt a vonal kiépítésére. Nagy értéket képvisel Buda felső medencéje s ő neki is voltak nagyobbszabású tervei a Római-fürdővel. Három bazeines strandfürdőt tervezett ötven holdon oda árnyas fák alatt, zöld gyeppel, 15 ezer ember számára, ami talán egyedülálló lett volna Európában. Ennek a kedvéért kötötte meg a MÁV-al a megállapodást, ezért építi a második vágányt és járat tíz percenként villamos kocsikat. Óriási előnye volna ennek, hogy a Dunaparton megszünne a füstös közlekedés, mert kizárólag villamosvonatok járnának. A helyiérdekű vasút szárnyvonallal közlekedik az óbudai vasúti állomáshoz és egyelőre azzal segítene az óbudai temető közlekedési hiányán, hogy ezt a szárnyvonalat a temetőig meghosszabbítaná. Ezt a tervet ellenezték a Városházán, de ő szívesen megkísérli újból a keresztülvitelét, hogy Óbuda e csapásszerű hiányán segítsen.

Szilágyi Károly szólalt föl ezután, az Obudai Hegyvidéki Szövetség elnöke, aki szintén a Bécsi-úti villamos kiépítésének kérdésével foglalkozott, amelyhez régebben birta Rényi Dezső vezérigazgató igéretét. Üröm és Borosjenő anyagilag is kész volt ezt támogatni, ha az ürömi állomásig ezt kiépítik. De kötelező igéretet tett Folkusházy Lajos is alpolgármester korában, amikor a farkasréti temető túlzsúfoltságát bizonyították be előtte. A mostani autóbuszközlekedés sehogy sem vált be, amire Bódy elnök megjegyezte, hogy autóbusszal kilométerenkint tíz filléren alul nem lehet közlekedni. Igy drága volna s így okvetlenül kell a közúti villamos. Az útat könnyű kiszélesíteni. Szilágyi Károly folytatólag kifejtette, hogy örömmel hallgatta Bódy Tivadar fejtegetéseit, mert ezek az óbudai medence jövendő fejlődésének az alapfeltételei. Óbuda elmaradottsága száz éves kép, de a Römaifürdő, az Árpád-templom és a stadion felépítése, modern, nagy fürdőváros képét varázsolná ide. Köszönetet mondott Bódynak odaadó munkásságáért, mert az Obudai Hegyvidéki Szövetség is főleg az ő személyében bízva csatlakozott a Hegyvidéki Szövetséghez, mert innen vár mentő gondolatokat és terveket. Bódy Tivadar megköszönte a bizalmat, türelmet kér, mert szeretettel, megértéssel kell együtt működniök. Rezső Antal az újlakiak részéről kijelentette, hogy úgy, ahogy Obuda Budapestnek a Hamupipőkéje, úgy viszont Ujlak Obudának a Hamupipőkéje és ezért szivesen csatlakoznának ők is a II. kerülethez. Azt hiszi, hogy akkor talán segítenének a Zsigmond-utca lehetetlen közlekedésén. Bódy Tivadar erre elmondotta, hogy a HÉV mentén közlekedési útat terveznek és egyirányú közlekedést a Zsigmond-uteán ki, a Dunaparton befelé. Még áldozatoktól sem riad vissza és ha a város adja a szükséges kövezetet, a HÉV vállalja a munka bérét. Csakhogy a fürdők, úgy a Lukács, mint a Császár, amelyek parkjaikat ingyen kapták a várostól, most megtagadták azt az egy-két méter széles csíkot, melyre az új úthoz szükség volna.

A nagyfontosságú ülést Pyber Ignác felszólalása fejezte be, aki a Farkasréti Egyesület nevében üdvözölte Bódy Tivadart, aki polgármester korában egyéniségével lebilincselte a törvényhatóság ellenzéki tagjait is. Ebben a szövetségben teljes bizalmat követel Bódy számára. Legfontosabb kérdésnek az útépítést tartja és követeli az útburkolási kölcsön felvételét, amiből a budai hegyvidék utjait kell megépíteni. Pest utjai már készek, de a budai hegyvidék e téren teljesen elmaradt. A budai bizottsági tagokat kell kényszeríteni, hogy Buda érdekében dolgozzanak. Hálás szeretettel köszöntötte Bódy Tivadart, mire Bódy ismertette az útburkolási kölcsön nehézségeit és megköszönve a lelkesen felajánlott támogatást és bizalmat, berekesztette az ülést.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

A népjóléti minisztérium teljesen Budára költözött a Lánchíd-utca 2. szám alatti pompás új palotájába, amelynek átalakítási költsége 1,200.000 pengő volt. Az ünnepélyes felavatás *Vass* József miniszter születésnapján történt.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Nem történt kegyeletsértés az új óbudai piacnak a régi Kórház-utcai temetőn való elhelyezésekor, mert mielőtt a piac építkezését megkezdték, a főváros az ott talált emberi csontmaradványokat két nagy ládába összegyűjtötte és az új temetőben eltemettette. Megdőlt tehát az a babonás hit, amiért némelyek a piacot elkerülték, mert halottak fölött járnak. A piac drágaságáról is rémhireket terjesztenek, amik egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Az árusok helypénze sem drágább, mint más vásártereken, de természetesen drágább az eddigi Tavasz-utcai nyilt piacnál. A vásárfelügyelőség most már azt a könnyítést adja az árusoknak, hogy a helypénzt részletben is fizethetik.

Rózsadomb és Vidéke Egyesülettől

ÉRTESITÉS

A „Budai Naplót", mely a budai érdekeket és így a Rózsadomb érdekeit is immár 25 év óta a legkitartóbban és eredményesen szolgálja és amely lap választmányi határozatunk értelmében mától kezdve egyesületünk hivatalos lapja lett, a legmelegebben pártoljuk.

Felkérjük tehát tagjainkat, hogy e lapot előfizetésükkel támogatni szíveskedjenek.

A lap előfizetési díja egyesületünk tagjainak egész évre 24 pengő helyett csupán 16 pengő.

A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" nevében
Budapest, 1929 április 23-án.

dr. Nádas Béla
ny. kir. ítélőbíró, ügyvéd, főtitkár és ügyész.

dr. Bárczy István
v. főpolgármester, ny. miniszter, elnök

FÜRDŐANKÉT

Rendezte: Budapest Fürdőváros Egyesület II. előadás-sorozat

Rendkívül nagy és főleg a kereskedelmi világból sorakozó közönség jött össze május hó 2-án a Lipótvárosi Társaskör helyiségében a Fürdőváros Egyesület által rendezett *második* előadáson, amelyet

JÓZSEF FERENC

dr., kir. herceg nyitott meg. Mindenkit illő szeretettel üdvözölt. Köszönetet mondott a Lipótvárosi Kör elnökségének azért, hogy a nagytermet rendelkezésre bocsátotta. Ugy tudja, hogy a kereskedők szoktak itt összejönni és az ankét mai anyaga a kereskedelmet érinti, mely lényeges része az idegenforgalomnak és a fürdőváros-politikának, amely világfürdőpolitikává lehet, úgy, hogy az egész világból elhozzák ide a különböző specialitásokat és Budapest ennek révén kereskedelmi központtá válhat. Budapest mint érték, két tényezőre van felosztva éspedig fürdő- és kereskedelmi tényezőre. Buda a fürdőtényező, a kereskedelem pedig egész Budapestre kiterjed.

„Öt év óta a mi munkánk magyar és nemzetközi népjóléti munka — mondotta a főherceg. — Mi az egész világot ide akarjuk hozni és meg akarjuk ismertetni a magyar nevet, a magyar értékeket, hogy ne történhessék velünk többé olyan szerencsétlenség, mint Trianonban, mely csak azért történhetett meg, mert nem értékeltek minket eléggé.

Ezzel átadta a szót

TASNÁDY-SZÜTS ANDRÁS,
ny. államtitkárnak,

aki olyan vállalatnak az ügyvezető-alelnöke, amely az idegenforgalommal hivatásszerűen foglalkozik. Ez a vállalat a *IBUSZ*, amelynek keletkezéséről és feladatairól rövid tájékoztatást nyujtott. E magyarázatokkal az előadó eloszlatta azokat a tévedéseket, amelyek az *Ibusz* működése körül felmerülhettek. Nem tagadhatja ma már senki, hogy nemzeti szerencsétlenségünket a külföld tájékozatlansága idézte elő. Az *Ibusz* a külföld megfelelő tájékozódásának előkészítésén dolgozik és amikor az idegeneket Magyarországra való utazásra serkenti, a tájékoztatásnak leghathatósabb eszközeit teremti meg, mert azok az idegenek, akik hazánkat felkeresik, és az itteni viszonyokkal megismerkednek, látják kultúrnívónkat, életképes gazdasági berendezésünket, látják munkakészségünket és békés hajlandóságunkat, hazájukba visszatérve, a külföld felvilágosításának leghatalmasabb tényezőivé válnak.

Kiemelte ezután, hogy nekünk van a legszebb fekvésű fővárosunk, olyan rendkivüli szépségű folyóvizünk van, amelynek Esztergom—budapesti részén páratlan élvezetet nyujtó hajóutazás bonyolódik le. Nekünk is vannak történelmi emlékeink, mint amilyen a Mátyás-templom és Budán feltalálható egyéb történelmi emlékek. Van olyan Balatonunk, amely olyan fürdőzési élvezetet nyujt, amilyen párját ritkítja az egész világon. Vannak mezőgazdasági intézményeink, mint Mezőhegyes, Bábolna, vagy Kisbér, amelyek a külföldön sehol nem látható fejlődést mutatják. Hol van az a város, amely a Gellért-, a Széchenyi-, a Rác-, a Rudas-, az Erzsébet sósfürdő, a Lukács-, Császár-, a Margitszigeti-, a Római-fürdő és a csillaghegyi fürdőket tápláló források gazdagságával és értékével birna.

Hol van egy olyan város, amely a *Gellért szállóhoz* hasonló szállóval rendelkeznék, ahol a szállodában lakók, úgy télen, mint nyáron a legüdítőbb fürdőket használhatják. Egyúttal olyan miljőbe került a beteg, ahol nem lát állandóan más beteget és nem figyelmezteti őt állandóan a betegségére. Ebben a pillanatnyi feledésben is gyógyerő van.

Hogy Budapestet valóban fürdővárossá fejlesszük, még egy érv van és ez az, hogy a modern gyógyászat a beteg szempontjából rendkívül nagy súlyt helyez arra, hogy a beteg olyan miljőbe jusson, amely nem mindig csak betegségére figyelmezteti és ahol nem mindig csak beteget lát, akiknél saját sorsának alakulását is látja, hanem, hogy egy olyan miljőbe jusson, amely a beteg figyelmét saját bajáról eltereli és ebben a pillanatnyi feledésben gyakran annyi gyógyerő van, mint egyik-másik forrás vizében.

A nagy tetszéssel fogadott előadást követte

TAUSZ BÉLA dr.,

főorvos és az Idegenforgalmi Szövetség igazgatójának hozzászólása, aki azt szeretné, hogy a hibáinkat is boncolgassuk, mert ebből tanulunk legtöbbet. Meggyőződése az, hogy meglévő értékeinket magunk sem értékeljük eléggé. Nap-nap után kap prospektusokat a különböző országok fürdőhelyeiről és látja, hogyan hirdetnek azok, viszont nálunk alig van olyan prospektus, mely a gyógyfürdők és vizek kérdésével foglalkoznék. Elsősorban a magyar orvosokat kell meggyőzni, hogy nem kell olyan bajok kezelése végett, melyek itthon is kitünően gyógyíthatók, külföldi gyógyhelyekre küldeni a betegeket, és igyekezzünk egyszersmind a külföldiekbe is ezt a szuggeszciót belevinni. Budapest csak így lesz gyógyfürdő.

Utána

BENCZUR GYULA DR.,

professzor szólt hozzá. Szerinte az idegenforgalmi fürdőpolitikáról való oktatást már a középiskolákban kellene elkezdeni, ahol a történelemtanár szenteljen 2—3 órát annak, hogy megmutassa a tanulóknak Buda történelmi nevezetességeit, a fürdőket, forrásokat, stb. Azután hirdetni kell, hogy milyen fajta gyógyvizeink vannak, Budapesten 1800 évvel ezelőtt hatalmas fürdőkultura volt, amint sehol a világon és ha valaki a régi római fürdőket akarja tanulmányozni, akkor ide kell jönnie, mert sehol másutt nem találja, csak itt. Szükségesnek véli, hogy neves orvostanárok rendeljenek az egyes fürdőkben és hogy a forrásokat, köztük a Császárfürdő ős tavát a Zsigmond-utcában, megmutassuk az idegennek.

A hallgatóság kedvesen honorálta a hozzászólásokat, amikhez fűződött

A hallgatóság honorálta a hozzászólásokat, amikhez fűződött *Mihalik* József felszlólalása, aki az eszperantót ajánlotta, mint nemzetközi propagandaeszközt. *Bródy* Arthur azt indítványozta, hogy a speciális készítményekre stílusosan elrendezett kirakatokkal kellene a kereskedőknek az idegenek figyelmét felhívni.

A második előadó

KRESZ KÁROLY

dr., a Tébe vezérigazgatója volt, akinek közgazdasági szempontból felette érdekes előadásával legközelebb részletesen foglalkozunk.

Garay Emil mérnök ajánlotta, hogy a külföldre menő levelekre olyan bélyeget ragasszunk, melyen az a jelszó volna: — Jöjjön a csodaszép Budapestre!

Befejezésül

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN

ny. min. tan., a Fürdőváros Egyesület igazgatója összegezte a felszólalásokat és köszönetet mondva értük, méltatta a kormány és a főváros tevékenységét a fürdőügy terén.

Végül

JÓZSEF FERENC

dr., kir. herceg mondott köszönetet a hallgatóságnak a szíves megjelenésért és ezzel az ülést berekesztette.

A polgári gondolat erősítői a felsőbb iskolák volt növendékeinek bajtársi szövetségei, amelyek egyre-másra alakulnak meg itt Budán is. Legutóbb az Esztergomban végzett tanítók alakították meg 150 főből álló budapesti bajtársi csoportjukat *Ölveczky* Pál szakfelügyelő-igazgató elnöklése mellett és tartották társasvacsorájukat május 8-án a legkitünőbb hangulatban a Kodra „Zöldfa" vendéglőjében.

Fülemüle búfelejtő Budán van, a Németvölgyi-úton, 66-os száma van a háznak; jó bora, konyhája, fedett kuglizója a házi gazdának.

Az óbudai Jópásztor Háza szerzetesnői remekművű arannyal és tűfestéssel himzett stólát készittettek a pápa számára, amelyet *Serédi* Jusztinián biboros hercegprímás visz el személyesen június havában Rómába.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros ucca 11.

Szülői értekezlet volt május 2-án a Batthyányi utcai polgári leányiskolában, amelynek keretében özv. *Bedő* Béláné tanárnő szép előadásban foglalkozott az iskola és a család viszonyával.

Pesti vendéglősdinasztia jött Budára, *Pósch* Károly személyében, aki a régi „*Kovacsics*", később Winkler-féle vendéglőt vette át, hogy új életre támassza. A Margitfidfő egész Budának a legnagyobb forgalmú helye, itt dolgoznak serény munkáskezek, hogy Buda egyik látványosságának is szánt dunaparti nagyvendéglő e hó közepére elkészüljön. Az új tulajdonos, akinek a neve elismert márka a vendéglős ipar terén, most végleg Budára költözik, miután az általa újból virágzásba hozott egyik legrégibb pesti vendéglőt, a „Blumensteklit" fivérének átadta. Ha talán nem is életszükséglet, de mindenesetre örvendetes, hogy a pesti tőke is átrucean Budára, mert mi tagadás benne, hogy egy-egy újabb elegáns és jobb vendéglő vagy kávéház csak emeli Buda forgalmát és értékét az átránduló pestiek előtt és minden modernebb szórakozóhely egy újabb téglát jelent a kialakuló „fürdőváros" alapzatában. Az új nagyvendéglőt a tulajdonosa tetemes költséggel modernizálja, a belső fényes helyiségeken kívül lesz gyönyörű dunaparti terrasza és a báró Lipthay-utca bal oldalán, a Margitparkra támaszkodva, egy egész sor nyári páholya. A szép, új helyiségbe az új vendéglős bizonyára áthoz a „Blumensteckli"-ből az országos hírű „Beinfleisch"-t és „székely gulyás"-ból néhány adagot.

NÉZZE MEG Buda környékét

Olcsó kirándulások a budai hegyvidékre!

10 kirándulás

rendkívül mérsékelt térti jegyfüzettel

6 PENGŐ!

Felvilágosítást ad a **BHÉV** bérletpénztára **V., Visegrádi-u. 6. sz.**

FŰSZER, CSEMEGE

árut legolcsóbban házhoz szállit

KODNÁR DÖMÖTÖR

I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Telekvásár

A nagyjövőjű subalpin klimatikus gyógyhelyű és nagy fejlődésnek induló SVÁBHEGY villanegyedében gyönyörű fekvésű és szélmentes, építésre különösen alkalmas telkek, különböző nagyságban, *méltányos áron, kedvező fizetési feltételekkel* kaphatók. Felvilágosítást ad: *Svábhegyi iroda* a Svábhegyen, Költő-utca 16. (Diana-úti iskola közelében) hétköznapokon d. u. 3—7-ig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10-ig. *Tel. Aut. 660-11.*

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt ucca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Bercelly Gyurka* énekel és muzsikál

PARAGON GARAGE

Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönönél. Tel. J. 408-96
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

KALAP ÉS SAPKA

férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakit és fest

BÉRAUTÓ AUTÓTAXI

lakodalmakra, temetésekre.
Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

BELLEVUE SZÁLLODA

I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84

ÉTTERMEI

Délután: **TEA**
Este: **TÁNC**

Budapest elismerten legjobb
JAZZ- és TANGÓ-
zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

CSIRSZKA

Konrád éttermei
a Császárfürdőben.
III., Zsigmond-u. 31. sz.

Nyári terrasz

megnyilt a gyógyudvarban.
Lakomákhoz, esküvőkhöz,
társas estékhez
külön termek. Bácskai ételkülönlegességek.
DREHER-féle SÖRÖK.

Függönyök, ágyterítők

(Árumintavásár, 40-es pavillon)
egszebben és legelőnyösebben kaphatók a közismert
Lőwy Oszkár kézimunka áruházában
Budapest, VII., István-út 35. (Murányi u. oldalon)

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Éjfél

Elhagyott, vén torony a lelkem,
Körötte minden zaj pihen,
S bent elfeledve, eltemetve
Rozsdás harangként csüng szívem!

Ezer emlék és ezer álom
Nyugszik ott eltemetve már,
De éjfélkor, ha üt az óra,
Kísértetként mind visszajár.

Megrázkódik a régi oltár,
S fölötte, mint valaha rég:
A fényes égi glóriával
Ott áll a bús madonnakép!

S jön egy sötét, szomorú emlék,
S míg minden árnyék megremeg:
Rozsdás harangnak tompa hangján
Hozsannát harangoz neked...

Szávay Zoltán.

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC dr. királyi herceg és *Anna* kir. hercegasszony szigorú inkognitóban Szófiába utaztak Csaba gróf és grófnő név alatt.

FUCHS EMIL, a Budai Zeneakadémia tanára május 14-én ünnepli saját műveiből összeállított hangverseny keretében huszonöt éves működési jubileumát.

STEINER KÁROLY ALBERT dr., a Budai Orvoskör alelnöke május hó 13-án, este 6 órakor a *Budai Nők Körében* „Az alattomos betegségek keletkezése" címen tart előadást.

FOERK ERNŐ-t, a szegedi fogadalmi templom nagyhírű építőjét, a Magyar Képzőművészek Egyesületének építőművészeti szakosztálya elnökének választotta, mely alkalommal értékes programmot adott.

Serédi Jusztinián dr. biboros hercegprimás osztja ki a bérmálás szentségét az elkövetkező héten Budán. A tabáni plébánia templomban május 13-án lesz a bérmálás, amely alkalomból az egyházközség agilis elnökeivel dr. *Angyal* Kálmán apátplébános és *Szigeti* János felsőházi taggal az élén ünnepi ebédet ad a Szabadpolgári Körben, hogy a főmagasságú egyházfő a hivőkkel közelebbi érintkezésbe is jöhessen.

Mutatótáblákat helyez el a III. kerületi elöljáróság mérnöki hivatala az autósok részére a főbb útvonalakon, hogy a szentendrei és a bécsi országutakat könnyebben megtalálhassák, vagy onnan a belső városrészeket a legközelebbi útvonalakon elérhessék.

Borzalmas városkép a nemzetközi forgalom közvetlen közelében, a császárfürdői úszóstadion mellett az a fabarakk, amelyben a lakásinség idején menekülteket helyeztek el, kilenctíz évvel ezelőtt. Azóta a barakk teljesen tönkrement, ocsmány, piszkos, undorító állapotban van. Évről-évre sürgetik ennek a barakknak lebontását közegészségi és városrendezési szempontból, nemcsak a társadalom, hanem a hatóságok is, elsősorban a III. kerületi elöljáróság, azonban mindezideig eredménytelenül. Az új lakásrendelet alapján a népjóléti miniszternek módja van a barakk lakóinak felmondani. Legfőbb ideje, hogy illetékes helyen a leggyorsabban intézkedjenek ennek a balkáni városképnek az eltüntetéséről.

ISZTER SZŰCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefónhívó: 520—44.

A városbíró leányát, *Ostián* Ginát, vezeti oltárhoz május hó 15-én délután fél hét órakor *Rauch* Iván dr., ismert nevű orvos, a Calvin-téri ref. templomban. A polgári esketés e hó 9-én délelőtt volt a tabáni anyakönyvi hivatalban, ahol mint tanuk *Becsey* Antal mérnök, kormányfőtanácsos és *Ostián* Ferenc, a Vágóhidak igazgatója szerepeltek.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Miska bácsi Széchenyi-szobrát még tizenhat évvel ezelőtt a fővárosnak ajándékozta, mert boldog emlékű Kugler Mihály nemcsak a Széchenyi-vasutat, hanem Széchenyinek a szobrát is megtervezte és el is készítette. A szobor azután sok lim-lom közé, a főváros gazdasági hivatalának raktárába került, amelyik most azt a kamaraerdei szegényháznak ajándékozta, annak kertjében való felállítás céljából.

Hollós Mátyás Társaság

Hétfőn, május hó 13-án értekezlet és társasvacsora. Attila világraszóló szobrának ügye. A tagok megjelenését kéri az *Elnökség.*

Rózsadomb és Vidéke

Egyesület e hó 7-i választmányi ülésén, *Bárczy* István elnök vezetése alatt megvitatták a részletesen közölt programmot, dr. *Nádas* Béla főtitkár referálásában. Beszámolt egyúttal a „Szövetkezett Budai Hegyvidéki Egyesületek" üléséről, amelyről szóló tudósítást lapunk más helyén közöljük. A vitában részt vettek: Almássi-Balogh Loránt, dr. Vály Ernő hámosfalvi Hámos Róbert, Répássy Miklós, Politzer Sándor, Pétery István és többen.

BUDAI SZINKÖR. A mult vasárnapi próbabemutatkozás után, most vasárnap, május 12-én nyitja meg végleg kapuit a Budai Szinkör.

Délután: „Szupécsárdás" mérsékelt helyárakkal.

Este: „Denevér" rendes helyárak. Legdrágább hely 5 pengő.

Május 18-án: Bemutató. „Mit susog a fehér akác?..." Operett.

Tengeri kígyóvá nő a fedettuszoda ügye, amelyet a Király-fürdő helyén akar a város — a mai elgondolás szerint — megépíteni. Ezt a tervet örömmel regisztrálta egyik legutóbbi nyilatkozatában dr. *Kozma* Jenő, megállapítván, hogy a Király-fürdő volna a legalkalmasabb és legszebb hely ennek a sportintézménynek a felállítására. De a sportuszoda megépítése révén mód nyílnék ennek a környéknek a rendezésére is. A Király-fürdőnek megvan a saját hőforrása, van elég nagy telke, tehát jobb és alkalmasabb területet egész Budapesten nem lehet találni. E nyilatkozattal szemben a Közmunkák Tanácsa már régebben a hajógyári szigetet jelölte. Mikor lesz itt még végleges döntés?!

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

A vallásosság nem cifraság volt a régi Budán, mert azt teljes erejéből ápolta Buda városának tanácsa is, amint ezt egy 1733-ban kelt szabályrendelet is tanusítja. „Megesik, hogy vasárnapokon s ünnepeken némelyek, mielőtt az istentiszteletre mennek, máris a kocsmákat látogatják és vagy elmulasztják az ájtatosságot, vagy épen néha részegen érnek a templomba. Miután pedig ez a jó erkölcsesel, istenféléssel és tisztességgel sehogy sem fér össze, ezennel határozzuk és statuáljuk: hogy vasárnapon és ünnepen délelőtt tíz óráig senki kocsmát ne látogasson, sem pedig kocsmáros tíz óra előtt bármit is enni vagy inni adjon, kivéve passaséroknak és utasoknak, akik ott leszállnak. Megtiltottuk ezt, 1 frt 50 krajcár elmaradhatatlan büntetés terhe mellett, amely úgy a kocsmárost, mint a vendéget, aki ezt a tilalmat megszegi, még pedig ipso facto minden kifogás kizárásával toties quoties éri. Ami is legközelebb a polgárságnak tudomására hozandó". A város egész hitélete szigorúan a római katolikus vallásra volt alapítva.

A Verbőczy reálgimnázium volt növendékeinek köre május 5-én tartotta ötödik közgyülését az Attila-uteai gimnáziumban.

A Keresztény Nemzeti Liga III. kerületi osztálya május 25-én rendezi tisztújító évi közgyűlését K. *Virágh* Andor h. államtitkár elnök és *Topercer* Ákos h. államtitkár ügyvezető elnök vezetése mellett. A főtitkári jelentést *Gergely* Ernő dr. terjeszti elő. Utána kétszázterítékes társasvacsora lesz.

HŰVÖSVÖLGYI KERTÉSZET (végállomás). Gyümölcs-, rózsa- dísz-, fenyőfa, cserje, virág.

Repülhet-e a sült galamb? Ennek az évezredek óta megoldhatatlan problémának is sokszáz millió szájtátója dőlt már reményvesztetten a sírba. De amint, hogy a lét titkán kívül, az emberi észnek semmiféle probléma már nem megoldhatatlan, — hisz az ember maga, már tud repülni — miért ne akadna hát valaki, aki rájön, hogy repülhet-e a sült galamb? De mi köze van ehhez a *Budai Napló*-nak? Sok, sok, mert hát úgy látszik, budai ember az, aki fején találta a szöget. Lapunk egyik igen régi barátja és jóakarója, tekintélyes állású ember és városatya árulta el beszélgetés közben, hogy a hegyekben való kóborlások után, betért egy budai vendéglőbe, amelynek ritkán hallott specialitása van: a sült galamb. Elmondta azt is, hogy a vendéglős maga tenyészti őket, sőt külön hízladája van a kirántandó csirkék számára is. Sok mindent tudtunk és írtunk már Budáról, sőt azt is tudjuk, vannak sokan galambászok is, akik részben otthon tartanak dúcokat, díszgalambok számára, részben pedig a templomok körül ólálkodnak egy kis pecsenye után. Azt azonban, — bevalljuk őszintén, — nem tudtuk, hogy olyan vendéglője is van Budának, ahol a sült galamb és a galamb-leves a különlegesség. Ki is szalasztottuk egyik jó étvágyú és jó gyomrú munkatársunkat helyszíni szemlére, akinek szélesre húzódó, mosolygós ábrázatán láttuk visszatérte után: *no, ez jólhelyen járt.* Riportja rövid és velős volt: *Simon Imre, „Régi budai makhetes"* vendéglőjében, I., Németvölgyi út 57. — megettem egy töltött galambot 1 P 60, megittam 1 liter pusztaszeri asztalit 1 P 20, villamos és borravaló 80 fillér, összesen: 3 P 60 f. Kérem szerkesztő urat, fizesse ki. Ezzel a riportunkat be is fejezhetnénk, ha a címnek nem azt írtuk volna, hogy repülhet-e a sült galamb? Itt csak egy megoldás lehet, ha az ötletes Simon Imrének sikerül, a másoknak eladandó sült galamb árán a kinyitott szájba a sült galambot bevárni. Kívánjuk neki, már csak azért is, hogy a probléma végre megoldassék.

Közérdekű munkára gyült össze újra május 7-én a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör választmánya *Szepessi* Ágost elnöklete alatt, aki a szabadságra utazott *Andréka* Károly elnököt helyettesítette. Az ülésen résztvett újlaki Müller Pál, Móra István, Bárczy Lajos, Bárczy Gusztáv, Mezey Ákos, Deutsch Adolf, dr. Gergelyi Ernő, Wertheimer Samu, dr. Phillip Kálmán, Bodó Rezső, Bárczy Tibor, Linczenpolcz József, Bohn József, Trauschenfels Frigyes, Kovács Dávid, Éder Ernő, Duschak Andor, vitéz Bátorffy Vilmos, Bartók Béla, Kozma Gyula, Kemény József, dr. Reiss Mór, Rezső Antal, Lindner Gyula, Szedlacsek József, dr. Unger Manó, Günther Béla, dr. Orova Zsigmond, Kemény Lajos, dr. Rózsa Zsigmond, Ronga Sándor és Horváth Lajos, míg távolmaradásukat kimentették: Reisinger Gyula, Szigeth Gábor, Szilágyi Károly, Martin Gyula. Az elnök felkérte *Orova* Zsigmond dr. főv. biz. tagot, hogy ismertesse a kerület közérdekében összehívott legutóbbi pártközi értekezlet célját és eredményeit, amelyet dr. *Orova* Zsigmond annak előrebocsátásával, hogy *Andréka* Károly elnök, amióta a kerületünkben tevékenykedik, mindenféle pártkereten felülemelkedve, több olyan sikeres akciót indított, amelybe a többi pártokat bevonta — most is örömmel küzd a III. kerület érdekében megindított mozgalomban, ahol a Társaskör 12 taggal képviselteti magát. A mozgalom célja egy helyes közmunka- és kerületfejlesztő programm összeállítása. *Orova* Zsigmond bejelentését a választmány Kemény Lajos, dr. Reiss Mór, újlaki Müller Pál, Rezső Antal, Kozma Gyula, Móra István, Bartók Béla felszólalása és dr. Orova Zsigmond válasza után örömmel tudomásul vette. *Rezső* Antal ügyvezető alelnök a Szövetkezett Hegyvidéki Egyesületek munkájában való részvételt vázolta, amely után *Bárczy* Lajos Akvinkum és Római-fürdő sérelmeit, elsősorban az odairányítandó autóbusz, a vámvonalak kihelyezése, az autótaxi díjának a vámvonalon kívül, de Budapest határán belül való leszállítása, a Nánási-útnak a töltésig való megvilágítása ügyét tette szóvá, mikre dr. *Orova* Zsigmond megnyugtató választ adott. Ugyanesak ő ismertette a piaci árusok ügyét, amivel a Kör újra bebizonyította, hogy a kerület minden lakójának mindig szívesen áll rendelkezésére. A távollevő elnök és Szepessi Ágost társelnök éltetésével ért véget a jelentős ülés. *(H. L.)*

Hazafiság a végeken

Buda-Alsóvárosi Egyesület közgyűlése Kelenföld sérelmei

A külső Fehérvári-úton nem rég óta van egy igen ügyes kis vendéglő, csak a nevét jegyzi meg nehezen a magyar ember és még nehezebben ejti ki, mert *Tagwerkshofer*-nek hívják és az a különlegessége, hogy odakint, a város végén jazz-band muzsikál nála. Itt gyűltek össze, a vendéglő nagytermében, a *Buda Alsóvárosi Egyesület* tagjai, igen sokan, hogy részt vegyenek az egyesület második rendes közgyűlésén és meghallgassák illusztris elnöküket

BECSEY ANTAL

kormányfőtanácsos, mérnök, a Községi Polgári Párt alelnökének mindig érdekes, mindig magas színvonalon álló közéleti beszámolóját.

Tüntető lelkesedéssel fogadták a belépő Becseyt, aki szeretettel üdvözölte a megjelenteket és megnyitotta a közgyűlést. Méltatta ezután *Gömöri* Győző ügyvezető elnök működését, aki a polgári összetartozást és együttműködést csodálatos erővel tudja átvinni a tagokra. Az Alsóvárosi Egyesület által eddig elért eredmények mindenkit kielégítenek és ezért bizalommal néznek a jövendő elé. Javult a helyzet a közlekedés terén is, de azért mégis különös, hogy a fővárosban nincs egységes közlekedési tarifa. A BSzKRT részéről biztató kijelentések történtek ezirányt, de különben is a főváros igyekszik megszerezni a HÉV vonalait és akkor egységes politikát lehet folytatni. Azután köszönetet mondott úgy a saját mint a tisztviselők nevében az eddig élvezett bizalomért és üdvözölte mint vendéget dr. *Csányi* László p. ü. titkárt, aki mint egy kelenföldi rokonegyesület képviselője vesz részt a közgyűlésen.

A tárgysorozat szerint dr. *Mikola* Géza, a számvizsgáló bizottság elnöke előterjesztette a zárszámadást, *Maga* József főpénztáros pedig a jövő évi költségvetést. A közgyűlés mind a kettőt elfogadta és a fölmentvényt megadta. *Szigethy* Lajos főtitkár terjesztette elő ezután a költői lendülettel megírt évi jelentést, amely felölelte az összes aktuális kérdéseket, méltatva Becsey elnök áldozatkész, közhasznú, szeretetteljes működését. Hangsúlyozta, hogy az elért eredményeket *Becsey* Antal és *Gömöry* Győző eredménydús működésével vívták ki és végül szeretettel méltatta a BUDAI NAPLÓ erős támogatását, amellyel emelte az egyesület súlyát és tekintélyét. A megüresedett választmányi tagságok ügyében olymódon intézkedtek, hogy újból a régi tagokat választották meg. Ezután az indítványokra került a sor. *Mikola* Géza dr. azt indítványozta, hogy az egyesület pénztári évét hozzák összhangba a naptári évvel. Elfogadták. *Török* Károly a budaörsi sváb munkások és munkáslányok kárttevő, garázda és illetlen magaviselete ellen kért védelmet, mire Becsey elnök megígérte, hogy úgy *Szacsvay* András, az I. kerületi rendőrkapitányság vezetőjét, mint pedig Pest megye alispánját keresi meg ez ügyben. *Tóth* János sürgette egy átjáró út megnyitását a kelenföldi pályaudvartól a Fehérvári-útig, amelylyel elejét vennék a bajnak. *Becsey* Antal indítványozta még, hogy az egyesület mondjon köszönetet *Csármann* Ferenc műszaki tanácsosnak és úgy *Molnár* László, mint *Zaitz* László műszaki főtanácsosoknak a kerülettel szemben tanusított jóakaratukért és kérje további támogatásukat.

Ezután *Gömöri* Győző elnök indítványozta egy utóbb fel is olvasott, jól megokolt és a kérdést minden oldalról megvilágító előterjesztés beadását a HÉV-hez, amelyben kéri a peagejog átengedését a BSzKRT számára. *Sinkó* Pál alelnök azt ajánlotta, hogy ezt a beadványt a többi fórumon kívül küldöttségileg nyujtsák át *Lobmayer* Jenő tanácsnoknak is, amit *Becsey* Antal elnök azzal a kívánsággal toldott meg, hogy ez a küldöttség keresse meg egyúttal *Berczel* Jenő alpolgármestert is. Gömöri Győző még többrendbeli beadványát ismertette és a közgyűlés hozzájárulásával ezeket be is nyujtják.

Lukács Gyula, *Maga József* és *Mikola* Géza dr. felszólalása után *Becsey* Antal üdvözölte *Viraág* Béla pionir munkáját, amit az egyesület popularizálása érdekében kifejtett, amely munkáért a tagok nem lehetnek elég hálásak és támogatniok kell minden lehető módon a Budai Naplót. Viraág Béla köszönete után az elnök berekesztette a közgyűlést.

A társasvacsoránál dr. *Csányi* László köszöntötte fel és éltette Becsey Antalt, akit minden egyesület irigyel mint elnököt a Budai Alsóváros Egyesülettől.

Becsey Antal megköszönte az üdvözlést és azután tájékoztatta a közgyűlést a közgazdasági helyzetről, amelynek életében két végletet lát. Az egyik az, hogy *sokat ünnepelünk*, a másik pedig az, hogy *sok a panasz* a kereskedők és iparosok részéről. Statisztikai adatokkal, különleges esetekkel és saját maga által tapasztalt eseményekkel igazolja, hogy *a külkereskedelmi mérleg passzivitását a magunk indolenciája idézi elő* és követeli a haza és a nemzet nevében, hogy *mindenki csak hazai árut vásároljon* és fejtsen ki intenziv nemzeti propagandát a saját körében ennek az elgondolásnak az érdekében.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1566-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas kátrányos, szénsavas meszes, szénsavas klórnátriumos és magnéziumos

tartalmazó hévviz

Köszvény-, ecsás-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, mik-, hólyagbántalmak, gyomorkurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Uszoda: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

ERZSÉBET

SÓSFÜRDŐ

KELENFÖLDÖN

új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürd

IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand

5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

LURIE ÉS TÁRSA

TEJÜZEME BUDÁN

I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.

Telefon: Automata 534—11.

PÁLFFY ÉTTEREM

BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM

Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, NYÁRI TERRASZ.

Tulajdonos: MAYER PÁL.

PROF. UNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI

A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK

*

Mindenütt kaphatók!

FERNENGEL ÉS CZICKELI

Tel. Aut. 503—29.

Halcsarnoka

Budán, I., Krisztina-tér 9

Élő és felvágott halak minden fajtája Fajbaromfi és zöldségfélék príma minőségben

Pozsonyi vendéglő

I., Krisztina-körut 8. sz.

Buda legszebb, **megnagyobbitott terrasza** megnyilt. — Elsőrendü magyar konyha. Kitünő fajborok. Állandó friss csapolású **Szent István világos** és **Porter sör**

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A fiatalság lendülete, fantáziája, merész akarása kell a város újjáépítéséhez. Az idősebbek nagy tapasztalata, gyakorlatban edzett tudása inkább a javítgatásban, részletekben, aprólékosságokban merül ki, de az előrenézés, a jövendő alapítás, a bátor kezdeményezés a fiataloké. Ők teremthetik meg a jövő Budapestjét, mert agyuk, szívük nem a mai méretekre van figyelemmel, bennük egy új, nagy, jólétben élő város képe él, amelynek intézményeit, berendezéseit nem latolgatással, jobbra-balra való tekintgetéssel, krajcároskodással lehet és kell megépíteni. Jöjjenek a fiatalok a közigazgatás, a közoktatás, a városrendezés élére, mert természeti törvény még az embergazdaságban is a váltógazdaság, ahol nem a rangsor, a szolgálati évek és a protekció dönt.

Patkó-utca lesz a neve a Kútvölgyi-útról kiinduló névtelen utcának, míg az emelletti másik névtelen utcának *Tarpatak*-utca nevet adta a fővárosi Közmunkák Tanácsa. A Sasadi- és Torbágyi-utak találkozásától kiinduló másfél kilométeres hosszú névtelen kocsiutat *Törökbálinti*-útra, míg a Fehérvári-útból a Horthy Miklós-útig haladó névtelen utcát *Vásárhelyi Pál*-utcának keresztelték.

Közgazdasági Napló

Reflexió a jegybank rátaemeléséhez

Irta: FRIEDLÄNDER ANDOR
a Budai Általános Takarékpénztár RT vezérigazgatója

A hazai pénzügyi köröket érthető okokból élénken foglalkoztatja a Nemzeti Bank kamatlábemelése, amely nemesak, hogy megkésve érkezett, de nem tisztázta eléggé a helyzetet sem és így meglehetősen sok konfuziót keltett mindenfelé. Az év elején ezen rátaemeléssel jegybankunk elérhette volna, hogy az országban levő idegen tőkék nem vándoroltak volna vissza, azáltal, hogy a külföldi tőke visszavonja a maga kölcsöneit tőlünk, sőt némi kínálat is jelentkezett volna a külföld részéről. Az idegen tőkék visszafizetése nagymennyiségű devizát von el a jegybanktól, amelyek viszont jegyfedezetük ily gyengítése ellen a kamatpolitika eszközeivel reagálnak. Ma már az is kérdéses, hogy egy újabb bankrátaemelés meghozná-e a nagyon kívánatos eredményt: a drága, de mégis csak használható külföldi tőkét.

A Magyar Nemzeti Bank ma 8%-ot számít váltók és 9%-ot értékpapír-lombardok után. A belső viszonyokban, különösen a kisemberek nagy tömegénél nem sokat lendít egy százalékkal több, vagy kevesebb kamat, hanem az a fontos, *hogy az ő szükségleteiknek céljaira az igényelt tőke legalább is a mai kamatviszonyoknak megfelelően rendelkezésükre álljon.*

A kisemberek tömegei nemcsak abba a kategóriába tartoznak, akik váltóikat, mint kereskedelmi váltókat számítoltatják le, hanem főként jelzálog biztosíték mellett aláírt elfogadványaikra veszik fel a pénzt, amiért ma a nagyintézeteknek 11—13, a kisintézeteknek 11—14, míg a vidéken 16—18% kamatot fizetnek. Az ilyen legtöbbször jelzálogilag első helyen biztosított váltóra mondják, hogy kamatos váltó, miután a kötelezett legfeljebb törleszt három havonkint valamit és fizeti a kamatot, míg a kereskedelmi váltót beváltják, feltéve, ha valahol kapnak újabb hitelkeretet váltók leszámítolására, amelyből azután fizetni tudják lejáratait. Mi ez tehát, ha nem prolongáció? Ha azonban a kereskedő nem tud előzetes hitelhez hozzájutni, az ilyen esetben fizetni sem tud, amelynek folyományaképpen előáll a kényszeregyesség, *amiből a váltóbirtokos alig kap valamit.*

A jelzálogilag biztosított váltónál legrosszabb esetben is hozzájut a pénzéhez kamataival együtt a váltóbirtokos, *mégis a Nemzeti Bank ezt az anyagot nem szereti, sőt animozitással fogadja,* holott ezek a váltók nem is tartoznak sem egy nagy vállalat, sem nagybank pártfogása alatt álló adósok váltóihoz *és éppen ezért nem volna szabad előttük elreteszelni az olcsó forrás bőségszaruját, a Nemzeti Bankot.*

A mai gazdasági jövő bizonytalanságában, amikor nyugodt, stabil tényezőkkel hosszabb időre való kalkulálás hiányában, csak igen kevesen tudják gazdaság-politikájukat biztos alapokra fektetni, *mindig néhány nagyvállalat, néhány közgazdasági korifeus szemüvegén keresztül állítják fel gazdasági életünk hamis szeizmográfját,* mert mit tudják a pesti pénzvilág méltóságosai, a kinestári és egyéb kormányfőtanácsosok, hogy annak a soktízezer Fekete Péterkének mire van szükségük s milyen kamat mellett tudnak eredményesen működni. Az ilyen ügyfelekkel csak a kis- és vidéki bankoknak van alkalmuk foglalkozni, csak ezeknek van alkalmuk megismerni, közelről látni ennek a soktízezer kisembernek keservét, de sajnos ezeknek az intézeteknek nem áll módjukban az úgynevezett „tranzakcióból" a Fekete Péterek ezreinek olyan kamattal adni pénzt, *amint azt egyes vállalatoknak adják fedezet nélkül, hozomra,* — mert ők sem kapnak az ilyen pénzből és a Nemzeti Bank azon a címen, hogy drágák vagytok, olyan kevesecskét bocsát rendelkezésre, amivel nem tudja igazolni abbeli kívánságát, hogy legyen a hitelező olcsóbb, hisz egy kocka cukortól egy hordó víz sem lesz édes.

Hogy milyen hosszú életű lesz a nyoleszázalékos hivatalos kamatláb, az természetszerűen a nemzetközi pénzpiac jövőbeli alakulásától függ. Mindenesetre el kell készülve lennünk arra, hogy termelésünket és egész gazdálkodásunkat a magasabb kamatláb alapján kell berendeznünk. Nagyfontosságú horderővel bírna, ha a pénzügyminiszter sürgősen intézkedne az iránt, hogy a Nemzeti Bank 8%-os kamatlábának idején és az akárhogy is kifogásolt, de az élet által diktált 12—16%-os kamatok jogerős életében, a bíróságok ne hozzanak elavult törvények alapján 6—8%-ról szóló ítéleteket. Amikor a külföldi bebiztosíthatja magát arranézve, hogyha netalán mégis peres úton kellene a követelést behajtani, úgy a jogosan kikötött kamatot is megkapja, *akkor a legnagyobb abszurdum és igazságtalanság a belföldi hitelezőt arra kényszeríteni, hogy a Nemzeti Banktól és egyéb hitelforrásokból 10%, vagy ennél is drágábban vett pénzt 6—8%-al, mint késedelmi kamattal elkótyavetyéljék.* A kamat nem érzelmi eszköz, hanem adósság és a bírósági gyakorlat nem támogathat valótlanságot.

Hátha még arról beszélünk, hogy egy ingatlanárverés egy és fél, két és fél évig tart. Védeni kell az adóst, mondta valaki Kánaánban, ahol nem igen volt adós. Hát a hitelező mi? Az is csak adós, adósa a Nemzeti Bank adósainak, a betéteseknek, a részvényeseknek. Ma ott tartunk, hogyha egy külföldi vagy belföldi hitelező azt a kérdést teszi fel pénzének kihelyezése előtt, hogy per útján mikor kaphatom meg az összeget, akkor csak kitérő választ lehet adni, mert ha megtudná a valóságot, hogy az bizony egy és fél, két és fél esztendeig is eltarthat, úgy nem igen adná oda a pénzét.

Ezeken méltóztassanak sürgősen segíteni és a köpönyeget nem eső után clővenni. Ami pedig a hivatalos bankráta gyors fluktuációját illeti, amely a háború előtti időkben teljességgel elképzelhetetlen volt, legjobban igazolja, hogy az imperfumok a normális gazdasági helyzettől még igen távol vannak *és ez vonatkozik Csonka-Magyarországra is, amely nem tudja magát kivonni a világgazdasági légkör hosszú kóros állapotának megrázkódtatásai alól.*

* **A Gummigyár** mérlegmegállapító ülését e hó 8-án tartotta s az igazgatóság elhatározta, hogy az osztalékot 3 pengőről 3.50 pengőre emelik fel. Jelentékeny összeget tartalékol az idén is a *Gummigyár* és érdekeltségeinek kedvezőbb foglalkoztatása a jövőre nézve is biztosítva van. A *gummigyári* részvények állandóan szilárdan tartják árfolyamukat a 60 pengős árnívó körül és a lanyha tőzsdei napok alatt is alig változik ez az összeg. *Az igazgatóság egyébként az alábbi hivatalos közleményt adta ki: Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság* igazgatósága a június hó 4-én megtartandó közgyűlésnek az 1928-as üzletévre részvényenkint 3.50 pengő (mult évben 3.— pengő) osztalék kifizetését fogja javasolni. *Ranschburg* Pál cégvezető igazgatóhelyettessé neveztetett ki.

* **A Községi Takarék** biztosítási osztályt szervez a közeljövőben, amely intézni fogja a fővárosi üzemek biztosítását. Ez a biztosítási osztály, szakítva az eddigi rendszerrel, nyilvános versenytárgyaláson fogja kiadni az üzemek biztosítását, arra érdemes társaságoknak. A főváros még hat esztendeig nyilvános árlejtés útján fogja kiadni üzemeinek biztosítását a legelőnyösebb ajánlatot tevő társaságoknak, hat év mulva pedig áttér az önbiztosítási rendszerre. Ezen biztosítások intézését a *Községi Takarékpénztár* keretein belül létesített biztosítási osztály veszi át és a nyilvános árlejtéseket ez a biztosítási osztály fogja eszközölni. A biztosítási osztály élére igazgatónak hívták meg *Rihmer* Lászlót, az *Adria* Biztosító vezértitkárát.

* **A Magyar-Francia Biztosító Társaság** értesülésünk szerint június közepén tartja közgyűlését. Ez az elsőrangúan vezetett biztosító intézet nagy fejlődést ért el az utóbbi időben. Azokban az üzletágakban, amelyeket az intézet kultivál, igen magas díjbevételi többletet ért el. Ez az emelkedés főként az életüzlet terén mutatkozott meg, ahol olyan hatalmas teljesítést produkált a Magyar-Francia, mely a társaságot a legnagyobb állományi és legelsőrangú életbiztosító társaságok sorába emeli. Mint köztudomású, a *Magyar-Francia* igen kiterjedt és elsőrangú összeköttetésekkel rendelkezik. Úgy az élet, mint az elemi ágazatban, nagyszabású munkát végez ez a társaság, melynek vezetősége, *Grosz* Manóval, az intézet vezérigazgatójával, nagy tudással, hozzáértéssel fejleszti mind nagyobbá a *Magyar-Franciát.*

* **A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyár R.-T.** idei pazar kiállítása, mellyel gyártmányait prezentálja, méltán kelt feltűnést. A közismert lovasplakát elevenedik meg a kiállítást látogató közönség előtt és a diadalszekér elé fogott vágtató paripák nemesak szimbolikusan, hanem a valóságnak megfelelően is hirdetik a Gschwindt-gyártmányok hódító útját, melyek a legelsők közé küzdötték fel magukat. A vállalat likőr-, rum-, konyak- és gyümölcspárlat-különlegességei, valamint főzelék- és gyümölcskonzerv gyártmányai, úgy belső tartalom, mint külső esin szempontjából a hazai ipar díszei, melyek a legkényesebb izlésű fogyasztó asztalán is bízvást foglalhatnak helyet s meggyőzően igazolják, hogy kár a távolba kalandozni, idegen gyártmányok vásárlásával a külföldet gazdagítani, mert hiszen a hazai termékek is szolgálnak mindazzal, ami szemnek, szájnak ingere. A kormányzó úr őfőméltósága és a főméltóságú asszony, valamint a megnyitáson megjelent előkelőségek a Gschwindt-féle részvénytársaság kiállítása előtt hosszasan időztek és a látottak felett teljes elismerésüket fejezték ki.

* **A Magyar Asphalt Részvénytársaság** május 10-én metgartott közgyűlése az osztalékot *2 pengőben* állapította meg és az igazgatóságba báró *Szterényi* József v. b. t. t.-t, — akit a közgyűlést követő igazgatósági ülés *elnökké* választott — beválasztotta.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

LAKÁS

AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ öt szobás és négy szobás lakások I., Orbánhegyi-út 11/a. sz. alatti, két évvel ezelőtt épült gyönyörű villában kiadó. Központi fűtés, melegvízszolgáltasás, garázs, sofförlakás, stb. Bővebbet a háztulajdonosnál Tóth Imrénél. Telefónhívó: 223—93, vagy 517—89. számon.

2 SZOBÁS, előszobás, hallos, összes mellékhelyiségekkel ellátott lakás, — Verpeléti-út és Lágymányos-utca közötti Vak Bottyán-utcai új házban — azonnali beköltözésre kiadó. Évi bér 2500 pengő. Bővebbet a kiadóban. Tel.: 502-96.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus,* ill. *november 1-én,* a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)
A bérházakban
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal).
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágosítást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

ÉPÍTEK családi házakat és bérlakásos épületeket Budapesten és Budapest környékén tehermentes telkekre, megállapodás szerint. Tervezés, költségvetés díjtalan. Építési iroda Budapest, V., Kálmán-utca 16. I. 4. Tel. L. 985—85.

1-2-3 szobás
modern lakások és üzlet helyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban
gyönyörű kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL építőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

OLCSÓ vendéglő helyiség
és borbély vagy hentesüzlet kiadó szonnalra, egy 2 SZOBÁS modern lakás május 1-ére a Fehérvári-út 42. alatt; az Istenhegyi úton 4 SZOBÁS VILLA nagy korttel, terrasszal, olcsó bérért,
2-3 és 4 szobás luxus lakások
a Horthy Miklós-út 94/a. alatt etage fütéssel augusztus 1-re, a Budafoki-út 10/a. alatt központi fütéssel és melegvízszolgáltatással októberre kaphatók.
Stilus Építő rt. V., Balaton-utca 10
10—1 ig, 4—6 ig. TELEFON: 968—23. SZÁM

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Honori Mag
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
HONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69.
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

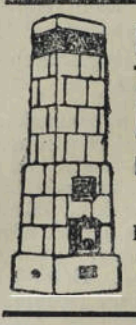
ÉRZSÉBETHIDI SZÁLLÓ
Telefon: 968-68.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácfürdő mellett.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, bleiglási szenyvíztisztító berendezések, vízvezeték és csatornázási, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kandallók kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Ó-Buda-Újlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos utca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósít váltókra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal e régi jóhirű céghez.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Hortobágyi juhtúró
Mindenütt kapható! Termeli:
ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 955. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 május 19.

Buda lelke

Irta: **Dr. Mátéka Béla**

Budának, a fővárosnak lelkéről beszélve, nemcsak hangulatra, nemcsak valami megmagyarázhatatlan atmoszférára kell gondolni. Budának van lelke, mint ahogy van Salzburgnak, Luzernnak, Nürnbergnek, Firenzének, Rómának s ezzel olyan értéke, amely *nem minden városnak adatott meg*, ellentétben olyan városokkal, amelyeknek lehet nagy forgalmuk, kiterjedésük, de mint egésznek, lelkük nincsen. Berlinnek, Lipcsének, Milánónak, Bukarestnek, sok angol gyárvárosnak nincs lelke és még Párisnak is inkább csak szelleme van. Aki valaha sokat utazott, meg fogja érteni ezeket a nűanszkülönbségeket s tudatára fog ébredni, hogy van valami a mi Városunkban, amit nem lehet mesterségesen megteremteni. De ez a lélek nem a nagyváros rideg körutain, végtelen házrengetegeiben található meg, hanem a Dunapart árnyas sétányain, a Királyi Vár kerti terraszain, a Gellérthegy esti panorámájában, a Rózsadomb balzsamos atmoszférájában. Ezt a lelket érezzük a Vár csendes, tradicióteli utcáiban, ezt a lelket a budai Bástyasétány naplementi hangulatában, a Viziváros régi patricius házai között, a környező hegyek erdeiben. *E lélek szólalt meg, mint valami sejtelmes rezonancia*, nem egy lakójában, aki ebből a talajból nőtt ki, vagy ha idegenből is jött — ebbe olvadt bele. Ezt a lelket szólaltatja meg *Semmelweis* Ignác orvosprofesszor, ez rezgett a régi krisztinavárosi kiváló lelkű *Brunswick Terézben*, a szervezett gyermekvédelem első apostolában. A budai Dunapart hangulata vonzotta az idegenből jött *Kössler* Jánost is s végül itt Budán megtelepedett Dohnányiját nevelte. Buda legnagyobb nagyasszonya, *Erzsébet királyné* is, ide olvadt bele érzelmi skálájának egész gazdagságával.

Budában azonban nemcsak romantika van, hanem a történelem folyamán szüntelenül meg-megnyilatkozó őserő is. *Nem innét regenerálja-e IV. Béla* a tatárveszedelem után *a letört országot* s ezt a regeneráló erőt nem ő foglalja-e a Királyi Vár megépítésével századokra kiható energiává, nem ez a csodás kis domb teszi-e *Nagy Lajost naggyá*, nem ezt a várost avatja-e *Zsigmond* az európai hatalom pólusává s nem szenteli-e meg Hunyadi László vértanúságával? De az itt szunnyadó s időnként tektonikusan kitörő *energiákat leginkább Mátyás király robbantja ki.* Ő a budai Várnak legnagyobb királyi alakja, amellett Budának, mind a mai napig legelső polgára, aki mindörökre mintaképe az anyagi jólétnek a szociális igazsággal való összeegyeztethetőségének. Úgy tudjuk, hogy a királyok csinálják a történelmet. De vajjon Mátyás alakja ugyanazzá nőtt volna-e, ha például Szolnok, vagy egy más lapos alföldi város lett volna az ország fővárosa? *Nem dolgozott-e* bennük és általuk *a genius loci* legalább is épp oly mértékig alkotólag? Mindenesetre megihlette őket alkotásaikban.

Elemezzük a városnak atmoszféráját, megtaláljuk, hogy *Budával való házassága által nyeri Budapest, mint főváros világszép fekvését* s Buda karöltve a Duna nagyszerű ívével, valami le nem tagadható monumentalitást ad a fővárosnak s ez a nagyvonalúság sok nagy emberére reányomta bélyegét. A Vár lakójának, gróf *Apponyi Albertnek* és *Tisza István* államférfiúi ércalakjának is nem ez a város adja-e meg grandiózus alapzatát? A szembenlévő Parlament kupoláját szemlélve, nem a Várhegyen vívja-e *Bethlen* István miniszterelnök a magyarság jövőjéért kétségbeesett kitartással, nehéz harcát?

S akár régi nagy királyainkra gondolunk, mint IV. Bélára, Nagy Lajosra, Mátyásra, akár utolsó évszázadunk nagy történelmi alakjaira, találunk bennük egy eltagadhatatlanul közös apostoli vonást, benső emelkedettséget.

Mindezt taglalva, ismételten kitűnik, hogy e hely mily hatalmas szellemi és lelki erőket gyűjtött össze, vagy ihletett meg évezredes szerepe fonalán s hogy ezek képezik nemcsak e városrésznek, de *az egész fővárosnak* minden értékes, lelkébe is átsarjadt *igazi felsőbbrendű szellemét*, mely megvan s meg akar maradni azzal a barbársággal szemben, amely délről, délkeletről és északról fenyeget. A nyugati civilizáció védbástyájává lenni, ez eredetileg Buda hivatása volt, de átadta ezt a küldetését az egész magyarságnak. Ám Buda ősi jelleme volt az, amelytől Anteuszként annyiszor erőre kapott az ország. Ezért *nemcsak egyéni, hanem történelmi erők azok, amelyek a budai polgárságnak s vezetőinek ma is oly jelentős szerepet juttatnak a város sorsának intézésében.*

Buda lelkét, mely sokszor országot átható erőként jelentkezett s melyet ez erő mellett benső ség, romantika, poézis, mélység jellemez, *őrizzük meg, mint valami nagy kincset.* Ez tette a régi, a kis Pestet is vonzóvá és *Budának mai értéke, intim szépsége az egész főváros közkincse.*

Budán, 1929. május 18

Várospolitikai beszámolót mond július hó 6-án este 8 órakor a Budai Társaskörben

KOZMA JENŐ DR.,
országy. képviselő,

a Községi Polgári Párt elnöke, a budai pártkörök kívánságára. A Délivasút elsőemeleti körhelyisége valószínűleg szűknek fog bizonyulni az érdeklődők befogadására, éppen ezért az elnökség úgy határozott, hogy jó idő esetén a vendéglő kerthelyiségében tartják meg a nagygyűlést és Kozma Jenő ott mondja el várospolitikai beszámoló beszédjét.

A Rózsadomb a világforgalomba már be van kapcsolva, de a fővárosi forgalomba még mindig nincs. Az Idegenforgalmi Vállalat két darab hatalmas, 25—30 személyes, Bussing autóbusza, ugyanis már március 15. óta naponta hozza fel az ideegeneket a Rózsadombra, bekapcsolva a Rózsadombot is — prospektusa szerint — abba a napi turnéjába, amely a Margitszigetet és a Lukácsfürdőt is bemutatja a Rózsadombbal együttesen az idegeneknek, mint idegenforgalmi, propagandisztikus szempontokból is a székesfőváros lebilincselő látványosságait. És az IBUSZ mindenkor zsúfolt koesijai naponként azon az útvonalon járják be a Rózsadombot, amely a fővárosnak „Tabu" és amelyet Egyesületünk már 1924. év óta javasol, mint *a rózsadombi lakosság érdekeit egyedül kielégítő, a főváros szempontjából pedig egyedül rentabilis útvonalat*, azaz a Margithídon át a Zárda-utcai Szerpentin-úton, Zárda-utcán, Eszter-utcán fel a Vérhalom-térig és azután a Vérhalom-utcán, Apostol-utcán, Szerpentin-úton le s a Margithídon át vissza Pestre. És az idegenek — a programm szerint — letelepedve a Vérhalom-téren, alig lehet őket onnan tovább csábítani. Elragadtatással szemlélik az eléjük táruló, gyönyörű, dunai és pesti panorámát és a csodás budai hegykoszorút. Hátha meg volna már a rózsadombi vízmedencéhez is vezető, autóbusz közlekedésre alkalmas utunk és ott megfelelő kioszkunk kilátóval. Ez alkalomból bemutatja még az *Ibusz* a Rózsadombon az ideegeneknek a romantikus Gülbaba sírját és a szép fekvésű Veronika kápolnát is. Nem hiába magánvállalat az *Ibusz* és nem fővárosi üzem, mert alighogy bemutattuk a tavaszon a Rózsadomb vonzó szépségeit az *Ibusz* vezetőségének, azonnal elhatározták, hogy a Rózsadombot bekapcsolják az idegenforgalomba és ezt az elhatározást nyomban tett követte. Nem úgy, amint a fővárosnál már 1924. év óta vajudó, rózsadombi autóbuszjárat megvalósításánál szomorúan tapasztaljuk, ahol ma — ép öt évet jubilálva — számtalan hivatalos ígéret daeára még csak ott tartunk, hogy pár nap óta már ki van adva a szigorú rendelkezés *a Zárda-utcai Szerpentin-út sürgős megfelelő átformálására* az autóbuszközlekedés céljára. Amelyhez íme, már hozzá is kezdtek, *sürgősen kivágva a Szerpentin-út mentén két — úgy látszik — az autóbuszjáratra vezélyes, elvadult galagonya bokrot.* Folytatása remélhető! . . .

Dr. Nádas Béla,
ügyvéd, főtitkár.

Érdekes névmagyarázatokat adott *Tausz* Béla dr. főorvos a Balneologiai Egyesület előadássorozatán, amikor Buda fürdőit és fürdőkórházait ismertette az árpádházi királyok alatt. Igy a *Rudas* szó megfejtését az okmányszótár szerint a következőképen magyarázza: Rudas annyit jelent, mint maza, mázsa, currus, oneratus, társzekér. Tudjuk, hogy a mai Rudas-fürdő helyén volt az Árpádok alatt az alsó rév kikötőhelye, amelyen a hajósok Pestről Budára keltek át, ideszállítva mindenféle árút, mint Fejér *Codex diplomaticus* című műve VIII. kötetének 3. részében, a 97. oldalon olvashatjuk egy 1326-ban kelt oklevélben: „Az előbb említett hajósok és összes társaik mindig a hajó értéke, vagy ezen hajóknak akármilyen nagy szekér, közönségesen „rudas" vagy maza nevű bármily teherrel megterhelve, amelyet hajókon átszállítanak, fizessék meg a vámot".

Attila szobra Budán

A Hollós Mátyás Társaság megalakította az előkészítő bizottságot — Zajti Ferenc elhozta az Indiában élő hun-szittya népek üzenetét

Ünnepi hangulatban gyült össze május 13-án a Hollós Mátyás Társaság, hogy újra tanuságot tegyen hivatottságáról: izzó magyarságáról, a tudománnyal ihletett, művészettel megszentelt győzedelmes akaraterejéről. Újra bebizonyította, hogy a Társaságban lélek, tűz és erő van s benne egyesül a pásztor, a tanító, az apostol lelkülete, mely minden személyi vonatkozáson felül kialakít magasabbrendű célokat, amelyeket az állhatatos katona lendületével, bátorságával ér el. Prófétai ihlettséggel küzd Buda föllendüléséért. Nem édeskés, andalgó romantikusok vannak itt együtt, hanem a tettek és küzdelmek emberei, a magyarság eszményi magasságba ivelő céljaiért kész lelkek, akik szépséges gondolataik szálait szövögetik a nagy magyar jövő szövőszékén.

Az ülésen megjelentek *Zajti* Ferenc történetbúváron kívül: Andor Endre dr., gróf Apponyi Antal Lajos, Badál Ede (pecsétőr), Baránszki Gyula dr., Bárdos György dr., Bekei Imre Gábor, Czölder Dezső, Daróczy Zoltán, Eperjessy Béla, Eperjessy István dr., Fábián Gáspár dr., Havas István, Jauernik Nándor, Kapcza Imre (kinestartó), Krivoss Árpád (ügyész), Kulcsár Richárd, Lechner Jenő, Lugmayer József dr., Massány Ernő dr. (alelnök), Morvay Győző dr. (elnök), Pávai Vajna Ferenc dr., Peller Imre dr., Peterdy Sándor (titkár), Rév Sándor (jegyző), Szávay Gyula (főtitkár), Szilágyi Károly, Tausz Béla dr., Turcsányi Tihamér dr., Tury Zoltán dr., Ujj Gyula, Weimess Marian, Viraág Béla háznagy. *Elmaradásukat kimentették:* Becsey Antal (sz. o. elnök), Bánlaky Géza, Bársony Oszkár, Exner Kornél dr. (alelnök), Gulden Richárd, Hubert Vilmos, Marik Ernő, Manninger Vilmos dr., Nádas Béla dr., Neuschloss-Knüsli Kornél, Oszoly Kálmán, Ripka Ferenc (sz. o. elnök), Szviezsényi Zoltán, Zilahy Dezső, Zubriczky József dr.

Morvay Győző dr. elnök üdvözölte a társaság vendégeit és tagjait, felkérve *Zajti* Ferenc, az Indiába szakadt hun-magyar törzsek történetét kutató tudóst, hogy az indiai magyar kapcsolatokat ismertesse. Zajti Ferenc évek óta tart állandó összeköttetést indiai tudományos körökkel, így a legutóbb nálunk járt nagynevű *Módi* professzorral is. Zajti nemrég tért vissza indiai útjáról, ahol sikerült felkutatnia a hunoknak és szittyáknak kis, elszigetelt területen élő egyenes utódait és az elnök melegen üdvözölte őt sikeres útja alkalmából.

ZAJTI FERENC

érdekes előadásban fejtegette eddigi tudományos eredményeit. Beszámolt arról, hogy a régi, hét-nyolcszázéves krónikák és az indiai szakirodalom, nemkülömben az angol indiakutatók valemennyien bizonyítják a magyar-hun rokonságot. A hun, szkita, turáni népfajta Indiának ma is vezető kulturális eleme és a 330 milliónyi indiai lakósságnak túlnyomó része — az angol statisztikák szerint is — 150 millióra tehető a turáni eredetű nép, amelynek szókészlete megegyezik az ugor nép szókészletével. *Feridun* turáni fejedelem Kr. e. 1300. évben meghódította Indiát és azóta az *arbudai szent hegyről* származó, tűzből pattant parmár, solánki és más gulyár (gulyás, pásztor) fejedelmek uralma alatt él tovább ez a nép. Ez volt és ez ma is India legintelligensebb népe, amely világhódító útján megkímélte Rómát és építette Indiában a világ legesodálatosabb márványremekműveit, azok között a százkupolás *delvárai* márványtemplomot. Ez az a nép, amely Attila alatt legázolta a verhetetlen római légiókat és tért vissza oda Indiába, hogy megpihenjen *Ahanlesvár* fellegekkel játszó pompás lovagvárában, amilyet Európa sohasem tudott építeni. Megállapítható, hogy az indo-szkita nép a lelki kultúráltság terén előtte járt Európának, de mögötte soha. Amikor templomot épített, különbet alkotott, mint Európa s amikor filozófiát, irodalmat, vallásos eszméket kellett létrehozni, a hunfajta nép járt elől nagyszerű példákkal. Amikor a nyugathoz simuló, a maga multját eléggé nem ápoló magyar nép az ősiség nagy ihlettségét elhozta keletről ide Európába, keresztény hitre térve, egymásután öt szenttel ajándékozta meg Európát, illetve a keresztény világot.

Itt Indiában találta meg az előadó *Magara* tartományt, melynek ősi szókészlete teljesen egyező a mi göcsei és erdélyi szókészletünkkel. Ennek a népnek egyik ága a gulyás, gulyár vagy guzsár nép, amelynek ősi multját kutatja — Zajti Ferenc. Ennek az ős-népnek pátrónusa *Gandhi*, aki a mi pátrónusunk is lehet. Az a nagy Gandhi, aki az indiai egyesült népek zászlaját csodálatos véletlen, vagy talán inkább ősi ösztön alapján a magyar nemzeti szinekből alkotta meg. A párszok népfajtája is teljesen magyaros és tipikusan magyar. Földjükön ott sétál a büszke darú és a páva, a hun-magyar ősmese madara. Úgy érzi ott magát, mintha odahaza volna. Mi a hun testvériséget tartottuk a multban is, de a régi krónikák alapján és az ott talált kapcsolatok révén ez bizonyossággá válik. Úgy Gandhi, mint Módi professzor és az ottani turáni népek, nemcsak szavakban, de tettekkel is bizonyítják a velünk való rokonságot. Amikor itt járt Módi professzor, nagyon csodálkozott azon, hogy még mindig nem találtuk meg Attilának, az Isten ostorának, a nagy hun királynak a sírját. A Budán járt, Budán élt Attilának szobrát is kereste és onnan Indiából jön a vágy, az üzenet, hogy Attila szobrát minél előbb fel kell állítani. Ennek ünnepies, világraszóló, nagyszerű felavatására Indiából nagy küldöttség élén fog eljönni Gandhi is, Módi is. A Hollós Mátyás Társaság van hivatva, hogy ennek a gondolatnak apostolává legyen, mert Budán kell hogy álljon a legrövidebb időn belül Attila urunk hatalmas szobra. Ez annál is szükségesebb, mert vannak nemzetek, amelyek ki akarják sajátítani Attilát, világpolitikai céljaik számára. S ezzel kapcsolatban figyelmébe ajánlja a Társaságnak, hogy egy 1700-ban megjelent három kötetes genealogiai munka az ősi Estorás, ma Eszterházyak családfáját Attilától vezeti le. Ajánlja, hogy a Társaság az Attila-kultusz kialakítása érdekében herceg Eszterházy Pált kérje fel, hogy vegyen részt a szoborbizottság munkájában. Indiai rokonaink készek anyagi segítséggel is hozzájárulni a szoborállítás költségeihez.

A nagy helyeslással és elismerő tapsokkal kísért előadás után Morvay Győző dr. elnök köszönetét fejezte ki az előadónak s egyuttal üdvözölte gróf Apponyi Antalt, mint a Társaság új tagját és fölkérte a tagokat, hogy a fölvetett, nagyhorderejű tárgyhoz szóljanak hozzá.

Elsőnek *Turcsányi* Tihamér dr. vendég szólalt fel és az Eszterházy nemzetség családfáját magyarázta, érdekes történelmi adatokkal, majd *Lechner* Jenő dr. egyetemi tanár műépítész fejtette ki, hogy a magyar stílus keresésénél minden művész előbb-utóbb Indiába kerül. Ez történt a nagynevű Lechner Ödönnel is, de így járt ő maga is, aki gyakorlati téren épen most egy hun szarkofágszerű emlékművet állít Budapesten. Meleg szavakkal ajánlja fel szolgálatkészségét a szoborállítás eszméjének kiviteléhez.

Gróf *Apponyi* Antal megköszönve az üdvözlést, fejtegette a szobor nagy jelentőségét világpolitikai relációkban. Nagy horderejű történelmi esemény volna, ha Gandhi eljön a szoborleleplezésre és Rothermere lorddal — letiport csonka hazánkban folytatna megbeszélést.

Massányi Ernő dr. a lelkesedés izzó magyar hevével buzdított a leggyorsabb cselekvésre, mert nincs helye a habozásnak, fontolgatásnak akkor, amikor megmutathatjuk Európának, hogy nem barbár jövevény a magyar, hanem sokezer évre visszatekintő őskultúrájú nép.

Tausz Béla dr. épen azt a csodálatos véletlent tette szóvá, hogy aznap kapott két üzenetet Indiából és — ime — itt a harmadik kapcsolat Indiával. Az idő hajtja az eseményeket és ő is megállapítja, hogy Attilához senkinek másnak nincsen annyi joga, mint a Hollós Mátyás Társaságnak. Ez a Társaság van hivatva Attilának szobrot emelni itt Budán, ahol Mátyás király nagy tudósa: *Bonfini* a hun-magyarok eredetéről írott munkájában négy hatalmas fejezetben Attilának itt, Budán való tartózkodását örökítette meg.

Pávai Vajna Ferenc a székelyek nevében, akik Attilától származtatják eredetüket, kívánja, hogy a legmelegebb kapcsolat fejlődjön az indiai rokonok és a magyarok között és álljon mielőbb a hatalmas monumentum itt Budán, Európa közepén, bizonyítva ez ősi nép erejét, bizodalmát, a rettenthetetlenségét.

Lugmayer József dr. az óbudai Árpád templom parkját vélné legalkalmasabb helynek Attila szobra számára, mert e templom és egy hatalmas emlékmű felállítását már az idevonatkozó 1908-ban hozott törvény határozta el, de eddig eredmény nél-

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

kül. Ez jó alkalom volna, hogy a törvényt életre váltsuk.

Baránszki Gyula dr. a budapesti szobrok furcsa elhelyezésének kérdését vázolja s megállapítja, hogy Attila szobra csak a magyar történelem őshelyén, Budán állhat.

Havas István Zajti Ferencnek a magyar lelket megmozgató nagy tevékenységét méltatja és utal Zempléni Árpád költői munkásságára, mely a turanizmust szolgálta már évtizedekkel ezelőtt apostoli lélekkel. Poétikusan fejtegeti, hogy Attila szobra tulajdonképen Indiából jön, onnan hozta el Zajti Ferenc. Páratlannak, világraszólónak kell lennie és versenyre kell hívni a művészeket, hogy a legnagyobbat alkossák.

Krivoss Árpád dr. tett hitet azután a felvidék magyarsága mellett, majd *Massányi* Ernő dr. ajánlotta, hogy országos mozgalmat indítson a Társaság és kapcsolja bele elsősorban az egész magyar sajtót. Indítványozza, hogy küldjenek ki még a mai napon egy előkészítő bizottságot.

Kapcza Imre őszinte szeretettel üdvözölte Zajti Ferencet és lángszavakkal fejtegette, hogy a revizionak, a nemzet egyetlen igaz nagy gondolatának legjobb kifejezője az Attila-szobor. Az Isten ostoráé, aki innen mutatja meg az egész világnak a magyarsággal való testvéreségét. Ez hirdetni fogja keleti rokonainknak, hogy mi itt vagyunk s ha majd újból köszörülik fegyvereiket Európa ellen, akkor mi már nem a minket rútul legázolt nyugat pajzsa és megvédelmezője, hanem ázsiai testvéreink előőrsei leszünk. Európán már egyszer végigvágott az Isten ostora és lehet, hogy ez még egyszer megtörténik. Poétikus befejezés után arra kérte Zajtit, hogy jöjjön gyakran közénk Budára és vigyen el bennünket gondolatban Indiába, édes testvéreinkhez.

Szilágyi Károly a fanatizmus mindent átható erejével, buzgalmával, lelkesedésével állott a szoborállítás gondolata mellé. A magyar lélek, a magyar erő és a magyar művész prófétasorsát rajzolja meg, mely a gondon, a sanyarúságon át az elmegyógyintézethez vezet, de nem riad vissza semmiféle akadálytól. Akarni kell s akkor Attila szobra is állani fog Budán.

Viraág Béla mondotta el ezután Kösten német ezredes esetét, aki politikai küldetésben élt itt a világháború idején, és aki Tibetben való tartózkodása idején tudta meg ősi származásunkat és őskultúránkat. Szerinte mi magyarok vagyunk a világ legyámoltalanabb nemzete, mert ősiségünket és őskultúránkat nem vittük át a köztudatba. Ha Európa tudta volna, hogy egy négyezeréves kultúrnemzetet tipor el, bizonyára nem dobott volna martalóc népek martalékául Trianonban. A Hollós Mátyás Társaságban a legmelegebb helyre került Zajti Ferenc, mert ez a Társaság semmiféle külső formákban nem éli ki magát. Ez az a hely, ahol... valahol, néhány magyar összehajol, hogy nemcsak kötelességszerűleg, hanem szeretettel vigye előbbre a magyarság és ezzel Buda sorsát. Ajánlja, hogy a jelenlevők valamennyien alakuljanak át szervező bizottsággá, amibe azután belekapcsolódnak azok, akiknek szerepük lesz a szoborállításnál.

Ezután Zajti Ferenc ismertette még, hogy Attilával *nyolcszáz munka foglalkozik*, melyeknek jegyzéke negyven évi gyűjtés eredményeképen Ballagi Aladár hagyatékában van elraktározva. Ennek a munkának a kiadását is a szoborállítással kapcsolatban elő kellene készíteni.

Szávay Gyula Zajti Ferencet mint apostolt látja s oly álomszerű volt, amit eddig hallott, hogy azt csak a szív tudta felfogni. Azonban az Attila-szobor felállítását és a könyv kiadását olyan jól kell előkészíteni, nehogy a sietés révén rosszul induljunk el. Bizonyos tempót ajánl és csatlakozik Viraág Béla indítványához.

Morvay Győző elnök összegezve az elhangzottakat, határozatilag kimondja, hogy a jelenlévők alkotják a szoborállító, előkészítő bizottságot, amely a kebeléből kiküldi *Zajti* Ferencet, gr. *Apponyi* Antalt, *Lechner* Jenőt, *Massány* Ernőt, *Viraág* Bélát és az elnököt, akik a szükséges előmunkálatokat elintézik.

Új gondolat vonult ezzel az emberek lelkébe, szívébe, elméjébe, hitre, bizalomra, bátorságra nevelő, mert nem vagyunk társtalanok a népek nagy tengerében. Hatalmas hun lovasok árnyéka rajzolódik megcsonkított egünk kék boltozatára s Isten ostonának villogó kardja magasba lendül. Óriás árnyak imbolyogtak hétfőn a sötét magyar éjszakában. A történelem melegebb áramlása járta át az emberek lelkét. Nem vagyunk már árvák széles e világon. (*r. s.*)

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

A választói névjegyzék az 1930-as évre elkészült. Az I. kerületben 38.334, a II. kerületben 18.600, a III. kerületben 16.491 választó van.

A pünkösdi ünnepeken keresse fel a *Hüvösvölgyben Balázs* szépfekvésű, az utóbbi időben rendkívül divatossá vált nagyvendéglőjét, ahol a gyönyörű helyiségekben pompás idei rántott csirkét chet fejessalátával és hallgathatja a remek cigányzenét.

Jubiláris ünnepét üli a *Budai Torna Egylet* 60 éves fennállásának emlékére május hó 19-én és 20-án. Az ünnepségek sorrendje: Május 19-én: 9 órakor d. e. hálaadó Istentisztelet a krisztinavárosi plébániatemplomban és az egyesületi zászló megszentelése. — ½11 órakor d. e. „Hősök emlékművé"-nek leleplezése a BBTE Attila-utca 2. sz. alatti tornacsarnoka előtt. — 11 órakor d. e. jubiláris díszközgyűlés a BBTE Attila-utca 2. szám alatti tornacsarnokában. — ½4 órakor délután az egyesületi tagok ünnepi felvonulása és jubiláris torna és atlétikai háziverseny a BBTE szénatéri sporttelepén. — Május 20-án: 4 órakor délután jubiláris torna és nemzetközi atlétikai verseny a BBTE szénatéri sporttelepén. — 9 órakor este díszvacsora a Szent Gellért gyógyfürdő csarnokában. *Demény Károly* elnök, *Tatár István* főtitkár.

A „Hősök emlékművé"-nek leleplezésénél: Nemzeti Hiszekegy. Elnöki megnyitó: Demény Károly. Ünnepi beszéd: vitéz Végh Kálmán dr. Ünnepi óda: Irta Thomée József. Szavalja: r. Fluck István. Szózat. — A jubiláris díszközgyűlésen: Elnöki megnyitó: Demény Károly. Ünnepi beszéd: Prém Lóránd dr. Üdvözlő felszólalások. Beérkezett üdvözlések: Ismerteti Tatár István. Díszjelvények kiosztása. Záróbeszéd: Holfeld Henrik. Himnusz.

Nász. *Weimess* Marián építész leánya *Gabriella* és oroszi *Marton* György dr. ügyvéd, június hó 1-én délután fél hét órakor tartják esküvőjüket a várbeli evangelikus templomban. Cím: II., Zárda-utca 18.

FÜRDŐANKÉT

Rendezte: Budapest Fürdőváros Egyesület III. előadás-sorozat

Budapest Fürdőváros Egyesület harmadik előadássorozatát a Szent-Gellért-fürdő hangversenytermében dr. *Gerlóczy* Zsigmond prof., főorvos, a felsőház tagja nyitotta meg, kimentve *József Ferenc* dr., kir. herceget, aki akadályozva volt a megjelenésben, úgyszintén *Szviezsényi* Zoltán igazgató is, aki üdvözölte egyúttal az előadókat és átadta a szót

BALKÁNYI KÁLMÁN

szerkesztőnek, az OMKE igazgatójának, aki azzal vezette be előadását, hogy úgy érzi, miszerint felszólalása voltaképpen bekonferálása annak az értékes fejtegetésnek, melyet *Horváth* Odön, Amerikából jött honfitársunk mond el. Foglalkozásánál fogva jobban ismeri a kereskedelem helyzetét, tehát innen indul ki. Ma annak a háromszorosa kell az üzleti költségre egy kereskedőnek, mint békében, ezzel szemben a forgalom a harmadára csökkent. Tehát az egyik oldalon megnagyobbodott költség, a másik oldalon csökkent forgalom van. Ez a magyar kereskedelem általános helyzete, amely mellett még adó-bajok is vannak. Sok üzlet van, amely a maga létét ideig-óráig csak viszi-húzza azért, mert az üzleti költség-apasztást hirtelen végrehajtani nem képes. Újabb s újabb áldozatokat hoz, hogy az üzlete rendjét tovább tudja fenntartani. Sajnos ez nem mindig sikerül és látjuk, hány üzlet megy tönkre. Ezért, ma a kereskedelem szempontjából életbevágó érdek, hogy azt a forgalmat, amit az itteni piacokon elérni nem lehet, idegen piacokon elért eredményekkel emeljük fel. Ez pedig csak az idegenforgalom emelésével történhetik.

Elégtétellel és örömmel gondol vissza arra az előadásra, melyet ennek az egyesületnek mindnyájunk által hódolattal tisztelt elnöke tartott, amelyben mindenkinek úgyszólván a fülébe húzta, hogy

Budapestet csak a fürdői révén lehet gazdaggá tenni.

Rámutatott arra, hogy az idegenforgalom a kereskedelmi mérleg legaktivabb tétele. Fő érdek, hogy az idegen jöjjön ide és a kereskedelmet gazdagítsa. Ezek a tételek igazak, s így el kell jutnunk a forráshoz, ahhoz a nagy rezervoárhoz, amelyből Magyarország számára a legtöbb idegent számíthatjuk; meg kell őket keresni Amerikában. Az érdeklődés nemcsak az amerikai magyaroknál van meg Magyarország iránt, de meg van az amerikaiaknál is, ha arra a mostaninál hathatósabb eszközöket használunk fel. S itt eredményre vezet a kereskedelem specializálása és a nagystílű reklám. Az idegenforgalom aktív tételeinek vizsgálatánál le kell számítani azt a veszteséget, hogy a tranzitó-forgalmat elhanyagolták és a lendületnek indult tranzitó-kereskedelem, amely alkalmas lett volna idecsődíteni a keleti részről a kereskedőket, hogy azok Budapestről szerezzék be egész évi szükségletüket, nem valósult meg. Ezzel szemben a nagy mozgalom, mely Amerikából indult ki, hogy a kereskedőknek nemcsak árut kell nyujtani, hanem szolgálatot is, ez a gondolat lassan kezd érvényesülni Budapesten is, ami igen fontos eleme az idegenforgalom emelésének.

A harmadik fontos kérdés a keleti nyelvek megtanítása, mert meg kell szereznünk nemcsak a Nyugat, hanem a Kelet egyszerűbb vásárló közönségét is. Keleti akadémiánkat, melyet a háború után megszüntettünk, vissza kell állítani.

A propaganda szempontjából a kereskedelemre vár az a feladat, hogy a vevőközönséget felvilágosítsa. A Nemzetközi Vásárnak is ingyen propagálói voltak a kereskedők, ezt a a fürdőváros érdekében is szívesen felajánlja Balkányi Kálmán az Omke részéről.

Ma Amerikában a kollektív-reklám legyőzi az öp-reklámot s ezzel kapcsolatban kifejti, hogy addig, amíg nem lehet keresztülvinni azt, hogy a reklámot együttesen szervezzék meg, nálunk is, bizony meglehetősen hátramaradunk. Ilyen kollektív-reklámnak nézi a csoportos kirándulást és azt hiszi, hogy az a csoportos utazás, melyet az elmult évben Amerikába tett a kereskedők egy csoportja, szerény, de mégis komoly reklámja volt a mi kereskedelmünk törekvéseinek. Ez útmutatás arra is, hogy a fürdőváros ezt a gondolatot ébrentartsa és menjenek csoportok kisebb országokba, csináljanak reklámot a magyar kereskedelem jogos törekvéseinek.

A külföld idevonzása érdekében utal arra, hogy az elmult években nem volt hét, amikor ne jöttek volna ide komoly testületek. Ezek a magyar kereskedelemnek és iparnak is hasznára voltak.

A felsoroltak használnak az idegenforgalomnak, ezzel szemben árt az idegenforgalomnak a kelleténél jobban megadóztatott kereskedelem. Ha azt akarjuk, hogy a kereskedő a maga érdekeinél fogva szívvel és lélekkel akarjon idegenforgalmat csinálni, hogy reggeltől estig küzdjön az idegenforgalomért is, akkor lehetővé kell tenni azt, hogy a rája nehezedő adózási terheket könnyítsék meg. Összefügg ezzel a luxusadó kérdése is és hangsúlyozza az előadó, hogy ez nem egyoldalú anyagi érdek, amikor a luxusadó-rendszer ellen felszólalnak. Ha azt akarjuk, hogy necsak a Balkánnak legyen a Párizsa Budapest, hanem a nyugati embernek is, akkor nem szabad a luxusadó-jövedelemhez olyan nagyon ragaszkodni.

Amikor mi az idegenforgalom jövő fejlődését akarjuk biztosítani, választanunk kell két irány között: térjünk-e vissza ahhoz az irányhoz, mely a luxus nélküli, vagy ahhoz, amely a luxust is figyelemre méltatja. Igenis, mi inkább luxussal akarjuk vonzóvá tenni Budapest Fürdővárost.

Gerlóczy elnök megköszönte az előadást és felkérte az illusztris külföldi vendéget, *Horváth* J. Odönt, az amerikai Magyar Kamara elnökét, hogy előadását megtartsa, akinek előadását legközelebb közöljük. Neki is Gerlóczy elnök mondott köszönetet, érdemeit méltatva.

HUSZÁR KÁROLY

foglalkozott mindkét előadás értékes anyagával, majd bejelentette, hogy a Fürdőváros céljaival teljesen egyforma elgondolás szerint 1930-ban Budapesten óriási erőkifejtést tesznek és az egész világ különböző köreivel lefolytatott tárgyalások alapján nagy világünnepet akarnak rendezni májustól novemberig a Szent évvel kapcsolatban.

Nem úgy gondolja, hogy csak a katholikusok ünnepe legyen ez, hanem magyar ügyet akarnak ebből csinálni. Lényegében hasznot akarunk hajtani hazánk gazdasági életének és elsősorban fogják hasznát érezni a fővárosi üzletemberek. Ha a társadalom összefog, akkor igen nagy dolgokat tud kivinni.

Gerlóczy elnök megköszönte *Huszár* Károly felszólalását is és megnyitotta a vitát. Első felszólaló *Sági* Lajos volt, aki hangsúlyozta, hogy mindenkinek össze kell adni a filléreket, hogy reklámot tudjunk teremteni. El kell helyezni cikkeket, ismertetni Magyarországot és ha sok barátot szerzünk, nemcsak a fürdőügyet, hanem Magyarország szent ügyét, a revizió ügyét is előmozdítjuk.

A következő felszólaló *Magyar* Miklós volt, aki a kormány erőteljesebb anyagi segítségét kérte,

Karcag Vilmos pedig megállapította, hogy Budapest nagy tömegeinek nincsen elég fürdője és addig, míg a szegény lakosságnak nem tudunk elég fürdőt adni, addig Budapest fürdővárosról szólni nem lehet.

Klár Zoltán felszólalása után *Szviezsényi* Zoltán reflektált az előadásokra és hozzászólásokra, *Huszár* Károly közléseit a legnagyobb diszkrécióval kezelve, fölajánlotta Budapest Fürdőváros Egyesület legmeszszebbmenő támogatását. Megköszönte hálásan az előadó urak előadását és fáradozását és kifejtette, hogy két gondolat áll szemben egymással. Az egyik, hogy Budapest már fürdőváros, vagy pedig, hogy Budapest csak ezután lesz fürdőváros. A kérdésnek ilyen kiélezése teljesen felesleges. Rámutatott örömmel arra a tényre, hogy a Carlton-szálloda 60 szobát fürdőszobával, a Gellért újabb 60 szobát, a Central-szálló újonnan átalakította az összes szobáit, úgyanígy a Pannonia, modernizálta a szobáit a Vadászkürt. Gellér, az Astoria-szálló vezetője 200 szobát építtetett.

Ezeknek az ankéteknek meg volt az a hatása, hogy kaptunk eredeti gondolatokat, ötleteket, itt reflektált *Klár* Zoltán bizottsági tag felszólalására. Ő jelezte a látszólagos eltérést, ami Tasnády Szüts és a Szviezsényi között fennállott, de utalt arra, hogy a főváros bizottságának 300 tagja közül csak 8—10-et volt szerencséje megszámolni.

Budapestnek, mint fürdővárosnak, 1914-ben csak egyetlen fürdője volt, a Széchenyi-fürdő, éppen ezért a Rác-fürdő megvétele közérdek, mert a székesfőváros fürdőpolitikája nem fog tudni folytatni a Rác-fürdő nélkül.

Megköszönve az érdeklődők figyelmét, *Gerlóczy* elnök üdvözölte a jelenlévő dr. *Reiner* Ede orvost, aki a fürdőváros gondolatát felvetette és dr. *József Ferenc* kir. herceget, akinek az ügyhöz való ragaszkodása viszi előre Budapest Fürdőváros Egyesület ügyét.

A társaság ezután levonult a szálló földszinti márványtermébe, ahol *Gundel* Károly pompásan terített 100 személy számára.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Telekvásár
A nagyjövőjű subalpin klimatikus gyógyhelyű és nagy fejlődésnek induló SVÁBHEGY villanegyedében gyönyörű fekvésű és szélmentes, építésre különösen alkalmas telkek, különböző nagyságban, *méltányos áron, kedvező fizetési feltételekkel* kaphatók. Felvilágosítást ad: *Svábhegyi iroda* a Svábhegyen, Költő-utca 16. (Diana-úti iskola közelében) hétköznapokon d. u. 3—7-ig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10-ig. *Tel. Aut. 660-11.*

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt ucca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Bercelly Gyurka* énekel és muzsikál

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönd mellett. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürd
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

BÉRAUTÓ AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre.
Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
ÉTTERMEI
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb
JAZZ- és TANGÓ-
zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

CSIRSZKA
Konrád éttermei
a Császárfürdőben.
III., Zsigmond-u. 31. sz.
Nyári terrasz
megnyílt a gyógyudvarban.
Lakomákhoz, esküvőkhöz,
társas estékhez
külön termek. Bácskai ételkülönlegességek.
DREHER-féle SÖRÖK.

ÖRDÖGOROM CSÁRDA
Budán, az 59-es villamos végállomásnál
ELIT RESTAURANT, — Polgári árak.
RADICS ERNŐ cigányzenekara.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

ANDREKA KÁROLY és neje Kupariban, Raguza környékén töltik május havát.

BÁNLAKY GÉZA, a Szent Gellért fürdő igazgatója Kolopra utazott, a világhírű *kolopi iszap* szerződéses lekötése ügyében.

ZELLIGER ÁGOST postahivatali igazgatónak nyugalomba vonulása alkalmából buzgó szolgálataiért elismerését fejezte ki a kormányzó.

STEINER KÁROLY dr., a Budai Orvosi Kör elnöke május 13-án értékes előadást tartott a Budai Nők Kulturális és Jótékonysági Körében.

ROZSA KÁROLY a Fővárosi Gázgyár vezérigazgatója a Pajorszanatóriumban fekszik betegen.

SZEMERE SAMUNÉ dr. elnöknő a magyar könyvről tartott propagáló előadást május 13-án a Budai Nők körében.

KAPCZA IMRE, a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete gyűlésén, szakszerű, talpraesett beszédével általános nagy sikert aratott.

Budaiak Kőbányán. Negyvenéves jubileumát ünnepelte a *Kőbányai Kaszinó* díszvacsora keretében, amelyen *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester is megjelent, akit a Kaszinó elnöke melegen köszöntött, kiemelve jószándékát és szeretetét, amely belőle minden jó úgy és jóakaratú ember iránt kisugárzik s amely lefegyverezi még az ellenfeleit is. A főpolgármester beszédében az összetartás és az alkotó munka irányait fejtegette nagy helyeslés mellett. Bizalmat öntött a csüggedőkbe és hirdette a plátói politikát, amely a közérdek szolgálatát jelenti. Több felszólalás közben beszélt *Károlyi* Károly plébános, *Bucsánszky* Bertalan előljáró és *Becsey* Antal kormányfőtanácsos főv. biz. tag, aki iparos és kereskedő kérdésekkel foglalkozott, meggyőző erővel, feszült figyelem mellett. — A *Ferencvárosi Kaszinóban* tömörült nagy egységespárti tábor házavató lakomáján hatalmas beszédet mondott *Ripka* Ferenc dr., melynek folyamán lelkesen ünnepelték a jelenlevők gróf *Bethlen* István miniszterelnököt.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Hol volt Etzelburg! Érdekes adattal gyarapítja e fontos kérdés tanulmánykörét *Michels* Fülöp, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanára, a Hollós Mátyás Társasághoz intézett levelében. — *Robert Sommer* pszichológus, Familienforschung, Vererbungs- und Rassenlehre. Dritte Auflage. Barth, Leipzig, 1927. című művének 461—470. oldalain, a 6. fejezetben: *Die Etzelburg des Nibelungenliedes* alatt, a Nibelungenlied adatai, valamint még a háború előtt végzett helyszíni tanulmányozásai alapján azt a hypothézist állítja fel, hogy *„Attila udvara az Esztergom fölötti Palást* (régen németül *Palast* és még előbb *Etzelburg)* község helyén állott. Állításait négy térképmelléklettel is alátámasztja. Attila palotája szerinte, ma urasági épületeknek szolgáltatja az alapját.“ — *Palást,* kisközség, Hont vármegye ipolysági járásában, 1545 magyar lakossal. Ma megszállt terület.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

Nyakig sáros a Rózsadomb egyik utcája, a *Borbolya*-utca, ha csak egy kis eső esik is, pedig alig van két percnyire a Margit-hídtól, a Bólyai- és a Vérhalom-utca között, a rózsadombi kertváros kellős közepén. A környező összes uteák tisztán és rendezettek, csak éppen ez a szerencsétlen Borbolya-utca a valóságos szemétdomb, se gyalogjárdája, se kocsiútja. Pedig most sok idegen járja a Rózsadombot, amióta az IBUSZ programmjába vette a rózsadombi kilátás bemutatását az általa autóbuszon kalauzolt idegeneknek.

Postahivatalt kap a Krisztinaváros. Régi kívánsága a Krisztinaváros közönségének, hogy postahivatalt kapjon s postai küldeményeivel ne kelljen átmennie az Alagúton, vagy hosszú sétát csinálnia a Bethlen-udvari postahivatalhoz. A lakosság mozgalma eddig megfelelő helyiség hiányában nem járt eredménnyel. F. év március havában Krivoss Árpád dr. ügyvéd 200 iparos aláírásával kérvényt nyújtott a postavezérigazgatósághoz, melyben a megszünt Kéményseprő-vendéglő Pauler-utca 3. számú helyiségére hívta fel az intézők figyelmét. A hely központi fekvése megnyerte a kiküldött bizottság tetszését s a postaigazgatóság a háztulajdonossal a szerződést már meg is kötötte. Az átalakítási munkálatok befejezése után augusztus havában az új postahivatal meg is kezdi működését nagy megnyugvására a Krisztinaváros polgárainak, akiknek ezzel régi jogos kívánsága megy teljesedésbe.

„A falusi kislány Pesten“ című látványos táncos revű lesz a Kisfaludy Színház pünkösdi attrakciója, amelyet vasárnap, hétfő, kedd, szerda este ad elő a színház kiváló együttese. Május 14-én *Aggházy* Melinda, a Nagyváradi Magyar Színház és *Mende* Klári, a Kolozsvári Magyar Színház kiváló tagjainak vendégszereplésével *„Muzsikus Ferkó“* került színre fővárosi nivójú előadásban, a zsúfolt nézőtér elismerő tapsai mellett.

Nem lesz újabb patika az első kerületben a főváros közegészségi bizottságának legutóbbi határozata folytán. Ellenben a tanácsi javaslat alapján elfogadta a bizottság a harmadik kerületben egy új patikajog kiadását a Bécsi-uti új városi házak egyikében, mert ez a betegek érdeke. Érdekes megállapítás, hogy Bécsben, Berlinben 9600 lélek esik egy patikára, míg nálunk átlag 3600, amely lélekszám nem tudja a gyógyszerészek megélhetését biztosítani.

Nász. Előkelő, nagy közönség, nagyrészt a Becsey és Ostián család barátai és ismerősei töltötték meg a Calvin-téri református templomot e hó 15-én este, ahol Sebestyén kelenföldi református lelkész eskette össze *Ostián* Antal városbíró leányát *Gizi*, dr. *Rauch* Iván gyak. orvossal. *Becsey* Antal mérnök, kormányfőtanácsos és *Ostián* Ferenc, a vágóhidak igazgatója szerepeltek mint tanuk. A megjelent közönség körében ott voltak: Kiss József tábornok, Oberhammer Antal orszgy. képv., Csépay József dr. egyetemi tanár, vitéz Vendel István szegszárdi polgármester és a budai társaság számos tagja. Levélben és táviratban üdvözölték az ifjú párt: Ripka Ferenc dr. főpolgármester, Kozma Jenő dr. orszgy. képv., Barla Szabó József és számosan úgy a fővárosból, mint a vidékről.

Terraszok kultusza. Az idei hosszú télen, nyolc hónapon át szobába zárt ember, az első tavaszi napsugárra megindul, hogy helyet keressen a természet ölén, vagy ha már ezt nem teheti, olyan hely után kutat, ahol legalább a szabad levegőn pihenheti ki magát. A nagyvárosok kőrengetegeiben erre a célra csak kétféle mód van, a sétaterek és utcák padján, vagy a kávéházak és vendéglők *terraszán*. Az előbbieken csak a spórolósak, vagy a nincstelenek a habituék, az utóbbiakon pedig azok szokták fumigálni a világot, akiknek habos kávéra, fagylaltra, vagy egyké pohár sörre, spriccerre is futja. Nem ujság ugyan Budapesten a *terrasz*, mert már ötven évvel ezelőtt is megvolt, hogy a gazda beszólt a csaposnak: „Johann, bring den Garten heraus“ (mert akkor még jobbára német világ volt itt) és a boldog söröző két leánder között a rögtönzött *terraszon* ihatta meg a kriglit és az obligát 6—8 „Schnittet“. Azóta már a krigliből „korsó“, a Schnittből „vágás“ lett, azzal a szomorú különbséggel, hogy a „vágásból“ már sajnos, nagyon kevés embernek futja 1—2-re is. A budapesti *„Terraszok“* emez őskorát azonban az 1880—90. évi „Sugárút“ és „Nagykörút“ építkezéseiből keletkezett új kávéházak és vendéglők csakhamar túlszárnyalták — a még mindig elég primitiv fa- és vaskorlátaikkal — és az azok felett elhelyezett tuja és egyéb zöld bokrokkal. Hiába, az illuziókeltés is nagy művészet és ezt szolgálják ma azok a szebbnél-szebb faragott, kovácsolt, különféle zöldekkel, virágokkal díszített *terraszok*. Elismeréssel adózunk a kávés és vendéglős ipar ama képviselőinek, akik uteáink és tereink sivárságát szép és ízléses terraszaikkal emelik. Budán is látható már sok szép *terrasz*, azonban olyat, amelyikben magában a terraszban van benne a művészet, az egész budai körúton csak egyetlen egyet találtunk. A *Pozsony kávéház* tulajdonosa, *Dankovszky Jenő* hozta meg azt a bizonyára nem csekély anyagi áldozatot, hogy Baum szobrászmesterrel építtetett egy *működő ballusztrádot*, amely minden műértő ember figyelmét az első pillantásra leköti. De őrzi is féltő gonddal ezt a szép terraszát, új ponyvát is csináltatott föléje, — hogy meg ne ázzon! Akik majd ott uzsonnáznak vagy vacsorálnak, elgyönyörködhetnek a Vérmezőre szinte kikönyöklő *terraszról* az eléje táruló merő zöld szőnyegében és a vár s a bástya romantikus képében.

Zajti Ferenc mutatott be esütörtök este 140 vetített képet legutóbbi indiai útjáról, az ottani hun utódok 2000 éves multjából, a „Budai Társaskör“-ben nagyszámú közönség előtt. Utána társasvacsorán ünnepelték a hun testvériség fáradhatlan kutatóját.

Nagy a panasz a budai kereskedők körében, hogy az Elektromos Művek minden héten legalább egyszer elzárja az áramot és néha egész nap, néha fél nap sötétség van az üzletben. Rendesen akkor történik, amikor több vevő érdeklődik az árúk iránt és pont Budán. Nem engedhető meg, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett, amikor a legtöbb kereskedő kölcsönpénzből fizeti az adóját, keresetében éppen a Székesfőváros Elektromos Művei gátolják meg. Az elektromos világítás modern világító eszköz, amelynek föltétlenül alkalmazkodnia kell az eleven, nyomoruságos élethez.

Magyar vetrece, magyar perkelt (és nem pörkölt), flekendek, cserébok, magyar becsinálták, rostonsültek és nyársra tűzött halak, stb. stb. mind csupa ősrégi magyar ételek, amiket *Bazsik mester* „Petőfi“ vendéglője, Bors-utca 10. szám alatt, szerkesztőségünk szomszédságában kinál. Emberi gyarlóság, hogy nem látjuk a fáktól az erdőt és nagyvárosi betegség, hogy előbb tudjuk, mit csinál a kolumbácsi rác halász, mint a közvetlen szomszédunk. Igy voltunk mi is *Bazsik* mesterrel, akit inkább művésznek lehetne nevezni, mert aki ott járt, meggyőződött, hogy a kulináris művészetnek nagymestere. Mindent maga készit, derék felesége segítségével, a közönség szemeláttára. És dacára annak, hogy az *ősi magyar ételek kultuszát ápolja,* mégis előbb fedezték őt fel a budapesti olasz fascio tagjai, akik hetenként kétszer gyűlnek nála össze, olasz nemzeti ebedelek fogyasztására. Mert hát Bazsik mester a külföldi különlegességek készítésében is elsőrangú szakember. Szép nagy árnyas kerthelyiségében legalább 200 személyre lehet teríteni, tehát társasösszejövetelek és banketek rendezésére igen alkalmas. Kertjének művészi nevezetessége is van: Petőfi másfélszeres életnagyságú eredeti bronz mellszobra, Koncz Antal szobrász mesterműve.

Az állandó kiállítás kelenföldi területéhez a főváros most meg akarja vásárolni a Sajó Jenő tulajdonát képező 3600 négyszögölnyi területet, amellyel majdnem kiegészül a tervezett kiállítási terület. A szabályozást, rendezést is csak az egész terület megszerzése után kezdheti meg a város.

Keresve-keresik az ötleteket az idegenforgalom fellendítése érdekében s mégis az arra illetékesek elmennek olyan attrakciók mellett, amelyeket a természet készen kinál. Óbuda mellett van Akvinkum nagyszerű amfiteatruma teljesen felhasználatlanul. Kövei itt-ott már letöredeznek s az ott játszó, mászkáló gyerekek is le-lerugdosnak belőle darabokat. Ebben az amfiteatrumban külföldön bizonyára már régen régi római gladiátor harcokat elevenítenének fel korszerű kiállításban, nagyszabású zenekísérettel. Máshol visszahoznák a régi megmaradt környezetbe annak a kornak az életét is, a fényes cirkuszi játékok bemutatásával. Nálunk dudva nő a romok között s az idegen, ha elvetődött ide, borzadva gondol vissza a magyarázó táblák nélküli poros, kellemetlen keskeny Szentendrei-útra, ahol autójával akár a jobb, akár a baloldalon könnyen belefordul a nyitott árkokba.

Jó kézben maradt és a kiránduló közönség bizonyára örömmel vette tudomásul, hogy a *Hűvösvölgy—nagyréti vendéglő* bérletét újból a közkedveltségnek örvendő *MARTH* Mihály kapta meg, aki immár 22 éve vezeti ezt a Budán közismert és kedvelt kiránduló vendéglőt, aki bátran dacol úgy a gazdasági helyzettel, mint az időjárás mostohaságával. *Marth* Mihálynak újabb sikereket kíván minden régi vendége abban a tudatban, hogy a főváros szerenesésen választott, amikor régi, érdemdús működését ismerte el ezáltal. Fel kell azonban hívnunk a város figyelmét arra — s ezt minden évben megteszszük — hogy ezen az ezrek által látogatott helyen *sem víz, sem villanyvilágítás nincsen,* — 10 pere távolságra a világvárostól. Ezt a mulasztást okvetlenül és sürgősen pótolni kell.

A Fővárosi Könyvtár tizenkettedik fiókkönyvtára május 1-én nyilt meg Kőbányán, a Kolozsvári-uti új fővárosi bérházban.

Anyák napja volt május 12-én az óbudai Szentendrei-úti iskolában, amelynek műsorán a tanulók szavalatokkal, énekekkel, kis jelenetekkel működtek közre, sok elismerést aratva. *Cicuti* Lajos igazgató, *Fromme* Mária tanitónő és dr. *Csabay* Vilmosné, az iskola orvosa mondottak beszédet. A rendezést *Varsányi* Endréné és *Bajtai* Mária tanitónők végezték.

A Németvölgyi Polgári Kör a közelmultban tartotta alakuló közgyülését I., Budaörsi-út 5/a. sz. alatt, Avar László dr. vendéglőjének külön helyiségében. A kerület e részének rohamos fejlődése tömörítette a vidék villatelek tulajdonosait és az ottlakó polgárságot. Az alapszabályokból kitűnik, hogy a kör tagjai csak nemzethű, magyar állampolgárok lehetnek. A kör célja a szőv. e gyönyörű részének társadalmi, kulturális, szociális és konzervativ téren való fejlesztése, a politikai és felekezeti kérdések teljes kikapcsolásával. A kör díszelnöke *Fáy* Aladár dr. ny. államtitkár, elnökök: *Hilbert* Vilmos és *Márz* Károly, alelnökök: *Hozler* Emil tábornok, *Pröhle* Vilmos dr. egyetemi tanár, *Szaplonczay* Mihály ny. min. tan., *Gulden* Richárd kormányfőtan. Ügyvezető alelnök: *Márkus* Jenő tanár.

Gyász. Súlyos csapás sújtotta e hó 15-én *Ullmann* Béla hirlapírót, a Svábhegyi Egyesület titkárát, akinek édes anyja, Ullmanné *Stern* Aurélia, hosszas szenvedés után elhunyt.

Az „Ördögorom csárda“ hirdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét. A Farkasvölgy eme csodás, vadregényes vidékén, a sziklák aljába, minden legmagasabb igényt is kielégítő pompás szórakozó helyet varázsolt *Gruber* Emil nagy áldozatok árán. Olyan jó utat csináltatott egész a csárdáig, hogy az 59-es villamos végállomásról akár báli cipőben is oda lehet jutni 10 pere alatt. Autóval meg épen csak 2 perenyi az út.

ISZTER SZUCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefónhivó: 520—44.

Az iskolahiány már tűrhetetlen lesz Buda különböző részein. A főváros közoktatási ügyosztálya összeállította a legszükségesebb iskolák építési programmját, amelyben a budaiak a következők: *Elemi iskolák:* a Kelenföldön leányelemi, a Farkasréten fiú- és leányelemi, a Tanuló-utcában leányelemi, a Külső Bécsi-úton, az Emőd-uteában, a Hegyvidéken fiú- és leányelemi. *Polgári iskolák:* az Attila-utcában fiú-, a Böszörményi-úton fiú- és leány, a Kiscelli-utcában fiú-, a Szentendrei-úton leányiskola. *Kisdedóvók:* a Kelenföldön, a Németvölgyi-úton, Hidegkúti-úton, Fő-utcában, Szalag-utcában, a Fazekas-utcában, a Zárda-utcában, a Margit-körúton, a Kerék-utcában. *Vegyes iskolák:* a Hengermalom-úton elemi és kisdedóvó. *Közép- és szakiskolák:* a Várban leánygimnázium, a Csalogány-uteában női felsőkereskedelmi. *Emeletráépítések* lennének a következő elemi iskoláknál: a Horthy Miklós-ut 24. szám alatt, a Zugligeti-úton, a Labanc-úton, az Üröm-utcában. *Földaléképítkezések* lennének a Horthy Miklós-út 141. szám alatti, a Timár-utcai, a Lajos-utea 37. szám alatti elemi iskoláknál és a Labanc-utcai kisdedóvónál.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiornátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csonibetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig; nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA!!

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora. NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

LURIE ÉS TÁRSA
TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME
SÖRÖZŐ
II, BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

KALAP ÉS SAPKA
férfi és női, nagy választékban, szolid árban
KERTÉSZ kalapos mesternél
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Üzemében elsőrendüen alakit és fest

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megbizható régi iskol
FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák • Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BÉRI ÓK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke. SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

Pozsonyi vendéglő
I., Krisztina-körut 8. sz.
Buda legszebb, megnagyobbitott terrasza megnyilt. — Elsőrendü magyar konyha. Kitünő fajborok. Állandó friss csapolású Szent István világos és Porter sör

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Attila temetése és más kiváló, hatalmas kompozíciók szerepelnek *Antal* Sándor festőművész, tanár gyüjteményes képkiállításán, amelyet az újpesti polgári leányiskolában rendez. Az ünnepies megnyitás május hó 18-án lesz, amelyen a *Budai Dalárda*, dr. *Semsey* Aladár Ujpest polgármesterének és *Deák* Gyula szakfelügyelő ünnepi beszéde szerepelnek. A kiállítás megtekintése díjtalan.

Pestről—Budára. Baránszki Gyula dr. ügyvéd, kormányfőtanácsos ügyvédi irodáját V., Nádor-utca 34. szám alól I., *Naphegy-utca 21.* szám alá helyezte át.

Buda szépségét és a Duna romantikáját emeli ki szines közleményben az egyik előkelő londoni folyóirat, a Christian Science Monitor, mely kedvesen foglalkozott a budai várral is.

Nagy rendezést igényel a Kórház-utcai régi temető felhasználatlanul maradt hatalmas területe, amelyet az eddigi szabályozási tervek szerint tér és park céljára használnak majd fel. A Szél-utca kiépítése ezen a területen keresztül a Kórház-utcáig már a legközelebbi időben meg is történik.

A régi trinitárius kolostort az óbudai Kiscell-hegyen, mely jelenleg Schmidt Miksa értékes múzeumát foglalja magában, május 14-én látogatta meg az óbudai róm. kath. egyházközség kulturális szakosztálya Reischl-Réw Sándor elnök vezetésével. — A szakosztály május 21-én délelőtt az Első Magyar Részvénysertőzde ipartelepét tekinti meg. Vendégeket szívesen lát. Találkozás a templom előtt.

HŰVÖSVÖLGYI KERTÉSZET (végállomás). Gyümölcs-, rózsa- dísz-, fenyőfa, cserje, virág.

A Magyar-Lengyel Egyesület elnöksége ezúton is közli tagjaival és meghívott vendégeivel, hogy a nyári évad beálltáig minden *csütörtök* délután ismét a *Szent Gellért szálloda* terraszán tart összejövetelt, ahol a Szt. Gellérthegy gyönyörű panorámája, kitűnő tánczene és figyelmes kiszolgálás várja a tagokat. Első összejövetel május hó 23-án (csütörtök) délután 5 órakor.

A margitszigeti fedettuszoda terveire május végén, legkésőbb 4 heti határidővel kiírják a pályázatot. A fedettuszoda épitését július elején szeretnék megkezdeni.

Kertes öröklakások!

Mielőtt öröklakást venne, saját érdekében keresse fel vállalatunkat, mely a legkorrektebb alapon, békebeli kivitelben, kizárólag elsőrendű anyagból, művészi architektúrájú, olcsó, *fixárú* öröklakásokat épít és amelynek vezetősége 1907/8-ban a mai is kitűnően prosperáló első hat budapesti társasházat létesítette. Újabb adómentes társasházunk: *„Attila-udvar"* a Krisztina-tér közelében, a *Naphegy* tövében, a Pálya- és Győző-utca sarkán. Novemberi beköltözés. Villaszerű, kertes építkezés. *Délifekvésű,* 2—3—4 utcai szobás, *hallos* öröklakások, már 16.000 pengőtől, kedvező fizetési feltételekkel. *Tágas loggiák,* kertrenéző mellékhelyiségek. *Legbiztosabb tőkebefektetés,* bérbeadásnál 12% jövedelem. Kívánatra prospektus. Ebben hasznos szaktanácsok öröklakásvevők részére! **„CENTRUM"** Házépítő- és Ingatlanvállalat, I., Horthy Miklós-út 15/b., kilenctől tizenkettőig, háromtól ötig. József 442—25.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

Friedländer Andor, a Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója, a *„Budai Napló"* mult heti számában *Reflexió a jegybank rátaemeléséhez* címmel cikket irt. A cikkbe egy sajtóhiba csúszott. A cikk harmadik részében Friedländer ugyanis arról ir, hogy a kisemberek tömegei váltóikat nemesak mint kereskedelmi váltókat számitoltatják le, hanem leginkább jelzálog biztositék mellett aláirt elfogadványaikra veszik fel a pénzt és ezekre a legtöbbször jelzálogilag első helyen biztositott váltóra mondják, hogy immobilizált váltó. Az „immobilizált" szó helyett a „kamatos" szó került nyomtatásba, igy az egész mondat értelme megváltozott. Itt emlitjük meg, hogy *Friedländer Andor* vezérigazgató folyó hó 15-én érkezett vissza olaszországi útjáról és ugyanaznap el is foglalta hivatalát.

A főváros újabb százmilliópengős kölcsönt akar fölvenni s a kölcsöntervek kivitelének jóváhagyása iránt már is puhatolóztak a főváros vezetői a kormánynál Az új kölcsön felvételének eszméje a város igen sulyos pénzügyi gondjai és kivitelezésre váró hatalmas kötelezettségei folytán merült fel. A legutóbbi húszmillió dolláros kölcsönből a szükségletek csak egészen kis részét tudták fedezni és még óriási feladatok várnak megvalósitásra. A különböző nagyobb méretű épitkezéseken kivül, mint a kórház, szegényház és sok iskolaépitkezés, az útépitkezés, valamint az autóbuszüzem további fejlesztése, itt van továbbá a BESzKART kivitelre váró beruházási programmja, mely minimálisan ötvenmillió pengő invesztációt igényel. A BESzKART részére feltétlenül szükséges kölcsönt szintén a fővárosnak kell felvennie, mert a részvénytársaságnak erre nézve nincs puvoárja. Ezek alapján újból mintegy százmillió pengő értékű kölcsönre van halaszthatatlanul szüksége a fővárosnak, hogy pillanatnyi szorult helyzetén könnyitsen. A mai kedvezőtlen nemzetközi piacon természetesen csak sulyos feltételek mellett lehetne ilyen nagyösszegű kölcsönt felvenni, de a főváros abban bizakodik, hogy Budapest jó hirneve, remek bonitása mégis relative előnyös feltételű kölcsönt juttatna a városnak. Bár számolni kell azzal, hogy egy újabb kölcsön további jelentékeny megterheltetést róna a fővárosra, mert az eddigi kölcsönök után már most is évi 16.5 millió pengő, a jövő évtől kezdve közel 20 millió pengőt kell kamatokban és törlesztésben fizetni. Ez az összeg pedig megközelíti a főváros bevételeinek 10 százalékát.

A páncéltermek és a safek értékbiztositásának reformja érdekében a biztositó társaságok és a bankok között hosszú idő óta tárgyalások folynak. E tárgyalások impulzusát a *Disconto Gesellschaftnál* elkövetett nagyarányú és fantasztikus bankrablás adta meg, mert hiszen ez az eset megmutatta, hogy a páncéltermeknek és a safeknak eddigi biztositási metódusa meglehetősen sok kivánnivalót hagyott maga után. A bankok és biztositó társaságok közötti tárgyalások, mint a fentiekből következik, az értékbiztositás reformjára és szabályozására vonatkoztak. A bankok és biztositók nagyjában megegyeztek abban, hogy a safek után fizetett évi díjat véve alapul, e díj sokszorosának erejéig átalány összeget állapitanak meg és a biztositást erre az értékre kötik. Amennyiben pedig a fél úgy találja, hogy ez a pausale-összeg nem felel meg a safeban őrzött érték nagyságának, úgy természetesen teljes szuverénitással jogában áll a bank biztositásán felül egyéni biztositást kötnie valamelyik társasággal.

A Szent Lukács Fürdő Rt. e hó 14-én *Börczy* István ny. igazságügyminiszter elnöklete alatt tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság által előterjesztett zárszámadásokból és évi jelentéséből kitűnik, hogy a részvénytársaság 1928. évi nyeresége 66.708.86 pengő, ami körülbelül 10 ezer pengővel túlhaladja a multévi tiszta nyereséget. Ez is bizonyítéka annak, hogy a vállalat *Porzsolt* Béla ügyvezető alelnök koncepciózus tevékenysége folytán progresszive nagyobb és nagyobb eredményeket mutat fel. Jelenleg is nagyarányú átalakitások folynak, amennyiben a kazánházat sikerült a föld alatt elhelyezni, ezzel pedig olyan sikerült munkát végzett az igazgatóság, amely lehetővé tette, hogy az eddigi irodahelyiséggel az iszapfürdőt kibővitsék. Nem közhely ha megemlitjük, hogy valóban nagy áldozatot hozott az igazgatóság az investáció alkalmazásánál, amelynek révén teljesen modern és nagyarányú férfi-népfürdőt létesitettek és határozottan meglepetésnek készül az a gyönyörű étterem és konyha, amelyet a modern technika vívmányaival felszerelve bocsátanak a közönség rendelkezésére. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette, úgyszintén azt a határozatát, hogy részvényenként 2 pengő osztalékot fizet és pedig május 15-étől kezdve, a *Magyar Országos Központi Takarékpénztár pénztárainál.*

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HÁZ ÉS TELEK

(Az alábbi hirdetésekre vonatkozó felvilágositásokat a kiadóhivatal levélbeli megkeresésre levél útján, de telefonon is (502—96) megadja. Hivatalos órák délután 4—6 óráig.)

Bérházak!

BUDAN, LÁNCHIDNÁL, legszebb helyen, 6 emeletes, 30 évig adómentes, új bérpalota, luxus kivitelben épült, központi fűtés, állandó melegvízszolgáltatás, 600 ezer pengő. Fele értékben amortizációs kölcsön van rajta.

LIPÓTVÁROSBAN, ötemeletes, 30 évig adómentes, új bérház, netto 11 %-ot jövedelmez, ára 280.000 pengő, melynek fele amortizációs kölcsön.

Telkek!

HORTHY MIKLÓS-ÚTON, 97 □-öles bérháztelek, 22.000 pengő.

HORTHY MIKLÓS-ÚTI saroktelek 245 öl, 70 m. hosszú, három utcára fronttal, ötemeletes bérháztervekkel, à 200 P. Telefón: J. 338—82.

LAKÁS

AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ öt szobás és négy szobás lakások I., Orbánhegyi-út 11/a. sz. alatti, két évvel ezelőtt épült gyönyörű villában kiadó. Központi fűtés, melegvízszolgáltasás, garázs, soffőrlakás, stb. Bővebbet a háztulajdonosnál **Tóth Imrénél.** Telefónhivó: 223—93, vagy 517—89. számon.

2 SZOBÁS, előszobás, hallos, összes mellékhelyiségekkel ellátott lakás, — Verpeléti-út és Lágymányos-utca közötti Vak Bottyán-utcai új házban — azonnali beköltözésre kiadó. Évi bér 2500 pengő. Bővebbet a kiadóban. Tel.: 502-96.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN

(a Statisztikai Hivatallal szemben) Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus,* ill. *november 1-én,* a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)

A bérházakban
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),

A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).

Bővebb felvilágositást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

OLCSÓ vendéglő helyiség

és borbély vagy hentesüzlet kiadó azonnalra, egy 2 SZOBÁS modern lakás május 1-ére a Fehérvári-út 42. alatt; az Istenhegyi úton 4 SZOBÁS VILLA nagy kerttel, terrasszal, olcsó bérért,

2-3 és 4 szobás luxus lakások

a Horthy Miklós-út 94/a. alatt etage fütéssel augusztus 1-re, a Budafoki-út 10/a. alatt központi fütéssel és melegvízszolgáltatással októberre kaphatók.

Stilus Épitő rt. V., Balaton-utca 10
10—1 ig, 4—6 ig. TELEFON: 968—23. SZÁM

1-2-3 szobás
modern lakások és üzlet helyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban
gyönyörü kilátással
májusra kiadók, bővebbet
SZÉKELY MARCELL épitőmesternél Király-u. 108
TELEFON AUT. 214—97.

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR
MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Nagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69

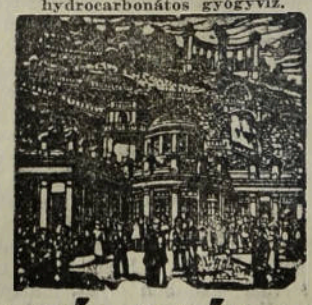
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.

Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

ÜVEG
és Porcellán díszmüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Háztatarozásnái
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 órálg.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ZLAMÁL
véget ajánlom legjobban

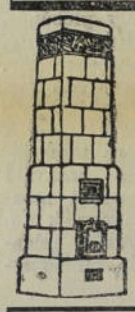
Varrógép, kerékpar, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munka ügyében forduljon bizalommal a régi jóhirü céghez.

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállitója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 109-43.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácsfürdő mellett.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 956. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 május 26.

TEMETŐ!

— ez Budapest legfőbb várospolitikai tényezője. Minden akörül forog, hogy mi lesz a temetőkkel. Az elevenek nem érdeklik a városi urakat, csak a halottak. Az élők megbújhatnak nyomorult barakkokban, putrikban, földbe ásott odukban, — de a halottaknak villatelkek kellenek, klimatikus temető. Semmiféle statisztika nem érdekli a városházi hierarkiát, csak a halálozási.

Odakint virágzik az orgona, a gesztenye, — nyiladozik az élet, de a városházán csak a halál parancsol. A polgárok százai, ezrei, társadalmunk legjobbjai az életet keresik, abból szeretnének új életerőket kitermelni, — a városházán fekete palástban bolyong a halál és ráborítja ezt a fekete leplet mindenre. Elsorvad alatta az élet. Parcellázzák az áldott hegyvidéket, egyik telket a másik után ragadják el az élőktől, hogy adózzanak vele a halálnak. Egész ügyosztályok azzal töltik idejüket, azon törik a fejüket, hogy micsoda furfangos módon rántsák ki a földet az élők alól, hogy azt hódolattal felajánlják a halottaknak. Farkasréten egész sor telket, villát sajátít ki a város a temető számára. Virágzó kertek, családi házak esnek áldozatul ennek a temető-mániának.

Mi, szegény polgárok, ököllel dörömbölünk a sors kapuján, hogy új életlehetőségeket adjon számunkra, — keressük a nagyvonalú megoldásokat, hogy új jövedelmeket, új megélhetéseket teremtsünk a szegénysorvadó, sorvadó polgárság számára és mindig, mindenhol utunkat állja a halál, a temető.

Ennek fekete leple borította be a Gellérthegyre tervezett kiállítást, — ez lehelte rá sorvasztó leheletét a fürdőfejlesztő programmra, — ennek a dögletes levegőjébe fullad meg a Stadion terve és a Lágymányosra tervezett kiállítás. Ez öl meg minden nemesebb, bölcsebb törekvést, akarást, nekiindulást.

A temető.

Nincs ennek a városnak semmiféle városfejlesztő programmja. Mert, ha volna, akkor már régen megalapozták volna Buda déli része számára az új temetőt, valahol a Kamaraerdő vidékén, Budaörs mellett, úgy ahogy megoldották északon, a Bécsi-út végén. Abban sincs köszönet, mert ott is csak a halottaknak viseli gondját a város, de az élők nem tudnak oda kijutni.

Valami különös gyönyörűsége telik benne a városházának, ahogy azt a farkasréti temetőt, hízlalja, az élők rovására. Tényleg a dunapartra kell építeni az új városházát, hogy végre meglássák Budát is, a budai hegyvidéket, amit az élők gyönyörűségére teremtett az Ur, de lassan a halottak birodalmává lesz.

Az új községi választásoknál a jelölteknek programmjukba kell venni a farkasréti temető sürgős lezárását, követelnie kell a választó polgárságnak, hogy a város ne csak a halottakkal, hanem az elevenekkel is foglalkozzék, mert egyelőre még — élni akarunk Budán.

Dubonai Pál.

Budán, 1929. május 25

Csodálatos ellentét van a közmunkaprogramm és a valóságos élet között. A közmunkaprogrammot egyes befolyásos városatyák kívánsága szerint állítják össze s ez nincs mindig kellő összhangban az élettel és a polgárság kívánságaival. De nagyon távol áll, azoktól a kívánalmaktól, amiket a város szépsége, a város fejlődése és a közszükséglet követel. Itt van a *Mészáros*-utca, mely egyike a Krisztinaváros legfontosabb utcáinak, mert a Lánchídtól egyenesen a Déli-vasút raktáraihoz vezet. De megkerülve a Naphegyet, a mögötte fekvő völgy egyetlen közlekedési útja. És ez a fontos út teljesen rendezetlen. Se gyalogjárdája, se kocsiútteste, sem pedig a Naphegyről beléje zuhanó utcák torkolata rendezve nincs. Itt minden utcasarok egy-egy halálsarok. Hogy ez így van, az természetes, mert az egész Naphegy rendezetlen, pedig tíz perenyire van a Belvárostól és ha csak egy kis városi gondozásban részesülne, a belvárosi kereskedővilágnak ez volna a lakóhelye. Most is épül, de nem szépül. Tetején a tér rendezetlen, még csak valami ideiglenes rendezés sem történt a város részéről. A Mészáros-utca is csak éppen hogy ki van kövezve. Belső városi út létére, szégyenfoltja a belső városnak.

Széll Kálmán-tér lesz a neve a Krisztina-körúti hurok környékének, még pedig a Dékán-utcától a jelenlegi Krisztina-körút 53. sz. házig és a páros oldalon a 6. számmal körülhatárolt területig. Uj számozás lesz tehát a Krisztina-körúton, melynek első háza a mostani 55-nél lesz és a páros oldalon a jelenlegi 8-as szám lesz a kettes. A Margit-körút pedig meghosszabbodik és a Dékány-utcáig lesz ez a neve. Ugyanekkor a II kerületi *Saru*-utca a *Hargita* nevet kapta.

Kilátások

A régi rossz úton kapaszkodunk föl autóval a *Hármashatárhegyre*. Az Urömi-utcából indul ez az autóút, de már az elején sok helyen oly szűk, hogy a szembejövő autók *nem tudnak egymásnak kitérni*. Ezt a részt most csinálják. Egy helyen új út indul belőle jobbra, ez a Mátyáshegyen átvivő új szerpentin út. Mi a régit választjuk. Olyan árokszerű vízmosásféle. Valahol feljebb egy fordulónál *kút áll egy ház előtt*. Nem is olyan mély, tiszta, jó vize van. Azt mondják, vízszegény a hegyvidék. Bizonyára nem geológus volt, aki ezt a kutat ásta. *Hátha még szakszerűen fúrnák* meg ezt a hegyvidéket. Döcögve, zökkenve vergődünk fölfelé, amíg egy fordulónál hidat érünk. Sötétben tönkremenne itt az autó, mert a híd deszkapadja beszakadt és követ kell hordanunk a lyukba, hogy átvergődjünk rajta. *Kemény* Lajos vegyészmérnök ismeri az utat és az autója elpusztíthatlan. O maga vezeti. Bent a kocsiban *Orova* Zsigmond, az óbudai városatya dorombol és a polgármesterek családfáját viszi fel egészen az angyalokig. Mellette felesége, a széphangú *Bodó* Klári trillázik, mintha bitumenes úton járnánk. Keserves nekirugaszkodás után, nagy kerülővel, rátérünk az új útra. Innen már csak egy macskaugrás a Hármashatárhegy új kilátója, tulajdonképen a Budapesti Sportegyesület túristaháza. Hirtelen megfordult velünk a világ. Mi mindig alulról látjuk a Hármashatárhegyet, valami utólérhetlen magasságban és messzeségben. Most itt van alattunk a Duna és az a sokezer apró ház, ami közelről mind nagy bérpalota lehet és amit úgy hívnak, hogy Pest. Szemközt velünk van Ujpest. Az Obuda—Hungária-körúti új híd iránya tisztán látszik. Nagy haszonra van itt kilátása Budának. A hídépítés eltart 8—10 évig. Sok száz kéznek ad munkát, sok száz fejnek munkaalkalmat és sok régi viskó helyére új palota kerül a hídfő környékén, a hozzávezető nagy utakon. Sok ilyen putri ki is van már sajátítva. Mégis . . . *Ujpest fogja leszedni ennek a tejnek a tejfelét.* Ott ugyanis nincs vasárnapi munkaszünet, ott vasárnap is nyitva vannak a boltok és a hétköznap elfoglalt munkásnép ott fogja elkölteni heti keresményét vasárnap. Szomorú kilátások Obuda rovására. A városatya Orovában megmozdul a hivatali lelkiismeret. Vagy *be kell kapcsolni Ujpestet* a székesfővárosba, hogy ott se legyen vasárnapi árúsítás, vagy pedig . . . Los von Pest! *Ki kell kapcsolni Óbudát* Budapestből és meg kell engedni, hogy ott is nyitva lehessenek a boltok vasárnap. Dehát mindez nem sürgős. Még nem épül a híd. Most még csak a kilátást mérlegeljük. Nem azt, amit látunk, hanem azt, amit nem látunk. Amit látunk, az se nagyon biztató, mert fiatal még az erdő, körülöttünk alig egy arasznyi, olyan, mintha dudva lepné a hegyoldalakat. Óbuda felől szép murvás sétaút kanyarog fölfelé, ide a kilátóhoz, de sehol egy pad, sehol egy pihenőhely. Csak kilátás van szép, a sok rossz kilátás mellett.

Mi történik a Villányi-úton?

— kérdezi tőlünk egy kelenföldi öreg polgár, aki megérte, hogy a Kelenföldön megindult az építkezés. Valami kétkedő bizakodással azt kérdezi, hogy nem földalatti vasút épül-e ott a Villányi-uton, mert az út közepét kivájták, embernyi mélységre. Mivel hogy tényleg épül a Villányi-úti villamosvasút az út közepén és — állítólag — oly vizenyős ott a talaj, azért kell két oldalt cementfal között zúzott terméskővel legalább egy méternyire feltölteni és csak azután építik így, erre a biztos szilárd alapra a vasúti síneket. A kiemelt földből úttöltéseket építenek a Lenke-út felé, töltik a feneketlen tavat, amely pedig ideális strandfürdőnek kínálkozik és töltik azt a nagy körteret, amely a Lenke-út és Átlós-út metszeténél fog kialakulni, egy kissé furcsán, mert ferde szögben metszi egymást a két út és nem derékszögben. Ott különben is be van szögezve a világ. Az a rettenetes vasúti töltés, amely az alsó budai medencét, amely geográfiailag éppen olyan amfiteátrumszerűleg van elrendezve, mint az óbudai felső medence, — derékon vágja ketté, minden különösebb ok és hivatás nélkül. A gellérthegyi és a sashegyi nyaralók régen a pokol fenekére kívántak, minden az orruk alá füstölő vasútat, azoknak igazán nem kell az a kelenföldi pályaudvar. De kellene a vasút a Budafoki-út mentén épült gyáraknak, ahol a városfejlődés rendje szerint a csepeli nagy kikötővel szemben, önkéntelenül, de holt biztosan szintén kikötőváros fog épülni. Az összekötő hídról le kell kanyarodnia ennek a vasútnak, még a Fehérvári-út előtt a Dunapart felé és az ott épült gyárvárosnak és kikötőnek kell a szolgálatába állania. A kelenföldi pályaudvart vagy be kell szüntetni, vagy áthelyezni a Buda belsejében lévő „Délivasút" állomásra és Albertfalva határában építeni egy új elosztópályaudvart, ahonnan ezek a vonalak kiágaznának: Pest felé, Budára, Bécs felé, Dombovár felé és a Balaton felé. Ezt a szörnyű gátat, mely a kelenföldi medence alsó részét faluvá süllyeszti, hozzáférhetetlenné teszi az Erzsébet-sósfürdőt és a keserűvízforrásokat, okvetetlenül és mielőbb le kell bontani. Az építkezés rohamosan megindult a vasúti töltéstől északra, de az alsó résszel a töltésen túl nincsen semmi összeköttetése. Holott, ha a Boráros-téri híd tengelyébe sugárutat építene a város a *Dobogó*-dombra, akkor megindulhatna egy karlsbadi fürdőtelep kiépitése az *Örsödi* völgyben a világhírű keserűforrások völgyében.

Etzelburg

Adatok Attila vára, Etelvár eredetéről

Ujhegyi Béla nyug. m. kir. őrnagy 1892-ben Temesváron megjelent alapos tanulmány alapján írt „Budavár keletkezése és hadtörténelmi multja" című munkájában olvassuk:

„A nagy népvándorlás korszakában Pannonián előbb a markománok, ezek után a vandálok vonultak át, akiket a IV. század vége felé a nyugati gótok követvén, a rómaiakat e tartományukból kiszorították, az utóbbiak tehát Itáliába vonultak vissza, isteneiket is magukkal vivén, csak Nemesist, a bosszú istennőjét hagyva hátra.

Hunok és Etelvár. Habár a gótok Pannoniát alig egy félszázadig bírták, nevüket az Aquincum fölött nyugatra emelkedő (most óbudai szőlőhegy) hegység keletnek kiugró sziklaormára épített vár által mégis megörökítették, mely, amidőn az V. század első felében a hunok Pannoniát elfoglalták, *Etele királyuktól „Etelvár"-nak neveztetett*, noha Etele mint azt Priscus retor naplója után dr. Salamon Ferenc egyet. tanár alaposan kimutatta, ritkán tartózkodott Etelvárott, hanem Szeged környékén a Tisza mellett, keleti pompában díszlő fapalotájában lakott".

Majd a következőket írja:

„Később Etelvár a királynék nyári és özvegyi tartózkodási helyéül szolgálván, Borbála királyné 1425-ben a bécsi polgármesternek, Holtzer Jánosnak írt, hogy cserépfödő mestert embereket küldjön „auf dasz Wir unsere Eczelpurg renoviren lassen können".

Az Ofner Stadtrecht-ben betű szerint ez áll: „Dy Eczelpurger haben sich sebs sundenlich verprieft von wegen der fremden wein, das sy dye selben nichten thuen verkaufen". Kétségen kívüli, hogy a budai polgárság az „Eczelpurgerek" név alatt az óbudaiakat értette. (L. Rupp és Palugyai.)

Ujhegyi munkája 14. oldalán a következőket írja a honfoglalás idejéről, „Buda fejlődése" címen:

„A vezérek valószínűleg az Etelvárban laktak, amit az is látszik megerősíteni, hogy Árpád állítólagos sírja, az Ecclesia Alba, annak közelében volt. Geyeh, vagyis Geyza vezér (972.) német gyarmatosokat hívott az országba, Buda (t. i. a mai Obuda) is kapott új lakókat, akik — miután a római városnak kivált északi része már rombadőlt — a létező várostól délre új városrészt építettek, amely Szent Jakab nevet kapott. I. István (a szent) király építette a Szent Péter-Pál templomát Obudán, amelyet I. (szent) László prépostságra emelt, de a város gyarapítására II. Geyza tett legtöbbet s az ő uralkodása alatt épült a mai Buda-ujlaki plébánia mögötti hegyen a prépostság vára, mely királyi helyőrséggel bírván, parancsnoka a sz. Péter-Pál káptalan fennsőbbségének elismeréséül, évenként egy márka aranyat tartozott fizetni. III. István (1161—1173.) és III. Béla (1173—1197.) uralkodásaik alatt a város úgy jólétben mint kiterjedésben gyarapodván, már a felső hévvizig (azaz a mai Császárfürdőig) ért s miután III. Béla névtelen jegyzője a várost valószínűleg a prépostsági vár folytán „Budavár"-nak nevezi, a legtöbb történetíró ezt a várat mintegy háromnegyed századdal később a Pest Ujhegyen keletkezett Budavárral téveszti össze. Az utóbb nevezett két király Etelvárott lakván, jelenlétük befolyása nem is maradt eredménytelen, de minthogy útódaik — úgy mint első királyaink — ismét Esztergomban és Visegrádon tartottak udvart, Buda fejlődésében ismét pangás állott be".

A mai Budavár csak a tatárok dúlása után keletkezett, amikor IV. Béla Veglia szigetéről visszatérve, a Pest-Ujhegyen várat és a maga részére palotát építtetett, amelyet eleinte „Uj Buda", gyakrabban „Pest-ujvár", azután „Nagy Buda", végül egyszerű Buda névvel neveztek, a régi város azután Obudának neveztetett. Míg az új főváros, mint Ujhegyi írja, mely a pestvári határon létesült, a németektől azonnal az „Ofen" nevet kapta, Obuda még sokáig neveztetett Etzelburgnak és csak idővel jutott rá az Alt-Ofen név.

Ha Attilának szobrot akarunk emelni, akkor erre a célra a legmegfelelőbb az a hely, ahol a róla elnevezett vár állott és ahol a honfoglaló magyar vezérek és királyaink egy része lakott.

A hatalmas méretű szobor úgy lenne elhelyezhető, hogy úgy a Margithídról, mint az újonnan épülő óbudai hídról látható legyen.

Eperjessy István dr.

Sürgős az óbudai híd

Irta: Dr. LUGMAYER JÓZSEF,

a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületé-nek társelnöke

Rakovszky Iván volt belügyminiszter, aki most a Közmunkák Tanácsának elnöke, rámutatott arra, hogy a főváros helyes irányú fejlődésének egyedüli megindítója az óbudai híd megépítése. A híd sürgős felépítését ma már nemcsak a híd környékének, hanem az országnak s a kontinensnek érdeke is megköveteli.

Ma, amikor csak a Hangya szövetkezet teherautói egy évben 350.000 kilométeren felüli utat tesznek meg, vagyis a föld egyenlítő körüli átmérőjét hétszeresen haladják meg, akkor a Duna jobb- és balpartja közti teherforgalom túlnyomó részének lebonyolítását nem lehet egyedül a Margithídra szorítani.

A Duna—Rajna csatorna hiradások szerint 1930. évben elkészül. Létérdekünk, hogy e réven belekapcsolódjunk nemcsak délnyugatnak kelet felé, hanem északnyugatnak délkelet felé irányuló forgalmába is.

A csatornát amerikai tőkével építik meg a németek s ezzel sikerül békés gazdasági úton a közvetlen összeköttetést délkelettel megteremteniök, amit a háború alatt csak átmenetileg tarthattak fenn.

Ebből a forgalomból kedvező földrajzi fekvésünknél és éghajlati viszonyainknál fogva minden előnyt ki kell aknáznunk.

Hadrián római császár alatt az Aldunától a Rajna torkolatáig megépítették a nagy szárazföldi közlekedési utat, most sikerül a vizi utat is megteremteni.

Amint a rómaiak idején a nagy országút megvédése s kereskedelmi kihasználása érdekében nemcsak Obudán, Aquinkumnál, hanem minden alkalmas helyen hídfőket építettek ki, úgy most a nagy viziút mentén kitünő autóutat és számos hidat kell létesíteni, hogy a vizi forgalom megfelelően tápláltassék a helyi közlekedés révén.

Hogy a híd építésére nincs pénz, kifogás nem lehet, mert eddig nem közvetlen gazdasági célú intézmények kiépítésére és létesítésére a győztes államokhoz viszonyítva igen nagy áldozatokat hoztunk, míg a gazdasági befektetésekre semmit sem fordítottunk. Bécs épít hidakat a Dunán, ezzel szemben mi a pesti Margithídfőtől Szobig, az ország határáig a Duna jobbpartjára teherkocsival át nem juthatunk.

Ezért a dunai közlekedést előmozdító hidakat, elsősorban az óbudai hidat, ha arra fedezet nincs, külföldi kölcsön útján is fel kell építeni, mert ha a négy nagy termékeny medencét összekötő Duna forgalmát a szükséges módon elő nem mozdítjuk, a népek gazdasági harcában, ha egyszerre nem is esünk el, de idővel felőrlődünk. (*Budai Ingatlan Ujság.*)

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Nagy ünnepe volt a régi, nagymultú III. ker. Föld- és Szőlőművesek Egyesületének, május 26-án, Szentháromság vasárnapján, amikor új templomi zászlóját — a régi zöld mását — szentelte fel az ősi óbudai plébánia-templomban *Sagmüller* József apátplébános, a nagy körmenet előtt, gyönyörű beszéd kíséretében. A *Kuncze* Géza ügyvezető elnöksége alatt reneszánszát élő egyesület ezzel újra szép példáját adta vallásosságának, amelynek egyik tanujele az egyesület kápolnájában, a külső Bécsi-úti Jézus Szive kápolnájában minden év pünkösd hétfőjén tartott egyleti szentmise, amelyet ez évben különös fénynyel pontifikált *Sagmüller* József apátplébános, a majdnem teljes számban jelenlévő tagok előtt. Az egyesület különben közhasznú működését fokozottabban folytatja, mert a Bécsi-úti régi raktár helyén elkészült az új raktára, a permetezőket és fecskendőket nagy áldozatok árán rendbehozták s azokat a tagok máris használatba vehetik.

A Szent Gellértfürdő bővítése céljából a főváros kisajátító bizottsága legutóbbi ülésén a Mányoki-út 2. számú telek megvásárlását javasolta a főváros tanácsának.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T.
Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefon: Aut. 515—79.

Fehér Holló. Rövid időn belül fogalommá válik és szívesen jönnek majd ide a pestiek is ebbe a modern restaurantba, amelynek szép fásított udvarát üde hegyi levegő legyezgeti, mert túl van már a Déli-vasút nagy árkán, a Márvány-utcában, amely itt már a hegyvidékre igyekszik és tulajdonképen a pestiek nyaralótelepe. A csodásan fejlődő és épülő Németvölgynek régen szüksége volt előkelő polgári vendéglőre, aminőt most berezelli Berezelly Magda, a Városi Színház fiatal művésznője nyitott a Márvány-utca 19. szám alatt. Csütörtökön volt tulajdonképen a hivatalos megnyitás, de már szerdán este egész sor autó állt az üzlet előtt és a művésznő tisztelői, a család barátai nagy érdeklődéssel nézegették ezt az új helyiséget, amely Budát egy fokkal ismét emelte. A szerdai és csütörtöki estén előzönlötték a vendéglőt a színművészek, köztük Péchy Erzsi, Posner Magda, Fabinyi Kató, Somogyi Nusi, azután Pethő Attila, Kiss Ferenc, Salamon Béla, írók, festők, szóval a bohémvilág és megjelentek ott a főúri dzsentri- és a pénzvilág kitünőségei, mind csupa ismerős, csupa szívesen látott vendég, akiket kedvesen üdvözölt a bájos tulajdonosnő és társa, Halász László, aki itt tulajdonképen a szakember, a rendező, az organizátor, szóval az udvarmester. Pertis Jenő cigányprimás zenekara már magában is elég vonzóerő, hátha még a muzsikaszót kitűnő konyha, ügyes és gyors kiszolgálás és válogatott italok kísérik. A „FEHÉR HOLLÓ" nem új vendéglőt jelent Budán, hanem új társadalmi helyet, ahol szívesen találkozik a pesti és budai társaság, mintha a Berczelly-család vendégei volnának és jelenti azt, hogy a magyar társadalom eljutott végre arra a nagyvilági álláspontra, hogy minden foglalkozás úri foglalkozás, ha azt úri módon csináljuk. A „FEHÉR HOLLÓ" megnyitása társadalmi eseményszámba ment és oly intim jelleget adott ennek az „üzletnek", aminőt tulajdonképen csak Budán lehet elképzelni, ahol a társaság nagy része ősi iparos és kereskedő pátricius családokból származik és szeretettel karol föl minden olyan törekvést, olyan munkát, amelyet becsületesen, szorgalmasan végeznek azok, akik arra vállalkoztak. Hála Istennek, már nem fehér holló manapság az ilyen „Fehér Holló."

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

Buda kincsei

Megmentett történelmi emlékmű a Várban
A legrégibb Országház

Pusztuló műemlékeink között sok sajnálattal nézték mindazok, akik szeretettel csüngenek a történelmi hagyományokon s a hagyományokat szimbólizáló épületeken — azt a romlásnak indult, várbeli palotát a belügyminisztérium mellett, ahol az Orsz. Levéltár volt elhelyezve és amelyről a köztudatban élt, hogy 48-ban itt tartották az országgyülést. Valamikor a Klarisszák zárdája volt ez, amely apácarend nagy föladatai között vállalta az úriesaládok leányainak megfelelő nevelését. 1782-ben ezt a rendet József császár feloszlatta és ide a budai szemináriumot akarta elhelyezni, de már egy év mulva, amikor visszavonta minden centralizáló rendeletét, úgy határozott, hogy *Budára helyezi át Pozsonyból a kormányszékeket.* Az ide áttelepített hivatalnoksereg számára, a pozsonyi Au helyett, parknak a *Városmajort* szánta, amelyet akkor fásítottak, *színháznak* átalakították a Karmelita-rendnek régi templomát, a klastromát pedig *kaszinónak.* A Klarisszák rendházát és templomát *országháznak* építették át és a királyi kúriát is odahelyezték. A nagynevű *Hillebrandt* Ferenc Antal udvari főépítész bravurosan alakította át ennek az épületnek azt a részét, amely Országháznak volt szánva. 1790, 1792 és 1807. évi országgyűléseket már itt tartották, de azután a budai polgárság kérelmére Redutnak használták. *Ez volt a budai első Vigadó.* 1948-ban az akkori országgyűlés néhány ülést tartott itt s azután már nagyobbrészt hivatali célokra használták ezeket a termeket, amíg 1867-ben a koronázás alkalmával *vendéglőnek rendezték be.* 1873-ban egy kissé brutálisan Levéltárrá alakították át ezt a nagy termet s ezt a célt szolgálta 1923-ig, amikor az Országos Levéltár saját új palotájába költözött.

Ekkor már nagy agitációt folytatott dr. *Lechner* Jenő, a kiváló építőművész és tanár a műemlékek megmentése érdekében és magában a miniszterimban dr. *Percel* Miklós h. államtitkár nagy szeretettel foglalkozott ennek a pusztulásnak indult történelmi nevezetességű teremnek, egyúttal az egész épületnek a megmentésével. Mint az elnöki osztály vezetője, többször vitte a belügyminiszter elé ezt a tervét, míg végre *Scitovszky* Béla miniszter teljes mértékben magáévá tette *Percel* Miklós terveit s amikor a *Műemlékek Országos Bizottsága* is arra kérte a belügyminisztert, hogy az épületet mentsék meg, megbízta dr. *Lechner* Jenő építőművész tanárt, hogy a bizottság által előterjesztett tervek szerint, *Havas* Sándor építésszel restaurálják a termet a hozzátartozó lépcsőházzal és helyiségekkel, megszerezve hozzá hosszas küzdelemmel a beruházásokra szánt állami költségekből a szükséges fedezetet.

Május hó 21-én mutatták be a csendben átépített és restaurált épületet a sajtónak, az érdeklődő építészeknek és művészeknek. Maga a miniszter fogadta vendégül és hívta föl a sajtó figyelmét mindarra, amit a multból megmentettek és amit gondos kézzel újból megalkottak.

Az épületnek nincs határozott építészeti stílusa, valami átmenet ez a barokkból az empire-be. Tulajdonképpen „Zopf", ami a franciáknál finomabb és könnyebb, az osztrákoknál egy kissé nehézkesebb és látszik rajta a bécsi Hillebrandt építész német felfogása.

Az új teremhez vezető *lépcsőház* a régi ugyan, de teljesen átalakította Lechner. Márvány a padlója, két oszlop tartja a mennyezetet.

Két ajtó vezet a *nagyterembe,* amely pompásan hat a belépőre. A levéltár számára annakidején átalakított mennyezetet, lehetőleg a régi terv szerint építették újra, mely pompás összhangban áll a teremmel. A terem mennyezete három részre oszlik és három hatalmas freskó számára van fenntartva. *Unghváry* Sándor, a kiváló freskófestő el is készítette a *multat, jelent és jövőt* ábrázoló három freskó skicceit, de fedezet hiányában, egyelőre le kellett mondani. A miniszter nem ejtette el ezt a tervet és ha majd újból jut e célra pénz, föltétlenül kiegészíti ezzel a terem művészi díszét, amely rendkívül emelné az összhatást. A termet körülfutó, emeletmagas, rácsos galériának csak egyes részei maradtak meg és ezt teljesen újonnan kellett fölépíteni. Valami különös ünnepi díszt kapott ezzel a terem. A galéria közepén oszlopos zenekari loggia van az emeleten, ahova külön vaslépcső vezet az udvarból a zenészek és a felszolgáló személyzet számára.

A terem kiegészítő része az az intim berendezésű kis szoba, mely műremekekkel van bútorozva és tulajdonképpen fejedelmi kis szalón.

A zenekari loggia alatti széles ajtó a *buffet* terembe vezet s alhoz konyha is épült. Öcska, sötét, zegzúgos hivatali szobákból alakították át az építőművészek.

A nagyszabású fűtő- és szellőzőberendezéseket *Ujj* Gyula tanár tervezte *Lechnerrel* együtt s így a *Hollós Mátyás Társaság* büszkén vallhatja, hogy ezt a műemléket három kiváló tagja: — Lechner, Unghváry és Ujj — mentették meg és tették, illetve teszik valóságos műremekké.

A vendégek, az ujságírók és mindenki, aki ezt a remek termet látja, csak lelkes szeretettel dicsérheti a kormány áldozatkészségét, hogy ilyen nehéz időben is, nemcsak munkát tudott adni a művészeknek és nagyszámú munkásnak, de megmentette egyik becses emlékünket és ezzel az országos kormányzat számára olyan termet állított, ahol legkiválóbb külföldi vendégeit méltó keretben fogadhatja. *(V. B.)*

Elköltözött a várbeli lakásából Altila-körút 2. sz. alá Máthé István fővárosi bizottsági tag, a budai iparosság ismert vezére.

Nász. *Gulden* Richárd gazdasági főtanácsos, a gróf Karácsonyi Jenő uradalmának jószágigazgatója, a Hollós Mátyás Társaság tagja és neje, *Zechmeister* Paula fia, *Gulden* Richárd dr., eljegyezte *Szinay* Nándor ny. főszolgabíró és neje, *Teodorovits* Katalin leányát, *Magdát.*

Derék villamos ellenőröket ünnepelt 25 és 30 éves szolgálati jubileumuk alkalmából a budai oldal villamosvasúti csoportja. *Csehi* István főellenőrt, *Puskás* József és *Reich* Mór ellenőröket, *Borbély* Kálmán főellenőrt, *Fábián* Ignác, *Szücs* K. Enok, *Schmidt* Ferenc, *Tóth* Kálmán, *Lénárt* László és *Tóth* Raimund ellenőröket, akiket a BESzKART igazgatósága részéről *Horváth* Zoltán dr. titkár, a Keresztényszociálista Villamos- és HÉV. Alkalmazottak Országos Szövetsége nevében *Heffinger* Mátyás elnök, az ellenőri kar nevében *Somogyi* János ellenőr, továbbá *Rozmics* András és *Horváth* Mihály üdvözölt.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Pósch Károly gyönyörűen átalakított vendéglője, a budai Margithídfőnél már megnyilt. A derék vendéglőst a zsúfolásig telt termekben melegen üdvözölték barátai és ismerősei.

Értekes képkiállítás van a Budai Vigadóban *Czirjék* József festőművész holland, német, angol, svájci képeiből. A kiállítás június 4-én záródik.

Az óbudai új temető kerítésének folytatólagos kiépítése régi szükség s e célra a főváros a költségvetésbe felvett háromezer pengőt felhasználja.

A Budai Katolikus Kör május hó 25-én, szombaton este 6 órakor a Kör dísztermében (II., Fő-utca 83., I. emelet) rendkivüli közgyűlést tart, az elnökség új tagjainak beiktatása és a jövő hó folyamán tartandó budai katolikus nagygyűlés programmjának megállapítása ügyében. Az elnöki megnyitót *Mészáros* János dr., érseki helytartó mondja. A Kör feladatait és a budai katolikus nagygyűlés programmját ismerteti *Baranski* Gyula dr., a Kör ügyv. alelnöke. Avató beszédet mond *Vass* József dr., miniszter. Székfoglaló beszédet pedig *Dréhr* Imre dr. államtitkár, a Kör társelnöke. A zárszót mondja *Ripka* Ferenc dr., Budapest székesfőváros főpolgármestere, a Kör tiszteletbeli elnöke. — Közgyűlés után társasvacsora.

Telekvásár
A nagyjövőjű subalpin klimatikus gyógyhelyű és nagy fejlődésnek induló SVÁBHEGY villanegyedében gyönyörű fekvésű és szélmentes, építésre különösen alkalmas telkek, különböző nagyságban, *méltányos áron, kedvező fizetési feltételekkel* kaphatók. Felvilágosítást ad: *Svábhegyi iroda* a Svábhegyen, Költő-utca 16. (Diana-úti iskola közelében) hétköznapokon d. u. 3—7-ig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10-ig. *Tel. Aut. 660-11.*

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
korlathelyiség, külön szobák I., Kereszt utca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Bercelly Gyurka* énekel és muzsikál

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönd nél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ERZSEBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 526-84
Délután: **TEA**
Este: **TÁNC**
ÉTTEREMI
Budapest elismerten legjobb **JAZZ- és TANGÓ-**zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

BÉRAUTÓ AUTÓTAXI
lakodalmakra, temetésekre.
Vidéki turákra is minden időben. Rendeléseket felvesz:
Horváth vendéglős, III., Főtér 1. szám.
Telefon: 623—89

Szíjgyártó
ügyes és böröndös

Megbízható régi áron! **FLIEGER NÁNDOR**
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
Konrád éttermei
a Császárfürdőben.
III., Zsigmond-u. 31. sz.
Nyári terrasz
megnyílt a gyógyudvarban.
Lakomákhoz, esküvőkhöz,
társas estékhez
külön termek. Bácskai ételkülönlegességek.
DREHER-féle SÖRÖK.

NÉZZE MEG
Buda környékét
Olcsó kirándulások
a budai hegyvidékre!
10 kirándulás
rendkívül mérsékelt téri jegyfüzettel
6 PENGŐ!
Felvilágosítást ad a **BHÉV** bérletpénztára **V., Visegrádi-u. 6. sz.**

LURIE ÉS TÁRSA
ZEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

Váli Gábor és Tsa
Első budai cimtábla- festészete
Telefon Aut. 526-22.
II., Iskola-utca 16

HUBERT ÉS TÁRSA h. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések.
Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

ÜVEG
és Porcelán díszmüáruk
Tisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény!
GÁL LAJOS
Budán, Szénatér 7

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
*Kitünő vacsorák * Malosik-féle borok*
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BÉRTOK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke. SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

Pozsonyi vendéglő
I., Krisztina-körút 8. sz.
Buda legszebb,
megnagyobbított terrasza
megnyilt. — Elsőrendű magyar konyha.
Kitünő fajborok. Állandó friss csapolású
Szent István világos
és **Porter sör**

ÖRDÖGOROM CSÁRDA
Budán, az 59-es villamos végállomásnál
ELIT RESTAURANT. — Polgári árak.
RADICS ERNŐ cigányzenekara.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

BENEDEK SÁNDOR, a Közigazgatási bíróság másodelnöke, Balatonfüreden tölt néhány hetet.

PINTÉR JENŐ dr. tankerületi főigazgató, a Hollós Mátyás Társaság első elnöke, tíz éve áll a budapesti tankerület élén, amely alkalomból a tisztelet és szeretet minden meleg megnyilvánulásában volt része.

STROMSZKY SÁNDOR udvari tanácsost, a Siemens-Schuckert Művek vezérigazgatóját, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját, az I. kerületi községi fiú kereskedelmi iskola érettségi biztosának küldötte ki a kereskedelemügyi miniszter. A II. kerületi fiú kereskedelmi iskolához pedig ugyanilyen minőségben Fekete József ny. h. államtitkárt.

BÓDY TIVADAR dr. ny. polgármester, a felsőház tagja, a NOVA és a HÉV vezérigazgatója, május 24-én rövid tartózkodásra Bécsbe utazott.

SZÁVAY GYULA kormányfőtanácsost, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara és a Hollós Mátyás Társaság főtitkárát, a II. kerületi női kereskedelmi és Zsamár József dr. miniszteri segédtitkárt az I. ker. női kereskedelmi iskolához érettségi biztosul küldte ki a kereskedelmi miniszter.

SZALAY SÁNDOR dr. ny. előljáró súlyos műtét előtt áll és az Új Szent János-kórházban ápolják.

FORRÓ IMRE ny. min. főigazgató, a városmajori kath. egyházközség vezetőtagja, súlyos trombózis esettel két hetet töltött az Új Szent János-kórházban, de most már gyógyultan kezeli ismét az egyházközség vagyonát.

CSÁRMANN FERENC tanácsnokot a főváros tanácsa a Fővárosi Közmunkák Tanácsába küldötte ki.

ÖTTÖMÖSY ZÉNÓ dr. ügyvéd multheti látogatott borestjén *Tury* Zoltán vetett fel a vízivárosi társadalmi élet föllendítése érdekében új eszméket és *Szávay* Gyula köszöntötte kedves humorral a közszeretetben álló borgazdát.

SZENTE MIKLÓS III. kerületi előljárót a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége alelnökké, dr. *Gerpelyi* Ernő tanácsjegyzőt pedig titkárrá választotta.

GALLINA FRIGYES tanácsnok-főjegyző lett a Krisztinavárosi plébánia-templom és Istenhegyi kápolna templombiztosa, a főváros, mint kegyúr részéről.

TÓTH FERENC iskolaigazgatót, a III. kerületi Tanítói Kör elnökét melegen ünnepelte május 21-én társasvacsora keretében a főváros egész tanítósága.

A zászlóanyai tisztet a Kelenföldi Daloskör zászlószentelésén *Becsey* Antal kormányfőtanácsos neje vállalta.

A primási rezidencia monumentális elhelyezését indítványozta a főváros egyik legutóbbi közgyűlésén *Repold* Károly bizottsági tag, a Koronázó-templom téren álló elkorhadt barakkiskola helyére. Az idegenek hívták fel a figyelmét e nagybecsű területre, amelyet a Halászbástyával harmóniában kellene klasszikusan kiképezni. Az ócska fabódéiskolát el kell onnan, a történelmi keretből helyezni s oda a kincstár segítségével a hercegprimásnak palotát építeni.

A Budai Klub május hó 29-én fél nyolc órakor tartja II., Margit-körút 6. szám alatti helyiségében rendes évi közgyűlését. — *Bárczy* István elnök és *Orbók* József dr. titkár egyidejűleg a tagok tudomására hozzák, hogy *nyári kerthelyiségét május hó 25-én a II., Retek-utca 81. szám* alatt levő *Flórida* kerthelyiségben *megnyitja*, ahol a terrasszon teljesen elkülönített helyiség, kedvezőtlen idő esetén pedig külön szobák kizárólagos rendelkezésre állanak. *Mindennap tánc. Vacsoramenü* ára tagoknak: *2 pengő 20 fillér.* A keddi társas összejövetelek pótlása gyanánt kibérelték az Új-Szent János Kórház felett levő *Wendl-féle vendéglő kuglizóját*, ahol *kedvező időjárás* esetén *minden kedden este nyolc órakor kuglipartikat rendeznek.*

Előbb megy a Várba és csak azután a Rózsadombra a rendszeres autóbuszjárat, amelyet az üzem júniusban kíván megindítani.

Panaszos levél jött a Rózsadombról, kétesztendős sirató, amely szomorúan zengi, hogy a *Szemlőhegy*-utca és a *Vérhalom*-utca sarkán, ahol legerősebb az autóforgalom, a makadámút rossz és göröngyös, kikopott kövezet váltakozik vele és olyan pokoli kéjutazást végez az autóutas, hogy örül, ha a nyelvét nem harapja le. A városházán két év óta ígérik ennek az útrészletnek a megjavítását, de két év óta hiába káromkodnak ott az emberek.

Megkezdődött a kuglizás. Az I. Kerületi Iparosok és Kereskedők Köre elnöksége tudatja tagjaival, hogy május hó 21-étől kezdve, szeptember hó végéig, *minden kedden este fél nyolc órakor*, — kedvezőtlen időben is, a Budai Társaskör szívességéből annak *kugli pályáján* (Déli vasút indulási oldal) találkoznak. Vasárnap délelőttönként a Krisztina-körút 61. sz. alatti klubhelyiségben jönnek össze ezentúl is.

Prohászka Ottokár emléktemplom nevet fogja viselni a városmajori Jézus Szíve templom, amelynek buzgó plébánosa *Kriegs-Au* Emil és hívei előljárnak a nagy Püspök kultuszának elterjesztésében.

Fáj a budaiak szive, ha azt a bántó különbséget látják, hogy odaát Pesten, milyen lázas sietséggel készülnek el bizonyos útburkolások és utcarendezések és milyen végtelen lassúsággal csinálják azt itt, nálunk Budán. Szótalan megadással tűrjük, hogy a *Zsigmond*-utcában, a Margithídfő közvetlen közelében, hónapok óta készül egy hatvan méter hosszú gyalogjárda, hónapokig tart, hogy a *Böszörményi*-úton, az új házak mentén rendezzék a gyalogjárót és — évek óta áll rendezetlenül a húsz lépés hosszú *Hadúr*-utca. Pedig ez kirakatutca volna. A nagyforgalmú Attila-körútról a királyi palotához vívő szerpentin úthoz vezet. Három nap alatt megesinálhatnák. Elképzelhetetlen, hogy odaát Pesten, valamely körútba torkoló utca, éveken át ilyen rendezetlen maradjon.

Az alkotó munkaerők összefogását, a pártpolitika fölé emelkedő közérdek érvényesítését sikerült a III. kerületben megteremtenie *Szente* Miklós kerületi előljárónak. Az ő elnöklete alatt indult meg komoly formában lapunk mult számában már ismertetett nagyarányú akció, mely elsősorban a már régen előtérben álló kérdések: a Külső Bécsi-uti villamos vasút megépítését, a Hungáriahíd környékének szabályozását, az ujlaki dunapart rendezését, a Lajosutcai elemi iskola rendeltetésének való visszaadását, sok városrendezési kérdés megoldását szorgalmazza. Legközelebb elkészül az egységes III. kerületi közmunkaprogramm, amelyet egy állandó jellegű bizottság vitat meg, tart állandóan napirenden és működésének eredményéről köteles kéthónaponként jelentést tenni.

Nász. Almási Balogh Lóránt építész, a Rózsadombi Egyesület társelnöke és neje, apczy Polyák Mária szépséges leánya, almási *Balogh Mária* és *Spyers Duran Alfréd* m. kir. százados, t. pilóta, május hó 29-én 6 órakor tartják esküvőjüket *Ravasz* László püspök áldásával a kálvintéri ref. templomban. Tanuk lesznek: almási Balogh Elemér felsőházi tag, a Hangya vezérigazgatója, *Lakits* István nyitramegyei földbirtokos és *Schram* Antal, József főherceg jószágigazgatója. A fiatal pár az esküvő után Mátyásföldről repülőgépen indul nászútra Ausztriába és Velencébe.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Megbukott terv. A központi nagy kórház építését, a Rókus-kórház pótlására — városházi körökben a Kelenföld—lágymányosi részre kívánták. A *Nádor*-kert lett volna ezek szerint a nagy kórház kiszemelt területe, de itt a talajvíz magas állása, a közművek teljes hiánya és a város középpontjától való nagy távolság miatt a kórház építése nem alkalmas. A Nádor-kert területe különben is kicsinek bizonyult e célra és a fővárosi Elektromos Művekkel, a kelenföldi gyárváros területtel, az összekötő vasút magas töltésével való szomszédsága pedig a kórház elhelyezésére nem kívánatos. A hivatalos megállapítás ezekenkívül még a Nádor-kerti megoldás ellen felsorakoztatja érvül azt is, hogy e terület felhasználását az Állandó kiállítás, az Egyetemváros, Növénykert, Stadion és újabban a strandfürdő elhelyezésével is összefüggésbe hozzák, úgyhogy ennek a többirányú és amúgy is nehezen megoldható kérdéskomplexumnak a kórház elhelyezésével való komplikálása nem volna kívánatos. Igy a nagy központi kórház — mégis Pestre, a Tisza Kálmán-térre kerül.

A Budai Társaskör nagy előkészületeket tesz a június 6-án tartandó nagygyűlésre, amelyen dr. *Kozma* Jenő orszgy. képviselő, az *Egységes Községi Polgári Párt* elnöke tartja politikai beszámolóját.

Érdekes házasság. *Buday-Goldberger* Miklós, Buday-Goldberger Leó dr. fia, május hó 28-án déli 12 órakor a Dohány-utcai izr. templomban oltárhoz vezeti *Schwarz* Eleonorát, Schwarz Artúr newyorki gyáros leányát. — Az ilyen házasság többet használ gazdasági életünknek, mint sok diplomáciai eljárás.

Ritkaságok gyűjteménye Buda flórája, amit azonban mi, budaiak sem tudunk. A Svábhegyen a *Ramunculus* fajták vadon tenyésznek. Érdekességük az, hogy hazájuk Ázsia és *a kontinensen kizárólag csak Magyarország*, illetve Nagymagyarország területén találhatók. Nálunk a Svábhegyen és Erdélyben a Buesecs tövében. A Buesecs híres Ramunculusai már kiveszőfélben vannak, de itt Budán szép számmal terem, de semmi különösebb gondozásban nem részesülnek.

A III. ker. Tanítói Kör tavaszi ülésén, május 23-án *Tóth* Ferenc hatásos elnöki megnyitó beszéde után *Reisinger* Gyula isk. igazgató fejtegette értékes gondolatokban az iskolai gyermekvédelem módozatait, amelyhez *Martin* Gyula, *Hrivnyák* János, *Burits* János szakfelügyelő szólottak hozzá. A kerület kétszáz főnyi tanítósága ezután egyhangúlag megválasztotta újólag *Tóth* Ferencet elnöknek, míg alelnökök: *Turesek* Nándor, *Reischl-Réw* Sándor, jegyző: *Lindner* Gyula és *Wittek* Kató, a jogvédő bizottság tagja pedig: dr. *Szilágyi* Gyula tanító lett.

Fülemüle búfelejtő Budán van, a Németvölgyi-úton. 66-os száma van a háznak; jó bora, konyhája, fedett kuglizója a házi gazdának.

A zsidó jelek viselésétől fel volt mentve nálunk a középkorban és később is a zsidó prefektura vezetője, amely hivatalt Mátyás király szervezte 1482 március 19-én s székhelye Budán volt. A prefektura országos volt s az egész ország zsidóságát képviselte a Korona előtt. Korlátlan hatalommal ruházták fel királyaink és még fogháza is volt. Vezetője az udvarhoz bejárhatott s a koronázási díszmenetben drága fegyeverzettel jelent meg. A hivatal életbeléptetésétől megszűnéséig a budai tekintélyes zsidó *Mendel* család viselte a vezető méltóságot. Vajjon vannak-e még Budán e családnak sarjai? Érdekes kulturtörténei adatokat szolgáltatna, ha a prefektura okmányait nyilvánosságra hoznák.

„FÁCÁN" zugligeti üdülőtelep, klimatikus gyógyhely megnyilt. Szobák pencióval még előjegyezhetők. Telefón: 662—28.

A megfiatalitás terén meglepő eredményeket ér el egy hetvenhét éves öreg, nagyképzettségű orvos itt Budán. Havonta egyszeri kezeléssel eddig szinte csodás fiatalításokat eredményezett, amelyért hálásan áldják páciensei. Címe: I., Budafoki-út 16. sz. I. em. 4. Telefón: J. 432—28.

A Szépvölgyi árkot, amely csúfsága az újlaki hegyvidéknek, végre beboltozzák a Dunapart és a Lajos-utca közötti szakaszán, a III. kerületi mérnöki hivatal agilis vezetőjének, *Wágner* Levente főmérnöknek állhatatos szorgalmazására.

ISZTER SZUCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefónhívó: 520—44.

Gyász. RAVASZ LÁSZLÓT, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Körének elnökét, a Ravasz-féle cukrászszalon tulajdonosát, súlyos gyász érte. Sáros megyében, Alsósebesen elhúnyt édesanyja, özv. Ravasz Istvánné 78 éves korában. Nagy részvét mellett temették el ugyanott e hó 11-én. Hét gyermeke, 21 unokája és 5 dédunokája síratja.

BÁLINT REZSŐ, a hírneves orvostanár, a Svábhegyi Egyesület tagja, hősiesen viselt betegség után ötvenötödik évében május 23-án elhúnyt. Temetésén, a Kerepesi-úti díszsírkertben a magyar társadalom kiválóságai között a Svábhegyi Egyesület küldöttségileg vett részt.

LEISTER FERENCNÉ, szül. *Vida* Erzsébet május 16-án, délután, hosszas szenvedés után, életének 86-ik évében elhunyt. Május 18-án, délután temették a farkasréti temetőben a róm. kath. egyház szertartása szerint. Férje és nagyszámú rokonság gyászolja.

ROZSA KÁROLY m. kir. kormányfőtanácsos, Budapest Székesfőváros Gázművei vezérigazgatója, május hó 19-én reggel, életének 59-ik évében elhunyt. Május hó 22-én, szerdán délután kísérték örök nyugalomra a Kerepesi-úti temtő halottasházából

A kartellek és trösztök. A Fővárosi Könyvtárt, tekintettel a kartelleknek és trösztöknek a közgazdasági életben elfoglalt nagy jelentőségére, amely mostanában a magyar törvényhozást és az egész közéletet is fokozott mértékben foglalkoztatja, az Aktuális Kérdések Irodalma c. sorozatában (47. sz.) összefoglalta a kérdésnek legújabb hazai és külföldi irodalmát (kb. 150 munkát). A könyvtár vezetősége szívesen áll az érdeklődő olvasóközönség rendelkezésére.

Lelki fürdők is voltak az Árpádházi királyok uralma alatt Budán — fejtegette egyik érdekes előadásában dr. *Tausz* Béla főorvos, az Idegenforgalmi Szövetség igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság tagja. A *lelkifürdők* (balnea animae) egyházi célokat szolgáltak. Annak a kornak mély vallásosságában gyakran megtörtént, hogy egyesek bűnüktől meg akarván tisztulni, bizonyos egyházi rendelkezéseknek vetették alá magukat; nemesak gyóntak, áldoztak, hanem erősen bőjtöltek és testüket sanyargatták is, a procedurák végén megfürödtek, mintegy képletesen is lemosva magukról bűneiket. Ezek a lelkifürdők a IX. századtól a XIII. századig általánosan el voltak terjedve s Árpádházi királyaink is a kolostorok alapításánál gondoskodtak ilyen fürdőkről. Legrégibb erre vonatkozó okmányunk Szent István királytól származik, aki a pécsváradi apátság alapításánál 1015-ben már gondoskodik fürdőkről és betegápolókról. Ilyen lelkifürdők Budán többhelyüitt voltak kolostorokkal kapcsolatosan. A fürdők másfajtája az egészséget szolgálta s ezeknek jórésze egyúttal *fürdőkórház* volt. Ismeretes, hogy a középkorban a krónikus bántalmak rendkívül elterjedtek. Lueses, leprosus, bőrkiütéses, reumatikus betegek nagyszámban keresték fel a meleg fürdőket s csakhamar egyházi rendek alakultak, amelyeknek feladata a betegek fürösztése és gyógyítása volt. Ezek a mai fürdőkórházak első megnyilvánulásai. Természetes, hogy Magyarországon, ahol sok hőforrás volt, igen korán telepedtek le az illető rendek. Főleg hárman: a templáriusok, a johanniták és a hospitalesek meglehetősen nagy elterjedésnek örvendtek. A johanniták játszották a legnagyobb szerepet, de csakhamar (1292-ben) mind a három rend egybe olvadt össze, Budán ez a rend három fürdőkórházat tartott fenn.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kálcinátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csonthelegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendégiő
I. Márvány-u. 19 PERTIS JENŐ muzsikál

„Petőfi"
vendéglő
I., Bors-utca 10.
Nagy kerthelyiség
Elsőrangú magyar konyha, kül- és belföldi különlegességek. Dreher sörök és kitünő fajborok. — Különtermek — Tulajdonos Bazsik Antal volt főszakács

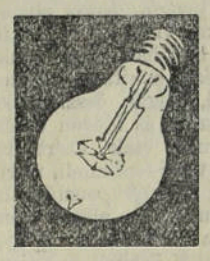
Bauer János
„Zöldkoszorú" vendéglője
I, Sasadi út 86. — 59 végállomás
Meghivom régi várbeli és krisztinavárosi ismeröseimet egy pohár borra

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME
SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHÍDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora. NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

Gundel
éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális invenc falataival várja régi kedves vendégeit

TÓTH
ISTVÁN
elektrotechnikai vállalata

I, Gregussutcza 8. sz.
Tel. Aut. 510-29

CSÁTHY FERENC R.-T.
irodalmi vállalat, könyv- és papirkereskedés
I., Krisztina-körut 133. (Krisztina-tér 7.)

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I kerület, Alkotás utca 8 szám.
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.
Tulajdonos: ifj. Thék János.

SASFÉSZEK
étterem és gyönyörü kertheiyisége
I, Süveg-u. 7, a Sashegy tövében
az 59-es villamos utolsó előtti megállóhelye
Magyar és francia konyha, fajborok a váci szt. Ferencesek pincéjéből. Elsőrangú zene, ének, hangulat. Különszobák. Terrasz csodás kilátással. Árai levegő. — Mérsékelt árak

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Kitünően, polgári árakon
vacsorál, uzsonnál, táncol
nagyszerü zene mellett, gyönyörü parkban Budán a
FLORIDA
Étterem — Kávéház — Cukrászdában
II., Retek ucca 81 — Fogaskerekűvel szemben!
Asztalrendelés: 546-43. — Megnyilt szombaton!

ÉNGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

Pásztor Miksa, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója a napokban ünnepelte 40 esztendős jubileumát. Ebből az alkalomból hívei kedves ünnepi vacsorát rendeztek tiszteletére a *Gellért szállóban*, amelyen báró *Korányi* Frigyes, *iklódi Szabó* Sándor pénzügyi államtitkár, *Ellischer* Viktor, *Tabakovics* Dusán, *Lenk* Frigyes is résztvettek és meleg szeretettel ünnepelték az illusztris jubilánst.

Kresz Károlytól, a *Tébe* igazgtójának tollából a Times pénzügyi lapja hosszabb cikket közölt Magyarország gazdasági és pénzügyi helyzetéről. A cikk számszerű adatokkal bizonyítja a magyar mezőgazdasági és ipari termelés emelkedését, részletesen foglalkozik a kormány céltudatos gazdasági politikájával, majd a bankok kitünő üzletmenetével, amelyeknek mindinkább szilárduló pozicióját a magyar rekonstrukciónak egyik nagyon számottevő tényezője.

A Községi Takarékpénztár betétállománya megközelíti a 10,000.000 pengőt

Még ebben a hónapban végrehajtja az intézet a tervezett tőkeemelést

Budapest lakossága mindjobban és jobban megbarátkozik az *Egyesült Fővárosi* jogutódjával, a *Községi Takarékpénztárral*, legalább is erre enged következtetni az a körülmény, hogy az emberek egyre nagyobb mértékben és tételekben helyezik el betéteiket a Községi Takarékpénztárnál, amely körülmény lehetővé tette minden jogos hiteligénynek kedvező kamatfeltételek mellett való kielégítését.

A *Budai Napló* már megemlékezett egyik elmult számában, hogy a főváros tanácsától felhatalmazást kért a Községi Takarékpénztár igazgatósága alaptőkéjének felemelésére vonatkozólag. Ezen kérelmet azzal indokolta, hogy az intézet kezelésére bízott idegen tőkék a legutóbbi időben hatalmas méretekben növekedtek, ami által az idegen tőkék összege megközelíti a 100 millió pengőt. Ezzel ellentétben az alaptőke viszont csak 3.5 millió pengő és bár hangsúlyoznunk kell, hogy az intézet bonitása minden kétségen felül áll, mégis összhangot kel teremteni a saját és idegen tőkéi között, aminek már csak azért is nagy fontosságot tulajdonítanak, mert hiszen a Községi Takarékpénztárnak alig egy éves fennállása alatt nem igen volt alkalma tartalékokat gyűjteni. A dr. *Reményi-Schneller* Lajos vezérigazgató által kidolgozott hatalmas expozét az igazgatóság minden pontjában szentesítette és ezen az alapon a fővárost arra kérte, hogy principiáliter járuljon hozzá a jelelegi 3.5 millió pengős alaptőkének 20 millió pengőre való felemeléséhez.

A főváros tanácsa, mint ismeretes, az igazgatóság projectumát kedvezően vette tudomásul és abban az irányban tette meg a javaslatot, hogy az elvi hozzájárulást a nagyobbarányú tőkeemeléshez megadták. Ennek alapján a tervezett tőkeemelést a közeli napokban az intézet végre is hajtja. Valószínűnek tartjuk, hogy az új emissziót olyan módozatok mellett fogják kibocsátani, hogy a mostani 3.5 milliós alaptőkét egyelőre 10 millió pengőre emelik fel. Az új részvénykibocsátást sürgőssé és fontossá teszi, mint már említettük, az intézet kezelésére bízott idegen tőkék óriási fejlődése. Ezt a körülményt leginkább igazolja a Pénzintézeti Központ legutóbbi kimutatása a főváros 13 legnagyobb bankjának a betétállományáról. Eszerint közel 17%-kal nagyobb gyarapodás volt észlelhető a Községi takarékpénztárnál, mint a többi intézeteknél.

Az intézet jelentős mérvben kiterjesztette a hitelüzletét, új építkezési hiteleket folyósít, tehát egy olyan üzletágat vett fel munkaprogrammjába és ma már nagy mértékben kultivál, ami fölött egyetlen fővárosi pénzintézet sem rendelkezhet.

Legutóbb pedig a parcellázási üzletet vette fel a mobilitás elvének szigorú betartása mellett, működési körébe. Ezen üzletágban már eddig is igen nagy eredményeket ért el az intézet. Legutóbb megvásárolta a Hungária-malom melletti telek-komplexumot és pedig azzal a leghatározottabb formában kikötött föltétellel, hogy a vevők tartoznak a telket beépíteni és azok nem maradhatnak üresen, ami által az intézet hathatósan hozzájárul a főváros fejlesztésének nagyfontosságú munkálataihoz.

Megemlítjük még, hogy amennyiben a tervezett tranzakciót, az ugyancsak tervezett méretekben végrehajtják, úgy a Községi Takarékpénztár a nagybankok között a Pénzintézeti Központ első kuriájába fog bekerülni, ami elsősorban Reményi Schneller Lajos dr. vezérigazgató működésének alig egy éves időtartama alatt *szászszázalékban beigazolt önzetlen és kipróbált vezetésének az érdeme.*

A Községi Takarékpénztár budai fiókjai a folyó üzletévben fokozott mértékben álltak rendelkezésére az itteni közönségnek. Kihelyezései az előző év néhány hónapos forgalmával szemben 50%-kal és betétei 20%-kal emelkedtek. A kitünően vezetett fiókok igen óvatosan dolgoznak, amelynek anyaga elsőrangú *s a közönség teljes bizalmát és szeretetét élvezik.*

A Földhitelbank mérlege. Az első kuriába tartozó bankok közül a *Földhitelbank* az idén újból utolsónak publikálta mérlegét. A mérlegszámla adatai az 1928-as üzletév kitünő teljesítményéről nyujtanak képet. A könyvecskékre és folyószámlára elhelyezett betétek állaga *közel 24 millió pengőt tesz ki*, amely az 1928-as üzletévben nagyszerűen fejlődött. A bank egyébként 7,450.012 váltót tart tárcájában. Készpénzkészlete 375.738, giró követelése 150.444, bankoknál elhelyezett tőkéi 1,457.564 pengőre rúgnak. A Földhitelbank 1928. évi tiszta nyereségképpen 1,087.408 pengőt mutat ki, amelynek felosztására vonatkozólag az igazgatóság az 50 P névértékű részvény után 12%, azaz 6 (hat) pengő kifizetését hozzza javaslatba, a tartalékalapokról is megfelelően gondoskodik a bank vezetősége. Ezek az adatok és számok mindenben igazolják, hogy a Földhitelbank a fővárosi nagy bankok között mobilitás tekintetében egyike az elsőknek. Meg kell jegyeznünk, hogy ennek a lendületes fejlődésnek letéteményese az a kiváló vezetés, amelyet *Paupera* Ferenc dr., elnök-vezérigazgató a bank érdekében kifejt. A Földhitelbank az elmult évben is eredményesen folytatta parcelláző tevékenységét, amivel fontos nemzetgazdasági hivatást teljesít s hogy sikeresen tölti be azt, kellőképpen igazolja az igazgatóság alábbi hivatalos jelentése. A *Földhitelbank Részvénytársaságnak* a XVIII. üzletévre vonatkozó mérlegmegállapító ülésén, az igazgatóság elfogadta az előterjesztett zárszámadásokat, amelyek szerint *a tiszta nyereség 1,087.408 pengő 35 fillért tesz ki* és egyúttal elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint *a részvények után 6 (hat) pengő osztalék* fizettessék, ami a nevértek 12 százalékának felel meg. A mérlegadatok s a közgyűlés elé terjesztendő jelentés újabb igazolása annak, hogy a 19-ik üzleti évébe lépő intézet folytonosan emelkedő vonalban fejlődve, kitartóan szolgálja az alapításkor kitűzött célját: a kisgazdáknak földdel való ellátását. A bank ezuttal is az ingatlanforgalom terén mutatott fel elsősorban jelentős eredményeket, s míg egyrészt birtokállományát hét nagy birtokkal szaporította, addig másrészt eladott összesen 7955 magy. hold, 202 n. öl földet, összesen 675 félnek, akik közül 513 gazda 10 magy. holdon aluli, 78 gazda 25 magy. holdon aluli, 60 gazda az 50 magy. holdon aluli, 10 gazda a 100 holdon aluli birtokot vásárolt és csak 12 gazda vett 100 magy. holdon felüli birtoktesteket. A bank mérlege a parcellázási fő üzletágon kívül az összes egyéb banküzletágazatokban is fejlődést mutat. A közgyűlés határideje 1929 május hó 31-re lett kitüzve.

A Magyar-Cseh Iparbank, amelynek alaptőkéje, mint tudvalevő, 3,000.000 pengő, tartalékalapja pedig 1,096.000 pengő. a közeli hetekben egymillió pengővel fel fogja emelni az alaptőkéjét, amelyre azért van szükség, hogy a Pénzintézeti Központ új kuriális beosztása szerint a második kuriába tartozhasson az intézet.

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezete máus 16-án tartotta meg a régi képviselőház nagytermében *Perényi* Zsigmond báró, v. b. t. t. elnök vezetésével XXXVI. évi rendes közgyűlését, amely egyhangúlag elfogadta az igazgatóság évi jelentését, valamint a zárszámadásokat, amelyek szerint a szövetkezet az elmult üzletévben 34,740.140 pengő forgalmat bonyolított le, 21.5 millió pengő hitellel segítette elő 70.000 tagjának árubeszerzését, 801.972 pengő adót fizetett és az 577.939.73 pengő tiszta fölöslegből 450.000 pengőt fizet ki a tagoknak 3%-os vásárlási visszatérítés fejében. A három évre megválasztott új igazgatóság tagjai lettek: *Baltazár* Dezső dr. ref. püspök, *Borbás* Gáspár dr. ügyvezető igazgató, *Buzáth* János dr., Budapest alpolgármestere, *Kelety* Dénes államtitkár, *Kerntler* Kálmán dr., *Konkoly-Thege* Gyula, *Kovács* János kincstári főtanácsos, *Kunez* Odön dr., *Lickl* Károly földm. h. államtitkár, *Moulllart* Viktor ny. altábornagy, *Perényi* Zsigmond báró, v. b. t. t., *Séthy* Antal dr. igazságügyi államtitkár, *Szalay* Gábor báró, postavezérigazgató, *Tarján* Vilmos ügyvez. igazgató és *Téry* Gergely kereskedh. államtitkár. A felügyelő bizottság: *Halla* Aurél dr., *Pogány* Frigyes dr., *Schreiter* Lajos dr., *Végh* Jenő és *Wastl* Károly.

A „Szikra" magyar gyujtógyárak R.-T. május 17-én tartotta meg ez idei rendes közgyűlését. A zárszámadások 390.330.46 P tiszta nyereséget tüntetnek föl, amelyből az „A" sorozatú részvényekre darabonkint 12 pengő osztalék fizettetik ki. A szelvényeket május 18-ától kezdődőleg az Angol-Magyar Bank váltja be.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

ÓBUDA-ÚJLAKI TAKARÉKPÉNZTÁR
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos utca 148 szám.
Telefon: Automata 524—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

LAKÁS

ÖTSZOBÁS, hallos modern úrilakás, 8 méteres nagy erkéllyel, 7 méteres ebédlővel, Buda legszebb helyén, autóbusz- és villamos megálló közelében, gyönyörű kilátással a Budai Tornaegylet tennisz-pályájára, 4500 aranykorona évi bérért augusztus 1-ére kiadó. Közelebbi felvilágosítás nyerhető Aut. 527—67 telefónszámon a háztulajdonosnál, vagy a kiadóhivatalban.

AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ öt szobás és négy szobás lakások I., Orbánhegyi-út 11/a. sz. alatti, két évvel ezelőtt épült gyönyörű villában kiadó. Központi fűtés, melegvízszolgáltasás, garázs, sofförlakás, stb. Bővebbet a háztulajdonosnál Tóth Imrénél. Telefónhivó: 223—93, vagy 517—89. számon.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlet helyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell épitőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

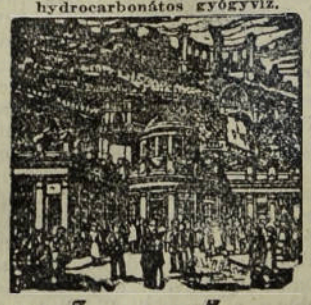
A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)
A bérházakban
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal).
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad:
dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

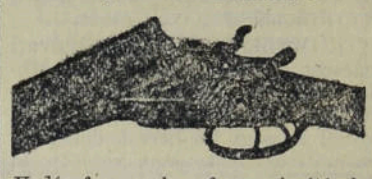
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: *Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.*
VIRÁGKERTÉSZET: *Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.*

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takarékfapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság tér 17. Telefon: J. 902-88.

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Hagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

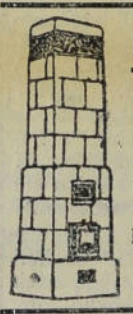

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

ZLAMÁL

véget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munkájában forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kiszitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

ERZSÉBETHID SZÁLLÓ
Telefon: 109-45.
Budán, I. Kökény-u. 14.
Rácsfürdő melletti.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 957. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 junius 2.

Koldusok legyünk?

Irta: Dr. THURY ZOLTÁN,
közigazgatási biró, a II. ker. Közjótékonysági Egyesület elnöke

A jótékonyság helyes iránya

Csalódni fog, aki azt hiszi, hogy ebben a cikkben néhány szívhezszóló akkorddal valamiféle nemes cél érdekében adakozásra akarom felszólítani az olvasót. Az ilyen érzelmes hangzatoknak rendszerint efemer hatásuk szokott lenni, már pedig én az alábbiakban tartós eredményekre törekszem. Ezért nem az érzelem húrjait pengetem, hanem az értelemhez szólok.

A háború előtti boldog és napsugaras időkben ugyan kinek volt valami köze ahhoz, hogy az, — akinek szívében megcsendült a szeretet húrja és áldozatot hozott, a maga áldozatkészségének könnyetszárító gyümölcsét — hol és kinek aprózta fel. Nem volt senkinek köze ahhoz, hogy ki, hol és mennyit adakozott, sőt ahhoz sem, hogy ki nem adakozott. Nem kötelesség volt ez, csak nemes gesztus, amelyik még társadalmi szempontból sem került ellenőrzés alá.

Ezzel a korábbi aranysugaras állapottal szemben de megváltozott az idők járása. Épen

az a középosztály, amely a maga hatalmas tömegében a jótékonysági urnák legbuzgóbb töltögetője volt, az életstandard lejtőjének a mélypontjára zuhant;

ezzel szemben szédítően megnövekedett a nyomorban vergődők és segélyre szorultak száma. A munkanélküliség, az értékek devalválódása, a konjunkturális bukások, mindannyian borzalmasan növelték a segélyt kérő, kiszáradt karok légióját. Megfogyatkoztak az eszközök. Megszaporodtak a célok.

Aki egy nyugodt órában tiszta szemmel belenéz abba a sötétbe, ahonnan a segélyért kinyújtott kezek ezrei meredeznek feléje, aki egyáltalában hajlandó gondolkozni a társadalmunkra rászakadt nyomoron és ennek orvoslási lehetőségein, annak látnia és éreznie kell azt is, hogy ennek a nyomornak a szíveket tépő hatásán túlmenően

társadalompolitikai hatásai is vannak.

A nyomor ma már nem egyszerű probléma, amely felett feketekávé közben eldiskurálgatunk, hanem

szédítő mélységű örvény, amelybe egy vészes kitöréskor osztályok, társadalmi előjogok és politikai felfogások is belezuhanhatnak.

Ezért a jótékonyság kérdése ma nem feketekávé, hanem *közügy*, annak gyakorlása pedig nem egyéni hangulat, hanem *közkötelesség*. Ezt a tételt el kell fogadnunk, mert egyedül ez szolgálja a társadalmi megnyugvás és kiegyenlítődés gondolatát. El kell fogadnunk azt az elméletet, hogy aki önhibáján kívül a társadalom segítségére szorul, az erre a segítésre *igényt is tarthat*, aki pedig a sors kegyéből segíteni tud, az ezt a segítséget

megadni is köteles.

Egyfelől áll tehát a segélyre jogosultság, másfelől áll a segélyezésre való kötelezettség.

A nagy probléma miként jének megoldására előttünk, budaiak előtt *két út van*. Mindkettő egymás mellett vezet, mindkettő önállóan és egymástól függetlenül egyazon célhoz visz. De megjárni és taposni kell mind a kettőt, mindegyik önmagában csak féleredményhez vezet; a kettő együtt teljes eredményt és békés harmóniát teremt. Az első út láthatatlanul vonul és csak a végén jelentkezik a jótékony hatás; a másik út közvetlenül adja a segélyt és láthatóan szárítja a könnyeket.

Az első úton névtelen harcosok áldozat nélkül segítenek személytelen ezreket; a másodikon személy szerint nyújtott segélyek személy szerint segítenek.

Az első út

csak Budának az utcáin kanyarog.

Betér a műhelybe és a boltba; betér a kocsmába és a könyvesházba. Ez az út az az elv, hogy

Buda a budaiaké és Buda a maga szükségletét Budán fedezze

és a maga jövedelmét Budán költse el. Nincs az a logarithmustabella, nincs az a statisztika, amellyel ki lehetne számítani és nincs az a szám, amellyel ki lehetne fejezni azt az összeget, amely a hidakon, a villamosokon, az autóbuszokon, ezeken az ellenőrizhetetlen csatornákon keresztül

Budáról Pestre megy és szegényíti Buda szegénységét és gazdagítja Pest gazdagságát.

Ha ennek az elképzelhetetlenül nagy összegnek csak a fele, csak a negyedrésze Budán maradna, *hogy* öntözné az Buda iparának, kereskedelmének kiszáradt virágát és *hogy* szárítaná az fel a munkanélküliség okozta nyomor fájdalmas könnyeit! — ha Buda társadalmát össze lehetne kovácsolni erős és megtörhetetlen akarattal arra a végleges és meg nem döbbenő elhatározásra,

hogy a maga pénzét csak a hídon innen költse el,

ha az a pénz, ami nem menne át, hanem itt maradna, itt csinálná meg a maga életadó százszoros körforgását, itt ömlene végig a kis görbe utcákon, a kisipari műhelyeken, a kis boltokban, a kis vállalkozásokban, — elhiszik-e nekem, hogy *ezeken* a csatornákon keresztül, a végén minden fillér odajutna, ahol a nyomort, a munkanélküliséget szünteti meg; — elhiszik-e nekem, hogy akkor ez a probléma, amelyről ma itt írok, tizenöt esztendő múltával Budán már nem lenne probléma, mert elpusztítaná azt az a vitamin, amely abban a gondolatban nyugszik, hogy Buda a budaiaké.

Magam legjobban tudom, hogy Buda kereskedelme és ipara ma hátramaradottabb, mint Pesté; ennek nem a kereskedelem és az ipar az oka, hanem az, hogy

Buda két évtized óta hűtlen lett önmagához.

De azt is tudom, hogy ha Buda társadalma megtalálja ezt az egyedül helyes utat, a kereskedelem és ipar egyszeribe fogja produkálni tudni mindazt, amit tőle igényelnek, mert az az életrevalóság, képzettség, kézi ügyesség, lelkiismeret és képesség, ami Pesten megvan, megvan Budán is, csak kihasználatlanul a porban hever.

Ha ellenben Buda *nem találna önmagára*, ha nem állítja meg ezt az állandó és végzetes vérveszteséget, akkor

a budai vásárcsarnok elnéptelenedését rövidesen követi az üzletek és a műhelyek elnéptelenedése,

a munkanélküliség fokozódása és bezárt boltok és néma műhelyek, meg kihült kémények fognak arról iskolapéldát szolgáltatni, hogy

egy 200.000 lakosú város miképen tudta három évtized alatt kereskedelmét, iparát és önmagát elpusztítani,

semmivel mással, mint felületességgel, nemtörődömséggel és a divattal. A *fordított város* gyarmattá alakul át.

A másik út: a jótékonyságnak,

mint közkötelességnek megszervezése.

A Kerületi Általános Közjótékonysági Egyesületek hivatottak ennek a problémának a megoldására. Ezeknek az egyesületeknek működését azonban megnehezíti egy lényeges körülmény:

A háború zajának elcsitulása után abban volt nagy és nagyszerű ez a koldussá tett kis ország, hogy mindenki eltakarta, elmelengette a maga fájó sebét és azt kereste, mi fáj a másiknak. Soha nem volt a magyar szív olyan nagy, olyan jóságos, olyan nemes, olyan résztvevő és olyan adakozó, mint a háború rettenetei után.

A háború borzalmas csapásainak súlya közelebb tolta a lelkeket Istenhez és egymáshoz.

Mindenki azt kereste, hol segíthet, hol enyhíthet, hol pótolhat, mert mindenki érezte, hogy egy-egy jóságos cselekedetével a saját sebére is csöppent gyógyító balzsamot. És egyházak és testületek és társadalmi egyesületek önként siettek a szegények és az elesettek segítésére. És ez a lelki verseny nem lobbanó szalmaláng, nem lohadó venyigetűz, hanem a lelkeknek valóságos, állandó melege, amit igazol az, hogy

minden budai kerületben a társadalmi egyesületeknek egész sora alakult,

amely egymással versenyezve fejti ki a legszebb tevékenységet. Épen ez a tünet adja meg a Közjótékonysági Egyesületnek, mint félig-meddig *hatósági szervnek* a létjogosultságát, hogy legyen a sok jóságos kéz mellett egy, az egész kerületre kiterjedő szervezet, amely felkeresi, számbaveszi és felemeli azokat, akik az egyes testületek szerető áldásosztásából kimaradtak; keresse és pótolja a hiányokat, hogy rendszert adjon a legnemesebb indulatnak.

A közjótékonysági egyesület tehát *nem riválisa a magánjótékonyságnak*, nem tizedik a kilenc után, hanem segítőtárs, amely a maga félhatósági jellegével ezt a kilencet támogatja. A rendszert illetően a II. kerületi Egy... választmánya által megállapított programm első tétele az, hogy

az Egyesület nem közvetlenül, hanem a már beváltan működő magánegyesületek útján segélyez;

ezeket az egyesületeket támogatja anyagi és erkölcsi erejével és gyűjtéseit ezek között az egyesületek között osztja fel. Felállítja a hatósági és az autonom szervek segélyével

a szegénykataszter,

a szegényeket pedig felosztja a magánegyesületek között; ezzel kizárja azt, hogy

egyesek a különböző magánjótékonysági egyesületektől többszörös segélyezést vegyenek igénybe.

Természetes, hogy a segélyezendők felosztásánál az egyes magánegyesületek előterjesztése alapján jár el, viszont annak, hogy a magánegyesületek az Egyesület pénzbeli támogatásában részesüljenek, az az előfeltétele, hogy

csak annak nyújthatnak segélyt, akik nála katasztráltattak.

A szegénykataszter felállítása után következik a

gazdagok kataszterének

összeállítása. Ez teljesen megbízható adatok alapján történik; teljesen megbízható adatok alapján nyer megállapítást az, hogy a kerület polgárai közül kik és milyen mértékben vonhatók be a jótékonyságnak, mint közkötelességnek szolgálatába. Az Egyesület meg fogja találni a módokat arra, hogy

ennek a közkötelességnek minden polgár megfeleljen.

Ebben a munkájában a magánegyesületek olyképen támogatják úgy az Egyesületet, mint a saját pártfogóikat, hogy kimutatják azokat, akik adományaikat náluk beszolgáltatták. Igy lesz módjában az Egyesületnek megállapítani azt, hogy kiki eleget, illetve kellő mérvben eleget tett-e ennek a közkötelességnek és a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket csak azokkal szemben fogja megtenni,

akiknek szíve semmiféle kopogtatásra meg nem nyílik.

Ezekben vázlatosan mutattam be a II. kerületi Közjótékonysági Egyesület választmányának programmját, annak az elvnek igazolására, hogy ma

a jótékonyság és szegénysegélyezés nem privát paszszió, hanem közügy,

amelynek jelentősége messze túllép a pillanatnyi meghatottság ösztönszerű cselekedetén és a polgári kötelesség teljesítésévé magasztosul.

Vizet . . . ! Vizet !

Különös módon kezelik a Városházán a kertészeti ügyeket. Fordítva. Egyszer már levizsgázott a székesfőváros a parképítés terén, amikor 30 évvel ezelőtt a Népligetet építtette. A tétel akkor is nagyon egyszerű volt. Adva van egy trágyadomb és egy fiatal akácos s a Tisztviselőtelepen túl a vasúti töltésig terjedő terület. Nem is kell hozzá egyéb, minthogy a trágyadombnak is beillő szemétdombot szétszórják a futóhomokon és a girbe-görbe csenevész kis akácost szétültessék s behintsék az egészet fűmaggal. Három kút is volt a területen; az egyikben egyáltalában nem volt víz, a másikban néhanéha, csak a harmadik, az adott vizet rendesen. Oreg jó Kulesár Ferenc mérnöknek jutott a feladat, hogy az így kitermelt parképítés tervét valóra váltsa. Csakhogy akkor derült ki, hogy a trágyadombnak mondott szemétdomb, tulajdonképen városi kulturszemét: tört cserepek, ócska cipők, öreg kalapok, ringy-rongy és ami más a ház körül a szemeteskocsira kerül. Főleg pedig a lakásokból kisepert légypete. Szóval legalkalmasabb talaj, hogy abban pompázó növényzet fejlődjék. Az egészet el kellett hordatni, helyére jó földet hozatni, a csenevész akácokat kivágatni, hogy így valahogy megindulhasson a kertészmunka. A fűmag nyomán kisarjadt fűhajtást beköpte a milliárdnyi légy. Azután jöttek a közgyűlés bölcsei és elhatározták, hogy tízezer fiatal fenyőt rendelnek Körmöcbányán, ahol a sziklás fekete talajban pompásan fejlődtek és átültették őket ebbe a forró futóhomokba úgy, hogy őszre kilencezer kiveszett belőle. Idővel elpusztult a többi is, alig maradt belőle mutatónak egy pár. A park nagy körútját öreg nagy platánokkal szegélyezték, de víz hiányában épen egy hónapba tellett, amíg azt a fát újból meg tudták öntözni, ahonnan az öntözés kiindult. Nyáron mindegyiket megütötte a hőguta. A Budapesti Hirlap akkor meg is írta, hogy így csak Abdera épít parkot és 8 nap mulva a rendkívüli közgyűlés megszavazta a vízvezetéket, a költségeket és megindult a természetes, a rendes munka . . . Azt hihetné mindenki, hogy 30 év óta okultak a Városházán és ha parkot kell építeni, legelsősorban vízvezetéket visznek oda, azután földet és így kezdődik a parképítés. Sajnos, nem így van. A fürdősétánynak készülő

VÁROSMAJOR

parkját most harmadik éve építi a város, de a vízvezetéket még ma sem építette ki. A területet planirozták ugyan, feltöltötték vadfölddel, úgy ahogy azt az új házak alapozásánál a fundamentum ásásoknál kitermelték, a kertészek meg is trágyázták, de nem érhetett meg termőföldé, mert nem kap vizet, de nem kap napsugarat sem. A Városmajor nyirkos dohos park marad mindaddig, amíg ott a roppant sűrűn ültetett fákat meg nem ritkítják, mert azoktól most nem éri az áldott napsugár a penészedő földet, hogy felszárítsa és meggyógyítsa. Ha így marad, lehet belőle szép park, de egészséges park nem lesz soha. De meg szép park sem lesz, ha sürgősen nem kap vizet.

Budán, 1929. junius 1

Anjou-korabeli ház a várban az Országház-utca 20. számú gótikus épület, melynek emeleti homlokfala szépen tagozott kiugró csúcsívsoron nyugszik. Sajnos a ház külseje több kor átalakításának viseli a nyomait, de teljes eredetiségében maradt meg faragott kővel boltozott kettős pincéje, ahol faragott kőkereteket mutatnak a pinceajtó nyílásai is.

Az ingyenes hangversenyek Pesten megkezdődnek a Városligetben a székesfőváros népművelésügyi bizottsága és a fővárosi szimfónikus zenekar rendezésében. Még a télen interpellációt intéztek a főváros közgyűlésén a polgármesterhez, hogy Budán ugyanilyen módon, a Városmajorban is rendezzenek ingyenes hangversenyeket. A kérés pusztába kiáltott szó volt, zenét csak a pestiek kapnak, holott a zenéértők Budán laknak.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Kétezeresztendős kínai balladát énekelt *Vörös* Anikó énekművésznő, aki kedves fiatal megjelenésével, hajlékony lágy hangjával különös élvezetben részesítette *Zajti* Ferenc hunszittya indiai előadása alkalmával a *Budai Társaskör* egybegyűlt nagyszámú közönségét. A kétezerszáz esztendős kínai-hun balladát Zajti Ferenc tette át magyar nyelvre, hogy ez az őskínai motivumú zene annál élvezhetőbbé váljék. A 140 vetített képet kedvesen zárta le Vörös Anikó bájos éneke. A ballada szövege így szól:

Idegennek jegyzett el a népem engem
És elküldött messze, messzé,
Idegen világba,
A Hunusok népének egy
Messze országába,
Ahol a királynak hitvestársa lettem.

Sátor alatt töltöm bús, szomorú éltem,
És a kőfal hely'tt szolgáló
Szőnyegek kárpitja
Bús, szomorú panaszomat
Nem verheti vissza.
Csendes zokogásom magamba temetem.

Hús az eledelem, kumisz az italom,
Szívem pedig majd meghasad,
Mert csak búslakodom.
Rég' nem látott szép hazámat
Vajh mikor láthatom?
Talán soha, sohse, talán sohse látom!

Darumadár mért nem válhat énbelőlem,
Szárnyrakelve, hogy vágyódón
Repülhessek tova;
Túl felhőkön, hegyeken át
Szépséges honomba.
Hírt nem hallanátok többé én felőlem.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Svábhegyi hirek. A fogaskerekű vasút sinjei és a Mátyás király-út keresztezésénél gyakori volt a multban a baleset, sőt szerencsétlenség is történt, mert ott erős a kocsiforgalom. Azért kérte a Svábhegyi Egyesület elnöksége, hogy a tanács *figyelmeztető táblákat* emeltessen a kereszteződéseknél, azzal a jelzéssel: — *Csak lépésben!* — Kérte továbbá az egyesület a főkapitányságtól, hogy a Normafa-úton és a Báró Eötvös-úton az autók csak *10 kilométeres sebességgel* közlekedhessenek, kérve egyúttal, hogy erre nézve a rendőrőrszemeket oktassák ki. — A Svábhegy alsó részén *sehol sincsen postaszekrény*, pedig ez a része a hegyvidéknek már erősen kiépült s az ottlakók nagy utat kénytelenek megtenni, amíg ilyen postai levelesládát találnak, vagy föntt a Svábhegyi Nagyszállónál, vagy pedig a Németvölgyi-úton. Mintegy hat kilométernyi távolságban ninesen postaszekrény s ezért a Svábhegyi Egyesület azzal a kérelemmel fordult a postavezérigazgatósághoz, hogy a Nógrádi-út, Orbánhegyi-út és Fodor-utca kereszteződésénél levélszekrényt állítani szíveskedjék.

Álarc alatt

folyik a harc a Rózsadombon, hogy gátat vessen a „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" eredményes munkájának pont akkor, amikor annak már a gyümölcse érik. Az egyesület nevében dr. *Nádas* Béla, a főtitkár, hadakozik *nyílt sisakkal*, de inkább csak védi a nehezen bevett pozíciókat. Az álarc alatti támadások valami különös sejtelmeket érlelnek meg a rózsadombiak lelkében és valahogy úgy néz ki a dolog, mintha — egycsapásra két legyet — a város igyekezne elgáncsolni az egyesület sokszor tárgyalt, alaposan megbeszélt terveit. Mert azt mégsem merjük feltenni a rózsadombiakról, hogy élne annak vidékén valaki, aki nem tudna semmit a *„Rózsadomb és Vidéke Egyesületről"*, mely 30—40 év óta állandóan küzd a legnemesebb értelemben, ennek a városrésznek az érdekeiért. Az a bizonyos *„Rózsadombi"* talán éppen nagyon is sokat tudhat az egyesületről, mert az általa közölt ujsághírből inkább a mellőzöttség keserűsége szól, mint valami különös igazság. Lehet, hogy valami sértett ambíció készti a felszólalásra. Az „Igazság barátja" sem tudta megcáfolni az egyesület igazságát, az általa közzétett ujságközleményben. Valahogyan olyannak látszik az egész ügy, mintha a Rózsadomb egyik része (mondjuk az alsórésze) bevárta volna azt, hogy a másik rész (mondjuk a felső rész), kiverekedjen a városnál mindent, amit lehet s azután az egészet a maga javára használja ki. Bizonyára ügyes „ujjalzók", ügyes „lövészek", akik be tudják várni, amíg ilyen kövérre hízik a szalonka, hogy aztán kellő időben lepuffantsák a más búzáján hízott, más tűzén sütött pecsenyét. A régi rózsadombiak szimpátiája föltétlenül a „Rózsadomb és Vidéke" mellett nyilvánul meg és az egészben csak az a sajnálatos, hogy azok, akik most utólag ilyen ügyesen tudnak támadni, miért nem vettek részt az előkészítő munkában, ahol érveiket bizonyára megszívlelték, megtárgyalták s — ha azok a jobbak, — el is fogadták volna. Mindenesetre előbbre vitte volna az ügyet, ha ők is nyílt sisakkal, saját nevük alatt sorakoztatták volna föl érveiket. A Rózsadomb és Vidéke Egyesület karavánja csak haladjon tovább nyugodtan a kitűzött úton.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

A Budai Katholikus Kör május 25-iki közgyűlésén *Dréhr* Imre államtitkárt társelnökké, dr. *Ripka* Ferenc főpolgármestert pedig tiszteletbeli elnökké iktatták be. Az ülést dr. *Mészáros* János érseki helytartó nyitotta meg. Dr. *Baránski* Gyula ügyvezető alelnök ismertette a kör helyzetét, feladatait és végül indítványozta, hogy a budai katholikus gyűlést az egyházi hatóságokkal együttesen később megállapítandó napra tűzzék ki. *Vass* József népjóléti miniszter nagyszabású beszédben méltatta Dréhr államtitkár érdemeit. Hangsúlyozta, hogy az ő működésétől bizalommal várja a kör fellendülését, amelynek a budai társadalom és elsősorban a katholicizmus szikrázó központjává kell válnia. Dr. *Dréhr* Imre államtitkár elfogódottan köszönte meg társelnökké történt megválasztását és bejelentette, hogy székfoglaló beszédét a később kitűzendő katholikus nagygyűlés alkalmával mondja el. *Ripka* Ferenc tiszteletbeli elnök zárószavaiban hangoztatta, hogy alapításától kezdve tagja a Budai Katholikus Körnek. Mindig az volt a törekvése, hogy megszűnjék a széthúzás és visszavonás. *Mészáros* János egyházi elnök meleg szavakban mondott köszönetet külön-külön a felszólalóknak. A közgyűlés végeztével a résztvevők társasvacsorára ültek össze.

A Keresztény Nemzeti Liga III. kerületi osztálya május 25-én rendezte közgyűlését az előljáróság zsúfolásig telt dísztermében *Toperczer* Ákos h. államtitkár elnöklete alatt. *Gergelyi* Ernő dr. főtitkár lendületes titkári jelentése és a rendes közgyűlési tárgysorozat után *Wolff* Károly mondott beszédet a kísértések kerületéről, Óbudáról, melyet mindig újra kell meghódítani. *Bakó* Lászlóné nagyhatású irredenta szavalata után a közgyűlés előkelő közönsége, amelyben a kerület keresztény társadalma pártkülönbség nélkül volt képviselve, levonult a Polgári étkezőbe társasvacsorára, ahol az első felköszöntőt a Liga sebeket hegesztő, kenyeret osztó, könnyeket törülő, szíveket felgyujtó hivatásáról *Reischl-Réw* Sándor mondotta, éltetve a vendégeket. *Toperczer* Ákosné a magyar asszonyok nevében elmondott poétikus képekben gazdag beszéde után *Wolff* Károly, *Kontra* Aladár, dr. *Botzenhárdt* János, *Kossalka* János országgyűlési képviselők és *Laurentzy* Vilmos egy. tanár beszéltek.

A villamos fogaskerekűt június közepén indítja meg a Beszkárt igazgatósága.

Intim helyek Budán

ismét megszaporodtak eggyel, amióta megnyilt a *Ravasz-féle cukrászszalon kerthelyisége*. Belső Budán az egyetlen cukrászkert, ahova nem hallatszik az utca zaja. Mintha csak a saját villakertjében uzsonnázna a városra szorult közönség. *Ravasz* László cukrászszalonja, több mint egy évtizede bizalmas jellegű, családias hely, ahova a budai szülők szívesen vitték leányaikat és alig esett Budán olyan családi ünnep, ahol nem Ravasz-féle süteményt vagy Ravasz-féle tortát tálaltak volna a vendégek elé. Most, hogy egy házzal odább költözött *Ravasz László* és cukrásztermét *hatalmas szalonnal megnagyobbította*, szinte magától értetődött, hogy ennek kiegészítéseképpen *árnyékos kertes udvart* is rendez be, ahol virágok közt, lombos fák alatt, kedvesen tölti idejét az ott találkozó társaság.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Balaton mellett Fonyód-Bélatelepen (Somogy megye) 4 szobás nyaraló, mellékhelyiségekkel, fürdőkabinnal egész idényre méltányos áron kiadó. Értekezhetni: IV., Váci-utca 56—58. sz., IV. em. 45. ajtó, d. u. 1—3-ig.

Gyász. Környey Tódor tanár 48 éves korában május 15-én meghalt. *Lampel* Hugó dr. m. kir. közigazgatási bírósági tanácselnök neje szül. *Rottenbiller* Luca, Budapesten hosszú szenvedés után május 23-án meghalt. Az elhunytban *Rottenbiller* Fülöp dr. igazságügyminisztériumi h. államtitkár, Rottenbiller Odön dr. operatőr-főorvos, valamint özv. dr. Theiss Imréné szül. Rottenbiller Margit nővérüket gyászolják. Az elhunytat nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben.

Kádas Gyuláné, született *Drucker* Johanna, szkfőv. nyug. hivatalnok neje, boldog házassága 10-ik évében e hó 24-én elhúnyt.

Trziskowizi és freytagi lovag Sternád Rezső a m. kir. posta- és távirda nyug. országos főpénztáras, a Budai Dalárda nesztora, a katonai és polgári érdemérem tulajdonosa, stb. hosszú szenvedés után, 82 éves korában, 55 évi boldog házasság után, folyó hó 28-án elhúnyt. Földi maradványait folyó hó 30-án délután 4 órakor a farkasréti temető halottasházából a róm. kath. egyház szertartása szerint a családi sírhelybe örök nyugalomra helyezték, a nagyszámú rokonság és tisztelők gyásza mellett.

Budai Klub

III. évi közgyűlése

Rendkívül népes, a tagok szeretetét és ragaszkodását bizonyító közgyűlést rendezett e hó 29-én este saját szépen berendezett helyiségében a *Budai Klub*, amelyen *Harrer* Ferenc dr. elnökölt.

Orbók József dr. lendületes titkári jelentésében felsorolta a Budai Klub közérdekű és kulturális munkáját, amely hazafias ünnepségek, hangversenyek, kirándulások és társasvacsorákkal bővült — friss életet hozva Buda társadalmi életébe. A közérdekű panaszok elintézésére *Harrer* Ferenc dr. alelnök vezetésével bizottság alakult, mely minden hó első péntekén ülésezik. A titkári jelentés azután kiemelte az elnök és a mult évben megválasztott új alelnök, dr. *Túry* Zoltán érdemeit és a polgári társadalom budai őrhelyének nevezve a klubot, a tagokat további munkára lelkesítette.

A közgyűlés tudomásul veszi az elhangzott jelentéseket. — Dr. *Márki* Hugó felszólalásában meleg hangon emlékezik meg a tisztikar és a választmány működéséről. — Dr. *Elek* Mór hasonló értelemben hangsúlyozza a klub vezetőségének érdemeit. — *Porter* Paula, az egyetlen női választmányi tag felszólalása után dr. *Harrer* Ferenc elnök zárószavában megköszöni a felszólalóknak a klub vezetőségével szemben kifejezett bizalmukat és külön kiemeli dr. *Hegedüs* Miklós ügyvezető alelnök és dr. *Orbók* József titkárnak a klubélet felvirágzása körül szerzett érdemeit.

Megválasztották a tisztikart és a választmányt, amely a következőképpen alakult: — *elnök:* dr. *Bárczy* István — *alelnökök:* dr. Harrer Ferenc, Baracs Károly, dr. Beke Manó, dr. Schack Béla, dr. Tury Zoltán. *Ügyvezető alelnök:* dr. Hegedüs Miklós. *Titkár és ügyész:* dr. Orbók József. *Háznagy:* Havas Kálmán. *Gazdák:* Biró Pál, Herczl Béla, Kovács Ferenc, Néber János, Pollák Benő. *Jegyzők:* János Tibor, Vértes Aurél. *Pénztáros:* Táfler Béla. *Ellenőrök:* Hőnig Lajos, Kalmár Zoltán. *Helyettes gazda:* Weisz László. *Választmány:* dr. Balkányi Kálmán, Beke József, dr. Berényi Sándor, Bieskei Jenő, dr. Bihar Jenő, Bolgár Miklós, Dabasi Gyula, dr. Exner Kornél, dr. Fekete Gábor, Fónagy Aladár, Frommer Hugó, Gerő Ödön, Grossmann Hugó, Halász Béla, Hegedüs Vilmos, Katona József, Keleti Lajos, Kepes Jenő, Kerpel Pál, dr. Klein István, Kónyi Hugó, dr. Kornhauser Vilmos, Kóródy Sándor, Kozma Dezső, dr. Krieszháber Adolf, dr. László Áron, dr. Mándy Sándor, dr. Márki Hugó, dr. Nádas Béla, dr. Ország Sándor, dr. Pajor Rezső, Párniczky Elemér, dr. Pikler J. Gyula, Politzer Sándor, dr. Zboray Gyula, Porter Paula, dr. Renk Félix, dr. Róna Gyula, Róna Ignác, Sanditz Ármin, Spanyol Sándor, Szalay József, Szántó Jenő, Szász Béla, Szegő Aladár, Szerényi Zoltán, dr. Szilas Jenő, dr. Szilas Nándor, Tisza Béla, Toffler Gyula, Vágó Mihály, Weltner Endre, dr. Szendrői Lajos. *Számvizsgáló bizottság:* Steiner Jakab, Kovács József, dr. Seregélyes József.

Gundel éttermeiben

a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla muzsikál

Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

RESTAURANT PÓSCH ÉTTERME SÖRÖZŐ

II., BUDAI MARGITHÍDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYARI PÁHOLYOK.

Bauer János
„Zöldkoszorú" vendéglője
I, Sasadi út 86, — 59 végállomás
Meghivom régi várbeli és krisztinavárosi ismeröseimet egy pohár borra

Szijgyártó
nyerges és bőröndös
Megtisztható régi áron! FLIEGER NÁNDOR
II. kerület, Fő-utca 10. sz.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körröndnél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák * Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke. SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

Pozsonyi vendéglő
I., Krisztina-körút 8. sz.
Buda legszebb, megnagyobbított terrasza
megnyilt. — Elsőrendű magyar konyha.
Kitünő fajborok. Állandó friss csapolású
Szent István világos és Porter sör

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
Konrád éttermel
a Császárfürdőben.
III., Zsigmond-u. 31. sz.
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban.
Lakomákhoz, esküvőkhöz,
társas estékhez
külön termek. Bácskai ételkülönlegességek.
DREHER-féle SÖRÖK.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I., Kereszt utca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Bercelly Gyurka* énekel és muzsikál

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEI
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
Budapest elismerten legjobb JAZZ- és TANGÓ-zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

NÉZZE MEG Budakörnyékét
Olcsó kirándulások a budai hegyvidékre!
10 kirándulás
rendkívül mérsékelt térti jegyfüzettel
6 PENGŐ!
Felvilágosítást ad a BHÉV bérletpénztára V., Visegrádi-u. 6. sz.

LURIE ÉS TÁRSA TEJÜZEME BUDÁN
I., ORBÁNHEGYI-ÚT 6. SZ.
Telefon: Automata 534—11.

SOLTI LÁSZLÓ
Kertépítő kertészeti telepei:
II., PASARÉTI-ÚT 129.
Hadapród iskolánál
SOLTSZENTIMRE
Pestmegye
Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák
Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

ÖRDÖGOROM CSÁRDA
Budán, az 59-es villamos végállomásnál
ELIT RESTAURANT. — Polgári árak.
RADICS ERNŐ cigányzenekara.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

REISZMANN MÁRTON

zongora szalonja és javító műhelye áthelyeztetett a Zsigmond uccából,
II. kerület. Fő ucca 80
(Király-fürdő mellett)
LEGELŐNYÖSEBB RÉSZLET FIZETÉS!!
Alkalmi vételek Nagy választék

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. Budapest főpolgármestere ebédet adott *Serédi* Jusztinián dr. biboros hercegprimás tiszteletére a budapesti bérmálás befejezése alkalmából.

SAGMÜLLER JÓZSEF apátplébános rövid ideig tartó, komollyá válható betegségéből felgyógyult és Szentháromság vasárnapján már végezte az egyházi funkciókat.

SCHEUER RÓBERT főv. biz. tag, az Egységes Községi Polgári Párt igazgatója és a közlekedés fejlesztésének lelkes harcosa, a modern közlekedés tanulmányozására külföldre utazott.

SVÁB GYULA min. tanácsost műegyetemi rendes tanárrá nevezték ki.

VIRTER LÁSZLÓ dr. volt nemzetgyűlési képviselőt, a Beszkárt ügyészét választották meg elnökévé az I. ker. Verbőczy főgimnázium volt növendékeinek köre.

MÁRKUS IMRE ny. I. kerületi előljárót súlyosabb természetű bajjal az Uj Szent János-kórházban ápolják.

KLOZE RÓBERT városi biz. tag súlyosan megbetegedett, de orvosai bíznak felépülésében.

KORPÁS FERENCET, az I. ker. Verbőczy főgimnázium igazgatóját, az ott végzett növendékek köre tiszteletbeli taggá választotta.

RAUCH IVÁN dr. főorvos ifjú nejével Olaszországon, Franciaországon át tett nászútjáról e héten tért vissza Budára.

Hollós Mátyás Társaság

Az írók, művészek és tudósok egyesülete Budán most készül megtartani *tisztujító közgyűlését*, amelynek napját megállapítja a

választmányi ülés
junius hó 3-án
este 6 órakor,

mely ülésre a tagokat ez úton hívja meg az elnökség a Császárfürdő Hollós Mátyás termébe.

AZ ATTILA-SZOBOR előkészítő bizottsága

junius 3-án este fél 8 órakor tartja ülését és annak tagjait szintén ez úton hívja meg erre az értekezletre a Hollós Mátyás Társaság elnöksége.

Értekezlet után 9 órakor társasvacsora a családtagok részvételével.

A BUDAI TARSASKOR kerthelyiségében folyó évi június hó 6-án este 8 órakor

KOZMA JENŐ dr.

országgyűlési képviselő, a Községi Polgári Párt elnöke

politikai beszámolót

tart, melyre a társaskör tagjait és a párt tagjait meghívja az elnökség.

Helyet és vacsorát csak azok számára biztosítanak, akiktől a meghívóhoz mellékelt levelezőlapon, vagy A. 539—13. sz. telefonon június hó 5-ig értesítést kapnak, vagy pedig a vacsorajegyet addig megváltják.

A vacsora ára 3 pengő, ital nélkül.

Kedvezőtlen időben a társasvacsora a társaskör termeiben lesz.

Rózsadomb és Vidéke

Egyesület június hó 4-én, kedden este 6 órakor az Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében

VÁLASZTMÁNYI ÜLÉST

tart, amelyre a tagokat ez úton meghívja az Elnökség.

MEGHIVÓ. A *„Budapesti II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület"* választmánya f. évi június hó 8-án, szombaton délután fél 7 órakor a ker. előljáróság első emeleti tanácstermében ülést tart, melyre az elnökség az egyesületi választmány és a kerületi választmány tagjait ez úton is meghívja. *Tárgy:* bizottságok megalakítása, alapszabályok módosítása, közgyűlés előkészítése, folyó ügyek.

MEGHIVÓ.

Az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* június hó 1-én, szombaton este 8 órakor tartja III. ker. Kiskorona-utca 10., a Községi Felsőmezőgazdasági Iskola I. emeleti nagytermében *XVI. évi rendes közgyülését*, melyre úgy a szövetség igen tisztelt tagjait, valamint az óbudai hegyvidék minden telektulajdonosát s hegyvidékünk iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. Tagtársi üdvözlettel: *Szilágyi* Károly elnök, doberdói *Breit* József, *Brezovsky* Emil dr., *Laufer* József társelnökök, *Phözer* Sándor, *Gaál* Ferenc, *Karczag* Vilmos, *Lugmayer* József dr., *Vass* Antal alelnökök, *Szervei* György főtitkár.

Aranylakodalom — eljegyzés. Kedves családi ünnepeket ült most *Balás* Farkas köztiszteletben álló építész és családja. Felesége *Singer* Eugénia szülei Singer Vilmos MFTR felügyelő és neje *Ratitz* Zsófia, május hó 27-én ülték szükebb családi körben házasságuk *ötvenedik* évfordulóját. Ezt az ünnepet megelőzte május 23-án *Balás* Farkas szép leányának, *Annuskának* eljegyzése *Szilasi* Viktor igazgatóval, aki egyúttal kiváló operaénekes. Érdekes találkozása ez a nagyszülők és az unoka házasságának. A család nagyszámú barátja és tisztelője elhalmozta őket szerenese kívánataival.

Budai Nők Köre június 3-án este fél 7 órakor közgyűlést tart a Budai Polgári Körben, amelyen az elnöki megnyitót dr. Ripka Ferencné mondja. Beszámolnak a mult évről: dr. Szemeréné Horvát René dr. elnök, Gerő Hermin főtitkár, Kozma Bernátné pénztáros. A közgyűlést követő társasvacsorán felszólal dr. Kozma Jenő országy. képv., védnök. Vacsora után tánc.

Különös ritkaság az óbudai Schmidt kastély udvarán lévő kút, amely kétszáz éve szolgáltat vizet, még a barátok is onnan merítettek hajdanában, amikor a kastély még kolostor volt. Érdekessége, hogy a feneke egy szinten van a Duna szintjével. Idegenek szívesen nézik az ilyet.

Nász. A dohányuccai izraelita templomban kedden fényes esketési szertartás volt. Buday Goldberger Miklós, buday Goldberger Leó nagyiparos fia vezette oltárhoz Schwarz Eleonórát, Schwarz Artur (Newyork) leányát. A dohányuccai zsinagógát ebből az alkalomból rendkivüli díszes és előkelő közönség töltötte meg. Hevesi Simon dr. főrabbi intézett a mátkapárhoz angol nyelven magasszárnyalású beszédet, amelyet végül magyarul fejezett be. Az egyházi szertartás után az Union-Clubban fogadás volt, amelyen a gazdasági, politikai és társadalmi élet kiválóságai, valamint a család rokonai és barátai fejezték ki szerenesekívánataikat a fiatal párnak és a szülőknek.

Vilmos napján kedves szép ünnepet rendeztek a gellérthegyi Szent Vince apácák iskolájában az iskola igazgatója, Zelliger Vilmos prelátus-plébános tiszteletére. Minden gyermek virágot hozott neki és több kisleány, köztük Badál Mária ünneplő verset szavalt. Az ünnepen örömmel vettek részt a szülők is.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Ötven éves találkozóra hívja meg a nagyszombati főgimnáziumban érettségizett osztálytársait *Zelliger* Vilmos dr. prelátus-plébános jún. 11-én a krisztinavárosi plébániára.

„FÁCÁN" zugligeti üdülőtelep, klimatikus gyógyhely, megnyilt. Szobák penzióval még elővjegyezhetők. Telefon: 662—28.

Parkvárossá alakul át lassan a Retek-utca és a Pasaréti-út találkozásának a környéke, ahol most nagy nyári mulatóhelyet létesítettek a *Florida*-kertben és amely vidéken egymás után épülnek kertes villák és bérházak. Mint a mult idők ósdi maradékja, rontja a környék szépségét a fogaskerekű vasút retekutcai végállomása. Valami ízléstelen palánk keríti el az uteától és ormótlan hirdetőtáblák zavarják a kilátást. Szépészeti szempontok megkövetelik, hogy maga az állomás olyképen rendeztessék, hogy ami szép van benne, érvényesüljön s ami csúf, azt művészettel eltakarják. A Városmajor felől is rendezni, gyepesíteni, parkozni kell az odalejtő töltést és a Svábhegyi Egyesület ezért azt kérte a BSzKRt igazgatóságától, hogy az állomást ízléses vasrácsal kerittesse körül. Az új kocsiszín és műhelyház eléggé tetszetősek s a rács mentén elültetett fáktól kellőképen érvényesülhetnének.

Hol van már Albrecht? A Budai Napló jubileuma alkalmából szelid szatirával emlékezett meg *Doby* Andor az ő várospolitikai lapjában, az „Uj Budapestben", szerkesztőnk cilinder kalapjáról és megrovásban részesítette a Budai Naplót, hogy ritkán kerülhet Pestre, mert a történelmi hagyományt őrző *Kishid*-uteát, most is még Kishid-uteának írja, holott az már néhány év óta *Türr István*-utca... Már most mi viszont arra kérjük jó Doby Andort, hogy oktassa ki az ő várospolitikai lapokat szerkesztő kollégáit odaát Pesten is, akik ma is még *Albrecht*-útnak nevezik a *Hunyady János*-utat, holott sok esztendős küzdelemmel verekedte ki a *Hollós Mátyás Társaság*, hogy a nem szimpatikus, Bach-korszakra emlékeztető *Albrecht*-utat, a történelmi hagyományokhoz méltóan *Hunyady János*-útnak keresztelje el a város. Doby Andor bizonyára igazságot kedvelő, jó fiú, aki ezt szívesen megteszi és akkor örömmel emeljük meg előtte azt a bizonyos... cilindert.

Magasra felemelt áron tud csak vásárolni a Svábhegyen nyaraló közönség az ottani kereskedőknél, akik vevőikkel megfizettetik az utiköltséget is, mintha a városban vásárolnának. Ezzel a panasszal a székesfőváros Tanácsához fordult a Svábhegyi Egyesület és újból kérte, hogy a Templom-téren állíttasson *fedett vásárt*, vagy esetleg más alkalmas helyen. A Svábhegy, a fogaskerekűvasút villamosítása révén, nagy fejlődés előtt áll s így fontos az élelmezés kérdése is, azért kéri a Svábhegyi Egyesület elnöksége, hogy a vásár helyének megállapítására a tanács küldjön ki bizottságot, esetleg vásárolja meg a Költő-utca 11., vagy 18. szám alatti eladás alatt álló ingatlanokat, mert központi fekvésüek és a fedett vásár felállítására rendkívül alkalmasak.

Nehezen válik fogalommá Budán valami és igazán meg kell dolgoznia szorgalommal, becsülettel annak, aki azt szeretné, hogy az ő vállalkozása ilyen közismert, köztudatban élő fogalommá váljék. Sok kávéházat nyitottak Budán, sok el is mult nyomtalanul, de mióta megnyitotta *Szabó* Sámuel az ő *Philadelphia* kávéházát, belső Budán az emberek oda úgy járnak, akáresak haza. Jóravaló vendéglői vacsora nem is eshet meg anélkül, hogy a vége ne az lenne: — Menjünk egy csésze feketére és egy kis cigányzenére a Filába! — Irók, művészek szívesen járnak oda, mert kávéháznak épült kávéház, magas, levegős, oszlopos hely és nagy gondját viselik a kiváló szellőztetésnek, télen, nyáron egyaránt. Alig van íróember Budán, akinek a Philadelphiában ne volna „stamm helye" és fogadónapja. Ilyenkor nyáron vegyesebb a közönsége, mert a Színkör közönsége szívesen látogatja kitünő kávéja, pompás fagylaltja, kedves zenéje miatt.

Magyar Bolt. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége tizévi fáradozás után az IBUSZ segítségével elérte régi célját és Magyar Boltot rendezett be a Vigadó-palotában, a Menetjegy Iroda mellett, az IBUSZ helyiségében, a Vigadó-utcai részen. Célunk az, hogy a fővárosunkat meglátogató idegenek ismerjék meg háziiparunkon keresztül a magyar népművészetet és hazájukba valódi magyar lélekkel elgondolt, magyar ízléssel elkészített emléktárgyakat vihessenek magukkal.

Műsoros estét rendez a Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetsége június hó 1-én este 8 órai kezdettel a „Budagyöngye"-kioszk összes helyiségeiben. A műsoron neves művészek szerepelnek. Befejezésül tánc.

A szabadságharc emlékei

Aggházy Kamil nyug. ezredes, a Hadtörténelmi Múzeum igazgatóján k akciója — Görgey III. budai főhadiszállását emléktáblával jelölték meg

A csendes Hóvirág-utcán át valóságos zarándoklás indult Urnapján, délben, a fogaskerekű állomásától a Diana-utca 25. számú házhoz, ahol az utcán félkörben több sor széken foglaltak helyet a meghivott vendégek, hogy részt vegyenek a Hadtörténelmi Múzeum, az Orsz. Hadimúzeum Egyesület, a József Nádor Céh és a Svábhegyi Egyesület által az „Óra-villa" kapuján elhelyezett emléktáblák leleplezésén, amelyeket a villa tulajdonosa korláthi *Bernát* István a Nemzeti Bank alelnöke, az Omge volt elnöke, a felsőház tagja áldozatkészsége révén tudták elkészíteni és elhelyezni.

Az I. kerületi levente zenekar és a svábhegyi dalárda közreműködésével és bevezető számai után *Siklóssy* László dr. az ő közvetlen modora és nagy történelmi tudásával mondott nagyértékű beszédet a Svábhegy kulturájáról és az Óra-villáról. Aztán Bevilaqua-*Borsody* Béla múzeumi adjunktus ismertette az Óra-villa történetét, amely tanulmányra jövő számunkban visszatérünk.

Az ünneplő közönség az előadásokat hálás elismeréssel és lelkesedéssel fogadta. Majd

AGGHÁZY KAMIL,

a Hadtörténelmi Múzeum igazgatója, nyug. ezredes, mondotta el ünnepi beszédét, amely abból az alapgondolatból indult ki, hogy a magyar történelem szignaturája: — Derüre ború! Ezt bizonyítja a történelem és úgy ahogy a jól indult világháború borúval végződött, úgy a 48-iki szabadságharc az első évben csodálatos eredménnyel járt és csúcspontja volt Budavár bevétele.

Ismertette az ostrom előkészítését és azután a vár bevételét, majd az orosz haderő bevonulását s így a nemzetnek ebben az egyenlőtlen harcban — 7 oldalról támadtak minket, — el kellett buknia, mert Görgey Arthur tábornok az ő 30.000 emberével nem verhetett vissza ilyen túlerejű támadást. A világosi fegyverletétellel kezdődött meg Görgey meggyanusítása, ami végül is tragédiává nőtte ki magát. Orosz befolyásra sikerült az életét megmenteni, internálták, de áruló nem volt, mert akkor a szigorú felfogású Ferenc József császár nem bánt volna vele gavallérosan és nem tisztelte volna őt, mint ahogy tisztelték Deák Ferenc, Andrássy Gyula gróf, Arany János, Tisza Kálmán és Tisza István. 1884-ben Klapka tábornok, akivel feszült viszonyban élt, megsokallotta ezt a gyanusítást és felhívására 7 tábornok, 59 törzstiszt és 141 tiszt, azonkívül a 48-as idők több polgári nagysága, hódoló nyilatkozatot adott ki, amely Görgeynek a legfényesebb elégtételt szolgáltatta. A viddini levelet maga Kossuth cáfolta meg. Görgey Arthur legszebb diadala 67-ik évfordulóján, 1916-ban, május 21-én, Budavár bevétele napján halt meg és a történelem fogja elismerni, hogy Hunyadi János után ő volt a legnagyobb magyar hadvezér.

Aggházy Kamil még az ő életében, 1913-ban indított mozgalmat a Buda három helyén egymásután elhelyezett főhadiszállás három helyének emléktáblával való megjelölésére. Ezt a háború elodázta, de 3 év előtt a János-szanatórium falán, ahol régente a Remetéhez címzett vendéglő állt, — 2 év előtt a zugligeti Angol kisasszonyok nyári telepén — és most, a 80-ik évfordulón, korláthi *Bernát* István tulajdonát képező „Óra-villán" helyeztek el emléktáblákat.

Felhívására lehullott a lepel a villa bejárójának 2 kapuoszlopán elhelyezett emléktáblákról.

Felhívta a közönség figyelmét a Görgey-ereklyékre, a híres vörös zekéjére, távesövére, a Holló Barnabás által készített lovasszoborra. Továbbá azokra a dagerotipiákra, amelyek Görgey közvetlen környezetét, Kempelent, Görgey Kornélt és Gusztávot, Duka Tivadart, továbbá az ostromban részt vett segédtisztek közül *Myck* őrnagy és *Jaskula* Antal dagerotip képeire. Az utóbbi *Viraág* Béla, a Budai Napló szerkesztőjének édesatyja volt s talán innen származik az az odaadó szeretet, amellyel a hős honvédtiszt fia szolgálja tollával Buda ügyét.

Az ünneplő közönség nagy figyelemmel hallgatta e tudós katona érdekes beszédét, mely után a koszorúk elhelyezése következett.

A Magyar Kir. Honvédség nevében: *Zelenka* Zoltán ezredes. Pestvármegye nevében: *Rexa* Rezső vármegyei főlevéltáros. Magyar kir. rendőrfőkapitány, nevében: dr. *Keleti* Géza főkap. h. Magyar Ludovika Akadémia nevében: *Strokay* Imre százados. Magyar kir. Bocskay főreáliskola nevében: dr. *Orlovszky* Béla és *Erdélyi* Gyula századosok. Svábhegyi Egyesület nevében: dr. *Siklóssy* László parlamenti tanácsos. A Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör nevében: *Tagscherer* István. A Hadtörténelmi levéltár nevében: *Fodor* Gyula altanácsnok. Svábhegyi leányok nevében: *Árva* Rózsika. A szabadságharcban résztvett magyarországi olaszok utódai nevében: dr. *Bevilagua Borsody* Béla. A Hadtörténelmi Múzeum nevében: *Kisfaludy* Péter Elemér alezredes helyeztek el koszorúkat és csokrokat.

Az utolsó koszorút az Orsz. Hadimúzeum Egyesület ügyv. alelnöke, *Horváth* Károly városi biz. tag helyezte el hatalmas és mindenkit magával ragadó beszéd kíséretében.

Bernát István, a házigazda köszönte meg ezután meleg szavakkal a rendezők buzgólkodását.

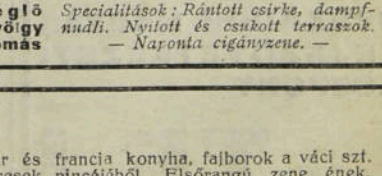
Az ünnepet lunch követte a villában, amelyen mintegy ötven meghívottat látott vendégül a ház úrasszonya, *Bernát* Istvánné.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kőrnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy
végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

Budai Butoráruház
II., Margit körút 25
Mindennemű *fa-, réz- és vasbutorok* előnyös részletfizetésre is. — Megtekinthető vételkényszer nélkül.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.

Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, **NYÁRI TERRASZ.**
Tulajdonos: MAYER PÁL.

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

„Petőfi"
vendéglő
I., Bors-utca 10.
Nagy kerthelyiség
Elsőrangú magyar konyha, kül- és belföldi különlegességek. Ireher sörök és kirünő fajborok. — Különtermek — Tulajdonos Bazsik Antal volt főszakács

Várkert kioszk
KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
I., Ybl Miklós tér 9. szám
Hideg és meleg ételek. Zene.

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I kerület, Alkotás utca 8 szám.
Kitünő magyar és francia konyha. Estenkint cigányzene: BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: ifj. Thék János.

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

SASFÉSZEK
ét orom és gyönyörü kerthelyisége
I, Süveg-u. 7, a Sashegy tövében
az 59-es villamos utolsó előtti megállóhelye
Magyar és francia konyha, fajborok a váci szt. Ferencesek pincéjéből. Elsőrangú zene, ének, hangulat. Különszobák. Terrasz csodás kilátással. Tátrai levegő. — Mérsékelt árak.

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A kulturélet emelését szolgálja az a gazdag és hatásos számokból összeállított műsoros-est, amelyet jún. 1-én és 3-án rendez a III. kerületi felsőmezőgazdasági iskola „Széchenyi István önképzőköre" a kiskoronautcai iskolában. A műsoron szereplő sok énekkari számot átírta, betanította és vezényli *Mendül* Ernő énektanár. Bevezető beszédet *Péch* Zoltán tanárelnök, üdvözlő beszédet pedig *Kabdebó* Kornél, az önképzőkör ifjusági elnöke mond. Az irodalmi, történelmi, mezőgazdasági pályázatok eredményének kihirdetése után bohózat, tréfás jelenet, drámai miniatur is szerepel a műsoron.

A Nemzeti Park Pavillon hűvösvölgyi panzióját Váli József vette át s azt minden úri igényt kielégítően újonnan rendezte be. Váli József, Váli Jakabnak, a Sósfürdő étterem 8 éven át volt érdemes bérlőjének a fia s mint régi szakember feltétlen garancia a nyaralóközönség számára.

ISZTER SZŰCS I., Attila-u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefónhívó: 520—44.

Szent Gellért—kolopi gyógyiszap lesz a neve annak az erős rádiumtartalmú iszapnak, amelyet a főváros nyolcezer pengő bérletösszegért termel a kolopi negyven holdas iszaptelepen.

Harminckét aranyos fiúcska harmadfél órán át szórakoztatta zenéstornával, gyakorlatokkal és különféle előadásokkal azt a nagyszámú közönséget, mely a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ünnepélyén a Margit-körúti iskola nagytermét megtöltötte. Ezzel ünnepelték a hősök emlékét. Érdekes apró jeleneteket mutattak be és 189 pengőt gyűjtöttek a jótékony célra. *Huszti* József igazgató ünnepi beszéde nyitotta meg a műsoros előadást, amelyet *Kelemen* Kálmán, *Heinrich* Rózsa és *Morel* Ede rendeztek, vezettek és kísértek ily rendkívüli sikerre.

A budai Molnár László árvaház a főváros jószívű közönségéhez fordul, hogy bennlakó és bejáró növendékeit segítse bármilyen csekély adományával.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 PERTIS JENŐ muzsikál

Otvenéves fennállását ünnepli június hó 2-án délben a M. T. Akadémia dísztermében ünnepi díszgyűléssel a „Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Orsz. Egyesülete. Ünnepi beszédet gróf Klebelsberg Kunó miniszter, Keéri-Szántó Andor és Erdősi Károly mondanak.

Zsidókórház épül Budán, amely célra a budai zsidó hitközség a Maros-utcában ingatlanokat vásárol. Ezek egyikén álló nagy magánpalotát már át is építi kórház céljaira, míg a szomszédos másik ingatlanon még az évben egy ötemeletes palota építését megkezdi, melyet jelentékeny részben a kórház bővítésére és menház céljaira használ fel.

A Rudasfürdő restaurálását határozta el a főváros, mert a források és forrásfoglalások, teljesen elavult állapotban vannak és ennek következtében az értékes gyógyvíz igen nagy mennyisége a szétmállott csatornafalak repedésén elszivárog. Az épület maga is elavult, a berendezése pedig csak a mult században elégíthette ki az igényeket.

Örvendetes hírként hatott az az értesülésünk, hogy az *5-ös számú autóbusz* már a mult héten nemcsak a Dékán-utcáig, hanem a Julia-utcáig fog közlekedni a Pasaréti úton át, — viszont elszomorítólag hat, hogy ez az 5-ös számú autóbusz, még mindig csak a Dékán-utcáig jár.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Közgazdasági Napló

A Budai Általános Takarékpénztár nagy térfoglalása

Friedländer Andor vezérigazgató nyilatkozata a fejlődő budai hitelviszonyokról

Tizenkilencedik rendes közgyűlését még március havában tartotta meg a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* és a mérleg adatai *örvendetesen világítanak rá az intézetnek állandó fejlődésére* és arra a hivatására, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár* ennek a rapid módon fejlődő Budának *minden jogos hiteligényét a legkulánsabban elégíti ki.* A közgyűlés alkalmával keresztülvitt jelentős tranzakció *a legszebb sikerrel járt,* amennyiben a kibocsátott *10.000 darab új részvényből 9.950 darabot régi részvényesek jegyeztek le 11 pengős kibocsátási árfolyamon* és érdekes, hogy a megmaradt 50 darab részvényt *13 pengő darabonkénti árban* szabadkézből értékesítette az igazgatóság. A részvénytőke emeléséből ilymódon *110.100 pengő folyt be* az intézet pénztárába, mely összegből *100.000 pengő az alaptőkéhez csatoltatott.* Érthető is, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár* részvényeit szívesen vásárolja a budai közönség, mert ebben az évben is 10%-os osztalékot juttatott részvényeseinek.

Ha az intézet üzleteredményét és anyagi erejét figyelembe vesszük, úgy azt tapasztaljuk, hogy azok az eredmények, melyeket az intézet a mai, gazdaságilag nehéz viszonyok között elér, méltók az intézet régi és nagyhírű voltához. Hiszen nem ismeretlenek azok a nehézségek, melyekkel a jelenlegi viszonyok között még Buda vezető pénzintézetének is meg kell küzdenie. *A kisbetétesek száma* az *intézetnél erősen megnövekedett,* ami a lakosság szélesebb rétegeiben a takarékossági elv stabilizálódását jelenti. Ez különösen az intézet egyik üzletágánál, az úgynevezett heti-betét üzletnél éreztette előnyös hatásait, amennyiben ezen üzletág kultiválása várakozáson felül sikerült.

Felkerestük a *Budai Általános Takarékpénztárnak,* ennek a fejlődő és az utóbbi három évben egyre nagyobb térfoglalású pénzintézetnek finom intelligenciájú, nagy energiájú és tevékeny vezérigazgatóját, *Friedländer* Andort, hogy nyilatkozzék Buda gazdasági viszonyairól, jövő programmjáról.

Friedländer Andor vezérigazgató a következőkben ad számot a fentiekről:

— Buda az utóbbi években olyan nagyarányú fejlődést tett, amelyhez hasonló, kevésbé fejlődőképes városnak évtizedekre van szüksége. Buda kissé nehéz mozgású filisztereit sokan vádolták tunyasággal és maradisággal, azonban a város pezsgő, nagyvonalú élete, egyre intenzivebb kiépülése és gazdasági életének élénk lüktetése, alaposan rácáfol a budaiak filiszterségéről kialakult véleménynek.

— A város életének evolúciójában természetesen legelsősorban az építkezés jön számításba és így nem lesz érdektelen, ha az intézet építkezési programmjáról szólok. A takarékpénztár további munkaprogrammja ugyanis felöleli a lakásépítkezés intenzív támogatását. E célra tervbe van véve egy nagyobb összeg folyósítása, mely rövidesen meg is kezdődik.

— Ezenkívül természetesen az állami és városi építkezésekre is számítunk, mint a város gazdasági életének egyik fő fellendítőjére. Az állami és városi építkezések ugyanis újabb nagy tőkék beözönlését jelentené, ami viszont a munkanélküliséget csaknem teljesen megszüntetné.

Ezeket mondotta Friedländer Andor vezérigazgató, akinek agilitása és a banktechnika minden ágában teljes verzáltsága biztosítéka a *Budai Általános Takarékpénztár Részvénytársaság* jövő fejlődésének és annak a körülménynek, hogy *Buda gazdasági életében ez az intézet vezető szerepet visz.*

---

* **Az Országos Központi Hitelszövetkezet** a napokban közzétett multévi zárszámadásai már bizonyságot tesznek arról, hogy az a hatalmas tőkegyüjtő propaganda, amelyet Schandl Károly alelnök-vezérigazgató indított meg, nem volt eredménytelen. Az intézet üzletrész tőkéje a mult esztendőben 15.3 millió pengőről 18.67 millió pengőre emelkedett, a gondjaira bízott idegen tőkék összege pedig 53.9 millió pengőről 64.25 millió pengőre növekedett fel, ami a mostani rendkívül nehéz pénzügyi viszonyok között feltűnően nagy eredmény. A rendelkezésére álló tőkék ilyen módon történt felszaporodása a szövetkezet üzletkörének jelentékeny kibővítését tette lehetővé. Az üzletvezetés gazdaságosságát mutatja, hogy míg a bruttó bevétel 2.54 millió pengőről 2.86 millió pengőre emelkedett, a kimutatott tiszta nyereség a multévi 580.000 pengő helyett 920.000 pengőre rúg. Tehát a tiszta nyereség nagyobb összeggel növekedett, mint amennyivel a bruttó bevétel emelkedett. Az Országos Központi Hitelszövetkezet június 11-én délelőtt 10 órakor tartja a Vigadó nagytermében 29-ik rendes közgyűlését, amelyet megelőzően a kötelékébe tartozó szövetkezetek, június 10-én délután 5 órakor szövetkezeti kongreszszust tartanak.

* **A Földhitelbank Solt** mellett nagyobb birtoktestet szerzett meg parcellázási célokra. Ezzel a vétellel a kitünő fekvésű *étaljai* puszta került a *Földhitelbank* birtokába, amely a birtokot két holdtól kezdődően felparcellázza. A birtokon május végén parcellázási irodát létesítenek és a gazdasági épületeket is eladják.

* **A Közönséges Tömör Falitéglát Árusító Rt.** igazgatósága, amely mint ismeretes, a *téglakartell központi szervezetét reprezentálja,* május 30-án a késő délutáni órákban ülést tartott, amelynek keretében előreláthatólag érdemleges döntést hoznak a téglakartell meghosszabbításának tárgyában. A kartell meghosszabbítása elé eddig nagy nehézségek tornyosultak, ma azonban az a helyzet, hogy a felmerült ellentétek elsímíthatók, ami által nem lesz semmi akadálya annak, hogy a téglakartellt 1934 március 31-éig, tehát újból 5 évre meghosszabbítsák. A kartellben résztvevő vállalatok közötti közeledés az elmult napokban annyira előrehaladt stádiumba jutott, hogy a tárgyalások már csaknem principialites megegyezést eredményezett. Értesülésünk szerint előreláthatólag 5 évre meghosszabbítandó kartellben részvesz *Drashe* is és pedig abban a formában, hogy a kartell meghosszabbításául kitűzött feltételeinek egy részéről lemond, másrészt azonban a kartell többi tagjai beleegyeznek abba, hogy termelési és eladási kontingense bizonyos mértékben felemeltessék.

* **A Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság, Budapest,** igazgatósága e hó 25-én megtartott ülésében megállapította az 1928. évi mérleget, mely 85.809.79 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Az 1929 június 8. napjára egybehivandó XXXIII. évi rendes közgyülés elé azon javaslatot terjeszti, hogy a kimutatott tiszta nyereségből a tartalékalap megfelelő dotálása mellett 5%, azaz a teljes évi osztalékjogosultsággal bíró régi részvények után 1 pengő, a félévi osztalékjogosultsággal bíró új kibocsátású részvények után pedig 50 fillér osztalék fizettessék ki.

* **A Magyar Jég- és Viszontbiztosító R.-T.,** mely a Generali érdekkörébe tartozik, június 6-án tartja évi rendes közgyűlését. Az intézet, mely elsőrangú üzletévet bonyolított le, a Generali égisze alatt, 1928-ban igen jó dividendát fizet, amennyiben részvényenként 1 pengő lesz az osztalék. A Magyar Jég- és Viszontbiztosító Rt. az eddigi 50.000 pengős alaptőkét 5000 darab, egyenként 10 pengő névértékű részvény kibocsátása által 100.000 pengőre emeli fel és pedig oly módon, hogy az elővételi jog 1:1 arányban a régi részvényeseknek áll rendelkezésére. Az alaptőke felemelését az intézetnek egyre növekvő forgalma és kiterjedő munkaprogrammja teszi szükségessé.

* **A Magyar Cukoripar** május 29-én tartotta meg 40-ik évi közgyűlését, amelyen idén is báró *Harkányi* János elnökölt. Az igazgatósági tagok csaknem teljes számban résztvettek a közgyűlésen, így többek között gróf *Majláth* József, a társaság alelnöke, báró *Kornfeld* Pál, *Wottitz* Béla dr. és mások. A *Magyar Cukoripar* tiszta nyeresége a március 31-én lezárt mérleg szerint 2,263.682 pengő 81 fillér, amelyből a részvényesek a tavalyi osztalékkal megegyezően, minden részvény után 10 pengő osztalékot kapnak, a tartalékalapot 250.00 pengővel dotálják, több mint 65.000 pengőt pedig új számlára vezetnek át.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

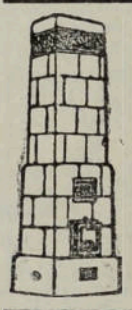
RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlet helyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell épitőmesternél VI, Király-u. 105. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus,* ill. *november 1-én,* a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tagas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)
A bérházakban 2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal).
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN 1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

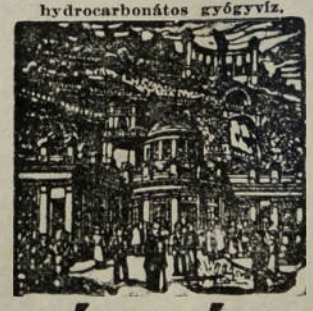
Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállitója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

KÁLYHÁS!
Béres Márton
I., LOGODI-U. 19.
Tel.: L. 972-33.
Minden e szakmába vágó munkaügyében forduljon bizalommal e régi jóhirü céghez.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.

IVÓ-KÚRA
Keserűső-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ZLAMÁL

varrógép
Varrógép, kerekpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Kertfulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Hagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönyeim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban
házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézban és szappanfőző lugkőben

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 958. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 junius 9.

Kozma Jenő dr. beszámoló beszéde a mellékleten

Ez aztán a fordított város...

Nem valami falrengető dolgokról van szó. Jelentéktelen apróságok, de roppant jellemzők. Megint csak igazam van, amikor azt mondom, hogy ebből a korból teljesen hiányzik *a más munkáján segiteni való akarás* és még egy. Mindenki féltékeny a maga kis dolgára, nehogy az elismerésből másnak is jusson és azért minden dolog suttyomban készül, meglepetésképen, de — fordítva!

Mondom, hogy nem valami falrengető esetek ezek, mert hisz tulajdonképen egészen mindegy, hogy a Bem apó emlékét megörökítő tábla a régi *Angol királyné* szálló falán van-e kiszegezve, vagy a volt Gundel-féle *István* szálloda falán, az Akadémia-utca sarkán, a mostani GyOSz házon. A fordított dolog ebben az, hogy miért kellett ezt a táblát minden szakértő bevonása nélkül, a hivatott tudósok mellőzésével, előbb a Deák Ferenc-utca sarkán felszögezni a mostani Pénzintézeti Központ, régebben az Angol királynő szálloda falára, holott *Bem tábornok ott sohasem lakott* és miért kellett azután egy szép éjszakán a táblát leszedni és áthelyezni az Akadémia-utca sarkára, mert hisz minden történelmi kútfő azt bizonyítja, hogy Bem tábornok ott lakott. Ha az az úr, vagy az a bizottság nem féltette volna annyira a maga dicsőségét, valamely hivatott tudóstól, akkor ez a blamage nem érte volna az ügybuzgó fővárost, ahol minden kivülről jövő törekvést mesterségesen elgáncsolnak. Nem csakhogy elgáncsolnak, de még figyelemre sem érdemesítik.

Bem hamvait most készülnek hazahozni Aleppóból, úgyszintén Guyon Richárd hamvait Scutariból és akkor megint egy kedves meglepetésben lesz részünk, mert ki fog derülni, hogy a Bem emléktáblájára ugyanazt a fölirást vésték, mint amilyen a Guyon Richárd síremlékén van, és kiderül, hogy Magyarországon nem akadt ember, aki egy félórát szentelt volna Bem emlékének, hanem a tisztelt emlékműbizottság egyszerűen lemásolta Guyonét.

Attól tartunk, hogy a Bem emléktábla sorsára jut Türr István tábornok emléktáblája is, aki talán mégsem lakott a Kishid-utca, illetve a róla elnevezett Türr István-utcának abban a házában, ahol az emléktáblát elhelyezték és igazán sajnálnánk azt az áldozatkész gavallér uriembert, *Horváth* Nándort, aki ilyen tévedésnek esett áldozatul.

*

Ennél valamivel nehezebb eset a Millénniumi emlékmű esete, amely tudvalevőleg közvetlen közelében épült az artézi forrás kútjának, amely Európának legforróbb gyógyvizét szolgáltatja. Árpád apánk lova beláthatna a kútba, amely kút addig, amíg az emlékoszlop talapzatán egyedül állott a honfoglaló fejedelem, valahogy csak bírta a ránehezedő súlyt — most, hogy mind a hét vezér súlya nyomja a talapzatot, már veszélyesen befolyásolja a forrást, amelynek tulsó oldalán, szintén közvetlen közel áll — a Névtelen Hős sírját jelző — óriási szikladarab. Földtanhoz értő emberek aggódva szemlélik ezt és attól tartanak, hogy vagy az emlékoszlop billen oldalt, vagy a forrás dől be, hirdetvén ezzel a város kulturfölényét és gondosságát.

*

Felhasználjuk a jó alkalmat, hogy hódolattal meghajtsuk lobogónkat, mert tény, ami tény, sehol a világon olyan kertészet nincs, mint Budapesten, ahol föld nélkül, víz nélkül, sőt napsugár nélkül is tudnak parkot épiteni.

Ez aztán valóságos csoda.

Itt van ez a szerencsétlen Városmajor, ahova kávéskanalanként hordják a földet és csak épp annyi vizük van, amennyi eső után a mélyebb helyeken megáll. Ott poshad, rothad, penészedik, amíg az agyagos föld kínnal beissza, mert fölszáradni nem tud. A sok fától szellő se járja, napsugár se éri a földet. Ha ezt az őserdőt meg nem ritkítják, akkor kár ott a parkot felépíteni, mert örök tenyésztője marad a maláriának és a szülők félve engedik oda gyermekeiket.

Különben is a Városmajor szolgáltatja a legtöbb okot a házi perpatvarokhoz, minden gyerek nyakig sárosan jön onnan haza és még az öregje is, annyi agyagos sarat hoz a talpán, sarkán, hogy örökösen kefélni kell a padlót, az ilyen városmajor-járta ember után. Hogy aztán a gondos háziasszonyok mennyi áldást mondanak a kertészekre és városi urakra, azt fölösleges az ujságban kinyomatni.

Tehát park épül föld nélkül, víz nélkül és napsugár nélkül, sőt — sokan azt mondják, ész nélkül is. En ezt nem mondom.

Dubonai Pál.

Budán, 1929. junius 8

Hol van a királyi Vár?... Az idegenforgalom és a várbeli lakók érdekében autóbuszforgalmat terveznek a Várban, mely a Hunyady János-úton vezetne fel és végigfutva a Váron, a Bécsikapunál jönne le. Valószínűleg és belátható időn belül ez az autóbusz közlekedni is fog és annyira-amennyire kielégíti a várbeli lakók igényeit. De mi lesz az idegenekkel? A gyorsan járó autóbusz hirtelen befordul a Hunyady-útról a Dísz-térre és... itt egy szobor... ott a koronázótemplom... amott a levéltár... (majdnem azt írtuk, hogy itt meg az *Abdurraman* elestét jelző emléktábla) és máris fordul ki a Bécsi-kapun, hogy valahol leszaladjon a „szélfogó" térre és így tovább. Mire az idegen fölocsudik, már lent is lesz a Várból és hiába kérdi, hogy tulajdonképen — hol is van hát a királyi palota? Pedig a Várban sok mindenféle érdekelte volna, nemcsak a külföldieket, hanem a vidékről feljövő magyarokat is, de a száguldó autóbusz 4—5 perc alatt végigfut a Váron és az idegen csak veszedelmes nyakforgatással vethet néhány pillantást mindarra, ami érdekelné és végül csodálkozva megkérdezheti, hogy hát tulajdonképen, hol van a királyi Vár? Mély tisztelettel kérdezzük az autóbuszüzem nagytekintetű igazgatóságától, hogy a Várba vivő autóbuszokon adnak-e majd ki olyan jegyeket, mint például a Siklón, hogy az idegen leszállva az autóbuszról, kényelmesen körülnézhessen a Várban és aznap bármikor újból beszállhasson az autóbuszba és folytathassa útját tovább. Nekünk itt Budán és elsősorban a Várban, csak így volna tulajdonképen hasznunk az idegenforgalom révén, de lehetséges, hogy ez Pesten nem számít. Arra is szükség volna, hogy a nagy nehezen Pestről Budára hozott s a Nándor-laktanyában elhelyezett Hadimúzeumra már az autóbusz külső feliratában felhívjuk az idegen figyelmét, úgy ahogy a villamoskocsikon jelzik a Néprajzi Muzeumot.

A keresztény ellenzék I. kerületi szervezete június 3-án rendezte alakuló közgyűlését a Várkert-kioszkban. *Sármezey* Endre kormányfőtanácsos, *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, *Friedrich* István v. miniszterelnök beszéltek. Az utóbbit elnökké, az előbbi két szónokot alelnökké választották.

Emléktábla-alapot kell létesíteni Budán, mert végre is meg kell jelölnünk mindazokat a helyeket, amelyek történelmileg nevezetesek. A budai vár bevételének most volt 80-adik évfordulója és mindezideig még azokat a helyeket sem tudtuk méltóan megörökíteni, amelyek ezzel kapcsolatosan, még friss emlékezetben élnek. Csak éppen az Ostrom-utca jelzi, hogy hol folyt a legerősebb ostrom a Vár ellen. Nincs emléke Kleinheinz Oszkár vezérkari alezredesnek, aki az akkori „Barátság-közben", a mai Sarló-utcában esett el május 20-án hajnalban, az ostrom előkészítése közben. Sajnos, maga a Sarló-utca is éppen olyan rendezetlen, mint a Hadur-utca. Mind a kettő a Váralja-utcába vezet, a koronaőrség épületéhez, ahova így csak nehezen jutnak el az öreg honvédek, a bénák, a megtört özvegyek, mert ott van a honvédelmi minisztérium nyugdíjosztálya és mind a két odavezető utca sáros, piszkos, kövezetlen. De kinek is volna gondja ilyesmire Budapesten, ha Budáról van szó.

A homokhegyek eltűnnek a Margit-híd és Lánc-híd közötti dunaparti szakaszon, mert a főváros közgyűlése megtiltotta ott a kavics, homok és egyéb építőanyagok kirakását. De mi lesz a Margit-hídtól északra, a fürdők dunaparti korzójával? Ha az egészséges embereket mentik az ilyen portól és lármától, — miért nem mentik a betegeket is?

Vigadóból mozit szeretne csinálni a város, ami betetézné azt a lehetetlen helyzetet, hogy Budán alig van valamirevaló nagyterem s ha a budai Vigadó nagytermét mozivá alakítják át, akkor elesünk az egyetlen teremtől, ahol méltó környezetben tarthatók gyűlések, bálok, hangversenyek és nagyobb arányú ünnepségek. A budai Vigadó nem sok hasznot hoz és így a város tárgyalást kezdett egy vállalkozóval, aki mozit csinálna a nagyteremből. A budaiak azzal védekeznek a terv ellen, hogy a Vigadó tűzveszélyes. Ez a feltevés téves, mert a tűzveszély ott kizártnak mondható. Egyelőre a terv függőben van. De ha már kiadják a termet, akkor vegyék elő *Komjáthy* János volt szinigazgató ajánlatát, aki néhány év előtt Kamara-szinházat tervezett a budai Vigadó nagytermébe. Ez mégis csak külömb, mint egy mozi!

A Svábhegy mint klimatikus fürdőhely csak úgy érvényesülhet, ha az ott nyaraló és üdülő közönség kulturális igényeit is kielégíti a város, aminek megoldásaképen egy kérvényében azt ajánlja a Svábhegyi Egyesület elnöksége, hogy a fogaskerekű vasút állomása előtti téren a nyári hónapokban *térzenét engedélyezzen*. A dunaparti korzón a főkapitányság engedélyével a rendőrzenekar rendez térzenét s nem járna nehézséggel, ha ez a zenekar a forró július és augusztus hónapokban látná el a svábhegyi térzenét is. A fürdőváros gondolata követeli ezt, mert végre is hozzá kell szoknunk, hogy a nagy gondolatok megvalósításához nemcsak szónoklatokra, hanem cselekedetekre is szükség van.

Se híd — se hajó nem visz most Óbudáról Ujpestre. Pedig a hajó megindítása életkérdése Óbudának, ahonnan sokan járnak túlra vásárolni. De a borárostéri hajójárat is fontos közérdeke Óbudának, mert a központi vásárcsarnokba is igen sokan járnak, mivel a villamoson nagyobb csomagot nem lehet szállítani, de a hajón igen. Az idegenforgalom szempontjait sem lehet a hajójárat megindításánál figyelmen kívül hagyni. A „parlagon" heverő Dunán, Budapest csodálatos szépségű övén az idegen feltétlenül sétahajózni szeretne s ha nem tud, bizonyára kikürtöli véleményét a mi oktalanságunkról és gyámoltalanságunkról.

A Villányi-úti villamosvonal kiépítése két kilométeres hosszúságban julius havában megkezdődik, úgy hogy még ez évben megindulhat a vilamosforgalom.

Botrányos lakásviszonyok vannak az óbudai Pacsirtamező-, Timár- és Föld-utcában, ahol egyes háztulajdonosok a fürdőszobák és az illemhelyek tartalmát egy kis udvarba öntik. Mindezeket szóvátették a főváros legutóbbi közgyűlésén. A Föld-utca külső részén 5—6 család is lakik különböző pincékben. Ugyanez a helyzet a Kenyeres- és a Selmeci-utcákban. Rettenetes a lakáshiány a III. kerületben, ahol a lakosság 70%-a a Goldberger, Kartonnyomó, Filatori textil, Magyar textil, Hajógyár, Dohánygyár stb. gyárakban dolgozik, a heti kereset 14—27—30 pengő. Miből fizessen a lakosság 2 P-t naponta lakbér cimén, mert ennyit kell fizetnie az oduért.

A Rácfürdő megvételének ügye előrehaladt. A fürdő tulajdonosai hajlandóak engedményekre, sőt azt is kijelentették, hogy a város ráér 4—5 év alatt törleszteni az üzem vételárát. Ilyen körülmények közt az anyagi kérdés lebonyolítása nem ütközhetik nagy nehézségekbe és a főváros számára nem jelent nagyobb gondot a vételár előteremtése. Az üzem természetesen közös igazgatás alá kerülne a Gellért- és a Rudasfürdőkkel és adminisztrálása alig kerülne valamibe. A város a Rácfürdőt csinosan helyreállíttatná és egyik legmodernebb fürdővé alakítaná át. Ha a vételárban még e héten meg tudnának egyezni, a nyári szünet előtti utolsó közgyűlés le is tárgyalhatná a Rácfürdő megvételét.

Buda ostromának főhadiszállása

Az „Óra-villa" története

A svábhegyi „Óra-villa" Budavár nyolcvan év előtti ostromakor Görgey főhadiszállása volt. Első tulajdonosa nemes *Heidrich* Ferenc pesti csokoládé-„gyárnok" volt, aki a fogaskerekű eszméjét is felvetette. A villa alkalmasint Pollák Mihály építész alkotása. Finom arányú csarnoka hét oszlopának fejei rómaias „ökörszemes" koszorú alatt akanthusleveles koszorút mutatnak. Az oromháromszögön, a „tympanon"-on zengő hangú *ütőóra* foglalt helyet s ott van ma is. Zengő quartba hangolt harangjai most is megvannak. Az órát hangos ütése miatt régóta nem járatják. Egynegyed egyet mutat... A két villát az akkor divatos láncos kerités választotta el egymástól, pincéjük viszont földalatti folyosóval van egybekötve. A szabadságharc kritikus idején az „Óra-villa" a magyar élet központja lett. Ismeretes, hogy Görgey első főhadiszállása a mai városmajorutcai „A Remetéhez" cégérezett koresmában működött az ostrom első napjaiban: 1849 május 4-től 6-ig. Mivel a várbeli császári tüzérség golyói ide is lecsaptak, 6-án Görgey a zugligeti Laszlovszky majorba tette át főhadiszállását. Az előbbi koresma helyén ma a Jánosszanatórium áll, az utóbbi épület — régimódi kuria — ma az Angol kisasszonyoké. Mindkét helyen emléktábla mondja el a főhadiszállások történetét. A Zugligetből május 10-én költözött fel a főhadiszállás az „Óra-villába". Görgey Arthur tábornok néhány tisztje kiséretében maga kérte fel Heidriehot a két villának a főhadiszállás céljaira való átengedésére. A gyáros szívesen tett eleget a kivánságnak, bár felesége épen anyai örömök elé nézett. Leányuk, Katalin, monoszlói *Csekő* Ágoston zalamegyei birtokos felesége 1849 július 19-én született. A tábornok a Pest felé tekintő alsó villában lakott, néhány bútor — egy teásasztalka s egy mosdó — még egykorúak. A felső villa könyvtárszobájában a főhadiszállás tisztjei helyezkedtek el, míg a család a felső villa többi szobájában vonta meg magát. A felső villa istállóiban állottak a tisztek lovai.

A családi közlés szerint Görgey az ostrom alatt a villa ámbitusán és a keritès melletti filagóriában tartózkodott. Heidrich ugyanis 28 ölnyi mély kutat ásatott, az ásás földtömegéből sáncszerű keritést rakatott, ennek a város felé eső végén volt a kilátófilagória. A sánc máig áll. Innen vezette a tábornok az ostromot, mely lényegében az úgynevezett „angol rendszerű gyorsostrom volt", amilyet régi rendszerű spanyol várak ellen alkalmaztak az angolok a napoleoni hadjáratok idején. A villa tornácáról látható volt az egész ostromvonal, az abban részt vett tábornokok hadiszállásai és a Vár ellen működő ütegek is.

Néhai Erzsébet királyasszonyunk is megfordult a régi villában, sétája közben ide tért be a kivánciak elől.

Bevilaqua-Borsody Béla.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

A várbeli barlangok és középkori pincék, amelyekben gyakran találkozunk a gótikus építészet formáival — mindig izgatják a képzeletet. E pincék közül különösen kiemelkedik az Uri-u. 72. sz. ház *több emelet mélységben húzódó pincéje*, mely nemcsak ez alatt a ház alatt, hanem azon túl az utca és más házak területe alatt is terjed, melyhez még különböző természetes képződésű barlangok, refugiumok csatlakoznak. Hogy ezek a barlangok rejtekhelyek voltak, bizonyítják az úttest szintmagasságáig feltörő öblös szellőzőkürtők (kéményes), melyeknek felső nyílása most kőlemezzel van lefödve. Csupa érték idegenforgalmi szempontból.

Római sírt találtak az óbudai Kenyeres-utca 32. számú ház alapzatának ásásakor, amely a Kr. u. IV. századból származik s rajta latin felírás olvasható.

Furcsa helyzet lesz az újlaki Dunaparton, ahol a főváros engedélyt adott egy háromemeletes ház építésére a régi szabályozási vonalon, de a HÉV második sínpárja már az új szabályozási vonal szerint épül. Mi lesz itt!?!

Ritka hangversenyt rendezett a Csalogány-utcai elemi iskola fiú tanulóival június 1-én *Galligaris* Ferenc énektanár. Ismertette a mai énekoktatást értékes előadásban, majd külön-külön minden osztály szebbnél-szebb kardalokat mutatott be. A magyar nép- és műdal termés gyöngyei is szerepeltek a műsoron.

Albert parkváros néven a Ferenc József hídtól tíz percnyire a Fehérvári-úton, Albertfalva határánál, hatszáz modern 2—3—4 szobás családi házból álló új telep létesül.

Az Ordögárok beboltozása új mederben, Budagyöngye előtt kétszáz folyóméter hosszúságban tovább folyik és augusztus elejére el is készül. Az érdekes földmunkának sok a nézője.

Gyakorlati kertészeti előadást rendezett a Zugligeti Egyesület kertészeti osztálya jún. 3-án dr. *Zerkovitz* Imre kertészetében, ahol *Mahács* Mátyás kert. tanint. tanár a „gyümölcsfák kártevői elleni védekezésről, a permetezés gyakorlati útmutatásával kapcsolatosan" címmel tanulságosan beszélt.

Matinét rendeznek *Thoma* József zeneművészeti főiskolai tanár *magánnövendékei* június hó 9-én, vasárnap d. e. 11 órakor a „Musica r. t." termében, VII., Erzsébet-körút 49, *Zsámboki* Miklós gordonkaművész közreműködésével. Különböző számokkal szerepelnek: gróf Andrássy Imréné, Wanner Emma és Dávid Gyula, Lucz Gizella, Schwarz Klári, Ertler Magda, Steiner János, Olasz Ella, Steiner Médi, Lányi Alice, Dünn Alice, Schüller Márta és Földes István.

Magánnövendékek (kezdők és haladók) a jövő tanévre június 15—30-ig és szeptember 1—15-ig jelentkezhetnek I., Attila-utca 10, II. emelet. Telefon: Automata 508—43. Havi tandíj 60, illetve 40 pengő.

Sub auspiciis Gubernatoris avatták *Zalán* Kornélt, a budai Szent Imre-kollégium növendékét és *Sántha* Kálmánt, a Schaffer-klinika ideggyógyász orvosát. Az ünnepi doktorráavatást a budai Szent Imre-kollégiumban díszebéd követte, amelyen *Wolkenberg* Alajos egyetemi rektor, *Tiefenthaler* József dr., a budai Szent Imre-kollégium igazgatója és *Klebelsberg* Kuno gróf miniszter mondottak beszédet.

Üveg és porcellán díszműáruk
Tisztviselőknek nagy kedvezmény
GÁLL, II., Széna-tér 7.

Második szeretetotthon építését tervezi Budán, vagy Obudán, esetleg a Kelenföldön *Liber* Endre dr. tanácsnok. Hasonló nagyméretű lenne ez a szeretetotthon, mint a Maglódi-úti s ezzel a város belterületén az összes régi szegényházakat: a Szegényház-téri központi intézetet, az Alföldi-utcai és Izabella-utcai fiókintézeteket, az Attila-utcai, a Lövölde-utcai, Kamaraerdei szeretetotthonokat mind megszüntethetné a főváros.

Kerületi leventeversenyt rendez június 9-én a BBTE szénatéri sporttelepén az I. kerületi testnevelési bizottság, amelynek élén dr. *Spannberger* Alajos ker. előljáró és *Weisz* Ferenc altanácsnok, leventevezető áll. Belépő díj nincs.

Az Erdei Visszhang Dalkör zászlóját június 2-án szentelte fel *Zadravetz* püspök a zugligeti templomban. A zászlóanyai tisztet dr. *Manninger* Vilmosné viselte, aki gyönyörű zászlóavató beszédet is mondott. A nagysikerű ünnepély *Ekamp* Nándor iskolaigazgató rendezésének az érdeme.

Címfestő
Első budai, legrégibb emtábla festészet.
Váli Gábor és Tsa Telefon 525—2. II, Iskola-utca 16

A fürdőkórház nem a mai kor találmánya, mert Budán már az Árpádok idejében *négy* ilyen különleges gyógyhely volt, amint azt dr. *Tausz* Béla főorvos hiteles okmányok alapján bizonyítja. Legrégibb fürdőkórház a Szentlélekről nevezett kórház, mely a mai Császárfürdő helyén állott. A hozzátartozó templom alapköveit Supka Géza dr. 1906-ban a mai Irgalmasrend kórházának épülete alatt találta meg. Erről a fürdőkórházról már III. Orbán pápa 1187-ben írt bullájában megemlékszik, mint az akkori esztergomi rendház tartozékáról, de csakhamar függetlenné vált s már 1245-ben mint hiteles hely is nagy szerepet játszik az akkori pörök elintézésénél. Azóta gyakran találkozunk az árpádházi királyok alatt a „domus et hospitalis Sanctae Trinitatis ab calidis aquis"-szal (magyarul hévizi Szentlélek-kórház), amely nagy hírnévre tett szert s forrásait 1197-ben Lodomér esztergomi érsek is felkereste bajának gyógyítása céljából. De a történelem több ilyen kórházról tud és azokat sorjában ismertetjük.

A csörszutcai kápolna a Németvölgy vallási életének központja, ahol június 6—7—8 napjain triduumot tartottak, amikor dr. *Szokolay* Antal esperes-plébános és P. *Bangha* Béla beszélt. Június 9-én külön szentmise alatt közös szentáldozás.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

A mindennapi tankötelesek, vagyis a 6—12 éves gyermekek száma az I. kerületben 8120, a II. ker-ben 4050, a III. ker.-ben 4530 átlagosan számítva. Általában a gyermekekről szóló statisztika szomorú képet mutat, mert a budapesti lakósok, családok negyvenhárom százalékában nincs gyermek, huszonhárom százalékban egy, tizenhét százalékban kettő, kilenc százalékban három, négy százalékban négy, két százalékban öt, hat és ennél több gyermek van.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

Hajóval a Horányi csárdába lehet menni június 1-től az Eötvös-térről a Pálffy-tér és a Római-fürdő érintésével, mely reggel 8 órakor és délután fél 4 órakor indul.

Juniálist rendez a „Pasaréti kápolna építőbizottság" június 8-án a *HÜVÖSVÖLGYI NEMZETI PARK* helyiségeiben, pompás műsor mellett.

CSIRSZKA
Konrád éttermei
a Császárfürdőben.
III., Zsigmond-u. 31. sz.
Nyári terrasz
megnyílt a gyógyudvarban.
Lakomákhoz, esküvőkhöz,
társas estékhez
külön termek. Bácskai ételkülönlegességek.
DREHER-féle SÖRÖK.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönd nél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

HUBERT ÉS TÁRSA b. t.
TELEFON: TERÉZ 222-67
Budapest VI., Liszt Ferenc-tér 4
Egészségügyi berendezések. Csövek.
Műszaki cikkek. Fémgyártás.

vitéz CSÉBY MIKLÓS
polgári és katonai szabó,
a souverain kath. máltai lovagrend hivatalos szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 59.

Bauer János
„Zöldkoszorú" vendéglője
I, Sasadi-út 86. — 59 végállomás
Meghívom régi várbeli és krisztinavárosi ismeröseimet egy pohár borra

RUZICSKA
különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

RESTAURANT PÓSCH ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTEREM,
PARKRA NYÍLÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

BELLEVUE SZÁLLODA
I., ATTILA-UTCA 53
TELEFON: AUTOMATA 528-84
Délután: TEA
Este: TÁNC
ÉTTERMEI
Budapest elismerten legjobb
JAZZ- és TANGÓ-
zenekara — Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak
ASZTALRENDELÉS: AUT. 528-84

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

Budai Strandfürdő
(Duna strandfürdő) III., Újlaki rakpart
50 méteres hévizű vasbeton medence. Külön dunai uszoda
Közvetlen villamosme álló z összes óbudai kocsiknak: Szépvölgy-utca Margithidtol 5 perc) Telefon: Automata 624-84

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kertheiyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.
Tulajdonos: ifj. Thék János.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák * Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomas
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Az ősi Svábhegy

A Svábhegy őstörténete

Irta: **Dr. Siklóssy László**

I.

A Budai hegység legmonumentálisabb része a főváros felett karzatszerűen elhúzódó *Svábhegyi hegyhát* s az ebből oromszerűen kimagasló *Jánoshegy*. Óriások ők nekünk, a völgyváros porában izzadóknak! Hogyne érdekelne tehát, hogy mik ők és honnan, miből valók? Érdekelnek akkor is, ha talpuknál bámulunk fel rájuk és akkor is, ha felmásztunk Gulliverhátukra.

Mert a hegyeknek is megvan a maguk történetük. Nem afféle *embertörténet*, hanem az embereket megelőző, embereket nélkülözni tudó *hegytörténet*. Története annak a kornak, amikor nem az emberek határoztak a hegyek jelenéről, hanem a hegyek döntöttek az emberek jövőjéről. Az igazi hegylakó sokat töpreng hegye multjáról. Megtette ezt a legkiválóbb svábhegylakó, *Jókai Mór* is, aki szerette nekieresztení fantáziáját, el, abba a korba, amikor még tengerek mosták-rakták a Svábhegy bérceit . . .

Ma már mindenről pontos felvilágosítást ad a *geológia*.

A *pontusi tenger* idején a *Svábhegyi-gerinc* még terjedelmesebb plató lehetett, mert a nummulitesszes mészkő tetején egy pontusi időből való édesvizű tó lerakódásait találjuk meg. A mai keskeny gerincen tó nem keletkezhetnék.

Az egész budai hegység úgy keletkezett, hogy körülötte a szomszédos területek lesüllyedtek. Tehát nem a hegység emelkedett a síkság fölé, hanem megfordítva, *a síkság szakadt le a hegység alá*. Ez a leszakadás nem történt egyenletesen, hanem darabokban, hiszen a hegység legújabb tömbjei is *össze vannak repedezve*.

A Svábhegy történelmében feltétlen helye van a Svábhegy vízrajzának. A Svábhegy felszínén oly gyakori *kiscelli agyag és márga* nem alkalmas a víz elraktározására: *a csapadékvizek rögtön lecsapolódnak*. Nagyobb záporok esetén dübörögve rohannak le a budai hegyeken a víztömegek, amelyek nem egyszer nagy károkat okoztak. Ilyen volt az 1875-ös, ezt megelőzőleg az 1837es felhőszakadás. *„Den 1837-ger Wolkenbruch den wird man nie vergessen."* De sok-sok százezerre megy azoknak a felhőszakadásoknak a száma, melyekről évezredek során át nem maradt ránk feljegyzés.

A Budai hegység *nagy völgyeit* nem ezek az *eróziók* (a víz mechanikai és kémiai munkája) okozták, a szépszámú *kisebb-nagyobb árkot és vízmosást* azonban: *igen*.

Az eróziós vadviztömeg párdarabjául tekinthető a budai *vízhiány*, a Svábhegy történetében ez a páratlanul fontos tényező. Az áldott budai hegység szegénysége forrásvizekben magyarázza meg azt, hogy a lakosság állandó település céljából inkább húzódott a Duna mentén végig, mintsem a hegyek felé. Amikor pedig legeltetés, bortermelés, fás gyümölcs-nyerés a hegyek felé vonták őket, inkább választották a Dunához közel lévő dombokat, pl. az óbudaiakat, mintsem a Svábhegyi hegyhátat, amely a Várhegy által elválasztottan *a legmesszebbre esett a Dunától*. Ezzel szemben az a körülmény, hogy a Svábhegy északnyugati lejtőjén mégis egy *sorozat forrásra* bukkantak őseink, *megmagyarázza e vidéknek ősi kultúráját*.

A Svábhegy déli lejtőjén már a kőkorszakban tanya volt; a bronzkorból is szolgáltatott érdekes leleteket a Svábhegy.

Ami az ókor s a korai középkor kísérletező dunamenti telepeseit *hegyeink közül* épen a Svábhegy környéke felé hajtotta, az volt, hogy ez a vidék évezredeken át kitűnő *vadászterület* volt, amely *tüzelőfát* is szolgáltatott.

A Svábhegy történetében állandóan szerepet játszik az a körülmény, hogy ez a vidék volt ősidőktől kezdve apáink koráig külső *ostromöve* Budapestnek. E vidék hadászati szerepét megtaláljuk az ősidőben, a középkorban, a törökvilágban és negyvenkilences szabadságharcunkban.

Budavárának kedvező stratégiai helyzete volt, hogy kelet felé a *Dunára támaszkodott*. Támadási felületét a kiterjedt nyugati front képezte. Nyilvánvaló volt, hogy minden ostrom ezt a nagy felületet fogja elsősorban megtámadni. A mai Vérmező oldalára való telepedés tehát nemcsak a Duna vizétől való eltávolodást jelentette volna, hanem a mindenkori *hadszíntér közepén* való fészekrakást. Ezért késett oly sokáig a krisztinavárosi telepedés. Ha pedig Buda várát és városát segélyező völgybe sem mertek az emberek letelepedni, *még kevésbbé mentek a mögötte lévő hegy oldalára*, mely különös termékenységgel amúgy sem kecsegtetett.

A Svábhegy megmaradt vadászterületnek, majd később, amikor a könnyebben elérhető, vízzel is jobban ellátható hegyoldalakat már elborította a szőllő, *szőllőhegy lett a Svábhegyből* is.

Ez a kerete a Svábhegy ama hosszú időszakának, amely a rendszeres telepedést még nem ismerte. E kereten belül azonban számos érdekes részlet kínálkozik megismerésre; elsősorban mindaz, amit a középkori Svábhegyről, akkor *Nyék* falváról sikerült megtudnunk.

ÖRDÖGOROM CSÁRDA
Budán, az 59-es villamos végállomásnál
ELIT RESTAURANT. — Polgári árak.
RADICS ERNŐ cigányzenekara.

Budai Napló
Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA.
I., Bors-utca 24. Telefon: Aut. 502—96.

MELLÉKLET A 958. SZÁMHOZ.

Kozma Jenő dr. beszámolója

1929. június hó 6-án a Budai Társaskörben

Régen látott ily nagy és előkelő társaságot a Délivasút éttermének magasan az utca szintje felett álló, pompás kerthelyisége, mint most csütörtökön este, — *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselő, az Egységes Községi *Polgári Párt* elnökének politikai beszámolója alkalmával, amelyet az I. kerület vezérkaszinója: a BUDAI TÁRSASKÖR rendezett.

Már az esti szürkületkor érkeztek illusztris vendégek Buda minden részéből, a végekről és a nagyarányú terrasz lassan megtelt, majd szűknek bizonyult. A gondos rendezés lehetővé tette, hogy mindenki hamar megtalálta a helyét és zsongott a terrasz a megindult eszmecserétől, amibe néha-néha beleszólt a szomszédos vágányokon álló vonat mozdonyának sípja.

Ripka Ferenc dr. főpolgármester korán érkezett és az ő közvetlen modorával nagy udvart gyüjtött maga köré. Valamivel 8 óra után érkezett meg *Kozma* Jenő dr. több képviselő kíséretében, akit az asztalok körül már elhelyezkedett társaság éljenzéssel fogadott.

Mint vendégek megjelentek: Andréka Károly, dr. Barthos Andor, Becsey Antal, dr. Désy Géza, Dinich Vidor, Dorner Gyula, Ereky Károly, Fejér Ottó, Fáber Fülöp, dr. Gaár Vilmos, Görgey István, dr. Gündisch Guidó, Haffner Károly, Havas István, Kemény Lajos, Moser Ernő, dr. Nádas Béla, dr. Neuschloss Knüsli Kornél, Nagyőszi Ferenc, dr. Orbók József, dr. Orova Zsigmond, Sándor Ferenc, dr. Pávai Vajna Ferenc, Rezső Antal, dr. Rose Henrik, Rudas József, dr. Spanberger Alajos, dr. Szabó Sándor, Szalay József, Tury Zoltán, dr Véssei Ede.

Az elnökség és a tisztikar részéről jelen voltak: dr. Baránszky Gyula, Fejér József, Gamauf Károly, dr. Hódy Lajos, dr. Hoor-Tempis Móric, Hubert Vilmos, Kapcza Imre, Kun Gyula, dr. Krivoss Árpád, Morbitzer Dezső, Oszoly Kálmán, Szombathy Kálmán, Thoma József, Ziegler Géza.

A tagok közül ott voltak: Balás Farkas, Faller Mihály, György Lajos, dr. Juhász Jenő, Loósy József Viktor, Marik Ernő, Mód Lajos, Pásztélyi Vilmos, Szibinkits György, dr. Szitár Endre, dr. Tanoss Rezső, Weitner Béla és sokan mások, mintegy kétszázan.

A társasvacsora befejeztével

OSZOLY KÁLMÁN
háznagy

üdvözölte a megjelenteket és összehasonlítva a *tegnapot* a *mával*, azt kérdezte, hogy ugyan ki kívánná visszahozni a tegnapot. Méltatta azt a munkát, mely majd lehetővé teszi, hogy elérhessük a dicsőséges *holnapot!* Üdvözölte elsőnek dr. *Kozma* Jenőt, azután *Ripka* Ferenc dr. főpolgármestert, végül pedig a képviselőház és a törvényhatóság tagjait.

Utána felszólalt

HOOR-TEMPIS MÓRIC dr.
társelnök.

Öt évvel ezelőtt ő üdvözölte itt Kozma Jenőt, aki ma este azért jött el ismét, hogy beszámoljon az országos és a városi politikáról. Számos kérdés fog itt felmerülni, de van néhány olyan kérdés is, mely bennünket itt Budán különösen érdekel. Ilyen kérdés fog itt felmerülni, de van nédse és ebben a főváros útjainak és a város szabályozásának a terve. Mert nem látjuk a kívánatos gyorsaságot e kérdések megoldásánál és attől tart, hogy a lassúság miatt lemaradunk a nagy versenyben. De ilyen az iparfejlesztés nagy kérdése, mely együtt jár az agrártermelés fejlesztésével. Arra kéri Kozma Jenőt, hogy e kérdésekre is kitérve, mondja el beszámolóját.

Kozma Jenő dr. beszéde

Öt évvel ezelőtt, 1924. év májusában, itt, ebben a kerthelyiségben hívtak életre Budán egy pártot és ennek ő az első szerény gyümölcse. Kötelessége, hogy kedves barátai előtt beszámoljon arról, hogy a beléje helyezett bizalommal miként sáfárkodott.

— Első sorban arról kell tanuságot tennem — mondotta — hogy *megvan-e a belső megelégedés*, a belső megnyugvás a tekintetben, hogy megtettünk mindent, amit az adott helyzetekben a közönségnek reánk bízott érdekében tenni kellett, — másrészt meg kell állapítanunk, hogy meg vannak-e a megnyugtató *külső ismérvei* annak, amit a közönség érdekében tettünk, — várhatunk-e a közönség részéről elismerést? Vannak-e olyan külső megnyilvánulások, amelyek bennünket választóközönségünk további bizalmára érdemesítenek.

— El akarom mondani, hogy milyennek látom a *jelent*, mit várok a *jövőtől* és mit várhatnak tőlünk polgártársaink. Felhívjuk az objektiv kritikát és útbaigazítást kérünk, ha netán tévedtünk.

— A jelenről és a jövőről kívánok csak beszélni, de nem szólok a multról, amelyet eltemettünk. Működésünk, melyet a választópolgárság bizalmából fejtünk ki, két irányú:

országos politikai,

mely szigorúan *Bethlen* István miniszterelnök úr elgondolásai alapján áll, benne bízik, mert látja benne a jó szándékot, látja a jó törekvések támogatását, — és

várospolitikai,

mely az országos politikai elgondolás alapján állva, *Bethlen* István gróf miniszterelnököt támogatva, viszont

az ő támogatásával kívánja a polgárság érdekeit képviselni.

— A bel- és külpolitikáról szólva: Törhetetlen a bizalmam Bethlen István törekvései iránt! A belpolitikában törvények alkotásával támogatjuk a konszolidációs törekvéseket, de szent a hitem, hogy csak Trianon letörésével lehet helyes belpolitikát folytatni, — a külpolitikában csak az utólagos kritika jogát gyakorolhatjuk, de határtalan bizalommal tudjuk, érezzük és látjuk, hogy *Bethlen* Istvánnak igenis vannak koncepciói, amelyeknek végső célja egyéb nem lehet, mint hogy a visszasóvárgott nagy magyar határokat visszaszerezze . . .

(A Déli vasut állomásáról akkor robogott ki a vonat, amelynek közönsége a vonatból hallgatta Kozma Jenő beszédét és hangos — „Éljen Nagy-Magyarország! — kiáltással búcsúzott a szónoktól.)

— Nem ismerjük a külpolitika finoman szőtt szálait s így csak bíznunk kell és bíznunk lehet abban, hogy Bethlen István gróf kellő időben, kellő helyen és kellő módon megtesz mindent, ami bennünket a cél eléréséhez közelebb visz.

— Néhány esztendővel ezelőtt egyik régi, nagytekintélyű, de sokszor balkezes politikusunk, gróf Bethlen István külpolitikáját azzal vádolta, hogy a mi vezérünknek nincs külpolitikai koncepciója azért, mert Olasz- és Lengyelország felé kellene orientálódnunk, és hogy Bethlen István ezeket a lehetőségeket elmulasztja! Amikor az olasz barátsági szerződés meg volt kötve, újból beszéltem vele és megkockáztattam azt a kijelentést, hogy íme: — előzetes dobverés nélkül sikerült a vezérnek az olasz jóindulatot megszereznie! A válasz mindössze az volt, hogy: — rosszul csinálta, mert *előbb a lengyelekkel kellett volna megegyezni!?* Így vagyunk minden felelőtlen kritikával. Kívülről, az ügyek teljes ismerete nélkül külpolitikát iniciálni nem lehet és nem is szabad!

— Avatatlan kézzel sok kritika tárgyává tétetett az is, hogy a m. kir kormány nem kellő eréllyel képviseli

a revizió kérdését és kicsinyes pártpolitikai szempontok még ROTHERMERE nagyszerű akcióját is megbénítani igyekeztek akkor,

amidőn az ő elgondolásait *szembe kívánták állítani* a kormány szándékával és az ilyen, általuk előidézni vélt és elképzelt surlódásból keletkező tűzben akarták megsütni, belpolitikai pecsenyéjüket! Örömmel és megnyugvással látjuk, hogy a két egymástól teljesen független tényező, a m. kir. kormány és az előkelő külföldi lord, — bár helyesen — de

külön utakon, egy cél felé törekszenek,

hogy azokat a végtelen nagy igazságtalanságokat, amelyeket a mi ismeretlen mivoltunk Trianonnál okozott, — megszüntessék!

— A magyar külpolitika eddigi egyetlen pozitiv törekvése csak az lehetett, hogy a rajtunk elkövetett igazságtalanság helyrehozassék, hogy megismertessük ezt az igazságtalanságot és hogy a külföld tudja és lássa, hogy

Trianon nálunk 4 új Elszászt teremtett,

sokkalta durvább módon, mint annak idején a régi Elszászban, ahol nem is egy szellemileg és kulturailag sokkal alsóbbrendű, hanem egyenrangú nemzet jutott uralomra, míg nálunk

az elcsatolt magas kulturájú magyar területek balkanizálódtak.

— Külpolitikánk aktivitását bizakodással látjuk, és talán már elérkeztünk ahhoz az időponthoz, amikor igazságunk felismerve, hatalmas idegen államok velünk is számolnak.

— A külpolitikai helyzet és az, hogy Trianon falai omladozni látszanak, belpolitikánkat is nyugodtabb helyzetbe fogja hozni, mert

belpolitikánk megoldási kulcsa a gazdasági politika, ennek helyes és kedvező kifejlődése pedig Trianon bukásától remélhető.

— Belpolitikánk ilymódon szorosan összefügg a külpolitikával és sajnálatosan kell tapasztalnunk, hogy egyes politikai osztályok és pártok a Trianon által okozta gazdasági krizist, az általános gazdasági pangást akarják felhasználni arra, hogy a mi Trianon által megsanyargatott, leszegényedett népünket a szélsőséges táborokba hajszolják, — mintha addig, amíg Trianon fennáll, amíg Magyarország budgetjének 52%-át az államra reászorulók, — aktiv és nyugdíjas tisztviselők igényei kötik le, — amíg nyersanyagok hiányában sok munkáskéz ez okból kihasználatlanul és tétlenül sorvad, — ők az állapotokon segíthetnének!

— A mai gazdasági pangás világjelenség, — és sujtja a győztes országokat is, — de a legjobban bennünket, éppen Trianon miatt, mert a megélhetés lehetőségei, a munkálkodás lehetősége vonatott meg.

— Nem a kormány felelős *a búza árának csökkenéséért*, mely világjelenség — és a magyar kormány nem kényszerítheti a bennünket körülvevő piacokat, hogy tőlünk *a búzát drágábban vásárolják*, mint ahogy azt másutt kapják; — jóhiszeműen — a magyar kormányt nem tehetem felelőssé *az idei kemény tél által okozott fagykárokért*, mely károk egész országrészeket fosztottak meg idei jövedelmüktől, — a magyar kormányt csak akkor hibáztathatnám, ha az összes szükségletek ismerete mellett, a maga részéről nem tenne meg mindent, hogy a jövedelmek, a javak helyesen oszoljanak meg és erőihez mérten, nem sietne *segíteni a reászorultakon*.

— A magyar kormányt nem tehetem felelőssé azért a világpénzkrizisért, amely lehetetlenné teszi a hitel olcsóbbodását és ezzel a gazdasági fellendülést.

— Ne tévesszük szem elől, hogy a mai megcsonkított Magyarország alig nagyobb, mint egy német fejedelemség. Ilyen területi egység pedig — ellenségektől körülvéve — egymaga nem szüntetheti meg a világjelenségeket, nem diktálhatja a gabonaárat, nem csökkentheti a kamatlábat, nem tüntetheti el a nagy nyugdíjterhet, amely a gazdasági aktivitást rettenetesen csökkenti.

— A mi kis országunk olyan, mint egy, az árral úszó hajó, amely hajón egytől-egyig mind rajta vagyunk, és a hajó parancsnokának addig, amíg sík vizekre nem érünk, amíg Trianon revízióját ki nem verekedtük, egyedüli kötelessége, hogy a sok Scilla és Caribdis között, a hajót erős kézzel kormányozza és mindenkit, aki a hajón van és a hajó kormányát kézbe szeretné venni, erős kézzel lekössön, mert ez a hajó nem dobható oda experimentálásoknak, ezen a hajón nem válhatik úrrá a fegyelmezetlenség, amely a hajó elsüllyedését is okozhatja.

— A kormány jóindulatú törekvései kétségtelenek, látjuk

az adózás terén nyújtott könnyítéseket,

látjuk *a beruházásokat*, amelyek munkaalkalmat adnak, — látjuk a forgalom javulását, a forgalmi eszközök,

a vasutak teljes jókarba hozatalát,

vizi útjaink fejlesztését, az útépítkezéseket, látjuk a nagy szociális alkotásokat, intézményeket, amelyek a tőke nélküli közönségnek juttatnak betegség, baleset, elaggottság és munkaképtelenség esetére segítséget, látjuk a legnagyobb szellemi tőkénk: a kulturfölény fenntartására irányuló törekvéseket és alkotásokat, látjuk a kormánynak törekvését, hogy

adómentesség nyújtásával az építési tevékenységet fokozza

és ha lehet, munkára serkentsen, látjuk azokat a törekvéseket, amelyek mezőgazdasági termelésünket igyekeznek fokozni és a termelt minőséget igyekeznek javítani, hogy a terményeket versenyképessé tegyük, látjuk a törekvést, hogy

iparunkat vámokkal, állami kedvezményekkel igyekszik megerősíteni,

látjuk a törekvést, hogy kereskedelmi szerződésekkel igyekszik

a kiviteli lehetőségeket megteremteni

és nem a kormányon múlik, hogy még velünk együtt küzdött, irántunk barátságos érzelemmel viseltető államok sem kötnek olyan kereskedelmi szerződést, amely nekünk nagyobb hasznunkra lenne. A sok jóindulatú ténykedés mellett bizony nem húnyhatjuk be szemünket olyan gazdasági jelenségek és ténykedések előtt sem, amelyek a jogos kritikát kihívják és amely kérdésekben gyökeres változásokat kívánunk. A vámvédelem csak addig a határig indokolt, amely az itteni megélhetést könnyebbé teszi, amely mellett az itteni életképes ipar nyer serkentést és támogatást. Nem tartom megengedhetőnek, hogy olyan ipar fejlesztését forszírozzuk, amelyhez felkészültségünk nincsen és amely olyan cikkeket tart feleslegesen távol, amelyeknek nagyobb mérvű behozatala nem kárral, hanem hoszonnal járna. Nem tartom például helyesnek, sőt érthetetlennek, hogy

miért terheli az autóalkatrészeket még egyszer akkora vám, mint a kész autókat,

amikor az alkatrészek még itteni iparosok munkájával használhatók csak fel s így azok beépítése kereseti lehetőséget biztosít az itteni iparnak. Vannak olyan területek, amelyeken helyes intézkedéseket várunk. Kívánatos, hogy az iparfejlesztési politika revideáltassék, ne akadályozzuk meg, hogy egyes olyan iparágak, amelyek külföldön már a kulminációt elérték, nálunk letelepedhessenek és az itt gyártott

olcsó árúval a nagyközönség érdekeit szolgálják.

— Fontosnak tartom

az ipari termelés decentralizációját, a házi- és középiparnak a faluba való telepítését.

Fontosnak tartom egy

országos textilipari szakiskola

sürgős kifejlesztését és valamelyik vidéki városba való telepítését, mert a textilgyártásra itten is *minden előfeltétel megvan*. Sürgősnek tartom

az országos energiatörvény megalkotását,

hogy az egész ország — úgy mint Anglia — egységesen és olcsón legyen energiával ellátható. Szükségesnek tartom a középiskolai és felsőoktatásnak praktikus és közgazdasági irányban való kimélyítését. Sürgősnek tartom

az országos úthálózatnak erőteljesebb kiépítését,

az autóadó jövedelemre bazirozott nagy kölcsön révén. Szükségesnek tartom a gazdasági kérdésekkel foglalkozó kormányhatóságok egységes összműködésének biztosítását. Szükségesnek tartom

az ipari exportnak számlahitel nyújtása mellett való támogatását.

— A gazdasági kérdések megoldásánál

a legfontosabb szerep a székesfővárosnak jut,

mert a főváros nagy szervezete, a főváros lakosságának nagy száma, az az inteligencia, amely a fővárosban összpontosul, a fővárosban központosított vállalkozások, az itt koncentrált tőke, arra vannak hivatva, hogy jó irányba terelve, az egész ország gazdasági helyzetét megjavítsák.

— A székesfőváros földrajzi fekvése és ama berendezések tömegénél fogva, amelyek az ipar és kereskedelem fejlődésének előfeltételei, a vasúti hálózatnak itten való csatlakozása, a Dunának kikötőkkel való kiépítése révén a magyar gazdaságban olyan előkelő helyet foglal el, hogy a kormánynak minden gondja az kell hogy legyen, miszerint elsősorban a fővárost tegye fogyasztóképessé, itt gondoskodjék a lüktető életről és olyan létfeltételek megteremtéséről, melyek a főváros kereskedelmét, iparát fejlesztik és a népességnek megélhetést biztosítanak.

— A főváros intézményei voltak talán a legelsők, amelyek a háború és forradalmak, infláció bénító következményeit kiheverték. A főváros nagy tőke- és gazdasági ereje parancsolóan írja elő a város vezetőségének, hogy olyan gazdasági politikát folytasson, amely az adott helyzetben is és a Trianoni nyomorúság dacára meg tudja erősíteni a magángazdaságot, fejleszti az ipart és kereskedelmet.

— Mint az egyik fővárosi párt vezetőjének, elsősorban a városi politika, a városi gazdasági poli-

Budai Napló
Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA.
I., Bors-utca 24. Telefon: Aut. 502—96.

tika kedvező irányba való terelése a fő kötelességem és teljes tudatában vagyok annak, hogy ha a városnál a politikai hatalomnak részese vagyok, úgy felelősség is terhel abban az irányban, hogy ez a politikai hatalom és befolyás a város lakóssága érdekében érvényesüljön.

— Ez az a terrénum, amellyel részletesebben kívánok foglalkozni és

reá fogok mutatni azokra az eredményekre, amelyeket eddig sikerült elérnünk

és meg fogom jelölni azokat az utakat, amelyeken haladni kívánunk.

— A fővárosi iparos és kereskedő közönségnek állandó nagy panasza volt, hogy a háborúban szükségszerint keletkezett

községi üzemek,

amelyek a magángazdaságnak versenyt támasztottak, szüntettessenek meg.

— Nagynevű főpolgármesterünk, kedves jó barátom,

Ripka Ferenc kezdeményezésére,

ez az üzemmegszüntető akció a mi erőteljes támogatásunkkal végre megindult és azok az üzemek, melyeknek fenntartása sem a kereskedelem és ipar, sem a fogyasztó közönség szempontjából nem kívánatos, részben már megszüntek, részben megszüntetés alatt állanak. Az

élelmiszerüzemet

olyan korlátok közé fogjuk szorítani, amely korlátok mellett az elsőrendű élelmicikkeket a közönségnek továbbra is abban a kiváló minőségben fogja szolgáltatni, amint eddig, de luxuscikkekkel és olyan árukkal, amelyek nem tartoznak a szigoruan vett elsőrendű élelmiszerekhez, foglalkozni nem fog.

— A *közlekedés terén* azóta, amióta módunk van a főváros ügyeibe hatalmi szóval beleszólni, óriási haladást tettünk.

A száz autóbusznak beszerzése és beállítása a mi indítványunkra, a mi sürgetésünkre történt

és szorgalmazzuk, hogy az autóbuszforgalom

további száz új autóbusszal

fejlesztessék. Ez az autóbuszforgalom elsősorban

Buda forgalmát élénkítette

és legelső sorban az *első kerületét.*

— A villamosvasutak forgalma lényegesen megjavult, mert az összes járművek és pályák rendbehozattak, a személyzet fegyelmezett, a menetirányok, útvonalak megfelelőek és a közlekedés díja is mérsékelt, mert nagy útvonalak több átszállással tehetők meg, aránylag olcsón. Itt

az egységes jegytipus, az egységes tarifa

elérésére törekszünk és arra, hogy a villamosvasútnak a már befejezett rekonstrukciója után

a tarifa is mérsékeltessék,

de meg a város pénztárának is jusson a feleslegből, hogy az adózó polgárok terhét könnyíthessünk.

— A vasút igazgatásában is erős befolyást szereztünk és rövid időn belül, úgy remélem, módunk lesz ezt a befolyásunkat növelni. A jelenlegi vezetőség az utóbbi időben velünk karöltve, a polgárság megelégedésére működik. Célunk

a főváros és környéke vasúthálózatának lehető egyesítése.

Az egységes vasúthálózatba kapcsolódott már bele a Bur, földalatti, szentlőrinci és svábhegyi fogaskerekű vasút és ha a kedvező megoldási lehetőség bekövetkezik, célunk a vasút igazgatásába belevonni a ráckevei, gödöllői, Budafok—törökbálinti és szentendrei helyiérdekű vonalakat is, úgy hogy a közlekedés teljesen egy kézben, a főváros kezében összpontosuljon és mód legyen arra, hogy e vasúthálózat kifejlesztése kapcsán

a budai hegyvidék is hozzájusson a rég óhajtott körvasúthoz.

A villányiuti vonal már épül, ez fogja a Kelenföldet a Krisztinavárossal és hegyvidékkel közvetlenül összekapcsolni.

— Régóta követeljük

az egységes városszabályozási programmot.

Ennek első részlete, *a Sasad végleges szabályozása,* már megtörtént és ott már lázas szabályozási, parcellázási munka indult meg. Ezt a területet is villamosvasúttal kell ellátni.

Az utak építése dolgában Buda halad az élen

s bár itt még sok a tennivaló, de 10 év alatt nem létesült annyi, mint az utóbbi két évben. A Sasadi-út utolsó részlete már munkába kerül. A Kútvölgyi-út is készen lesz a jövőre, a Svábhegy déli lejtője gyönyörűen épül. A Kissvábhegy oldala is szépen fejlődik. Kiépült az Istenhegyi-út. Két temető beszüntetésével a kérdéses vidékek nagy fejlődésnek indultak. Az Ördögárok beboltozása folyamatban van,

a Pasaréten és a Törökvészben, új utakkal, új területek kapcsolódtak a forgalomba,

ezáltal a budai lakosság lényeges teleknyereségre tett szert. A Budakeszi-út és Pasaréti-út aszfaltbitumennel láttatott el.

Az Ákos-utca, mint a Rózsadombra és Óbudára kijutó transzverzális út kiépült.

Most épül *a Rózsadombi 13 öles* út és még az idén kiépül az Eszter-utca, mely a második hűvösvölgyi villamosvonalat fogja felvenni.

Az óbudai híd környékén már folynak a kisajátítások,

ennek a hídnak a kiépítése a közel jövőben megindul.

Az óbudai szigetre kerül a Nemzeti Stadion.

A Császár- és Lukács-fürdő mellett

a Dunaparton új út fog készülni.

Épül már a Krisztina-téri piacot felváltó vásárcsarnok. Óbudán szintén piac létesült. A parkok közül részben

újjá lesz alakítva a Városmajor,

amely évtizedeken át el volt hanyagolva. Megépült az új Draschepark, amely egyik szépsége lesz Budapestnek.

— A Retek-utca kocsi úttestének a fogaskerekűig való kiszélesítése elhatároztatott és talán még az idén megépül. Budán a Németvölgyben, Farkasréten, Orbánhegyen, Kissvábhegyen, Virányoson, Pasaréten, Rózsadombon egészen

új városrészek épültek.

Budán az I. és II. kerületekben, külön-külön az 1928. évben *több épület keletkezett, mint egész Budapesten.*

— Az *utcai világítás* rendkívülien megjavult, a székesfővárosi elektromos művek a budai külső perifériák magas vezetékű hálózatát successive átépítik. A Pasaréten az átépítés már megtörtént. A külső terület fokozatosan több traktusra osztatott azért, hogy — ha egyik traktusban baj van — a többi meg ne érezze ezt.

A Budakeszi-út középvilágítása

még az idén létesülni fog. Ezekből az eredményekből nyilvánvaló, hogy a városházán a közügyek érdekében a párt befolyása erősen érvényesül és ennek révén a jövőben még nagyobb fellendülés várható.

— Minden technikai munkálat elvégzése előtt, illetve a tervezésnél szükségét látom annak, hogy külső szakértők is meghallgattassanak, mert így nagyobb eredményt várok és azt, hogy a városházán netán már régebben kialakult, a modern nívónak már nem megfelelő tervek az élet viszonyaihoz jobban hozzásimíttassanak.

— Templomok és iskolák létesítése határoztatott el és még az idén foganatosítják.

A budai vízművek

nagy beruházás előtt állanak. A medencék és kutak építése folyamatban van, úgy a víz-, mint a gázvezeték az új útépítésekkel kapcsolatban napról-napra bővül és rövid időn belül alig lesz Budán lakott terület, amely nem volna ellátva az összes közművekkel. A közel jövendő megoldandó problémái közé tartozik

az I. kerületi előljáróságnak a Krisztinavárosba való lehozatala,

az előljárósággal kapcsolatban Kultúrház és hangversenyterem létesítése.

Budának, mint fürdővárosnak érdekeit szolgálja a Rácfürdőnek közeli megvásárlása

és az egységes Gellérthegyaljai fürdő-övezet teljes kifejlesztése. A Tabán kiépítésére napról-napra újabb és újabb ajánlatokat kapunk, de ezt nem a spekulációnak, hanem a legszebb kertváros létesítésének céljaira tartjuk fenn, mely a fürdőváros központjává válhat. Mind e létesítésekhez pénz, nagyon sok pénz kell.

— Hogy a mozgékonyság ebben az irányban is nagyobb legyen, a mult évben létesítettük a

Községi Takarékpénztárt,

amely a felemelt tőkéjű *Kisipari Hitelintézettel* együtt alkalmas lesz arra, hogy a polgárság hiteligényeit kielégítse. A Községi Takarékpénztár a közel jövőben,

e napokban, megköti azt a pénzügyi szerződést, amelynek alapján zálogleveleknek szinte korlátlan kibocsájtását kezdheti meg 25 millió font sterling erejéig.

Az alig egy esztendős intézet a záloglevél kibocsájtás lehetőségének biztosításával szinte márólholnapra, a pénzintézetek élére szökken. A 30 éves, már törvényileg biztosított házadómentesség nem érte volna el célját, az építkezések megkezdését, ha az építkezések nyugodt, amortizációs kölcsönnel nem lettek volna alátámasztva. Ez az alátámasztás most már biztosítva van és a Községi Takarék valószínűleg már a jövő hónaptól kezdődően, a mai viszonyok között

olcsó amortizációs kölcsönökkel

siet a közönség, az építkezés és ezáltal az ipar és kereskedelem segítségére.

— Sokat végeztünk és megvan bennünk a készség arra, hogy még sok más nagy problémát megoldjunk.

Egy hónapon belül újjáalakul a Vásárpénztár,

amelynek vezetőjéül a körünkben megjelent

Ereky Károly

kedves barátunk szemeltetett ki. Megvan a megegyezés

a tétényi nagy sertésvásár átvételére,

amely városi és kormánytámogatással a sertésexportot fogja új életre kelteni és a levágott sertések belső részeinek a fővárosba való behozatalával a népélelmezésen fog lényegesen könnyíteni. Folyamatban van a

budapesti új nagyvásár

létesítése, ez a vidékről való behozatal könnyítésével, hűtőházaival

az élelmezést olcsóbbá,

az árakat egyenletesebbé teszi, folyamatban van

a közeli erdőterületeknek vételek útján való lényeges kibővítése.

Ez új területekkel a budai hegyvidéknek eddig magánkézben volt és *a közönség elől elzárt 3 forrása* kerül közkézre.

— Ezeknek az érdemes létesítményeknek, szép terveknek keresztülvitele a főváros történetének arra az idejére esnek, amidőn ismét

Buda vitte a város igazgatásában a hatalmi és főszerepet,

arra az időre, amidőn szeretett elnökünk:

Ripka Ferenc ült és ül a főpolgármesteri székben.

— Az ő állandó serkentése, Buda fejlesztését sürgető szeretete nagyban hozzájárult, hogy ezeket a felsorolt érdemes dolgokat létesíthettük és létesíteni fogjuk.

Vannak, akik éket akarnak verni kettőnk közé, gyanusítással és pletykával, csakhogy azok keservesen csalódnak, mert

én szent hittel, erős meggyőződéssel és igaz barátsággal állok Ripka Ferenc oldalán és nem hagyon őt el soha!

(Zajos taps és éljenzés.)

Az ilyen aknamunkával meg fogunk tudni küzdeni a jövőben is.

Erőnket egyedül és kizárólag a polgárság erejéből, összefogásából merítjük és alkotni csak akkor tudunk, ha a polgárság zászlónk alá sorakozik.

A polgári egység gondolata,

mely ebben a helyiségben kapott szárnyra, a polgárság lehető legkisebb megterhelése mellett máris megtermette a maga gyümölcsét, — annak pedig, hogy eddig többet elérnünk nem sikerült, hogy gazdaságilag még nem vagyunk abban a helyzetben, miszerint gondtalanul hajthassuk fejünket pihenésre,

Trianon az oka

de a legutóbbi hetek eseményei,

felelős helyről jövő lelkes biztatás,

a felhők foszladozása reménységgel tölt el és nemsokára elkövetkezik az a nap, amikor vállatvállhoz támasztva, ha kell kaszával, kapával, ha kell acélos ököllel a végső rohamra indulunk, hogy azt a düledező trianoni bástyát sarkaiból kifordítsuk és elszakadt véreinket keblünkre ölelve, elmondhassuk, hogy visszaszereztük azt, amit nem fegyverrel, hanem ármánykodással, jegyzőkönyvekkel vettek el tőlünk: — a szeretett, imádott szép nagy Magyarországot!

Ripka Ferenc dr. beszéde

Kozma Jenő, mint az Egységes Polgári Párt exponense, a polgári egység szimbóluma, a mai beszámoló keretében tájékoztatta a polgárságot úgy az országos, mint a városi politika felől és az ott felvetett tervekről.

Első beszámolóját itt tartja a Budai Társaskör-ben, ami természetes is, mert

ennek a pártnak a politikai bölcsőjét itt ácsolta a magyar élet nagy vezére, gróf Bethlen István miniszterelnök.

Ennek a pártnak ez a szülőháza és azért számol be itt ennek a politikai nagy családnak illusztris fia.

Kozma Jenő a jelenről és a jövőről beszélt és kikapcsolta a multat, pedig az ötéves mult miatt a pártnak nincs oka a szégyenkezésre. Mit szólnának olyanok, akik az öt év küzdelmeiről nem tudnának, de akik öt év előtt látták a rombolást és most látnák az építés munkáját, látnák az összefogást. Öt év előtt a pártok egymás elpusztítására törtek s ma minden párt az alkotó munkát sürgeti. Öt év előtt a légkör tele volt méreggel és ma egészséges atmoszférában élünk. Föltétlenül új elemeknek kellett jönniök, új áramlatoknak kellett érvényesülniök, hogy eltűnjenek az árnyékok, mert beléjük világított az igazság.

Kozma Jenő felsorolta az autonómia által elvégzett nagy munkák sorát, de ő, aki a városi hierarchia legfelsőbb helyén áll, belelát onnan minden mélységbe, és azt látja, hogy az egész vonalon erőfeszítve folyik a munka a polgárság érdekében.

Ennek a fejlődésnek okát abban látja, hogy

más itt ma a légkör,

mint volt és a polgárság bizalmából ebben a munkában résztvevő vezéreket, mint a párt exponenseit, a legnagyobb felelősség terheli. Őket éri a legtöbb gáncs is, mert a tehetetlenség sohasem tudja megbocsátani a tehetségnek és a rátermettségnek, hogy az első sorban áll. Az alkotó munkának ez a legnagyobb gáncsvetője.

Ma már tisztában van azzal mindenki, hogy

e város jövőjét csak az alkotó munka alapozhatja meg,

ha kellően megbecsüljük azt az örökséget, amely e gyönyörű világvárosban reánk maradt és ha megbecsüljük a munkát és a polgárság áldozatkészségét. Mi ezt a polgárságot és minden egyes tagját

a saját értéke és áldozatkészsége szerint kvalifikáljuk és nem vallási, nem felekezeti alapon.

(Dörgő éljen és taps.)

Ez volt írva arra a zászlóra, amit Kozma Jenő kezébe adtak, akinek tiszteletére ma összejöttek, és ha érzi is a töviseket, de számára is megterem a virág és a gyümölcs — s visszatekintve a sikeres munkára, ez fogja őt kárpótolni a tövisekért.

Belső örömmel üdvözli Kozma Jenőt, amikor e politikai család köszönetét és háláját fejezi ki a kifejtett munkáért.

Köszöni azt a nyilvános fogadalmát, hogy nem hagyja el őt soha, de

nem is kételkedett soha hűségében.

Ismerni kell a rugókat, amelyek cselekvésre, nyilatkozatokra késztik a vezért és ő, aki rendkívül érzékeny e tekintetben,

sohasem tette fel Kozma Jenőről, hogy őt cserbenhagyja.

Súlyt helyez arra, hogy ez a harmónia, ez az együttérzés legyen meg a polgárságban is, amely velük együtt érez. Sőt kéri, hogy fokozzák még lehetőleg ezt a bizalmat a vezérek iránt és erősítsék így azt a tábort, mely

a polgári egység gondolatát ápolja

és ezzel a város jobb jövőjét segítik elő.

Poharát Kozma Jenő egészségére üríti és a jó Isten áldását kéri minden jó szándékára.

A hosszantartó és meg-megújuló, lelkes éljenzés csillapultával

ZIEGLER GÉZA,

a Budai Társaskör elnöke emelkedett szólásra és méltatta azt a szép hivatást és megnyugvást, ha a képviselő elmondhatja, hogy: — Hazámért, városomért és polgártársaimért mindent megtettem! Kozma Jenő eredményekről számolt be és bizalommal tekinthet a jövendő elé, mintahogy számíthat a polgárság bizalmára. Lelkesen elismeri a képviselő és pártelnök érdemes, sikeres munkáját és hálásan mond neki köszönetet. Poharát emelve éltette Kozma Jenőt.

Az idő már éjfél felé járt, az éjszaka hűvösre fordult és fel-felzúgó éljenzés közben, emelkedett hangulatban oszlott szét a társaság.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

REISZMANN MÁRTON

zongoraszalonja és javító műhelye áthelyeztetett a Zsigmond uccából,

II. kerület. Fő-utca 80.

(Király-fürdő mellett)

LEGELŐNYÖSEBB RÉSZLETFIZETÉS!

Alkalmi vételek Nagy választék

Személyi hírek

JÓZSEF kir. herceg *Karátsonyi* Jenő gróf és *Csáky* István gróf kíséretében Esztergomban átnyujtotta a hercegprímásnak a máltai lovagrend nagykeresztjét.

TOPERCZER ÁKOSNÉ, a Magyar Asszonyok Pártszövetsége elnöke „Küzdelem a destrukció ellen" címen érdekes előadást tartott a Magyar Tudományos Akadémián, a nemzeti alapon álló összes európai országok nőegyesületeinek vezetői előtt.

KARÁTSONYI JENÖ gróf fényes estélyt rendezett *Zalesky lengyel külügyminiszter tiszteletére* budai palotájában, amelyen megjelent a *kormányzó és családja, József főherceg és családja*, a Budapesten tartózkodó arisztokrata családok és a közélet kitűnőségei.

BÁRCZIHÁZI BÁRCZY ISTVÁN államtitkárnak a II. osztályú magyar érdemkeresztet a csillaggal adományozta a kormányzó, az ezredéves emlékmű és a hősök emlékköve felállítása körül szerzett érdemei, valamint 25 éves buzgó közszolgálata elismeréséül.

HOCHENBURGER ANTAL bizottsági tagot, a városmajori egyházközség világi elnökét a főváros közgyűlése a világítás-üzemi bizottság tagjává megválasztotta.

MORVAY GYÖZÖ dr. tank. főigazgatót a „Klasszikus műveltség barátainak Társasága" alelnöknek választotta meg.

RITTINGER IMRE kormányfőtanácsos, a Sopron—Ebenfurti vasút igazgatója, aki hetek óta beteg, már az állandó javulás útján van.

RÓNA ZSIGMOND dr.-nak, a Magyar Kir. Orsz. Meteorológiai és Földmágnességi Intézet ny. igazgatójának, érdemei elismerését adták tudtul a kormányzó úr nevében.

A FŐVÁROSI TANÁCSNOKOK közül *Csupor* József, *Édes* Endre, *Purébl* Győző, *Borvendég* Ferenc, *Némethy* Béla, *Solty* Lajos június 17-től július 28-ig mennek nyaralni.

Bérautó -autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Meghivók.

Hollós Mátyás Társaság

június hó 3-án tartott választmányi ülésén Morvay Győző elnök, Massányi Ernő, Szávay Gyula, Szombathy Kálmán, Aggházy Kamil, Badál Ede és Viraág Béla hozzászólása után elhatározta, hogy összehívja június hó 17-én este 7 órára a

közgyülést,

amelyen megválasztja az alapszabályok szerint az elnökséget, a tisztikart és a választmányt. Újabb *választmányi ülést* tart e hó 10-én este 7 órakor, amelyre csakis ez úton hívja meg a tagokat. Ekkor küldi ki a kandidáló bizottságot, mely a jelöléseket elintézi. Az elnökség és tisztikar teljes egészében lemondott *Massányi* Ernő indítványára. A közgyűléshez külön meghívókat küld szét az elnökség.

A Klotild Szeretetház Egyesület 1929. évi június hó 9-én, vasárnap d. e. 10 óra 30 perckor tartja az I., Budakeszi-út 8. szám alatti szeretetház helyiségében *évi rendes közgyűlését*, melyre az elnökség az egyesület tagjait tisztelettel meghívja.

Dr. Szabó Árpád egyesületi titkár. *Dr. Ripka Ferenc* egyesületi elnök.

SOLTI LÁSZLÓ

Kertépítő kertészeti telepei:

II., PASARÉTI ÚT 129.

Hadapród iskolánál

SOLTSZENTIMRE

Pestmegye

Művészi kertépítés Elsőrendű referenciák

Felvilágosítást a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége ad.

A Pasaré-Törökvész és Környéke Egyesület ez évi rendes közgyűlését június hó 11-én (kedden) este 7½ órakor tartja meg a „Budagyöngye" vendéglőben. Kérjük a t. Tagtárs urat, hogy ezen a gyűlésen, valamint az utána következő társasvacsorán megjelenni szíveskedjék.

Tagtársi üdvözlettel:

Dr. Varjas László egyesületi titkár. *Dr. Kozma Jenő* egyesületi elnök.

„Budai Nők Köre" június hó 3-án, hétfőn este dr. *Tury* Zoltánné elnöklésével közgyűlést tartott. Dr. Szemeréné *Horvát* Renée dr. ügyvezető elnök beszámoló beszédében vázolta a Kör eddigi eredményes munkáját. Majd *Gerő* Hermin főtitkár alelnök olvasta fel gazdagtartalmú évi jelentését, melyből kitűnik, hogy a „Budai Nők Köre" 120 esetben közvetített munkát szemérmes szegények számára, 150 esetben adott nagyobb pénzbeli segélyt és 180 esetben ruhasegélyt. Kultúrtevékenysége is a legnagyobb elismerést érdemli. Végül *Kozma* Bernátné ismertette a pénztári jelentést és a jövő évi költségvetést. A számvizsgáló bizottság jelentése után a tisztikart választották meg a jövő évre. A közgyűlést társasvacsora követte a Budai Polgári Kör termeiben, ahol a Kör védnöke, *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselő is megjelent. A védnököt dr. Szemeréné köszöntötte, mire dr. Kozma Jenő válaszolva méltatta a Kör nagyarányú közhasznú tevékenységét és dr. Szemere Samuné munkásságát.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Nagy veszteség érte Buda társadalmát *Baracs* Károly udv. tanácsos, a Győr—Sopron—Ebenfurti vasút vezérigazgatójának váratlan elhúnytával, mert kevés ember bírta Budán oly nagy mértékben a társaság rokonszenvét és tiszteletét, mint ő. Nagy ür maradt utána. Az életerős, derék férfiút vakbélgyulladás vitte az operációs asztalra s dacára annak, hogy a műtét sikerült, szívgyöngeség következtében, másnap elhúnyt. Egész Buda részvéte kísérte örök nyugvóhelyére, a Farkasrétre.

A hősi halottak emlékművét a Verbőczy reálgimnázium aulájában, a „Volt Növendékek Egyesülete" május 26-án, az ötödik rendes közgyűlés után koszorúzta meg.

A Nemzeti Stadion óbudai elhelyezése ügyében az Orsz. Közegészségi Egyesület június 16-án megszemléli a javasolt területet, a Bécsi-út mentén.

Távfűtőtelep Budapesten. A gyertyától a villanykörtéig már befutotta az utat az emberiség, most a búbos kemenctől a központi fűtésig eljutva, olyan fűtési rendszert keres az ember, melyet, mint a gázt vagy a villanyáramot egy távoli központtól vezetnének a lakásába. Ennek egyik nagy célja az volna, hogy a külföldről jött drága szenet mellőzve, sok millióval javítaná külkereskedelmi mérlegünket. Igy született meg az a gondolat, hogy Budapesten is kellene ilyen központi távfűtőtelepet létesíteni. Bánó László, Marik Ernő és Juhász Jenő dr., akik a külföldön tanulmányozták ezt a kérdést, ajánlatot nyujtottak be a székesfővároshoz, amelyben engedélyt kértek ilyen központi fűtőtelep felállítására. A részletesen kidolgozott terv, amelyet költségvetéssel és megfelelő óvadékkal támasztottak alá és amelynek pénzügyi problémája is biztosítva van, a főváros ilyen távfűtő ellátásának kérdését akarja megoldani. A távfűtőtelep létesítésével és a megfelelő csővezetékek lefektetésével a főváros lakásait és üzlethelyiségeit távfűtéssel és távmelegvízszolgáltatással lehet majd ellátni. A tervben az a legfontosabb, hogy ez a megoldás a magyar szén elfűtésével volna lehetséges, vagyis a külkereskedelmi mérleget nem rontaná, sőt jelentősen javítaná. — De lehetséges, hogy mélyfúrás útján olyan forróvizet találnak, ami még olcsóbbá tenné az ilyen távfűtést.

Zászlószentelése lesz június 16-án az óbudai felsőmezőgazdasági és polgári fiúiskola „Gárdonyi" cserkészcsapatának az óbudai ősi plébániatemplomban, majd a r. k. kultúrházban ünnepies fogadalomtétel lesz, amelyre *Tellér* Gyula igazgató és dr. *Handlovits* Miklós parancsnok minden érdeklődőt meghív.

Tizenhat és felesek!... Baj van a „Budai 33 futballklubja", vagy ahogy becézve nevezik őket a „harychármasok" körül. Mert miniszteri rendelettel ketté osztják őket: profikra és amatőrökre, most már hivatalosan is, ámbár már hosszú idő óta ketté váltak és lassan el is mérgesedett a viszony a két csapat között. A profik kénytelenek *új nevet választani* és egyelőre úgy tervezik, hogy *Buda Futball Klub* lesz a címe. Mi azonban azt hisszük, hogy alkalmasabb cím volna a „Tizenhat és felesek", mert a két részre vált 33 egyik felének ez felelne meg legjobban.

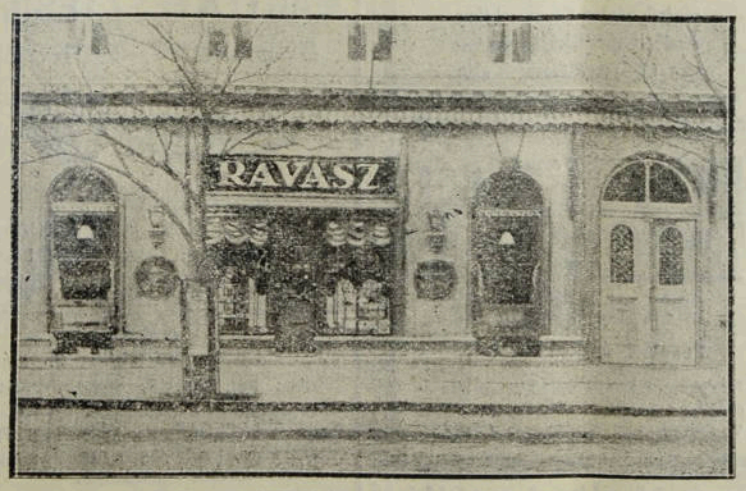
Rózsadomb és Vidéke

Egyesület választmánya dr. *Bárczy* István elnöklete alatt 5-én rendkívüli, népes ülést tartott, amelynek legfőbb tárgya az immár évek óta vajudó rózsadombi autóbuszjárat megvitatása volt. Dr. *Nádas* Béla főtitkár jelentésében részletesen ismertette a járat megindításának a 12-ik órában felmerült, újabb, mesterséges akadályait, amelyek még mindig kétségessé teszik a rózsadombi lakósság eme vitális, jogos igényének a közel jövőben kielégítését. Dr. *Vály* Ernő, *Weimess* Marian, *Szávay* Gyula, *Kónyi* Hugó, *Pétery* János, *Hámos* Róbert, *Róna* Márk, *Rudas* József, *Bánlaky* Adorján, dr. *Hörcher* Ödön, *Csapó* Rezső, dr. *Leó* György, *Auer* Róbert és *Hoffmann* Károly hozzászólása után a választmány felkérte az elnökséget, hogy tegye meg a legsürgősebben a legerélyesebb lépéseket az illetékeseknél az iránt, hogy a rózsadombi autóbuszjárat végre valahára haladéktalanul megindíttassék és útiránya is közmegelégedésre állapíttassék meg. Foglalkozott még a választmány a főtitkár jelentése alapján az 1929/1930. évi városi közmunkaprogramnak a Rózsadombot és környékét érintő, főbb rendelkezéseivel is, amelyek igen sok kívánni valót hagynak maguk után, kivéve a rózsadombi és környéki utak olajozása tekintetében programmba vett s jórészben már közmegelégedésre végre is hajtott tanácsi intézkedéseket. Végül köszönettel vette tudomásul a választmány a főtitkár ama bejelentését, hogy a rendőrfőparancsnok kilátásba helyezte, hogy a közel jövőben az eddigi őrszolgálaton kívül, rendszeresen lovas járőröket is fog járatni a Rózsadombon és környékén.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Nem lesz öldöklés, tülekedés a nyáron a villamos megállóknál, mert a főváros közlekedési bizottsága elhatározta, hogy a Beszkárt úgynevezett „zöld"-járatait szaporítani fogja, különösen a reggeli és délutáni órákban. Tudomásul vette a bizottság, hogy a svábhegyi fogaskerekű vasút villamosítása befejeződött. A Ganz-gyár leszállította az elektromos szerelvények, mozdonyok nagyobb részét is, amelyekkel rövidesen bevégzik a próbajáratokat és két héten belül megindul a rendszeres villamosforgalom a fogaskerekűn, míg a régi gőzmozdonyokat teherszállításra használják. Az új menetrend szerint a villamosított fogaskerekű nyolc percenkint fog közlekedni.

Gyász. Kulcsár Ferenc főmérnököt, a budai társadalom e közbecsülésben álló tagját súlyos csapás érte. Évtizedes betegségben sínylődő neje, született Fegyveres Irén elhunyt. Barátainak és ismerőseinek nagy köre őszintén gyászolja.

Koratavaszi felvétel RAVASZ LÁSZLÓ újonnan berendezett CUKRÁSZÜZLETÉről, I., Krisztina-körút 77. (Tel.: 502—34.) *Blahos felvétele.*

MÉG MA.....

kérjen néhány napi díjtalan bemutatásra rádió kereskedőjétől PHILIPS-hangszórót

..... **PHILIPS**

Óbuda ügyeit tárgyalta a „III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör" a tagok élénk részvétele mellett június 4-iki választmányi ülésén. A távollevő *Andréka* Károly elnök helyett *Szepessi* Gusztáv társelnök vezette a választmányi ülést, aki bejelentette, hogy a 7-es autóbusz Fő-térig terjedő vonalának közigazgatási bejárása megtörtént, úgy, hogy az autóbusz rövid időn belül meg fog indulni. A választmány felkérte *Kemény* Lajos, *Kovácshegyi* Kálmán és *Szepessi* Gusztávot, hogy az autóbuszvégállomás helyszini szemléjén a Társaskör képviseletében résztvegyenek. A tagfelvételek elintézése után *Phillipp* Kálmán dr. ismertette az ifjúságnak a Kör társadalmi és kulturális életébe való bekapcsolására vonatkozó indítványát, melyhez *Martin* Gyula, *Rezső* Antal, *Bartók* Béla szóltak hozzá, majd egy szükebbkörű bizottságot küldöttek ki a kérdés megoldására. Ezután az őszi hónapokra újabb kirándulások rendezését határozta el a Kör. *Trauschenfels* Frigyes az Óbudai Torna- és Vívóegylet főtitkára felajánlotta a tagok részére az Egyesület tekepályáját, mire elhatározták, hogy a nyári hónapokban kedd délutánonként a tagok ott fognak találkozni.

„FÁCÁN" zugligeti üdülőtelep, klimatikus gyógyhely, megnyilt. Szobák penzióval még előjegyezhetők. Telefón: 662—28.

Két erdőrészt vásárol a főváros, még pedig a zugligeti Haggenmacher családét, amelyben a híres Istenszem villa van és Ruzicska Pál szépvölgyi negyvenkétholdas erdejét, amelyet kétszázötvenezer pengőre becsülnek.

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Nyári értesítővel tudatja a Budai Kath. Kör a június—szeptember havi tevékenységét, mely gazdagon öleli fel a vallásos jellegű körmenetek, zarándoklások és a Manrézában rendezett lelki gyakorlatok programját, a szórakoztató turista és tanulmányi kirándulások, a hétfői „Kisfészek"-beli tekézés, a csütörtöki családi esték, a pénteki kaszinói értekezletek műsorát és idejét.

Szíjgyártó, nyerges és bőrönös

megbízható, régi üzlet

FLIEGER, II, Fő-utca 10

Értékes ajándékot, egy régi román oszlopfejet adott *Schmidt* Miksa, az ismert műgyűjtő és butorgyáros a Hármashatárhegyi Menedékháznak kútkáva céljára.

Kertes öröklakások!

Mielőtt öröklakást venne, saját érdekében keresse fel vállalatunkat, mely a legkorrektebb alapon, békebeli kivitelben, kizárólag elsőrendű anyagból, művészi architektúrájú, olcsó, *fixárú* öröklakásokat épít és amelyek vezetősége 1907/8-ban a ma is kitűnően prosperáló első hat budapesti társasházat létesítette. Újabb adómentes társasházunk: *„Attila-udvar"* a Krisztina-tér közelében, a *Naphegy* tövében, a Pálya- és Győző-utca sarkán. Novemberi beköltözés. Villaszerű, kertes építkezés. *Délifekvésű,* 2—3—4 utcai szobás, *hallos* öröklakások, már 16.000 pengőtől, kedvező fizetési feltételekkel. *Tágas loggiák,* kertrenéző mellékhelyiségek. *Legbiztosabb tőkebefektetés,* bérbeadásnál 12% jövedelem. Kívánatra prospektus. Ebben hasznos szaktanácsok öröklakásvevők részére! **„CENTRUM"** Házépítő- és Ingatlanvállalat, I., Horthy Miklós-út 15/b., kilenctől tizenkettőig, háromtól ötig. József 442—25.

KIRÁLY-FÜRDŐ

Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai bassa.

Budán, II., Fő-utca 84. szám.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kőrnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM

FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ

LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.

STRAND.

A FORRÁSOK NAPI HOZAMA

160.000 HEKTOLITER

RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.

A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

Évzáró vizsgáját a rózsadombi nyilvános jogú magán elemi iskola II., Bogár-utca 2., június 20-án délelőtt rendezi. Az iskola igazgatósága ezúton is meghívja a rózsadombi szülőket és mindazokat, akik a pedagógia új irányai iránt érdeklődnek, hogy a vizsgát látogatásukkal szerencséltessék és személyesen győződjenek meg arról, mit ért el a gyermekek egyéni nevelése terén ez az iskola.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel: 530-33

Világító szökőkút lesz a Döbrentey-téren és tűzvörös fényben fog villogni a Szent Gellért alatti vízesés is. A Hunyadi János-úton Szent György kutat állít „üzembe" a főváros.

Blahos Rudolf

Fényképész

műterme

II., FŐ-utca 18 sz.

„Petőfi"

vendéglő

I., Bors-utca 10.

Nagy kerthelyiség. Elsőrangú magyar konyha, kül- és belföldi különlegességek. Ireher sörök és kitünő fajborok. — Különtermek. — Tulajdonos Bazsik Antal volt főszakács

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ

kerthelyiség. különszobák I., Kereszt-utca 6

(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*

Magyar, francia konyha — Estenkint *Buday Gyurka* énekel és muzsikál

Gundel

éttermeiben

a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla

muzsikál

Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Óbuda közmunkái

régen esedékesek és e téren legsürgősebb a sok rendezetlen út kiépítése és csatornázása. A legfontosabb a Zsigmond-utcát tehermentesítő dunaparti út általunk is már több ízben megírt kiépítése, ahogy azt a mult számban *Lugmayer* József dr. is sürgeti. De éppen olyan égetően sürgős a szűk Szentendrei-utca tehermentesítő útjának: a Miklós-utcának kiképzése. Északról a városba irányuló óriási személy- és teherautóforgalmat a Szentendrei-utca már alig bírja, naponta ott katasztrófális esetek történnek, sőt az óriási teherautók állandó rázása következtében egyes rozoga öreg házak már be is omlanak. Az egyenes Miklós-utca, mely van annyira széles, mint a Szentendrei-utca, megfelelő útburkolás után levezethetné a Flórián-térre a nagy forgalom jórészét. De régi szükség a Szentendrei-út kiszélesítése, amely országút jellegű a Filatori gáttól kifelé és mégis oly keskeny, hogy rajta két kocsi is alig tud kitérni egymásnak. Útburkolása pedig nem méltó a fővároshoz. Az újlaki Pusztaszeri-út második szakaszának megépítése az Eszter-utcáig az egész budai hegyvidék érdeke, mert ez az út kapcsolja össze az északi hegyvidéket a Rózsadombon keresztül a déli hegyvidékkel. Különösen fontos az általános közlekedés szempontjából ennek a rózsadombi kapcsolatos útnak a továbbépítése, amelyről az hírlik, hogy törölni akarják a jövő évi költségvetésből, pedig a rózsadombi autóbuszt csak ezen lehet áthozni a gyönyörű Szépvölgybe. A másik hegyvidéki út a 8385-ös kataszteri számú Testvérhegyi-út, amelyet a Pomázi-úttal szemben 11 öles szélességben kell felvinni az óbudai hegyvidékre, hogy az igen sűrűn beépített vidék végre rendes közlekedési utat kapjon. Az óbudai piacz mellett elhúzódó Szél-utcát teljes egészében kell megépíteni a Kórház-utcáig, illetve egy ház kisajátításával a Vörösvári-utcáig. A Beszterce-utca kiépítése a Szőlő-utcával párhuzamosan, a Viador- és Selmeci-utca között, a Selmeci-utca meghosszabbított megépítése a hegy felé, a Bécsi-út kiszélesítése a Föld-utcától a Vörösvári-útig (onnan kifelé a Külső Bécsi-út kiszélesítése már sürgős állami feladat) kell, hogy a főváros jövő évi költségvetésébe bekerüljenek. Az utak burkolása terén a legfontosabb a Szentendrei-út kikövezése és a Raktár-utca megfelelő útburkolása, hogy azon a Bécsi-úti temető autóbusza a Miklós-tér érintésével a Fő-térre járhasson.

„FEHÉR HOLLÓ“ étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 PERTIS JENŐ muzsikál

Balaton mellett Fonyód-Bélatelepen (Somogy megye) 4 szobás nyaraló, mellékhelyiségekkel, fürdőkabinnal egész idényre méltányos áron kiadó. Értekezhetni: IV., Váci-utca 56—58. sz., IV. em. 45. ajtó, d. u. 1—3-ig.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Szökik az asszony! címen kerül színre június hó 14-én a Budai Szinkör ujdonsága, az énekes, táncos operett-revue. Szövegét *Kardos* Andor, zenéjét *Brodszky* Miklós szerezte, Harmath Imre verseire. A főszereplők: Honthy Hanna, Zilahy Irén, Rátkai Márton, Petheő Attila és Delly Ferenc. Rendező: Lóránt Vilmos, zenekart vezényli: Kerner Jenő.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

A bank története

GYÖRGY LAJOS előadásából a Budai Társaskörben

Ha a „bank”-ot említik, a közönség egy tekintélyes része bizalmatlanságot érez. Csak arra gondol, hogy szemben áll vele egy intézmény, amely, ha betétet akar nála valaki elhelyezni, kevés kamatot térít, ha kölcsönt kérnek tőle, nem ad, vagy keveset ad, azt is drágán. Pedig a közvéleménynek nincsen igaza, amikor a bankot egy vele érdekellentétben álló intézményének véli. A közönség a gazdasági egyedeknek egy-egy csoportja, a bank pedig a gazdasági életnek egy szükséges és hasznos velejárója, mely a hiteleszközök előteremtését és azoknak a termelési csatornákba való bevezetését szolgálja és ha valaha, hát a mostani súlyos gazdasági viszonyok közt teljesíti nélkülözhetetlen hivatását.

A gazdasági élet legkezdetlegesebb megnyilvánulásainál, már az ókorban voltak bankok. Már a Krisztus előtt VIII. századból maradtak bizonyos hitelintézmények nyomai Babylonból: az akkori bankárok „Hudu” néven egy bankjegyre emlékeztető eszközt is forgalomba hoztak. A görögök bankjait „Trapezita” néven említették. Ezeket a bankokat rabszolgák vezették. Volt rendes könyvelésük is, ugyanilyenek voltak a római argentariusok. A görögöknél a szent helyek — Delphi, Samos, Ephenis, Delos — is foglalkoztak banküglyletekkel és ezekhez a közönségnek különös bizalmuk is volt. Róma bukásával a középkor elején a kulturával a gazdasági élet is leromlott és csak a X. és XI. században kezdtek a viszonyok konszolidálódni és merült fel ismét a bankok létesítésének szükségessége.

A mai Olaszország területén létesülő kereskedő államok: Velence, Genua visznek vezető szerepet a világ gazdasági életében. A piacon felállítják padjaikat (bancó) a banchiere-k.

1157-ben megalakul a Velencei bank, mely a köztársaság bukásáig állt fenn. A XIV. században létesül a Barcelónai Bank. Körülbelül ugyanakkor a híres genovai San Girgio bank. Ez fennállott 1740-ig, amikor az osztrák hadak kirabolták. A XV. és XVI. században Itáliában még sok bank alakul, sok meg is bukik. Valamivel később bankok alakulnak Hollandiában, a német Hansa városokban, Svédországban, Angliában. A XV. és XVI. században élnek Nürnbergben a Fuggerek. Nagy bankárcsalád volt, melynek üzletköre egész Európára, sőt Ázsiára is kiterjedt.

Abban az időben virágzott Magyarországos a Turzó-család s úgy az, mint a Fuggerek kincstári bányákat béreltek Magyarországon. A Turzók birtokokat vettek zálogba s úgy ők, mint Fortunatus Imre a királlyal és a főurakkal különböző, a bankári szakba vágó üzletet kötöttek. A nemesség nem jó szemmel nézte a német Fuggerek visszaélését a bányák körül, akik persze igyekeztek a nemességet letörni, amiben a Velencei köztársaságban szíves segítőt találtak. Ez utóbbi Dalmáciát féltette Magyarországtól. És amikor 1514-ben a pápa keresztes háborút hirdetett, az összegyűlt sok ezernyi parasztságot Velence ügynökei és a Fuggerekkel összeköttetésben álló pesti német kereskedők bujtogatták, a tiszteket pénzelték. Igy tört ki a szűklátókörű Dózsa György vezérlete alatt az 1514-i borzalmas lefolyású parasztlázadás. Magyarországra szomorú idők következtek: Mohács, török hódoltság, Habsburgok, szabadságharcok, törökök kiüzetése egész Európa részvételével. Végül 1711-ben a szatmári békekötés és a magyar szabadság végleges bukása. Ezek nem voltak olyan idők, hogy a magyar gazdasági élet konszolidációját előmozdították volna. Végre 1830-ban egy pesti kereskedő, ma is virágzó család tagjának iniciativájára indult meg egy mozgalom, mely azonban különösen az osztrák hatóságok akadékoskodása folytán, csak 1841-ben tudott célt érni és megalakult az első magyar pénzintézet: a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Pontos dátum szerint 1841 okt. 14-én. Alaptőkéje 2 millió conventios ezüst forint volt. Ez volt az első jegykibocsátó bank és 1848 június 17-én kötötte meg Kossuth Lajos pénzügyminiszterrel az egyezményt bankjegyek kibocsátására.

A szabadságharc bukását követő abszolutisztikus éra alatt nem alakult újabb pénzintézet, csak annak vége felé 1864-ben alakult az Első Magyar Iparbank. Ujabb bankok létesítését megnehezítette az Osztrák Nemzeti Bank is, mely 1856-ig Magyarországon 8 fiókot nyitott. 1857-ben az Osztrák Hitelintézet nyitott Pesten fiókot, mely az alkotmány helyreállítása után 1870-ben alakult Magyar Általános Hitelbankba beolvadt. A kiegyezés gazdaságilag is éreztette hatását, az emberek optimisták lettek; egymásután alakultak az új pénzintézetek és ekkor kezdődött a magyar pénzintézetek pályájának fölfelé ívelése. Az állami költségvetés krónikus deficitje megszünt, az állam hitele javult, a tengerentúli verseny a mezőgazdaságot modernebb és intenzívebb gazdálkodásra késztette, nagy befektetések váltak szükségessé, a hiteleket a magyar bankok szerezték meg. A magyar záloglevelekat a külföldi tőzsdések szívesen vették.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hirek a pénzvilágból

A Földhitelbank Részvénytársaság május 31-én tartotta meg ezidei XVIII-ik évi rendes közgyűlését dr. Paupera Ferenc elnöklete alatt. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság által előterjesztett mérleget, amely 1,087.408 P 55 fillér tiszta nyereséget mutat ki és elhatározta, hogy az 1928-ik évi szelvényt 6 pengővel váltja be Budapesten az intézet központi pénztáránál a közgyűlést követő naptól kezdve.

A közgyűlés a tartalékalapok dotálására 150.000 pengőt, a nyugdíjalapra pedig 60.000 pengőt fordított. Az igazgatóság új tagjául saárdi Somssich Miklóst és Henry John Garthwaitet választotta meg. Végül Wellisch Andor meleg szavakban mondott köszönetet dr. Paupera Ferencnek és az igazgatóságnak azért az érdemes munkásságért, amelyet az intézet az elmult évben kifejtett.

Az Ofa most megtartott igazgatósági ülésén részletes jelentést tettek az összes alvállalatainak mult évi eredményéről, amelyek alapján fogják a június 30-án záródó üzletév mérlegét felállítani. Az alvállalatok elmult évi üzleteredménye lényegesen túlhaladja az előző évben elért eredményt. A folyó üzletévben kötött nagy üzletek jelentős mértékben megerősítették a vállalat nyersanyagbázisát. Az üzletvezetőség egyidejűleg arról is jelentést tehetett az igazgatóságnak, hogy az üzletek fejlődése az idei esztendőben is nagyon kielégítő.

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság megtartott közgyűlése az 1928. üzletévre 3.50 pengő osztalék kifizetését határozta el. A 3. számú részvényszelvények június 5-től kezdve a Wiener Bank-Verein budapesti és bécsi főpénztárainál válthatók be.

A Magyar Ruggyantagyár évi jelentésében beszámol az *anóde-eljárás* eredményéről. Mint a jelentés mondja, az eljárás számára a fémtárgyaknak gumival való bevonása révén új alkalmazási lehetőségek nyíltak meg. A szabadalmak értékesítéséből eddig befolyt jövedelem az eljárással kapcsolatban felmerült összes költségeket meghaladja. A vállalat romániai érdekeit a *Villamossági és vegyipari Részvénytársaságra* bízta. Egyes gyártmányoknak a belföldi piacon való fokozottabb eladása érdekében új szervezetet létesített a Gumigyár, *Emergé Kaucsuk Részvénytársaság* néven.

A Magyar Cukoripar Részvénytársaság közgyűlése az osztalékot 10 pengőben állapította meg, mely május 31-től kerül kifizetésre.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V. Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

Erzsébethíd-szálló
a Rácfürdő mellett. Telefon 537-45
I., Kökény-utca 14. — Garni-szálló

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, abiakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell építőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

A RÓZSADOMB DELI LEJTŐJEN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át.)
A BÉRHÁZAKBAN
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad: dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520-79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Hagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Budai Butoráruház
II., Margit-körút 25.
Mindennemü *fa-, réz- és vasbutorok* előnyös részletfizetésre is. — Megtekinthető vételkényszer nélkül.

NÉZZE MEG
Buda környékét
Olcsó kirándulások
a budai hegyvidékre!
10 kirándulás
rendkívül mérsékelt téri jegyfüzettel
6 PENGŐ!
Felvilágositást ad a BHÉV bérletpénztára V., Visegrádi-u. 6. sz.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kösztése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth“ kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 959. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 junius 16.

Buda téli idegenforgalma

Irta: TAUSZ BÉLA dr.
az Idegenforgalmi Szövetség ügyv. alelnöke

Ezer meg ezer ember tekinti meg tavasszal és nyáron napközben Buda történelmi, kulturális és természeti szépségeit; megbámulják, megcsodálják azokat, azután hazautaznak és jövő év tavaszára, meg nyárára újabb idegen csoportokat küldenek ide. Tavasszal meg nyáron ezer és ezer pesti polgár vándorol át Budára, főleg esténkint, hogy jó levegőben, ha talán kis kocsmában is, egy pár kellemes órát eltöltsön, lelkét újra felvidítsa. Csak télen csendes minden s a Szent Gellért-szálló kivételével Budán nincs egyetlenegy pont sem, mely az idegenforgalmat szolgálná. (A sportról most nem szólunk.) Ez a téli csend, ez a semmiségi oka annak, hogy Buda idegenforgalma nem fejlődik úgy, mint Pesté; az idegenjárás folytonosságának megszakítása régen ismert nagy baj, mert az újból kezdés munkája nehézkes és mindig az időjárástól függő.

Pedig ennek nem szabad így lenni! Budán meg kell teremteni a téli idegenforgalmat, mely független az időjárástól, független a pesti idegenforgalmi járástól és csak Buda érdekeire támaszkodik. Vegyük sorba azokat az idegenforgalmi értékeket, amelyek már meg vannak és azokat, amelyeket még meg kell teremtenünk. A Szent Gellért-fürdő nemcsak gyógykincs, hanem idegenforgalmi attrakció télen is. Innen a legjobb utak vezetnek a Gellért-hegyre és ennek déli lejtőjére, ahonnan a kilátás télen is gyönyörködteti az idegent. A Gellért-hegy lábánál fakadó források szintén látványosságok, ha kellőképpen hozzáférhetővé, megtekinthetővé tesszük, — és ide kell építeni Marencich vezérigazgató gyönyörű tervét: a gyógyházat (Kurhaus), mely télen szalonjaival, könyvtárával, olvasószobájával, hangversenytermével stb. az idegeneknek nappali és esti gyülőhelye volna. Menjünk fel ezután a Várba s a Halászbástya mellett nyissunk meg egy kis, de jól vezetett vendéglőt, ami különben is az idegenforgalommal foglalkozó szakemberek régi vágya. A kivilágított Halászbástya mellett megvacsorálni és letekinteni Budapestre: elsőrangú attrakció volna. Napközben megtekinthetők itt a félelmetes, legendás földalatti menedékül szolgáló barlangok, 2—3 emelet mély pincék, izgatók a hozzájuk fűződő mesék és hátborzongatók a falakról lógó kínzószerszámok. De az új reprezentációs terem is történelmi emlékeivel idegenforgalmi érték. Azt mutogatni kell, mert gyönyörű. Menjünk most le a Retek-utcába és a Fogaskerekűvel szemben megnyílt Caffé-Restaurantba, mely autóbusszal vagy villamossal Pestről pár perc alatt elérhető, kitünő uzsonnáló, vagy vacsoráló alkalmatosság az idegennek. Ha pedig van még időnk, úgy a villamosított Fogaskerekű pár perc alatt felvisz a Svábhegyre vagy a Széchenyi-hegyre, ahol a Svábhegyi Szanatórium európai relációkban is idegenforgalmi érték, gyönyörű kilátásával és pazar berendezésével, mely idegenek számára is bármikor hozzáférhető. De menjünk át a Margitszigetre. Mindjárt a bejáratnál fekszik egy vendéglő, mely mindennek inkább mondható, csak nem egyszerűen vendéglőnek. Pazar kiállítású szalónok és hangversenyterem áll a közönség rendelkezésére, kitünő konyhával, gyönyörű milieuben, de persze gondoskodni kellene arról, hogy ez télen is nyitva álljon, mert a Margitszigeten az utakat oly jól karban tartják, hogy ott télen is kellemesen sétálhatunk és a hóval fedett szigeten a szanatórium télikertje pompás meleget nyujt a látogató idegennek. Érdekes a mindent megkövesítő forrás. Idegenek itt hagynák benne az emléktárgyakat és visszatérnének értük.

Ha ezeket az attrakciókat: a Szent Gellért-fürdőt, az építendő gyógyházat, a kivilágított Halászbástyát egy kis vendéglővel összekötve, a belügyminiszteri fogadótermet, a Retek-utcai Caffé-Restaurant, a Szent Margitsziget szépségeit és kellemességeit megszervezzük, ezeken a helyeken a nap különféle szakában bizonyos eseményeket rendezünk meg, előadásokkal, felolvasásokkal, képkiállítással, háziipar kiállítással stb.-vel kapcsolatosan, úgy igenis meg tudnók teremteni Buda önálló téli idegenforgalmát. A Hollós Mátyás Társaság most készül ilyen vándor-képkiállítások rendezésére.

Hisz a fentebb említett helyeken kívül Budán annyi balneológia, történeti és kulturális érték van még, ott van a gyönyörűséges, értékes hadimúzeum, levéltár, amelyeket az idegen szívesen néz meg és így elszórakozik, hogy igazán vétek Budát ősszel eltemetni az idegenek elől és tavasszal ismét feltámasztani. Ki kell dolgozni egy programmot Buda idegenforgalmának kiépítésére és azt az idegenforgalmi szervezeteknek átadni, akkor fogyni fog az ansix-kártya, bélyeg, szivar, ujság, emléktárgyak, kisebb-nagyobb éttermek ételei, meg Buda jó bora — nemcsak nyáron, hanem télen is!

Budán, 1929. junius 15

Szembenálló városkapuk voltak a várban a Fehérvári és Vizivárosi kapu, amelyek a Víziváros és a mostani Krisztinaváros közötti átjárást biztosították. A Bécsi-kapu viszont a Vár hosszirányú főútvonalának a Vizivárosba való betorkolását közvetítette. A Várhegy tövében elterülő Víziváros maga is várfalakkal és erős bástyákkal megerősített város volt. A várfalak a felső vár ma is fennálló északnyugati hatalmas körbástyájához csatlakozva, a mai Széna-tér felé vonultak (nyomuk még ma is megvan a régi Szent János-kórház folytatásában), ott szegletbástyát alkotva keleti irányban a Duna felé haladtak és a mai Pálffy-térnél, a parton állo körbástyával végződtek. Ezt a városfalat kívülről, észak felől széles vízárok védte, amelynek helyén a mai Margit-körút van. Ezeknek a védőműveknek és városfalaknak, ma már nyomuk veszett, de fényképek tanusága szerint, I. Ferenc József koronázásakor még láthatók voltak. A Duna mentén vonuló főútnak, melybe a Víziváros többi uteái bekapcsolódtak, az északi várfalban erős kaputornya állott. A régi Ganz-gyár — a régi várfal helye — lebontása most folyik és az alapok kiásásakor bizonyára érdekes leletekre fognak bukkanni.

Épül a fedett piac a Krisztina-körúton és őszre már talán el is készül, a Krisztina-körút és a Koronaőr-utca közötti üres téren. Két oldalt árusító csarnok épül vasbetonból. Középen a piac egy része a szabadban lesz, de fedél alatt. A vásárlóközönség érdekében itt az utak aszfaltosak és fedettek lesznek, hogy esős időben is kényelmesen bejárható legyen a piac. A Közmunkatanács mérnöki bizottsága elé több tervpályázat érkezett. Az egyik tervet, amely barokk stilusban oldotta meg a piac épületét, nem tartotta alkalmasnak, de tetszetős volt egy másik megoldás, amely a kapu fölé emert tervezett és az épület két oldalán egy magas tornyot. Mégis legalkalmasabbnak találta a Közmunkatanács azt a megoldást, amely a kapu fölé egy *tizenhét méter magas tornyot* tervezett, amely fényreklámok elhelyezésére alkalmas. A torony tetején óra lesz és alatta harangjáték, ami idegenforgalmi szempontból is nevezetessége lesz Budapestnek. A piacot a nyár folyamán kezdik építeni. A piac mögött, a Koronaőr-utca felé eső területen nagy vásárcsarnok felépítését tervezik.

Los vom Zopf!

Elmentünk egészen „Los von Pest"-ig, abban a hitben, hogy Budán aligha akad olyan tényező, amely gátat merne vetni Buda fejlődésének, legkevésbé pedig a fürdőügynek. Most pontot kell tennünk a „Los von Pest" mögé, mert úgylátszik, előbb itthon Budán kell megküzdenünk valami esökönyös makacssággal, valami ósdi Zopffal és kénytelenek leszünk új rozatot nyitni: *Los vom Zopf!* címmel. Egyik fontos kérdése a fürdőügynek, hogy a Lukács- és Császárfürdő dunaparti oldalán rendeztessék a Dunapart és ott a fürdővároshoz méltó, ennek a két fürdőnek nagy hasznára váló, dunaparti korzó létesíttessék. Lehetséges, hogy ebből a célból a Margit-híd budai hídfőjénél még egy átjárót kell létesíteni, hogy a dunaparti korzó és ezzel kapcsolatosan a Római fürdő autóstrádája fölépülhessen és így lehetővá váljék az egész óbudai Dunapart rendezése. Ehhez minden érdekelt tényezőnek áldozattal kell hozzájárulnia. A székesfőváros és a Helyiérdekű vasút hajlandó és kész messzemenő áldozatot hozni ennek az útnak a kiépítéséért és a Dunapart rendezéséért, de valami érthetetlen csökönyösség, valami öntudatos makacsság nyilvánul meg a két fürdő részéről, amelyektől azt az áldozatot kívánta a fürdőügy, a városfejlesztés és a városszépítés, tehát a közügy, hogy parkjaik területéből egy-két méter széles csíkot engedjenek át. Ez a két fürdő *örökbérlet címen kapta a várostól* ezeket a parkokat és soha senki nem tételezte volna fel, hogy ezek a fürdők valamikor, egészen alantjáró okoknál fogva, megtagadnak majd a várostól valami szükséges kis területet, mert tulajdonképen csak az ajándékból adnak vissza valami keveset. Mégis megtörtént most, hogy amikor a város hajlandó nagy költséggel ezt a Dunapartot rendezni s a dunaparti út kiépítéséhez szükséges anyagot is szolgáltatja, a HÉV. pedig hajlandó az útépítés munkálatait fizetni, amivel szintén óriási költséget vállal magára, akkor éppen ez a két fürdő gáncsolja el ezt a szép tervet azzal, hogy az úthoz szükséges területesik *átadását megtagadja.* Tetézte ezt a Császárfürdő, amelyet minden kedvezményben részesít állam és város, azzal, hogy elzárta világhírre szert tett vizipóló játékosaink elől a Császáruszodát, ahol eddig is, csak a tizenkettedik órában, este fél nyolc órakor engedték meg a tréninget. Saját kis önző céljait szolgálva a Császárfürdő igazgatósága, most ezt az időt kitolta 9 órára, mondhatnánk az éjszakába s így lehetetlenné teszi, hogy vizipóló játékosaink kellőképpen fejleszthessék ezt a sportot, mely babért hozott Magyarországra. Államnak, városnak *a legszigorúbb, a legkegyetlenebb retorzióval* kell élnie, nehogy ez a Zopf elhatalmasodjék, megnőjjön és megölje a fürdőügyet és minden a város fejlesztésére, szépítésére vonatkozó törekvést.

Dubonai Pál.

Budáról nem, csak Pestről lehet megközelíteni vizitaxival a Margitszigetet, a Magyar Motorhajózási R. T. máris megindított rendszeres hajójáratain. Ez a részvénytársaság, úgylátszik, nem tudja, hogy a főváros két részből áll: Budából és Pestből. Ha a hajói is csak annyit tudnak, mint a vezetőség a földrajzból, akkor sok szerencsétlenség fog történni a Dunán.

Három kis szobor díszíti a Margitszigetet a Közmunkák Tanácsának finom és izléses elgondolása alapján: két *Strobl* és egy *Körmendy-Frimm* műalkotás. Az egyik Strobl szobor a régi, híres, Ybl Miklós által épített házesoport olasz stílusu udvarának közepén áll. *Angyalkát* ábrázol, amelyhez talapzatul igen ügyesen vörös márványkutat készítettek. A másik Strobl-alkotás a sziget másik végén, a szanatóriumtól jobbra eső úton áll és fehér márvány talapzaton *Faun* fejet ábrázol. A harmadik és egyben talán a legérdekesebb szobor a rózsakertészet közepére került, Körmendy-Frimm Ervin *Erzsébet királyné* szobra, mely annakidején az Erzsébet szoborpályázaton díjat nyert. A vértanu királynőnek ez az első szobra Budapesten.

Az óbudai Árpád reálgimnázium nem megfelelő elhelyezését több helyen és többízben tették már szóvá s legutóbb az egyik demokrata bizottsági tag a közoktatásügyi bizottság ülésén kifogásolta újra a gimnázium mai állapotát, amire az elnöklő *Purebl* tanácsnok kijelentette, hogy a főváros már felterjesztést intézett ebben az ügyben a közoktatásügyi minisztériumhoz. Itt már foglalkoznak is ennek az iskolának építésével, sőt a területet erre a célra *az Árpád-malom környékén* ki is jelölték. — Azt hisszük, hogy a helyismeret hiánya teheti csak a Vörösvári-út és Bécsi-út találkozásánál lévő Árpád-malom környékére az új gimnáziumot akkor, amikor a Határ-utcában már évtizedek óta megvan a gimnázium telke.

Sok a csatornázatlan utca a III. kerületben és ezért a sürgősség sorrendjében fel kell venni a főváros jövő évi költségvetésébe a *Föld*-utca csatornázását, a *Flórián*-tér és *Solymári*-utca között. A Szépvölgyi-út a Pusztaszeri-úttól, a Zápor-utca az Emese-utcáig, a Zöldmáli-utca a Zöldmáli-útig, a Bécsi-út a Körte-uteáig, a Rupp Imre-utca a Zichy-utca és Cserepes-utca között, a San Marco-utca a Kenyeres-uteától végig, a Veder-utca, a Vihar- és Hévvizi-út között, a Sorompó-, Gyűrű-, Szél-, Perez-, Kavics-, Szőlőkert-, Pusztaszeri-, Józsefhegyi-utakat teljesen kell csatornázni. Parkirozni pedig feltétlenül kell a *Kórház*-uteai régi temető fennmaradt helyét, ahol mulhatatlanul szükséges egy gyermekjátszó-tér kiképzése és ugyanilyen céllal a III. kerülethez tartozó rózsadombi Vérhalom-tér kiépítése. A Lajos-utcánál óriási szélességüvé lett Határ-utcát, addig, amíg a szabályozás ott megtörténik, szintén parkirozni kell. A III. kerület érdeke, hogy az előljáróság a hegyi utak házilag való kiépítésére százezer pengő hitelt kapjon, hogy a mai állapotukban csak ároknak minősülő utak megfelelőképen kiépíthetők és kiszélesíthetők legyenek, nehogy zápor után, amint az jelenleg megtörténik, ezek az árokutak tönkremenjenek.

A melegedő-csarnok a farkasréti temetőben hatvanezer pengő költséggel megépül, hogy eső, vagy zord idő esetén a temető rettenetes nagy területén lévő sirokat látogató közönségnek menedékhelyet adjon. Ha ilyen nagy költséggel épül, akkor bizonyára bársony-fotelekkel, fayence kandalókkal és más modern lakberendezési tárgyakkal lesz felszerelve. Pedig ott ilyesmire igazán nincsen szükség és a temetőt mielőbb be kell szüntetni, áttelepíteni és területét visszaadni az élőknek. Túlságosan szegények vagyunk ahhoz, hogy klimatikus temetőt tartsunk fenn a halottak számára és terjesszük azt a gyógyulást kereső élők rovására.

Budán új strandfürdőt építtet a tanács és csütörtöki ülésén elfogadta a *Nádorkert* területén építendő strandfürdő építési programmját. Az építési ügyosztály most már készíti a terveket és a költségvetést.

Öregváros

mert Buda annyit jelent, mint Öreg

— Buda nevének megfejtése. —

Buda nevének eredetét tudósaink sokféleképen magyarázzák. A köztudatban leginkább az az elmélet gyökerezett meg, hogy ősi, kétezer éves öreg városunk az itt fakadó bővízű (kelta nyelven akking = bővízű) forrásoktól kapta nevét. A rómaiak az öt víz — aqua cinc-ről nevezték el Aquincumot. A később letelepülő szlávok szintén a vízről nevezték városukat, a mai Óbudát. A szlávban a víz „vuda" s így hasonult át az lassan „Budá"-ra. Az elmélet kissé szántít, de jobb magyarázat híjján elfogadták. *Zajti* Ferenc India-kutató tudósunk a hún-magyar rokonnépet legutóbbi indiai útján megtalálta és a nép nyelv-szókincséből, a *magara* nyelvből bemutat sok szót, amely teljesen megegyezik a mi kifejezéseinkkel. Pl. vár, az indiai ősi szókészlettel rendelkező nép nyelvében is vár, gyalog = gyalok, odu = odu, csálé = előre, vadony = vadon, mi = mi, pata = pata, vagyunk = vagunhk, kupa = kupa stb. Van azonban az ős hún-magyar rokonnyelvben egy kifejezés, amelyik a magyarban megvan, de értelmét nem tudjuk. S ez városunk neve a *„buda"* szó kisbetűvel írva. Náluk ez *öreget* jelent s általánosan használják. Van egy hegyük: Budahegy = öreg-hegy. Azt hisszük, hogy ezzel megtaláltuk Buda nevének magyarázatát. A húnok, amikor idejöttek, a mai Óbudára, régi, *öreg* városba telepedtek s elnevezték azt Öreg-nek, Budának. A név azonban fennmaradt, bár az értelme elveszett. Budaváros = *Öregváros*, mint ahogy az is. Kétezer éves. Attila bátyja volt *Buda* (Bléda Bjéda), tehát ő volt az *öreg.*

Ezzel kapcsolatban *Surányi* Miklós a Nemzeti Ujságban komoly megfontolás tárgyává kívánja tenni, hogy Budapest nevét változtassuk meg. Ezt abból az alkalomból írja, hogy a főváros színeit, amelyek teljesen egyeznek a román nemzeti színekkel, szintén meg akarják változtatni. Ennél fontosabbnak véli a „Budapest" név megváltoztatását, mert nagyon közel áll a „Bukarest" szóhoz és külföldön kevés ember van tisztában a különbséggel. Hivatkozik reá, hogy nagy Széchényi István is tervezte a főváros nevének megváltoztatását — szerencsétlenül a „Honderű" nevet választva — amiből azonban nem lett semmi.

Surányi Miklós azt ajánlja, hogy „Budapest" helyett egyszerűen csak a „Buda" név szerepeljen ezentúl. A „Pest" szó idegen nyelveken pestist jelent, ami nem rokonszenvet keltő fogalom.

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Nagyjövőjű új középiskola Obudán a *Felső Mezőgazdasági Iskola*, mely a főváros földmívelő (gazdálkodó, kertészkedő) lakosságának szakszerű nevelését teszi lehetővé. Az új agrárközépiskola mintaszerű berendezésével felkeltette a hazai és külföldi szakemberek érdeklődését is és a jelen tanévben harmadik évfolyamát fejezte be a legjobb eredménnyel. Ezt a kultúrmunkát ismerte el a vallás- és közoktatásügyi miniszter, most adva meg az intézetnek a nyilvánossági jogot, amelynek alapján a jövő tanév végén fogja az új intézet első érettségizett diákjait a gyakorlati életbe kibocsátani. Az iskola törzsépülete III. ker. Kiskorona-utca 10. sz. alatt van, míg az intenzív gyakorlati szakoktatást a 20 kat. hold terjedelmű, mintaszerűen felszerelt Bécsi-út melletti területen nyerik a növendékek. A központi intézet felszerelése a székesfőváros áldozatkészségéből tökéletes. Igen szép jövője van *technológiai és mezőgazdasági gyüjteményének*, amelyet *Tellér* Gyula, az intézet érdemes igazgatója létesített. Van kerület-történeti gyűjteménye „Árpád-múzeum" néven, meteorológiai állomása, melyet az intézet növendékei vezetnek szakszerű felügyelet mellett, míg tangazdaságában és gazdasági telepén a modern mező- és állatgazdaság majdnem minden ága képviselve van. Az új intézet páratlan a maga nemében, sem itthon, sem külföldön nincsen mása s ez *Purébl* Győző fővr. tanácsnok érdeme, akit a szervezési munkában *Vécsey* Kálmán tanácsjegyző és *Tellér* Gyula igazgató támogatott.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

A III. ker. Vöröskereszt Egylet június 16-án rendezi rendes közgyűlését Kiskorona-utca 10. sz. alatt, a központi elnökség képviselőjének jelenlétében, *Phoser* Sándor tábornok elnöklete alatt, *Tellér* Gyula polg. isk. igazgató, ügyvezető elnök és *Kovács* Gyula polg. isk. tanár, főtitkár ismertetései alapján.

BELLEVUE
SZÁLLÓ I, ATTILA U. 53
ÉTTERMEI
3 NYILT TERASZ
TÁNC! A legjobb JAZZ- és TANGÓ-zene
Asz alrendelés: 528—84.

Kulcsár Richárd, az Attila-nyomda r. t. igazgatója Kútvölgyi-uti nyaralójába költözött s így nyáron át Margit-körúti lakásán a telefon nem válaszol, csak a nyaralóé: 640—28.

Nász. *Sós* Ármin, a HÉV ügyv. igazgatójának fia *Sós* Endre, a kitűnő esztétikus és kulturális előadó június hó 11-én házasságot kötött *Koncz* Erzsébettel. Az irodalmi és a művészvilág számos tagja üdvözölte az ifjú párt és a köztiszteletben álló szülőket.

Nagy lépést tesz előre a főváros a jövő évben a parkírozás terén s ezzel Buda-fürdőváros érdekeit is szolgálja. Igy a rövidesen kiürülő vizivárosi temető parkozására 20.000, a Drasche-féle telek további rendezésére 50.000, a városmajori parkozás folytatására 25.000, a Gellért-hegy északi és déli lejtőjének fásítására 18.000 pengőt irányzott elő a főváros. Azonkívül a Németvölgyi-út mellett 15.000, a Budakeszi-úti vám és a Júlia-utca között 6000, a Fodor-utca és az Istenhegyi-út találkozásánál 3000, a Kemenes-utca és a Kelenhegyi-út sarkán 3000, a Ribári-utca és az Aranka-utca találkozásánál 4000, a rózsadombi Veronika-kápolna körül 15.000, a Kórház-utca mellett 15.000, a Bécsi-út és a Raktár-utca sarkán 10.000 pengő költséggel létesít új parkot. Uj fasorokat ültetnek az Attila-, a Lotz Károly-, a Pázsit-, a Vérhalom-, Kórház-, Vihar-utcában.

A Budai Ambulatórium Egylet közgyűlésén dr. *Baránszky* Gyula elnöklete alatt *Hermann* Emil főorvos beszámolt a Poliklinika működéséről, több nemesszívű jótevőnek köszönetet mondottak s bemutatták az új Röntgen-intézetet.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fajylat, nagyszerű szellőztetés, kitűnő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

„FÁCÁN" zugligeti üdülőtelep, klimatikus gyógyhely, megnyilt. Szobák penzióval még előjegyezhetők. Telefon: 662—28.

Mindent megpróbál ma az, aki komolyan veszi hivatását és meg akar felelni a közkívánalomnak. A telefon felébreszti kívánságra a nehezen ébredő embert, a posta reklámot visz el minden lakásba. Hogyne próbálna ki mindent a kávés is, hogy jobb kávét adhasson a többinél. A POZSONY KÁVÉHÁZ tulajdonosa most egy, a legújabb rendszerű — ESPRESSO — *kávéfőző* masinát szerezte be, amelynek csodájára járnak a jó háziasszonyok, mert az így főzött kávé valóban kitünő.
LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Branyiszkói-út lesz a neve a részben már kiépült 18 méter széles szerpentin-útnak, mely a Pasaréti-út és Fenyves-utca találkozásánál indul ki és a Virág-árok keresztezése után a Bimbó-utcánál végződik. A Riadó- és Hadapród-utcák között lévő névtelen utat pedig a Hidegkuti-úttól a Pasaréti-útig *Udvarhely-utcának* nevezték el.

Nem töltheti be rendeltetését a Lajos-utcai elemi iskola, ahol igen sokáig menekültek voltak s bár ezeket most már régen kitették, az iskolát mégsem lehet használni, mert tetőtől-talpig javításra és tisztogatásra szorul. A főváros úgy határozott, hogy már 1929 szeptemberében megkezdődjék ott a tanítás, de a tatarozást még ma sem kezdték meg. *Dinich* Vidor, a Községi Polgári Párt tagja tette ezt szóvá a fővárosi közoktatási bizottság legutóbbi ülésén, követelve, hogy a főváros kövessen el mindent, hogy a belügyminisztériumtól a tatarozásnak költségeire vonatkozó jóváhagyás minél hamarabb leérkezzen a fővároshoz s így a munkát mielőbb megkezdhessék. Az elnöklő *Purébl* Győző tanácsnok felvilágosítása szerint ez az ügy már a minisztertanács előtt is volt és a tatarozási munkával a főváros azért késett, mert minden körülmények között megfelelő kártérítést követel a minisztériumtól.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
II., Iskola-utca 16. TELEFON: 525—52 **Váli G. és Tsa**

Kerti ünnepet rendez június 23-án a III. ker. „Törekvés Dalkör" a Kiskorona-utca 68. sz. a. Appel-féle vendéglőben, kedves és gazdag műsor keretében.

A gellérthegyi országos búcsút rendezi június hó 30-án, Péter-Pál napján a „Magyar Feltámadás Harangja" előkészítő bizottsága.

Empirestílű emlékművet állít a főváros a Városmajorban, amelynek birtokába 1784-ben került és amelyen a Városmajor-park történelmi vonatkozásait örökíti meg II. József császár idejétől.

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Az óbudai vizipólózók, a III. ker. Torna és Vívó Egylet kiváló csapata, három gól fölénnyel megverte a belga bajnokcsapatot.

Nyilvános golfpálya létesült a Svábhegy—Széchenyi-hegy állomás közvetlen közelében.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

A Természetrajzi Múzeum felépítése újra szóba került. Az eddig helyesnek tartott megoldás: a Vérmezőn való elhelyezés helyett — Lágymányoson, a létesítendő egyetemi városban, a kutató intézetek középpontjában akarja a kultuszminiszter felépíteni.

Uj templom építését határozta el a Városmajori katholikus egyházközség, melyhez a főváros tanácsa a szükséges ingyentelket az egyházközség rendelkezésére bocsátja.

JAVITASSA
szőnyegeit Turáninál
II., Fő u. 80. Tel.: Aut. 515-79

Farkas Géza
vendéglője I. Táltos u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. *Fedett lekepálya.* Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Lakást keresek
3 szobát a Széna-tér vagy a Zsigmond-tér közelében, lehetőleg főútvonalon. „Esetleg lelépéssel" jeligére a kiadóba

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácskai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

RUZICSKA különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I., Kereszt-utca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Buday Gyurka* énekel és muzsikál

Budai Strandfürdő
(Duna strandfürdő) III., Újlaki rakpart
50 méteres hávizü vasbeton medence. Külön dunai uszoda
Közvetlen villamosmegálló az összes óbudai kocsiknak: **Szépvölgy utca** Margithidtól 5 perc) Telefon: Automata 624-84

NEMZETI ÉTTEREM Hüvösvölgy
PARK KÁVÉHÁZ Vadorzó út
PAVILLON PENZIÓ 83-as végállomás
Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. Nagyszerű hegyi levegő.
Olcsó árak! Naponta Héczey hangulatos **JAZZ**-zenekara játszik.
Társaságok, egyesületek számára külön **Fedett terem.**

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: ifj. Thék János.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák • Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. — Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Budapest joggal konkurrálhat Karlsbaddal

Irta: Ferenczy László

Az idén szokatlanul korán beköszöntött a nyár, forróak a napok, mintha már augusztust írnánk. A nyári hangulat halaszthatatlanul aktuálissá teszi a nyaralás kérdését. Nem pusztán luxus, nem úrhatnámság a nyári pihenő, hanem jóleső, megszolgált szükség, az élet sok fáradalma, izgalma és gondja után. Szükséges is felnőttnek, gyermeknek egyaránt a kőrengetegekből a szabadba való kimenekülése, ahol nemcsak keskeny sáv látható az égboltozatból, hanem az egész nagyszerű fénylő kékség, amely a szemhatár egyik oldalán érinti a földet és mint hatalmas kupola kapcsolja össze a másikkal. Az esztendő sok minden keserűségének felváltásaképen igényelheti a dolgozó ember a nyári szabadságát. És most június elején mindenki (már akinek módjában áll) készülődik, hogy valahol, valamerre kellemesen eltölthesse szabad idejét. A nagy sietségben azonban megfeledkezik arról a jámbor budapesti polgár, hogy egy gyógyforrásokban bővelkedő világfürdőt, mint saját tartózkodási helyét készül elhagyni, egy kisebbel felcserélni, ami amellett még igen sok pénzébe is kerül.

Amerikának van egy divatos fürdőhelye: Atlantic City. Ennek a nagyon is frekventált fürdővárosnak sok százezer lakosa van, de nem hinném, hogy közülük akadna tíz olyan állampolgár, akik a nyaralás problémájával csak egy pillanatig is foglalkoznának.

Ha a magyar szanálási válság nem is tudta előbbre vinni azt a régi törekvést, hogy a külföldi betegek forgalmát Magyarországra koncentrálni lehessen, de legalább mi, budaiak és pestiek maradjunk idehaza, hiszen egyetlen országnak sincs annyi szép strandfürdője, oly tömérdek sok forrása és olyan gyógyvize, mint éppen Magyarországnak. A geológusok szerint sok száz évvel ezelőtt tektónikus elmozdulás történt a régi Buda—Pest alatt és ezzel nyílt útja rengeteg hővíznek, Magyarország egyik legnagyobb kincsének.

Legyen azonban mindez a multté, azé az időszaké, amikor a főváros csakugyan a száraz, poros, kibírhatatlan nyári időszakot jelentette, már tudniillik azoknak, akik a nyarat itthon töltötték. A mai Budapest, amely értékben felülmulja a kontinens legnagyobb fürdőhelyeit, azon az úton van, hogy belátható időn belül nemzetközi viszonylatban is jelentős gyógyhellyé fejlődjék.

Sok évvel ezelőtt fedezték fel a Hungária-gyógyforrást, amelynek vizét gyomor-, vese-, epebajosok és köszvényesek isszák.

Emlékszem, hogy nyolc évvel ezelőtt, amikor a Hungária-gyógyforráshoz még csak kevés beteg járt, az Erzsébet-híd budai hídfőjénél nem volt egyéb, csak a forrás. A szélesen elterülő rét és a tágas térségek a budai gyermekek birodalma volt.

És ma miesoda különbség! Ma, mikor már egy tenyérnyi hely sincs szabadon, mikor virágos park közepéből hatalmas hófehér ivócsarnok, remek kertiasztalok és székek változtatták át a rendezetlen teret, valóságos paradicsommá azok számára, akik a gyógyulást keresik. Végigtekint rajta az ember és a lélek zabolátlanul rohan végig a szépség s a költészet parkján. Olyan imponáló, barátságos, hivogató a külseje. Csodálatos, hogy most, amikor napról-napra szó van a gyomorbetegségek egyre nagyobb méretekben való fellépéséről, akadnak pesti emberek, akik még ma sem látogatják ezt — a karlsbadi forrással teljesen versenyképes — gyógyforrást, amely szeretettel várja a szenvedők seregét.

A kora reggeli órákban valóságos invázió van itt. Sűrű embertömegek ácsorognak a forrás ivócsarnoka előtt: valamennyien a „Szent forrás"-hoz igyekeznek. A Hungária-gyógyforrás csodája ma már, mondhatnám, izgalomban tartja az egész országot. Mindenfelől kapom a leveleket, amelyek csodálatosnak tetsző gyógyulásokról adnak számot.

Nehéz elképzelni annak ezt a nyüzsgő elegáns embertömeget, akinek még nem volt szerenséje egy ilyen parkméhkashoz. És ebben a tömegben naponta beszélek kúrázókkal, akik mind javulásról számolnak be. Egy fiatal hölgy elmondotta, hogy súlyos vesebajban szenvedett, most teljesen egészségesnek tartja magát. Egy miniszteri titkár arról panaszkodott, hogy köszvény miatt nem tudott dolgozni, most, amióta kúrázik, jól van. Mindezekből világos, hogy e kúrával nem egy reménytelennek látszó esetet sikerült véglegesen meggyógyítani.

Mióta újból divatos lett a filigrán formájú nő, a fővárosi nőorvosokat és egyéb szakembereket valósággal ostromolják a kétségbeesett elhízott testű hölgyek, akiknek minden ambiciójuk és legnagyobb vágyuk lett, hogy bizonyos súlyt leadjanak túltáplált testükből. A háziorvosok a migrainnek és egyéb „divatos betegségek" diagnosztikálása helyett soványító kúrát rendelnek női pácienseiknek, akik a gyötrő koplalástól s a fáradságos sisiphusi munkával járó tornázástól sem riadnak vissza, hogy megszerezzék a modern milói Vénusz formáit.

Ezért zarándokolnak a molett és kevésbé molett nők a Hungária-gyógyforráshoz. Már reggel 6 órakor megindulnak a budai és a pesti oldalról egyaránt az Erzsébet-híd alatt a Rudas-fürdő közelében levő Hungária-gyógyforrás felé, amelynek meleg karlsbadi gyógyvíz erejét tartalmazó lithium tartalmú és erősen radioactiv vize hivatva van a túltáplált pesti hölgyek alakját megreformálni és comme if faut-vá tenni.

A hölgyek egymás között elismerő megjegyzéseket eresztenek meg:

— Na, hallod Évikém, te már csakugyan befejezheted a kúrát, olyan vagy, mint egy nádszál!

A császárnői megjelenésű Évát régebbről ismerem, beszédbe elegyedünk.

— Higyje el, — mondja a klasszikusan szép Évi, a leendő filmcsillag — nincs rettenetesebb, mint itt kúrát tartani. Alig lépek be az ivócsarnokba, máris egész sereg néző vesz körül és bámulják a nagy farkaskutyámat.

Némileg maliciózus megjegyzés szalad ki a számon.

— De hát utóvégre feltétlenül szükséges-e a kúrázásnál a farkaskutyának is jelen lennie?

Őnagysága megvetően húzta félre egyébként szabályosan ívelt száját, végignézett rajtam és nem válaszolt. Azonban lehet, hogy mégis megszívlelte a megjegyzésemet, mert azóta egyedül jár a forráshoz.

A gyönyörű helyen rejtőzködő Hungária-gyógyforrást bámulatra méltó rövid idő alatt fejlesztette a főváros mintaintézménnyé és mint ahogy Karlsbad is vízének köszönheti világhírét, úgy a Hungária-forrás révén Budapest, a diadalmas dunaparti metropolis, igazi hatalmas fürdővárossá fejlődik.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti köröndnel. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ÜVEG és porcellán dísztárgyak. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

Bauer János
„Zöldkoszorú" vendéglője
I, Sasadi-út 86. — 59 végállomás
Meghivom régi várbeli és krisztinavárosi ismerőseimet egy pohár borra

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

REISZMANN MÁRTON

zongoraszalonja és javító műhelye áthelyeztetett a Zsigmond uccából,
II. kerület. Fő-utca 80.
(Király-fürdő mellett)
LEGELŐNYÖSEBB RÉSZLETFIZETÉS!
Alkalmi vételek Nagy választék

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC dr. királyi herceget választotta újra meg a TESz. kormányzó elnöknek.

THIRRING GUSZTÁVOT választotta meg újból elnökének a Magyar Statisztikai Társaság közgyűlése, amelyen *Rothermere* lordot tiszteletbeli tagsággal tisztelték meg.

SÜMEGHI LÁSZLÓ dr. kormányfőtanácsos, kir. közjegyzőt választotta meg újból főtitkárnak a Közjegyzők Országos Egyesülete szegedi vándorgyűlésén.

MORVAY GYŐZŐ dr. ny. tankerületi főigazgató, a Hollós Mátyás Társaság elnöke, elesés következtében kificamította a karját.

TÁBORI KORNÉL szakavatott tollal „Mi érdekli a németeket Budapesten?" címen kitünő felvilágosító munkával gazdagította idegenforgalmi vonatkozású irodalmunkat.

Bérautó-autó taxi **623-69**, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Hollós Mátyás Társaság

Hollós Mátyás Társaság közgyűlést tart e hó 17-én este 7 órakor a Császár-fürdő Hollós Mátyás termében. Amennyiben a közgyűlés nem volna határozatképes, megismétli a közgyűlést június hó 24-én este 7 órakor és a megjelent tagok számára való tekintet nélkül végérvényesen határoz. Főtárgya: az elnökség, tisztikar és választmány újból való megválasztása. Indítvány tételtett a választmányi ülésen az alapszabályok szükséges módosítása ügyében.

A közgyűlés méltóan és kegyelettel búcsúzik gróf *Andrássy* Gyulától, aki mint a Társaság díszelnöke, tevékeny részt vett a megalakulás idején és a Vigadóban előadást is tartott.

BUDAI KLUB június hó 18-án este 7 órakor választmányi ülést tart a Florida kioszk helyiségeiben. Kedvezőtlen *esős idő* esetén a választmányi ülést *rendes* klubhelyiségében, Margit-körút 6. szám alatt tartja meg.

Szebeny Antal emlékét ez évben is megünnepelték, kint a farkasréti temetőben. Nagyszámú előkelő közönség, túlnyomóan budai polgárok zarándokoltak a sírjához, amelyre mindenki letett egy szál virágot. *Szigeti* János, a felsőház tagja mondotta az ünnepi beszédet, a Budai Dalárda pedig gyászdalokat énekelt. Minél távolabb esik Szebeny halála, annál inkább lefoszlik róla a pártember szűkebbre szabott koturnusa és mind általánosabb lesz a gyász és az emlékezés. Épen ezért nagyon kell ügyelnie a rendezőségnek, hogy kegyelettel övezett személyét ne lehessen felhasználni sem Istenostorának, sem pártlobogónak, legkevésbé a polgári egység megbontására, mert ezzel csak sértjük a kegyeletet és kicsinyítjük a nagyságát.

Zenepavillon épül a jövő évben a Városmajorban és a Svábhegyen negyvenezer pengő költséggel.

A szeretet nagygyűlése. Tavasz végét, nyár elejét jelzi, amikor *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester tanácskozásra hívja az emberszeretet dignitáriusait és közgyűlést hirdet a Klotild Szeretetházban. Igy történt vasárnap, e hó 9-én délelőtt is, amikor 52. évfordulóját ünnepelte ez a csodálatos intézmény, amelyet semmiféle pozitív alap, csak Ripka Ferenc elnöknek az emberiség jóságába vetett hite tart fenn és virágoztat. A főpolgármester elnöki megnyitójában utalt arra a közbizalomra, amelyet a szeretetházegyesület félszázadot meghaladó működése alatt a társadalom és a hatóságok részéről megalapozott. *Szabó* Árpád főtitkár minden részletre kiterjedő, de poétikus kedveséggel érdekesen előadott évi jelentése szerint a legnagyobb támogatást a székesfőváros tanácsa és a népjóléti minisztérium nyújtották a szeretetháznak. Az elhunyt nagy emberbarát, *Heinrich* Kálmán, 20.891 pengős hagyománya és a különböző nagyobb adományok lehetővé tették a szeretetházegyesület fejlődését. *Pakányi* Ferenc gondnok nagy munkát végez a szeretetház fejlesztése körül. *Ruffy* Pál dr. ny. államtitkár, az egyesület nevében köszönetét fejezte ki Ripka Ferenc elnöknek. Ezután a közgyűlés táviratban üdvözölte *József* királyi herceget, az egyesület fővédnökét és *Vass* József dr. népjóléti miniszter védnököt. Ezután a választásokra került a sor. Az egyesület elnökké újra, egyhangú lelkesedéssel *Ripka* Ferenc dr. főpolgármestert választotta meg, gondnokká *Pakányi* Ferencet, pénztárossá *Böhm* Gusztávot, főorvossá *Csordás* Elemér dr. tisztifőorvost, titkárrá *Szabó* Árpád dr.-t, ügyésszé *Krivoss* Árpád dr.-t, ellenőrré *Szodavay* Lajost, jegyzővé vitéz *Kapuváry* Kálmánt. A népnevelésügyi bizottság elnökévé *Szőke* Adolfot, a gazdaságügyi bizottság elnökévé dr. *Krivoss* Árpádnét választották meg. Jelen volt *Berczel* Jenő alpolgármester *Liber* Endre tanácsnokkal, *Gyomákay* Kázmér dr., *Némethy* Kálmán dr., *Barkány* Leó, *Padányi* Endre kir. tanfelügyelő, *Spannberger* Alajos előljáró, *Láng* József gazdasági főtanácsos, *Kasper* Károly dr. egészségügyi főtanácsos, *Hubert* Vilmos, Merényi Richárd, Stark Lipót, Kádár Gusztáv, Máté István és sokan mások. Közgyűlés után a Klotild Szeretetház növendékei, *Szondy*-cserkészcsapata újonc-eskütétele és az új tagok felavatása következett, mely alkalommal is *Ripka* Ferenc főpolgármester buzdító beszédet intézett a cserkész fiúkhoz.

Új kutakat fúrnak most Budán, hogy ezek hozamával biztosítsák a budai végleges vízmű vízszolgáltató képességét. A belügyminiszter a tanács ez ügyben tett előterjesztését elfogadta és a próbafúrások céljaira 48.000 pengőt engedélyezett.

Jubileumi ünnepély színhelye volt június 8-án a rózsadombi *Áldás*-utcai községi elemi iskola és óvoda tornaterme, amivel az iskolának köztiszteletben és közszeretetben álló igazgatóját, *Csapó* Rezsőt lepték meg tantestületének tagjai, 35 éves tanítói szolgálati évfordulója alkalmából. A tantestület nevében n. *Kovachich* József tanár köszöntötte a jubilánst és érdemeit méltatva, átnyújtotta neki a tantestület emléktárgyát. A gyermekek kedves csoportja mondta el *Koszorus* Istvánné tanítónőnek, az iskola hllandó házi költőjének ez alkalomra írt verses felköszöntőjét, majd pedig az összes növendékek elárasztották szeretett igazgatójukat a Rózsadomb virágaival, aki könnyes szemekkel köszönte meg a kedves figyelmet. Az ünneplésben résztvett Rózsadomb és Vidéke Egyesület nevében *Nádas* Béla dr. főtitkár üdvözölte az ünnepeltet.

Gül Baba sírját és a köréje épített klasszikus Wagner-villát az örökösök régóta kínálják megvételre 600 ezer pengőért az államnak, fővárosnak, részvénytársaságoknak, de csodálatos nemtörődömséggel senki sem akarja ezt az 1600 négyszögöl területű ingatlant történelmi emlékével megvenni. A főváros sok drága, néha felesleges ingatlant vásárol, de ezt a budai, idegenforgalmi érdekek szempontjából értékes helyet mellőzi. Lenne ez csak Pesten?!

A Vár szabályozását tárgyalta május 21-iki ülésén a fővárosi Közmunkák Tanácsa. Megállapította, hogy a Várban a beépítési vonal ezentúl már nem változtatható meg és a beépítési módra annak az épületnek a jellege irányadó, amelyik az épület helyén lebontásra kerül. Ez természetesen nem vonatkozik azokra a bérkaszárnyákra, amelyek abban az időben épültek, mikor nem voltak tekintettel a Vár kivételes helyzetére s a szecesszió otromba vakolattal cifrázott háztömegeivel pusztította el a hangulatos Vár egyes részeit. A mai viszonyok között nem lehet gondolni ezeknek a mulasztásoknak a helyrehozására, egyenlőre csak a még megmaradt részek megmentésére szorítkozik a szabályzat módosítása. A Várban átmenő közlekedés nincs. Az üzleti forgalom is hiányzik. Nem teszi tehát indokolttá semmi az utak kiszélesítését, sem most, sem a jövőben. Az út és tér tágítása nem szükséges a hygienia vagy a világítás javítása érdekében, mert az új épületek a réginél magasabbra nem épülhetnek. Mindezzel a Vár ősi jellegét, megmaradt műemlékeit óhajtja a Közmunkák Tanácsa megvédeni.

Ivókúra vagy seprés? Megeszi a por a fürdővárost, amelynek vonzó eszköze nem annyira a fürdés, mint az ivókúra. A főváros díséretes módon a Hungária-víz ivókúráját fellendítette, sok pénzt fektetett a forrás modern kiképzésére, az emberek ezrei meg ezrei keresik azóta a kiváló rádiumos vizet s azt ott sétálva fogyasztják. De a főváros egy másik intézménye, a köztisztasági hivatal, úgylátszik, irigyli e fellendülést és a rendelkezésére álló eszközökkel: a seprükkel, meg akarja ezt akadályozni. A hozzánk juttatott panaszos levél szerint az utcaseprők éppen a legnagyobb kúrázás idején, reggel 8—9 óra között sepernek a forrás környékén s a Ferenc József-hídtól a Lánchídig terjedő Duna-korzón, óriási porfellegeket kergetve az ott sétáló betegekre. A seprést e helyen a forrás megnyitása előtt kell elvégezni s magát a köztisztasági hivatalt ettől a téves, káros, poros intézkedéstől — megtisztítani.

A budai csónakházak Weeck-end házakká fognak átalakulni, a kabinokat éjjeli szállásnak használva, egy szakértői bizottság engedélye alapján. *Zubriczky* József min. tan., *Csármann* Ferenc főv. tan., és *Breuer* Szilárd hozzászólása után a bizottság elhatározta, hogy a csónakháztulajdonosok speciális viszonyait megértéssel tekintve, a szükséges tűzrendészeti előírások betartása mellett a csónaktulajdonosoknak megengedi a kintalvást.

EGY POHAR SORRE menjünk át Ulm Lászlóhoz, a **SZENT ISTVÁN** étterembe, ahol a konyha is kitünő és bora jó.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy
végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Rejtett kincs Budán.

Az Országos Madártani Intézet ez a nagy kincsünk, melyről itt nálunk senki sem tud, melynek azonban európai híre van, sőt egyedülálló a maga nemében az egész világon. Ilyen állami intézet másutt nincsen, de azután tényleg mostoha gyermeke is az államnak! Minap egy érdekes madár foglalta el kertemben egy vén barackfa odvában a tavalyi tarka harkály fészkét, hát kutatni kezdtem az új vendég kiléte után. Mert ne feledjük, hogy a budai kertekben nemcsak növényritkaságok vannak, de oly csodálatos madárvilág is tanyáz itt, melyet érdemes kissé kutatás tárgyává tenni. Elmentem az állatkertbe. Ott van mindenféle külföldi madár, de a hazaiból vajmi kevés. Elég baj ez. Elmentem a múzeumba. Ott sem sokat törődnek Magyarország madaraival, pláne évek óta be is van zárva ez a fontos intézmény. Hát gyerünk Budára! Mert Buda feleletet tud adni sok oly dologra, melyhez Pest nem is konyít. Madártani Intézetünk kiváló igazgatóját, *Csörgey* Tituszt, a jelen ornitológust és madárfestőt jól ismerem, gondoltam, hozzá fordulok. Igen ám, de hol van jeles intézete. Mert a könyvekben szereplő *Debröiút*, már más névvel és pedig a híres madarásznak, *Hermann* Ottónak nevével ékeskedik. De már az ott lévő nagy állami intézetben, a sok pavillonban, ahol egyetlen útbaigazító felirat sincsen (takarékosság mián), eligazodni lehetetlen. Végre egy gyorslábú végrehajtó-féle igazított útba, aki fürgén összeszaladta az összes pavillonok összes emeleteit és megsúgta, hogy a Madártani Intézet a főpavillon II-ik emeletén van. Miután világhírű ez az intézet, hogy találna ide — gondoltam — egy idegen tudós, mikor mi magunk sem találnánk meg — végrehajtó nélkül. De mikor azután bementem, akkor nagyon megörültem. Mert a jó igazgató úr annyi kincset mutogatott ott nekem (elsősorban pontosan megmondta és megmutatta az én madaramat is), hogy elállt szemem-szám bele. És a sok madárkincs, kitömve, tudományosan preparálva *rejtett fiókokban pusztul*, mert nincs elég hely, szekrény a kiállításukra. A kitünő *Schenk* Jakab, aki a madarak vonulásáról térképet készített, panaszkodja, hogy nem tudják eladni, az iskolák nem veszik, mert nincs 2 pengőjük, a fali táblákra. A magyar madarakról nincs összefoglaló képgyűjtemény, pedig Csörgey mester gyönyörű képei világhíresek, mert nem akad kiadó rájuk. Hej, mennyi kincs, budai őserő, tehetség hever itt és pusztul. Vajjon ki fog mellé állni és a rejtett kincset napfényre hozni? *Dr. Fábián Gáspár.*

Nyári élet a Gellért-hullámfürdőben

Áldó meleg sugarait bőven ontja a júniusi nap. A vizi örömöket nyujtó nyári plége-élet után áhitozó pestiek már a kora délelőtti órákban tódulnak kifelé a városból, ki a strandra, üde, friss, ózondús levegőre. Messze a város porától, új miljőbe, ahol elfelejti, hogy Budapest házdzsungeljében van az otthona.

De hová menekül ma a legfelsőbb plutokrácia? Hol találnak ma enyhet fáradt idegeikre, fásult lelkükre a hatalom reprezentánsai. Ezer politikai és közgazdasági nagyság közül kilencszáz azt feleli erre a kérdésre, hogy a Gellért-hullámfürdőben, a fővárosnak ebben a paradicsomában, amely évről-évre szebb, virulóbb, csalogatóbb. Amelyet nem lehet megunni, nem lehet megszokni, amelyet csak jobban és jobban szeretni lehet.

És valóban, ha az ember a Gellért-térre lép, a Gellért-szálloda szinte inogni látszik a mozgás-kháosznak ebben a superlativusában, amely mindenesetre diadala Budapest világvárosi életének.

Előttünk, mögöttünk alig lehet látni az útburkolatot a türelmetlenül prüszkölő autócsordától, melyeknek végállomása mind ugyanaz: Gellért-hullámfürdő.

A bejárón túl kétfelé ágazik az út. Az egyik a Gellért-fürdőbe, a másik egy előkelő, tágas parkkal körülövezett mozaikos és csempés medencéhez, a Szent Gellért-hullámfürdőhöz.

Ilyenkor nyáron, a Gellért-fürdőbe özönlő közönség javarésze a másik utat választja inkább.

Érthető is a plutokrácia szeretete, melyet a pompás exclusivitásáról híres hullámfürdő iránt mutat. A fürdő, az építőművészet e klasszikus alkotása elegánsan berendezett enterieurjével, intim hatásaival a legragyogóbb külföldi fürdőkre emlékeztet. A díszes, modern terrasz, mondhatni rivériai benyomást tesz a vendégekre. Olyan itt a hangulat, mintha nagyvilági fürdőhelyen járna az ember, a hullámfürdő épülete, külsőségeiben és belső berendezésével tökéletesen beleilleszkedik a Gellért-fürdő stílusába. Fekvése, impozáns képe a francia Riviérát juttatja eszünkbe s az ember könnyen esik ebbe a kellemes csalódásba, hiszen a vendégek soraiból valóságos bábeli nyelvzavar üti meg a fülünket. Idegen átutazók, Budapestre jött szórakozni vágyók, az itt időző diplomácia állandó tartózkodási helye lett a hullámfürdő. A külföldi előkelőségek mellett persze ott találjuk a fővárosi társadalom kiválóságait is. Politikusok, bankigazgatók, írók, színészek, színésznők antói, fogatai hosszú sorban állnak a Szent Gellért-hullámfürdő bejárója előtt.

Az élet persze most a fürdőben lüktet, amelynek árnyas, hűs lugasai s a Dunáról jövő üdítő levegő felfrissíti az üdülni, pihenni, szórakozni áhító fürdőzőket. A hullámfürdőből kiugró terrasz s az ezt követő plateau finom kis asztalai körül vidám élet folyik.

Kábító, színes, nagyszerű ez a kép. Az internacionális fürdő képét átlengi, aláhúzza itt valami bódító parfőm. A nők! a francia race egynéhány elképzelhetetlenül karcsú példánya. Rutin, charmes minden gesztusuk.

Egy francia nőt nézek, amint dallamos mozdulattal és gráciával a fotőjbe dobja magát, szemeit az égboltozatra veti. Fuxiavörös trikójában mindenki őt nézi.

És közben a zene lágy hullámai keringenek a levegőben, táncra perdül a fiatalság és a tangó kacér üteme mellett vigad mindenki. Ez az egyetlen nivós nyári hely, ahol a közönség táncol.

Színt és valeurt jelent a Szent Gellért-hullámfürdő Budán. Látogatottsága napról-napra növekszik s a hangulat egyre kellemesebbé lesz ebben a földi paradicsomban, amely az előkelő világ legkedveltebb nyári fürdőző helyévé avanzsál.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

Gundel
éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Az „Obudai Dalkoszorú" dalegylet június hóban tartandó debreceni országos dalosverseny előtt, főpróbája keretében, a III. ker. Korona Vigadó nagytermében, június hó 24-én (hétfő) este, pont 9 órai kezdettel, a Debrecenben tartandó verseny számait *Zöld* Károly karnagy vezetésével bemutatja. Belépődíj nincs. A meghivó belépőjegy.

Sikerült júniálist rendezett e hó 8-án a Pasaréti Kápolnaépítő bizottság a hűvösvölgyi *NEMZETI PARK PAVILLON* összes helyiségeiben a Budai Dalárda közreműködésével. Képviselve voltak ott az előljáróság, a rendőrség és Budának minden rendű és rangú tényezői. Táncoltak is regeglig a jótékonycél érdekében.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

A Panoráma utikönyvek népszerű sorozatának új kötete jelent meg „Semmering és környéke" címmel. Csaknem 100 oldalon, 30 képpel és térképpel. Minden könyvkereskedésben és utazási irodában kapható. Ara 2.— pengő. Ugyanilyen árban és ugyancsak mindenütt kaphatók a sorozat eddig megjelent kötetei és pedig: Abbázia és az olasz Quarnero, Velence és a Lidó, Karlsbad és környéke, Wien és környéke, Dalmácia és a jugoszláv partvidék, Prága és környéke, a postumiai eseppkőbarlang. „Budapest" kötet előkészítés alatt; legközelebb megjelenik. Felvilágosítással szolgál: Panoráma utikönyvek szerkesztősége, V., Visegrádi-utca 32.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

A Kézműves Kamara, a kereskedelmi miniszter nyilatkozata szerint, nem jelenthet megterheltetést az államra, de emellett fontos, hogy az iparosságra háromló terhek is minimálisak legyenek. Tisztában van azzal, hogy a Kézműves Kamara felállítása nem szüntetheti meg az iparosság bajait, de mint minden célszerű intézmény, ez is javítani fog a helyzeten. Eredményeket természetesen csak akkor várhat az iparosság, ha olyan vezetőséget választ, amely feladata magaslatán fog állni.

Balaton mellett Fonyód-Bélatelepen (Somogy megye) 4 szobás nyaraló, mellékhelyiségekkel, fürdőkabinnal egész idényre méltányos áron kiadó. Értekezhetni: IV., Váci-utca 56—58. sz., IV. em. 45. ajtó, d. u. 1—3-ig.

Erzsébethíd-szálló
a Rácfürdő mellett. Telefon 537-45
I., Kökény-utca 14. — Garni-szálló

ÜZENET

H. M., Viziváros. Legnagyobb sajnálatunkra azt a választ kell adnunk szíves kérdésére, hogy azzal a körrel mi a lehető legkevesebbet fogunk ezentúl foglalkozni. Ezt ne vegye úgy, mintha mi bármely felekezettel — legkevésbé a katolikussal — szemben, bármi animozitással viseltetnénk és tulajdonítsa annak, hogy az a bizonyos kör, sértő figyelmetlenséggel volt legutóbb a lapunk iránt, amikor mint kimondottan *budai* kör három *pesti* ujságot nevezett meg körlevelében, amelyekben a körre vonatkozó híreket közölni fogják. Ha az illető körnek nincsen szüksége a Budai Napló publicitására Budán, akkor nekünk még kevésbé van szükségünk arra, hogy ezeket a jelentéseket és értesítéseket közöljük. Ezért nem vettünk tudomást a kör nyári programmjáról, amelyről különben is tudjuk, hogy az inkább csak papiron van, de kivitelre aligha kerül. Ezek csak keretek, amelyekből hiányzik a lényeg.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Közgazdasági Napló

Gazdasági helyzetjelentés a pénzpiac frontjáról

Irta: Friedländer Andor,
a Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója

A budapesti záloglevél koncentráció, vagyis az amerikai záloglevél kihelyezésének ötlete, mint tudvalevő, meghiusult, ami főleg annak a körülménynek tulajdonítható, hogy az amerikai pénzpiacokon uralkodó magas kamatviszonyok nem tették kívánatossá és lehetővé az amerikai piac részére magyar zálogleveleknek olyan árfolyamon való átvételét, mely árfolyam és kamatozás mellett idehaza, általános felfogás alapján, rentábilis építkezést vagy üzemet elimentálni lehetne.

Ugyancsak a drága kamatnak tudható be, hogy egy évvel ezelőtt is fiaskóval végződött a magyar zálogleveleknek amerikai piacokon való elhelyezésének kisérlete, ami főként arra a körülményre vezethető vissza, hogy nálunk a legmértékadóbb körök is a kamatok világpiaci csökkenésére számmítottak, de a kamatok mesterséges leszorításának aspirációja mellett nem voltak megfelelő tekintettel a hitelszükségletekre és ezzel kapesolatban a közérdekekre. Hiszen bizonyos: nagy megkönnyebbülést jelentő esemény lett volna a kamatok eredményesen tartós csökkenése, azonban a világháború borzalmas éveiben a különböző fegyvernemek útján levegőbe szórt és elhasznált óriási pénzmennyiségek hiánya csak hosszú évtizedek mulva térülhet meg és így az egész világpiac ki van téve a legtöbb mobil tőkét jelenleg kézben tartó ország kamatalakulási szeszélyének, mint azt most az Amerikában uralkodó tőzsdespekuláció által okozott kamatdrágulási tünet mutatja.

Már régebben kellett volna felismernünk ezt a helyzetet és fel kellett volna vennünk az idők folyamata alatt minden felajánlott hosszúlejáratú amerikai és egyéb kölesönt és nem lett volna szabad az olcsóbb kamatozású, de rövid lejáratú kölesönökkel spekulálni, vagyis bevárni az amerikai kamatdrágítást.

A legutolsó napok eseményei csupán egy kedvező tünetet mutatnak fel és pedig a *Községi Takarékpénztár angol pénzpiaci akcióját.* Ezen kezdeményezéssel a Községi Takarékpénztár bebizonyította, hogy dacára annak a körülménynek, hogy igazgatósága községi pártpolitikusokból áll, mégis komoly tehetséggel és lendületes elevenséggel tud érvényesülni. A Községi Takarékpénztár tudott számolni a jelenlegi és a következő idők pénzügyi helyzetével és kamatviszonyaival és ennélfogva igyekezett az ország hitelellátása részére olyan tőkéket megszerezni, amelyeknek az országba való beáramlása csak egészséges és erőteljes lendületet hozhat, nemcsak a Községi Takarékpénztár részére, hanem az egész közgazdasági életbe. Elismerésre méltó körülmény az, hogy ebben az általános gazdasági lethargiában volt bátorsága a Községi Takaréknak megragadni az alkalmat a külföldi tőke behoztalára. Nagyon értékes és nagyon fontos lépés volt ez az intézet részéről, mert erre feltétlenül szükségünk volt a tőkeképződés abszolut hiánya folytán, a külföldi hitelekre, még ha relative drágák is azok, miután ezen külföldi hitelek az ország közgazdaságának vérkeringésébe való bevezetése útján kereseti lehetőségek mutatkoznak, amelynek folyamányaképen számolhatunk a belföldi tőke gyarapodásával is. Nem is beszélve arról, hogy ezzel a lépésével utat mutatott a többi tényezők részére.

A kamatdrágulás nem a mi speciális találmányunk, tehát alkalmazkodnunk kell a hitelező külföld belső kamatviszonyaihoz és éppen ezért a kikerülhetetlen és elháríthatatlan kamatviszonyok miatt nem szabad hátrányt szenvedni az ország hitelellátásának és szem előtt kell tartanunk azt a fontos kérdést is, hogy munkaalkalmak létesíthetők legyenek. A munkaalkalmak lehetővé tételének érdekében elégedjék meg mindenki kevesebb haszonnal, szerényebb javadalmazással, amelynek következményeképen meg fog indulni az egészséges gazdasági vérkeringés, annál is inkább, mert mindezekhez hozzá fog járulni, elő fogja segíteni a magyar föld ősereje, a magyar munka becsületes, fáradságot nem ismerő szorgalma.

* **A Községi Takarékpénztár** nagyarányu tőkeemelésének az elhatározását hosszú hónapokig tartó tárgyalások előzték meg, de végeredményben a közgyülés méltányolta a tőkeemeléshez fuződő nagyfontosságú érdekeket. A tanács is kellően alátámasztotta s megindokolta a tőkeemelés szükségességét. Kimutatta, hogy a Községi Takarék egészen rövid idő alatt is beváltotta a hozzáfüzött reményeket. A tervek szerint az intézet mostani alaptőkeemelése csak első fejezete a tőkeemelések további sorozatának, ugyanis a Községi Takarék 3 éven belül 20 millió pengőre fogja növelni a tervezet szerint alaptőkéjét. A Takarékpénztárnak már azért is szüksége volt erre a tőkeemelésre, mert az intézet, mint ismeretes, át óhajt térni a záloglevél és községi kölcsön kibocsájtási üzletre s ennek folytán a törvényben előírt biztosítéki alapot kell létesiteni, amelyhez, míg a kibocsátások összege a 20—20 millió pengőt el nem éri, szükséges 2,000.000 pengő.

* **A Földhitelbank** részvényeivel, mint tudvalevő, nagy spekulációs játékba fogott a kontremin, amelyhez még hozzájárult az is, hogy az érdekeltek riasztó híreket terjesztettek a Földhitelbankról. A kontremin támadása következtében a betevők nagyobb csoportokban jelentkeztek a bank pénztáránál s betétjeiknek azonnali kifizetését kérték, aminek az intézet minden akadály nélkül eleget is tett, csupán a rákövetkező napon, tehát e hó 12-én zárta le rövid időre pénztárait, de amint beszerezte a szükséges pénzösszegeket, újra kinyitott. Nemcsak egy középbanknál, hanem a legnagyobb nagybankoknál is mutatkozna kisebb átmeneti nehézség, ha ilyen tömeges kérelmezésekkel jelennének meg az ügyfelek a banknál, *mert hiszen melyik bank tart annyi pénzt készenlétben, vagyis a trezórjaiban, hogy minden betevőjét azonnal kifizethesse.* A Földhitelbank ennek dacára saját erejéből küzdötte le ezeket az átmeneti nehézségeket és még a lekötött betéteket is visszafizette. A Budai Napló beavatott helyen azt az információt szerezte, hogy a Földhitelbanknak 26 ezer hold földbirtoka, a fővárosban pedig 260 ezer négyszögöl házhelytelke van és ezen hatalmas vagyon 100%-os garanciát nyujt arra vonatkozólag, hogy a bank betevőit és ügyfeleit semmiféle károsodás nem érheti.

* **Az Országos Központi Hitelszövetkezet** e hó 11-én tartotta meg óriási érdeklődés mellett rendes évi közgyűlését. A közgyűlést *Szabóki* Alajos államtitkár elnöki megnyitója vezette be, aki ismertette az elért eredményt, amely szerint az OKH kötelékébe tartozó szövetkezetek üzletrészei és betétei a lefolyt üzletévben 13 millióval növekedtek, amiáltal mintegy 20 millió pengőre tehetők. A szónok méltatta *Schandl* Károly ügyvezető alelnök érdemeit és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szövetkezet, függetlenül a pénzpiac helyzetétől, saját kamatpolitikáját folytathatja. A mérleg 912 ezer pengőt tüntet fel és 4%-os dividenda fizetését javasolja. A fennmaradó összeg egyharmadrésze a falu jólétének és kulturájának előmozdítása érdekében kerül felhasználásra. A pénzügyminiszter *Raucher* Aurél kormánybiztos helyébe Zsigmondy Kálmánt delegálta, míg Förster Aurél és Hajós Menyhértet igazgatósági tagokul újból megválasztotta.

Húszéves jubileumát üli az *„Uj Gazdaság"*, amely *Siebert* Gyula szerkesztésében 1910-ben indult meg „Magyar Külkereskedelem" címen. Huszadik évfordulója alkalmával bő tartalmú, élénk és változatos ünnepi számot adott ki, melynek érdekességét fokozza, hogy mellékletének vezércikkét Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter irta a kereskedelmi kormány munkaprogrammjáról. Streerwitz Ernő osztrák kancellár, Födermayr Flórián osztrák földmívelésügyi miniszter, továbbá a magyar politikai és közgazdasági élet több kiválóságának cikkei emelik a minden tekintetben jól sikerült ünnepi számot, melynek ára 1 pengő. Kapható az IBUSZ ujságárusító pavillonjaiban és a kiadóhivatalban: IV., Vámház-körút 16.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörü kilátással
juniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell épitőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

A RÓZSADOMB DELI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át).
A BÉRHÁZAKBAN
2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN
1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad: dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 520—79
Nagybani raktár mézban és szappanfőző lugkőben

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Kert
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KEPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

ZLAMÁL
széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Budai Butoráruház
II., Margit-körút 25.
Mindennemü fa-, réz- és vasbutorok előnyös részletfizetésre is. — Megtekinthető vételkényszer nélkül.

NÉZZE MEG
Buda környékét
10 kirándulás
rendkivüli mérsékelt tértí jegyfüzettel
6 pengő
HÉV bérletpénztár V, Visegrádi-u. 6

Egészségügyi berendezések csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4.
Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 960. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. **Előfizetése** egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 junius 23.

Óbuda művészeti központ a középkorban

A művészet központja is hajdan Óbuda volt, az Árpádházi királyok, de különösen az Anjouk idejében. Művészi himzések, ragyogó ötvösmunkák, az építészet remekei mind itt készültek. Ebből az időből fennmaradt egy gyönyörű ezüst szárnyas oltár, mely Óbudán készült és amiről azt hitték sokáig, hogy Szent Margité volt. Erről azonban kimutatta *Czobor* Béla akadémikus, hogy Erzsébet királynéé, Nagy Lajos anyjáé, illetve ennek hagyományából az óbudai Clarissáké volt, akiknek leltárában a XVII. század második felében is a királyné ezüst oltáraként szerepel. A Clarissák eltörlésekor 1784-ben a felvett leltár az oltárról a következőket mondja: egy kis házikápolnába való oltár, két szárnnyal, melynek középső részében áll a boldogságos Szűz alakja, amint emlőjét a csecsemő Jézusnak nyújtja és kétoldalt szüzek környékezik. Az 1866-ban külföldre vándorolt és a párisi *Rotschild* Alfonz báró tulajdonába került oltár aranyozott ezüstből készült. Szekrényében három szobrocska van elhelyezve, három ormú és lóhereíves nyílású csúcsíves stílű mennyezettel van betetőzve. Az egyenkint három-háromszögletes orommal betetőzött két szárnyát zománcos képek díszítik. A zománc áttetsző és ilyen munkát 1290-ben Duccio da Siena készített először. Az áttetsző zománcot Franciaországba a XIV. század elején ültették át és így *Óbudán előbb készítettek ilyen munkákat, mint Franciaországban.*

Róbert Károly felesége, Erzsébet királyné maga is himzett, ami a krónikás ama panaszából is nyilvánvaló, hogy Zách Felicián a visegrádi tragédiakor éppen azokat az ujjakat vágta le kezéről, amelyekkel miseruhákat varrt és díszített. Az óbudai Clarissa-kolostorban a királyné felügyelete alatt készültek azok a művészi kárpitok és miseruhák, amelyeket Erzsébet, Rómába való zarándoklásakor a Szent Péter templomnak ajándékozott. Ezeknek leírása egy 1361. évi leltárban maradt fenn, amelyet *Fraknói* ismertetett. Eszerint drágaművű ötvösmunkákon kívül volt az ajándékok között egy violaszínű, oltár mögé függeszthető kárpit, amelynek közepén a Patrona Hungária, az egyik oldalán pedig Szent Pál, Szent István király, Szent Imre herceg és Szent Lajos, a másik oldalán pedig Szent Péter, Szent László, magyarországi Szent Erzsébet és boldog Margit királyleány alakja van kihimezve. A szentek alakját egymástól kettős, búzakalászt ábrázoló díszítés választotta el és az egész képcsoportozat kerete vörös vászonra varrt szőlővesszőkből és aranyrózsákból alkotott füzér volt. Ugyancsak ekkor került Óbudáról külföldre egy másik himzett munka, amelyet a leltár „a magyar királyné oltárterítője" néven nevez. Lecsüngő szegélyzetén vörös vastag selyemből készült, rajta a Pieta képe s két oldalán még két-két nagyobb s ezek között négy-négy kisebb himzett képpel volt díszítve.

De a festőművészet terén is elsőrangút alkottak a magyarok itt Obudán, amint azt Etienne de Hongrie (Magyar István) példája mutatja, aki a Nagy Lajos halála utáni zavaros időkben vándorolt ki Párisba, ahol a francia király műhimzője, festőművésze és kitüntetésképen kamarása lett. Ha ilyen kiváló művész termett hazánkban, akit még a középkor művészetében vezető szerepet játszó Franciaországban is oly igen nagyon megbecsültek, nincs okunk feltenni, hogy pont Magyarországon, akkor külföldi mesterek járták volna, hogy a tömérdek művészi épület, a művészi kincsek sokasága, amellyel a király, a királyné, a főurak, sőt a magyar nép is az egyházakat, templomokat elhalmozta, külföldi mesterek kezealól került volna ki. Magyar ész termelte, magyar lélek fényesítette, magyar kéz alkotta akkor a remekműveket és ezeknek főállomása a ma annyira lehanyatlott, régi dicsőségét egyáltalán nem tükröztető Óbuda volt. Ennek szabályozása most áll közvetlenül a küszöbön, a Hungária-híd megépítésével kapcsolatban. A városrendező ötleteknek itt abban kellene kicsúcsosodniok, hogy valamiképen visszavarázsolják a középkornak ezt a kiváltságos nagy városát, megteremtsék építészeti styljében, elrendezésében azt a hangulatot, amelyért az idegen is szívesen ellátogatna Óbudára, hogy ezenkívül még az ősibb, kétezer éves Akvinkumban is gyönyörködhessék.

R. Rév Sándor.

Budán, 1929. junius 22

Olvasó leányok — lesz Budának a legújabb művészi szobra. *Stróbl* Alajos, a nagynevű szobrászművész mintázta ezt a szobrot, mely mint mellékalak lett volna hivatva díszíteni a Jókai szobrát, de maga a Jókai-szobor más megoldást nyert, s most a város megszerezte ezt a pompás szobrot és Budán állítja föl, vagy a Döbrentei-téren, vagy a Batthyányi-téren. A sivár Margit-rakpartra és a beléje torkoló terekre igazán ráfér az ilyen művészi dísz, mely egyúttal a fürdőváros dísze lesz. Lehetetlennek tartjuk, hogy a főváros a mostani sivárságban tartaná fenn a Margit-rakpartot és valószínű, hogy a közeljövőben ezt az aszfaltsivatagot parkká alakítják át és ennek szépségét fogja növelni a vele kapcsolatos parkok díszítésére szánt szobrok.

Meztelen kirándulók lepték el a budai hegyvidéket, akik nem törődve ízléssel, erkölccsel, szeméremmel, a többi kirándulót, akik a természetet akarták élvezni, a legnagyobb mértékben megbotránkoztatták. Ezek ellen végre most a főkapitány erélyes napiparancsot adott ki, amelyben megtiltotta, hogy nyilvános kirándulóhelyeken hiányos öltözékben, úszónadrágban, vagy fürdőtrikóban járkálni, napozni lehessen.

A Gellért-tér rendezését sürgette *Becsey* Antal, kiemelve a Szt. Gellért-téri autóbusz végállomás szerencsétlen elhelyezését, amely már több halálesetet okozott. Pedig a megoldás nagyon egyszerű, ezt meg is írta az autóbuszüzem vezetőségének hat hét előtt, de válaszul sem írást, sem intézkedést nem kapott. Az autóbuszok álljanak meg a villamos járdasziget mellett is, ott úgyis mindig megállítja a közlekedési rendőr a forgalmat úgy, hogy ne kelljen a közönségnek a forgalmas kocsiúton átjárnia. De különben is nagy rendezésre van ott szükség, ahol minden idegen megfordul és a tér mégis olyan, mint egy kisvárosi piac: bódésor, vicinális végállomás, életveszélyes villamossín-gomolyag, ahol nem elég tehát a hepehupás régi burkolatot kieserélni, — amely abból az időből maradt ott, amikor nem volt még Gellért-szálló, nem állott a Műegyetem és nem lüktetett egy palotákkal beültetett előkelő városrész szíve azon a helyen, hanem egyéb tekintetben is sürgős rendezésre van szükség. Nem elég a kövezet felújítása, hanem a tér közepén kisebb parkot kell létesíteni, legalább is egy kis gyepszőnyeget virágdísszel, de rendezni kell a fürdő főbejáratával szemben emelkedő sziklafalat is. *Lux* Ede műépítész gyönyörű terve mellett a fürdő igazgatósága is készített egy olcsóbb megoldási tervet, amely szerint az újonnan fúrt rádiumos kénes-meleg forrás fölé ívó-kúrázás céljára kellemes külsejű gyógyesarnokot emelnének s ezzel kapcsolatban bástyaszerűen lezárnák a mostani rendezetlen sziklás részt s ebben helyeznék el a villamos várócsarnokot is.

Az óbudai hurokvágány a *Tavasz*-utcán és *Flórián*-téren, *Kórház*-utcán át elkészült és ezzel remélhetőleg Óbuda villamosközlekedése is meggyorsul. Az „ötös" és „ötvenegyes" kocsik végállomása a Fő-téren megmaradt, de a Lajos-utcán a Főtérre csak gyalogosan, vagy nagy kerülővel juthat az ember.

A Külső-Bécsi-úti villamos a jelek szerint sohasem fog megépülni, mert az állam a jelenlegi utat nem adja át a Beszkártnak, hanem azt kívánja, hogy a vasúttársaság a saját költségén tömje be az ott levő árkot s az így kiszélesített úton fektesse le a sínpárat. Ez természetesen kisajátításokkal is jár s igen nagy összegbe kerül, amit pedig a Beszkárt nem hajlandó megcsinálni. Ellenben sínfektetés és villamosvezetés helyett autóbuszt szívesen járatna s akkor 5 szállójegyet léptetne életbe a villamosról a rendes 24 filléres áron. Ezt azonban az autóbuszüzem nem engedi s így a Bécsi-úti közlekedés hoppon marad. Ebben az ügyben dr. *Botzenhardt* János az egész III. kerület nevében felszólalt a fővárosi közlekedési bizottság legutóbbi ülésén, amire *Csilléry* Dezső, a Beszkárt igazgatója kijelentette, hogy a bejárás során kitünt, miszerint a 4 év előtt készített tervek nem felelnek meg az államépítészeti hivatal újabb útépítési terveinek. Másrészt az Államépítészeti Hivatal és a székesfőváros között tárgyalások folynak a Bécsi-út átvétele tárgyában; a miniszter kiküldöttje arra hívta fel a bejáráson az Államépítészeti Hivatalt, a fővárost és a Beszkártot, hogy együttesen állapítsák meg azt a tervet, mely szerint a vasutat meglehet építeni. Ennek azonban akadálya volt, hogy az Államépítészeti Hivataltól nem tudták megkapni ezt a tervet.

A taxihatárok kitolása megtörtént a főváros legutóbbi közlekedési bizottsági ülésén, mégpedig a Dobsinai-út, Tamás-út, Mártonhegyi-út, Ormódi-utca, Bürök-utca és Farkasrét körül — a Hidegkúti-úton a BSzKRT hűvösvölgyi állomásáig és a mellette lévő Völgy-utcáig az Istenhegyi-úton végig a svábhegyi főállomásig és visszafelé a Mártonhegyi-úton a közbeeső Tamási-úti szanatóriumig és a Szarvastól a Fácánig — a Mártonhegyi-útig, az Akos-utcáig a Pusztaszeri-úton, egészen a Zöldmáli-utcáig, mely magában foglalja az egész Törökvészt, Rókushegyet és Szemlőhegyet. De nem fogadta el a bizottság a Hármashatárhegyig terjedő határt, amely a Nagykörúttól nyole és egy negyed perenyire van (?) s kitűnő autóút vezet oda.

A Koronázó főtemplom kincseiről nemrég számolt be a Budai Napló, rámutatván arra, hogy idegenforgalmi szempontból milyen fontos lenne ezeknek közhirré tétele. De épen olyan fontos e szempontból a templomban, vagy a külső falán megörökíteni mindazokat a templomhoz fűződő nagy történelmi eseményeket, amelyek itt játszódtak le. E templomban volt az 1279-iki nemzeti zsinat, itt kiáltották ki magyar királlyá a cseh Vencelt, itt koronázták meg 1309-ben Róbert Károlyt. Fényes esküvőnek volt színtere a Koronázó templom, midőn Mária királynőt a luxenburgi Zsigmond, a későbbi német császár vezette oltárhoz. I. Ulászló Budára jövet először e templomba megy „Te Deum"-ra, itt vett részt a török veszedelem elhárítása végett tartott könyörgő istentiszteleteken. Itt helyezte el 1444-ben a győzedelmesen hazatérő király és Hunyadi János a töröktől elvett zászlókat és diadaljelvényeket, az ünnepélyes hálaadó istentisztelet alkalmával a falakat a vezérek nevével és címerével s a király és Hunyadi János hőstetteit ábrázoló életnagyságú festményekkel ékesítették. 1454-ben ebben a templomban mondlángoló szónoklatot Kapisztrán János a török ellen hirdetett keresztes hadjárat érdekében. Emlékezetes volt Hunyadi János nándorfehérvári nagy győzelmének emlékére tartott istentisztelet, melyen kihirdették a pápa rendeletét, hogy a győzelem emlékére minden keresztény templomban naponkint délben harangozni kell egész Európában. Mátyás királyt Budára való bevonulása alkalmával először idevezették, ahol ünnepies Te Deum után a király fogadalmat tett a törvények megtartására. Három év mulva e templomban esküdött örök hűséget Katalinnak, Podjebrád cseh király korán elhunyt leányának. A király különben különös kegyelmében részesítette e főtemplomot, építkezésekkel bővítette, díszítette. 1476-ban pazar ünnepségnek volt színhelye az egyház, amikor Mátyás király arragóniai Beatrix-szel lépett házasságra. Es utóljára akkor fogadta be nagylelkű újjáépítőjét ez a templom, midőn hamvait Bécsből Fehérvárra való szállításkor ott felravatalozták. Az országos eseményeket a Jagellok alatt is a budai Nagyboldogasszony templomban fejezték be ünneplő istentisztelettel.

A forgalom biztonsága és jobb lebonyolítása érdekében az I. kerületi Pálya- és Győző-utcák sarkát a fővárosi Közmunkák Tanácsának hozzájárulásával a főváros letompította.

Uj ipartestület alakult Budán, a *Budai Gépkocsifuvarozók Ipartestülete*, amelynek alapszabályait most hagyta jóvá a belügyminiszter.

A Budapest-környéki autóbuszok rövidesen megindulnak az Autóbuszüzem elgondolása szerint, az ú. n. Békeffy-kocsikkal. Ezzel a fővárosi autóbuszüzem le akarja törni a magánvállakozás szolgálatában lévő autóbuszokat. Azt hisszük s velünk együtt a józanul gondolkozó közönség is úgy tudja, hogy a fővárosnak nem hivatása a magántőke kíméletlen legázolása, ha van fölösleges autóbusza, azt ne a környékre küldje, hanem Budapest belső területén használja fel, ahol fontos szükségletet elégít ki, vagy idegenforgalmi hasznot eredményez. Ha a főváros minden autóbuszérdeket kielégített — s itt utalunk az e téren is nagyon elhanyagolt Budára, ahol sem a Várnak, sem a Rózsadombnak, Tabánnak s Ujlakóbuda kilátásos, sürün beépített hegyvidékének autóbusza nincsen — akkor ám menjen a főváros autóbusza vidékre. De csak akkor! Addig nem fognak tönkremenni a vidékre utazók az 5—15 filléres differenciákban.

Sajnos, csak két budai vállalkozó kapott munkát a speciálisan budai nagy közmunkából: — a Krisztina-körúti zárt piac építésénél. A hatszázötvenezer pengős költséggel épülő piac Buda iparának *Gál* Lajos üveges ége révén 404 pengő és a Nagybátony—Ujlaki Iparművek révén 1372 pengő értékű munkát juttatott. — Nem ugrunk vele messzire!

Az új központi kórház tehermentesítése érdekében a főváros Kelenföldön kétszázágyas szülőkórházat fog épiteni.

Angol-magyar elemi iskola is működik Budán a Pala-utcában, melynek jún. 12-én volt a záróvizsgája gazdag műsor keretében.

Utcaelnevezés. A Közmunkák Tanácsa a II. kerületi *Páfrány*-útnak a *Kondor*-úton túl haladó külső részét a Hidegkuti-útig *Patak*-utcának nevezte el.

Baracs Károly

Emlékbeszéd, elmondotta a BUDAI KLUB választmányi ülésén **dr. BEKE MANÓ** egyetemi tanár.

Szomorú kötelességet kell teljesítenem, midőn szeretett alelnöktársamnak váratlan haláláról emlékezem meg. Különösen fájdalmas ez nekem, mert lelkem egy részét vitte magával az én hűséges, drága barátom. Hogy mégis vállalkozom erre, azért teszem, mert jól tudom, hogyha a természet normális rendje szerint én mentem volna előbb, *Baracs* Károly éppen olyan mélységes fájdalommal szólott volna rólam, mint aminő fájdalom tölti el szívemet, amikor az ő halálát kell bejelentenem.

Baracs Károlyt egyetlen szóval jellemezhetjük: *életművész* volt. Úgy, mint a művész alakítja, gyúrja az anyagot, vési a kemény márványt, hogy abba belevigye egész lelkét és széppé idomítsa, úgy alakította *Baracs* Károly a saját életét, hogy acélos lelkével kicsiholja belőle mindazt a nemeset, jót és szépet, amit az élet a nemes, a jó, a szépelkű embernek nyujthat. És ha azt kérdezzük, hogyan sikerült neki ezt az életet, amely annyi embernek teher és gyötrelem, oly művészi módon átformálnia, nagyon hamar megtaláljuk a feleletet. Érdeklődési körét messze, igen messze kitágította, tudásra szomjas lelke folytonosan megújult, kiaknázta mindazt a szépet, mindazt a felemelőt és ragyogót, amivel Goethének, az ő imádott Goethéjének szelleme az emberi életet gazdagította, belehatolt abba az erkölcsi világba, amelyet Kant lángelméje alkotott.

Az egyik szellemének gazdag kincsesházát növelte, a másik nemes lelkének egész eselekvési irányát mutatta meg. Igazi belső élete mindig a nagy szellemek társaságában folyt le, abban a világban volt ő otthon, amelyet az emberiség nagyjai, a költők, a tudósok, a művészek alkottak. Ezekben a mélységekben gyökerezett, hogy mint egy mélygyökerű erős tölgy, annál inkább emelkedhessék a magasba. Mert ő mindig a magasságokat kereste, egész életfelfogását a haladás, az emelkedés, a progresszió szelleme hatotta át.

Szellemének mindenre kiterjedő, soha nem lankadó, mindig meg-megújuló érdeklődése, progressziv életfelfogása, a haladás, a mindig magasabb szellemi és erkölcsi régiókba emelkedés vágya, ezek tették az ő életét széppé, nemessé, ezek voltak az ő életművészetének titkai.

És ahogyan a saját életét formálta, úgy szerette volna széppé, örömteljessé formálni embertársainak életét. Ezért szerette a mi szerény budai klubunkat is, mert tudta, hogy mi is az érdeklődés körének kitágításával, az összetartozás érzetének ápolásával akarjuk az életet szebbé varázsolni, és a haladás szellemét minden téren fejleszteni.

Baracs Károly élete szép élet, tanulságos élet volt. Már közel volt a végső pillanathoz, mikor azt mondta környezetének: Nem érzem magamat szerencsétlennek. Kevés ember mondhatja ezt abban a végső leszámolás pillanatában. *Baracs* Károly mondhatta, mert ő az élet sivárságai elől képes volt a multba menekülni, az élet csúfságai elől a nagy szellemek ideális világába tért, mások gonoszságait saját jó cselekedeteivel ellensúlyozta, gyűlöletet nem ismert, szeretetet árasztott maga körül, az életet művészien tudta élni a maga gyönyörűségére és embertársai hasznára. Legyen áldott az emléke!

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Budai Klub
az új nyári helyiségben

A Viziváros felső részének és Ujlaknak központjává nőtte ki magát rövid időn belül a *Budai Klub*, amelynek élén olyan tekintélyek állanak, mint *Bárczy* István ny. miniszter, elnök, *Harrer* Ferenc, *Beke* Manó, *Schack* Béla alelnökök és az agilis tisztikar élén *Hegedüs* József dr. ügyv. igazgató, *Orbók* József dr. titkár, akiket munkájukban erősen támogat a kitűnően összeállított választmány.

A körben erősen lüktet az élet, délután és este sokan látogatják és a vezetőségnek néhány tagja mindég rendelkezésére áll a tagoknak, hogy ügyes-bajos dolgaikban segítsék.

Az erős téli szezón után, nyárra a *Florida Kioszk*-ba helyezte át helyiségét, ahol legutóbbi népes választmányi ülését június hó 18-án tartotta, *Beke* Manó egyet. tanár elnöklete alatt, aki meleg szavakkal búcsúztatta elhúnyt elnöktársát, *Baracs* Károlyt. Ezt a szónokilag is szép megemlékezést lapunk más helyén közöljük.

Ezt dr. Orbók József titkár jelentése követte, aki beszámolt *az új nyári helyiségről*, továbbá a kedd esti *kuglipartikról*.

Jelentése kapcsán a következőket mondotta a *Budai Napló*-ra vonatkozólag:

A két évvel ezelőtt általunk megindított propaganda során, melynek tárgya a budai kereskedelem és ipar fellendítését célozta, szívósan támogatott minket a Budai Napló. Ez az a budai újság, mely már évtizedek óta küzd a budai érdekek, a budai sérelmek orvoslásáért és amelynek szerkesztője, Viraág Béla úr, időt és fáradságot soha nem kímélt, hogy a budai érdekeket képviselje és azokat diadalra is juttassa. Ma már dereng a nap fölöttünk, amiben a Budai Naplónak kétségtelenül jelentős része volt. Nekünk, akik célul tűztük ki a budai érdekek széleskörü támogatását, fel kell ismernünk Viraág Béla szerkesztő érdemeit, és kell, hogy nehéz munkája során oldalára álljunk azzal, hogy előfizetésünkkel támogatjuk, főleg a választmány igen tisztelt tagjai, mert abban a klubunkat érdeklő mindennemű közlemény, meghívók és értesítések a jövőben meg fognak jelenni.

Bejelentette a június hó 27-én este 8 órára tervezett társasvacsorát és végül előterjesztette azok névsorát, akiket új tagokul ajánlottak.

Szél Árpád m. kir. korm. főtanácsos, a Nova igazgatója, Fónagy Béla okl. építész, Angyal Ferenc m. tisztv., Jókay-Szilágyi Miklós igazg., Szokolovits Gyula kereskedő, Orova Bertalan malomképviselő.

Minthogy az alapszabályszerű kifüggesztés megtörtént és észrevétel nem érkezett, a választmány azokat a tagok sorába felvette.

Beke Manó elnök ezután néhány meleg szóval berekesztette az ülést s a nagyszámban megjelent tagok társasvacsorához ültek.

„FEHÉR HOLLÓ“ étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 PERTIS JENŐ muzsikál

Meleg elismerésben részesítette a *Budai Naplót* a „Virányos-Kútvölgyi Gazdasági és Kulturális Egyesület“, amelynek választmánya nevében és megbízásából *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, elnök és dr. *Eperjessy* István főv. tanácsjegyző, főtitkár levélben mondott köszönetet *Viraág* Béla szerkesztőnek a budai hegyvidék fejlesztése érdekében végzett és a hegyvidék forrásainak felkutatását célzó önzetlen és fáradhatatlan munkásságáért.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Ünnepelték Görgey fiát. Meleg és meghitt ünneplésben részesítette budai barátainak és tisztelőinek nagy tábora *Görgey* Kornélt, a szabadságharc nagy hadvezérének fiát, a Görgey-nemzetség szeniórát 74-ik születésnapja alkalmából a Három verébhez címzett vendéglő nagytermében rendezett ünnepi lakomán. Az est folyamán több felköszöntő hangzott el, amelyekért Görgey Kornél — aki magas életkorát meghazudtoló testi erőben és lelki üdeségben érte el a szép kort, — a könnyekig meghatott hangú beszédben mondott köszönetet. Beszéde során kitért Budavár visszafoglalásának évfordulójára, amely egybeesik születése napjával. Az ünneplő társaság emelkedett hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt és nagy élvezettel hallgatta az ünnepeltnek érdekes és új megvilágítást visszatükröző visszaemlékezéseit nagynevű atyjáról.

Pártvacsora. A Magyar Nemzeti Szociális Párt június hó 15-én este a Sósfürdő kerthelyiségében pártvacsorát rendezett, melyen a párt hölgy- és férfitagjai és barátai nagy számban vettek részt, köztük: dr. *Neményi* Imre ny. államtitkár, a párt köztiszteletben álló elnöke, *Lajta* Pál keresk. tanácsos, *Lányi* Jánosné, a hölgybizottság elnöke, dr. *Fabinyi* Henrik és neje, *Szilágyi* Mihály ügyv. társelnök, dr. *Huszár* Ferenc, *Villám* Margit, a jeles írónő, *Nádmessy* Jánosné, özv. *Dévényi* Jenőné, *Geiringer* Géza és neje, lovag *Knebel* Nándor és neje, dr. *Halász* Gyuláné és számos magasrangú nyugdíjas tisztviselő családjával. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt a legjobb hangulatban, amit különösen emelt a kitűnő zene, amely hamar táncba vitte az ifjúságot. A párt július 15-én és augusztus 15-én ugyanott rendezi vacsorával egybekötött összejöveteleit.

Kirándulás. A Budai Katholikus Kör június 26-án d. u. fél 3 órakor tanulmányi kiránduláson megtekinti a Székesfővárosi Gázgyár óbudai telepét. Találkozás a Pálffy téri HEV. állomásnál d. u. fél 4 órakor.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

Elnökválasztás. Az I. ker. Iparoskör f. hó 16-án tartotta meg 25. évi rendes közgyűlését a Krisztinatéri iskola tornatermében. A rendkívül látogatott közgyűlésen *Kollár* Gábor elnöki megnyitója után *Gablini* Ferenc főtitkár számolt be a Kör mult évi működéséről, mely az iparosság nagyobbarányú megmozdulásának jegyében folyt le. Mindenki érzi, hogy tenni kell valamit, ha az iparosság nem akar elpusztulni a mai sivár viszonyok között. Majd az új tisztikar és választmány megválasztására került a sor. A régi érdemes tisztikar megválasztása mellett ügyvezető elnökké dr. *Krivoss* Árpádot választották meg, elismeréséül azoknak az érdemeknek, melyeket dr. Krivoss az iparosság megszervezése körül már eddig is szerzett. Hiszszük, hogy dr. Krivoss elnöki működése új irányt szab a Kör életének s a közel jövőben a Kör már pozitív eredményeket is fog tudni felmutatni. Az I. ker. iparossága az ország első iparosságává kell, hogy felküzdje magát s jól átgondolt szervezkedésének hasznát az egész iparosság érezni fogja.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

„KAKUK“ ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I., Kereszt-utca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, franciakonyha — Esténkint *Buday Gyurka* énekel és muzsikál

Budai Bútoráruház
II., Margit-körút 25.
Mindennemű *fa-, réz- és vasbutorok* előnyös részletfizetésre is. — Megtekinthető vételkényszer nélkül.

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTEREMI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácsi-ai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

BELLEVUE
SZÁLLÓ I, ATTILA-U. 53
ÉTTERMEI
3 NYILT TERRASZ
TÁNC! A legjobb JAZZ- és TANGÓ-zene
Asztalrendelés: 528—84.

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim parmentes kerthelyiség. *Fedett fekepálya.* Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

HAJAS JÓZSEF
éttermei és sörözője
I, KRISZTINA KÖRUT 61
Elsőrendü magyar konyha. Kitünő fajborok. — Dreher sör. Társaságoknak külön terem.

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

NEMZETI PARK PAVILLON
Hüvösvölgy ÉTTEREM — Vadorzó út KÁVÉHÁZ — 83-as végállomás PENZIÓ
Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. Nagyszerü hegyi levegő.
Olcsó árak! Naponta Héczey hangulatos **JAZZ**-zenekara játszik.
Társaságok, egyesületek számára külön **fedett terem.**

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke. SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

„Politischer Greisler“
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.
Tulajdonos: ifj. Thék János.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák s Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Az ősi Svábhegy
Nyék: a középkori Svábhegy

Irta: **Dr. Siklóssy László**

II.

A középkor földrajza a ránk hagyott budakörnyéki. helynevek egyikét sem *azonosította* a Svábheggyel. Ránk maradt a feladat, hogy nagyrapüffedt tudásunkkal állapitsuk meg, *melyik* vidéket, *hogyan* nevezték a régiek. Látni fogjuk, hogy ezen a területen nem diesekedhetünk ragyogó eredményekkel.

Az érdeklődő közönség *ösztönszerüen* találta el, hogy az egymásnak ellentmondó tudósok közül *kinek higyjen*. Még *Vörös* László 1833. évi mappáján *Nyék eleje* néven szerepel a *Svábhegy alja*. Azt, hogy a Svábhegy azonos a régi *Nyékkel*, könyvben tudtommal I. V. *Haeuffler* merte először kinyomatni *Buda-Pest historisch-topographische Skizzen von Ofen und Pest* c. 1854-ben megjelent munkájában. Kellett hozzá némi bátorság, mert ezzel szembehelyezkedett *Döbrentey* véleményével. melyről később lesz szó. Haeuffler nyomán halad *Rupp* Jakab 1868-ban megjelent *Buda-Pest és környékének helyrajzi története* c. művében; szerinte Szent Pál-völgyének nyugati része a temetőtől Szent János hegyéig *Nyék faluhoz* tartozott, mely név a Svábhegyre is vonatkozott. Ez a *szőlőkkel teleültetett vidék* a veszprémi püspöknek fizetett bor- és gabonadézsmát, amelyet ez 1295-ben Kunch vagy Kunchlin grófnak százötven márkáért adott bérbe.

Döbrentey tévesen Hidegkútra tólja Nyéket. Mégsem lehetett közhitelű e két népszerű iró megállapítása, ment Budaváros tanácsa 1847 június 17-én mai napig érvényben levő határozattal magáévá tette *Döbrentey* Gábor indítványát, amely szerint elmondatott, hogy *Nyék azon terület, mely Árpádorom és Bátorhegy, Pasarét és a hidegkúti határ között fekszik.* Ezen mód található meg Nyék mai napig, Budapest legújabb térképein.

Nyilvánvaló, hogy választanunk kell: vagy *Svábhegy-Nyékben,* vagy *Hidegkút-Nyékben* hiszünk.

Későbbi történészeink nem húztak ki bennünket a csávából. *Salamon* Ferenc *Budapest Történetében* „a ma *Budakeszi felé* vezető út mellett azon királyi vadaskert és gazdasági majorok tájáról beszél, melyet Nyéknek neveztek". Ez semmiesetre sem *Hidegkút-Nyék.* Ám, hogy Salamon nem gondol *Svábhegy-Nyékre,* az kiderül III. kötete 224. lapjáról, ahol azt mondja, hogy *Nyék a mai Városmajor és Lipótmező közti völgyben feküdhetett.* Itt tehát Nyék keresténben áttér a *Budakeszi-útról a Hidegkúti-útra.* Szerencse, hogy nincs IV. kötete, mert abban talán Döbrentey Hidegkút-Nyékjébe érkezett volna.

Nincsen lényeges segítségünkre *Csánki* Dezső sem, aki *Szilágyi Erzsébet nyaraló palotája a budai hegyekben* c. tanulmányában egyéb érdekes adatok egész tárházát nyújtja ugyan nekünk, a Nyék kérdésében azonban az az álláspontja, hogy *a mai Lipótmezővel szemközt a Hidegkútra vivő nagy országút jobboldalán elterülő mai Nyék nevü hely, nagyjából csakugyan a régi királyi Nyék falu helyével azonos; emiatt fogva Döbrentey e helymeghatározása nagyjából elfogadható.* E véleményét Csánki egy jegyzetben némileg módosítja: „Ugy látszik, hogy a régi Nyék a mai *Pasarét és Törökvész dülőket* is magában foglalta s *talán* túl is terjedt az országúton a mai Lipótmező, Jánoshegy, Zugliget stb. felé".

Egy ilyen nyúlos, bizonytalan, hol itt, hol ott felbukkanó zavaros *Nyékre* mégsem építhetjük fel a Svábhegy történetét. A Nyék-probléma kibogozása céljából menjünk vissza Döbrentey Gábor koronatanujához, *Oláh Miklós esztergomi érsekhez,* aki 1536-ban megírt *Hungaria* c. művében nyilatkozik Nyékről.

Oláh Miklós Bruxellesben írta e művét. Képzeletben újból kiállott Budavára falára és végig nézett a tájon délről észak felé. Először *délen* a Gellérthegyet magyarázza el, majd az ennek tövében lévő forrásokat, azután észreveszi a Várhegy lábánál lévő királyi forrásokat, a mai Rácfürdőt s így most már *nyugatra* került tekintetével elmondja, mi van nyugaton: a király gyönyörü kertje a falak alatt, ezenkivül a völgy síkján (in planitie) más kertek is; ezek felett húsz lépésnyire a hegyoldalon kezdődik a *szőlők* kellemes látványa.

Miután Oláh így megnézte, mi van *délen* és mi van *nyugaton, észak felé* fordítja tekintetét. És most jön a kritikus hely:

„Eszak felé (ad Septentrionem) — úgymond — van a király különböző vadakban bővelkedő vadaskertje, *amelynek Nyék a neve* s amely négy magyar mértföld körzetben nemcsak az erdős hegyet keríti be (vallo: sáncal, kerítéssel), hanem vídám réteket is. Ehhez csatolódik egy királyi tartózkodási hely (aula), amely nagyszerű épületekből áll. *Fent látható Szent Pálnak erdős helye,* amely híres a remete fáterekről és Remete Szent Pál testéről".

Az ezután következő bekezdés azt mondja el, mit látott Oláh, amikor *egészen északra* (ad ipsum vero aquilonem) fordult: „látta az óbudai szőlőhegyeket és látta magát Óbudát".

A Nyék-probléma kulcsa tehát abban van, hogy Oláh Miklós nem tartott iránytűt a kezében, amikor megjelölte a világtájakat. Ő azt nézte (illetve arra gondolt vissza), hol nyugszik le a nap? Ez azonban csak akkor lenne biztos támpont, ha naptárszerüleg tudnók, mikor nézte, mert a nap nyugtának iránya a naptár szerint változó. Félkört irt le a természetben, amikor olvasójának végigmagyarázta Buda környékét. Itt aztán kétségkívül kevésbé preciz, mint oceánjáró kortársa Vasco de Gama lett volna. Oláh valószínüleg megbukott volna a tengernagyi vizsgán, amikor kétféle északot jelölt meg: egy *északot,* meg egy *egészen északot.* Minthogy „egészen északon" a pontosan megjelölt Óbuda van, „északon" csak az kereshető, ami *északnyugatra* van a budai királyi vártól. Vajjon melyik lehet Budavára közelében az az erdős hegy, amelyet Mátyás vadaskertjéül kiszemelt s amelyik elnyúlik egészen a pálosok monostoráig? Nem lesz nehéz megállapítani, hogy ez a hegy *a Jánosheggyel s ezen túl a Hárshegygyel egybefüggő svábhegyi hegyhát.*

Valamit mond nekünk *Dselalzade Musztafa* török történetíró, Szolimán szultán híres életírója is. Ő is megemlékezik a magyar királyok budai vadaskertjéről, amely *néhány hegyet és halmot, síkot és mezőt* foglal magában. Ide, ebbe az erdőbe ment a győzelmes padisah, itt veretett fel csaholó agaraival hegyet és sziklát; itt ejtett el szarvast és minden egyéb vadat; itt sólymászott kedvére. Ez a leírás teljesen ráillik a Svábhegy név alatt ismeretes *vidékre,* de nem illik rá arra az aránylag *kicsiny területre,* amelybe *Döbrentey* a maga *Nyékét* beszorította.

Miként lehetséges mégis *Döbrentey tévedése?* Döbrentey nem gondolt arra, hogy Oláh emlékezetből vagy valamely igen kezdetleges mappa alapján veti betükbe gondolatait. Döbrenteynek modern mappa volt a kezében. És mert Oláh *északot* mondott, ő *északon keresgélt. „Egészen északot"* nem bántotta, mert Obudára nem tehette Nyéket, hacsak forrását, Oláht meg nem akarta tagadni. Keresett tehát egy *északi helyecskét,* amely még üresen maradt abból a *nagy történelmi parcellázásból,* amelyet ő Buda határában müvelt. Ezt a magyarázatát merem adni Döbrentey Nyékjének. Igy lett — most már *Rupp* szavai szerint — *a Vaskapuvölgyből, a mai Lipótmezőből, Nyék, mely ujabban már csak a Svábhegy neve volt.*

Bámulom Döbrentey tekintélyét, amely ilyen abszurdumot komoly emberekkel el tudott hitetni. A *Hidegkut-Nyéken* képzelt vadaskert legfeljebb a XVII—XVIII. század milieujébe illenék be, ahol főképen dámák és piperés urak puffogtatták le az elébük hajtott vadat. Hogyan képzelhető, hogy a természetes és grandiózus *Mátyás,* e hatalmas vadász az Urban, megvetette volna a szeme előtt fekvő istenadta vadászterületet és valami távoli finom kis vadaskertbe ment volna hódolni szenvedélyének.

Hüvösvölgy legszebb kirándulóhelye a Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos MARTH MIHÁLY

Rályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirü cseghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

Bauer János „Zöldkoszorú“ vendéglője
I, Sasvadi-út 86. — 59 végállomás
Meghivom régi várbeli és krisztinavárosi ismeröseimet egy pohár borra

RUZICSKA különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

REISZMANN MÁRTON

zongoraszalonja és javító műhelye áthelyeztetett a Zsigmond uccából,
II. kerület. Fő-utca 80.
(Király-fürdő mellett)
LEGELŐNYÖSEBB RÉSZLETFIZETÉS!
Alkalmi vételek Nagy választék

Személyi hírek

SZABOLCSKA MIHÁLY, a nagynevű poéta, Temesvárról Budára költözött, ahol állandóan megtelepedik.

BECSEY ANTAL e hét végén vidékre utazott, de hétfőn, e hó 24-én visszatér Budapestre.

AGGHÁZY KAMIL ezredest, a Hadtörténelmi múzeum igazgatóját, a Hollós Mátyás Társaság alelnökét vitézzé avatta a Kormányzó.

POMPÉRY ELEMÉRT, az iparjogvédelmi szövetség alelnökét melegen ünnepelte a jún. 12-én összeült kongresszus.

FOLKUSHÁZY LAJOST, a Beszkárt vezérigazgatóját vesegyulladással a Pajor szanatóriumban ápolják, de állapota már javul.

LECHNER JENŐ dr. kormányfőtan., műegy, tanár, műépítésznek a Hősök Emlékköve felavatása alkalmából érdemeit elismerte a Kormányzó.

KÚN GYULA min. tanácsost nyugdíjazása alkalmából elismerésben részesítette a Kormányzó.

KAPCZA IMRE gázgyári főtiszt, a Hollós Mátyás Társaság kinestartója Radegundban tölti jövő héttől szabadságát.

CSOHAY GÉZA postafőtiszt, a *Budai Társaskör* közszeretetben álló pénztárosa, négyheti szabadságidejét a Balaton mellett tölti.

Bérautó-autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Hollós Mátyás Társaság

mely legutóbb, e hó 17-én tartott közgyűlésén nem volt határozatképes,

június hó 24-én

este 7 órakor, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, tartja meg

közgyűlését

a Császár-fürdő „Hollós Mátyás-termében."

A lemondott elnökség és tisztikar, továbbá a választmány újból való megválasztása elé, ami az elnöki *főtanács* tagjainak és a szakosztályok elnökei és azok helyetteseinek újbóli megválasztását is szükségessé teszi, — érdeklődéssel tekintenek a tagok és előreláthatólag a június 24-iki közgyűlés rendkívül látogatott lesz.

Utána társasvacsora, amelyen *vendégeket is szívesen lát a Társaság.*

A társasvacsorát megelőzőleg dr. *Massány* Ernő alelnök tart előadást.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

MEGHIVÓ.

A SVÁBHEGYI-EGYESÜLET negyvenéves fennállásának megünneplésére június hó 24-én (hétfőn), este 8 órakor, a SVÁBHEGYI SZANATORIUMBAN (báró Eötvös-út 8. sz.) gyül össze

VACSORÁRA,

mely alkalomra a Svábhegy barátait is meghivtuk.

Kérjük, hogy az ünnepi vacsorán résztvenni és bennünket erről értesíteni szíveskedjék.

Teriték ára 6.— Pengő.

Budapest, 1929 június 17-én.

Szeretetteljes üdvözlettel

losonczi dr. Bódy Tivadar s. k.
Budapest ny. polgármestere,
a Svábhegyi Egyesület elnöke.
m. kir. udvari tanácsos,

BUDAI TÁRSASKÖR

nyárelőtti utolsó választmányi ülésén, június hó 20-án *Ziegler* Géza kormft., elnök felhívására megvitatta a Kör helyiségének ügyét és a nyárra megbízta az elnökséget, hogy az ügyeket vigye tovább és tartson helyszini szemlét az ajánlott új körhelyiségben. Megvitatta a Délivasút vendéglősének levelét, amelyben az esti társasvacsorák árának fölemelését jelenti be. A tagok általánosságban elégedetlenek a vendéglői ellátással, úgy az étellel, mint az itallal. Példaképpen állították oda a Nyugati pályaudvar vendéglőjét, ahol az igazgatóság szigorúan ellenőrzi úgy az ételt, mint az italt, de az árakat is, ám maga a vendéglős is mindent elkövet, hogy a „resti" az első restaurántok között álljon és ma már több az utcai vendége, mint az utasok. Szomorú tény, hogy Buda egyik legszebb, leglevegősebb kerti helyisége állandóan üres, aminek okát aligha a közönségben kell keresni.

Gamauf Károly főtitkár ezután bejelentette, hogy kiket ajánlottak új tagokul:

Fekete Pál nyug. őrnagy, Zwolenszky József ny. honvéd alezredes, dr. Bajor József I. oszt. főtörzsorvos, Strasser Ferenc szv. igazgató, alezredes, Vajda Gyula m. kir. honvéd főigazgató, Ádám Dezső ny. alezredes, tanácsnok.

Lipthay Pál tanár, Heidinger Nándor polg. iskolai tanár, Csekő Géza polg. isk. tanár, Benes Imre háztulajdonos, Udvardy Róbert magánzó, Payper Lajos szfőv. pénztáros, dr. Mező Ferenc áll. r.-gimn. tanár, Fillinger Dezső Hangya ipar cégvezetője, Éder Jenő délivasúti főtiszt, Kampis Ödön nyug. áll. számv. igazgató, akiket a választmány egyhangúlag felvett a tagok sorába. A jelentés megemlékezik az elköltözés s más okokból történt kilépésekről, a tagokat ért gyászesetekről s más folyó ügyekről. Az elnök éltetésével véget ért ülés után a tagok társasvacsorához ültek a nyilt terraszon és vidám kuglizás fejezte be az estét.

Ész nélkül?

A Városmajor parkjának építéséhez

Erre vonatkozó legutóbbi cikkünkre kaptuk az alábbi helyreigazítást:

Válasz a *Budai Napló* 1929 június hó 9-én megjelent számának „Ez aztán a fordított város" című cikkére.

Park épül víz nélkül, napsugár nélkül, föld nélkül, sőt sokan azt mondják, ész nélkül is — írja a cikkíró Úr. Erre csak azt válaszolhatom, hogy nemcsak a fővárosi kertészet vezetésével megbízott tisztviselők, hanem a Városmajorban dolgozó minden egyes munkás ésszel dolgozik. A budai kertészet vezetésével megbízott kertész pedig nemcsak hogy ésszel, de szeretettel gondozza azt, amit egyszer már megalkotott. Midőn külföldi emberek ezt a nagy parkírozási munkát látva, őszinte elismerésüket fejezték ki a fővárosi kertészetnek, akkor laikus véleményt nyilvánítani olyan dolgokról, amiben valaki nem szakember, nem lehet.

A földet igenis nem „kanalanként" hordjuk a parkírozáshoz, hanem a főváros által épített nagyobb útépítési munkálatoktól, mint például a Fodor-utca, ami rét volt, kiépítésétől kikerült gyepszínföldet, mely cca 2000 m³ volt, itt használtuk fel, valamint több privát építkezéstől kikerült jó televényföld leraktározását is megengedtem.

Ami azt a megjegyzést illeti, hogy pocsolya az egész kert, elismerem, de a park csatornázása a lehető legrövidebb idő alatt meg fog történni s hogy még jelenleg nincs kész, az sem a fővárosi kertészet hibája.

Az „őserdő és napsugár nélküliség"-re vonatkozólag pedig azt felelem, hogy mindenkinek nem lehet eleget tenni. A közönség nagy része árnyékot kíván, nagy része meg napsugarat. Felhívom a figyelmét a cikkíró Úrnak az 1927. évben a Budapesti Hirlapban a „Városmajori erdő pusztulása" című cikkre, melyben éppen a fák kivágatása miatt támadtak meg. Igy láthatja a cikkíró Ur, mennyire lehet ok- és célszerűen irtani az „őserdőt".

Budapest, 1929 június hó 15-én.

Maradok teljes tisztelettel:

Morbitzer Dezső,
szkfv. kertészeti főfelügyelő.

Készségesen helyt adtunk a mi budai parkirozásunk mesterének, *Morbitzer* Dezső úr nyilatkozatának, aki félreértette a mi írásainkat és a kertészetet védi, amely előtt kalapot emeltünk.

De kénytelenek vagyunk helyet adni *Dubonai* Pál munkatársunk hozzászólásának is, aki mint „laikus" a következőket mondja:

„A kertészet becsülettel, tudással és szeretettel végzi munkáját és hogy a város által teremtett helyzet révén a lehetetlen feladatokat nem tudja úgy megoldani, azért senki nem szólhatja meg.

De kérnék néhány kérdésre választ:

— 21 lépésnyi távolságban 6 öreg fa áll az egyik fasorban, tehát alig 3 lépésnyire egymástól; kifejlődhetik-e a fa, ha ilyen közel áll egymáshoz? Legalább 6—8 méter közre van-e szükségük a fáknak? S ha igen, okvetlenül kell-e irtani közülük?

— Vízvezeték nélkül építhető-e ilyen nagy park?

— Csatornázás nélkül egészségessé válhat-e a poshadt talaj?

— Ilyen sűrű fák között, amelyek lombozatán a napsugár nem tud áthatolni, az örökké nyirkos talaj felszáradhat-e?

— Végül pedig arra kérnék én, a laikus, a szakembertől választ, hogy vízvezetéket, csatornát, fairtást a parkírozás előtt vagy után kell-e megesinálni?

Mint laikus csak azt az egyet akarom megjegyezni, hogy csak azt a fát szeretem, amelyik gyönyörűségemre van és szolgálja az egészségemet. Az olyan fát, amely beteggé teszi a gyermekemet, könyörtelenül kiirtom. A Városmajor fáinak egyharmada olyan örök árnyékot termel, hogy a folyton poshadó, rothadó föld maláriát áraszt és halálos ellensége a gyermekemnek, tehát ki kell irtani. Szebb és egészségesebb lesz tőle a park.

Sokáig küzdött a főfelügyelő úr földhiánnyal és a rossz földet is „kávéskanalankint" hordták oda, de nem tudták használni. Igy mondták egy éven át az ott „ésszel dolgozó" valóban intelligens munkások.

Dubonai Pál.

A Zugligeti Egyesület június hó 28-án, pénteken este fél 8 órakor a *Fácán* Zugligeti Üdülőtelep éttermének különhelyiségében rendezi tisztújító közgyűlését. Ez alkalommal újból választják a tisztikart, a választmányt és a számvizsgáló bizottságot. Ha a tagok határozatképes számban meg nem jelennének, 14 napra (július 13.) újabb közgyűlést tartanak, amely tekintet nélkül a jelenlevők számára, határoznak. A közgyűlés után társasvacsora, amelyen a családtagokat és a tagok vendégeit is szívesen látják.

EGY POHÁR SÖRRE menjünk át Ulm Lászlóhoz, a **SZENT ISTVÁN** étterembe, ahol a konyha is kitünő és bora jó.

Békebeli szép akció alapját vetette meg a székesfőváros azzal, hogy *Horváth* Károly bizottsági tag indítványára és az illetékes bizottság határozata alapján elhatározta, hogy a jeles *szobrász- és festőművészek* jutalmazására a legméltóbbaknak évenkint egyszer, a kiállítás alkalmával adományozza a *„Fővárosi nagy aranyérmet."*

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Zászlószentelése volt a HÉV Tiszti Dalkörének június 16-án a Ferencrendiek Margit-körúti templomában, amikor a zászlóanyai tisztséget losonci *Bódy* Tivadar udv. tan., vezérigazgató neje és *Bakonyi* János HÉV igazgató neje viselték. A zászlószentelés után a BHÉV székházában gyönyörű ünnepség volt. A Tiszti Dalkör augusztusban művészi körútra indul Rómába és több olasz városba.

„FÁCÁN" zugligeti üdülőtelep, klimatikus gyógyhely, megnyilt. Szobák penzióval még elfjegyezhetők. Telefon: 662—28.

Viraág Ilonka, a kiváló szavalóművésznő, aki egyetlen képviselője nálunk annak a szavalóiskolának, amelyik földigérő mozdulatokkal kiséri a költő szavait s így mindig rendkívüli hatást ér el, mint mozdulatművésznő is külön rendszert képvisel és legkiválóbb színművésznőinket ő vezeti be a mozdulatművészetbe különleges tudományával. A Dienes-iskola vizsgáján, az Orion-színházban ismét nagy sikert aratott és tanitványai is a legjobban megtapsolt számokat mutatták be.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R-T. Készít, javít megóv. Budán II., Fő-utca 80. Telefón: Aut. 515—79.

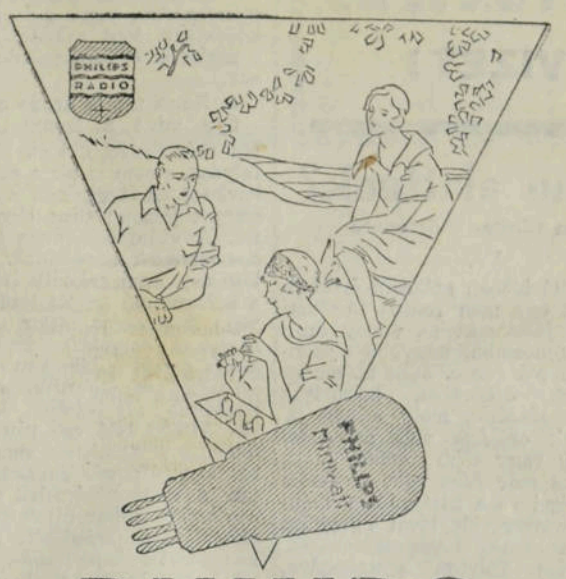
Nyári táncmulatságot rendez a Magyar Posta Altisztek Országos Egyesülete *budai csoportja* özvegy- és árva, valamint zászló-alapja javára 1929 június 29-én a Budagyöngye nagyvendéglő összes helyiségeiben (II., Budakeszi-út 11. szám). A mulatság délután 6 órától másnap reggel 6 óráig tart. Személyjegy 1 P, családjegy 2 P vigalmi adóval együtt. A zenét az egyesület budai zenekara szolgáltatja és a Jazz-band. Felülfizetéseket és adományokat I., Krisztina-körút 113. szám alá kérik küldeni.

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Felhívás. A budapesti V. ker. Berzsenyi Dániel gimnázium iskolatársak szövetsége nevében *Morvay* Győző dr. elnök kéri az intézet budai lakos volt tanítványait, hogy a szövetségbe lépés céljából nála (III., Repkény-utca 18.) írásban jelentkezzenek.

KELLEMES KIRÁNDULÁSA LESZ, HA HORDOZHATÓ RÁDIÓKÉSZÜLÉKE SZOLGÁLTATJA A ZENÉT.

ERŐS ÉS ZAVARTALAN VÉTELT CSAKIS PHILIPS CSÖVEKKEL ÉRHET EL

PHILIPS
MESTERCSÖVEK

A CSILLAGHEGYI STRANDFÜRDŐBEN TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA

Tisztviselőknek hétköznapon lényeges árkedvezmény

A nagy apostol püspök: Prohászka Ottokár boldoggá avatásáért a városmajori egyházközség minden hónap 21-én reggel hét órakor szent-misét ajánl fel, amelyet a nyári hónapokban július és augusztus hóban is megtartanak.

Kuglizóversenyt rendez Vilmos napján, június hó 25-én, az *I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre* a Budai Társaskör kuglizójában, a Délivasút terraszán. A kör tagjai minden kedden összejönnek egy kedélyes kuglipartira, amelyen gyakran hölgyek is vesznek részt, sőt aktive kuglizniak az elnökök is: *Ravasz* László és *Hubert* Vilmos. Ezek a partik sok tréfával, évelődéssel és a Krisztina-körútig hangzó harsogó kacagással folynak gyakran éjfélig is.

Budai Kertmozgó a Margit-rakpart 16. sz. alatt, szerdán, e hó 26-án este félnyolc órakor tartja megnyitó előadását, amely alkalomból a szenzációs sikert aratott *„Magyar Rapszodia"* és ezt követőleg *„Férfi, férfi ellen"* című filmek kerülnek bemutatóra. Ezt a programmot csütörtökön és pénteken is megismétlik.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb címtábla festészet.
II., Iskola-utca 16. TELEFON: 525—92 **Váli G. és Tsa**

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

Lakást keresek **3 szobát** a Széna-tér vagy a Zsigmond-tér közelében, lehetőleg főútvonalon. „Esetleg lelépéssel" jeligére a kiadóba

RAVASZ CUKRÁSZ SZALÓN
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE
zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRÚT 65. SZ.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fajylat, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiörnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönönél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Mi van alattunk?

— Buda földtani története —

IV.

A levantei időben székesfővárosunk területének egy igen fontos történeti mozzanata játszódott le, amely mindenesetre fontosabb, nagyobb jelentőségű volt reá nézve, mint az ember történetének újkorában bármelyik esemény. Hazánk, mely mindig a nagy tavak országa volt, az egész Alföld egy vagy több tóból állott, melyek vize már édes volt. A budai hegység rögei és a visegrádi vulkáni hegység megmerevült lávái nyugaton egy hatalmas tavat duzzasztottak fel, melynek vize folyton gyarapodva, lassankint kicsordult e hegység tetején, s azt végül kimosta.

Ez volt a Duna történetének nevezetes eseménye a levantei időben,

mert ez időtől kezdve a Győri-medence vize a budai hegység lábánál folyt le délkelet felé. Az áttörés következtében keletkezett a festői visegrádi Dunaszoros. A szorosból kiszabaduló folyóvíz természetesen rengeteg kavicstömeget görgetett alá. Így keletkezett az egyik oldalon a hatalmas levantei kavicstörmelékkúp. Kvarc, gránit, gneisz, mészkő és andezit-kavicsok halmozódtak fel, amelyek részint a szomszédos hegységekből, részint a távolabbi északi hegységekből származtak.

A Duna ekkor még legalább 30—40 méterrel a mai szintje felett folyt;

ebben a magasságban találjuk meg kavics-terraszait. Óbuda mellett a kiscelli párkánysík valószínűleg a Duna levantei szintjét jelzi. A levantei kavicsokra ráakadtak Budapesten is, pl. a Karpfenstein-utcai csatornázás alkalmával. De előfordulnak nagy vastagságban Csömör, Cinkota, Rákosszentmihály határában. Ezek a kavicsok már 50—60 méterrel magasabban fekszenek a Duna mai szintjénél. A kavicsokat közvetlenül homok borítja.

Az ember megjelenésének idején

az Alföldet kitöltő tavak folyton törpülnek. A jobbparti rész már egész Ercsiig száraz s a budai hegységből egy folyó halad dél felé, melyet Halaváts „Meridionális-folyónak" nevez. Ez a folyó természetesen csak hátrahagyott kavicsai alapján állapítható meg. A tétényi platón találjuk meg első nyomait, azután Batta vidékén keskeny kavicssávot találunk, mely Ercsi közelében szétterül. Ez a folyó a pontusi agyag tetején haladt, mint a levantei kavicsokat hozó folyó, amit a benne talált elefántcsont-, kagyló- és csigamaradványokkal lehet bizonyítani.

A pontusi tenger idejében a *Svábhegy tetején törtek elő meszes források*, addig a pleisztocénben, mikor a vízszint lényegesen süllyedt, már alacsonyabb szinteken. A svábhegyi források kiapadtak, s a pleisztocénben 160—240 m. szinten törnek elő források. A mésztufa likacsos, szürke kőzet. A Gellérthegy nyugati oldalán találjuk meg egyes kiálló tömbökkel. *A budai Várhegy egész felületét e mésztufa alkotja*, továbbá meg van a Lipótmezőn, a kiscelli párkánysíkon, az ürömi hegyen, a Péterhegyen, a békásmegyeri Ezüsthegyen, a kalászi Karapovács és a pomázi Majdan-dombon. Mindenütt vízszintesen fekvő padokat alkot. Növényi maradványokat és szárazföldi csigák házait találjuk bennük. Találtak bennük szarvas, vadló, *elefánt, rhinocerosz*, vaddisznó, stb. csontmaradványokat is. Elég jó építőkő, s ezért ahol lehet, fejtik és elhordják.

A lösz a pleisztocén-lerakodások legismertebbje. A pleisztocénben Ázsia belső területein és Európában száraz, sivatagos klima köszöntött be. A növényzet gyenge volt ahhoz, hogy a málló kőzetek nyirokját, porát megkösse, s így annak könnyebb részei a levegőbe kerültek, s onnan szitálódva más helyen ismét lerakódtak. A budai Kis-Svábhegy déli és délkeleti oldalán a Ráth György-utca helyén az útépítés előtt 2—3 méter vastagságban mély árkot ásva láttak lösz-falak. De a budai hegységben egyebütt is majdnem mindenütt található (Zugliget, Óbuda). A hegyes területen a lefolyó vadvizek sok helyen mély árkot mosnak, a legtöbbször függőleges falakkal tárják föl a löszt.

A lösz elterjedése arra vall, hogy az ó-pleisztocén tavak még inkább zsugorodnak, mert a tavi homokleraködásokra lösz rakódott. Ugyanezek a geológiai erők a jelenben is működnek.

A Duna ma is hozza a homokot, úgy mint a levantei kavicsot.

Ma már öregebb, nem olyan sebes a folyása, s nem is bírja meg a durvább kavicsot. A hegyekről lefutó vizek a hegyek lábánál törmeléket halmoznak fel. A vizenyős, vápás helyeken szikes agyagok képződnek. A levegőből lösz már nem rakódik le ugyan, mert a kultura alá fogott területeken a levegő tisztaságát por nem zavarja, hanem a homokos területekről felkapja a szél a könnyen mozgó kvarcszemeket és elhordja, másutt pedig buckókat épít belőlük. A székesfőváros Alföld felé eső részén nagy futóhomokos területek vannak, amelyeket azonban már javarészt megkötöttek. A székesfővárosból a pesti határon széles sávban ültetett erdő is megakadályozta terjedését. A futóhomokos terület hepe-hupás. Valamennyi talaj engedve az uralkodó északnyugati szélnek, északnyugat-délkeleti völgyeket alkot, de a futóhomokos területek különösen. Az északnyugati száraz szél behatása alatt a homokbuckák ebben az irányban hosszú vonalakban sorakozva, dombokat építenek fel. Dunaharaszti északkeleti oldalán is ilyen dombsor szakítja meg a község tovább terjedését.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

* **A BSzKRT** közgyűlését, értesülésünk szerint, e hó 28-ra hívta össze. A *BSzKRT* legújabb mérlege sokkal kedvezőbb az előző évinél. Már a bevételek is 4,000.000 pengő emelkedést mutatnak és a nyereség is 5,000.000 pengővel mulja felül a tavalyit. A *BSzKRT* új zárószámadása 64,187.858 pengő bevételről számol el, melynek nagyrésze a viteldíjakból ered. A mult évben nem egészen 60.4 millió volt a vállalat bevétele. A tiszta nyereség jelentékeny bevételi többlet ellenére azért nem emelkedett ennek arányában, mert a villamos vasutak kiadásai tetemesen megnövekedtek a mult évihez arányítva, különösen a fővárosnak juttatott osztalékon kívüli szolgáltatások emelkedtek nagy mértékben. Ugyanis a fővárosnak fizetett használati díj 1,204.673 pengőről 2,425.776 pengőre emelkedett, a beszedett közlekedési adó 4,956.322 pengőről 5,262.010 pengőre. Az adók is 1,084.000 pengőre növekedtek, ami 56.000 pengős többkiadást jelent. A vasutüzem személyi és dologi kiadásai az eddigi 40.1 millióról 42,600.000 P-re szöktek fel. A külön szerződéssel üzemben tartott vasutaknak 836.500 pengő helyett 1,540.000 P-t fizetett a vállalat. Az értékcsökkenési alapra is 100.000 pengővel többet, 1,321.000 P-t fordítottak. A nyugdíjalapnak is 3.5 millió Pt fizettek, közel 1.5 millióval többet, mint a mult évben. A nagyarányú többletet az okozza, hogy a BSzKRT nagyösszegű kölcsönt vett fel beruházási célokra a nyugdíjalaptól s ennek kamatai évi 1,375.000 P-t tesznek ki. A zárszámadásaikban új tételként szerepel az alkalmazottak betegségbiztosítási és jóléti alapjának létesítésére fordítandó 685.000 P. E nagyarányú kiadási többletekkel szemben a főváros által birtokbavett vasutak megváltásával járó terhek lényegesen csökkentek, mert e címen a zárószámadás 3.7 milliót, a tavalyinál közel 1 millióval kevesebbet számol. A BSzKRT kimutatott nyeresége a mult évről 179.444 pengő. Érdekes a vállalat vagyonmérlege is, amely 7.3 millóval becsüli többre a *BSzKRT* vagyonát, mint az elmult évben. A tavalyi zárószámadásba ugyanis 36,097.462 pengővel szerepelt a vasutvállalat vagyona, míg a legújabb mérleg 43,346.477 P vagyont állapít meg.

* **A Községi Takarék** tőkeemelő közgyűlését még június végén meg fogja tartani.

* **Nagybátony-Ujlaki és a Trust** *Debrecen* város villamos árammal való ellátása ügyében a városhoz ajánlatot adtak be, amely mind a két ajánlatot a legközelebb fogja részletesen megvitatni. *Nagybátony-Ujlaki Tiszalucon* nagyszabású villamoscentrálét akar építeni és ebbe bele akarja kapcsolni *Tiszavidék* városait és községeit is.

* **A magyar Nasici, a Nasici Tanningyár és Gőzfűrész R. t.** e hó 26-án tartja évi rendes közgyűlését, amelyen többek között új igazgatóságot is fognak választani. A *Budai Napló* értesülése szerint Veith Béla lemond igazgatósági tagságáról és helyébe új tagként báró Hatvany Endre földbirtokos, Buda legtekintélyesebb és legnagyobb önálló pénzintézetének, a Budai Általános Takarékpénztárnak elnöke kerül be igazgatósági tagnak. A magyar Nasici különben 42.302 pengő tiszta nyereséget mutat ki mérlegében, telkeit, épületeit és gépeit 768.533 pengőre, erdeit közel ½ millió pengőre, árukészletét pedig 191.670 pengőre vette fel. Az adósok számláján 1,814.271, a hitelezők számláján pedig 3,313.296 pengő szerepel. Az október 31-i lezárt mérleg szerint az elmult üzletévben a brutto nyereség 89.448.75 pengő volt. Az *Union Nasic* valamennyi alvállalata, tehát a *Magyar Nasicin* kívül a *Lomási Erdőipar*, a *csehszlovák Nasici* és a *jugoszláv Nasici* a tavalyinál jóval kedvezőbb eredménnyel zárták mérlegeiket, ami lehetővé teszi, hogy az Union Nasic is folytathassa eddigi osztalékpolitikáját és idén is a megelőző évnél nagyobb dividendát juttathasson részvényeseinek. Mint ismeretes, a legutóbbi év hasznából 8 svájci frank osztalékot kaptak a részvényesek, akik most minden bizonnyal 10 svájci frank osztalékot fognak kapni. Ha tekintetbe vesszük a Nasici 160.— pengős legutóbbi árfolyamát, és osztalékhozamát, akkor megállapíthatjuk, hogy az ipari jelentékeny vállalatok közül relative meglehetősen magas hozamot biztosít a Nasici részvény, nem is beszélve a papír belértékéről, amely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a Nasici részvények a budapesti tőzsde legértékesebb és legkeresettebb papirjai közé tartoznak.

* **A Magyar-Francia** Biztosító Társaság e hó 25-én tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen az igazgatóság elő fogja terjeszteni 1928. évi zárszámadásokat, melyek, dacára az általános gazdasági letargiának, igen jelentős üzleteredményt mutatnak fel. Az intézet 93.005 P tiszta nyereséget mutatott fel, mely lehetővé teszi, hogy 1928-ra is változatlanul fentartsa 1927-re fizetett osztalékát, úgy hogy a részvényesek az idén is részvényenként 2 P osztalékot kapnak. Az intézet vezetését *Grosz* Manó vezérigazgató komoly tehetséggel látja el, akinek munkájában segitségére van Barabán igazgató és a kitünő tisztikar.

* **A Nemzeti Balesetbiztosító Társaság**, mely mint tudvalevő a *Magyar Francia érdekkörébe* tartozik, e hó 25-én fogja megtartani rendes évi közgyűlését. A közgyűlés keretében az igazgatóság betmutatja a társaság elmult évi üzleteredményét, mely, mint a kezeink között lévő mérleg mutatja, 27.794.69 P tiszta nyereséget tüntet fel. Az igazgatóság az elmult évi nyereségéből 8%-os osztalék fizetését fogja javaslatba hozni, ami részvényenként 1.20 P-nek felel meg. A nyereség fennmaradó részéből a társaság a tőketartalékot és az általános biztonsági alapot dotálja és 4.000 P-t az alkalmazottak nyugdíjalapjának javára fordit. A kárbiztosítási ágazatban az intézet tiszta díjbevétele 305.599.27 P-t reprezentál, míg károkért a viszontbiztosítási rész levonása után összesen 137.823.01 P-t fizetett ki. Az igazgatóság a jelentésében kiemeli, hogy az 1928-as év, bár a magyar biztosítási szakmára nézve a lehető legrosszabb volt, ennek dacára a *Nemzeti Baleset* mégis igen kitünő évről számolhat be, ami főként *Szilágyi* Károly igazgatónak, Buda illusztris vezéregyéniségének tulajdonítható, aki vasszorgalommal, tökéletes verzáltsággal és figyelemreméltó koncepcióval fejleszti az intézetet.

* **A Magyar-Cseh Iparbank Rt.** legutóbb megtartott igazgatósági ülésén elhatározta alaptőkéje felemelését és evégből e hó 28-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe. A közgyűlésen javasolni fogja, hogy egymillió pengő névértékű részvény azonnal kerüljön kibocsátásra és ajánltasson fel 3:1 arányban a régi részvényeseknek, további kétmillió pengő névértékű részvény kibocsátására vonatkozólag pedig javasolja, hogy az igazgatóság bizasson meg annak alkalmas időpontban leendő keresztülvitelével. Az elővételben nem gyakorolt részvények azonos feltételek melletti fix átvétele egy külföldi csoport útján biztosíttatott.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Erzsébethíd-szálló
a Rácfürdő mellett. Telefon 537-45
I., Kökény-utca 14. — Garni-szálló

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell építőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni.
Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át).
A BÉRHÁZAKBAN 2-, 3- és 4-szobás lakások (hallal),
A SZÁLLODA-BÉRHÁZBAN 1- és 2-szobás garcon appartement-ok kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad: dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

FŰSZER, CSEMEGE
árut legolcsóbban házhoz szállit
KODNÁR DÖMÖTÖR
I., ATTILA-UTCA 23
TELEFON: A. 529—79
Nagybani raktár mézben és szappanfőző lugkőben

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Honori Mag
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönyeim: GRANARIUM
HONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizitisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Kalona József-u. 2.
Telefon: 223-9[illegible].

ZLAMAL

véget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval feltive:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 961. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** filiér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRAÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 június 30.

A szent hegy

Örök ellensége volt a budai várnak és minden ágyúlövés, mely a budai vár falait rombolta, innen dördült Buda felé. Utoljára 48-ban. Azután megbékült a SVÁBHEGY a Várheggyel. És ezeket a testvéri kapcsokat most hivatott vezérek fűzik mind szorosabbra, mert olyan a viszony a város és a hegy között, mint amilyen szegény, csonka országunk viszonya a Felföldel. Egymás nélkül nem tudnak meglenni. Egymás ellen nem küzdhetnek.

Ezt a hegyet és annak vidékét lakták a Hunyadiak, keresték a remeték, itt írta bibliáját Báthory László, most pedig keresi a levegőre vágyó, pihenést kereső, dolgos polgárság. Talán semmise demokratizálódott annyira, mint a Svábhegy. Valamikor fejedelmek, a mult században az irodalom és művészet fejedelmei, most pedig a dolgozó polgárok népesítik be vadregényes lejtőjét.

Istenhegynek keresztelte el valamikor Döbrentey Gábor, ám dr. *Siklóssy* László kiderítette, hogy inkább talán *Nyék* község után Nyékihegynek kellene elnevezni, de a nép fantáziája a 250 év előtti ostrom alkalmával ott elhelyezkedett sváb ezredek után Svábhegynek nevezi és ma már az marad, ameddig magyar él és Buda áll.

A sors úgy intézte, hogy a Svábhegyi Egyesület 40 éves fennállásának ünnepével együvé esik a fogaskerekű vasút villamosítása, amelynek révén a Svábhegy intenzív módon kapcsolódik bele Budapest életébe.

*

A Svábhegyi Egyesület, amelynek élén dr. *Bódy* Tivadar ny. polgármester, a felsőház tagja, áll, az ő vezetése alatt nem remélt reneszánszon ment át és ma nemcsak a Svábhegy fejlődésének hatalmas rugója, hanem e világváros egyik legfontosabb egészségügyi tényezője s így országos, nemzeti érdeket is szolgál. A Svábhegyi Egyesület tagjai áldozatkészen állanak hivatott vezérük, Bódy Tivadar elnök mellett és néhány év óta a Svábhegy oly hatalmas fellendülésnek indult, amely átterjed a vele szomszédos, kapcsolt részekre is. Az ottani kultúra továbbhullámzik a budai hegyvidéken, segíti, támogatja az óbudai hegyvidék önállóan indult fejlődését és magával ragadja majd a tőle délre fekvő részeket is, a Farkasvölgyet és a szomszédos elhanyagolt hegyvidéket.

Amikor negyvenedik esztendejét ünnepli a Svábhegyi Egyesület, egészen természetes, hogy az ünnepi vacsorán nagy és előkelő társaság gyült össze, amelyen a minisztériumok, a székesfőváros, az orvosi kar, a testvéregyesületek, a sajtó képviselői és Buda barátai nagy számmal jöttek össze. Ezt a társasvacsorát nem is a Svábhegyi Nagyszállóban rendezte az egyesület, hanem intim környezetben, a *Svábhegyi Szanatórium* ragyogó nagytermében, ahol a házigazda és egyuttal borgazda tisztét az egyesület egyik lelkes tagja, dr. *Jakab* László töltötte be lebilincselő módon. Az E alakban terített asztal körül helyet foglalt a társaság és föltálalták a nagy gonddal összeállított tabldót a legválogatottabb italok kíséretében.

A társasvacsorán résztvettek: Dr. Ripka Ferenc főpolgármester, a Svábhegyi Egyesület díszelnöke, dr. Bódy Tivadar ny. polgármester, a Svábhegyi Egyesület elnöke, Beresényi Antal főtanácsos, a Svábhegyi Egyes. igazgatója, dr. Jakab László ig. főorvos, a Svábhegyi Egyesület háznagya, Lamotte Károly tanácsnok, Németh Béla tanácsnok, dr. Csordás Elemér tiszti főorvos, dr. Széchy Ernő tisztifőorvos-helyettes, Huszka Viktor, a Magyar Idegenforgalmi érdekeltségének igazgatója, Schön Győző, a gázgyár igazgatója, Bordás Lajos, a gázgyár igazgatója, Szakács Gusztáv, útépítési főfelügyelő, Cservenka István főmérnök, Oszuszky István mérnök, Mosdóssy L., a pedagógiai filmgyár igazgatója, Thirring Gusztáv főmérnök, dr. Wladárczik József ker. orvos, Sándor Károly iskolaigazgató, Bódi Flórián tanító, Majorossy Géza főtitvatalnok, Janernik Nándor kormánytanácsos, a házi nyomda igazgatója, dr. Manninger Vilmos egyet. tanár, dr. Dollinger Gyula egyet. tanár, dr. Győrki Béla főorvos, dr. Antalffy Andor min. tanácsos, dr. Forbáth Imre egyet. m. tanár, Mikus István államépítészi főtiszt egyesületi pénztáros, Majorossy Gyula főmérnök, dr. Hódy Lajos ny. postatakarékp. igazgató, dr. Nádass Béla, a Rózsadomb és Vidéke Egyesület főtitkára, Lugmayer József, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete alelnöke, Viraág Béla, a Hollós Mátyás Társaság alelnök-háznagya, lovag Baer Oszkár ny. főhadnagy, baranyavári Ullmann Béla, a Svábhegyi Egyesület titkára, Krempels József, a MOKTÁR igazgatója, Mangold Béla Kolos, kereskedő, dr. Reimann Andor igazgató, Rudas Gyula korm. főtanácsos, Minkus Richárd gyáros, Sajó Jenő igazgató, Kerpel Vilmos gyógyszerész, Wiesner Lajos gyógyszerész, Szenthe Lajos gyógyszerész, rétsági Paunz Sándor udv. tanácsos, Szegő Sándor gyáros, Rákosi Jakab nagyvállalkozó, dr. Rákosi Tibor ügyvéd, dr. Párkány Frigyes korm. főtanácsos, Hoffmann Gusztáv bankár, Katona Zsigmond, a Gizella malom vezérigazgatója, Langfälder Károly műsz. tanácsos, mérnök, Magyar Bertalan részv. társ. vezérigazgató, Séligmann Zsigmond ékszerész, Deutsch Viktor gyárigazgató, Holzer Sándor főv. bizottsági tag, dr. Vándor Mihály ügyvéd, Engel Ármin bankigazgató, dr. Fleischmann József ügyvéd, Fodor István vívómester, sporttelep tulajdonos, Varga Arnold nagykereskedő.

Társasvacsora

A társaság lelkes hangulata közben emelkedett szólásra a Svábhegyi Egyesület nagynevű elnöke,

BÓDY TIVADAR dr.
elnök

Ugyrend szerint vacsora közben nincs szónoklás, személyi kultuszt az egyesületben nem űznek s így nincsen szükség beszédekre. Mégis a mai ünnepi összejövetel kivételt képez, mert erre az alkalomra az egyesület meghívta barátait is. Negyven éves immár a Svábhegyi Egyesület és szívesen köszönti mindazokat, akik ma itt összejöttek, hogy az egyesület tagjaival együtt ünnepeljék a fővárosnak ezt a gyöngyét és azt a szívükbe véssék.

Rajongói vagyunk mindannyian ennek a hegynek, ahova száz év óta járnak a pestiek.

Döbrentey Gábor annakidején Istenhegynek nevezte el, amint hogy tényleg isteni hegy és az ókorban bizonyára benépesítették volna a pogány istenek. Ma azonban reális szempontok vezérlik az embereket és

a Svábhegyi Egyesületnek is az a célja, hogy megtartsa, fokozza ennek a hegynek a természeti szépségeit, ápolja az erdőket, széppé tegye az ittlakást és megőrizze a hegy történelmi hagyományait

az itt vadászó Mátyás királytól a mai korig. Ő maga áhítatos szeretettel esüng a fővárosnak ezen az ékszerén és vele együtt mindazok, akik itt élnek. Már negyven év előtt a Svábhegy szerelmeseinek lelkes csoportja *Mérő* János vezetésével megalkotta a Svábhegyi Egyesületet és idevarázsolták ezt a biedermayer-életet. Az új nemzedék nemcsak átvette ezt a rajongást, hanem évről-évre fokozta azt, mint ahogy fokozódott a Svábhegy európai hírneve. Hálás köszönetet mond a fővárosnak, ahol megértéssel és szeretettel támogatják az egyesület törekvését. Az elmult negyven esztendő újabb lelkes munkára serkentsen mindenkit, hogy így az utódokba beleplántálják a hegy szeretetét.

Benső meghatottsággal köszönti újból az egybegyűlteket.

A közszeretetben álló elnököt szeretettel megéljenezték.

Rövid szünet után felszólalt

Dr. RIPKA FERENC
főpolgármester, díszelnök.

Az elnök kedvesen felfüggesztette az ügyrendet és ezt a zavaros állapotot felhasználja, hogy üdvözölje a *Svábhegyi Egyesületet* és annak érdemes elnökét. Elkésve jött, de örömmel sietett ide, mert baráti kapcsolat fűzi az Egyesület számos tagjához és elsősorban az elnök illusztris személye áll közel a szívéhez.

Bódy Tivadar neve fogalom.

Három évtizede figyeli törekvését folyton fokozódó tisztelettel és ragaszkodással s így jutott vele meleg baráti viszonyba.

Mindnyájan tudjuk, milyen rendkívüli értéket képvisel az ő egyénisége és ragyogó példa az ő multja.

Az ő tiszta tógájáról lepattan minden reáfecskendezett sár és piszok. Mindnyájan tudjuk, hogy mit jelent Bódy Tivadar az egyesület élén, aki állandóan

az alkotó munkát és a haladást képviseli

mindenütt, ahol vezető szerepet vállal. De örömmel jött azért is, hogy kifejezze legmelegebb elismerését a Svábhegyi Egyesület érdemes munkája előtt, amely immár a negyvenedik év határkövéhez ért.

Csaknem minden nagyvárosnak az a baja, hogy

nincsen megfelelő környéke és belefullad a kőházak tömegébe, — a megromlott levegő, a por és a piszok teszi kietlenné.

Mi volna Budapest Buda nélkül? Minden világváros fejlődik, de mit látunk a perifériákon más városban is? Oda vonul a szegénység és a nyomorúság. A pesti homoksivatagban emelkedő kőviskók csak ketrecek és nem házak. Kietlen oda a kirándulás.

Buda pompás erdőkoszorút von e nagyváros körül, telve ligetekkel, kertekkel, kultúrával s ezek hívják, ezek csalogatják ki a városi embert. A világvárosok életében a létért való küzdelem egy része a jó levegőért, az oxygénért folyik és a budai hegyvidék Budapestnek az oxigéntelepe.

Száz év előtt Pesten nagy járvány pusztított és polgársága akkor a budai hegyvidékre, de főleg a Svábhegyre menekült és a pestiek akkor fedezték fel a Svábhegyet. Ez a hegy azóta vonzza magához a főváros közönségét. Negyven év óta óriásit fejlődött ez a város, amelynek fejlődése elé a rónaságon nem gördültek akadályok,

viszont a budai résznek számtalan akadállyal kellett megküzdenie.

Amíg a völgyben gyors tempóban fejlődött, addig a hegyvidék csak lassan haladt előre. Pedig ez a pihenés és az üdülés városa és

a Svábhegyi Egyesület nemcsak ennek a városrésznek, nemcsak ennek a kis vidéknek az érdekeit képviseli, hanem egyetemes városi érdeket szolgál és ezzel az egész országét.

A székesfőváros vezetősége hálával tartozik a Svábhegyi Egyesületnek önzetlen munkásságáért s főleg azért, hogy a fővárostól nem kér semmit, — ahogy azt Lamotte Károly pénzügyi tanácsnok mondotta, — de ez az önzetlen áldozatos munka nem azt jelenti, hogy a székesfőváros ne tegyen meg mindent ezért az áldott vidékért és ne segítse mindenben a közjót szolgáló törekvéseit.

A város nagy adósa a budai résznek és ezt az adósságot le kell rónia.

A jó Isten ezt a vidéket a városiak gyönyörűségére teremtette és amily mértékben ez köztudattá válik, olyan mértékben

válik a székesfőváros kötelességévé ennek a vidéknek minél könnyebben való megközelítése, a lehetőségek szaporítása, hogy így a polgárság egészségének javítása céljából, minél könnyebben érje el ezt az oxygén-telepet.

A főváros minden vezető embere tudatában van ennek, mind sűrűbben látogatják is és máskép nézi az aktát az, aki áldva gondol oda, ahol fáradalmait kipihente.

Örömmel köszönti jubileuma alkalmával a Svábhegyi Egyesületet, mely számíthat arra, hogy bármely ügyben fordul a fővároshoz, szívesen fogják támogatni. Az Isten áldását kéri az egyesület működésére és annak elnökére.

A főpolgármester közvetlen beszédét sokszor szakította meg lelkes tetszés és befejezését viharos éljen kísérte.

Ezután felszólalt

SZVIEZSENYI ZOLTAN dr.

a Fürdőváros Egyesület igazgatója és tett eleget egy kedves megbizatásnak, amikor a hétéves *Fürdőváros Egyesület* üdvözletét tolmácsolta a 40 éves Svábhegyi Egyesületnek

dr. JÓZSEF FERENC főherceg

elnök nevében. „Orülnénk, ha az eljövendő 33 év alatt, amikor 40 éves fennállásunkat ünnepeljük majd, ugyanolyan eredményekre tekinthetnénk vissza a fürdőváros érdekében kifejtett munkásságunk révén, mint aminőket elért a Svábhegy fejlesztése körül a Svábhegyi Egyesüet."

Utána ismét

BODY TIVADAR
elnök

emelkedett szólásra és megköszönte Ripka Ferenc főpolgármesternek elismerő, biztató szavait és az általa tett igéreteket. Üdvözölte *Schön* Győző gázgyári igazgatót, aki felhozta a gázt a Svábhegyre, ami valóságos áldás a nyaralóknak. Üdvözölte *Thirring* Gusztáv főmérnököt, aki lelkes megindítója és végrehajtója a svábhegyi közmunkáknak, felsorolva azokat az utakat, amelyek vagy már elkészültek, vagy pedig rendezés előtt állanak, de különösen köszönetet mondott *Jakab* László dr. főorvosnak, a *Svábhegyi Szanatórium* megteremtőjének, mint vendéglátó borgazdának, aki olyan intézményt létesített itt a Svábhegyen, *amely Közép-Európában egyedül áll.* Végül köszönetet mondott a sajtónak, amelynek alkalma volt meggyőződni az itt folyó munkáról.

Mindnyájukat szívből üdvözli és élteti.

JAKAB LASZLO dr.
a Svábhegyi Szanatórium igazgatója.

Meleg szavakkal emlékezett meg arról a rendkívül nagy munkáról, szeretetről és fáradhatatlan buzgóságról, amellyel a *Svábhegyi Egyesület* elnöke, dr. *Bódy* Tivadar, a Svábhegynek és az egész budai hegyvidéknek minden jó ügyét felkarolta, istápolta és példát mutatott arra, hogy a köz érdekében mennyi hasznosat és nemeset tehet az, aki lelkét, szívét ilyen önzetlen szolgálatba állítja. A Svábhegy első fejlődési periódusát a kilencvenes években nagy ellanyhulás követte, de amióta Bódy Tivadar áll a Svábhegyi Egyesület élén, azóta

a Svábhegynek új reneszánsza indult meg.

Erre annál inkább nagy szükség volt, mert az 1929-ben tető alá került fürdőtörvény nagy célokat tűz a Svábhegy fejlesztői elé. Budapest fürdőváros szerencsés, áldott fekvésű hely, mert nemcsak a thermálforrások egész sorozata fakad itt, nemcsak nagytömegségű keserűvíz-telepek vannak, hanem Budapest kincse: megcsonkult országunk két szubalpin klimatikus gyógyhelyének egyike: *a Svábhegy is.*

A Svábhegy fejlődésében örök emléket állított Bódy Tivadar önmagának.

Országos érdek az egész magyar gazdasági életre nézve a klimatikus gyógyhelyek, üdülőhelyek, nyaralóhelyek keletkezése és fejlődése. Június végén, július elején ezrek és ezrek kelnek útra s milliókat és milliókat visznek ki a külföldre s azért ma még

egyszerű falvakban is ki kell fejleszteni azt a nyaralási lehetőséget, mint a külföldön.

A magyar sajtóra nagy feladat vár: — a közönségnek kellő felvilágosítása.

A gyönyörű fekvésű, nyaralásra ideális községeket bíztatni kell, hogy évről-évre valamit létesítsenek és átvegyenek a nyugati kultúrából,

mert a legszebb német fürdőhelyek sem lettek egyszerre olyanok, mint amilyenek ma. Hogy ez így sikerülhet, annak a biztosítását abban látja, hogy a Svábhegyi Egyesület élén *Bódy* Tivadar áll és az ő egészségére, kitartó munkaerejére üríti poharát.

Még LOVASS János hirlapíró mondott köszönetet a sajtó nevében, amelynek szívességét igénybe szokás venni, de nem igen szokás azt megköszönni és ezért a figyelemért mond köszönetet és élteti az elnököt.

Végül VIRAÁG Béla szerkesztő fejtette ki azt a körülményt, hogy a mult században azért nem fejlődhetett kellően a Svábhegy, mert a magyar urak csak olyan üdülőhelyre jártak, ahol borral iható ásványvíz fakadt, amilyen a Svábhegyen nem volt. Ezt pótolta Jakab László főorvos az ő kiváló alkotásával, a Svábhegyi Szanatóriummal és így benne nem a borgazdát, hanem az ásványvizet pótló szanatórium zseniális megteremtőjét éltette.

Búcsúzás előtt Bódy Tivadar elnök a vendégek között emlékül kiosztotta

SIKLOSSY LÁSZLO dr.

rendkívül értékes könyvét, amelyet *„Svábhegy"* címen írt az Egyesület fölkérésére a jubileum alkalmára.

Éjfélre járt az idő és a szanatórium parkjából egymásután gördültek ki az autók, hogy a hazatérő vendégek gyönyörködhessenek Budapest lámpapanorámájában, amely — ahogy azt József Ferenc főherceg őfensége találóan mondotta a Budai Naplóban megjelent cikkében — olyan, mintha két menyországot látna az ember, fönt is, lent is megszámlálhatatlan ragyogó csillaggal.

Budán, 1929. június 29

Pecz Samu emlékkútja már elkészült a *Szilágyi Dezső-tér* balsarkán, ahol eddig egy idétlen hirdetőoszlop állta útját a Parlamentre nyíló legszebb kilátásnak. Pecz Samu korán elhúnyt kiváló építőművész-tanár emlékkútját tanítványai és barátai állítják a székesfőváros anyagi támogatásával. A gótikus kút közepén emelkedő oszlopon áll az építész másfélméteres szobra középkori viseletben, körzővel a kezében, nyakán pedig a dékáni lánccal. A kutat *Rerrich* Béla építőművész tervezte, a szobrot *Berán* Lajos szobrászművész mintázta. Ünnepi leleplezése június hó 29-én, szombaton délelőtt 11 órakor lesz és a szoborbizottság kéri, hogy Buda, de főleg a Viziváros polgársága, impozáns számban jelenjen meg a díszéül szolgáló szobor leleplezésén.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

Péter és Pál

A magyar vergődés országútján daltól hangos a határ. Elmult, fátyolos emlékké halványodott a keserves tél, a bizonytalan tavasz, megfogant a Pünkösd, Búzaszentelő, Urnap sok-sok imája, a processziók ájtatos éneke s az ígéret beteljesült: eljött a magyar aratás két dicső védőszentje. Eljött a nagy ünnep, az apostolfejedelmek: Péter, a szelíd halász, Pál, a harcos tudós ünnepe. Ragyogó székesegyházak márványoltárain és fazsindelyes kis templomok falai között, de különösen Obudán, az ősi plébániatemplom védőszentjeitől övezett öreg oltáron dicsőségüket zengik. De szép és nagy ünnepe ez a nyárnak, az aratásnak, az áldás betakarításának is nálunk, magyaroknál, amikor a harang zsongó-bongó szava kihallatszik a földekre, összecsendül a kaszák pengésével, egybeolvad az aratók énekével s hálaimaként száll fel az égbe. A kalász, mint a föld lelkének buzgó imádsága emelkedik az ég felé s aranyerdeje szépségversenyre kél a nap sugaraival s a búzavirág kékje a csonka magyar ég dómjának kék kupolájával. Alattuk búvik meg szemérmesen a remény: nem lehet a magyar kenyeret megölni, a magyar élet vetését elpusztítani még trianoni jégveréssel sem. A budai határban is verejtékezve fárad a magyar arató. Adjon bőséges áldást neki és nekünk az életadó Isten.

Elhagyott gyermekekért! A Budai Molnár László Árvaház és Gyermek-Otthon, mely a főváros bármely területéről valláskülönbség nélkül vesz fel és nevel elhagyott gyermekeket és azonkívül átlag 160 szegénysorsú gyermeket naponta reggeltől estig ingyen gondoz, oktat és élelmez, a házfelügyelők útján adományokat gyüjt. Tisztelettel kéri *Molnár* László plébános, hogy mindenki szíveskedjék a posta útján érkezett gyüjtőívet a házfelügyelőtől elkérni és bármily csekély adományt bejegyezni. (II., Donáti-utca 46. Telefon: 517—77.)

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Díjkuglizás. A „Magyar Tanférfiak és Tanügybarátok Nemzeti Egyesülete," amelynek a II. ker., medveuteai polgári fiúiskola udvarában hatósági engedéllyel fölépített födött tekepálya helyisége van, e hó 17., 18., 19. és 22-én nyereménydíjas kugliversenyt rendezett. Az első díjat Deneffle Frigyes nyerte meg. A verseny befejezte után a tagok a hölgyvendégekkel együtt a II. ker., Pálffy-téri Mayer-féle vendéglő külön helyiségében társasvacsorára gyűltek össze. Az első díjast az egyesület ügyvezető elnöke: Fejér József ny. államtitkár, a hölgyeket pedig az egyesületnek 40 év óta főtitkára: Juhász Odön ny. főigazgató köszöntötte fel. A vídám hangulatban lefolyt estély sikerét nagyban emelte Martinovits Vendelné művészi zongorajátéka és Slezák Manci kitűnő éneke. A nagyszámú társaság a záróráig mulatott végig.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

„Szabadságharang" a Lágymányos egyik legnagyobb, legrégibb, jóhírű vendéglőjének mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkívüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V., Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Gyönyörűen berendezett gyermekszanatóriumot létesített dr. Preisich Kornél egyetemi m. tanár gyermekorvos a Zugligetben, Szilassy-út 6. sz. alatt. A hatalmas kertben álló kétemeletes villaszerű épület *Bauer* Emil neves budai műépítész tervei alapján épült és dr. *Rosenberg* főorvos vezetése alatt egyik fontos tényezője lesz a gyermeknevelésnek. Következő számunkban részletesen ismertetjük a szanatóriumot.

• BUDAI KERTMOZGÓ •
II. Margit rakpart 16. - Műsor kezdete fél 8 órakor.
Jún. 29: Hálgyválasz — Szárazföldi Robinsonok
„ 30: Édes anyajegy — Chiras rózsája.
Júl. 1—2: Pori — Ámor karneválja — Lakást keresek.
„ 3—4: Aszfalt — Szerelmi express
„ 5: Revü szépe — Legyőzhetetlen Harry
„ 6—7: Hazatérés

Buda régi dicsősége és jövője

A Hollós Mátyás Társaság közgyülése

„Tegyük Budát ismét Mátyás király virágzó városává, ahol jómódban él a művelt polgárság!"

Szitált az eső hétfőn délután.

Valami borongás ülte meg a várost, — őszi, szomorú hangulat. Lassan gyűltek a tagok, hogy résztvegyenek a *Hollós Mátyás Társaság* közgyülésén. Az elsők között volt *Hennyey* Vilmos ny. államtit., akire az a feladat várt, hogy a lelépő elnökség és tisztikar lemondásától vezesse a közgyűlést, amíg az ujonnan választott elnök átveszi a vezetést. Már akkor híre terjedt, hogy dr. *Morvay* Győző ny. tanker. főigazgatót, aki mint a társaság második elnöke Pintér Jenő után, kilenc éven át vezette a társaság ügyeit, lemond, elkedvetlenítette az a körülmény, hogy a székesfőváros nem azzal az előzékenységgel fogadta és támogadta a budai írók, művészek és tudósok egyesülete által felvetett és tisztelettel eléje terjesztett eszméket, amely ezt az intellektuel testületet és törekvéseit megillette volna. A lemondó elnök minden marasztalás dacára fenntartotta lemondását és ő maga ajánlotta elnöknek a most Budára költözött *Szabolcska* Mihályt, abban a hitben, hogy talán az ő neve melegebb, erősebb visszhangot ver a városházán és a budai társadalomban.

*

Ebben a hangulatban indult meg a közgyűlés.

MORVAY GYOZO dr.

megnyitó beszédében megköszönte a kilenc éven át élvezett bizalmat, mely idő alatt a Hollós Mátyás Társaság számos olyan ügyet karolt fel, sok új eszmét vetett a közéletbe, köztük: — a Természetrajzi Múzeum, — a Stadion, — a budai lóverseny, — a Fraknói-ügy, — a Hadtörténelmi Múzeum áthelyezése, — az állandó színház, — a Rákóczi centennárium és főleg — a fürdőügy és a budai hegyvidék forrásainak, az óváros építésének nagy kérdéseit, eltekintve számos más ügytől. Ezek az eszmék és tervek, amelyek Buda jövőjét, polgárainak vagyonosodását szolgálták volna, a városházán rideg fogadtatásra találtak, de nem tudták kellően megmozgatni Buda polgárságát sem, pedig önzetlenül ennek érdekeit szolgálták.

A lelkes éljenzéssel kísért megnyitó beszéd után *Peterdy* Sándor titkár olvasta fel nagy gonddal szerkesztett és két évre visszatekintő jelentését, amelyben rátért a két év alatt felvetett eszmékre, de főleg a tagok működését méltatta. Alig volt irodalommal, művészettel vagy tudományokkal foglalkozó olyan tagja, akinek működésére ne tért volna ki.

Szviezsényi Zoltán, Manninger Vilmos, Istók János, Unghváry Sándor, Czölder Dezső, Bekei Imre Gábor, Tausz Béla dr., Mádai Lajos, Eperjessy István dr., Massányi Ernő dr., Exner Kornél dr., Lendl Adolf dr., Szávay Gyula, Sziklay János dr., Nemes Antal püspök, Hennyey Vilmos dr., Marik Ernő, Hoór-Tempis Móritz dr., Neuschloss-Knüsli Kornél, Fábián Gáspár dr., Szilágyi Károly, Székely Vladimir, Tury Zoltán dr., Aggházy Kamil, Szombathy Kálmán, Kampis János, Badál Ede, Rév Sándor, Thirring Gusztáv, Andor Endre, Becsey Antal, Daróczy Zoltán, Géczy István, Haspelné Balázsy Lujza, Hódy Lajos dr., Juhász Jenő dr., Kapcza Imre, Lechner Jenő dr., Móra István, Rexa Dezső, Pávai Vajna Ferenc, Ujj Gyula, Viraág Béla és számos másnak működését méltatva, köztük első helyen az elnökét.

Méltatta a *Budai Napló* szerepét, annak 25 éves jubileumával kapcsolatosan, amely izzig-vérig *budai* újság, amely régen megérdemelte, hogy prosperálását hatalmi tényezők biztosítsák, de még az *annyiszor beigért nyomdához sem tudták a lapot hozzásegíteni.* Ám ha mások meg is feledkeztek a köszönetről, amellyel e lapnak tartoznak a nekik tett szolgálatokért, ezt a hálátlanságot a Hollós Mátyás Társaság részéről sohasem fogja tapasztalni.

Jelentését azzal fejezte be, hogy a vezetésben állhat be ugyan változás, de a Társaság irányában, amely Buda érdekeit és így a nemzet érdekeit szolgálja — változás nem állhat be soha!

A tetszéssel és elismeréssel fogadott jelentés után *Kapcza* Imre, a társaság kinestartó pénztárosa számolt be a társaság csekély vagyonáról és pénztári hiányairól, — azt az indítványt téve, hogy a régi alapszabályokban fantasztikus korona számokban beállított tagsági díjait a rendes tagoknál 8.—, a pártoló tagoknál 12.—, az alapító tagoknál 50.— és az örökös tagoknál 100 pengőben állapítsa meg a közgyűlés, amit Hennyey Vilmos, Szombathy Kálmán és Viraág Béla hozzászólása után határozatképpen ki is mondott az elnök.

Ezután Morvay Győző dr. elnök bejelentette, hogy az elnökség és tisztikar megbizatása lejárt, úgyszintén a választmányé és a szakosztályi elnökök és helyetteseiké is, — és felkérte

HENNYEY VILMOS dr.

a választás alá nem eső főtanács elnökét, hogy vegye át az elnöklést.

Hennyey Vilmos méltatta a lemondását fentartó elnök érdemes munkásságát, rámutatott elkedvetlenedése okaira, főleg azokra, hogy a propagált eszméket végrehajtás nem követhette a hivatalos körök elzárkózása miatt és arra kérte Morvay Győzőt, hogy tegyen előterjesztést az új elnökre vonatkozólag.

Morvay Győző erre a maga részéről ajánlotta

SZABOLCSKA MIHALYT,

az országos nevű költőt, aki új fényt, hírnevet hoz a társaságnak és akiben böles elnököt talál.

Egyhangú lelkes éljenzés fogadta ezt, mire Hennyey elnök feltette a kérdést, hogy ezt a lelkes fogadtatást, mint egyhangulag hozott határozatot mondhatja-e ki? A tagok erre felállva és egyhangúlag, lelkesen járultak hozzá a szavazást mellőző választáshoz.

A jelölőbizottság jelentését ismertette ezután *Viraág* Béla háznagy, úgy az elnökség, mint a tisztikar, választmány és a szakosztályok elnökei tisztségeinek betöltésére, mely listát a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, úgy azt az indítványát is, hogy a *rendes* tagok számát 101 taglétszámban állapítsa meg a közgyűlés, amit szintén elfogadtak.

Ez alapon a Hollós Mátyás Társaság szervezete a következőképpen alakult ki:

ELNOK: Szabolcska Mihály.

DISZTAGOK: gróf Apponyi Albert, gróf Karátsonyi Jenő, dr. Ripka Ferenc.

Tiszteletbeli tagok: gróf Apponyi György, dr. Angyán Béla, dr. Dréhr Imre, Gajdács Pál (Tótkomlós), Grill Lola (Amerika), Kertész Árpád, Szeghő Sándor, dr. Szviczsényi Zoltán, dr. Tausz Béla, Zöld Károly.

Főtanács: elnök: hennyei Hennyey Vilmos, örökös tagok: Berényi László, Csánky Dezső, Erődy Harrach Béla, Thirring Gusztáv, Voinovich Géza, Sziklay János. — Uj tagokul beválasztva: (örökös tagság): gróf Apponyi Antal, Czakó Elemér, Kertész K. Róbert, Kézdi Kovács László, Lendl Adolf. — Hivatalból tagjai még: ügyvezető elnök, főtitkár, pénztáros, háznagy.

Elnökség és tisztikar: Tiszteletbeli elnökök: dr. Pintér Jenő, dr. Morvay Győző, dr. Nemes Antal, Becsey Antal; ügyvezető elnök: **Szávay Gyula,** társelnök: **dr. Exner Kornél,** pecsétőr: Badál Ede, serlegőr: dr. Pávai Vajna Ferenc, alelnökök: Aggházy Kamil, dr. Massány Ernő, Peterdy Sándor, Szilágyi Károly; főtitkár Havas István, titkár: Andor Endre dr., pénztáros: Kapcza Imre, ellenőr: Ujj Gyula, könyvtáros: Szombathy Kálmán; számvizsgálóbizottság: elnök: dr. Tury Zoltán, tagjai: Gulden Richárd, Marik Ernő, jegyzők: Rév Sándor, dr. Eperjessy István, gazdák: Bekei Imre Gábor, Hódy Lajos, alelnök-háznagy: Viraág Béla.

VALASZTMANY: Baán Aladár, Baránszky Gyula, Bánlaky Géza, Bársony Oszkár, Czölder Dezső, Daróczy Zoltán, Ebner József, Eperjessy Béla, Fábián Gáspár, Géczy István, Haspelné Balázsy Lujza, Horváth Károly, Hörcher Márton, Istók János, Jauernik Nándor, Juhász Jenő, Lechner Jenő, Medgyaszay István, Manninger Vilmos, Móra István, Neuschloss-Knüsli Kornél, Pfeiffer Gyula, Rexa Dezső, Stromszky Sándor, Székely Vladimir, Szviczsényi Zoltán, Tausz Béla, Unghváry Sándor, Zilahy Dezső, Zubriczky József. — **Póttagok:** almási Balogh Lóránd, dr. Baráth Ármin, Berkes Róbert, Kampis János, Lantay Lajos, Lelkes Nándor, Mádai Lajos, Oszoly Kálmán, Thomé József, Ziegler Géza.

SZAKOSZTALYOK ELNOKEI és ELNOKHELYETTESEI: Hivatalból tagjai a választmánynak. A tagok közül bárkit meghívhatnak. A jegyzőkönyvet egyik jegyző vezeti. — 1. Irodalmi és sajtóügyi: dr. Sziklay János, Móra István. — 2. Képzőművészeti: Unghváry Sándor, Kopits János. — 3. Tudományos: dr. Lechner Jenő, Stark Lipót. — 4. Színügyi: Géczy István, Komjáthy János. — 5. Zenei: Szeghő Sándor, Zöld Károly. — 6. Gazdasági: dr. Tury Zoltán, Hubert Vilmos. — 7. Múzeális: dr. Lendl Adolf, Győrffy László. — 8. Fürdőügyi: dr. Szviczsényi Zoltán, Viraág Béla. — 9. Város-szépítő: dr. Hoór Tempis Móric, dr. Fábián Gáspár, Horvay János. — 10. Társadalmi bizottság: dr. Baránszky Gyula, Andor Endre dr., Viraág Ilona.

SZAVAY GYULA
ügyvezető elnök

mentette ki azután az új elnököt, *Szabolcska* Mihályt, aki gyöngélkedik s a rossz időben orvosa nem engedte ki. Indítványozta, hogy az új elnök, az elnökség és a tisztikar, valamint a választmány új tagjai tiszteletére a szokásos áldomást július hó 8-án üljék meg. Egyúttal indítványozta, hogy a háznagyot, aki eddig terhes, nagy munkát végzett, tisztelje meg a társaság az alelnök-háznagy címmel.

Határozattá vált és azt Viraág Béla, aki soha a díszt nem kereste, hálásan megköszönte.

Végül beszámolt a háznagy a két év alatt a választmány által felvett új tagokról és egyúttal bejelentette a választmány által felvételre ajánlottakat. A közgyűlés a felvételhez egyhangúlag hozzájárult s e szerint a választmány által már fölvéve: gróf Apponyi Antal t. t., dr. Szviczsényi Zoltán t. t., Zöld Károly t. t., Bekei Imre Gábor r. t., dr. Eperjessy István. dr. Hoór-Tempis Móritz, Marik Ernő, Oszoly Kálmán, dr. Pávai Vajna Ferenc, dr. Tury Zoltán, Viraág Ilona; a választmány által felvételre ajánlva: Bársony Oszkár, Horváth Károly, Kapcza Ilonka, Lugmayer József dr., Schack Béla, Vajda Gyula, Zajti Ferenc.

Végül a háznagy előterjesztést tett a házszabályok szükséges módosításáról, amiben az őszre összehívandó rendkívüli közgyűlés fog dönteni.

Ezzel a tárgysorozat kimerült és Hennyey Vilnos elnök berekesztette a közgyűlést.

*

A társasvacsorához ült tagok előbb meghallgatták

MASSANYI ERNO dr.

alelnök rendkívül érdekes előadását a nyári időjárásról s más meteorológiai különlegességekről és kedvesen ünnepelték ezt a népszerű tudóst.

A CSILLAGHEGYI STRANDFÜRDŐBEN TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT
AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA
Tisztviselőknek hétköznapon 1 é n y e g e s árkedvezmény

JAVITASSA szőnyegeit Turáninál II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

Hüvösvölgy legszebb kirándulóhelye a Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos MARTH MIHÁLY

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. fillér-es átszállóval a Gellért-téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésű borok. Naponta POZSÁR BÉLA híres zenekara hangversenyez.

BELLEVUE SZÁLLÓI, ATTILA-U. 53 ÉTTERMEI
3 NYILT TERRASZ
TÁNC! A legjobb JAZZ- és TANGÓ-zene
Asztalrendelés: 528—84.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I., Kereszt-utca 6
(TABÁN) *Előkelő, intim, hangulatos*
Magyar, francia konyha — Esténkint *Buday Gyurka* énekel és muzsikál

Délivasut-Kávéház
I., Alkotás ucca 7.
FISCHER közismert budai karnagy zenekara játszik. Nyitva egész éjjel. Szombaton zene hajnalig. Pompás meleg vacsorák.

FarkasGéza vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, parmentes kerthelyiség. *Fedett tekepálya.* Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38.
I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

CSIRSZKA KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, társas estékhez különtermek. Bácsi ai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

RESTAURANT PÓSCH ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

NEMZETI ÉTTEREM — Hüvösvölgy
PARK KÁVÉHÁZ — Vadorzó út
PAVILLON PENZIÓ — 83-as végállomás
Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. Nagyszerű hegyi levegő.
Olcsó árak! Naponta Héczey hangulatos JAZZ-zenekara játszik.
Társaságok, egyesületek számára külön fedett terem.

„Politischer Greisler" vendéglő, étterem, kerthelyiség. Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem. Tulajdonos: ifj. Thók János.

Pozsony Kávéház terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák • Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. — Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társaskelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal.
Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. főpolgármester jövő héten huzamosabb tartózkodásra Reichenhallba utazik.

EREKY KAROLY v. miniszter lesz a Vásárpénztár új elnöke, akinek világlátott egyénisége, rendkívüli tudása predesztinálják ilyen nagy koncepciót kívánó állás betöltésére.

HOOR-TEMPIS MORITZ dr. egyetemi tanárt beválasztották a BSzKRT igazgatóságába.

PAYR HUGOT, a Polgári Egység Klubjának agilis újságíró főtitkárát választotta meg lelkes óvációk között elnökévé a „Tisztviselőtelepi Egységes Társaskör."

HUBERT VILMOS szűkebb baráti és családi körben ünnepelte június 21-én 60-ik születésnapját, mely alkalommal elárasztották őt szerencsekívánataikkal mindazok, akik nemcsak Budán, de Pesten is szeretettel és tisztelettel vannak iránta.

LUGMAYER JOZSEF dr., az Ingatlantulajdonosok Egyesületének alelnöke, néhány napra Szegedre utazott.

NADAS BELA dr., a Rózsadomb és Vidéke Egyesület agilis főtitkára, ügyvéd, hivatalos ügyekben június hó 29-én 10 napra Berlinbe utazik.

FABIAN GASPAR dr., a kiváló templomépítő-művész nyerte meg az első díjat a székesfehérvári „Prohászka emléktemplom" tervezésére kiírt pályázaton.

MORBITZER DEZSO, kertészeti főfelügyelő, egészsége helyreállítása céljából Hévízfürdőre utazott huzamosabb időre.

HAMMER DEZSO dr.-nak, a *Székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet* igazgatójának, a kormányzó a *közegészségügy terén* kifejtett rendkívül értékes és közhasznú munkássága elismeréséül az *egészségügyi főtanácsosi címet* adományozta. A kitüntetésről szóló dekrétumot *Ripka* Ferenc főpolgármester személyesen nyujtotta át a kitüntetettnek. *Székelyhidi Hammer* Dezső 1894-ben *Debrecenben* született és egyetemi tanulmányainak elvégzése után, 1907-ben a főváros szolgálatába lépett. Sokirányú elfoglaltsága mellett értékes, magas színvonalú publicisztikai munkát fejt ki.

HEGEDÜS JÓZSEF dr. neve mellé a mult számban megjelent és a Budai Klubról szóló tudósításban tévesen került az a szó, hogy „ügyvéd", mert tudvalevőleg ő nem ügyvéd, hanem igazgató-főorvos.

Bérautó-autó taxi **623-89**, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Budaiak Kőbányán. Károlyi Károly dr. kőbányai plébános installációja hatalmas ünnepléssé nőtte ki magát, amelyen nagy számban vettek részt budai barátai és tisztelői. Ez a nagyképzettségű lelkész, akit Rómában szenteltek fel és aki saját kijelentése szerint, a szegények papja akar lenni, beiktatási ünnepén a vendégeken kívül, száz szegénynek is adott ebédet. A krisztinavárosi egyházközség, mint volt káplánjának, gyönyörű művű kelyhet ajándékozott neki ez alkalommal. Az ünnepen, mint vendégek, részt vettek Budáról: Keleti Dénes, Baránszky Gyula dr., Zelliger Vilmos dr. prelátus-plébános, Hubert Vilmos, Ivanich Ferenc, Noszek Ignác, Hajduska Albert, Tamássy István, Eibel Antal, Barbier Péter és mások.

Tűrhetetlen állapotok uralkodnak a Rókushegyi úton — írja egyik előfizetőnk, — amióta ott megindult a „Baár Madas" leánynevelőintézet építkezése. Reggel 6-tól késő estig hangos a környék az állatokat verő kocsisok trágár kiszólásaitól, úgy hogy a lakók serdülő gyermekeiket nem is merik kiengedni. Feltétlenül szükséges úgy ember-, mint állatvédelmi szempontból, hogy rendőrőrszemet állítsanak oda, mert rend volt ott, amíg rövid ideig rendőr állt a sarkon. De ott van Buda egyik előkelő szórakozóhelye, a Floridakioszk is a Rókushegyi-út és a Retek-utca sarkán és annak művelt közönségét igazán meg kell kímélni attól, hogy a kocsisok nem éppen finom modorát élvezze uzsonnakávéja mellett.

Propaganda-útra indul e hó 27-én reggel az *Idegenforgalmi Tanács* vezérkara dr. *Ripka* Ferenc főpolgármesterrel az élén és pénteken reggel Egerben, délután Mezőkövesden, este Miskolcon, szombat délután Tapolcán, este Lillafüreden és vasárnap Aggteleken lesz. A propadanda-úton részt vesznek: Tormay Géza államtitkár, tasnádi Szüts András, Bársony Oszkár, Zilahy Dezső, Prém Lóránt, Gerevich Zoltán, gróf Apponyi Antal, Válkay Bertalan, Lobmayer Jenő, Glück Frigyes, Kommer Ferenc és Miklós Elemér.

Izig-vérig művész és budai: *Porter* Paula festőművésznő. Nem mi akarjuk őt felfedezni, hiszen felfedezte Berlin, München, Párizs, sőt — Budapest is, csak méltatni szeretnénk sokoldalú festői tehetségét, mint arcképfestőét. Legutóbb Bárczy István dr. sikerült portréját fejezte be. Porter Paula nem fényképet ad, nem rideg, pózos vonásokat fest, magát az embert, a lelkét viszi vászonra minden beállítottság nélkül. Azért hűek és őszinték a portréi.

Fagyilkolás folyik a budai Dunaparton végtől-végig, ahol az alsó rakodóparton álló, sok mindenféle bódénak kis kályhacsöveiből csak úgy ömlik a füst a szép, öreg fasorokra. A Várkert-kioszt előtt, a gyönyörű fasor néhány félszázados fája már ki is száradt a sok füstölés miatt. De ugyanez a helyzet a Pálffy-téren is, ahol a kis kályhacsövek versenyeznek a villamosvasút áramfejlesztőjének hatalmas kéményével. Rendőrt a — füst ellen.

„Ballag már a vén diák" és „Dankó Pista nótafája" szerepel az óbudai Kisfaludy Színház műsorán június 29-én délután és este, amellyel a Miklósy Aladár kiváló igazgatása alatt álló színház pompás együttese bizonyára kasszasikert fog aratni. — Vasárnap a „Régi nyár" és „Dankó Pista nótafája", hétfőn, július 1-én pedig a leggyönyörűbb Gárdonyi regény: „Ida regénye" szerepel a műsoron.

Beiratkozás. A székesfővárosi községi *felsőmezőgazdasági* iskolába az 1929—30. tanévre a felvételt kérő folyamodványok beadásának határideje augusztus 15. A kérvényeket Budapest székesfővárós tanácsához címezve, az iskola igazgatóságának kell küldeni. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság (Budapest, III., Kiskorona-utca 10.).

Nász. *Balás* Farkas és neje, valamint *Szilasi* Géza és neje örömmel tudatják, hogy Annus leányuk és Győző fiuk folyó hó 30-án délelőtt 11 órakor az I. ker. anyakönyvi hivatalban házasságot kötnek. — Cím: Balás, Istenhegyi-út 38.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Elhalasztotta a rossz idő miatt az I. ker. Kereskedők és Iparosok Köre a *Vilmos* napjára tervezett *versenykuglizást*, de arról nem mindenki értesült kellő időben. Az idő is megjavult estére és így többen jöttek össze, mint rendesen a Déli Vasút kuglizójánál, hogy ott szeretettel ünnepeljék a kör ügyvezető elnökét, *Hubert* Vilmost névnapja alkalmából. Olyan vidám kuglizást folyt, mint ritkán máskor, sőt még 9-et is dobott az elnök tiszteletére *Gerő* Endre drogista. — A kuglizóversenyt a jövő *kedden*, július 2-án este tartják meg értékes és tréfás nyeremények kel. A borgazda ismét Hubert elnök lesz.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Az emberi gyötrelmek között újabban erősen jelentkezik az *érelmeszesedés*, amely agynyomással, főfájással, szédüléssel jelentkezik. Ez ellen kitünően bevált, orvosok ajánlják a CIGELKAI „Lajos"-forrás jódos, kellemes ízű gyógyvizet. Fokozza az étvágyat, felfrissíti a szervezetet. Minden patika adja. Vezérképviselet: V., Sas-utca 29. Telefon: 120—20.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Nem a közérdek vezeti az egyes háztulajdonosokat, amikor a főváros méltányos áron akarja ingatlanukat megvenni. Ez történt Obudán is, amikor a Kórház-utcai új piachoz akart a főváros utat nyitni a Vörösvári-utcától — egy ház megvételével. A háztulajdonos azonban olyan nagy árat kért, hogy a főváros most a kereskedelmi minisztertől a kisajátítási jog megadását kérte. A fővárosnak azután jogában áll az ingatlant azonnal átvenni és a kérdést perre bocsátani, ami eltarthat 10 évig is.

Magyar párbajok. Párbaj-Codex című könyvnek, amelyet *Clair* Vilmos írt és adott ki még a mult században, mintegy kiegészítéséül, *Magyar párbajok* címmel megírta az Attila hún király idejétől napjainkig vívott nevezetesebb magyar kard- és pisztolypárbajok történetét, amelyek egyrészt az abban szereplő történeti személyiségek, másrészt a párbajok okai, eredményei vagy más egyéb vonatkozásaiknál fogva annak idején az egész országot foglalkoztatták. A *Magyar párbajok* című kétkötetes műnek előfizetési vagy megrendelési ára 10 pengő. Megrendelhető a Budai Napló útján is és a megrendelőknek utánvéttel küldi a szerző: *Clair Vilmos*, Budapest, I., Hidegkúti-út 224.

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Jó kezekbe került az egykor oly jóhírű „Nagy Anna" vendéglő a Krisztina-körút és Csaba-utca sarkán, amely azonban kellő szakavatottság nélkül vezetve, rohamosan hanyatlott. Most ismét *Hajas* József vendéglős vette át, akinek kezében erősen látogatott, jóhírű vendéglő volt. Pompás helyen is fekszik s a régi vendégek örömmel keresik fel újból.

Ellesett párbeszéd a Budai Társaskör most, június hó 6-iki társasvacsoráján a két érdekelt szereplő között:

— Hiába kapacitálsz, kedves barátom, a Rózsadombon nem járhat az autóbusz, mert ott még suhog a „nádas."

— De bezzeg járhat a Pasaréten — úgy-e, — mert ott, ha sok is a „rét", de van „pasa" is.

Nem lesz nehéz kitalálni, hogy kik között folyt le ez a tréfás párbeszéd.

A megfejtők közt kisorsolunk egy belépőjegyet a rózsadombi autóbuszjárat megnyitó ünnepélyére, anélkül, hogy a szerencsés nyerő addig a szakállát köteles növeszteni.

Csúf sarok éktelenkedik a Retek-utcában, mely pedig a kirándulók főútvonala és idegenek sokat járják. A Káplár-u. sarka az, ahol valamikor egy kútfúró mester lakott. Ott a lakóházat most egy óceska vasúti vagón képviseli. A telken se víz, se csatorna, de annál több a maeska és töménetelen lim-lom. A beépítésre nem igen alkalmas telket mielőbb ki kell sajátítani és a szomszédhoz csatolni, hogy beépíthető legyen.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Meleg ünneplésben részesült dr. Orel Géza kir. főigazgató az I. ker. Kossuth Lajos (Márvány-utca) felsőkereskedelmi iskolában június 27-én harmincéves pedagógiai munkássága alkalmából. A magasröptű üdvözlő beszédet Tatár István tanár mondotta s a gazdag műsort az ifjúság zene- és énekkarán kívül Strasser István és Baranyay József sikerült számai tették élvezetessé. Az üdvözlést az ünnepelt főigazgató hálás szóval megköszönte.

A BUDAI NAPLÓ szedőgárdája. Középen Tóth János tördelőmester. Oldalt, félig látszik az az úr, aki a sajtóhibákat csinálja lapunkban.

A tyúk és a bizonyítvány. Nevetni kellene rajta, ha nem volna olyan megdöbbentően elszomorító és a mai emberek lelkületének fokmérője az az eset, amely a vizsgák alkalmával az egyik óbudai iskolában lejátszódott. A szülők a vizsgára rengeteg virágot vittek a tanítónőnek hálájuk és szeretetük jeléül. Az egyik szülő a virágot még egy tyúkkal is megtoldotta, bizonyára úgy gondolván, hogy a sovány tanítói fizetésből erre úgy sem telik. A virágok és a tyúk is ott díszelgett a gyönyörűen sikerült vizsga alatt az osztály ablakpárkányán, de mikor a tyúkot hozó szülő leánykája bizonyítványát kézhez kapta s abban „hármast" is fedezett fel, akkor — haragosan a hóna alá kapta a virágot és a tyúkot is s dohogva hazament.

Tanulmányi kirándulást rendezett az óbudai r. kath. egyházközségi kulturális szakosztálya június 27-én a Szent István Tápszerművek modern ipartelepére, ahol Várady Kálmán szakszerű vezetése mellett a csokoládé-, maláta-, cukorka-, szappan- és kávégyártást tekintette meg.

MÁVAG

címkés gyártmányokat mindenki bizalommal fogadja, mert

kitünő anyagból a leggondosabban készülnek!

Ide tartoznak a különféle hengerelt kereskedelmi árukon kívül az **ipari stabilmótorok, lokomobilok,** traktorok, **cséplőgépek** és más mezőgazdasági gépek. **Utépítő-** (úthengerlő és útgyalu) gépek, lakókocsik. **Vas- és acélöntvények,** öntöttvas csövek, karikás kályhák és kereskedelmi öntvények.

Kérjen felvilágosítást és árajánlatot!

Teherautomobilok, autóbuszok a „Mercedes-Benz" gyártási szab. szerint a hazai különleges úti viszonyoknak a legjobban megfelelő kivitelben készülnek. **Kombinált tűzoltó- és locsolóautók.** Lajtos öntöző-, locsolókocsik.

Jobbágy-féle szab. **folytonégő kályháink** a háztartásokban és középületekben (iskolákban, hivatalokban, stb.) a legjobban használhatók.

Magyar kir. állami vas-, acél- és gépgyárak
Budapest, X, Kőbányai-út 21 ● Telefon: József 460—29. sz.

Iskolahangversenye volt Horváth Elek zongoraművész, zenetanár növendékeinek június 16-án, a Budai Katholikus Kör nagytermében, amely alkalommal, a gazdag műsor keretében különösen kitűnt szép játékával: Szelecsényi Tibi, Gonda Bözsi, Szmazsenka Jenő, Grobetty Edith, Laky Józsi, Grób Nándi, Galánthai Balogh Edith, Schlothauer Tamás, Horváth Jenő, Sajóhelyi Márton, Furuglyás Béla, Rácz László, Erdélyi Hédy, Edvi Illés Ödön, Hessky Zsuzsi, Vödrös Janka, Gyurik Mária, Erdélyi János, Macskássy Tivadar, Albrecht Klári, Sinkó Juci, Franz László, Albrecht Géza, Kertész Tibor, Killmeyer Valéria, Wéber Ili, Cobor Böske, Gábor Anna, Szaesvay Lujzi, akik sok tapsot kaptak. A zongorások *Horváth* Elek, a hegedűsök *Farkas* Arnold tanítványai voltak.

EGY POHÁR SORRE menjünk át Ulm Lászlóhoz, a **SZENT ISTVÁN** étterembe, ahol a konyha is kitünő és bora jó.

„Kócsag" címen gyönyörű kiállításban, a legérdekesebb tartalommal öt világnyelven jelenik meg a Magyar Ornithológiai Szövetség hivatalos lapja Navratil Dezső dr. egyet. tanár szerkesztésében. A kitűnően szerkesztett és pompásan illusztrált havi folyóirat a magyar ügy kiváló szolgálója külföldön, idehaza pedig a madárkedvelők legnemesebb szórakoztatója. Az eddig megjelent Klebelsberg, Bethlen, Horthy, Personszámok egyenesen a szenzáció erejével hatottak. A külső kiállítás a Magyar Egyetemi Nyomda finom ízlését díceséri. Előfizetni I., Budakeszi-út 63. sz. alatt lehet.

Az akvinkumi múzeum kibővítését határozta el a főváros múzeumi bizottsága, hogy a multra vonatkozó, de az utóbbi időben feltárt gazdag leleteket, amelyeket hely hiányában a Nemzeti múzeumba vittek, itt helyezhessék el. Itt említjük meg, hogy a Kerék-utca csatornázási munkálatainál nagyon sok díszes római korbeli cserepet találtak, amelyeknek nagy része azonban kótya-vetyére és nem a múzeumba kerül, mert vagy az ott dolgozó munkások, vagy az ott játszadozó gyermekek *hordják el*. A Majláth-utca útteste alatt másfél méternyi mélységben gazdagon díszített szobát, termet találtak, amelynek faltöredékeit csak kismértékben mentették meg, a többi ott pusztul az azóta betemetett úttest alatt.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
II., Iskola-utca 16. TELEFON 526—92 **Váli G. és Tsa**

A sok évi mellőzés után a jövő évben Buda föléje kerekedik Pestnek az új csatornák építése terén, mert a közmunkaprogramm szerint a három budai kerületben 27 új csatorna készül másfélmillió pengő költséggel. Az új csatornák a következő utcákban lesznek: az I. kerületben a Kútvölgyi-, Budaőrsi-, Szamóca-, Sashegyi-, Karolina-, Daróczy-, Magyarádi-, Sárbogárdi-út, a Bánffy-, Schweidel-, Csukló-, Daruváry-, Vincellér- és Bártfai-utca; a II. kerületben a Riadó-, Hadapród-, Hidász-, Udvarhelyi-, Tapolcsányi-utca és a Cséri-út; a III. kerületben a Zápor-, San Marco-, Beszterce-, Szél-, Vérhalom-, Körte-, Pajzs-utca és Vérhalom-tér.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron, szénsavas mészet, szénsavas kiónátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, méh-, hágyólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

LAJAS JÓZSEF
éttermei és söröző je
I, KRISZTINA KÖRUT 61
Elsőrendű magyar konyha. Kitünő fajborok — Dreher sör. Társaságoknak külön terem.

RÓMAI FÜRDŐ
OBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALÓN
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRUT 65. SZ.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

Gundel éttermelben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális ínyenc falataival várja régi kedves vendégeit

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A Budapesti Állami Gépgyár nagy előretörése

A Magyar Királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak igazgatósága alá tartozó *Budapesti m. kir. Állami Gépgyár* a legnagyobb és legmodernebb telep, ahol a legtökéletesebb technikával berendezett műhelyekben gyártják a hidakat, mozdonyokat, *„Mercedes-Benz"* rendszerű hazai teherautókat és autóbuszokat, mezőgazdasági gépeket, a *„Jobbágy"*-féle töltőkályhákat és legújabban a *„Szilvay"*-féle szárazon oltó automobilokat.

Nemcsak Magyarország szükségletét látja el ez a közel 4000 munkással dolgozó titáni gyártelep, hanem Magyarországon kívül külföldre is szállít a különféle *hengerelt* kereskedelmi árukon kívül *ipari stabilmótorokat, lokomobilokat*, traktorokat, *cséplőgépeket* és egyéb mezőgazdasági gépeket.

A hatalmas gyár egyre fokozódó termelése, új piacok hódítása ismertté tették a *Budapesti Állami Gépgyár* nevét nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában és az egész világon. Internacionális sikerei egymást érik, a kontinens legnagyobb gyáraival versenyez és a külföld legnagyobb gyárai előtt kapja meg a megbízásokat internacionális pályázatokon.

Különösen nagy sikerei vannak a gyárnak a legújabb időkben forgalomba került *„Mercedes-Benz"* rendszerű teherautók és autóbuszok révén. Ezek az autógyártmányok, amelyeket röviden *„Mávag-Mercedes-Benz"* autóként hívnak, és a következő típusokban gyártják: 1½ tonnás kocsi: L 1 és N 1 tip., 2½ tonnás kocsi: N 46 tip., 3½ tonnás kocsi: N 2 tip., 5 tonnás kocsi: N 3 tip., 8—10 tonnás háromtengelyű kocsi: N 56 tip. Ezen típusok közül az N 1, N 46, N 2, N 3 és N 56 tip. *süllyesztett alvázzal* készül és ezért *autóbusznak* is különösen alkalmas.

A mótor kétféle nagyságban készül és pedig az egyik az 1½, 2½ tonnás kocsikhoz N 16. típus. Ez áll egy 6 hengeres, 6 henger egy blokkba öntve, mely a forgattyúház felső részével egy egészet képez, levezető hengerfejjel, alul vezérelt szelepekkel. A henger méretei: 80 × 130; ürtartalma: 3.82 lt.; fordulatszáma: 1800, melynél a teljesítmény 50 HP; benzinfogyasztása 250 gr/HP.

Ezeknek a kocsiknak sebességváltása az 1½ tonnás kocsiknál 3 előre, 1 hátra sebességgel történik. Sebesség mintegy 50 km. A rugók az összes típusoknál eliptikus alakú, *lemezes rugók*, melyeknek felfüggesztése lengő kengyelekkel történik. A kormányozás az összes típusoknál jobboldali. A kocsik 4 kerékfék berendezéssel vannak felszerelve; a nagy típusoknál azonkívül *„Bosch-Devandre"*-féle srófokkal. Az említett típusokon kívül készülnek még különleges célt szolgáló kocsik, továbbá öntöző- és tűzoltókocsikat is gyártanak, az összes alvázakon.

A *Budapesti Állami Gépgyár* csak nemrégen hozta forgalomba a *„Szilvay*-féle" szárazon oltó automobilt, amely az első automobilizált szárazon oltó készülék, s amely a gyár legsikerültebb gyártmányai közé tartozik. Hatása tökéletes és gyors. Kezelése egyszerű. Biztos védőeszköz nyújt a zárt helyiségű, vagy vízzel nem oltható tűzeseteknél. A készülék használata mellett aránylag kicsi a tűzkár és rendkívül nagy az anyagban megmentett érték.

A tűzoltó és biztosítási szakemberek gyakorlati tapasztalatai és megállapításai azt bizonyítják, hogy tűzeseteknél — a nagy tűzkár leginkább az eredményes oltást igénylő nagy vízmennyiség által következik be. Az eddigi tapasztalatok ugyanis arra tanítanak, hogy tűzeseteknél a lokalizálódást és a tűz teljes eloltását csak akkor remélhetjük, ha a tűz fészkére olyan nagy mennyiségű vizet bocsájtunk, amely azt teljesen víz alá borítja. A nagymennyiségű víznek azonban tűzoltó hatása mellett nagy romboló, átáztató hatása is van, mert a vízzel való oltás utóhatásaként az átázás következtében tetemes kár jelentkezik. A *Szilvay*-féle szárazon oltó automobil tehát arra van hivatva, hogy adott körülmények között a tüzet sikeresen eloltsa és a vízzel való oltás következtében felmerülő jelentékeny károkat kiküszöbölje.

A *Szilvay*-féle szárazon oltó automobil megszerkesztése Schwartz dr. berlini kémia-tanár gázoltó kísérletei alapján megállapított tantételeinek a figyelembevételével történik. Budapest székesfőváros tűzoltósága a készüléket számos esetben padlás-, üzlet-, pince-tűzeseteknél meglepően jó eredménnyel használta. Közgazdasági szempontból a készülék egyetemes tűzoltókészülékként készült, amennyiben szárazon oltó berendezése mellett megfelelő szivattyú beépítésével vízzel való oltásra is alkalmas, azaz a készülék a tűz természete szerint vagy szárazon való oltásra, vagy vízzel való oltásra használható.

Itt említjük meg, hogy a Szilvay-féle tűzoltó-automobil feltalálója, Ing. *Szilvay* Kornél Budapest székesfővárosi tűzoltófőtiszt, a szabadalom kihasználására pedig egyedül a *Magyar kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak* jogosított.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hírek a pénzvilágból

* **A Községi Takarékpénztár** tőkeemelésének ügyében a belügyminiszter jóváhagyta a székesfőváros közgyűlésének azt a határozatát, hogy a *Községi Takarékpénztár* alaptőkéjét 3.6 millió pengőről 10.8 millió pengőre emelje fel. Ennek folytán a takarékpénztár megtarthatja közgyűlését és formailag is kimondhatja a tőkeemelést. A július 4-ére összehívandó közgyűlésen tárgyalni fogják az intézet záloglevélüzletének kiterjesztésére vonatkozó alapszabálymódosításokat is. A takarékpénztár első sorban fővárosi építkezések előmozdítására óhajt zálogleveleket kibocsátani és az angol pénzcsoporttal éppen most folyó tárgyalások ennek a lehetővé tételét igyekeznek előmozdítani. A *Budai Napló* egyik elmult számában megírtuk, hogy a *Községi Takarékpénztár* a *Hambros*-csoporttal megállapodott 1,000.000 font összegű záloglevél átvétele ügyében. Úgy értesülünk, hogy az erre vonatkozó szerződés minden pontja meg van már állapítva és az teljesen rendben kerül lebonyolításra, programm szerint. A *Községi Takarék* záloglevelei a *Hambros*-csoport előreláthatólag a jövő héten bocsátja ki aláírásra Londonban. A záloglevelek 7 és ½%-osak lesznek, időtartamuk 45 esztendő, kibocsátási árfolyamuk pedig a jövőheti pénzügyi helyzettől függ. A *Községi Takarék* minden valószínűség szerint 89%-os árfolyamon számolja el majd a kölcsönöket a felekkel, azonban a hiányzó 11%-ot árfolyamelőleg alakjában a sajátjából fogja adni a kölcsönvevőnek. Az árfolyamelőleggel együtt, 45 évi időtartamra a pénz körülbelül 9.5%-ba fog kerülni, ami a mai feltételek mellett kedvezőnek mondható. A *Hambros*-csoport és a *Községi Takarékpénztár* szoros és barátságos kapcsolatára jellemző, hogy a *Hambros*-csoport 7 tagját be fogják választani a *Községi Takarékpénztár* igazgatóságába. A záloglevél kibocsátást legkésőbb július 15-ig kell lebonyolítani, úgyhogy ezután a *Községi Takarékpénztár* azonnal hozzá fog jutni majd az ellenértékhez. A *Községi Takarékpénztár* értesülésünk szerint a közel jövőben erőteljesen kiépíti fiókhálózatát. Elsősorban Budapesten akar terjeszkedni a takarékpénztár és ezért a *Ferencvárosban* létesít új fiókot az ősszel. Szó van arról is, hogy esetleg a főváros környékén is létesítenek fiókokat, kirendeltségeket vagy affiliációkat. *Az igazgatóság egyébként a tőkeemelésre vonatkozólag az alábbi hivatalos jelentést adta ki:* A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* igazgatósága július hó 4-re rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen az igazgatóság — a takarékpénztár üzletkörének állandó fejlődésére való tekintettel — javasolni fogja a takarékpénztár alaptőkéjének 3,600.000 pengőről 10,800.000 pengőre való felemelését. A javaslat szerint a kibocsátandó összes új részvények a régi részvényeseknek fognak felajánltatni.

* **A bankok félévi mérlegei** a *TEBE* multévi határozata értelmében a közeljövőben publikálásra kerülnek. Értesülésünk szerint legelsőnek a *Kereskedelmi Bank* és az *Angol-Magyar Bank* fogja közzétenni félévi üzleteredményét, amelyek úgy, mint a többi pénzintézet, június 30-án zárták mérlegeiket.

* **A cukortermelés** mostani időszakában, amely multévi szeptember elsején kezdődött, ez év május végéig a hazai cukorgyárak 19.731 vagón cukrot gyártottak, közel 3000 vagónnal többet, mint az előző időszakban. Tehát meg kell állapítanunk, hogy emelkedik a cukorfogyasztás, sőt az export is, mert hiszen a belföldi fogyasztás 7675 vagón volt ezalatt az idő alatt, míg az export csaknem elérte a 8000 vagónt. Az elmult 9 hónap alatt a belföldi fogyasztás 375 vagónnal, az export 2230 vagónnal emelkedett.

* **A Magyar-Francia Biztosító Intézet** sikerült üzletéről multheti számunkban közöltünk hosszabb cikket. Az intézet 93.005 pengő nyereséget mutatott ki és ebből részvényenként 2 pengő osztalékot fizet. Beszámoltunk arról, hogy a *Magyar-Francia Biztosító Társaság* díjbevételei valamennyi ágazatában, de főleg a tűzbiztosítási ágazatban, jelentős növekedést értek el. Itt említjük meg egyébként, hogy a *Magyar-Francia Biztosító* 1930-ban, tehát a jövő évben fogja megfelelő külsőségek között megünnepelni a társaság fennállásának ½ százados évfordulóját. Az igazgatóság új tagja *Kende* Artúr dr. intézeti jogtanácsos.

* **A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt.** 1928. évre 5.50 pengő osztalékot fizet. A szelvények július 1-től kezdve a társaság pénztáránál és a *Magyar-Olasz Bank Rt.* főpénztáránál váltatnak be.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

RUZICSKA
különleges kenyér
a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

NÉZZE MEG
Buda környékét
10 kirándulás
rendkívüli menetekkel tértivevénnyel
6 pengő
HÉV bérletpénztár V, Visegrádi-u. 6

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell építőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

LAKÁSOK
A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész évben át)
A bérházakban
2-, 3- ÉS 4-SZOBÁS LAKÁSOK (HALLAL),
a szállod.-bérházban
1- ÉS 2-SZOBÁS GARCON APPARTEMENT-OK
kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágosítást ad: dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Kerttulajdonosok figyelmébe!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
Monori Hagy
Központja:
BUDAPEST, IV., SZÉP-UTCA 1.
Sürgönycim: GRANARIUM
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 3. szám
Telefon: Aut. 868-60, 868-68, 868-69
Fényesen kiállított TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNKET ingyen és bérmentve küldjük mindenkinek.
Gazdasági magvak nagybani beszerzésénél kérjünk külön árajánlatot!

Erzsébethíd-szálló
a Rácfürdő mellett. Telefon 537-45
I., Kökény-utca 14. — Garni-szálló

Budai Rutoráruház
II., Margit-körút 25.
Mindennemű *fa-, rész- és vasbutorok* előnyös részletfizetésre is. — Megtekinthető vételkényszer nélkül.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Hubert és Tsa R.T.
Telefon: 222—67

Rályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbízható javítóműhely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti köröndnél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztító berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készítése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 962. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 július 7.

Királynők kertje

Mert valóban a királynők kertje volt annak idején, ahová üdülni vonultak az óbudai királyhegyen épült várkastélyból, — a Huyadi-ház feje is ideépítette palotáját, — erdeiben remeték éltek, gyógyforrások bugyogtak, míg végül éppen az egyik kristálytiszta forrása után, melyet kőből faragott hatalmas disznófő díszített, Sauwinkel lett s csak a magyar lovagiasság változtatta ez a sertészúgot *Zugligetté*, ami aztán átment Buda németajkú polgársága nyelvén is Au-Winkelre.

A Svábhegy és Hüvösvölgy között ez a hegyvidék egyik legromantikusabb része és mintha a város is annak szeretné meghagyni, oly keveset tesz érdekében.

Nem törődik azzal más, mint a természet néhány rajongója és a

ZUGLIGETI EGYESÜLET

és annak lelkes vezérkara. Ez a ma már agilis munkát végző egyesület június hó 28-án tartotta a nagymultú FÁCÁN-vendéglőben

évi közgyűlését,

amelyen a tagok lelkesen vettek részt, hogy megvitassák ennek a kellően nem méltányolt, a város által eléggé ki nem használt, nyaralótelepnek rendkívül alkalmas hegyvidéki résznek szomorú jelenét, remélt jobb jövőjét, elmerengve dicsőséges multján.

A közgyűlést igazgatósági ülés előzte meg, amelyen megvitatták a gyűlés teendőit. Amikor már határozatképes számban voltak együtt a tagok,

MANNINGER VILMOS dr.

megnyitotta a közgyűlést, amelyen részt vettek:

Manninger Vilmos dr., egyet. tanár és neje, Zerkowitz Imre dr. ügyvéd és neje, Bernhard Győző min. tanácsos, Walkó Lóránd kormányfőtanácsos, Eperjessy István dr. főjegyző, Rosenberg Gyula dr. igazgató-főorvos, Hrabovszky József igazgató és neje, Révész Margit dr. főorvos, Fellegi József kereskedő, Sternischa Károly kereskedő és neje, Boros Gyula vezérigazgató és neje, Entele Ferenc dr. postaigazgató, Wladárczyk József dr. főorvos és neje, Singer Arthur főszerkesztő I., Tárogató-út 12., Virág Géza dr. ügyvéd, Török László dr. min. tanácsos, Bendiner Dezső, a dr. *Renner-féle* vízgyógyint. tulajdonosa, Fuchs Emil építész, Langer Lajos és neje és mások.

Azután beszámolt a *Svábhegyi Egyesület* jubiláris estjéről, melyet a Svábhegyi Szanatórium díszes termében ültek meg és ott szinte irigykedve látta a tagok lelkesedését. Önmagát és a tisztikart okolja, hogy a *Zugligeti Egyesület* tagjainak érdeklődését nem tudták kellő módon fölkelteni, de lehetséges, hogy az üdülni kiköltöző családok kerülik nyáron a társaságot és pihenni akarnak.

Az érdeklődés ébresztésére, a társadalmi élet felélénkítésére erősebb mozgalmat készül megindítani és segítségül hívja evégből a sajtót is. A tagszám emelése érdekében összeírja a zugligeti állandó nyaralókat, a telkek és villák tulajdonosainak neveit.

Eközben kézről-kézre jár a *„Svábhegy"* című díszmű, amelyre felhívta a közgyűlés figyelmét, mert a budai hegyvidék propagálására ilyen monografiákat kell kiadni.

Ezzel megnyitotta a közgyűlést és fölkérte WLADÁRCZYK JÓZSEF dr. főtitkárt, hogy az igazgatóság évi jelentését terjessze elő, melyből kivesszük a következőket:

Az 1892-ben alakult Zugligeti Egyesület ma 37 éves. A világháború és a forradalmak tönkretették a meglevő értékeket, megakasztották az alkotó munkát. Azt a nagy lelkesedést, ambiciót, dolgozni, teremteni akarást, amely néhai *Sigray* Pál élén az egyesületet a háború előtt tüzelte, — kioltotta ez a szörnyen keserves idő és bizony még a világégés után is 8 év telt el, amíg 1926-ban tudatára ébredtek a zugligetiek annak, hogy ha nem akarják, hogy a Zugliget elsorvadjon, ha nem akarják, hogy a mostoha néma gyermek szerepére süllyedjen, akkor szervezkedniök kell. Igy vált szükségessé 1926-ban az Egyesület újjáalakítása. Évtizedes mulasztásokat kellett pótolni. Ezért fogadták szívesen azt az eszmét, hogy az összes hegyvidéki egyesületek egy táborba tömörüljenek, ami a „Szövetkezett Hegyvidéki Egyesületek" szövetségében sikerült is.

Azután ismertette a Szövetkezett Hegyvidéki Egyesületek kebelében és támogatásával benyújtott tavalyi

munkaprogrammot,

amelynek egy része a székesfőváros jelenlegi költségvetése terhére már megvalósult. Ilyenek többek közt a Széher-út kiépítése és csatornázása, a Kútvölgyi-út utolsó szakaszának megépítése, a Diósárok-út és a Budenzárok csatornázása, a Jánoshegyi-úton létesített vízvezeték, a szennyvíz-ügy rendezése, a kiépített kocsiutak olajozása, pormentes szemétgyűjtés, erdei útjelző táblák és térképes irányítók, továbbá madároduk és etetők felállítása, hernyók irtása, az erdei utak rendezése és állandó tisztántartása, a közutakról a hernyókat tenyésztő vadbokrok eltávolítása, mintegy 300 pad elhelyezése és a Normafa melletti szt. Anna-kápolna restaurálása.

Azután felsorolta a függőben levő kérdéseket, mint a Kuruclesi-út feltöltése, a Dániel-út és Zirzen Janka-út megnyitása, a Tordai-út kikövezése, a Szarvas-vendéglő előtti tér rendezése. Most folyik a Zugligeti kocsiút kiszélesítése, több tér rendezése, a Budakeszi-út kiszélesítése, de szükség volna a Széher-út és a Csermely-út továbbépítésére, a Petneházy-réten átvezető autóbuszforgalomra is alkalmas kocsiút létesítése és a Szepesi-út rendezése. A zalai-úti árok és a zugligeti árok folytatólagos beboltozása csatornázással. Sok helyre kell még csatorna, vízvezeték és jobb világítás, lehetőleg az útkeresztezéseknél ivlámpákkal. Kellene gázvezeték a Zugliget egyes fővonalaira, várócsarnok a Szép Ilonához, autóbuszjárat az elkészült Kútvölgyi-útra és erdei útjelző táblák felállítása.

Állandóan sürgeti az erdei iskola felállítását, polg. fiú- és leányiskolát a Labanc-útra, reálgimnáziumot és az elemi iskolák bővítését. Plébánia templomot kértek a zugligeti katolikus hívők részére, a hárshegyi barlang kápolnává való átalakítását. Sürgették a Szarvashoz és Budagyöngyéhez autótaxi állomás létesítését. Nyilvános illemhely felállítását is kérték több helyre és a kóbor kutyák és macskák állandó irtását.

Week-end telep kellene a Zugligetbe, nyilvános órák felállítása, a vizivárosi temetőben tisztviselőtelep létesítése, a hegyvidékre külön előljáróság, rendőrőrszem több főhelyre.

Résztvett az egyesület a *kertbarátok egyesületének* megalakításában; tervezi emléktáblák elhelyezését az Erzsébet-nyaralón és a Mária-sziklán, idegen nyelvű tanulók részére örökös vándordíjat létesítettek néhai Sigray Pál elnök nevéről, erkölcsileg és anyagilag is támogatták az *Erdei Visszhang Dalkört* és ezzel rámutatott az elmult évben végzett hatalmas munkára. Meghajtotta a lobogót Manninger Vilmos dr. egyetemi tanár, a 3 év előtt megválasztott és közszeretetben álló elnökünk előtt. Ő, aki szerényen, csendben állandóan és kitartóan dolgozott az Egyesület érdekében, amely munkáért a közgyűlés leghálásabb köszönetét tolmácsolta. Ezzel kapcsolatosan kifogásolta, hogy az egyesület tagjai nem jelennek meg mindenkor kellő számban, amit a közmondásos közönynek kell betudni.

Nagy hálával tartozik az egyesület a bizottságoknak is, igy a közegészségügyi bizottságnak, amelynek élén *Wagner* György dr. áll, az útépítő bizottságnak, amelyet ifj. *Hubay* Jenő dr. vezet, a propaganda bizottságnak, amelynek jeles vezetője *Bozóky* Adám dr. ügyvéd, thgi biz. tag, a világítási bizottságnak, amelyet *Sigray* Pál mérnök irányít, a *Hrabovszky* József igazgató vezetése alatt álló közönlemezési bizottságnak, a *Bernhardt* Győző alelnök úr vezetése alatt álló építésügyi bizottságnak és a kertészeti bizottságnak, amelynek lelkes vezetője *Zerkowitz* Imre dr. alelnök. A jelentés idevonatkozó részével lapunk más helyén „Mintakert a budai hegyvidéken" cím alatt részletesen foglalkozunk.

Végül köszönetet mondott a *Budai Naplónak*, hogy érdekeikért mindig sikra szállott, továbbra is hasonló támogatást kérve Szerkesztőjétől, viszont arra kérve az egyesület tagjait, hogy ők pedig előfizetéssel támogassák Budának ezt az egyetlen és kiválóan szerkesztett hirlapját. Ezután bejelentette a tisztikar lemondását.

A közgyűlés kedves ünnepléssel honorálta az igazgatóság jelentésének gondos és minden részletre kitérő szerkesztését és az elnök külön is megköszönte az ő személyére vonatkozó részt.

Meghallgatták ezután *Entele* Ferenc dr. postaigazgató pénztári jelentését, költségelőirányzatát, továbbá a számvizsgáló jelentését, mely mindent a legpedánsabb rendben talált, mire a közgyűlés köszönete mellett a felmentvényt is megadta.

Ezután következett

a választás,

mely egyhangú volt és a választmány javaslatára a régi elnökséget, tisztikart és számvizsgáló bizottságot, a kijelölő bizottság javaslatára pedig a régi választmányt közfelkiáltással újból megválasztották, beválasztva Virág Béla szerkesztőt az igazgatóságba.

Az indítványok során a tagdíjak ügyében megvitatták *Dollinger* Gyula dr. egyet. tanár által fölvetett eszmét, mely szerint a tagdíjakat föl kell emelni, amivel szemben a választmánynak az volt a véleménye, hogy a tagdíjak most is bőségesen fedezik a költségeket s így azokat nem kell felemelni s a közgyűlés is ez utóbbi mellett foglalt állást.

Elnök üdvözölte *Singer* Arthur szerkesztőt mint új tagot, aki erre szívesen fölajánlotta, hogy a *„Svábhegy"* című munkához hasonlót — bár szerényebb keretek között — igyekszik majd az egyesület megterheltetése nélkül kiadni. Fölkérte a Budai Napló szerkesztőjét, hogy közösen, *Eperjessy* István dr. bevonásával, — akit *Bernhardt* Győző min. tanácsos, alelnök ajánlott a közgyűlés figyelmébe, mint a Zugliget történetének kiváló kutatóját, — megszerkesztik a

Zugliget monográfiáját

és jövő év május havára azt a „Lloyd könyvek" kiadóvállalat révén ki is adatja, amit a közgyűlés örömmel és köszönettel vett tudomásul.

Eperjessy István dr. a maga részéről melegen pártolta az eszmét, fölemlítette és be is mutatta, hogy 1906-ban tízezer példányban már adtak ki ilyen monográfiát, mely a rákövetkező esztendőben francia és német nyelven ujabb 10 ezer példányban fogyott el. A közgyűlés ezután megbízta az elnök vezetésével a bizottságot a monográfia megszerkesztésével és kiadásával.

Manninger Vilmos dr. elnök külön is megköszönte ezt a kedves ajánlatot Singer Arthur szerkesztőnek és — más tárgy nem lévén — azzal az igérettel rekesztette be a közgyűlést, hogy ő és a tisztikar lehetőleg még többet fognak dolgozni mint a multban, amikor nagy segítségükre volt *Thirring* Gusztáv kerületi mérnök, aki a Zugliget érdekében hatalmas munkát végzett, amiért meleg köszönetet mondott neki.

Az elnök lelkes éltetésével a közgyűlés véget ért és a tagok kedves hangulatban ültek a társasvacsorához.

Budán, 1929. július 6

Végleg átköltözött Budára a Hadimúzeum, mely ideiglenesen az Üllői-uti Mária Terézia-laktanyában volt elhelyezve. Most méltó helyre és környezetbe jutott, a Nándor-laktanyának a Vérmezőre néző épületrészébe. Az átköltözés július 2-án történt és állandóan folyik, mert az összes helyiségek még nem készek. Az egyik részében még folyik az építkezés, de az alatt is a már elkészült részben megkezdték a muzeum végleges berendezését.

Az átköltözés alkalmából a Hollós Mátyás Társaság elnöksége üdvözölte gróf *Csáky* Károly honvédelmi minisztert, aki a következő távirattal köszönte meg a Hollós Mátyás Társaság figyelmét:

„A Magyar Hadtörténelmi Múzeumnak Budára való visszaköltözése alkalmával hozzám intézett üdvözlő táviratát jóleső örömmel és hálás köszönettel fogadva, kérem a Hollós Mátyás Társaságnak őszinte tiszteletem nyilvánításával szívélyes üdvözletemet tolmácsolni.

Gr. Csáky Károly lov. tábornok, honv. miniszter.

A Hadtörténelmi Muzeum új címe: I., Vár, Bástyasétány 40., telefonja: A. 60—1—60.

Most már sürgősen rendezik is az új Hadimuzeum környékét, de ezt megelőzőleg a muzeum elvégezte ott az ásatásokat és a budai vár falainak *nem is sejtett alakulását tárták fel,* amely érdekes lelet megcáfolta az eddigi föltevéseket. Az ős bástyafal egyes részeit szemléltető módon megtekintheti majd a rendezés után is az érdeklődő közönség. Az ásatások sok értékes hadtörténelmi lelettel gazdagították a muzeumot.

Sötét a korzó a Vérmező mellett, mert a dúslombú fák közé rejtett villamoslámpák még csak gyéren sem ontják világító sugaraikat a sétányra — panaszolja egyik kedves olvasónk. Helyesebb lenne, ha a sétaút fölé feszített drót közepére helyeznék a világításra szánt lámpákat, hogy azok tényleg világítsanak is s ne csak a homályt kereső szerelmes párok kedvenc helyévé avassák a Vérmező pompás esti korzóját.

Kivilágított temető lesz a „klimatikus" farkasréti temetőből, amelynek útjait húszezer pengő költséggel elektromos fénnyel világíttatja ki a főváros. Valami beteges mánia tombol a városházán a farkasréti temetővel kapcsolatban. Alig van közgyűlés, ahol ne szavazna meg és költene a főváros kisebb-nagyobb összegeket e temetőre. Legutóbb egy tízezer pengős hullámfonatú kerítés kellett oda, most pedig a villanylámpák. Hát az ott nyugvó holtak kimászkálnak a sírjukból éjszaka regényt olvasni? Mert hogy egymáshoz vizitbe járnak, az régi dolog. Csakhogy a föld alatt és ahhoz nem kell lámpás. Élő ember azonban semmiesetre sem jár a sötétben a temetőben. Még a legjobb idegzetüek is legfeljebb fogadásképp mennek végig rajta. No meg a temetői szabályrendeletben is benn van, hogy télen 5 órakor, nyáron 7 órakor, tehát még a sötétség beállta előtt kell a temetői kapukat bezárni. Igazán kívánesiak vagyunk: — ki jár ott és kinek is világítanak a farkasréti temető „egyes útjain".

Alkalmas vonatot kér a Balaton mellé a Duna-Száva-Adria-Vasúttól nemcsak a budai, de a pesti kereskedővilág is. A FŐVÁROSI KERESKEDŐK EGYESÜLETE legutóbb Budán tartott gyűlésén számos felszólalás alapján kiderült, hogy az este 10 óra tájban induló balatoni vonat nem alkalmas a kereskedőknek, akik szívesen töltenék szombat estétől hétfő reggelig szabad idejüket a Balaton partján, vagy ott nyaraló családjaik körében, mert későn éjfél után, egy és két órakor érkeznek meg holtfáradtan s így inkább lemondanak arról, hogy a Balaton mellé utazzanak. A kereskedők legnagyobb része szombaton 6—7 óra között zárja üzletét és 8 órakor már vonatra ülhetne, hogy jóval éjfél előtt érhessen a Balaton mellé és még ezt az estjét is kihasználhassa. Az ilyen vonat feltétlenül számíthatna arra, hogy *zsúfoltan indulna*, amivel a vasúttársaság is szolgálná a Balaton-kultusz ügyét, lehetővé tenné a „Hétvég" kedves szokásának kifejlődését nálunk is és megfelelő üdüléshez juttatná a kereskedővilágot. A FŐVÁROSI KERESKEDŐK EGYESÜLETE megbízásából *Fábián* József igazgatósági tag, Buda egyik tekintélyes kereskedője, megkereste a *Budai Naplót*, hogy szószólója legyen ez ügyben is a kereskedők e mozgalmának.

A 13. számú postahivatal a Krisztinavárosé, mely július 1-én megnyílt a Pauler-u. 3. sz. alatt. Az új postahely távbeszélővel egyesített kincstári postahivatal és lebonyolítja a postával összefüggő összes teendőket. A levél, távirat, távbeszélő, értékcikkárusítás reggel 8 órától este 7 óráig, a postatakarék és utalványok feladása 8—12 és 2—5-ig, az értéklevél és csomagfeladás 8—12-ig és 2—6-ig eszközölhető.

Szanatóriumot épít a főváros alkalmazottainak Segítőalapja vagy a Rózsadomb déli lejtőjén, vagy Kelenföldön. A külsőbb területekre azért nem gondolnak, mert a súlyosabb betegeket, szülőnőket stb. nem lehet a Hűvösvölgybe, vagy Zugligetbe kényszeríteni. Az építésre négy millió pengő van előirányozva.

Még egyszer a Városmajor. Érdeklődéssel olvastam Dubonai Pál cikkeit a Városmajor parkírozása körül elkövetett sok helytelen intézkedés tárgyában — írja egyik érdekelt olvasónk — és magam is osztom véleményét, kiváltképen a csatornáztatás hiányát illetőleg, ami az egész környék egészségére oly ártalmas befolyással van. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban — közérdekű kérdésről lévén szó — fel akarom hívni az illetékesek figyelmét arra, hogy a Városmajor-parknak nemcsak Klárautcai oldalán élnek adófizető polgárok, hanem a Maros-uteai fronton is. Amíg azonban a Klára-utca lassankint kultúrképet nyer, addig a szegény Maros-utca hiába könyörög ugyanilyen elbánásért, (talán, mert nem lakik ott semilyen városi hatalmasság!) Az ott elterülő kopár rét ma is vasárnaponkint budai szegényebbsorsú családok kedvenc kiránduló helye, ma is ott költik el ebédjüket és uzsonnájukat, melyeknek maradványa, eldobott ételmaradékok és zsíros papirosok alakjában, tömegekben fekszik a réten, de nincs városi alkalmazott, aki ezt azután eltakarítaná. Hétköznapokon a Maros-utcai házak előtti térségen iskolakerülő suhancok, pajkos játéka és indián üvöltése hazudtolja meg a „csendes" Budáról elterjedt jó híreket. Szóljak még arról, hogy a mi frontunkon nincsen kocsiút és ha sáros idő van, az autók egyszerűen a gyalogjárót használják kocsiútnak.

(M. R.)

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

A gellérthegyi országos búcsú Szent Péter és Pál napján a teljes siker jegyében folyt le a magyar feltámadás harangja javára.

Egyirányú forgalmat kell rendszeresíteni Obudán a túlzsúfolt Szentendrei-utca tehermentesítésére, ahol összedülnek már az öreg házak az óriási teherautók okozta rázkódtatástól. A Fő-tértől kifelé a Miklós-térig járjanak kifelé csak egyirányban a kocsik, míg a különféle gyári árúkkal megterhelt teherkocsik és egyéb járművek jöjjenek a Laktanya-, Miklós- és Majláth-utcán a főváros belterületére. Ezzel a főkapitányi rendelettel egyszerre megoldódna Obuda tetejére állított közlekedése.

A hajléktalanok menhelye a Szegényház-utcában hatvanezer pengő költséggel új légfűtőberendezést kap.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Fölemelt nyugdíj. Az „Első Dunagőzhajózási Társaság Nyugdíjasainak Egyesülete" közli, hogy a m. kir. Kuria különbirósága, az Első Dunagőzhajózási Társaság által, az 1926. évi XVI. törvénycikk alapján 30%-ban megállapított nyugdíj átértékelési arányszámot, június hó 25-én meghozott ítéletével, 1925. évi augusztus hó 1-től visszamenőleg 66%-ra emelte fel.

„Csibészszerelem", a kitünő burleszk jazzoperett szerepel vasárnap és hétfőn a kitünően vezetett *Kisfaludy-Színház* műsorán, szerdán a nagyhatású Farkas-operett, a Királyné rózsája, pénteken Jókai Mór pompás szinműve: Keresd a szived, szombaton és vasárnap pedig a legmulatságosabb énekes bohózat: Huszáresiny kerül színre Zoro és Huru személyes felléptével.

Gyomorsavtultengés ellen CIGELKA „ISTVÁN" forrásvizet igyunk. Kapható mindenütt. Vezérképviselet Budapest, V., Sas-utca 29. sz. Telefon 120—20

Köztisztasági garázs épül húsz szemétsöprő és öntöző-autó részére, javítóműhellyel, irodákkal, portáslakással, munkásfürdő és hálóteremmel, tiszti lakással és egyéb műhelyekkel a II. ker., Csapláros-utcában, 390 ezer pengő költséggel.

Gyász. *Kápolnai* Gyula ny. elemi iskolai igazgató, a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör választmányi tagja meghalt 66 éves korában. Temetése jun. 29-én d. u. volt az óbudai köztemetőben. A temetésen a Társaskör Andréka Károly elnök vezetésével küldöttség útján képviseltette magát.

Ippi BIDESKUTHY Lajos, ősmagyar családból származó volt pénzügyminiszteri tisztviselő 63 éves korában hirtelen elhunyt. Közismert alakja volt Budának és számosan részvéttel vették tudomásul elhunytát. A farkasréti temetőben temették e hó 6-án.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megőv. II, Fő-u. 80. Tel: 515 79

Egyik legrégibb magángyógyfürdője a fővárosnak a Dr. Renner-féle vízgyógyintézet, mely idestova 60 esztendeje szolgálja a beteg emberiség javát. Tulajdonosa Bendiner Dezső, régi budai, a Zugligeti Egyesület agilis tagja, aki az Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alappal szerződéses viszonyt létesített. Az állami tisztviselőket ez a körülmény közelről érdekli. A fürdő minden kényelemmel, központi fűtéssel berendezve a modern kor minden igényét kielégíti. Gyógytényezői: Vízgyógykezelések, masszázsok, zuhanyozások, begöngyölések, szénsavas-, oxigén-, fenyő- és sósfürdők, villanykezelések és fényfürdők, diathermia, quarz stb. Speciális kezelést nyújt: idegbántalmak, bélrenyheség, szivbántalmak, reuma, ischiász és más ilyen betegségek ellen. A fürdő VII., Valero-utca 4. sz. alatt naponta reggel fél 7-től este 7-ig áll rendelkezésre az Erzsébet-körút és Dob-utca közvetlen közelében.

BUDAI KERTMOZGÓ
II, Margit rakpart 16. – Műsor kezdete fél 8 órakor.
Júl. 6—7. Hazatérés. 8—9. Chaplin és a nők, Ne menj nászútra, burleszk. Lengyelvér Petrovich főszereplő. 10—11-én Ke et titka, Luxemburg grófja. 12-én Hong-Kong, Hét bűnök hajója, Madár ember. 13—14-én Világháború, David és Góliát.

Uj gyógyszertár felállításához az engedélyt megtagadta a főváros a Rózsadombnak a Bimbó-utca és Marczibányi-tér közötti részen, ahol nagyon elkellene és a Budafoki-út és Kruspér-utcától kifelé eső területen. Ellenben a kelenföldi Lenkeúton és a Margit-körútnak a Szász Károly- és a régi János-kórház közötti részén, daczára, hogy mindkét oldal közvetlen közelében van gyógyszertár — ilyennek felállítását a tanács pártolólag terjesztette a közgyűlés elé.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Balatoni ismertető. A Balatoni Szövetség kiadásában Balatonfüreden ötödízben jelent meg a 10 íves, képekkel ellátott ingyenes balatoni ismertető, mely az összes balatoni fürdőkről kimerítő tájékoztatót ad. A füzetet 20 filléres bélyeg beküldése mellett bárkinek díjmentesen megküldik, aki eziránt a szövetséghez fordul.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38.
I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

A régi megbízható bérlő, *Márth* Mihály nyerte el újra a főváros tulajdonát képező Nagykovácsi-uti *Nagyrét vendéglőt* hat évre, kétezer pengő bér mellett. Egyike ez a budai hegyvidék legkedvesebb kiránduló helyeinek, gondosan vezetett konyhával, jól kezelt pincével és méltányos árakkal.

Mintakert a budai hegyvidéken

A Zugligeti Egyesület évi jelentéséből

A Budapest-Zugligeti Egyesület kertészeti szakosztálya és a Budapesti Gazdálkodók Egyesülete a Zugligetben, I., Szilasi-út 10. és Jankaút 4. sz. a. fekvő 17.500 négyszögöl kiterjedésű régi kertterületen a növényvédelmi szerek kipróbálása, úgyszintén a budai hegyvidék éghajlati és talajviszonyainak legiukább megfelelő gyümölcsfák, cserjék és évelő növények megállapítása céljából kísérleti kertet létesített.

A két egyesület együttműködése csendben és feltünés nélkül indult meg, ahogy arról a Zugligeti Egyesület igazgatóságának évi jelentése is tanuskodik, amelyből közöljük az alábbiakat és utalunk e munkásságnak az érdekelt közönség előtt ismert első eredményeként arra a megállapodásra, melyet a két egyesület a *„Chinoin"* Vegyészeti Gyárral létesített.

E megállapodás értelmében a Chinoin-gyár saját, nemcsak országszerte, hanem a külföldön is igen előnyösen ismert növényvédelmi szereit *kísérletezés céljából ingyen bocsátotta* a két egyesület rendelkezésére. A kísérletezés eredményéről a hegyvidéki egyesületek Szövetségének tagjait, mint a szövetség hivatalos lapja, koronként tájékoztatni fogjuk. Jelenleg röviden csak arra utalunk, hogy az idei tavasszal rendkívül nagy mértékben fellépő pókhálós moly irtására a Chinoin-gyár *„Libex"* elnevezésű szere kitünően bevált és e szer idejekorán való alkalmazásával az alma- és szilvatermést megmentettük. Minden évben, de különösen az idén oly nagy mértékben pusztító pókhálós moly veszedelmét teljesen elhárítottuk. A kísérleti telepen és környékén a pókhálós moly pusztításának nyoma sincs.

Rendkívül praktikus a két egyesület kertkezelési akciójában, hogy a kísérleti telepen válogatott kertmunkásokat képeztek ki a gyümölcsfa nyesési és permetezési műveletekre. A munkásokat a két egyesület a tényleg fizetett napszám és valóságban felhasznált permetező anyagok gyári árának megtérítése ellenében a kerttulajdonosoknak rendelkezésére bocsájtja. Egyszerűség okából a jelentkezés a Chinoin-gyárnál levélben vagy telefonon is történhetik. Ez év tavaszán már kb. 70 kertben végezték e munkásosztagok üdvös tevékenységüket, kioktatták a kerttulajdonosok embereit és bebizonyult, hogy a permetezőszerek megfelelő keverése és alkalmazása mellett e fontos kertápolási művelet elenyészően kis költséggel jár. Egy-egy fára alig nehány fillérnyi költség jut, különösen akkor, ha a permetezés rendszeresen történik.

A budai hegyvidék igen fontos érdekeit szolgálja a két egyesület összefogó munkájának az a része, amely e vidék kerttulajdonosainak, első sorban a Budai Hegyvidéki Egyesületek Szövetsége tagjai részére megfelelő elsőrendű gyümölcsfacsemetéket, gyümölcsbokrokat, évelő és sziklai, valamint cserepes növényeket igen olcsó, nagybani áron és elsőrendű minőségben juttat.

Az érdekelt kerttulajdonosok nagy megnyugvására szolgál, hogy a fentebb vázolt akció élén *Purebl* Győző dr. tanácsnok, egyet. tanár, a Budapesti Gazdálkodók Egyesületének elnöke és *Zerkowitz* Imre dr., a Budapest-Zugligeti Egyesület kertészeti osztályának vezetője állanak, mert még vagyunk arról győződve, hogy e két komoly, nagytudású és a közügyekért valóban önzetlenül lelkesedő úri ember vállvetett együttműködése okvetlen szép és hasznos eredményt ér el. Annál is inkább várhatja ezt a hegyvidék, mert ez akció segítőtársai között ott van első helyen *Manninger* Vilmos dr., a virágok lelkes apostola, a Budapest-Zugligeti Egyesület elnöke, *Friedl* Gusztáv dr., a Chinoin Vegyészeti Gyár növényvédelmi osztályának kiváló tudásu vezetője, *Mahács* Mátyás, a jeles pomológus és *Magyar* Gyula, kertészeti intézeti tanárok, *Füredi* Jenő és *Kállay* Albert dr., a Budapesti Gazdálkodók Egyesületének rendkívül agilis, kiváló vezetői. Ime, a budai hegyvidék fejlődésének egyik legfontosabb tényezője, a kertészetek fellendülése is helyes úton halad.

A villamosított fogaskerekű

Újabb fejlődés előtt a Svábhegy

A jelszavak városában végre egy jelentős tett.

Az elavult, kivénhedt, rozoga fogaskerekű vasút, amelyet prüszkölve, zakatolva vonszolt a hegyre a füstokádó óceska gőzmozdony — lomtárba került. Fürge, modern kocsik dübörögnek végig az átépített és villamos erőre berendezett pályán.

Valamikor nagy vívmány volt ez a gőzüemű fogaskerekű, mely időrendben a világ harmadik ilyen vasútja. 1874 július hó 24-én indult meg, csak 3 évvel később, mint a közismert Witznau-Rigi-Bahn. Fogasrúdja Riggenbach-rendszer szerint készült és ez a villamosítás után is megmarad, miután kicserélése nagyon költséges volna és csak a gőzüzem beszüntetése révén lett volna keresztülvihető. A fogaskerekű gőzvasút csak a nyári félévben, április 15. és október 15. között volt köteles üzemet tartani, naponta két hegy- és két völgymenettel. A vonal 1890-ig a Svábhegyen végződött, akkor megnyitották a Széchenyi-hegyre vezető meghosszabbítást is. A vasút csak 1910 óta járt télen is, eleinte 3, majd 1917 óta 4 fogaskerekű mozdonnyal. A mozdonyok 2 személykocsit voltak képesek egyszerre szállítani, melyek befogadó képessége átlagosan 60—60 utas. Említésreméltó a vasúton rendszeresített különleges teherszállítási módszer, mely szerint közúti kocsik rakománnyal és lovakkal együtt különleges teherkocsikon felszállíthatók Svábhegy állomásig és mely különösen az építkezésekhez szükséges anyagok szállítását könnyíti meg.

De változott az idő, szaporodtak a nyaralók, fokozódtak az igények és a város 1926 óta foglalkozik a villamosítás eszméjével, mely félévi szorgos, gondos munka után, június hó 2-án valóra is vált.

Az elektrifikálásról a BSzKRT terjedelmes ismertetést adott s abban érdekes adatokat találunk, amelyek a BSzKRT nagy áldozatkészségét bizonyítják és a magyar mérnöki kar nagy dicséretére válnak. A szükséges villamosáram szolgáltatására a vonal közepén hatalmas gépekkel felszerelt áramátalakító állomást építettek. Az állomáshoz két szál tízezer voltos kábelt vezettek a BSzKRT áramfejlesztőtelepéről. A vasútvonal mentén oszlopok céljára százezer kilogrammnyi vasanyagot használtak fel, míg a táp- és munkavezeték rézdrótja 28 ezer kg súlyú. A Városmajor állomáson több legmodernebb berendezésű műhely és kocsiszín van. A jármű-típus a legkiválóbb svájci gyár készítése, de a magyar ipar érdekeinek figyelembevételével külföldön csak két mozdony készült, míg hat a Ganz-Danubius alkotása. Az összes mozdonyok villamos felszerelését a Ganz Villamossági Rt. tervezte. A mozdonyoknak két kapaszkodó fogaskereke van, melyek mindegyikét 115 lóerős villamos motor hajtja, melyek által a vonat sebessége hegy- és völgymenet is 12 km. óránkinti gyorsaságra fokozható. A mozdonyok két, egymástól teljesen független fékberendezése a legteljesebb biztonságot adja. Különleges optikai és akusztikai berendezést szereltek fel a hegymeneti kocsik elejére, amikor a hátul lévő mozdony gépésze nem láthatja, hogy mi van a vonat előtt és a berendezés mellett ülő figyelő értesíti őt félreérthetetlenül mindenről — anélkül, hogy a közönség elől a kilátást elvenné a mozdony. A fogaskerekű villamosítása különben közel kétmilliő pengőbe került.

Mintegy kétszáz vendég, nagyrészt városi bizottsági tagok jelenlétében adta át *Sipőcz* Jenő dr, polgármester a vasutat *Hermann* Miksa kereskedelmi miniszternek, méltatva beszédében a magyar mérnöki kar munkáját és a vasút jelentőségét.

A miniszter válasza után az egybegyültek megtekintették az új kocsikat, a műhelyeket és beszállva, megtették az első utat a Svábhegyre, sőt tovább a Széchenyi-hegyre. Onnan visszatérve, a társaság a Svábhegy főterén kiszállt és résztvett a BSzKRt által rendezett banketten a Nagy-Szállodában, ahol Sipőcz polgármester a minisztert, az viszont a város első tisztviselőit köszöntötte. Majd *Bódy* Tivadar, a Svábhegyi Egyesület elnöke, mint házigazda üdvözölte az egyesület nevében a fővárost és a BSzKRt elnökségét és mondott nekik köszöntet. Még *Bernáth* István mondott talpraesett beszédet, szembeállítva a demokráciát a vasut arisztokrata viteldíjával.

A fődolog, hogy megvan az új vasút, a többi már könnyebben elintézhető.

A CSILLAGHEGYI STRANDFÜRDŐBEN TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT
AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA
Tisztviselőknek hétköznapon lényeges árkedvezmény

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
Előkelő, intim, fangulatos
Magyar, francia konyha. Esténként Mursi Elek muzsikál.

Délivasut-Kávéház
I., Alkotás ucca 7.
FISCHER közismert budai karnagy zenekara játszik. Nyitva egész éjjel. Szombaton zene hajnalig. Pompás meleg vacsorák.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALÓN
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE
zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRÚT 65. SZ.

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. *Fedett tekepálya.* Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: ifj. Thék János.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
Kitünő vacsorák • Malosik-féle borok
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. — Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

NEMZETI PARK PAVILLON
HÜVÖSVÖLGY ÉTTEREM — Vadorzó-út KÁVÉHÁZ — 83-as villamos megálló PENZIÓ
Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. — Nagyszerű hegyi levegő.
Naponta Héczey hangulatos **Jazz**-zenekara játszik. **Társaságok,** egyesületek számára külön **fedett terem. Penzió-szobák** állandóan kaphatók.
Olcsó árak! Tel. aut. 643-01 — Déli menü: 4 fogás P 2·50. Esti menü: előétel, sült, köret, tészta v. sajt P 2·60 — **Olcsó árak!** Tel. aut. 643-01

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: **JUHÁSZ JÁNOS**
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. filléres átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV.-re NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta **POZSÁR BÉLA** híres zenekara hangversenyez.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fazylat, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

BELLEVUE
SZÁLLODA ÉTTERMEINEK FÜGGŐKERTJE
a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten
Európa leglinomabb kerti vendéglői
között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú konzert- és tánc-zene. **Tánc.**
Fste kétféle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyencfalataival várja régi kedves vendégeit

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácskai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

RESTAURANT PÓSCH ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHÍDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK, PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Személyi hírek

SEREDI JUSZTINIÁN dr. bíboros hercegprimás e hó 3-án megérkezett budai palotájába.

RIPKA FERENC dr. főpolgármester, aki Reichenhallba utazott, onnan csak a Szent István-napi ünnepre érkezik vissza néhány napra, hogy azután Fonyódon üdüljön tovább.

SZABOLCSKA MIHÁLY, a nagynevű poéta, akit most választott meg elnökévé a Hollós Mátyás Társaság, néhány napra Temesvárra utazott.

ERÉKY KÁROLY ny. miniszter, a Vásárpénztár elnöke Londonba utazott s a hét végén veszi át új hivatalának vezetését.

BÁRCZY ISTVÁN dr. v. minisztert, ny. főpolgármestert, beválasztották a BSzKRt igazgatóságába.

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselő és a Községi Polgári Párt elnöke, e hét elején kéthavi külföldi tanulmányútra ment, meglátogatva Párizst, Svéd- és Norvégországot és a finn testvérek hazáját. Augusztus közepére tér csak vissza.

MÁRKUS JENŐ min. tanácsos, a BSzKRt h. vezérigazgatójának ötvenedik születésnapja alkalmából július 8-án a Liget-klub ünnepi vacsorát rendez.

SAGMÜLLER JÓZSEF apátplébános legközelebb Reichenhallba utazik gyógykezelés céljából.

KÁDÁR GUSZTÁV Máv. igazgató e nyáron két hónapot tölt Hévizen.

SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitány-helyettes nejével együtt Hévizen tölti a nyarat.

PERCZEL BÉLA kormányfőtanácsos, városi bizottsági tag, Balaton-Máriafürdőn nyaral.

JAUERNIK NÁNDOR, a szfőv. házinyomda vezérigazgatója gyógyszertári tévedés révén megbetegedett, de állapota már tartósan javul.

FOERK ERNŐ műépítész terveit fogadta el a szkfőv. tanács a Tripolisz-negyedben építendő templom számára.

OSZOLY KÁLMÁN polg. iskolai igazgató, a Budai Társaskör háznagya, július hó végéig Balatonfüreden marad.

KASPER KÁROLY dr. főorvost bízta meg ideiglenesen Ripka Ferenc főpolgármester a felmentett *Szinnyey* József dr. Uj Szent János kórházi igazgató teendőinek ellátásával.

FEJÉR JÓZSEF dr.-nak, a legfőbb állami számvevőszék titkárának, a tanácsosi címet adományozta a kormányzó.

ENTELE FERENC dr.-t, a „Zugligeti Egyesület" közkedvelt pénztárosát, postaigazgatóvá nevezték ki s ez alkalomból a Zugligeti Egyesület közgyűlése meleg óvációban részesítette.

LUGMAYER JÓZSEF dr. résztvett az ügyvédszövetség szegedi vándorgyűlésén és Budának is olyan kulturpalotát kíván, mint a szegedi.

GÜNTHER TIVADAR dr. tanácsjegyző, a főpolgármesteri hivatal ügybuzgó titkára, családjával együtt Balatonlellén tölti már megkezdett szabadságát.

HUBNER JÁNOST, az óbudai Dohánygyár osztályvezetőjét aligazgatóvá nevezte ki a pénzügyminiszter.

HASPELNÉ BALÁZSY LUJZA írónőt választotta meg a Katholikus Hölgyek Országos Sajtóegyesülete ügyvezető alelnökének.

Bérautó autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Hollós Mátyás Társaság

július hó 8-án estére tervezett társasvacsoráját ezen a napon *nem tartják* meg, mert az elnököt, *Szabolcska* Mihályt fontos teendők távol tartják a fővárostól és kívánságára ezt a társasvacsorát

július hó 22-én

hétfőn este 8 órakor rendezi a társaság a Császár-fürdő terraszán s erre ez úton hívja meg a tagokat az elnökség.

A *rendes hétfői* összejövetelek, úgy e hó 8-án, mint ezentúl is minden hétfőn este érvényben maradnak.

A *Hollós Mátyás Társaság* szervezetéből, melyet a közgyűlés határozata alapján közöltünk, kimaradtak az *alapító tagok*, akik pedig nehéz időben segítették a Társaságot alapítványaikkal és akiknek a közgyűlés most is külön köszönetet mondott. Az alapító tagok a következők: Beesey Antal, Conrád Ottó, Fóthi Vilmos, Istók János, Krivoss Árpád dr., Morvay Győző dr., Szigeti János, Szilágyi Károly és az elhunyt Komlós Jenő dr.

Bethlen Margit meséit csakugyan mesébe illően jelenítették meg június hó 29-én a Karátsonyi-palota kertjében, a máltai lovagrend kórháza javára gróf *Karátsonyi* Jenő meghatalmazott miniszter és gróf *Zichy* Géza Lipót, a *Mozdulatművészeti Egyesület* elnöke áldozatkészségéből a magyar mozdulatművészeti iskolák. A különlegesen nagysikerű, hatásaiban utólérhetetlen estén a legmelegebb óvációban részesült a kiváló írónő „Fehér királyleány" meséje, amelynek szívet simogató, megkapó jeleneteit kiváló orchesztikai tudásuk legjavával játszották: a fehér királyleány szerepében gróf *Zichy* Zita, mint két királyleány, gróf *Zichy* Erzsébet és mint piros királyleány *Viraág* Ilonka, feledhetetlen emlékkel gazdagítva a jelenlevő, legelőkelőbb közönség művészi lelkületét.

Nyári borestét rendezett a „Pénteki Borgazdatársaság" a Róna-féle „Budagyöngye" vendéglőben július hó 5-én, pénteken sikerrel, amikor a borgazdai tisztet Bárczy Boldizsár dr., Cicutti Lajos, Eperjessy Béla, Nagyőszi Ferenc, Pénzes Mihály dr., Prost János és Szitár Endre dr. töltötte be, akik így viszonozták a téli vendéglátást.

Éjjel is kiveszik 12—2 óra között a krisztina-körúti posta-palotában lévő 114. számú postahivatal előtti postaszekrény levéltartalmát, úgyhogy a helybeli leveleket még aznap délelőtt ki is kézbesítik, míg a vidékre menő leveleket az éjjeli vonatokhoz továbbítják.

Garden partivá emelkedett az a kedves családi ünnep, amely Balás Farkas **építész** leányának, Annuskának június hó 30-án tartott esküvőjét befejezte, amikor a pompás nyári napon, délután 5 órakor az Istenhegyi-úton lévő „Balás-villa" szép és nagy kertje megtelt vendégekkel, akik nemcsak gratulálni jöttek, hanem együttal búcsúzni is a fiatal pártól, amely még aznap este a Lidóra utazott. Mintegy négyszáz gratuláló távirattal és levéllel árasztották el a közszeretetben álló Balás-családot és mintegy 250 előkelő vendég fordult meg a háznál, ahol a megjelentek túlnyomó nagyrésze éjfél utánig együtt maradt, élvezve a kedves háziasszony vendégszeretetét. Erre a ritka alkalomra a villa nagykiterjedésű kertjét pompásan kivilágították. — Az I. kerületi anyakönyvi hivatalban délelőtt 11 órakor volt a polgári esküvő szűkebb családi körben és lett az Annuska kisasszonyból Szilassy Viktorné. Férje a reális életben vállalati igazgató, de együttal pompás hangú operaénekes is.

EGY POHÁR SORRE menjünk át Ulm Lászlóhoz, a **SZENT ISTVÁN** étterembe, ahol a konyha is kitünő és bora jó.

Súlyos csapás érte a budai közélet egyik kiváló reprezentánsát, *Bozóky* Ádám dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tagot és a Keresztény Községi Párt oszlopos tagját, akinek fia, *Bandi*, négy évi szenvedés után Arcóban elhunyt június hó 22-én. Mint harmadéves jogász és a Sycambria seniorja, négy év előtt Arcóba ment, hogy megtámadott tüdejét ott gyógyíttassa. A Gondviselés másképp határozott, nehéz gyászba borítva szüleit. Holttestét e napokban szállítják onnan Budára. Rendkívüli nagy mértékben nyilvánult meg a részvét Bozóky Ádámnak köztiszteletben álló személye iránt.

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Titokzatos nagy lyukat ástak a mult héten az óbudai Fő-téren, amelynek csodájára járt a környék. A közel három és félméteres mélységű, nagy területű nyílás pontosan mutatta az egyes földrétegeket, a különböző idők feltöltéseit. Találtak ott egy pompásan kiépített római korbeli utat kétméteres mélységben, amelyet alig tudtak elbányászni a munkások. A felsőbb rétegekben pedig két egymást sarkalló ház alapját találták meg. Mindez nagyon izgatta az óbudaiak fantáziáját s fokozta a kívánesiságot, hogy a nagy lyuk ásásának hiteles magyarázatát senki sem tudta. Érdeklődtünk ez ügyben s *Schön* Győző, a fővárosi Gázgyár helyettes vezérigazgatója megmagyarázta, hogy a Gázművek ott nyomásszabályozót épít be, mely azért vált szükségessé, mert a HÉV. kettős sínpárjának lefektetése folytán új áramelosztás készült, mely *lényegesen megjavítja Óbuda gázszolgáltatását*. A nyomásszabályozó fölé kis házacskát épít a Gázművek, *Schön* Győző h. vezérigazgató kifejezett kívánságára, igen csinos kivitelben.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

A Vilmos-napi kuglizóversenyre vonatkozólag téves információ alapján azt írtuk, hogy azt e hó 2-án tartják meg és e közleménynek révén nagy társaság gyűlt össze a Délivasút kuglizójában, hogy szívesen ünnepelje a népszerű elnököt, *Hubert* Vilmost. Ekkor derült ki, hogy a társaság és főleg a versenyzők legnagyobb része értesítést kapott, hogy a kuglizóversenyhez külön meghívót küld szét az I. ker. Iparosok és Kereskedők Körének elnöksége és a díjakat sem hozták el, csak éppen *Ravasz* László elnök hatalmas tortája érkezett be, és *Timár* Sándor fuvarozott be egy kosiderék kolbászt és sonkát. A kuglizverseny tehát elmaradt, de a hentesáru elfogyott. A kuglizás híveit és tréningben lévő bajnokait értesítjük, hogy várják be a versenyre való külön meghívást.

Színház és társaskör

A vidéknek képzelt Óbudán kedvesen oldják meg azokat a kérdéseket, amelyek példaképen szolgálhatnának egész Budapestnek. Óbudán a kultúrát elsősorban a Kisfaludy-színház képviseli és ez a színház együttal fokmérője is a III. kerület kultúrális igényeinek. Még a közelmultban is úgy volt, hogy a Kisfaludy-színház a kisebb igényű alsóbb társadalmi rétegekre támaszkodott és néha a komikumba fulladt, hogy milyen vidéki ripacstrükkökkel igyekeztek a közönséget becsalogatni. Volt rá eset, hogy „A muzsikus bosszúja" címen, két felvonásra összehúzva adták „Trilbyt". És általános derültséget váltott ki, amikor a Svengáli haldokló jelenetében kiderült, hogy a szegény színésznek inge sinesen, csak mellplasztronja, amely az asztalra hanyatt dülő színész mellénye alól kibújt és égnek meredten, általános kacajt váltott ki. Most, hogy a színház vezetését Miklóssy Aladár vette át, a helyzet alaposan megváltozott. Széll nevű elődje szintén törekedett már erre és a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör vezetősége kis eszközölt számára 3000.— pengő segélyt, de mire a szegény felvehette volna, megbukott. Miklóssy igazgató roppant eleven műsort állít össze és alig van olyan este, amelyen neves pesti színész ne szerepelne, de maga a társulat is jól megszervezve, szorgalmasan dolgozik.

A III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör e hó 2-án tartott választmányi ülésén Szepessy Ágoston elnöklete alatt szintén foglalkozott — a színigazgató átírata kapcsán — a színház ügyével és azt szeretettel karolta föl. Magáévá tette azt az eszmét Rezső Antal alelnök és dr. Rózsa Zsigmond meleg ajánlatára, hogy Miklóssy elődje számára engedélyezett 3000 pengő szubvenciót folyósítsák a mostani igazgatónak, aki azt teljes mértékben megérdemli. Átíratában Miklóssy igazgató bejelentette, hogy a tömegízlés helyett a polgári nívóra emelte a színházat, de négy hónap óta nem tapasztalja, hogy *ez a polgári elem viszont felkarolta volna a színházat*, talán azért, mert elődei alatt, ez a polgárság elszokott a színháztól az alacsonyabb nívó miatt. Kéri a társaskör elnökségétől, hogy segítsék abban a törekvésében, mely oda irányul, hogy *ez az intim színház váljék a III. kerület intelligenciájának találkozó helyévé*. Viszonzásul nagy kedvezményt nyújt a tagoknak.

A választmányi ülés elején az elnök kimentette Andréka Károly elnököt, aki már felköltözött a Testvérhegyen lévő nyaralójába, azután betöltötték az elhúnyt Kápolnay Gyula megüresedett tagsági helyét és behívták dr. Mezey Ákos póttagot, fölállással áldozva a korán elhúnyt, ügybuzgó tagtársuk emlékének. Megállapodtak továbbá abban, hogy a Torna- és Vívóegylet tekepályáját minden csütörtökön este 6 órakor veszik egénybe. *Philipp* Kálmán dr. és *Martin* Gyula felszólalására elhatározták, hogy a Torna- és Vívóegylettől két délutánra elkérik a versenypályát, hogy ott gyermekjátéknapot rendezzenek, amit *Bodó* Rezső az Egylet nevében szívesen megígért. Még Martin Gyula indítványára a választmány köszönetet szavazott *Andréka* Károly elnöknek és a pártnak, hogy a *Kolosi-téri piacot közelebb hozta a Bécsi-úti új* városi bérházakhoz azzal, hogy azt a Bécsi-útra tette át a Csemete-utca folytatásában. Kovácshegyi Kálmán jelentése után Bárczy Gusztáv a *városi bérházakhoz azzal*, hogy azt tése ügyében kért eljárást, amire nézve dr. Orova Zsigmond tett megnyugtató kijelentést. Végül a választmány társasvacsorához ült.

ÜZENET

Váli Gábor. Iskola-utca 16. Nagy tévedés azok részéről, akik szerint most már módunkban van beváltani azt az ígéretünket, hogy az iparosságnak 20 százalékkal olcsóbban tudunk különféle nyomtatványokat szállítani. Ez a kijelentés arra az eshetőségre vonatkozott, hogy a *Budai Napló* berendezi a saját nyomdáját. Ez a kijelentés pedig azon az ünnepélyes felajánlkozáson alapult, amelyet lapunk szerkesztőjének jubileuma alkalmával, ezelőtt két esztendővel tettek volt, amikor felajánlottak neki ajándékképpen egy berendezett, kész nyomdát. Nagy tévedés továbbá az is, hogy a jubileumkor aláírt 45 milliót lapunk szerkesztője átvette volna és más célokra fordította, mert a 45 milliót jegyezték ugyan a jubileumán összegyűlt jóakarói és barátai, de nem fizették be, mert erre felszólítást nem is kaptak. A nyomda ügyét mi nem sürgethettük, mert azt ajándékképpen ajánlották föl nobilis uriemberek és ajándékot egyáltalában nem szokás sürgetni. — Nagyon kérjük, hogy ha ez az ügy újból szóba kerül, szíveskedjenek följegyezni azok neveit, akik a nyomdára szánt pénz elköltésének hírét terjesztik, hogy lapunk szerkesztője azok ellen rágalmazás címén eljárhasson.

SZÁRAZON és VIZEN

PHILIPS
MESTERCSÖVEK

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

TÜNDÉRLAK Gellérthegyi nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
II., Iskola-utca 16.
TELEFON: 526—2
Váli G. és Tsa

Heinrich és Tsa kertépítők kertészete, Kuruclesi-út 13. Tel. hívó 643—55. Modern kertépítés parkiroz s, mindenféle növények. Specálitások. Rózsa, szegfű, dália, chrisanthemum 31 kitüntetés

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátrium, szénsavas mészet, szénsavas kálcnátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólom mérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyókölyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

AJAS JÓZSEF
éttermei és söröző je
I, KRISZTINA KÖRUT 61
Elsőrendü magyar konyha. Kitünő fajborok — Dreher sör. Társaságoknak külön terem.

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Budai pedagógusok: Heinrich Róza tanítónő és Olveczky Pál szakfelügyelő-igazgató képviselik a főváros tanítóságát a közoktatásügyi bizottságban.

Tüdőbeteggondozó intézetet létesít a főváros 140 ezer pengő költséggel Kelenföldön, a Horthy Miklós-úti köröndön túl, a Kőköresin- és Zsombolya-utca sarkán lévő kétszáz négyszögöles fővárosi telken.

A sajtóhiba és a névcsere sok bosszúságot okoz a szegény szerkesztőknek és azoknak is, akiknek nevével megesik. Volt idő, amikor illusztris munkatársunk, dr. *Fábián* Gáspár nevét két ízben is *„Flórián"* Gáspárnak szedték, ami elkerülte a korrektorok figyelmét és végül a kiváló építőművész is tiltakozott ellene. Amikor aztán jóvá akartuk tenni a hibánkat és helyreigazítást közöltünk, ismét megtréfált bennünket a sajtóhiba ördöge és Fábián helyett *„Fádián"* jelent meg nálunk. Úgy kellett külön leckeórát tartani a szedőkkel, hogy megtanulják a Fábián Gáspár nevét. Most hasonló helyzetbe jutottunk *Hegedüs* Miklós dr. igazgató-főorvos nevével, akiről tévesen azt írtuk, hogy *„József"* és félreértésre adott okot az, hogy őt ügyv. igazgatónak címeztük a Budai Klubról írott tudósításban, aminek helyreigazítását kérte a titkár azzal, hogy Hegedüs úr nem József, hanem *Miklós* és nem ügyvéd és nem igazgató, hanem a klubnak *ügyvezető alelnöke*, amely kívánságnak természetesen szívesen tettünk eleget. De ott is megtréfált bennünket a sajtóhiba, mert Miklós helyett ismét a József névvel szerepeltettük *Hegedüs Miklós* érdemes főorvost. Mivel pedig a Budai Klubról ezentúl gyakran lesz szó lapunkban, mint Buda egyik agilis, fiatal egyesületéről, megint fel kell adnunk a leckét a szedőinknek és korrektorainknak, hogy a *Hegedüs Miklós* nevét tanulják meg jól.

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

Állandóan panaszos levelek érkeznek hozzánk a hegyvidékről. Legutóbb a Zugligetből írja egy olvasónk, hogy a ZALAI-UTON sem gyalog-, sem kocsiút nincs, úgy, hogy ott még szép időben is keserves a közlekedés, nem is szólva arról, hogy esős időben szinte lehetetlenség feljutni. A Zalai-út környékén abban reménykednek, hogy ezentúl a városházán a Zalai-útat is szem előtt tartják az útépítések során.

A budai dalárdák egytől-egyig gyönyörüen szerepeltek a debreceni dalosversenyen s közülük a nagy és nehéz versengésben az első volt a kezdők csoportjában dr. *Manninger* Vilmosné zászlóanya lelkesítő szavait beváltva, a kiváló *Zugligeti Erdei Visszhang Dalárda;* a könnyebb műdalcsoportban a *BSzKRt budai főműhely Dalosegyesület* második s ugyanebben a csoportban a *Budapesti Munkásdalárda* harmadik lett. Külön megdicsérték az óbudai *Dalkoszorú dalárdát* pompásan fegyelmezett karáért.

Nem rideg börtön, hanem napfényes, kedves otthon a Rózsadomb különlegessége: Tóth Erzsébet magániskolája, amelyben négyéves kortól nevelik, gondozzák a modern pedagógia minden értékének felhasználásával a gyermekeket, a magyar kultúra — a magyar jövő javára. A szabadlevegőn való állandó tartózkodás alatt a közismereti tárgyak mellett a világnyelvek és a zene is gyakorolható a kiváló intézetben, neves mesterek vezetése mellett, ahová a város legszélső pontjairól is autóval szállítják a gyermekeket tanítónők felügyelete mellett. Az iskolát vezető Tóth Erzsébet nagy pedagógiai tudása, külföldi tapasztalata, gyakorlatiassága biztosítja a máris közkedvelt iskola nagy fejlődését.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Az újdonság rangját elveszti a most nagy lendülettel tervezett *fürdőkórház,* mert hiszen ez ezeréves intézmény volt már itt Budán s az Árpádok idejében több ilyen is virágzott, ahogy azt dr. *Tausz* Béla kimutatja. Fürdőkórház volt a Johannita-rend (János lovagok, ma Máltai lovagok) domus et hospitalis Sancti Spiritus-a (Szentlélek fürdőkórház), melynek helyét régi okmányainkból pontosan meg tudjuk határozni. Ez a fürdőkórház a mai Római-fürdő előtti síkságon volt s nagy kertje lenyúlt egészen a Dunáig. Fekvését azok az okiratok, melyeket Fejér Codex diplomaticus-ában és Wenczel okmánytárában találunk, így határozzák meg: „a kórház ott fekszik, ahol a források, töltések által egy tóvá szoríttatnak, mely tó ortus, vagy caput aquae calidae-nek, hévízfőnek neveztetik. Innen indul ki a lápis rotundum (római vízvezeték) s belőle ered az a patak, amely mellett malmok állnak és amely egy kanyarulattal a Dunába ömlik."

A Kelenvölgyi Polgári Kör június 25-én rendezett tisztújító közgyűlésén id. Hegedüs Józsefet választották meg elnöknek, míg alelnökök Fodor István és Nemecskó Imre lettek.

A margitszigeti autóbuszt július 1-én a Közmunkák Tanácsa vette át. Minden a régiben marad és sajnos az is, hogy Budáról nem jár autóbusz a szigetre. A szegény beteg budaiak csak járjanak gyalog.

Virágos Budapest — virágos Magyarország

Ezzel a jelszóval újult meg dr. Manninger Vilmos vezérlete alatt ez a mozgalom, amely fővárosunk természeti szépségeihez és példásan gondozott közkertjeihez csatlakozva, igazi kertváros jelleget óhajt a fővárosnak adni, ahol az idegen is szívesen tartózkodik és az itt lakó is napról-napra újból örül, hogy itt élhet.

A virágos Budapest eszméjének megvalósítása szolgálatában máris értékes munkát végez a Magyar Magtenyésztési Rt., joggal oly népszerű Monori Magkereskedése, — hol a célt szolgáló magyarázó füzet 50 fillérért megszerezhető. — A „Monori Mag" a legnagyobb precizitással látja el a mozgalom résztvevőit az idényhez mérten palántákkal, kész cserepes növényekkel, megbízható magvaival és a laikus közönség részére is könnyen érthető szaktanácsokkal. Aki elhatározta, hogy résztvesz Budapest kicsinosításában, gyors és kitűnő segítőkézre talál a Monori Magkereskedésben.

Megkérdeztük a Monori nagykoncepciójú igazgatóját, Ország Sándor dr.-t, aki budai otthonában maga is az ablak- és balkondíszítés régi példaadója, miként vélekedik a mozgalom jövőjéről és biztosítva látja-e a résztvevők zavartalan ellátását. A nyert felvilágosításokat a következőkben közölhetjük:

— Monori kertészetünk és üzleti szervezetünk révén a mozgalom keretein belül jelentkező igényeket minden fennakadás nélkül a leggyorsabban kielégíthetjük. Sőt, mi már egy lépéssel tovább is megyünk és azt hisszük, hogy a mozgalom nem állhat meg a pesti és budai házak ablakdíszítésénél, hanem annak ki kell terjednie a kertkultúrára is, amelyhez a természetadta előfeltételek különösen Budán oly nagy mértékben megvannak.

Budán, szűkebb hazámban, gyönyörű példáit látjuk annak, hogyan lehet paradicsommá varázsolni egészen kis területeket is, amiket előkelő külföldi vendégeinknek mindig büszkeséggel mutatok meg. Tudatában e nagy idegenvonzó eszköznek és a kertkultúra nagy fontosságának, oly irányban vezetem vállalatomat, hogy a kertészek és kertészkedők részére készen adjon kézhez mindent, ami az előttük lebegő cél eléréséhez szükséges. Megbízható kertészeket ajánlunk azoknak a kerttulajdonosoknak, akik magában a munkában aktív résztvenni nem óhajtanak. Az ambiciózusabbaknak és kisebb igényűeknek kerttervezőket boesátunk rendelkezésre, másoknak, akiknek kertjük már megvan, kisegítő kertészeket, akik a nehezebb és nagyobb szakértelmet igénylő munkát elvégzik. Végül, aki a maga ura és egyben szolgája, megkapja a szaktanácsokat, melyekre szüksége van, a Kossuth Lajos-utcai detailüzletünkben reggeltől estig permanenciában álló szakértőktől, amely tanácsok nemesak magára a vásárlásra, hanem a további kezelésre is kiterjednek. Aki kívánja, annak házhoz szállítjuk a megrendelt növényeket, rózsakarókat és egyéb eszközöket, amelyek beszerzésétől különösen a messzebb fekvő kertek tulajdonosai sok esetben a szállítási nehézségek miatt húzódoznak.

— Nagyon jól tudom, mily nagy feladat vár még vállalatomra a „Budapest-kertváros" megvalósítása érdekében, de szívesen és lelkesedéssel állunk feladatunk szolgálatában és feltétlenül bízunk a sikerben.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

* A Budapesti Takarék és Vásárpénztár e hó 8-ára tűzte ki közgyűlését, amikor tudvalevően 4 millió pengőre emelik az intézet alaptőkéjét. A pártok, értesülésünk szerint, még mindig nem egyeztek meg teljesen a kiküldendő igazgatósági tagok személyében. Módosítani is akarják az alapszabályokat oly értelemben, hogy az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok számát felemelják. A közgyűlésen megváltoztatják az intézet cégszövegét s miután a *Községi Takarékpénztár* megalakulása óta banküzletekkel a vállalat már nem foglalkozhatik, a részvénytársaság új cégszövege: *„Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár Rt."* lesz. Ennek következtében módosítják az alapszabályokat is olyan értelemben, hogy az intézet takarékbetétgyűjtéssel nem foglalkozhatik. Ugyancsak a közgyűlés fogja megválasztani az új vezetőséget *Erőky* Károlylyal az élén. Az eddigi 1 alelnöki állási helyre 2 alelnöki tisztséget kreálnak, amelyet *Karch* Kristóf egyetemi tanár és *Vajna* Ede tanácsnok fognak betölteni. A vállalat meg fogja alapítani az önálló nyugdíjintézetet is.

* A Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete a napokban tartotta 35-ik évi rendes közgyűlését. A közgyűlés iránt, mint minden évben, nagy érdeklődést tanusítottak az egyesület tagjai. A közgyűlést Weiss Fülöp elnök nyitotta meg. A közgyűlés elsősorban az igazgatóság jelentését tárgyalta az egyesület 1928. évi működéséről. A jelentés közli a *Magyar Textilipar* 1928. évi részletes termelési statisztikáját, szembeállítva a hazai termelést a behozatallal, a kivitellel s a belföldi piac szükségleteivel a különböző textilárukban. A textilipari termelésünk brutto értéke az elmult évben 472.7 millió pengőt tett ki, míg a termelés netto értéke 212.4 millió pengőre rugott. A közgyűlésen jelen voltak: szurdai *Szurday* Róbert ügyvezető-alelnök, *Schiller* Ottó dr. főtitkár, *Richweisz* Ferenc ügyv. titkár, *Szász* Ernő kormányfőtanácsos, vezérigazgató, *Freudiger* Dávid és még számosan.

* **A Községi Takarék** biztosítási osztályának felállítása újból előtérbe került s a Városházán azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a *Községi Takarék* állítson fel egy biztosítási osztályt, amely hivatva lesz intézni a főváros biztosítási dolgait. Erdemleges döntés azonban csak a nyári hónapokban fog megtörténni.

* **A Földhitelbank** rendezése ügyében, mint ismeretes, tárgyalások folynak, azonban még hosszú időt fog igénybe venni, amíg a státus és a jogi helyzet tisztázódik. Különösen az egyes birtoktranzakció lebonyolításának jogi része az, ami megnehezíti a helyzetet és meghosszabbítja a kibontakozást. Garthwaite alelnök a mult héten visszautazott Párisba, míg a bank egy nagyobb birtokának eladása ügyében tovább folynak a megbeszélések egy külföldi pénzintézettel. Ezek a tárgyalások azonban a *Budai Napló* értesülése szerint nem vezettek még pozitiv eredményre. A *Földhitelbank* egyik igazgatósági tagja az elmult héten lemondott, míg maga az intézet valamennyi tisztviselőjének felmondott.

* **A Magyar-Holland Biztosító Rt.** igazgatósága most tette közzé az 1928. évi zárószámadásokat, melyek úgy adataiknál fogva, mint ezen egyik legelőkelőbb hazai biztosító intézetünk közgazdasági súlyára és szerepére való tekintettel is, olvasóink körében a legteljesebb érdeklődést fogják kiváltani. Az intézet nagyarányú fejlődését elsősorban az életbiztosítási ágazat jelentéséből állapíthatjuk meg. Az 1927. december 31-iki mérleg 46,300.000 pengős életállományával szemben 1928. december 31-én már 62,210.000 pengő életbiztosítási állomány szerepel, mely messze túlhaladja a békeévekbeli tőkeösszegeket. Ugyanez az arányú emelkedés tapasztalható az intézet többi ágazatainál is. Az intézet rendkívül szilárd megalapozottsága a díj-, tőke- és egyéb tartalékolt összegéből tünik ki, melyek az 1928-as üzletévben 2,893.733 pengőre emelkedtek. Az 1928. évi Eredmény-számla 30.978.52 pengő tiszta nyereséget tüntet fel, melynek felosztása iránt a július 8-ára összehívott rendes közgyűlés fog határozni.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban gyönyörű kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell építőmesternél VI, Király-u. 105. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

LAKÁSOK
A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus,* ill. *november 1-én,* a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át.)
A bérházakban
2-, 3- ÉS 4-SZOBÁS LAKÁSOK (HALLAL),
a szállodabérházban
1- ÉS 2-SZOBÁS GARCON APPARTEMENT-OK
kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágosítást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körröndnél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Hubert és Tsa B.T.
Telefon: 222—67

ZLAMÁL

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javítómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

Kapható mindenütt!

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 3.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva r[illegible] 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 963. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 július 14.

Csak Pest!

Hiába járom, hiába nézem Budát, mindig csak azt látom, hogy nem vagyunk Pesten. Mert Budapesten az a mottó: — csak Pest!

Aki látni akarja kicsiben Budapest tervnélküli gazdálkodását, az jöjjön Budára. Sok pesti embernek alkalma nyílik kirándulásai alkalmával, hogy megforduljon Budán, a Szena-téren. Nyolc nagy út torkollik ide, tehát mint nagyforgalmú tér, igényt tarthatna a leggondosabb rendezésre. Már pedig, aki ott megáll a tér közepén, maga előtt látja kőbe építve a rendszertelenséget és ízléstelenséget. Egy eléggé kis téren, melyet gyalogjárda határol el a piactól, annak déli sarkán virágüzlet áll, szemben a János-kórházzal, fölötte egy kissé hátrább és beljebb egy lóhúsárusító bódé, feljebb a piac felé egy illemhely és afölött megint hátrább, beljebb a Községi élelmiszerüzem kis csarnoka. A társaság jól meg van válogatva. Az egész terület aligha van 50 lépés hosszú és 20 lépés széles. Ez a négy különböző hivatású épület zagyva összevisszaságban építve, ki, be, hátrább és előbbre, hogy szinte fáj. Itt tótágast áll minden városrendezés. A városszépítésnek ez az elrettentő példája.

És lehetséges volna ez Pesten?

A Krisztina-körúton most építették föl az új postaépülettel szomszédos, de hozzátartozó telek bedőlt téglakerítését és egész meztelenségében látszott a körútról az a sok félszer és nyitott raktár, amelyet ezen a telken tart a posta. Hát elhiszi valaki azt, hogy ezt megtűrnék a pesti körutakon?

A Krisztina-körút legszebb helyén, a Mikó-utca közelében, most rendezgetnek egy nagy területet a körút és a Délivasút között, hogy oda fedett vásárt építsenek. Valami könnyű, hevenyészett bódécsoport települ oda, a mi körutunk nagyobb díszére. Pesten öt díszes vásárcsarnok épült és Budán csak egy, a Batthyányi-téren. Most három piac bódéit szeretnék elhelyezni a Krisztina-téri fedett piacon és évekig tartó tanulmány után pont a körútra építik, amit Pesten a díszes vásárcsarnokokkal sem mertek megtenni, kivéve a legdíszesebbet, a központit, a Vámház mellett.

De így vagyunk mindennel.

A Csaba-utcáról azt mondják, hogy ez útburkoló próba-utca. Mintája az útburkolásnak. Valószínűleg azért, mert mintául szolgál arra, hogy milyennek nem szabad lenni egy utca kövezetének. A Városmajor parkját úgy építik, mint ahogy sehol a világon parkot nem építenek: — víz nélkül és napsugár nélkül. A Drasche-féle téglagyár területét most parkírozzák, de megfeledkeztek arról, hogy a feltöltött részét nem földdel, hanem salakkal töltötték több méternyi magasságban. Oda aztán nem is mert fát ültetni a kertészet.

A fogaskerekű vasutat most alakították át villamos üzemre és modern, új kocsikat szereltek be. Valószínű, hogy a forgalom erősen fokozódik majd, ami azt is jelenti, hogy a Svábhegyen és a vasúttal szomszédos területeken erős tempóban megindul az építkezés. De idegenek is szívesen járnak ezzel a modern vasúttal a Svábhegyre és csodálkozni fognak, nemcsak az eléjük táruló szép panorámában, hanem abban is, hogy Budapest székesfőváros milyen tervszerűen teszi tönkre a villatulajdonosok kertjeit. A tulajdonost magát rettenetesen szorítják, hogy a kártékony férgeket, hernyókat gondosan irtassa. Ezt a rendeletet a legszigorubban hajtják végre a kerítésen belül, de a kerítésen kívül, a vasút mentén mesterségesen tenyészti a város a bozótot, amely melegágya ezeknek a kártékony férgeknek és hernyóknak, búvóhelye a kóbor kutyáknak és macskáknak. A villatulajdonos azután hiába irtja a férget és pusztítja a hernyót a kerítésen belül, amikor egy arasznyival odább, a kerítésen kívül, milliószámra tenyészti azokat a város. A Tabán is csupa bozót, mely még azt a célt sem szolgálhatja, hogy az egykor ottlakó hajósnép kecskéi rágják le a bozót levelét, mert az őspolgárságot kecskéivel együtt világgá zavarta a város böles politikája.

De miképen is lehetne másként ott, ahol a parkokat, mint például *a Horváth*-kertet úgy körülbástyázták hirdetőtáblákkal, hogy csak sejteni lehet mögöttük a parkot.

A Döbrentei-téren van a város egyik legsikerültebb parkja, ez a budai „karlsbadi kúra'' gócpontja, — ám a betegek szórakoztatására se térzene, se más, csak a vásártér, a piac, a hagymaillat — és söpörni is nappal söpörnek a környékén, hogy a jó levegőjét is megrontsák.

Hát elképzeli azt egyetlen budai polgár, hogy mindez Pesten is lehetséges volna?

Klimatikus kábelraktár a körúton, bozót a parkokban, dudva az utakon, kétöles hirdetőtáblákkal eltakart parkok, amelyeket a környező utcákkal együtt nappal söpörnek, telve porral, piszokkal, lármával, kóbor kutyákkal, félvad macskákkal?

Pesten felzúdul a közvélemény, megnyilatkozik, követel, fenyeget és . . . és hamar megveszik neki parknak a Károlyi-kertet, könyvtárnak a Wenckheim-palotát, megnyitják az Erzsébet-sugárutat, meghosszabbítják az Andrássy utat és a Városligetben nincs egy csipetnyi dudva, nincs egy csokorra való bozót sem.

Mert hát — csak Pest! *V. B.*

Budán, 1929. július 13

Elzárják a Lánchidat július 22-én hajnali négy órakor a kocsiforgalom elől és augusztus 5-én adják újra vissza a forgalomnak. Az autóbuszok a Lánchíd helyett az Erzsébet-hídon fognak közlekedni, az 5-ösnek a végállomása az Erzsébet-téren lesz. Ugyanez idő alatt az Alagút újra burkolását is végre akarták hajtani, de ez elhalasztódott, mert ninesen a költségekre fedezet. A gyalogjárók elől legfeljebb néhány napra zárják majd el a hidat, ha arra okvetlenül szükség lesz.

A rózsadombi autóbuszjárat a legrövidebb időn belül megindulhat. Lapzártakor kaptuk a Rózsadombi Egyesület lelkes és agilis titkárától, *Nádas* Béla dr.-tól, nyári szabadságra való távozása előtt, azt az örvendetes, *autentikus hírt,* hogy a főkapitányság e hó 10-én kelt határozatában a rózsadombi autóbuszjáratra vonatkozólag *a forgalmi engedélyt megadta,* bizonyos forgalombiztonsági kikötéseknek egyidejű precizírozása mellett, amelyek részben csekélyebb jelentőségű *útjavításokra,* részben kisebb szerkezeti pótlásokra vonatkoznak. E kikötések azonban lényegtelenek és könnyen s gyorsan teljesíthetők az autóbuszüzem részéről, mert a rendőrségi szakértők a Mávag. által hegyi menetre speciálisan gyártott, Benz-Mercedes rendszerű, legkisebb típusu autóbuszokat egyébként *teljesen megfelelőknek találták* a tervezett rózsadombi autóbuszjárat céljára. Igy tehát kizárólag az autóbuszüzemtől függ ma már, hogy mily gyorsan tudja teljesíteni a rendőrség részéről még előírt, jelentéktelen kikötéseket, hogy a rózsadombi autóbuszjárat végre-valahára, néhány napon belül valóban megindulhasson, legnagyobb megnyugvására az oly régóta hitegetett rózsadombiaknak. Hisszük és reméljük, hogy így lesz . . .!

Különös parkváros épül Budán

Albertfalva közelében, a Duna partján, ahová 680 kislakásos kertes házat tervez a Népjóléti minisztérium. Az egész terület mélyen fekszik, körülbelül a Duna szintjével egy magasságban és csak egy hevenyészett gát védi az elöntés ellen. Legalább másfél ölnyire föl kellene tölteni az egész területet, hogy oda alápincézett lakásokat is lehessen építeni. Bennünket itt Budán rendkívül érdekel ez a Parkváros, mert szakavatott építészek különös véleménnyel vannak felőle. Tudjuk azt, hogy ennek a területnek előbbi tulajdonosa és a parkváros tervezője, az Ingatlanbank, oldalas hirdetésekben, plakátokon keresett vevőket, házépítésre hajlamos kisembereket, minden eredmény nélkül. Aki megnézte a fölkínált telket, kedvetlenül fordított annak hátat. Ha ez a terület a magánvállalkozás kezén nem volt életképes, nem tudják elképzelni, hogy most, az állam kezén, miként válhat egyszerre életképessé. Valami titokzatosság veszi körül, mint valami fátyol, ennek a parkvárosnak az ügyét. Jóhiszemű érdeklődés elől, minden illetékes tényező elzárkózik. Minden valószínűség szerint, erre a titkolódzásra nincsen semmi különös ok és föltétlenül használt volna az ügynek, ha a való tényállást közölhettük volna. Igy valami fantasztikus hírekkel kapcsolatosan csillagászati számokban is nehezen kifejezhető keresetek, jövedelmek és hasznok járnak szájról-szájra.

Alátámasztja ezt egy *körlevél,* amelyet a *„Budapesti Építőmesterek Ipartestülete''* küldött szét több ezer példányban. Az Ipartestület azt írja, hogy

„. . . az Albert kertváros építési munkáit az egész építőipar kizárásával, az építőipari érdekeltség megkérdezése nélkül, meglepetésszerűen bankérdekeltségre bízták, ami most szokássá kezd válni, pedig az ebbe az építkezésbe befektetendő Társadalombiztosító Intézeti járulékok igen jelentékeny részét *ez az ipari társadalom fizette be és fogja a jövőben is leróni* és így joggal elvárhatja, hogy az önálló iparosokat karolják fel. Az építőmesteri érdekeltség a legnagyobb elkeseredéssel veszi ezt tudomásul, mert az építőiparban a munkanélküliség sokkal nagyobb, mint az előző esztendőkben, amit az építkezések minél nagyobb körben való szétosztása enyhített volna. Végül felhívja a Társtestületeket, hogy a kerületek országgyűlési *képviselőihez* hasonló tiltakozással fordulni és őket felkérni szíveskedjenek, *hogy az új ülésszakban e kérdést az országgyűlés elétől tegyék szóvá.''*

A körlevelet egyik komoly építész, *Bloch* Leó alelnök írta alá, tehát valami kardinális baj föltétlenül van. Mi főleg a fürdőváros szempontjából sajnáljuk, hogy itt eezn a *keserüvizes talajon* nem épül díszes parkváros, olyan, mint a Wekerle-telep. A közeljövőben meglátjuk, nem érte-e túlságos sérelem a fürdőváros ügyét és az építésztársadalmat.

Dubonai Pál.

Óbuda műemlékei

Rejtett történelmi kincsek a föld alatt

Irta: dr. Orova Zsigmond

Az akvinkumi múzeum kibővítésének költségei voltak napirenden a június 26-iki közgyűlésen. Ezt az alkalmat felhasználtam arra, hogy felhívjam a figyelmet azokra a műemlékekre, amelyek Obuda területén várják a feltárás idejét. Liber Endre tanácsnok örömmel tette magáévá az indítványt és a közgyűlés egyhangú határozata értelmében az ásatások fokozott mértékben fognak megindulni. Hatalmas perspektivát nyújt ez Obuda fejlődésére. Az 1925. évben végzett próbaásatások alapján biztossággal meg lehet állapítani, hogy a Határ-utca, Viador-utca, Paesirtamező-utca és Bécsi-út által határolt telektömbön előkerül

a második római amphiteatrum.

A régi római város északi részén már feltárt amphiteatrum testvére a város déli részén talán még több eltemetett értéket hoz felszínre az eddigieknél. Antonius Pius császár (Kr. e. II. század) alkotó geniejének emlékeit csodálni fogja a római kultúra minden híve ebben a városban, az országban és az egész világon. Az idő vasfoga nem képes elpusztítani az ellentálló anyagból készült fegyvereket és harci eszközöket, amelyekből ebben a régi katonai városban oly keveset találtak eddig,

mert a rendszeres ásatásokat Obuda belső területén még nem kezdették meg.

A déli amphiteatrum feltárásának ninesenek áthidalhatatlan nehézségei. Düledező, immár lakhatatlan viskók lebontása után, 4—5 méter mélységben fognak előbukkanni a római amphiteatrum falai, amelyeknek kiásása után parkírozásra vár ez a terület. Veronában, Cataniában is mélyen, parkban van az amphiteatrum. És nincs kizárva — amire a „Budai Napló" már rámutatott, — hogy

ebben a parkban Nagy Lajos királyunk egy kastélyának romjai is felszínre kerülnek.

A Flórián-téren egy vaskapu titokzatos mesékre inspirálja az emberi fantáziát. Arról beszélnek, hogy

itt végződik az az alagút, melyet életükért aggódó idegen királyok a budai várból kiindulva építettek

az esetleg szükségessé válható menekülés céljaira. Pedig a gondosan lezárt vaskapu alatt vasból készült csigalépcső vezet a mélybe, ahol a Mária Terézia idejében élt Schönwiesner professzor

a római hypocaustumot tárta fel.

Ez a fürdőépület-maradvány el van zárva, holott annak megnyitása esetén

az idegenforgalom fejlesztésének hatalmas propagálója lehetne.

Nézetem szerint ezen a helyen kevés költséggel (az úttestnél mélyebben fekvő virágoskert létesítése által) a hypocaustum közszemlére volna hozható.

Obuda kellős közepén, két helyen is olyan római építési műemlék válik ilyen módon közkinccsé, hogy megnézhetik a külföldről idetévedt idegenek, anélkül, hogy egy óránként induló vicinális vasúttal legyenek kénytelenek fél napot igénylő utazásokkal itt tartózkodásuk amúgy is szűkre szabott idejét Akvinkum porában eltölteni.

Az óbudai Fő-téren két méter mélységben római útburkolatra találtak, a Berend-uteában római sírt fedtek fel. Milyen szép volna, ha az így feltárt sírt ott hagynák a helyszínen. Egy egyszerű kis kerítés, egy kevés pázsit elegendő volna a hely szépítéséhez. Esetleg be is lehet építeni valamelyik ház falába, bármelyik háztulajdonos szívesen megengedné, talán egy kis ismertetőtábla a ház falán is elhelyezhető volna.

A kereszténység első századaiból való emlékekben nagyon szegények vagyunk. Meggyőződésem szerint a szorgos és körültekintő ásatások soksok kincset fognak napfényre hozni. A Calvin-utcai református paplak építésénél

találtak egy templom-romot.

A műemlékek országos bizottsága — tudomásom szerint — gondjaiba vette ezeket a romokat, de e bizottság tagjain és a környékbeli lakókon kívül talán senki sem tud a létezésükről. Az utca másik oldalán van a templom folytatása és erre a helyre egy családi házat építettek néhány évvel ezelőtt. A romok fölé. Talán észre sem vették azokat.

A Lajos-utca 150. sz. háznak a kapuját dr. Gööz József könyvében méltatja, még fénykép is van róla a könyvben.

Tölgyfakapu, faragott tájképpel, malmot, kocsit, lovat ábrázol.

Nemsokára a háztulajdonos tűzre fogja dobni, mert már öreg és korhadásnak indul a fája. Mire észreveszik,

nem fogják megtalálni, úgy, mint a főtéri Schöffer-ház értékes kapuját, melyet újjal cserélt ki a gazdája.

A Kiskorona-utca 31. sz. ház pincéjében

régi kripta nyomaira akadtak.

Ki tudja, milyen értékek vannak a kriptában, de senki sem törődik vele. Azt beszélik, hogy

minden ház alatt van ókori, középkori, vagy legalább is újkori műemlék.

Ne hagyjuk elveszni. Hiszen az ilyesmiknek a restaurálása nem igényel sok pénzt; sokkal kevesebbet, mint például egy reprezentációs terem órájának a költsége.

Ezek az elgondolások tették szükségessé felszólalásomat a közgyűlésen. A megértés, mellyel a közgyűlés tagjai és a tanács részéről találkoztam, jóleső érzéssel töltenek el és arra buzdítanak, hogy folytatni kell az akciót.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Gondolatok

Az olcsó fuvarosnak rendesen több a jövedelme, mint a drágának.

*

A búskomorság a kedély gyászruhája.

*

Vannak emberek, akik úgy hatnak reánk, mint az ébresztőórák: — kiragadnak a gyönyörű álomországból a sivár valóságba.

*

A nő meg tudja győzni a férfit. De a férfi a nőt legfeljebb rá tudja beszélni.

*

Amikor egy liba beletekint a tükörbe, — többnyire egy flamingót fedez fel benne.

*

Az agglegény a klubjában találja meg a kényelmet; némely házasember pedig csak a lexikonban, a „K" betű alatt.

*

Hogy embertársainknak imponáljunk, nem is szükséges, hogy nagyon sokat tudjunk. Teljesen elegendő, ha mindent jobban tudunk.

*

A jó humor: angoltapasz az életokozta horzsolásokra.

*

A leghangosabb határozottsággal követeli magának az ifjúság azt a jogot, hogy mindazokat az ostobaságokat megismételhesse, amiket mi már régen megbántunk.

Fligl József.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Gyász. Dr. *Bozóky* Ádám és neje szül. *Biscara* Szidónia, korán elhunyt fiát, bozóki *Bozóky* Andrást, aki hirtelen elhunyt Arcóban, hazahozták és július hó 9-én délután a Farkasréti köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

Ősfürdőtelep. Régi históriai időben híres volt Aquincum hévvize: már abban az időben, mikor az első jelei kezdődtek az alakulandó városnak. Vendéget már akkor is csaltak ide a budai hévforrások. Ha semmi más kultúra nem keletkezett volna a budai part mentén, hanem az ország fővárosa máshol épült volna meg, akkor is élne itt egy fürdőtelep, mely hazánkban a legnagyobbak egyike lenne — írja dr. Princz Gyula egy. tanár. — A Sárosfürdő, Rudasfürdő és Rácfürdő a Gellérthegy természetes parkja körül egyrészt, másrészt a Lukácsfürdő környéke kétségkívül egy-egy élénk forgalmú fürdőtelep lenne a maitól meglehetősen eltérő alakban. Ha e fürdőtelepek nem városban épülnek, több szálloda épül, kereskedők, iparosok telepednek oda, szórakozóhelyek ke-

Gyomorsavtultengés ellen CIGELKA „ISTVÁN" forrásvizet
Igyunk. Kapható mindenütt. Vezérképviselet Budapest, V., Sas-utca 29. sz. Telefon 120—20

letkeznek. Előreláthatólag két olyanféle telep keletkezik, mint például Herkulesfürdő. Ha tudjuk, hogy ilyen tényező, mint egy kitűnő felszökő hévforrás minő természetes támasza, ha nem közvetlenül oka egy születőfélben levő városnak, megértjük, hogy fővárosunk micsoda nagy értékű kincsei e hévforrások. A gyógyító erejű hévforrás olyan természeti jelenség, mely közvetlenül kapcsolatban áll az ember településföldrajzával.

JAVITTASSA
szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80 Tel.: Aut. 515-79

Ősmagyar Családok Szövetsége szombaton, június 29-én este „Péter és Pál" vacsorát rendezett az I., Nárcisz-utca 21. sz. a. székházának kerthelyiségében. Vacsora előtt előadás volt, melyen gróf *Berényi* János ügyvívő-elnök a napnak őstörténeti, csillagászati és mezőgazdasági jelentőségét ismertette. Utána B. *Török* Irma, a Nemzeti Színház örökös tagja felolvasta *Ravasz* László dr. ref. püspöknek „A magyar nép lelke" című gyönyörű tanulmányát és elszavalta Arany Jánosnak „A fülemüle", majd *Zorád* Etának, a mostanában felfedezett ifjú tehetségnek „A tükör" című bájos költeményét. Végül dr. *Nyáry* Andor szerkesztő egyik hazafias tartalmú novelláját olvasta fel. A mintegy negyven családból álló társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Pártvacsoráját a Magyar Nemzeti Szociális Párt e hó 15-én este 8 órakor az Erzsébet Sósfürdő kerthelyiségében rendezi.

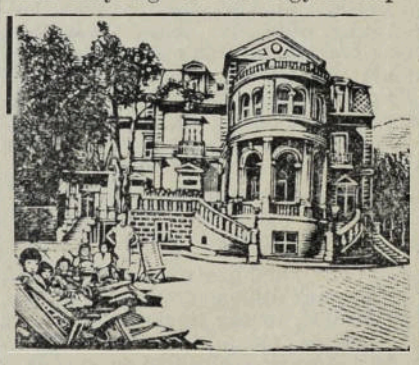
LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A Vilmos-napi kugliverseny most már holtbiztosan, *még kedvezőtlen időben is,* július 16-án este meg lesz a *Budai Társaskör* délivasuti kuglipályáján. A férfiak félnyolc órakor kezdenek tekézni, a hölgyek pedig kilenc órakor.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A 506—38.
I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Játszó gyermekek a neve annak a díszkútnak, amelyet *Lányi* Dezső szobrászművész alkotott s melyet a főváros most az Attila-körút és Görög-utca sarkán állít fel.

Valóságos gyermekparadicsom a Zugligetben újonnan épült dr. *Preisich-gyermekszanatórium.* Másfélholdas park közepén emelkedik a kétemeletes villaszerű épület, mely berendezésének és orvosi felszerelésének tökéletessége révén a hasonló intézetek sorában méltán az első helyet érdemli. Dr. *Preisich* Kornél egyet. m. tanár gyermekorvos és dr. *Rosenberg* Gyula igazgató-főorvos lekötelező szivességgel mutatták be a szanatóriumot, amelynek létesítése az ő nagy szaktudásuk, áldozatkészségük és a gyermekek iránti szeretetük bizonyítéka. Nagyszerű munkát végzett *Bauer* Emil budai műépítész is, aki zseniális módon oldotta meg a feladatot: hogy kivétel nélkül minden helyiség telítve legyen nap-

fénnyel és levegővel. 2—3 gyermek számára berendezett hófehér bútorzatú szobák, nappali társalgó, ragyogóan tiszta étterem és konyha, minden kényelemmel ellátott fürdőszobák egészítik ki a képet. Jól felszerelt Röntgenlaboratóriuma és kisebb műtétek elvégzésére saját műtőterme is van a szanatóriumnak. A gondos felügyelet, nagyszerű ellátás és valóban olcsó árak rövidesen a megérdemelt népszerűséget biztosítják e valóban hiányt pótló intézménynek.

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben
készít első-rangú mester **PETRÓ**
II. kerület, Zsigmond ucca 5. szám

A magyar posta fejlett organizációja

joggal versenyezhet bármely világváros postájával

A gazdasági élet mindenkori helyzete determinálja a posta forgalmát is. Az elmult kilenc esztendő alatt a gazdasági viszonyok megerősödése és fellendülése következtében a posta forgalma jóval a duplájára emelkedett. A szolgálat javítása és a gyorsaság fokozása érdekében valóban mindent el is követtek a vezetőség részéről. Tekintsünk végig a levelek útján attól a pillanattól kezdve, amikor a levélgyüjtőszekrényekbe helyezik. Ezeket a küldeményeket ma már úgy a fővárosban, mint a vidéki nagyobb városokban is *naponta 5—6-szor összegyüjtik.*

A postaküldemények továbbítása az összes számbavehető vonatokban közlekedő mozgó-, kalauzposták útján, vasúti menetek felhasználásával, sőt külföldre a repülőgépeket és az expressz-hajójáratokat is felhasználva, az elképzelhető leggyorsabban történik. A forgalom további javítása érdekében újabban 44 új abszolút modern, 20 méteres hatalmas befogadó képességű mozgóposta készült. Ezzel, továbbá a vidéki kézbesítő szolgálat progresszív javításával a vezérigazgatóság elérte azt, hogy Magyarország legtávolabb vidékén levő városokba szóló küldeményeket a feladást követő napon már kézbesítik.

A külföldről érkező vámesomagok száma az Ausztriával való közös vámterület megszűnése óta nagy mértékben emelkedett, ami a posta vámközvetítő szolgálatát meglehetősen nehéz feladatok elé állította. A vezérigazgatóság céltudatos és öntudatos munkája folytán sikerült megszüntetni azt a sok panaszra okot szolgáltató abuzust, amelyet a vámcsomagok kezelésében a multban többször tapasztalt nagy torlódás idézett elő. Ma már az a helyzet, hogy a vámcsomagok elvámolása zavar- és fennakadás nélkül történik. Az adventi nagy csomagforgalom és az újévi levélforgalom mindenkor a posták erőpróbája. Az ilyen hallatlanul nagy forgalomnak akadálytalan lebonyolítása nagy erőfeszítést igényel. Mozgalmas képet mutat ebben az időben a postahivatalok belső strucktúrája. Amikor a személyzet teljes odaadással, pihenés nélkül, lázasan dolgozik a megnövekedett forgalom zavartalan lebonyolítása érdekében.

A magyar posta a *nemzetközi kapcsolatokat* is már minden vonalon felvette. A magyar postának ehhez, *mint az Egyetemes Postaegyesület tagjának, biztosított joga volt.* A világ 83 számottevő állama és területe az Egyetemes Postaegyesület tagja. Ez a szervezet van hivatva a nemzetek közt fennálló postaforgalmat szabályozni és biztosítani. A Hágában 1927. évi szeptember havában megtartott nemzetközi légi konferencián történt megállapodás alapján *a magyar posta légiforgalma is fokozatosan fejlődik.* A posta vezérigazgatósága kísérletet folytat arranézve is, hogy a légipostai forgalmat a belföldön is kiépítse. Ebből a célból Budapest és a nagyobb vidéki városok között levélpostai küldemények és ujságok szállítására postai repülőgép-járatok berendezését tervezi. A posta igazán nagy áldozatot hoz azzal, hogy a szállítási díjtételek a háború előttiek színvonalát nem lépik túl, pedig beszerzéseiben kénytelen a tényleges és békebeli áraknál jóval magasabb összegeket megfizetni. Ennélfogva a költségvetés összeállítása és a pénzügyi egyenleg biztosítása meglehetősen nagy fejtörést okoz és igazán csak a legszigorúbb takarékossági elv teszi azt lehetővé. A posta vezérigazgatósága teljesen tisztában van azzal, hogy részéről is elő kell segíteni a kulturális és gazdasági fellendülést s ennek érdekében még áldozatokat is hajlandó hozni. Ezt legjobban mutatja az a körülmény, hogy a kulturális célt szolgáló küldeményeknél még a háború előtti díjtételeknél is alacsonyabb számítási díjat szed, amely mérsékelt tarifa leginkább fővárosi napilapok szállítása körül jut kifejezésre.

Érdekes körülmény, hogy amíg a távbeszélő forgalom erősen megnövekedett, addig a távirdaforgalom csökkenő tendenciát mutat. A belföldi és a nemzetközi távirdaforgalomnak visszafejlődő irányzata nem elszigetelt jelenség, hanem az egész földgolyóbison végigszántó tünet. A távbeszélőn való közvetlen érintkezés sokkal előnyösebbnek bizonyult a táviratváltásnál. A táviratforgalomnak legalább is jellegi standartje azonban feltétlenül meg fog maradni, mert hiszen a kereskedelmi életnek erre múlhatatlanúl szüksége van. *Az írott szöveg rapid gyorsasággal való közvetítése ugyanis a telefonérintkezés lehetősége mellett is mindig fontos marad.* A postavezérigazgatóság ma már a nemzetközi táviratforgalom nagy részét *rádiótávirat útján* bonyolítja le.

A távbeszélő-hálózat — mint már említettük — úgy belföldön, mint a nemzetközi forgalomban egyik valóban legfontosabb és legkényelmesebb hírszolgálati szerv szerepét tölti be. A budapesti távbeszélő-hálózatnak mintegy 40 ezer előfizetője van. A magyar posta vezérigazgatósága *több évi munkaprogrammjába vette* a háború utáni elhasznált állapotba került távbeszélőközpontok átépítését és megújítását. Ezekkel a munkálatokkal egyidejüleg az eddigi manuális kezelésről *automatakezelésre* tértek át. Ezek a Teréz, Belvárosi és Krisztina távbeszélő automata központok rendkívül jól beváltak és a közönség szeretetét vívták ki. A többi távbeszélő központ átépítésének befejezése előre előreláthatólag 1932. évre várható.

Az új távkábel az internacionális hírszolgálatban igen fontos szerepet tölt be. Ennek üzembehelyezésével a belföldi távbeszélő szolgálat egy része hatalmas lendületet nyert azáltal, hogy az összeköttetések megteremtése hihetetlenül meggyorsult. A távkábel üzembehelyezése lehetővé tette, hogy nemcsak a nyugateurópai államokkal, hanem a tengerentúli államokkal is közvetlen beszélgetést folytathatunk. A magyar posta elsők között szerepelt azon államok közt is, melyek Amerikával a közvetlen távbeszélő összeköttetést felvették. A kábel ninesen alávetve a légköri elektromosság és az időjárás befolyásának és állandó zavartalan érintkezést biztosít.

Nem volna teljes a magyar postáról írt beszámolónk, ha nem emlékeznénk meg *a rádió-hírszóró* szolgálat örvendetes terjeszkedéséről. A magyar posta a rádiótechnika mai fejlettségének megfelelő modern berendezésével a legkényesebb igényeket is teljesen kielégíti. Ezt a célt szolgálja a *Lakihegyen épült új hírszóró állomás,* valamint Budapesten a Sándor-utcában felépült új, modern *„Studió".* Ennek az új adóállomásnak közleményeit az ország legtávolabbi helyei *kristálydetektoros készüléken* is kifogástalan érthetőséggel vehetik. Ezt bizonyítják a különböző imperiumokból jött értesülések, amelyek mind amellett szólnak, hogy a budapesti rádió adását kitünően hallották. A teljesen modern, új „Studió" bár magántársaság kezében van, de műszaki berendezését a posta műszaki emberei tartják üzemben és erről a kiválóan alkalmas helyen épült és *igazán nagyszabású rádióberendezésünkről joggal elmondhatjuk, hogy fölzárkózott bármelyik világváros hasonló berendezései mellé.*

Jövő évi költségvetését a főváros most állítja össze s termszetesen ez a budget deficitmentes lesz. *Lamotte* Károly dr. szigorú ceruzája törölt minden fölösleges kiadást.

Igazgatócsere lesz a II. ker., Szegényház-utcai elemi iskolában, ahonnan *Vitál* Ödön igazgató az I. ker., Márvány-utcai iskolába megy el vezetőnek, míg az ő helyét *Rácz* József igazgató foglalja el, aki a Szent István-téri iskola vezetője volt. A Római-fürdőtelepi iskola vezetésével pedig a főváros tanácsa — *Weisz* Lajos igazgató nyugdíjba vonulása folytán *Reischl-Réw* Sándor tanítót, írótársunkat bízta meg, aki a Hollós Mátyás Társaság jegyzője s a III. kerület keresztény társadalmi életének vezető tagja, lapunkban Buda multjának melegszavú krónikása.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
Előkelő, intim, hangulatos
Magyar, francia konyha. Esténkint Mursi Elek muzsikál.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE
zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRUT 65. SZ.

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. *Fedett lekepálya.* Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: ifj. Thék János.

Pozsony Kávéház
terrasza Buda látványossága.
*Kitünő vacsorák * Malosik-féle borok*
Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. —Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

NEMZETI PARK PAVILLON
HÜVÖSVÖLGY ÉTTEREM — Vadorzó-út KÁVÉHÁZ — 83-as villamos megálló PENZIÓ
Újonnan átalakítva, új vezetés alatt megnyilt. — Nagyszerű hegyi levegő.
Naponta Héczey hangulatos **Jazz**-zen kara játszik. **Társaságok,** egyesületek számára külön **fedett terem. Penzió-szobák** állandóan kaphatók.
Olcsó árak! Tel. aut. 643-01 — Déli menü: 4 fogás P 2·50. Esti menü: előétel, sült, köret, tészta v. sajt P 2·60 — **Olcsó árak!** Tel. aut. 643-01

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: **JUHÁSZ JÁNOS**
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. filléres átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta **POZSÁR BÉLA** híres zenekara hangversenyez.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

BELLEVUE
SZÁLLODA ÉTTERMEINEK
FÜGGŐKERTJE
a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten
Európa legfinomabb kerti vendéglői
között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú konzert- és tánc-zene. **Tánc.**
Este kétféle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

Gundel
éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácsai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME
SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

A CSILLAGHEGYI
STRANDFÜRDŐBEN
TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT
AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA
Iisztviselőknek hétköznapon lényeges árkedvezmény

Szent Gellért Gyógyfürdő

Vizgyógyintézet és Napfürdő

Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Arató-ének

„A te orodnak verejtékével egyed a te kenyered".

Nyári alkonyon hosszú sorral
aratók jönnek, vetés partján
kaszákkal, fáradt nótaszóval.

Hátuk mögött keresztek sorja
s peremén a parázsló égnek,
a lemenő nap tűz-csokorja.

Mint lágy arany, olyan a búza.
Reménybölcső, de temető is...
— Az ég fenn vérrel koszorúza.

Kenyér lesz egykor: ember vére!
Ám kegyetlen, mint minden arany,
mert minden aranynak vér a bére.

1929. **Andor Endre.**

Személyi hírek

BECSEY ANTAL és neje augusztus hó elején Insbruckba utaznak, ahol néhány napot üdülésre szánnak s azután hosszabb körútra indulnak Nyugat-Európába.

MÉSZÁROS JÁNOS dr. érseki helytartót szabadsága alatt minden hét csütörtökén dr. Madarász István apát, min. tan. helyettesíti.

VAJNA EDE fővárosi tanácsnok lesz a Vásárpénztár alelnöke s így megválik a főváros tanácsától.

ANDRÉKA KÁROLY szabadsága e hó 15-én lejár és ismét elfoglalja hivatalát.

MASSÁNYI ERNŐ dr. főmeteorologus, a H. M. T. alelnöke nejével Badgasteinben nyaral.

HOOR-TEMPIS MORITZ dr. egyetemi tanár július 7-én Rómába utazott, azután beutazta Olaszországot és Lovranába tér pihenőre, ahonnan augusztus 25-én tér vissza.

SÜMEGHI VILMOS dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos, nejével mult hó végén Marienbadba utazott, de a családot ért gyászeset miatt e hó végén onnan visszatértek.

TURY ZOLTÁN dr. és neje Hajduszoboszlóra utaztak, ahonnan hosszabb körutazásra indulnak.

NÁDAS BÉLA dr., a Rózsadomb és Vidéke Egyesület ügybuzgó főtitkára családjával július hó 20-án Viareggióba, Firenze mellé indul, ahol egy hónapot töltenek.

VIOLA LAJOS elemi iskolai igazgató negyven évi érdemes pedagógiai munkásság után nyugdíjba vonul.

KULCSÁR RICHÁRD, az Attila nyomda R. T. igazgatója gyógykezeltetés végett Radegundba utazott hosszabb tartózkodásra.

Bérautó autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Nyari szünet. Elesendesedett Pest és nem úgy van, ahogy sokan hiszik, hogy akkor Budán, a fürdővárosban, a nyaralóhelyen, a szép budai hegyek aljában, megindul a pezsgő élet. Budán is csend van. Pátronusunk, dr. Ripka Ferenc főpolgármester Reichenhallban üdül, Kozma Jenő dr. európai körútját járja, Becsey Antal Tirolba megy s onnan indul hosszabb tanulmányútra, Andréka Károly fölment a Testvérhegyre és onnan nézi, hogy rendben van-e minden odaát Pesten, Szilágyi Károly lugasokat állít Mátyáshegyi tuszkulánuma kertjében, Bódy Tivadar a Svábhegyet dajkálja, Manninger Vilmos a Zugligetet. A vezérek és alvezérek, kerületi potentátok és a palatinusaik elvonultak, pihenni tértek, minden zászlót bevontak, a pártok harca elült. Nem történik semmi, amit a krónikás érdemesnek tartana följegyezni, nincs hír, nincs esemény, a nagy terveket íróasztalok fiókjaiba zárták és a nagy csendben a Budai Napló is publicitásának csak a fél ajtaját tartja nyitva és szeptember hó 1-éig csak minden második héten igyekszünk kopogtatni, zöldbeköltözött előfizetőink csukott ajtaján. Szeptember hó elején újult erővel igyekszünk bepótolni azt, amit most e néhány hét alatt kénytelenek voltunk elvonni olvasóközönségünktől, mert csak unalmassá váltunk volna a nagy hír- és eseményhiányban.

Igazunkat támogatja a fővárosi Közmunkák Tanácsának legutóbbi szigorú felszólítása a fővároshoz, melyben az évekig heverő szabályozási tervek végrehajtását sürgeti. A *Budai Napló* állandóan napirenden tartotta a régen aktuális városfejlesztő terveket, hasábjain sok új gondolatot vetett fel (Buda-fürdőváros, belső Buda és a Vár óvárossá való kiképzése stb.), amelyek nemcsak a túlnyomórészt elhanyagolt Buda fellendülését, de Pest érdekeit is előmozdították volna. De a városházán sietve eltemetnek minden gondolatot, tervet, ami Budáról, Buda érdekében született meg. De évek óta elintézetlenül hevernek a városházán a többi budai városszabályozási tervek, amelyeket a Közmunkák Tanácsa most megsürgetett. Ilyenek a Farkasréti villamosvasútnak az Istenhegyre való továbbvezetésére és a környék szabályozására vonatkozó terv, a III. ker. Vérhalom-dülő ügye, a III. ker. Csatárka-, Pálvölgy-, Zöldmál-dülők szabályozása, a III. ker. Mátyáshegy és Remetehegy szabályozási terve, amely 1911. év óta vár tárgyalásra, továbbá ide tartozik a Sasad, Gazdagrét, Hosszúrét, Ormező, Dobogó, Madárhegy, Örsöd, Péterhegy és a budafoki határra vonatkozó szabályozás koncepciója. Az I. ker. Kuruclesi-dülő szabályozási tervezete 1904. év óta várja a fővárosnál letárgyalását; a budai beltelkek (Víziváros és Vár) szabályozási és felszini terveit 1905 óta sem tárgyalták le, úgyszintén az I. ker. Városmajor és környékének szabályozási és felszini tervei is elintézetlenek. Az óbudai hídra vonatkozó terv, amelynek véglegesítése egyike a legaktuálisabb problémáknak, már 1914-ben elkészült, de a tervre vonatkozóan a székesfőváros tanácsa eddig sem mondott véleményt.

Hova lett a templom órája? Az az igen szép, műemlékszámbamenő ritka óramű, melynek nem volt párja Budapesten s eredetileg a buda—vizivárosi Szent Anna-templom boltozatának közepén volt elhelyezve. Erélyes szóval firtatta ennek a ritkaságnak eltűnését a főváros művészeti bizottságának legutóbbi ülésén a műemlékek gondos pátronusa, *Glück* Frigyes, amire az elnöklő *Buzáth* János alpolgármester kijelentette, hogy bár hat éven keresztül templombiztos volt ott, nem tudja, hogy az óra tényleg ott volt-e sőt a mostani plébános sem emlékszik reá, de még a referens sem, aki annyira öreg, hogy már nyugdíjba is ment. Vizsgálatot is indított, de az órát sehol sem találják. *Glück* Frigyes bejelentette, hogy egy pár ember azt mondotta, hogy az óra egyszer reparációba került s azután többé nem került meg. — Igazán furcsa, hogy egy ilyen nagy óra így eltűnhet. Ha még zsebóra lett volna!?! Talán a közeli órások tudnának felvilágosítást adni, vagy esetleg a főváros hivatalos órajavítója.

A III. ker. Törekvő Dalkör a debreceni dalosversenyen a kezdők csoportjában kitűnő helyezést ért el az I. e. helyet 165 ponttal, a Zugligeti Dalkör, a debreceni Vitézi énekkar és a sárospataki főiskolai kórus után.

SZFMÜVFG Zibrinyinél, I. Attila u. 12

Rákosi szobra, Rákosi útja. Hogy Buda mindig mostohagyermek volt, az nem szorul bizonyításra. Ennek egyik feltűnő jele az, hogy valahányszor új szobor felállításáról van szó, erre a célra egyes-egyedül Pest van predesztinálva, mintha Buda nem is léteznék. Ez történt természetesen akkor is, amikor a legnagyobb magyar ujságírónak, *Rákosi* Jenőnek rövidesen felállítandó szobra volt szőnyegen. Legyünk igazságosak: Rákosi Jenő mindenesetre és elsősorban a pesti oldalé volt, de ha azt nézzük, hogy az ő prófétai szavaira az egész ország felfigyelt, akkor nincs Pest és nincs Buda, hanem csak egységes főváros és úgy lenne természetes és igazságos, ha ennek az egységes fővárosnak valamely szép terén helyeznék el a nagy írónak kőbevésett hasonmását. A kiküldött esztétikus bizottság körömszakadtáig ragaszkodik a New-York-palota előtti csepp térséghez, de ha az utolsó szó még mindig nincs kimondva, ajánlom ennek a bizottságnak szíves figyelmébe a Retek-utca és Krisztina-körút találkozásánál lévő szép nagy teret, amelyet nemrégiben a nyilvánosság kizárásával Széll Kálmán-térnek kereszteltek el. Állítsák oda Rákosi Jenő szobrát, a Retek-utcát pedig fosszák meg eddigi díszes nevétől és kereszteljék el Rákosi Jenő útjának. Az ellen sem esne Budán kifogás, ha a Városmajor parkjának szélén, valahol a Nyul-utcával szemben lévő alkalmas területen állítanák fel Rákosi szobrát. De mindenesetre Budán.

B. S. dr.

TÜNDÉRLAK Gellérthegyi nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

Rossz házigazda a város, de talán csak itt Budán, mert Pesten nem merne azzá lenni. Itt fölépítette lehetetlen helyeken azokat az ormótlan, idétlen, alkalmatlan városi bérházakat, de azzal véget is ért a gondoskodása, mert a Hunor- és Raktár-utcában épített bérházak környéke valóságos szemétlerakodóhely. Ennek a vidéknek az érdekében, annak idején *Tehel* Lajos igazgató, az óbudai kerületi választmány ügybuzgó tagja fáradhatatlanul agitált és az építkezés befejeztével az odafutó utcák csatornázását sürgette minden lehető helyen és hivatalban. Amikor ez is megtörtént, azt hitte, hogy most már minden rendben van. Ördögöt. Obudai tudósítónk azt írja, hogy neki úgy tetszik, mintha valami különös célzattal ezeknek az új bérházaknak a környékét nevezte volna ki a város, Óbuda szemétdombjának. Az utcákat kora tavasszal kissé megolajozták, de hol van már az az olaj? Nagyobb ott a por, mint valaha volt és sürgősen meg kell újból olajozni az utakat, be kell tiltani a szemétlerakodást és alaposan ki kell tisztogatni az egész területet az új házak környékén. Mi pedig új feladat elé állítjuk Tehel Lajos igazgatót, amikor szíves figyelmébe ajánljuk, hogy van ott a városnak egy nagy kiterjedésű telke, amely nagyon alkalmas volna arra, hogy oda uszodát létesítsen, amit táplálna az Árpád-forrás meleg vize és valóságos áldássá válna a közelben épült iskolák számára. Ezt már *Andréka* Károly, mint az Egyesült Polgári Társaskör elnöke is tervezte és sürgette annak idején.

LÁTCSÓ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Dudva. Egész Pesten nem terem annyi dudva, mint a lebontott Tabánon. De belepi mindenhol Budán a sétautakat, magát a híres budai körutat a Vérmező mentén és így jellemzi a mi budapesti gazdálkodásunkat. A száz évnél idősebb VÁROSMAJORT parkká építi át a főváros és ninesen hét, amely panaszos levelet ne hozna a Városmajor tájékáról és el ne ítélné az ott folyó városi gazdálkodást. Azt, hogy a kertészek munkáját késlelteti, hátráltatja, nehezíti mindenféle bürokratikus intézkedésekkel, már többször szóvá tettük. Most azonban egy magasállású előfizetőnk, akit munkaköre nyáron át is Budán való nyaralásra kényszerít, kemény, elítélő szóval nyilatkozik arról, hogy menyire urrá lesz a dudva Budapest legszebb fasorában, a Városmajorban, amelynek kedvéért szívesen maradna itthon sok olyan ember, akinek vagy pénze, vagy ideje nincs a külföldön való üdülésre. Április eleje óta áll rendezetlenül a Városmajor fő sétaútja, Budapest legszebb alléja, mert állítólag csatornát építenek ezen az útvonalon. Áprilistól július közepéig három teljes hónap mult el, de még csak egy kapavágás sem történt, hogy ezt a mindent gátló csatornát, amelyhez meg van a fedezet is, megépítették volna. Csak a dudva burjánzik ezen az úton és terjed és gyarapodik, akárcsak a halottak kertje a Farkasréten, a Svábhegy oldalán.

ISZTER SZŰCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

Iparos-blokk

Uj gazdaságpolitikai irány hívja újból tömörülésre az iparosokat és országosan kívánja szervezni gazdasági téren ezt a szervezetlen társadalmi osztályt.

A budai iparosok elé most dr. Krivoss Árpád, az I. ker. Iparoskör ügyvezető elnöke viszi a szervezkedés tervét és felhívásából közöljük a következő részt:

Az iparosok szervezése megindult, de hiányzik az az átfogó egységes vezetés, mely ennek a szervezésnek eredményét biztosítaná. Ez indította az ország legnagyobb iparosszervezetét, az Ipartestületek Országos Szövetségét arra, hogy maga vegye kezébe a szervezkedés irányítását s megteremtse

a Magyar Iparosok Gazdaságpolitikai Blokkját,

melyben foglalkozásra, felekezetre és politikai pártállásra való tekintet nélkül egyesülni kell minden iparosnak, aki megúnta már az ígéretek délibábjait s komolyan akarja, hogy a magyar iparosság a társadalomban elfoglalja az őt megillető helyet, s az ország parlamentjében is szóhoz jusson. A Magyar Iparosság Gazdaságpolitikai Blokkja ki fogja építeni helyi szervezeteit, amelyek mint Iparosvédő Bizottságok fognak működni, melyek úgy az egyes iparosok, mint az általános iparosérdekek sérelmeit azonnal szóvátesznek a központnál, hogy a megfelelő lépéseket nyomban megtehesse. Ebben a munkában a Budapesti I. kerületi Iparoskör a magyar iparosság lelkiismereteként kíván működni, hangot adva minden iparoskívánságnak, eljuttatva azt az itt követlen közelünkben élő illetékesek elé.

Nász. *H. Joanovich* Vera, *Joanovich* Pál ny. miniszterelnökségi államtitkár, az országgyűlés felsőháza és a székesfőváros törvényhatósági bizottsága tagjának leánya és torboszlói *Beretzky* Ödön, a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei műszaki főtanácsosa, néhai torboszlói dr. *Beretzky* Endre fővárosi kerületi orvos fia, házasságot kötöttek. — A polgári házasságkötés e hó 6-án az I. ker. anyakönyvi hivatalban, az egyházi ugyan az nap a II. ker. Szilágyi Dezső-téri reform. templomban volt, legszűkebb családi körben. (Lakás: I., Budafoki út 52.)

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Értesítők. Az iskolaév befejeztével kiadják évi értesítőjüket a budai középiskolák, amelyek nemcsak pazar statisztikai adatokat közölnek, hanem mindegyik egy-egy tanulmány és mintegy tükre az illető tanintézet lelkének. Eddig kézhez vettük az I. ker. m. kir. állami VERBŐCZY ISTVÁN reálgimnázium értesítőjét, amelyet Korpás Ferenc igazgató tett közzé, és a III. ker. m. kir. állami ÁRPÁD reálgimnázium értesítőjét, amelyet Gajda Béla igazgató adott ki. Mindkét értesítő bevezető része Pintér Jenő tankerületi királyi főigazgatónak van szentelve tízéves jubileuma alkalmából és közli e kiváló pedagógus, tudós és író, a Hollós Mátyás Társaság első elnökének arcképét. A beérkezett „Értesítők" ismertetését legközelebb megkezdjük.

A Kormányzó díját nyerte a debreceni dalosversenyen a Zugligeti Erdei Visszhang Dalkör a kezdők csoportjában, de ezen az értékes vándordíjon kívül még gr. Zichy Gyula kalocsai érsek plakettjét a babérkoszorúval, Zseny József adományát; Bihari mellszobrét és egy serleget és a M. O. D. Sz. bronzplakettjét is megnyerte. A kitünően vezetett dalkör élén Perczel Béla kormányfőtanácsos díszelnök, Koitzan Miklós ügyv. elnök, Ekamp Nándor elnök, Faragó József karnagy és Battagliarini Pál titkár áll, akiknek a siker kiharcolásában nagy része volt: Kaiser Ádám, Klóze Róbert, Sbeő Bertalan, Ludwig Antal tiszeletbeli elnökök, Hauptner Rezső alelnök, Jeszberger János jegyző, Vas György főpénztáros, Wéber Antal, Win Sándor ellenőrök, Keresztury János gazda, Vázsonyi Sándor kottatáros, Schillinger Lukács, Tumay Lajos számvizsgálók, Hemrik Ferenc h. karnagy, Vázsonyi József zászlóőr. A vigalmi bizottság élén: Pauer Nándor elnök, Violet Aladár pénztáros, Pribula József jegyző. A választmányi tagok sorában buzgólkodnak: Báder Károly, Batizi László, Bruskó József, Debacher József, Engler József, Farkas Márton, Hemrik János, Hirvarter Károly, Jung József, Karner Károly, Kis Ferenc, Krajczár György, Nyiry László, Polgár István, Tóth Kálmán, Turesány József, Weitz László, Wellhőfer Dezső, Bakos Antal, Rezső Pál, Somogyi Sándor.

A Budai Zeneakadémia agilis igazgatója, *Clauser* Mihály az évad zárása alkalmából kiváló hangversenyt rendezett növendékeivel, akik a hegedű, zongora, magánének és kamarazenében elért pompás eredményüket mutatták be.

Megrendítő szerencsétlenség történt a július 8-iki vihar alkalmával az Árpád reálgimnázium most érettségizett növendékével *Tóth* Elemérrel, *Tóth* Béla postafelügyelő fiával. Apostag község határában a gimnázium cserkészcsapatával volt mint cserkészsegédtiszt a fiatalember, akit az orkán által ledöntött súlyos fatörzs halálra sújtott. A tragédia mély részvétet keltett.

A Szent Anna-templom történetét annak műemlék voltára való tekintettel kiadja a főváros, a Műemlékek Orsz. Bizottság kérelmére.

Művészeti ösztöndíjat nyert a fővárostól a Képzőművészeti Főiskola több növendéke és ezek között *Kafka* Albert festőművész, aki kiválóan szép képeivel tünt fel. A kitüntett művésznövendék a Wodianer-alap e 800 P ösztöndíjával külföldi útra indul. A nagytehetségű művész *Kafka* Emil óbudai drogua-kereskedő fia.

A megszünt budai temetők felhasználása érdekében a Közmunkák Tanácsa külön bizottságot alakít, bizonyára azzal a céllal, hogy a kegyelet és esztétika szem előtt tartásával a legmegfelelőbb módon — emlékkertek gyanánt maradjanak fenn.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
II., Iskola-utca 16. TELEFON: 526—'2 **Vá'i G. és Tsa**

KERTÉSZET Heinrich és Társa
I, Kuruczlesi-út 15 Tel. hivó 643—33 Modern kertépítés parkirozás, mindenféle növények. Specialitások: Rózsa, szegfű, dália, chrisanthemum ● 31 kiállítás.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron, szénsavas mészes, szénsavas kiemátrium és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csonibetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

Az Obudai Torna-Egylet húszéves, rozoga tribünjének átépítéséhez a főváros háromezer pengő segéllyel járult hozzá.

A II. segédlégió kórháza Obudán a rómaiak idejéből a mai Miklós-utcában volt, ahol nemrégen két kőemléket találtak olyan feliratokkal, amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy itt a Kr. u. I—II. században a római katonaság kórháza volt. Az egyik lelet oltárkő, melyet a II. segédlégió Tiberius Martius Castrensis nevű orvosa (medicus) állított. A másik egy fogadalmi tábla, amely a kórház falába volt beillesztve. Ennek a feliratnak meg is említi a kórházat, melynek latin neve: valetudinarium volt. Ennél még érdekesebb, de egyúttal az egyik leggazdagabb sírlelet, amely egy szerelmes-verssel dedikált aranyékszer. Egy szarkófágban, melyben nő volt eltemetve, találták ezt az értékes ovális csüngőt, melynek görög verses felirata magyar fordításban a következő:

Akármit is beszélnek,
A beszéddel nem törődöm;
Te szeress: javadra válik.

Páratlanok a maguk neméhen a legutóbb feltárt római tárgyak s ezek között az unikum számba menő legritkább lelet: egy római légionárius katonai törzslapja, igazoló „okmánya", mely az ősé a világháború „Legitimations Kapsel"-jének. Kis bronzlemez a törzslap, melyre pontosan be van vésve a Pannóniába rendelt katona neve, életkora, lakóhelye, születése, rangja, beosztása, szóval összes személyi adatai. Mindezeken kívül rengeteg, más és más értékes leletről számolhatnánk be, amelyek Óbuda ősföldjéből kerülnek napvilágra, egy csodálatos, nagykultúrájú múltnak pompáját tárva szemünk elé. De azért egyetlen idegenforgalmi tényezőnk sem tartja fontosnak, hogy azt az idegen kalauzolásunk programmjába kellene beállítani. — A holt város kétezer éves multról beszél, sokat beszél a ma élőknek, de azok nem értik meg.

Temetői munkáslaktanyát építtetett a főváros a mult évben az óbudai új köztemetőben, melynek berendezését kétezer pengő költséggel most hajtja végre. Ugyanesak az óbudai temetőben növényház is létesül tízezer pengő költséggel, míg a Farkasréti temető melegágyainak építésére 3300 pengőt vett fel a költségvetésébe a főváros.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK **TEJ**

● **BUDAI KERTMOZGÓ** ●
II, Margit rakpart 16. - Műsor kezdete fél 8 órakor.
Július 13—14-én Világháború, Dávid és Góliát. 15—16-án A bagdadi tolvaj, Halló Chaplin, Tánya őrdőge. 17—18-án Don Carlos, Phimitas. 19-én Csak felnőtteknek! Asszonyok királynője, Éjféli tragédia, Jákob kútja.

VERONIKA étterem és sörcsarnok
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband Tulajdonos: **Esze Géza**

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön étermek, zongora, **NYÁRI TERRASZ.**
Tulajdonos: **MAYER PÁL.**

II., KER., MARGIT-KÖRÚT 56.
szám alatt épülő új bérpalotánkban
2 és 3 szobás lakások,
hallal, a legmodernebb kiviteliben központi fűtéssel és melegvízszolgálta ással, továbbá
üzlethelyiségek nov. 1-re kiadók.
Bővebbet: „Cyklop" Építő Rt IV., Régiposta-utca 7—9. sz.
Telefon Automata 879—84. szám.

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Zaiger über die Wasserstatt

A törököktől megszabadított Budát a Budán székelő „Cameral Administration", a császári kamaraigazgatóság alá helyezték. Ez a hatóság 1687-ben azzal kezdte meg működését, hogy a testvérvárosok háztelkeit, illetve romban lévő házait összeiratta, megszámoztatta és a még lakósság nélküli városok utcáinak és tereinek nevet adott. Az utcák nevének ismerete szükséges volt, hogy a házlevelek kiadásakor, amelyeket nagyrészt ingyen osztogattak, nemcsak házszámok, hanem a tévedések elkerülése végett utcanevek is szerepeljenek. A kamaraigazgatóság 1695-ig háromszor iratta össze a házakat, ezeknek a száma változott, de az utcák neve nem. Az első összeírás nem ismeretes előttünk, a második és harmadik összeírás is csak hiányosan maradt meg a székesfőváros levéltárában. Legérdekesebb ezek közül a Greischer Mátyás által 1695-ben szerkesztett „Zaiger über die Wasserstatt" nevű könyv, amelyben nemcsak minden utca van felsorolva, hanem három kivételével még azt is megmondja, hogy miért és honnan kapta ez vagy az az utca a nevét. Ugyancsak megtudjuk, hogy a vizivárosi házak összeírása ugyanúgy történt Greischer által, mint az 1695 szeptember 23-iki várbeli összeírás, amit szintén ő végzett. A várbeli „Zaiger" azonban elkallódott. Az összeírás szerint a Vizivárosban a következő érdekesebb utcanevek voltak: a mai *Fő*-utca *Országút* („Landstrasse ... wegen ihrer gradten landt continuation also genamset".) A mai *Kacsa*-utca hajdan *Fürdő*-, vagyis Baadgassel volt ... „von dem daran liegenden Baad also genamset". A mai Vitéz-utca Sár-utca, Kothgasse volt ... von dem allweiligen Koth darinnen also genamset". A mai *Csalogány*-utca *Felső Rác-utca*, „Obere Rätzengassen ... weilen an der Rätzischen Franciscaner Kloster gelegen und vill Rätzische inwohner hat". A mai *Batthyányi*-tér „*Obere* Marckh ... ist ein grosser für die Jahrmarchk beqemer Platz". A mai *Vám*-utca a hajdani malom mentén Schiffgassel volt ... „weilen an den sogenandten goldenen Schiff gelegen, und aller Zeit darvor in der Donaw sich befünten". A mai *Szilágyi Dezső*-tér volt az *unterer* Marckh, ahol a hetivásárokat tartották. A mai *Halász*-utca a „*Fisch*marckh ... „darauf man irziger Zeit die Fisch pflegt zu verkaufen". A *Pala*-utca Wassergässl volt, amelyen keresztül a Dunáról a Várba hordták a vizet. A *Jégverem*-utca és *Lónyai*-lépcső *Ló-ösvény* „Rossteig ... weilen man hierdurch aus der Vöstung (Festung) die Pferdt pflegt ins Wasser zu reiten". A mai *Iskola*- és *Gyorskocsi*-utca a Sánc-utca volt, „Schanzgasse ... also genandt weil es gleich unter der schantz liegt". A *Székely*-utca neve *Sebész*-utca „Feldtscherergässl ... von dem daranliegenden feldtscherershaus genamset". A *Ganz*-utca neve *Horvát* utca „Krawathengasse ... weilen mehres teils krawatische inwohner hat". A *Medve*-utcának *Olajfahegy*-utca volt a neve, de elkeresztelése nincs okadatolva. A *Horváth* és *Fazekas*-utca *Száraz*-utca, Truckhenegasse volt, bizonyára azért, mert a Sáros-utcát keresztezte és ellentéte volt annak. A *Kapás*-utca neve *Gärtnergasse* volt, melynek neve szintén nincsen megokolva, az uteában nem voltak házak és az egyik teleknek birtokosa bizonyára kertész lehetett. A Vizivároshoz tartozott a régi hajóhídtól a Kapucinus kolostorig a „Halászváros", ennek csak egy utcája volt a Lánchídig, az Országút. A Vizivároshoz tartozó Horváthváros utcáit ismertettük, míg az Országút nevű városrésznek még nincsenek utcái ebben az időben, mert 1714-ig szétszórtan csakis 29 háztelket építettek be.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kívül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Szóna-tér 7 GÁL L.

Ösztöndíj — leányoknak. A főváros tanácsa most adományozta a következő budai leányoknak „A székesfővárosi községi női felső kereskedelmi iskolákba és leányközépiskolákba járó tanulók megjutalmazására" című 100 pengős ösztöndíjat: *Maléter* Emma az I. ker., Horthy Miklós-úti női felső kereskedelmi isk. III. oszt.; *Lehner* Margit a II. ker., Jurányi-utcai női felső keresk. IV. oszt.; *Loschdorfer* Magda az I. ker., Iskola-téri leányliceum V. oszt. tanulójának. A Mária Valéria alapítvány ösztöndíjas helyét megkapta: *Halmay* Józsa az I. ker., leányliceum V/b. oszt.; *Seidl* Éva az I. ker., leányliceum III/b. o.; *Bende* Magdolna az I. ker., Horthy Miklós-úti polg. isk. II/b. oszt.; *Fehér* Mária az I. ker., Horthy Miklós-úti polg. isk. II/a. oszt.; *Gyorgyovich* Etel az I. ker., Koronaőr-utcai polg. isk. III. oszt.; *Udvardy* Jolán a II. ker., Batthyány-utcai polg. isk. IV. oszt.; *Lefort* Anna a III. ker., Lajos-utcai polg. isk. IV/b. oszt.; *Weigand* Sarolta a III. ker., Lajos-utcai polg. isk. II/c. oszt. tanulója. A Gizella főhercegnő nevére létesített ösztöndíjat pedig *Neisár* Anna a Lajos-u. ipar. isk. tanulója nyerte el.

Második tanulmányútját rendezi az Északamerikai Egyesült Államokba aug. 6—szept. 19. között az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés. Erdeklődni lehet az OMKE irodájában: V., Mária Valéria u. 12.

A budai keserűvizek a kiscelli agyag területén, annak déli peremén fordulnak elő, mielőtt a pectunculus homok elborítja. A lapos völgyfenéken közönséges kutakban gyülemlik össze a keserűvíz, a kiscelli agyag tetején, a csekély vastagságú homokos rétegek alatt. A keserűvizek tulajdonképpen közönséges talajvizek — közli Hoffmann—Löwy 1904-ben a Földtani Közlemények-ben, — melyek a vízhatlan kiscelli-agyagtakaró tetején a csapadékból gyülemlenek össze a lefolyástalan apró medencékben. A kiscelli-agyagban apró molekulákban eloszolva pirit-, dolomit- és földpát-szemcsék vannak, s ezekből erednek a keserűvíz ásványos alkatrészei. A kiscelli-agyag felülete a talajvizek és a levegő behatása alatt mállásnak indul, s az említett ásványok vegyi felbomlása következtében kénsavas sók keletkeznek. A kénsavas só már a medencékbe érkezés előtt keserűvízzé változtatja a csapadékvizet, a lefolyástalan medencékben pedig a víz sűrűsödik és még több helyben képződött sót vesz fel.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

680 ház épül Albertfalván

Az Ingatlanbank nagyarányu tranzakciója

A Duna mellett, *Albertfalván*, megkezdődött „*Albertfalva-Kertváros*" nagyarányú építkezése, amelynek keretében 2 év alatt 680 családi házat fognak felépíteni.

Mint tudvalevő, a Társadalombiztosítónak az elkövetkező 2 év alatt közel 40 millió pengő vagyona lesz, amelynek 30%-át, a jelen esetben 13 millió pengőt, a törvény értelmében építkezésekbe kell befektetni. A népjóléti miniszter úgy intézkedett, hogy az építkezést a gazdasági viszonyok megjavítása és a munkaalkalmak növelése érdekében meg kell kezdeni. Tekintettel, hogy a tervezetet a minisztertanács elfogadta, a Társadalombiztosító Intézet e célra 11 millió pengős kölcsönt szerzett, amely összegre az intézet járuléktartalékjai teljes értékű fedezetet nyujtanak. A Társadalombiztosító 680 családi ház felépítését határozta el, az Albertfalva község határában az *Ingatlanbanktól* megvásárolt két hatalmas, összesen 40 ezer négyszögöl telekkomplexumon. Mintegy 11 millió pengő költséggel megindult építkezési akciónál a közművek, utak, vízvezetékek már készen vannak és elkészültek a mintaházak is, amelyeket a helyszínen mutatott be *Halom* Dezső kormányfőtanácsos, az *Ingatlanbank* vezérigazgatója és *Szikra* Károly igazgató a sajtó képviselőinek. A házak közül 310 még ez év november 1-én beköltözhető lesz, a többi 370 ház csak a jövő évben készül el. A tervezett családi házak 2, 3 és 4 szobásak. A 3 és 4 szobás házak egyemeletes objektumként épülnek, amelyeknek földszintjein 2 szoba, míg emeletjein szintén 2 szoba és fürdőszoba van. Túlnyomórészben 2 szobás házak épülnek, amelyek előtt kis virágos-kert van, mögöttük pedig konyhakert. A lakások fürdőszobával, konyhával, cselédszobával, éléskamrával, W. C.-tel és terasszal lesznek ellátva, s a kis zöld zsalugáteres fehér házak egymás mellett fognak majd sorakozni. A köztük lévő területeket befásítják, hogy kertváros jellegével bírjon. A házak ára, a szobák árai szerint évi 800—1300 pengő között váltakozik. A házakban kizárólag a Társadalombiztosító Intézet tagjai fognak lakni és azokat 10—20 pengő havi lakbér ráfizetéssel, 30—35 év alatt meg is vásárolhatják.

A telep közepére központi betegrendelő kerül, valamint csecsemő- és napközi otthont, sőt strandot is fognak létesíteni a Duna partján.

Az Ingatlanbankra nézve nagy jelentőséggel bír ez a transzakció, mert így megkapja azt a nagy tőkét, amit a bank ebbe a nagy immobiliába befektetett és ezenkívül maga végzi az építkezést is, amiáltal ugyanesak több millió pengő fog befolyni az Ingatlanbankhoz. Az Ingatlanbanknak ezen szenzációsnak mondható üzlete befolyással lesz 1929-beli mérlegére és dividendájára is.

* **Ifj. kövesdi Boer Elek dr.-t,** a *Hazai Bank* titkárát magántanárrá habilitálták, amely kinevezés úgy a hautefinance, mint a tudományos körökben osztatlan örömet keltett.

* **A félévi bankmérlegeket** a pénzintézetek rapid gyorsasággal állítják össze, amelyek a *Budai Napló* értesülése szerint rendkívül kedvező eredményekről fognak számot adni. A bankok legtöbbje még ebben a hónapban közzéteszi félévi mérlegét. A *Kereskedelmi Bank* előreláthatólag még ezen a héten publikálja félévi mérlegét, a *Hitelbank* július 25-én lép a nyilvánosság elé és ettől a naptól kezdve fognak egymás után nyilvánosságra kerülni a többi félévi pénzintézeti mérlegek is. A *Magyar Általános Takarékpénztár* és a *MOKTÁR* valószínűen augusztus első felében hozzák nyilvánosságra félévi mérlegeiket.

* **A Budapesti Kisipari Hitelintézet Részvénytársaság** igazgatósága által nyilvánosságra hozott 1928. évi üzleteredményéről írt mérlegkritikánkat túlszedés következtében jövő heti számunkban fogjuk közölni.

* **Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.** rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy alaptőkéjét 3,600.000 P-ről 10,800.000 P-re emeli. Az összes új részvényekre a régi részvényesek elővételi joggal bírnak: minden régire 2 új részvény vehető át darabonként 100 P-ért. Elővételi jog e hó 8-tól 13-ig.

* **Földalatti Villamos Vasút Rt.** és a Budapest—Szentlőrinci Helyi-Érdekű Villamos Vasúti Rt., amely társaságok vasútjának üzemét a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. viszi, mult hó 25-én tartották meg közgyűlésüket. Mindkét vasúttársaság közgyűlése megállapította az 1928. mérlegét, a zárószámadásokat és az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak megadta a felmentést.

* **A Foncière** közelmultban lezajlott közgyűlésén az igazgatóság *Deutsch* Bélát, *Révész* Sándort és dr. *Szabó* Ferencet, az intézet jogtanácsosát *cégvezetővé* nevezte ki.

* **A Budapesti Takarék- és Vásárpénztár r.-t.** július hó 8-án tartotta ezidei közgyűlését. A közgyűlés jóváhagyóan tudomásul vette az 1928. évi üzleti jelentést és zárószámadást, felemelte az intézet alaptőkéjét négymillió pengőre és az alapszabályok megfelelő módosításával a takarékbetéti üzletágat megszüntette, végül megválasztotta az új igazgatóságot és felügyelőbizottságot.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

1-2-3 szobás modern és fürdőszobás garzon lakások és üzlethelyiségek
I., Győri-út 4. sz. alatt épülő házban
gyönyörü kilátással
júniusra kiadók, bővebbet
Székely Marcell építőmesternél VI, Király-u. 108. sz.
TELEFON AUT. 214—97.

LAKÁSOK
A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus*, ill. *november 1-én*, a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át)
A bérházakban
2-, 3- ÉS 4-SZOBÁS LAKÁSOK (HALLAL),
a szállodabérházban
1- ÉS 2-SZOBÁS GARCONNIÈRE-LAKÁSOK
kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilágositást ad:
dr. Lajos Ferenc ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

Szijgyártó, nyerges és bőröndös
megbizható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

PARAGON GARAGE
Budapest, I. Bicskei u. 3
a Horthy Miklós úti körönönél. Tel. J. 408-95
Kétszáz kocsi férőhely,
Benzinkut
Úrvezetőknek öltöző és mosdószobák
Bérautók éjjel-nappal!

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

ZLAMÁL

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 964. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 július 28.

A rettenetes autóbusz, amely sehogysem tud elindulni

Komikumba fullad az a vajudás, amely Budán az egyes autóbuszvonalak beállítását és a forgalom megindulását kíséri. Néha örömtüzek gyúlnak a Rózsadombon, néha sötét gyászlobogók lengenek a várbeli házakon, aszerint, ahogy fordul az autó sorsa. Sokszor felhangzik a hír, hogy megindul az autóbusz a Rózsadombra, pontosan dátumhoz kötötten, május 15-én, de május 20-án csüggedten száll tovább a mondás, hogy hiába örült a Rózsadomb, a jó autóbusz csak június elején kél kerékre, hogy aztán ismét visszaguruljon a garageba. Csak úgy jár a Vár is, ahol még a csatornákat is átépítették az autóbusz kedvéért, hogy aztán új utcákat, új vonalakat tűzzenek ki, csak éppen az autóbusz nem akar megindulni. Olyan ez, mint amikor az éhes ember elé állandóan friss tányért, étszereket, poharat és más egyéb szükséges evő- és ivóeszközöket odateszik, csak éppen a kivánt ételhez nem jut a szegény éhező. Az autóbuszra pedig éheznek a Várban, éheznek a Rózsadombon, éhesek a Tabánon.

A Rózsadomb keserve

Legtöbbet talán a Rózsadomb autóbusz-ügyével foglalkoztunk eddig és talán a napisajtó is. Már-már úgy látszott, hogy ez a kérdés végre mégis dűlőre jut, amikor mindenféle nemvárt nehézségek ezt is meghiusították. Az ördög tudná megmondani, hogy ennek az utóbuszjáratnak mi a kerékkötője. A rendőrség — apró kikötésekkel — már megadta volna rá az engedélyt és állítólag már tíz darab a MAVÁG által gyártott Benz-Mercedes rendszerű, hegyimenetekre alkalmas, legkisebb tipusú kocsi készen állt a közlekedésre. És mindezek daczára az autóbusz nem indult meg. A *Rózsadomb és Vidéke Egyesület* képviseletében *Nádas* Béla dr. főtitkár és egyesületi ügyész, előterjesztést nyújtott be a városhoz, amelyben *már meg is köszönte*, hogy a közzétett hivatalos nyilatkozatok szerint az autóbusz rövid időn belül megindul a Rózsadombra. Ebben az előterjesztésben azt kérte az Egyesület, hogy a 17-es számú autóbusz utirányán némi kis változtatást tegyenek. Ez az autóbuszirány a *Koháry*-utcától kiindulólag, Balaton-utca, Falk Miksa-utca, Margit-híd, Margitkörút, zárdautcai szerpentin, Zárda-utca, balra Szemlőhegy-utca, Bimbó-utca, Mész-utca, Ribáry-utca, Marcibányi-tér, Lövőház-utca, Széna-tér, Dékán-utca, Retek-utca végállomás és vissza, közlekedjék. Ennek az útiránynak néhány perces hurokkal való megtoldását kéri az Egyesület a Zárda-utca felső végétől, jobbra a Szemlőhegy-utcán és Vérhalom-utcán, fel a Vérhalom-térig és lefelé az Eszter-utcán át a Szemlőhegy-utcáig. Azt is kérelmezte még, hogy ez az autóbuszjárat ne a Koháry-utcától, hanem a *Liszt Ferenc-téren* a Zeneakadémiától induljon ki és a Jókai-utcán át fusson a Koháry-utcáig. Az előterjesztés szerint a Rózsadombról lefutó kocsinak *nem a Lövőház-utcán át*, hanem a *Kelety Károly*-utcán át kellene a Margit-körútra futnia, ami rendkívül emelné a vonal rentabilitását, kielégítené az összlakosság igényeit és megfelelne a kirándulók és sportolók kívánságának is. A Rózsadomb rohamos fejlődésnek indult anélkül, hogy közlekedése volna s így elképzelhető, hogy kellő közlekedés mellett, miesoda rendkívüli fejlődés várna erre a dombos vidékre, mely valósággal belekönyököl a síkon élő városba. Néhány utcaszakasz rendezése, néhány meredek út leásása, néhány éles sarok letompítása, mindezt simán és egyszerűen lehetővé tenné.

És hogy mindez mégsem történik meg, okozza a Rózsadombiak kínos keservét.

A halálra itélt Vár

Mindenki tudja, nemcsak a Várbeli lakosság, hogy évtizedek óta mikként vált mindinkább fontossá a budavári közlekedés ügye. Hiszen a Várba való feljutás és az onnan való lejutás elsősorban azokat érdekli, akik nem lévén benne lakók, tehát nem lévén hegylakók, mentől kevesebb idő alatt és mentől kevesebb költséggel, valamint mentől kisebb testi erőfeszítéssel akarnak a Várba fel-, vagy onnan lejutni. Ezeknek az érdekelteknek a száma állandóan növekvőben van.

A Vár tele van mindenféle hatóságokkal, minisztériumokkal, iskolákkal, intézményekkel, ott van az Országos Levéltár, a Hadtörténelmi Levéltár, az Állam-nyomda és legújabban Budának egyik legértékesebb műintézete: a Hadtörténelmi Múzeum. Sok száz tisztviselő, munkás, diák és idegen fordul meg a Várban. Továbbá mindazok, akiknek dolguk van az előljáróságon és az állami hivatalokban és ezeken kívül azok is, — vidékiek és külföldiek — akik a királyi palotát és a Vár nevezetességeit óhajtják megtekinteni.

Ennek a nagy forgalmat jelentő embertömegnek ma a legnagyobb gondot okozza a hegyre való fel- s az onnan való lejutás. *Hiszen a kivénhedt siklón kívül egyetlen közlekedési üzeme sincsen.* Sőt gyalog is csak nagy kerülőkkel és kapaszkodókkal, illetve csuszdákkal közelítheti meg, vagy hagyhatja el.

És ettől fáj a feje jó *Lampel* Vilmosnak is, aki a Vár ügyét a szívén viseli.

Régente, helyesebben a Királyi Várpalotának a kilenczázas években történt nagyszabású átépítéséig még egy *nagyon fontos és sok tekintetben kényelmes megközelítési vonalunk volt a Szarvas-térről* (most Szebeny Antal-tér) *a királyi palotához, sőt azon át is vivő út, amely a József-, vagy Palota-kapún át vezetett.* Ezt az utat annak idején egyszerűen konfiskálták és semmivel sem helyettesítették. Pest nem bánta, Buda tűrte. Ezzel a királyi palota is hermetikusan elzáródott a közforgalomtól, míg a bécsi Burg fénykorában is átjáró házul használtatott a „hű bécsiek" által. Itt mostan csak röviden hívtam fel a figyelmet erre, az évtizedek alatt csodálatos módon feledésbe ment útvonalra, melynek *a közforgalom számára újból leendő megnyitását a várbeli közlekedés megoldásának egyik legfontosabb eszközéül tekintem s már itt és mostan bejelentem, hogy ennek érdekében a legközelebb nagyszabású akció fog megindulni.*

Azt kérdezhetné valáki, hogy mi köze ennek a budavári autóbusz ügyéhez? Hát ez kiderül majd a következőkből:

Tudvalevően odajutottunk ez év tavaszán, hogy a budapesti autóbuszvonalak közül nagykegyesen engedélyeztek egyet a budai Várnak is. Először a 13-as, majd ennek kifogásolása után a 16-os számmal jelölték azt a relációt, amelynek pesti végállomása a Ferenc József-tér, budai végállomása pedig a Dékán-utca. E két pont között a következő menetvonalon járna az autóbusz: Lánchíd, Clark Ádám-tér, Hunyadi János-út, Dísz-tér, Tárnok-utca, Szentháromság-tér, Fortuna-utca, Bécsikapu-tér, Várfok-utca, kis Csaba-utca, Krisztina-körút, hurokvágány (most Széll Kálmán-tér). *Arról is sokat lehetne beszélni, hogy milyen változtatások történtek az eredeti menetvonalon, amíg ez a felsorolt útvonal létrejött,* — hogy miért nem alakították át a Siklót autóbuszemelő liftté, — miért nem szalad az autóbusz a Szent György-térről a Színház-, illetve Szent György-utcán át, — miért nem fordul be a Dísz-térről az Uri-utcába, — miért nem megy át a tágas Nándor (most Kapisztrán)-téren és Nándor-utcán át stb.

Ennek a leírt útvonalnak a műtanrendőri bejárása után az aggályok és kifogások egész sorozatát kellett hatalmas és költséges csatornaés útépítés segítségével legyőzni, míg minden készen állhatott arra, hogy az évek óta húzódó autóbuszközlekedés megindulhasson. *És nem indult meg.*

Az útvonal kész. Nem fog beszakadni az autóbusz alatt, egyszerűen azért, mert nem jár rajta autóbusz. *Talán nem is fog.* Minden rongyos kis pesti reláció megindult már, a várbeli relációról azonban egy nemrég kiadott belügyminiszteri rendelet csak annyit mond, hogy *„egyelőre függőben tartatik". Függőben? Miért?* Mindenféle beavatkozásokról suttognak. Sőt komisz perfidiával olyan faktorok beavatkozását is sejtetik, amelyekkel szemben minden loyális polgárnak deferálnia illik. Más oka lehet ennek és hiába minden, már megtett kiadás, hiába áll indulásra készen a Vár számára külföldről beszerzett hat darab gyönyörű hegyi autóbusz, hiába, hiába! Azt hisszük, megint egy bürokrata nehézkességén múlik a dolog, akinek baja van a homokszóróval, vagy a lábfékdeszkával s amíg ezen keresztül nem rágta magát nyugodt tempósággal, addig nem is bánja, ha a türelmetlenkedő közönséget bamba mesékkel táplálják. Ez az egész. *No, de nem addig van a dolog. A budavári autóbuszra szükség van. Nem holnap, hanem ma!* Ezt nem lehet Lucaszéke módjára kezelni. Ennek meg kell lennie. *Szent István ünnepi hetének várható nagy forgalmát a Várba már a 16-os autóbusznak kell lebonyolítania.* Azon a pár napon meg kell keresnie az egész augusztusi rezsijét. S meg kell találnia a budai közönség bizalmát, melyet a sokféle híresztelés alaposan megingatott. Azt a bizalmat értem, mellyel *Buda közönsége az ő érdekeit lanyhán kezelő országgyülési és városi képviselőivel szemben viseltetik, éppen most, választások előtt!*

Annak a bizonyos, kényelmes bürokratának pedig, aki valósággal kéjelegve kotlik még mindig az autóbusz megindításának, vagy meg nem indításának hamleti gondolatán, *azt üzenjük, hogy ébredjen fel, különben még nehezebb fejtőrővel gyűlik meg a baja, mint a 16-os menetvonallal. Ez pedig a Palotakapu újból való megnyitása, igaz, hogy autóbusz nélkül.*

*

Igy hozzák hírül nekem innen is, onnan is, de még máshonnan is. En meg rovom az irást itt, a budaiak rovásvesszőjén.

Dubonai Pál.

Budán, 1929. július 27

A Sashegy szabályozása a Notre Dame de Sion apácarend itt létesítendő új hatalmas rendházával megindul. Az utak megépülnek s már folyamatban van a sashegyi vízmedence megépítése, mely a környék vízszolgáltatását fogja biztosítani. A rendezést a hegy felső részén kezdik meg, mely most teljesen parlagon hever. Itt a parcellázás legközelebb megindul, míg a meredek, sziklás, beépítésre alkalmatlan helyeket parkirozni fogják.

Egy százalék jövedelme van a városnak, mint háziúrnak a Tabánból, amelyet húszmillió aranykoronáért sajátított ki s most az évi bérjövedelme kétszázezer pengő. Azaz csak ennyit jövedelmezne, mert ez az összeg is elfogy a mulhatatlan tatarozásokra. Ellenben jobban jövedelmez a Fortuna ucca 4. szám alatti ház, amely a főváros tanácsának határozata értelmében „fokozottabb védelmet érdemlő" épület s érte 10.000 pengő bért fizet a közigazgatási bíróság, a Fő ucca 68. szám alatti gróf Forgách-laktanyáért, amelynek leltári értéke közel 1,000.000 pengő, alig 16.000 pengő bérjövedelem marad meg (1.7 százalék).

A Bécsi-úti autóbusz járását két hónappal ezelőtt a Raktár-utcán át a Fő-térig rendelte el a főváros illetékes hatósága. Akkor három héttel kitólták a járat megindítását — a Raktár-utca úttestének jókarba helyezése címén. Azóta kétszer három hét is elmúlott, de sem az autóbusz nem jár, de még a Raktár-utca kocsiútját sem csinálták meg.

Vásárcsarnok kerül a régi Szent János-kórház helyére a fővárosi intézőkörök elgondolása szerint. Az új központi kórház felépítése után erre a kórházra nem lesz szükség s így lebontják e nagymultú épületet, ahol egykor a törökök kiűzése után a polgári lövészek otthona volt, majd az 1700-as évek elején kórház lett s egyik falát ma is a régi sáncfal alkotja, de azt — bölcsen — reklámtáblákkal takarják el. Boldog Margit, a szűz magyar királyleány ereklyéjét is a kórház falába helyezték s több más emlék is fűződik e régi épülethez, melynek szép építészeti stíljét a különböző korok „restaurálásai" tették tönkre.

Szegény Buda

Nincsen annyi szíve Pestnek, hogy valami szépet juttasson Budának, még akkor sem, ha előzetesen már ide is ígérte. Igy jártunk az „Olvasó leányok" szobrával, mely *Stróbl* Alajosnak művészi szobra. Úgy volt, hogy vagy a Döbrentey-téren, vagy a Batthyány-téren állítják fel. Ám megirigyelték tőlünk és visszaszippantották az igéretet, azzal, hogy valami monumentálisabb szobrot kapunk helyette. Most aztán kiderül, hogy rossz cserét csináltunk. A szép szobor helyett a „Vízhordók" című szobrot akarták ránk sózni, amelyet a város a Gellért-fürdő számára rendelt, de oly rettenetes rosszul sikerült, hogy a Gellért-fürdő tiltakozott ellene, mert rontaná azt a művészi összhangot, mely oly kedvessé teszi ezt a fürdőt. Úgy alakult ki a helyzet a „Székesfővárosi Műemlékekre Felügyelő Bizottság" e hó 19-én tartott ülésén, hogy ezeket a „Vízhordók"-at a Gellérthegy oldalában állítják föl, a Gellért-fürdővel szemben. Pont oda, ahol minden idegen látja és nem sejtve azt, hogy egy rosszulsikerült művészietlen szobrot talál, föltétlenül fölmegy a hegyre, hogy közelről is megnézze. Szerencsére a bizottság tagjai józlésű emberek, akik tiltakoztak ez ellen a merénylet ellen s így valószínű, hogy megmentették Budát ettől a szégyentől. A bizottság ülésén *Liber* Endre tanácsnok elnökölt és *Pacher* Béla fogalmazó, aki minden szépnek jónak ügybuzgó előmozdítója, volt az előadó. Az ülésen résztvettek: Glück Frigyes, Szőnyi Ottó dr., Horváth Károly, Szent-Györgyi István szobrász, Cserhalmi Jenő, a székesfővárosi műemlékek felügyelője, Csányi Károly múzeumigazgató és Lux Kálmán dr. egyetemi tanár. Az ülés főtárgya tulajdonképen Mátyás király emlékezetének ápolása volt. *Bautzen* német város igen becses Mátyás-emléket őriz a várostorony falán. Nagyszabású dombormű ez Mátyás király portréjával és ennek pontos másolatát készítette el Lux Kálmán egyetemi tanár. A kilenc méter magas emléktáblát vagy a Mátyás-templom falára szerelik föl kívülről, vagy pedig a *csonka toronyra* szerelik föl, hogy örök időkön át hirdesse a nagy király emlékét. A bizottság egyúttal elhatározta a Mátyás-templom orgona karzatának kibővítését, ami erősen megjavítaná a templom akusztikáját.

Az elhanyagolt Mária Remete ellen igen sok panasz hangzik. E gyönyörű vidékű s erősen látogatott kegyhelynek sem vize, sem rendes útja nincsen s még kevésbbé van rendszeres közlekedése. Igen drága autóbusz jár ide, ahelyett, hogy a hűvösvölgyi végállomástól a villamosvonalat három kilométerrel meghosszabbítanák. Rentabilitása kétségen felül áll. Az új Lóversenytérre a legrövidebb idő alatt megépült a villamosvonal, de ide, ahol az emberek vallásos érzésüknek adnak kifejezést, nem találja fontosnak a társaság a villamos megépítést. *K. D.*

A Királyhegy s az alatta levő ókori *római színház* nehéz diója a városrendezésnek. Egyelőre ott még néhány házat ki kell sajátítani a városnak az Ujlak és Óbuda határán álló kerek viskócsoportokból, azután parkszerű megoldásra gondolnak a városházán. Ebből az tűnik ki, hogy a romok feltárása egyáltalán nem fontos a városházának.

Félbemaradt építkezés

Tévednek az optimisták, akik nagy előszeretettel hangoztatják, hogy most Budán van „építkező" kurzus és elérkezett Buda fölvirágoztatásának ideje. A látható tények mást bizonyítanak, a *Királyhegy*-utca és a *Tölgyfa*-utca sarkán legalább egy évtizede áll egy megkezdett épület, mely csaknem a földszint magasságáig elkészült és azután félbe maradt az építkezés. Ugy áll ott, mintha gazdátlan volna a telek is, a megkezdett építkezés is és tétlenül nézi ezt a lehetetlen állapotot maga a város is. Ugy tujuk, hogy valami jótékonycélú egyesület akart itt építkezni, de több volt a jóakarata, mint a pénze. Nem tudjuk, van-e arra törvényadta joga a városnak, hogy az ilyen félbemaradt építkezést a saját kezelésében fejezze be, az épületet vegye át és juttasson valami kártalanítást az előbbi tulajdonosnak. Azt azonban föltétlenül lehetetlennek tartjuk, hogy egy ilyen félbemaradt építkezést évtizedeken át tűrni legyen kénytelen a főváros, anélkül, hogy ez ellen bármit is tehetne. Pedig ez a ház a fő útvonalon áll, mert a Királyhegy-utca a Margit-körút folytatása és egyenesen a Dunához vezet. A régi Ganz-gyári telken egymásután épülnek majd a hatalmas bérpaloták és nem lesz épületes dolog, ha ott erre a félbemaradt romra nyílik majd a kilátás.

Ugyancsak a Margit-körúton félbemaradt most egy hatalmas bérpalota építése, ahol szintén sok jóakarattal, de úgy látszik kevés pénzzel indult meg az építkezés. Két viskója volt itt az *Építési és Kertészeti Rt.*-nak, mely megbízta volt a *Kondor és Feledi* építési vállalkozó céget, hogy ott ötemeletes bérpalotát építsen. A két viskót le is bontották egy bolt kivételével, az alapozási munkálatokat is megkezdték, azután egyszerre csend állott be és ma ott áll a félig kiásott, félig lerombolt két apró ház helye, s egy tönkrement kereskedő, ami nem éppen kívánatos kép az amúgy is lassan épülő Margit-körúton. Még a bírónak is nehéz dolga lesz az építtető és a vállalkozó közötti pörben megtalálni az igazságot, ami különben sem képezheti a mi feladatunkat, mert mi csak rámutattunk erre a szomszédos két esetre, amely elevenen bizonyítja, hogy ez a rohamos építkezés Budán — nem színültig tejfel.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, üzületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Déli vasuttal szemben, Buda legszebb helyén

három utcára néző sarok bérházban, kelet-déli fekvésű **1, 2, 3 szobás,** hallos és garzon

LAKÁSOK

a legszebb kivitelben, központi fűtéssel és melegvizszolgáltatással, műhelyek, raktárak és üzletek

NOVEMBERRE kiadók.

Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY** építészmérnökök irodájában V., Mária Valéria utca 19. Telefon: Aut. 825—39

Dal Mátyás királyról

Irta: Szabolcska Mihály.

Mátyás király az én királyom,
Nem lesz több olyan a világon.
Látszik magyar volt. Csupa fenség,
Csupa élet és elevenség!

Mátyás király az én királyom...
Komoly, ha kell s bölcs a tanácson,
De mikor e tisztét betölti,
Ő is csak ember, mint a többi!

Öltözik szegényes gunyába,
Az országát maga bejárja,
Érzi a bajt a nép szívével,
S orvosolja királyi kézzel.

Mátyás király az én királyom...
Különösen szép benne: három!
Először az, hogy igazságos,
Minden szava, tette világos.

Eszet kölcsön senkitől sem kér,
Mindenkinek egy mértékkel mér.
Akárki ija-fija volt is:
Ha gonoszt művelt: lakolt is!

Második nagyságát ott látom,
Hogy olyan ez az én királyom:
Akármerről nézi az ember,
Talpig király és talpig ember!

A harmadik s fő ékességi:
Hogy a német sem ártott néki!
Sőt magyarosan ráncba szedte,
— Áldom a nevét is érette!

Mátyás király az én királyom,
Nem lesz olyan több a világon...
— Épp az benne szomorúság csak,
Hogy ilyen király mese már csak!

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRUT 75. SZ.

Spontán ünneplés

Vilmos napjára kitűzött, de a rossz idő miatt kétszer is elhalasztott díjkuglizást e hó 16-án rendezte az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre. Váratlanul hatalmas ünnepléssé nőtte ki magát ez az egyszerű kuglizónap, mert az illusztris elnök,

HUBERT VILMOS

iránt Budaszerte megnyilatkozó szeretet és tisztelet, impozáns arányokban nyilatkozott meg. Mintegy százötven kereskedő és iparos, az elnök számos barátja és tisztelője jött össze, fölhasználva ezt a jelentéktelen alkalmat arra, hogy Hubert Vilmos közbecsülésben álló egyénisége mellett tanuságot tegyenek. A vacsoránál *Kollár* Gábor, az I. kerületi Iparoskör elnöke köszöntötte és üdvözölte egyszerű, de rendkívül meleg barátságos szavakkal Hubert Vilmost, mint a társegyesület ügyvezető elnökét, kiemelve azt az érdemét, hogy az ő személye volt az egyik kapocs, mely egymáshoz fűzte a két egyesületet. Utánna *Viraág* Béla üdvözölte Hubert Vilmost, a „Hollós Mátyás Társaság" nevében, mint annak tagját, külön is kiemelve és hangsúlyozva Hubert Vilmosnak a háború alatt a közszolgálat terén tanusított puritán viselkedését, amikor mint a Központi Fémátvételi Bizottság hites szakértője, vagyontérő tiszteletdíjáról, sőt költségszámlájának megtérítéséről is lemondott közcélok javára. A mai materiális korban szinte érthetetlen ez a nemes polgári gesztus, de akkor is ritkaságszámba ment, mert mindenki keresni akart a háborún és a nemzeti közcélokat összetéveszti a magáncélokkal. A mély hatást keltő beszéd után Hubert Vilmos, — aki kerüli az ünnepeltetést — könnyes szemmel mondott köszönetet a két üdvözletért és fogadalmat tett, hogy élte végéig önzetlen szolgája lesz a közügyeknek, elsősorban a kereskedők és iparosok ügyének. — Közben vígan megindult a kugliverseny, amelyhez számtalan díjat adtak össze a kör jóakarói, köztük első helyen *Hubert* Vilmos és *Ravasz* László elnökök. Rajtuk kívül díjat adományoztak: Timár Sándor, Tomai Lajos, Kollár Ferenc, Szkolnik István, Gábriel Tibor, Gerő Endre, Dobsa István, Gál Lajos, Komáromy Károly, Fábián József, Szánthó Sándor, Jány Árpád, Fleischer József és özvegy Doctor Adolfné. A verseny mintegy négy óra hosszat tartott és az első díjakat a hölgyek közül Csihák Károlyné, Ravasz Lászlóné és fia Laci, Hubert Vilmosné, Tollár Lajosné, a férfiak közül Komáromy Károly, Schmidt Károly, Csihák Károly (úgy látszik a Károlyok jó formában valtak), Reczetár István és mások nyerték. Az egész estét valami családias meleg hangulat öntötte el, mely minduntalan szeretettel fordult Hubert Vilmos személye felé.

ELNÖKAVATÁS

Szabolcska Mihályt ünnepelte a Hollós Mátyás Társaság Lillafüred nagy jövője

Virágos, üde, lelkes, ünnepi hangulatban gyült össze Hollós Mátyás király itthon maradt budai fekete serege: a Hollós Mátyás Társaság, írók, művészek, tudósok egyesülete Budán, a Császár-fürdő Mátyás király termében július 22-én, hogy szeretete mindmegannyi új meg új áramával, a szív nagy és mély megindulásával, az ajk nyiltságával üdvözölje új elnökét:

SZABOLCSKA MIHÁLYT.

A magyarságért hevülő, Budáért dolgozó önzetlen lelkeket vonzotta, magához fűzte és forrasztotta a nagy költő személye, aki menekülve a magyarságot tipró ellenség elől, eljött Budára, hogy itt szője szívének szövőszékén hatalmas gondolatainak, fenséges érzelmeinek szálait. A Hollós Mátyás Társaságban ezzel új korszak nyílott meg. A teremtő, életető, megújító lélek lehelete áradt a nagyszámban megjelent tagokra és törhetetlen reményt, energiát, tüzes lendületet gyújtott beléjük.

A tisztelgő társasvacsorán jelen volt Aggházy Kamil ezredes, a Hadtörténelmi Múzeum igazgatója, Ajtay Ferenc, Barát Ármin ny. sajtófőnök, Czölder Dezső festőművész, Exner Kornél ny. államtitkár és neje, özv. Fischer Emilné, Gács István szobrászművész, Győrffy László dr. honvédelmi koronaügyészhelyettes, Henynyey Vilmos ny. államtitkár, Hódy Lajos ny. postatakarékpénztári igazgató, Istók János szobrászművész, Kapcza Imréné, Kapcza Ilonka iparművésznő, Kézdi-Kovács László festőművész, Lantai Lajos szobrászművész, Lugmayer József ügyvéd, Marik Ernő kormányfőtanácsos, Móra László költő, Némethy Agoston min. tan., Neuschloss-Knüsli Kornél építőművész-tanár, Pávai-Vajna Ferenc főbányatanácsos, főgeológus, Peterdy Sándor író, Reischl-Réw Sándor szerkesztő és neje, Schack Béla kir. főigazgató, Schiller György, Szabolcska Mihály, Szávay Gyula író, a Hollós Mátyás Társaság ügyvezető elnöke, Szeghő Sándor orsz. karigazgató, Szombathy Kálmán szerkesztő, Stark Lipót vezérigazgató, Thomé József író, Viraág Béla szerkesztő és neje, Viraág Ilonka mozdulatművészeti tanárnő, Wagner Vilmosné, Zajti Ferenc India kutató tudós és sokan mások. Távolmaradásukat kimentették: Dréhr Imre dr. államtitkár, Thirring Gusztáv dr., Becsey Antal, Vojnovich Géza dr., Tury Zoltán dr., Kertész K. Róbert államtitkár, Szviezsényi Zoltán, Unghváry Sándor, Bánlaky Géza, Zilahy Dezső, Hubert Vilmos.

Viraág Béla háznagy ünneplő szavakkal üdvözölte Szabolcska Mihályt, az új elnököt Mátyás király városában, Mátyás király Társaságában. Különös ujjmutatása a sorsnak, hogy a nemzet nehéz óráiban mindig jelentkezik a nagy király, mint ahogy most is a legnagyobb Magyarország határáról, a német Bautzen városából adott kőbevésett, nemzetbiztató hírt magáról.

A meleg érzéseket fakasztó beszéd után

SZABOLCSKA MIHÁLY

állott fel szólásra, az őt melegen ünneplők közül és keresetlen meleg szavakkal köszönte meg a nagy megtiszteltetést, amellyel őt, az „öreget" állították ennek az illusztris társaságnak az élére. Az inkompatibilitás érzésével jött ide, azzal a félelemmel, hogy itt egy 25 év előtti Szabolcska Mihályt ismernek, aki tetterős, lángoló szívű volt, míg a mai Szabolcska Mihálynak esti fél kilenc órakor ágyban kell lennie, mert így parancsolja az orvosa. Abban az időben írt egy verset Mátyás királyról, amelyet tudja a jó Isten miért és hogyan, de sohasem adott ki, ez a vers egy kötetébe sem került bele és így székfoglalóul ezt a verset mondja el. Ezután a lélek égő mélységével, szíve izzó szeretetével fejezte be szavait, Isten áldását kérve a Hollós Mátyás Társaságra.

A felviharzó taps után *Szávay* Gyula ügyvezető elnök köszöntötte a „Grand Caffe" és a „Salzburgi csapszék" ősmagyar szívű nagy poétáját, aki Párison, Debrecenen, Temesváron át jött a Hollós Mátyás Társaság fejedelmi székébe. Az elhúnyt Rákosi Jenő örökébe, aki a halhatatlanságba lépett, Szabolcska Mihályt iktatjuk ma be, akit itt őrizünk meg Budán, minden pesti gonoszság ellen. Szávay ezután az ő különleges, hervadhatatlan, bájos humorával, amelyben poétaszívének minden zengő érzése visszatükröződött, felolvasta gyönyörű köszöntő versét, ünnepelve a nagy költőt s megénekelve, hogy

„más az ünnep cifra Pesten
s más az ünnep szép Budán".

Felkérte azután Szabolcska Mihályt, hogy tartsa meg a Hollós Mátyás Társaság fejedelmi székét és kormányozza a társaságot Isten nevében, poéta lelkesedéssel, magyar szeretettel. *Szombathy* Kálmán állott fel ezután a gyönyörű beiktató beszéd után és mint szerény közkatona, régi adósságot törlesztve, üdvözölte Szabolcska Mihályt. A rokon meleg érzéseit is tolmácsolta a nagy magyarnak, akinek minden magyar a rokona s azzal a hő kívánsággal éltette az új elnököt, hogy vezesse a Társaságot azon a széles ösvényen, amelyik Nagy-Magyarországhoz vezet.

PÁVAI-VAJNA FERENC

mondott ezután hálás köszönetet azért a kitüntetésért, hogy a Hollós Mátyás Társaság megtisztelte őt a serlegőri tisztséggel s ígéri, hogy a hazáért és Budáért mindig híven fog dolgozni. Különösen jól esett neki most a Hollós Mátyás Társaság figyelme, mert éppen mostanában gáncsolták és gúnyolták őt a legjobban, pedig mai *székfoglaló* beszédében

a lillafüredi eredményeket

kívánja elmondani, mert — úgymond — megtalálta a tenger fenekén a feeskefészket, hogy támadói szavaival éljen. Az *Országos Közegészségügyi Intézet* a Lillafüreden talált vizet

analizálta és megállapította annak különös sajátságát, feltünő tulajdonságait, lugos vegyhatását.

Olyan vizet talált a mészkő alatti palákban, amiben

a cement nem köt, a parafadugó összezsugorodik és a rozsdás rézdrót kifényesedik.

Illetékes helyen nemrégen elrendelték ennek a különös összetételű víznek a részletes megelemzését és hőmérséklete újabb megmérését s a részletes analizálás igazolta az előzetes vizsgálatokat, a lillafüredi fúrásban most mutatkozó víz

alkalikus víz,

amelyben olyan alkatrészek is vannak, amelyek bár közönségesek,

ilyen összetételben sokezer vízanalizis között sem fordulnak elő,

tehát hézagpótló a gyógy- és balneológiai hatása is. Ez a víz nagy mélységből származik. Ezt a tényt támasztja alá az a nevezetes körülmény is, hogy amíg az átfúrt mészkő legalján csak 24 fokot mutatott a hőmérő, most pár méterrel lejjebb a palákban, a fúrólyuk fenekén, 28 fokos meleget mértek. A víz talán nem szökik fel, de ha ilyen unikum, akkor ez nem is hiba, mert a budai keserűvizek is elég jók és világhíresek, de egyik sem felszökő víz és nem is meleg. Hogy melegebb, töményebb, több legyen s még a felszínre is kiömöljék, annak megvan a módja: tovább kell fúrni. A lillafüredi víz alkotórészeinek nagyrésze olyan, amely egyrészt a nagy mélységből való eredetét dokumentálja, másrészt a felszín megközelíthető kőzetek elváltozásait magyarázza meg lúgos vegyhatásával. A legfontosabb nyilván az, hogy a kalcium (mész) olyan összetételben fordul elő a lillafüredi vízben, amely természetes úton a felszínen nem is képződhetett, de a levegő szénsavtartalmával egyesülve,

roppant egyszerű magyarázatát adja a mésztufa képződésének és annak a rengeteg borsókőnek, amely Lillafüreden igazán vagonszámra fordul elő.

Az bizonyos, hogy, mint minden mélyfúrás, ez a lillafüredi is nemcsak újabb kincset tárja föl a magyar földnek, hanem a föld kérgére és az alatta és benne végbemenő folyamatokra vonatkozólag is új tudományos igazságok felismerésére vezet.

A feszült figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatott előadás után, amelyért a hálás és elismerő tapsok bőven jutottak az előadónak, *Zajti* Ferenc az indiai hunutód-magyar rokonságot felfedező tudós köszönte meg meleg szavakkal beválasztását a Hollós Mátyás Társaságba és ígérte, hogy székfoglalójának elmondását az Attila-szobor felállításával kapcsolatban fogja elmondani. Az Attila-szobor iránt a külföldi magyarok világkongresszusa is nagyon érdeklődik és várja a Hollós Mátyás Társaság megindító munkáját. *Kézdi-Kovács László* nagynevű festőművész beszélt ezután, az örök lélek csodaszép akkordjait szólaltatva meg és éltette az Isten által ideküldött nagy szikrát, meteort, Szabolcska Mihályt. *Viraág* Ilonka, mint a Hollós Mátyás Társaság kis virága, üdvözölte a hölgytagok nevében virágos szavakkal, kedvesen a nagy költőt, majd *Hennyey* Vilmos államtitkár köszöntötte a hölgyeket, *Győrffy* László koronaügyész Szávay Gyulát. *Szeghő* Sándor országos karigazgató a muzsikus köszönetét tolmácsolta zengő, kedves szavakkal. *Czölder* Dezső és *Thomé* József mondottak még ünneplő szavakat, mely után a társaság a legpompásabb hangulatban maradt együtt éjfélig.

MARCIS CUKRÁSZ I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM TERRASZ ÉS SZALON Tel.: A 506—38.

A svábhegyiek érdekében azzal a kérelemmel fordult a BSzKRt. igazgatóságához a Svábhegyi Egyesület nagynevű elnöke, *Bódy* Tivadar, hogy a villamosított svábhegyi fogaskerekű vasút utasforgalmának növelése és a Svábhegy fejlesztése céljából, egyúttal a jegykezelés megkönnyítése végett is a villamos vasútról a fogaskerekűre és viszont, *kombinált átszállójegyforgalmat léptessen életbe.* Szolgálná ezt a célt, ha a fogaskerekű vasút városmajori végállomását érintő 14, 4, 61, 44, 77, 81 és 83-as villamosok és a fogaskerekű kalauzai a jegykezelés alkalmával az utazó közönség figyelmébe ajánlanák ezt a praktikus átszállást. Ugyanezeket a célokat szolgálná az átszállás lehetősége az 5-ös autóbuszkocsiról a fogaskerekűre és ezt is kérte a Svábhegyi Egyesület, egyúttal felhívta a figyelmet arra, hogy az 5-ös autóbusznak mindkét oldalán feltünő figyelmeztető táblákat kellene kifüggeszteni azzal a felirattal:

„Csaflakozás a svábhegyi villamos fogaskerekűhöz"

Természetes, hasonló táblák kellenének a fogaskerekű vasútra, amelyek a közönséget figyelmeztetnék a villamosvasútra is és az 5-ös autóbuszra is.

ISZTER SZUCS I., Attila- u. 23. Szőrme megóvás. Javítás a holt idényben legolcsóbb. Telefonhívó: 520—44.

LÁTCSŐ, Zibrinyinél, I. Attila-u. 12.

Francia-magyar magán elemi iskola nyílik meg augusztus 1-én a *Rózsadomb* alján, a Bimbó-utca 9. szám alatt, dr. *Sijpos* Katalin okl. középiskolai tanár vezetése alatt, jobb családból való, 6—10 esztendős gyermekek számára. Beiratások aug. 1-től szeptember 5-ig. Tandíj bejáróknak havi 50 pengő, félbentlakóknak reggel 9-től este 6 óráig elsőrangú ellátással havi 120 pengő. A leggondosabb nevelés és nyelvoktatás.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Serlegavató ünnepet rendezett a XXII. országos dalosverseny kezdők csoportjában vándordíjat nyert *Zugligeti Erdei Visszhang Dalkör* július 20-án, a Veronika-vendéglőben. A kitünően sikerült társasvacsora előtt a kiváló dalkör szebbnél-szebb énekszámokkal gyönyörködtette az előkelő közönséget, majd *Ecamp* Nándor isk. igazgató, elnök mondotta a nyert serleggel a kezében az első hatásos pohárköszöntőt a Kormányzóra. *Csehacsek* Vilmos a Magyar Orsz. Dalosszövetség nevében adózott elismeréssel a dalkörnek, dr. *Manninger* Vilmos egy. tanár lelkesítő szavakkal mondott felköszöntőt az új serleggel. A jelenlévő dr. *Bókay* János egy. tanár pedig saját szerzeményű kórusával ajándékozta meg a nagy fejlődést mutató daloskört.

Bál a hajón. *Anna főhercegnő* tiszteletére a József kir. herceg Szanatórium Egyesület július 27-én Anna-bált rendez az „Erzsébet" nevű gőzösön.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.

Készít, javít, megőv. II, Fő-u. 80. Tel: 515-79

Érdekes vendége lesz Budának. *Don Antonio Sancho* spanyol nagyprépost július 25-én érkezik Budapestre s állandó szállása a Római-fürdőben lesz. Magyarország előkelő vendége július 28-án a Koronázó főtemplomban, augusztus 1-én a vízivárosi Szt. Anna-templomban mond ünnepi szentmisét és *magyarul* prédikál.

A CSILLAGHEGYI STRANDFÜRDŐBEN TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA

Idisztviselőknek hétköznapon 1 é n y e g e s árkedvezmény

HAJAS JÓZSEF
éttermei és söröző je
I, KRISZTINA KÖRUT 61
Elsőrendű magyar konyha. Kitünő fajborok Dreher-sör — Társaságoknak külön terem

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI

A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK

*

Mindenütt kaphatók!

NEMZETI ÉTTEREM Hüvösvölgy — **PARK KÁVÉHÁZ** Vadorzó-út — **PAVILLON PENZIÓ** 83-as villamos megálló

Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. — Nagyszerű hegyi levegő

Naponta Héczey hangulatos **Jazz**-zenekara játszik. **Társaságok,** egyesületek számára külön **fedett terem. Penzió-szobák** állandóan kaphatók

Olcsó árak! Tel. aut. 643-01 — Déli menü: 4 fogás P **2·50.** Esti menü: előétel, cült, köret, tészta v. sajt P **2·60** — **Olcsó árak!** Tel. aut. 643-01

„Politischer Greisler" vendéglő, étterem, kerthelyiség. Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám

Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.** Tulajdonos: ifj. Thók János.

Pozsony Kávéház terrasza Buda látványossága. Kitünő vacsorák * Malosik-féle borok

Legkellemesebb uzsonnázó hely. Esténkint pozsonyi BERTÓK VILI és zenekara muzsikál. —Az áraknak nem kell reklám

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás

Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta ciganyzene. —

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

BETHLEN ISTVÁN gróf miniszterelnök, családja körében, Inkepusztán tölti a nyarat.

BENEDEK SÁNDOR, a Közigazgatósági Bíróság másodelnöke augusztus hó közepéig Balatonalmádin nyaral.

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselő és a Közs. Polgári Párt elnöke, a kánikulai napokat St. Moritzban tölti.

CZAKÓ ELEMÉR államtitkár neje, leányaival Balatonlellén nyaralnak.

FEJÉR JÓZSEF ny. államtitkár augusztus hó első napjaiban külföldre utazik.

KERTÉSZ K. RÓBERT államtitkár, a Hollós Mátyás Társaság főtanácsának örökös tagja Gasteinban töltött néhány hetet.

CZABALAY KÁLMÁN dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsának érdemes alelnöke ischiásban fekszik lakásán.

PAPANEK ERNŐ dr. min. tan., a főváros pénzügyi ellenőre, szabadságát Zebegényben tölti.

WOLFF KÁROLY dr. nejével Viareggióban nyaral.

JOANOVICH PÁL dr. h. államtitkárt, főv. biz. tagot a középítési albizottságba delegálta a főváros tanácsa.

ZIGLER GÉZA kormányfőtanácsos, a Budai Társaskör elnöke három hét óta Karlsbadban tartózkodik.

MARIK ERNŐ kormányfőtanácsos leányai, Klárika és Brigitta Hollandiában töltöttek egy hónapot.

LECHNER JENŐ dr., a kiváló építésztanár és a Hollós Mátyás Társaság tudományos szakosztályának elnöke Gasteinban nyaral.

ROTTENBILLER FÜLÖP államtitkár és családja Mattrei am Brenner nyaralóhelyen tölti szabadságát.

TÚRY ZOLTÁN közigazgatási bíró, a Hollós Mátyás Társaság számvizsgáló bizottságának elnöke, visszatért Hajduszoboszlóról.

WIRTER LÁSZLÓ dr. v. nemzetgyülési képviselő családjával Zebegényben tölti a nyarat.

NÉMETH BÉLA dr. kormányfőtanácsos családjával Balatonföldváron üdül.

PFEIFFER GYULA min. tan. Lillafüreden tartózkodik és a nagyszálló végleges berendezését intézi.

SZALAY JÓZSEF dr. min. tan. Radegund-ban nyaral.

SZINNYEY JÓZSEF dr. igazgatófőorvostól meleg ünnepléssel búcsúzott el az Új Szent János-kórház orvosi kara. Érdemeit *Wágner* Károly dr. méltatta.

KASPER KÁROLY dr. főorvos lett az Új Szent János-kórház ideiglenes igazgatója.

THIRRING GUSZTÁV, a kiváló statisztikus, a Hollós Mátyás Társaság főtanácsának örökös tagja Kőszegen tölti a nyarat.

BANGHA GYULA dr, a Moktár jogtanácsosa, családjával Semmeringen-en nyaral.

RING BÉLA, a Magy. Ált. Hitelbank szénatéri fiókjának igazgatója augusztus hó elején négy hétre Marienbadba utazik családostól.

MAKKOLDY VIKTOR tanár szabadsága egyik részét Balatonlellén töltötte és most Tölcsvárra utazott.

WARGA LÁSZLÓ, a főváros városrendező szakértője nyugdíjazását kérte.

KAPCZA IMRÉNÉ és leánya *Ilonka*, a rajzművésznő, augusztus elején Balatonalmádira mennek egyhavi nyaralásra.

ZAITZ GÉZA főmérnök néhány hét óta erős influenzával küzd, mely mellhártyagyulladásba ment át, de állapota már javul.

CZIKE IMRE, a Mayer Ferenc-árvaház igazgatója nyugdíjba ment és helyére *Réthy* Tivadart nevezték ki.

BUDAI KERTMOZGÓ

II, Margit-rakpart 16. - Műsor kezdete fél 8 órakor.

Júl. 22—23. Rajnaparti várkastély, Niniche, Szibéria zsarnoka. **24—25.** Sárga karmok között, Ha'álmenyegző, Az eladott fiu. **26.** A marokkói kómnő, A kórus lady, Az ördögsziget. **27—28.** A flórenci hegedűs, Amerika. **29—30.** Csak felnőtteknek! A párduchercegnő, Ossi karrierje. **Júl. 31—aug. 1.** Van Isten, A rokkant. **Aug. 2.** A viharos éjszaka, Lucifer far angja.

Hollós Mátyás Társaság

legközelebbi választmányi ülését augusztus hó 5-én tartja este 8 órakor a Császár-fürdő Hollós Mátyás Termében, társasvacsorával egybekötve, amelyen vendégeket szívesen lát

az elnökség.

Július hó 29-én este 8 órakor találkoznak a Társaság Budán nyaraló tagjai és azok családjai. Vendégeket minden társasvacsorán szívesen lát az elnökség.

A „Pénteki Borgazdatársaság" a *Balázs-féle vendéglőben* (I., Hidegkúti út 131., hűvösvölgyi végállomás) augusztus hó 2-án, pénteken este 8 órakor *nyári összejövetelt* rendez, mikor a borgazdai tisztet dr. Bárdos György, dr. Benedek Szabolcs, dr. Guth Ferenc, Lukachich Ferenc, Nagy Dezső, dr. Szőnyi László, dr. Vadász M. Mihály és Viraág Béla urak töltik be. Vendégeket szívesen látnak. Az összejövetelt kedvezőtlen időben is megtartják.

Vigyázat! A Svábhegyi Egyesület figyelmezteti az autótulajdonosokat és elsősorban a saját tagjait, hogy a *Normafa*-útra és a *Báró Eötvös*-útra vonatkozó *egyirányú* forgalmat *a hétköznapokra felfüggesztették* és csak vasárnap van érvényben.

Bethlen István gróf díját, egy nagybecsű ezüstserleget nyert az ÓBUDAI DALKOSZORÚ dalárda a debreceni dalosversenyen a nehéz műdal-csoportban, ezzel is tanúságot téve nagy tudásukról, pompás összkarukról, kiváló versenyképességükről. Ez alkalomból a Dalkoszorú fáradhatatlan elnöksége hálás köszönetet mond a nagylelkű adományozóknak, akik lehetővé tették anyagilag a sok-sok költséggel járó debreceni utat. Ezek a következők: 50 pengőt adományozott dr. *Szokolay* Antal újlaki esperesplébános, 30 pengőt Linczenpolcz János, Jóbarátok Asztaltársasága, 20 pengőt Vranovits Béla, özv. Bródy Ignácné, Brenner Antal, Egressy Dalkör, Rothenstein Mihály, Keresztény Társaskör, 15 pengőt Raab István, 12 pengőt Kaffka Emil, 10 pengőt: Eberhardt Róbert, Gerstl József, Pachinger Ferenc, újlaki Müller József, idb. Háry Ferenc, Jobb Jövő Asztaltárs., Prebitzky-nővérek, Schmitz Nándor, dr. Baranski Gyula, Berczik István, Hrivnyák János Klein Leó, Király Lajos, Thoman Ferenc, Tóth Ferenc, özv. Kéhli Józsefné; 8 pengővel járult a költségek viseléséhez Kemény Lajos, dr. Szente Miklós, Ürömi-utcai isk. tantestülete, újlaki dr. Müller Pál; 7.80 pengővel Eberhardt Róbert, Weisz Ödön; 5.50 pengővel a Kórház-utcai isk. tantestülete; 5 pengővel Knotz Ágoston, Dinka Ferenc, Halaman János, dr. Gergelyi Ernő, Kostyák N., Reisinger Gyula, Stolli Rezső, Kiss János, Törekvő Dalkör, Sperling Oszkár, Timár-utcai isk. tantestülete, Sugár Viktor, Brichta Károly, Nagy Sándor, Leszák Frigyes, Schmitz Ferenc, Glasel József, Ilkanies József, Schlosser Károly. Kisebb adománnyal még igen sokan járultak hozzá a nemes cél sikeréhez, amelyért mind hálás köszönetet mond az elnökség.

Bérautó-autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Zarándoklat Mária-Zellbe. A Hercegprimás Úr Őeminenciája 1463. sz. engedélyével augusztus 6-án országos zarándoklat indul Mária-Zellbe. Visszaérkezés Budapestre augusztus 13-án. Utlevél és vizum nem kell. Részvételi díj II. osztályon 46 P, III. osztályon 34 pengő. Jelentkezni lehet Borsy Istvánnál, a zarándoklat központi irodájának vezetőjénél, Budapest, IX., Üllői-út 115. Telefon: J. 399—31. Utirány: Budapest, Bieske, Győr, Hegyeshalom, Sanct-Pölten, Mária-Zell. Visszajövet egy napi tartózkodás Bécsben. A zarándoklat különvonattal utazik.

FIGYELEM! Budai közönség kényelmét jelenti MÜLLER LAJOS bútorgyáros, II., Margit-körút 54. sz. alatti letelepedése, ahol augusztus első napjaiban megnyitja bútoráruházát. Miért is felhívjuk a budai *bútorvásárló* közönség figyelmét, erre a 60 év óta fennálló cégre és az általa gyártott elismerten ízléses és tartós bútorokra. A legegyszerűbbtől kezdve a legjobb polgári berendezéseket vásárolhatja itt, a legolcsóbb áron és a *legkedvezőbb fizetési feltételek* mellett.

Budai iparosok Fonyódon. Az I. ker. Iparoskör, Fonyódon táborozó cserkészcsapatának meglátogatására nagysikerű kirándulást rendezett Fonyódra. A kirándulók *Máté* István bizottsági tag vezetésével meglátogatták a cserkészcsapatot, mely jórészt budai iparossszülők gyermekeiből alakult. A fiúk kitörő örömmel fogadták szüleiket, hozzátartozóikat s a vendégeket, kiknek tiszteletére cserkészünnepélyt rendeztek. A kirándulók felkeresték a Bélatelepen nyaraló *Krivoss* Árpádot, az Iparoskör ügyvezető elnökét, aki örömmel kalauzolta őket végig a Balaton legkiesb nyaralóhelyén, megmutatva annak nevezetességeit. A kirándulók az esti vonattal tértek vissza Budapestre.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hűvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

Érdekes találmányok

Ijesztő mértékben szaparodnak nálunk is az autószerencsétlenségek, ami természetes következménye az autók rohamos szaporodásának, amit fokoz a motoros biciklik őrületes száguldása. Sokan törik a fejüket azon, hogy miképpen lehetne ezeknek az elgázolásoknak elejét venni. Legutóbb is ilyenféle találmányt mutattak be szakértő bizottság előtt, amely találmány azonban abban a hibában szenved, hogy *nem működik automatikusan,* hanem az amúgy is fejét vesztett soffőrtől gyors és öntudatos cselekvést követel. Ezzel szemben *Sándor* Ferenc műszerésznek már egy fél év óta a rendőrség elé terjesztett és onnan a belügyminisztériumhoz, viszont onnan a kereskedelemügyi minisztériumhoz áttett találmánya vívta ki az illetékes körök tetszését, mert

automatikusan működve, lehetetlenné teszi a halálos elgázolást.

Az autó elé került egyént megüti, esetleg fellöki, de a puszta érintésre már az automatikus szerkezet néhány centiméter csúszás után megállítja az autót.

Ezzel kapcsolatosan olyan találmánya is van *Sándor* Ferencnek, amely

lehetetlenné teszi az esti vagy éjszakai sötétségben történt autóbaleset után az autó menekülését.

Eddig ugyanis az történt legtöbb esetben, hogy az autótulajdonos egyszerűen eloltotta hátul a koesiszámot megvilágító lámpást. Sándor Ferenc találmányával meggátolja ezt, mert minden erre irányuló kísérlet megállítja az autót és a rendőrnek így módjában áll, hogy az autószámot följegyezze. Ezt a találmányt a rendőrség is sürgeti, de külföldről is nagy érdeklődés nyilvánult meg iránta a különböző államok rendőrségei részéről. Mind a két találmány rendet teremt az autóokozta zavarok és bajok terén és szolgálja az emberek biztonságát. Értesülésünk szerint legközelebb döntenek e két találmány ügyében, ami lehetővé teszi majd, hogy *Sándor* Ferenc véglegesen kidolgozhassa azt a találmányát, mely

a villamosvilágítás terén korszakalkotó lesz,

már annál az egy oknál fogva is, hogy

fölöslegessé teszi az eddig használatos villanykörtét.

Nekünk már annyiból is kedves ez az értesülés, mert Sándor Ferenc budai polgár.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő **I. Márvány-u. 19** **PERTIS JENŐ** muzsikál

Óbudai iparosok érdekeit szolgálja a III. ker. Egy. Polg .Társaskör által e hó 23-ra összehívott értekezlete, amely *Andréka* Károly elnöklése alatt tárgyalta újból azt a panaszt, hogy a közszállításoknál figyelmen kívül hagyják az óbudai megbízható iparosokat. Andréka és az elnökség eljárt ez ügyben a városházán, ahol kedvező ígéretet kaptak azzal a felhívással, hogy az óbudai megbízható iparosokról adjanak be listát. Óbuda több tekintélyes iparosát is meghívták most erre az értekezletre, de nem jöttek el mindnyájan, pedig ezzel a kérdéssel intenzíven kell foglalkozni. A megindult vitában részt vettek az elnökön kívül Schmidkunz Lajos, Marczinkeh Lajos, Schmitz Ferenc, Orova Zsigmond dr., Horváth Lajos és mások. Abban állapodtak meg, hogy bekérik a panaszokat írásban, vagy a következő keddi összejövetelen élőszóban, amikor jelentkezni is lehet a listára, s ezt a választmány elé terjesztve, megvitatva, augusztus hó 7-ikén benyujtják.

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkívüli jódtartalmu forrásvíz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V., Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Egy kézbe a fürdőket

A fürdőváros jellegének erőteljes kidomborítását, még pedig a fürdők modernizálása, európai nívóra való emelése által — sürgette a főváros utolsó közgyűlésén *Csécsi* Miklós bizottsági tag, gazdag adatokkal kimutatva, hogy a helyes fürdőpolitikát a fővárosnak kell a kezében tartania s azt irnyítania. Követelte, hogy a főváros vegye kezébe, mint községi üzemet az összes fürdők, források, gyógyhelyek együttes kezelését s elsősorban vegye meg a 31 katasztrális holdon fekvő Erzsébet-Sósfürdő vállalatot, nehogy ez a természeti kincsekben gazdag gyógyfürdő elpusztuljon. Ennek a vállalatnak kellő pénze a gyógyfürdő fenntartására nincs. Hogy mit jelent a székesfővárosra, mint fürdővárosra nézve a csodáshatású gyógyforrásokban gazdag fürdőtelep megszerzése, azt felesleges bővebben fejtegentni, de ha az ügylet perfektuáltatik s a higiénia- és a fürdőkultúra igényeinek megfelelően felszerelt modern fürdőházakkal, szállodákkal építik ki a fürdőt s alakítják át a vegetációban gazdag parkot s így állítják rendelkezésére a gyógyulást és üdülést kereső nagyközönségnek s az ideözönlő idegeneknek: akkor ez mindenképpen meghozza majd a gyümölcsét nemcsak erkölcsiekben, de anyagiakban is. De kívánatosnak tartja a felszólaló az Erzsébet-Sósfürdőtől Törökbálint felé húzódó forrásvidék megszerzését is.

Ez a glaubersókban gazdag forrásvidék Karlsbadot és Marienbadot helyettesíthetné. Nem nagy fantázia kell ahhoz, hogy helyes fürdőügyi politikát követve, egy grandiózus gyógyfürdőparkot létesítsünk, mert így Karlsbadot, Marienbadot és Franzensbadot nem kellene látogatni, sőt majd a külföldiek is ide fognak hozzánk jönni, itt hagyják a pénzüket a fővárosban s így helyezik el az egészséges idegen pénzt közgazdaságunk beteges organizmusának véredényében. Ez hiányzik nekünk a legjobban. Megjegyzi még, hogy a Sósfürdő vize olyan ritka, hogy csak Marienbadban és az egész világon még csak Ausztriában van egyetlen ilyen hely, melynek forrásvize azonos a Sósfürdő vízével. Az indítvány a tanács akta-temetőjébe került.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

RESTAURANT

PÓSCH

ÉTTERME SÖRÖZŐ

II., BUDAI MARGITHÍDFŐNÉL.

DISZES ÉTTERMEK, PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ

NYÁRI PÁHOLYOK.

BELLEVUE

SZÁLLODA ÉTTERMEINEK

FÜGGŐKERTJE

a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten

Európa legfinomabb kerti vendéglői

között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú konzert- és tánc-zene. **Tánc.**

Este kétféle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

Halászlét, ha jót akar enni, **Kuti** halászkertbe kell menni.

Minden időben frissen főzik, élő halakból. **Óbudai hajóállomás.** 5, 7, 9 és 51-es villamos. — Leszállás a zsidó templomnál.

PARAGON GARAGE

Budapest, I., Bicskei-u. 3

a Horthy Miklós-úti körúdnél. Tel. Lá. 16-65 Kétszáz kocsi férőhely Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.

Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

FarkasGéza

vendéglője I, Táltos-u. 18

Díszes, intim, pormentes kerthelyiség. **Fedett tekepálya.** Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok **Cigányzene**

KIRÁLY-FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.

Budán, II., Fő-utca 84. száma.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**

köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdő: férfiaknak . . . reggel 5—1 óráig nőknek hétköznap délután 2—7 óráig

!! IVÓ KURA!!

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM

FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ

LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.

STRAND.

A FORRÁSOK NAPI HOZAMA

160.000 HEKTOLITER

RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.

A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka

I., Hidegkuti út 20

Cigányzene — Jazzband Tulajdonos: **Esze Géza**

Gundel éttermeiben

a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla muzsikál

Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falatokkal várja régi kedves vendégeit

„POZSONY" KÁVÉHÁZ

TERRASZA

a legkedveltebb uzsonnázó és vacsorázó hely.

Esténkint

veszprémi FARKAS VINCE

kiváló szólista saxophon hegedűjével muzsikál

SZABADSÁGHARANG

VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM

TULAJDONOS: **JUHÁSZ JÁNOS**

Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. fillér es átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésű borok. Naponta **POZSÁR BÉLA** híres zenekara hangversenyez.

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít elsőrangú mester **PETRŐ**

II. kerület, Zsigmond ucca 5. szám

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő

I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: **TAXNER ISTVÁN** volt hajóvendéglős.

CSIRSZKA

KONRÁD ÉTTERMEI

a Császárfürdőben

III, Zsigmond-utca 31. szám

Nyári terasz

megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácskai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ

kerthelyiség, különszobák I, Keresztúton 6 (Tabán)

Előkelő, intim, hangulatos

Magyar, francia konyha. Esténként Mursi Elek muzsikál.

Hüvösvölgy

legszebb kirándulóhelye

a

Nagyréti vendéglő

Naponta cigányzene!

tulajdonos

MARTH MIHÁLY

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hatalmas méretekben terjeszkedik a Ganz-Danubius

A Ganz és Társa-Danubius gép-, vagon- és hajógyár rt. ma már nemcsak Magyarország szükségletét látja el, hanem Oroszországba, Hollandiába, Szerbiába, Bulgáriába, Olaszországba exportál vasúti kocsikat. A gyár Kőbányai úti titáni telepén a vasúti teher-, személy- és különleges koesikon kívül motoroskocsikat, sínautókat, benzin-, szívógáz- és nyersolajú motorokat, *Diesel*-hengerszékeket, uti hengerlőket és motoros tűzifecskendőket gyártanak. Nagy sikerei voltak a Hollandiába szállított Ganz-féle villamoskocsiknak. Amsterdamban 1926 óta már közel száz Ganz-gyári villamoskocsi szalad. A vasúti személykocsikat a gyár *leginkább vasvázzal gyártja,* amely sokkal tartósabb, mint a faváz és a balesteknél kevésbbé veszélyes. Villamosgépek gyártásával 1878 óta foglalkozik a gyár. A villamososztály a legutóbbi időkben olyan jelentőségre tett szert a gyár mérnökeinek korszakalkotó találmányai következtében, hogy 1906-ban a villamosgépek osztályából egy külön részvénytársaságot kreáltak: a Ganz-féle villamossági részvénytársaságot. Ebben a budai törzsgyárban víziturbinák, szivattyúk, téglagyári és aprítógépek gyártását végzik.

A téli kikötőben a Duna mentén mintegy 150 ezer négyzetméter területet foglal el a Danubius-hajógyár, amely 1911-ben egyesült a Ganzgyárral, ahol mindenféle folyamhajók, személyszállító gőzösök, teherhajók, vontatók, kotrók, motorcsónakok épülnek. A hajógyári telep készít különböző vasszerkezeteket, hídakat és darukat is. Az egyre fejlődő Ganz-gyár hatalmas termelése, továbbá új piacok hódítására vonatkozó tervei folytán külföldi telepeket és szervezeteket létesítettek. Ennek a céltudatos és öntudatos munkának az eredménye az, hogy ma már a Ganzgyár neve nemcsak Magyarországon fogalom, hanem az egész földgolyóbison ismert. A Ganz-gyár elektromos-osztályának egyik legbravúrosabb találmánya volt a *villamos áramnak transzformátorok segítségével való elosztása.* A modern elektrotechnika hatalmas fellendülésének alapja ez a találmány, amely lehetővé tette, hogy a villamosenergiát magasfeszültségű áramhálózattal nagy területekre lehessen elosztani. Ennek a szabadalmazott találmánynak felhasználásával építette a Ganz-gyár Európa első nagy erő- és világítási telepeit. Közép-Európa számos nagyvárosa villanyvilágítását a Ganz-gyárral rendeztette be.

A Ganz-gyár a legutóbbi években legnagyobb világsikerét Egyiptomban érte el. Az egyiptomi kormány mintegy három évvel azelőtt nemzetközi pályázatot hirdetett egy áramfejlesztő- és szivattyútelep megépítésére. Rendkívül komplikált feladat volt ezt az áramfejlesztő- és szivattyútelepet megtervezni. Süppedékes, mocsaras területen kellett az egész telepet építeni, fontos volt tehát, hogy a gépház lehetőleg kis területet foglaljon el, mert az építkezés alapozása igen költséges. Az egyiptomi kormány dolgozta ki a pályázati kiírás alapjául szolgáló tervezetet és a kormány megbízottja a pályázati hirdetés kiírása előtt beutazta egész Európát, hogy a nagyobb gyáraknál tanulmányozza a kérdést. Utazása során Magyarországra is eljött s a Ganz-művek szakembereivel is megbeszélést folytatott. A pályázaton, mondhatnánk, az egész világ nagy gyárai résztvettek. S a nagy versenyből a Ganz-művek kapták meg az egyiptomi kormánytól a telep megépítésére a megbízást. Budapesten készült tehát a legnagyobb egyiptomi szivattyútelep, amelyet zseniálisan terveztek meg a Ganz-gyár mérnökei. Gondot fordítottak többek között arra is, hogy a gépek kezelése olyan egyszerű legyen, hogy a kevésbbé iskolázott bennszülöttek is könnyen elláthassák.

Magától értetődően nemcsak külföldön, hanem Magyarországon is óriási teljesítmények fűződnek a Ganz-gyár nevéhez. Igy a budapesti villanyművek új kelenföldi központjának 36.500 lóerős gőzturbináihoz szintén a Ganz-gyár építette a kazánokat.

A Ganz-gyár mintegy ötezer munkást foglalkoztat a hatalmas mérnöki és hivatalnoki karon kívül. A Ganz-gyár amerikai dimenziójú telepén lévő tanulmányi osztály mérnökei a technika haladásával lépést tartva, biztosítják a gyárnak a legmodernebb színvonalon való maradását. Annak az érdekében, hogy a munkások közül mindenki a maga helyére kerüljön, hogy mindegyik saját képességeit felszínre tudja hozni, a tanoncokat a Ganz-gyár pszichotechnikai vizsga alapján veszi fel és osztja be a különböző műhelyekbe. Nagy súlyt helyez ezenkívül a Ganz-gyár arra is, hogy tanonciskoláiból minél tökéletesebb kiképzésű szakmunkások kerüljenek ki. Ezen tanonciskolában kétszázan felül részesülnek naponta 2 órán át ingyen iskolai oktatásban, míg a többi időt műhelyi gyakorlatokkal töltik. A Ganz-gyárnak rengeteg szociális intézménye van, amelyek lehetővé teszik, hogy a munkások gondoktól mentesen a legnagyobb odaadással foglalkozhatnak munkájukkal.

1,100.000 pengőre emelte alaptőkéjét a Budapesti Kisipari Hitelintézet.

Mindenkörülmények között fenntartják az Intézet önállóságát.

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.* 1928-ra ismét olyan mérleget produkált, mely méltó az intézet hírnevéhez és tradicióihoz. Különösen örvendetes a *Budapesti Kisipari Hitelintézetnek* a lefolyt üzletév folyamán mutatott nagy lendülete és fejlődése ,ha tekintetbe vesszük, hogy az elmult év gazdasági szempontból egyáltalában nem sorolható a kedvező esztendők közé. Ezt a körülményt egyébként a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* is kiemeli üzleti jelentésében és utal arra, hogy az iparos osztály nehéz helyzete akadályozta a betétek normális képződését. Ennek ellenére azonban a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* betétállománya mégis olyan tempóban fejlődött, mely bármely más, a betétképződésre nézve kedvezőbb esztendőben is tekintélyes szaporulatnak számítana.

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* ugyanis évzárlatkor 3,332.233.63 pengő betétet kezelt és ez a szám már az év folyamán is lényegesen megnövekedett. Az intézet egyébként 4,890.833.45 pengő értékű váltót tart tárcájában, ezzel szemben a reescompt 1,079.936.54 pengőt tett ki, tehát az intézet váltói csak 22%-ig visszleszámitoltattak, míg a jelentkező további hiteligényeket részint a saját, részint az általa kezelt idegen tőkékből elégítette ki. Az intézet folyószámla kihelyezései 415.425.77 pengőt tesznek ki. Az intézet jelzálogkölcsön nyujtásával is foglalkozik és jelzálogi kezességi kölcsönállománya 180.368.66. Jellemző a mérlegaktivák óvatos becslésére az, hogy az intézet berendezése mindössze 68.538.59 pengő értékkel van felvéve a mérlegbe, az eredményszámla hasonlóképen kedvező adatokat tár fel.

Az intézet kamatjövedelme 326.601.67 pengő volt, míg ezzel szemben betét- és hitelkamatra, valamint személyzeti fizetésekre 242.619.75 pengőt fizetett ki. Az év egyébként 85.390.08 pengő tiszta nyereséggel zárult, ami a 850.000.— pengős részvénytőkének több mint 10%-os kamatozását jelenti. A nyereség felosztására vonatkozólag az igazgatóság a 10.— pengő névértékű részvény után 10%-ot, azaz 1.— pengő kifizetését hozta javaslatba. A tiszta nyereségből egyébként a tartalékalapot 4.300.— pengővel, a nyugdíjalapot pedig 1.500.— pengővel dotálták és az 1929. évre 1,240.08 pengőt kitevő nyereségegyenleget hoztak át. A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* közelmultban megtartott közgyűlésén alaptőkéjét 850.000.— pengőről 1,100.000.— pengőre emelte fel. Az intézet szép fejlődésének érdeméből nagy rész jut *Szél Jenő* vezérigazgatónak, aki nagy szaktudással és kitünő munkaerejének teljes latbavetésével vezeti az intézetet.

* **Kármán Miklós dr.-t,** a *Magyar-Cseh Iparbank* igazgatósága *igazgatóhelyettessé* nevezte ki.

* **A Községi Takarékpénztár** első záloglevél kibocsátásának első részlete most került aláírásra Londonban és ezzel az aktussal a külföldi pénzpiac közel másfélévi szünet után ismét megnyilt a magyar záloglevelek előtt.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága e hó 24-i ülésében megállapította az 1929. évi június 30-ára lezárt félévi mérleget, mely 3,489.493 P 41 f nyereséggel zárul az 1928. év első felében elért 3,443.011 P 78 f-rel szemben. Nem foglaltatnak a kimutatott nyereség összegében a társasüzleti eredmények és nem számoltatott el a külföldi fiókok hozama sem. A félévi mérleg fontosabb tételei az 1928 december 31-i állapottal szemben a következőképpen alakultak: a váltótárca és az adósok összege 294.3 millió P-ről 303.6 millió P-re, a folyósított jelzálogkölcsönök összege 42.7 millióról 44.3 millió P-re, a takarékbetétek 51.2 millióról 55 millió P-re, a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett összegek 125.7 millióról 134.3 millió P-re emelkedtek.

* **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** június 30-án lejárt félévi mérlege 2,930.855.85 P nyereséggel zárult. (1928-ban az első félév 2,903.016.74 P.) Az idei első félév: Váltótárca: 105 millió P (volt 90 millió P). Adósok: 108 millió P (volt 111 millió P). Záloglevél és községi kölcsönüzletekben kihelyezett tőkék 62 millió P (volt 58 millió P), vagyis a kihelyezések összege 259 millió P-ről 275 millió P-re, míg a bank által kezelt idegen tőkék összege 224 millió P-ről 236 millió P-re emelkedett. Ezek az adatok a bank egészséges fejlődését tanusítják.

* **Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület** megállapította félévi mérlegét, amely 1928 június 30-iki 1,731.000 P nyereséggel szemben 2,007.000 P nyereséget tüntet föl. A mintegy 275.000 P-t tevő többleteredmény részben a 7.5 millió P új tőke hozamában leli magyarázatát, részben azokban az álladékemelkedésekben, amelyeket az alábbi adatok tüntetnek föl: A betéti könyvecskékre elhelyezett tőkék 83 millió P-ről 88.8 millió P-re, a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek 58.4 millió P-ről 62.9 millió P-re emelkedtek. A váltótárcaálladék az 1928 december 31-iki 95.9 millió P-ről 101.1 millió P-re, a záloglevél- és községi kölcsönök 63.4 millió P-ről 72.2 millió P-re növekedtek.

* **A Hermes Váltóüzlet Rt.** az elmult hónapban zárta mérlegét, amelyet az év végén fog közzétenni az intézet. Értesülésünk szerint a Hermesnek kitünő üzletéve volt és így előreláthatólag a dividendát emelni fogja. Pénzügyi körökben az a hír terjedt el a *Hermesről,* hogy az intézet igen jelentékeny tranzakciót készít elő.

* **A Rima** üzletéve a Budai Napló értesülése szerint igen jó volt, ami főleg az emelkedő vasfogyasztásnak és az exportüzlet kifejlődésének tudható be. A Rima junius 30-án zárta mérlegét és mint minden évben, úgy az idén is ősszel fogja publikálni az üzlet eredményét. Pénzügyi körökben arról beszélnek, hogy a Rima az idén emelni fogja osztalékát.

* **Angol-Magyar Bank Rt.** elhatározta alaptőkéjének fölemelését, ezért a rendkívüli közgyűlést e hó 25-re összehívják. A határozat 140.000 á 50 P n. é. új részvényre vonatkozik, amelyből 100.000-et bocsátanak ki és ezt a Helbert, Wagg & Co. Ltd. londoni cég csoportja veszi át. Ez a cég a részvényeket a londoni tőzsdén bevezeti. Az új részvények kibocsátási árfolyama 88½ P; minthogy azonban az 1929. üzletév eredményében nem részesülnek, az intézet a Jegybank hivatalos kamatlábának megfelelő kamatot fog megtéríteni. Az intézet kimutatott saját tőkéi ezzel 40 millió P-re emelkednek.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

LAKÁS
KERESEK BERELHETŐ 3 szobás villát, minden kényelemmel, garageval 5 hónapra, Kissvábhegy, Istenhegyi-út mentén, a Rózsadombon, vagy a Hűvösvölgyben. Ajánlatokat kér: — Rendessy, a Seiffert-kávéház tulajdonosa.

LAKÁSOK
A RÓZSADOMB DÉLI LEJTŐJÉN
(a Statisztikai Hivatallal szemben)
Kertek, villák között,
ÖT TELJESEN MODERN BÉRHÁZ ÉS EGY SZÁLLODABÉRHÁZ
épül. — A bérházakba *augusztus,* ill. *november 1-én,* a szállodabérházba *november 1-én* lehet beköltözni. Tágas szobák, modern komfort. Hall és loggia (terrasz) minden lakáshoz. — Központi fütés (a szükséghez képest, nem naptár szerint), melegvíz (egész éven át.)
A bérházakban
2-, 3- ÉS 4-SZOBÁS LAKÁSOK (HALLAL),
a szállodaházban
1- ÉS 2-SZOBÁS GARCON APPARTEMENT-OK
kaphatók (előszobával és külön fürdőszobával, közös társashelyiségekkel, központi kiszolgálással).
Bővebb felvilagositást ad: *dr. Lajos Ferenc* ügyvéd (IV. ker., Molnár-u. 10 — Tel.: Aut. 845-47.

Remetehegyen:
Fenyveserdő tövében, autóút mentén, egylakásos polgári, 3 szobás, igen szolidan épült, télen-nyáron lakható
villaház,
800 négyszögöl gyümölcsöskerttel, villamos világitással, kitünő ivóvizzel eladó.
Bővebbet: Dr. Kovács Jenő ügyvédi irodájában, VII, Erzsébet körút 32. Csak délután 3—5 óráig.

II., KER., MARGIT-KÖRÚT 56.
szám alatt épülő új bérpalotánkban
2 és 3 szobás lakások,
hallal, a legmodernebb kivitelben központi fütéssel és melegvizszolgáltatással, továbbá
üzlethelyiségek nov. 1-re kiadók.
Bővebbet: „Cyklop" Épitő Rt IV., Régiposta-utca 7—9. sz.
Telefon: Automata 879—84. szám.

KERTÉSZET
Heinrich és Társa
I, Kuruczlesi-út 13. Tel. hivó 645—55
Modern kertépités parkirozás, mindenféle növények. Specialitások: Rózsa, szegfü, dália, chrisanthemum 31 kitüntetés

Budai Általános Takarékpénztár rt.
a takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

ZLAMÁL

véget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, csőkészfelszerelések

RUZICSKA
különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biológiai szenyviztisztitóberendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Kalona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 965. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 augusztus 11.

A vizbefulás epidémiája

A Római-part vonalán a vasárnapi fürdés mint valami lajstromozott pedigrés kórság szedi az áldozatait. És minél szebben süt a nap, minél vidámabb a határ — annál többet. Borús időn beéri a napi tízzel, egy elsőrangú „zöld vendéglős" napon kiköveteli a tizenötöt, sőt egy-egy kivételes vasárnap felviszi a kerek húszig is. A hírlapok leregisztrálják a szerencsétlenségek számát és lefolyását és megállapítják, hogy valamennyi esetben a vízbefúló volt a csúf halál okozója; a hatóságok meg hivatkoznak arra, hogy ők... a fővárosi partokon panganéttal és csákóval, a megyeri részen pedig szuronnyal és kakastollal körített rendeletekkel tilalmazzák ezt a kihágási büntetésekkel sujtott halálnemet!

Ezzel azután napirendre térnek! A városi intézőink közül pedig ki gondol arra, hogy a mai „strand-konjunktúra" idején behozza a kötelező úszásoktatást és addig is, amíg az úszásnak már nem lesz analfabétája, felszerelje ott a strandokon az ingyenes dunai uszodák mentőállomásait.

A Római-part már esztendők óta kínálkozik rá, szinte már idegesen követelődzik, hogy ő ingyenes „strandfürdő" legyen; a hívását már évek óta hallja a napot, vizet, füvenyt és levegőt áhítozó, a téglatömbjeiből szabadulni vágyó pesti nép. Mint mikor a lemmingek útnak erednek, úgy húzódnak egymás lába nyomán végtelen sorban, már nem is ezer, hanem tízezerszámra az ujpesti villamosokra tömődve, a szentendrei vicinálisra felzsúfolva, a vasúti híd lotyogó deszkáin bukdosva, a Dunapart vízmenti porfelhőiben fuldokolva, egyetlen pihenő pad, egyetlen árnyékot adó áldott fácska, egyetlen csöpp enyhítő ivóvíz, egy talpalatnyi járható út nélkül és a Fekete-tengerig lenyúló nagy Duna mellett a — könnyítő öblítés ösmerete nélkül. Meg vannak-e babonázva a mi városunk vezetői, hogy évtizedeken át behunyt szemmel és csukott fülekkel, a rájuk bízott milliós város népének és topografiájának ismerete nélkül komolykodnak öblös autóik csukott karosszériáiban? Hiszen a Dunának úgynevezett „Római-part"-ja, a Duna hatalmas vizével, rajta a csónakok, a vitorlás és motoros bárkák ezreivel, az újpesti gyárfalakat és kültelket szuffitásan takaró palotai szigettel, mögötte nyugatra a Római-fürdő bájos telepével, a százados fákkal dicsekvő ligetével és a napi 160.000 hliter thermál-vizet ontó forrástavával; a háttérben a körvonalaiban is felemelő, üdítő budai hegysorral és Budapest népének víz, nap, levegő és füveny felé húzódó, tikkadt, roskadó, tarka seregével olyan képet ad, amely *hozzáértő vezetőkből* valami megdöbbentő, valami cézári megoldást váltana ki. Gondoljunk Vöslaura, erre a mostoha fekvésű kicsinyke paraszt falura, amely híres fürdővé, tízezrek üdülő helyévé, a strandfürdő mintaképévé, szóval prosperáló várossá törte fel magát napi 50.000 hl thermális vízével...

És sirassuk végzetünket, hogy koldusan, falu sorban áll Budánk ma is, az ő európai központi fekvése, az ő Dunája, az ő svájcias hegyvidéke és az ő napi 500.000 hl hévvizet adó csodás forrásai mellett!

Dubonai Pál.

Ismét elszalasztj

egy jó alkalmat a székesfőváros, amikor az új Rókus-kórház építkezését nem oldja meg a budai gyógyforrásokkal kapcsolatosan. Föltétlenül nevet a külföld rajtunk, amikor világhírű gyógyforrásaink birtokában, az új kórházat nem ilyen forrás mellé építjük, hanem a temető mellé, ami nem a legbiztatóbb a betegek számára. De ha már a nagy kórház a régi pesti gázgyár telkén épül, akkor annak 200 ágyas női kórházát mégis csak az Erzsébet-sósfürő mellé kellene építeni. Sőt magát a sósfürdőt kellene most megvásárolnia a fővárosnak, amikor olcsón jut hozzá, mert a külföldi kölcsönt csak át kellene venni és 44 ezer négyszögöl területhez jutna a város, amiből 20 ezer négyszögöl fürdő és park. Ez a sósforrás unikum talán az egész világon, de föltétlenül az egyetlen Európában női bajok ellen. Idevaló a női kórház! Az egységes fürdőpolitika pedig megköveteli, hogy ezt a fürdőt a város megvegye, mert soha többet ilyen kedvező körülmények között nem veheti a birtokába. Vagy talán éppen ezért nem veszi meg most?

1686—1936

1936 szeptember 2-ika nevezetes évfordulója lesz nemcsak Magyarország székesfővárosának és elsősorban Buda várának, de egész Magyarország, sőt a nyugati kereszténység történelmében is. 250 esztendeje, egy negyedévezredre lesz annak, hogy 1686 szeptember 2-ikán Buda várát az egyesült keresztény hadak visszafoglalták a töröktől és ezzel nemcsak Magyarország fővárosát szabadították fel az idegen járom alól, hanem megtörték a török birodalom magyarországi erejét és elhárították örökre Nyugat kereszténységétől a török veszedelmet is.

E haditény országos és európai jelentőségének bővebb méltatása túlmenne a *Budai Napló* keretein és célkitűzésein.

A mi feladatunk, — mondhatnók külön budai feladatunk, — csak az lehet egyelőre, hogy napirendre tűzzük a 250 éves évforduló ügyét és azt napirenden is tartsuk. Mert közeledik az évforduló, „veszedelmesen" közeledik, hiszen alig 7 esztendő van még hátra a 250-ből. És ez alatt a 7 esztendő alatt kell fokozatosan a Várban mindazt megvalósítani, aminek megvalósításával és aminek megvalósítása után méltóan ülheti meg Buda vára 250 esztendő előtti felszabadulásának nagy emlékünnepét.

7 esztendő alatt kell az államnak, a székesfővárosnak, az egyháznak és a társadalomnak az elmult 243 esztendő mulasztásait pótolni és Budavárát olyanná varázsolni, hogy méltó köntösben, büszke fővel köszönthesse majd 7 esztendő után az ideseregló ünneplőket egy Európára szóló ünnepség keretében. Napirendre tűzzük tehát az *„1686—1936"*-ot! Akiket érint és érdekel, szóljanak hozzá az évforduló kérdéséhez; közöljék velem eszméiket, hogy mit kellene az államnak, a székesfővárosnak, az egyháznak és a társadalomnak Budavárában megvalósítani, megalkotni 7 esztendő alatt, fokozatosan, évről-évre, hogy a negyedezredéves évfordulóra — el ne késsünk!

Dr. Ch. R.

A leírt Tabán

A lebontásra itélt és évtizedek óta halódó Tabán mögött a Naphegy és a Kis-Gellérthegy egészséges nyugati lejtőin a legutolsó években virágzó villatelepek nőttek a Belvárossal szemben és attól 8—10 perenyire. Amíg a Tabán rendezése fölött évtizedeken keresztül meddő viták folytak, az élet a pusztulásra itélt Ráevárost kikerülve, a Naphegy, Tigris-utca, Hegyalja-út, Csend-utca, Budaörsi-út és Győri-út közötti területen a lakások százait teremtette meg, ahol a pesti oldal munkában kifáradt embere pihenést és üdülést talál. Ennek az ideális szép vidéknek az Erzsébet-híd a legtermészetesebb és legrövidebb összeköttetése a pesti oldallal és az egyedüli közlekedő útja a Hadnagy-utca, amely azonban túlságosan szűk és meredek. Fő útvonal nem lehet s ezért a Naphegynek semmiféle közlekedési eszköz nem jutott, mert a 4-es autóbusz nem elégíti ki az itt lakók igényeit. Az Erzsébet-hídon át most a 14-es autóbusz jár a Döbrentey-utca, Ybl Miklós-tér, Clark Ádám-térig. Minden költség nélkül és nagyobb rentabilitással ezt a vonalat az Árok-utca, Szent János-tér, Attila-utca, Horváth-kerti 4-es végállomásig kellene vezetni, amiáltal a 4-es kocsival érkezők belvárosi közlekedése megoldást nyerne.

A Döbrentey-tér, Clark Ádám-téri vidéknek különben villamoson közvetlen összeköttetése van a pesti oldallal s így fontosabb az Árok-utcai megoldás, hogy a Naphegy és a hátulsó sűrűn lakott vidék közvetlen, gyors és olcsó összeköttetést nyerjen a Belvárossal és a Rákóczi-út környékével. De itt kell szóvátenni azt a furcsaságot, hogy a Tabánon át a Gellérthegyre és Naphegyre vezető utak építésénél ne a 20—30 év előtti terveket valósítsák meg, mert a mai élet már mást követel. Az autóutat ne szerpentinszerűen építsék, sok fordulóval, mert minden fordulónál lassítani, gázt elvonni, fékezni, újra begyújtani kell, kitéve az autókat annak, hogy a motor néhányszor leáll.

Mint ahogy leáll nálunk minden városrendezés, főleg ha Budáról van szó. A Tabán élni és fejlődni akar.

N. J.

Budán, 1929. augusztus 10

Ripka Ferenc dr. főpolgármester a reichenhalli kúra befejeztével három napot Budán töltött és azután *Fonyódra* ment utókúrára. Ott látta vendégül egy hétig *Vass* József minisztert és a referálni jött *Dréhr* Imre államtitkárt. Vass miniszter erre a hétre kikapcsolta magát a nagy politikából és legszivesebben dr. Krivoss Árpád két ennivaló kisleányával foglalkozott, akik viszont játék közben nem nagyon respektálták benne sem a főpapot, sem a minisztert. Fonyódon különben sokat mulattak a folyton szaporodó főpolgármesterjelölteken.

A budai nagy fürdőprogramm egyik fontos kérdése, hogy az Erzsébet-sósfürdőtől kezdve a Római-fürdőig, transzverzális *sétaút* vezessen, mégpedig a Gellért-fürdőtől a Római-fürdőig a Duna partján. Azt hittük, hogy ez komoly gondot, tervezést és előmunkálatokat váltott ki a Városházán, ahol állandóan keresik az adók csökkentésének módját. Minden gondolkodó fej tisztában van vele, hogy ez a mód csak a gyógyforrások kellő kihasználása révén található meg. Most mégis meglepetésszerűen a Városházán hirtelen elhatározták a pesti oldalon lévő Ferenc József rakodópart parkírozását, mely eddig részben rakodóhely, részben élelmiszerpiac volt. Mi budaiak nem irigyeljük ezt a parkot Pesttől, de nem tudjuk elképzelni annak sürgősségét a budai rakodópart fürdősétányával szemben.

Divatba jött a Guggerhegy és állandóan sokan látogatják a *Glück* Frigyes jóvoltából felállított új kilátót, amelyet — ahogy a „Budai Ingatlan Ujság" írja — valószinűleg *„Árpád-kilátó"*-nak fognak elnevezni. Ennek közelében van az *„Oroszlán-pihenő"* is, ami szintén *Glück* Frigyes érdeme, mely mellé most emeltek egy védőkunyhót. A Guggerhegyet rendezték, a vízmosásokat áthidalták és az új kilátó környékét is megtisztították a fölösleges bozóttól és bokortól. Az új utak mentén nemsokára megindul az építkezés, csak éppen a közlekedés fog sokáig hiányozni.

Felhívta a figyelmét az Idegenforgalmi Hivatalnak a „Svábhegyi Egyesület" arra a kedvező körülményre, hogy az 5-ös autóbusz, mely a Vörösmarty-térről indul és tíz pere alatt eléri a Fogaskerekű Vasút Retek-utcai állomását, ahonnan minden 8 pereben indítanak vonatot a Svábhegyre, ott fent pedig a Jánoshegyi-úton autóbusz viszi az utasokat a jánoshegyi kilátóhoz, — s ezért célszerűnek vélné, ha ezt a kellemes, gyönyörködtető kirándulást ajánlja az Idegenforgalmi Hivatal a Budapestet látogató idegeneknek. Az IBUSZ bizonyára szívesen veszi programmjába ezt az utat is, amely feledhetetlen, mély benyomásokat hagyna az idegenek lelkében és emlékezetében.

A Gellért-tér rendezése a Kelenföld egyik legégetőbb kérdése, de a székesfőváros csigajárású adminisztrációja mellett ennek a kérdésnek a megoldása bevárhatatlan. Most *Becsey* Antal tette magáévá ezt az ügyet s így van rá remény, hogy Budának ez a szépen kiépült, de útburkolás és szintezés szempontjából legcsunyább tere, végre rendezés alá kerül. Ez idegenforgalmi szempontból is rendkívül fontos, mert éppen a Gellért-szállodába száll a legtöbb előkelő idegen s különös fogalmakat alkothat magának Budapest fordított rendjéről.

Egészségtelen az olajozott út, mert azzal az előnnyel szemben, hogy leköti a port, nagyon sok a hátránya. Ártalmas az ember egészségének, de árt a fáknak, virágoknak és a veteményeknek. Énekes madár elkerüli s ezzel a férgek elszaporodását szolgálja. Most mozgalom indult meg a hegyvidéki lakosok között az olajozás ellen, amely mozgalomba bele akarják vonni a város budai képviselőit is.

Uj rakodó-part épül a Margithídtól északra, mert a tanács megtiltotta a Margithíd és Lánchíd közötti szakaszon kavics, homok és egyéb építőanyag kirakását. Valószinűleg ezzel kapcsolatosan rendezik a Lukács és Császárfürdő előtti part vidékét, amely a főváros fürdőpolitikájának egyik szégyenfoltja.

Bűnös könnyelműségnek jellemezte a főváros középítési bizottságának legutóbbi ülésén az egyik bizottsági tag a főváros útépítését az Óbuda-hegyvidéki Donáti-kápolna és Felsőtestvérhegy között, mely tavaly ősszel készült el, 56 ezer pengőbe került s ma már használhatatlan. Ezen az úton ma már nem lehet rendesen közlekedni, a folyókák beszűlyedtek és össze-visszatöredeztek. Szép állapot! A városháza ablakain egyenesen kiszórtak 56 ezer pengőt.

Utat Óbudának!

Hazánkban a városokat nem igen övezték várfalakkal és a nyugati városoktól eltérően, nagy kiterjedésűek, mert sok volt a földünk, nem kellett takarékoskodni vele és épen ezért inkább építkeztek a síkon, mint a hegyen.

Budán is a Várhegyen kívül, alig laktak emberek a vár szegélyező hegyeken és csak a főváros hatalmas fejlődése szorítja a lakosság egy részét a ma már nagyrészt megfelelő közlekedési eszközök révén a hegyek közé. Mégis Pest jobban fejlődik a síkságon, mint Buda a hegyvidéken.

Óbuda lakosságának zárkózottsága s a főváros vezetőségének nemtörődömsége e városrész elől az utat a természetes fejlődés felé elzárta. E szellemi gátat a városrész egészséges és szép fekvése azonban áttörte. Óbuda fejlődését a trianoni békével járó elszegényedés is szolgálja, mert megindult a munka, amelynek révén az elveszett jólétet igyekszik visszateremteni a polgárság.

Erre Óbuda kedvező éghajlati és talajviszonyai folytán bőséges alkalmat ad. A tisztviselő, kereskedő, iparos és munkás szabad óráiban kerti munkájával nemcsak maga és családja változatos, jó ellátásáról, egészségéről gondoskodik, hanem vagyona értékét is napról-napra növeli. Ez az egészséges, az egyéni, a család, a köz, a nemzet, a haza érdekét szolgáló munka e városrész és környéke sok oldalróli jó megközelíthetőségének szükségét vetette fel.

E kérdéssel az illetékes tényezők évtizedeken át mint problémával foglalkoztak, akárcsak Óbuda két vicinális vasútjának vezetősége a peáge, vagyis a dunajobbparti körvasút sinei használati jogának problémájával. Eddig Óbuda legszebb és így fejlődésre is legalkalmasabb részét csak a Hév. és az Esztergomi vasút vonalai kötötték össze a belterülettel. Előbbi tűrhetően, utóbbi úgyahogy inkább sehogy.

Óbuda szerencséje, hogy a Hév. jelenlegi vezetőjének, dr. *Bódy* Tivadarnak, a széleslátkörű, erős gyakorlati érzékű üzletembernek nem telik kedve az elvi problémák körüli időzésben, hanem az évtizedek óta húzódó peáge kérdést megoldotta. Ezzel a körvasút múzeumba való mozdonyait és személyszállító kocsijait a városból kitólta s Óbudát s környékét a város szívéhez közelebb hozta.

A Hév. vezérigazgatójának körültekintése oly nagy, hogy a körvasút vágánya mellett elhúzódó út kiépítését is magára vállalta. Tudja, hogy a jó kocsiút nem csökkenti, hanem inkább emeli a vasút forgalmát, mert a vidék benépesedését mozdítja elő. E terv gyors megvalósítását azonban egyelőre késlelteti az a körülmény, hogy az illetékes tényezők az Óbudát a város többi részével összekötő transzverzális út problémáját még nem oldották meg véglegesen.

Viszonyaink közt a Zsigmond-utcának a Császárfürdő előtti része ki nem szélesíthető. A Szemlőhegyen át sem bevágáson, sem alagúton át nem vezethető fedezet híjján. A Pálffy-tértől a Zátony-utcáig vezető alsó Dunapart keskeny a közlekedésre. Azonfelül magas vízállásnál használhatatlan is. A Zátony-utcától észak felé ki sines építve a Dunapart.

A Margit-hídon túl van a Lukács-fürdő és Császár-fürdő parkja, mely csaknem a Zátony-utcáig húzódik. Ezeknek kell okvetlenül valami csekély áldozatot hozniok az új transzverzális út érdekében, mely most a helyiérdekű vasút sinjei mentén haladna tovább. Alig egy két méter esne a parkból az útnak áldozatul, de ezzel szemben a fürdők mögötti kulturátlan részen az úgynevezett közvetlen Dunaparton, megindulna a kulturális fejlődés. Dunaparti korzóhoz jutna a két fürdő és ezt önkéntelenül követné a homok és kavicslerakodóhely megszüntetése s a Dunapart rendezése, ami lehetővé tenné azután a sinek kihelyezését közvetlenül a Duna mellé és a nyert területen fölépülne a nagy autóút a Római-fürdő felé. A fürdőpark csendjét ennek az útnak a forgalma s így az azzal járó zaj nem zavarná annyira, mint most a lokomotívok füstje, dübörgése, vonatok tolatása. Az új úton korzó fejlődnék ki a parkok mentén és az csak növelné a fürdők közönségét.

A fennforgó viszonyok között csakis így oldható meg Óbuda régen vajúdó közlekedési problémája.

Lugmayer József dr.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társaskelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Árvizek

Budapest történetében árvizi katasztrófa 1838-ban történt.

Ez a *balparti város legnagyobb részét romba döntötte,* s nagy pusztításokat okozott a jobbparti rész alacsonyabb helyein is. A Duna 9.36 méterrel emelkedett 0 pontja fölé. Az árvizet jégtorlódás okozta. 1837 december 23-án a Duna crősen zajlott. December 24-én Fadd-nál megállott. 1838-ban január 6-án Budapestnél is megállott a jég, a jégtáblák felhalmozódása felfelé gyarapodva idáig ért. A felső Duna mellékén december második felében enyhére fordult az idő, beállott az olvadás, s vele a Duna növekedése. Az erősebb áramlású víz a Csepelszigetnél az úszó jégtáblákat egymás alá szorította. *Vásárhelyi* Pál, e kiváló mérnökünk hamar észrevette a veszedelmet. Januárban a szentendrei sziget végénél is képződött egy jégtorlasz, melyet csak március 13-án tört át az áradó víz. A szentendrei torlasz jege a csepelszigeti torlaszon azonban szintén fennakadt, s most már erős gát keletkezett itt a Duna medrében. Március 15-én a Duna elöntötte a fővárost, a víz 9.36 méternyire emelkedett nulla pontja fölé.

Ez volt városunk legnagyobb és katasztrófális árvíz-veszedelme.

Az árvízveszedelm ma, a Duna megzabolázása, szabályozása következtében úgyszólván egészen megszűnt városunk területén.

Az 1899-ik évi árvíz mutatja, hogy a gátak egyedül még nem biztosítják az alacsonyabban fekvő területeket az elöntés ellen, mert a talaj is sok helyen keresztülbocsátja az erős nyomás alatt álló talajvizeket, a töltés mögött is. Városi szabályozásunk a partvédelmen kívül sokat tett az út*színtek emelésével* is a veszedelem ellen.

Viszont a budai oldalon, a budai hegységben az árkok szabályozása előtt minden felhőszakadás katasztrófát jelentett.

Az utolsó 1875-i felhőszakadás pusztításai még általánosan ismeretesek. Abban az esztendőben június 26-án óriási jégzápor és felhőszakadás dühöngött, s különösen az Ördögárok vízgyűjtő területéről olyan víztömeg hömpölygött le, hogy az árok azt levezetni nem tudta. A víz az árkot elpusztította, a hegyekről lesodort iszappal és ródarabokkal teljesen betömte s a környékén az összes utcákat 1—2 méter magasságig feltöltötte törmelékkel. Sok százezer köbméter földet hordott le a hegység erdőtlen oldaláról, melyeken ősrégi szőllőkultúra honosodott meg. A szőllőket a víz teljesen elpusztította, a tőkéket gyökerestől kimosta és elhordta. Feltépte sok helyen az utcák kövezetét. Az Ördögárok alsó részét éppen boltozták, s így tele volt állványokkal. A már beboltozott csatornát az iszap és kőtörmelék néhány perc alatt betömte s így a víz lefolyása lehetetlen volt. Majd a boltozatot is felszakította s környékén a házakat alapjában támadta meg. Egész sor ház omlott be az Attila-körút környékén. A Vérmező környéke tóvá alakult át, mert a szabályozatlan Rácváros a Szarvastér környékén természetes gátat alkotott beomlott házaival. Az ár nemcsak embereket és állatokat, hanem egész háztetőket sodort magával.

A kár csupán anyagiakban megközelítette a 6 és fél millió koronát.

A budai hegységben pedig egészen új és mély árkok keletkeztek.

PÁRISI HENNÉ HAJFESTÉS

Művészi hajmunkák. Kozmetikai szépségápolás. Francia parfömök, puderek, krémek drogéria-árban

KRÁNITZ Á.

TELEFON: 122—58.

BUDAPEST, IV, PÁRISI-U. 5.
a főpostával szemben

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 505—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Buda mint magaslati fürdő

A budai hegyvidék közgazdasági jelentősége
Országos gazdasági érdek a budai hegyvidék kiépítése

Irta: Dr. EPERJESSY ISTVÁN

A szerencsétlen trianoni béke folytán Magyarországnak csaknem összes magaslati fürdőhelyei elvesztek.

Parádfürdőn már január havában kell a szobákat a nyári hónapokra lefoglalni, *Erdőbényén* alig egy-két nyaraló részére van hely, Lillafüreden most készült el a nagyszálloda. Lillafüred azonban bármennyire is fejlődik, egyedül soha sem lesz képes arra, hogy mindazokat, akiknek az orvosok magaslati levegőt rendelnek, befogadja és így mindig számosan lesznek olyanok, akik a hazai fürdőkből külföldre szorulnak.

A *budai hegyvidék* magaslati fürdőhely céljaira van hivatva. Erdőkoszorúzta szélmentes fekvése, ózondús levegője, a fővároshoz való közelsége szinte predesztinálják arra, hogy belőle elsőrangú magaslati fürdőhely legyen. A természet mindent megadott arra, hogy a budai hegyvidéknek még a külföldiek is csodájára járjanak, azonban hiányzik az emberi kéz munkája, hogy a természetadta értékeket kihasználja.

A Zugligetben, Hűvösvölgyben, a Svábhegyen már most is számosan nyaralnak, leküzdve mindazon kényelmetlenségeket, amit az ottlakás okoz.

Sem a Zugligetben, sem a Hűvösvölgyben, sem a Svábhegyen

nincs strandfürdő vagy uszoda.

Az itt nyaralók fürdés, úszás végett ami olyan megterhelést jelent számukra, hogy többen építkezési szándékukról lemondanak.

Ilyen körülmények között nem csodálkozhatunk azon, hogy a budai hegyvidék, de különösen a szép fejlődésnek indult *Zugliget* és Hűvösvölgy fejlődésében megállott és már két évtizede alig fejlődik valamit.

A mai viszonyok mellett azokon kívül, akiket hivatásuk állandóan a fővároshoz köt, azt hosszabb időre el nem hagyhatják, mint ügyvédek, orvosok, kereskedők — más a Zugligetben, Hűvösvölgyben nem nyaral.

E vidék fejlesztése érdekében a legutóbbi 2 évtizedben, a háború és az azt követő nehéz idők következtében alig történt valami, pedig e vidék fejlesztése nemcsak valutáris szempontból országos érdek, hanem a fővárosnak is elsőrangú pénzügyi érdeke.

A Zugliget, a Hűvösvölgy fejlesztése, az utak megépítése esetén nemcsak a családi házak és nyaralók építkezése fog megindulni, nemcsak a munkanélküliek fognak munkához jutni és az építkezés által csaknem az összes szakmák keresethez jutnak, hanem az ez ideig külföldre és vidékre vitt pénz a fővárosban marad és úgy az egyenes-, mint a forgalmiadó bevétel emelkedik.

A Zugliget, a Hűvösvölgy, a Svábhegy fejlesztésére fordított minden kiadás nemcsak az államra, a fővárosra, hanem az egyes vállalatokra és magánosokra is hasznos beruházást képez, amely a legrövidebb időn belül megtérül. Nem úgy, mint a dunamenti mocsaras városrészekben tervezett parkváros.

A Zugliget és Hűvösvölgy fejlesztése érdekében a legfontosabb és legsürgősebb teendő az utak kiépítése, közművekkel való ellátása, jó közlekedés, az egész vidék fejlődését megakadályozó vizivárosi temető sürgős megszüntetése és a budahegyvidéki hévforrások felkutatása.

Ezek hatósági feladatot képeznek. Ezek megoldása esetén a magánvállalkozás lép előtérbe és a budai hegyvidék lesz Magyarország egyik legszebb fürdőhelye.

nincs nyilvános park vagy sétány,

ahol térzene volna. Nincsenek tenisz- és sportpályák,

a nyaraló közönség szórakoztatásáról senki sem gondoskodik.

Nincsenek szállodák azok részére, akik a nyári hónapokra meg akarnak a háztartás gondjaitól szabadulni.

A nyári hónapokban a két „zöld vonal", a hűvösvölgyi és a zugligeti, de különösen az utóbbi, amelyen a végállomás szerencsétlen elhelyezésénél fogva *pótkocsi nem közlekedhet,* a forgalmat lebonyolítani nem képes, azokon állandóan tolongás van.

Az egész Zugligetben a Zugligeti-úton, Budakeszi-úton, Árnyas- és Csermely-úton és még egynéhány rövidebb úton kívül rendesen kiépített utak nincsenek.

A többi rendezetlen göröngyös úton a nyaraló közönség vagy a sárba sülyed, vagy cipője a kiálló kövek folytán tönkre megy.

Számos helyen a telektulajdonosok telküket kocsival megközelíteni nem tudják, így az építőanyagot kézi erővel kénytelenek telkükre szállítani, a legnagyobb nyári hőségben mondhatni órákat kénytelenek túlzsúfolt villamosokon vagy a fogaskerekűn és villamoson utazni, amíg a legközelebbi uszodába, a Rudas-, Császár- vagy Lukácsfürdőbe eljutnak. Sem a Zugligetben, sem a Hűvösvölgyben

nincs nyilvános park vagy sétány,

ahol térzene volna. Nincsenek tenisz- és sportpályák,

a nyaraló közönség szórakoztatásáról senki sem gondoskodik.

Nincsenek szállodák azok részére, akik a nyári hónapokra meg akarnak a háztartás gondjaitól szabadulni.

A nyári hónapokban a két „zöld vonal", a hűvösvölgyi és a zugligeti, de különösen az utóbbi, amelyen a végállomás szerencsétlen elhelyezésénél fogva *pótkocsi nem közlekedhet,* a forgalmat lebonyolítani nem képes, azokon állandóan tolongás van.

Az egész Zugligetben a Zugligeti-úton, Budakeszi-úton, Árnyas- és Csermely-úton és még egynéhány rövidebb úton kívül rendesen kiépített utak nincsenek.

A többi rendezetlen göröngyös úton a nyaraló közönség vagy a sárba sülyed, vagy cipője a kiálló kövek folytán tönkre megy.

Számos helyen a telektulajdonosok telküket kocsival megközelíteni nem tudják, így az építőanyagot kézi erővel kénytelenek telkükre szállítani, ami olyan megterhelést jelent számukra, hogy többen építkezési szándékukról lemondanak.

Ilyen körülmények között nem csodálkozhatunk azon, hogy a budai hegyvidék, de különösen a szép fejlődésnek indult *Zugliget* és Hűvösvölgy fejlődésében megállott és már két évtizede alig fejlődik valamit.

A mai viszonyok mellett azokon kívül, akiket hivatásuk állandóan a fővároshoz köt, azt hosszabb időre el nem hagyhatják, mint ügyvédek, orvosok, kereskedők — más a Zugligetben, Hűvösvölgyben nem nyaral.

E vidék fejlesztése érdekében a legutóbbi 2 évtizedben, a háború és az azt követő nehéz idők következtében alig történt valami, pedig e vidék fejlesztése nemcsak valutáris szempontból országos érdek, hanem a fővárosnak is elsőrangú pénzügyi érdeke.

A Zugliget, a Hűvösvölgy fejlesztése, az utak megépítése esetén nemcsak a családi házak és nyaralók építkezése fog megindulni, nemcsak a munkanélküliek fognak munkához jutni és az építkezés által csaknem az összes szakmák keresethez jutnak, hanem az ez ideig külföldre és vidékre vitt pénz a fővárosban marad és úgy az egyenes-, mint a forgalmiadó bevétel emelkedik.

A Zugliget, a Hűvösvölgy, a Svábhegy fejlesztésére fordított minden kiadás nemcsak az államra, a fővárosra, hanem az egyes vállalatokra és magánosokra is hasznos beruházást képez, amely a legrövidebb időn belül megtérül. Nem úgy, mint a dunamenti mocsaras városrészekben tervezett parkváros.

A Zugliget és Hűvösvölgy fejlesztése érdekében a legfontosabb és legsürgősebb teendő az utak kiépítése, közművekkel való ellátása, jó közlekedés, az egész vidék fejlődését megakadályozó vizivárosi temető sürgős megszüntetése és a budahegyvidéki hévforrások felkutatása.

Ezek hatósági feladatot képeznek. Ezek megoldása esetén a magánvállalkozás lép előtérbe és a budai hegyvidék lesz Magyarország egyik legszebb fürdőhelye.

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkívüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V., Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Szimon István rt.
csemege- és italáruház budai fiókja
II. Retek-utca 79.
(Florida Kioszk mellett)
Telefon: Aut. 540—76.
Minden megrendelést haza szállit.
Házi bevásárlási könyvecskék.

HAJAS JÓZSEF
éttermei és sörözője
I, KRISZTINA KÖRÚT 61
Elsőrendű magyar konyha. Kitünő fajborok Dreher-sör — Társaságoknak külön terem

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: **JUHÁSZ JÁNOS**
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. fillér res átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta **POZSÁR BÉLA** híres zenekara hangversenyez.

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, **társas estékhez** különtermek. Bácskai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

NEMZETI ÉTTEREM HŰVÖSVÖLGY
PARK KÁVÉHÁZ Vadorzó-út
PAVILLON PENZIÓ 83-as villamos megálló
Újonnan átalakitva, új vezetés alatt megnyilt. — Nagyszerű hegyi levegő.
Naponta Héczey hangulatos **Jazz**-zenekara játszik. **Társaságok,** egyesületek számára külön **fedett terem. Penzió-szobák** állandóan kaphatók.
Olcsó árak! Tel. aut. 643-01 — Déli menü: 4 fogás P **2·50.** Esti menü: előétel, sült, köret, tészta v. sajt P **2·60** — **Olcsó árak!** Tel. aut. 643-01

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: ifj. Thék János.

BALÁZS vendéglő Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

SVÁBHEGY

Képek a magyar Semmering nagyvilági életéből

Dél van. A férfiak motorbiciklikkel száguldják végig a meglehetősen zsúfolt utcákat. A fogaskerekű végállomásával szemközt lévő kis kávéház kerek faasztalai között a fehérkabátos pincérhad mesteri virtuozitással balanszírozza egykézben a jeges limonádékat, málnaszörpöket és óriási szódásüvegeket.

Az örökösen hullámzó emberforgatag között, biciklik, autók fekete kígyója elakad, majd újra megindul a Báró Eötvös-út felé, amelynek baloldalán, a Svábhegyi Szanatórium titáni palotájában zajlik a „Nagy élet".

A Svábhegyi Szanatórium építészeti szempontból az egész világ bámulatát kivívta. Angol, amerikai, holland orvosok és építész szakemberek az elismerés hangján nyilatkoztak a pompás, stilizált épületről, melynek berendezése és beosztása fölülmúlja a világ összes hasonló intézményeit. Látványosságszámba menő lakosztályok pazar berendezésükkel úgy néznek ki, mintha amerikai pénzarisztokraták kéjlakai volnának.

Ilyenkor, a déli órákban, mikor a napsütés ereje erősödik, elkezdődik a színek tarka játéka. A Svábhegyi Szanatórium, Svábhegy legpompásabb palotája, valóban aranypalotává lesz. A tüzelő nap erős fényében a palota rózsaszínű téglái bársonyos vörössárga színbe öltözködnek.

Csupa apró mozaikból összemosódó, ezer nüánszú freskó együttvéve és keretbe foglalva ez a hatalmas park, amelyet csak teljessé tesz egy ilyen aranyban fürdő vasárnap délután, mint például ez a mai is.

Bent a parkban se flirt, se five o'clock, se charleston, se jazzband, hanem a százszázalékos béke és Splendid Isolation e helyén, amely a maga komplikálatlan életszemléletével, filozófikus derűjével és magánytengerbe süllyedt csöndjével valóban az a bizonyos hegy, amire *Nitzsche* szerint időnkint mindenkinek fel kellene menni, hogy egy kicsit magába nézzen.

Itt találkozom *Kosáry* Emmi alter egó-jával: *Pallay* Anna legtehetségesebb növendékével, *Császár Évával,* aki az egyik lakkozott karosszékben, szemben a nappal fordulva ül.

— Jaj, de szép az élet itt a hegyen — sóhajtotta szinte meghatottan. — Hosszú idő óta — folytatta azután — ez az első szabad napom: szombaton kezdtem meg háromhéti pihenésemet.

— A Svábhegyen? — kérdezem.

— Úgy van, a Svábhegyen. Minek elutazni, amikor itt van Svájc gyógyító, fenséges magaslati vidéke, a történelmi levegőjű, kultúrált Svábhegy.

Könnyű, világosbarna nyári ruha van rajta, drapp kalapja alul kicsillan selymesen szőke hajtincse.

Az egynapos svábhegyi pihenés még szebbé, frissebbé varázsolta, jókedvű, tele tervekkel, optimizmussal, életörömmel.

— Mivel tölti az idejét?

— Pihenek és mint minden évben, fogyúkúrát tartok — a Hungária-gyógyforrásnál. Már korábban kezdtem el és az idén is nagyszerűen sikerül a kúra. Minden megerőltetés nélkül fogytam. Nagyszerűen fogytam. Hét kilót. Valahogy egészen másképen érzem magam. Könnyebben, frissebben. A karcsúaké az elsőség. Jobban mozog a tüdő, ruganyosabbak az izmok, no és a külső hatástól sem szabad megfeledkezni, hiszen nincsen kiábrándítóbb valami, mint a kövér nő.

És kedves gesztussal mutogatni kezdi, hogy is mozog a kövér nő.

— A közeljövő tervei?

Császár Éva elneveti magát:

— Sok és szépek. Képzelje csak, három nappal ezelőtt egy németországi filmgyár részére le akartak szerződtetni, de ki kellett térnem a megtisztelő ajánlat elől, mivel egyelőre másirányú terveim vannak.

Közben a nap is lehanyatlóban. Leereszkedik bársonyosan az este, amely méltó folytatása a verőfényes szép napnak.

Jakab László dr. igazgató-főorvos életének főműve kétségkívül a Svábhegyi Szanatórium megvalósításának koncepciója. Olyan eredmények jelzik idegenforgalmi szempontból az ő munkájának legutóbbi három esztendejét, amelynél nagyobbat elérni az adott körülmények között nem is lehetett volna. Jakab László dr. megtalálta, mert kereste azt a konjunkturát, mely valóban éles judiciuma és gyors appercipiáló képessége sugallata szerint szinte gigászi mennyiségű tervei egyikének, vagy másikának megvalósítására az adott helyzetben legalkalmasabb volt. Jakab László dr. igazgató-főorvos csaknem évről-évre előadásokat tart, agitál, utazik, ír, tanít, olvas, szanatóriumokat igazgat, ujságokban nyilatkozik. Hihetetlen, mennyi mindenre jut ideje, amellett, hogy éppen sokoldalú működése miatt egyike a legelfoglaltabb embereknek.

Hála és elismerés jár ki a Svábhegyi Szanatórium alkotójának, tudatában annak, hogy csak a *testi kultúrára támaszkodó* szellemi kultúra szerezheti vissza Magyarországnak mindazt, amit elvesztettünk: ezeréves multunk legszebb vívmányait, s boldog jövendőnk legerősebb biztosítékait.

Ferenczy László.

Gundel éttermeiben

a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett

ifj. Berkes Béla

muzsikál

Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE
zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. SZ.

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjától könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű **1, 2 és 3 szobás,** hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, **műhelyek, raktárak és üzletek** központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: AMBRUS és HAJNALY
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Személyi hírek

ZAVODSZKY TEREZ, Komjáthy Jánosné, a vidék ünnepelt drámai színésznője, betegeskedik.

MÁRKUS JENŐ dr., a BSzKRt h. vezérigazgatója, szabadságidejének két hetét Marienbadban tölti és két hetet Baden bei Wien-ben.

PAJOR JÓZSEF a miniszterelnökség pénztárát kezelő főtanácsos, a Balaton mellett nyaral.

SÜMEGHY LÁSZLÓ dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos neje és fia Balatonalmádin nyaral.

JUHÁSZ JENŐ dr. gazdasági főtanácsos, a Hollós Mátyás Társaság tagja, családjával együtt eddig Győr mellett, Csanakon nyaralt és most, augusztus hónapban Sátoraljaujhelyen, a család ősi birtokán tölti a nyár további részét.

LUGMAYER JÓZSEF dr., ügyvéd családja a Lidón nyaral.

NÉMETHY KÁROLY dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője, augusztus hóban Budára jön, hogy itt töltse nyári szabadságát.

UJJ GYULA tanár, a „Rádium király" című, nagy feltűnést keltett regény írója, a Hollós Mátyás Társaság tagja, Balatonszárszóra utazott két heti pihenőre.

SZENTESSY JÓZSEF építész családja a nyarat Balatonalmádin épült villájában tölti.

GÉCZY ISTVÁN színműíró, a Hollós Mátyás Társaság színügyi szakosztályának elnöke, Zsidán, Szent Gotthard mellett töltötte szabadságát.

THOMA JÓZSEF, a Zenei Főiskola tanára és a kiváló zongoraművész, a nyári szünetet Balatonvilágoson tölti.

GÜNTHER TIVADAR tanácsjegyző, a főpolgármesteri hivatal népszerű titkára, Balatonlellén nyaral.

KAIL JÓZSEF bányamérnöknek, a Ganzgyár budai törzsgyára vezérigazgatójának a kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.

WOSSALA SÁNDOR, szkfv. műszaki főtanácsost, közszolgálatának 25 éves jubileumán a középítési ügyosztály tisztviselői, élükön *Solty* Lajos tanácsnokkal, melegen ünnepelték és díszalbumot nyujtottak át neki.

HANK JÓZSEF dr., bányatanácsos, saját nyaralójában tölti a nyarat Balatonalmádin.

RUSZKÓ JÁNOS dr., ny. r. tanácsos, a nyár folyamán több hetet töltött Párizsban, tanulmányúton.

Bérautó-autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

Zerkowitz Imre dr. ügyvéd, irodáját V., Arany János-utca 17. szám alatti ház I. emeletére helyezte át. Bejárat ideiglenesen V., Bálvány-utca 22. Telefon maradt a régi: 233—28.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

• BUDAI KERTMOZGÓ •
II, Margit-rakpart 16. - Műsor kezdete fél 8 órakor.
Aug. 10—11. Duna-kerlingő, Zoro-Huru: Szökjünk meg tanár úr, Tiltott házasság. **12—13.** A 10. utca, Üldözött, Legény áll a házhoz. **14—15.** A bánatos utca, Stella Maris, Karnevál gyermeke. **16-án.** Bokharai hárem, A titokzatos 9 ujjú, Asszonyok paradicsoma. **17—18.** Híradó, Bilincsbe vert folyam, Ausztráliai menyasszony, Égő asszony. **19—20.** Híradó, Rablólovag, 7 bűnök hajója, Hong-kong.

A **„Budai Szinkör"** ezidei operettje, a *„Szökik az asszony!"* pompásan bevált. Különös szerencsés kézzel tudja kiválasztani *Sebestyén* Géza igazgató ezeket a nyári operetteket és a hozzávaló primadonnákat. Néhány fülbemászó nóta, valami elfogadható szöveg, néhány kedves táncszám... talán többet nem is kíván a nyári közönség. Az egészet beállítja egy pompásan dekorált keretbe és megtalálja hozzá a budapesti színházi világban azt a néhány kiváló művészt, akikre úgy illenek ezek a szerepek, mintha rájuk öntötték volna. A Budai Szinkör estéről-estére zsúfolásig megtelik kis igényekkel érkező közönséggel és mindenki megelégedetten távozik, mert többet kapott, mint amennyit várt. A színészek is, mert telt ház előtt játszottak, — mulató, jókedvű, tapsoló, hálás közönség előtt.

Az első magyar sakkmester, *Szén* József, Pest város levéltárosa és a Budapesti Sakkör megalapítójának emlékezetére a 90 éves *Budapesti Sakkör* most augusztus 31 — szeptember 17-ig *nemzetközi* sakkversenyt rendez a pesti Vigadóban, naponta d. u. 3—9 óráig. Belépő díj 1 pengő. Idényjegy 10 pengő. Az ünnepi megnyitás aug. 31-én este 7 órakor lesz a Gellért-szálló nagytermében. A rendező-bizottság elnöke: dr. *Lobmayer* Jenő krmft. tanácsnok, a Budapesti Sakkör elnöke.

A tenger mellől küldte szíves üdvözletét budai ismerőseinek és barátainak dr. *Nádas* Béla, a rózsadombi érdekek keményveretű harcosa és azt írja befejezésül:

Viareggiói pihenésem közben sem tudom követni Horatius intelmét: „Beatus ille, qui procul negotiis..." Igy teljes együttérzéssel olvasom a morajló tenger partján a „Budai Napló", egyesületünk hivatalos lapja, július 28-iki számának „vezéreikkét", amelyben Dubonai Pál „rójja a rovást" megszokott avatott tollával „a rettenetes autóbuszról", külön foglalkozva szűkebb hazám: *„a Rózsadomb keserveivel."* Már-már végképp átadtam magam a vezéreikk elégikus hangulatának, amikor éppen kézbesíti a posta a pesti napilapok vasárnapi számát, amelyekben hivatalosnak látszó, egybehangzó szövegezésben azt az örvendetes hírt olvasom, hogy „legkésőbb augusztus 20-áig forgalomba helyezik a rózsadombi autóbuszvonalat." Remélem, hogy annyi csalódás után végre az lesz a kellemes csalódásunk, hogy nem csalódunk és így elér engem az a tragikus sors, hogy kereken ötéves, azaz immár egy évtizedes (mert a háborús évek duplán számítanak) küzdelmünk szülöttét nem dajkálhatom a megszületés pillanatában, mert augusztus 20-ika táján még Nápoly, Róma, Flórenc, Piza, Bologna és Velence szépségeiben szándékszom gyönyörködni Viareggio pompás tengeri fürdőjének a „leégésig" kiélvezése után. No de nem is ez a fődolog, hanem csak az, hogy valóban induljon meg Szent István napján pontosan az a régóta várva-várt rózsadombi autóbuszjárat.

Eme, remélem, nem hiú reményben, köszöntlek szeretettel a napfényes Itáliából Téged és nb. lapodat, amely közérdekű törekvéseinknek mindenkor lelkes harcosa.

Viareggio, 1929 augusztus 6.

Dr. Nádas Béla
a Rózsadombi Egyesület főtitkára és ügyésze.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

A **Kisfaludy-Színház** élénk műsorral igyekszik ébren tartani Óbuda és Újlak közönségének érdeklődését és alig van estje, amelyen pesti színművészek ne vendégszerepelnének. Ezen a héten színre került a „Hollandi menyecske" című operett, a „Csikágói hercegnő" operett, „Szerelem vására" című amerikai történet és az „Utolsó Verebély lány" című operett. Pénteken a „Kis grófi", szombaton az „Aranymadár" című operett van műsoron, vasárnap délután „Eltörött a hegedűm", utána „Zene-bona" és este 9-kor „Aranymadár". Hétfőn ismét „Zene-bona", kedden „Ripp van Winkle", szerdán pedig „Sztambul rózsája" kerül színre.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Szerencsétlenséggel fenyeget az a helyzet, hogy a svábhegyi *Báró Eötvös*-út 8. és 10. számú telkei mellett a kocsi-úttest olyan élesen fordul, hogy a gyalogjárók alig tudnak kitérni az ott hirtelen befordúló autók elől. Itt szükséges volna gyalog-járda létesítése, amelyhez a területet a Svábhegyi Szanatorium szívesen engedi át díjmentesen, ha a főváros a jelenlegi kerítést a saját költségén helyezi át az új helyére. Igy kérte ezt a tanácstól a Svábhegyi Egyesület is.

Kellemetlen utcasarok a Délivasút érkezési oldalával szemben a Ráth György- és Alkotás-utca sarka, ahol az utat erősen szűkíti egy kiugró ócska földszintes ház. Szűk, kis gyalogjárda visz el a ház előtt, minden tiszta ember vesztére. Az ott elszáguldó autók és autóbuszok eső után, locsolás után ott mindenkit pocsékká frecskendeznek. Mehet ki-ki haza átöltözni. Főleg hölgyolvasóink részéről érkezik hozzánk sok panasz és nem látunk más megoldást, mint azt, hogy ezen a kis útszakaszon csak lépésben járjon minden autó, mégha „busz" is.

Baj van a Denevér-úton, mert ninesen útjelző táblákkal ellátva s így a Svábhegyet járó közönség csak nehezen talál oda. Most a „Svábhegyi Egyesület" azt kérte a tanácstól, hogy a Mártonhegyi-út keresztezésénél, a Szunyog-útnál és a Denevér-út alsó részén egy-egy *utcajelző*-táblát szögeztessen ki s egyuttal *négy-öt vasbeton padot* helyeztessen el a Denevér-út felső részén, mert a farkasréti temetőből a közönség a meredek Denevér-uton jár fel a Svábhegyre és nines sehol pihenő helye.

BALÁZS ÜDÜLŐ Hüvösvölgy végállomás. Olcsó nyaralás. Kérjen prospektust.

Nyári mulatságot rendez augusztus hó 17-én a Lenke-út 115. szám alatt lévő nagyvendéglő kerthelyiségében, saját szertári alapja javára a *Titánia* cipőgyár rt. *sportegyesülete, a Kelenföldi Daloskör* közreműködésével. Lesz szépségverseny, világposta, konfetticsata és tánc este 8-tól reggelig. Belépődíj 1 pengő.

Albérleti lakást keres, esetleg szobát konyhahasználattal, *méltányos* áron saját ágyneművel *Kreecsányi Flóra* nyug. színművésznő Budán, I. vagy II. kerületben és értesítést kér a lakáskiadótól I., Attila-u. 73., esetleg a Budai Napló szerkesztősége útján.

Budai vigadó éttermeit és kávéházát most alakíttatja át újonnan a főváros tanácsa. Irtunk már róla, hogy az eddigi két bérlő helyett *Kass*, a kávéház eddigi derék bérlője kapta meg a vendéglő helyiségeit is és így egységes vezetés mellett a közönség igényei mindenesetre jobban kielégíthetők és összhangba hozhatók. Magát a tágas, magas, szellős helyiségeket már jól ismeri Buda előkelő közönsége, de mégis új látványosságként fog hatni az intim tónusú és a higiénia minden követelményeinek megfelelő renoválás. Egyelőre e hó 10-én csak a *vendéglő* helyiségei nyilnak meg, ahol *ideiglenesen a kávéház* vendégeinek is be kell érniök a részükre fenntartott külön termekben és teraszon.

Társasestét rendezett augusztus hó 1-én az I. ker. Iparoskör *vigalmi* bizottsága a Sümeghy-féle vendéglőben, ahol mintegy százan jöttek össze, férfiak és hölgyek vegyesen. *Kollár* Gábor elnök üdvözölte keresetlen, kedves beszédben a vigalmi bizottság elnökségét, *Kaucz* István elnököt és ismertette az est jelentőségét, amit fokoz az a körülmény, hogy éppen ezen az estén igyekeztek a szélsőséges elemek ismét életjelt adni magukról, de a változott viszonyokat bizonyítja az iparos-polgárság kedélyes együttléte. *Kaucz* István köszönte meg a szíves megemlékezést a vigalmi bizottság nevében és bejelentette, hogy az Iparoskör tagjaiból dalárdát szerveznek és folytatják hetenként ezeket a társas összejöveteleket. — A következő est e hó 8-án volt a Keresztes-féle vendéglőben, a Ménesi-úton.

Megjelent ezen az estén *Papp* József is az IPOSZ elnöke, akit *Kollár* Gábor elnök üdvözölt és megemlékezett az Iparos Ujság tízéves küzdelmeiről, dr. *Krivoss* Árpád ügyv. elnök, éltetve annak szerkesztőjét, *Korányi* Márton. Sajnos, a látogatott, kedves estén éppen a kelenföldi iparosok csak csekély számban vettek részt.

A csatornák hiánya még a svábhegyi nyaralást is megzavarja, mert néhány villából a szennyvíz az utcára szivárog és megrontja a jó levegőt. A Svábhegyi Egyesület arra kérte az I. kerületi előljáróságot, hogy az illető háztulajdonosokat, főleg a Báró Eötvös-úton, figyelmeztesse erre a zavaró körülményre és kötelezze ezeket a villatulajdonosokat, hogy a szennyvizet saját telkükön fogják fel alkalmas pöcegödrökben.

Bokréta ünnep. Az Enyedy-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán két hónap előtt eltünt egy évtizedes szemétdomb, hogy helyt adjon egy igazán nagystílű, modern bérpalotának. Rövid két hónap alatt épült ez a három uteára szóló hatemeletes bérpalota, több mint 80 lakással és 20 bolthelyiséggel. Éjjel-nappal 250 munkás dolgozott a nyers falak felemelésén, akiket tegnap a két tervező műépítész, *Ambrus* és *Hajnoly* mérnökök, valamint a háztulajdonos a bokréta ünnep alkalmából fényesen megvendégelt ifj. Thék János „Politischer Kreislerhez" címzett vendéglőjében. Erről az impozáns épületről még lesz szó lapunk hasábjain.

Pusztuló lakások

Hiányzik a lakásfelügyelet

Budapest egész területe 54,062.199 négyszögöl, mégis a város periferiáin vannak a legszűkebb utcák és a legmagasabb bérkaszárnyák. A nagyvárosi lakást a helyszűke jellemzi és a szabadbani tartózkodás egyedüli helye a sötét udvarok folyosója, a „gang". A szabad terek mind ritkábbak lesznek. A budapesti gyermek nem ismeri, vagy alig ismeri a virágos mezőt, a zöld réteket, kerteket, csak az utcát: az aszfaltot. Nem mozoghat szabadon, nincsen játszóhelye, az utcákon bolyong és éles szemével ösztönszerüleg figyeli a rosszat.

A nagyvárosok a modern kultúra minden vívmányát törekszenek feltárni, közkincsé tenni, iskolák, színházak, múzeumok, vasútak, világítás, csatornázás, vízvezetékek építése képezik állandóan gondoskodásuk tárgyát s ennek dacára megfigyelhetjük, hogy a városi ember túlnyomó részben elégedetlen, mert nines olyan lakása, hogy abban családjával megpihenjen, boldog és megelégedett életet élhessen. Belső nyugodt családi élet nem fejlődhetik ki, csak kifogástalan lakásban. Helytelen lakáspolitika a tömeglakások szervezése.

A birtokrendezést törvényekkel biztosították, ugyanúgy elképzelhető egy oly törvény, mely odairányul, hogy a városok lakossága, a városi társadalom minden rétege méltóan lakhassék és így lehetővé lesz a jövő generációjának helyes nevelése. A lakosságnak hely kell és levegő.

A meghozandó törvény helyes keresztülvitelének végrehajtó szerve a *lakáshivatal*, ellenőrző hatósági szerve a *lakásfelügyelet*. A Székesfőváros már 1909. évben foglalkozott egy *„Középponti Lakásügyi Hivatal"* megszervezésének eszméjével, amelynek legfőbb feladatát azonban az képezte volna, hogy a lakásviszonyokat a lakásfelügyelet útján megismerje. Ezen lakásügyi hivatal felállításáról, valamint az „ágybérlős és albérlős lakások, tömeges éjjeli szállások és a pincelakások használati feltételeinek szabályozásáról" *Szalay* Sándor dr., a II. kerület volt érdemes előljárója készített előterjesztést. Sajnos, mindkét előterjesztés az előkészítés állapotában megakadt.

Eddig az állam és a községek gondoskodása legjobb esetben csakis a lakásajtókig terjedt, azzal, hogy mi

JAVITTASSA
szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátrium, szénsavas magnézium, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

Minden este
„MANCHESTERI VIDÁM JAZZ"
hangversenyez a
„DÉLI VASÚT" KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás-utca, 3-as autóbusz megállónál.
Elsőrendü meleg vacsorák.
Polgári árak.
Nagyszerü hangulat. Egész éjjel nyitva

CAFFÉE — RESTAURANT **Budagyöngye**
I., BUDAFOKI-ÚT 11. SZ.
Kedves sétaút belső Budáról
kiváló konyha - elismert pince
uzsonnakávé - zene
RÓNA GYULA vendéglős

„POZSONY" KÁVÉHÁZ
TERRASZA
a legkedveltebb uzsonnázó és vacsorázó hely.
Esténkint
veszprémi FARKAS VINCE
kiváló szólista saxophon hegedüjével muzsikál

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
a
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

A CSILLAGHEGYI
STRANDFÜRDŐBEN
TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT
AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA
Tisztviselőknek hétköznapon lényeges árkedvezmény

ERZSEBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Sághy Kálmán
SÜTŐDÉJE: I., Bors-utca 7.
FIÓKOK: I., Győri-út 4. I., Maros-utca 23.
!! Naponta háromszor friss sütemény !!

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Színkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

HŰS HEGYI LEVEGŐ
árasztja el Buda belső részén, a Krisztina-körut mentén legmagasabban fekvő
nyilt terraszt a Délivasút
indulási oldalán lévő vendéglőjében. **Kitünő magyar és francia konyha fajborok, — elsőrangu sör, — rendes árak.**

RÉGI BUDAI MAKKHETES
SIMON IMRE vendéglős. I., NÉMETVÖLGYI-ÚT 57. TELEFON: 545-29.
Tágas vendégszobák, külön termek, nagy árnyas játszókert, CIGÁNYZENE, TÁRSASÁGOKNAK ZONGORA.
SPECIALITÁS: Saját csirkehizlalda és galambtenyészde.
Galambleves, sültgalamb, rántott csirke. SZÖGEDI ÉTKEK
Uzsonnára kávé, fagylalt stb. UZSONNA-HANGVERSENY.

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

van az ajtók mögött, alig törődött valaki, bár például a Székesfővárosban jelenleg is a túlzsúfolt lakások száma a statisztikai adatok szerint, többségben van. Az összes lakásoknak több, mint 80%-a.

A lakásfelügyelet két csoportra terjed. Egyik a lakás céljára szolgáló épületek építésrendőri felügyelete. Ehhez a csoporthoz tartoznak mindazon ügyek, melyek rozzant házak, esetleg lakások kiürítését célozzák. Ez a csoport a kerületi mérnöki hivatalok ügykörében működik, ellenőrzi és kifogásolhatja: a lépcsők elégtelenségét, vagy rozzantságát, ablakok, padlók, falak, mennyezetek hiányait, falak nedvességét, az elégtelenül szellőzött lakások és mellékhelyiségek szennyes voltát. A másik csoporthoz a lakáserkölcsi veszedelmek tartoznak. Ezeknek felkutatása és megfigyelése jelenleg senkire sincs bízva. Kosztosok, ágyrajárók, akik egy szobában alszanak, sőt gyakran együtt egy ágyban mindkét nembeli, a családhoz tartozó gyermekekkel és felnőttekkel. Statisztikai adat szerint Budapest lakósságának csak mintegy 30%-a alszik külön ágyban, míg 70 százaléka vagy többedmagával, de legnagyobb része egyáltalában nem alszik ágyban, hanem a legképtelenebb vackokon.

A lakásfelügyelet ezen részének nevelő befolyással kell lennie a tisztaságra, rendre kell nevelni az embereket, a rendes tiszta lakás, a kényelmes, csendes otthon fogalmának át kell mennie a köztudatba. Éppen ezért az intézménynek még kerülni kell annak látszatát is, mintha a lakásfelügyelet rendőri beavatkozás akarna lenni s ezt a munkát az állami tekintély befolyása mellett a társadalomnak kell vállalnia. A lakásfelügyelet megszervezésénél alapelvül kell felállítani, hogy ez *jóléti intézmény* s ezért nem szabad rendőri színezetűnek lennie.

A lakással való bánásra kell a lakót megtanítani, mert minden új lakás két év alatt elpusztul a lakó hozzánemértése miatt.

Ennél nagyobb baj, hogy az új bérházak silány anyagból épülnek és még silányabb a felszerelésük.

Különben mindezekre felhívta a figyelmet *Neuschloss-Knüsli* Kornél dr., a kiváló műépítész tanár egyik előadásában, amelyet a Budai Polgári Kör helyiségében tartott a tél folyamán.

BÚTORASZTALOSTÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készítményű kárpitos bútorok, ügyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkívül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körút 54
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít elsőrangú mester PETRÓ
II. kerület, Zsigmond ucca 5. szám

BELLEVUE
SZÁLLODA ÉTTERMEINEK
FÜGGŐKERTJE
a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten
Európa legfinomabb kerti vendéglői
között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú konzert- és tánc-zene. Tánc.
Este kétféle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Kitünő eredménnyel zárult a Budai Általános Takarékpénztár félévi mérlege

A *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* félévi mérlegével kapcsolatban örömmel látjuk, hogy Budának és környékének ez a vezető pénzintézete továbbra is a fejlődés útján halad és az a körültekintő vezetés, amely ennél az intézetnél megnyilvánul, igazolja, hogy a rossz gazdasági viszonyok mellett és a legrezerváltabb üzletpolitika dacára is a félévi mérleg nagyszerű üzleteredményről számol be. Az intézet félévi mérlege megfelel annak a várakozásnak, amelyet az alaptőkeemelés következtében hozzáfűztek.

Ez év március havában a rendes közgyűlésen elhatározott alaptőkeemelés, amely a régi 200.000 pengő alaptőkének 300.000 pengőre való felemelésére vonatkozott, teljes egészében lejegyeztetett, sőt a teljes összeg befizettetett. Igy a *Budai Általános Takarékpénztár* a budai gazdasági élet terén saját tőkemegnövekedése folytán fokozottabb tevékenységet fejthet ki és nemcsak a régi hitelkereteket tarthatja fenn, hanem az újabb és jogos hiteligényeket is kielégítheti.

Ha a mérleg adatait vizsgáljuk, úgy az egész vonalon a tekintélyes fejlődés képe tárul elénk. Az intézet kihelyezési állománya: váltótárca 2,195.054.94 pengő, folyószámlán 127.755.01 pengő, a betétállománya 1,189.194.08 pengő és a *félévi mérleg 33.497.82 pengő tiszta nyereséggel zárult.* Nagyon lényeges az intézet *mobilitására, hogy kihelyezésének csupán 35%-át adja tovább, a többit saját tárcájában tudja tartani.* Alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* kihelyezési állományának legnagyobb része príma, jól megosztott ingatlananyag, amely 90%-ban jelzálogilag be is van kebelezve. A betétállomány növekedése is bizonyítja az intézet iránt megnyilvánuló bizalmat. Az intézet félévi mérlege az igazgatóság jól bevált, óvatos és konzervatív üzleti politikájának az eredménye, amely nemcsak a multévi osztalékot garantálja, hanem az igazgtóságnak módjában lesz a teljes új részvénytőke után legalábbis a tavalyi osztalék fizetése.

A *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* igazgatósága legutóbbi ülésében megállapította az intézet félévi mérlegét, amely az 1928 június 30-i 20.800.— pengőt kitevő tiszta nyereséggel szemben az 1928. évről áthozott 584.12 pengő betudásával *33.497.82 pengő tiszta nyereséget tüntet fel.* A mintegy 13.000 pengőt tevő többleteremény, részben a folyó év elején eredményesen keresztülvitt alaptőkeemelés során az intézethez befolyt mintegy 110.350.— pengőt tevő új tőke használata mellett magyarázatát, részben azokra az álladékemelkedésekre vezethető vissza, amelyeket az alábbi adatok tüntetnek fel:

A betéti könyvecskékre elhelyezett tőkék álladéka 443.317.59 pengőről 591.240.45 pengőre, folyószámlán elhelyezett betétek álladéka pedig 457.800.91 pengőről 597.953.63 pengőre emelkedett. Ezzel szemben a váltótárca-álladék az 1928 december 31-i 1,827.238.50 P-ről 2,195.054.94 pengőre, az átmeneti kamatok pedig 28.370.10 pengőről 43.529.32 pengőre növekedett.

---

* **Scitovszky Tibor dr.,** a Hitelbank vezérigazgatója nyári szabadságát a normandiai partvidéken tölti.

* **A Pénzintézeti Központ** ujból komolyan foglalkozik a tőkeemelés kérdésével, amelyre vonatkozólag a tárgyalások be is fejeződtek már. A részjegyek túlnyomó részét ismét az államkincstár venné át. A tőkeemelésre azért van nagy szükség, mert a vidéki pénzintézetek a hiteligények erős megnövekedése következtében állandóan sürgetik, hogy a *Pénzintézeti Központ* az eddiginél nagyobb mértékben álljon rendelkezésükre.

* **A Magyar Vasúti Forgalmi Rt.** rendkívül figyelemreméltó tranzakciót hajtott végre mostanában. A vállalat ugyanis eladta tárcájában levő *Békésmegyei Villamossági Rt.* részvényeit egy külföldi tőkésesoportnak. Ez a külföldi csoport a magyar szénbányákkal karöltve, bekapcsolni szándékozik a Békésmegyei Villamossági Rt. gyulai telepét egy nagy, az Alföldet behálózó távvezetékbe. Ugy értesülünk, hogy az erre vonatkozó tárgyalások a legkedvezőbb mederben folynak és rövidesen sor kerül ennek az eszmének a gyakorlati megvalósítására is, amely az ország elektrifikációs programjára nézve is nagy jelentőséggel bír.

* **Az Állami Gépgyár,** mint ismeretes, a jugoszláv állami és keskenyvágányú vasutaktól 79 kisvasúti mozdony szállítására kapott megbízást. A *Budai Napló* értesülése szerint az *Állami Gépgyár* a rendelés mennyiségének túlnyomó részével már el is készült az 1928—29. szezónban és az utóbbi időben 44 kisvasúti mozdonyt szállított le Jugoszláviának, míg a további mozdonyok szállítását még az 1929—30. év lezárta előtt befejezik.

* **A Salgótarjáni** már hosszabb idő óta tárgyalásokat folytat Szentes városával annak villamosítása ügyében és principialiter el is lett fogadva a *Salgó* ajánlata. Értesülésünk szerint a város villamossági bizottsága foglalkozott a szerződéstervezettel, amellyel kapcsolatban azt kívánta, hogy a Salgó tegyen koncessziókat egyes pontokra vonatkozólag. E kívánságok megvitatása elől a vállalat nem is zárkózott el mereven, úgyhogy a megbeszélések legközelebb tovább folynak és előreláthatólag belátható időn belül eredményre is fognak vezetni.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
el ökelő, intim, gangulatos
Magyar, francia konyha. Esténkint Mursi Elek muzsikál.

ÜZENET

N. K. A küldött előfizetést átvettük. A pénzbeszedő jelentését nem vettük komolyan és a lapot küldöttük tovább... Sajnos, Budán az régi szokás, hogy — ha nincs kéznél az öt pengő az előfizetésre — valami kis ürüggyel lemondják a lapot, ahelyett, hogy a pénzbeszedőt valamelyes alkalmasabb napra rendelnék oda. Ez volna az egyszerűbb és természetesebb eljárás.

B. Gy. Alsóváros. A vállalkozás jó kézben van a Lloyd kiadóvállalat kezében. A felhívás nem jelent kényszert, mert teljesen az ön elhatározásától függ villája fényképének megjelentetése. A szövetkezett budai hegyvidéki egyesületek összes tagjai kaptak felhívást.

D. J. Viziváros. Nem értjük ezt az okoskodást. Ez a nyomdaügy nem reánk vet rossz világot és kár a mi nyilatkozatunk után ezt naprendenen tartani.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett fekepálya. Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

PARAGON
GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönönél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

Kapható mindenütt!

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

LAKÁS
KERESEK BERELHETŐ 3 szobás villát, minden kényelemmel, garageval 5 hónapra, Kissvábhegy, Istenhegyi-út mentén, a Rózsadombon, vagy a Hűvösvölgyben. Ajánlatokat kér: — Rendessy, a Seiffert-kávéház tulajdonosa.

II., KER., MARGIT-KÖRÚT 56.
szám alatt épülő új bérpalotánkban
2 és 3 szobás lakások,
hallal, a legmodernebb kivitelben központi fütéssel és melegvizszolgáltatással, továbbá
üzlethelyiségek nov. 1-re kiadók.
Bővebbet: „Cyklop" Épitő Rt IV., Régiposta-utca 7—9. sz.
Telefon: Automata 879—84. szám.

KERTÉSZET
Heinrich és Társa
I. Kuruczlesi-út 13. Tel. hivó 645—33
Modern kertépités parkirozás, mindenféle növények. Speciálitások: Rózsa, szegfü, dália, chrisanthemum 31 kitüntetés

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

Halászlét, ha jót akar enni, Kuti halászkertbe kell menni.
Minden időben frissen főzik, élő halakból. Óbudai hajóállomás. 5, 7, 9 és 51-es villamos. — Leszállás a zsidó templomnál.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázási fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

SZENT ISTVÁN-HETI
GELLÉRTHEGYI ÜNNEPSÉGEK
augusztus 18, 19, 20.
Elrejtett kincsek a Gellérthegyen
Sárközi lakodalom
Belépődij 30 fillér Belépődij 30 fillér

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 966. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 augusztus 30.

Fanyar nyár

volt az idei. Valami különös utóíze volt mindennek, mint a meggynek. Jónak jó . . . de . . . Mindennek a végén ott volt az a bizonyos — *de!* Mindennek.

Az idegenjárás talán nagyobb volt az idén, mint az elmult esztendőkben, de — olyan erőtelen, olyan szegényes volt ez az idegenforgalom. Csupa kiszámított pénzű, filléreket olvasó idegen. Többe kerültek, mint amennyit hoztak.

A nyár nagy ütőkártyája, a Szent István-hét talán sohasem vonzott annyi embert, mint az idén, a gazdasági nagy pangás dacára, de — valami hivatlan, balkezű aprószentek mindenfelé torzképeket fintorgattak a felesődült vidéknek. A valódi falusiaknak műfalut mutattak és a nagy világégés után, az eddig vívott háborúk között, a soha nem vélt nagy világháború után, amelyből minden épkézláb ember kivette a maga részét, egy kassírozott isaszegi csatát adtunk a volt katonáknak.

Valami strandfürdő-építő láz vett erőt mindenkin, de — egyetlen új strandfürdő nem épült és belefulladt az egész a lágymányosi pocsolyába.

Nagyobbszabású magánépítkezések megindulása biztatott mindenkit, de — a legtöbb vállalkozás már a fundamentum ásásánál csődbe jutott. Félbenmaradt építkezések a budai főutakon fintorítanak felénk.

Az építőipar rettenetes pangása sürgette a nagyszabású közmunkák megindítását, amit alátámasztott a lakásdrágaság is. Így érlelődött meg a hatszáz kerti ház építésének terve Albertfalva alatt, de — azt is mocsaras helyen, egy sorvadó bank túlhízlalásával, félezer nyomorgó építész, száz fuldokló építési vállalkozó mellőzésével tudták csak megindítani. A népjóléti minisztérium elérte sürgős célját, mert az építőmunkások nagy tömege munkához jutott, de — az építőipar többi érdekeltségének — fanyar a szája íze.

A budai központi nagy vásárcsarnok számára sajátított ki a város a Délivasút mellett hatalmas telket, mely lenyúlik a körútra. Boldog emlékezetű városrendezőnk, nagyeszű és keménynyakú Warga László főtanácsos a vásárcsarnok világcsodáját rajzolta elénk, de — Budát mégis csúffá teszi, nagy körútján örökös szépséghibának épül ez a fedett vásári bódé.

Autóbusz túltengésbe jutottunk. Több az autóbuszunk, mint ahogy kellene. Jutott mindenhová, még Budára is néhány, de — valami olyan különös, agyafúrt útvonalakon járnak itt, hogy a boldoggá tett körzetekben több a bosszúság, mint az öröm. (Lásd a rózsadombi és a Csend-utcai vonalakat.)

Nagy kórházépítő programmot dolgoztak ki a városházán, de — azokat nem a gyógyforrások mellé tervezik, hanem füstokádó vasúti állomások, temetők mellé, nem az üde levegőjű hegyek alá, hanem a rákosi futóhomok közé.

Fölismertük a Duna roppant jelentőségét, külön Duna-bizottság alakult, de — hajó nem jár a Dunán s a tömegszállító helyi hajók helyett apró motoros csónakok cikáznak a nagy Dunán, mint a vízipókok.

Nagy, országos mozgalom indult a magyar fürdők felkarolása érdekében, de azért — mindenki külföldre utazott üdülni, fürödni.

És lassan mindenki hazajött most már és szidja a magyar fürdőket, hogy így mentse a maga kis honárulását. Hazajött mindenki, mert Budapesten oly szép az ősz. Szeptember e város legszebb hónapja és elveszi talán ennek a nyárnak fanyar ízét.

Dubonai Pál.

Budán, 1929 augusztus 29

Az utolsó szatócs is gondját viseli, hogy a kirakóablakban mutasson valamit, ha már odabent amúgy is sivár képe van a boltnak. Ezt már megtanulhatta volna tőle Budapest székesfőváros tanácsa, amelynek olyan sok a kirakóablaka, de csak egynéhány van szépen elrendezve, pedig hát maga a bolt odabent sem olyan silány. Nagykereskedés ez kérem, és minden kirakatának káprázatosnak kellene lennie. A jobboldali kirakóablak: *Buda*, sehogy sem pászol ehhez a nagykereskedéshez. Pedig tulajdonképpen itt vannak a nagykereskedés kinesei. A Déli vasúttal érkező idegen — földszintes, vidéki pályaudvaron érkezik s alig száz lépésnyire nagy térre jut, ahova hét út torkollik és ez a tér olyan, hogy falun sem lehetne rendezetlenebb, sőt még *neve sincs*. A Krisztina-körút mentén, a Koronaőr-utca, az Alkotás-utca, a Schwartzer Ferenc-utca, a Kékgolyó- és Városmajor-utca betorkolásánál kialakult tér a város egyik kirakóablaka, de igazán nem kirakatba illő városrészlet. A Városmajor-utca két sarkát díszítő óceska putri egyikének még a házteteje is rongyos. Érthetetlen okokból tűri ezt a város. Az érkező idegen bizonyára hamis fogalmat alkot magának a tanács gondosságáról, ha megkérdezi, hogy mi a neve ennek a térségnek. Pedig hát ez igazán kirakatrészlet. És ilyen van Budán sok.

A svábhegyi utak rendezése ügyében, a Svábhegyi Egyesület elnöke, losonci *Bódy* Tivadar dr. az alábbi felhívást intézte a svábhegyi villatulajdonosokhoz:

A Svábhegyi Egyesület, a Svábhegy központi útjait bitumenezett gyalogjárdákkal óhajtja a hatóság részéről elkészíttetni. Ez azonban csak úgy valósítható meg, ha az érdekelt villatulajdonosok telkük utcai kerítésén belül árnyékot adó fákat ültetnek, mert az utcán levő fasorokat a gyalogjáró megépítésére el kell távolítani.

Kérjük a mellékelt nyilatkozat aláírását és postára való feladását.

Végre megindult augusztus hó 21-én, egy szép szerdai napon reggel a 17-es számú autóbusz a RÓZSADOMBRA vivő szerpentinúton, hogy a Zárda-utcánál lekanyarodjon a Marcibányi-tér felé, amit a Rózsadomb *bal oldala* bizonyára örömmel fogadott, de annál több keserűséget váltott ki a *jobb oldalon*, mely ugyancsak messze esik az autóbuszvonaltól, holott ez a Rózsadomb nagyobb része. Ezért viharosnak ígérkezik a Rózsadomb és Vidéke Egyesület legközelebbi közgyűlése, mert hát . . . adtál uram esőt, de nincs benne köszönet. Hála Istennek, hogy nálunk Budapesten az adminisztráció egyik szerve, a mérnöki kar, mindig pontosan, lelkiismeretesen és a legjobban oldja meg a reá bízott feladatokat. *Eperjessy* Béla műszaki főtanácsos, a Hollós Mátyás Társaság tagja, a II. kerületi mérnöki osztály vezetője az autóbusz érdekében egészen átépítette a rózsadombi szerpentin-út testét és tette azt az útvonalat a főváros legmodernebb, tökéletes autó-útjává. Most van átépítés alatt a Mész-utca és a Ribáry-utca. E két úttal a Rózsadomb pompás két felvezető utat kapott keletről és nyugatról.

Budai Szahara

Kedves meglepetésül új, illusztris munkatárs állott a *Budai Napló* régi gárdája sorába *Mihailovits Kornél* ny. alispán személyében, aki, mint budai lakos meggyőződött azokról az igazságokról, amelyek rávilágítanak azokra a bűnökre, amikkel ezt a *másodrendű* várost nyomorgatják. Az alábbiakban közöljük levelének a nyilvánosság elé szánt részét:

Mindenekelőtt meg kellene szüntetni a Szaharát, mely terjedelemben ugyan nem vetekszik az afrikaival, de bizonyos szélirány mellett oly számumot produkál a Pálffy-tér és Császárfürdő közötti tereken, utcákon és rakpartokon, hogy abból bőven jut még a pesti oldalon lévő Rudolf-térnek és a Lipót-körút tájékának is. Miért van ez így? Mert a Margit-híd budai hídfője felett egész a Szt. Lukács-fürdőig a kotrógép homokhegyeket rak le, amelyeket kocsikkal szállítanak el a felső és nem az alsó rakparton a Pálffy-tér irányában, elhullatva bőven a rakomány egy részét. Erre persze az illetékesek azt mondják, hogy ez nem lehet baj, mert az utat tavaly felszórták, hengereltették és olajoztatták, az idén pedig a homokot összeszedették és újból olajoztatták. Ez utóbbira nézve az a szerény megjegyzésünk, hogy a Margit-rakparton a Pálffy-tér és Margit-híd között az arasznyi port és homokot csak részben gyűjtötték össze kúpokba, melyek most is a járda mellett várják a szétterítésükre alkalmas szelet, az össze nem gyűjtött — sokkal nagyobb mennyiségű s még mindig tenyérnyi vastagságú — homokrétegre jött azután az olaj, mely azt lekötni nem képes, de arra mindenesetre kiválóan alkalmas, hogy a Szentendrei helyi érdekűvel jövő és induló utasok ruházatát és a járdákat beszennyezze. Ezen művelet semmi esetre sem mondható a köztisztaság érdekében lévőnek, ennek helyes elnevezése: pénzkidobás, melyet csak úgy lehet megszüntetni, ha a homokrakodót a hídfőtől áthelyezik és a Pálffy-térig e rövid útvonalat aszfalt- vagy más alkalmas burkolattal látják el és a teherforgalmat az alsó rakpartra irányítják.

A gesztenyefa csődje. Régi tapasztalat, hogy a gesztenyefa meleg nyárban elsőnek sárgul. Már júliusban zörög az utcákon és a sétányokon a lehullott sárga gesztenyefalevél, — augusztusban legtöbbjén már alig van zöld levél és csak a nagy tereken, parkokban tartja magát szeptemberig. A városi kertészet eleinte szilfával kísérletezett, de ennek vagy az éghajlat nem felel meg egészen, vagy a kezelése körül van valami baj, de alig van egy pár szilfánk, amelyik dús koronát hajtana. Néhány helyen, mint például a Déli vasút étkező terraszának szegélyén, valami különös *akácfával kísérleteznek*, mely nálunk augusztusban virágzik, dús lombozatú és eddig legalkalmasabbnak bizonyult az utcák fásítására. Ezzel kellene pótolni a pusztuló gesztenyefákat, de addig is szigorú városi rendelettel szorítani kellene a háztulajdonosokat és főleg a házmestereket, hogy a forró nyári napokban a házak előtt álló fák tövét hetenkint háromszor öntözzék este, hogy ezzel is megakadályozzák a gesztenyefák korai sárgulását.

„Az elhanyagolt Mária-Remete" cím alatt megjelent cikkünk nyomán a „Mária-Remete Boldogasszony-Kápolna Egylet" folyó hó 8-án délután a helyszínén, Mária-Remetén, a felsorolt panaszok esetleges gyors orvoslása végett, az összes érdekeltek meghívásával bizalmas értekezletet tartott. A magas színvonalú értekezleten, amelyen *P. Casari* M. József szervitarendi tartományi főnök és néhány közéleti kiválóság is résztvett, több nagyértékű felszólalás és javaslat hangzott el, melyeket egy szűkebbkörű bizottság vesz tárgyalás alá. Az értekezletről csak Pesthidegkut község elöljárósága, a „Máriaremete Kertvárosi Polgári Kör elnöksége és az autóbusz tulajdonosok maradtak távol, akik — úgylátszik — a mai helyzettel teljesen meg vannak elégedve.

Sehogy sem illik a sokat hangoztatott, világmegváltó jelszavakhoz az a lassúság, amellyel nálunk ezeknek a jelszavaknak az előfeltételeit igyekeznek megteremteni. A legdivatosabb jelszavunk: — „a fürdőváros". Már pedig fürdővárost elképzelni sem lehet parkok nélkül, sétányok nélkül, kihasználva minden kínálkozó utcarészletet, minden parkot, minden teret. Még a Vár utcáinak sivárságát is enyhíteni kellene mesterségesen tenyésztett fákkal és bokrokkal. És mindenhova padok kellenek, padok és újból padok — és jól ápolt utak. Már pedig a budai parkokban nagyon kevés a jó pad és nagyon sok a rossz út, ahol pedig mégis van pad, az nagyobbrészt rossz helyen van, holott egy kis körültekintéssel meg lehetne állapítani, hogy a közönség hol tartózkodik szívesen és hová kívánna újabb padokat. A Vízivárossal bántak el parkok tekintetében a legmostohábban, mert természetes parkja a széles Dunapart volna, csakhogy ott pázsit és virág helyett *gőzölgő aszfalt* terem. Úgy tudjuk, hogy *Kozma* Jenő dr. városfejlesztő programmjába fölvette a Margit-rakpart parkírozását, amit évek óta sürgetünk mi is, ami egy csapásra megoldaná a Vizivárosban ezt a tűrhetetlen helyzetet. Egyetlen nagy parkja a belső résznek a Statisztikai-park, amelynek azonban az a nagy baja, hogy gödörben fekszik, fülledt a levegője, nem eléggé ápoltak az útjai és kevés a padja.

Elmorzsolódik egyik nagy értékünk

Kétsoros hírt közölt a „Fővárosi Közlöny", mely szerint

„Sósfürdő- és Forrásvállalat Rt.-ról Lubaja István és nejére (I., Kelenföld) 3497/12. hrsz. 19.504 pengő 80 fillérért."

Egészen jelentéktelen hírnek látszik, két sor az egész az *Ingatlanforgalom* című rovatban, mégis mérgezett tőrszúrás ez a kis hír mindazok számára, akiknek szent meggyőződésük az, hogy Budán, sőt Budapesten, annak minden válságán csakis az segíthet, ha valóra tudjuk váltani azt a sokat hangoztatott jelszót: Budapest *Fürdőváros*. Bürokratikus szempontból talán ellenszenves ez a jelszó, mert új nagy munkakört jelent a Városházán, amelynek ma még ninesenek meg a keretei és ninesen meg a hivatott vezére, aminek már száz év előtt meg kellett volna lennie. Ma még csak mint közeli lehetőségekről beszélnek arról, hogy a fürdőket, mint *külön városi nagy üzemet* egy kézben összpontosítsák és *Berczel* Jenő alpolgármestert emlegetik, mint ennek leendő vezetőjét. De e tervezgetések mellett, minden fürdőügyi értékünk stagnál, egyes hivatott vezető egyéniségek rettenetes erőkifejtése dacára, vagy pedig elmorzsolódik, mint ahogy azt a fentebb idézett kétsoros hír bizonyítja. Az Erzsébet Sósfürdőhöz tartozó egységes telektömb valamikor mintegy hetvenezer négyszögöl területet egyesített önmagában és alkalmas objektum volt arra, hogy ezt az

Európában talán egyedülálló és világszerte megbecsült gyógyforrást a vele kapcsolatos keserűvizekkel együtt a budai fürdőkérdés tengelyévé tegye,

mert az egész kelenföldi medence, gyűlőhelye a különféle gyógyhatású keserűsóknak. Franzensbad és Karlsbad gyógytényezői együtt vannak és kizárt dolog, hogy mesterséges fúrásokkal ne találnák meg e hideg gyógyvizek mellé a forróvizű gyógyforrásokat is. És ezt a ma megmérhetetlen, felbecsülhetetlen értéket ez a gyámoltalan város nem tudta felhasználni, holott régebben krajcárokért, potom pénzen megszerezhette volna az egész területet, amely marhalegeltetésre sem volt alkalmas, mert még a fű is keserű volt, ami ott termett és elhajtotta a tehén tejét. Megszerezték egyes családok, magántulajdonba került és a Sósfürdő tulajdonosai szerencsés kézzel gyarapították a fürdő területét. Azután jöttek szerencsétlen spekulációk, jött egy kétmilliós hollandi kölcsön, azután egy rövid ideig tartó rablógazdálkodás és végül most megszerezte a végrehajtásokkal és csődökkel küzdő vállalatot a *„Bohuniczky Bank"*. Nagy erőfejtéssel szanálta a gyógyfürdő beteg anyagi helyzetét, de kénytelen lesz parcellázni a fürdő külterületét, talán a belső területet is, hogy rendezhesse ennek a nagyhírű gyógyforrásnak anyagi viszonyait. Környékén már megindult az eladott parcellákon az építkezés és ez a nagy érték ilyen módon lassan elmorzsolódik. Ahogy e sorok elején a Fővárosi Közlöny hírét közöltük, most ismét lehullott a nagy érték egy morzsája és lassan

megszűnik a lehetősége annak, hogy a Sósfürdő világfürdővé lehessen.

Későbbi nemzedékek pedig különös fogalmakat alkothatnak maguknak a város mai gazdálkodásáról, kicsinyes felfogásáról, szűk látköréről.

Európa gyöngye — kiáltott fel elragadtatásában a napokban két bajor pap, amikor a Halászbástyáról eléjük táruló budapesti panorámát megláttak. S a Várban sétálva egyik ámulatból a másikba estek, amint a sok érdekességet, kincseinket megszemlélték. De a királyi szertartástermek megtekintésekor ugyancsak ámulatba esett az őket önkéntesen, hazafias buzgóságból kalauzoló *Dvorzsák* Ferenc óbudai tekintélyes polgár is, amikor a teremőr kihirdette harsány hangon, hogy: — a külföldiek egy pengő ötven fillért, a helybeliek ötven fillér belépődíjat fizetnek. — Kissé furcsa, hogy az idejövő idegen zsebét hivatalos helyeken is megdézsmálják, különbséget téve magyar és idegen között, amikor pedig az volna a főcél, hogy az idegent minél többször idecsalogassuk.

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

Világünnep 1686—1936

Budavára felszabadításának 250. évfordulóján

Budavára felszabadulása 250. évfordulójának megünneplését a *„Budai Napló"* napirendre tűzte és felhívta olvasóit, hogy szóljanak hozzá e kérdéshez. Ennek a felhívásnak vélek ezzel szerény keretben eleget tenni.

Tavaly a Nagyboldogasszonyról nevezett budavári koronázó főtemplom (Mátyás-templom) gyönyörű zenés misével áldozott felszabadulása 242. évfordulóján az Egek Urának. Kívánatosnak tartanók, hogy ez a megemlékezés évről-évre minél ünnepélyesebb kereteket öltene és *a misező pap az evangélium után évről-évre a szószékről is megemlékeznék a nap jelentőségéről*, és pedig minden budai templomban, de főleg a budaváriban; hiszen épp *a budavári főtemplomhoz* fűződik *Szűz Mária* ottani *régi szobrának* csodával határos fennmaradása és befalazott állapotából való sértetlen feltűnése a 145 éves török hódoltság és az 1686-os ostrom minden viszontagságai után.

A felszabadító hadjáratról egyébként nemrég Magyarország spanyolhoni nagy barátja, *Don Antonio Sancho* is megemlékezett a budavári főtemplomban tartott nevezetes szentbeszédében, kiemelve áma spanyol lovagok nevét, kik 1686-ban Buda alatt a szent ügyért véreztek.

De teljes joggal ünnepelhetné évről-évre az Egyház budai templomaiban a nagy felszabadító pápa, *XI. Ince emlékét is*. Hogy mit tett *Odescalchi Benedek*, mint XI. Ince pápa, Szent István birodalmának felszabadításáért, azt a pártatlan történetírás már megírta. I. Lipót és XIV. Lajos közt 20 évi fegyverszünetet teremtve, minden erejével Magyarország felszabadítására törekszik; a felszabadító hadjáratot a magáéból búsásan segélyezi, a hadjárat céljaira az egyházi javakra nagy adót vet ki; bécsi nunciusa, *Buonvisi* Ferenc bíbornok és varsói nunciusa, *Pallavicini* bíbornok útján a habozó császárt és a lengyel királyt megnyeri tervének. Létrehozza a Szent Ligát Velence bevonásával. A pápai diplomácia mindenütt dolgozik, még a távoli Keleten is a felszabadító hadjárat érdekében. Ha nincs XI. Ince, ki tudja, mikor szabadul fel Buda és Magyarország. Csodálatos, hogy *XI. Ince pápának* eddig nincsen tudtunkkal Magyarországon *emlékműve*. A 250. évfordulón ezt a régi mulasztásunkat is jóvá kell tennünk. Talán a Mátyás-templom falán, de talán még inkább *a budai Várban a Szentháromság-térre tervezett új hercegprímási palota* falán vagy annak mélyedéseiben volna annak legméltóbb helye.

Az egyetemes keresztény és európai politikát XI. Ince pápa képviselte, aki nem egyszer ajánlotta Lipótnak, hogy adjon a protestánsoknak vallásszabadságot és így vonja el őket a töröktől, és aki bécsi nunciusa útján Bécsben a vallási türelmesség hirdetője volt. Ő vállalt garanciát a protestáns Erdély szabadságáért, ha visszatér a magyar szent korona uralma alá, és az ő nunciusa tünteti ki a kálvinista kurucvezért, Petneházy Dávidot, a felszabadító hadjárat egyik hősét, aranylánccal, XI. Ince örömére és utólagos jóváhagyása mellett.

Egy vároldali polgár.

CSÁTHY FERENC Rt
I., Krisztina-körut 133. szám
Telefon: Automata 509—24
TANKÖNYVEK
FÜZETEK
ISKOLASZEREK
dús választékban!

Hüvösvölgy
legszebb kirándulóhelye
Nagyréti vendéglő
Naponta cigányzene!
tulajdonos
MARTH MIHÁLY

Oláh Gusztáv dr. h. államtitkár, elmeorvos, miniszteri biztos, ny. állami elme- és ideggyógyintézeti igazgató a Lipótmezőről I., Várfok-utca 1. szám alá költözött. Fogad délelőttönként. Telefon: Aut. 564—64.

Kellemetlen utcasarok No. II. Legutóbb szóvá tettük, hogy az *Alkotás*-utca és *Ráth György*-utca sarkán kiálló földszintes ház milyen kellemetlenné teszi az előtte való közlekedést, mert minden arra haladó kocsi lefröcsköli az emberek ruháját, minden öntözés után és minden eső után. Hasonló panaszt kaptunk most a *Margit-körútról*, ahol a Királyhegy-utcával szemben a Ferencesek zárdája mellett, áll ki szintén erősen az út közepén egy ócska ház, amely mellett elmenve, ugyanazokat a kellemetlenségeket csinálja végig a közönség, mint az Alkotás-utcában. Csakhogy itt nagy a forgalom s így ez a kiugró sarok nemcsak kellemetlen, *de veszedelmes is!*

Budai építészfejek

A magyar építészet egyre több hírt és elismerést szerez a magyar névnek. Ezen téren legtöbbet köszönhetünk kiváló építészeinknek, akiknek nevét mind szélesebb körökben ismerik és akiknek munkássága felé mind több figyelemmel fordul az egész tudományos világ. Ennek az értékes, nagy képzettségű építészgárdának egyik legkiválóbb tagja *Vágó* László, aki ma férfikora delén áll, munkaképességének, alkotóerejének teljében.

Született 1875-ben Nagyváradon. Tanulmányainak a befejezése után külföldre ment. Működésének már első éveiben néhány jelentékeny bérpalotát tervezett. Az építész tulajdonképpen három emberből tevődik össze; az igazi építészben van valami a mérnökből, valami az iparosból és valami a művészből.

Vágó László az építőművésznek mind a három tekintetben megtestesítője: megbecsülik úgy a művészek, mint a technikusok. A tetőnélküli bérpalotai építkezések vonzották Vágót az építészet felé, ezekben a tetőnélküli épületekben merült el legszívesebben tanulmányai alatt később is és az ezután következő időkben. Számos építészeti dolgozatot írt, amelyek a magyar, osztrák és német lapokban láttak napvilágot. Szakmunkái, különböző építészeti kreációi nevét messze a kis Magyarország szűk határain túl is ismerté tették.

Az elmult hónapok után, amely építészeti szempontból meddő volt, most már termékenyebb és bőségesebb idők jönnek és így Vágó László kétségkívül még igen sok szép és művészi alkotással fogja gazdagítani az országot és a fővárost.

A Kisfaludy Színházban Óbudán *Miklós* Aladár igazgató még a holtszezonban, augusztusban is érdekes műsort adott állandóan, sőt premiereket is és reprizeket. Többek közt a Tökmag című világhírű vígjátékat, a Cigánybárót, az Erdészleányt, Ripp van Winkle és Tatárjárás operetteket.

A jövő heti műsoron szerepelnek: Bob herceg, Tündérszerelem és Oroszország, a nagy világdráma.

Zufall Sándor dr. rendelő intézeti orvos külföldi tanulmányútjáról visszaérkezett és rendelését (Budapest, I., Alkotás-utca 37. I. 6., tel.: Aut. 552—28.) ismét folytatja.

Magyar Mythologia, *Ipolyi* Arnold úttörő nagy munkája újból megjelenik. Nagy ünnepe volt a magyar irodalomnak, amikor 75 esztendővel ezelőtt, a szabadságharcok után, a magyar elnyomatás idején Ipolyi püspök Mythologiája megjelenhetett. Most *Zajti* Ferenc, a *„Hollós Mátyás Társaság"* tagja és indiai kutató újból kiadja két kötetben. Ez a becses könyv nem hiányozhat egyetlen magyar könyvtárból sem. Eddig is csak azért nélkülözték, mert a krónikás magyar mult ellenesei méltatlan támadásban részesítvén Ipolyi munkáját, — a műve komoly értékét jobban ismerő önérzetes Ipolyi *összeszedette Mythologiája példányait és elégette azokat.* A nagynevű szerző azután se a sürgetett német kiadást, sem a magyar új kiadást, nem tette lehetővé. Ha felbukkan néha egy-egy régi kötet a könyvkereskedő kezén, olyan árat fizetnek érte, amilyet egy magyar könyvért se. A kétkötetes új kiadás bolti ára 18 pengő (előre megrendelve készpénzfizetésért 16 pengő), amely 18 pengős vételár fizethető 3 havi 6 pengős részletben is. A könyvmegrendeléssel kapcsolatos bármilyen megkeresést, pénzküldeményt *Zajti Ferenc Pestújhely, Nándor-utca 18.* címre kéri küldeni.

Több rendőrt a Svábhegyre, ahol az utóbbi időben kifosztották a Széchenyi-emlék-út 7. sz. alatt Plán Frigyes, Menyét út 11. sz. alatt Lichtinger Sándor és Béla király út 6. sz. alatt Engel Ármin nyaralóját és azért most azt kérte a Svábhegyi Egyesület a főkapitányságtól, hogy jövőben ezeken az utakon rövidebb időközökben őrjáratokat tartasson, a gyanús egyéneket igazoltassa és esetleg időközönkint lovasrendőrőrjáratot cirkáltasson.

Nász. *Fenes* Ferenc dr. ügyvéd, ny. törvényszéki tanácselnök leányát, Margitot, aki az Irgalmasrend priorjának az unokahuga is, e hó 15-én, Nagyboldogasszony napján este 6 órakor vezette oltárhoz a Ferencesek Margit-körúti templomában *Pechán* Alfonz székesfővárosi tanár.

Tehel Lajos, a Kristály kútvállalat igazgatójának leánya, *Rózsika*, aug. hó 18-án kötött házasságot *Presser* Miksa nagyvágó *István* fiával, aki lengyelországi fűrésztelep tulajdonos, az óbudai izraelita templomban és a III. kerületi anyakönyvvezetői hivatalban. A fiatal mátkapár tanui voltak *Orova* Zsigmond dr. ügyvéd és *Vető* Sándor gépgyáros. A vendégek között ott voltak: a III. kerületi előljáróság főtisztviselői, továbbá Keresztessy Gyula rendőrfőtanácsos, Gágel János r. főtanácsos, Diószeghy Miklós dr. r. tanácsos, Bede József r. tanácsos és Wolkenberg Gyula r. főfelügyelő, azonkívül pedig számos előkelő óbudai polgár és sok idegen vendég. A rendet két díszruhás lovasrendőr és több gyalogrendőr tartotta fenn. A Zichy-utcai hitközség dísztermében fogadták a gratulációkat s nagyszámú vendég jelent meg a nászlakomán Tehel Lajos lakásán, ahova mintegy 400 gratuláló távirat is érkezett. A fiatal pár Olaszországba ment nászútra.

TURÁNI SZŐHYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megóv. II, Fő-u. 80. Tel: 515-79

Budaiak Mária-Zellben. Nagy körültekintéssel és gyakorlattal rendezte a zarándokutat Mária-Zellbe Borsy István és kiérdemelte az 500 résztvevő elismerését. A zarándokok között túlnyomó számban voltak a budaiak, de nagyon sok volt a vidéki is. A nyolcnapos zarándokútnak egyik kedves jelenete volt az az ezüstlakodalom, amelyet *Nagy* Sándor lovászpatonai igazgató-tanító és neje ültek a mária-zelli kegyoltár előtt. A misét szép beszéd kíséretében Sterling János lovászpatonai plébános mondotta és az oltárnál, mint közvetlen vendégek ott voltak Jossy Béláné, Bogdán Margit Lovászpatonáról és Viraág Béláné Budáról.

Gyász. *Radó* Ernő, a Holzbauer testvérek cég igazgatója, szkv. százados, több hadikitüntetés tulajdonosa, augusztus 9-én délben szívszélhűdés következtében váratlanul meghalt. Óbuda társadalmi életének kedvelt tagja volt; a *III. ker. Egyesült Polgári Társaskör* választmányának volt tagja. Temetése nagy részvét mellett aug. 11-én, vasárnap d. u. volt az óbudai köztemetőben a róm. kat. egyház szertartása szerint. A temetésen ott volt Óbuda társadalmának színe-java. Szertartás után a nyilt sírboltnál a III. ker. Egyesült Polg. Társaskör nevében *Andréka* Károly elnök, a barátok nevében *Szörényi* iskolaigazgató búcsúztatták. A Társaskör koszorút helyezett a ravatalra; a temetésen Szepesi Gusztáv alelnök vezetése alatt ott voltak az elnökön kívül sokan.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15 SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Budai Vigadó éttermei és kávéháza — mint legutóbb megírtuk — gyönyörűen restaurálva várják a vendégeket. Az átalakítás munkálatai majdnem három hónapot vettek igénybe és Buda ismét egy pazar elegánciával kiállított kellemes, szellős, óriási méretű szórakozóhellyel gazdagodott. Az ünnepélyes megnyitás szeptember 1-én, vasárnap lesz.

A férfiak hátrányára állapította meg a Császárfürdő vezetősége a fürdőzést, amennyiben a férfiak csak reggeli 9 óráig és délután 2 órától fürödhetnek, míg a nők a legkellemesebb időben, 9-től 2-ig lubickolhatnak. A férfiak most azt kérik, hogy legalább tíz óráig fürödhessenek a Császárfürdőben.

Értesítések

A Tanács felhívja az érdekelteket, hogy a régi vizivárosi és tabán-krisztinavárosi temetőkben eltemetett halottaikat 1930 január 1-ig más temetőkbe helyeztessék át.

A Kútvölgyi-utat az Új Szent János-kórháztól a Béla király-útig a kocsi- és autóforgalomnak is megnyitották.

Új strandfürdőt épít Leányfalun, az ottani szépítő egyesület Vámossy Zoltán dr. elnök indítványára.

A III. ker. 5. sz.. „Pannonia" Levente Egyesület szeptember hó 1-én, vasárnap délután 5 órakor (III., Pacsirtamező-utca 62. szám alatt) táncmulatságot rendez.

Gyomorsavtultengés ellen CIGELIKA „ISTVÁN" forrásvizet
igyunk. Kapható mindenütt. Vezérképviseletet Budapest, V., Sas-utca 29. sz. Telefon 120—20

A villa- és kerttulajdonosokat Budán föltétlenül érdekelni fogja a *Magyar Magtenyésztési Rt.* (Monori Mag) most szétküldött *őszi árjegyzéke*, melyet szívesen küldenek meg díjtalanul minden érdeklődőnek. Átlapozva ezt az árjegyzéket, mindenki meggyőződhetik, hogy — a valósággnak megfelelően, frázis nélkül mondva — ennek az árjegyzéknek kiadásánál sem költséget, sem fáradtságot nem kímélt a társaság és nem csak az volt a célja, hogy árúcikkeit felsorolja, hanem az is, hogy ez alkalommal a gazda- és kertkedvelő közönségnek útmutatást, segítséget és tanácsot adjon a gazdasági, konyhakerti és virágmagvak, hagymák, gumók, stb. kulturája tekintetében. Címe: Monori Magkereskedés Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 3.

Bérautó-autó taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. Horváth

Iskolai hír. A belvárosi négyévfolyamú „Zichy-Pallavicini Edma őrgrófnő"-ről elnevezett női felső kereskedelmi iskolába, valamint a most megnyíló egyéves délutáni női kereskedelmi szaktanfolyamra szeptember 2., 3. és 4-én lesznek a beiratások IV., Irányi-utca 3. szám alatt.

TANKÖNYVEK
TANSZEREK MINDEN ISKOLÁNAK:
TISZA
TESTVÉREKNÉL II., FŐ-UTCA 12. SZ.

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM—RESTAURANT
II., MARGIT-KÖRUT 20.
TELEFON: AUT. 512-29.
TULAJDONOS: Gróf NYÁRY GUSZTÁV
DUNDUS HORVÁTH MUZSIKÁL

„POZSONY" KÁVÉHÁZ
TERRASZA
a legkedveltebb uzsonnázó és vacsorázó hely.
Esténkint
veszprémi FARKAS VINCE
kiváló szólista saxophon hegedüjével muzsikál

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, NYÁRI TERRASZ.
Tulajdonos: MAYER PÁL.

CAFFÉE — RESTAURANT Budagyöngye
I., BUDAKESZI-ÚT 11. SZ.
Kedves sétaút belső Budáról
kiváló konyha - elismert pince
uzsonnakávé - zene
RÓNA GYULA vendéglős

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-utca 31. szám
Nyári terrasz
megnyilt a gyógyudvarban. — Lakomákhoz, esküvőkhöz, társas estékhez különtermek. Bácskai ételkülönlegességek. DREHER-SÖRÖK.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
MOST MEGNYILT
izléssel berendezett KERT-JE
zajtalan, kedves hely
I, KRISZTINA-KÖRUT 75. SZ.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

Minden este
„MANCHESTERI VIDÁM JAZZ"
hangversenyez a
„DÉLI VASÚT" KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás-utca, 3-as autóbusz megállónál.
Elsőrendü meleg vacsorák.
Polgári árak.
Nagyszerü hangulat. Egész éjjel nyitva

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK,
PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ
NYÁRI PÁHOLYOK.

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
előkelő, intim, fangulatos
Magyar, francia konyha. Esténkint Mursi Elek muzsikál.

Farkas Géza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett tekepálya. Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

HŰS HEGYI LEVEGŐ
árasztja el Buda belső részén, a Krisztina-körut mentén legmagasabban fekvő
nyilt terraszt a Délivasút
indulási oldalán lévő vendéglőjében. Kitünő magyar és francia konyha fajborok, — elsőrangu sör, — rendes árak.

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.
Tulajdonos: ifj. Thék János.

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, műhelyek, raktárak és üzletek központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. udv. tan., főpolgármester, felsőházi tag, e hó 24-én délután viszatért fonyódi nyaralójába és szeptember hó 7-én tér vissza Budára.

BÓDY TIVADAR dr., ny. polgármester, a felsőház tagja, karlsbadi kúrája után Berlinbe utazott, ahonnan szeptember 7-ikén tér vissza.

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselő, az Egységes Községi Polgári Párt elnöke visszatért európai körútjáról és most birtokán nyaral. Augusztus második felében néhány utat tett az országban részben tanulmány céljából, részben nagyobb peres ügyek érdekében.

SZABOLCSKA MIHÁLY, a Hollós Mátyás Társaság elnöke végleg Budára költözött és megvásárolta Ugocsa-u. 4. sz. a. villát.

EXNER KORNÉL dr. egyetemi tanár, a Hollós Mátyás Társaság társelnöke Badgasteinban tartja az utókúrát és tanulmányozza a fürdőügy és idegenforgalom nagyfontosságú tételeit.

JOANOVICH PÁL dr., ny. államtitkár, akit nagy betegen hoztak haza Reichenhallból és az új Szent János-kórházban ápoltak, a teljes felgyógyulás útján van.

SZÁVAY GYULA a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, a Hollós Mátyás Társaság ügyvezető-elnöke Balf fürdőre utazott, ott gyógyulást kereső nejéhez.

FEJÉR JÓZSEF nv. államtitkár Berchtesgadenből üdvözölte budai barátait és e napokban visszatért.

Vitéz AGGHÁZY KAMIL a Hadtörténelmi múzeum igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság alelnöke, négyheti szabadságát Egerben, a magyar Magdeburgban töltötte családjával.

MASSÁNY ERNŐ dr., főmeteorologus, a Rádió ismert nevű előadója, a Hollós Mátyás Társaság alelnöke, e hó 12-én tért vissza külföldön tett tanulmányútjáról. Admontban nyaralt és onnan számos osztrák fürdőhelyen tanulmányozta az ott gyakorlatban lévő idegenforgalmi intézményeket és berendezéseket.

MANNINGER VILMOS dr., a Zugligeti Egyesület elnöke „Ut a magyar kertészet renaissanceához" címen cikket írt a régi, jó *„Kertészeti Lapok"*-ba, amelyben új utakat, új eszméket vetett fel a magyar kertészet számára.

SZÉLL ÁRPÁD, a B. H. É. V. műszaki igazgatója, Svájcban tanulmányozza a drótkötélpályák és más hegyi közlekedési eszközök berendezését.

PURÉBL GYŐZŐ dr. tanácsnokot aranyéremmel tüntette ki a testnevelés előmozdítása terén szerzett érdemei elismeréséül a Testnevelési Tanács.

SOÓS ÁRMIN, a „Nova Rt." kereskedelmi igazgatója Berchtesgadenben nyaralt.

LUGMAYER JÓZSEF dr. a tegnapi faluból mai várossá alakult Kaposvárra utazott a kiállítás megtekintésére.

ÚJ ÉS HASZNÁLT
TANKÖNYVEK
KAPHATÓK
VÁMOSS. antiquariuma és könyvkereskedése
Budapest, II., Fő-utca 22. sz.
Telefon: Automata 550-10

JAUERNIK NÁNDOR vezérigazgató, gazdasági tanácsos hatheti kúrára Radegundba utazott.

BADAL EDE ny. előljáró Máriazellben van üdülésre szoruló leánykájával.

FÁBIÁN GÁSPÁR dr. műépítész, a Hollós Mátyás Társaság tagja, templomok tanulmányozása céljából külföldre utazott.

NÁDAS BÉLA dr. ügyvéd, a Rózsadomb és Vidéke Egyesület ügyésze, Olaszországi nyaralásából családjával együtt hazaérkezett.

HEGEDÜS MIKLÓS dr., urológus, a Teleia főorvosa, a „Budai Klub" ügyv. alelnöke, badeni tartózkodásából visszaérkezett. II., Zsigmond-u. 1. sz. alatt ismét rendel.

R. RÉW SÁNDOR, a Római-fürdő telepi iskola új igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság jegyzője Klotild-telepen nyaral családjával.

Hollós Mátyás Társaság

szeptember hó 2-án, hétfőn este 6 órakor tartja első őszi választmányi ülését a Császárfürdő Hollós Mátyás-termében.

Rózsadomb és Vidéke

Egyesület legközelebbi választmányi ülését szeptember 3-án, kedden este fél 7 órakor tartja az Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében.

Schack Béla

A gazdasági tudomány terén hatalmas lépés a „Révai Kereskedelmi, Pénzügyi és Ipari Lexikon", amelyen évek óta dolgozik *Schack* Béla udv. tan. főigazgató, akit a Hollós Mátyás Társaság legutóbbi közgyűlésén a *főtanácsa tagjának* választott meg és akit az új lexikon megjelenése alkalmából világszerte ünnepeltek.

Schack Béla kereskedelmi oktatásügyi pedagógus és író, szül. Miskolcon 1859. július 11. Egyetemi tanulmányait a külföldön és Budapesten végezte, ahol fil. doktorrá avatták, tanári oklevelet nyert. 1886-ban kereskedelmi iskolai tanár lett Miskolcon, majd Pozsonyban. 1899-ben kinevezték a kereskedelmi iskolák első főigazgatójává, mint ilyen és mint az Orsz. ipari és kereskedelmi Tanács szakelőadója, szakoktatási reformjaival a magyar kereskedelmi iskolákat Európaszerte elismert intézménnyé szervezte; ő szervezte 1898-ban a Kereskedelmi iskolai tanárképzőt. A külföldi kereskedelmi szakoktatási kongresszusokon számos esetben képviselte a magyar kormányt. Érdemei elismeréséül 1916. m. kir. udv. tanácsosi címet kapott. 1919. a vallás- és közoktatásügyi miniszter rábízta a minisztériumban a kereskedelmi oktatási ügyosztály szervezését s ennek első főnöke volt. 1920-ban visszatért a főigazgatóság élére. Irodalomtörténeti és szépirodalmi műveket írt, mint: *A Sturm és Drang-korszak drámaköltészete* (1886); *Az élet meséiből* (1888); kereskedelmi tankönyvei számos kiadásban terjedtek el az országban. Önálló művei: *Kereskedelmi iskoláink a millennium idejében* (1896); *Svájc kereskedelmi oktatásügye; Kereskedelmi iskoláink multja és jelene* (1903); *Kereskedelmi iskoláink tanítástervének fejlődése* (1918); Das kommerzielle Bildungswesen in Ungarn (Wien) (1913); *Magyar kereskedők könyve* (1907, 4 köt.) illusztrált, lexikális mű; szerkesztette a *Magyar kereskedők könyvtára* vállalatot (40 füzet); 1927 óta szerkeszti a: Révai Kereskedelmi, Pénzügyi és Ipari Lexikont.

40.000 példányban

jelenik meg most őszkor, lehetőleg szeptemberben a *BUDAI NAPLÓ* propagandaszáma és ezt a 40.000 példányt a posta levélhordói teszik be Budán minden lakásba. A budai polgárság figyelmét óhajtjuk felhívni azokra a tényezőkre, tervekre, eszmékre, amelyektől a hanyatló Buda föllendülését, polgárai kedvezőbb sorsát, biztatóbb jövőjét várjuk. Módot akarunk nyujtani a budai kereskedőknek és iparosoknak, hogy magukra tereljék a budai polgárság figyelmét és megállítsuk a hidakon át Pestre özönlő pénzáramlást. Minden kereskedő, minden iparos, vállalkozó mondhassa el Buda minden polgárának, hogy miben különb, jobb, olcsóbb mint a pestiek. Nemcsak a Budai Napló propagandáját kívánja szolgálni ez a 40.000 példány, ez az abszolút nagy nyilvánosság, — hanem minden budai polgárét.

Budai ünnep volt a gróf Pálffy tüzérlaktanya volt tüzérezredének a laktanyában rendezett kegyeletes emlékünnepe elesett hőseinek tiszteletére, amely ünnepen a tábori misét *Haasz* dr. tábori püspök mondotta, az ünnepi beszédet pedig *József* főherceg, aki leleplezte a remekbe készült emlékművet. *Gosztonyi* Gyula volt főhadnagy emlékezett meg hősi halált halt bajtársairól és a díszebédnél, — amelyen *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester, mint az ezred volt tart. tisztje is résztvett — *Thoma* József főiskolai tanár éltette *Dávid* Károly építészt és méltatta az általa oly művészien tervezett emlékművet.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A harmadik premiert hozza a budai közönségnek a mi saját *Budai Szinkörünk*. Az első volt tavasz végén: — Mit susog a fehér akác, a második: — Szökik az asszony és most augusztus 31-én került színre a harmadik:

Erdélyi diákok

címen, mely *Rákosi* Viktor „Elnémult harangok" című regényének első részéből készült. A szöveget *Andai* Ernő és *Innocent* Ernő, zenéjét pedig *Budai* Dénes szerezte. Nagynevű művészek szerepelnek benne. Ugymint: Vaály Ilona, Kiss Ferenc, Gózon Gyula, Ferenczy Károly, Sik Rezső, Pajor Ödön és a színház művészgárdája. Sebestyén Géza színigazgató most a harmadik kitünő darabbal áll elő és ismét áldozatot nem kímélve pompás díszletekkel emeli a kiválónak igérkező darab hatását.

Nem érdekel

bennünket itt Budán a hír, hogy „Dorogon felavatták a kultúrházat", de kénytelenek vagyunk foglalkozni vele, abból az egy szempontból, hogy Dorogon mégis sikerült az, amiért évek óta hiába küzd Buda, az a Buda, amelynek kultúrájáért oly nehéz harcokat vívnak a HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁGGAL az élükön mindazok, akik ezt az ős, elmaradt sváb várost visszahódítani igyekeztek a magyarság számára. A Budai Vigadó naautermén kívül, nincsen hely belső Budán, ahol nehéz, nagy anyagi és pénzáldozatok nélkül kulturális törekvéseknek áldozni lehetne. Itt szegény emberek kis eszközökkel szolgálják a magyar kultúrát és évtizedek óta keservesen küzdenek a kultúrház hiányával. Minden három esztendőben jön valami lelkes ember, valami egyszerű tervvel, amely a kultúrház tervét megoldaná, két-három évig küzköd — hiába, mint ahogy Krivoss Árpád példája is bizonyítja, aki fűt-fát megmozgatott, hogy a budai iparosság kulturális igényeinek otthont teremtsen. Államnak, városnak két kézzel és teli marokkal kellene az ilyen törekvéseknek a segítségére jönnie, mint ahogy Óbudán a szocialisták meg tudták csinálni a maguk pompás kultúrházát és ahogy Ujlakon sikerült a katolikus egyházközségnek ilyen kultúrház létesítése. Ezek a végvárak. De bent, a belső részen a Krisztinában, a Kelenföldön, ez sehogy sem megy. Pedig némi akarattal és támogatással sikerülne, úgy ahogy sikerült — Dorogon.

A Svábhegy olajban, mégpedig nem úgy értve, hogy portalanná olajozott utakkal, hanem művészi kiviteli olajfestményekben. A *„Plenair"*-iskola, *Mészáros* Mihály festőművész vezetésével és a Svábhegyi Egyesület anyagi támogatásával 50—60 művészi kivitelű olajfestményt készített a Svábhegy szép részleteiről. Ezeket a képeket a *Svábhegyi Szanatórium* régi éttermében, *kiállítás* keretében most mutatják be és a svábhegyi intelligencia nagy missziót teljesít, ha ezt a kiállítást képvásárlásaival segíti.

A kiállítás szeptember 4-ig, de élénk látogatás esetén tovább is nyitva marad. A kiállító művészek között ismert nevek: *Mészáros* Mihály, a vadregényes *Pátrány*-úti Plenair-iskola igazgatója, aki most készül külföldre, hogy megfesse Zogu albán király, Alberto olasz trónörökös és Mussolini arcképét, — *Borbáthné Barabás* Anna, aki már a mult évben is nagy sikert aratott. — *Turmayer* Sándor és *neje* szívesen látott műcsarnokbeli kiállítók. — Az ifjabbak közül erős tehetség *Szin* György, aki Párizsban is feltűnt, — *Kovacsics* Ernő több ízben aratott díszeretet finom akvarelljeivel, továbbá — *Nóti* Józsefné, *Steinschneider* Emilia, *Hermanné*, *Bakonyi* Kati, *Kreutzer* Jenő, *Góbor* Endre és mások. A kiállítás élén József Ferenc főherceg mint fővédő, Bódy Tivadar, Berezel Jenő, Glück Frigyes, Dollinger Gyula dr. és Manninger Vilmos dr. egyet. tanárok, Szviezsényi Zoltán és Zilahy Dezső.

MEGJELENT A
„CSODA 4"
LEGMODERNEBB KAPCSOLÁSÚ SOK, ÁRNYÉKOLTRÁCSU ÉS VÁLTÓÁRAMU CSÖVEKKEL. NÉLKÜLÖZHETETLEN MINDEN RÁDIÓ-AMATŐR RÉSZÉRE. TÖKÉLETES HANGTISZTASÁG, NAGY SZELEKTIVITÁS, MODERN KIVITEL. A PHILIPS LABORATÓRIUMBAN TERVEZVE
PHILIPS RADIO
ÁRA 1·80 PENGŐ
EREDETI NAGYSÁGU 17 DARAB SZABÁSMINTA
KAPHATÓ MINDEN RÁDIÓÜZLETBEN és KÖNYVKERESKEDÉSBEN

Hogyan lesz két házból egy? Hivatásunkhoz mérten figyelemmel kísérjük a székesfővárosi *magánépítészeti* albizottság üléseit és az azokról megjelent hivatalos közleményeket. Az albizottság július hó 29-én tartott ülésén a következő építési engedély kiadását javasolta többek között: — „Építő és Hitelbank Rt. I., Mészáros-utca 7431/3. hrsz. *négyemeletes* bérház" — és ugyanez a hivatalos jelentés mondja azt az újabban beérkezett, nagyobb építés iránti kérelmek között, hogy ugyancsak: — „Építő és Hitelbank Rt. I., Mészáros-utca 60. szám *ötemeletes* házra". — Utána nézve ennek a két építkezésnek, azt látjuk, hogy a 7431. hrsz. és Mészáros-utca 60. szám *egy és ugyanaz a ház*, még pedig Stark Béla és b. társa tulajdona. Igy lett a két házból egy ház és csak azt nem értjük, hogy mért engedélyeztek csak *4* emeletet, ha az építtető *5* emeletre kért engedélyt.

Szegényes világítás

Világítási effektusokkal dolgozik most minden világváros, mert a nagyvárosok lakosságának túlnyomó része este és éjjel éli egyéni életét. Budapesten tulajdonképpen csak néhány éve tudják, hogy az okvetlenül szükséges világításon kívül, világítási luxust is köteles kifejteni minden nagy város. Ebben nálunk még nincsen rendszer, csak próbálgatás. Divatoknak hódolnak, amely divatok nem mindig fedezik a szükségletet és nem mindig szolgálják a szépséget. *Széles* utcákban a nálunk szokásos középvilágítás nem vált be. Két oldalt a gyalogjárdák sötétek. Ilyen helyeken *kétsoros* középvilágítással kellene próbát tenni, vagy pedig mind a két oldalon kivilágítani külön a gyalogjárdát. Valami képtelen lassúsággal készül most Budán a Margitkörút és valószínűleg folytatólag a Krisztina-körút középvilágítása. Ezzel enyhült némileg a hírhedt budai sötétség, de távolról sem közelíti meg a világvárosok mai útvilágítását. A gázvilágítás nines kellően kihasználva, pedig ezzel külföldön már gyönyörű hatásokat érnek el. Az effektusos villanyvilágításokhoz nincsen meg a kellő felszerelésük. Évek óta sürgetjük a budai oldal világszerte ismert szép részleteinek esténkint való megvilágítását és hogy ilyenben mégis gyönyörködhetünk, az egyedül *Ripka* Ferenc főpolgármester által oly nagy lendület elé vitt Szent István-napi ünnepségeknek köszönhetjük, de ennek kifejlesztését is gátolja a pénztelenség, mert föltétlenül fényárban kellene úsznia a Parlament épületének és a Gellérthegy szikláit is a reflektorokkal kellene megvilágítani, egyrészt az Erzsébet-híd budai pillérje tetejéről, másrészt a Ferenc József-híd pillérjéről. Meg kellene világítani a Gül-Baba sírját, sőt hatásos volna a pesti Vigadó megvilágítása is, ami rendkívül intim hatásokat váltana ki. Világot járó emberek mondják, hogy elrettentő a különbség Pozsony és Budapest között. Ott a csehek valóságos fényparadicsomot teremtettek és büszkén hivatkoznak erre a kulturális haladásra. Pedig hát azt, amit a csehek tudnak Pozsonyban, azt valószínűleg mi is tudhatnánk Budapesten.

A CSILLAGHEGYI
STRANDFÜRDŐBEN
TÖLTSE MINDEN SZABAD IDEJÉT
AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB STRANDJA
Iisztviselőknek hétköznapon lényeges árkedvezmény

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron, szénsavas mészes, szénsavas kálinátriumos és magnéziumot
tartalmazó hévviz
Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, hólyagbántalmak, gyomorhurut és alkati pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

Ismerkedő estélyt rendezett a II. kerületi Iparoskör augusztus hó 18-án a Budai Polgári Lövöldében, ahol a Budai Sport Club kabarémüsora szórakoztatta a közönséget. A kör tagjain kívül számos vendég is résztvett s megjelent a kör elnöke, *Tury Zoltán* dr. és a kör kulturbizottságának elnöke, *Lendl* Adolf dr.

Bosszantásul éppen azt nem csináltatja meg a város, amit legjobban vár a közönség. A Döbrentey-tér mellett az Attila-körút és Görög-utca sarkán, nemrég egy kis háromszögletű részt parkíroztatott a főváros. Ott sokáig várta a közönség, hogy azt valami zöld pázsittal lásák el. Végre be is vetették fűmaggal, de mire a fű kizöldült, jöttek azok a bizonyos könyörtelen „emberek" és valami nem igen esztétikus szökőkútfélét építettek oda cementből vagy műkőből és aztán abbamaradt minden munka, a közönség pedig hónapok óta hiába várja, hogy mi lesz ebből. — Más. A Városmajor büszkesége az a fő allé, mely a templomtól vezet a kertészetig. Jobbról, balról parkírozták a ligetet, csak éppen ezt a régi szép fasort lepte be a dudva, pedig nem kerülne sokba és a Városmajorban dolgozó munkások egy-kettőre elvégeznék, hogy ez a főútvonal, ha nem is egészen készen, de valami elfogadható állapotban álljon a közönség rendelkezésére. És sorolhatnánk föl sok mást. Most még csak azt az egyet, hogy a Vérmező menti sétány mellett elhúzódó partrészlet a lehető legelhanyagoltabb. Pedig nem állana másból, mint hogy feltúrnák egy kissé a sétaút menti földet és behintenék fűmaggal. Odaát Pesten a Nagykörút mentén ezt semmi szín alatt sem engedné meg magának az a bizonyos ügyosztály, mert a pesti városatyák, hamar kiesereznék a bőrét ilyesmiért.

Grand Caffe — Restaurant
BUDAI VIGADÓ
Nagykávéház és étterem
Corvin-tér 5/7

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM
FÜRDÉS AZ ŐSI FORRÁSTÓ
LANGYOS ÁSVÁNYVIZÉBEN.
STRAND.
A FORRÁSOK NAPI HOZAMA
160.000 HEKTOLITER
RÁDIÓAKTIV THERMÁLVIZ.
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása.

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A Balatoni Szövetség kiadásában Balatonfüreden ötödízben jelent meg 10 íves, képekkel ellátott ingyenes *balatoni ismertető*, mely az összes balatoni fürdőkről kimerítő tájékoztatót ad. A füzetet 20 filléres bélyeg beküldése mellett bárkinek díjmentesen megküldik, aki ez iránt a szövetséghez fordul. Talán egyedüli hiánya, hogy a nyári vasúti menetrendet nem közli.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

A szabadságharc lezajlásának 80 esztendős évfordulóját a Fővárosi Könyvtár azzal akarta emlékezetessé tenni, hogy várostörténeti ú. n. Budapesti Gyűjteményének erre az időre vonatkozó anyagát bibliografiai kiadványban foglalta össze *Enyváry* Jenő dr. igazgató. E munka, amely Szent István király ünnepén hagyta el a sajtót, részletes tájékoztatást nyújt a fővárosi vonatkozású szabadságharci irodalomról, sajtóról és ezt az anyagot szemléletes csoportosításokkal teszi áttekinthetővé.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Botrány-krónikává nőnek a klimatikus temető körüli állapotok. Nincsen hét, hogy panasz ne hangzana el a Farkasréti temető ellen, a közérdekbe, vagy a jogos magánérdekbe ütköző furcsaságai miatt. Egyik orvosolvasónk, dr. A. A. közli velünk most azt a szomorú tapasztalatát, hogy bár a temető felszaladt már egészen a Svábhegyre, az utat is megépítették utána, de a villamos is... nem kúszik fel a temető felső sarkáig. Oda csak 15 perces gyaloglással juthat el az, akinek (sajnos, most már nagyon soknak!) ott fekvő valakije. Ez a 15 perces hegyi út azután a kínszenvedés útja annak, akinek úgyis gyenge a szíve és bánattal van súlyosbítva. Megtörtént a mult vasárnapi kirándulás alkalmával, hogy a Farkasréti temető legmagasabb pontján több embert látott és közöttük egy eszméletlen 65 évesnek látszó gyászruhás hölgy feküdt. Mint orvos megvizsgálta és magához térítette a hölgyet, aki elmondta, hogy férje sírjához jött, azonban szervi szívbaja miatt útközben összeesett. Tényleg szívgyengeség jeleit tapasztalt nála és igazán szerencse, hogy most még élve távozhatott a temetőből. Ezt az esetet, amely, mint később értesült, nem egyedülálló, az érdekelt körök figyelmébe kell ajánlani azzal a megjegyzéssel, ha a temetőt felvitték a Svábhegy lejtőjére, vigyék utána a villamost is, annál is inkább, mert nincs egy hosszabb útszakaszról szó.

A háztatarozási rendeletet, úgy látszik, csak kiadták a hatóságok, de nem hajtották végre s tizezrek életének kockáztatása árán a régi, rozoga budai házak még rozogábbak mint valaha. A tabáni, vizivárosi, újlaki, óbudai viskók a pusztuló Budapest csúf képét mutatják, ahol kétezernyi család fekszik le remegve mindennap attól való féltében, hogy reggelre holtan húzzák őket elő az összedűlt házuk romjai alól.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
II., Iskola-utca 16. TELEFON: 526-72 Váli G. és Tsa

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hegedüs József dr. törvényhatósági bizottsági tag, a Luczenbacher és gróf Teleky cég egyik főnöke fogja átvenni Demkó Dezsőnek, a Vásárpénztár vezérigazgatójának állását, aki még ez évben nyugalomba vonul.

A Községi Takarékpénztárnál a betétállomány emelkedése az idei első félévben 68%-ot reprezentál, amelyből a magánfelek betétei 45 millió pengőre rúgnak. A betétkönyvecskékre és folyószámlára elhelyezett betétek után a Községi Takarékpénztár 7.5—7.75% kamatot térít, míg a bankkartellhez tartozó ugyanilyen nivójú intézetek, amelyek szintén a harmadik kategóriába tartoznak, 8.05% kamatot téríthetnek a bankkartell kondíciói szerint. A Községi Takarékpénztárnak a betéti ráta lecsökkentésével az a célja, hogy a hiteltigénylő feleknek a lehető legkedvezőbb feltételek mellett állhasson rendelkezésükre, mindazonáltal az intézet tartja magát, anélkül, hogy tagja lenne a bankkartell kondícióihoz. Külön megemlítésre méltó, hogy a főváros húszmillió dolláros kölcsönéből közel 42 millió pengőt gyümölcsöztet takarékbetét alakjában a Községi Takarékpénztár.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének főtitkára: Kelemen Móric az iparvállalatok által elkészítendő félévi mérlegek ügyében azt a projektumot tette a Vasművek érdekképviseletének egyik ülésén, hogy az egyesület minden hónapban tartson konferenciát a napilapok és a szaklapok rovatvezetőinek bevonásával és a konferencián szerkesszenek egy generális tájékoztatást a közönség részére, amely magábafoglalja az egyesület kebelébe tömörült összes vállalatoknak egy hónapi tevékenységét. Az egyesület ugyanis úgy ítéli meg a helyzetet, hogy az összes vas- és gépipari vállalatoknak félévi mérleget produkálni igen nehéz volna, tekintettel arra a körülményre, hogy igen sok olyan gyár van a vas- és gépgyárak között, melyek szezóncikkeket gyártanak — mezőgazdasági gépgyárak stb., — úgyhogy itt az esetleges félévi mérlegek még nem nyujthatnának a nyilvánosságnak megfelelő áttekintést a vállalatok effektiv ténykedéséről. Ennek a szempontnak figyelembe vételével a Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesülete úgy gondolja, hogy a közönséget kellőképpen tájékoztatja azáltal, ha ezeket a tájékoztatásokat havonta egyszer publikálni fogja.

Az Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár Rt. félévi mérlege megfelel annak a várakozásnak, amelyet az alaptőkeemelés következtében hozzá fűztek. Az intézet váltótárcája az 1928 december 31-i 642.299.10 pengős állaggal szemben 658.000.— pengőre emelkedett. Takarékbetétei mérsékelt gyarapodás után elérték a 450.000 pengőt. Tiszta nyeresége szintén felülmulja a mult év megfelelő időszakát. *Bartók* Béla vezérigazgató és munkatársa *Haszmann* János ügyvezető-igazgató nagy hozzáértéssel vezetik a szolid pénzintézetet.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár félévi mérlegének főbb állományai és azok emelkedése a tavalyi félévi adatokkal szemben a következő: Betétek 32.3 millióról 40 millió P-re, folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek 43.5 millióról 47.2 millió P-re, hitelezők 26.8 millióról 31.4 millió P-re emelkedtek, az összes idegen tőkék tehát 118.6 millió P-t tettek ki, 16 millió P-vel többet, mint a tavalyi félévben. A váltótárca 36.3 millióról 41.8 millió P-re, összes adósok 47.5 millióról 49.7 millióra, zálogleveles jelzálogkölcsönök 13.8 millióról 23.3 millió pengőre emelkedtek.

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsájt a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ÜZENET

Vitéz R. D. úrnak. A kérdés nem olyan egyszerű. A helyi ujság feladata egészen más, mint az országos érdekű napisajtóé. Tény, hogy néha émelygőssé válik a kis érdemek nagy legyezgetése. Nem hiszem, hogy az Ön véleménye találó és hogy fordított rendszerrel több eredményt érnénk-e el. Ma még sok mindenféle érdek köti le kezünket, de lehetséges, hogy egyszer mégis túltesszük magunkat ezeken és *dícséret* helyett csak *megrovásokat* közlünk. Kísérletezni itt nehéz, mert a kinyomtatott szó örökre kitörülhetlenné válik. Egy ilyen kritikus számot megjelenése után nem lehet meg nem jelentté tenni. Változtatnunk kellene az egész rendszeren, amelyben eddig éltünk, de ezt csak teljes anyagi függetlenség mellett . tehetnénk meg. Nekünk az ujság nemcsak ideál, de — sajnos — kenyér is.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Szimon István rt.
csemege- és italáruház budai fiókja
II. Retek-utca 79.
(Florida Kioszk mellett)
Telefon: Aut. 540—76.
Minden megrendelést haza szállit.
Házi bevásárlási könyvecskék.

HAJAS JÓZSEF
éttermei és sörözője
I, KRISZTINA-KÖRUT 61
Elsőrendü magyar konyha. Kitünő fajborok Dreher-sör — Társaságoknak külön terem

CIPÖT ízléses divatosat a legjobb minőségben készit elsőrangú mester PETRŐ
II. kerület, Zsigmond ucca 5. szám

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. fillér res átszállóval a Gellért-téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta POZSÁR BÉLA bíres zenekara hangversenyez.

Sághy Kálmán
SÜTŐDÉJE: I., Bors-utca 7.
FIÓKOK: I., Győri-út 4. I., Maros-utca 23.
!! Naponta háromszor friss sütemény !!

PÁRISI HENNE HAJFESTÉS
Müvészi hajmunkák. Kozmetikai szépségápolás. Francia parfömök, puderek, krémek drogéria-árban
KRÁNITZ Á.
TELEFON: 122—58.
BUDAPEST, IV, PÁRISI-U. 5.
a főpostával szemben

ÜVEG és porcellán dísz-műáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

BÚZORASZTALOSZÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készítményü kárpitos bútorok, úgyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkivül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fiókuzlet: II., Margit-körút 54
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

VERONIKA étterem és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

BELLEVUE
SZÁLLODA ÉTTERMEINEK
FÜGGŐKERTJE
a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten
Európa legfinomabb kerti vendéglői
közöti foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú konzert- és tánc-zene. Tánc.
Este kéttéle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

II., KER., MARGIT-KÖRÚT 56.
szám alatt épülő új bérpalotánkban
2 és 3 szobás lakások,
hallal, a legmodernebb kivitelben központi fütéssel és melegvizszolgáltatással, továbbá
üzlethelyiségek nov. 1-re kiadók.
Bővebbet: „Cyklop" Épitő Rt IV., Régiposta-utca 7—9. sz.
Telefon: Automata 879—84. szám.

KERTÉSZET Heinrich és Társa
I, Kuruczlesi-út 13. Tel. hivó 643—55
Modern kertépítés parkirozás, mindenféle növények. Specialitások: Rózsa, szegfü, dália, chrisanthemum ● ől kiállitások

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Halászlét, ha jót akar enni, Kuti halászkertbe kell menni.
Minden időben frissen főzik, élő halakból. Óbudai hajóállomás. 5, 7, 9 és 51-es villamos, — Leszállás a zsidó templomnál.

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ
Telefonh. Aut. 520-93

RUZICSKA különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

PROF. JUNKERS
GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fazylat, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL KÁVÉHÁZA

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizitisztitó berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

Egészségügyi berendezések, csövek
Müszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Hubert és Tsa B.T.
Telefon: 222—67

FÉNYKÉP Remek felvételek mütermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

ZLAMÁL

véget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbízható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyviz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 967. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 szeptember 12.

Budapest—Vásárváros

az az új gondolat, amely gazdaságilag volna hivatva segíteni a csőd felé menő Budapestet. *Becsey* Antal tűzte ezt a nagyhorderejű kérdést napirendre, és — egyelőre — csak a *közigazgatás csődjét* igyekszik parirozni azzal, hogy ezt az ügyet a közigazgatás kezéből kivéve, azt teljesen a *Vásárpénztárra* bízza, mely *Ereky* Károlyban európai látkörű vezért kapott. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan megoldható a gazdátlan *kikötő-ügy* elkerülhetetlen csődje és a *Közraktárak* katasztrófális ügye, jobban mondva, előrelátható csődje is. A Vásárpénztár vezetése alá kell helyezni az élelmiszer-nagyvásártelepet és akkor a Vásárpénztár, *Vajna* Ede tanácsnok támogatásával olyan ügykört nyerne, amely nagy gazdasági akciók kifejtésére nyitna alkalmat és *Ereky* Károly értékesíthetné nagy tudását, agilitását és képességeit. Döntő befolyással volna ez a Kelenföld fejlődésére, mert a Duna túloldalán föllendülő kikötői élet föltétlenül visszahatna a kelenföldi Dunapartra, itt is lökést adva a fejlődésnek. Az egész világon úgy van, hogy a nagyvárosok folyómenti fejlődése mindig kihatott az átellenі part fejlődésére is, amit erősen szolgálna a Boráros-tér—kelenföldi új híd és a kocsiközlekedésre átépített vasúti híd. Becsey Antal bizonyára nagyon jól tudja, hogy Buda csak másodsorban számíthat fejlesztési akciókra és közvetve így tesz szolgálatot a Kelenföldnek, amely az ő szűkebb hazája. Megindulna ezzel a két híd között a gyárépítkezés és lassan ide kerülne az a 17 gyárkémény, mely ma a Margithíd felett ontja füstjét Buda-fürdővárosra. A kelenföldi pályaudvarnak délre való áthelyezése és a vasútvonalnak a vasúti hídról, még a Fehérvári-út előtt való lekanyarodása a Dunaparton fölépülő gyárvárosba, — megoldaná a most kettéválasztott Kelenföld együttes fejlődését és a keserű-sósvizek óriási medencéjének hatalmas világfürdővé való fejlesztését. Életrevaló, nagy programm.

Buda vezérférfiai kénytelenek lesznek revizió alá venni eddigi álláspontjukat a város adminisztrációjával szemben, mely túlságosan hajlik a városatyák egyéni kívánságai felé és nélkülözi a nagyarányú alapvonásokat. Ahogy nincs egységes városrendező programm, úgy nincs egységes városfejlesztő programm sem s ez az oka a kicsinyes toldozás-foltozásnak. Egységes nagy vonalakban kell megállapítani a városfejlesztés lehetőségeit és ennek kell alárendelni az apró szívességeket, egyéni kívánságokat, amelyek ellen csak így védekezhetik a városháza.

Nem lehet alárendelni egy ilyen világközponti fekvésű város fejlődését kis emberek apró érdekeinek, — de egymillió polgár jövendő sorsának félrebillentését, elmorzsolását nem használhatja fel ugródeszkának a hatalomról lecsúszott egyik párt sem új fellendülése számára. **D. P.**

A csúf Citadella

Csak most látszik, amióta megvilágítják, hogy milyen szépség nélkül való ez az osztrák ízléssel épült erőd a Gellérthegyen. Egy fényes csík a sötét hegy tetején, mint egy óriási *mínusz* jel, amellyel mintha azt bizonyítaná, hogy hiányzik belőle a szépség. Valami beteges tünet volt, tömegszuggeszció, amely elhitette velünk, hogy nemcsak a Gellérthegy az ő hatalmas szikláival, hanem a rajta meglapuló erőd is szép. Senki se mert ezzel a hittel szembeszállani. Még boldogult Alpár Ignác is szépnek mondotta a nyilvánosság előtt és csak bizalmasan, négyszemközött vallotta be, hogy ő bizony nem talál rajta semmi szépet. Jóízlésű emberek inkább csak szokásból, kényelemből, vitakerülő kedvükben hagyták rá, hogy szép. A mesterséges fényhatások alatt meztelenre kellett vetkőznie és aki még most is szépnek mondja, az tulajdonképpen csak a világítási effektust díséri, de magában a Citadellában nem találhat semmi szépet. Ha csak két bástyatorony állana két oldalán, már egészen más volna ennek a hegynek a képe. Az a téves hit is él az emberekben, hogy a Citadella műemlék, pedig erről szó sem lehet, mert valamikor hivatalosan lebontásra ítélték. Már pedig valami épület vagy műemlék, vagy pedig lebontandó ócskaság. Ezt a Citadellát vagy tényleg le kell bontani, vagy úgy átépíteni, hogy méltó legyen Buda természeti szépségeihez.

Európa megmentését

ünnepli a világ, Budavára felszabadításának 250-ik évfordulójára rendezendő

világünnepen

A mult számban az egyik hozzászóló felvetette az eszmét, hogy a 250. évfordulóra meg kellene építeni *a budavári új hercegprimási palotát* és azon méltó emlékművel megörökíteni a nagy felszabadító pápának, *XI. Incének*, emlékét.

Az 1686-os ostrom emlékét tényleg alig őrzi egy-két emlékmű Budavárában. A koronázó főtemplom helyreállításakor az Egyház ugyan a templom belsejében a *budavári Madonna-szobor* szerencsés átmentéséről és ezzel kapcsolatosan az 1686-os ostromról sem feledkezett meg. Így az északi mellékhajónak az ú. n. Szentháromság-kápolna felé eső falán egy falfestményt találunk a következő felirattal:

„Szűz Mária — a törökök elől befalazott — szobra *Budavára visszavételekor, 1686-ban* újból láthatóvá lőn."

Ennek a falfestménynek és feliratnak bővebb magyarázatát azután az ú. n. Loretto-kápolnában kapjuk, amelyben a budavári Madonna szobra áll és ahol kőbe vésve a következőket olvashatjuk:

„A bold. szent Szűz szobrát II. Ulászló király 1515. évben gyilkos golyó elől való szabadulása emlékére készíttette. A szobor már 1520. évben a templomban állott. 1541. évben a törökök elől fal által lett építve. *1686. évben, Budavára visszafoglalásakor*, midőn a lőporraktár légbe röpült és a heves rázkódás folytán a fal leomlott, a törökök rémületére, a keresztények örömére Szűz Mária szobra ismét látható lőn. A szobor hajdan a főtemplom déli hajójában a második nagy ablak alatt állott. 1891. évben e kápolna helyreállítása után ide hozatott."

Az egyházi vonatkozású, fentebb említett két emlékművön kívül azonban Budavárában tudtommal csak még egy emlékmű emlékeztet az 1686-os ostromra és pedig a Kapisztrán-téren az az emléktábla, amelyet *az ostrom 200. évfordulóján* a helyőrségi templom falába illesztett a székesfőváros a következő feliratal:

„Budapest főváros a hősök emlékének, kik I. Lipót király idejében Loth. Károly és Bajor Miksa Em. vezérek alatt *CC év előtt Budavárát a törököktől visszavívták.*

MDCCCLXXXVI. szept. II."

Hogy a 250. évforduló alkalmával — tekintettel a fentemlített, már meglévő emlékművekre — *XI. Ince pápa emlékművén kívül még mily újabb emlékműveket* kellene a kegyeletes, hálás megemlékezés, valamint nemzeti öntudatunk jelében emelnünk, azt a *„Budai Napló"* kegyes engedelmével más alkalommal, egy újabb hozzászólás keretében fogom megírni. *Dr. Ch. R.*

Piszok. Szép csendesen, minden erősebb kifejezés mellőzésével, sőt valami filozófikus szinezettel kemény megleckéztetésben részesítette a székesfővárost a — rendőrség, illetve a főkapitányságnak *Andréka* Károly főkapitány-helyettes által beterjesztett jelentése, mely szerint és szószerint: — ... A háziszemét elfuvarozása — közlekedési, de különösen egészségi szempontból — újabb szabályozást kívánna. Köztisztaság szempontjából súlyosabb kifogás alá esnek a Duna-Száva-Adria-vasút személy- és teherpályaudvarai, valamint a Kelenföldi pályaudvar előtti tér, amelyekről már mult félévi jelentésemben is megemlékeztem ...

Közegészségi és közerkölcsi szempontból szükséges volna nyilvános illemhelyek felállítása (itt felsorolja a pesti oldal számos helyét és azzal fejezi be, hogy) ... de különösen a *III. kerületben*, ahol az egész kerület területén *csak egy nyilvános illemhely van* ..." Ha azután mindezekhez hozzávesszük azokat a panaszokat, amelyekkel a nagyközönség fordul a sajtóhoz, úgy a szénatéri, mint a Pálffy-téri és Margithíd alatti és sok más budai tér — piacszemetjének és piszokjának ügyében, — szégyenkezve kell beismernünk, hogy itt Budán a köztisztaság nagyon gyönge lábon áll.

A fürdőügynek, Buda fellendülését szolgáló e nagy vezérgondolatnak tett szolgálatot ezzel *Andréka* Károly, mert együtt nem képzelhető el ez a kettő: a fürdőváros és a — piszok!

Dudva! Panaszszó kél a svábhegyiek ajakán is a dudva miatt. A Svábhegyi Egyesület bejelentette az útmesteri hivatalnak, hogy a Svábhegyen az *Ozike* út nagyon elhanyagolt állapotban van — tele dudvával, gazzal. Mivel ezt az utat a svábhegyi sétáló közönség veszi különösen igénybe, azt kérte, hogy ezt a gaztól mielőbb mentesíttetni és az útkaparási munkálatokat elvégeztetni szíveskedjék. Kívánesiak vagyunk, hogy az ilyen udvarias szép szó használ-e?

Uj alakulások forrottak ki nyáron Buda különböző részein. Ujlakon vasárnap délelőtt a *Lutz*-féle Lajos-utcai vendéglőben jöttek össze tekintélyes ujlaki polgárok, akik maguknak reklamálják az Ujlakon lakó *Andréka* Károlyt és az ő fennhatósága alatt külön egyesületet óhajtanak alakítani gazdasági érdekeik megvédésére. Mint ügyvezető elnök, *Trautmann* Ferenc téglagyári igazgató iránt orientálódnak. — A Városmajor és környéke, főként a kis Svábhegy lakói, a kis Svábhegy különös helyzete miatt szintén tömörülni óhajtanak. — A *Sasad* villatulajdonosai szintén értekezletre gyültek és a vidék intenzívebb fejlesztése érdekében szorosabb kapcsolatba igyekeznek hozni az érdekelteket. *Becsey* Antal személyét és köztevékenységét szeretnék ügyükhöz lekötni, és legközelebb ez ügyben felkeresik dr. *Krivoss* Árpád ügyvédet, aki ott szintén érdekelt fél és *Tóth* Imre gyárost, akinek már édes atyja révén nagy híre és tekintélye van e nagy fejlődés elé néző villarészen. Az ősz folyamán ezek a törekvések megérnek.

ÉJFÉLKOR A PARKBAN

Pénteken a borgazdatársaság vacsorájáról kísértük haza Kozma Jenőt, Szávay Gyula meg én. Szép nyári éjszaka volt. A Házmán-utcán át igyekeztünk a Pasaréti-útra, félhomályban, mert a gesztenyefa sűrű lombja nem engedi át a kis villanykörték fényét. A Pasaréti-út bitumenes, pompás autóút, csak éppen szűk egy kissé.

— Kár, hogy zsák-utcába fut — mondotta Kozma Jenő, éppen az Ördögárok kanyarodásának megy neki, de azért megépítjük mégis és ez lesz a legrövidebb út Máriaremete felé. Nagy lesz a forgalma is, mert itt van az Ákos-utca, amelyet csak félszélességben épített ki a város, de ebbe nem nyugodtam bele és gondját viseltem, hogy mégegyszer oly szélesre hasítsák ki s ha megépül a Pusztaszeri-úton át Ujlak felé, akkor onnan 5—6 percnyi lesz az út Hűvösvölgybe, ami most nagy kerülővel, autóval 20—25 percet tesz ki. Az ujlaki hegyvidék tranzverzális nagy útja lesz és meglesz a kapcsolata a Kútvölgyi-úttal, de metszi az Eszter-utcát is, ahova okvetlenül föl kell vinni a villamosvasutat. Föntt a hegyen eljut ez Hidegkutig és akkor ez lesz Budának legszebb villaútja.

A Pasaréti-út 43. szám előtt búcsúzkodtunk. Ez a Kozma rezidenciája. Háromezer négyszögölnyi terület, egykor filoxera-rágta szőlő, amit potom áron vesztegettek. Kozma Jenő édesatyja vette meg részletfizetésre 500 forintért. Nagy teher volt az egy iskolaigazgató számára és nem is vett mást, mint csak éppen valami — biztató jövendőt. Hitvány, rossz földű, köves telek volt. Ötven év óta valóságos paradicsom lett belőle.

Útközben említette Kozma Jenő, hogy ő ezen a villatelkén gondosan tenyészt különféle baromfit, a felcsuti birtoka számára. Büszke a tyukjaira. Szép fehér amerikai Leghorn tyukok. Sőt keltető gépe is van. Gyönyörűsége telik az apró pulykákban, kis csibékben, sőt van egy különlegessége is. Egy árva kis gerlemadár, egészen kis korában esett a fáról a kis pulykák közé és összebarátkozott velük. Azóta együtt élnek. Velük hál, velük eszik. Egy gerlemadár, aki a pulyka szerepére adta magát.

— Jobb, ha a gerléből lesz pulyka, mintha az én pulykáim válnának gerlemadarakká. De megmutatom őket. Jertek be egy percre.

Mialatt a parkkerítés ajtajában zörgött a zár, öt házőrző is jelentkezett, köztük, mint parancsnok, egy hatalmas fehér komondor. Kozma leintette őket és mentük fel a szép egyenes úton a villáig, amelylyel szemben nagy, nyilt pázsitos területen hat karcsú lábon fehér tyukketrec áll és a gyufaláng világánál, a drótrácson át megnéztük azt az ötven, hófehér, szépen fejlett jéreét.

— Ez az én örömöm. Bent a városban ügyvéd vagyok, képviselő, pártelnök, ezer ember ezer bajának a gondozója, kétségbeesett egzisztenciák reménysége. De itthon gazda vagyok. A családomnak élek és szívesen etetem a csirkéket, pulykákat. A szememmel is hízlalom a gyöngytyukjaimat, nemesítem a gyümölcsömet és termelek sok-sok virágot. Virágos Budapest, virágos Magyarország! Lelkes híve vagyok, ott harcolok a Manninger oldalán, aki néha egy kissé irigy is rám. Vannak olyan különlegességeim, ami neki nincs. Van *tömjénfám*, talán az egyetlen példány egész Európában, mert csak Kínában terem.

És már visz bennünket a puha gyepen át és a féltve őrzött kincsből mind a kettőnknek letör egy-egy galyat, de előbb megmorzsolja a levelét és kábító tömjénillat szálll felénk. Szerencséskezű ember, még a lehetetlenségek is sikerülnek neki.

Szávay vitát kezd a tömjénfa felett. Szakmunkára volna szükség, mire fölvezet bennünket lábujjhegyen a könyvtárába, amely egyúttal a dolgozószobája is. Néhány fölvágott új könyv fekszik az íróasztalán, azokat nézegetem, mialatt ő maga, valami kertészeti könyv után kutat. Nagyon szép a könyvtára.

— Pedig azt mondják rólam, hogy nem olvasok könyvet. Igazat mondanak. Nem érek rá könyvet olvasni, csak éppen fölvágom és átfutom. Húsz év óta a magam gyönyörűségére, a magam szórakozására, nagyobbszabású munkát nem volt időm elolvasni. Csak gyűjtöm őket. Még néhány évig tart ez a hajsza, azután lassan visszavonulok majd a közélettől és el fogom olvasni mindazt, amit húsz év alatt elmulasztottam.

Az ablakon át szemben látszik a Svábhegy sok apró lámpája.

— Nem ez az én igazi kilátásom — és fölvezet bennünket egy csigalépcsőn az emeletnél is magasabb helyre, ahonnan körbe látni a Várhegy egy részét, a kis és nagy Svábhegyet, a Jánoshegyet és körben tovább hátul a Guggerhegyet és a Rózsadomb változó tájképét. Pestből nem látszik semmi.

— Itthon nem kívánok látni mást, mint Budát. Itt születtem, itt voltam gyermek, itt lettem férfiúvá. Ez a hegykoszorúzta völgy, amit én innen látok, a jövő Nagy-Budapest legértékesebb medencéje. Szélesbbíteni kell a Budakeszi-utat, mert mahonap szűk lesz az autóknak. Ennek a vidéknek egy életet szenteltem és ha visszavonulok a közélettől, csakis ennek a vidéknek fogok élni újból. Budáé voltam, Budáé leszek.

A Pasaréti-úttól új utca vezet a hegynek föl a park mentén. Még a térképen sincs benne, ha jól tudom, Katalin-utcának keresztelték.

— Azt mondják, hogy mindent a várossal csináltatok, pedig ezt az utat is a saját költségemen építtettem, még a területet is a magam kertjéből adtam hozzá.

Lent a parkban még néhány intim részletet mutat nekünk.

— Itt szeretett ülni az édesatyám... Ez volt az édesanyám kedvenc helye... Meleg szeretettel, gyermekes kegyelettel mondja ezt. — Itt ült a jó anyám utóljára ...

Ő legszívesebben a versaillesi békák szökőkútja mellett szeret pihenni. Kerek kőmedence, párkányán nagy zöld békák egymásra szökcselik a vizet. Itt a villában nem zavarja semmi, itt nem fogad senkit.

Lassan lekerülünk ismét a kapuhoz, nyomunkban az öt házőrző kutya, mert hogy meg akarnak győződni, hogy tényleg elmentünk-e? És ismét kint vagyunk a Pasaréti-úton, hogy a Júlia-úton át a villamoshoz kerüljünk.

Mindegyikünk a maga gondolataival van elfoglalva.

— Különös ember — mondjuk csaknem egyszerre, — kint az életben csupa erő, csupa akarás, szinte idegölő munka, mindent elgázol, hogy célt érjen, — otthon gyöngéd, aprólékos, csirkenevelő, virágot ültető figyelmes magyar úr.

Viraág Béla.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, izületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Gyász borult, fekete, sötét gyász a Rózsadombra és ebből a gyászból kiveszi részét az ország, mert két poéta lelket borított el. *Szávay* Gyula hűséges hitvese, *Szávay* Zoltán édes anyja költözött el az élők sorából. Szávayné *Kovács* Ella, évek hosszú és kínos szenvedése után csütörtökön virradóra elhúnyt 67 éves korában. Tüdőgyulladás vitte el. Évek óta csaknem mozdulatlanul ágyhoz kötötte a köszvényes bénaság. Szombaton, e hó 14-én délután temetik és sírjára koszorút helyez a Hollós Mátyás Társaság.

Uj alapszabálytervezet. Az óbudai izr. hitközség szept. 1-én Kemény Lajos elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Dr. Orova Zsigmond alelnök ismertette az általa készített *alapszabálytervezetet.* Alapos és részletes tárgyalás, hozzászólások után a tervezetet a közgyűlés elfogadta. Ezt a tervezetet most felterjesztik az Országos Iroda útján a kultuszminiszterhez. Jóváhagyás után új választás lesz.

A PROPAGANDA SZÁM, *amelyet 40.000 PÉLDÁNYBAN ad ki szeptember hó 20-án a BUDAI NAPLÓ, ismerteti programmszerűen mindazokat a terveket és törekvéseket, amelyek a budai polgárság, iparosok és kereskedők folyton romló anyagi helyzetén fordítanának. Ezt a propaganda számot a m. kir. posta levélhordói útján minden lakásba letétetjük s így kereskedelmi és ipari propagandára* is rendkívül alkalmas.

Németh János cipőfelsőrészkészítő iparosmester a Vizivárosban, aki a szocialista párton képviselte a városházán, a pártnak az önálló iparosokkal szemben tanusított magatartása miatt, két társával együtt kilépett a szocialista pártból.

Vogl Imre tánciskolájában, II., Medve-u. 6. sz. alatt, szeptember hó 10-én az évad első *tánctanfolyamát* kezdte meg, ahol felnőttek részére az összes modern és magyar táncokat tanítja. Bakfis és gyermek tánctanfolyamok is. Tánegyakorlatok minden vasárnap d. u. és este. Különórák egész nap. Külön táncesoportok alakíthatók. Telefon: 523—46.

Hogyan lesz a leányból fiú? Régi rossz szokás, hogy házasságkötések alkalmával úgy a menyasszony, mint a vőlegény szülei közösen bejelentik, hogy gyermekeik házasságot kötnek. Ezt aztán olyan művészettel fogalmazzák meg rendesen, hogy idegen ember sehogy sem tudja, hogy a szülők közül ki a fiú vagy leány apja, anyja. Igaz, hogy az ilyen esküvői meghivók az ismerősök számára készülnek, akik ezekkel a családi vonatkozásokkal teljesen tisztában vannak, — de mit tesz ilyenkor a szegény meggyötört szerkesztőség? Rendszerint a jó szerencsére és a sorsra bízza — vagy leadja úgy, ahogy a jelentés szól. Törje a fejét az olvasó. — Igy jártunk legutóbb *Tehel* Lajos családjában történt esküvő alkalmából, amikor összetévesztettük a menyasszony szüleit a vőlegény szüleivel, mert nem a Tehel Lajos leányát, Rózsikát vette el Presser István, hanem fordítva, *Tehel István* nagyvágó kötött házasságot *Presser* Miksa lengyelországi fűrészteleptulajdonos leányával, *Rózsikával.* Ezt a tévedésünket igyekszünk ezzel jóvátenni.

Kettős nász: kiskéri dr. *Tóth* Jenő, a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének igazgató-főorvoshelyettese és neje szül. *Fellner* Emilia örömmel értesítik, hogy *Bici* leányát, *Hilkene* Fülöp, a Hazai Bank Rt. főtisztviselője, *Márta* leányát, vitéz *Endrődy* (Englerth) Gusztáv, az Orsz. Közélelmezési Rt. főtisztviselője szeptember hó 7-én fél 7 órakor az I. ker., Bécsikapu-téri ág. evangélikus templomban oltárhoz vezette.. (III., Vérhalom-utca 21. — III., Koronavigadó.)

RESTAURÁLJÁK Csirszka Konrád Császárfürdő éttermeit, hogy az őszi szezón teljes fényben és díszben találja ezt az immár közkedvelt, előkelő vendéglőt.

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkívüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V., Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Értesítések

A BSzKRt foglalkozik a rózsadombi, illetve Eszter-utcai vonal sürgős megépítésének tervével, ahogy azt *Kozma* Jenő dr. már évek óta tervezi és sürgeti.

A fedett uszoda terveit most bírálják felül és még ez évben megkezdik a nagyarányú földmunkálatokat a Margitsziget budai oldalán, a feltöltött területen, 2 millió költséggel.

A Siesta-szanatóriumot fölajánlották megvételre a fővárosnak 4 millió pengőért, hogy a fővárosi tisztviselők segítőalapja részére vásárolja meg. A fővárosnál nem nagyon lelkesednek a drága ajánlatért.

Orth György, az ismert és sokszoros magyar válogatott futballista kilépett a Hungáriából és leszerződött a Budai Harminchármasokhoz.

NÁSZ:

Sternád István lovag, kormányfőtanácsos, vezérigazgató és felesége, Apáti Margit leányát, *Babyt,* szeptember hó 7-én délután fél 7 órakor vezette oltárhoz a budavári koronázó (Mátyás)-templomban *Mendelényi* Miklós, *Mendelényi* László dr. kúriai bíró és felesége Kasics Anna fia, a Ganz-Danubius Rt. igazgatósági titkára. (I., Maros-utca 10.)

Büchler Zsigmond dr. ügyvéd, szeptember 1-én, vasárnap, a budapesti székesfővárosi II. kerületi anyakönyvvezető előtt házasságot kötött dr. *Wolff* Rózsika orvossal.

Jubiláló iskola. A Kozma Iskola ez évben ünnepli 25 éves fennállását. E jubiláris tanévben minden növendékének nagy kedvezményeket nyújt tandíj, tanórabeosztás, tankönyvek és általános kiképzés tekintetében. A tanítás *Kozma* Bernát igazgató személyes vezetése mellett történik. Minden növendék a rendes tanórák mellett, még ismétlő- és gyakorló-órákat is kap, amelyekért külön tandíjat fizetni nem kell. Aki mind a 10 tantárgyat tanulja, havonta 15 pengő tandíjat fizet és ezért 50 tanórát kap havonta és állami bizonyítványt nyer. A tanfolyam hat hónapig tart. Tájékoztatást nyújt és beiratkozni lehet naponta, II., Iskola-utca 27. sz. alatt, az iskola saját épületében. Tel.: 520—94.

Gyász. Szobovics Lajos pénzügyminisztériumi nyug. miniszteri tanácsos, a Budai Zeneakadémia Egyesületnek alapítása óta, 62 éven át tagja, hosszú éveken át elnöke, legutóbb tiszteletbeli elnöke, szept. 1-én elhúnyt. Ugy az egyesület, mint zeneiskolája fejlesztése körül az elhúnyt évtizedeken át hervadhatatlan érdemeket szerzett. Szeptember hó 4-én délután temették a farkasréti temető halottasházából.

Megmozdult Óbuda

A nyári tespedés után elsőnek Óbuda mozdult meg, hogy látszólag kisebb jelentőségű, de Óbudán nagyon is fontos helyiérdekű kérdéseit megvitassa és keresse a szükséges megoldásokat.

A „III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör" *Andréka* Károly elnöklete alatt tartotta e hó 3-án első érdemleges választmányi ülését, amikor az elnök meleg részvéttel emlékezett meg *Radó* Ernő igazgató elhunytáról és szeretettel ünnepelte *Szepesi* Ágoston és *Bárczy* Gusztáv választmányi tagokat, akiknek augusztus 28-án volt a névünnepük. A jelenvoltak szívesen gratuláltak nekik. Andréka Károly azután kedves szóval emlékezett meg a *Budai Napló*ról, amely oly szeretettel karolta föl Óbuda ügyét és üdvözölte a megjelent szerkesztőt.

A napirendre térve, elsőnek *Lesch György* nyugalmazott gyárigazgató indítványát tárgyalták, aki elsősorban a *levélgyűjtőszekrények* hivatalból történt apasztását tette szóvá és követelte azok szaporítását, másodsorban az *automatamérlegek* szaporítását kívánta, harmadsorban pedig a *növényvédelem* érdekében kért intézkedéseket. Az első ponthoz *Szepesi* Gusztáv ny. postaigazgató szólt hozzá, aki sajnálattal tapasztalta, hogy régebben naponkint *ötször* kézbesítették a leveleket, most pedig csak *kétszer,* — a levélgyűjtőszekrényekből azelőtt *nyolcszor* szedték össze a leveleket és kiválasztva azokból az óbudaiakat, amiket azonnal kihordattak, csak a távolabbra szóló leveleket küldötték a központba. Most az egész összegyűjtött levéltömeget átküldik Pestre, ott szortírozzák és csak *harmadnap* kerülnek azok Budán kihordásra. *Rózsa* Zsigmond hozzászólása után, *Andréka* Károly elnök az automatamérleg ügyében lefolyt vitát is összegezte, ahol célszerűnek véli előbb az automaták összeírását, egyúttal a növényvédelmi intézkedések megsürgetését is megígérte.

A növényvédelem kérdésénél utalt *Móra* István arra a szomorú körülményre, hogy a főváros maga tenyészti a *dudvát* s ezzel a növénypusztító rovarok és férgek milliárdjait. Itt kell kezdeni a növényvédelmet, ettől kell mentesíteni a budai hegyvidéket és a III. kerület kertvárosszerűen épült részeit.

Ezután *Móra* István a Kolosy-téri elemi iskola szégyenletes ügyére hívta fel a választmány figyelmét és kérte *Andréka* Károly elnököt, *Orova* Zsigmond városi képviselőt, járják ki, hogy 15 évi szünetelés után újból iskola legyen az iskola. 1914-től az összeomlásig kórház volt az iskola, azután 1928-ig menekültek otthona. Második éve már, hogy bagolyvár és denevértanya. Az iskola körzetéhez tartozó tanulók a távoleső Zsigmond-téri polgári leányiskolába járnak *csak* délutáni órákban. A délelőtt a szabad csavargás ideje. A magasabb osztálybeliek heti 4—5—6 órát vesztenek a rendes iskolába járókhoz képest. Valami természetes, hogy a karbahozatás a főváros kötelessége. Ujlak nagyrésze és az uj bécsiúti városi házak iskolás gyerekeit ne kárhoztassa gazdátlanságra, csonka inkolaidőre 20—25 perces, villamos vágányokon keresztül-kasuljárás veszedelmeire. Andréka Károly jelenti, hogy szeme előtt látja nap, mint nap az áldatlan helyzetet. Az iskolaszék is, melynek elnöke, ő maga is mindent megtett és megtesz, hogy a Kolosy-téri iskola visszaadassék rendeltetésének s reménység és kilátás van rá, hogy az áldatlan helyzet hamarost jóra változik.

Martin Gyula igazgató szakszerű fejtegetései után elnök hivatkozott *Ripka* Ferenc főpolgármester ígéretére, hogy amint lesz rá fedezet, azonnal és elsősorban rendbehozzák ezt az iskolát. Az elnök megígérte, hogy ezt a fontos kérdést állandóan napirenden tartja.

Wertheimer Samu panasz tárgyává teszi a BSzKRt sin-áthelyezéseit, mert az így támadt közlekedési rendszer megzavarta egy egész városrész közlekedési rendjét. Most nem a Főtér, hanem a Flórián-tér a központ. A 7-es számú autóbusz közlekedési rendje ellen is volt panasza, mert befelé jövet nem áll meg a Miklós-téren. *Martin* Gyula igazgató sajnálattal tapasztalja szintén, hogy a Fő-térből mellék-tér lett, pedig itt van az elöljáróság, a hajógyári híd, a Hév. megálló és sok más intézmény, amelyeket most nehéz megközelíteni. Ezekhez a panaszokhoz csatlakozott Szepesi Ágoston is és az elnök megígérte, hogy minden törekvésével azon lesz, hogy a végállomás ismét a Fő-térre kerüljön. *Bárczy* Lajos Akvinkum és a Filatorigát között a Hév. vonalán állomást kér.

Dr. *Fillipp* Kálmán tanár: A III. ker. egyesült polg. köre ifjúsági alakulata megszervezésére kiküldött bizottság szeptember hó 17-én este 7 órakor ülést tart, amelyre a kör helyiségében az érdeklődőket meghívja és a választmány az ügy fontosságára való tekintettel kéri a bizottságot, hogy lehetőleg teljes számmal jelenjen meg.

Kovácshegyi Kálmán szóvá tette azt a különös esetet, hogy a szépvölgyi árkot beboltozták a templomtól a Dunáig, az utca burkolatát is rendbehozták, de nem építettek az árokba vezető csatornanyílásokat.

Ezekután a *Kisfaludy-Színház* ügye került tárgyalásra, amelynek igazgatója *Miklós* Aladár mindent elkövet, hogy a színház előadásainak nívóját emelje. Martin Gyula kijelenti, hogy az elődnek megszavazott 3000 pengő szubvenciót megérdemli az új igazgató is, de szüksége is van rá, de — ahogy Rózsa Zsigmond mondotta — a szubvenció mellé az intelligens társadalom támogatására is szüksége van. *Kozma* Gyula méltatta a színház kultúrnívóját, Martin Gyula pedig követelte a Lajos-utca felőli bejárás elzárását, mert az udvar, amelyen át ez vezet, erősen emlékeztet a Gorkij menedékhelyére.

Általános figyelem között szólalt fel ezután *Tóth* Ferenc igazgató, az *Óbudai Dalkoszorú Dalárda* ügyvezető elnöke. Óbudának ez a hetven éves, érdemekben gazdag dalárdája elnyerte Debrecenben a Bethlen-díjat, de itthon nincs helyisége, ahol értékes emléktárgyait, kitüntetéseket, nyereménytárgyakat, képeket és zászlókat elhelyezze. Ládákba csomagolva, kamrákba van ez eldugdosva, romlásnak kitéve. A dalárda tagjai nagyrészt munkások és iparosok s így drága lakbért fizetni nem tud a dalárda, pedig kultúréletet óhajtana élni, oktatóelőadásokat rendezni, azért kéri Andréka Károly elnököt, hogy szerezzen számukra állandó otthont. *Orova* Zsigmond dr. szerint az *előljáróságon van alkalmas helyiség* és Andréka Károly örömmel megígérte, hogy ezt szívesen megszerzi a Dalkoszorúnak.

Bodó Rezső szűk utcákban való kocsiközlekedés rendezése érdekében kér láthatóbb, feltünőbb jelzőtáblákat és konkrét zavarokra hivatkozik.

Az érdekes választmányi ülést *Andréka* Károly elnök azzal zárta be, hogy mindig köszönettel veszi a közélet érdekében tett indítványokat és kötelességének tartja, hogy azokban eljárjon. A közszeretetben álló elnököt zajosan megéljenezték.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

PHILADELPHIA

ÁGYNEMŰ- ÉS PAPLANÜZLET

I., ALAGUT-UTCA 4.

Paplanok, mindennemű ágytollak, szelőnok, matracok, paplanlepedők és huzatok, párnahuzatok, párnák, plümók, szelőntakarók, szalonpárnák beszerzése vagy átdolgoztatása.

GÖTZ ANTAL

parkett vállalkozó, asztalos mester

Budán, I, Bors ucca 24

Telefon: 507—34. szám.

CSIRSZKA

KONRÁD ÉTTERMEI

a Császárfürdőben

III, Zsigmond-utca 31. szám

RESTAURANT

PÓSCH

ÉTTERME SÖRÖZŐ

II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.

DISZES ÉTTERMEK, PARKRA NYILÓ NYÁRI TERRASZ

NYÁRI PÁHOLYOK.

„POZSONY" KÁVÉHÁZ

TERRASZA

a legkedveltebb uzsonnázó és vacsorázó hely.

Esténkint

veszprémi FARKAS VINCE

kiváló szólista saxophon hegedüjével muzsikál

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON

MOST MEGNYILT izléssel berendezett **KERT**-JE zajtalan, kedves hely

I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. SZ.

BAGOLYVÁR

ÉTTEREM—RESTAURANT

II., MARGIT-KÖRUT 20.

TELEFON: AUT. 512-29.

TULAJDONOS: Gróf NYÁRY GUSZTÁV

DUNDUS HORVÁTH MUZSIKÁL

CSÁTHY FERENC Rt.

I., Krisztina-körút 133. szám

Telefon: Automata 509—24

TANKÖNYVEK FÜZETEK ISKOLASZEREK

dús választékban!

TANKÖNYVEK

TANSZEREK MINDEN ISKOLÁNAK:

TISZA

TESTVÉREKNÉL II., FŐ-UTCA 12. SZ.

NEMZETI PARK PAVILLON

ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ, PENZIÓ

Vadorzó út 1 Villamos megálló. Egész télen nyitva

Szobák, négyszeri étkezéssel 8 pengőtől kaphatók Weekendre is

Naponta cigányzene. *Telefon: 643-01. sz.*

„Politischer Greisler"

vendéglő, étterem, kerthelyiség.

Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám

Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.

Tulajdonos: ifj. Thók János.

Az ősi Svábhegy

kútjai és forrásai

Irta: **Dr. Siklóssy László**

III.

A kutak, mint élő történelmi emlékei a középkori Svábhegynek.

A Svábhegy kiváló középkori emlékei: *kútjai.* A legkisebb történelmi, földrajzi vagy geológiai gyanú nem merül fel abban a vonatkozásban, hogy ezek a kutak, illetve források már a középkorban ismeretesek és használatosak ne lettek volna. Ellenkezőleg, a Svábhegy legrégibb írott emlékei e forrásokkal kezdődnek, a szóhagyomány adatai pedig éppenséggel a messze középkort jelenítik meg.

A Svábhegy régi kútjai közül jelenleg a *Városkutat, Béla király kútját* és a *Disznófőt* szoktuk leggyakrabban említeni. Mindhármat körüllengi Mátyás emléke. Béla király kútját éppenséggel IV. Bélával hozták összefüggésbe a kutatók, ezek között a mult század közepén *Palugyay* Imre s a jelen század elején *Petrik* Albert. Ez utóbbi megállapítása szerint a kút fölé a XVII. században épült a mai házikó, a falába illesztett faragványos kövek pedig — amennyiben nem a mai Tabán területén épült, a XVI. században Szent Gellért tiszteletére állított templomból kerültek ide, — a mai Szép Juhászné környékén volt, s könyvemben többször említett *Pálos-zárda kapuzatából* származnak. Nem tudjuk, mikor kerültek ide. Haeufler már ilyennek ismerte. Lehet, hogy a véletlen műve, hiszen ősi szokás a romlásra szántból építeni az újat, de lehet, hogy helyes történeti érzékkel bíró ember emlte az ősi kút fölé a szomszédos ősi faragványt.

E kutak külső dísz nélkül is beszédes emlékei a Svábhegy ősi kultúrájának. Bor és víz szerepel a Svábhegy őstörténetében. A középkori ember nemesak iszákosságból, de kénytelenségből is borral pótolta a vizet. Az igazán megbizható tiszta ivóvíznek rendkívül nagy becsülete volt. A Svábhegyre tehát a források — később kutak — csalogatták fel Szent Pál völgyéből a zarándokot, a vadászt, vándort és települni szándékozót.

Béla király kútját Haeufler *Királykútnak* vagy *Svábkútnak* nevezi el és elmondja róla, hogy vizét Mátyás király idejében csöveken a Várba vezették. A törökök kitakarodása után a kút, mint *Orvoskút* jelenik meg. Erről, valamint az egész kút- és forráskérdésről alább lesz bővebben szó. A közbeeső időről az a vélemény, hogy a törökök idejében megakadt ez az ősi kút-kultusz. E kérdés tisztázása végett érdemes megtekintenünk a Budát ostromló sereg híres hadimérnökének, Marsiglinek azt a térképét, amely Budavárát és környékét török állapotában tünteti fel. Ezeken is megtaláljuk kútjaink kettejét. Az egyik *Kászim pasa csorgókútja,* amelyről megállapítást nyert, hogy azt a pasa 1548—1558 közti pasasága alatt építette, a másik a *Király-forrás,* amelyre a *Király-forrás dombja* elnevezésben találunk rá.

A törökök tehát *fenntartották* a Svábhegy kútkultúráját. Rövidlátás is lenne az ellenkezőt feltételeznünk arról a népről, mely a fürdőkultuszt Budán, sőt Pesten monumentális épületekkel és hygiénikus berendezéssel oly magasra emelte, hogy azt csak modern korunk multa felül. Ám ha karban maradtak is a svábhegyi kutak a török időben, maga a Svábhegy nem fejlődött. A budai *szőllő- és borkultúrát* inkább az óbudai dombokon találjuk meg.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.

A vidrai minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, műhelyek, raktárak és üzletek központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

MOZAIK

(Művészadomák)

Irta: FLIGL JÓZSEF

Marées, midőn mint festő még teljesen ismeretlen volt, Rómában a Tiber mellett lakott, műterme pedig a Monte Pincio tetején volt. Egy akkoriban igen hírneves szobrász pedig a Pincion lakott, műterme ellenben lent volt a városban. Amikor a két művész reggelenként fölkereste a munkahelyét, rendesen találkoztak útközben. Egy napon azután egy társaságban megismerkedtek és a szobrász a bemutatkozásnál így szólt:

— Mi ketten már nem vagyunk ismeretlenek egymás előtt, mert mi már ismerjük egymást az utcán való találkozásaink alkalmából.

— Úgy van, — válaszolt Marées — én felfelé haladok, ön pedig lefelé halad.

•

Egy társaságban Werner Krausznak, a bécsi Hofburgtheater ismert művészének egyik, a filmért lelkesedő, exaltált hölgy áradozva így bókol:

— Tudja, Krauss úr, mikor itt egy jelenetben hirtelen a lelki nyomor egy hatalmas kifejezése felhőárnyékhoz hasonlóan borul az ön vonásaira: ez valóban egészen kivételes, rendkívüli művészet.

— Igen, emlékszen, — felelt Krauss száraz humorral, — ennél a felvételnél éppen új cipő volt a lábamon, amely botrányosan szorított.

•

Vatout, Lajos Fülöp udvari költője, egy, a király asztalánál élvezett ebéd alkalmával húsmérgezést kapott és belehalt. Ezt az esetet elbeszélték Dumasnak, a nagy francia írónak.

— Mindenki megbetegedett, az egész udvar, valamennyi herceg és hercegnő? — kérdezte a költő. — És csak Vatout halt meg?

— Csak Vatout.

— Ó, a hízelgő!

•

Max Liebermann megfesti egy úriember arcképét, aki az „ülések" alatt a képen különféle kifogásolni valót talál. A festő a kritizáló szavakat eleinte türelmesen zsebrevágja, végül azonban, midőn a meghiányolásokat már unni kezdte, így fakad ki:

— Na, most már elég, kedves barátom... különben úgy festem meg magát, amilyen a valóságban!

•

— Mivel van ön pillanatnyilag elfoglalva? — kérdezte valaki Dumastól egy ízben már vagy huszadszor.

— Ebben a pillanatban? — hangzik a kiváló író válasza. — Ejnye, hát nem látja ön, hogy nekem ebben a pillanatban nő a szakállam?

•

Renoir már öreg ember volt akkor, midőn festményeivel kezdett sikert aratni. Mikor aztán a képkereskedők fölkeresték őt avégből, hogy munkáit borsos árért megvásárolják tőle, így szólt hozzájuk:

— Későn jöttetek! Most kínáltok nekem beefsteaket, amikor már kihullott minden fogam?

•

Egy napon egy párizsi irodalmi társaság arra kérte az idősebb Dumast: olvasná fel a tagok legközelebbi összejövetelén egyik újabb színművét. A költő tisztelői hosszas unszolására végre megígérte, hogy eleget fog tenni kívánságuknak; azonban figyelmeztette őket, hogy nem saját, hanem egy másik szerző darabját fogja felolvasni.

— Miért egy másik szerzőét? — kérdezték kíváncsian.

— Mert ebben az esetben mindenképpen sikerem lesz. Tetszik a darab, akkor örülök a sikeremnek, mint felolvasó. Ha nem tetszik, akkor még jobban örülök, mint szak

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Új koncertzene a Bellevue-szálloda éttermeiben, ahol szeptember hó 1-től Kalmár Tibor zeneszerző jazz- és koncertzenekara játszik. Minden délután és este tánc. — *Uzsonna* hétköznap 1 P 20 f. Vasár- és ünnepnap 1 P 50 f. Asztalrendelés telefonon: Aut. 528—84.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Magyar Mythológia címen, *Zajti* Ferenc, az Indiába szakadt hun ivadékok kutatója, sajtó alá rendezte újból *Ipoly* Arnold nagy munkáját, a *Magyar Mythologiát*, ahogy azt legutóbb már megírtuk volt, de tévesen írtuk meg a nagy mű árát, mert a könyv *bolti* ára 24 pengő lesz és fizethető háromhavi, 8 pengős részletben is. Ennek az úttörő nagy munkának első kötete még e hó folyamán megjelenik, és megrendelhető a kiadó *Zajti* Ferenc útján: Pestújhely, Nádor-utca 18.

Országos nevű cég, a *„Szimon István Rt."* csemege-, fűszer- és italáruháza költözött át fél üzletével Budára, II., Retek-utca 79. sz. alá, a fogaskerekű vasút végállomásával szembe, hogy itt Budán is a pestihez méltó üzletet nyisson az erősen fejlődő pasaréti villanegyed, a hűvösvölgyi és a svábhegyi nyaralók számára. Egyik nagy előnye az, hogy a cég minden rendelést *házhoz szállít* és bevezette a *havi könyvbevásárlást*, amivel szolgálja a közönség kényelmét. Áruja közismerten elsőrangú.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

A képzelet kihasználása címen egy fiatal tanár, *Schmidl* Sándor, értékes könyvet adott ki, mely minden tekintetben a legmodernebb pedagógiai eszmék szolgálatába szegődik. Az elemi iskolai játékszerű tanítást részletesen ismerteti és rámutat arra, hogy mennyi *képzeleti* elem (fantázia) van a játékban és emellett elsősorban *a mesét* analizálja, kiterjeszkedik az álomra is, majd áttér a képzelet kihasználására. E fejezet képezi a nívós könyv lényegét. A fantázia legfőbb fattyúhajtásait a hazugságban, félelemben és *túlzott sexuali-tásban* látja. Végeredményben véve a képzeletben túltengenek — Schmidl szerint — *az értékes elemek*, de ezek csak gondos nevelés útján értékesíthetők. A vallásos neveléssel több helyen foglalkozik e munka, látva a gyermekben rejlő vallásos készséget, ami azt bizonyítja, hogy *Schmidl* Sándor nem tartozik az álmodern pedagógusok közé, akik a vallásos nevelés ellen küzdenek. Az egész könyvnek a kerete tudományos alapú, de azért *a laikus* közönség számára is világosan megérthető, ezért a *szülőknek* is mindenáron ajánlhatjuk.

Nem lesz elég borunk! Gazdasági jelentések alapján kimutatták, hogy Magyarországon ezidén 2.500.000 hektoliter bor terem. Régebbi statisztikák alapján közismert tény, hogy ebben az országban átlag minden élő lény naponkint 1 liter bort fogyaszt, ami körülbelül 3.700.000 liternek felel meg. Ha azonban csak 2 és fél millió hektoliter terem, — honnan vesszük a hiányzó 1,200.000 litert?

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Szakorvosok. Purébl tanácsnok az iskolaorvosi intézmény keretében létesített szakorvosi rendelőintézetekhez a szakorvosok és asszisztensnők szolgálati beosztását Budán a következőkben állapította meg: I. sz. szakorvosi rendelő, I., *Krisztina*-tér 4. Szemorvos: dr. Csapodyné dr. Mócsy Márta. Fülorvos: dr. Draskovich Aurél. Orr-, torok- és gégeorvos: dr. Bajkay Tibor. Asszisztensnő: Kelemen Edit.

Fogorvosok beosztása: Vezetőfőorvos: dr. Rónay Gusztáv. I. számú fogorvosi rendelő, I., *Krisztina*-tér 4. Fogorvosok: dr. Szántó Magda, dr. Czappan Elemér, asszisztensnő: Bakos Éva. — II. számu fogorvosi rendelő, III., *Lajos*-utca 1. sz. Fogorvosok: dr. Erdős László, Rátkayné dr. Román Mária, asszisztensnő: Bozsó Lászlóné.

Bútorozott lakás úri helyen, I., Krisztina-körút 155. I. 5.

JAVITTASSA
szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

A cserkészet idegenforgalmi jelentőségéről adott elő a Külügyi Társaság idegenforgalmi szakosztályában kaposi *Molnár* Frigyes dr. Érdekes előadásában kimutatta, hogy Magyarország összes idegenforgalmának két százalékát a Cserkész-Szövetség bonyolítja le és hogy nemcsak a külföldre irányuló tanulmányutaknak van azonban meg az értékük, hanem igen nagyjelentőségűek azok a tanulmányutak, amelyek a városi fiúkat kiviszik a vidékre és a vidéki fiúkat megismertetik a városi civilizációval. Ezen a téren azonban még nagy nehézségekkel kell megküzdeni. A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz *Tasnády Szüts* András, az Ibusz elnöke és gróf *Teleki* Pál is hozzászólottak.

Szimon István R.-T.
csemege és italárúház budai fiókja
II, Retek ucca 79/a. Florida kioszk mellett
Telefon: Automata 553—40. szám
Minden megrendelést hazaszállit!
■ Havi bevásárlási könyvecskék ■

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett tekepálya. Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36 filléres átszállóval a Gellért-téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta POZSÁR BÉLA híres zenekara hangversenyez.

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

* **Láng Józsefnek**, a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* vezérigazgatójának augusztus 31-én ünnepélyes keretek között zajlott le 25 éves szolgálati jubileuma, amely alkalomból kifolyólag a rokonszenv minden jelével halmozták el a jubilánst.

* **Obudai Freudiger Dávid**, a *Freudiger Mózes és Fiai cég* junior főnöke a szalonikii mintavásárra utazott.

* **Kammer Vilmos**, a *Nagytétényi Sertéshizlaló* vezérigazgatója a közel jövőben megválik a vállalattól, amelynek élére egészen új vezetőséget fog kreálni a *Vásárpénztár*, amelynek érdekeltségéhez tartozik.

* **A téglakartell körül** nagy zűrzavar van, amelynek folyományaképpen a téglaiparban nem mindennapi események zajlanak le. A helyzet signaturája ma az, hogy amíg a téglagyárak vezérigazgatói kedvezően nyilatkoznak, addig, ha közelről nézzük a dolgok folyását, akkor azt látjuk, hogy tele vannak gondokkal és bajokkal. A vállalatok helyzete igenis az, hogy a téglafogyasztás meglehetősen visszahanyatlott, ami nagyon természetesen az építkezések megesappanására vezethető vissza. A kartell jelenlegi formájában egyáltalán nem mondható teljesnek és ezért történhetik meg, hogy egyes gyárak titkos engedményeket adnak, amellyel lényegesen lerontják az árnívót. *Nem lehetetlen ezek után, hogy még ebben az évben felbomlik a téglakartell.*

* **A Budapesti Kisipari Hitelintézet**, mint tudvalevő, néhány év előtt nagy sikerrel lanciróza a kereskedő- és iparostanonciskolákban a betétgyüjtést s kezdeményezésével jelentős eredményt ért is el. A kitünő organizációnak köszönhető, hogy ma alig található olyan tanonc, aki ne kapcsolódott volna bele az intézet akciójába és ne rendelkezne némi megtakarított készpénzzel. Tekintettel a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* által elért jelentős eredményekre, a főváros tanügyi osztálya elhatározta, hogy az összes iskolákban bevezeti hasonló szisztéma alapján a takarékossági elvet, amelynek keresztülvitelére a Községi Takarékot kérte fel. A Takarékpénztárnál nagy lelkesedéssel fogadták az eszmét és szívesen vállalkoztak annak keresztülvitelére. *Szombaty* Kálmán aligazgatót, a Háztulajdonosok Országos Szövetségének volt igazgatóját bízta meg az intézet a tervezet kidolgozásával, amely értesülésünk szerint el is készült s ennek alapján a tanács egyik legutóbbi ülésén határozatot hozott, mellyel engedélyezte az általános takarékgyüjtési akció lebonyolítását.

* **Az Erzsébet Sósfürdőt**, amely a *Bohuničky Bankház* érdekeltsége, felajánlották eladásra a városnak. A fürdőért, amely közel 21.000 négyszögöl parkírozott belső földterületet reprezentál, 2,500.000 pengőt kérnek. Ezenkívül felajánlják azt is, hogy a környező és szintén keserű gyógyvizet rejtő 23.000 négyszögöl telekkomplexszumot is vásárolja meg a főváros, amelyért a parcellázási árnál jóval kevesebbet, négyszögölenként mindössze 50 pengőt kérnek. Eszerint nem jelentene valami nagy megterheltetést a fővárosra nézve a fürdő átvétele, mert, mint ismeretes, a hollandi *Burgers Bank* 850.000 hollandi forint kölcsönt folyósított már a fürdő régi tulajdonosainak 8%-os alapon és ezt a hitelt átvehetné az új tulajdonos is.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

II., KER., MARGIT-KÖRÚT 56.
szám alatt épülő új bérpalotánkban
2 és 3 szobás lakások,
hallal, a legmodernebb kivitelben központi fűtéssel és melegvizszolgáltatással, továbbá
üzlethelyiségek nov. 1-re kiadók.
Bővebbet: „Cyklop" Építő Rt. IV., Régiposta-utca 7—9. sz.
Telefon: Automata 879—84. szám.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

BÚTORASZTALOSTÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készítményü kárpitos bútorok, úgyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkivül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fiókuzlet: II., Margit-körút 54
Főuzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

KERTÉSZET
Heinrich és Társa
I, Kuruczlesi-út 13. Tel. hivó 643—35
Modern kertépités parkirozás, mindenféle növények. Specialitások: Rózsa, szegfü, dália, chrisanthemum 31 kiállitelés

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönönél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

RUZICSKA különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

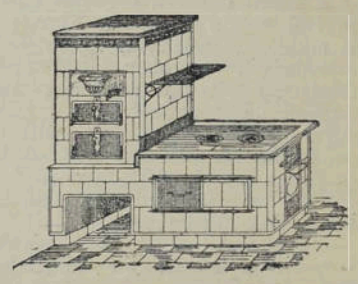
CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készit elsőrangú mester PETRÓ
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
kerthelyiség, különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
elökelő, intim, fangulatos
Magyar, francia konyha. Esténkint Mursi Elek muzsikál.

BELLEVUE
SZÁLLODA ÉTTERMEINEK
FÜGGŐKERTJE
a Várhegy vérmezői oldalán a főváros legszebb nyári szórakozóhelye, mely közismerten
Európa legfinomabb kerti vendéglői
között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Elsőrangú koncert- és tánc-zene. Tánc.
Este kétféle menü: 3 és 6 pengő. Déli menü P 2·50

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerü szellőztetés, kitünő zene. Terrasz a Szinkörrel szemben.
SZABÓ SÁMUEL KÁVÉHÁZA

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Lakos Lajos
takaréktüzhelygyár R. T.
Budapest

Gyár:
V, Katona József ucca 3
Telefon: 223—95
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné ucca 4
Telefon: 857—24

Egészségügyi berendezések, csövek
Müszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Hubert és Tsa B.T.
Telefon: 222—67

FÉNYKÉP Remek felvételek mütermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

ZLAMÁL

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán. I. Krisztina-körút 151.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyviz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbaj, emésztési zavarok, álmatlanság és szegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 órálg.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

Szijgyártó, nyerges és bőröndös
megbizható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

CIMFESTŐ Első budai, legrégibb cimtábla festészet.
I., Iskola-utca 6.
TELEFON: 526—22 Váli G. és Tsa

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

ÜVEG és porcellán dísznemüáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

MIELŐTT NYARALNI MEGY
TARTÓSAN ONDOLÁLTASSA
haját, mely hónapokig megmarad és a vizben még hullámosabb lesz.
Henne hajfestést speciálisan, garantálva készit
Telefon: Automata 890-40. sz.
Kránitz A.
hölgyfodrász
Párisi u. 5. Fópostával szemben

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 968. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 szeptember 22.

Emberkínzás

Alig néhány hónapja, hogy az angol egészségügyi miniszter rámutatott Nagybrittania *valóságos átkára,* — amint ő mondotta — *nemzeti nyavalyájára:* a tuberkulózissal versenyző *reumára.*

„Ez a konok betegség — mondotta ő — különösen a munkások százezreit teszi munkaképtelenné. Megállapításaink szerint évenként 2 millió font sterlinget fordít Anglia *a reuma által munkaképtelenné vált* emberek támogatására. Ám, hála az angol vöröskereszt 40.000 font sterlinges alapítványának, immár meg van vetve egy olyan klinikának az alapja, amely kizárólag a reuma tanulmányozásával és a reumások gyógyításával fog foglalkozni. Ehhez a kezdeményező munkához eddig is számtalan ipari vállalat, jótékony egyesület, szakszervezet és orvosi társulat csatlakozott".

A miniszteri nyilatkozat megállapítja, hogy szinte érthetetlen, hogy Anglia, amely a nedves éghajlat és az egész nép speciális táplálkozási módja miatt leginkább szenvedett a reumától, eddig egyáltalán nem vett komoly tudomást erről az országcsapásról és nem kereste annak orvoslását. Éppen ezért ő bizottságokat küldött Németországba, Franciaországba, Hollandiába, hogy ott tanulmányoztassa a reuma gyógyításának lehetőségeit és módjait.

A bizottságok egyetlen segítőnek a német példák utánzását ajánlották és pedig a reuma-fürdőkórházak és klinikák felállítását, aminők természetes hőforrásokra építve, különösen nagy arányokban tartva, a németeknél már megvannak. (Különösen nagyjelentőségű Aachen városának hőforrásból táplált 2000 ágyas fürdőkórháza! *A szerk.)*

A mi „Budapest-Fürdőváros" egyesületünk remek gyakorlati érzékkel, más illetékesek helyett is, állandóan napirenden tartja a főváros valamelyik hévforrására építendő reuma-kórház kérdését.

Ez az egyesület a minapi választmányi ülésén újból tárgyalás alá vette a budapesti reuma-kórházat.

Csodálat és hálás elismerés illeti az egyesület magas elnökét, József Ferenc dr. őfenségét, aki szinte professzori szakértelemmel, a tudós szívósságával és az emberbarát lelkesedésével tartja ébren a budapesti reuma-kórháznak ügyét.

Tudvalevő, hogy az immár európai vésszé vált reuma-kórság leküzdésére nemzetközi bizottmány alakult, amely jövő hónapban itt nálunk, Budapesten fogja tartani összejövetelét, éppen a „Budapest-Fürdőváros Egyesület" nagy orvosalakjainak, báró Korányi, dr. Vámossy, dr. Dalmady stb. tanárok meghívására és irányítása mellett.

Remélhető, hogy megint ellátogat hozzánk ennek a nemzetközi reuma-bizottságnak nagynevű elnöke is, Van Breemen professzor, akinek most két éve tett nyilatkozatát „Budapest - Fürdőváros Egyesület" archivumába foglalta: „Ami Budapestet illeti, nagyszerűen alkalmas ez a szép és forrásgazdag város a reumaellenes *világküzdelem* gyakorlati megoldására! *Csodálkozom rajta, hogy itt nincs külön reuma-kórház és laboratórium*".

Azóta is hallottuk dr. Korányi professzor ajkáról Van Breemen hollandi tanár ama nyilatkozatát, hogy Hollandia, amely reumagyógyító hévforrásokkal egyáltalán nem rendelkezik, igen szívesen küldené tömegben államilag kezelt betegállományát egy direkt Hollandia részére berendezendő budapesti, eminensen gyógyító fürdő-kórházba, pláne ha a betegeket klinikai gyakorlatra beosztott hazájukbeli orvosok kezelhetnék.

Hogy mit jelentene egy ilyen elhelyezkedés a „Budapest-Fürdőváros" jelszó jövő propagandájának, azt fölösleges hangsúlyozni.

Azt hisszük, a nemzetközi reuma-bizottság látogatása megérleli a budapesti fürdő-kórház ügyét, a „Budapest-Fürdőváros" legkomolyabb, leghumánusabb és legértékesebb kezdetét.

Köztudomású, hogy Vass miniszter és fáradhatlan államtitkára a kormány részéről, Berczel Jenő alpolgármester pedig a város részéről már régebben lekötötték magukat a reuma-kórház mellé; a Társadalombiztosító Intézet elnöke, dr. Huszár Károly pedig bizonyára örömmel üdvözli majd az ő védenceinek jutó intézményt és kiveszi a megoldásból őt illető nemes részt.

Mi pedig szívünkből kívánjuk, hogy a budapesti reuma-fürdőkórház mielőbb meglegyen *és hogy Budán legyen!*

Dr. R. L.

Budán, 1929 szeptember 21

Nincs szó Budáról! A városházán minden embernek a feje fő, — olyan sok probléma vár megoldásra. Minden ügyosztályon minden vezető embernek oly sok a megfejtendő keresztrejtvénye, apró vásári és piaci kérdésektől kezdve, föl a kórházépítésig, a kikötő 14 milliós ügyéig. A napisajtó hasábokon foglalkozik ezekkel és — csodálatos — mindenről szóó esik, csak éppen Budáról nem. Pedig nekünk is volna sok nagy kérdésünk, többek között a kiállítási terület rendezése a fertőző lágymányosi mocsáron, ami fontos közegészségügyi kérdés, a növénykert építése, a reuma-kórház, a női kórház kérdése, átlós utak kiépítése, a diáknegyed, a farkasréti temető falánksága elől való menekülés, a Sasad bekapcsolása a városba, mert azt vasúti sinek és utak hiánya teljesen elzárja tőlünk, a Vérmező ügye, a vizivárosi kispolgárok lakásmizériája, a Zugliget rendezése, a Pasaréti művésztelep, az Ákos-utcai átlós út Ujlakra, a Rózsadombnak a fürdők felé lejtő csúf oldalának végleges rendezése, a Szépvölgy megnyitása, a dunaparti autóstrada a Római-fürdőig és a [illegible] fürdőügy. Ez mindennél fontosabb, mert Budapest gazdasági rendjének, Buda polgárai jólétének a tengelye. De minderről nincs szó, mindez másodrendű kérdés, mert előbb jön a régi lóversenytér szabályozása, a Zugló, a Hermina-mező, a Rákos, Pestújhely és az egész hinterland Szolnokig, csak azután jön a jó öreg elmaradt Buda!

Érdekes memorandumot készül az illetékes fórumok elé terjeszteni a „Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete", amelynek augusztusi értekezletén *Bárdos* György dr. elnök ismertette azt a mozgalmat, amely a főváros környékén levő városok részéről indult meg a *Budapesthez való csatlakozás érdekében.* Fontosnak tartja ebben az ügyben az egységes állásfoglalást. A maga részéről a leghatározottabban *a csatlakozás ellen* van. Buda fejlődését ez örök időkre lehetetlenné teszi. Bizonyára mindenkit érdekel ennek az álláspontnak a megokolása.

Világünnep 1936-ban

Budavára felszabadulásának 250. évfordulóján

Nemzeti öntudatunk követelménye, hogy Budavára visszavételének 250. évfordulóján a már meglévő és XI. Ince pápának még emelendő emlékművén kívül még más emlékműre is gondoljunk.

A Kapisztrán-téren lévő emléktábla, amely nekünk is, az idegeneknek is emlékezetébe juttatja az 1686-os diadalmas ostromot, megemlíti *I. Lipót* királyt, *Lotharingiai Károlyt* és *Bajor Miksa Emánuelt,* mint akiknek köszönhetjük Budavára visszavételét.

Károly és *Miksa Emánuel* érdemei tényleg hervadhatatlanok és valóban nemes és lovagias gondolat volt a magyar fővárostól az ő nevüknek kőbevésése. De miféle ibolyaszerénység tiltja, hogy ama *magyar* hősök nevét is emléktáblán hirdessük saját nemzetünk és idegen népek fiai előtt is, akik az 1686-os ostromot közvetlenül megelőző hadjáratban tevékenykedtek, az ostromműveletekben résztvettek, a magyar rohamcsapatok élén egyikük-másikuk az elsők közt hágta meg a falakat, vagy a diadalmas ostromot nyomon követve, az eredmény hadászati biztosítására messze földre portyáztak, űzve az ellenséget? Köztük egy-egy *Barkóczy, Batthyány, Bercsényi, Bottyán, Esterházy, Fiáth, Koháry, Petneházy, Ramocsaházy, Serényi* és mások; csupa nemesveretű, patinás, ragyogó magyar név!

Az osztrák történetíróknak köszönhetjük, hogy elterjedt az a tévhit, hogy Budavára visszavételénél édes-kevés magyar vér folyt és így a felszabadítókat az idegenekben kell látnunk. A „kuruc-labanc" ellentét is, amely szinte napjainkig kihat, eredményezte, hogy a nemzet egy része a törökkel Bécs ellen törő Thökölyben, az Erdélyben tétlenül alkudozó Apafyban és Telekiben látta ama kor igaz magyar hazafiait, míg a Budavára visszavételéért hevülő magyar hősökben inkább csak vitéz labancokat látott, akiknek nevét tisztelettel említhetjük, de kőtáblába nem véssük! Pedig ők voltak azok, akik megértve a történelem hívó szavát, az igaz magyar politikát csinálták — nem labanckodásból, mert hiszen alig 7 évre rá közülük nem egy II. Rákóczi Ferenc kurucainak élén vezérkedik.

Történetíróink szerint valami huszonnégyezer magyar vett részt a felszabadító hadjáratban; Buda alatt ezekből 15.000 vitézkedett.

Ideje volna tehát, hogy történetíróink hiteles adatok és a szájhagyomány alapján megállapítsák a magyarság érdemeit Buda visszavétele körül és megállapításuk alapján azután 1936-ra méltó emléktábla hirdesse ország-világnak mindama *magyar* hősök nevét is, akik Budavára visszavételekor magukat kitüntették.

Ezzel tartozunk emlékünknek, de nemzeti öntudatunknak is.

Dr. Christian Rezső.

Az óbudai tanyavilág jövendő sorsa mind égetőbbé válik, mert nemcsak önmagát bénítja fejlődésében, de gátolja az egészséges fejlődést a felső medencében, Óbuda és Csillaghegy között. Valamikor régen, a Filatorigáton túl, ezeken a vizenyős réteken, szénát termeltek az óbudai tehenes gazdák és tanyaszerűen az ott levő szérüskertekben építettek maguknak apró házakat. Amikor tönkrementek az óbudai szőlők és tönkrementek a szőlőbirtokosok, eladogatták óbudai házaikat is és megtoldozott szérüskerti házaikba vonultak, ahol nem szénát, hanem kerti veteményt kezdtek termelni, rendszertelen összevisszaságban. Az alföldi nagy tanyaterületek képe volt ez kicsinyben, úgy éltek itt az emberek, akárcsak ott, se iskola, se templom, se orvos, se bába. A város pedig nőtt könyörtelenül kifelé és végül is szabályozni kellett ezt az összekuszált tanyavilágot, amiből furcsa helyzetek keletkeztek. Van olyan szérüskerti háztulajdonos, aki sehogy sem tud majd a házához jutni, ha a szabályozás megtörténik és a vidék kiépül. Minden szomszédja utcai fronthoz jut, csak közöttük a középen lesz néhány olyan tanyai ház, ahova majd repülőgépen kénytelen haza járni a gazda. Pedig ez a vidék utóbb ki fog épülni, mert a Római-fürdő sem marad meg örökké a mai ősállapotában és ha fölépül, körülötte új fürdőváros, új villanegyed kertben kellett volna építeni lépcsőt, mert a háztulajdonosnak mindegy, hogy az utcán megy-e föl a házhoz, vagy pedig a kertben. De az arra járó-kelőknek nem mindegy.

Ezek azonban csak az „apróbb" szemetesládák.

A nagy szemetesládák ott vannak minden nagy ügyben, amely Buda jövőjét volna hivatva jobbá és szebbé tenni. Ott van a Vérmezőn, amely évtizedek óta csak kaszálórét, a világ legdrágább kaszálórétje és nem tud azzá lenni, amivé lennie kell: — a budai fürdőváros központi parkja, amelynek déli részén áll a néprajzi múzeum, mögötte a néprajzi falu, északon befejezné az állandó színház és a vele kapcsolatos koncertterem, közbül pedig a világ legszebb parkja, középen csobogó szökőkúttal és langyosvízű strandfürdővel. — Ott van ez a szemetesláda a Gellérthegyen, ahova negyven év óta épül a lift, mert a Városházán 1892 óta nem tudták elhatározni, hogy víz, gőz vagy villany hajtsa-e azt a liftet. — Ott áll a Margit-rakpart aszfalt-sivatagján, a budai rakodópart homokszóró kotrógépei előtt, a Lukács- és Császárfürdő dunaparti parkjai előtt, mint kavicslerakóhely, ott kísért mint szabályozási terv a Római-fürdő Dunapartján önként kialakult tömegstrandfürdőben, amelynek építkezését megakasztotta ez a szabályozási terv, ott bűzlik ez a láda a lágymányosi pocsolyában, ahol már állania kellene a jövendő kiállítás néhány nagy csarnokának, ott ásít a Nádor-kertben, amely egy évtized óta hever parlagon, ott láthatatlankodik a Zsigmond-utcában, ahol nem férnek egymás mellett a torlódó kocsik és — ott ékteleníti el a Bécsi-utat, ahol órahosszat kutyagol a gyászoló család, hogy siratott halottja temetésén résztvehessen. Ott tátja a száját ez a szemetesláda a budai hegyvidéken, a farkasréti klimatikus temető képében — és ott van a Jánoshegyen, nem is mint szemetesláda, hanem egyszerűen mint szemétdomb, hogy megrontsa a kilátás gyönyörűségét.

Annyi itt a szemetesláda, kicsiny és nagy, hogy attól koldul Buda.

Olpán.

A szemetesláda

A Délivasút Krisztina-körúti oldalán, az 59-es végállomása mellett, a körutat díszíti egy pázsitos háromszög, amelyet fák és bokrok szegélyeznek. A kertészet nagy gonddal ápolja a gyepet, amelyet élő sövény választ el a gyalogjárdától. Kedves, szép hely.

A zöld gyep közepén pedig áll egy... nem szobor, nem is valami művészi virágváza, hanem — röstellem leírni — egy *szemetes-láda.* Idétlen, ormótlan, nagy szemetesláda. Pont a pázsitos háromszög közepén.

Hát kérem, ez a szemetesláda jellemzi Budapestet. Ez mindenütt ott van, akármit csinál ez a város.

Átvette a Fogaskerekűvasutat és a Beszkárt óriási befektetéssel, átalakította villamos üzemre. Rendbehozták az egész pályát, a megállóhelyeket, magát a két végállomást csinosították, csak — és most jön a szemetesláda — csak éppen a Városmajor felé hajló hátsó részét a teleknek hagyták piszkosan, rendetlenül, éppen ott, ahol a Városmajor már világszép parkká alakult át.

A Városmajor nagyrésze posványos, mocsaras, lihegi magából a maláriát. Ezt fel kell tölteni és az egész Városmajort alá kell csatornázni. Ez a munka meg is indult. Töltenek, ásnak és megépítették a rácsos lefolyónyílásokat is, sőt azok környékét betonnal alapozták meg, hogy a víz ott meg ne álljon és újból elposványosítsa ott a csatornanyílás környékét. Hogy itt hol van a szemetesláda? Hát ezt a betont a vállalkozó úgy csinálta meg, hogy mélyebben fekszik, mint a csatornanyílás és eső után a víz ott áll a betonlapon.

A Böszörményi-utat rendezték, mert erősen épül. De szűknek szabták. A járdákat is rendezték, úgy, ahogy. Az út végén, a domboldalban áll egy kertes ház. Az utat leásták előtte, de a járdát nem. Az út szélére támfalat emeltek és a járda itt a ház elején félemelet magasra felszalad és a ház végén ismét leszalad. És a szemetesláda? Hát ezt a támfalat a ház kerítése helyén kellett volna fölépíteni és nem az utca szegélykövén, hogy a járda síman folytatódjék és bent a kertben kellett volna építeni lépcsőt, mert a háztulajdonosnak mindegy, hogy az utcán megy-e föl a házhoz, vagy pedig a kertben. De az arra járó-kelőknek nem mindegy.

Ezek azonban csak az „apróbb" szemetesládák.

A nagy szemetesládák ott vannak minden nagy ügyben, amely Buda jövőjét volna hivatva jobbá és szebbé tenni. Ott van a Vérmezőn, amely évtizedek óta csak kaszálórét, a világ legdrágább kaszálórétje és nem tud azzá lenni, amivé lennie kell: — a budai fürdőváros központi parkja, amelynek déli részén áll a néprajzi múzeum, mögötte a néprajzi falu, északon befejezné az állandó színház és a vele kapcsolatos koncertterem, közbül pedig a világ legszebb parkja, középen csobogó szökőkúttal és langyosvízű strandfürdővel. — Ott van ez a szemetesláda a Gellérthegyen, ahova negyven év óta épül a lift, mert a Városházán 1892 óta nem tudták elhatározni, hogy víz, gőz vagy villany hajtsa-e azt a liftet. — Ott áll a Margit-rakpart aszfalt-sivatagján, a budai rakodópart homokszóró kotrógépei előtt, a Lukács- és Császárfürdő dunaparti parkjai előtt, mint kavicslerakóhely, ott kísért mint szabályozási terv a Római-fürdő Dunapartján önként kialakult tömegstrandfürdőben, amelynek építkezését megakasztotta ez a szabályozási terv, ott bűzlik ez a láda a lágymányosi pocsolyában, ahol már állania kellene a jövendő kiállítás néhány nagy csarnokának, ott ásít a Nádor-kertben, amely egy évtized óta hever parlagon, ott láthatatlankodik a Zsigmond-utcában, ahol nem férnek egymás mellett a torlódó kocsik és — ott ékteleníti el a Bécsi-utat, ahol órahosszat kutyagol a gyászoló család, hogy siratott halottja temetésén résztvehessen. Ott tátja a száját ez a szemetesláda a budai hegyvidéken, a farkasréti klimatikus temető képében — és ott van a Jánoshegyen, nem is mint szemetesláda, hanem egyszerűen mint szemétdomb, hogy megrontsa a kilátás gyönyörűségét.

Annyi itt a szemetesláda, kicsiny és nagy, hogy attól koldul Buda.

Olpán.

Szent Gelléri Gyógyfürdő

Iszapkezelés társaskelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

Miért fanyar a nyár?

„Valami hivatlan, balkezű aprószentek mindenfelé torzképeket fintorgattak a felcsődült vidéknek."

Igy, a Budai Napló 1929 augusztus 30-án megjelenő szána.

Balaton melletti pihenésemet megszakítva, Szent István-napjára magam is hazajöttem Budapestre, valami különös vonzalmat éreztem arra, hogy részese legyek gyönyörű magyar ünnepünknek.

A fentemlített „balkéz" azonban már délelőtt tíz órakor végigsimított bús, magyar szívemen és szomorúan hazamentem.

Érthető nagy vonzalmat érzek a vidékről felránduló „földieim" iránt; így ott álltam fel a nézők tömegében, ahol a legtöbben *Ők* állottak, a Dísz-tér és József főhercegünk épületei között, a Bástya-sétány sarkán. A jóízű beszélgetést és csendes szemlélődést egyszerre csak sikongás, káromkodás „torzítja" el; lovasrendőr-attak szorítja hátra a népet. Hallom a vezényszót: „meg kell tisztítani az utat". Egy rendőr lekiált a lóról: menjenek haza!

— Merre menjünk *mink*, a „Keleti" felől jöttünk, síránkozik egy öreges falusi néni. — A gyerekeimet elszakították tőlem, jajgat a másik asszony.

— A Krisztina-térről hazamehetnek, magyaráz odébb egy jóképű férfi, jöjjenek velem...

*

Augusztus 21-én délben egy órakor állok a Krisztina-körút sarkán. Villamosra várok. Hála a gondoskodásnak, pad is van itt, ha netán sokáig kellene valamelyik villamosra várni, — leülhet az ember...

A padon egy idősebb asszony ül, kendő van a fején, piszkos, rendetlen kinézésű, de nem lehet a legszegényebb néposztályból, mert két *hozzáillő* kosár is van a lábánál, megtöltve a közeli piacon vásárolt holmival. Az ölében két dinnye egészben, a harmadikat most eszi, körülötte szertedobálva a dinnyehéj, mint a fáról lehullott sárga levél... Hozzálépek:

— Mondja, jóasszony, maga a szobájában is szerte dobálná a dinnye héját?

— Mit törődik velem a nagysága?

— Hogyne törődnék, hiszen ezen a sok, sikos dinnyehéjon akárki elcsúszhat és kitörheti a lábát.

— Dehogy töri ki, — vigyázzon, akkor majd nem töri ki... meg ha kitöri is...

Es eldobta az utolsó cikk héjat is és felvágta a következő dinnyét. Én körülnéztem és mondtam:

— Szólok a rendőrnek, majd összeszedeti az magával ezt a sok szemetet.

— Csak tessék!

Néztem jobbra, néztem balra, nem láttam a közelben rendőrt sehol, — ekkor a *várbeli attakra* gondoltam és felszálltam az ötvenegyesre, amely ennyi ideig váratot magára, anélkül, hogy leülhettem volna...

Haspelné Balázsy Lujza.

Gyermekstrandok a parkokban képezik ma minden világváros vezetőinek egyik nagy gondját. Londonban, a világhírű parkok mindegyikében strandfürdő épül tavaszra a gyermekek, de a felnőttek részére is. Elsősorban a gyermekek számára, pedig ott nincs sehol gyógyforrás. Nálunk 50 millió liter áldásos gyógyvíz folyik naponkint a Dunába — fölhasználatlanul, de a kórházakat a pesti temetők mellé, a rákosi homokba építik. A hegyvidék lakói halálra izzadják magukat, amíg vízhez jutnak, de a Szarvas vendéglő kénes fürdője 70 év óta nyomtalanul eltünt. Volt egyszer egy jó idea a városházán, hogy a most épülő Városmajorban strand létesül apró gyermekek számára, ami egészséges is volna, kedves kép is volna, és az ott nyert jó föld nagyon elősegítené a major parkozását, feltöltését, rendezését. A terv azonban csak talán papíron volt meg és aktává lett. Aktákban csak a városházán tudnak fürdeni, de a szegény árva budai gyermekek — nem.

Kedves, vidám családi estté lett a *Balás*-villa új épületének úgynevezett „Gleichniss"-ünnepe. *Balás* Farkas, mint ős „Baumeister", az ilyen ünnepet nem engedné el a világért sem; kedves az munkásnak, gazdának egyaránt. Az Istenhegyi-úton levő villája nagy telkén, most férjhez adott leánya és más családtagok számára, emeletes szép villát épített e nyáron, mely most kerül tető alá. Az ünnephez a közszeretetben álló család számos rokona és barátja jött össze, sőt megjött az eső is, mint nem várt vendég. Az ünnepet elmosta ugyan, de a jó kedvet, a nagyszámú fiatalság vidámságát nem tudta elmosni és az egész nagy társaság a háziasszony nyakába szakadt vacsorára. No, de Balásékná1 1—2—39 vendég miatt nem mennek a szomszédba, de még muzsikaszóért sem s így aztán hamar táncra perdült az ifjúság. A jókedvet fokozta *Szilasi* Győző, a fiatal férj éneke, aki hatalmas szép hangját párisi mestereknél művelte és az Operaházban, úgy a Városi Szinházban áttörő sikert aratott. Néhány operarészletet énekelt, csak úgy, mint más ember egy-egy magyar nótát. Csaknem reggelig volt együtt a társaság és még a jó Isten is segítette azzal, hogy minden indulásra való készülődésnél új záport zúdított a Svábhegyre.

Budának dísze lesz és rendkívüli hasznára válik a *cisztercita-rend* új gimnáziuma a Villányi-úton, amelyet e hó 15-én a Kormányzó úr Őfőméltósága jelenlétében szenteltek fel és adtak át hivatásának. *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszter nagyhatású beszéde kíséretében, mert ez lesz az általa Kelenföldre tervezett diáknegyed életadó forrása. A fővárost *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester és a tanács több tagja képviselte. Az ünnep misével indult, melyen *Rajeczky* Benjámin dr. hittanár vezetésével az intézet énekkara adott elő egyházi énekeket. Mise után tartották meg a házszentelést. Az első emelet megáldását *Werner* Adolf dr. zirci apát, a második emeletét *Mihályfi* Ákos dr., zirci apát, a harmadikét *Bitter* Illés dr., clairvauxi apát, címzetes főigazgató, az intézet igazgatója végezte.

A Rózsadomb

nagy kérdései most őszkor kerülnek tárgyalásra az Egyesületben, ahol végre is megoldás elé óhajtják vinni mindazt, ami ennek a vidéknek létérdeke. A tagok közül sokan azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a Rózsadombot Ujlakhoz kell csatolni és mint önálló kerületet, mint speciális kertvárost saját szükségleteinek megfelelően adminisztrálni. Ez volna a két fürdő: — Császár és Lukács — természetes hinterlandja. Ezzel járna a fürdők feletti domboldal végleges szabályozása és rendezése, ami különben sem maradhat el. A Rózsadombnak éppen a város felé eső, tehát a kirakatrésze teljesen elhanyagolt. A templom környéke és az Őstó feletti rész valóságos falusi részlet. A Kavics-utca rendezése, ott egy megfelelő szerpentin-út építése régi terv, de sehogy sem akar megvalósulni, az ott telekkel biró polgárság nagy kárára. A Kavics-utcától az Ürömvölgyi-útig, illetve a Szépvölgyig förtelmes képet nyújtó városrészlet. Ujlaknak semmiféle központja nincs, pedig két hatalmas, jobb sorsra érdemes fürdője van és dúsvizű gyógyforrásai. Önmagát adminisztrálva ez a vidék hamar nekilendülne, főleg akkor, ha a megfelelő és a dombon áttörő transzverzális autóútjai volnának. A Szépvölgy kérdését is közelebb hozná ez a megoldáshoz és végre megnyílna ez a romantikus völgy, mint új villanegyed. A Rózsadomb évtizedeken át Hamupipőkéje volt a városnak és amivé lett, önmagától lett azzá. A város mindig csak utólag jött valami elkésett intézkedésekkel. Mondhatnánk, hogy a város ellenére is fejlődött és azért érdekkel várjuk a történendőket.

A Budai Dalárda e hó 28-án, szombaton este 7 órakor hangversenyt ad a Rádióban egyórás műsorral, amelyen „A halott hadsereg", „Wendemiale" szüreti dal és az amszterdami dalosversenyen első díjat nyert kórusokat adja elő. Ezenkívül több közismert dal van műsorán.

Állattartók tömörülése. Budáról indul ki a mozgalom. A főváros külterületein és a környéki városokban és falvakban egyre szaporodnak a haszonbaromfi tenyészetek és állattartó kisemberek is élelmezésük olcsóbbá tétele végett baromfit, kecskét, sertést és más hasznos háziállatot tartanak. A *Budapestvidéki Állattartók Egyesülete* — II., Margit-körút 1. szám — most kerületenkint és községenkint szervezkedik az állattartók tenyésztési ismereteinek gyarapítása, érdekeik védelme, a tenyésztés és termelés egyöntetűvé tétele, tenyészállatok és termelvények (tojás, baromfi) értékesítésének szervezése, műtakarmányok, tenyésztési eszközök, állatgyógyászati cikkek előnyös beszerzése, állatok biztosítása stb. érdekében. Az egyesület fajkutyákat díjtalanul oszt ki az ebkedvelők között. Az állattartók csatlakozását, konkrét kívánságaik bejelentését kéri az egyesület. Az *ebkedvelők* panaszai érdeklik az egyesületet. Minden kedden és szombaton d. u. 4 és 7 óra között összejövetelt tartanak Budán a Margit-híd melletti *Margit-kávéház* külön szobájában. Az egyesület titkára naponta ezidőtájt a kávéházban található.

Eperjessy István dr. tanácsjegyzőt, a Hollós Mátyás Társaság jegyzőjét és számos budai hegyvidéki egyesület ügybuzgó, tevékeny tagját, a polgármester a VII. ker. elöljárónak, valamint állandó helyettesének akadályoztatása esetére, a kerületi elöljáró teljes hatáskörű helyettesítésével bízta meg.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** ny. uzsikái

KORREPETÁLÁST VÁLLAL középiskolásoknál reáliskolát végzett II. éves gépészmérnökhallgató. Főleg mathematikából, ábrázoló geometriából és német nyelvből. Cím a kiadóhivatalban. Tel.: A. 502—96.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Virágos Buda csak egy töredéke a „Virágos Budapest—Virágos Magyarország" mozgalomnak, amelynek elnöksége első esztendei virágversenyének eredményéről nagyszabású ünnepség keretében számol be október hó 5-én. Pedig ennek a szép gondolatnak a prófétája budai ember: dr. *Manninger* Vilmos. Az ünnepség középpontja az Iparművészeti Múzeumban rendezendő és *október hó 5-től október hó 8-ig tartó virágkiállítás lesz.* E virágversennyel kapcsolatos virágkiállításon mutatják be kertészeink és virágkereskedőink a nagyközönségnek azokat a virágokat, amelyekkel olcsón és ízlésesen díszíthetik lakásaikat, ablakaikat, erkélyeiket. A virágkiállítást *Horthy* Miklósné Ő Főméltósága nyitja meg és ugyanakkor osztja ki az idei virágverseny díjait is. További programmja az ünnepségnek egy hódoló díszfelvonulás, amelyet a Királyi Magyar Automobil Club rendez a főváros útvonalain keresztül a királyi várba a kormányzópár elé. Ugyanekkor tartja a „Virágos Budapest-Virágos Magyarország" nagybizottsága a vidéki helyi bizottságok bevonásával nagygyűlését, amelyen a mozgalom jövő esztendei országos programmját állapítják meg. Az érdeklődőknek mindennemű felvilágosítást megad az Országos Magyar Kertészeti Egyesület helyiségében: VII., Dohány-utca 20. sz. alatt működő rendezőbizottság.

Szimon István R.-T.
csemege és italárúház budai fiókja
II, Retek utca 79/a, Florida kioszk mellett
Telefon: Automata 553—40 szám
Minden megrendelést hazaszállit!
Havi bevásárlási könyvecskék

HAJAS JÓZSEF
éttermei és söröző je
I, KRISZTINA-KÖRÚT 61
Elsőrendű magyar konyha. Kitűnő fajborok Dreher-sör — Társaságoknak külön terem

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császár fürdőben
III., Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

Ne menjen Pestre,
osztálysorsjegyet
kap
DEMBINSKY B.
BANKHÁZÁBAN
II., ZSIGMOND-UTCA 8. SZ.
Magy. Kir. Osztálysorsjáték Főelárusítója
Telefon: Aut. 511—97
Sürgönycím: Dembinskyb-Budapest

POZSONY KÁVÉHÁZ
A LEGKEDVESEBB UZSONNÁLÓ ÉS VACSORÁZÓ HELY.
Esténkint SERGEJ orosz zenekara hangversenyez. Asztalrendelés telefon: A. 502-07

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEG VÍZTERMELŐ KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

PÁLFFY ÉTTEREM
BUDÁN II, PÁLFFY-TÉR 4. SZÁM
Elsőrangu konyha. Külön éttermek, zongora, **NYÁRI TERRASZ.**
Tulajdonos: **MAYER PÁL.**

NEMZETI PARK PAVILLON
ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ, PENZIÓ
Vadorzó út 1. Villamos megálló. Egész télen nyitva
Szobák, négyszeri étkezéssel 8 pengőtől kaphatók Weekendre is
Naponta cigányzene. *Telefon: 643-01. sz.*

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitűnő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitűnő fajborok, Dreher sörök. **Különterem.**
Tulajdonos: **ifj. Thék János.**

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, champignonli. Nyitott és csukott terrasszok. — Naponta cigányzene. —

Az ősi Svábhegy

A svábhegyi szőlő a középkorban

Irta: **Dr. Siklóssy László**

IV.

Apáink idejében a Svábhegyet még szőlő borította. E kulturának évezredes multja van. A budai bor termelésében az összes Budát környező hegyek résztvettek. Ha tehát a Svábhegy régmultjába akarunk betekinteni, nem mellőzhetünk egy kis sétát bortermelésünk történetének területén.

A magyar nép, mint borivó nép jelenik meg Európában. Maga a *Névtelen Jegyző* túlontúl hangsúlyozza a győzelmek után következő áldomásokat. Ám eleink nemcsak mámorokozó volta miatt itták a bort, hanem azért is, mert ez volt a legmegbízhatóbb és aránylag legkönnyebben hozzáférhető ital. A bor volt az általános, hogy úgy mondjam: *standard ital.* Igazán megbízható ivóvíz ritka helyen volt; a bor azonban egy kis fáradság — ez időben nem vették az emberek számba a testi munkát! — vagy minimális pénzáldozattal mindenütt be volt szerezhető.

Budát a középkorban szőlőhegyek veszik körül. A *budai* bor híre, korban, mindenesetre megelőzi a *tokajiét.* Salamon Ferenc szerint a budai hegyeken már a tatárjárás előtt II. Géza vagy III. Béla korában megkezdődött az *erdőirtás,* a gazdaság magasabb fokát jelentő *szőlőmívelés* érdekében. Hogy a budai hegyek közül melyek termeltek különösképpen bort, arranézve vannak — bár szórványos — adataink. El kell ismernünk, hogy ezek az adatok amellett szólnak, hogy inkább északon *Óbuda* környéke, és délen a *Sashegy* környéke művelte a szőlőt. A középen fekvő *svábhegyi hegyhátról* hallgatnak az egykori emlékek. Ebben része lehet mindannak, amit a Svábhegyről, mint vadászterületről és mint ostromtérről elmondunk. Az is igaz, hogy a fennmaradt számos helynév között mai napig inkább csak tapogatódzunk, eligazodni nem tudunk. Régi okirataink rendszerint peres ügyekről szólnak s ezenközben olyan helymeghatározást használnak, amelyet az akkor élő ember ismert, mi azonban már nem ismerünk. *Nyék* — talán nagy kiterjedése következtében — alig fordul elő afféle okiratokban, amelyek pontos helymeghatározásra törekszenek. A középkort kutatóknak e helyneveket előbb-utóbb revizió alá kell venniök, mikor is bizonyára fognak előkerülni a Svábhegy topografiáját szolgáló adatok is. Mátyás királynak pl. ránkmaradt egy rendelete, amely a szőlőmívelés feltámasztását célozza s amely Buda, Felhéviz és Óbuda szőlőültetvényeinek adómentességet biztosít. Ez a rendelet említi *Thekel* és *Kővágóhegy* nevű szőlőhegyeket, amelyek topografiáját Salamon Ferenc sem tudja megadni. Könnyen lehetséges, hogy ezek a helynevek (különösen az utóbbi v. ö. l.) a svábhegyi körzet részeit jelölik.

A budai borról *Bertrandon de la Brocquière* (1 l.) mondja el, hogy az *fehér* bor; kissé tüzes és csípős. Ezidőben kezdődik a budai bor külföldi híre, bár másféle tipusról (nem vörösről) van szó, mint amilyenről később értesülünk. Itthon nyoma sincs borelnyomó tilalmaknak; ellenkezőleg a bortermelés pártolásban részesül; a bor, ha olcsó is, egyik alapja a gazdasági életnek; idegen bort nem szabad behozni a városba, ahol — amint azt *Dainero Tamás* modenai követ 1501-ben feljegyezte — Úrnapján *borszökőkútat* állítottak fel.

Mindebből témánkra azt a következtetést vonhatjuk, hogy a budai hegyvidék során a Svábhegy is benépesedett szőlővesszőkkel, apró borsajtolóházakkal és pincékkel. Ez a polgárság életével összenőtt borkultúra *erősen visszaesett* a török időben. Nem a Korán volt ennek az oka. A török türelmes volt a hódolt néppel szemben. Azt legkevésbé bánta, hogy ittak. *Buda* büszke *magyar* lakossága azonban már csak emlékezetben élt. Inkább csak *rác, zsidó* s egy kevés *német* lakta Budát. Ezek kezében folyt tovább a szőlőművelés. Erről tanuskodik *Marsigli* egyszer már említett török mappája is, amely *öt helyen jelöl meg szőlőhegyeket,* de csak Szent Pál völgyének Óbuda felé eső részén. Ennek oka az lehetett, hogy a török, amely a Duna felől biztosítva látta Budavárának *keleti* frontját, féltette — s ezért, mint hadműveleti területet nem engedte szőlővel beültetni — annak széles *nyugati* frontját (v. ö. l.), amelyre csaknem párhuzamosan borul rá a Svábhegyi-hát vonala. Maguk a termelők sem kívánkozhattak e kétes biztonságú területre. Ebben igazuk is volt, mert a Svábhegynek jelentős szerep jutott az 1686-os ostromnál.

A török uralom tehát nem szüntette meg a budai szőlőkultuszt. A svábhegyi szőlő mindenesetre gyorsan új életre éledt Budavárának visszavívása után. Az 1700 körüli budai *Gewöhr-Protocoll*-ok már kezdik emlegetni a *Schwabenberget.*

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden czikkével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára nézö sarok bérházban keleti-déli fekvésü **1, 2 és 3 szobás,** hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, **műhelyek, raktárak és üzletek** központi fütéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

25 éves az I. ker. Iparoskör és ezt az évfordulót olymódon óhajtja a kör megünnepelni, hogy a nemzeti alapon álló egész magyar iparostársadalom ünnepe legyen. Ezt az ünnepet október hó végén rendezik és meghívták rá az ország összes iparosköreit és egyleteit, mert ezekben él az iparosság. Október 26-án este ismerkedő társasvacsora lesz a Budai Vigadóban. 27-én reggel felekezetek szerinti istentiszteletek, — és 10 órakor *díszközgyülés* a Budai Vigadóban. Délben megkoszorúzzák a hősök emlékét, utána társasebéd *Gundel* állatkerti vendéglőjében, délután 5 órakor leleplezik *Thék* Endre emléktábláját és este 6 órakor azzal rekesztik be az ünnepet, hogy megalakítják a *Magyar Iparoskörök Központját* és szövetségét.

A piaci árusokat hívta fel *Máté* István, a budai iparosság e régi vezére, hogy mielőbb jöjjenek el az Iparoskörben tartandó értekezletre és *tömörülve*, biztosítsák a maguk részére szerzett régi jogaik alapján a megfelelő helyeket az új fedett vásáron, mely most épül a Krisztina-körúton. Utólagos sirámok nem használnak.

KERÜLETI SÉRELMEK

kerültek szóba a „Budai Társaskör" legutóbbi választmányi ülésén, szeptember hó 12-én, amikor a főtitkár bejelentette, hogy Rezsny Kálmán levelet intézett a kör elnökségéhez, amelyben felhívta a figyelmét arra a körülményre, hogy a Vérmező-utca burkolatát, alighogy elkészült, újból felbontották kábelfektetés céljából. Az új útburkolatot ezzel alaposan megrongálták és kéri a levélíró a kör elnökségét, hogy ennek a bajnak az orvoslását tegye magáévá. Kiderült azonban, hogy az utat azóta rendbehozták. Az elnöklő *Hoór-Tempis* Móric dr. ebből az alkalomból felhívta a tagokat, hogy mindannyiszor jelentsék be az elnökségnek, ha azt tapasztalják, hogy valamely úttestet többször egymás után bontanak föl, mert ezt szigorúan tiltja a főpolgármester rendelete és más adminisztratív tényezők intézkedése. A Budai Társaskör ezzel eljutott arra a helyes útra, mely a polgárság nagy tömegeinek bizalmát biztosítja számára, akik napról-napra szemtanui ennek a különös városi gazdálkodásnak. A választmányi ülésen a jegyzőkönyvet *Márky* Béla vezette, az elnök részvéttel emlékezett meg *Jakab* Lajos édesatyja haláláról, örömmel üdvözölte *Balás* Farkast leánya esküvője alkalmából és *Kun* Attilát az őt ért kormányzói kitüntetés révén. A főtitkár jelentése kapcsán letárgyalták a jelentkező új tagok fölvételét és megvitatták *Gamauf* Károly főtitkár lemondási szándékát, aki nagy elfoglaltsága miatt kénytelen letenni ezt a díszes tisztséget. Dr. *Krivoss* Árpád és *Viraág* Béla hozzászólása után az elnök igyekezett módot találni arra, hogy a Gamauf által említett nehézségek eliminálhassanak, amennyiben Gamauf mégis fönntartaná ezt a lemondást, *Szombathy* Kálmán alelnök szívesen felajánlotta, hogy a főtitkári teendőket elvégzi. A választmány legtöbb tagja sajnálattal látta, hogy hivatatlan titkos kezek igyekeznek megzavarni a Társaskör gépezetének menetét. A pénztáros, könyvtáros és háznagy jelentése után, amelyek csekélyebb jelentőségű házi ügyeket érintettek, megvitatták a *Ripka* Ferenc borestjével kapcsolatos teendőket, mert ez évben ez az est *szigorúan családias estje* lesz a Budai Társaskörnek. A háznagy jelentése kapcsán megvitatták az előadások sorrendjét és határoztak a kör szükségleteinek fedezési módjáról. Kadnár Károly a menü-ügyben tett jelentése után dr. Baranski Gyula azt óhajtja, hogy az apró házi ügyeket intézze el az elnökség és tisztikar saját körében, a választmány pedig foglalkozzék többet közérdekű kérdésekkel, amit Hoór-Tempis Móric örömmel vett tudomásul és üdvözölve a megjelenteket, a társaság a nagyteremben társasvacsorához ült, mely kedves, barátságos hangulatban folyt le.

Thoma József, a Zeneművészeti Főiskola rendes tanára, a magán zongora oktatást megkezdte. I., Attila-u. 10.

Svábhegyi Egyesület

első őszi társasvacsorája.

A nyári szünet után, hogy *Bódy* Tivadar elnök is visszatért, szinte kívánták az Egyesület tagjai, hogy az egyik szép őszi estén találkozzanak a fehér asztalnál. Csemegének szánták hozzá *Manninger* Vilmos dr. egyet. tanár előadását, aki száz és száz fölvételt hozott magával Kis-Ázsiából és Egyptomból. Nagyrészt a ma aktuális Palesztinát mutatja s minden képhez volt szellemes, kedves, okos mondanivalója ennek a zseniális embernek. Kedvesen fogadta a hallgatóság Oziris istennő szobrának képét, ahol a szobor páholyszerű ölében az illusztris előadó szépasszony felesége ült, ami azután sok évődésre adott alkalmat.

A sikerült estét, amelyet Bercsényi Antal ügyv. igazgató, Mikus István főpénztáros és Ullmann Béla titkár rendeztek, társaság a nagyteremben társasvacsorához ült, mely kedves, barátságos hangulatban folyt le. Thoma József, a Zeneművészeti Főiskola rendes tanára, a magán zongora oktatást megkezdte. I., Attila-u. 10.

A Zugligeti Egyesület e hó 21-én, szombaton este ½8 órakor a *Klózé*-féle vendéglőben (I., Zugligeti-út 10.) *társasvacsorát* rendez, amelyre a tagokat hazafias tisztelettel hívta meg

Dr. Manninger Vilmos
egyetemi tanár,
a Zugligeti Egyesület
elnöke.

Budai Társaskör

nagyterméhben e hó 26-án, *csütörtökön* este 8 órakor az újonnan belépett tagtársaink tiszteletére

TAGAVATÓ

vacsorát rendez, amelyre a tagokat meghívja az elnökség. A tagavató ünnepi beszédet *Szombathy* Kálmán, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R.-T. aligazgatója, a Budai Társaskör alelnöke mondja.

A Kisfaludy-színházban nagy sikerrel adták a *Krétakör*-t, készültek az első magyar *liliputi* színtársulat vendégjátékára. Pénteken: *Mit susog a fehér akác?* Szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden csak felnőttek számára adták: Strandszerelem. Csütörtökön: Lili báróné — és előkészületben van: Nem élhetek muzsikaszó nélkül! Szóval kitünő, válogatott műsor.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A rommá vált Tabán fölépítésére sok tervet dolgoztak már ki és a világháború lehetetlenné tette azt, amely mellett a Budai Napló oly gyakran tört lándzsát s amely szerint a lebontott Tabánon a régi nagy Magyarország minden törvényhatósága fölépítette volna a maga palotáját, körülbelül úgy rendezve el az épületek elhelyezését, mint ahogy a térkép mutatja. A királyi palota környéke így visszatükrözte volna egész Nagy-Magyarországot és ma egy érveléssel több volna a kezünkben a trianoni csonkítás ellen. — A fürdőváros szempontjából nagy terve van *Ripka* Ferenc dr. főpolgármesternek, aki itt a domboldalon, a Belvárossal szemben, óhajtja létesíteni a *fürdőváros központját*, amely tervhez bizonyára meg tudja nyerni, mint elnök, az Idegenforgalmi Tanács hozzájárulását, mint főpolgármester pedig a székesfővárosét. A hosszadalmas tervezgetés dacára a Tabánon lassan megindult a fejlődés, s egy külön társaság is alakult „Tabáni Építő- és Kereskedelmi Rt." címen, amely most egymásután építi bérpalotáit és társasházait a Tabán legszebb részein. Hegyalja-út 5. szám alatt épült új palotája is a főváros díszére válik. Ennek az épületnek architekturája ritka szép, monumentális és masszív békebeli anyagból készült, a lakások jó beosztásúak, komfortosak. Az öröklakás vevői maguk is elismerik, hogy ez az eddig épített öröklakások között a legszebb és a legtökéletesebb építési alkotás. Helyesen teszi, aki ilyen palotában lakást vásárol, mert tőkéjét valorizálhatja. Mivel a „Tabáni Építő- és Kereskedelmi Rt." a közeljövőben több hasonló palotát épít, a tulajdonát képező tabáni telkeken, — közérdek, hogy a székesfőváros ezt a városrészt szerpentin utak megépítésével még szebbé tegye és az autóbuszjáratokat is sürgősen megindítsa.

Értesítés. A III. ker. Egys. Polgári Társaskörnek az „Ifjusági Alakulat" megalakitására kiküldött bizottsága elhalasztott ülését szeptember hó 24-én, kedden este 7 órakor tartja.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megóv. II, Fő-u. 80. Tel: 515-79

Az I. ker. Iparoskör, e mammutkerület szétszórtan élő iparosai kedvéért, minden héten más körzetben rendez vacsorát, azzal a szándékkal, hogy az ott lakó iparosok előtt kifejti magasabb rendű terveit az iparosok társadalmi osztályának emelése, gazdasági helyzetének javítása érdekében. Sajnos, ez nem mindig sikerül, mert az iparosság a saját érdekeinek istápolása iránt kevés érdekkel viseltetik és hiányzik a kellő fegyelmezettség, mely még anyagi áldozatok árán is szolgálná az iparosság egyetemes céljait. E hó 12-én a Gellérthegyen lévő *Kocsis*-féle vendéglőben volt ilyen propaganda-vacsora, amelyen azonban nagyrészt krisztinabeli iparosok vettek részt és a körzet gyöngén volt képviselve. A felszólalások sorát Viraág Béla szerkesztő nyitotta meg, majd *Krivoss* Árpád dr. ügyvezető-elnök fejtette ki a közeljövő terveit. *Ács* József és *Flug* Tibor hozzászólása után *Máté* István fordult komoly intelemmel az iparossághoz, amit *Páthó* István és *Ulm* László felszólalása követett és erősített meg.

Bekerget az ősz a szobákba és így járnak a nyári üzemre berendezett üzletek is. A kert jelentősége megszünik és estére már a belső termekbe vonul a társaság *Ravasz* László cukrászszalonjában is, akinek kerthelyisége pedig a legintimebb helyek egyike Budán. Igaz, hogy a belső nagyterme is kedves hangulatú, előkelő terem, ahol szívesen tölt egy-két órát a közönség. Főleg a hölgyek, a kitünő kávé kedvéért.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Gyász. Súlyos csapás érte dr. *Guth* Ferenc II. ker. előljárót, akinek édesatyja, id. *Guth* Ferenc, 75. évében szeptember hó 14-én Vásárosdombón elhunyt és ott is temették el e hó 16-án nagy részvét mellett. Elhunytát a Berger, Haupert, Kocsán, Küzdy, Stallenberger és Kleinheincz családok gyászolják. Budán is részvéttel értesültek az előljáró barátai és tisztelői az előljárót ért gyászról.

Laufer Lajos dr., a Budapesti Helyiérdekü Vasútak jogügyi osztályának igazgatója, a mult héten csütörtökön este súlyosabb gyomoroperáción esett át és vasárnap délután hirtelen elhunyt.

ÉRDEKES KÖNYV

a magyar posta történetéről

Irta: hennyei HENNYEY VILMOS dr., ny. államtitkár,
a Hollós Mátyás Társaság főtanácsának elnöke

Dr. *Hennyey* Vilmos ny. államtitkárt, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját a közel multban megtisztelő kitüntetés érte tudományos körökből.

A Tudományos Akadémia bizottsága, amely a Fraknói-jutalom kérdésében adott véleményt, átvizsgálta az utolsó négy évben megjelent *összes történeti munkákat* és jelentésében többek közt azt irja:

„A művelődési és gazdasági történet tárgykörét szépszámú kisebb-nagyobb tanulmány és önálló munka képviseli időszakunkban oly szerzőktől, akiknek az illető intézmény körében való gyakorlati tájékozottságát a szükséges történetirói és kutatói iskolázottság kevésbé egészíti ki. *Örvendetes kivétel* e tekintetben *Hennyey* Vilmosnak *„A magyar posta története"* című műve, mely főleg a XVI—XVIII. századokra vonatkozó részével a köztörténet búvárának igen becses anyagot nyujt."

Dr. Hennyey Vilmos munkája rászolgált erre a dícséretre, mert nemcsak a modern postát dolgozza fel a mai napig, tehát a háború, az összeomlás, bolsevizmus és a helyreállítás történetét, de a Habsburgok előtti postát is rekonstruálja, *az Árpádok idejétől kezdve.*

Ez tehát az első munka, amely *az egész postatörténetet átfogja* és a magyar posta egész fejlődését áttekinthető alakban ismerteti. Különösen az *erdélyi fejedelemség* és ennek nyomán az Árpádkori királyok *futárintézményéről* ad először történeti képet, beható levéltári kutatások alapján.

Egészen új a Mátyás korában keletkezett kocsi és kocsiposta története. Szerző kimutatja, hogy azt a könnyű kocsit, amely az akkori rossz utakon lehetővé tette az utazást és a gyorsabb hírszolgálatot, itt Magyarországon a Komárom megyei *Kócs községben találták fel* valószínüen magának Mátyás királynak kezdeményezésére, aki sokat utazott nevezetesen a Visegrád—Bécsi vonalon is. A király gyakran használta ezt a kénytelen kocsit, hogy gyorsan eljusson rendeltetési helyére. Es ennek a kocsinak használata *innen terjedt el külföldre* és vált szülőanyjává a későbbi delizsánsznak, a személyszállítás s a kisebb áruk és hírek gyors közvetítői szolgálatára.

Részletesen ismerjük meg a könyvből, most első ízben, az erdélyi fejedelmek különös *futárintézményét, amely tisztán magyar elgondolás,* a többi európai országokban ismeretlen volt és gyökereit az Árpádkorba vezeti vissza. Ez a futárposta teljes kifejlődésre és virágzásra jutott a XVII. században akkor, amikor Magyarország királyi területén és Európa-szerte már mindenfelé a közönségnek is hozzáférhető állami posta terjedt el.

Főleg a munka eme részei kötötték le bizonyára történettudósaink figyelmét és elismerő érdeklődését.

Dr. Hennyey Vilmos h. államtitkár e kiváló munkája: *A magyar posta története*, különös méltatásban részesült a komoly szaklapok és a szaktudósok részéről, így a *Századok* kiemeli, hogy „Hennyey évtizedes munkájával olyan könyvet adott a magyar történelemtudománynak, amelyből ez újabb évtizedeken át fog tanulni." — A *Közgazdasági Szemle* azt irja méltatásában, hogy „Hennyey sok fáradsággal összerótt és hiányt pótló munkája a magyar közgazdasági és kulturtörténeti irodalomnak igen értékes nyeresége." A *Magyar*

ÜVEG és porcellán díszmüáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirü céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

Szűgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb mi..ösegben készit első-rangú mester **PETRÓ**
II. kerü et, Zsigmond u'ca 5. szám

FÉNYKEP Remek felvételek mütermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

Bérautó-autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkivüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V., Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Egészségügyi berendezések, csövek
Müszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. **Hubert**
Telefon: 222—67 **és Tsa B.T.**

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron, szénsavas mészes, szénsavas kiornátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
kászvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólom mérgezés, máj-, lép-, vér-, hágyhólyagbetegségek, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA!!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

BELLEVUE
SZÁLLODA
ÉTTERMEIBEN
DÉLUTÁNI TEA,
ÁNCZ
Elsőrangu koncert- és tánczene. **Európa lökelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés T: A 528-84

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I Kuruclesi-út 13

Budai cég!
Utr. jur.
dr. óhidi **Légmán Leóné**
magy. kir. osztálysorsjegyárusító
hirdetési, előfizetési,
sokszorositó irodája
Bpest, I., Horthy Miklós-út 15
Telefon: Lágymányos 4-11

„KAKUK" ÉTTEREM VENDÉGLŐ
különszobák I, Kereszt-utca 6 (Tabán)
elökelő, intim, hangulatos
Magyar, francia konyha. Estén-kint Mursi Elek muzsikál.

Monori Nagy
VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA
1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁKNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

CSÁTHY FERENC Rt.
I., Krisztina-körút 133. szám
Telefon: Automata 509—24
TANKÖNYVEK
FÜZETEK
ISKOLASZEREK
dús választékban!

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Statisztikai Szemle szerint: A szerző nagy hozzáértéssel és *páratlan érdekességgel* dolgozta fel az óriási anyagot, melyet hosszú évek során át gyűjtött. A kutatónak megbecsülhetetlen útmutatással szolgál, midőn felhasznált forrásait felsorolja." — A *Pester Lloyd* azt mondja, hogy ez a történelmi mű „a szerzőnek nemcsak a szakférfiak közt, hanem Magyarország külön történészei közt is előkelő helyet biztosít." A jelenkorra nézve „hasznos kézikönyvül szolgál" és csak Hennyey tudta megírni, aki munkával és kötelességtudással teljes életet töltött a magyar posta szolgálatában és különböző felelősségteljes vezető állásokban működött. A *Budapesti Hirlap* írja, hogy a könyv nagy értéke, miszerint „A posta fejlődésének minden mozzanatához kitünően megfesti a jótollú szerző az általános történeti hátteret és ezzel feltünteti, hogy miképen kapcsolódik bele szervesen *a posta a nemzet életébe.*

A történettudósok közül *Szekfű* Gyula és *Szendrey* János méltatják nagy elismeréssel ennek a munkának alaposságát, új adatait és elismerik, hogy az igazán *hivatott historikus* munkája. *D. P.*

Pályadíj. A Magyar Jogászegylet pénzügyi szakosztálya pályadíjat hirdet a következő tárgyú műre: „Minő hatással vannak az illetékügyi jogszabályok a jogügyletekre és különösen mennyiben befolyásolják azok bizonyos ügyletkötési formák használatát vagy mellőzését?" — A pályamű beadásának határideje 1930 március hó 15. Pályadíj a TÉBE által adományozott 1000 pengő, de azt csak abszolut becsü munka nyerheti el. A pályaművek a lap egy oldalán géppel írva, a szerző nevét rejtő jeligés levél kíséretében a szakosztály alelnökénél, dr. Nyulászi Jánosnál (V., Akadémia-utca 1. III.) adandók be.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

IV. Jánoshegyi verseny. A Magyar Atlétikai Club október hó 6-án (vasárnap) rendezi amateur automobil-, cyclecar- és motorkerékpár vezetők részére IV. Országos Jánoshegyi Gyorsasági Versenyét. Nevezések nemcsak a titkárságnál, hanem mint az előző években is, a „Méray Motorkerékpár Rt." gyári eladási központjában (IV., Váci-utca 1. sz.) és a „Puch-művek" budapesti vezérképviseleténél (VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.) is leadhatók.

A diplomás feleségről, az erzsébet-téri csecsemőszobáról és egyéb érdekességekről közöl kitünő illusztrált cikkeket a Nők Ujságja, a *Háztartás* szeptember 20-iki száma. Ezenkívül temérdek novella, vers, anekdota, színházi és divatcikk teszi változatossá a lapot, amely a háziasszony leghivebb barátja és tanácsadója. Kapható minden ujságárusító helyen. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Bécsi-utca 3.

A bookmakerség csődje. Föltétlenül érdekli a lóversenyeket látogató közönséget, hogy a Magyar Lovaregylet számottevő tagjainál az a nézet alakult ki, hogy a bookmaker intézményt meg kell szüntetni nálunk. Túlélte magát. Károsan befolyásolja a lóversenyügyet és megtéveszti a fogadóközönséget. Ezentúl csak előrefogadásokat köthetnek majd, de minden más fogadást a totalizatőr-irodák közvetítenek.

TANKÖNYVEK
TANSZEREK MINDEN ISKOLÁNAK:
TISZA
TESTVÉREKNÉL II., FŐ-UTCA 12. SZ.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fa gyalat, ugyszerű szellőztetés, kitünő ének.
SZABÓ SAMUEL KÁVÉHÁZA

EAGOLYVAR
ÉTTEREM-RESTAURANT
II., MARGIT-KÖRUT 20.
TELEFON: AU. 5 2-2-8.
TULAJDONOS: Gróf NYÁRY GUSZTÁV
DUNDUS HORVÁTH-MUZSIKÁL

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hírek a pénzvilágból

* **Weiss Fülöp,** a Kereskedelmi Bank elnöke, Szombathelyről a napokban érkezett vissza, ahol egy napot töltött és ottani tartózkodása alatt a Kereskedelmi Bank fiókját és az ottani érdekeltségeket tekintette meg.

* **Dr. Kresz Károly** kinestári főtanácsos, a TÉBE igazgatója, a jövő hónap első napjaiban nagyon érdekes előadást fog tartani a magyar Rotaryklubban, amely iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

* **Koller Oszkár,** min. tanácsos, a Biztosító Intézetek Felügyeleti Hatóságának igazgatója betegségéből szerencsésen felgyógyult és rövid időn belül átveszi hivatala vezetését.

* **A szeszkontingens** felemelésének tárgyában állandó megbeszélések folynak. A Budai Napló beavatott forrásból arról értesül, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak, a régi 340 ezer hektoliteres keretet 420 ezer hektoliterre szeretnék felemeltetni, azonban a nagyobb ipari gyárak, tekintettel a motorszesz közeli forgalombahozatalára, 60 ezer hektoliterrel nagyobb emelést szeretnének elérni. Valószínű, hogy a szeszkontingens megállapítása az új kampányban 30 ezer hektoliterrel kevesebb, vagyis 450 ezer hektóliter lesz.

* **A MFTR** vezérigazgatója: *Domony* Móric, értesülésünk szerint, október első napjaiban tér vissza külföldi útjáról Budapestre és ekkor fog határozni a MFTR igazgatósága a közgyülés időpontjáról is.

* **A Brassói Celluloze Rt.** részvényeit belátható időn belül bevezetik a prágai hivatalos tőzsdei forgalomba. A bevezetést a Magyar Általános Hitelbankkal együttműködő előkelő prágai bankcsoport fogja intézni, a jövő hónapban. Pénzügyi körökben arra számítanak, hogy a Brassói részvények 55 pengő körüli árfolyamon kerülnek majd bevezetésre. Egyébként a Brassóiról elterjedt tőkeemelési híreket maga az igazgatóság cáfolta meg.

* **A Rimamurányi** mérlegadatai, mint értesülünk, teljesen elkészültek. Az elmult üzletév alatt a vasfogyasztás igen kedvezően alakult és így előreláthatólag osztalékemelés lesz.

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Budai dunaparti I-ső emeleti két utcai és egy udvari szobából álló
komfortos lakás
azonnalra kiadó.
Budai III-ik emeleti két udvari szobából álló
komfortos lakás
azonnalra kiadó.
Budai dunaparti II-ik emeleti három utcai szobából álló
komfortos lakás
november 1-re kiadó
II., Margit rakpart 52. I. em. 5.
Háztulajdonostól.

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános
Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák 9—3-ig.
Telefon: ut. 574 00. Vált üzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Részvénykirendeltség: V., Szabad sajtó tér 17. Telefon: J. 902-88

ÜZENET

II. oszt. elemista. Már egyszer igyekeztünk az Ön elemi tudását azzal gyarapítani, hogy a heraldikában más a madár, mint a mezőn és erdőn. Ott van kétfejű sas, van griffmadár és van vöröscsőrű, vöröslábú holló is. Mostani levelezőlapjaira csak azért válaszolunk, mert szeretnénk tudni, hogy micsoda félreértett, megsértett ambició sarkallja Önt. Ha van mondanivalója, fáradjon fel hozzánk, álljunk vitába, de így, névtelenül, ilyen alantasan, — nem érdekel minket.

R. B. Ezt a mozgalmat így nem támogathatjuk. Ön is téved, ha azt hiszi, hogy annak költségeit a parasztok, közkatonák tartoznak viselni. Dehogy, jó uram, még az altisztek sem, hanem azok a vezérek, akiknek érdekében ezt a mozgalmat Ön megindította. Kár volt, ráfizet. Hagyja abba.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Virág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

HOLLANDIAI VIRÁGHAGYMÁK MEGÉRKEZTEK

MAUTHNER ÖDÖN
MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI R.-T.
Rottenbiller-u. 33. BUDAPEST Kossuth Lajos-u. 4
Tel.: J. 463-65. Új őszi árjegyzék ingyen és bérmentve

O-Buda-Ujlaki Takarékpénztar
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlákra a lehető legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ÚJ BUDÁN
OPTIKUS ÜZLET NYILT
I, Kristina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula FIÓKÜZLETE

VERONIKA étterem és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönd mellett. Tel. Lá. 18-65
Kétszáz kocsi férőhely. Úrvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Grand Caffee-Restaurant
BUDAI VIGADÓ
Nagykávéház és étterem
Corvin-tér 5/7

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falatokkal várja régi kedves vendégeit

RESTAURANT
PÓSCH
ÉTTERME SÖRÖZŐ
II., BUDAI MARGITHIDFŐNÉL.
DISZES ÉTTERMEK.
Társaságoknak, esküvőkhöz
KÜLÖN TEREM

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. filléres átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta POZSÁR BÉLA híres zenekara hangversenyez.

RUZICSKA különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

Háztatarozásait előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. 82
Telefonh. Aut. 520-93

GÖTZ ANTAL
parkett vállalkozó, asztalos mester
Budán, I, Bors ucca 24
Telefon: 5 7—34. szám.

BÚTORASZTALOSTÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készitményü kárpitos bútorok, ügyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkivül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fiókuzlet: II., Margit-körut 54
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

ZLAMÁL
széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körut 151.

TÜNDÉRLAK Gell Ithegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett fekepálya. Szolid családi találkozohely. — Kitünő magyar konyha — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biológiai szennyvíztisztitó berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelezése Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legradiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 969. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 szeptember 29.

Akik tévedni akarnak

Mert sokan megtévesztően akarnak tévedni.

A városi élet központjában az új fővárosi törvény áll. Tegnap még csak tervezet volt, ma már főbb vonásaiban kiforrott, kijegecesedett és — ahogy a kormányhoz közelálló tényezőktől értesülünk, — az apró részletkérdésekben nem lesz nehéz a végleges megállapodás. Ezt a törvényt a szükség szülte, az egykor bevált intézmények túltengése, az a parlamenti játék, amit a közgyűlés folytat, a pártok hatalmi versengése a közügyek rovására, az egyéni felelősség teljes hiánya és az a szerencsétlen rendszer, hogy még az alantas tisztviselőket is választják. A két szélsőséges pártnak — a Keresztény Községi Pártnak és a Szocialista Pártnak, — egyenlőtlen harca a végletegik fokozta a zavart a Városházán, felborította a pénzügyi helyzetet és kizárta minden reális, józan programm lehetőségét. A hatalom után való göresös törtetés mindenkor elgánesolta a város virágzásnak indult csemetéit. Mindent ők akarnak csinálni, de mindent csak maguknak. Érthető és a Keresztény Községi Párt eddigi törekvése eléggé bizonyítja, hogy a jóhiszeműség egyedül — nem alkalmas mód, egy milliós világváros vezetésére. Éveken át a polgárság bőrén, jólétén és zsebén tanulta ez a párt a város kormányzását. A kedves, a jóhiszemű, de a végtelenül naiv emberek oly nagy tömege ül ezen a párton, hogy sok egy pártnak. Sok még az egész Városházának is.

A polgárság véleménye a szociáldemokrata pártról teljesen fedi a külügyminiszter véleményét. A városi kormányzáshoz nem elegendő a szakszervezeti vitákban kiélesedett debatteri készség. Ma már nemcsak a polgárság, de a munkásság nagy része is látja és tudja, hogy ez a párt nyugodt kormányzásra képtelen. Intézményeinek összeomlása bizonyítja, hogy ott, ahol alkotni kell és lehet, ahol a megfelelő tőke rendelkezésükre áll, ott sem alkotni, sem gazdálkodni nem tudnak. Katasztrófához vezetne, ha a város kormányzása az ő kezükbe kerül. A párt tragédiáját szolgáltatja, hogy raffináltan túlpolgáriasodott magánéletet élnek és ennek a szélsőségnek ellensúlyozására, a másik végletbe esnek a közügyek terén. Hazardíroznak jobbfelé a magánéletben, — és balfelé a közügyekben. Nem morális felfogás: — gazdagodni a szegénységből.

A város egykori urai, a demokraták számban megfogyva, itt maradtak vezér nélkül, egy nagy átlátszó jelszó üres keretében. Nem a demokrata párt uralkodott a Városházán, csak a vezér zsenialitása. A pártban ma viszont csak vezérek vannak, körmönfont fiskális észjárással.

Lassan minden üzletté vált a Városházán és kijárásból él ott csaknem mindenki. Tudva és látva ezt az immoralitást, mégis ezeknek a biz. tagoknak a pártfogását, kegyét, jóságát kellett keresnie hajlongva, csúszva, megalázkodva, a jövőjét biztosítani akaró tisztviselőnek. A gerinces embernek eltörték a gerincét. A város ügymenetét nem az itt élő egymillió ember, nem az országot vezető világváros egészséges fejlesztése irányította, hanem az egyes pártokat éltető, alantas házi kérdések.

Magasabb szempontból, a budai Várból nézve mindezt, okvetlenül oly kormányzati új módszert kellett keresniök azoknak, akik féltik ezt a várost és romlásától féltik az országot, amely a mai áldatlan állapotnak végetvet.

Akik készakarva tévedni akarnak, azok magyarázhatják ezt úgy, hogy az egész törvényjavaslat egyesek kedvéért történt, — magyarázhatják úgy, hogy az egészet egy párt könnyebb boldogulása érdekében tervezi a kormány, — de azok, akik megtéveszteni nem engedik magukat, tisztán látják a közelmultból, hogy éppen az ellenkezője történik. A kormány egyéniségeket keresett, hogy azok pártot alakítsanak, amely átveszi a város kormányzását, az új törvény alapján. A budai erkölcs szigorú mértékével mért, puritán jelleméről ismert, a kereszténység szeretetét hirdető és valló, a szegénységből való kilábolást egyedül a becsületes munkában kereső, városi intrikákon felülálló, keménvvágású egyéniséget állított a párt élére Ripka Ferenc személyében, aki felé a dolgozó polgárság bizalommal, szeretettel és tisztelettel fordult. Az új vezérkar élére állította a városi pártküzdelmek kipróbált harcosát, a városi útvesztő biztosszemű ismerőjét és tudóját, a kiváló jogászt és a kormány bizalmas tanácsadóját városi ügyekben, *Kozma* Jenőt, az elméleti tudás élesszavú szószólóját, a magasabb szempontok keresőjét: — Becsey Antalt, a keménykezű, a vasjellemű, az aranyszívű Andréka Károlyt és a nagy vezérkar többi, jól megválogatott tagját.

Az új életre kelő Budapest, amelynek ma más a hivatása, mint 20 évvel ezelőtt, nem maradhatott a régi patriarkális, szinte falusiasan lassú, töprengő, törpe pártvezérek szavára hajló, régi keretek nyüge alatt. A régi kereteket összse kellett törni, az egyéneket föl kellett szabadítani, az adminisztráció négyökrös szekerét villamosítani kellett. Kevesebb szót, több tettet. A képviselőházban megfelelő formák közé szorított obstrukció nem ülheti tovább orgiáit a Városházán. Ügyrendet kap a közgyűlés, mely korlátozni fogja a szólásszabadosságot, ami lehetővé teszi a költségvetésnek záros határidőn belül való letárgyalását.

A felelősségre nem vonható tanács helyébe más — már a vármegyei törvényben is jelentkező — szervet állít az új törvény és ezentúl minden tanácsnok mint referens, fel a polgármesterig, egyénileg lesz felelős minden intézkedésért. Még a munkakiadások is az egyéni felelősség alá kerülnek, ami csaknem teljesen kizárja a panamát.

Hosszú évek alatt kitenyésztett rikító ellentéteket kell kiegyenlíteni, a kulturális intézményeket ki kell emelni a város hétköznapi életének nyomása alól, a fenntartandó üzemek nem maradhatnak meg továbbra is a protekciós képtelenség melegágyának — és az egyéni felelősség kell, hogy nagyvonalú öntudatosságra nevelje az adminisztrativ vezetőket.

Az összeférhetetlenséget is erősen szabályozza az új törvény és kizárja a most dívó befolyásolást. De az egyéni felelősség mellett, nagyon megritkulnak az összeférhetetlenségi esetek.

Köztudomású dolog az a rikító különbség a polgármester és a főpolgármester dotációja között és ha az előbbi képviseli az egymilliós várost, akkor az utóbbi az ország kormányát képviseli a Városházán. Saját reputációja érdekében kénytelen a kormány ezt kiegyenlíteni az új törvényjavaslatban, ami azért is méltányos, mert nagyobb felelősség mellett, nagyobb munkakört is utal ki számára. A főpolgármesteri méltóságnak, mely eddig a kiszolgált polgármesterek részére szolgált díszes pihenőhelyül — ezentúl terhesebb munkát kell kifejtenie. Nem lesz egyszerűen díszes forgó az adminisztráció kalapján. Az országos érdekű és vonatkozású ügyekben nagy munkakört hárít át reá a kormány és hatáskörébe utalja a kinevezések nagy részét, elsősorban a közoktatás és közegészségügy terén. Köztudomású dolog, hogy a városi adminisztráció az országos kulturális és közegészségügyi intézkedéseket magasabb elgondolásban is a kisdedóvás és uteaseprés nívóján kezelheti csak, mindenben csak tehertétel, fizetést és alkalmazottat látva. Ezt a kettőt a kormány közelebb állítja önmagához és biztosítja magának a döntő befolyást a közoktatás és közegészségügy terén. Köztudomású dolog és talán éppen a főpolgármester az, aki mint a Gázművek vezérigazgatója sínylette a másutt elhelyezkedni nem tudó protekciósok beözönlését, de sínylette az igazgatásban is, a pártpolitika révén alakult igazgatóság képtelenségét is. A városi üzemek zabolanélküli gazdálkodását csak úgy ellenőrizheti az országos kormány, ha az üzemek kialakulására közvetlenül gyakorolhat befolyást, mint ahogy a város szabályozását ezentúl is — talán intenzívebben, — gyakoroltatja a Közmunka Tanács által.

A mult évtizedekben sok jó eső esett és nagyon megnőttek a gombák. Azok a nagyfejű gombák. Ezeket a nagy gombafejeket egy kissé körülnyírja majd az új törvényjavaslat és azoknak, akik mindenáron és készakarva tévedni akarnak, hogy másokat megtévesszenek, rendkívüli módon fáj, hogy e törvényjavaslathoz még csak hozzá sem szólhatnak, azt a két-három embert kivéve, aki mint országgyűlési képviselő mondhat felőle véleményt a parlamentben.

Csillagvizsgáló
a Gellérthegyen . . .

Ezt a címet nem mint új tervet, hanem mint a mult egyik emlékét írtuk e sorok fölé, mert a kérdéssel most újból foglalkozik a Stella című folyóirat, melyet a csillagászati ismeretek terjesztésére szerkesztenek: *Tass* Antal, a Csillagvizsgáló Intézet Igazgatója és *Wodetzky* József egyetemi tanár. A laikusok részére is megérthető, népszerű közlemények, magas színvonalon tartva igyekeznek terjeszteni a csillagászati ismereteket. A magyar csillagászat történetét megírta a mult év egyik füzetében *Tass* Antal, a tudós igazgató s abból vettük át a következőket:

A tizennyolcadik században nálunk három jelentősebb csillagvizsgáló is keletkezett. Az első a nagyszombati, a második az egri és a harmadik a gyulafehérvári.

A nagyszombati 1735 körül keletkezett és annak köszönhette létét, hogy a Pázmány Péter hercegprímás alapította nagyszombati egyetemet vezető jezsuiták az egyetem természettudományi intézeteinek kiegészítésére szükségesnek tartották egy csillagvizsgáló létesítését is. A második magyar csillagvizsgáló gróf Eszterházy egri érseknek, a harmadik gróf Batthyány Ignác gyulafehérvári püspöknek az alapítványa. Előbbi 1786-ban, utóbbi 1794-ben létesült. Megállapíthatjuk, hogy a magyarság a csillagvizsgálók keletkező nemzetközi hálózatában már a tizennyolcadik században kellőkép volt képviselve.

A nagyszombatit P. Weiss jezsuita rendezte volt be, aki ötven éven át állott az intézet élén. Az egyetemnek 1777-ben Budára történt áthelyezése után Weiss pater intézte a csillagvizsgáló átköltöztetését, melyet Budán a lakatlan királyi várkastélyban helyeztek el, bár a bécsi csillagvizsgáló magyar származású igazgatója Hell Miksa a Gellérthegyet ajánlotta. Tanácsát azonban nem fogadták el és az intézet részére a várpalota egyik tornyát alakították át. Várpalotai elhelyezkedésében azonban sem az észak-déli, sem a reá merőleges irányban nem voltak folyamatos megfigyelések végezhetők, mert ebben a két irányban nem volt megfigyelő rés és semmiképpen sem állott arányban a várpalotai torony átalakítására és emellett nem is szakszerű átalakítására fordított 50.000 forinttal.

Azonban helytelen képet kapnánk a nagyszombati csillagvizsgáló felszereléséről, hogyha ezt a mai és nem az akkori kor szemüvegén át értékelnők. Keletkezése idejében az intézet felszerelése a kor nívóján állott, hiszen a greenwichié sem volt sokkal különb a tizennyolcadik század elején. Sőt akkor esett meg a híres greenwichi csillagvizsgálóval, amelyre az angolok oly nagy tisztelettel tekintenek, hogy műszer nélkül maradt. Mikor ugyanis 1719-ben Flamsteed, az intézet első igazgatója meghalt, örökösei az intézet felszerelését magánörökségnek tekintették és egyszerűen elvitték. Utódja Halley pedig csak 1722-ben kapott új műszereket.

Az 1786-ban létesült egri csillagvizsgálót Hell Miksa rendezte volt be és ebből következtetni lehet, hogy keletkezésekor a kor színvonalán állhatott. Utolsó igazgatója Tittel Pál volt, aki később a gellérthegyi csillagvizsgáló igazgatója lett. Utána már hozzáfogható vezetője nem volt az egri csillagvizsgálónak, amely aránylag rövid idő alatt múzeummá vált.

A gyulafehérvári csillagvizsgáló volt nálunk a tizennyolcadik század legjobban berendezett obszervatóriuma. Mint az egri, úgy a Batthyány-féle csillagvizsgáló is csakhamar múzeummá vált, mert nem volt, aki fejlessze. Ez az igen értékes és érdekes múzeum a magyar kultúrára Trianon következtében azonban elveszett és valószínűleg Románia régi kultúrájának demonstrálására fog szolgálni, ahogy az elveszett ógyallai csillagvizsgálót is a tót kultúra nívójának a bizonyítására használták a megszállók.

Pasquich a várpalotai csillagvizsgálón működött, de 1789-ben az időközben Pestre áttett egyetemen a matematika tanára lett. Egészségi okokból katedrájától 1797-ben visszavonult, de barátainak unszolására 1803-ban a várpalotai csillagvizsgáló „másodcsillagászi" állásáért folyamodott. Ezt azzal a felhívással kapta meg, hogy az intézet elavult műszereinek pótlására beszerzendő eszközöknek a jegyzékét is állítsa össze.

Pasquich a helytartótanácshoz intézett beadványában nemcsak a szükséges műszerek jegyzékét állította össze, hanem ezek részére új épületet is kért. Javaslatait a bécsi kormány, főleg József főherceg nádor ajánlatára, el is fogadta és még 1805-ben utasította volt Pasquichot a műszerek megrendelésére, aki azokat Reichenbachnál megrendelte. Ezekkel együtt Reichenbach a műszerek elhelyezésére szolgáló tervrajzot is küldött Pasquichnek, amely ennek annyira megtetszett, hogy saját terveit elejtette és a némileg módosított Reichenbach-féle terveket ajánlotta elfogadásra. Az új intézet helyéül pedig a Gellérthegyet szemelte volt ki. Választása nem találkozott általános tetszéssel és megint József nádor volt az, aki terveit a helytartótanáccsal elfogadtatta, úgyhogy 1813 elején az építkezés végre megkezdődhetett.

A gellérthegyi csillagvizsgáló két nagyobb épületből állott. Az egyik a tulajdonképpeni csillagvizsgáló, a vele egy zárt folyosó által összefüggő második, a lakóház volt. Előbbi 1815 őszén, utóbbi 1817 végével vétetett használatba. A gellérthegyi csillagvizsgáló két kupolából és a közöttük lévő egyetlenegy észlelőteremből állott. Mindegyik kupola egyenként 5—5 méternyi átmérőjű (a svábhegyi csillagvizsgáló két első kupolájának átmérői sem nagyobbak) és egyenként 7·90 m magas volt.

A mult század második és harmadik évtizedében épült legtöbb csillagvizsgáló követte a gellérthegyinek beosztását, úgyhogy a külföldiek építésénél mintául is szolgált. Igy a nápolyi átépítésénél, valamint a bogenhauseni építésénél a gellérthegyinek a beosztását tartották szem előtt.

A csillagvizsgáló építésének befejezését Ferenc császár meg is sürgette, mert ezt I. Napoleon leveretése után Bécsbe jött szövetséges fejedelmeknek meg akarta mutatni. Tiszta szerencse, hogy a kongresszus a következő év végéig húzódott el és így az intézetnek ünnepélyes megnyitására, amely 1815 október 15-én történt, az épületnek volt ideje annyira kiszáradnia, hogy benne a műszerek a rozsdásodás veszélye nélkül váltak elhelyezhetővé.

Az intézet felavatásakor Ferenc császárnak fel is tünt, hogy a keleti meridiánrés alatt műszer nincsen. Felhatalmazta Pasquichot, hogy az oda szükséges műszert rendelje meg.

Ezek az adatok mutatják, hogy a gellérthegyi csillagvizsgáló felszerelése keletkezésekor korának tudományos nívóján állott. Az intézet felavatása után pedig a személyzet elhelyezésére szükséges lakóház építésére törekedett Pasquich, amely 1817-ben készült el és a csillagvizsgáló nyugati kupolájával zárt folyosó által volt összekötve (6. ábra). Az egyemeletes lakóház földszintjén lakott a „csillagászsegéd" és a segédszemélyzet, emeletén az igazgatón kívül a „másodcsillagász".

Csillagászsegéd Kmeth Dániel kegyesrendi szerzetes volt, másodcsillagásznak Littrow János, a kazani csillagvizsgáló igazgatója hívatott meg, aki azonban már 1820-ban átvette a bécsi csillagvizsgáló igazgatását. Itt talán megemlíthetjük, hogy az akkori bécsi csillagvizsgáló messzire mögötte maradt a gellérthegyinek, úgy felszerelés, mint elhelyezés tekintetében, amennyiben akkor még a bécsi Akadémia épületének hetedik emeletén

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A belügyminiszter évtizedekre biztosítani akarja Budapest nyugodt fejlődését. Szemére hányják, hogy lassan készül a javaslat, de hevenyészett munkával, elmult évtizedek felhalmozódott hibáit, eljövendő évtizedek nyugodt munkáját elintézni nem szabad és nem lehet. Meg kell hallgatni mindenkit, akinek gondolatai és tervei vannak, mert nem egyeseknek, nem egy párt számára készül ez a törvényjavaslat, hanem Budapest egymillió polgárságának jövendő boldogulására. **Dubonai Pál.**

Gróf Marsigli, a budai hős

A régi monarchiában szokás és divat volt, hogy még a tudomány is behódolt az udvarnak és meghamisította a történelmet. A köztudatban az él, hogy Budavárát 1686-ban *Károly* lotharingiai herceg mentette fel, holott utóbb a történelem beigazolta, hogy ez a herceg úr semmiféle jóindulattal a magyarság iránt nem viseltetett. A török elleni hadjáratot akkor, Magyarországon egy kiváló olasz lovag: Luigi Ferdinandó *Marsigli* gróf szervezte és ő a tulajdonképpeni vezérkari zsenije az egész magyarországi hadjáratnak. Buda és Esztergom ostromának és az akkori összes várostromoknak vezérkari tervezője és legmagasabb tüzérségi szakértője. Mint XI. Ince pápa magyarbarát politikájának ügyvivője került fiatalon Bécsbe, Lipót császár udvarába. Tulajdonképen diplomata volt, éleslátású politikus s ő volt az, aki a rajnamenti vonalat megerősítette a franciák ellen, akik a törökkel szövetkeztek. E zseniális gondolata révén vált katonává és az osztrák hadseregben néhány év alatt ezredtulajdonos és tábornok lett. Igy került Magyarországra, megszerette ezt a szerencsétlen országot, amely akkor a pusztulás szélén állott és kidolgozta a török elleni, magyarországi hadjárat stratégiai tervét. A bécsi udvar csak éppen formaszerint és névszerint nevezte ki fővezérnek a lotharingiai herceget és a badeni őrgrófot, de az egész hadjárat Marsigli zsenialitásának a műve, mint maga a karlócai béke is, mely kizárólag magyar érdekeket szolgált. Az elért sikerek miatt megindult iránta a féltékenység, elgáncsolták minden további tervét és akkor ez a — lelke fenékig — magyarbarát olasz gróf, nyiltan *Rákóczi Ferenc mellé állott.* Még 1703-ban Marsigli gróf kénytelen volt feladni *Breisach* várát, amit a franciákkal szemben sikeresen védett, éppen Bádeni Lajos őrgróf, működvelői katonai tudatlansága miatt és *d'Arcó* gróf marsall féltékenysége miatt. Ezért és a Rákóczival folytatott barátsága, továbbá a Magyarország érdekében előkészített angol, francia és olasz összefogás terve miatt, *D'Arcó gróffal együtt elfogták őt és halálra is ítélték.* D'Arcó a vérpadon meg is halt, de Marsigli életét nagy ellenfele, a legkiválóbb francia hadimérnök *Vauban* súlyos fellépése mentette meg. — Magyarország érdekében rendkívüli és úttörő munkát fejtett ki. Ő fedezte fel a magyar föld *kénes forrásait,* leírta *Buda fürdőit,* megmentette a magyar *rovásírás* első és *egyetlen hiteles emlékét,* az égő budai várból kimentette a *Korvina roncsait,* leírt és lerajzolt minden *magyar várat,* minden *római* erődöt és régiséget. Megteremtette a *magyar kartográfiát* és őt kell tekinteni a *magyar zoológia* ősének. Ő fedezte fel az *akvinkumi,* a dunapentelei és az ószőnyi római castrumokat, ő írta le elsőnek a *Tiszavirágot* és a *festő buzért.* O dolgozta föl a Magyarországon átvezető *római utat,* Traján hídját és a *Vaskaput.* Ő vetette fel elsőnek a *Duna—Tisza-csatorna* gondolatát, ő határozta meg a *Duna forrásait.* Leírta az Alföld *humusz* és *szikes* területeit és Budapestet azzal kötelezte örök hálára, hogy úgy *Pest, mint Buda építési szabályozásának* alapvonalait ő rakta le. Ezt a grandiózus munkát Magyarországon végezte és 1726-ban jelent meg Amsterdamban világhírű műve „DANUBIUS" címen, amely talán ma is a legkiválóbb mű, amelyet Magyarországról írtak és amelyről Beliczay János teljes joggal azt írta utóbb, hogy: *„Sem magyar, sem külföldi író nem írt Magyarországról ilyen pazar fényüzéssel kiállított munkát."* Igy írja ezt nekünk *Bevilaqua-Borsody* Béla dr., akinek őseit Marsigli hozta Magyarországra, aki a Hadimúzeum igazgatója, *Aggházy* Kamil megbízásából tanulmányozza e kor hadtörténetét és aki Marsigli grófnak Egerben tett csillagászati tanulmányai révén hosszabb értekezést írt erről a kiváló olasz grófról a *STELLA* című csillagászati folyóiratban.

Budavárának 1936-ban ünneplendő visszafoglalásának évfordulóján, amelyet föltétlenül *világünneppé* kell tennünk, föl kell állítani *Marsigli gróf emlékét,* amivel csak önmagunkat tiszteljük meg.

Nemzeti kegyhely

a Zugligetben, az első magyar bibliafordítás helyén

Boldog *Báthory* László pálosrendi szerzetes 1437-ben elhatározta, hogy magyarra fordítja a bibliát és megírja a szentek életét. Ezért elhagyta a mai Szép Juhászné vendéglő helyén levő pálos-kolostort és a Nagyhárshegy oldalán levő barlangba vonult vissza. Ott remetéskedve 20 évig, — 1437-től 1457-ig — dolgozott és elsőnek fordította le a bibliát és megírta a szentek életét. Báthory László remetebarlangja az idők folyamán feledésbe ment, betömődött. 1911. évben Budapest székesfőváros tanácsa a ZUGLIGETI EGYESÜLET kérelmére ezt a barlangot újból feltáratta és emléktáblával jelölte meg. Három évvel ezelőtt a „Virányos-Kútvölgyi Egyesület" *Eperjessy* István dr. indítványára felhívta újból a főváros tanácsának figyelmét a barlang elhanyagolt állapotára és kérte, hogy ez a barlang, az első magyar bibliafordítás helye, kápolnává alakíttassék át és ott

Báthory László boldoggá avatásának napján mise szolgáltassék.

A székesfővárosi erdő- és mezőgazdasági hivatal a barlangot ez év nyarán kitisztíttatta, bejáratához rendes lépcsőket készíttetett és eléje nyers erdei fákból alkalmas védőcsarnokot létesített,

Dr. *Huszár* Elemér, zugligeti r. k. lelkész pedig e nyáron kedves kirándulást rendezett a Báthory-barlanghoz, ahol *litániát is mondott.*

Ez volt több mint 500 év óta az első egyházi funkció az első magyar bibliafordítás helyén.

Ha elkészülne az a barlangkápolna, amelynek felállításához mindössze 500—600 pengő kellene, emléket állítana a város az első magyar bibliafordító útján ama *Báthory-családnak,* amely Erdélynek fejedelmeket, Lengyelországnak pedig Báthory Istvánban hatalmas uralkodót adott és módot nyujtana arra, hogy a kiránduló közönség a legfenségesebb templomban, a szabad ég alatt végezze ájtatosságát. A kápolna megnyitása már idegenforgalmi szempontból is kívánatos, mert a sors különös kegye, hogy az

első magyar bibliafordítás helyét ismerjük, amivel talán egyetlen egy ország sem dicsekedhet

és amely a székesfőváros területén van. Kétségtelen, hogy a barlangkápolna felszentelésén a lengyelek is nagyobb számmal jelennének meg, egyrészt mert egyedül Lengyelországban vannak még pálosok, (az egyetlen magyar alapítású szerzetes rend), amelynek tagja volt Boldog *Báthory László* és *István,* a lengyelek egyik legdicsőbb királya. **M.**

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Lefujták a csütörtökre, e hó 26-ára tervezett *tagavató* vacsorát a *Budai Társaskörben,* mert a dignitáriusok különös véletlen folytán éppen ezen az estén voltak különféle helyeken elfoglalva.

JAVITTASSA szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

KORREPETÁLÁST VÁLLAL középiskolásoknál reáliskolát végzett II. éves gépészmérnökhallgató. Főleg mathematikából, ábrázoló geometriából és német nyelvből. Cím a kiadóhivatalban. Tel.: A. 502—96.

Szimon István R.-T.
csemege és italáruház budai fiókja
II, Retek-utca 79 a Florida kioszk mellett
Telefon: Automata 553—40 szám
Minden megrendelést hazaszállit!
Havi bevásárlási könyvecskék

ÜVEG és porcellán dísznemüáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

Szőgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐ ELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Bérautó-autó taxi **623-89**, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK **TEJ**

„Politischer Greisler"
vendéglő, étterem, kerthelyiség.
Budán, I. kerület, Alkotás-utca 8. szám
Kitünő magyar és francia konyha. Esténkint cigányzene; BUJKA BERTALAN zenekara muzsikál. Kitünő fajborok, Dreher sörök. Különterem.
Tulajdonos: ifj. Thék János.

BALÁZS vendéglő Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott terraszok. — Naponta cigányzene. —

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTEREMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít elsőrangú mester **PETRÓ**
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

Erelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkivüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V, Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Budai cég!
Utr. jur.
dr. óhidi **Légmán Leóné**
magy. kir. osztálysorsjegyárusító hirdetési, előfizetési, sokszorosító irodája
Bpest, I, Horthy Miklós-út 15
Telefon: Lágymányos 4-11

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
DÉLUTÁNI TEA,
ÁNC
Elsőrangu koncert- és tánczene. Európa elsőrendű restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés T: A. 526-84

volt elhelyezve. 1824-ben Pasquich hetvenkétéves korában vonult nyugalomba, megelőzőleg pedig Kmeth is megvált az intézettől. Az egri csillagvizsgáló igazgatójának, Tittel Pál kegyesrendi szerzetesnek személyében kapott a gellérthegyi új vezetőt, aki az akkor alapított Magyar Tudós Társaság matematikai osztályának első helybeli rendes tagja lett. A gellérthegyi csillagvizsgáló tehát Tittel személyében megfelelő tudású és tapasztalatokkal rendelkező vezetőt nyert.

Kelényi B. Ottó a Stella legutóbbi számában megjelent tanulmányában azt a kort írja le, amikor *Pasquich* János hetvenegy éves korában nyugalomba vonult és a csillagvizsgálót átvette *Tittel* Pál.

Ma már nevetséges kis összegek szerepelnek abban a leltárban, amely mellett Tittel Pál átvette a gellérthegyi csillagvizsgálót.

A leltárhoz mellékelve található egy költségvetés, mely szerint Pasquich a csillagvizsgáló környékének kellemessé tételére, ahol kertet létesített, különféle növényeket ültetett, víztartó medencét épített, — összesen 530 forintot és 2 krajcárt adott ki. Ezek az események 1824-ben és 25-ben történtek és a legrégibb leltár 1781-ből való. 1825-ben bontották le a várhegyi királyi palota renoválásakor az ottani csillagvizsgáló tornyot, s annak elavult berendezését elárverezték. Tittel Pálnak a fizetése 1400 forint volt s ezért mellékesen az egyetemen elő kellett adnia a csillagászatot. Ilyen szerény dotáció mellett képzelhető, hogy a csillagvizsgáló felszerelése is nagyon szerény volt és Tittel Pál az egész életét azzal töltötte, hogy bizonyos műszaki felszerelésekre pénzt vasaljon ki a kormánytól, az egyetemtől, a várostól és a helytartótanácstól. Segédje egy 15 esztendős fiatal szerzetes volt, *Albert* Ferenc, akit magával hozott Egerből és akinek 300 forint volt a fizetése és számára csak nagy instanciázás után tudott három öl fát kieszközölni fűtésre. Szegény Tittel örökös anyagi zavarokkal küzdött és azért sürgette állandóan, hogy őt egri kanonokká nevezzék ki, ami ezektől a zavaroktól megmentette volna. Halála előtt adósságainak rendezésére fölajánlotta könyvtárát, kérve, hogy azt az egyetemi tanács vegye meg.

Mikor Tittel az 1830—31. évi kolerajárványnak 1831-ben áldozatául esett, Albert Ferenc, mint őr, őrizte a csillagvizsgálót. Csak 1835-ben kapott az intézet újabb tudós vezetőt *Mayer* Lambert, a bécsi csillagvizsgáló adjunktusának személyében, aki bécsi működését megelőzőleg Prágában működött. Mayer azonban a meteorológiai megfigyelésekre fektette a fősúlyt és rendszeres meteorológiai megfigyeléseket végzett 1836-tól 1848 végéig, amikor az olyan kedvezőtlen személyi viszonyok mellett hányódott csillagvizsgáló tragikuma végkép bekövetkezett.

A magyar honvédség, amikor az osztrákokat fokozatosan kiszorította volt Magyarországból, Budavára felé közeledett. Ennek paranesnoka, Hentzi tábornok, a gellérthegyi csillagvizsgáló műszereivel figyelte és figyeltette a honvédség mozdulatait. Mikor pedig ez a budai várat körülzárta, Mayernek, mint idegennek és mint papnak menekülnie kellett a környékbeli nép fenyegetései miatt, amely a honvédséget is felizgatta az intézet ellen azzal, hogy harcmozdulataikat a várőrség a műszerekkel figyelte meg. Betetézte az intézet súlyos helyzetét, hogy a honvédség az intézet mellett állított fel egy üteget és onnan lőtte a várat, mint mélyebb pontot. A várőrség természetesen felelt a tüzelésre, 18 és 24 fontos golyók estek a csillagvizsgálóra és lakóházára. A magára maradt Albert megmenteni kísérelte azt, ami megmenthető volt. Hogy a mentés kellő csomagolás híján nem sikerülhetett ágyútűz közben, azon nincsen mit csodálkoznunk. Míg Albert egy-egy szállítmány biztonságba helyezésével volt elfoglalva, azalatt az intézet ellen a felizgatott és a háborúban eldurvult honvédség és a csőcselék betört az intézetbe és abban vad vandalizmussal pusztított. A honvédparancsnokság és a polgári hatóságok segélyével sikerült ugyan az elorzott műszerek egyes részeit visszaszerezni, de teljesen hasznavehetetlen állapotban. Az ágyútűzben megmentett súlyosabb műszerek is teljesen hasznavehetetlenekké váltak. Az egész megmentett és megesonkított berendezés, valamint a könyvtár megmaradt része a pesti egyetem fizikai intézetében helyeztetett letétbe, ahol néhai báró Eötvös Lóránd őrizte meg ezeket az utókor számára. Ezek a műszerek az órák kivételével Eötvös utódának, Tangl Károly egyetemi tanárnak előzékenységéből a svábhegyi csillagvizsgáló intézetnek adattak át, ahol a magyar csillagászat régi emlékeiből múzeumot fognak létesíteni.

Az összelövöldözött épület is hamarosan elpusztult. Mikor a szabadságharc vérbefojtása után a bécsi kormány citadellát emeltetett a Gellérthegyen, a katonai intézőkörök az épületek lebontását határozták el, mert a csillagvizsgáló újraépítését a régi helyén a hadiérdekekkel összeférhetetlennek találták, ami objektív szempontból tekintve, érthető is.

A magyar szabadságharc folyamán még egy második csillagvizsgálónk is megsemmisült, illetve keletkezése közben fojtódott meg. Ez a bieskei Nagy Károly-féle csillagvizsgáló, amely Bieskétől keletre lévő és gróf Batthyány Kázmér birtokához tartozott Galagonyás dombon épült.

A tüzesvérű Nagy Károlyt azonban 1849 júniusában elfogták az osztrákok és ágyúkerekhez kötve Pestre cipelték. Mikor megszabadult, arra törekedett, hogy az országból kijuthasson. Egy alapítólevélben felajánlotta Ferenc József császárnak a tizenkét holdból álló obszervatóriumi telket, épületeit, műszereit és könyvtárának tudományos részét, kikötvén, hogy a gróf Batthyány Kázmér lefoglalt vagyonában lévő 60.000 ezüst forint vagyona neki visszaadassék s hogy az országból kiköltözhessék. Mindkét kívánsága teljesíttetvén, Párisba ment.

A két intézet megsemmisítésével Magyarország a csillagvizsgálók nemzetközi hálózatából kiesett. Két évtizedig tartott, amíg ebbe újra visszakapcsolódott. Ez Konkoly Thege Miklósnak volt érdeme és az ő nevéhez fűződik a magyar csillagászat második megújhodása.

PARKIROZÁST Muskátli-teleltetést vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. **Hubert és Tsa B.T.**
Telefon: 222—67

Monori Nagy
VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA 1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁINAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A várost minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Gregusz-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, **műhelyek, raktárak és üzletek** központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Kilenc lakat . . .

Nem bántja már a szívemet
Semmiféle szerelem!
Fehér karok ölelése
Nem szédít meg sohasem.
Bogár szemek hálójába
Többé sohse akadok:
Tegnap este a szívemre
Ráverettem kilenc erős lakatot,
Kilenc erős lakatot.

Meg is mondtam a babámnak:
Többé már nem szeretek!
A könnye is majd kicsordult,
Olyan nagyot nevetett.
Bogár szeme egyet villant,
A szemembe kacagott,
— S egyetlenegy pillantással
Kinyitotta mind a kilenc lakatot,
Mind a kilenc lakatot! . . .

Szávay Zoltán.
(Most megjelent kötetéből.)

A községi választások minden valószínűség szerint csak az esetben lesznek 1930 május havában, ha a fővárosi törvényjavaslatot még ez év december hava előtt tárgyalja le az országgyűlés. Amennyiben ez nem volna lehetséges, úgy a választások csak a jövő esztendő végén tarthatók meg. A közigazgatási kerületek beosztása megmarad és minden kerület egyenlő számú képviselőt választ, még pedig lajstromos, titkos választással. Az összes választók közül hívják be, illetve nevezik ki az érdekképviseleteket és az örökös tagokat.

Ereky Károlyt ünnepelte a *Ferencvárosi Kaszinó* abból az alkalomból, hogy a Vásárpénztár elnöke lett és tiszteletére társasvacsorát rendezett, amelyen *Usetty* Béla mondotta az első felköszöntőt, kellően méltatva ezt a kitűnő budai koponyát, amelynek gyakorlati tudásától, elméleti képzettségétől, világot járó tapasztalataitól várja Budapest lakossága az élelmezés terén a megváltást.

Meghívó. *A Budai Társaskör* Szent Ferenc napjának előestéjén, október hó 3-án, csütörtökön este 8 órakor saját nagytermében tartandó házi társasvacsorán fogja megünnepelni szeretett elnökének,

DR. RIPKA FERENCNEK,

a székesfőváros főpolgármesterének nevenapját.

Teríték ára itallal 4 pengő. Jelentkezés szeptember 30-ig.

A tagok száves megjelenését kéri

az Elnökség.

Az óbudai híd őse. I. Valentinus 375-ben Aquincumnál *hajóhidat* köttetett a Dunán. A dunai átkelésre egyik legalkalmasabb pontnak tudhatta Aquincumét. A quadok ellen viselt háborúból ugyanazon úton Aquincumba is tért vissza. 574 körül *Baján* avar király Sirmium ostromakor köttet hajóhidat. Mind a két esetben dereglyék összegyűjtéséről van szó. Ebből az következik, hogy a Dunán már meglehetősen élénk hajózásnak kellett kifejlődnie. A Duna már mint közlekedési út is szerepel a szárazföldi országútak mellett. Anonymus szerint Árpád a Csepel-szigetet szemelte ki családja és házinépe lakóhelyéül, amely választásnak egyik fő oka a sziget könnyű védelme hirtelen meglepetések ellen. Más krónikák ellenkező tényeket beszélnek el. A honfoglaló magyarok a Dunán való átkelésének helye is homályos, bizonytalan.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Rózsadombi Egyesület

október hó 1-én, kedden este fél 7 órakor az Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében *választmányi* ülést tart.

Út, amelyhez nem vezet út. Csak nálunk, Budán lehetséges és élő példa rá a *Kútvölgyi-út*, amelynek *két felső része már elkészült*, csupán a város felőli része van régi, elhanyagolt, kiépítetlen és közlekedésre alkalmatlan állapotában és így a nagy forgalomba be nem kapcsolható. A Kútvölgyi-út kiépítése után a Zugliget legrövidebb és legforgalmasabb útja lesz és csekély emelkedésénél fogva úgy villamos-, mint autóbusz-közlekedésre kiválóan alkalmas. A Kútvölgyi-út e harmadik és utolsó szakaszának kiépítését kérték a főváros tanácsától a Zugliget, a Virányos és a Kútvölgy egyesületei.

Különös talajjavítást végeztet a székesfőváros a Nagyrét mellett elterülő erdőkben, fent a hegyek között, a Nagykovácsi-i-út mellett. Erre a Nagyrétre száz meg száz, néha ezer iskolás gyereket is kivisznek a napközi otthonok nyáron, hogy ott játékos sportokban gyönyörködjenek. Ezt az ezer gyermeket ott meg is eteti a főváros, igaz, hogy vizet nem igen tud nekik adni, mert vízvezeték ott nincsen. Ez nem volna olyan nagy baj, mint az, hogy az egész környéken *egyetlen egy illemhely sincsen*, holott több kellene ennyi gyerek számára és a szegény „illemben szorongó" gyermekek egyszerűen az erdőre vannak utalva, mint természetes nagy illemhelyre. A magukon segíteni nem tudó gyerekek az erdőben el is végzik az „illemet", csak hogy ennek az illemnek förtelmes szaga van. És ez így ment egész nyáron. Ugy látszik, ezt a rendszert a város *talajjavító* szempontból léptette életbe, mert — ahogy a kirándulók mondják, — ezekben az erdőkben az „illemtrágyától" már járni sem lehet. A túlsok trágya azonban árt a talajnak s így talán illemes volna, hogy a tanács a Nagyrét környékén, mégis állítson néhány illemhelyet.

A fehérvári-út története érdekes fejlődést mutat. Köztudomású, hogy ez nemzetközi fővonal volt, már a kelták idejében is. Aquincumból ez az út közvetlenül a Duna partján vezetett a Gellérthegy alá, mikor pedig a pesti rév ragadta magához a forgalmat, ezt a vonalat változatlanul megtarthatta. A Gellérthegy lábánál elkerülte a Duna vizenyős partjait, azután nyílegyenesen Budafoknak tartott. A budai vár fellendülése a Fehérvári-úton nem változtatott semmit. A „Fehérvári"-kaputól természetes útvonal kínálkozott a Sashegy és Gellérthegy között Kelenföldre, ezt azonban sohasem használták ki. Bizonyára nemcsak a régi fehérvári országút hagyománya játszott ebben közre, hanem olyan ok is, melyet földrajzi tanulmányok alapján nem lehet megtalálni. A Gellérthegy alatt már a XVIII. században a síkság terjedésével karöltve sugarasan szétágazó utakat találunk. A fehérvári úton kívül a Gellérthegy lába alatt egy út a Németvögybe (a mai Villányi-út), egy másik Budaörs felé (a mai Átlós-út), egy pedig közvetlenül a Duna partján vezetett (a mai Budafoki-út). A fehérvári országút mentén úti falvak keletkeztek. Ilyenek az 1819-ben telepítés útján keletkezett Albertfalva és Budafok is. Az országút hatását a településre kitűnően lehet látni a Gellérthegy tetejéről. Az országút mentén sűrűen sorakoznak egymás mellé a házak és fokozatosan ritkulnak jobbra és balra. Úgy tűnik fel a távolból az országút, mint egy vasporba mártott mágneses rúd.

A kuglizás bajnokságát döntik el a Tanférfiak és Tanügybarátok nemzeti egyesülete nagy hírnek örvendő kuglizóján szeptember 30-tól október 5-ig tartó versenyeken és befejezik a mérkőzést *grandiózus áldomással*, 5-én este, a Pálffy-vendéglőben. *Fejér* József ny. államtitkár, mint az egyesület illusztris elnöke, vezeti a mérkőzést és adja majd át a győztesnek a bajnoki serleget.

Padok felállítását, kerítéseket, villanylámpák sürítését és az úttest fásítását kérték a főváros tanácsától a Zugliget több helyére, de főleg a Kútvölgyi-út most kiépített szakaszára az érdekeltek, rámutatva arra, hogy a Kútvölgyi-út alsó szakasza még ki sem épült, a kész szakaszra feljutni nehéz, mégis az autók százai, a kirándulók ezrei vették igénybe, mert ez a legrövidebb út a Zugligetbe. A nyári hónapokban a Kútvölgyi-út rossz világítása miatt a nagy forgalom mellett az autók *állandó szerencsétlenségnek* vannak kitéve, a kirándulók pedig fa hiányában kénytelenek az árnyékot nélkülözni, padok hiányában pedig nem találnak pihenőhelyeket. — Szükséges volna, hogy az I. ker. elöljárósága hívja fel a kútvölgyi-út mentén levő telektulajdonosokat, hogy telkeiknek legalább az utca felőli részét *kerítessék be*. Ezzel elejét vennék annak, hogy a sok bekerítetlen, üres bokros telek a sötétség beálltával betörők, útonállók rejtekhelye legyen, de a kerítések az úttest szépségét is emelnék.

A Kisfaludy-Színház mindinkább megközelíti a pesti színházak nivóját, ami már a jobb közönséget is hozza. E napokban *Móricz* Zsigmond megnézte az egyik előadást és kijelentette, hogy nyugodtan a színház együttesére bízza a darabját: *Nem élhetek muzsikaszó nélkül!*, mely így legközelebb színre is kerül. A jövő héten adják itt először az átdolgozott Magyar Rapszódiát. Okt. 3-án, csütörtökön lesz az óbudai „Gyermekbarát Egyesület" jótékonycélú díszelőadása. Azután jön a Leányvásár, Nem tudok én zsidó nélkül élni! Befejezi a hetet: Nem élhetek muzsikaszó nélkül! — és a Diákszerelem.

A nyári vakációk meghosszabbítását kérte a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól *Rudvig* Antal indítványára a Virányos-Kútvölgyi Egyesület. Kérelmében kiemelte azt, hogy a szeptember elején levő nagy hőségben a tanítás lehetetlen, a tanulók a melegtől figyelni nem képesek, a nyaralóhelyek pedig augusztus 20-án az iskolai év megkezdése miatt teljesen kiürülnek és így a nyaralási szezón több mint két héttel megrövidül. Az egyes nyaralóhelyek a mindössze 50 napos szezónban a magas adót és egyéb rezsiköltséget csak az árak legmagasabbra való emelésével képesek viselni. Dr. *Wladárczyk* József, a Fácán üdülőtelep főorvosa mindenben megerősítette az indítványtevő állításait és kiemelte, hogy az iskolai év korai megkezdése az egyes üdülőhelyekre valóságos katasztrófát jelent.

A budai vár tervezői és építői ismeretlen nemzetségűek. Első lakói közül legtöbben németek voltak, de sok magyar és kevesebb olasz is van közöttük. A mai Uri-utcát sokáig Olasz-utcának nevezték. A betelepítés egyszerre történt, s így az utcahálózat, a házsorok elhelyezése egységes terv szerint történhetett volna, hiszen egy embernek, a királynak kezében volt a telepítés vezetése. A vár utcahálózatában azonban nem találjuk nyomait az akkori német gyarmatosok sakktáblás várostervének, melyet a köralakú várfalak belsejében is megtartottak. (Krakovic, Breslau, Posen, Königsberg, Danzig, stb.). De hiányzik a flamand, burgundi városok szabálytalan kuszasága is, a felső tágasabb városrész utcái meglehetősen szabályosak voltak és derékszögben metszették egymást. Hiányzik a szászok ringje, az olyan piac, melynek közepét foglalja el a szabadon álló városháza. A település alapjában semmi, valamely népre jellemző vonást nem találunk, a keskeny plateau különben is erős korlátokat szabott az utcahálózat önkényes fejlesztésének.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Ifjúsági alakulat megszervezését tűzte ki céljául a „III. ker. Egyesült Polgári Társaskör" és ezt a szervezést dr. *Phillipp* Kálmán vállalta magára és bizottságot is küldtek ki. E hó 24-én volt a szervezés első estje, amelyen Philfipp Kálmán kifejtette tervét. Az ifjúság hangzatos jelszavaktól vezettetve sajátos célú és érdekű törekvések szolgálatában pazarolja el nemes, jobb sorsra érdemes felbuzdulását. És ami még szomorúbb, kellő vezetés nélkül hagyva, kimeríthetetlen energiaforrásai a nemzeti életre nem mindig kívánatos formában nyilvánulnak meg. Oportunus és hálás feladat tehát az ifjúsággal való törődés, de annak programszerűen kell történnie. A programot az élet szabja meg. Az ifjúságnak a Társaskörhöz való ragaszkodását tartalmas, változatos kultúrprogrammal akarja elérni, egyrészt ismeretterjesztés útján, másrészt a nemes szórakozási alkalmak megteremtése révén. Ezt szolgálná az *idegen nyelvi társalgó esték* szervezése is, továbbá *kultúresték* rendezése lehetőleg havonkint egyszer. A program körül kifejlődött élénk és nivós vitában résztvettek: Andréka Károly elnök, Bartók Béla, Kozma Gyula, Martin Gyula, Kemény Lajos és Miklóssy Aladár színigazgató.

Pest keletkezése. Magyarország természetes határok közé fogott egységes területe a természetellenes határokig terjeszkedő római hódítás megdőltével egységes államma lett akkor, mikor olyan nép foglalta el, mely az egész területet uralni tudta. Amint ez megtörtént, ismét csak a földrajzi fekvés okozta természetes következmény volt, hogy a pesti rév balparti fejénél keletkezett helység kezdett fejlődni Aquincum rovására. Azután következett a várvédelmi szempont előtérbe nyomulása, mely Buda várának vetette meg alapját. A török és kurue háborús idők elmultával ismét leszorította a kereskedelmi élet fejlődése a békés időkben a várvédelem fontosságát, s a modern gazdasági élet, úgy mint hasonló tényező hatása alatt IV. Béla előtt, ismét a pesti oldalra terelődött. Erőszakos városala-

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron-, szénsavas mész-, szénsavas kénsavas magnéziumot
tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, hólyagbetegségek, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktív thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Óbudán épült fel az első zárt fedett piac

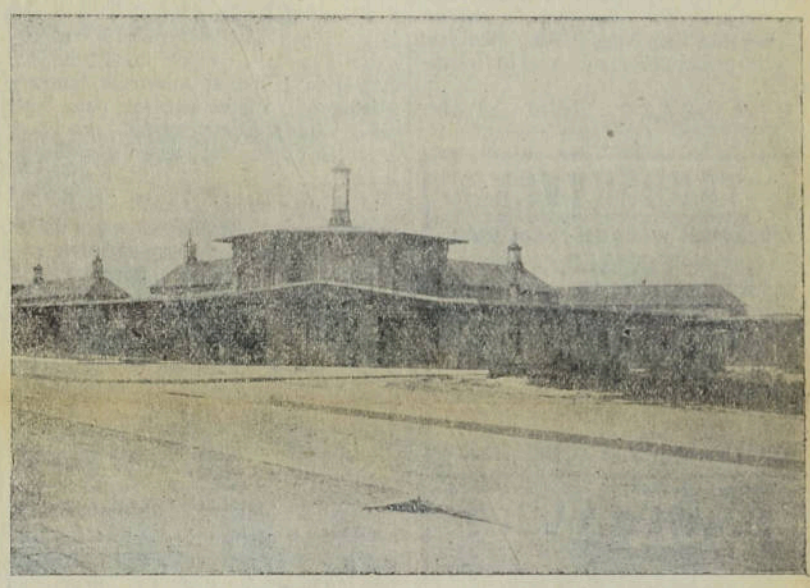
A főváros területéről hamarosan eltünnek végre a nyilt piacok, amelyek úgy közegészségügyi, mint közrendészeti tekintetből mindig a legerősebb kifogás alá estek. A piacok rendezésének ügyét még 1927-ben határozta el a főváros tanácsa, amelyre fedezetet nyújtott volna az amerikai kölcsön.

Arról volt szó, hogy alapos rendezéshez jutnak az összes nyilt piacok. A főorvosi hivatal sürgette leginkább a nyilt piacok szabályozását és rendezését, mivel nem nézheti el azt, hogy porban, az utcák szennyében árusítsák a legkülönbözőbb élelmicikkeket. Eddig azonban csak az óbudai *Kórház*-utcában építették fel az első zárt élelmiszerpiacot. Az óbudai piac építői külföldi tapasztalatok alapján a legbrilliánsabb építészi technikával oldották meg a zárt piac létesítésének feladatát.

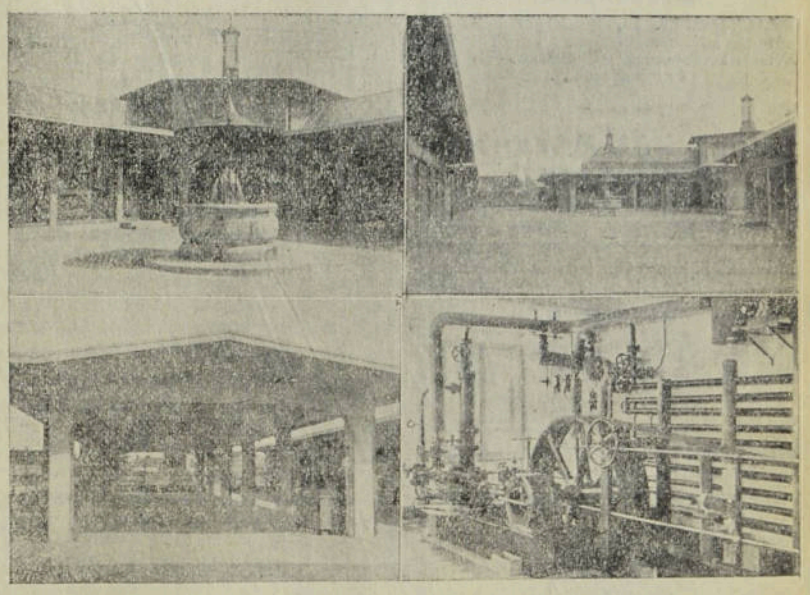
A fedett vásár az egész területen kényelmes fedett helyet nyújt az árusoknak és a publikumnak egyaránt. Higiénikus szempontból az épületek nagyszerűen megfelelnek rendeltetésüknek, mivel anyaguk és összeállításuk teljesen pormentes, illetve abszolút házagmentes, egyben rendkívül jól mosható oldalfelületekkel épültek.

A városépítészeti szempontból fontos sajátságával épített fedett vásár lényeges segítséget nyújt a főváros tereinek rendezésénél, egyúttal elősegíti, hogy egyes elhanyagolt városrészek az új piacok révén szépségükben is nyerjenek.

A zártpiac felépítésének egyik fontos szempontja, hogy megszünt a lehetősége annak, hogy a láncosok egész éjjel a piacokon tartózkodjanak, továbbá, hogy rongydarabokról, a földön árusítsák az élelmiszereket.

A főépület utcai képe a főbejárattal
Építették: Margalit Andor és Ödön mérnök-építőmester, vállalkozók.

Képek az óbudai zárt élelmiszerpiac és fedett vásár épületének interieurjéből

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A „pesti újvárat", ahogy Budavárát akkoriban nevezték, IV. Béla király 1245 körül kezdi építtetni. Fehérvár és Esztergom lakosait is a várba telepíti. Hómán elhiszi kútfőinek, hogy az esztergomiak később azért hagyták oda a várat, mert az érsekkel összeveszteK. Az esztergomi várhegyen polgári nép nem lakhat, túl kicsi a hely. A várbatelepítés csak nagyon ideiglenes intézkedés lehetett, valószínűleg úgy volt az Fehérvárott is. IV. Béla a tatárjárás után IV. Ince pápához írott leveleiben is a Duna természetes védelmi vonalát említi, amely megerősítésre szorul. IV. Ince pápa az esztergomi és kalocsai érsekeknek is írt, hogy „tartassanak egyházi gyűlést s az összes magyar püspöki karral tanácskozva, a király kívánsága szerint keressenek ki alkalmas helyeket várak építésére". De nem is szükséges indokolni bővebben, hogy a budai vár ez alkalommal önként kínálkozott Magyarország fővárául, ezzel egyszersmind fővárosául. De IV. Ince pápa leveléből is kitűnik, hogy az akkori vezetők minden tradíciótól menten, szabadon mérlegelték a várépítésre alkalmas helyek természetes előnyeit és hátrányait.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

TANKÖNYVEK
TANSZEREK MINDEN ISKOLÁNAK:
TISZA
TESTVÉREKNÉL II., FŐ-UTCA 12. SZ.

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene.
SZABÓ SÁMUEL KÁVÉHÁZA

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM—RESTAURANT
II., MARGIT-KÖRUT 20.
TELEFON: AUT. 512-29.
TULAJDONOS: Gróf NYÁRY GUSZTÁV
DUNDUS HORVÁTH MUZSIKÁL

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett tekepálya. Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

PARAGON
GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönönel. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

PÁRISI HENNÉ HAJFESTÉS
Művészi hajmunkák. Kozmetikai szépségápolás. Francia parfömök, puderek, krémek drogéria-árban
KRÁNITZ Á.
TELEFON: 122—58.
BUDAPEST, IV, PÁRISI-U. 5.
a főpostával szemben

Ne menjen Pestre,
osztálysorsjegyet
kap
DEMBINSKY B.
BANKHÁZÁBAN
II, ZSIGMOND-UTCA 8. SZ.
Magy. Kir. Osztálysorsjáték Főelárusítója
Telefon: Aut. 511—97
Sürgönycím: Dembinskyb-Budapest

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Ki fogja megszerezni a Hazai Fésüsfonó majoritását?

Magyarország legfinomabb posztógyárának, a *Hazai Fésüsfonó Részvénytársaságnak* papírjai egy szindikátus tulajdonában vannak. Ezen szindikátusban, amely 50%-os részesedéssel rendelkezik, főleg a *Fegyvergyár* és a *Kohner-cég* viszi a főszerepet. Ugyanesak 50%-kal van érdekelve a német *Stöhr-csoport* is.

A Hazai Fésüsfonó a legutolsó években állandóan veszteséggel zárta mérlegeit, az idei vesztesége pedig 750 ezer pengő volt. Meg kell jegyeznünk, hogy a gyár a legfinomabb szövetet gyártja, de a magas árak miatt nagy nehézséggel birja csak elhelyezni és így a nagyarányú invesztációk nem igen hozták meg az utóbbi években, az eleinte elért anyagi eredményt. A főrészvényesek azt szeretnék, hogyha valamelyik csoport meg tudná valamilyen módon szerezni a majoritást és megfelelő áldozatokat hozna a Fésüsfonó mondhatnánk folytatólagos veszteségeinek eltüntetésére. Éppen ezért fontos tárgyalásokat folytatnak a főrészvényesek maguk között abban az irányban, hogy a Fésüsfonó magyar vagy német irányítás alá kerüljön-e?

A Budai Napló a Hazai Fésüsfonó ügyeit jól ismerő helyről azt az információt szerezte, hogy ezen tárgyalások keretében akarják megállapítani, hogy melyik főrészvényes birná megszerezni a majoritáshoz szükséges darabokat.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a szindikátusi szerződés a magyar és német csoport között a jövő év elején lejár, úgy hisszük, hogy a Fésüsfonó főrészvényese nem lehet más, mint a Fegyvergyár, amelynek a telkén épült fel maga a gyárépület is.

A Fegyvergyár annak idején 500 ezer pengőért engedte át ezt a telket a Fésüsfonónak, de szakemberek szerint mintegy ötmillió pengőre értékelik. Bár a félmillió pengő kifizetése ellenében a vállalat akármikor hozzájuthat a szerződés értelmében a vagyont érő telekhez, de ennek dacára az a vélemény alakult ki, hogy a vállalat főrészvényesei közül a Fegyvergyár fogja megszerezni a majoritását.

Ferenczy László.

* A Kisipari Hitelintézet tőkeemelésének céljára szeretné megkapni azt a 600 ezer pengőt, ami a főváros részvényállományának az eladásából kifolyólag a *Községi Takarékpénztár* útján befolyt. A pénzügyi főosztály, mint jó forrásból értesülünk, abban a pillanatban, amint a főváros pénzügyi viszonyai erre lehetőséget nyujtanak, úgy a most értékesített részvények árának megfelelő összeget tényleg a *Kisipari Hitelintézet* újabb rendkívüli alaptőke emelésére fogják fordítani.

* A Hermes Bank, mint értesülünk, elkészült mérlegével és az intézet mérlegmegállapító ülését *Kovács* Géza elnöknek külföldi útjáról való visszaérkezése után azonnal összehívják. Előreláthatólag október első napjaiban tartja meg majd a Hermes mérlegmegállapító ülését és a kiszivárgott hírek szerint az osztalék változatlan lesz, bár a forgalom az összes üzletágakban hatalmas arányokban emelkedett.

* A Flóra Első Magyar Stearingyertya- és Szappangyár Rt. a lezajlott üzletévre egy pengő osztalékot fog fizetni részvényenként. A vállalat elvállalta tudvalevően a *Ströbentz-cég* likvidálását és ez a likvidáció már javarészt igen kedvezően befejeződött és ez év végéig alkalmasint teljes lebonyolítást nyer.

* A Budapesti Nemzetközi Vásár a jövő évben éri el fennállásának 25 éves jubileumát s az ünnepi kiállításra már most nagyban készülődik a vásár vezetősége.

Budai dunaparti I-ső emeleti két utcai és egy udvari szobából álló
komfortos lakás
azonnalra kiadó.
Budai III-ik emeleti két udvari szobából álló
komfortos lakás
azonnalra kiadó.
Budai dunaparti II-ik emeleti három utcai szobából álló
komfortos lakás
november 1-re kiadó.
II., Margit rakpart 52. I. em. 5.
háztulajdonostól.

ÜZENET

Póttag, Kelenföld. Hogy a kormány mért tagadta meg az útépítési kölesönt? — azt kérdezze meg Petrovácz úrtól, ő tudja.

O. K., Szalag-u. A tengermélység a legnagyobb a Csendes-Óceánban, ahol a Kermadác-szigetek mellett 9427 m és a Mariane-szigetek közelében 9636 métert mértek. Legújabban Tókiótól délkeletre 150 mérföldnyire 9947 méter mélységet találtak.

O. H. magántanár. Szívesen szolgáljuk a kultúra ügyét, de nyerészkedésre alakult vállalkozás nem tarthat igényt díjtalan reklámra. Az ujság nem arra való, hogy az ön hasznát szolgálja díjmentesen. A hirdetésnek meg van a szabott ára, ahogy azt lapunk is a címfej alatt hirdeti. Ott mindent megtalál.

Kivándorló. A vékony olajréteg, ami a tengereket bevonja, a nagy hajóforgalom következtében mindinkább növekszik és veszedelmessé válik. Már csak ötszázezer tonna olajos szenny kell ahhoz, hogy a tengerek egész felszine be legyen lepve, ami végzetes lesz a tengeri állatokra, mert a levegőtől elzárva, elpusztulnak, de a tengeri fürdők is mind bezárhatnak, mert nem lesz, aki ebben a piszokban fürödjön.

Társasköri tag. Hogy kik azok? Keresztrejtvény alakban közöljük, de csak a keresztneveket. Találja ki. — Vízszintesen öt betű! — őspogány vallási méltóság. Függőlegesen hét betű: — hun király és hadvezér.

H. N., Viziváros. A nikkelt csak a XVIII. század elején fedezték fel Norvégiában. Ma Kanada termeli a legtöbbet: egymillió tonnát évenkint. A „nikel"-adoma régi.

F. Jeddi, vegyészmérnök. A háború embertelen jellege a vegyi és bakteriológiai találmányok folytán erősen növekszik s ezzel az emberiség s annak civilizációja a legnagyobb veszélybe kerül. Mert pl. egy félóra alatt egy világváros levegője halálosan megfertőzhető. 10.000 hektárnyi területre (körülbelül akkora, mint Párizs) elegendő 2 tonna klórszénoxid gáz. Angliában a kutatók egy olyan borzalmas hatású gáz befejezésén dolgoznak, mely a polgári lakosság megsemmisítésére alkalmas. Olaszországban is dolgoznak egy módszeren, melynek segítségével a ragályos betegségek az ellenséges területekre átvihetők. A világháború kezdetén 30 harci gáz volt ismeretes — ma már ezernél többet gyártanak. S ebben Németország vezet, mely tízszer annyi vegyiipar felett rendelkezik, mint Franciaország és ez az iparága kétszer olyan erős, mint az összes többi államoké. Ezek szerint határozzon.

Szerkesztő: FERENCZY LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takarékiapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
mig a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdiszitések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállit egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Grand Caffee-Restaurant
BUDAI VIGADÓ
Nagykávéház és étterem
Corvin-tér 5/7

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Gundel
éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kirándulóhelye, a város bármely irányából, 36. filléres átszállóval a Gellért téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésü borok. Naponta POZSÁR BÉLA híres zenekara hangversenyez.

RUZICSKA
különleges kenyér a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

ÚJ BUDÁN
OPTIKUS ÜZLET NYILT
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

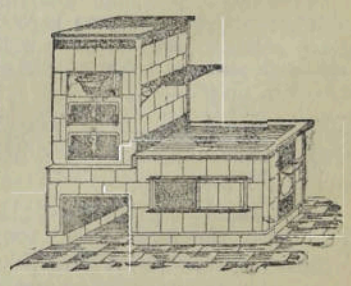
TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerekpar, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

BÚZÓRASZTALOSZÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készitményü kárpitos bútorok, ugyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkivül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körút 54
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

Lakos Lajos
takaréktűzhelygyár R. T.
Budapest

Gyár:
V, Katona József-utca 3
Telefon: 223—95
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné-utca 4
Telefon: 887—24

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 970. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 október 6.

Ripka Ferenc szózata

Ferencnapján, amikor Buda polgársága ünnepelte

Mindenki tudja, hogy milyen jóleső érzés az, ha az ember kitárja lakásának ablakait, hogy meghitt otthonába bejöjjön a külső világból a fény és a melegség.

Mert az otthonnak is meg van a maga melegsége és fényessége, de az élet teljességéhez szükség van arra a kívülről jövő melegségre is. Akármilyen kedves is az otthon, a derék polgárnak öröm az, ha kinéz az ablakon és kedves ismerősöket köszönthet az utcán.

Polgártársainknak szeretete az a melegség, amire szükségünk van. Ez az a kívülről jövő fény, aminek be kell áradnia otthonunkba. Örömmel tárjuk ki ezt az otthont és szívünket, hogy a szeretet bejöhessen hozzánk. Ünnep az a nap, amikor így kitárhatjuk magunkat polgártársaink szeretete előtt. Amikor felénk sugárzik ez a szeretet és megaranyozza életünket.

Örömmel tárom ki szívemet ma polgártársaim felém sugárzó szeretetének, mert ezek a sugarak új erőt adnak és szebbé teszik az életet.

És hogy ez az öröm igazán zavartalan, azt az is okozza, hogy ez az ünnepi találkozás visszatért a régi keretekbe. A külső fényességből sokat elvett, hogy annál értékesebb legyen a belső fényesség. Mert

ahol ma ünnepelnek, ott nem szabad elfelejteni, hogy ennek az országnak a külső fényességgel takarékoskodni kell, a belső értékeket pedig gyarapítani kötelessége.

Ünnepre azonban szükség van a hétköznapok között. Mert az ünnep nemcsak öröm és szórakozás. Az ünnep a számvetés napja is, mikor a mindennapos munkát félretéve, átgondolhatjuk a multat és a jövőt.

Ha a multra visszanézek, öt esztendős munkámmal, amióta Budapest várospolitikájának tényezője lettem,

nyugodt lélekkel állok polgártársaim előtt.

Mert a közéletben nem annak van igazi sikere, aki a közhangulat felhasználásával uralomra jut, hanem aki olyan hatást tud gyakorolni polgártársaira, amelynek nyomai nemcsak azokon látszanak meg, akik nyiltan követik, de hatása alól nem vonhatja ki magát senkise.

Jöttem azzal a szándékkal, hogy

a megnemértés, gyűlölködés pusztítása helyébe megértést, együttműködést hozzak

és lehetővé tegyem az építőmunka megkezdését.

Ma a törvényhatóság minden pártja lelkesen dolgozik a székesfőváros fejlesztésén és a pártszempontok inkább jótékonyan, mint akadályozólag hatnak közéletünkre. Tudom, hogy

a pártok igazán értékes vezérei ezt az állapotot látják szívesen

és az ő szívük szerint is jobb, ha a dolgozó, alkotni tudó elemek kiszorítják a hangos izgatókat. Ezért nézek teljes megnyugvással ötéves munkámra.

Ha a multból a jövő felé fordulunk, várospolitikai életünkben a jövő legfontosabb kérdéseként előttünk áll:

az új fővárosi törvény.

Ezt a törvénytervezetet a közvélemény a legnagyobb tájékozatlansággal tárgyalja. Siratják az autonómiát, jogfosztásról beszélnek. És nem gondolják meg, hogy ebben

a nehéz gazdasági időben az ilyen izgatás még fokozza az elkeseredést.

Megnyugtathatok mindenkit, hogy a belügyminiszter törvénytervezete

a polgárság javát szolgálja,

a közigazgatást egyszerűbbé és jobbá teszi, főleg pedig a bürokratizmus csökkentésére törekszik.

Másrészt lerakja az alapjait annak, hogy a közigazgatás,

az egész városgazdaság lebonyolítása sokkal gazdaságosabb legyen és az így elért pénzügyi előnyök a polgárság terheinek csökkentését szolgálják.

A törvény alapgondolata ezenkívül a felelősség elvének erős kidomborítása, mert az egész közigazgatás tengelye az egyéni felelősség lesz.

A másik szempont magának

a polgárságnak a közigazgatásba nagyobbmérvű bevonása és a tisztikarnak a politikától való teljes függetlenítése.

Olyan előnyök ezek, amik nélkül modern közigazgatás el sem képzelhető.

A készülő fővárosi törvénnyel kapcsolatban sok szó esett

az autonómiáról

és ezt a szót sokféleképpen magyarázták.

Az autonómia keretein belül a polgárságnak szabadon kell intéznie az ügyeit, de

ezeket a kereteket a nagy autonómiának, az államnak kell meghatároznia, mert nem lehet, hogy a nagy egységen belül egy kisebb egység ellentétes jogokat bírjon,

melyek a nagy egység fölött is jogokat biztosítsanak neki. Németország és Anglia kivételével

sehol sincs ilyen autonómia, mint Magyarországon.

És seholsem az autonómia szűkebb vagy tágabb értelmezése teremtette meg a városi élet fejlődését, hanem mindenütt a polgárságnak a város iránt való szeretete.

Párizs városának jóformán semmi autonómiája sincs.

mégis a Párizs iránt való szeretet emelte ezt a várost arra a világjelentőségre, melyen századok óta áll.

Ime, az ünnepnapon, a pihenés napján is eljöttek hozzánk a munkának, az életnek nagy kérdései.

Azt szeretném, ha elvinnénk innen az ünnep hangulatát,

mely magasabb szempontból nézi a dolgokat

és olyan elvek szerint ítél, amik nem lealacsonyítják az embert, hanem fölemelik. Amik az emberek megbecsüléséből indulnak ki. Amik a jót keresik és nem a rosszat. Amik felülemelkednek a földi sár és önzés salakján. Amik egy szép, tiszta szempontot látnak maguk előtt.

Nekem ez a szép, tiszta kép lebeg szemeim előtt. Ma még erősebben, mint más napokon. Egy példakép, mely egész életemnek vezére volt és ebből hullott lelkemre üdítő harmat, ha megtikkasztott az élet sivatagja. Azért most, mikor polgártársaim szeretete vesz körül, hálásan tekintek föl erre a példaképre, mely életemet megnemesítette. Az építő Szent Ferencre, aki mindig azt parancsolta nekem és azt parancsolja mindenkinek:

Ne rombolj, ne gyűlölj, de építs és szeress!

Az ő lelke vezérelt eddig, vezessen tovább! Az ő lelke ihlessen meg benneteket s általatok Budapest egész polgárságát!

Tanyavilág Budán

„Budapest egy tündérváros... a környéke azonban rettenetes. Elhanyagolt. ... Egy ilyen gyönyörű paradicsom és egy ilyen rettenetesen elhanyagolt külvárosrész."

Páris város tanácsnokainak véleménye Budapestről.

Mindig mondtuk, hogy vigyázni kell. Valahogyan mégis megtörtént, hogy Páris város tanácsnokait áthozták Budára és ezek itt körülnéztek. Budapest tanácsa nem elég óvatos, és megmutatta a franciáknak véletlenül Budapest színpadát, — hátulról is. Ott pedig csúf világ van.

Fürdőváros létünket nekünk csak szóval szabad hirdetnünk, de azt a valóságban dokumentálni nem szabad. Van ugyan világszép Gellértfürdőnk, — de előtte a Gellért-tér rettenetesen rendezetlen még mindig. A Gellérthegy idenéző oldalát rendezgetjük, de a térre néző, a sziklatemplom alatti sziklafal, a Kelenhegyi-út sarkától kezdve — ahogy a franciák mondják — rettenetesen elhanyagolt. A fürdő előtti Dunaparton most is kavicsot és homokot okádnak a kotrógépek és rettenetes muzsikát intonálnak ott a különböző vasutak.

Ez pedig Budának a szebbik része.

Jobban kellene az idegenre vigyázni, hogy Budára ne tévedjen. Az ilyen világotjáró idegenek meglátnak valamit messziről, ami megtetszik nekik és igyekeznek oda eljutni. Megtörténhet, hogy pont a Kavics-utcán át igyekszik a hegyre az idegen és máris baj van. Megtörténhet, hogy olvasott valamit a Pálvölgyi barlangról és nekiindul a Szépvölgynek, hát persze, hogy rettenetes a kép. Nem ilyennek tervezi azt *Bódy* Tivadar, a hegyek ura és nádora a Mátyáshegyen: *Szilágyi* Károly. A Margithídról látja a Lukács- és Császárfürdőt az idegen és összecsapja a kezét, hogy éppen a szép Duna partján és éppen a fürdők előtt olyan rettenetesen ronda a Dunapart. Nagyon természetes, hogy a világhírű budai keserűvizet ivó idegenek érdeklődnek e páratlan gyógyforrás iránt. Te jó Isten! micsoda fogalmai lehetnek az ilyen idegennek Budapestről. Nem is akarom mondani, hogy a párizsiak a legnagyobb fogyasztói a budai Máriaforrás vizének, amelyet az ottani egyetemi tanárok érelmeszesedés ellen rendelnek. Szuronyos csendőröket kell az Ürömi-út elejére állítani, hogy oda valahogy el ne jusson az idegen.

*

Nem tudom én, ki a hibás, csak azt tudom, hogy ennek a világvárosnak a fejlődésére nem vigyázott senki és megtörténtek azok a különlegességek, nemcsak Budán, de Pesten is, hogy a város nem belülről kifelé, hanem kívülről befelé fejlődött. Aki Balázsnál befordul a Hűvösvölgybe és jön a város felé, föltétlenül téves hitekben fog ringatózni. Megcsalja az a látszat, hogy ott fönt és kint a Völgy-utcában a Budakeszi-úton pompás régi polgári villák állanak, amiből az következhetik, hogy minél beljebb ér, annál szebb és fejlettebb a vidék. Pedig ha nem akadt volna pátronusa a Pasarétnek Kozma Jenőben, ma is az az elhanyagolt vidék volna, mint a háború előtt. A hegyvidékünk teljesen az alföldi tanyarendszer alapján népesedett be, mint ahogy él és áll ma is a Filatorigát környéke és amihez nagyon hasonlít a kelenföldi síkság tanyavilága. Itt-ott egy ház kerttel, — itt-ott egy darabka út, amelynek se eleje, se vége, — elszórt tanyák a Fehérvári-út és a Dunapart között.

Lehet, hogy magyar betegség, — lehet, hogy a régi csizmadia uralom maradéka, — lehet, hogy a belső rész rohamos fejlődése miatt hanyagolták el a külső részeket.

De engedelmet kérek, a Zsigmond-tér már mégsem a város végén van. Az újlaki résznek ez az egyetlen tere és ha idegen téved ide, mégis csak összecsapja a kezét, ha ezt a — fillérekkel parkírozható, pengőkkel szabályozható — teret látja. Ez Újlaknak a kirakatrésze.

Óbudán, a Határ-utcán túl, a téglagyár fölhagyott nagy területén nem a város épített modern bérpalotákat, hanem engedte, hogy tanyaszerűen, a kisemberek rakják oda szinte vályogból készült kicsi fészkeiket. A kisember törekvése jogosult, ő jó helyen akar élni és lakni a sajátjában. Csakhogy az ilyenek tulajdonképpen pionirjai a városfejlődésnek. A Hévizi-úttól északra kellett volna a városnak néhány nagy utat jól megépítenie, az óbudai állomás felé és annak mentén épülhettek volna ezek az apró családi házak. Bent, Óbuda szívében, az új híd révén majd nagy fejlődésnek induló területeken, más rendszer és világvárosibb felfogás szerint kellett volna az építkezést intézni.

Másképen képzelte el ezt *Andréka* Károly, amikor az új hídfőhöz vezető utak számára vásárolta a telkeket.

Ugyanez áll a kelenföldi medencére is, ahol a város mérnöki hivatala ijedten és rettenetesen tiltakozott a Boráros-téri híd tengelyében építendő és a Dobogódombra felfutó, hatalmas sugárút terve ellen, pedig ez lett volna ennek a városrésznek fejlődési tengelye, érintené a Sósfürdőt és felfutna a jövő évtizedek Karlsbadját uraló Dobogódombra, az Örsödi völgy fölött. Az ilyen kiépített, nagyszabású utak magukhoz vonzzák az építtetőket, még olyan helyen is, ahol eleinte alig van értéke a háznak, de mert benépesül a környék, emelkedik a telekérték is. Az alföldi tanyáknak is fölmegy az ára, ha vasútat építenek közéjük. Sajnos, nálunk a városházán ezt nem tudják.

Az új törvény alapján módjában lesz *Becsey* Antalnak, hogy minderre nyomatékosabban fölhívja a város figyelmét.

Az a hatalmas két medence Budán, északon és délen, ahova gyönyörű völgyek torkolnak, ahova a vasútak vezetnek, — nem volt képes felkelteni a városi urak érdeklődését, mint ahogy nem látják a Duna hivatását, partjainak jelentőségét. A városházán ezt a hatalmas folyamot, amely Közép-Európát uralja, amelynek mentén világvárosok fejlődtek, amelynek sokezeréves kulturmultja van, — nem tekintik egyébnek, mint egy nagy csatornának, amelynek az a hivatása, hogy beléje vezessék e világváros szennyvizeit. Amíg Budapestet ilyen homályos szemüveggel nézik a városháza rövidlátó urai, addig ki lesznek mindig téve annak, hogy az idegen dícsérete mellett ott lesz az a megbélyegző jelző, mint ahogy a párizsi tanács egyik kiváló tagja ezt meg is üzente nekik.

Dubonai Pál.

Budán, 1929 október 5

A Hungária híd, mely a fejlődésében elmaradt Óbudát s a szemben levő városrészt van hivatva életre galvanizálni — monumentális lesz, de éppen ez az oka, úgylátszik, az építés hosszas késésének is. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester is erősen szorgalmazza a híd építését s egyik nyilatkozatában kijelentette, hagy az óbudai híd megvalósítása azok közé a problémák közé tartozik, melyek a legközvetlenebbül érintik Budapest gazdasági életét. A kormány is sürgős feladatai közé sorozza. Ennek a hídnak a megépítése egyrészt tekintélyes munkát ad a vállalkozásnak, másrészt pedig olyan lendületet biztosít a Duna két partján érdekelt városrészeknek, amely végeredményben szintén a munkaalkalmak egész sorát jelenti. A maga részéről ezt a fontos kérdést állandóan napirenden tartja.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Az éceszgéberek

Amíg miniszterek voltak, tanácstalanul állottak, — amióta nyugdíjba mentek, tanácsal látnak el mindenkit: Rautemer-től a jászladányi bakterig. És minden tanács azzal végződik, hogy a miniszterelnök mondjon le. A miniszterelnök pedig makacs ember és nem mond le sem a *Nagy*-ok, sem a *Kiss*-ek kedvéért. Mindegyikük a nemzeti egyetértést sürgeti, de csak úgy, ha a nemzet vele ért egyet. Ők mással nem akarnak egyetérteni. Mindegyikük a takarékosságot sürgeti, de azért — újabb kiadásokat, befektetéseket és beruházásokat követel. Ha a miniszter beruház, befektet, kiad — akkor pocsékol és — mehet! Ha nem, akkor rossz a rendszer, tönkremegy az ország és — a miniszterelnök mehet! Már most mit tegyen az ilyen sarokbaszorított miniszterelnök? Annak a 8 manderlinek engedjen, aki sürgeti a lemondását, vagy annak a 8 millió magyarnak (mínusz 8), aki ragaszkodik hozzá. Jó, hát megy! De kinek adja át a helyét — nekik, akik tanácstalanul állottak, amikor vezetniök kellett volna az országot? Nekik tehát nem Akkor hát másnak. De azt viszont ők nem engedik. Most hát egy újabb éceszgéber kellene, aki okos tanácsot adna. Rothschildnál is jelentkezett egyszer ilyen ember azzal, hogy ő mindenben tud tanácsot adni és az öreg Rothschild szerződtette is éceszgébernek, csakhogy sohasem kért tőle tanácsot. De a fizetését kiadta rendesen, akár a miniszteri nyugdíjat. Egyszer aztán mégis magához hivatta és arra kérte, hogy adjon neki egyszer, egyetlenegy jó tanácsot: — Mondja meg nekem, hogyan szabadulhatnék meg magától?

A községi választók névjegyzékét okt. 1-től 15-ig közszemlére teszik ki a kerületi elöljáróságokon, hogy mindenki biztosíthassa választójogát.

Aranyat termő fürdővé vált az idei nyáron a Szent Gellért „hullámfürdő", amelynek 87 ezer látogatója volt és 263 ezer pengő bevétele. *Bánlaky* Géza dr., a Szent Gellért-fürdő kiváló igazgatója e remek alkotással nemcsak világhírt szerzett a fürdőnek, hanem a rentabilitását is bebizonyította, mert a tavalyi és az idei bevétellel az építkezési költségek felét megkereste.

Meleg ünneplésben részesítették a budai társadalom egyik kiváló tagját, *Hubert* Vilmos fémárú nagykereskedőt, az „I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre" ügyvezető elnökét a VII. kerület iparosai és kereskedői, hogy szeretetük és tiszteletük spontán megnyilatkozásával benne e város önzetlen és áldozatkész polgárát ünnepeljék. *Hubert* Vilmos üzlethelyiségei a Liszt Ferenc-téren vannak s így választotta őt meg a „Merkur" önsegélyző és jótékonysági asztaltársaság díszelnökévé. Ennek a „Sparverein"-nak 138 befizető tagja van és az év első felében 26 ezer pengő volt a forgalma. Szeptember 28-án a díszelnök tiszteletére társasestét rendeztek a Mercur-kávéházban, ahol ennek a szokatlanul nagy és tőkeerős társaságnak elnöke, *Kövess* festőmester és ügyvezetője, *Spiró* szabómester köszöntötték Hubert Vilmost, megemlékezvén azokról a nagy szolgálatokról, amiket a háború alatt önzetlenül végzett a főváros részére, mint a hadsereg szakértője és arról a rendkívüli karitativ munkáról, amit főleg a rászorult iparos- és kereskedőtársadalom érdekében kifejtett. Hubert Vilmos egyszerű szavakkal hárított el magától minden ünneplést azzal, hogy mint polgár a kötelességét teljesítette.

Öröklakások

1-2-3 és többszobás

hall és összes mellékhelyiségekkel, egyszobásak hálófülke és fürdőszobával, **Buda legszebb részén, a Belvároshoz közel, villamos, autóbusz,**

olcsó áron, kedvező feltételekkel 1-2000 pengővel leköthetők

és 1929 októberben beköltözhetők.

Előjegyzések más házakra is.

Kérjen díjtalan tervrajzot.

„Fészek" Szövetkezet, VII, Rákóczi út 72

Ünnepelt Buda!

Nagy arányokat öltött a Ferenc-napi társasest, Ripka Ferenc névünnepe előestéjén a Budai Társaskörben

Évtizedekre visszanéző szokás, hogy Ferenc napján a budai polgárság megünnepelje Ripka Ferenc dr. névnapját, aki ennek a polgárságnak a szívéhez nőtt és hűséges osztályostársa volt jóban és rosszban.

A nehéz viszonyokra való tekintettel ez évben Ripka Ferenc lefújta a nagyszabásúnak indult szervezkedést és legfeljebb a *Budai Társaskör* családiasan házi keretében ülendő áldomáson volt hajlandó résztvenni. Budán azonban oly nagy arányokat öltött az érdeklődés a közszeretetben és tiszteletben álló vezér e családias ünnepe iránt, hogy a régi, rutinos rendezőség szinte tanácstalanul állott ezzel szemben, pedig a kör tagjain kívül senkinek meghívót nem küldött. Végleg elzárkózni az imponálóan megnyilatkozó közóhaj elől nem lehetett, a Társaskör nagyterme viszont nem bírta a jelentkezők nagy számát s így a társasvacsorát az állomás földszinti két nagy termében tálalták, amelyek zsúfolásig megteltek. Itt csődöt mondott minden adminisztrativ rendezés és folyton újabb asztalokat, újabb székeket kellett beállítani, hogy az illusztris vendégsereg helyhez jusson. A rendezőbizottság élén *Kapcza* Imre ügyv. alelnök, *Oszoly* Kálmán háznagy és *Krivoss* Árpád dr. nagy küzdelemmel tudtak csak — a vendégek jóakaró segítségével — rendet tartani, hogy az est ünnepi része csorbát ne szenvedjen.

Az első fogás után *Oszoly* Kálmán háznagy üdvözölte a vendégeket kedves szóval, majd *Ziegler* Géza elnök kedves hasonlatokkal átszőtt beszédben üdvözölte Ripka Ferencet, amihez a társaság felállással és lelkes éljenzéssel járult. Meg-megújúló éltetés után *Hoor-Tempis* Móritz dr. társelnök *Kozma* Jenőt, a párt elnökét és a főpolgármester hűséges barátját, — majd *Ereky* Károlyt, mint a város legnagyobb üzemének új vezetőjét éltette.

Lelkesen ünnepelték őket is.

De elnémult a lelkesedés, amikor

RIPKA FERENC

emelkedett szólásra és megköszönve az őt ért meleg ünneltetést, elmondotta beszédét, amelyet szózatszerűen intézett Buda polgárságához most, az új fővárosi törvény megszületése, az ezzel járó esetleges harcok küszöbén. (A beszédet lapunk vezérhelyén közöljük.)

Izzóvá melegedett a hangulat a teremben és kirobbant az ismétlődő ovációkban. Csillapultával

KOZMA JENŐ

szólalt fel, megköszönve Hoór-Tempis üdvözletét, ami őt ma nem illeti, mert Ripka ünneplésére jött össze ez a nagy család, amelyet együtt tart a szeretet, a béke és a hagyomány. Ezt jött ünnepelni ő is, akit szikla-szilárd barátság fűz Ripkához, amelyen megtörik a támadás minden hulláma. Vele áll, vele bukik. A közel jövő kemény próbára teheti e család tagjainak hűségét. Azért jött, hogy ebből a hűségből ő is erőt merítsen ahhoz a harchoz, amely előtt állunk. A fővárosi új törvényben Ripka lelke él, ebben a munkában segítse őt minden híve, mert senki a polgárság érdekeit úgy nem védi, mint Ripka Ferenc és ezen a szereteten épült fel az új törvény. A vezérre és hívei hűségére emeli poharát.

A sok kósza hír után, de szívesen hallgatta ezt a nyilt, férfias megnyilatkozást az ünneplő tábor és lelkes ovációval köszönte meg azt. Azután kitüntető figyelemmel fordult a szólásra emelkedett

EREKY KÁROLY

felé, aki hivatva van igazolni Ripka Ferenc politikáját, ha sikerül a Vásárpénztárt, mint a város legnagyobb üzemét hivatásához mérten átszervezni és azt a főváros és a vidék közötti erős kapoccsá, az ország anyagi és gazdasági középpontjává fejleszteni. Ripka nemes eszméit viszi ezzel diadalra és lelkes szeretettel üdvözli.

Fokozódó lelkesedés kísérte őszinte hittel és bizalommal mondott szavait.

Ezek után *Baránszky* Gyula a Budai Kat. Kör és a Budai Dalárda nevében, — *Hubert* Vilmos az „I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre" megbízásából azok tántoríthatatlan hűségéről és szeretetéről biztosította.

A két terem levegője már kibírhatatlanul fölmelegedett, amit segített még a zamatos fonyódi bor és a társaság felemelkedett, hogy az emelet hűs, tágas termében családiasan, bizalmasan ünnepelhessen tovább. Itt az első felköszöntőt *Szombathy* Kálmán mondotta a névtelen katonák, a névtelen adófizetők és a névtelen polgárok nevében, akik Ripka Ferencben tisztelik vezérüket és nem fogják elhagyni, nem, nem, soha!

Azután *Viraág* Béla üdvözölte három mondatban, mint a Hollós Mátyás Társaság díszelnökét, — majd *Kapcza* Imre alelnök, akinek szavaira, — amelyekben csendes szemrehányást lát — válaszolt is Ripka Ferenc, biztosítva ezt a régi hű katonáját régi szeretetéről és arra kérte, hogy elszomorító zokszó helyett inkább vidítsa fel egy szép nótával.

Itt aztán Kapcza Imre ügyes kezébe került az irányítás.

A társaság még kedvesen meghallgatta *Székely* Vladimir pompás humortól csillogó köszöntőjét, aki Ripka Ferenc szükebb családi körét és nagyasszony feleségét éltette, — Hódy Lajost, aki a kisemberek patrónusát éltette, — az angyalföldieknek *Treiber* Márton dr. pékmester által tolmácsolt üdvözletét, — *Kollár* Gábor kedves magyaros köszöntőjét a budai iparosság részéről...

Amikor már Kapcza Imre a cigány előtt rágyújtott Ripka legkedvesebb dalára: Mi füstölög ott a síkon... aminek a refrénje: jaj de nagyon szépen tolmácsolta úgy a vezér, mint a hívek felajzott érzéseit... de a szívem csak azt mondja, jobb otthon!

És folyt a nóta, saját dalait is énekelte és egy kedves, népdalszerű irredenta nótával végleg budai hangulatba zökkentette az egész lelkes, ünneplő társaságot.

A hegedűt azután elkapta *Horváth* Viktor és bravúros játékával, izzó dalaival vitte tovább a hangulatot, — amit fokozott *Lavotta* Gyula műszaki főtanácsos, aki mint Lavotta leszármazottja, ült előbb a zongorához, majd a hegedűt vette a kezébe és tetőpontra emelt *Thoma* József brilliáns zongorajátéka.

De hogy egészen teljes legyen a hangulat, *Krivoss* Árpád beugrott cigányprímásnak és húzta, húzta, a szebbnél szebb nótákat, amíg csak észrevétlenül át nem ment Hymnus ütemére és a szegény magyar sors örökszép imája fölesendült az áhítattal fölemelkedett társaság ajakán — búcsúzásul. Nem, nem, soha!

A rendezőség által összeállított névsor a következő:

Andréka Károly, Battenberg Lajos, Bayer Antal, Beesey Antal, Dinich Vidor, Ereky Károly, Farkas József dr., Fejér Ottó, Gaár Vilmos dr.. Gamauf Géza, Girardi Tibor, Gömöri Albert, Hamvasy István, Haller Károly, Harrer Ferenc dr., Holtzspach Ödön, Hoor Tempis Mór dr., Kozma Jenő dr., Lavotta Gyula, Lieber Endre, Némethy Károly dr., Orova Zsigmond dr., Pompéry Elemér, Sajó János, Spanberger Alajos, Papanek Ernő, Tóth Imre, Sümeghi László, Schön Győző, Szél Jenő, Szendy Károly, Usetty Béla, Véssey Ede dr., Ziegler Géza, Anda Géza, Balás Farkas, Balás Imre, Bakonyi János, Balthazár Gyula, Baránszky Gyula, Blahos Rezső, Blazsek Gyula, Böhm Gusztáv, Cathry Szaléz, Csohay Géza, Csorna Kálmán, Bartók Béla, Szerafin Gyula, Dragonits Rezső. Dobák Ferenc, Erdélyi János, Erdős Sándor dr., Erődy Kálmán, Faber Fülöp, Faller Mihály, Fejér József, Fejér József dr., Fertsek Leó, Halász Elemér, Gál Lajos, Garancsi László, Gamauf Károly, Gavora Jenő, Geszti Andor, Gombos János, Günther Tivadar dr., Gubicza Lázár, Hafner Károly, Hanck József dr., ifj. Hank József, Havas István, Hiesz Károly dr. Hódy Lajos, Holub Jenő, Gablini Ferenc, Herrmann János, Király Kálmán, Horváth Károly, Horváth Viktor, Hörcher Márton, Márton, Hubert Vilmos, Istók János, Ivanics Ferenc, Jámbor József, Józsa Dezső, Kadnár Károly, Koppány Lajos, Kapuvári Kálmán, Kádár Gusztáv, Károlyi Károly, Kemény Lajos, Kiss Ferenc, Kiss Dezső, Kollár Gábor, Koncz Nándor, Kozma Gyula, Kozel József, Kormaniczki G., Krivoss Árpád dr., Krivoss János, Kulcsár Richárd, Kun Gyula, Kürthy Dezső dr., Kürthy László dr., Ladányi Mátyás dr., Luger Camilló, Luidl Zsigmond, Major István, Marik Ernő, Martin Gyula, Márki Béla, Miklós Elemér, Méhn Antal, Mod Lajos, Morbitzer Dezső, Morbitzer Nándor, Mosdóssy Imre, Müller József, Nagy Albert dr., Nagy Őszi Ferenc, Trautmann Ferenc, Országh Oszkár, Oszoly Kálmán, Pálfy Lajos, Pásztélyi Vilmos, Pálffy János, Pathó István, ifj. Pathó István, Ring Béla, Ripka Károly, Román Miklós, Réván László, Rónay Tibor, Sebestyén Artúr, Stein Mihály, Spett Ferenc dr., Székely Vladimir, Szemethy Károly, Szepesi Ágoston, Szigeth Gábor, Szodoray Lajos, Szombathy Kálmán, Szvoboda Kamil, Ternyey Ferenc, Thoma József, Timár Sándor, Tóth István, Tóvári-Fischer Gyula, Tőkés Gyula, Vadász Mihály, Váli Gábor, Veceklőy József, Vén Antal, Viola Lajos, Viraág Béla, Wagner Károly dr., Weitner Béla, Zboray János, Zelliger Ágoston, Zilahy Dezső.

A szentendrei új érseki leányiskola, melyet most avattak fel. Tervezte Möller Károly dr. építészmérnök.

Grand Caffee - Restaurant

BUDAI VIGADÓ

Nagykávéház és étterem

Corvin-tér 5/7

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Magyar hősök ezrei szenvednek még most is Szibériában. Kétségbeesett vágyódásukat az otthon, a család után meg kell hallani végre a magyar társadalomnak, amely mindezideig megfeledkezett róluk. Ezt a feledékenységet van hivatva pótolni a KIS UJSÁG országos akciója, amely a Szibériában sínylődő hadifoglyok hazahozatalát célozza. Sok száz levél érkezik naponta a *Kis Ujság* szerkesztőségéhez, amelyekben apák, anyák, hitvesek, testvérek, rokonok újjáéledt reménnyel közlik eltünt hősük adatait. De szükséges is, hogy minden hozzátartozó sürgősen közölje a *Kis Ujság*-gal eltünt hozzátartozója nevét, rangját, ezredszámát, békebeli lakóhelyét, ahonnan a harctérre indult, valamint, hogy mikor és honnan adott magáról utóljára életjelt. A bejelentést tartalmazó levelek így címzendők: a „Kis Ujság" hadifogoly-postája, Budapest 4.

Gyász. Nagyvásonyi *Kultsár* Ferenc mérnök, ny. székesfővárosi gazdasági főfelügyelő munkás életének 72-ik évében, e hó 2-án délután 6 órakor hirtelen elhunyt és e hó 4-én délután temették a kerepesi temető halottasházából felesége mellé. Mindenki szerette, becsülte és gyászolja. Halála lesújtotta a Szőts, Perlaky, és Gordon családokat, mint rokonokat.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Francia-magyar elemi iskolát nyitott miniszteri engedély és a budapesti kir. tanfelügyelőség ellenőrzése mellett *dr. Syposs Katalin*, okleveles francia filológus, francia-magyar nyelv- és irodalomszakos, középiskolai oktatásra képesített tanár, a *II. kerület, Bimbó-utca 9. szám alatt.* Az iskola azt a célt szolgálja, hogy a kötelékéből 4 év mulva távozó 10 éves fiú, vagy leánygyermek francia nyelven olyan könnyedséggel fejezze ki gondolatait, mintha anyanyelvén beszélne. Az iskola többirányú, jól megfontolt és általánosanimponáló programmját lapunk szűkreszabott keretei között, sajnos, nincs módunkban bővebben ismertetni, azonban felhívjuk Buda intelligens és jobbmódú családainak figyelmét az iskola kimerítő prospektusára, amelyet az igazgatóság bárkinek a legnagyobb készséggel megküld. Csak azt említjük még meg, a tapaszaltak alapján, hogy az iskola helyiségei higiénia szempontjából elsőrangúak, ragyogóan tiszták, szellősek és tágasak.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN

DÉLUTÁNI TEA,

ÁNC

Elsőrangu koncert- és tánczene. **Európa elsőkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50

Asztalrendelés T: A. 528-84

Monori Mag VEZET!

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT

BUDAPEST—MONOR

KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA 1

MONORI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM

Telefon: Automata

868-80, 868-68, 868-69

ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁINAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára nézö sarok bérházban keleti-déli fekvésü 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, műhelyek, raktárak és üzletek központi fütéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. főpolgármester Balatonfüreden üdülő nejét meglátogatta a mult hét folyamán.

KOZMA ANDORT, a kiváló poétát választotta az elhunyt Vargha Gyula örökébe a Kisfaludy-Társaság.

FOLKUSHÁZY LAJOS dr., a BSzKRt vezérigazgatója, könnyebb lefolyású betegsége után, újra elfoglalta hivatalát.

JOANOVITS PÁL dr. felsőházi és főv. biz. tag súlyos betegségéből teljesen felépült.

NÉMETH BÉLA dr. képviselte a magyar szövetséget a háztulajdonosok világszövetsége kongresszusán Berlinben és az általa előterjesztett nemzetközi záloglevél kibocsátó intézet nagy horderejű tervét egyhangúlag elfogadták.

OSZOLY KÁLMÁN igazgatónak, a Budai Társaskör népszerű háznagyának felesége e napokban súlyosnak indult, de szerencsésen és sikeresen végződő műtéten ment át és már a teljes gyógyulás útján van.

Rózsadomb és Vidéke

e hó 1-én tartott választmányi ülésén több rózsadombi, útépítési, szabályozási, közvilágítási és egyéb közérdekű ügy tárgyalása kapcsán foglalkozott annak a részletesen megokolt előterjesztésnek a sorsával, amelyet az előző választmányi ülés határozatából *Nádas* Béla dr. főtitkár a közelmult napokban nyújtott be úgy a székesfőváros tanácsához„ mint a kereskedelemügyi minisztériumhoz a rózsadombi 17-es számú autóbuszjárat ügyében. Azt kívánja a Rózsadomb lakossága, hogy ez a járat a közszükségletnek megfelelően és sürgősen módosíttassék és kiegészíttessék. Azt határozta a választmány Szávay Gyula, Politzer Sándor, Gerenday Tivadar, Auer Károly, Pétery János, Hámos Róbert, Lifka Károly, Asbóth Oszkár, Kullmann Károly, Medek Béla, Csapó Rezső, Hoffmann Károly, Némethy Nándor dr. és Fröhlich Károly hozzászólása után, hogy ezt az előterjesztést megküldi a szkfőv. közlekedési bizottság minden tagjának, kérve a támogatásukat és küldöttséget bízott meg, hogy keresse meg a városházi pártok budai vezéreit is a Rózsadomb fejlődésének alapul szolgáló e fontos kérdés érdekében.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megőv. II, Fő-u. 80. Tel.: 515-79

Uj pártalakulás foglalkoztatta e hó 1-én este az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre választmányát, amelynek *Hubert* Vilmos ügyvezető elnök elnöklete alatt e hó 1-én tartott ülésén *Czihák* Károly referált a pesti oldal iparosai és kereskedői részéről megalakított gazdaságpolitikai pártról. Fábián József, Kemény Dezső dr., Kiss Dezső, Merényi Richárd, Gál Lajos és Schneller Dezső felszólalása után ötös bizottságot küldtek ki *Ravasz* László elnök vezetésével, hogy a kérdést tanulmányozva, az új párttal az érintkezést fenntartsa és az új pártban megérlelje az elhatározást, hogy a párt Hubert Vilmost vigye be úgy a törvényhozásba, mint pedig a városi közgyűlésbe. — Foglalkoztak az I. ker. Iparoskör 25 éves jubileumának ügyével s az előkészítő bizottságba delegálták Ravasz Lászlót, Lorencz Dánielt, Kollár Ferencet, Wittek Józsefet, Szabó Lászlót, Koesner Antalt és Gál Lajost. — A tagok sorába felvették: Paulheim Józsefet, Hajas József vendéglőst és Jäger Mátyás üvegesiszolót. — Nagy előkészületek történtek *Lendl* Adolf dr. október 8-án tartandó előadóestje méltó keretének megalkotására.

Megakadt a városházán valahol az akták útvesztőjében a városmajori templom építésének engedélye. A mostani kápolnaszerű, kis erdei templom a Csaba-utcával szemben már régen nem képes befogadni a híveket, akiket *Kriegs-Au* Emil plébános ideális és valóban lelkipásztori egyénisége szeretettel fűz a templomhoz. Az egyházközség részéről követelt 50.000 pengőnyi hozzájárulás már régen együtt van és azt a hitközség tagjai nemcsak pénzben, hanem értékes ékszerekben is összeadták. A tervek is készek, csak éppen az építési engedély hiányzik és a város részéről felajánlott építési segély. Ennek következménye, hogy megállt a Városmajor Csaba-utca felé eső részének rendezése és parkírozása. Megállt a Maros-utca folytatólagos kiépítése is, mely úgy mint a Klára-utca a keleti oldalon, szegélyezné a Városmajor nyugati oldalát, ahol a díszes villák egész sora áll. Szégyenünkre legyen mondva, ezek a villatulajdonosok rossz időben se gyalog, se kocsin nem tudták megközelíteni a lakásaikat, legkevésbé a Pick-féle villa lakói, amely villa a zárt sort befejezi. Most aztán az I. kerületi elöljáróság mérnöki hivatala segít a bajon azzal, hogy egy ideiglenes makadámutat épít a Pick-villáig, mely szűk is a rendes közlekedésre és csak éppen a villák megközelítését teszi lehetővé. A néphumor már el is nevezte *„Pick-utcának"*. Nem szolgálja a város tekintélyét, legkevésbé a Keresztény Pártét, hogy ennek az új templomnak az építését ily érthetetlen módon halogatják, holott úgy tudjuk, az építés költségeit már régen megszavazták és azok rendelkezésre is állanak. Ez a templom nemcsak a lelki igényeket elégítené ki nagy területen, hanem szolgálná a város szépítését is, mert a Városmajor egy nagy része — és éppen a kirakatrésze — szép parkká alakulna át.

Házavatás. Az „I. ker. Iparoskör" tagjai nagy számban keresték fel e hó 29-én *Krivoss* Árpád dr. ügyv. elnököt *Gellérthegy-utca 19. sz.* lakásán, hogy őt *új házában* üdvözöljék. A kör jókívánságait *Kollár* Gábor elnök tolmácsolta, kifejezve azt a reményét, hogy ebben a hajlékban az iparosság mindig megértő fogadtatásra fog találni. Krivoss dr. és családja meghatva köszönték meg a spontán üdvözlést, mely az iparosság meleg szívének és ragaszkodásának bizonyítéka. Az üdvözlés után a megjelentek a szomszédos vendéglőben vidám tízórai mellett ünnepelték hajlékavató elnöküket, akit *Ulm* László tartalmas beszédben biztosított az I. ker. iparosság bizalmáról.

A Kisfaludy-Színház szombaton, szeptember 28-án mutatta be, a pesti színházakat megelőzve, telt ház mellett a „Magyar Rapszódia" című látványos operettet. Szövegét László Jenő írta, zenéjét szerezte Nemes Gusztáv. A darab értékét nagyon emelte a meglepően szép díszletezés. A főszereplők közül kitünt Molnár Aranka, a pesti nagy színpadokról ismert művésznő. Bodnár Eta, a bájos szubrett, Latabárral kis szerepben is kitünt sikeres tánccal, de jól megállta helyét Herczeg Tessa és a társulat többi tagja is: Szabó Gyula, Sugár Jenő, Fehér S., Kovács Margit, Vadász Kató. A darab nagy tetszést aratott és a törekvő igazgató: *Miklóssy* Aladár igazán megérdemli a közönség pártolását. — Vasárnap délután a „Leányvásár" este „Nem tudok én zsidó nélkül élni!" kerül színre. A társulat most készül két újdonságra: Nem élhetek muzsikaszó nélkül! és Diákszerelem. *U. M.*

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Érdemes egyéniséggel gyarapodott Buda társadalma *Vendl* Aladár nyugalmazott soproni reáliskolai igazgató személyével, akit legutóbb az a kitüntetés ért a kormányzó úr Őméltósága részéről, hogy 35 évi kiváló tanári működése elismeréseül nyugalomba vonulása alkalmából a „középiskolai igazgató" címet adományozta, ahogy azt a soproni reáliskolának Értesítője közli. *Vendl* Aladár régi budai családból származik és szeretetreméltó egyéniségével, nagy szakképzettségével és hazafias lelkületével kiérdemelte egész Sopron társadalmának őszinte tiszteletét és szeretetét. Budára költözve a „Magyar Nemzeti Szociális Párt" tagja lett és kitüntetése alkalmával a párt díszvacsora keretében ünnepelte őt és illusztris családját, melyet példaképpen állított a polgárság elé dr. *Neményi* Imre pártelnök ünneplő beszédében.

A 250-ik évforduló. Budavárának 1686-ban történt visszavételekor *magyar* hősök is kitüntették magukat, de nevüket a Várban sehol sem találjuk megörökítve, — csak a *lotharingiai* és a *bajor* vezérek nevét vésték kőbe. Amikor azonban a *magyar* vitézség megörökítését joggal követeljük, ez nem jelentheti azt, hogy az *idegen* harcosok nevét is ne említsük fel, akik Budavára visszavételekor egy nekünk is szent ügyért küzdöttek. *Don Antonio Sancho*, a budavári főtemplom szószékéről tartott szentbeszédében megemlítette azoknak a *spanyol* lovagoknak nevét, akik Budavára visszavételére eljöttek közénk és derekasan kivették részüket az ostromból. Mily nagy elégtétel lett volna, ha a szentbeszéd után elvezethettük volna a Várban valami méltó emlékműhöz és elmondhattuk volna, hogy a mi fiaink neve mellett a Budavrááért küzdött idegenek közt a spanyol vitézek nevét is szeretettel és tisztelettel kőbe vésve megörökítettük. Mulasztottunk, de jóvá tehetjük legkésőbb 1936-ig ezt a mulasztásunkat. Nem szabad megfeledkeznünk arról a *22 éves bajor* alezredesről sem, aki a délről előretörő rohamcsapat élén délen elsőnek hágta meg a falakat; — lássák a bajorok, hogy *Freiherr Martin Günther von Pechmann* bajor hős emlékét hálás kegyelettel őrzi a magyar nemzet fővárosa szivében. *Dr. Ch. R.*

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A kútvölgyi villamos. A hegyvidék fejlesztése és könnyebb megközelítése érdekében szükséges volna az Uj Szent János-kórháztól a Fácán üdülőtelepig *a Kútvölgyi-úton egy új villamos vonal kiépítése,* amely vonal az úgynevezett Haggenmacher-féle kocsiút és a Tündérhegyi kőporbánya útjának felhasználásával, a fővárosi erdőn át, csekély emelkedéssel, csaknem rétegvonalon haladva, meghosszabbítható lenne a Szép Juhásznéig, illetve Budakeszig. E villamos vonal kiépítése esetén nemcsak a Kútvölgy, Virányos, Hunyadorom, Csillagvölgy, Harangvölgy, Fácán-telep, Szép Juhászné környéke és Budakeszi község lakói, az Erzsébet királyné- és József-szanatórium betegei és beteglátogatói jutnának villamosközlekedéshez, hanem a kiránduló közönség is könnyebben tudná megközelíteni a Jánoshegy és Hárshegy vidékét. E villamos vonal kiépítése esetén Budapest két *„zöld vonala"*, a zugligeti és hűvösvölgyi is tehermentesülne, mert ma már vasárnaponkint csak a legnagyobb nehézséggel képesek lebonyolítani azokon a forgalmat. A székesfőváros tanácsa most értesítette a folyamodókat, akik az új vasútvonal ügyében beadványt intéztek a fővároshoz, hogy a vasúttársaság a kútvölgyiúti villamos vonal kiépítését tanulmány tárgyává tette. Ez év tavaszán megküldték *Budakeszi község* elöljáróságának is a főváros tanácsához tett beadványt, amely szomszédos község képviselőtestülete ez ügyben azt határozta egyhangúlag, hagy a Kútvölgyi-út— Szép Juhászné—Budakeszi községbe vezető villamos vonal kiépítésének tervét illetékes helyen a legnagyobb örömmel támogatja, mert ezáltal nemcsak a lakosság egy részének kívánsága teljesül, hanem a község fejlődése szempontjából egyenesen szükséges is és utasította az elöljáróságot, hogy Budapest székesfőváros tanácsánál ebben az ügyben járjon el.

Családi estét rendez okt. 8-án este 9 órakor az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre I., Krisztina-körút 61. sz. a. helyiségében s ez alkalommal *Lendl* Adolf dr., a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja tart előadást *selyem és műselyem* címen. Az estén vendégeket szívesen lát az elnökség.

Adó ellen felszólalni már lehet az adófelszólamlási bizottságoknál, melynek tagjai az — I. A) kerületben: Végh Mihály dr. elnök, ny. pénzügyi államtitkár; Sümeghy László dr. kormányfőtanácsos, elnökhelyettes, rendes tag; Wehrmann Béla borkereskedő és Mátray Antal rendes tag; Margittay Gyula bádogos, póttag; Eiser Sándor, kereskedő, rendes tag; Schlager Andor, droguista, póttag. — Az I. B) kerületben: Ziegler Géza műépítész, elnök; Lampel Vilmos ny. min. tanácsos, elnökhelyettes; Tóth Gábor csemegekereskedő, rendes tag; Földváry Ferenc, divatkereskedő, rendes tag; Hubert Vilmos, póttag; Ravasz László, cukrász, póttag; Pál Jakab, divatkereskedő, rendes tag; Fernangel Sámuel, fűszerkereskedő, póttag; Auguszt Ede József cukrász, rendes tag; Samu István szabó, póttag. — A II. kerületben: Rose Henrik dr. ügyvéd, elnök; Bozóky Ádám dr. ügyvéd, elnökhelyettes, rendes tag; Ruzicska Pál pék, póttag; Bastius János kereskedő, póttag; Schillinger Sándor r. t. igazgató, rendes tag; Jakab Dezső építési vállalkozó, póttag; Bisitzkovitz Ferenc kárpitos, rendes tag; Müller József, póttag; Lackenbacher György bádogos, póttag. — A III. kerületben: Botzenhard János dr. ügyvéd, elnök; Szepessy Ágoston ny. postaigazgató, elnökhelyettes, rendes tag; Bartók Béla rendes tag; Láng József gyógyszerész, rendes tag; Günther Béla kereskedő, póttag; Frey István szerelő, póttag; Holzbauer Róbert kereskedő, rendes tag; Fried Ármin szabómester, póttag; Lopos Gyula asztalosmester, rendes tag; Schmidkunz Lajos fűszerkereskedő, póttag.

A Hűvösvölgy nyaktilóját, a Drasche-féle telket a főváros tovább is rendezni kívánja s e munkálatokra versenytárgyalást hirdet.

A villamos vicinális kettősvágány fektetésének munkálatai annyira előrehaladtak az óbudai Dunaparton, hogy a húszperces közlekedés megindítása november hó elsején megtörténhetik. A teljesen villamossá alakult helyiérdekű vasúttól, az érdekelt utazóközönség most azt kéri, hogy a döcögő kávédarálóval együtt tűnjön el a „vasút" többi kelléke is. Elsősorban az úgynevezett állomásokon a személypénztárak. A Pálffy-tér és Szentendre között egy óráig tart az út. A villamoson másfélórás utakat is tesz az ember, de nem kell külön pénztárnál a jegyet megváltani előre. Ha a vicinális most már villamos közútivá lesz, akkor legyen ott is minden kocsinak kalauza s a kocsiban legyen váltható a menetjegy. De több megállóhely is szükséges Budapest területén, mint amennyi eddig volt. Feltétlenül kell megállót rendszeresíteni a Császár- és Lukácsfürdő előtt, hogy a Buda északi részéből jövő beteg emberek a fürdőket könnyen megközelíthessék, nagyobb gyaloglás nélkül. Rendes megállóhely kell a Szépvölgy-utcánál és a Cserepes-uteánál, tehát a hajóállomásnál, hogy az Ujpestre menők közvetlen összeköttetést kapjanak a hajóhoz. Ide fog járni később az autóbusz is s ezzel ez a hely közlekedési csomóponttá lesz, ahol a HÉV-nek is meg kell állania. A hajógyári megálló érintetlenül hagyásával, fölfelé menve, a Sorompó-u-nál kell megálló, mely a Miklós-térre irányuló forgalmat kapcsolná be. A filatorigáti állomáson felül, a Konkoly-utcánál, illetve a Mária kőkápolna mögött kellene megállóhely, nemcsak a szentendrei-úti iskola és az ottani gyárak, hanem az erősen fejlődött vidék lakosságának szempontjából is. *Bódy* Tivadar dr. vezérigazgató nagykoncepciójú, modern felfogásában bízva — reméli e kérdések helyes megoldását az érdekelt utazó közönség. *(M. Gy.)*

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. száma.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
köszvény, csúz-, bőr- és csonttuberkulózisok, ólommérgezés, máj-, lép-, vese-, hágyhólyagbetegségek, gyomorhurut és alkati pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírü céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

Szijgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Bérautó-autó taxi **623-89**, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít első-rangú mester **PETRÓ**
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

Érelmeszesedés ellen jódot! Kiválóan alkalmas CIGELKA „LAJOS" rendkivüli jódtartalmu forrásviz. Kapható mindenütt. Vezérképviselet: V, Sas-u. 29. Telefon: 120-20

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. **Hubert és Tsa B.T.**
Telefon: 222—07

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

FLORIDA D'HIVER
TÉLI FLORIDA * FLORIDA KIOSZK
KÁVÉHÁZ * VENDÉGLŐ * CUKRÁSZDA
Polgári árak
Telefon 546-43
MEGNYILT
Polgári árak
Telefon 546-43

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Miért legkapósabbak a „Centrum“ öröklakásai? Mert elsőrendű kivitelűek, művészi kiképzésűek. Mert belterületen, villamosnál fekűsznek, mégis kertektől övezettek. Mert villaszerűen épülnek, csupa délifekvésű, nagyméretű (egész hétméteres) szobákkal, parkettás cselédszobával, kertrenéző, csempézett mellékhelyiségekkel, hallal, loggiával, terraszszal, stb. Mert legolcsóbbak, fixáruak, utánfizetés kizárásával. Mert finanszírozásuk a legelőnyösebb: drága váltókölcsön mellőzésével, csak hosszúlejáratú, olcsó törlesztéses kölcsönt vettünk fel. Mert tőkebefektetésre legalkalmasabbak: bérbeadásnál tizenkét százalékot jövedelmeznek. Mert árvapénzek elhelyezésére alkalmasak. Mert a közös üzlethelyiségek a tagoknak jövedelmeznek. Végül mert vevőink közt a legjobb társadalmi rétegek szerepelnek. Tekintse meg a most felépült, közfeltűnést keltő eszékutcai „Turánudvar“-t! Negyedik társasházunkban, a krisztinavárosi *„Attila-udvar“*-ban, novemberi beköltözésre remek négyszobás, hallos öröklakások, ötödik társasházunkban, a Horthy Miklós-úti *„Árpád-udvar“*-ban két-, három-, négyszobás, hallos öröklakások kaphatók. *Siessen megfelelő öröklakást biztosítani!* Képes prospektust küldünk. „Centrum“ Házépítő- és Ingatlanvállalat, Horthy Miklós-út 9. (9—12, 3—5-ig. Telefon: Lágymányos 9—96.)

A Duna folyam története. Budapest környékén különös gondot fordítottak a Duna szabályozására. Szükséges, hogy a Duna mai képének ábrázolása előtt a folyam régi medrére is vessünk egy pillantást. Mielőtt a Duna mai mesterséges medrét megkapta a magyarság kulturális munkálkodásából, igen változatos, sőt szeszélyes történetet élt végig. Az Alföld levantei tavába egy folyam, melyet még alig nevezhetnénk Dunának, a visegrádi szoroson ömlött volt. Schafarzik aldunai tanulmányaiból tudjuk, hogy az ottani szurdok, az Alföld tósága, a visegrádi szurdok és a győri medence hidrográfiai képe szoros összefüggésben voltak a mai folyórendszer kialakulása előtt is. A levantei tóból lecsapolódó vizek vájták ki az aldunai szurdokot. Igen természetesnek látszó elmélet az, hogy minél jobban előrehaladt az erózió az aldunai szurdokban, annál inkább süllyedt a levantei tó szintje. A levantei tó szintjének süllyedése maga után vonta azt, hogy a Vác környékén torkolló folyó, a Duna elődje, hasonló munkát végezzen. Talán inkább Garam vagy Ipolynak nevezhetnők ezt a folyót, mert a Duna mai ausztriai és német vízgyüjtő területéről a folyóvizek semmi esetre sem jutottak még ide. A „Duna“ már kész folyómedret talált a visegrádi szurdokban. — Így írja le ezt dr. *Princz* Gyula egyetemi tanár: „Budapest földrajza“ című tanulmányában, melyet egyes részeiben ismertetünk ezentúl is.

Az „Irodalomtörténet“, dr. *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató kitünően szerkesztett, magas nivójú folyóiratának legutóbbi száma gazdag tartalommal megjelent. A kiváló cikkek között dr. *Morvay* Győző, a Hollós Mátyás Társaság tb. elnöke, ad értékes ismertetést *Szávay* Zoltán és *Kiss* Menyhért Budáról írott verseiről.

Frontharcosok találkozása. A világháború magyar frontharcosai október hó 6-án délelőtt fél 11 órakor a MOVE budapesti, VI., Podmaniczky-u. 45. sz. alatti székházának II. emeleti dísztermében országos bajtársi találkozót rendeznek.

„FEHÉR HOLLÓ“ étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 PERTIS JENŐ muzsikál

Aki mer, az nyer! Régi közmondás és igaz is! De természetesen csak az nyerhet, akinek sorsjegye van. Óriási a kereslet az új sorsjegyek iránt, mert legutóbb is sokan lettek ilymódon gazdagok. A m. kir. osztálysorsjátéknak páratlan a nyerési esélye, 42.000 nyereményt sorsolnak ki közel 8 millió pengő készpénzben. *Fele a sorsjegyeknek okvetlen nyer! Dembinsky B.* főárusító, Budapest, II., Zsigmond-u. 8. mai lapunkhoz mellékelt egy kartonlapot, melyről ajánljuk a *„Rendelőlapot“* levágni és kitöltve *még ma* póstára adni. Fizetés csak a sorsjegy vétele után. *A szerencse forgandó! Minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye!* Véletlentől függ az Ön szerencséje is! Könnyen lehet, hogy az itt ajánlott sorsjegyek lesznek *„Fortuna“* kedveltjei! *Ne mulassza el most az alkalmat!* Húzás október 26-án kezdődik!

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Hírek a pénzvilágból!

* **Köpesdy Elemér** miniszteri tanácsosnak, a *Magyar Állami Vas- és Gépgyárak* vezérigazgatójának 30 éves jubileumát ünnepelték a vállalat golgotautí palotájának dísztermében, ahol elsőnek dukai *Takách* Géza országgyűlési képviselő, az Egységes Párt igazgatója impozáns beszéd kíséretében nyujtotta át a jubilánsnak az Egységes Párt pálmáját.

* **Az Angol-Magyar Bank** részvényeit bevezették a londoni tőzsdére. A hivatalos londoni árfolyamlap már jelzi is az *Angol-Magyar Bank* tőzsdei kurzusát és igen figyelemreméltó a bank szempontjából, hogy belátható időn belül az Angol-Magyar Bank-részvényeket bevezetik a párizsi tőzsdére is.

* **Az Ofa** mérlegmegállapító ülése előreláthatólag 15-e körül lesz Bécsben, ahol a tavalyi mérlegmegállapító ülés is lezajlott. Az *Ofa* progresszive emelkedő osztaléka beszédes bizonyítékául szolgál annak, hogy ez a vállalat előrelátó és céltudatos vezetés mellett állandóan fejlődik és gyarapodik.

* **A Foncière** igazgatósága a *Frigyessy* vezérigazgató részvételével megtartott legutóbbi igazgatósági ülésen véglegesítette a jelenlegi igazgatóságot olymódon, hogy *Janovitz* József ügyvezető-igazgató mellé a *Reinitz* Ernő halálával megüresedett ügyvezetői igazgatói állásra *Kún* Károlyt nevezte ki.

* **A Nasici** közgyűlését a *Budai Napló* értesülése szerint október második felében tartják meg Svájcban, mert az igazgatóságnak ninesen előbb alkalma, hogy foglalkozzék a fizetendő osztalékkal. Mindenesetre valószínű, hogy a holdinghoz tartozó vállalatok 1928-as üzletéve kedvezően alakult, ámde a *Nasici* mindig igen óvatos osztalékpolitikát folytatott és ezért most is alaposan meg fogják gondolni, hogy ha emelik, mily mértékben emelják az osztalékot.

ÜZENET

Adó és könyvvitel. Még ilyen szigorú felhívás mellett sem közöljük azt a kommünikét, már azért sem, mert *teljesen olvashatatlan* és magát a folyóiratot sem láttuk. Üzleti magánvállalkozás nem tarthat igényt ilyen szívességekre — háromszor.

Kétségbeesett anya. Az orvosi tudomány sok minden veleszületett bajon tud segíteni és siketnéma sincs már egy amerikai találmány révén, amit egy st. louis-i orvos konstruált. Az új készülék azon alapul, hogy minden hullámhosszat, ami az emberi fület eléri, meg tudja mérni. Praktikus haszna az, hogy gyermekek, akiket eddig siketnémáknak ismertek — a készülék alkalmazása után ritmikus hangokat adtak s rövid idő mulva tökéletesen meg is értettek mindent. A „hallásmérőt“ legutóbb a nemzetközi egészségügyi konferencián is bemutatták meglepő eredményeivel s használatát most akarják általánossá tenni.

Könyves Kálmán. A közismerten legkülöncebb könyvgyüjtő Raudon de Boisset volt, a luxus könyvgyüjtők atyja. Kettős könyvtára volt: az egyik a legfinomabb kiállítású könyveket tartalmazta, gazdagon összeválogatva. Ezt soha senkinek meg nem mutatta; míg a másik, ugyanezen könyvek közönséges kiadását foglalta magában s ezt olvasók rendelkezésére is bocsátotta. Ha hírét vette, hogy valami munka meg fog jelenni és méltó az ő könyvtárához, akkor abból egy példányt luxuskiadásban ő maga megcsináltatott.

A. L. Köszönjük a cikket, de nem közölhetjük, mert alapvetése téves. Artézi-kút felszökö vize nem mindig hévvíz is egyuttal. Az alföldi artézi kutak kitünő ivóvizet szolgáltatnak, de ásványos összetételre és gyógyító hatásra egyik sem hasonlítható a mi budai hévvizeinkhez. A geológiai szerkezet, mely a felső víztartó rétegek segitségével előírja a felszökő források előtörését, nem magyarázza még meg, hogy miért kell e felszökkenő vizeknek hévvizeknek lenniök. A Császárfürdő vize tudvalevőleg 65 fok C-ig emelkedik, a városligeti artézikút 74 fok C-ig. Honnan ered ez az óriási hő?

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.
Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulajdonos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbizható javitómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körőndnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Úrvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavitások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

SZABADSÁGHARANG
VENDÉGLŐ I., MAJOR-UTCA 7. SZÁM
TULAJDONOS: JUHÁSZ JÁNOS
Budapest legszebb és legolcsóbb kiránduló-helye, a város bármely irányából, 36. fillér-es átszállóval a Gellért-téren a budafoki HÉV.-re. NAGY ÁRNYAS KERT, fedett kuglizó, jó magyar konyha, saját szüretelésű borok. Naponta POZSÁR BÉLA híres zenekara hangversenyez.

BÚTORASZTALOSOK: hálók, ebédlők, uriszobák, saját készítményü kárpitos bútorok, úgyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkívül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit“ fiókuzlet: II., Margit-körút 54
Főuzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

VERONIKA éttermei és sörcsarnoka
I., Hidegkuti út 20
Cigányzene — Jazzband
Tulajdonos: Esze Géza

RUZICSKA különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizitisztitó berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és fölszitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth“ kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-9[illegible].

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene.
SZABÓ SÁMUEL KÁVÉHÁZA

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM—RESTAURANT
II., MARGIT-KÖRUT 20.
TELEFON: AUT. 512-29.
TULAJDONOS: Gról NYÁRY GUSZTÁV
DUNDUS HORVÁTH MUZSIKÁL

FarkasGéza
vendéglője I, Táltos-u. 18
Diszes, intim, pormentes kerthelyiség. Fedett telepálya. Szolid családi találkozóhely. — Kitünő magyar konyha. — Dreher sörök, uradalmi fajborok
Cigányzene

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ÚJ OPTIKUS ÜZLET NYILT
BUDÁN
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

CSIRSZKA KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

HUNGÁRIA GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 971. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 október 14.

A legnehezebb kérdés

A budai vár

Nehéz ezt a kérdést jól megfogni, még hozzányúlni is nehéz.

Budavára, bármennyire is megáldotta a természet gyönyörű fekvéssel és pompás kilátással, távolról sem mutatja azt a lebilincselő, hangulatos és patinás külsőt, amelyet főleg a külföldiek képzeletükben róla bizonyára megalkottak. A Vár már nem vár, nem is óváros, de nem is lüktető szíve a fővárosnak. Leszámítva néhány remek középületét, — ahány, annyi stílus — és leszámítva hangulatos magánpalotáit, benne általában a középszerűség, néhány utcájában pedig egyenesen a kispolgári vékonypénzűség uralkodik.

Tekintve ezt az összevisszaságot, amely összehangolás, kiegyenlítés és elsősorban is szigorú és céltudatos tervszerűség után kiált,

ihletett városrendezőre volna égetően szükség,

aki a Vár építkezését helyes irányba téríti, a Vár külső képe további rontásának, amíg nem késő, gátat vet és aki meg tud indítani a Várban mielőbb egy oly építkezési — átalakító, megújító — folyamatot, amely Budavára visszavételének 250 éves, 1936-ra tervezett világünnepére már eredményekkel örvendeztethetne országot-világot.

A hátralévő hét esztendő a Vár képének nagyobbmértékű átalakításához talán kevés. Az állam, a székesfőváros, az egyház takarékoskodni kénytelen. A magánosok helyzete sem rózsás.

Viszont kétségtelen, hogy miként a házadómentesség hatása alatt a székesfővárosban most is egész utcák képe megváltozik és azokban bérpalota bérpalota mellé épül, akként egy,

a Vár különös helyzetével számoló és kizárólag a fentebb vázolt célt előmozditani akaró házadómentesség hatásaként

a Várban is megindulna az annyira kívánatos átalakulási folyamat. Egy

„Lex 1936"

meghozatalára volna sürgős szükségünk, hogy ez a folyamat mielőbb megindúljon és 1936-ra eredményei már előttünk is álljanak.

Mert a rendkívüli, ideiglenes házadómentességről szóló 1929:XXIX. tc. a Várat hidegen hagyja. Hiába ad ez a tc. 30 éves adómentességet az eddig be nem épített területeken emelkedő új házakra, mert ily terület alig-alig akad a Várban. *Elavult vagy düledező állapota* miatt hatóságilag veszélyesnek minősített és emiatt kiüríteni rendelt épület helyére emelt *új* épület 30 éves adómentessége sem lendít a Vár ügyén, sőt inkább azzal a veszéllyel jár, hogy eltűnik egy-két „elavult", de alapjában véve egy óvárosi utca képébe beillő és ott fenntartandó régi, patinás magánház. Egy oly 30 éves adómentesség is nagyjában tárgytalan a Várban, amely oly *új* házaknak jár ki, amelyek *városrendezési okokból lebontott* épület helyére emeltetnek, mert ments Isten attól, hogy a Várban ily városrendezési bontások áldozataivá váljanak egész házsorok. 30 éves adómentesség jár, de csak az így elért jövedelemtöbbletre akkor is, ha valamely, különben még használható állapotban lévő épületet *a mai kor követelményeinek megfelelően* lényegesebb költséggel átalakítanak, ami megint csak nem hozza a budai Várat közelebb a célhoz, mert az épületnek *belső* modernizálása nem jelenti szükségképpen a *külsőnek* kívánatos módosítását is.

Azt a 30 éves adómentességet pedig, amelyet a törvény egy *lebontott* épület helyére emelt új épületnek csak akkor ad meg, ha az új épület eléri *a lebontott ház terjedelmének négyszeresét*, a Várban, úgy hisszük, már azért sem tudná senki igénybevenni, mert ily terjedelmű épület emelését ott nem is engedélyeznék, — a régi lebontása pedig, hacsak nem teljesen értéktelen ebből a szempontból, általában nem látszik kívánatosnak; — a régi terjedelmének négyszeresét el nem érő új ház pedig csak 10 évig adómentes, ami a mai viszonyok közt nem eléggé csábító.

15 éves adómentességben részesülhet az olyan *műemléknek minősített épület*, amely a mai kor követelményeinek megfelelően, de *az épület műemléki jellegének megóvása mellett* lényegesebb költséggel átalakíttatik. Ebben volna a célnak megfelelő egészséges csíra; — de hol vannak a Várban a *műemlékeknek* minősített magánépületek?

A törvény a fentebb említett jövedelemtöbblet utáni 30 éves adómentesség közelebbi feltételeinek meghatározását különösen, hogy az *milyen átalakítás* esetében legyen igényelhető, pénzügyminiszteri rendeletre bízza. Legfeljebb egy ily rendelet írhatná tehát elő, hogy adott esetben az épület *külseje* is miként fessen, illetve ily rendelettel lehetne csak elérni, hogy egyes várbeli átalakításoknál az arra illetékesek a végcél szemmeltartásával kötelezően írjanak elő ilyen vagy olyan külsőt, illetve előírják a régi külső megtartását.

Egy *„Lex 1936"* meghozatala tehát elengedhetetlen, ha a Várból 1936-ig azt *akarjuk* csinálni, amivé addig fejlődnie *kell*. De erről a *„Lex 1936"*-ról majd máskor.

székelykevei Christian Rezső dr.

Budán, 1929 október 14

Akik nem jegyeztek...

A napisajtó szóvátette, hogy az új fővárosi törvényt ismertető értekezleten a főpolgármester által meghívott országgyűlési képviselők és főrendiházi tagok közül hárman: *Bárczy* István v. miniszter és v. főpolgármester, *Bódy* Tivadar volt polgármester és dr. *Kozma* Jenő nem csináltak jegyzeteket, tehát ismerték már a törvényjavaslat tervezetét. Hát — kérjük tisztelettel — ez igazán megróni való eselekedet. Igaz, hogy ezeket az urakat meghitt baráti viszony fűzi *Ripka* Ferenchez s így gyakrabban beszélhettek erről, sőt — esetleg — erősen bele is folytak a tervezet megszerkesztésébe. Elítélendő cselekedet, hogy értékes tudásukat és tapasztalataikat a törvénytervezőknek rendelkezésére bocsátották. Csakhogy — és itt ismét engedelmet kérünk — eltekintve attól a 200 embertől, aki már tudja, hogy az új törvény miatt talán soha többé nem jut be a városi közgyülésbe, — a polgárság nagy többségének éppen az szolgál megnyugtatásul, hogy ennek a törvényjavaslatnak a megszerkesztésében éppen ez a három vezérember vett aktive részt, — akik igazán tudják, hogy a városházán mire van szükség, — a tanács és az egész adminisztráció tehetetlenségének mi az oka, — munkájának mi a kerékkötője, — gazdálkodásának mi a rákfenéje? Egy-két év előtt még Bárczy István volt a polgármesterek mintaképe a most felzúdulók szemében — és ha ő mondja, hogy a mai törvény elavult, rossz, új kell helyébe és — ugyanezt bizonyítja Bódy Tivadar is, — akkor ez a berzenkedő, halálra ítélt társaság is elhihetné, ahogy azt a polgárság is szívesen elhiszi. Rossz tréfaszámba menne annak a kérdésnek még a feltevése is, hogy... talán Friedrich István úrnak higyjen-e inkább Budapest polgársága? A legmulatságosabb, hogy most ezek a lándzsa-törő urak önmagukat cáfolják, mert — ahogy a „Fővárosi Közlöny" évfolyamai bizonyítják — éppen ezek az urak voltak azok, akik apróra bebizonyították, hogy: — itt minden rossz, hibás, avult s így nem mehet tovább! Kozma Jenő előtt még nagy jövő áll, munkabírása teljében van, várospolitikai érzékét még ellenfelei is elismerik és éppen ezért nem tehető fel róla, hogy olyan törvényt szerkeszt, amellyel esetleg őt sújthatják ellenfelei, ha uralomra kerülnek! Érthető, hogy — az a kétszáz kimaradó ember most az egész várost, de az egész országot harcba szeretné vinni e törvénytervezet ellen, — és menteni a mandátumát, — hogy Friedrich István ismét szeretne felvonulni belátthatatlan tömegek élén, csakhogy azok a jó, lobbanékony idők elmultak régen és a polgárság nagy tömegei ma megbíznak a Bárczyakban, Bódyakban, Kozmákban és föltétlenül megbíznak Ripka Ferenc főpolgármester becsületes, jó szándékában. Ezen a mai lehetetlen, demagóg helyzeten változtani kell, — ezen a városon segíteni kell és éppen ezért nem csináltak jegyzeteket sem Bárczy, sem Bódy — sem Kozma.

Dubonai Pál.

Iskola, ahol nem tanítanak. A világháború idején, amikor minden tényező igyekezett azokat a sebeket gyógyítani, amiket a háború ütött: — de főleg a nagy összeomlás után, amikor ezrével menekültek véreink a megszállott területekről, város és állam, valami ideiglenes elhelyezésükről kellett hogy gondoskodjon. A III. kerület egyik iskolája is akkor lett menekültek otthona, akik ott tengették nyomorúságos életüket. Egy évtizednek kellett elmulnia, hogy e téren valami rend álljon be, a menekültek elhelyezkedjenek és a középületek visszakerüljenek azok kezébe és arra a célra, amelyek számára épültek. Ez volt a sorsa a III. kerületi *Lajos-utcai* elemi iskolának is és tagadhatatlan tény, hogy amikor a menekültek elhagyták, siralmas állapotban volt ez az épület. A régi gazdag, nagy Budapest bizonyára szó nélkül a saját költségén állíttatta volna helyre ezt az iskolát, de ma néhány százezer pengő nagy összeg, állam és város egyaránt nehezen tudja adni. Mintegy három év óta folyik az alkuvás állam és város között, hogy a helyreállítás költségeit ki viselje és állandóan napirenden tartják ezt a kérdést a III. kerület tanügyi vezéremberei: *Reisinger* Gyula és *Móra* István, akiket hathatósan támogat ebben a törekvésükben, hogy ezt az iskolát visszaadják rendeltetésének, *Andréka* Károly. A III. kerületi Egységes Községi Párt és annak társasköre szeptember havi választmányi ülésén ismét letárgyalta ezt a kérdést és a sürgős megoldás érdekében Andréka Károly pártközi konferenciát hivatott össze a III. kerület elöljárója útján. Nem mint pártkérdést, hanem mint kerületi kérdést kezelte ezt a kormánypárt és ezen az értekezleten, amelyen csak a szociáldemokrata párt nem vett részt, megbízták Vörösváry Miklós dr.-t, hogy a közoktatásügyi bizottság ülésén sürgesse meg ennek a kérdésnek az elintézését. *Purébl* Győző dr. tanácsnok, aki a maga részéről ennek a kérdésnek a megoldását évek óta sürgeti és valóságos harcot vív azért a pénzért, mely a restauráláshoz szükséges, sőt az eleinte 800.000 pengőre tervezett átalakítási költségeket, már csaknem a felére redukálta, szívesen fogadta ezt a polgárság részéről kiinduló sürgetést, de meg is nyugtatta egyúttal a bizottságot, hogy a kormány is jóakarattal kezeli ezt az ügyet és meg van a reménység, hogy rövidesen el is intézik és ebben az iskolában megint tanítani fognak.

Az új Mátyás-emlék

Megírtuk akkor, hogy a „Székesfővárosi Műemlékekre Felügyelő Bizottság" 1929 július 17-ikén tartott ülésén többek közt Mátyás király emlékének ápolásával is foglalkozott; nevezetesen Bautzen német város igen becses Mátyás-emléket őriz a várostorony falán, egy nagyszabású domborművet Mátyás portréjával, amelynek pontos másolatát Lux Kálmán egyetemi tanár már el is készítette. Most arról van szó, hogy ezt a kilenc méter magas facsimilét vagy a budavári Mátyás-főtemplom, vagy pedig a „csonka"-torony falára szereljék fel.

Mátyás bautzeni emlékműve, amely az ortemburgi várkapu felett ma is hirdetője régi dicsőségünknek, feliratában a

„MCCCCLXXXVI"

évszámot mutatja. Azt Mátyás király sziléziai helytartója, Stein György, tényleg *1486-ban* készíttette; hogy pedig a nagy király arcvonásai híven legyenek feltüntetve, a szobrászt *Budára* küldte, ahol művét a király színe előtt fejezte be. *Az eredeti szobor* tehát *1486-ban Budán kapta végleges művészi megmintázását.* Ezt kevesen tudják, de ezt kell a nagyvilágnak megtudnia.

Az az *erkölcsi tőke*, amelyet a törökverő Hunyadiak gyüjtöttek nemzetünknek és amelyet Mohács elvérzett hősei, Szigetvár, Kőszeg, Drégely, Eger védői öregbítettek, nemzedékről nemzedékre ott élt súlyos adósság tudataként a keresztény Nyugat lelkében és hogy ez *1686-ban* végre megmozdult és *Buda visszavételével* egy régi erkölcsi adósságát rótta le, ebben az erkölcsi világrend diadalát kell látnunk, a keresztény Nyugatért küzdő-vérző Hunyadiak, Zrinyiek és más hőseink érenél maradandóbb emlékének gyümölcsét.

Szeretnők, hogy *az 1936-ra tervezett budavári emlékünnepen* ez a gondolat kidomboríttassék. *1486-ban* még Bautzenben ragyog a magyar dicsőség, majd lehanyatlik és öldöklő két századon át küzdve, vérezve, elhagyva, tépelődve, önmagát marcangolva, fel-feltörve, majd visszatorpadva keresi a nemzet a jobb jövőt, míg Budavára visszavételével *1686-ban lezárul a török uralom kora* és a nemzet, bár újabb szabadságharc árán, de megkezdheti *Szent István szétesett birodalmának új felépítését és egyesítését.*

Nem vagyunk hívei a kész terveknek, illetve kivitelük elhallgatásának. De trianoni elhagyatottságunkban talán nem tévedünk, ha azt ajánljuk, hogy halasszuk a Mátyás-emlékmű leleplezését 1936-ra. Úgy szeretnők, hogy egyszerre konduljanak meg a budavári főtemplomnak „Te Deum"-ra hívó hangjai azok fülében, de lelkében és *lelkiismeretében is*, akik előtt egy órában leplezik le a főtemplomtól jobbra *XI. Ince* pápa, balra pedig *Hunyad vére* emlékművét.

székelykevei Christian Rezső dr.

Bódy Tivadar

A publicistának jólesik, hogy a hasáb homlokára tett névvel a polgárok ezreinek elösmerését és hálaját tudja kifejezni.

Akik nap-nap után utaznak a HÉV vonalon, Bódy Tivadartól, a vasút vezérétől, kedves, meglepő ajándékot kaptak: az akvinkumi állomás tiszta görög stílusban tartott állomásépületét. Mintha csak a nemsokára kibővítendő múzeum előcsarnokában érezné magát mindenki, amikor a pompásan tagozott, klasszikus épület fényeszománcú termeibe lép. A múzeumlátogató idegen szemének valóságos gyönyörűség a helyes, arányos, nemesvonalú oszlopokkal körülszegélyezett állomásépület.

És lám! Hogy mit tesz a ruha: mintha az akvinkumi állomáson fel- és leszállók száma meggyarapodott és mintha az átlagkülsejük is javult és emelkedett volna.

Milyen műérzék lakhatik abban az emberben, aki a rendszerint legköznapibb kiállítású állomási épület helyén egy szem- és lélekderítő alkotást akart és tudott teremteni.

És a boldog közönség — ez az egyébként lehangolt embersereg — a szép ház ingerére máris álmodozni kezd.

Híre jár, hogy Bódy Tivadar a most lerakott kettős sínpáron tízperces közlekedést indít és ezzel megajándékozza utasait azzal, ami nekik a legértékesebb: a napnaputáni idővel.

És találgatnak és rebesgetnek és tudják is, hogy a Dunapartot a Margithídtól a Római-fürdőig a fővárossal karöltve, szép sétányformára kirendezi, —

hogy a világhírre méltóan átépített Római-fürdő helyén kaszinó-palotát és csodafürdőt is épít, —

és kombinálnak: hogy az újpesti vasúti híd segélyével hamarosan összeköti Újpestet Óbudával, az Árpád-utat a Bécsi-úttal és hogy a Vörösvári-úttól „Stadt-Bahn"-t csinál a nyugati pályaudvarig és azzal mekkora, számokban ki sem mondható ajándékod ad Újpestnek, Óbudának és az egész vonalnak. Az a töltés mellé kanyarodó sínpár már azért van.

És éltetik és a nagy tervekhez erőt, egészséget kívánnak a szépérzékű, a nagylelkű, a praktikus eszű vezérigazgatónak:

Bódy Tivadarnak.

Bizonyára imádkoznak is érte!

*

Így írják ezt nekünk Akvinkum vidékéről a lelkes emberek.

De írják nekünk a hegyvidékről is, az Istenhegyi-út mellékéről, hogy ott gyarapodik a világ szépségben és földi javakban.

Bódy Tivadar erős akarata, erős keze ott olyan arányú közmunkát tudott megindítani, amely egy elmaradt századot pótol. A Svábhegy hangulatos poéziséhez most írja a szépprózát. Utak épülnek, sikátorok tágulnak, szépülnek, új kilátsok nyilnak. Új életre kél a hegy!

Önmagának állít örök emléket!

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társashelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

Ez ő!...

Szája mindig a hazával teli,
Szive a honért majdnem megszakad,
Trianon átka arcáról leri
S szaval, ahol csak hallgató akad.

A becsület csak ő beléje jár,
Más mindenki gaz s tettre ingatag,
Szidja a kormányt, amely megérett már,
Hogy elsöpörje a bösz népharag.

A nép az gyáva, tűri az igát,
És nem száll hadba, mint a förgeteg,
Pedig segítne az egész világ
Visszavenni a megszállt részeket.

Korcsmákban védi így szegény honát,
S ostorozni nem szünik meg soha,
Közben megissza mindenki borát
S panaszkodik, a sors mi mostoha.

Hogy őt, ki annyit áldozott honért
S mindig nemzeti s keresztényi volt,
Kit e világon senki meg nem ért,
S becsületében nincs semmi folt:

Nem méltányolja senkise máma
S nem foglalhat el ő méltó helyet,
Hol megmutatná, hogy a hazába'
Egy okos ember — ésszel — mit tehet.

Helyezzék csak őt azon polcra fel,
Ahol áll annyi buta epigon,
Egy tollvonással mutatná ő meg,
Hogy boldogulna azonnal e hon.

S elmondja ő ezt mindenütt, ahol
Reá figyelő hallgatót talál,
Mindenkit leszól és folyton csahol
És minden lében ő a nagy kanál.

Közben megpumpol, avagy könyvet sóz rád,
Esetleg vehetsz tőle gramofont,
Szőnyeget, képet, vagy aranyórát
S nem nyugszik, amíg végre be nem font.

Ha választás jő, akkor ő ott van
És korteskedik, ahol csak lehet,
Gyűjt aláírást, imitt s amottan,
Pénzt is, ruhát, amire szert tehet.

S aztán eltünik, sehol se látod,
Tán nyaral, vagy a Markóban üdül,
S elvitte a jó kölcsönkabátot,
Amit tőled kért el véletlenül.

Kapcza Imre.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Nagy dísszel ülte meg a tabáni egyházközség, a Szent Gellért Egyesület felkérésére, Szent Gellért püspök vértanúságának ünnepét. Egyházi és polgári díszes keretek között impozáns tömeg zarándokolt *Angyal* Kálmán apátplébános ünnepi szentmiséje után a Szent Gellért szoborhoz. Angyal apátplébános szentbeszéde hatalmas nemzeti szózattá vált és a szobornál *Sivós* Donát bencés tanár magasszárnyalású beszédben emlékezett meg a püspök vértanúságáról.

Virágos Budapest mozgalom, főleg annak vezére, virágkedvelő *Manninger* Vilmos dr. elnök lelkes agitációja révén impozáns arányokban létrejött *virágkiállítás* az Iparművészeti Múzeumban alig méretezhető eredményeket ért el. Budai kertészek jártak elől és vitték el az értékes díjakat, amelyeket a kiállítás ünnepélyes berekesztésekor osztanak ki, amiről legközelebb részletesen számolunk be.

A virágkiállításon méltó feltünést keltett a *Magyar Magtenyésztési R.-t.* kertészetének kiállítása. A Monori kertészet különösen a *dáhliák* és *kaktuszok* termesztését karolta fel és nagy érdeme van ennek az agilis vállalatnak abban, hogy e pompás növények nálunk is egyre jobban elterjednek. Úgy a dáhliák, mint a kaktuszok között számos meglepően sikerült ujdonságot állított ki a *Monori*, amelyek nemcsak a szakemberek, de a nagyközönség körében is osztatlan elismerésre találtak. A Kormányzóné Őfőméltósága megszólításával tüntette ki a vállalat ügyvezető igazgatóját, dr. *Országh* Sándort és elismerésének adott kifejezést.

Erdekes összejövetel volt a „Züriehi Magyar Egyesület volt tagjainak Orsz. Szövetsége" által Budán, e hó 7-én, a főutcai „3 verébhez" címzett vendéglőben rendezett közgyűlése *Gergurevics* Miksa elnök, Máv. főfelügyelő elnöklete alatt. A közgyűlés egyetlen tárgya volt csak, még pedig az ötven év előtt 1878-ban Züriehben, az ottani Magyar Egyesület kebelében alakult és nagy sikereket aratott *Előre* nevű, magyar főiskolásokból alakult evezős egylet *Farkas* Pál elnöklete alatt való újjáalakulása, kapcsolatos keretben. Az egyletet a közgyűlésen *Wolf* Géza kiküldött képviselte és előterjesztett kérésére a megszünéskor megmentett 12.000 svájci frankot kitevő pénzvagyont részben átutalták, hogy azon egy 4-es és egy 2 evezős csónakot szerezzen be. A közgyűlést társasvacsora követte, amelyen Gergurevics elnök felolvasta *Goebl* Adolf dr. okl. gépészmérnök chiropraktor Amerikában élő tagtárs rendkívül érdekes tartalmú levelét.

Az Országos Kaszinó választmánya *Wittchen* Lajos indítványára a nemzet gazdasági és szociális céljaival való szolidáritása által vezetve, elhatározta, hogy tagjait felkéri *a magyar kéz és ész termékeinek* a külfölddel szemben való hazafias támogatására. Ez javítaná így kereskedelmi mérlegünk *elijesztően nagy passzivitását*. 1926-ban 291.4 millió pengő ára idegen árut hoztunk be és e téren okszerű, öntudatos eljárással aránylag rövid idő alatt lehetséges volna számbavehető eredményeket elérni s ezt az ijesztő összeget leszállítani. Kívánatosnak tartaná, ha a többi *társadalmi alakulatokkal összefogva*, úgy a fogyasztás, mint a termelésnél egészségesebb fejlődés munkása lehetne.

Az élet sok fájdalmára rögtöni segély gyanánt a kerületi előljáróságok adnak egy-egy kis speciális olajcsöppet néhány pengő képében. E célra a még hátralévő három hónapra az I. ker. előljáróság 7900 P, a II. ker. előljáróság 5200 P, a III. ker. előljáróság pedig 3300 P-t kap a székesfővárostól. Megállásra kényszeríti az embert a három számadat összevetése, ami azt bizonyítaná, hogy a III. kerület a legkedvezőbb szociális helyzetben van, pedig a valóságban éppen ez a kerület mutatja a nyomornak legsiralmasabb képét.

Az I. ker. előljáróság épületének rendbehozatalára húszezer pengőt a főváros közgyűlése megszavazott.

Okölvívó-mérkőzésre hív meg a budai *Széchenyi Levente Egyesület*, mely e hó 13-án (vasárnap) délután 5 órakor lesz az I. ker., Diana-út 4. sz. a. elemi iskolában. A versenyen közreműködik a kerületi leventezenekar. Belépő díj nincs.

Értesítések

Bekey Imre Gábor, a Hollós Mátyás Társaság tagja, okt. 23-án és nov. 6-án, este fél nyolc órakor VIII., József-körút 61. sz. a. párthelyiségben érdekes előadást tart a pilisi hegyvidék idegenforgalmáról vetített képekkel. Belépődíj nincs.

Kézdi Kovács László festőművész, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja és a „Független Művészek Társaságának" elnöke őszi nagy kiállítást rendez e társaság tagjainak műveiből a *Nemzeti Szalon* Erzsébet-téri székházában.

A *Magyar Külügyi Társaság* által szervezett Külügyi Szeminárium ünnepélyes megnyitása október hó 14-én, hétfős este 6 órakor lesz az Egyetemi Közgazdaságtudományi Kar VI. számú tantermében, ahol *Berzeviczy* Albert dr. előadást tart *„A Nemzetek Szövetsége és a lefegyverzés"* címen.

A Magyar Külügyi Társaság külpolitikai és népszövetségi szakosztályának elnöke, *Apponyi* Albert gróf, értesíti az érdeklődőket, hogy *október hó 15-én, kedden d. u. félhat órakor* a Társaság tanácstermében (Országháza XI. kapu, magasföldszint) *P. A. Martin*, a stanfordi egyetem tanára és a Külügyi Társaság vendége előadást tart: —*„The relations between the United States and Latin America"* címen.

A milimári trágyája

Közgazdáinkat egyre fokozódóan foglalkoztatja az az életbevágó probléma, hogy miként lehetne aggasztó gazdasági helyzetünkön javítani. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban nyomul előtérbe a nemes, úgynevezett exportképes gyümölcstermelés. Az ország minden részében megindult ezirányú mozgalom Budán is érezhető. A gazdasági, hegyvidéki, sőt kulturális egyesületek és ezek állandó hű szószólója, a Budai Napló, egyértelműen kimondották, hogy gyümölcsösligetté kell átalakítani Buda hegyvidékét. A gazdasági érdekeltségek, egyesületek, mint jó üzletet propagálják ezt a kérdést, a kulturális egyesületek pedig, de különösen a „Budapest-Fürdőváros Egyesület" a nevében rejlő nagy célt szolgáló eszközként emlegetik a nemes gyümölcsfa telepítést. A kő- és aszfaltsivatagok enyhítésére egészséget lehelő gyümölcsfákat telepítsünk! Buda-fürdőváros nagy eszméjének szolgálatába kell állítani mindent, stb., mondja a Budai Napló. Minden rendben volna, ha ezt az önzetlen és tántoríthatatlan meggyőződést a nagyközönségbe át lehetne vinni. Nem merném mondani, hogy érzéketlen volna mai budai közönségünk a gyümölcsfatelepítéssel és nemes gyümölcs termelésével szemben, de azt már merem állítani, hogy *igen nagy nehézségekkel kell megküzdenie*, ha gyümölcsöst akar létesíteni. Az igen nagy fáradsággal járó munkáról nem beszélek, de szólnom kell az aránytalan anyagi áldozatról. Zsarolással határos kizsákmányolásnak van kitéve a nekibuzdult pénztelen budai polgár. Hogy csak egy példát említsek: — drága gyümölcsfacsemetén kívül a telepítéshez nélkülözhetetlen a trágya. Akinek magának állatja nincs, a szó szoros értelmében nem tud trágyához jutni. Végső kísérletként kénytelen az ember kisgazdához fordulni és végre talál is egy pénzéhes „milimárit", aki 10—12 pengőért adna egy szekér trágyát. Minthogy azonban csak egy-két szekér mennyiségre volna szükség, kiderül, hogy csak úgy hajlandó a trágya boldog tulajdonosa szállítani, ha az egész napját megfizetik, ami viszont 30—40 pengőt tesz ki. Vagy megadja tehát ezt az árat a kedvét vesztett polgár, vagy végkép lemond a trágyázásról. Ezekután jönnek a kellemetlen kiábrándulások, csalódások — de gyümölcsösligetek nem létesülnek. A fenti nemes cél érdekében ki kell tehát építeni a szükségletek beszerzésének lehetőségét, intézményesen kell a könnyű és olcsó beszerzésről gondoskodni, — az egyelőre még egyesületbe nem tömörült polgárok érdekében is. Ezt kívánja meg Buda-fürdőváros eszméje és ezt kívántam mindazok figyelmébe ajánlani, akiket illet.

Dr. Pénzes Mihály ügyvéd.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

Francia-magyar elemi iskola

II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. **Bármely iskola** 6—13 éves tanulói és leánykái részére **francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak** két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. **Kérjen kimerítő prospectust.**

Öröklakások

1-2-3 és többszobás

hall és összes mellékhelyiségekkel, egyszobásak hálófülke és fürdőszobával, **Buda legszebb részén, a Belvároshoz közel, villamos, autóbusz,**

olcsó áron, kedvező feltételekkel 1-2000 pengővel leköthetők

és 1929 októberben beköltözhetők.

Előjegyzések más házakra is.

Kérjen díjtalan tervrajzot.

„Fészek" Szövetkezet, Vil, Rákóczi út 72

Monori Hagy VEZET!

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT

BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA
1

MONORI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM

Telefon: Automata

868-80, 868-68, 868-69

ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN

DÉLUTÁNI TEA,

ÁNC

Elsőrangu koncert- és tánczene. **Európa elsőkelő restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50

Asztalrendelés T: A. 528-84

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI

A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK

*

Mindenütt kaphatók!

A selyem legendája

Kinában

Lendl Adolf előadása

Kína óriásterületű és sűrűnlakott birodalmának már ősi időkben írott történelme volt, mely Krisztus előtt 4—5000 évvel nyúlik vissza. Az úgynevezett szent könyvekben meg van örökítve e sajátos kultúrában haladott népnek a multja.

Az akkori följegyzésekből tudjuk, hogy ott körülbelül 2500 évvel Krisztus előtt egy böles és nemeslelkű, nagy császár uralkodott, akinek Hoang-Ti volt a neve s aki maga törődött rengeteg országának minden dolgával.

Egyszer gondterhelten kisétált a császár palotája kertjébe, ahol üdülést keresett. Ő a „tudomány kertjé"-nek nevezte el ezt a területét, mert itt sokféle növényeket termesztettek és állatokat tartottak fogságban, tanulmányozás céljából. Tudós férfiak laktak a közelben, akiknek gondjaira volt bízva az egész vidék.

Lehet, hogy egyszer az uralkodó e kert külső részébe tévedett, mert most olyat látott, ami eddig a figyelmét kikerülte. Miniszterei, mandarinjai, generálisai, akikkel előbb tanácskozott, elmaradtak tőle, hogy elmélyedéseiben ne zavarják; ezért itt egy kis fa előtt állott meg s ezt nézte a gondolataiban elmerült császár. Ez a fácska egy eperfacsemete volt, amely fanem Kínában vadon nő, mint nálunk akármelyik erdei fa. Érdekkel szemlélte a császár, mert mindegyik levelén egy-egy kis hernyócska ült és rágta ennek szélét. Száz, vagy ezer apró hernyó eszegette éppen a fa lombjait.

Néhány nap mulva ismét a kertben járt az uralkodó; eszébe jutott a kis eperfa; arrafelé tartott és most csodálkozva látta, hogy a hernyók mily gyorsan megnőttek. Nemsokára megismételte sétáját, de ekkor a hernyók ujjnyira gyarapodva, már nem táplálkoztak a leveleken, hanem a galyak közé vonulva, szőni kezdték gubóikat. Látni lehetett, hogy a szájukból ömlik a nyál, melyet finom szál alakjában ide-oda húzogattak s ez rögtön meg is merevült a levegőn. Igy beburkolták magukat a hernyók körös-körül; finom szálaikkal tömött gubót készítettek maguknak, hogy ebben bebábozódjanak és majd mint lepkék kikeljenek belőle.

A császár csodálkozva figyelte a kis állatokat, sőt haragudott érte, hogy ezt a sajátságos teremtést, mely szőni tud, eddig nem mutatták meg neki. Most pedig elgondolkozott rajta és magához rendelte a tudósait, meghagyta nekik, hogy tanulmányozzák a hernyók szálait: nem lehetne-e ilyenekből ruháravaló szövetet szőni? Hiszen sok ezrével van a hernyó és gubó mindenfelé az eperfákon. Addig csak állati szőröket és növényi rostokat tudtak ruhaszövetekre felhasználni.

Maga a császár is foglalkozott eredeti gondolata megvalósításával; nemsokára sikere mutatkozott a törekvésnek: legombolyították a szálakat a gubókról, szövőszéken feldolgozták, szépen fénylő szövetet készítettek az újonnan felismert anyagból; aranysárgára festették és díszes köntöst varrtak belőle a császárnak! Ez volt az első selyemruha a világon.

S az uralkodó, aki sikere és hatalma tudatában volt, hogy gyorsan fejlessze az új foglalkozást, a selyemtermelést és selyemszövést, elrendelte, hogy minden mandarinja, környezetében minden előkelő és gazdag ember, meg aki eléje járulni akarna, selyemruhát viseljen! — A következő években alig győzték a selyemhernyókat szaporítani, annyi selyemszövetet rendeltek mindenfelől, mert mindenki gazdag és előkelő akart lenni, meg a hatalmas ú. kegyébe kerülni.

Abban az időben azonban szomorú hírek érkeztek a császár elé egyik messzefekvő tartományából. Ott felázadt a szegény nép, mert éhezett. Silány volt a termés, kedvezőtlen az időjárás; a megszaporodott munkás- és földmívescsaládoknak nem volt miből élniök. Hát lázongtak, követelőztek s az éhező elégedetlenkedőket könnyen lehet ám rossz útra vezetni.

Ismét hírét hozták annak, hogy valamelyik városba betörtek és fosztogattak a megvadult emberek. A császár éppen udvart tartott az ország nagyjaival, amikor a rémhírek érkeztek. A miniszterek és generálisok persze azt tanácsolták uralkodójuknak, hogy katonaságot küldjön a lázongó országba; fegyverrel majd leverik, vérbefojtják a forrongást — de a fenkölt gondolkozású császár mást kívánt, nem pedig a saját népét, hogy ölje! Elhatározta tehát, hogy munkát és keresetet ad az éhezőknek. A népnek, ha földjéből megélni nem tud, más foglalkozást kell adni. Ezért a császár fenséges elhatározással odaajándékozta most a szegény, tartományának a selyemtermelés és selyemszövés jogát és monopóliumát, mint új foglalkozást, mellyel eddig ő rendelkezett. Ezzel együtt még szigorúbb parancsot adott ki, hogy egész óriás birodalmában kik tartoznak selyemruhát viselni. Hamarosan fellendült ez okból a megajándékozott tartományban a nép jóléte, mert az új termelésből számtalan sokan tudtak megélni.

Csakhogy a császár családja és pénzvágyó fiai emiatt elégedetlenkedtek, mivelhogy a nemesen gondolkozó uralkodó ilymódon jövedelmeinek egy részéről lemondott. Titokban ezért összeesküvést szítottak ellene és saját rokonsága orgyilkosokat fogadott fel, hogy lessék meg a nagy jótevőt, ha megint egyedül jár a kertjében — öljék meg!

Igy is történt! Sőt, az egyik gonosztevő, hogy meg is kínozza a nagylelkű uralkodót, mielőtt a halálos döféssel kioltotta volna életét, előbb kiszúrta a két szemét és eldobta ezeket... De a szemek nem estek le a földre, hanem emelkedni kezdtek a levegőben, fölszálltak a magasba, föl az égbe, ahol még most is, mint egy kis csillagpár fénylenek minden este.

A kínaiak mondása szerint, a nemesgondolkozású uralkodó e két csillaggal az égből nézi, hogy boldog-e még a földön élő népe?

Ezt a szép legendát megírták annak idején a régi tudós könyvekben és még manapság is tanítják a kínai iskolákban. Ezért a mandulaszemű gyermekek és az ájtatos emberek, ha estende kelni látják az égen a szent csillagpárt, letérdelnek és imádkoznak a nagy jótevő szelleméhez.

A selyemhernyónak felfedeztetése, ahogyan itt elmondottam, le van írva a kínai ősi történelemben. Közel ötezer éve tehát, hogy ez a jelentős esemény bekövetkezett. Azóta természetesen elterjedt a selyemtermelés, mint hasznos foglalkozás a világ összes országaiban, melyekben a meleg időjárást kívánó eperfa megterem. Azonban nem Kínából terjedt el mindenfelé, hanem a középkorban hazajövő hittérítő szerzetesek titokban hozták az eperfa magvait és a selyemlepke petéit Dél-Franciaországba s ezután innét indult el e nevezetes termelés világhódító útjára.

Mert a selyem mindig keresett és drágán megfizetett árucikk volt, már régebben kerestek olyan anyagot, mellyel pótolhatták volna. Körülbelül száz évvel azelőtt egy francia tudós a délafrikai nagy pókfajok szívós hálófonalaiból akart selyemszöveteket előállítani; de az ő eljárása nem volt gazdaságos. Ezután rátértek arra, hogy a gyapot- és faanyag celluloze vegyületéből különböző kémiai eljárások során műselymet gyártsanak. Különösen Németországban vert gyökeret ez az új gyári ipar, melynek a modern női divat, a rövid szoknya és hosszúszárú harisnya, nagyon kedvez. Most már az egész földkerekségen műselyemszöveteket használnak — sőt Kínában is erősen versenyzik már ez a parvenű új szövet az ötezeréves, becsületes igazi selyemmel.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, **műhelyek, raktárak és üzletek** központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Személyi hírek

BÖCKH HUGÓ dr.-t, a m. kir. bányászati monopóliumok és bányászati kutatások h. államtitkári címmel felruházott volt központi igazgatóját, a m. kir. földtani intézet igazgatójává személyhez kötötten a IV. fizetési osztályba kinevezte a kormányzó.

DINICH VIDOR kormányfőtanácsos és fővárosi biz. tag, a nemes sportnak ez a kiváló vezérférfia, lemondott minden sportegyesületi tisztségeiről és sportnapilapot indít.

HUBERT VILMOS fémárúnagykereskedőt, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre, továbbá a Budai Omke és a Budai Társaskör alelnökét a Magyar sertéshizlaló és húsipari R. T. igazgatóságába beválasztották, mint az Egységes Községi Párt tagját.

GLÜCK FRIGYES, a törvényhatósági bizottság tagja, a nagy műbarát, aki már sokat áldozott Budapest és különösen a *budai hegyvidék* fejlesztésére és szépítésére, *saját* költségén menedékházat építtet a *Guggerhegyen*.

RAVASZ LÁSZLÓ, az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köré-nek elnöke, nejével szülőföldjére, Eperjesre utazott néhány napra.

Hollós Mátyás Társaság

szeretettel meghívja október hó 14-én, hétfőn este 7 órakor összeülő *választmány tanácskozására*, a Császár-fürdő Hollós Mátyás-termébe. Az ülésen részt vesznek a választmány és a főtanács tagjai, — a szakosztályok elnökei és azok helyettesei és — a tisztviselők.

Ülés után ½9 órakor társasvacsora az összes tagok és hozzátartozóik számára.

Szíves üdvözlettel

az *Elnökség*.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Budavári szimfónia. Budavára 250 év előtti visszavételének évfordulójára *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszterünk a komoly magyar zeneművészet barátait egy újabb *tettével* örvendeztette meg, amikor közölte a sajtóban elhatározását, amely szerint évről-évre pályadíjat tűz ki komoly magyar zeneművekre. Az első pályázat tárgyai a felavatásra váró szegedi Fogadalmi-templom felszentelésére szerzendő zenés nagymise és egy szimfónia Horthy Miklós 10 éves kormányzóságának emlékére. Mindkét pályázat tárgya tehát alkalmi. Az 1936-ra tervezett budavári világünnepet mindenképpen méltó keretben kell megrendezni és alkalmat kell adni nemcsak képzőművészeinknek, de zeneíróinknak is, hogy abba méltóan bekapcsolódjanak. Célszerű volna, hogy a kultuszminisztérium már most vegye nyilvántartásba az 1936-os budavári ünnepet és a pályázatok sorát akként ejtse, hogy annak eredményeként 1936-ban a budavári főtemplomban a 250. évforduló emlékünnepének fényét és áhitatát egy pályadíjnyertes *„Budavári mise"* emelje és a világias ünnepségek keretében egy alkalmi *„Budavári szimfónia"* is bemutatóra kerüljön. Ezzel a budavári emlékünnep úgy *egyházi*, mint *világi* zeneszerzőinknek alkalmat nyujtana nagy és maradandó értékű magyar zeneművek alkotására, s ezért még *idejében* hívjuk fel erre az illetékesek és érdekeltek figyelmét.

A Kisfaludy-Színház a III. kerületi Tanuló-uteai polgári leányiskola gyermekvédelmi alapja javára hozta színre a „Nóta vége" című táncos operettet és elit közönség nézte végig Molnár Aranka, Leviczky, Bodnár Eta, Latabár és a többiek lelkes játékát. E hó 17-én, esütörtökön, először lesz nyilvános főpróba, amikor meghívott közönség előtt színre kerül a „Diákszerelem" című slágeroperett.

Budai Társaskör

választmányi ülésén, e hó 10-én este *Ziegler* Géza elnök meleg szóval búcsúztatta el a kör két halottját, Kulcsár Ferencet és Schuschny Henrik egészségügyi főtanácsost. *Kapcza* Imre ügyv. alelnök a Ripka-vacsora sikeréről referált, mire *Kún* Gyula min. tan. a vendéglős konyháját tette szóvá. *Krivoss* Árpád dr. a vasárnap délelőtti söröző összejöveteleket ajánlotta, amit a polgárság óhajt, — viszont *Aigner* Ottó a ruhatár hiányos kezeléséről panaszkodott. Azután letárgyalták a központ óhaját, hogy a tagok érdekeit előbb a Társaskör vizsgálja ki s csak azután terjesszék a központ elé. E célból inspekciós pártnapokat rendez a Társaskör s erre bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Ziegler Géza, Hubert Vilmos, Szombathy Kálmán, — aki a főtitkári teendők elintézését is vállalta — és dr. Krivoss Árpád. Baránszky Gyula dr. az autóbuszok rossz vonalbeosztását magyarázta, amit már az új bizottsághoz utasított a választmány s a megbeszélésre meghívják Becsey Antal és Scheuer Róbert biz. tagokat. A Polgári Kaszinó felmondása révén hajléktalanná vált I. ker. Iparoskör részére a hét több napján átengedi a Társaskör az egyik termét és részt vesz az Iparoskör 25 éves jubileumán, október hó 27-én. Végül Szombathy Kálmán felolvasta Anda Géza titkár nagy elfoglaltsága miatt való lemondását, amit a választmány tudomásul vett. Az ülést társasvacsora követte.

Lendl Adolf előadása vonzott nagy közönséget az I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre által e hó 8-án este a *Hajas*-féle vendéglőben rendezett társas estére. Lendl Adolf a világ legbájosabb előadója és mindig van sok érdekes, tanulságos mondanivalója. Most a selyem születését, 5000 éves multját, kínai legendáját és a műselyem keletkezését magyarázta meg az ő átlátszóan tiszta előadásában, amelyet lapunk tárca-rovatában ismertetünk részletesen. *Hubert* Vilmos, a kör ügyvezető elnöke, aki üdvözölte a vendégeket, megköszönte az illusztris előadó tanulmányát, a vendégsereg pedig lelkesen ünnepelte őt. *Kemény* Dezső, a kör főtitkára üdvözölte az Iparosok és Kereskedők Gazdaságpolitikai Pártjának kiküldötteit, amit előbb *Kendi* Antal köszönt meg, tartalmas beszédben ismertetve az új párt céljait, amely e két társadalmi osztály érdekeit van hivatva szolgálni. *Kapcza* Imre, a Budai Társaskör ügyv. alelnöke szólalt fel ezután, üdvözölve Lendlt, akihez a Hollós Mátyás Társaság révén melegebb kapocs fűz. Rokonszenvesnek mondotta az iparosok és kereskedők szervezkedését, de kifogásolta az osztályérdek kifejezést, mely bizalmatlanságot van hivatva kelteni és ezt a tengeren úszó bárka hasonlatával világította meg. A tetszéssel fogadott beszéd után *Latinák* Jenő, az új párt elnöke nyilatkozott és tisztázta a félreértést, mert ez a szervezkedés teljesen polgári alapon áll. Fejtegetései általános elismerésben részesültek. Viraág Béla szerkesztő felszólalása után aki Latinák Jenőben üdvözölte az új párt hivatott vezérét, majd *Kollmann* Dezső fejtette ki és magyarázta az iparosság sérelmeit szellemes beszédben, — *Ujj* Gyula, az író-tanár az „iparkodó iparosokat és a kereső kereskedőket" üdvözölte, elmondván néhány panaszát, amire *Fábián* József budai ismert textilkereskedő védte meg nagy tetszéssel kísért beszédben a kereskedőket minden vád ellen, mire *Pfeiffer* Sándor mondott gyujtó beszédben tört lándzsát az új párt mellett. Hubert Vilmos éltetésével ért véget a sikerült est, amelyen részt vettek: a Hollós Mátyás Társaság több tagja, a Budai Társaskör, a Kékosz, az I. ker. Iparoskör, a Mercur önsegélyző és jóléti társaság és az Iparosok és Kereskedők Gazdaságpolitikai Pártjának kiküldöttei, köztük a felszólalókon kívül: Fejér József ny. államtitkár, Ziegler Géza kormft., Kammer Vilmos kormft., a Sertéshízlaló R. T. vezérigazgatója, Székely Vladimir, dr. Krivoss Árpád, Major István igazgató, Stein Mihály műsz. főtanácsos és sokan mások.

Vasárnapi sörözés, békebeli motivum. A hétköznapokon elfoglalt budai polgárság köréből indult ki a kívánság, hogy a *Budai Társaskör*, amelynek kedélyes *csütörtöki* estjein éppen elfoglaltsága miatt nem tud résztvenni, — *vasárnap* délelőtt rendezzen barátságos söröző összejöveteleket, amely eszmét a *Társaskör* tagjai is szívesen fölkarolták. *Krivoss* Árpád dr. most felhívást intézett a tagokhoz, hogy ezentúl minden vasárnapon délelőtt jöjjenek össze a Krisztina-téri „Zöldfa" vendéglő külön helyiségében egy pohár sörre és lássák ott szívesen a budai társadalom más osztályú polgárát is, egyengetve ezzel a polgári egység útját. Az első találkozás vasárnap, e hó 13-án délelőtt lesz.

A hebegő film most a budai közönséget Pestre csábítja, a mi budai moziaink nagy kárára. Akik pedig megnézték ezeket a beszélő és daloló filmeket, egyhangúlag állítják, hogy ezek a bemutatók egyáltalán nem tökéletesek és távol állanak még attól, hogy a közönséget kielégítsék. A hang és játék nem egészítik ki egymást, hanem egymás rovására esnek. A hangátvitel nagyon hiányos és ez rontja a hatást. Sokan megbánták, hogy megnézték, mert a helyárakat alaposan fölemelték. Idő kell még hozzá, hogy ezt tökéletesítsék, de mint újdonság, elég érdekes.

A volt Verbőczy diákok szövetsége most, okt. hó 11-én egy kegyeletes ünnep megbeszélésére gyült össze, lelkes elnökük, *Virter* László dr. meghívására a Verbőczy-gimnázium tanácstermében. Elhatározták, hogy Buda kultúrális életének föllendítése céljából ezentúl havonkint egyszer *kultúrdélutánt* rendeznek a Verbőczy-gimnázium tornatermében és az első ilyen kultúrünnepen, melyet november hó első felében rendeznek, kegyelettel adóznak *Zimányi* József dr., az intézet elhunyt tanára emlékének, aki 22 budai generációt nevelt fel. Az emlékbeszédet *Scheiring* Károly tanár mondja.

Sok a baj Obudán! Néha egy jegyzőkönyv és az abban foglalt tárgysorozat, vagy az elhangzott felszólalások jobban rávilágítanak egy városrész sérelmeire, hiányaira, panaszaira és kívánalmaira, mint sok hivatalos statisztika. Obuda sorsával most a legintenzívebben a Községi Polgári Párt társasköre, az Egyesült Polgári Társaskör foglalkozik, amelynek elnöke, *Andréka* Károly, valami lankadatlan ügybuzgalommal tapossa a közérdek rögös útját. Nem hálás szerep, mert elkophat benne az erős munkában eltöltött élet révén szerzett népszerűség. Jelszava sem alkalmas a népszerűség gyarapítására, mert nem úgy, mint más, a saját pártját, a saját egyéniségét tolja előtérbe, hanem ellenkezőleg, — minden eléje került ügyet kizárólag a köz szempontjából bírál és szolgál, szívesen átengedve másnak a babért. A III. ker. *Társaskör* legutóbbi, e hó 8-án tartott választmányi ülése szintén a közügy jegyében folyt le *Andréka* elnöklete alatt, aki bejelentette, hogy sikerült kiharcolnia, miszerint ismét a Fő-tér legyen a villamos végállomás, ami nagy megelégedést keltett. *Horváth* Lajos titkár olvasta fel ezután *Lesch* György írásbeli indítványát a villamos- és autószerencsétlenségek ügyében, amihez *Kliburszky* János dr. szolgált konkrét adatokkal és gyógyszerül *Kemény* Lajos azt ajánlotta, hogy az úttest gödreit töltsék ki s akkor megszűnik a házak veszedelmes rázkódtatása. Ő indítványozta a *Bécsi-út* külső részének, a temetőn túli útszakasznak megjavítását, mert ott minden autót defektus ér, pedig ez a bécsiek főútvonala. A *helyiérdekű* vasút óbudai vonalán, a Dunaparton kevés a megálló, — ahogy azt a mult számban részletesen megírtuk — és ezek szaporítását sürgette *Kovácshegyi* Kálmán. Azután a Kisfaludy-Színház szubvenciójának kérdése került ismét szóba, amelyhez Martin Gyula, Rózsa Antal dr. és Günther Béla szóltak hozzá. Megvitatták az ifjúsági alakulat ügyét is és *Philipp* Kálmán indítványára még október hó folyamán megrendezik az ismerkedő estét. Még *Reisinger* Gyula igazgató köszönte meg a párt üdvözlését az őt ért kitüntetés alkalmából. — Ezzel a választmány befejezte tanácskozását és átalakult rendezőbizottsággá *Rezső* Antal ügyv. alelnök indítványára, hogy megbeszéljék Károly-napjára, november hó 4-ére az óbudai Vigadóban tervezett társasestét, amelyen *Andréka* Károlyt szeretné nagyarányú meleg ünneplésben részesíteni. Erre az estére meghívják a testvér-pártköröket, azok vezérembereit és a budai társaskörököt is.

Makacs háziúr a Mész-utca 12.897. helyrajzi számú ingatlan tulajdonosa, aki semmiféle barátságos megegyezésre nem volt hajlandó 98 négyszögölnyi terület átengedésére — az utca kiépítése céljából. A kisajátítási eljárást megindították ellene.

Kilátót a Kissvábhegyre. Többízben és nagyjában már felsoroltuk, hogy Budavára visszavételének 250. évfordulóján mily emlékműveket kellene létesíteni *a Várban*, sőt a *Váron kívül is*, amivel a budai hegyvidéknek sokak által már érzett és felismert hiányát pótolnók. A *Kissvábhegyre* gondolunk, amely *258 méter magas* gerincével egyrészt még Buda belterületén fekszik és amelynek gerince a völgyből gyalog is még könnyen elérhető, másrészt pedig nemcsak a főváros számos pontjáról látható szabadon, de egész Budapestnek, főleg pedig Budának legszebb körképét mutatja. Bár az a Vár ostromában döntő, emlékezetes szerepet nem játszott, mégis az ostromlók egyik támpontja volt, az abszolutizmus idejében pedig a gellérthegyi erődhöz hasonló szerepre volt szánva; nem nélkülöz tehát minden történelmi érdekességet. A kissvábhegyi emlékművet egyszerűbb, de kellően méretezett kilátótoronynak képzeljük, falában szerény emléktáblával. Kétségtelenül hiányt pótolna, emelné a budai hegyvidék romantikáját és újabb varázst és érdekességet kölcsönözne a Prímás-bástya és a Bástya-sétány kilátásának.

A kereskedelem gócpontjává emelkedik a nagyot fejlődő Kelenföld-Lágymányos, de kereskedelmi iskolája nincsen. Ezt most megsürgették a közoktatási bizottságban, azt kérve, hogy polgári iskola helyett az ottani gimnázium felszabadult helyiségeibe kereskedelmi iskola kerüljön.

Indiszkrét ujság a Színészegyesület hivatalos lapja, mert kertelés nélkül megír olyan dolgokot, közöl olyan tanácsi határozatokot, amiket szívesen olvas ugyan a nagyközönség, de nem örül neki a kiszerkesztett színművész. Bennünket itt Budán például nagyon érdekelnek olyan nevek, mint *Czakó* Pál, a Városház volt igazgatója, vagy a *Sebestyén* testvérek, köztük *Mihály*, a miskolci igazgató, meg a *Dezső* is, aki Budán szerepel és mindezekről kideríti, hogy nem fizetnek, sőt adósságot csinálnak és meg is fenyegeti őket. Nohát! Mégis csak furcsa dolog, hogy éppen bohém emberekről írják meg, hogy nehéz fizetők és adósságesinálók. Ez kérem nekünk nem ujság. Ha fordítva volna, — az volna szenzáció.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Az új iskolaépítési program Budának két iskolát juttat: a Németvölgyi-úton 12 tantermes elemi iskolát és kéttantermes óvodát a csendőrlaktanya mögött lévő fővárosi telken, melynek építési költsége 700.000 pengő lesz. A másik az I. ker., Érdi-úton építendő négytantermes elemi iskola, az Érdi-út és Németvölgyi-út csatlakozásánál lévő fővárosi telken. Ennek az építési költsége 260.000 pengő.

Gyász. Nagy részvét mellett temették a farkasréti temetőbe *Denes* Ákos dr. országgy. képviselő nejét, *Piringer* Margitot, akit a közélet számos kitünősége kísért utolsó útján.

Lohr József volt I. ker. előljárósági irodaigazgató 72 éves korában hirtelen elhúnyt. Az előzékeny, kedves embert szerették benne Budán.

Jubiláló ujság. A magy. kir. hivatásos honvédaltisztek katonai lapja „Az Őrszem" október hó 20-án 25 éves fennállásának *jubileumát* a koronaőrség Váralja-utca 14. sz. a. palotájában tartja. Az ünnep misével kezdődik 9 órakor a Mátyás-templomban és 10 órakor a reformátusoknak a koronaőrségen. 11 órakor kezdődik a matiné, amelyen az ünnepi beszédet vitéz Fekete Gábor mondja. Közreműködnek: Kelemen György, Jandrók E. Elemér, Fuchs Antal, Toronyi Margit, Schivampl Irma, Papp István, Nagy Dezső, Dévényi Pál, Ruttkay Árpád, az altiszti kaszinó énekkara és az I. honv. gy. e. zenekara. A rendezőség élén vitéz Pálffy István áll.

IRODAHELYISÉGNEK KERESEK *a Margit-körút környékén 1 v. 2 szobás lakást. Cím a kiadóban. Telefón: 502—96.*

KORREPETÁLÁST VÁLLAL középiskolásoknál reáliskolát végzett II. éves gépészmérnökhallgató. Főleg mathematikából, ábrázoló geometriából és német nyelvből. Cím a kiadóhivatalban. Tel.: A. 502—96.

JAVITTASSA
szőnyegeit Turáninál
V., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épitette 1558-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kloralkáliumot és magnéziumot
tartalmazó hévviz
Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólommérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alkati pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktiv thermálviz
A Szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

A **Gellérthegy jövője** képezte a gerincét a Szent Gellérthegy Barátainak Egyesülete által e hó 13-án a Gellért-szállóban rendezett közgyűlésnek, mint ahogy az egyesületnek is ez az életcélja. A közgyűlésen illusztris közönség jelent meg és *Asbóth* Emil min. tan., műegyetemi tanár elnökölt. *Papp* Géza dr. államtitkár ismertette Vass József miniszternek intencióit a Gellérthegy fejlesztéséről és a fürdőtörvénybe való bekapcsolásáról. Ugy az előadásról, mint a közgyűlésről a jövő számban számolunk be részletesen. *Vidéki* Emil dr. főtitkár évi jelentése felölelte az Egyesület működését az elmult esztendőben. Az évi jelentéshez térképet csatoltak, mely a Gellérthegy szükséges szabályozását, a sikló-vasutakat és a Hadnagy-utcán át a Svábhegyre vezető villamos vasútvonalat mutatja be.

Lebeda Ferenc
„VILLA" kávéháza
I., Zsolt- és Derék-utca sarok
Esténkint vidám bohémtanya

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirű céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

Szijgyártó, nyerges és bőröndös
megbizható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY
ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Bérautó-autó taxi **623-89**, lakodalmakra, temetésekre,
vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

CIPŐT izléses divatosat a legjobb minőségben
készit első-rangú mester **PETRÓ**
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

Grand Caffee - Restaurant
BUDAI VIGADÓ
Nagykávéház
és étterem
Corvin-tér 5/7

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyók egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A pesti rév körüli pereskedésekből — amely tulajdonképpen Budának volt a réve — tudjuk, hogy *nagymennyiségű sót* szállítottak azon keresztül már az Árpádok korában. Ez az erdélyi só volt, melynek fogyasztási területe kiterjedt egész Dunántúlra. Érdekes közlekedés-földrajzi kép. Az erdélyi áru a pesti révhez került dunántúli útjában. Ez a só főtömegében követte volna a felsődunai utat, de elkerülte, mert onnan a salzkammerguti só kiszorította. Miért hozták a sót a pesti révhez Erdélyből Tolna, Somogy, Zala, Veszprém számára? Jelentékeny közlekedési akadályok terelhették erre a kerülő útra. Érdemes munka volna ennek okát kutatni, amivel sok világosságot deríthetnénk a középkori kereskedelem kialakulására.

A mamákat érdekli, hogy gyermek-tánctanfolyamot nyitott október hó 12-én kezdők és haladók részére *Vogl* Imre okl. táncatanár II., Medve-utca 6. sz. Telefon: 523—46.

Jubiláló cég Obudán. Rokonszenves név Obudán *Kafka* Emil drogériája, mely most október 1—31-ig üli 25 éves fennállása ünnepét és e hó folyamán jubileumi propagandavásárral kapcsolatosan, — rendkívül leszállított vagy önköltségi áron adva elismerten prima áruit.

A budai vízhiányról. A budai oldal állandóan küzdött a vízhiánnyal. A város területén uralkodó a kiscelli agyag, az ennek mállott felületét érintő felszíni vizeket a vegybomlásból keletkező *kénsavas sók élvezhetetlenné teszik.* Ezért a régi budaiak a Duna vizét itták, s nem is szívesen laktak nagy távolságban a Dunától. A budai oldal hosszanti elterjedésének oka, a Duna partja mentén, tehát könnyen érthető. Budapestnek vízzel ellátása olyan probléma volt, mely már korán foglalkoztatta annak lakóit. A régi vízvezetéki terveknek ismertetése nem tartozik ide, csak éppen megemlítjük, hogy Mátyás király palotáját is már a Svábhegyről vezetett vízzel látták el. A budai várpalota számára a XVIII. század második felében (1711?) a mai Ybl Miklós-téri vízvezetéket építették, ez is a Duna vizét használta fel. A Várat állítólag már a törökök vízvezetékkel látták el, mely a mai délivasuti szivattyúház helyén volt, s 1854-ig városi üzemben maradt. A mai vízvezeték is a Duna saját maga által hozott kavicsaiban, tehát természetes úton szűrt vizét hozza a városba. Ujpesttől északra ugyanis a kiscelli agyagra 8—10 méter vastagságú kavics rakódott, melyet vékonyabb agyagtakaró borít. A két agyagréteg közé szorult kavics a Duna felé áramló bőséges és tiszta vizet tartalmaz, melyet a felső agyagréteg megoltalmaz minden felülről jövő szennyes víztől.

Modern tűzőrséget kap a Svábhegy, melynek új épületében központi fűtés is lesz, huszonkétezer pengő berendezési költség mellett.

A tavalyi óriási hótömeg újra elénk kerül a statisztikákban, melyekből megtudjuk, hogy a II. ker. előljáróság a köztisztasági övezeten kívül eső hegyiutak és gyalogjárók hóeltakarításához közel 21.000 pengőt költött el.

A gyermek-kirándulóházak Budán, a hüvösvölgyi Nagyréten és a svábhegyi Városkútnál — a szociális érzéstől vezetett *Purébl* Győző tanácsnok nagyvonalú elgondolása alapján — kiválóan bevált az elmult nyáron. A két helyen együtt 37.776 ebédet és 35.776 uzsonnát osztottak ki a satnya budapesti gyermekek között.

Az erdei iskola a volt Lederer-telepen a tüdőgyenge iskolásgyermekek részére 300.000 pengő költséggel már épül és a jövő év június havára már el is készül.

Művészi tudással és ügyességgel tanít és foglalkozik, különösen gyermekek zenefejlődésével, ZONGORA-, ÉNEKTANÍTÁSSAL *Károlyi Irén,* I., Alma-u. 9. Telefon: 503—89.

Nagy megtakarítást értek el a most épülő Lenke-úti óvoda és elemi iskola és a Római-fürdői elemi iskola építésénél. Az első kettőnél 64.000 pengőt, az utóbbinál 48.000 pengőt, s e megtakarított pénzen valószínűleg több tantermet építenek.

Uj utca nyílik Sasadon, a Sasadi-út 2326. hrsz. ingatlanon keresztül 12 méter szélességben; — a Bródy Zsigmond-, Andor- és Borszéki-utcákban fekvő ingatlanon át, 10 méteres, de a közepén 20 méterre térszerűen kiszélesíthető utca létesül; — az Orbánhegyi árok helyén pedig 10 méter széles út a Nárcisz- és Németvölgyi-út közötti szakaszon. A svábhegyi Felhő- és Diana-utcák között ugyancsak 10 méter széles út készül a nagy kocsiforgalom zavartalanabb lebonyolíthatására és ugyanilyen széles út létesül az óbudai Szentendrei-úton lévő 19.320. hrsz. ingatlanon át egészen a Dunáig.

Obuda ős-utcái már a törökök kiűzetése után ismeretesek. Az újjáépítés megkezdésekor Obudának 58 utcája és hét tere volt, amelyek közül magyar névvel a következő érdekesebbeket soroljuk fel; a Bécsi postaút előbb Temető-út volt, 1874 óta *Bécsi*-út. Az *Obudai-rakpart* 1875 óta viseli ezt a nevet, előbb Dunasor volt. A *Majláth*-utcának előbb Kereszt-, később Erzsébet-utca és 1879 óta viseli a mai nevét. A *Vöröskereszt*-utcát 1875 óta hívják így, azelőtt Fecske-utca volt. A *Lajos*-utcát a tizennyolcadik században Zsidóutcának, azután Fő-utcának, 1875-ben Felső Fő-utcának, 1879 óta nevezik Lajos-utcának. A Hajó-utcát 1875-ben keresztelték *Zichy*-utcára. *Laktanya*-utca előbb Temlitz-Tömlöc-utca, majd Kaszárnya-utca és 1875 óta Laktanya-utca. A *Tanuló*-utca Iskola-utca volt, míg a Viador- és Határ-utca Királyhegy-utca volt. A *Kiscelli*-utca előbb két szakaszból állott, az egyik rész volt a Máriacell-utca, a másik a Köteles vagy Kötélgyártó-utca. 1875 óta mindkét rész Kiscelli-utca. A *Kiskorona*-utca előbb Kissor-utca volt, míg a *Kórház*-utca szintén két szakaszból állott, az egyik volt a Kórház-utca, a másik a Nyár-utca, míg 1879-ben a két szakasz együttes neve Kórház-utca lett. A *Körte*-utca 1879-ben kapta csak ezt a nevet, azelőtt Am Anger-, majd Kő-utca volt. A *Miklós*-tér Magazintér volt, míg a Magazin-utca a *Raktár*-utca volt. A *Föld*-utca 1879 óta viseli ezt a nevét, előbb Sánc-, később Nagy- és Kismező-utca, majd csak Mező-utca volt. A *Miklós*-utca 1828-ban Magyar-utca volt, míg a *Serfőző*-utcát csak 1875 óta nevezik így, előbb Molnár-utca volt.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Mi az igazság a házépítési sorsjegykibocsájtás koncessziója körül?

Mintegy két évvel ezelőtt *Gallina* Frigyes főjegyző, aki azóta már tanácsnok lett, előállt azzal a projektummal, hogy mivel az építkezések maguktól nem igen akarnak megindulni, oldja meg a főváros egy sorsjegyakció keretében, úgy, amint azt Bécsben is csinálták. Gallina Frigyesnek ez az ajánlata voltaképpen nem nevezhető másnak, mint egy nagy összegű belföldi kölcsön felvételének. Az akciót eleinte házikezelésben akarta megcsinálni a főváros és az előzetes számítások alapján hozzávetőlegesen 40—50 millió pengőre lett volna szükség az építkezés megindításához. A tárgyalások finalizálása azonban, dacára annak a körülménynek, hogy a népjóléti kormány is szívesen belekapcsolódott volna a kivitelbe — valahogy elmaradt és végül egészen lekerült a napirendről ez a kérdés.

A *Hitelbank* is foglalkozott a kérdéssel és úgy találta, hogy a sorsjegykibocsátó koncesszió megszerzése nagy üzletet jelentene számára és kezdeményező lépéseket is tett ebben az irányban. Ujabban pedig *Kondor* Bernát, a *Községi Takarékpénztár* igazgatóságának egyik tagja javasolta intézetének, hogy csinálják meg ezt a házépítő sorsjegyakciót annál is inkább, mert hiszen a Községi Takarékpénztár üzletprogrammjába beletartozik az építkezések előmozdítása is. Az akció keresztülvitelét *Reményi Schneller* Lajos dr. vezérigazgató el is határozta és amikor lépéseket tett ebben az irányban, akkor derült csak ki, hogy a Hitelbank ajánlatát illetékes helyen komolyan vették. A *Budai Napló* most arról értesül, hogy belátható időn belül dönteni fognak ebben a kérdésben a Városházán. *(f. l.)*

* **A téglakartell** meghosszabbítása valószínűvé vált, mivel a *Drasche* és a *Nagybátony—Ujlaki* között támadt ellentétek annyira elsimultak, hogy ipari körökben a két vállalat békekötését létrehozhatónak vélik.

* **A Rimamurányi** holnap tartja mérlegmegállapító ülését.

* **A Salgótarjáni** közreműködésével, mint értesülünk, új vegyipari konszern alakul. Az új vállalkozás megfelelő módon elő van készítve és így semmi akadálya sincs annak, hogy még e hónap közepén külön részvénytársasági alapon megalakuljon az új vállalat, amelynek szuperálását a nagyipar és az egész közgazdasági élet biztosra veszi.

* **A Hermes Bank** a Budai Napló értesülése szerint kedden d. u. tartja meg rendes évi mérlegmegállapító ülését, amelynek keretében előreláthatóan az igazgatóság a tavalyi 2.40 pengő osztalék kifizetését fogja elhatározni.

* **A Freudiger Mózes és Fiai cég,** mely évszázados multra tekinthet vissza, a közszállításoknál mindannyiszor a legprecizebben járt el és egyetlenegy alkalom sem fordult elő, hogy a szállítások alkalmával nem a közszállítási szabályzatok értelmében járt volna el. Ezért annál érthetetlenebb előttünk, hogy a honvédelmi minisztérium ruha konfekcionálásának ügyében olyan hirek jelentek meg, miszerint ezt a munkát a *Freudiger Mózes és Fiai* égisze alá tartozó *Kelenföldi Ruhagyár* kapta volna meg, holott ez a gyár ebből a szállításból teljesen kimaradt.

* **Erdekes statisztikát** közölt a napisajtó a bankok által kihelyezett hitelösszegekről. E szerint 1913-ban 2.8 milliárd volt a Pénzintézeti Központ mai területén a bankoknak kihelyezési állománya, vagyis annyi kölcsönt adtak iparosoknak, kereskedőknek, gazdáknak és magánosoknak, — addig ma ugyanezen a területen a kikölcsönzött összeg csak *egymilliárd.* Budapesten viszont 1913-ban *nyolc és félmilliárd* pengő hitelt adtak a bankok, míg ma ez az összeg csak *három milliárd* és kétszázmillió pengő. Tehát a bankhitel ma egyharmada annak, ami 1913-ban volt.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM—RESTAURANT
II., MARGIT-KÖRUT 20.
TELEFON: AUT. 512-29.
TULAJDONOS: Gróf NYÁRY GUSZTÁV
DUNDUS HORVÁTH MUZSIKÁL

TÜNDÉRLAK Gellérthegy nagyvendéglő
I., Szirtes-ut 11. Idillikus kilátás. Kellemes vacsorázó hely. Pompás konyha, jó borok. Egész nap zene. Tulaj donos: TAXNER ISTVÁN volt hajóvendéglős.

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takarékkapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88

ZLAMÁL

széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbízható javítóműhely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

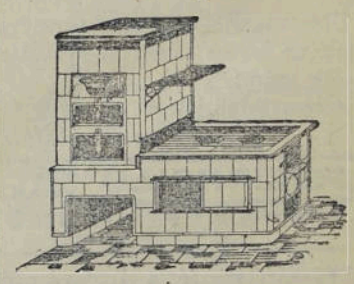
Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Huber és Tsa B.T.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyílt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

RUZICSKA
különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-úti körgyűrűnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Ürvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Lakos Lajos
takaréktűzhelygyár R. T.
Budapest

Gyár:
V, Kalona József-utca 3
Telefon: 223—93
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné-utca 8
Telefon: 857—24

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Tel. fonl [illegible] 20-93

ERZSEBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA
Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

Ó-Buda-Újlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57
Betéteket elfogad könyvecskékre s folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

BÚTORASZTALOSTÓL:
hálók, ebédlők, uriszobák, saját készítményű kárpitos bútorok, úgyszintén vas- és rézbútor raktáraimban rendkívül olcsón. — Hitelképes vevőknek fizetési kedvezmény. 100 pengős havi törlesztésnél teljes kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körút 54
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

ÚJ OPTIKUS ÜZLET NYILT
BUDÁN
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 972. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Egy szám 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél 40 fillér. 20 mm. magas hirdetés 8 pengő. Szövegsor ára 4 pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor előre fizetendő.

1929 október 23.

A leszakadt polgárok

Leszakadtak a város szerencsétlen telekspekulációja miatt.

A budapesti új polgárság legértékesebb eleme az, amely munkával, szorgalommal tőkét gyűjt, hogy családjának otthont építsen. Sok munkásból is így lesz polgár. Aki házat épített magának, az természetes ellenfele minden kommunisztikus mozgalomnak. Ezek az új telepesek, akik apró telkeken apró házaikat építik kiesi kert közepén, a legalkalmasabb pionirjai a város fejlesztésének, szinte hivatva arra, hogy a város határán innen kultúrát termeljenek és azokat a nagyrészt parlagon fekvő területeket benépesítsék.

Budapest székesfővárosnak nagy kiterjedésű területei vannak a pesti oldalon a futóhomokban, de Budán is, fönt az akvinkumi medencében és lent a Kelenföldön. A budai oldal jobb, mert alkalmasabb a kertművelésre.

És mégis mi történik Budapesten?

Aki vonaton Vác felé utazik, azt látja, hogy a vasútvonal két oldalán, a megyeri határban százával épül az új családiház. A Károlyi grófok okos és ügyes parcellázó politikával értékesítik ott a nem nagy értékű földjeiket és Káposztásmegyer községe néhány év alatt háromszor akkorára nőtt, mint volt azelőtt.

És ne higyje senki, hogy ezek az új telepesek Megyer község lakosaiból rekrutálódnak. Ezek mind budapesti lakosok voltak, akiket a szerencsétlen lakásviszonyok üldöztek el Budapestről és akik máskép nem jutottak békés, csendes hajlékhoz, mint úgy, hogy munkahelyüktől távol ugyan, de a saját maguk hajlékába költöztek. Csupa derék, becsületes, szorgalmas polgárember.

Ezzel aztán végleg leszakadtak Budapest emlőjéről.

Az a szerencsétlen parlamenti játék, amit a Városházán folytatnak, — az az együgyü választási rendszer, amely a tisztviselőket a saját érdekükben folytatott korteskedésre, megalázó kilinceselésre kényszeríti, — azok a gyűlölködéssé fajult felekezeti elkülönítések, a polgárnak polgár ellen való kijátszása, — olyannyira elfoglalják a város irányadó köreit és az uralomért versengő pártokat, hogy évek hosszú sora óta semmiféle nagyobb arányú koncepciót semmiféle téren a Városháza kitermelni nem tudott.

Ezért szakadtak le ezek a polgárok.

A Városházán egyáltalán nincsen telepítési politika. Nincs öntudatos városfejlesztés. Egyáltalában nincsen semmi, ami egy világváros vezetéséhez okvetlenül kell. Még csak szabályozási terve sincsen a városnak és ezt keserülik meg a Filatori-gáton túli telepesek is. A főváros csak akadályokat gördít a települések elé, amelyek lehetetlenné teszik, hogy kistőkéjű ember Budapest határában családiházat építhessen. Kiáltó abszurdum, hogy a kelenföldi medencében 150 négyszögöles telkeken is lehet építkezni, viszont az akvinkumi medencében csak 300 öles telkeken. Hogy miért, azt talán az Autonómia tudná megmondani.

De van ennek még egy rettenetes hátránya.

Ez a kivándorlásra kényszerítő telekpolitika okozza nagyrészt a budapesti élelmiszer piacok drágaságát, mert Budapesten mindig csak azzal számolnak, hogy itt egymillió embert kell étellel ellátni, ilyen mennyiségben kerül élelmiszerárú a piacokra. Itt pedig másfélmillió ember étkezik, mert ezek a leszakadt polgárok, ezek a kivándorlásra kényszerített, de kenyerüket Budapesten kereső polgárok, itt dolgoznak, itt étkeznek és csak hálni járnak haza, a megyeri határba.

Ezt aztán sinyli minden: — a kultúra elsősorban, mert fogynak az elemi iskolák tanítványai, fogy a színházlátogató, mozibajáró közönség, mert a megyeri határból nehéz bejönni a hangversenyre, a színházba és más kulturális helyekre. Az akvinkumi medence azzal a néhányszáz Megyeren épült házzal megtelt volna és Buda piacát kerti veteményekkel, gyümölccsel látná el. A Batthyány-téri vásárcsarnok üres, de ki jöjjön hát oda árusítani? Ezek a telepesek Óbudáról régen betöltötték volna ezt a vásárcsarnokot.

Igy kapcsolódik egymásba sok kérdés, de nincs senki a Városházán, aki ezekkel foglalkoznék és az új generáció, az új polgárság így szakad le egymásután Budapest testéről és honosítja meg a főváros környékén, határán túl azt a tanyarendszert, amely a mult századbn még elfogadható volt, de Csonka-Magyarországon, elsősorban csonka Budapesten — szinte gyógyíthatatlan sebeket üt.

A leszakadt polgárság.

Viraág Béla.

Budán, 1929 október 22

Válságba jutott a fővárosi útépítés, mert a tizenkét és félmillió pengős útépítési programmból a főváros költségvetésében alig öt millió pengő maradt. A vesztes természetesen Buda lesz, mert a legkönnyebben és legszívtelenebbül ott dolgozik mindig az útépítéseket törlő piros ceruza. Az I. és III. kerületben néhány utca talán még csak kap állandó útburkolatot, de a II. kerület csak makadámhoz jut. Aszfalt és egyéb tartós útépítés lesz az I. kerületben: *Alkotás*-utca 150.000 pengő költséggel. *Győri*-út második részlete 80.000 P. *Enyedi*-utca, az Alkotás-u. és Böszörményi-út között 190.000 P. *Horthy Miklós*-út, az Ercsi-utcától a kelenföldi pályaudvarig, 500.000 P. *Németvölgyi*-út, az Istenhegyi-út és Orbánhegyi-út között, 160.000 P. *Gellért*-tér 350.000 P. *Lenke*-út, a Fehérvári-út és Horthy Miklós-út között, 115.000 P. *Budaörsi*-út, a Villányi-út és Lenke-út között, 180.000 P. *Casino*-utca, a Dísz-tér és Bástya-sétány között, 16.000 P. *Nándor*-ucca, a Bécsikapu-tér és Kapisztrán-tér között, 30.000 P. *Kard*-utca, az Országház-utca és Fortuna-utca között, 20.000 P. — A III. kerületben: *Raktár*-utca, a Miklós-tér és Vörösvári-utca között, 130.000 P. *Bécsi*-út, a Kenyeres-utca és Fényes Elek-utca között, 350.000 P. *Szél*-utca, a Kórház-utca és Raktár-utca között, 100.000 P. *Viador*-utca, a Szőlő-utca és Bécsi-út között, 70.000 P. *Szentendrei*-út, a Bogdányi-úttól kifelé, 100.000 pengő költséggel, — ha ugyan ezekre is sor kerül.

Idegenek, külföldiek, akik a Svábhegyi Fogaskerekű vasút Széchényi-állomásán leszállva, a fogaskerekű svábhegyi végállomásáról a jánoshegyi kilátó vagy a Normafa felé törekednek, boldog-boldogtalant kérdezni kénytelenek, mert semmiféle iránymutató tábla vagy tájékoztató a végállomás közelében nincsen. Ezen segíteni kell.

A reumások Mekkája

Már 17 esztendővel ezelőtt megjelent egy röpirat *Polakovits* Zsigmond tollából a fenti címen, de budapesti szokás szerint, az illetékes körök nem is hederítettek rá. Ezt a brosurát az évek során kétszer is méltattuk és igyekeztünk erre a kérdésre felhívni a figyelmet. Hiába! Hol volnánk ma már e téren! A város közigazgatásának a felét a világ reumás betegei fizetnék és nem pangana itt sem a kereskedelem, sem az ipar. Hja persze, azt a szerény Polakovits Zsigmond írta és Budapesten nem akadt tisztiorvos, aki ennek a gondolatnak hozsannát zengett volna, mint ahogy zengte a lágymányosi pocsolyába tervezett strandfürdő ötletének. Most, hogy *Szviezsényi* Zoltán dr., a Fürdőváros Egyesület fáradhatatlan igazgatója összegezte az itt lefolyt *reumaellenes kongresszus* eredményét és közölte a reuma ellen küzdő nemzeti és nemzetközi bizottságok elnökeinek egyhangú véleményét, mely szerint Budapesten nagy arányokban van meg minden tényező, hogy *a világ legelső fürdővárosa* és a reumások Mekkája legyen, — most felfigyel rá mindenki. *Gan. Breemen*, a nemzetközi reumaellenes bizottság elnöke a Rockefeller-alapítványok igénybevételével Budán akarja megépíteni az *első nemzetközi reumakórházat*. Az északi államokban nincsenek hőforrások. A német bizottság elnöke, *Dietrich* professzor, *Ferreyrolles* francia, *Gunzburg* brüsszeli egyetemi tanár azt sajnálja, hogy Budapest nagyhatású forró gyógyforrásairól *fogalma sem volt* és elképed azon, hogy a város és állam oly keveset tesznek e források népszerűsítése érdekében. Ezek a jó urak azt hiszik, hogy itt valaki törődik ezekkel. Itt a tanácsnok urak és a polgármester urak csak azzal törődnek, hogy nyugdíjaztatásuk esetén, hol fognak elhelyezkedni háromszoros fizetéssel. A város...? A polgárság...? ... Eh, kárba vész itt minden okos szó, ha nem néz ki belőle valami zsíros vezérigazgatóság!

Schön schau'n mer aus!

Dörgedelmes levelet kaptunk Buda felső részéről, *Kraxelhuber Tóbiás* úrtól, ékes óbudai sváb nyelvezettel, amelyben feldúlt lelkiállapotában és öntudatos polgári gerjedelmében robban ki az új fővárosi törvény ellen. Az kéne még, hogy a bábaasszonyt Kőbányára ne a polgármester, hanem a főpolgármester nevezze ki! Megeshet ilyen szégyen az óbudai bábaasszonnyal is. Ilyen sérelem még nem érte az autonómiát és igaza van Friedrich István úrnak, hogy nincs más mód, minthogy nagy tömegek élén felvonuljon a budai várba... „Das ist der richtige heilige Stephan!" — mondja ő Friedrich Istvánról. Ez az igazi vezér, akinek csak a kisujját kell fölemelnie és a Filatori-gáttól kezdve fölkelnek az összes Kraxelhuberek és vonulnak nyomába, mint egy mindent elsöprő áradat, föl a várba, a Várba! És azzal a rettenetes fenyegetéssel fejezi be levelét, hogy az autonómia szent nevében ő ebbe bele nem nyugszik „...ich las mir nicht auf den Kopf machen, ich mach's Maul auf!" ... És igaza van... Rettenetes ez a sérelem!

Makszimálta az épületmagasságot a Gül Baba-utcában a Közmunkák Tanácsa, mert nem enged ott kétemeletesnél magasabb házat építeni, arra való hivatkozással, hogy a felsőbb helyen fekvő épületek kilátását megzavarni nem szabad. Szerintünk nemcsak a Gül Baba-utca az az egyetlen hely Budán, mely ilyen védelemre szorul és helyes volna megállapítani Budának azt a sok-sok szép pontját, amelyet hasonló elbánásban kell részesíteni.

Névtelen ma is a Svábhegy egyik utcája, amely a Felhő-utcától a Diana-utcáig fut, pedig erősen frekventált utca, mert ott van a fővárosi kertészet, a svábhegyi telefonközpont, a Szent László-templom és a svábhegyi tűzoltóság. *Bódy* Tivadar, a Svábhegyi Egyesület népszerű elnöke, most arra kérte a Közmunkák Tanácsát, hogy adjon ennek a névtelen utcának — nevet. Természetes, hogy név kell minden utcának, de azért nagy különbség van a pesti utcák és a budai utcák elkeresztelése között és föltétlenül figyelemmel kellene lenni arra, hogy itt, az ősi Budán — csak történelmi neveket kapjanak az utcák és terek. Pesten lehetséges és célszerű, ha a közelmult kapacitásai, volt miniszterek, polgármesterek, bankigazgatók után nevezik el utcáikat, de itt Budán általános megdöbbenést keltett, amikor a *felső Széna-teret*, ahol a hegyvidék felé menő villamos hurokyágánya van, elnevezték „*Széll Kálmán-tér*"-nek. Elvégre Széll Kálmán lehetett igen ügyes bankigazgató, ideig-óráig elláthatta jól-rosszul a miniszterelnöki tisztséget, lehetetlen formulákkal kormányozva az országot, de nem tudjuk semmi olyan nagy érdemét, amely jogosulttá tenné egy ilyen nagyforgalmú térnek az ő nevére való elkeresztelését. Nem is ildomos dolog, hogy ilyen tény révén szigorúbb kritika tárgyává tegyük azok életét, akiket valamely tér- vagy utcaelnevezéssel megtisztelünk, mert sokszor megtörténhet, hogy van az illetőnek életében olyan vonás is, amely nem igen alkalmas a megörökítésre. Azért arra kérnénk minden tényezőt, akinek befolyása van az utcaelnevezésekre, hogy itt Budán, lehetőleg vigyázzunk és csak történelmi súllyal bíró neveket használjunk. Régente ez a hurokvágánybeli végállomás vasár- és ünnepnapokon véres dulakodások színhelye volt a kirándulók tömege számára. Talán mégis alkalmasabb lett volna, ha már ezért nem is, de a *mohácsi csata* emlékére *Mohácsi-térnek* nevezték volna el. De van itt még sok alkalmas név, pótolhattunk volna egy régi hiányt és lehetett volna ez *Anjou-tér*... De hogy a tárgynál maradjunk, ez a *névtelen* utca a Svábhegyen elég *sötét* is, pedig a tűzoltóság jár benne s így mindjárt a Tanácshoz is fordult kérelemmel a Svábhegyi Egyesület elnöke, hogy az utcát lássák el közvilágítással. Igy lesz a névtelen és sötét utcából — nagynevű és világos utca.

A Rózsadomb kálváriája

Gülbaba rózsáinak sok a tövise

Jellemző a mi viszonyainkra, hogy a város intelligens polgársága, amelynek érdekeit a lehető legtúlzottabb módon kellene szolgálnia a Városházának, — a mai ferde és különös viszony mellett, amelyben ez a polgárság és a város vezetősége egymással szemben állanak, nagy területek életbevágó érdekeinek harca körül, mint amilyen a Rózsadomb és közvetlen környéke — ez a polgárság arról panaszkodik a város tanácsához benyujtott memorandumában, hogy a nagynehezen kiharcolt autóbuszjárat

a rózsadombi lakosság közszükségletét megközelítőleg sem elégíti ki.

Ezzel szemben a Tanács és az autóbuszüzem azon az állásponton állnak, hogy a vonal *nem rentábilis*, sőt ezt valami téves alapon készített statisztikával bizonyítják is. Ezzel szemben tény az, hogy nem mindig a rentábilitás a döntő, hanem a polgárság érdeke, de szolgálná a jövedelem fokozását, ha a nagy befogadóképességű, de ritkán járó kocsik helyett,

kisebb befogadóképességü kocsikat járatnának sürübben,

főleg abban az időben, amikor nagy a forgalom, amit ügyes statisztikával könnyü volna megállapítani, ha már nem hiszik el a memorandumban foglalt adatokat, hogy ilyen sürübb közlekedés kívánatos reggel 7—9, délben 1—3 és este 6—8 óra között. A kulturális érdeket szolgálná, hogy

színház után is fusson kocsi a Rózsadombra.

Zavart okoz, hogy az autóbuszokat valami autólogarithmus-táblázat szerint indítják, nem pedig könnyen megjegyezhető időben, például: 7.15, 7.30, 7.45, 8.00.

Nálunk az a téves hit él, hogy a párhuzamos vonalak — villamos és autóbusz — rontják egymást, holott *erősítik* egymást. Most

a legtöbb autóbusz mellékutcákban bujkál

és a fő útvonalakon a villamos vasút foglalta el az alkalmas megállóhelyeket s így a Rózsadombról jövő autóbusz nem tud a Margit-hídnál megállani, ott, ahol a közönség fel tudna rá szállni. A szerpentin végén, a Margit-körút hajlásánál, tehát a legrosszabb helyen áll meg az autóbusz, ahova senki se megy el. Ez lehetne feltételes állomás, de a fő állomásnak a Zsigmond-utca keresztezésénél kellene lennie. Megállhatna a villamos háta megett. A megállóhelyek megállapítását nem térkép szerint, hanem

az érdekeltségek meghallgatásával

kellene elintézni. Erről sok furcsaságot tudnánk elmondani éppen a 17-essel kapcsolatban.

Az tény, hogy az autóbuszok nincsenek tekintettel a frekventált középületekre és sem a pesti, sem a budai törvényszéki paloták mellett nincs megállóhely.

Különös felfogásra vall, hogy az átszállójegyet *fix helyhez kötötték* az autóbusznál, holott az ellenkezője nagyon jól bevált a villamasvasúton és szolgálja a közönség érdekét. Az autóbuszjegyek most nem adnak rá módot, hogy a közönség *megszakíthassa utazását* s így a városból jövő rózsadombiak nem szállhatnak le a budai hídfőnél, hogy *bevásárlásaikat eszközölhessék*, mert új jegyet kellene váltaniok. Ezzel a rendszerrel

károsítják a budai iparosokat és kereskedőket.

De sehogy sincsen megoldva a minél több irányban való, kényelmes átszállás, holott a rentabilitást szolgálná, a

minél hosszabb vonal, minél több egyszeri, közvetlen átszállás lehetősége és a minél sürübb járat,

mert annál több utas venné igénybe az autóbuszt. Némi kis változtatással el lehetne érni, a várbeli járatokkal kapcsolatosan és a 3-as reláció Szénatérig való meghosszabbításával, hogy a rózsadombi vonal így közvetlen összeköttetést kapjon a 3-as, 5-ös, 16-os járatokkal.

Be kellene vezetni a *menet-tértijegyeket*, *bérlet*-jegyeket és a *villamosra való átszálló*-jegyeket, de föltétlenül szükséges volna a Rózsadombon a 16 filléres *ölelkezőszakasz* — Marczibányi-tér—Margit-híd — mint ahogy az más vonalakon is megvan, például, az úgynevezett szociálista vonalakon. Most az a komikus eset adja elő magát, hogy a Bólyai-utcában lévő magániskola külön taxival szállítja föl az iskolásgyerekeket reggel és délután és külön taxival viszi őket le délben és este. Összegyűjti a gyermekeket a tanszemélyzet és csoportokban szállítja föl. Minimálisan kétszáz jegyet jelent naponkint.

De a legfőbb baj

a hibás vonalvezetés.

Elkeseredetten kifogásolják a Ró-

Szent Gellért Gyógyfürdő

Vízgyógyintézet és Napfürdő

Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés. Szakképzett személyzet.

zsadomb nagyobb felének lakói azt, hogy az ő kedvükért

rövid kis kerülőt nem tesz az autóbusz a Szemlőhegy-utcán jobbra és a Vérhalom-utcán fel a Vérhalom-térig, onnan pedig az Eszter-utcán át vissza a Szemlőhegy-utcáig és a mostani úton tovább.

Ez a kis hurok a Rózsadomb legmagasabb és legtávolabb fekvő, tehát a közlekedésre legéhesebb részét, az északit, mely már Ujlakhoz tartozik — elégítené ki és becsatolná az autóbusz-áldásba a szemlőhegyi, józsefhegyi, felső-zöldmáli, felsőpusztaszeri-uti és csatárka-belieket. Bizonyítja ezt az, hogy éppen a Zárda-utcánál ürül ki és telik meg a kocsi. Megköszönnék ezt a kirándulók és a sportolók, de meg is szaporodna az utasok száma.

Ennek a huroknak a beállítása ellen az a kifogás, hogy a Szemlőhegy-utcának mintegy 150 méteres szakasza meredek. Ezt még Rumbach tanácsnokkal tárgyalta le a rózsadombi érdekeltség. Az úttest mélyítése ezt megszüntetné. Ez az akkori számítások szerint alig jönne többe, mint 20.000 pengőbe. Különben ez sem meredekebb, mint a Ribári-utca.

Könnyítenének a túlzsúfolt körúti villamoson, ha a 17-es nem a Koháry-utcából, hanem

a Liszt Ferenc-térről, vagy lehetőleg a Dohány-utcától indulna

a Kertész-utcán át, mert ott még a 12-esre is volna átszállás. Útközben az Andrássy-útnál pedig kapná az átszállást a Belváros és a Városligeti felé. Egy-két kocsival kellene csak többet járatni. A vonalak teljessége úgy kívánná, hogy vagy a 17-es járjon a Délivasútig — esetleg a Csaba-utcán és Maros-utcán át — vagy a 3-as jöjjön a Széna-térig. Előnyére válna, ha a Lánchíd helyett Margit-hídig jönne a 14-es, de akkor célszerű volna a 11-est az Erzsébet-hídon át a Gellért-térre járatni, itt a budai oldalon, mert ott

nincs meg Budán a kívánt folytatólagos útvonal.

A Gellért-fürdőbe szállítaná így a rózsadombiakat a város. Ez nemcsak a Gülbaba híveinek, hanem egész Budának az érdeke, de föltétlenül rentábilissá válna így a rózsadombi járat.

Ami végül és mégegyszer

a rentábilitás

kérdését illeti, azt hisszük, hogy a főváros számára volna rentábilis, ha a Rózsadombon megelégedett, jómódú polgárság éle és

ez az egészséges, szép kertváros belekapcsolódnék a forgalomba és ezzel az intenzívebb fejlődés lehetőségébe.

Nemcsak az autóbuszüzem haszna a mérvadó, hanem a fővárosé is, de főleg és elsősorban a polgárságé.

A főváros polgárai nem ihatják meg a BSzKRt és az Autóbuszüzem harcának keserű levét.

Mindezt nagyon szépen, símán, rokonszenves hangon mondja el a *„Rózsadombi Egyesület”* által a székesfőváros tanácsához benyujtott és mesterien megszerkesztett memorandum.

Elvégre ennek az Egyesületnek *Bárczy* István, a nagy polgármester az elnöke, az ő szavát igazán megszívlelhetnék a városházán.

Merthogy nem a közönség van az autóbuszért, hanem az autóbusz a közönségért. Ezt a tételt állandóan és minden kérdésben összetévesztik — az autonómiát oly gyakran hangoztató — városházán.

De ne adjon a város *balkézzel* valamit, ha már nagynehezen ad, hanem kérdezze meg előbb az illető körzetben önzetlenül működő, helyi érdekeltségeket és örüljön, sőt köszönettel fogadja el azoknak jó tanácsait, amelyek a helyi viszonyok, közóhaj és közszükséglet legalaposabb ismeretén alapulnak. Szinte komikusan hat, hogy az érdekeltségeknek kézenfekvő dolgokat éveken át kell — úgyszólván — erőszakkal kiküzdeniök.

Ne gondoljon és tárgyaljon addig az Autóbuszüzem a környék — Budaörs, Budakeszi, Újpest, Pestújhely, stb. — behálózásáról, amíg

a főváros területén sem tudja kielégíteni az összes jogos igényeket

és amíg a főváros belterületén vannak városrészek teljes közlekedési elszigeteltségben, mint ahogy a példa mutatja — eddig a Rózsadomb és Vár. *(Olpán.)*

Attila szobra

A Hollós Mátyás Társaság első őszi társasestje

A Hollós Mátyás Társaság szezónnyitó választmányi ülése október 14-én volt a Császár-fürdő Hollós Mátyás-termében, hagyományos ünnepi külsőségek között, a Társaság és a budai társadalom kiválóságainak jelenlétében. *Szabolcska* Mihály elnök meleg szeretettel üdvözölte az irodalom, művészet, tudomány nagy céhéhez tartozó társaság választmányát, amelynek soraiban jelen voltak:

vitéz Aggházy Kamil, a Hadtörténelmi Múzeum igazgatója (alelnök), Andor Endre dr. író (titkár), Baránszky Gyula dr. korm. főtan. (szakosztályi elnök), Czölder Dezső festőművész, Eperjessy István dr. főv. tanácsjegyző (jegyző), Gách István szobrászművész, Haspelné Balázsy Lujza írónő, Hennyey Vilmos dr. ny. államtitkár (a főtanács elnöke), Istók János szobrászművész, Kapcza Imre gázgyári igazgató (kincstartó), Lantay Lajos szobrászművész, Lechner Jenő dr. egyet. tanár, építőművész (szakosztályi elnök), Peterdy Sándor író (alelnök), Reischl-Réw Sándor szerkesztő (jegyző), Schack Béla dr. kir. főig., Szávay Gyula író, korm. főtan. (ügyvezető elnök), Tury Zoltán dr. közigazg. bíró (szakosztályi elnök), Thomée József író, Unghváry Sándor festőművész (szakosztályi elnök), Viraág Béla szerkesztő (alelnök-háznagy), Zajti Ferenc orientálista tudós. Elmaradásukat kimentették: Ripka Ferenc dr., Becsey Antal, Szviezsényi Zoltán, Fábián Gáspár dr., Gulden Richárd, Marik Ernő, Stromsky Sándor, Lendl Adolf dr., Hubert Vilmos, Zubriczky József.

Az évforduló

Viraág Béla előadó a folyó ügyekről terjesztette elő jelentését, melynek tudomásul vétele után a választmány elhatározta, hogy az alapszabályok módosítására Hennyey Vilmos dr., Tury Zoltán dr., Baránszky Gyula dr. és Viraág Béla személyében bizottságot küld ki. Elhatározta a választmány, hogy havonta rendszeresen előadásokat rendez és tízéves fennállása alkalmából, az 1920 február 11-én történt alakulás évfordulóján, 1930 február havában nagyszabású ünnepséget készít elő a társadalmi szakosztály bevonásával. A havonta rendezendő előadásokra felkéri a választmány a háznagyi iroda útján a következőket:

Előadások

Süle Antal, a Pesti Hirlap h. szerkesztője: A modern ujságírás és a közvélemény. *P. Gergely* Zsigmond: A fürdőváros megoldása. *Palóczi* Edgar: Egy mostoha városrész elfeledettjei. *Pfeiffer* Gyula min. tan.: A Hunyadiak kora. *Tausz* Béla dr. újabb kutatásai eredményéről.

Új tagokul felvétettek: *Baján* Gyula szerkesztő, *Benedek* Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke, *Bódy* Tivadar, a felsőház tagja, ny. polgármester, *Christián* Rezső dr. ügyvéd, *Ereky* Károly v. miniszter, *Garády* Sándor ny. min. tan., *Gegus* Dániel dr., *Nemes* István, egyetemi tanáesos, *Gách* István szobrászművész, *Pröhle* Vilmos dr. ny. egyet. tanár, *Ringer* János fürdőigazgató, *Ringer* Lajos dr. ügyvéd, fürdőigazgató, *Siklóssy* László dr. író, *Süle* Antal szerkesztő és *Thoma* József zongoraművész, zeneakadémiai tanár.

A választmány elhatározta, hogy a tagokról arcképcsarnokot készít és a társaság történetét a *„Budai Naplóban”* közölt cikkek alapján összeállítja. Viraág Béla indítványára a választmány felkéri a „városszépítő szakosztályt”, hogy készítsen memorandumot a *Hadur*-utca és a *Vérmező* menténck rendezése érdekében. Baránszky Gyula ennél a kérdésnél azt kérte, hogy a *Városmajorba külön zenepavillon felállítását* és a *Vérmezőn* hetenkint kétszer *térzene rendezését* sürgesse a Társaság illetékes helyen. Viraág Béla ezután az

Attila szobor

ügyének jelenlegi állásáról tett jelentést, megemlítve, hogy a Magyarok Világkongresszusa *Zajti* Ferenc útján előterjesztésünkre szintén a terv mellett nyilatkozott meg, szűkebb bizottságot küldve ki, mely a Hollós Mátyás Társasággal a kapcsolatot megteremti és fölveszi az együttműködés fonalát. A szoborállításnak máris visszhangja támadt Japánban. Zajti Ferenc, Baránszky Gyula, Lechner Jenő s Unghváry Sándor hozzászólása után a választmány megállapította, hogy ezt az ügyet országos nagybizottság tudja majd végleg lebonyolitani, mert maga a terv óriási, sőt világ-keretet kíván, nemcsak a költséget, de az eszmét is illetőleg, mely a magyar művészetet — a germán hatás alól felszabadítva — válaszútra fogja vinni. A Társaság ezt a kérdést alaposan kívánja előkészíteni és ezért a választmány Hennyey Vilmos dr. elnöklete alatt Zajti Ferenc, Lechner Jenő dr., Istók János, Gách István és Viraág Béla személyében szűkebb körű bizottságot küld ki, mely a Magyarok Világkongresszusa bizottságával karöltve vinné előbbre a kérdést.

A választmány az ülés után a tagokkal, hozzátartozóikkal és a vendégekkel együtt társasvacsorához ültek, mely alatt újra kibomlott, sugárbaszökkent a társaságot jellemző különleges, hatásaiban sokszor meg sem mérhető hangulat, mely lelkes hévvel melegíti és alakítja át a hétköznapi életet. *Baránszky* Gyula dr. köszöntötte fel *Szabolcska* Mihály elnököt, melyre a nagynevű, nagytiszteletű poéta a szíveket simogatva válaszolt. Vitéz *Aggházy* Kamil ezredes fellángoló szavakkal vázolta a mai magyar társadalom kötelességeit a magyar hősi kultusszal kapcsolatban, amelyeknek első sorában áll a Hunyady Mátyás-szobor állításának ügye. Az országban pedig 2000 község hősi halottaiknak még nem állított emlékművet. A lelkesedés hevével szállott síkra Attila szobra mellett Baránszky Gyula dr., Lechner Jenő dr., Kapcza Imre, Unghváry Sándor, Eperjessy István dr. és Viraág Béla, ragyogó szavakban, meleg érzésekben, dönthetetlen érvekben bizonyítva Attila nagyságát és szobrának jelentőségét Budán. Egy tüzes meleg csillag lobbant fel újra a csonka magyar firmamentumon, itt Budán, melynek látása e nemzet minden barátjában örömet, — ellenségében félelmet gerjeszt. Attila! A nyugati gonoszságok nagy ostora! *(R. S.)*

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

Értesítések

Az ifjúsági alakulat programmjának meghallgatása és részletes megbeszélése végett e hó 22-én, kedden este 9 órakor *teaestélyt* rendezett a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör, amelyen vendégeket is szívesen láttak.

Kulturestéket rendeztek Tellér hangversenytermében e hó 19-én és 20-án este, amelyeken *Kampis* János festőművész, a Hollós Mátyás Társaság tagja előadást tartott „Kompozició és naturalizmus” címen.

Woroniecki herceg emlékvacsorát rendezett e hó 20-án este 8 órakor a Fészek Clubban a Magyar-Lengyel Egyesület. Délelőtt emlékünnep volt a 48-as hős sírjánál a kerepesi temetőben.

HEGEDUORAKAT AD

Schwarzenberger Henrik, aki mint IV. éves zeneakadémiai növendék, most végzi tanulmányait. Címe: III., Lajos-utca 53. fldsz. 16.

Taxit a Svábhegyre! Az általános vámhatár kitolásával a Svábhegyen is, a Svábhegyi Nagyszállóig tétetett ki a határ. A Sábhegyen a nyári hónapokban, május 1-től szeptember 30-ig erős a kereslet gépkocsi után s így a svábhegyiek arra kérik a Tanácsot, hogy a Svábhegyi Nagyszállónál taxiállomást létesitsen, mert ha autótaxit telefónon igényelnek, úgy a városból kiküldött gépkocsi útját fölfelé is meg kell fizetni, ami drága mulatság.

Gyász. Súlyos családi gyász érte az I. ker. Iparoskör titkárát, *Gablini* Ferencet és főleg nejét, akinek édesanyja, *Hurtik* Istvánné szül. Vikukel Borbála október hó 14-én, 62 éves korában, boldog házasságának 35-ik évében elhunyt. Október hó 16-án délután temették a farkasréti temető halottasházából, ahol házának lakói is megjelentek és hatalmas koszorút tettek sírjára. A Roham-utcai Községi temetkezési intézet temette díszesen.

AKVINKUM

mint római város egyes kutfők szerint már a Krisztus utáni első században szerepel a történelemben. A II. segédlégió idetelepítését Vespasianus idejére, Kr. u. 70—79-re teszik. De ez a légió csak sokkal később került ide. A keresztény időszámítás első százada nem ád semminemű biztos támpontot arra, hogy Akvinkumban a rómaiak megtelepedtek volna. Római megszállás esetén vagy egy légió téli szállása lett volna, vagy polgárilag berendezett római város (Municipium Colonia). Még az első században a kettő kizárta egymást, táborhely sem lehetett, bár Akvinkum a határon fontos közlekedési pont. Nincs semmi nyoma, hogy itt légió tanyázott volna Trajánus kora előtt.

Annyi bizonyos, hogy a második segédlégió volt a telepítő Akvinkumban s ennek viszontagságos születését és életét érdekesnek tartjuk az alábbiakban közölni.

Neró, a vérszomjas zsarnok, amikor fellázadt ellene Galba és katonái elpártoltak tőle, a flotta legénységét használta fel szárazföldi seregül ellene. De a gyalogosított tengerészek egyik csapata a felkelőkhöz csatlakozott és Galba — légió rangra emelte azt és „I. adjutrix” címet adott neki. Ez az első légió később pár századig Komárom tájának építője, őre és lakosa lett. Galba diadalmaskodott — ő lett a cézár. Ünnepélyesen bevonult Rómába s akkor a flotta többi legénysége eléje járult fegyvertelenül s kérte, hogy belőlük is alkosson légiót. Tagadó válaszára a katonák zúgni mertek s erre az új császár hétezret lemészároltatott s a többit fogságra vetette. De ez okozta vesztét. Otho támadt fel ellene s az új légió, mely az egykori bajtársain elkövetett kegyetlenség miatt idegenkedett Galbától, most az új követelőhöz pártolt. Otho hatalomra jutván, a Rómában sok ezerre menő flottakatonaságot kiszabadította a fogságból. Rendes századokra és zászlóaljakra osztotta, szóval légió módjára átszervezte, ámbár még forma szerint nem kapott zászlót, azaz sast. De Otho szintén csak hetekig uralkodott. Vitellius támadt ellene, ki győzedelmeskedvén, a katonák s vele a hajósok új légiója is hatalmába kerültek.

Vitellius a flotta legénységéből alkotott I. légiót, mely Otho mellett nagyon kitett magáért, Spanyolországba helyezte el. De a még sas- és számnélküli flottalégiót visszatartotta Rómában. Ideiglenes neve „legio classica” volt, azaz hajósok legiója. Ezek hűségében megbízott s talán csak azon múlt a csapat formaszerinti felavatása, hogy nem volt rá idő. Otho 69-ben, április 16-án maga vetett véget életének s már július elején a keleti és dunai légiók Vitelliust bitorlónak kiáltják ki, helyette Vespasiánust éltetve. A hajósok új légiója most másodszor pártolt el — az új jelölt mellé állván.

Vespasiánus trónra jutván, a már légióvá alakult hajósoknak sast, címert és nevet ád. Neve „Legio II. adjutrix”, második segédlégió. Ez eléggé indokolt cím lehetett a jövőre, bár mindaddig nagy tettekről nem szól az írás. De különösebb a kitüntető cím, melyet Vespasiánus még hozzáragasztott, úgy hogy a teljes cím „Leg. II. adjutrix pia fidelis”, azaz megbízható és hűséges. Valóban nagyon hű! Először Othohoz, azután az ezt legyőző Vitelliushoz s végre ennek ellenségéhez, Vespasiánushoz pártolt! Talán éppen a tisztességes név által akarta az utóbbi örökösen emlékeztetni a légiót a születésekor mutatkozó hibák elkerülésére. Ez a légió, mely jóval később Akvinkumba került és azt el sem hagyta századokig, a sast, kitüntető címet 70-ben, március 6-án nyerte és ezt meg is kellett hálálnia, amire bő alkalma volt, mert még abban az évben folyt le a súlyos hadjárat, melyre a császár egy másik diplomában céloz.

Domitiánus idejéből maradt fenn a légió hőstetteinek némi emléke. Egy Olaszországban, Potensában talált fölirat a légió egy tribunjának kitüntetését foglalja magában, aki csapatjával várostromkor az első volt a falak megmászásában. Ez a hiteles okmány azt bizonyítja, hogy a II. légió Kr. u. a 88. évben a Pannonia határain küzdött. E harcokban a légió úgylátszik többször aratott nagy dicsőséget. De később ép olyan büszke lehetett erre a korszakára, mert *ebben az időtájban szolgált sorai között mint tribun Hadriánus, a későbbi nevezetes császár,* akit innen aztán alsó Moeziába tettek át s ott lett az V. Macedon légió parancsnoka. A II. segédlégió azonban mindig tisztelettel övezte emlékét és Hadriánus sem feledkezett meg róla.

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. **Bármely iskola** 6—13 éves tanulói és leánykái részére **francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak** két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. **Kérjen kimerítő prospectust.**

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. **BLAHOS** Rudolf

Bérautó -autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít első-rangú mester **PETRÓ**
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

Lebeda Ferenc
„VILLA” kávéháza
I., Zsolt- és Derék-utca sarok
Esténkint vidám bohémtanya

BÚTORASZTALOSTÓL:
háló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit” fióküzlet: II., Margit-körut 54
Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
DÉLUTÁNI TEA,
ÁNC
Elsőrangu koncert- és tánczene. **Európa elsőrendű restaurantjai** között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés T: A. 528-84

MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁINAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

MEGNYILT A BUDAI
VERSENYCIPŐÁRUHÁZ
II., MARGIT-KÖRUT 46
BUDA LEGOLCSÓBB CIPŐFORRÁSA
Kizárólag csak saját készítményű cipők.

TEKINTSE MEG MAGÁNFELEKTŐL VÁSÁROLT BÉKEBELI, VALÓDI
PERZSASZŐNYEGEIMET
OLCSÓ ÁRAK — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PROHÁSZKA, I., KRISZTINA-KÖRÚT 32. SZ. (KRISZTINA-TÉRNÉL)

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges főszerekkel ellátva.

A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, műhelyek, raktárak és üzletek központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: **AMBRUS és HAJNALY**
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Nász a Ripka-családban. A Sopron-Eberfurti Vasút igazgatójának, *Ripka* Károlynak leányát, *Antóniát*, e hó 17-én vezette oltárhoz Sopronban *Guts* György a vasút főtisztviselője. Résztvett a díszes esküvőn *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester feleségével, veje, *Krivoss* Árpád dr. ügyvéd feleségével és megjelent a templomban Sopron város egész intelligenciája.

SAGMÜLLER JÓZSEF c. apát, óbudai esperes-plébánost pápai prelátussá nevezte ki a pápa. Helyébe a kerület esperesévé *Szokolay* Antal c. kanonok, buda—ujlaki plébánost nevezték ki.

Borestét rendez e hó 23-án, szerdán este 8 órakor a Zenta-uteai Kis Rabló vendéglő különtermében a Kelenföldi Társaskör. A borgazda tisztséget *Sümeghi* László dr. kormányfőtanácsos, kir. közjegyző, a kör elnöke tölti be és a bor mellé pörköltet és turóscsuszát is tálaltat. Vendégeket is szívesen látnak. A borestén *Becsey* Antal elnök, Kelenföld nagynevű vezérférfia és az Egységes Községi Polgári Párt alelnöke tájékoztatja a közönséget a városi politikában felmerült nagyhorderejű kérdésekről.

GULDEN RICHARD gazd. főtanácsos az ősz egy részét Firenzében tölti.

A Budai Ügyvédek Egyesülete alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta, úgy hogy az egyesület az alapszabályok szerinti működését megkezdte. Egyik fő célja a budai ügyvédek baráti összetartásának ápolása és evégből e hó 15-én, kedden este a Margit-körút 1. sz. alatt lévő *Margitpark* kávéházban jöttek össze. Ezután minden héten kedden este 6—8 órakor ezen a helyen találkoznak.

Ujlaki MÜLLER PÁL vezérigazgatót súlyos gyász érte azzal, hogy anyósa: Blau Arnold szabadbattyáni földbirtokos neje, született *Lázár* Berta 65 éves korában váratlanul és hirtelen elhunyt.

Veszedelmes sétautak. Többszörös panasz hangzott el amiatt, hogy a Széchenyi-hegyen és Jánoshegyig terjedő utakon a járókelők *élete valóságosan veszedelemben* forog a vadászfegyverekből röpködő golyók miatt! — Igy írja ezt a szőv. Tanácsának a Svábhegyi Egyesület és kéri, hogy a vadászterület veszélyeztetett részein: az apáca-kolostor és Jánoshegy között (Hegyhát-, Rege-, Farkasréti-, Jánoshegyi- stb. utak) környékén lőtávolon kívül állapitsák meg a körzetet.

A Budai Nők Körében október hó 21-én, hétfőn este 6 órakor *Szemere* Samu dr. tartott előadást „Művészet és erköles" címen. Az est folyamán közreműködtek: *Kármán* Gizi operaénekesnő, *Garay* György hegedűművész és *Somló* István. Nyolc óra után társasvacsora volt és utána tánc. Részletes tudósítást a jövő számban közlünk.

Szászhalmi József, az új filmirodalom egyik kiváló művelője, e hó elején a „Budai Napló" belső munkatársai körébe szerződött és a városi ügyekre vonatkozó részt szerkeszti.

A Geöcze nővérek síremlékét avatta fel a farkasréti temetőben október 16-án a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége. Az emlékkövet Mándoky Sándor ezredes-lelkész áldotta meg. Beszédet mondott: Altenburger Gyula egyetemi tanár, a Társadalmi Szövetségek alelnöke és Toperczer Ákosné a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége elnöke. Szép énekekkel adóztak a Csalogány-utcai tanítónőképző növendékei egykori igazgatójuknak.

(H. B. L.)

Idényzáró vacsoráját szombaton este rendezte a népszerű újlaki sportegyesület, az Andréka Károly elnöklete alatt álló *III. kerületi Torna- és Vívó-Egylet* úszószakosztálya, a Budai Klub helyiségeiben. A társasvacsorán a sportvilág számos előkelősége jelent meg, hogy a III. ker. TVE diesőségekben gazdag úszó- és vizipólóesapatát ünnepelje abból az alkalomból, hogy egész Európán át tartott külföldi útján gyönyörű sportbeli sikerekkel megbecsülést szerzett a magyar névnek és hogy itthon megnyerte a vizipólóbajnokság szövetségi díját. A megjelent előkelőségek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Homonnay Tivadar dr. országgy. képviselő, az Uszószövetség elnöke, Dinich Vidor és Bródy Ernő dr. országgyűl. képviselők, Andréka Károly főkapitányhelyettes, elnök, Popper Béla vezérigazgató, Gajda Béla igazgató, Komjádi Béla és Kugler Sándor, az Uszószövetség kapitányai, Kiss Gyula, Herendi Arthur, Bánó Jenő szerkesztők és a tagok nagy számban. Azonkívül igen sok sportoló és a klub női tagjai közül is számosan voltak jelen, akik kedélyes hangulatban, vacsora után tánccal zárták le az úszók eredményes idényét.

NADAS BÉLA Dr.

Itt fekszik előttünk a *Rózsadombi Egyesületnek* az a memoranduma, amelyet *Nádas* Béla dr. főtitkár és ügyész, a rőzsadombi közügyek közismert, keményveretű harcosa, a napokban nyujtott be a székesfőváros tanácsához és a kereskedelmi minisztériumhoz a rózsadombi 17. számú autóbusz reláció sürgős módosítása és kiegészítése tárgyában és amelyet az egyesület — a választmány határozatához képest — most megküldött a székesfővárosi közlekedési bizottság valamennyi tagjának is a tényállás tárgyilagos ismertetése és pártolás céljából. Valóságos szaktanulmány ez a memorandum, telve élctképes eszmékkel és megfontolt érvekkel. Rávall szerkesztőjének ügybuzgalmára és hozzáértésére. Igazi fanatikusa a Rózsadombnak *Nádas* Béla, aki az egyesület képviseletében fáradságot, munkát, időt nem kímélve, lankadatlanul propagál, agitál, dolgozik szűkebb hazája: a Rózsadomb fejlesztésén és szépitésén, bebizonyítva, hogy nincs lehetetlenség, csak tehetetlenség. Mert amely eszmét abban a kemény kun koponyában megérlel a Rózsadomb közérdekében, attól nem tágit, a mérhetetlen akadályok nem kedvetlenítik el, hanem csak megedzik a további harcra és szentül hiszi és vallja, hogy eljön az ő ideje, amikor az összes hivatalos tényezők is rá fognak eszmélni, hogy a Rózsadomb fekvésénél s természeti szépségénél fogva a fővárosnak versenyen kívül álló, egyik legszebb, legegészségesebb és — ami fő — legközelebb fekvő kertvárosrésze, amely kellő közlekedési eszközök esetén csak néhány percnyire esik a város szivétől és amely bármily más külföldi metropolisnak a legdélelgetettebb városrésze volna s nem — mint nálunk — a legmostohább. Sok ily önzetlen, lelkes harcosra van szüksége a világszép budai hegyvidékeknek és akkor hamar valóra vál a régóta álmodott Budafürdőváros.

Diákszerelem. Az óbudai Kisfaludy-Színház kitünő, gördülékeny előadásban mutatta be 17-én ezt a kedves melódiájú amerikai diákoperettet. *Molnár* Aranka, Miklósy direktor felesége Connie szerepében csupa poézis, minden táncát, énekszámát megujrázták. Bodnár Eta pajkos, temperamentumos diákkisasszonyát, Herczegh Tessza szépbeszédű Patriciáját kell még kiemelnünk. A férfiak is megtették a magukét. Sugár, Leviczky, Latabár, Baksay, Szabó Gyula igen jók voltak. A közönség zsúfolásig megtöltötte a színházat és sokat tapsolt a kitünő együttesnek.

MENCZER saját üzemeiben fest, tisztít, mos. Telefon: 504—94. Külön vidéki osztály.

A régi budai temetők régen húzódó ügyét tárgyalták a Közmunkatanácsnál *Rakovszky* Iván elnöklete alatt a főváros, a Hadtörténelmi múzeum és a Műemlékek Országos Bizottságának kiküldöttei. A régi temetőket parkirozzák, de néhány becsesebb síremléket megőriznek mostani helyükön, beleillesztve őket a park keretébe. A meghagyandó síremlékekről a Hadtörténelmi Múzeum szakértői fényképeket készítenek. *Rakovszky* Iván elnök a bizottság előtt felvetette azt a gondolatot is, hogy az újjáépítés alá kerülő Tabán romantikáját bizonyos utcarészleteknek és érdekesebb épületeknek meghagyásával, restaurálásával és parkszerű elkülönítésével megörökítsék. Ezt a gondolatot a bizottság tagjai szintén kivétel nélkül nagy helyesléssel fogadták. Ez már az Ó-város eszméjéhez vezet és a *Hollós Mátyás Társaság* elhatározta, hogy e tárgyban szerkesztett memorandumát megküldi a Közmunkatanács nagyérdemű elnökének.

A várbeli autóbusz október 19-én indult meg, a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyásával. A hatósági próbajáratok sikerültek és így végre Budának ez a fontos kérdése, mely a minisztériumokat járó pestieket is közelről érdekelte — megoldódott. A járatok különben a 16. számot kapták. A forgalmat hat kocsival fogják lebonyolitani, 8 perces sűrűséggel. A kocsik a Ferenc József-térről indulnak és a Lánchídon, Hunyadi János-úton, Tárnok- és Várfok-utcákon át a Dékán-utcáig közlekednek. Visszafelé ugyanezen az útvonalon haladnak.

Országos ünnep lesz az *I. kerületi Iparoskör* fennállásának 25 éves évfordulója és az ünnepet *Kollár* Gábor elnökletével bevezető *jubiláris díszközgyűlés* október hó 27-én délelőtt fél 10 órakor a budai Vigadóban, ahol *Máthé* István mondja az ünnepi beszédet, *Gablini* Ferenc titkár ismerteti az I. kerületi Iparoskör történetét és *Krivoss* Árpád dr. előterjeszti szervezetét a „Magyar Iparoskörök Központja" megalakítására. — 11 órakor megkoszorúzzák a *hősök emlékét*, ahol alkalmi ódát mond *Szávay* Gyula és ünnepi beszédet *Becsey* Antal. — Este 6 órakor színielőadást rendez Városmajor-utca 59. szám alatt a Budai Iparos- és Kereskedőifjak Kulturegyesülete.

LORGNON Zibrinyinál, I., Attila-u. 12.

Perzsaszőnyeg üzletet nyitott Budán, I., Krisztina-körút 32. sz. alatt *Prohászka* Imre, régi szakember, akinek eddig Pesten a piaristák épületében volt hasonló üzlete. Kizárólag csak *valódi régi* szőnyegekből tart dús választékú raktárt. Hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Zászlószentelő ünnepet rendezett e hó 20-án a „Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör", mely 8 esztendő tevékenységének és a tagok összefogó szeretetének kifejezője volt. Az ünnep negyed 9 órakor kezdődött s azt három istentiszteletet vezette be, amelyeken megáldották a zászlót: Mészáros János dr. érseki helytartó, Haypál Béla ref. lelkész és Moór Henrik ág. ev. lelkész. A zászlóavató ünnepen *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, a kör elnöke mondta az ünnepi beszédet, *Sándor* Károly igazgató a zászlóavató beszédet. Közreműködött az Erdei Visszhang Dalkör és az I. ker. levente-zenekar. Zászlóanyák voltak kisbaári *Kiss* Margit és *Hantos* Elemérné.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megóv. II, Fő-u. 80. Tel.: 515-79

Nász. *Blöckinger* Károly gázgyári tisztviselő leányát, *Idát*, oltárhoz vezette *Csenger-Zalán* Lajos vámőrségi felügyelő, október 19-én este 7 órakor a II. ker. Batthyány-téri Szent Anna-templomban. Tanuk: Demény Károly és Perczel Béla. Nászlakoma a belvárosi Posch-féle vendéglőben volt.

A legszorgalmasabb működvelők tagadhatatlanul a *Budai Iparos- és Kereskedőifjak Kulturegyesületének* tagjai. A városmajoruteai elemi népiskola tornatermében színpadot is állított nekik a város és rendesen október hóban nyitják meg előadássorozatukat, hogy azután minden vasárnapon délután új darabbal gyönyörködtessék nagyranevelt törzsközönségüket. E hó 20-án, az ünnepélyes megnyitó díszelőadáson *Marica grófnő* című operett került előadásra, P. Ligeti Máriával a címszerepben. Kedvesek és bájosak voltak Kopper Gyuláné, Tóth Ida, Herczeg Gizella és Barát Anna, igen jól megállták helyüket a férfiszereplők és nagyon ügyes volt a rendezés.

Rácz Laci, Rácz Pali 36-ik fia, a cigánykirály, jövő hó elejétől Budán muzsikál, a margitkörúti SEIFFERT-kávéházban. A régi cigány száz régi magyar nótájával idevaló a régi Budára.

„FEHÉR HOLLÓ" étterem vendéglő
I. Márvány-u. 19 **PERTIS JENŐ** muzsikál

Céllövő versenyt rendez a Budapest székesfőváros I. kerületének Testnevelési Bizottsága az I. kerületi leventék részére, a Budai Polgári Lövészegyesület lövöldéjében (II., Marcibányi-tér) október hó 20-án, délelőtt 9 órai kezdettel, a Virányos-Kútvölgy Gazdasági és Kultúrális Egyesület által alapított ezüst vándorserlegért. Az ünnep rendező bizottsága élén *Spannberger* Alajos dr. ker. előljáró, elnök és *Weisz* Ferenc testn. vezető áll.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kiórnátriumot és magnéziumot **tartalmazó hévviz**
rászvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vér-, nyirokbetegségek, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

A szent hegy

A Szent Gellért hegy jövője

A Szent Gellérthegy Barátainak Egyesülete okt. 13-án tartotta meg VIII. évi rendes közgyűlését a Szent Gellértszállóban. Az egyesület — amelynek élén Albrecht királyi herceg, vitéz József Ferenc dr. kir. herceg és *Sipőcz* Jenő, Budapest székesfőváros polgármestere állanak mint tiszteletbeli tagok — az 1922. évben alakult meg néhai *Plósz* Sándor dr. volt igazságügyi miniszter elnöklésével. Az első hat éven át *Saxlehner* Kálmán kormányfőtanácsos elnöklése alatt működött az egyesület, melynek jelenlegi elnöke

ASBÓTH EMIL

min. tanácsos, műegyetemi tanár.

Az egyesületben a Szent Gellérthegy barátai tömörültek arra a célra, hogy székesfővárosunk e páratlan kincsét olyanná alakítsák, hogy arra a magyar büszkeséggel, a külföldi elragadtatással tekinthessen. Az egyesület önzetlen munkájával és az általa kidolgozott tervek, valamint szakszerű megvitatások alapján máris jelentékeny eredményeket ért el. A székesfőváros és a hozzátartozó elektromos- és vízművek, a kertészet és az útépítő szakosztályok egyetértésben a Fővárosi Közmunkák Tanácsával, néhány év óta máris sokat valósitottak meg ezekből a tervekből.

A közgyűlésen megjelent illusztris közönség körében ott voltak: Sipőcz Jenő polgármester, Papp Géza dr. népjóléti államtitkár, Juhász Andor, a Kuria elnöke, Becsey Antal mérnök, kormőtan., Radós Gusztáv dr., Fogarassy dr., Zsigmondy Dezső, Gervay Pál dr., Keleti Géza dr., Dezsény Béla dr. miniszteri tanácsos, Pirmitzer Sándor, Borsiczky Lászlóné, Papp Gézáné, Hegedüs Lóránt, Szesztay László, Szesztay Lászlóné, Lajos Ferenc dr. és neje, Saxlehner Kálmán, Schmidt József dr., dr. Schmidt Józsefné, gróf Teleki Domonkos dr., Sárvány Zoltán dr., Ghiczy Aurél, Ghiczy Aurélné, Czakó István dr., Lád Károly, Fogarassy Viktorné, Turóczy Gusztáv, Bachmann Ottóné, Bachmann Mária, Gervay Mihály dr., Gervay Erzsébet, Lengyel Ervin dr., Pöschl Imre, Lechner Jenőné, Révay M. Jenőné, Lengyel Béláné, Dávid Károly, Novák Ferenc, Révay Jánosné, Gervay Pálné, Wertheimer Adolf, Horváth Károly, Pauer Mariska, Novák Ferencné, Bayer Krucsay Dezső, Lengyel Béla dr., Asbóth Emil, Hültl Dezső, Vidéki Emli dr., Kosselka János, Ghiczy Pál, Ghiczy Judit, Vidéky Ági, vitéz Bauer János.

A közgyűlést *Asbóth* Emil elnök nyitotta meg és

PAPP GÉZA dr.

népjóléti és munkaügyi államtitkár „A fürdőügyi törvény és a Szent Gellérthegy" című előadása vezette be, amelyben ismertette *Vass* József dr. népjóléti és munkaügyi miniszter intencióit, különösen olyan vonatkozásban, hogy miképen kell majd a Szent Gellérthegyet és környezetének védelmét a törvény végrehajtási utasításába bekapcsolni.

Az egyesület érdemes vezetősége, amint azt *Papp* Géza államtitkár kifejtette, felvetette a gyógyhelyi bizottság megalakításának kérdését is. Papp Géza államtitkár beszédének folyamán Kádár Levente miniszteri tanácsost idézte, aki balneológiai munkájában megállapítja, hogy nincs több oly város, ahol annyi forrás volna, mint Budapesten — 9 termál napi 600.000 hl vízbőséggel, — nincs több oly város a világon, amely a hőforrások mellett egyúttal subalpin üdülőhely lehetne. A mai helyzet szerint a Margitszigetet külön fürdőhelynek kell tekinteni. De külön séta- és autóutakat kellene épiteni a Svábhegy irányában. Meg kell őrizni a Gellérthegy mostani jellegét, 600 öles komplexumok, villaszerű kisebb paloták felépítésének volna itt helye, a bérkaszárnya-spekuláció teljes mellőzésével. Az Orom- és Bérc-uteát mielőbb össze kellene kötni. Az előadást rövid szünet követte, mely után Asbóth Emil elnök köszönetet mondott az előadónak.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után az egyesület évi működéséről szóló beszámolója és a legközelebbi munkaprogramm került tárgyalásra, amelyet

VIDÉKY EMIL dr. főtitkár

adott elő. A programm rámutat arra, hogy a Szent Gellérthegy az Erzsébet-híd felől kielégítő módon nem közelíthető meg. Már idegenek is kifogásolták, hogy a leggyönyörűbb és már nagyrészt szépen parkozott kilátóhelyekhez hozzáférni nem lehet. A budai hegyvidékre a megfelelő útvonal hiányzik. A székesfőváros közgyűlésének figyelmét nyomatékosan ide kell irányitani éppen most a költségvetés tárgyalása idején. Az Erzsébet-híd felőli feljárót a Horgony-utca kiépítése szolgáltatná, mely a budai hegyvidék kapuja és amelyen át a Gellérthegy, Naphegy, Istenhegy, Farkasrét és a Svábhegy forgalma fog a legtermészetesebb vonalon Budapest központja felé lebonyolódni. Ez ma a legsürgősebben megvalósitandó útvonal, mely tulajdonképpen a Tabán szabályozási tervének is gerincét kell hogy képezze. A Tabán kérdése ma ismét aktuális, a szabályozási terv reviziója nem halasztható, mert a Tabán lenne tulajdonképen Budapest fürdőváros bázisa. A fürdővárosnak park-háttér is kell, az ehhez szükséges idegen területek megszerzése fontos érdek.

A mesterien megszerkesztett évi jelentéssel legközelebb részletesen foglalkozunk.

Juhász Andor dr., a Kúria elnöke, indítványt tett a tisztikar megválasztására:

Elnök lett újból: *Asbóth* Emil min. tanácsos, műegyetemi tanár.

Alelnökök: Saxlehner Kálmán, Hültl Dezső dr., Wenckheim Dénes gróf, Kossalka János.

Ügyész: Lengyel Lajos dr.
Titkár: Lajos Ferenc dr., ügyvéd.
Pénztáros: Schiefner Károly.
Ellenőr: Ghyczy Aurél.

A számvizsgáló bizottság tagjai: Plósz Pál, Viczián Ede, Wälder Gyula, Fábián Gáspár dr. és Gervay Aurél.

Az új választmány tagjai: Bánlaky Géza, Bartousek Géza dr., Bayer Krucsay Dezső dr., Bitter Illés dr., Dorner Gyula, Frits Kálmán dr., Fogarassy Viktor dr., Gervay Pál, Gervay Mihály dr., Haidecker Sándor, Hegedüs Loránt dr., Herrmann Miksa, Ipolyi-Keller Gyula dr., Jakabffy Zoltán, Jendrassik Alfréd, Juhász Andor dr., Kaán Károly, Medgyaszay István, Novák Ferenc, vitéz b. Pauer János, Pompéry Elemér, Rausch Aladár, Saxlehner Ödön, Schmidt József dr., Szily Kálmán dr., Szesztay László, Szontagh Sándor dr., Tiefenthaler József dr., Vidéky Emil dr., Wargha László, Zsigmondy Dezső.

Az elnökség jegyzőkönyvi köszönetet szavazott *Szesztay* László műegyetemi tanárnak és melegen ünnepelte a kiváló szakférfiút, aki városrendezési és útrendezési kérdésekben mindenkor önzetlenül és eredményesen támogatta az egyesületet.

A közgyűlés a pénztári jelentés tudomásul vétele után *Hültl* Dezső indítványára Saxlehner Kálmán kormányfőtanácsost szeretete és hálája jeléül az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. Saxlehner Kálmán meghatott szavakkal köszönte meg a bizalomnak és a szeretetnek megnyilvánulását és örömmel fogadta meg, hogy az egyesület érdekeit ezentúl is mindig a szívén fogja viselni.

Szászhalmi József.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐ-ELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

PHILADELPHIA!
Kiváló fekete, pompás fagylalt, nagyszerű szellőztetés, kitünő zene.
SZABÓ SÁMUEL **KÁVÉHÁZA**

ÉHGYOMORRA
naponkint
igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

A testi kultúra fejlesztésére a főváros most már nagyobb gondot fordít. A III. ker., Hunor-utcai iskola melletti sportpálya és játszótér építése 32.000 pengő költséggel folyamatban van. A játszótérhez öltöző és zuhany-fürdő, továbbá 11×5 méteres lubickoló 30—60 centiméterig lejtősödő alappal készül. A III. ügyosztálytól a közoktatásügyi ügyosztály a Villányi-úton, közel a Horthy Miklós-úti köröndházhoz 2784 négyszögöl (10.000 m²) nagyságú területet kapott sportpálya létesítése céljából, melyet a modern kor követelményeinek megfelelően fognak felszerelni. A Marczibányi-téri iskolai sportpályán és játszótéren a tél folyamán kizárólag a tanulóifjúság részére jégpályát létesítenek, ahol naponta mintegy ezer diák részesülhet a télisport áldásában. Mindkét nembeli tanulók részére a Rudas-, a Császár-, Lukácsfürdő, a lágymányosi úszómedencében folyik a rendszeres úszásoktatás és a fejlettebb ifjúság részére a vizipóló tréning.

Könnyen védhető, így fontos stratégiai hely volt Budán a Margitsziget. Kevés olyan szigete van a Dunának, melyet két nagyjában egyenlő folyamág ölel körül, s így még a megkerülés veszedelmétől sem kell tartania. Kútfőinkből kiviláglik, hogy a Margitsziget ezen természetes előnyét is felismerték a tatárjárás után. Ezzel szemben Vác, bár püspöki székhely, nem tud jelentőségre emelkedni, mert ninesenek meg természetes védelmi feltételei. Maga Tamás, a váci püspök is a Margitszigeten keres menedéket. Nagy baja volt a szigetnek, hogy ki volt téve az árvízveszedelemnek. 1267—68-ban télen kétszer is elöntötte a víz. Óbuda hanyatlását is azzal magyarázzák történetíróink, hogy nem volt alkalmas helye várépítésre. A császárfürdői hévvíz nemesak mint fürdő, hanem mint malomtelep is nevezetes volt. A soha be nem fagyó hévvíz szüntelenül hajtotta a malmokat. Ennek az értékét is akkor méltányolhatjuk igazán, ha tudjuk, hogy az egész budai hegységben nincs malmok hajtására alkalmas patak. Magát a Dunát csak a XIII. század vége felé használják malmok hajtására.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Aquincum romjaiból világosan kitünik, hogy az édesvizi mészkőből és téglából épült fel. Nyilvánvaló, hogy a római Pannónia egyik legfontosabb helységének a Duna könyöke közelében kellett épülnie. Ez volt a tartomány védelmi sarka. A carpis-i (esztergomi) és az aquincumi rév szorul megerősítésre. A két révhelyet egyenes vonalba a vörösvári völgy alig 40 kilométernyi kényelmes útja köti össze. A Duna könyöke és ezen út között elég nehezen járható, úttalan, őserdővel borított magas hegyek emelkednek. Carpis fölött előnye Aquincumnak, hogy a középkori népvándorlások fő útiránya, a Nyugati-Középhegység lábánál húzódó északkeleti úttal szemközt fekszik, melynek egyenes folytatása a Balaton mellékén egyenesen Róma felé vezet az aquincumi révhelyen keresztül. Carpistól délre pedig mindenütt erdős dombvidék terül el. Aquincum vidéke a síkon mocsaras, a hegyek erdővel borítottak és vízben szegények, bár alkalmas építőkővel rendelkezik. Aquincum területe alkalmasabb építésre is. A vörösvári völgy a Duna mellett kiszélesedik. Az északnyugati szelektől védett, enyhébb klímája, erre a rómaiak bizonyára gondoltak. A carpisnál sokkal jobb építőkő a könnyen faragható mésztufa. Téglagyártáshoz ott van a kitünő kisecli agyag. Végül Aquincum kincse, a hévvíz is igen csalogatta a légiót.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

Buda gazdasági helyzete

A tőkemozgalom jelentős fejlődése a Budai Általános Takarékpénztárnál

Buda gazdasági helyzetéről és jövő kilátásairól nyilatkozott előttünk *Friedländer* Andor, a *Budai Általános Takarékpénztár Rt.* vezérigazgatója, kinek szoros kapcsolata az ipari élettel közismert.

— A gazdasági élet deprimáltsága *Budán is teljes mértékben észlelhető* és azért, mint takarékpénztári vezetőnek, kötelességem mindent elkövetni, hogy a budai gazdasági életbe egy kis *erősítést*, egy kis *forgalmat* biztosítsak. Minden eszközt megragadok, ha arról van szó, hogy a budai iparnak és kereskedelemnek szolgálatot tehetek.

— Az itteni gazdasági helyzetről az a véleményem, hogy nagyobb eltorlódások, inzolvenciák nem *nyugtalanítják a helyzetet* és az itteni ipar és kereskedelem a gazdasági bajok dacára is *szívósan tartja magát*, előreláthatólag nagyobb inzolvenciákon, vagy hasonló gazdasági bajokon *túl vagyunk*. Az a néhány nagy iparvállalat, amely Budához tartozik, *elsőrendű kezekben van, kellőkép* foglalkoztatva.

— A budai piac tehát egészségesnek mondható és minden tekintetben megállja a helyét. *Az ingatlantulajdonosok eladósodása az országos átlagon alul van.* Az iparban nincsen visszaesés, dolgozik és produkál.

— A Budai Általános Takarékpénztár az elmult félévben igen intenzíven dolgozott s állományai a december 31-iki helyzettel szemben lényegesen erősbbödtek. Az intézet nem veszített semmit, mert fedezetlen hiteleket nem adott. Intézetünk a rosszabb hitelviszonyok dacára is tartja a régi hiteleket és *felmondás vagy resztringálás egyáltalában nincs*. Ujabb tételekkel azonban természetesen, mi is tartózkodók vagyunk és csak a teljesen beigazolt, sürgős szükségleteket elégítjük ki. A gazdasági szükségleteket ki kell elégíteni, mert különben megáll a vérkeringés.

— Az intézet kihelyezési és betétállománya lényegesen emelkedett. Érdekes jelenség a *betevőosztály változása*, a békebelivel szemben. Ma nagyrészt a fixfizetéses és fixjövedelmű osztály az, melynek köréből az új betétek kikerülnek. A szabadfoglalkozásúak és a kereskedők, iparosok ezen a téren háttérbe szorultak, de remélhető, hogy a tél folyamán ezen foglalkozási ágaknál is változás fog beállani és a tőkegyüjtés, mely a pesti oldalon már előbb megindult, itt Budán is teljes mértékben fog kialakulni, annyival inkább, mert a pénz iránti bizalmatlanságnak már nyoma sincs és a takarékos embereknek ismét a fő vágyuk, hogy kamatozó betétjük legyen.

— A Takarékpénztár nagy súlyt helyez úgy a mobilitásra, mint arra is, hogy a kihitelezések olyan kezekbe jussanak, amelyek nemesak az előírt törlesztéseket teljesítik, hanem igen gyakori eset az intézetnél az is, hogy nagyobbarányú visszafizetések is eszközöltetnek. A váltókövetelések túlnyomó része elsőhelyen fennálló ingatlanbekebelezésekkel is biztosítva van.

Ennyit mondott Friedländer Andor a Budai Általános Takarékpénztárról, amely máris elsők között áll itt Budán s amelynek gazdasági és pénzügyi berendezkedései mintaszerűek. Ezt az előkelő pénzintézetet, amely a legsúlyosabb időkben épp úgy, mint a gazdasági fellendülés idején, hűségesen szolgálta a budai polgárságot, a Pesti Kereskedelmi Bank alapította, hogy Buda 200 ezer lakosának szolgálatára álljon. A budai társadalom bank-takarékpénztárát valóban semmi sem jellemezheti kitünőbben, mint az a közmondás, amely saját hírnevéből fakadt és él a köztudatban:

„Biztos, mint a Budai Általános!"

* **Walder Béla** a Hazai Áruhitelintézet népszerű vezérigazgatója *Monakó* kinevezett tiszteletbeli főkonzula lett, akinek a kormányzó úr őfőméltósága a napokban adta meg a működési engedélyt Magyarország területére.

* **Kohner Adolf dr. bárót** a *Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének tagjai* az egyesület 25 éves jubileuma alkalmából nagy ünneplésben fogják részesíteni.

* **A Nova** információnk szerint, a napokban kezdte meg ,a *Budapesti Helyiérdekü Vasutak* reorganizálását és minden intézkedés megtörtént abban az irányban, hogy az üzem alapos racionalizálása útján ezt a vállalatot újból rentábilissá tegyék. A Budapesti Helyiérdekü Vasutak megváltásának terve újból előtérbe került, mert a főváros továbbra is nagy súlyt helyez arra, hogy a közlekedési politikát egységesen irányítsa és a helyiérdekü vasúti vonalakat *bekapcsolja a Közúti Villamosvasúti hálózatba.*

* **A Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Rt.** igazgatósági ülése az előterjesztett 1928/29. évi mérleget jóváhagyta. Az üzletév nyeresége 3,423.545.41 pengő az előző évi 2,917.307.97 pengővel szemben. A társaság 67.9 millió pengő értékü áruforgalmat bonyolított le. A kedvezőbb eredmény az exportárak javulásából eredt, a termelés és forgalom megnövekedése is csak a kivitel nagyobb felkarolása révén volt elérhető. A belföldi üzlet az előző év keretei között mozgott. Az igazgatóság az október 29-re egybehivandó közgyülésnek 7 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni a mult évi 6 pengővel szemben. A társaság különböző jóléti alapjai javára, valamint közmüvelődési és közjótékonysági célokra 215.000 pengőt fog fordítani.

* **A Hermes Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság** igazgatósága e hó 15-én tartott ülésében megállapította a folyó évi június hó 30-án lezárt mérleget, mely a mult évi 671.603.25 pengővel szemben 703.287.72 pengő tiszta nyereséggel zárul. A mérleg adatai az intézetnek minden irányban való örvendetes fejlődéséről tesznek tanuságot, ami különösen a betétállománynak a mult évihez képest cca 23%-os emelkedése által vált lehetővé. Az igazgatóság indítványozni fogja a közgyülésnek, hogy az 1928—29. üzletévre október 26-tól kezdődően részvényenkint a mult évivel egyenlő 2.40 pengő (12%) osztalék kerüljön kifizetésre, valamint, hogy új igazgatósági tagokká báró *Radvánszy* Albert dr., felsőházi tag, a magyarországi evangélikus egyház egyetemes felügyelője és *Paksy* József dr., aki a Brassói Cellulozegyár Rt. ügyvezető igazgatóságába lépett át, választassanak meg.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Öröklakások
1-2-3 és többszobás
hall és összes mellékhelyiségekkel, egyszobások hálófülke és fürdőszobával, Buda legszebb részén, a Belvároshoz közel, villamos, autóbusz,
olcsó áron, kedvező feltételekkel 1-2000 pengővel leköthetők
és 1929 októberben beköltözhetők.
Előjegyzések más házakra is.
Kérjen díjtalan tervrajzot.
„Fészek" Szövetkezet, VII, Rákóczi út 72

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapírokra a legelőnyösebb feltételek mellett

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkoszorut, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM-RESTAURANT
II. ker, Margit-körut 20. szám
Telefonsz.: Automata 512-29
Tulajdonos: gróf Nyáry Gusztáv
Esténkint cigány-zene

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság tér 17. Telefon: J. 902-88.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális invenc falataival várja régi kedves vendégeit

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti köröndnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ
Telefonh. Aut. 520-93

ÚJ BUDÁN OPTIKUS ÜZLET NYILT
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javitómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Kapható mindenütt!

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyvizitisztitó berendezések, vizvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
Telefon: 223-93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserüsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 973. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 november 5.

A bemázolt szobor

A Városházán divat és átment a közéletbe is, hogy Budapestet valami különös öntudattal szeretjük odaállítani Párizs mellé, Berlín mellé, sőt abban a kedves hitben ringatjuk magunkat, hogy Budapest a világ legszebb városa, mert így mondják vendéglátó bankettjeinken az idegenek, mind ahogy ugyanazt mondják Stockholmban, Oslóban, Varsóban, sőt talán Belgrádban is.

Pedig ebben a városban egy évtized óta semmit sem tettek a város szépítéséért azok, akik uralkodnak e város felett. Az a módszer, amellyel uralkodnak, nem vall sem Párizsra, sem Berlinre és ha szabad hasonlítani valamihez, talán legközelebb találnánk — Fancsal községet.

Fancsal?

A régi budai vesztőhelyen, a fogaskerekű vasút végállomása és az Uj Szent János-kórház között, a Budakeszi út mentén áll egy Jézus-szobor, mintegy kiengesztelésül annak a sok bűnnek, amely ott lelt emberi megtorlást. Ez a Jézus-szobor nem valami művészi alkotás, de kőbe vésve a maga szürkeségében valahogy megfelelne talán, ha Budapest urai nem találták volna célszerűnek, hogy azt festékkel bemázoltassák, — à la Fancsal.

Három-négy évvel ezelőtt megbíztak valami szegény mázolómestert, hogy ezt a régi, romladozó szobrot mázolja be, annak pedig nem volt meg minden színnek a festéke, de ami volt, busásan rámázolta. A képzeletünkben, áhítatos hitünkben szőke, kékszemű, jóságos Jézus haját, szakállát koromfeketére, ruházatát pedig kékre, sárgára mázolta, mint valami oláh menyecskét. Azóta a festék lemállott róla és most aztán valami eszmei pályázat alapján új piktornak adták ki, aki enyhített a sötét színeken és a szakállt is, hajat is a legsötétebb barnára fogta és Krisztus urunk nyakába egy olyan piros köpönyeget mázolt, hogy azt még a bolsik sem vallják magukénak.

Lehetetlen és képtelen rendszer az, amelyik ilyen kicsi kérdést is, csak ilyen groteszkül tud megoldani. Mit várhatunk ilyen kormányzattól világraszóló nagy kérdésekben? Szerencsére Budapesten kilenc év alatt nem történt semmi. Holott történhetett volna. Kínálkozott sok alkalom, és ha csak azt az egyet, a fürdőváros kérdését vesszük, akkor is csak azt a bizonytalan tapogatódzást, azt a kertelést, azt a határozatlanságot látjuk, amely e városnak örökösen a kárára szolgált. Még csak hozzányúlni sem tudtak a kérdéshez és éppen ezért úgy csináltak, mintha ez a kérdés nem is létezett volna.

A rettenetes lakáshiányon csak úgy lehetne segíteni, ha Budapest székesfőváros, mely a világ leggazdagabb fővárosa, maga veszi kezébe a lakásépítést. Kezébe is vette, de olyan fancsali módon, mind ahogy a vesztőhelyi Jézust bemázolták. Építettek is lakásokat, — aber fraget nur nicht wie! — Lehetetlen helyeken lehetetlen házakat, lehetetlen lakásokkal, amiknek az árát a bérlők megfizetni nem tudják. Valahol a Gellért-hegy mögött, a külső Kerepesi úton, hegyoldalból kivájt szurdékokban, a maglódi pusztaságban, mind olyan helyen, ahol a város fejlesztését egy lépéssel se vitték előbbre, csak éppen hogy fokozták az új házak lakóinak ezer baját.

Parkokat is építettek, — de bocsásd meg bűneiket, Te bemázolt Jézus — építették azokat víz nélkül, föld nélkül, napsugár nélkül. Példa rá a Városmajor. Két év óta parkírozzák és most utólag építik hozzá a vízvezetéket, rakják le a csatornacsöveket, a gázt, a villanyt.

Minden úgy épült itt, mintha mindezt igen ügyes fogorvosok, jóhiszemű néptanítók és becsületes mázolómesterek csinálták volna. Veszedelmesen közeledtünk a fancsali nívóhoz. Építettünk templomokat is, mind ahogy illett, de azt hiszem, hogy Fancsal községben is lázongana a nép, ha olyan templomokkal boldogítanák őket, mint bennünket itt Budán. Budapestnek díszéül szolgáltak a népiskolái, — és most...?

Útépítésünk teljesen csődöt mondott, amiatt a garasos gazdálkodás miatt, amellyel sem utat építeni, sem utat fenntartani nem lehet. Csupa kísérlet, csupa próba, csupa haszontalan pénzpocsékolás, amely végre is az útépítés csődje elé vitte a várost.

Ennek a kiskorú, hogy enyhe szóval éljünk — naiv gazdálkodásnak nem lehetett más vége, mint az, hogy az országot vezérlő egyéniségek szemét felnyissa, hogy azok behatóbban nézzenek bele, a magyarság büszke metropolisának gazdálkodásába. Mert Budapest ma is még világszép város, oly szép, hogy tíz év alatt semmiféle rendszer sem tudná azt szépségéből kivetkőztetni, de ha tovább folyt volna ez a gazdálkodás, végre mégis csak Fancsal sorsára jutunk. Törvény kell ide, szigorú törvény, amely véget vet ennek a vétkes diletantizmusnak, mely inkább csak külső mázolásában volt az, aminek vallotta magát és Budapest néhány év alatt olyan sorsra jutott volna, mint a budai vesztőhely bemázolt Jézus-szobra.

Dubonai Pál.

Budán, 1929 november 4

Új emlékművek Budán. *Aggházy* Kamil ezredes, a *Hadtörténelmi Múzeum* igazgatója értekezletre hívta október 24-én az új múzeumba az illetékes tényezőket és az arra hivatottakat, hogy megalakítsák a *„Budavári helytörténeti bizottságot"*, amely főleg a *budai vár* helytörténeti adatait gyűjtené össze és a történeti helyeken új emlékműveket és emléktáblákat állítana fel, de igyekeznék a Vár történeti stílusát is helyreállítani. A megalakult bizottság elnökévé egyhangúlag *Csánky* Dezső történettudóst, ügyvezető elnökévé *Aggházy* Kamil ezredes-igazgatót, titkárnak *Thurner* Gézát választotta meg.

Buda lelkes barátait hívta meg bizalmas megbeszélésre Becsey Antal szkfv. biz. tag, hogy ott a mi kedves Budánk kulturális, művészeti, városszabályozási, idegenforgalmi és fürdővárosi közeli kérdéseit megbeszéljék és a konkrét indítványokat az aktuális munkaprogrammba bekapcsolják. Ott voltak többek között: Harrer Ferenc, Kiss Menyhért, Szviezsényi Zoltán, Süle Ferenc, akik lelkesen fogadták Becsey előterjesztését és elhatározták, hogy ezt a mozgalmat a *Hollós Mátyás Társasággal* kapcsolatosan fejlesztik tovább.

Jenő napját üli meg családias keretekben a „Budai Polgári Kör" november hó 15-én, pénteken, este nyole és fél órakor saját helyiségeiben és elnökének, *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselőnek tiszteletére *társasvacsorát* rendez.

Akvinkumi vízcsep

Mint valami elátkozott mesebeli város tengődik az aquinkumi réten, a Filatori-gáton túli terület, Óbuda régi szérűskertje. Nincs ott semmi, se templom, se piac, se csatorna, se víz, se gáz — pedig ott van mellette a gázgyár. Az elektromos művek európaibb vezetősége megkönyörült az ott fuldokló emberek — rendes adófizető polgárok! — nyomorúságos sorsán és odavezette nekik a világosságot, hogy jobban meglássák a többi nyomorúságot. Sárba süllyedő lehetetlen utakon, nagyárkok mentén épült, szűk töltéseken vezető, szédületes gyalogösvényeken járnak ott messziről ezek a szerencsétlen számkivetettek, akik ott építettek maguknak családi házakat és nem mentek a megyeri határba. Itt aztán fizetik a vízadót, de vizük nincs. Ami van, az — olajos. Ihatatlan annyira, hogy van ember, aki most ásat a telkén kutat. Mert hogy mégis van ott vízvezeték. Ezt onnan tudják, mert fizetik az adóját és itt-ott kiáll egy-egy csap a földből, ahol víz is kapható. De a lakásokba hiába akarnák bevezetni. Olyan nincs. Ujjnyi vastag csöveken vezették oda a vizet és ahhoz elágazó vezetéket nem lehet kapcsolni, mert akkor elfogyna a közkutak vize. Az otthoni fürdésről ott lemondtak még azok is, akik fürdőszobát is építettek maguknak, elég könnyelműen, de abban a hitben, hogy ők „budapesti" polgárok. Adófizetők. Kétezer év előtt a római légiók számára hatalmas vízvezetéket építettek az „öt forrás" bőséges gyógyvize számára és mint a nagymult csodás kultúráját járnak megbámulni, az afrikai néger falvakra emlékeztető telep kultúrát nélkülöző lakói annak a kétezeresztendős vízvezetéknek megmaradt pilléreit. Nem rösteli ezt a főváros? Méltó ez a fancsali állapot Budapest világvároshoz? Szabad ezt a gazdálkodást tovább tűrni? A Filatori-gáttól az óbudai vasútállomásig kitünő föld, termékeny talaj húzódik és egy kis gondoskodással ez lehetne a főváros kertes paradicsoma, ha nem volna ilyen lehetetlen telekpolitikája, — ha törődnének a városházán a polgárok sorsával, — ha nem űznének ilyen porhintő, szemkitörlő taktikázást, amely olyan vízvezetéket épít, ami nem ad vizet. Ezt hívják ma Budapesten „autonomiának!"

A **„zöld füzet"**, Friedrich István zöld mezbe öltöztetett programmja megjárta a nagy utat a városban, amelynek nyomán most a kereszténységet megbontva, szervezkedik a keresztény ellenzék. A központ az I. kerületben, még pedig a Várkert-kioszkban van, ahol *Perczel* Béla és *Draskóczy* M. László lettek az elnökök. A II. kerületi csoport a Budai Vigadó vendéglőjében rendezte be irodáját s ennek élére *Sármezey* Endre élott. O ugyan tulajdonképpen I. kerületi, de úgylátszik még nem találtak más elnököt a II. kerületben. A III. kerületi szervezet megalakítását egy tíztagú előkészítő bizottság intézi az Esplanade-szálló külön szobájában, de ennek a bizottságnak a névsorát még nem közlik, bár a többi szervezeteknél mindenhol és mindenkit pontosan megnevez az új ellenzéki párt. Mivel a III. kerületiek névsorát nem hozták nyilvánosságra, erősen gyanítható, hogy ez a bizottság olyan óvatos emberekből alakult, akik csak siker esetén emelik fel a sisakrostélyukat.

Még nyilnak a kertben az őszi virágok, de a városházán már előrevetette árnyékát a tél. Komoly tanácskozás folyt ugyanis a napokban afölött, hogy a székesfőváros tanácsa az idei téli időszakban a budai hegyvidéki utak és egyéb közterületek közül melyeken engedélyezze a sportolók részére a ródlizást és a sielést. És az illetékes közoktatásügyi ügyosztálynak testnevelési alosztálya — nagyon helyesen — ez értekezletre meghívta az összes budai hegyvidéki egyesületeknek egy-egy kiküldöttjét, továbbá az I., II. és III. kerületi előljáróságokat s kapitányságokat, valamint a köztisztasági hivatalt, a tűzoltóságot és a mentőket is. Rövidesen meg fog jelenni a tanács hirdetése, amely falragaszokon közölni fogja a sportoló közönséggel, hogy az idei téli időszakban a budai hegyekben melyek a ródlizásra használható utak és a sielésre alkalmas közterületek. A hirdetésben fel nem sorolt utakon és közterületeken való ródlizást s sielést a rendőri közegek feltétlenül meg fogják akadályozni. Szigorúan meghagyja a kiboesátandó hirdetés azt is, hogy a sportoló közönség tartozik a Tanács által kirendelt és jelvénnyel ellátott, székesfővárosi, téli sportfelügyelők utasításainak engedelmeskedni, akik a renitensekkel szemben azonnali rendőri karhatalom igénybevételére is jogosultak. A hirdetés különbséget tesz a csak gyermekek, továbbá csak felnőttek s végül a felnőttek s gyermekek részére együttesen használható utak és közterületek között azzal, hogy a felnőttek részére is engedélyezett útvonalakon gyermekek csak abban az esetben ródlizhatnak vagy sielhetnek, ha felnőtt kísérővel jelennek meg. Az értekezlet — *az érdekeltségek értékes hozzászólásával* — a legnagyobb körültekintéssel állapította meg, hogy melyek azok a budai hegyi utak és közterületek, amelyeken ezen téli sportok hívei legkevésbé zavarják a forgalom, tűzrendészet és egyéb közszempontok érdekeit s amelyeken egyben legkevésbé veszélyeztetik a saját s sportoló társaik testi épségét. Szóval most már jöhet a tél, eshetik a hó, a budai hegyvidék csodaszép tájai felkészülve várják a ródlizók és sielők jókedvű csapatát, egyre több hívet szerezve ez egészséges sportoknak, a Budán könnyen elérhető s olcsón megszerezhető, alpesi élvezeteknek.

Virágos Buda. Japán kert, mexikói kert és budai kert lesz a roppant érdekes attrakciója a szombaton megnyíló világkiállításnak, amely hivatva van közkedveltté tenni a „Virágos Buda" jelszót, amely iránt oly nagy rokonszenvet tudott kelteni már eddig is *Manninger* Vilmos dr.

Várostörténeti múzeumot Budának

Budavára visszavétele 250. évfordulójának ünnepét nem is tudjuk elképzelni anélkül, hogy erre az alkalomra a székesfőváros a budai Várban, alkalmas helyiségekben kiállítja a birtokában lévő mindazon muzeális tárgyakat, amelyek Buda multját tükröztetik vissza. A Városligetben lévő Székesfővárosi Múzeum, de a székesfőváros egyéb gyűjteményei is gazdagok Buda multjára vonatkozó muzeális tárgyakban és ezek között is *különösen az 1686-os ostrom emlékeiben*. Kívánatos volna, hogy ez alkalommal mások is, akik a budai multra vonatkozó muzeális értékeket őrizik, a kiállítás tartamára azokat a székesfővárosnak átengedjék.

Hogy ezt a kiállítást csak a Várban lehet *stilszerűen* megrendezni, ebben, aki helyes pszichológiai érzékkel bír, nem kételkedhetik. Mi pedig nem kételkedünk abban, hogy ha egyszer a budai múzeális anyagot a Várban összehordták, elrendezték és kiállították, azt onnan a székesfőváros valaha el is vigye, sőt inkább gondoskodik arról, hogy az mint állandó, télen-nyáron nyitva álló *külön budai múzeum* fenntartassék.

Ma a helyzet az, hogy aki megtekinti a Várat, csak a jelent látja és csak megsejti a multat anélkül, hogy azt, még a Várban, amikor arra pszichikailag legfogékonyabbá vált, egy budavári helytörténeti múzeum gazdag gyűjteményeivel eléje varázsolná. Egy másutt elhelyezett budai muzeális gyűjtemény, *kiragadva a még ma is hangulatos miliőből*, a varázs kiváltására alkalmatlan.

— *Hat denn das altehrwürdige Buda kein stadthistorisches Museum?* — kérdezte tőlem a napokban a Várban egy világjáró öreg német, aki a jelen szépségei után a mult romantikáját is kereste. És ebben a kérdésben nemcsak érdeklődés volt, de *vád* is.

Az 1872 után megindult egyesítés, egységesítés és központosítás hevében bizony néha-néha túllőtt a székesfőváros vezetősége a célon; Pestre központosította úgy a pesti, mint a budai várostörténeti muzeális árgyakat, megfeledkezvén arról, hogy bár Budapest *jövője* csak egy lehet, de Buda és Pest *multja* más és más; *előre* egyesült erővel kell törnünk, de *multat* nem szabad egy fazékba dobnunk. A budai mult és a pesti mult külön-külön érdekesség és érték; nem irigyeljük Pesttől multját, de visszakérjük Budának a magáét. A budai mult muzeális anyagának Budára való visszahozása nemcsak Budának érdeke, de a vele „indivisibiliter ac inseperabiliter" egyesített Pesté is, mert annak Budán való elhelyezése és kiállítása az egyetlen módja annak, hogy ezzel *új, vonzó* és *hatásos* értékkel *gyarapítsuk* városunkat.

Az 1936-os emlékünnepre ne felejtsük el megépíteni a Várban az alterehrwürdig Buda stadthistorisch múzeumát.

C. R.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Géptorna (Zander) terme kiválóan alkalmas fogyókurák tartására, ízületi merevségek, izomsorvadások és hátgerinc elferdülések gyógykezelésére. Svéd tornaterem.

Samassáné Désy Anna, a katolikus nőmozgalomnak kiváló vezére elhunyt okt. 25-én és nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben *Mészáros* János dr. érseki helytartó beszentelése után. Az elhunyt nagyasszony mint a Kisegítő Kápolna Egyesület elnöke, több budai, azóta már templommá emelkedett kápolnát teremtett lelkes munkatársai segítségével. Elnöke volt a Kat. Sajtóhölgybizottságnak s több kat. intézménynek és lelkes írásait örömmel olvasta a közönség. Gyászolja kiterjedt, előkelő rokonsága élén *Samassa* Aurél államtitkár.

Az egyházak is rosszul állnak a mai válságos viszonyok között és ezért a fővárosnak kell igen sokszor a segítségükre sietnie, hogy hivatásukat méltó módon teljesíthessék. A pénzügyi bizottság *Gaár* Vilmos dr. alaposan megokolt, helyes érvekkel támogatott indítványára elhatározta, hogy a budai izraelita hitközségnek a templom céljára szolgáló új telek szerzésére 50.000 pengőt javasol juttatni. Ugyanekkor *Wolff* Károly dr. a csörszutcai kisegítő kápolna egyesület segélyének háromezer pengőre való felemelését kérte és *Németh* Béla dr. a kőbányai reformátusoknak húszezer pengős tatarozási segélyt kér megszavazni, amihez a pénzügyi bizottság hozzájárult.

A farkasréti temetőben felavatták Rákosi Viktor, Szemnecz Emil, Lovászy Márton, Tóth Árpád, Szegh Dezső síremlékét október 31-én.

Gyász. *Thym* Adolf, a Rákóczianumnak 19 év óta ügybuzgó tanára és hitoktatója, okt. 30-án 55 éves korában elhúnyt.

Zilahy Gyula postafőnök, főfelügyelőt október 26-án temették el az Óbudai temető halottasházából nagy részvéttel.

Mi lehet az „Aranykagyló?'' — érdeklődtek nálunk több ízben azok, akik már hallották ezt a titokzatos varázsszót. A *Nők Ujsága A Háztartás* legújabb száma most megadja a feleletet: az „Aranykagyló" — *lélekolvasógép,* amelynek hangfogóján keresztül az ember legelrejtettebb gondolata is kiderül. Az „Aranykagyló" *Szekula* Jenő érdekfeszítő regénye, melynek első folytatását már ebben a számban közli a kitünő aszszonylap. Mutatványszámot kívánatra díjmentesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Bécsi-utca 3.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Uj gyógyszertár nyilt meg Budán, II., Retek-utca 79. sz. alatt, a rózsadombi és pasaréti lakosság kényelmére. Ez a gyógyszertár is bizonyára olyan, mint a többi, de a tulajdonos, egyik legérdekesebb alakja a „magyar repülés" történetének. *Prodam Guidóról* van szó, aki a magyar repülőgépek születésekor, Wright testvérek és Bleriot kisérletei korában szívós kitartással és számos baleset közt, sokszor kockáztatta életét a levegő meghódításáért. Később, a világháborúban, egyike lett a volt monarchia legfélelmetesebb repülőinek, ki az olasz fronton az ellenség rémeként szerepelt. Vakmerősége és bátorsága nem ismert határt; az olasz repülők valóságos hajtóvadászatot indítottak ellene, míg végre le is lőtték gépével együtt. Valóságos csoda, hogy életben maradt, de mint 100%-os rokkant, többé gépre nem ülhetett. Ugy látszik, hogy az állam és a főváros csak most ébredt arra a kötelezettségre, hogy az ilyen önfeláldozó egyéneknek érdemeit némikép honorálni és exisztenciáját biztosítani kell. Üdvözöljük őt mint új budai polgárt.

Bérautó-autó taxi **623-89,** lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. **Horváth**

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN

DÉLUTÁNI TEA,

ÁNC

Elsőrangu koncert- és tánczene. Európa-fővárosi restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Este kétféle menü 5 és 6 pengős. Déli menü 2.50

Asztalrendelés T: A. 528-84

Az öregifjú cigánykirály, Rácz Laci már muzsikál a Seiffert-kávéházban. Régi cigány, régi nóta a régi Budára való. Száz szép magyar nótáját szívesen hallgatja a közönség.

Buda szenzációja. Eseményszámba megy, hogy ma, vasárnap, november 3-án az ismert budai Putsay-cégnek a Keleti Károly-utcában különös csínnal és választékos ízléssel berendezett cukrászdája az uri közönség részére megnyilt. A látogató és a vendég ezekben a pazar helyiségekben megtalálja majd mindazt, ami szem és szájnak kedves. A jól aláfestett gyönyörű színek, az utólérhetetlen szép stilusos vonalak és az egész miliő kellemes, jóleső és barátságos, meleg hangulatot teremt. Aki bennük tartózkodik, az egyhamar nem kívánkozik ki onnan, minden olyan szép és minden oly jó. Egyszóval Putsayék megint fején találták a szöget, amikor a Keleti Károly-utcából is Attila-utcát csinálnak. Itt már régóta, amott pedig nemsokára nemcsak a budaiaknak, de a jóízlésű és kényes pestieknek is meglesz hamarosan az ő kedves, intim kis cukrászdájuk, ahol az inyenceségeknek és felséges falatoknak a tárházát fogjuk megtalálhatni. Még a legnagyobb gourmandok is!

A „néger jazz'' Budán. A *„Déli Vasút"*-kávéház tradiciója, hogy a világváros kávéházi szenzációit ő hozza át Budára és a kávéház e multjához fűződnek olyan nevek, mint Ányos Laci, Barta Luci, Vajda Mihály, Baumann Károly, Balogh Böske, Salamon Béla, Kovács Andor és a később nagy hírre szert tett nevek egész sora. A *Déli Vasút*-kávéház révén vált közismertté az orosz zenekar is. Most új szenzációt hoz. A télen Pesten oly nagy sikerrel szerepelt *„néger jazz"-t* hozza. Valódi négereket. A most divatos jazz-zene egyedül hivatott művelőit. Művészek-e? Majd meglátjuk.

Hungária kötszergyár r. t. a pesti fióküzletein kívül most Budán is fiókot nyitott *I., Krisztina-tér* 3. sz. alatt. Felhívjuk olvasóink figyelmét ezen elismert cégnek, különösen *fűző, gummiharisnya* és *haskötő* különlegességeire.

„A Milimári trágyája"

Pénzes Mihály dr. ügyvéd úr arról panaszkodik a mult számban, hogy Budán nincsen trágya, vagy ha van, akkor megfizethetetlenül drága. — „Eddig azt hittem, hogy Budán sok a szemét és az, amit szalón nyelven „trágyának" neveznek s eltünődtem azon, hogy mit szóljanak a „pénztelenek", ha már a „Pénzesek" sincsenek a jelen állapotokkal megelégedve. A dolog azonban komoly s így az olcsó szójátékok helyett — írja nekünk almási *Balogh* Loránt építésztanár — néhány reális tanácsal szolgálok mindazok részére, akik a gyümölcstermelés és talajjavítás kérdései iránt érdeklődnek és Budából gyümölcsligetet akarnak csinálni. Ezt csinálom én is a Szemlőhegy tetején 26 év óta s az elért sikerek igazolják alábbi fejtegetéseimet". — A „telepítéshez", vagyis az ültetés első évében istállótrágyára nincsen szükség. Ha a talaj jó, akkor a csemetéknek kisebb gödröt is áshatunk, ám rossz vagy köves talajban a gödör körülbelül 1 méter mély és 2 méter széles legyen. A kiásott gödröket a téli fagy bomlasztó hatásának hagyjuk kitéve s az ültetés aztán tavasszal történjen. Félmagas vagy magastörzsű fák ültetésénél az egész terület megforgatása szükséges. A fákat se sűrűn, se mélyen ne ültessük. A gyümölcsfáknál legfontosabb a helyes metszés és a szakszerű permetezés. „A helyes metszésre minden vasárnap délelőtt egy fél óra alatt bárkit szívesen kioktatok. A „milimári trágya" többnyire *értéktelen,* mert a benne lévő szalma csak humuszt nyujt, az értékas anyagok ellenben idő előtt elszálltak belőle. Célszerűnek vélem tehát a szalmát *tőzegporral* pótolni, amely a felszínre vastagon felszórva és sekélyen bekapálva lazává, porhanyóvá teszi a talajt, leköti a légköri nedvességet és az illó trágyaanyagokat. A kétévenkénti tőzegezés bámulatos hatással van a budai márgás, kötött talajra s emellett olcsó. A grőf Zichy-féle fonyódi tőzegüzem szállítja préselve, vagy vagóntételekben. Pesti irodája a telefónjegyzékben található. Káli-trágyára a budai agyagos talaj nem szorul. Foszfor és nitrogén pedig műtrágya alakjában készen kapható. Az istállótrágyában sok a szükséges baktérium s így talajojtási célból évente egy *kevés,* vagy 8—10 évenkint *bövebb* istállótrágya alkalmazása mindenesetre hasznosnak mondható, de nem feltétlenül szükséges. Főleg a fiatal csemeték környékét kaszált fűvel, szénával, de legfőképen tőzegporral vastagon kell beteríteni, mert ez a talaj felszínét a kiszáradástól megóvja s így a gyakori öntözést fölöslegessé teszi. Aki mindezeket megszívleli, annak *Milimári nélkül* is lesz sok és jó gyümölcse."

Iparosünnep Budán

Az I. ker. Iparoskör 25 éves jubileuma. — Megalakult az Iparoskörök központja Budán

Impozáns külsőségek között folyt le a budapesti I. ker. Iparoskörnek okt. hó 27-én a Budai Vigadóban tartott 25 éves jubiláris díszközgyűlése. Az I. kerületi iparosság és a résztvevő egyéb ipari képviseletek zászlóik alatt, régi céhládáikkal, a Budai Hadastyánok festői csoportjának vezetésével zeneszó mellett vonultak fel a Budai Vigadó nagytermébe, amely már akkor megtelt a közélet kiváló reprezentánsaival, akik a kört jubileuma alkalmából üdvözölni kívánták.

Megjelentek: — a kereskedelmi miniszter képviseletében *Kerékgyártó* György dr. ipari miniszteri biztos, *Hadik* János és az Orsz. Kézműves Testület képviseletében *Bikich* Lóránt, IOKSZ igazgatója, a Kereskedelmi és Iparkamara képviseletében *Bittner* János felsőházi tag, az Építőmesterek Ipartestülete nevében *Ziegler* Géza kormányfőtanácsos, a Budai Társaskör képviseletében *Szombathy* Kálmán alelnök, a Budai Polgári Kör és a II. kerületi Iparoskör képviseletében *Tury* Zoltán, a Budai Kereskedők és Iparosok Köre megbízásából *Hubert* Vilmos vezetése alatt egy népes küldöttség, képviseltették magukat: a Mészáros Ipartestület, a Hentes Ipartestület, Droguista Ipartestület, Villanyszerelők Ipartestülete, Fogtechnikus Ipartestület, KÉKOSZ és még igen nagyszámú ipari képviselet. Jelen voltak még: *Szigethy* János felsőházi tag, *Perlaky* György országgyülési képviselő, *Becsey* Antal, *Németh* Béla, *Pakányi* Ferenc és *Kiss* Menyhért, *Latinák* Jenő törvényhatósági bizottsági tagok. *Baránszky* Gyula dr., *Badál* Ede, *Goszleth* István, *Holtzspach* Odön, *Garancsy* László dr., *Gabriel* dr., *Pénzes* Mihály dr., *Kulcsár* Richárd, *Váli* Gábor, *Gál* Lajos, *Halwa* Sándor, *Müller* Antal, *Pathó* István, *Sógor* József és számos ismertnevű budai iparos. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester távíratban mentette ki távolmaradását.

Képviseltették magukat az isaszegi, miskolci, székesfehérvári, szolnoki és tatabányai iparoskörök s azok kiküldöttei zászlókkal vonultak fel, de a kelenföldi és III. kerületi iparosság nem vett részt.

A díszközgyülést *Kollár* Gábor elnök nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket, rámutatva a 25 éves jubileum jelentőségére. Majd átadta a szót *Máté* István díszelnöknek, aki ünnepi beszédében rámutatott a magyar ipar mostoha helyzetére, amelyet az ipar nem érdemelt meg. A megcsonkított ország nem engedheti meg magának, hogy azt a nemzeti erőt, amelyet 300.000 kisiparos polgár képvisel, ne használja fel a haza érdekében. Kérte a megjelenteket, hogy a jubiláris díszközgyűlés alkalmából fokozottabb mértékben támogassák az iparoskörüknek, mint az iparosság szabad szervezeteinek az iparosság jólétét és boldogulását célzó törekvéseit. Viszont hulljanak le az iparosságban magában azok a választófalak, melyek elválasztottak iparost iparostól, félretéve minden közönyt és visszavonást, teremtsék meg a nagy magyar iparosegységet, mert csak ez hozza meg az iparosság boldogabb jövőjét.

A nagyhatású elnöki megnyitó után az

Iparoskör történetét

ismertette a kör titkára a következőkben:

Reisz Antal fodrászmester és szaktársainak asztaltársasága vetette fel az I. ker. Iparoskör alapításának eszméjét és 1903 november 10-én — tehát *huszonhat* évvel ezelőtt — volt az alakuló közgyűlés amelyen 34 iparos vett részt. 1905-ben a betegeskedő Reisz Antal elnök lemondott és egy évig *Fojt* István kalaposmester, majd ismét Reisz lett az elnök. 1908-ban *Havas* József építész vette át az elnökséget és vitte bele a községi politikai életbe a Szabad Polgári Körrel karöltve. Akkor Fischer és Roth Lajos jutottak be a közgyűlésbe. 1912-ben Havas József elnök lett a bizottsági tag és az iparoskörnek már 132 tagja volt akkor. 1913-ban *Máté* Istvánt választották meg elnöknek, aki erősen emelte a kör színvonalát és átmentette a háború és bolsevizmus súlyos idején. A kör 1923-ban, július 12-én alakult meg újból és Máté lelkes agitációja vitte a mai virágzásba. 1924 október 19-én felavatta a kör a zászlóját. 1925-ben Mátét díszelnöknek, *Kollár* Gábort elnöknek választották meg, aki alatt megindult a *Budai Iparos Szövetség* megalakítására a propaganda, amelyet *Krivoss* Árpád dr. ügyvéd kezdeményezett és az 1929-iki tisztújításkor őt választották meg ügyvezető elnöknek.

A titkári jelentés után az üdvözlések következtek az előbb jelzett sorrendben, amelynek során az érdekképviseletek kiküldöttei lelkes szavakkal üdvözölték a jubiláns iparoskört, kérve és buzdítva őket a további lelkes és áldozatkész munkára. Az üdvözlések után *Krivoss* Árpád dr., a jubiláló Iparoskör ügyvezető elnöke terjesztette elő a Magyar Iparoskörök Központjának megalakítására vonatkozó tervezetét. Szerinte az iparoskörökben annyi fel nem ismert és szerephez nem juttatott őserő szunnyad, hogy azokat fel kell kutatni és az iparosság érdekében fel nem használni bűn a nemzet és az iparosság ellen. Az iparoskörök, mint az iparosság szabad szervezetei sokkal függetlenebbül tudják megtalálni a vezetésre alkalmas egyéneket, mint az ipartestületek, melyek vezetői nem egyszer nem az iparosság bizalmából, hanem hivatalos befolyásra kerülnek az iparosság élére. Az Iparoskörök minden gondozás nélkül, egymástól teljesen függetlenül működnek és ezért nem tudják erőiket koncentrálva, az iparosság érdekeit előrevinni. Feltétlen szükségét látja annak, hogy az egyes iparoskörök működéséről a többiek is tudomást szerezzenek, hogy amikor az iparosság egységes állásfoglalására lesz szükség, az iparoskörök ne dolgozzanak egymás ellen egymás rovására. Megalakítandónak tartja a

MAGYAR IPAROSKÖRÖK KÖZPONTJÁT,

melybe beszervezni kíván minden Magyarországon létező, alapszabályokkal működő iparoskört, hogy az ezekben rejlő erők öntudatra keltve szolgálják az iparosság egyetemes érdekeit s egyben a vezetésre alkalmas egyének kiemeltessenek az ismeretlenségből s nekik megfelelő szerephez juthassanak. Előterjesztette a Magyar Iparoskörök Központjának megalakítására vonatkozó határozati javaslatot, melyet a közgyűlés nagy lelkesedéssel tesz magáévá s megbízza a közgyűlést szervező bizottságot, hogy az előkészítő munkálatot sürgősen indítsa meg. Az ünnepségen szerepelt a jórészt I. ker. iparosokból alakult Tabáni Dalárda. Az ünnepség második pontját képezte volna a magyar iparosság nevében a

HŐSÖK EMLÉKKÖVÉNEK MEGKOSZORUZÁSA

a díszközgyűlésen résztvevő iparosérdekeltségek ünnepélyes felvonulásával. Ez a része azonban az ünnepségnek a szakadó eső miatt elmaradt s a vezetőség úgy határozott, hogy egy kisebb küldöttség helyezi el a koszorút a Hősök Emlékkövére. Felkérte *Becsey* Antalt, hogy emlékbeszédét a díszközgyűlés keretében mondja el. A lelkes beszédből közöljük az alábbi részeket:

„A hívő keresztény, amikor vallásának legnagyobb ünnepét üli, felzarándokol a Golgotára, ahol a szenvedések keresztje felett a feltámadás napja dereng. Nekünk magyaroknak is van ilyen Golgotánk. Amikor a nemzeti munka napszámosai, a magyar iparosok ünnepelnek, lelki szükségesség, hogy odazarándokoljanak ők is; oda, ahol az ezredéves emlék tövében 600.000 magyar hős emléke felett a hazafiúi kegyelet lángja lobog. El kell menniök, hogy ebben a szent tűzben akarássá acélozzák lelkük vágyait; és hogy a magyar diesőség szent forrásainál megtisztítsák és felüdítsék lelkeiket. Mert ha valamikor, úgy most van szüksége minden dolgozó magyarnak arra, hogy akarni tudjon és hogy akarásának tisztult és emelkedett lelke adjon szárnyakat. — Kevesen lettünk. A húszmilliós ország gyönyörű ábrándja szertefoszlott és csak egy megcsonkított ország nyolcmilliós népe és rabságban sínylődő négymillió magyar testvér maradt meg belőle. Fölöttünk a komor felhőkbe burkolt magyar firmamentum, amelynek borongó hangulata üli meg a magyar lelkeket. És nekünk hinnünk kell; hinnünk kell, hogy a felhőkön túl a magyar Igazság napja ragyog, amely megtöri a felhők és lelkek borúját. Honnét merítsünk erőt ehhez a hithez? Ott van a válasz: — az ezredéves emlék és előtte a magyar hősök kőbe faragott sírja! Ott fekszik e honalapító hősök ércbe öntött alakjai előtt a legnagyobb magyar sorstragédiának emlékköve. Csak egy-két lépés az az út, amely a honalapítóktól a sírkőhöz vezet. Ám ez az út a magyar történelemnek, sőt Európa történelmének nagy országútja, amelyet a magyar diesőség soha el nem hervadó virágai szegélyeznek, de amely felett nem egyszer a nagy tragédiák árnyéka borong. Mi a magyar történelem hullámvonalán most a mélységben járunk. Ám a mélység után törvényszerűséggel ismét emelkedés következik. Meg kell építenünk azt az utat, amely ismét felfelé: a *magyar jövő* felé vezet. Nekünk magyar iparosoknak ebben a munkában sorsdöntő részünk van.

Rudas-fürdő

A budai forráscsoport legradioaktivabb hőforrása

A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,

Fedett téli uszócsarnok

— Magyar iparosok! Ezekkel a gondolatokkal avatom fel és küldöm a maga útjára, a Hősi emlékre az iparosság babérkoszorúját. Ez a koszorú legyen szimbóluma a meg nem szűnő kegyeletnek, amely a magyar iparosság lelkében hatszázezer magyar hősnek, közöttük az iparosok tízezreinek emléke felett virraszt; és legyen záloga annak a szent fogadalomnak, hogy a magyar iparosság élő hittel, lankadatlan erővel akarja megépíteni a magyar jövő útját."

A nagyhatású szónoklat után a díszközgyűlés a Szózat eléneklésével ért véget, majd 6 tagú küldöttség vitte el az iparosság koszorúját a Hősök Emlékkövéhez e jelszóval: Hős Iparostársak, példátok mutatja, miként kell békében dolgozni s hareban halni Honért! *Szávay* Gyula szavalta el itt ezután nagyhatású ünnepi ódáját és *Hermann* János letette a sírra a díszes koszorút.

Délután a programm szerint a Budai Iparos- és Kereskedőifjak Kulturegyesülete rendezett előadást a díszközgyűlés közönsége tiszteletére.

Francia-magyar elemi iskola

II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz. Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN. Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22 Első budai, legrégibb címtáblafestészet **VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16**

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít elsőrangú mester **PETRÓ** II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

MEGNYILT A BUDAI **VERSENYCIPŐÁRUHÁZ** II., MARGIT-KÖRUT 46 BUDA LEGOLCSÓBB CIPŐFORRÁSA Kizárólag csak saját készítményű cipők.

Lebeda Ferenc **„VILLA" kávéháza** I., Zsolt- és Derék-utca sarok Esténkint vidám bohémtanya

BÚTORASZTALOSTÓL: hálló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség. MÜLLER LAJOS „Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54 Tel.: Aut. 558—81. Főüzlet: VII., Dohány-utca 37. 70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

Monori Mag VEZET!

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT BUDAPEST—MONOR KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA 1 **MONORI MAGKERESKEDÉSE** BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM Telefon: Automata 868-80, 868-68, 868-69

ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁKNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Déli vasúttal szemben,
Enyedi-, Alkotás- és Greguss-utca sarkán,
Buda legszebb helyén
villamos megállónál és a 3-as autóbusz végállomásánál, három utcára néző sarok bérházban keleti-déli fekvésű 1, 2 és 3 szobás, hallos és garçon
LAKÁSOK
a legszebb kivitelben, műhelyek, raktárak és üzletek központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással
NOVEMBERRE kiadók.
Bővebbet: AMBRUS és HAJNALY
építészmérnökök irodájában,
V., Mária Valéria-u. 19. Tel. A. 825-39.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. főpolgármesternek a Magyar Hirlapírók Orsz. Nyugdíjegyesület közgyűlésén köszönetet szavaztak, az írók síremlékeinek felállításáért.

WLASSICS TIBOR báró ny. min. tanácsos, a „Balatoni Társaság" országos elnöke, Budára költözött I., Ráth György-utca 11/b. szám alá s ugyanide helyezte át székhelyét a Balatoni Társaság is.

PAVAI-VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos és főgeológus, Békéscsaba határában, ahol a geológiai földalakulás alapján 70 fokos, sós, jódos gyógyvíz és dús földgáz léte tételezhető fel, — két hét óta kutatásokat végez.

FENYŐ MIKSA, a Gyáriparosok Orsz. Szövetségének elismerten nagyképzettségű igazgatója orvosi műtétnek volt kénytelen magát alávetni, de egészségi állapota annyira javult, hogy már a lakásán ápolják és november hó elején ismét átveszi hivatala vezetését.

KEZDI KOVÁCS LÁSZLÓ festőművész, a Független Művészek Egyesülete elnöke, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagját, pompás művészete elismeréséül a Rothermere-éremmel tüntették ki. Az angol műpártolóknak ma egyik legkeresettebb tájképfestője.

Hollós Mátyás Társaság

november hó 11-én este 7 órakor választmányi ülést tart a Császárfürdő Hollós Mátyás termében, amelyen megvitatja a november folyamán meginduló előadások és vitaesték ügyét és megállapítja téli programmját is. E jelentés egyuttal *meghívó* is.

Rózsadombi Egyesület

november hó 5-én, kedden este félhét órakor rendes választmányi ülést tart az Áldás-utcai elemi iskola tanácstermében, amelyre a választmány tagjait ezúton hívja meg az *Elnökség.*

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Érdekes kísérletet tesz *Krivátsy* Miklós, a nemrégen Párizsból hazatért budai szobrászművész azzal, hogy szobrait virágkereskedések kirakóablakainak nyíló várágai közt állítja ki, október 21-től december 2-ig. Most IV., Múzeum-körút 27, VI., Teréz-körút 10 és VI., Andrássy-út 7. alatt láthatók alkotásai. Érdekes ötletére és körlevelére még visszatérünk.

Otvenezer esztendős koponyát és más emberi csontokat találtak Csillaghegyen a téglagyári munkások.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I., Attila u. 12

Szerzői estet rendez november hó 16-án este fél 6 órakor M. *Kölcsey* Margit és *Szávay* Zoltán a Zeneművészeti Főiskola nagytermében Komlóssy Emma, Kisházy Sári, Cz. Gerenday Rózsi, Kiss Ferenc és László Imre közreműködésével.

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Elhalasztották november hó 8-ára, *péntek* estére a Budai Kath. Körben, *Dréhr* Imre tiszteletére tervezett névnapi társasvacsorát.

Sümeghi László borestje október hó 23-án összegyüjtötte a Kelenföld polgárságának szine-javát és a *Kis Rablóhoz* címzett vendéglő nagytermében nem volt képes befogadni az érkező vendégeket. *Sümeghi* László dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos, melegen üdvözölte a megjelenteket és köztük: Becsey Antalt, Végh Mihály h. ny. államtitkárt, Spannberger Lajos elöljárót, Holtzspach Odön h. elöljárót, Bányász László p.-ü. főtanácsost, Losoncy István p.-ü. tanácsost, Tarnay Dezső zsámbéki főjegyzőt, Dorning Gyula min. tanácsost. Az üdvözlést elsőnek *Spannberger* Alajos I. ker. elöljáró köszönte meg, aki bemutatkozó látogatást tett ez alkalommal, kedves hangulatok között. Mint elöljáró azon az álláspónton áll, hogy ő és társai vannak a közönség kedvéért és nem fordítva. Türelmet kér, hogy minden méltányos kívánságot teljesíthessen. Megtapsolták. Azután *Becsey* Antal, a kerület vezére szólalt fel, tréfásan köszöntve Sümeghit, aki alkalmat adott az elöljáró üdvözlésére. Azután áttért az aktuális várospolitikai kérdések ismertetésére. A régi fővárosi törvény idejét multa. Híve az általános, titkos választásnak, melyet fokozatosan kell megvalósítani. A haladás útján ne menjünk vissza, de vigyázva lépjünk előre. Követeli a közigazgatás egyszerűsítését, az üzemek részére részvénytársasági formát, a rokonüzemek egyesítését, ami megtakarítást jelent. Föltétlen híve az önkormányzatnak és a demokráciát úgy érti, hogy jólléthez és keresethez kell juttatni a polgárságot, tőkét kell gyüjteni és exportlehetőségeket teremteni. Legyünk mi a Kelet és Nyugat között a gazdasági élet vámszedői. A népszerű vezér érdekes, színes, lelkes beszédét még lelkesebben megtapsolták s megéljenezték. Utána lapunk szerkesztője beszélt, szelíd szóval simogatva a várost és üdvözölte *Végh* Mihály államtitkárt a községi politika térségén, amire az humorosan válaszolt. Kedves, tréfás beszédet mondott *Vámos* Jenő vegyészmérnök, komoly szóval mondott köszönetet Becseynek *Dorning* Gyula min. tan., *Bányász* László az adókivető bizottság elnökét éltette, *Ujj* Gyula tanár a *Kelen*-tér (?) hivatalos elnevezését sürgette és befejezte az estét *Kovács* tábornok poétikus beszéde az egyetértés legendájáról.

Kitüntetett bankfőnökök. *Kovácsy* Mihály dr.-nak, a Magyar Általános Hitelbank *budavári* fiókja főnökének és *Schäffer* Károly dr.-nak, e fiók főnökhelyettesének közhasznú, érdemes tevékenységük elismeréséül a *kormánytanácsosi* címet adományozta a kormányzó. — *Kovácsy* Mihály dr., aki a budavári fiókot oly kitünően megszervezte, 1887-ben született Budapesten, középiskoláit a Lónyay-utcai ref. főgimnáziumban és Erdélyben, Erzsébetvároson végezte. A kolozsvári egyetemen avatták doktorrá és mint ilyen került a Hitelbank szolgálatába. Előbb Kecskeméten, azután a központba, 1918-ban pedig az óbudai fióknál mint főnökhelyettes működött, míg a *várbeli* fiókot megalapítása, 1920 óta vezeti mintaszerűen, kielégítve a várbeli főúri társaság kényes igényeit. — *Schäffer* Károly dr., a várbeli fiók főnökhelyettese bánáti ember, akit szintén Kolozsvárt avattak doktorrá és szintén a várbeli fiók megalapítása óta mint főnökhelyettes nyerte meg a közönség rokonszenvét és tiszteletét.

Némethy Ernő dr. volt tabáni segédlelkészt, a Regnum Marianum új plébánosát búcsúztatta meleg szeretettel október 26-án a Szabad Polgári Körben a tabáni róm. katolikus egyházközség. *Szigeti* János felsőházi tag, *Szenthy* Bálint min. tan., *Angyal* Kálmán dr. apátplébános, *Spannberger* Alajos I. ker. előljáró ünneplő szavakban üdvözölték az érdemes lelkipásztort, aki szép beszéddel mondott köszönetet az ünnepeltetésért. A tabáni polgári társadalom vezetői közül számosan vettek részt a távozó új plébános ünnepeltetésén.

MENCZER saját üzemeiben fest, ti-ztít, mos. Telefon 504—04. Külön vidéki osztály.

A Diósárok folytatólagos beboltozása, úgylátszik, újra elsikkad a fővárosi költségvetés útvesztőjében. A jövő évben a Léderer-telepen készült erdei iskola fertőzött nyennyvize (hiszen tüdőbeteg gyerekek nyálváladékát is viszi magával) szintén a Diósárokba folyik majd s így a nyitott árok megfertőzi az egész vidéket. Ne sajnálják itt az ötvenezer pengőt, takarítsák meg azt sok egyéb fölöslegesen.

Mégis lesz világító szökőkút a döbrenteitéri gyönyörű japán parkban *Joanovits* Pál kívánságára. Erős harcot kellett ezért vívnia a pénzügyi bizottságban, ahol mindenáron törölni akarták a kétezer pengőbe kerülő szökőkút világítóberendezési költséget akkor, amikor Pesten több ilyen kút már régen működik. Ne sajnálják Budától ezt a kis ékességet a jó pestiek.

A bécsi kaputól kezdve rendezni kell az egész *Nándor*-bástyát, vagy ahogy újabban nevezik: *Prímás-bástyát.* A Hadtörténelmi Múzeum környékén rendezték, de félig készen nem felel meg, mert az idegen — és a Múzeum most sokakat vonz ide — megbotránkozva látná abból, amit lát, hogy mi lehetett itt. *Papp* Jenő most a „Magyarság"-ban szóvátette azt a piszkot és elhagyatottságot, ami a bástya e részét oly undorítóvá teszi. Leírja azt is, hogy a múzeum mellett, a bástya tatarozásakor, 12 méter mélységben egy régi török lőszerraktárt találtak, sok érdekes műemlékkel és hadiszerekkel. Ezeket a Hadimúzeumban helyezik el, ahol legközelebb már megkezdik a berendezkedést.

Magyar-orosz egyházközség alakult Budapesten és plébánosa *Ruszkó* János nyug. rendőrtanácsos, akit Párizsban Szerafin orosz érsek orosz pappá szentelt fel, sőt az apát címet is adományozta neki. Most várják Párizsból a magyarnyelvű antimenszont (Krisztus urunk sírbatételét ábrázoló lepelt), mert csak olyan templomban lehet magyarul misézni, ahol ez a lepel magyarnyelvű fölirattal bír.

A köztisztviselők hete lesz november 4-től 11-ig tervezett és a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete által rendezett propagandahét, amikor *olcsó* élelmiszerakcióval kapcsolatosan olcsó vászon-, konfekcióáru- és gyapjúszövet-akciót fejtenek ki.

Pusztul a romantika és ezt elősegítik még a hatóságok is. Most a régi nagyhírű búcsúknak vetnek véget, amelyek pedig sok kedves színt adtak Buda életének. A „Nachkhiritag"-ot teljesen eltörlik, míg a vasárnapi búcsút is csak erélyes megszorításokkal fogják engedélyezni. Pedig, de szépek voltak és országszerte híresek az óbudai, vizivárosi, krisztinabeli, ujlaki és tabáni búcsúk.

Nem lett játszótér a Zsigmond- és Török-utca sarkán lévő hatalmas telek, fel sem építik ott az igért nagy bérházat, ellenben valami élelmes társaság, itt a város szívében tenniszpályákat létesített rajta. Mivel központban van, természetesen nagy a forgalma, de ebből a városnak, mint telektulajdonosnak nem igen van haszna. Mégis csak furcsa, hogy ilyen óriási és drága területet így „elpotyázzon" a város. Ezt szóvá is tették a pénzügyi bizottságban, követelvén, hogy a könnyelmű s valakikkel szemben nagylelkű engedélyt adó tisztviselőt vonják felelősségre.

Éket ver a Hűvösvölgy és a Zugliget közé a Budenz-árok, amelynek beboltozására — mely három és fél év óta folyik — jövő évi költségvetésbe a főváros újabb 20 ezer pengőt vett fel, de a valóságban ott beboltozás nem történik. Csak az árok mélyén csatornákat helyeznek el, úgy, hogy a Budenz-árok a csatornával való ellátás után sem lesz beboltozva, hanem ijesztő szélességben tátong és meggátolja a Budenz-útnak a forgalom részére való átadását. A Hűvösvölgy és a Zugliget csatlakozásának pedig egyik mesterséges akadályozója ez a tátongó árok, ami egyébiránt esztétikai, egészségügyi és közbiztonsági szempontból is kifogásolandó.

Egy pohár víz nem sok, de anynyit sem kap a szomjas kiránduló a Jánoshegy alatti gyönyörű területen, ahova 20 ezrével zarándokol a közönség a nyári vasárnapokon. Adjon vizet ezeknek a főváros a vízvezetékcsövek végén felállítandó közkútból és már a nyáron áldani fogják az eltikkadt turisták.

Teát (broken orange) első kézből, közvetlen a termelőtől árusít *Bozó* gyógytár, I., Alkotás-u. 34.

A megfagyott gyermek réme kísért a tél beköszöntével az óbudai hegyvidéken, ahonnan a gyermekek háromnegyed órás utat tesznek gyalogszerrel, amíg az iskolába eljutnak. A mult évben az úton megfagyott egy gyermek és az idén, ha keményebb lesz a tél és a szociális viszonyok rosszabbodnak még több tanulót érhet hasonló sors. Pedig egyszerű lenne a segítség: — iskolát kell állítani a külső részeken lakó tanulók számára s ha máskép nem megy, a most felszabaduló hegyitemető melletti vámépületet kell erre a célra berendezni.

A boldogulás titka a takarékosság. Bármennyire vigyáz az ember, baleset mégis érheti. A *Budapesti Kisipari Hitlintézet Rt.* (VII., Rákóczi-út 30.) *minden* takarék- és folyószámla betevője, az intézet pénztártermében kifüggesztett általános feltételek mellett betétösszege, legfeljebb azonban balesetből eredő halálesetre 2500 P, állandó rokkantság esetére 2500 P erejéig, *minden díjfizetési kötelezettség nélkül biztosítva van.* Aki az általános feltételek szerint biztosításra nem alkalmas, jogában áll maga helyett biztosításra *mást* bejelenteni. Közelebbi felvilágosítást a kiválóan vezetett intézet takarékbetétosztálya nyujt.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

„Az Orszem", a honvédség hivatásos altiszti karának katonai lapja, most ülte 25 éves fennállásának ünnepét. A Mátyás koronázó templomban megtartott főpapi istentisztelet után, a koronaőrség dísztermében szépen sikerült ünnepi matiné volt. Az ünnepélyek sorozatát díszebéd zárta be, amelyen az ország összes helyőrségének kiküldöttei résztvettek.

Művész-estéket rendez a MOVE budapesti főosztályának Astra művészcsoportja a MOVE-székház dísztermében hetenkint, amelyeken szerepelni óhajtó tehetséges fiatal keresztény hölgyek és urak mutatkoznak be.

Kettős zászlószentelés. Fényes és méreteiben is impozáns ünnepe volt október hó 20-án, vasárnap a Svábhegynek. E napon volt ugyanis a Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör kettős zászlószentelő és avató ünnepe. A zászlóanyai tisztet *Hantos* Elemérné és *Kisbaári Kiss* Margit úrnők töltötték be. A zászlók, valamint az ünnep fővédnöke *Friedrich* István ny. miniszterelnök volt. A nagyszabású ünnepen előkelő vendégek, több testvér egyesület zászlók alatt és a Svábhegy polgárságának számos jeles tagja volt jelen. A dianauti elemi iskola tarnaterme erre az alkalomra virágdíszt öltött. Fél 9 órakor a katolikus templomban, ahol a csendes misét *Mály* József operaénekes művészi éneke kísérte, *P. Szóka Imre* szt. domonkosrendi plébános lélekemelő beszéd kíséretében szentelte be az egyik zászlót. A tornateremben pedig később a ref. egyház részéről *Haypál* Béla budai ref. lelkész, az ág. ev. egyház részéről pedig vitéz *Kende* István püspöki titkár áldottak meg egy másik zászlót hazafias érzéstől áthatott szép beszédek kíséretében. Ezután a zászlók világi felavató ünnepe következett, mely szintén a tornateremben folyt le és a magyar Hiszekegy-gyel kezdődött. *Perczel* Béla m. kir. kormányfőtanácsos, a kör elnöke mondott magasszárnyalású ünnepi beszédet, melyet általános tetszés kísért. Ezután a „Zugligeti Erdei Visszhang" Dalkör adott elő egy áhítatot keltő szép dalt, *Faragó* József karnagy vezetése alatt. Ezt követte *Sándor* Károly isk. igazgatónak, a kör ügyvezető igazgatójának zászlóavató beszéde, amelyben ismertette a kör történetét és rámutatott azokra az áldásos eredményekre, melyeket a kör rövid fennállása alatt a jótékonyság terén elért. Köszönetet mondott a tagoknak az önzetlen áldozatkészségért, amely lehetővé tette a két zászló beszerzését és fogadalmat tett, hogy e zászlók alatt szolgálják azokat a nemes és magasztos ideálokat, amelyek a polgárság boldogulásához és Nagy-Magyarország feltámadásához vezetnek, amit a kör vezetősége a tagok nevében is megfogadott. Ezután a zászlószegek beverése következett. Először a zászlóanyák, a fővédnök, a kör elnöke helyezték el a zászlószögeiket hazafias jókívánságok nyilvánítása mellett. *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester és *Sipőcz* Jenő dr. polgármester nevében *Ruffy* Kálmán dr. tanácsjegyző helyezte el a zászlószegeket. *Purebl* Győző dr. tanácsnok megbízásából pedig *Sándor* Károly isk. igazgató vert zászlószeget a zászlóba. Azután a különböző egyesületek, adományozók, végül a kör tagjai verték be szögeiket. A nagyszerű műsort a Zugligeti Erdei Visszhang Dalkör és a Follner János karnagy által dirigált I. ker. Levente zenekar által kitünően előadott ének-, illetőleg zeneszámok tették változatossá. Este a Svábhegyi Nagyszálló-ban fényesen sikerült tánemulatság volt, amely kitünő hangulatban a reggeli órákban ért véget. — A zászlók megszerzésében és a szép ünnep rendezésében a zászló-bizottságé az érdem, amelynek tagjai között Ramsperger Ferenc, Muszka Ferenc, Tafferner János, Hoyer Pál, Keller Pál, ifj. Krén István, Tagscherer István, Jánossy György, Bódi Flórián, Kálmán István és Richardt Sándor fáradoztak sokat a siker érdekében.

JAVITTASSA
szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas mészet, szénsavas kalcinátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
Szívbaj, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólommérgezés, máj-, lép-, mék-, hágyhólyagbetalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétfőnap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktív thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás ucca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től NÉGER JAZZ
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐ<ELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY
ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kötszergyár R.-T. fiókja
Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

Öröklakások
1-2-3 és többszobás
hall és összes mellékhelyiségekkel, egyszobások hálófülke és fürdőszobával, Buda legszebb részén, a Belvároshoz közel, villamos, autóbusz,
olcsó áron, kedvező feltételekkel 1-2000 pengővel leköthetők
és 1929 októberben beköltözhetők.
Előjegyzések más házakra is.
Kérjen díjtalan tervrajzot
„Fészek" Szövetkezet, VII., Rákóczi út 72

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás ucca 34. sz.

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

TEKINTSE MEG MAGÁNFELEKTŐL VÁSÁROLT BÉKEBELI, VALÓDI
PERZSASZŐNYEGEIMET
OLCSÓ ÁRAK — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PROHÁSZKA, I., KRISZTINA-KÖRÚT 32. SZ. (KRISZTINA-TÉRNÉL)

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Buda háttérbe szorult már egyszer, még pedig Róbert Károly idejében. Temesvár, majd később Visegrád lett királyi székhely, Visegráddal átellenben pedig Maros virágzott. Maros városi rangra emelkedése bizonyíték arra, hogy egyedül a királyi székhely alkalmas arra, hogy valamely város keletkezésének tényezőjévé váljék. Viszont a történelem azt is bizonyítja, hogy az ilyen hatalmi szóra keletkezett város virágzása igen rövid életű. Nagy Lajos már ismét Budán tartja székhelyét. Buda 1347-iki árumegállítási kiváltsága, mely alól 1370-ben a hazai kereskedőket felszabadítják, azt bizonyítja, hogy a nyugatról jövő külföldi iparcikkek fő empóriuma Buda volt már akkor is. Ezt pedig földrajzi fekvésének köszönhette, éppenúgy, mint Kassa a lengyelországi, Brassó az orientális forgalom feletti uralmát. Nagy Lajos idejében az anyakirályné Óbuda támogatására tett meg mindent, de állandó fejlődést ennek biztosítani nem tudott. Pestet a gyakori árvizek sújtják. Budát ez a veszedelem is megkíméli. Nagy Lajos áldásos uralkodása alatt a jólét, közbiztonság s vele a kereskedelem nagy lendületet vett. Az orientális kereskedelem útja a Fekete-tenger mellékéről nemcsak nyugatra, hanem Itáliába is, — Budán vezetett keresztül. Nem Budának szóló kedvezés következtében, hanem azért, mert ezt az utat a természet kijelölte. A budai révnél szedték ezen út királyi harmincad vámját is. Nagy Lajostól Mátyásig egészen világos Buda hegemóniája a többi városok felett. Buda országos védelmi központ, várnagya a nádor. A budai vár elsőrangú fontosságú. Földrajzi fekvése úgy a stratégia, mint a kereskedelem nézőpontjából biztosítja elsőségét.

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: **Szászhalmi József.**

* **128 millióra emelkedett** a jegybanknál elhelyezett állami pénz. A *Magyar Nemzeti Bank* jegyforgalma az október 23-iki kimutatás szerint, az október 15-iki állománnyal szemben, 13.6 millió pengővel csökkent és leszállott 414 millióra. A váltótárcaállomány 9.3 millió pengővel emelkedett és így most 300 millióra rug, ami a tényleges jegyforgalom 73 százalékának felel meg.

* **Jacobi Olivér dr.**, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* ügyvezető igazgatója állásáról ez év végére lemondott. Érdemeire való tekintettel az igazgatóság tagjává választja meg a közgyűlés s így Jacobi dr. a jövő évtől kezdve ebben a minőségében fogja a bank érdekében való tevékenységét, különösen eddigi működési körében folytatni.

* **Vegyészeti iparunk fejlődése.** *Halmi* Gyula, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Orsz. Egyesületének nagyképzettségű ügyvezető igazgatója, ezidei évi jelentésében megírta az egyesület negyedszázados működésének történetét. E visszapillantás vegyészeti iparunk nehezen induló, de később annál jobban nekilendülő fejlődését tárja elénk az egyesület megalakulása óta. Szerinte az egyesületnek a jövőben arra kell törekednie, hogy az ország szükségleteinek megfelelően igyekezzen emelni a többtermelést ott, ahol túlnyomó az import, másfelől pedig igyekeznie kell azoknak a gyáraknak helyzetén könnyíteni, melyek a megszállott területekkel piacukat vesztették.

* **A Hitelbank belvárosi fiókja** eddigi IV., Egyetem-utca 11. alatti helyiségeit e hó 28-tól kezdve IV., Kálvin-tér 1. számú házba helyezte át.

* **Horn Józsefnek**, a Kender-, Juta- és Textilipar R. T. művezetőjének 35 éves értékes szolgálataiért tudtul adták a kormányzó elismerését.

* **Ganz és Társa** — Danubius Gép-, Vagón- és Hajógyár R.-T.-ban egyesült gépgyáraknak a folyó év eddig eltelt hónapjaiban elért forgalma valamivel nagyobb, mint tavaly ugyanez időszakban. Az illetékes hatóságok már a legközelebbi időben ki akarják adni az államvasúti beruházási munkákat és minden remény megvan arra, hogy e megrendelésekből a vállalatra nagyobb rész fog jutni. A kibővített eladási szervezetnek köszönhető, hogy sikerült a vállalatnak az idén gyártmányai külföldi elhelyezését fokozni. A *bánhidai villamos erőmű* munkálatai, amelyeknek a Ganz—Danubius a fővállalkozója, oly símán és gyorsan haladnak, hogy kilátás van arra, hogy az erőmű a szerződésszerű határidőnél *több hónappal korábban* lesz üzembehelyezhető. A folyó év üzleteredményei eddig kedvezően alakultak s feltehető, hogy a még hátralevő hónapok hozama sem fog az eddigiek mögött maradni.

* **Ganz-féle Villamossági R.-T.** üzleteinek terjedelme a folyó évben kedvezően alakult és a gondosan ápolt exportüzlet mellett az idén a belföldi forgalomban örvendetes emelkedés állapítható meg. Az új *Kandó-féle fázisváltós mozdonyokkal* az alagi vonalon immár ötnegyed éve folyó kísérletek kedvező eredménnyel jártak, úgy hogy a budapest—hegyeshalomi vasútvonal elektrifikálási munkái első részének megrendelése a legközelebbi időre várható.

A Postatakarékpénztár betétállománya szeptemberben 1.1 millió pengővel 50.7 millió pengőre apadt. Az intézet összforgalma a két üzletágban 1.1 milliárd pengőt tett.

* **A kézművesipar sérelmei** és kívánságai ügyében vezetőségi ülést tartott az *Országos Kézműves Testület Becsey* Antal kormányfőtanácsos elnöklésével, aki jelentette, hogy a szegedi kongresszus óta az iparosság egységének szerves kiépítése a legjobb úton halad. *Krivoss* Árpád dr. az önkormányzat felállítását sürgette. Marovits Andor a kisiparosok közszállítási sérelmeit tette szóvá.

* **Magy. Ált. Kőszénbánya R.-T.** Az ipariszénfogyasztás az első félévben örvendetes emelkedést mutat az előző év hasonló szakával szemben. Az elszállítások *háztartási szénben* ugyancsak igen kielégítők voltak. A *brikett*-termelés a mult évvel szemben lényegesen volt fokozható. A *bauxitcement* kiváló tulajdonságai úgy a bel-, mint a külföldön is teljes elismeréssel találkoznak és a kivitele növekszik. *Calciumcarbidban* megfelelően nagyobb mennyiség volt elhelyezhető.

* **A Községi Takarékpénztár** külföldi záloglevélemissziói — amint beavatott helyről értesültünk — egyáltalán nem tekinthető meghiusultnak. A londoni pénzpiac stagnálása csak ideiglenes és a községi záloglevelekkel szemben fennálló érdeklődés oly intenzív, hogy csak idő kérdése, hogy az egész akció sikerüljön.

* **A Gyárosok és Gyárigazgatók Klubjában** érdekes előadást tartott *Kelemen* Móric, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesületének főtitkára *A barcelonai kiállítás és a magyar ipar* címmel. A kitünő és gondos tanulmány alapján készült előadást *Tolnay* Kornél nyug. MÁV. elnökigazgató, a klub elnöke köszönte meg.

* **A Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű** Részvénytársaság megtartotta *Bíró* Pál dr. elnöklésével rendes évi közgyűlését. Az 1928/29. év zárszámadásai és az ezzel összefüggő összes javaslatok elfogadást nyertek. A részvényenkénti 7 pengő osztalék ezévi november hó 2-tól kerül kifizetésre. A közgyűlés elhatározta, hogy legkésőbb 1930 január hó 31-ig a részvényösszevonásból eredő hányadrészvények és a még forgalomban lévő régi részvények új részvényekre kicserélendők. Az igazgatóságba új tagul *Stein* Emil dr.-t választották meg.

* **A Nagybátony—Ujlaki Egyesült Iparművek RT.** közli, hogy ezévi üzletmenete a mindinkább súlyosbodó általános gazdasági depresszióhoz képest kielégítően alakul. A multtal szemben nagyobb áldozatokat ró a vállalatra a hitelezési viszonyok erős leromlása. A vállalat egyes üzemeinek programmszerű racionálása folyamatban van és ezen a réven remélhető, hogy a nehezebb gazdasági lehetőségeknek is siker kilátásával nézhet elébe.

* **Trust**, „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára". Az e társasághoz tartozó áramszolgáltató vállalatok üzletmenete a folyó év első nyolc hónapjában a várakozásnak mindenben megfelelő volt. A szolgáltatott ipari- és világítóáram mennyisége a mult évvel szemben több mint 6 százalékkal emelkedett és ennek megfelelően az üzemi eredmény is növekedett.

* **Az Urikány-Zsilvölgyi** Magyar Kőszénbánya R.-T. üzletmenete általában a tavalyi keretek között mozog. *A brennbergi* kőszénbányák az egész éven át zavartalanul üzemben voltak és a kiaknázott szén megfelelő árak mellett símán volt elhelyezhető. A *„Lupeni"* bányának, a társaság román leányvállalatának, termelése előreláthatólag eléri a tavalyi mértéket. A román államvasutak tartozása a szállított szénért, mely tartozás tudvalévőleg már igen számottevő összegre rúgott, csaknem teljesen kiegyenlíttetett. A társaság által *Tállyán* megnyitott kőbánya gépberendezései elkészültek és üzemben vannak. Tekintettel az állami útépítési akcióra, remélhető, hogy a tállyai kőbánya a jövő évben élénk forgalmat fog elérni.

* **A Győri Textilművek RT.** az év első felében kielégítő forgalomra tekinthet vissza és az elmult évhez képest ebben az első félévben, mérsékelt pluszforgalmat is ért el, ami gyártmányai közkedveltségét bizonyítja. A mai kedvezőtlen helyzeten csakis az általános gazdasági javulás segíthet, amelynek beálltáig az egész textilszakmának erős küzdelmet kell folytatnia. Mindezek ellenére a Győri Textilművek üzemének fenntartásával, kitünő mobilitásának és likvidálásának teljes integritásával nyugodtan várhatja be a jobb időket.

* **A Nemzetközi Gépkereskedelmi RT.**, mely az Angol-Magyar Bank hatalmas gépkereskedelmi vállalata, különösen arról nevezetes, hogy egész Középeurópának egyik legnagyobb saját tőkével rendelkező kereskedelmi vállalkozása, értesülésünk szerint a jövő hó végén tartja idei közgyűlését. Beavatott helyről származó információink szerint annyi azonban már most is megállapítható, hogy a vállalat lefolyt üzletéve rendkívül kedvezően alakult, ami lehetővé teszi a tavalyi osztalék kifizetését Eszerint tehát a törzsrészvények után 12 százalék, vagyis 6 pengő lesz a Nemzetközi Gépkereskedelmi idei osztaléka, míg az A) sorozatú elsőbbségi részvények osztaléka 7 százalék, a B) sorozatú elsőbbségi részvényeké pedig 7.5 százalék, úgy, amint ez az alapszabályokban meg van állapítva.

* **Az Union Nasic** október 29-én tartotta *Genfben* az 1928—29. üzletévre vonatkozó rendes évi közgyűlését. A közgyűlés változatlanul elfogadta az igazgatóságnak a vállalat ügyvezető-elnöke, *Rosenberg* Hermann kormányfőtanácsos által előterjesztett évi jelentését és az osztalékot nyolc és fél svájci frankban állapította meg, ami a 3 százalékos svájci szelvényadó levonásával folyó évi november 1-től kezdve a *Hazai Bank RT.*-nál, Budapesten és a Banque de Paris et des Pays-Bas fiókjánál, Genfben kerül kifizetésre.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

BAGOLYVÁR
ÉTTEREM-RESTAURANT
II. ker, Margit-körut 20. szám
Telefonsz.: Automata 512-29
Tulajdonos: gróf Nyáry Gusztáv
Esténkint cigány-zene

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

ZLAMÁL
széget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbízható javítómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

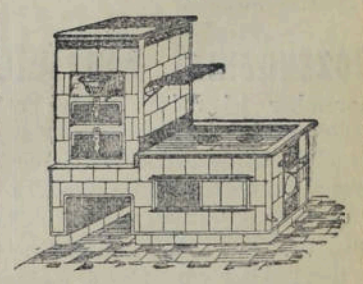
Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4.
Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim éttermeme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körgyűrűnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Úrvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Lakos Lajos
takaréktűzhelygyár R. T.
Budapest

Gyár:
V, Kalona József-utca 3
Telefon: 223—95
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné-utca 8
Telefon: 857—24

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

ÚJ OPTIKUS ÜZLET NYILT
BUDÁN
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Pohárankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 974. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: **502—96**.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Rözgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 november 12.

Kiállítás a tó fenekén

Inkább a városligeti tó fenekére, mint Budára — mondják a városháza Budát büntető urai, amikor arról van szó, hogy évről-évre növekvő, súlyban, tekintélyben, látogatottságban gyarapodó *Nemzetközi Vásárt*, mely régen túlnőtt az ósdi Iparesarnok keretein, — hol helyezzék el.

A Belvárostól és az itt álló nagy hotelektől nem szabad távol esnie, — szétosztani nem szabad olymódon, hogy az egyik része a Városligetben, a másik a Tenyészállatkiállításon legyen Kőbánya szomszédságában, — európai nívón álló épületekben kell elhelyezni és — a látogató közönség számára könnyen megközelíthető helyen kell lennie.

Az egész városban ilyen hely egyetlen egy van. Szemközt a Belvárossal, 10 percnyi hajóúton, 25 percnyi villamos úton elérhető terület a Lágymányos, ahol azt a fertőzött pocsolyát, már egészségügyi szempontból is régen be kellett volna temetni és feltölteni. Természetesen nem a mai módon, erjedő, rothadó, fertőző kultúrhulladékkal és városi szeméttel, hanem egészséges földdel. Nagy előnye e területnek, hogy közvetlenül a Duna mellett és a vasúti sínek mentén terül el s így erdei földdel is feltölthető volna. Londonban az egészségügyi tanács követeli, hogy a régi város utcáit két öl mélyen ássák fel és az angolkórt okozó, lótrágyalével átitatott földet eltávolítva, egészséges földdel cseréljék ki. Nálunk csak az építkezéseknél kiásott föld lerakását kellett volna ide irányítani.

A feltöltés pedig sürgős, mert a borárostér—kelenföldi új híd megköveteli, hogy a hídfő környéke sürgősen rendeztessék! Itt új város épül majd néhány év alatt, mint a Ferenc József-hídnál és kétségbeejtő állapotban várja ezt a budai oldal.

Az eddig feltöltött részt is föl kell ásni, az ott erjedő anyagot el kell távolíani, mert nem lehet egy új városrészt erre a megfertőzött és mindent megfertőző beteg talajra építeni. A kelenföldi orvosok is kétségbeesetten küzdenek az innen szétáramló járványok ellen és ha egész Budán nincs tifuszeset, — ennek a pocsolyának a környékén mindig van.

Kiállítási területnek közelebb fekvő, alkamasabb hely Budapesten nem található, szinte annak született, hogy állandó kiállítási terület legyen, hatalmas park keretében. Föltétlenül alkalmasabb, mint a városligeti tó feneke, vagy a Tenyészállatkiállítás. A tófenék évenként nagy összegeket nyel el, kisegítésül a jövő évben, elfogadható terv, de állandósítani nem szabad, már azért sem, hogy az idegeneket közelebb hozzuk a budai gyógyforrásokhoz, amelyek a városháza minden mesterkedése dacára, meg fogják menteni Buda elszegényedő polgárságát és elviselhetővé teszik az adóterheket a pestiek számára is.

A helyzetet megérlelte a nagyjövőjű Nemzetközi Vásár elhelyezésének fontos kérdése. Ez elől kitérni nem lehet. De a kérdés böles megoldása egyúttal megoldja a városi gazdálkodásnak rémületesen közeledő csődjét, mert mégis csak különös gazdálkodás lehet, ha ilyen jól bevált intézmény a tó fenekére kerül.

Ünnepre készül a II. kerületi Egységes Polgári Párt vezetősége január közepén, hogy hűségét és kitartását, dokumentálja vezére és elnöke, *Kozma* Jenő dr. mellett, aki a fővárosi törvény reviziójával kapcsolatosan került a különféle érdekek ütköző pontjába és diplomaták díszére váló ügyességgel, Budapest jövőjéhez méltó nagy koncepcióval, minden pártpolitikai tekinteteken felül állva oldotta meg nehéz feladatát. Még azok is, akik kicsinyes önérdekből siratják a régi törvényt és gáncsolják az újat, elismeréssel adóznak Kozma Jenőnek és ezt akarja megünnepelni a II. kerületi *Egységes Polgári Párt*, azzal, hogy januárban *nagyszabású társasestét* rendez, amelyre meghívja a II. kerületi párt tagjain kívül az összes rokonpártszervezeteket, a budai közélet kiválóságait.

Megszaporodnak az alpolgármesterek, mert a belügyminiszter jóváhagyta a főváros közgyűlésének a harmadik alpolgármesteri állás visszaállításáról szóló határozatát. Az új alpolgármesternek ügyköre nem műszaki lesz, ahogy azt általában óhajtották, hanem elsősorban az előljáróságok állandó ellenőrzésére terjed ki a hatásköre. Hát erre olyan nagyon nagy szükség van? Olyan sok baj van az előljáróságokon?

Eltemetett műemlék. Fent a Várban, a Bástya-sétány és Nándor-utca sarkán, a Hadtörténelmi Múzeum déli sarkával szemben álló ház egyike azoknak, amelynek történelmi nevezetességű, *kétemeletes pincéje* van. Talán a legrégibb várbeli pince. Érdekes műemlék. Csakhogy rossz sorsra jutott, mert a ház kezelője megengedte, hogy a várbeli építkezések körül fölszaporodó törmeléket és piszkot a pinceablakon át ezekbe a pincékbe szórják bele és így a kétemeletes pincét lassan betemetik. Alig hihető, hogy ez a háztulajdonos, báró *Rubidó Zichy* Iván úr tudtával történne és valószínűleg valami alantas közege túlbuzgalmának a következménye, ami ellen azonban a városnak erélyesen tiltakoznia kellene.

Közúti rend. A tűzoltósággal nem sokat törődnek a Városházán. Osszes gondjuk az, hogy annak az élére erőskezű, fegyelmet tartó, szakmájában kiváló ember kerüljön. És ez volt tűzoltóintézményünk szerencséje, mert így vált az európai tűzoltóságok mintaképévé. Amikor a szultán elrendelte, hogy az örökös tűzfészekben, Konstantinápolyban meg kell szervezni a tűzoltóságot, az annak tanulmányozására kiküldött megbízottak beutazták egész Európa összes nagyvárosait és hazatértükben megpihentek Budapesten. Itt rájöttek, hogy kár volt világot járniok és megszervezték Konstantinápolyban budapesti mintára a tűzoltóságot, meghíva annak annak élére Széchenyi Odön grófot.

Minden nagyváros élete azon fordul, hogy milyen a közlekedési rendje. A közútakat járó vasútainak rendje erősen befolyásolja a szegény ember sorsát, mert ez viszi munkába, ennek segítségével bonyolítja le üzleti útjait, ennek a menetrendje szerint osztja be étkezését, alvását és választja meg a lakását. A Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság lassan megszabadult mindazoktól az elemektől, amelyek a városi protekció révén, szakismeret, tudás és képesség nélkül kerültek oda. A Községi Polgári Párt minden törekvése odairányul, hogy ezt a laikus elemet kiválóbb szakerőkkel váltsa föl. A BSZKRT vezetősége pedig igyekezett emancipálni magát a városnak kártékonyan lassú adminisztrációja alól, — nem várt és nem kért tanácsot a Városházától, hanem a saját erejéből igyekezett a közúti forgalmat, annak minden eszközét, minden emberét a legmodernebbé tenni, — mindent a legbiztosabb alapokra fektetett és épített és ezzel megteremtette Budapesten azt a második intézményt, amely *európaszerte mintaszerű*. A mi közúti villamosvasútunk kocsijai kifogástalanul tiszták, a kocsik vezetői kiválasztott, biztos kezű és biztos szemű emberek, a jegyárusító kalauzok fegyelmezettsége és tisztességtudása, de a türelme is példaszerű, — a vasút alépítményei úgy vannak megépítve, hogy minden fölösleges rázás, zakatolás elkerülhető, ami nem csak kellemessé teszi az utazást, de megkíméli a kocsikat is.

Maga ez a két példa bizonysága annak, hogy nálunk az autonómiát nagyon sokan félremagyarázzák. Eddig az volt az autonómia, hogy a város mindenben fölöslegesen beleavatkozott és azért került csőd elé egész üzempolitikája, de virágzásnak indult, és a magyar ész, magyar tudás, a magyar erős akarat példaképévé fejlődött viszont minden olyan intézménye, ahol teret nyitott a tehetségeknek és módot adott tudásuk kifejtésére, — ahol okos autonómiát teremtett az autonómiában.

KÁROLYNAPJÁRA

Óbudának az új hídat hozta ajándékba Kozma Jenő dr.

Osztatlan szeretettel ünnepelte az egész város ANDRÉKA KÁROLYT

Semmi sem bizonyítja jobban azt a sokszorosan megnövekedett szeretetet és rokonszenvet, mely Andréka Károly főkapitányhelyettes személye iránt a III. kerületben megnyilvánul, mint az, hogy névünnepe alkalmából a tiszteletére rendezett társasvacsorát a *III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör* nem tudta megrendezni saját tágas helyiségében, hanem kénytelen volt áttenni ennek az ünnepszámba menő áldomásnak a színhelyét a Korona-vigadó nagytermébe, ahol 364 vendég gyült össze, színültig megtöltve Óbudának ezt a legnagyobb termét.

Következőkben adjuk az ünnepen megjelentek névsorát, ahogy azt nagyjából összeállítanunk sikerült:

Abszolon Ferenc és neje, Andréka Károly és neje, dr. Bakonyi Pál, Bartók Béla, Bárczy Gusztáv, Bárczy Gusztávné, Bárczy Lajos, Bárczy Lajosné, Bárczy Odön, Bárczy Tibor, Becsey Antal és neje, dr. Bihar Jenő, Bodó Rezső, Bohn József, Bogenfürst György, Bichler Henrik, Braun Jenő, Buzál Pál, Bede István, dr. Beer János, Budai Arnold, dr. Berényi Sándor, Dangó Aladár, Dinich Vidor, Dokner Gyula, Duschák Andor, Deutsch Adolf, Eder Ernő és neje, Édes Béla, Ebel Ernő, Erlemann Dániel, Éliás Samu, Erdélyi József, dr. Farkas Elemér, dr. Farkas József, Felber Lipót, Felber Géza, dr. Finály Árpád, Frey István, Fried József, ifj. Fischer Henrik, dr. Gallner Ferenc, Gajda Béla, Gellért Ernő, Gergely Nándor, Gárdonyi Emil, dr. Gál Lajos, az „I. ker. Iparosok és Kereskedők Köre" képviseletében, Gergelyi Ernő, Gittinger György, Gittinger Györgyné, Gloetzer József, Gloetzer Józsefné, Grossmann Vilmos, dr. Guth Hugó, Günther Béla, Günther Tivadar, Haszmann János, Hauser Adolf, Hegyi Ferenc, Holzer Sándor, Horváth Lajos, Horváth Lajosné, Holzbauer Róbert, Hrivnyák János, Hudák Ágoston, Huszár Jenő, dr. Harrer Ferenc, Kanyó Lajos, Kemény Lajos, Kemény Lajosné, Kellner Samu, dr. Kozma Jenő, Kozma Gyula, Kozma Dezső, Kovácshegyi Kálmán, Kovácshegyi Kálmánné, Kovács Dávid, Kondér Mihály és neje, Kronits Frigyes, Kudelka Károly, Kékessy Imre, Komor Ödön, Kőszegi István, dr. Kollmann Dezső, dr. Krivos Árpád, dr. Lamotte Károly, Linczenpolcz József, Linczenpolcz Ferenc, Latinák Jenő, Móra István, Martin Gyula, Marczinkech Ferenc, Marosi Kálmán, Mathiaskó Károly és neje, Miklósy Aladár, Mihalek Lajos és neje, dr. Mezey Ákos és neje, Moskovits József, újlaki Müller Pál, Müller Antal és neje, Mottl János, Mottl Gyula, Nagy Antal, dr. Németh Béla, dr. Némethy Károly, Nagelbach Mihály, dr. Orova Zsigmond és neje, Orova Ármin, Oderszky Ferenc, Pavlik Ferenc, dr. Philipp Kálmán, Pompéri Elemér, Proks János, Petru Henrik, Popper Béla, Papelka Béla, Reisinger Gyula, Rezső Antal, dr. Rózsa Zsigmond, Ronga Sándor, Révész Béla, dr. Sándor Jenő, Sándor Mátyás, Szepessi Ágoston és neje, Szedlacsek József, dr. Szemkő Barna és neje, dr. Szentirmay Imréné, Szente Miklós, dr. Spett Ferenc, dr. Szalay Sándor, Singer Miksa, Szigeth Gábor és neje, Schmidkunz Lajos és neje, Szabó Endre, Szende Lipót, Szamek Emil, Szamek Ödön, Szolnoky László, Szobel N., dr. Téri Miklós, Thaler Pál, Thomas N., Tóth Ferenc és neje, dr. Tóth Jenő, Trattner Lajos, Tőkés Gyula, Trautmann Ferenc, Trauschenfels Frigyes, Tisza István, Usetty Béla, Várady Mihály, Vésey Győző, Viraág Béla, Wertheimer Samu, Weisz Vilmos, Zweig Simon.

Kitünő vacsora után *Orova* Zsigmond dr. bejelentette, hogy *Némethy* Károly dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője kíván szólani s a bekövetkezett nagy csendben felolvasta

RIPKA FERENC dr.

főpolgármester úr üdvözlő levelét, amelyben jókívánságaival halmozta el Andréka Károly barátját és kimentette elmaradását. Ezután szólásra emelkedett

ujlaki Müller Pál dr.

vezérigazgató, a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör társelnöke és a társaskör nevében üdvözölte Andréka elnököt, mint aki ezt a kört alapította, fejlesztette és Óbuda vezérlő kaszinójává tette. Amikor a háború, a forradalmak és az országunkat megcsonkító trianoni béke után zászlót bontott gróf *Bethlen* István s itt a fővárosban ezt a zászlót *Ripka* Ferenc dr. és *Kozma* Jenő emelték magasra, mely zászlóra a szeretet és az egyetértés jegyében folyó alkotó munka volt írva, — a III. kerületben ezt a zászlót *Andréka* Károly vette a kezébe. Sziszifuszi munkával alapította meg ezt a társaskört és sikerült itt Óbuda—Újlaknak minden rendű és rangú polgárát egyesítenie, akik benne nemcsak a párt generálisát tisztelik, hanem gyermeki szeretettel esüngenek rajta, mint ahogy Andréka is apai szeretettel vesz részt a tagok örömében és bánatában. Ezt a zászlót a kerület vezére politikamentesen lobogtatja és ezzel ezt a minden téren elmaradt kerületet felvirágoztatta. Bizonyítják ezt a főváros új bérházai, utak építése, a közvilágítás, a piacok és a fedett vásártér létesítése. A szónokot régi kapocs fűzi a vezérhez, akinek segítségét kérte a sztrájkmozgalmak idején, amelynek elintézésében Andréka Károly a mester, mert nagy tekintélyével, amelyet úgy a munkaadók, mint a munkásság részéről élvez, sikerült mindig minden ellentétet méltányosan kiegyenlítenie. A szóló esetében is Andréka megakadályozta a munkások kizárását s békés tárgyalásra terelte a bérmozgalmat. Reggeltől éjfélutánig tárgyaltak egyhuzamban és sikerült is a nehéz kérdést megoldani. Aztán üdvözölte és éltette a kerület nagyasszonyát, Andréka Károlynét, aki saját családjának tekinti az egész kerületet és ezt áldást hozó, karitatív munkával bizonyítja. Mindkettőjüket éltetve, az Isten áldását kérte reájuk.

A népszerű elnököt lelkes ovációban részesítették ezután, az egész társaság felállt, úgy éljenzett és mindenki igyekezett koccintani vele és nejével. A lelkesedés csillapultával

Reisinger Gyula

iskolaigazgató az iskolaszék nevében köszöntötte Andrékát.

Nagy figyelemmel hallgatta meg ezután az ünneplő közönség

Orova Zsigmond

beszédét, aki a Községi Polgári Párt III. kerületi szervezete nevében lelkes szóval üdvözölte a párt elnökét, *Kozma* Jenő dr.-t és a megjelent törvényhatósági bizottsági tagokat. Biztosította a párt vezéreit a III. kerület ragaszkodásáról és hűséges támogatásáról.

Beszédét a következő szavakkal fejezte be: „A megtörésünkre szövetkezett külső támadásokkal szemben — mondotta — csak egy az, ami megerősít, megvéd és meggyógyít — a *belső egység*, amelynek megteremtését és fenntartását semmi sem akadályozhatja meg, mert nincs és nem lehet ebben az ezer sebből vérző országban és annak csodaszép fővárosában életre érdemes, bár száz gonddal is küzködő lény, akit nem forrasztana össze polgártársaival a *közös hit*. Mindnyájan egy hiten vagyunk, ez a reménységünk és imádságunk, hogy miként egy az istenünk, úgy egy a hazánk és van egy isteni örök igazság, melyben mindnyájan hiszünk, melynek eljövetelét mindnyájan epedve és sóvárogva várjuk, mert hiszünk, fanatikusan hiszünk születésre, fajra és felekezetre való különbség nélkül, hiszünk öregek és ifjak, férfiak és nők, gazdagok és szegények, — hiszünk Magyarország feltámadásában". Hosszantartó lelkes tüntetés követte ezt az imaszerű fohászt, mely után még kijelentette, hogy ennek a mindent és mindenkit átfogó magasztos hitnek lelkesítő erejében találjon buzdítást Kozma Jenő elnök a pártra váró nagy munkában.

Utána a Dalkoszorú a „Nem, nem, soha!" irredenta dalt énekelte és annak ügyvezető elnöke.

Tóth Ferenc

igazgató üdvözölte magyaros beszédben Andrékát, a Dalkoszorú elnökét és nejét, akikért az ő dalostestvérei énekükkel imádkoznak.

Az ujlaki főgimnázium igazgatója,

Gajda Béla

ünnepelte ezután Andréka Károlyt, mint a III. kerületi Torna- és Vívó-Egylet elnökét, lelkesen fejtegetve azt a nemzeti hivatást, amelyet a sport fejlesztése és művelése betölt. Utána

Krivoss Árpád dr.

mint a felsorakozott III. kerületi „Pannonia" leventecsoport elnöke a *jövendő Magyarország* nevében éltette Andréka Károlyt és nejét, mint a levente-egyesület zászlóanyját. Sor került ezután a táviratban és levélben érkezett üdvözletekre, amelyek között vannak: Dréhr Imre államtitkár, Staub Elemér államtitkár, Glücksthal Samu dr., a felsőház tagja, Édes Endre, Csármán Ferenc tanácsnokok, Szécsi Ernő dr. főorvos, Szávay Gyula, a Hollós Mátyás Társaság elnöke, Dereáno István dr. min. tan., Nessi Gyula kormányfőtanácsos, Martin János főv. biz. tag, Popper Béla vezérigazgató, Hubert Vilmos fémárúnagykereskedő, Tehel Lajos igazgató, Osmann Elemér, a Magyar Szabadevezősök Egyesületének ügyv. elnöke.

Szent Gellért Gyógyfürdő

Iszapkezelés társaskelyiségben vagy külön fülkében a világhírű Kolopi „Szent Gellért" rádiumos gyógyiszappal. Rheuma, ízületi bántalmaknál páratlan gyógyító hatású.

Általános csend közepette állott szólásra

KOZMA JENŐ dr.

országgyűlési képviselő, az Egységes Polgári Párt elnöke és tiltakozott az ellen, hogy ő mint vendég jött volna ide, mert ebben a teremben tett hitet Óbuda szeretetéről. Erről akar beszélni Andréka Károly névünnepén. Óbudát vékony torok köti össze a fővárossal és ez az egyik nagy sérelme. Itt Óbudán semmi sem változott és mégsem maradt semmi a régiben. Idebent megvan a régi szeretet, a régi hit és a régi igazság. Odakint azonban látja az új várost,

látja az új hidat, mert mint becses ajándékot hozza a hírt Károlynapjára Óbudának, hogy az új hidat a kereskedelemügyi miniszter rövid időn belül felépíti és már a télen hozzákezdenek az előmunkálatokhoz.

Ünnepélyes ígéretet tett ő annak idején Óbudán az új hídra vonatkozólag és ime, szállítja is.

Ez lesz Óbuda reneszánsza.

Ez a híd sokak kezében korteseszköz volt, mindenki megígérte, de ígéretét senki sem tartotta be, Ő már napokkal ezelőtt értesült a kereskedelemügyi miniszter elhatározásáról. Ezt a hidat nem az ellenzék építi föl, hanem a Bethlen István gróf kormánya. Ezt a bejelentést hozta ajándékba Óbudának Andréka névünnepén. Óbudán nem a hangos szólamok, hanem az intenziv munka dönt. Ő és pártja harcolták ki az új fedett vásárteret, építettek számos utat és betetőzik ezt azzal, hogy teljesen kiépítik a Szentendrei-utat, állandó burkolattal látva el azt.

Kozma Jenő dr. minden kijelentését lelkes éljenzés és taps követte.

Felsorolhatná a párt alkotásainak egész sorát Óbudán, az autobuszközlekedést is, de főleg a dunaparti nagy autóstradát, mely a dunaparti vasúttal párhuzamosan fog felépülni. Örömmel jelentheti, hogy Óbuda nagy fejlődés előtt áll és

ezt a fejlődést a polgári egység gondolata szülte.

Az ő pártja meg tudja mindazt csinálni is, amit mások csak hirdetnek és igérnek. Sem ő előtte, sem Andréka előtt nem lebegnek kizárólagosan párteélok, ők Óbudában az elmaradt városrészt látják és annak fejlesztése érdekében mindent elkövetnek. Végül lelkes szóval felhívta Óbuda és Ujlak polgárságát, hogy hittel, szeretettel és bizalommal kövessék Andrékát, mert amit ő keres, amit ő hirdet, az az igazság!

Frenetikus lelkesedést váltottak ki Kozma Jenő szavai és perceken át a leglelkesebb ovációban részesítették.

A láthatatlan híd

A lelkesedést hirtelen csend váltotta fel, amikor Orova Zsigmond bejelentette, hogy

BECSEY ANTAL

kíván felszólalni. Az ő kedves, lebilincselő, egyszerű modorában kezdte beszédét, szintén az új óbudai híddal, amely immár 40 éve épül. A láthatatlan híd.

Hátha nem is híd épül ide, hanem alagút.

Ő is hidat jött építeni a lelkek izzó hangulatában és nem kell soká a pillért keresnie, mert itt van Andréka Károly. El kellett jönnie, mert nem maradhatott el Andréka ünnepeltetésétől. Eljött ünnepelni az embert, az aranyszívű, a jó embert, a jóbarátot, a hűséges fegyvertársat, aki lelkesen és igaz szívvel viseli nagy méltósága díszét és képviseli Óbuda érdekeit. A gazdasági élet alapköve a jogrend és ittjárt amerikai ismerősei kijelentették, hogy

ilyen fegyelmezett, iskolázott rendőrsége alig van más nemzetnek.

Élete kockáztatásával őrzi mások vagyonát és életét. Ez a fegyelmezettség azonban felülről jön és ez az Andréka nagy érdeme. Meleg, szép szavakkal emlékezett meg *Andrékáné karitativ működéséről* és azzal fejezte be szavait, hogy még egyszer ünnepli a jó kezet a férfias kart, és a szigorú öklöt.

Mint rendesen, most is nagy tetszést váltottak ki Becsey szavai, amely tetszés hatása alatt szólalt föl

Szentirmay Imréné,

a törvényhatósági bizottság tagja, aki bájos szóval, szép hasonlatokkal méltatta Andréka működését és éltette őt is és nejét is. A rokonszenves szavak után még

Spett Ferenc dr.

bizottsági tag a pestiek nevében tette szóvá a hidat, mely csak úgy bír létjogosultsággal, ha a túlsó parton is laknak emberek, mert mit csinálnának a híddal az óbudaiak, ha ők pestiek nem volnának a túlsó oldalon. Ő a pesti oldalról hozott üdvözleteket és végtelenül sajnálja, hogy Andrékáné üdvözlésével mások megelőzték.

Általános rokonszenv és kedves figyelem fogadta

ANDRÉKA KÁROLY

felszólalását, aki azzal kezdte, hogy kötelessége volna most programmot adni, de ezt szerencsésen elvégezték helyettes mások. Elsősorban *Kozma* Jenő dr. Büszke arra, hogy a III. kerületi Polgári Párt példát szolgáltatott, hogy miképpen kell a programért dolgozni. Üdvözölte a nagyszámban megjelent hölgyeket, mint a párt hűséges szavazóit. A közügyekkel foglalkozó pártvezéreknek minden társadalmi alakulást közös munkára kell összefogniok, hogy azok is segítsék őket a közügyek szolgálatában. Hálás szóval foglalkozott ezután az egyes felszólalásokkal, köszönetet mondva a sport, a dal, a leventék nevében történt üdvözletekért. Üdvözölte az előljárót, a tanács jelenlévő tagjait — amikor hangosan megéljenezték *Lamotte* Károly pénzügyi tanácsnokot — akit arra kért, hogy

támogassa a kerületet, ha szükségletei számára fedezetet kell keresnie és segítse megoldani a Kolossy téri iskola és a zsigmondtéri gimnázium ügyét.

Azután köszönetet mond Kozmának a várva-várt hídépítés komoly bejelentéséért, a hegyvidék fejlesztéséért, a fedett vásártérért s egyáltalán Óbuda fejlődéséért, mely a Polgári Párt megalakulása óta rohamosan megindult. A saját és a felesége nevében mondott köszönetet minden üdvözletért, az egyedül biztos sikerhez vezető egyetértésre buzdítva a megjelenteket a jobb jövő reményében.

A Himnuszt énekelte ezután a *Dalkoszorú* és az ünneplés sorát befejezte

HARRER FERENC,

aki mint óbudai jött el ünnepelni Andrékát. Itt született 100 év előtt édesatyja, *Harrer Pál*, az *utolsó óbudai polgármester* és ötven év előtt ő, aki már a nagy Budapestnek volt alpolgármestere. Kedves jeleneteket mondott el azután gyermekkorából és azzal fejezte be beszédét, hogy Óbuda nem tehertételt jelent a város számára, hanem egyenrangú tényezőt. Óbuda fölvirágzására és Andréka Károly egészségére emelte poharát.

Éjfél felé járt az idő és a távollakók lassan elszállingóztak, de a bennszülött óbudaiak és ujlakiak még sokáig együtt maradtak, hogy egyszerű óbudai módon ünnepeljék tovább Andrékát, a nejét és az ünnepi este ügybuzgó rendezőit: Szepesi Ágostont, Günther Bélát, Martin Gyulát, Kemény Lajost és Horváth Lajost.

Budán, 1929 november 11

Értékes emberbaráti mozgalom indult meg Budán a szellemileg elmaradott gyermekek érdekében. Se az állam, se a főváros nem rendelkezik annyi intézettel, ahol az életnek e szerencsétleneit megfelelő módon lehetne elhelyezni és nevelni. De egyáltalán nincs az egész országban olyan intézet, ahol a szellemileg elmaradottak iskolaköteles koruk után is elhelyezhetők és foglalkoztathatók lennének. Ilyen intézet létesítésére alakul most meg a „Szellemileg Elmaradottakat Gyámolító Emberbarátok Országos Szövetsége". Aki ezt a nemes célt a szövetségbe való belépéssel (évi tagdíja 6 P) támogatni óhajtaná, azt arra kéri a szövetség, hogy szíveskedjék ebbeli szándékát az előkészítő bizottság vezetőjéhez, *Péter* Antal gyógyped. tanár címén, III., Miklós-tér 5. bejelenteni.

Tízéves fennállását ünnepli nov. 17-én az óbudai r. kath. egyházközség, mely alkalomból dr. *Mészáros* János prelátus, érseki helytartó mond ünnepies nagymisét, majd utána a kath. székházban díszgyűlés lesz, melynek keretében üdvözlik a pápai főpapi rangba emelt *Sagmüller* József plébánost is.

SAGMULLER JOZSEF

óbudai prelátus-plébánost nov. 17-én ünneplik kinevezése alkalmával hívei az egyházközség tízéves jubileuma keretében, *Mészáros* János dr. érseki helytartó elnöklete alatt. A nemrég teljes frissességében 72. életévét betöltött érdemes főpap életrajzát az alábbiakban adjuk: Sagmüller József régi dunántúli előkelő család sarja édesatyja révén, aki ott körorvos volt. Illmicen, Moson megyében, 1857 szept. 18-án született. Elemi iskoláit Fertőfehéregyházán végezte. 1881-ben szentelte áldozópappá *Simor* hercegprímás. Először Dunaszerdahelyen működött, majd Budapest-Ujlakon 1890-ig s végre Óbudán 1903-ig mint segédlelkész. Megnyerő modorával, derült kedélyével, fáradhatatlan, eredményes működésével belevéste magát az emberek szívébe. Kirschoffer Károly elhunytával 1903 márciusában a székesfőváros közgyűlése, mint az ősi főplébánia kegyura, nagy szótöbbséggel plébánossá választotta. 1906-ban a budapesti esperesi kerület alesperesévé, 1911-ben Losoncról címzett apáttá, 1921-ben pedig a budapesti esperesi kerület esperesévé nevezték ki. 1903—1925-ig a székesfőváros törvényhatósági bizottságába választották be. Mindig jótékonykodott, de nem koldusokat nevelt. A háború alatt a Pólából Óbudára helyezett tengerész gépész növendékeket részesítette éveken át díjtalanul vallásoktatásban, aminek jutalmául a király 1916-ban a hadiékítményes Ferenc József rend tiszti keresztjével tüntette ki. Utóbb a Vöröskereszt II. o. érdemkeresztet nyerte. A kommün alatt a legnagyobb megpróbáltatásokban volt része. De nem csüggedt s megszervezte lelkes munkatársaival az óbudai egyházközséget, amelynek ma is aktiv vezetője.

Istenhez emelte és az ősmagyar szellemet ápolta növendékeiben a Római fürdőtelepi elemi iskola Szent Imre napján, kedves és hatásos ünnepség keretében ennek az iskolának új, rátermett és agilis igazgatója, a Hollós Mátyás Társaság jegyzője, *Reischl-Réw* Sándor, akit a kiváló tanítótestület támogatott e lelkes munkában. Értékes beszédek, szép énekszámok és szavalatok váltották fel egymást e szép ünnepen.

Dobák Ferencné Trozsonyi Kató, a széphangú dalénekesnő énekli *Járossy* Jenő dr. dalszerző magyar nótaestjén, november hó 17-én, délután fél 6 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében Járossy legújabb szerzeményeit. Énekét *Magyary* Imre cigányprímás kíséri teljes zenekarával. Jegyek 1—5 pengő Rózsavölgyinél.

Fligl József zenei író és zongoraművész, lapunk munkatársa, e hó 6-án rendezte Ferencz József-rakpart 12. sz. alatti lakásán az 1929/30.-i évadban kéthetenkint megtartandó *második* házi hangversenyét. E szinte tradiciós zenecestéknek a művész most ünnepelte meg a *tizenötéves* fordulóját. Az estélyeket a világháború alatt nagyszabású háborús jótékonycélú nyilvános előadások keretében rendezte azelőtt a váciutcai műteremlakásában. A műsor gazdag és változatos volt. Közreműködtek a házigazdán kívül: *Hidy* Árpádné *Gyulay* Mária hegedűművésznő szólószámokkal és kamarazenével (zongorahármas), Hertzkáné *Blake* Ruth és *Székely* Erzsébet énekművésznők operaáriákkal ás dalokkal, *Kertay* Ferenc operaénekes a Lohengrinből, Bajazzókból és a Toscából vett áriákkal, továbbá *Kaczvinszky* Emil gordonkaművész és *Csizmarek* Mátyás zeneszerző. A műsort piknik követte, amelyen nagy és előkelő közönség vett részt. A legközelebbi műsoros est november 20-án lesz, melyre a művészházigazda szívesen hív meg minden érdeklődőt.

Orientalista piktura. Egészen újszerű művészember *zabolai Moguj* József festőművész, akinek keleti vonatkozású művészete teljes misztikumában, bujaságában tárja elénk Kína, Japán, India, Tibet csodálatos varázsát. Biztos, meleg színei, erős rajzkészsége nagy képzettségre vallanak. A Britannia halljában rendezett kiállítása nagy érdeklődést keltett. Jelenleg az Erzsébet-téri „Modern Pensio"-ban látható műtermi kiállítása, melyen teljes egészében érvényesül igazi művészete és sokoldalúsága. Pikturája újszerű, frappáns és nagy sikerekre számíthat.

Az a bizonyos idegen,

aki jön-megy, de inkább megy, mint jön és akinek a jövése-menése teszi azt, hogy *idegenforgalom,* — került most szóba a Városházán is. Ott nem igen szeretnek erről a témáról beszélni, mert városnak, kormánynak egyaránt csak pénzkiadást jelent az idegenforgalom. A mi krajcáros gazdálkodásunk mellett az idegenforgalom gyarapítására szánt összegek nem igen rokonszenvesek és inkább negativ befektetések, amelyekből a városnak *közvetlen* jövedelme nincs és ott még nem tartunk, hogy a Városházán a polgárság jövedelmének gyarapítását valami nagyon szívesen szolgálnák, mert még mindig nem számolnak a *közvetve* befolyó jövedelmekre, amelyek a polgárság gyarapodása révén, adóalakban folynak be a városi pénztárba.

A főváros pénzügyi tárgyalásán *Németh* Béla hangsúlyozta, hogy a főváros szervei szorgalmasan közreműködnek ugyan az idegenforgalom fejlesztése érdekében, de még mindig csak *a kezdet kezdetén vagyunk.* Tagadhatatlan, hogy hathatós lendületet adott az akció kifejlődésének *Ripka* Ferenc főpolgármester és *József Ferenc* kir. herceg bekapcsolódása.

Tavaly Budapesten 70.000 idegen fordult meg, ezzel szemben Bécsben 600.000 volt a külföldi látogató. Nincsenek a külföldi kapcsolatok kellően kiépítve és mindig előfordul, hogy lebeszélni próbálják azokat, akik Budapestre készülnek. Ebből a szempontból nagyfontosságú a külföldi hotelportások minapi látogatása.

Magyarországon elég idegenforgalmi egyesület van, sőt talán több is, mint kellene. Egyik-másik több reklámot csinál magának itthon, mint amennyit Magyarországról hirdet külföldön. Egységes irányítás alá kell vonni az idegenforgalmi egyesületeket és intézményeket.

Az Idegenforgalmi Hivatal ügyes, mozgékony, de nem rendelkezik a szükséges eszközökkel. Budgetje mindössze 700.000 pengő. Lényegesen kevesebb, mint amennyi például a bécsi idegenforgalmi propagandának rendelkezésére áll.

Feltétlen szükséges, hogy a magyar idegenforgalmi intézmények és hivatalos szervek haladéktalanul építsék ki a kapcsolatot az amerikai, a német, az angol stb. nagy idegenforgalmi vállalatokkal.

A Budapest—Bécs között közlekedő osztrák vasúti szerelvények *elriasztóan ócskák és piszkosak,* a MÁV hasson oda, hogy az osztrák államvasútak jobb kocsikat járassanak. *A legrégibb és legrosszabb Waggon Lits-kocsikat* járatják Magyarországon. A Waggon-Lits társaságot is fel kell szólítani kocsiparkja felújítására. Magyarországra is be kell vezetni a nagy nemzetközi luxusvonatokat, amelyeket a Waggon Lits tervez.

Sok keserű igazság van ezekben a szavakban és *Németh* Béla dr. hivatott szószólója ezeknek, mert sokat jár külföldön és ismeri ott a fejlett idegenforgalmi ipart.

Egyetlen támadható pontja az ő állításainak az, hogy ő is *nyugatról várja az idegenforgalmat,* ő is azt hiszi, hogy Londonban, Párisban, New Yorkban gyúrt rétestésztát, amit sikerült kinyújtani Berlinig, Bécsig, Rómáig, nyújtani lehet tovább is, egészen Budapestig. Nálunk az idegenforgalmat kotyvasztó konyhákon ilyen szakácsművészek nem igen találhatók. Aki van, az idegen konyhákon tanulta a szakácsművészetet és az idegenforgalmi szakácskönyv receptjei nem válnak be Budapesten. Százszor megírtuk, bizottságokban, ankéteken, értekezleteken százszor elmondottuk, hogy minden olyan idegenforgalmi akció, amely azt hiszi, hogy Kaliforniából, Kanadából, New Yorkból és — hogy Európában maradjunk — Londonból és Párisból ide tudja hozni az idegeneket különféle reklámfogásokkal, — az erősen téved.

Nem tudjuk elképzelni, hogy a newyorki ember nyolc napig jöjjön hajón és kiszállva a francia tengerparton, ahol az ottani fürdőkben megtalálja mindazt, ami szemét-lelkét gyönyörködteti, a legfejlettebb fürdőélet, a leggyönyörűbb formák között, hogy az — mindezek láttára — kijelentené, hogy ő most hetven órát fog vasúton utazni, mert ő a Balaton mellé akar menni, ahol nincsen semmi, ahol mindent most kell majd megcsinálni, — vagy Budapestre jön erőszakkal, ahol volna sok minden, csak épen az előföltételei hiányoznak annak, hogy itt az a bizonyos idegen kellemesen foroghasson.

Németh Béla megfontolva tesz, megfontolva beszél és bizonyára megfontolja mindazt, amit most elmondottunk és ha eddig fronttal *nyugatnak* állt, katonásan megfordul *kelet* felé, ahol Budapest számára kél föl az idegenforgalom napja. Ha nyugaton megtudják, hogy Budapesten megtalálják a szines keletet, minden reklám nélkül kifejlődik nálunk is az idegenforgalom.

Olpán.

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 **Béres Márton** Tel.: 530-33

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 **GÁL L.**

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

CIPŐT készít elsőrangú mester **PETRÓ** ízléses divatosat a legjobb minőségben
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

MEGNYILT A BUDAI
VERSENYCIPŐÁRUHÁZ
II., MARGIT-KÖRUT 46
BUDA LEGOLCSÓBB CIPŐFORRÁSA
Kizárólag csak saját készítményű cipők.

Lebeda Ferenc
„VILLA" kávéháza
I., Zsolt- és Derék-utca sarok
Esténkint vidám bohémtanya

BÚTORASZTALOSTÓL:
háló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54
Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás ucca 34. sz.

BELLEVUE SZÁLLODA ÉTTERMEIBEN
DÉLUTÁNI TEA,
ÁNC
Elsőrangu koncert- és tánczene. Európa előkelő restaurantjai között foglal helyet. Füst- és pormentes levegő. Éste kétféle menü 3 és 6 pengős. Déli menü 2.50
Asztalrendelés T: A. 528-84

Monori Nagy VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA
1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges felszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

PUTSAY
CUKRÁSZDA!
II, Keleti Károly-utca 13.
(Majláth-paloták)
TELEFON:
571—51
Keleti pompával berendezett cukrászterem.
Inyencfalatok — gourmandok számára.

Személyi hírek

SUMEGHI LÁSZLÓ dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos hirtelen megbetegedett és orvosai tanácsára kénytelen az ágyat őrízni.

SZILÁGYI KÁROLYT ünnepelte lelkes szeretettel, hálásan az Óbudai Hegyvidéki Szövetség e hó 11-én névnapja alkalmából.

FENYŐ MIKSA, a Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatóját meleg ünneplésben részesítette igazgatói tisztségének 25. évfordulóján a szövetség igazgatósága és méltatta a gyáripar fejlesztése terén szerzett nagy érdemeit.

THIRRING GUSZTÁV dr., a HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG főtanácsának tagja november hó 5-én érdekes előadást tartott a központi statisztikai hivatal üléstermében, illusztris közönség előtt az idegenforgalmi statisztika problémáiról.

KISS ARNOLD dr., Budai Izraelita Hitközség vezető főrabbiját 60. születésnapja alkalmából meleg és bensőséges ünneplésben részesítették hívei.

FÁBIÁN GÁSPÁR dr., a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagja szentföldi útjáról hazatért és élményeit kedves cikkben írta meg az óbudai Egyházközségi Tudósításban.

Buda világünnepe

»Das bezwungene Ofen in einer theatralischen Musik«

Néhány hét előtt hozták hírül a fővárosi napilapok, hogy a fővárosi könyvtár 24 értékes, a város történetére vonatkozó, régi művel gyarapodott. Ezek a régi művek túlnyomóan *Budavárának 1686-ban történt visszavétele* idejéből származnak és azt tárgyazzák.

Azokat, akik elérkezettnek látják az időt, hogy *a visszavétel 250. évfordulóján, 1936-ban, rendezendő ünnepségek* egyes részleteivel már most foglalkozzanak, különösen pedig hozzáértő színművészeti rendezőinket, bizonyára érdekelni fogja, hogy e művek közt egy egykorú ünnepi költemény is található hangjegymellékletlel („Die Trompeter und Pauker auf der Kayserlichen so genannten Brache, oder Sturm-Luchen zu *Ofen*". Pfarrherr Matthäus Goisser szerzeménye); továbbá egy „Das bezwungene *Ofen* in einer theatralischen Musik" című, a kor ízlésében írt színdaraboeska, amelyben a Fama, a Duna, *Budavára*, a visszavételnél szereplő személyiségek, keresztény foglyok és török nők, mint allegórikus alakok, szólalnak meg.

Talán nem volna hálátlan feladat ezeket az egykori kuriozumokat *az 1936-os ünnepségekre* felújítani és azok keretében, mostani színpadi technikánkhoz alkalmazva azokat, úgy az eredeti német szövegben, mint egykorú magyar nyelvezetre lefordítva, magyarul is előadni megfelelő kísérózenével.

A budavári Várszínház (amelyről legközelebb még írunk), a legmegfelelőbb keretet nyujtaná ennek a „reprise"-nek, ha már másra úgy sem méltatja kiszolgált vén cselédjét Pest-Buda székesfővárosunk. *C. R.*

Jenő napja. A takarékosság elvének hangoztatása mellett most városszerte tobzódó bankettezés dacára a *Budai Polgári Kör* elhatározta, hogy az ő nagyérdemű vezérének, *Kozma* Jenőnek névnapját csak a legszűkebb családi körben üli meg és meghívókat csakis a kör tagjainak küldött. Úgy tudjuk, hogy Kozma Jenő határozott kívánságára történt ez így. November hó 15-én este 8 órára szól a meghívó a Budai Vigadóban lévő körhelyiségbe és, hogy a névünnep családias jellege minél inkább kidomboríttassék és a fölösleges ünneplést is elkerüljék, összekapcsolták a kör ünnepét a Pénteki Borgazda-Társaság estélyével, ahol éppen a soros borgazda *Kozma* Jenő.

Dréhr Imre államtitkár névünnepét ülte meg a Budai Kath. Kör nov. 8-án és hálásan ünnepelte, hogy 60 ezer pengőt gyüjtött társadalmi úton a Kath. Kör számára s ezzel regenerálta a kört. Az első felköszöntőt *Baránszky* Gyula mondotta, aki felolvasta dr. *Ripka* Ferenc meleghangú levelét. Utána dr. *Szokolay* Antal esperes, *Molnár* László pápai kamarás, plébános, a Budai Társaskör ügyv. elnöke, *Hankó* Elemér min. tan. beszélt. Az ünneplést *Dréhr* Imre elnök melegen megköszönte.

Tagavató áldomást ültek az új tagok tiszteletére e hó 7-én este a *Budai Társaskör*-ben, ahol nagy társaság jött össze. Vacsora után *Oszoly* Kálmán háznagy köszöntötte a vendégeket, majd *Szombathy* Kálmán méltatta ünneplő beszédében a körnek fejlődését, amit bizonyítanak a tömegesen jelentkező tagok. A szervezés fontosságát fejtegetve, a közelmult történelmi példáira mutatott, mint a fasizmus és a Heimwehr, vagy a régi történelemben a hongfoglalás és a kath. egyház. Visszapillantást vetett a Budai Társaskör szervezkedésére, annak vezéreire, első helyen Ripka Ferenc, majd Hoor-Tempis Móritz, Ziegler Géza, Kun Gyula, Fejér József, akiknek szervező munkáját méltatta. Azután egyenként üdvözölte az új tagokat, akiknek segítségével sikerül majd megvédeni Buda érdekeit, mert nem engedjük, hogy még egyszer elvegyék tőlünk Buda hegemóniáját. Szívből, szeretettel ülvözölte és éltette az új tagokat. Elsőnek Vajda Gyula mondott köszönetet az új tagok nevében, majd dr. Mező Ferenc mondott érdekes beszámolót erdélyi útjáról, amit nagy érdeklődéssel hallgatott a társaság. Utána Hoor-Tempis Móritz dr. elnök szólalt fel és tudása nagy tárházából adva sok értéket, elnöktársai nevében üdvözölte az új tagokat. A háznagy ezután felolvasta Ripka Ferenc dr. főpolgármester akkor érkezett levelét és üdvözletét. Krivoss Árpád dr. Szombathy Kálmánt köszöntötte fel. Sándor Ferenc új tag és Székely Vladimir régi tag, Kapeza Imre ügyv. alelnök kedves humorral, Morbitzer Dezső kertészeti tudással és Juhász Ödön dr. lelkes melegséggel mondott beszédei tűszerezték a szép estét.

Az Egyesült Polgári Társaskör Óbudán november hó 12-én 8 órakor választmányi ülést tart.

A Budai Klub november 12-én, kedden este 9 órakor hangversenyt rendez, amelyen szerepelnek: Hoffmann Pál gordonkaművész, Seregély Irma hárfaművésznő, Hajág J. Albert klarinétművész, Köblös Gusztáv operaénekes és a Fetl—Dierm—Lindenmayer—Hoffmann vonósnégyes. — November 19-én *Szabó* Dezső író előadása: A magyarság szerepe Kelet-Európa jövő kialakulásában.

Több világosságot! Az Elektromos Művek az Egységes Községi Polgári Párt kívánságára az I. kerület következő utcáiban létesít középvilágítást a közeljövőben: — építés alatt *Alkotás-* és *Bors*-utcák, — szerelésre előkészítve: *Alagut*-utca és *Budakeszi*-út, — tervezés alatt: *Attila*-utca, *németvölgyiuti* fővárosi bérházak körüli két *Névtelen*-utca és a *Schwarzer Ferenc*-utca.

A borbély, mint idegenforgató. Nincs olyan kicsiség, amit a *Svábhegyi Egyesület* körültekintő vezetősége meg ne ragadna, hogy a Svábhegy idegenforgalmát emelje, szolgálatot téve és hasznot hajtva a Svábhegy lakóinak. Most azzal a kérelemmel fordult a Borbély Ipartestület elnökségéhez, hogy a Svábhegyen, amelyet a fürdőtörvény *klimatikus gyógyhelynek* minősít, engedje meg a nyári hónapokban, május 1-től szeptember 30-ig a borotválást *kivételesen vasár- és ünnepnapokon is*. Igy azután azok, akik szombaton elmulasztották a borotválkozást, tömegesen utaznak majd fel a Svábhegyre borotválkozni és aki már egyszer vasárnap délelőtt föntvan a Svábhegyen, az már onnan éjfél előtt nem jön vissza.

Szépül a Városmajor és a kertészet gondossága révén még rossz időben is használható lesz a Retek-utca mentén fekvő régi kedves parkrészlet, ahol a Szamos- és Temes-utca között bitumenes sétautat létesítettek. Régóta sürgetjük azonban, hogy a túlsűrűn ültetett fákat ritkítsák meg, egyrészt azért, hogy a napsugár fölszáríthassa ezt az örökké nyirkos talajt, másrészt azért, hogy a fák egymást ne gátolják fejlődésükben. Jó *Morbitzer* Dezső, a kertészeti igazgató helyettese — úgylátszik — emiatt nagy háborúságokat kénytelen elviselni, mert amint most látjuk, csak itt-ott mert egyes fákat kijelölni kivágatásra. Régi, korhadt, öreg fákat. A gyermekeik egészségét féltő szülők azonban ebbe sehogy sem tudnak belenyugodni és — ahogy azt a hozzánk özönlő levelek bizonyítják — szigorúan követelik a fák ritkítását, mert a gyermekeknek nem a nedves talaj maláriás kigőzölgése, hanem tiszta levegő és napsugár kell.

OLAJFESTMÉNY. Béli-Vörös „Cigánylány" mérsékelt áron kapható IV., Váci-utca 25. II. em. 2., az ügyvédi irodában.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megőv. II, Fő-u. 80. Tel.: 515-79

UVEGHÁZ, 14 méter hosszú, 3 méter széles, tégla alapzattal, favázzel, teljes üvegezéssel jutányos áron eladó. Bővebbet: I., Városmajor-u. 16. Telefón 538—72.

A Villányi-úton a 27-es számú villamos közlekedik egyelőre és a Csend-utcáig jár. Ha az Alkotás-utca kiépül, bekapcsolják ezt a járatot a farkasréti forgalomba.

Kórház és gyógyforrás

Dudvatermelő Budapesten nehéz elhitetni a vezető körökkel, hogy újabb adótételek helyett, szorítsák a telektulajdonosokat, akiknek üres telkein ma csak kártékony giz-gaz terem, de a külső részeken csak futó homok, — hogy ezeket a területeket némileg megművelve, vessék be — ha egyébbel nem, legalább fűmaggal. Van értéke a szénának is. Hogyne volna, bizonyság rá Budán a Vérmező, mely a világ legdrágább kaszálórétje. Csakhogy ezt a pesti futóhomokot a Városházán máskép akarják értékesíteni és erősen tartja magát a hit, hogy az új Rókus-kórházat is csak azért építik a pesti külső határban, hogy a futóhomokot kössék meg vele. Isten ellen való vétek volna, ha Budának valamely áldott gyógyforrását használnák fel valamely kórház céljaira. Ott van Óbudán, a Bécsi-út és a Vörösvári-út kereszteződésénél az ÁRPÁD-FORRÁS, amellyel ma senki sem törődik és amelynek szomszédságában óriási üres területek állnának egy hatalmas kórház rendelkezésére, amely bele is illenék Buda felső medencéjének keretébe, mert ez a városrész úgy sem lesz egyéb, mint kertes fürdőváros. Csakhogy a Városházán minden felkínált gyógyforrást és fürdőt úgy kezelnek, mint valami fantasztikus tervet és abban nem látnak mást, mint a tulajdonos nyerészkedési vágyát, — holott láthatnák azt is, hogy a városnak egy kézbe, még pedig erős kézbe kell összegyüjteni Budapest összes gyógyforrásait, hogy hasznos fürdőpolitikát létesíthessen. Egy francia tudós azt mondja, hogy kevés bölcseséggel kormányozzák a világot és mi csak azt nem tudjuk, hogy ez a francia tudós, honnan ismerte ilyen alaposan Budapest kormányzását. Az egész világon gyógyforrások mellé építenek az ország legnagyobb, a főváros legfontosabb kórházát, csak éppen Budapesten viszik minél távolabbra ezektől a forrásoktól, ki a füstokádó gyárkémények, a temetők szomszédságába, ki a tüdőölő futóhomokra, nehogy itt valaki az Isten jóvoltából és a föld erejéből meggyógyulhasson.

A régi jó menetrendet sírják vissza az óbudaiak, akiknek sűrűn van dolguk *Szentendrén*, — ahogy *Tellér* Gyula igazgató panaszos leveléből kivesszük — s a legnagyobb baj az, hogy az óbudaiak reggel 7 órától este 8 óráig a hajógyári állomáson nem szállhatnak se le, se föl, se jövet, se menet a HÉV vonataira. Volna ugyan néhány vonat, ahol fel- és leszállhatnak, csakhogy erről *Békásmegyeren* félórai várakozás után át kell szállni egy másik vonatra. Szívesen tesszük szóvá ezt a panaszt, mert meg vagyunk győződve, hogy a HÉV igazgatósága minden tudomására jutott bajon segít.

A kofa mint akadály. A szép Rózsadombon, a Zárda-utca és Szemlőhegy-utca sarkán illemhelyszerű árusítóbódét állítottak ideiglenesen. Az bizonyos, hogy sehogy sem illik a környezethez. De bajt is okozhat. Ezen a sarkon erős fordulatot tesz az autóbusz, de az árusítóbódétól nem láthatja a szembejövő autóbuszt s így könnyen egymásba szaladhatnak. Ezt a bódét — mielőtt még szerencsétlenség történne — el kell onnan távolítani. Ezt kérte a várostól 50 aláírással ellátott kérvényben a Rózsadombi Egyesület.

Tanulságokat vont le a legutóbbi svábhegyi autóversenyek tapasztalataiból a *Svábhegyi Egyesület* elnöksége, mert sok panasz hangzott el az *útátjárók* miatt. Különösen a végcélnál, a Széchenyihegyen, ahol a fogaskerekűről leszálló közönség csak hosszas utánjárás és bukdácsolás után tudott feljutni a tribünökön fenntartott helyekre. A jövőben ezen azzal lehetne segíteni, hogy a vasút végállomásánál irányító táblákat állítanak föl és kioktatnák a segédkező cserkészeket. — Itt említjük meg, hogy az egyesület azt kérte a BSzKRT igazgatóságától, miszerint az Új Szent János-kórháztól induló 4-es, 14-es és 61-es számú kocsikat úgy indíttassa el, hogy a fogaskerekűhöz érkező utasok várakozás nélkül közvetlenül ezekre a villamosokra szállhassanak át.

Lassan az új nevekkel

Ne pusztítsuk erőszakkal Buda hagyományait, ne romboljunk le mindent, hogy eleget tegyünk divatos áramlásoknak. Ne akarjunk újítani ott, ahol a régiségben van az erő. Ebben a városban mindenhez olyan szerencsétlen kézzel nyulnak, hogy megborzadna az olvasó, ha ezeket a kicsinyes lehetetlenségeket csokorba gyüjtenénk. Ott van a Szarvas-utca, amelynek a sarkán ma is ott van *kőbe vésve* az „arany kéz". Valamikor „Aranykéz-utca" volt, azt átvitték Pestre és csináltak a régi patinás név helyett egy Szarvas-utcát. A Mátyás király hagyományait ápoló Szarvas-teret, amelyről becsületes iparosok és kereskedők elneveztek mindenféle boltot, vendéglőt és műhelyt, — nemrégen minden különösebb nélkül elkeresztelték „Szebeny Antal-tér"-nek, holott van széles, nagy Budán elég névtelen utca és tér, amit így elnevezhettek volna. Most aztán rá akarják tenni romboló kezüket az ősi *Tabán* névre és a *Kelenföldre*. Mi is tiszteljük Szent Gellértet, nekünk is kedves magyar szent Imre herceg és szívesen látjuk nevüket, egyikét a Pestet is uraló hegyen és örömmel üdvözölnénk Imre herceg szent nevét valamely most épülő liget, hatalmas tér, vagy hatalmas sugárúton, — de hogy közismert, megszokott, országszerte bevett, régi szép neveket kitépjünk az emberek emlékezetéből, gyermekkori emlékeikből, a nagy köztudatból, — annak igazán semmi értelme nincsen. Nem tudjuk, hogy ezek az ideák honnan származnak, de hogy nem szerencsés ideák, az egyszer bizonyos. Uj elkeresztelésekkel nagy városokban óvatosan kell bánni, mert minden névhez tradíció fűződik és jaj annak a népnek, jaj annak a városnak, amely ősi hagyományait a divatnak áldozta fel.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

GÁLA ESTÉLYEK
a Bellevue-Szálloda éttermeiben minden szerdán. Versenyek. Értékes párisi ajándékok. Telefon: Aut. 578—84.

Az ötös autóbusz, úgylátszik, 1-est kapott az autobuszvizsgán és jutalmul most nov. 15-től a Julia-utcától a Wesselényi-utcán végig az Aréna-útig fog közlekedni.

Allatorvosi Ambulatórium nyilt meg, mint *nyilvános rendelő* kis állatok részére: — I., BUDAFOKI-ÚT 10/A. Rendelőórák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

MENCZER saját üzemeiben fest, tisztit, mos. Telefon: 504—94. Külön vidéki osztály.

Pszt! pszt! Bandikám, Dobykám, doktorkám, — látod milyen jó, hogy én azt a Te kitünő „Uj Budapest"-edet olyan nagyon szeretem és mindig előbb olvasom el, mind az én öreg szerkesztőm, aki talán még rossz néven is vehetné tőled, hogy örökké bántod Budát. Látod, kedves barátom, hogy minden lapnak van valami gyöngéje. Nekünk a boresték dícsérete, Neked a Friedrich-hozsannák. Persze, persze, Te egy kissé irígy is vagy arra a HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG-ra, amelynek oly sok országos nevű tagja van és köztük sok az elnök és alelnök. Irígyled — tudom —, mert Ti a Friedrich-párton kevesen vagytok nagynevűek és Te vagy köztük a legokosabb. Még elnököt is a szomszédból voltatok kénytelenek kölcsönkérni a II. kerületi szervezet számára. Mi, jó budaiak, már úgy vagyunk vele, hogy sokkal többre becsüljük a pozitív tudatot: a borjúpörköltet és a túróscsuszát, *ami van*, mint például azt a negatív tudatot, hogy van egy párt, a ki csak lesz. Nehezen fogják Nektek itt Budán elhinni, mint ahogy elhitték Törökországban a te István vezérednek, hogy az ő általa ajánlott ceruzáknak az a nagy előnye, hogy mind a két végét meg lehet hegyezni. A budai polgár nem áll be olyan ceruzának, amelyiknek az egyik vége Wolff-párti, a másik vége Friedrich-párti. Ti úgy vagytok azon a párton, mint volt 67-ben a honvédelmi minisztérium, amely akkor két emberből állott: Andrássy volt a miniszter és Gromon Dezső volt az államtitkárja. Kívánom, hogy úgy gyarapodjatok meg, mint ahogy meggyarapodott ez a minisztérium is azóta. Van Friedrich Istvánnak rajtad, a főpalatinuson kívül itt is, ott is alpalatinusa, aki tapasztalt ember és tudja a módját, mert volt már minden párton. Ami pedig Budát illeti, itt még a Kis Rabló is becsületes ember és megmaradt Kis Rablónak, nem úgy mint nálatok Pesten, ahol — ha valaki nyitott egy *kis* szállodát, bizonyára kiírja rá, hogy *Nagyszálló*. És azt hiszem, hogy hamar el fog válni, hogy a Te István vezéred milyen Friedrich: Friedrich der Kleine, oder Friedrich der Grosse! Attól függ, hogyan ül be a vezéri székbe. Légy nyugodt, ő ért ehhez. Úgy ül bele, mint annak idején az államtitkári székbe. Észre sem veszi senki és benne fog ülni. Pszt! Bandikám, mindezt csak úgy súgva mondja neked, mert Budán ez senkit sem érdekel, — régi híved *Dubonai* Pál.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktív thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építtette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kálinátriumot és magnéziumot tartalmazó hévviz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólommérgezés, máj-, lép-, vese-, hólyaghurutokban, gyomorkurut és alkasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐ ELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I. KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás ucca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től
NÉGER JAZZ
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4.
Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kőtszergyár R.-T. fiókja
Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

TEKINTSE MEG MAGÁNFELEKTŐL VÁSÁROLT BÉKEBELI, VALÓDI
PERZSASZŐNYEGEIMET
OLCSÓ ÁRAK — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PROHÁSZKA, I., KRISZTINA-KÖRÚT 32. SZ. (KRISZTINA-TÉRNÉL)

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Jubilált a nyomdaipar egyik érdemes munkása, *Polgár* Lajos, aki 43 évig művelte szorgalmasan és megbecsült szaktudással a szakmáját, 27 évig egyfolytában állva a m. kir. államnyomda kötelékében. Jubileumát november 3-án este ülték meg szaktársai a *Hajas*-féle vendéglőben és *Ligeti* Sándor művezető-helyettes méltatta érdemeit és ünnepelte meleg szavakkal. A kitünő hangulatot Hajas József kitünő konyhája és pompás bora emelte.

A könyvolvasók száma Budán szaporodott, ahogy azt *Enyvváry* Jenő, a Fővárosi Könyvtár kiváló igazgatója kimutatta most kiadott jelentésében a mult évről. A jelentés szerint óriási számban szaporodott az elmult évekhez képest a könyvtár olvasóközönsége, főleg a budai oldalon. A könyvtár az elmult évben tizenegy fiókjában 708.344 kötet könyvet kölcsönzött ki. Ez a szám az olvasótermekben használt könyvekkel együtt megközelíti az egymillió kötet számot. A könyvtár állománya az elmult évben 35.982 kötettel növekedett. A kölcsönzők foglalkozási statisztikája a legélénkebb bizonyíték arra, hogy a könyvtár a társadalom minden rétege számára tudott hasznos és szórakoztató könyvanyagot nyujtani.

Nem szünik meg mesze kint Aquinkumban a Buza- és az Apát-utca, mint ahogy annak híre járt a Közmunkák Tanácsának egyik határozata révén s ami majdnem hogy valami vicinális forradalmat keltett a kis parcellákon épült lakóháztulajdonosok között, ott a régi szérüskertben. Most jött meg a helyesbítés, hogy az utcákat nem szüntetik meg, hanem csak szélesítik őket.

Két pengő — öt pengő. Nem sokáig tart már a nyomorúság és csörögni fog zsebünkben a pénz, mert az állami pénzverde megkezdte a kétpengős és ötpengős ezüstpénz nyomását. Az ötpengős hű másolata a kétszáz év előtti „Mária tallér"-nak. A kétpengősök valószínűleg már november havában, karácsonyra pedig az ötpengősök kerülnek forgalomba.

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF.

* **TÉBE,** a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete teljes ülésén Kresz Károly dr. igazgató beszámolt az októberben Londonban tartott takarékossági és takarékpénztári kongresszusról. Rámutatott arra, hogy a külföldi országokban milyen nagymértékű takarékossági propaganda folyik és milyen nagy ennek a propagandamunkának az eredménye. Jármay Pál dr. titkár jelentést tett az október 31-iki takarékossági nap alkalmával kifejtett itthoni propagandamunkáról és javaslatára a teljes ülés elhatározta, hogy a tagintézetek ingyen betétkönyveket fognak felajánlani az iskoláknak a takarékosságot tárgyaló cikkek és ilyen irányú rajzok jutalmazására. Milos György, a Pesti Első Hazai Első Takarékpénztár Egyesület vezérigazgató-helyettes javaslatára Hegedüs Lorántot újból egyhangúlag lelkesedéssel a TÉBE elnökévé választották, akit Milos György üdvözölt.

* **A Pénzintézeti Központ** megüresedett vezérigazgató-helyettesi állását — értesülésünk szerint — még ez évben betöltik *Visnya* Ernő felsőházi taggal, a Pécsi takarékpénztár illusztris elnökével.

* **A Községi Takarékpénztár** üzletmenetéről a város közgyűlésén kijelentette a polgármester, hogy a takarékpénztárnak sikerült a londoni Haes & Sohns és Hambros Bank Ltd céggel hosszúlejáratú jelzálogkölcsönre megállapodást létesítenie úgy, hogy a Községi Takarékpénztár abban a kedvező helyzetben van, hogy 45 éves törlesztéses kölcsönöket folyósíthat és eddig már 119 házra 13 millió 700 ezer pengő ilyen kölcsönt folyósított is.

* **Új fejlődési lehetőségek előtt** áll a fővárosnak talán egyetlen intézménye, amelyet pártkülönbség nélkül mindenki jónak tart, melynek hetekkel ezelőtt bejelentett tőkeemelését mindenki megnyugvással vette tudomásul. A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* ezenfelül abban a ritka szerencsében is részesül, hogy a kormány is tudomást vesz létezéséről és a maga részéről szintén hajlandó támogatni a nyomorúságban sinylődő fővárosi kisiparosok és kiskereskedők egyetlen támogatóját. Értesülésünk szerint a Kisipari Hitelintézet tőkeemelésével egyidőben a kormány kilátásba helyezte, hogy bizonyos pénzalapokból rövidlejáratú hitelek kielégítésére a Nemzeti Bank mindenkori kamatlábát félszázalékkal meghaladó kamatozású tőkét bocsát az intézet rendelkezésére. A kormánynak ugyanis a költségvetési kereten belül fennmaradó jövedelmeit pontos beosztással úgy irányítják, hogy néhány hónapi időtartamra a hitelkrizis megkönnyítésére használhatják fel. Ezekből az összegekből az Országos Központi Hitelszövetkezeten kívül a Budapesti Kisipari Hitelintézet is részesülne átmeneti segítségben. A Kisipari Hitelintézet ügye a közgyűlésen is szóba került, mely ötezer kisiparosnak és kiskereskedőnek 5 millió pengő hitelt utalt ki. Ebből az intézményből *Szél* Jenő vezérigazgató organizáló zsenialitása olyan hatalmas altruista szervet alkotott, amely a fővárosi iparosok hathatós gyámolításával új mederbe tereli a főváros kereskedelmi és kézműipari életét.

* **Bauxit Trust RT., Zürich.** A társaság magyarországi leányvállalatánál, az *Aluminiumércbánya és Ipar RT.*-nál, melynek részvényei a Bauxit Trust vagyonának főtárgyát képezik, a folyó évben az eladott mennyiségek az előző évihez képest némi csökkenést mutatnak. A társaság konszernjéhez tartozó Bélteki Uradalom Erdőgazdasága RT., valamint a Viktória Vegyészeti Művek RT. az eddigi üzletmenet után ítélve a folyó évben is kedvező eredményt fognak felmutatni.

* **Tejkartell.** Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ és a Budapesti Központi Általános Tejcsarnok RT. kartellbe léptek. Felesleges hangsúlyoznunk a lépés fontosságát, mert a fővárosi tejet, az anyák, csecsemők, betegek legfőbb táplálékát, amely egész Európában a legdúsabb zsírtartalmú, nem lehet kitenni semmiféle árhullámzásnak.

* **Mezőgazdasági ipar rt.** kaposvári cukorgyárát ebben az üzletévben rekonstruálta és így feldolgozóképessége lényegesen fokozódott. A cukorrépa minősége úgy Kaposvárott, mint Mezőhegyesen a tavalyinál jobb, úgyhogy az önköltségi ár csökkenthető és ennek révén a világpiaci árak hanyatlása ellensúlyozható volt. A mezőgazdasági üzemek üzletmenete a multévinél jobbnak mutatkozik. A takarmányárak olcsóbbodása kedvező kihatással volt az állattenyésztésre. A vállalat malma kedvező helyi fekvése folytán jól van foglalkoztatva.

* **Magyar Pamutipar Rt.** üzleti forgalma ez évben előreláthatólag el fogja érni a 20 millió pengőt, mely összegből körülbelül 10 százalék a kiviteli üzletre esik. A tavalyi forgalom 15 millió pengőre rugott (1927-ben 11 millió pengő), az ez évben várható emelkedés az elmult esztendővel szemben 33 százalékra, 1927-tel szemben pedig 82 százalékra tehető. A vállalat fonodája nappali és éjszakai munka mellett, a szövőde nappali gyártással állandóan teljes üzemben van és nemcsak a gyártott áruk adattak el, hanem sikerült az árukészleteket is jelentékenyen csökkenteni. A fonóda teljesítőképességének egész kihasználása eladások révén már most biztosítva van az 1930. év első negyedének jó részéig. A textilpiacon uralkodó alacsony árszínvonal következtében az eladási árak nyomottak, mindamellett mégis kilátás van arra, hogy a gyártási haszon ilyképp előálló csökkenése az önköltségi áraknál elért megtakarítások révén jórészt ki fog egyenlíttetni és a társaság ez évben oly eredményt ér el, amely a textilipar jelenlegi világpiaci helyzetét tekintve, nem lesz kedvezőtlennek mondható.

* **Az Ofa** céltudatos politikával kimélyítette exporthálózatát. Erdélyi leányvállalatai nagy eredménnyel működnek, a Krausz-bankház bukása az Ofa kurzusát egyáltalán nem érintette. A tavalyi 5½ frankos osztalék helyett az idei osztalék 6 frank lesz. — A tervbevett tőkeemelési tranzakció akkor kerül lebonyolításra, ha a nemzetközi pénpiac helyzete javul.

* **A Kender-, Len- és Jutaipar rt.** kapcsolatot létesített újabban a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal. A rendkívül rentábilis üzletmenettel bíró vállalat a mezőgazdasági helyzetre való tekintettel — hogy hatalmas gyártelepeit üzemben tartsa — nagymennyiségű árut halmoz fel raktáraiban, ami természetesen nagyobb tőke lekötését veszi igénybe. A legközelebbi közgyűlésen beválasztják az igazgatóságba a Kereskedelmi Bank delegátusait és a vállalat Szász Ernő kormányfőtanácsos-vezérigazgató és Menczer Rezső ügyvezetőigazgató vezetésével az eddigi keretek között folytatja a termelést.

* **Budapest-Szentlőrinci és Tatai Cserép- és Téglagyár RT.** Magyarországon fekvő négy gyárának (Pestszentlőrinc, Kispest, Tata, Karcag) forgalma a folyó évben a tavalyi mértéket 5 százalékkal meghaladta. A társulat érdekkörébe tartozó romániai mészégető vállalatok üzletmenete nagyon kielégítő volt és azoknak üzleteredménye az előbbi évét meg fogja haladni. A társulat másik érdekeltsége, a Porcellán-, Kőedény- és Kályhagyár RT. örvendetes fejlődést mutat.

* **Magyar Acélárugyár RT.** A vállalat ez évi foglalkoztatottsága általában az 1928-as év keretei között mozog, sőt egyes cikkek forgalmában erőteljesebb üzleti tevékenység folytán tetemes emelkedés mutatkozik s így ebben az évben a mult évi eredményt megközelítő tiszta haszon lesz elérhető. Rendelésekkel a gyár jelenleg kielégítően el van látva.

* **Drasche.** *Köszénbánya és Téglagyár Társulat Pesten.* Az egész éven át változatlannl fennállott kedvezőtlen pénzpiaci helyzet az építőipar alakulására erősen kihatott, mert a mult évben elért 130 millióval szemben a folyó évi téglafogyasztás előreláthatólag 110 millióra fog redukálódni. A vállalat *keramitüzeme* a mult évinél kisebb forgalmat ért el; de a programmba vett nagy állami útépítések keretében el fogja nyerni ez a cikk az azt technikai előnyeinél fogva megillető poziciót. A társaság többi üzemei, tehát úgy a chamotte-, mint a fayence- és porcellánüzemek igen kielégítő mértékben voltak foglalkoztatva és nagyon örvendetes fejlődést mutattak.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerü amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla muzsikál
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

Bérautó-autó taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. Horváth

ZLAMÁL

céget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbízható javítóműhely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Öröklakások
1-2-3 és többszobás
hall és összes mellékhelyiségekkel, egyszobások hálófülke és fürdőszobával, Buda legszebb részén, a Belvároshoz közel, villamos, autóbusz,
olcsó áron, kedvező feltételekkel 1-2000 pengővel leköthetők
és 1929 októberben beköltözhetők.
Előjegyzések más házakra is.
Kérjen díjtalan tervrajzot
„Fészek" Szövetkezet, VII., Rákóczi út 72

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Háztatarozásnál
előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biológiai szenyvizt sztitó berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitelése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 9.

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körőndnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság tér 17. Telefon: J. 902-88

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

ÚJ OPTIKUS ÜZLET NYILT
BUDÁN
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 975. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 november 23.

Megbukott a diktatura

Nagy ez a központi városháza, rettenetesen nagy, valamikor invalídusok lakták és a rossz nyelvek azt mondják, hogy most is. A városházuteai fronton olyan egyenes hosszú folyosók futnak, hogy nem látni a végét. Aki azon végiglát, messzire lát. De csak bent, a városházán belül.

Ennek a városháznak olyan vastagok a falai, mint valami várnak. Akik benne ülnek, úgy érezhetik magukat, mint akiket semmi veszedelem nem fenyegethet. Ezt a várat hiába ostromolná a polgárság. Igaz, hogy ezeken a vastag falakon nem tud áthatolni a polgárság sóhajtása sem.

A régi magyar oligarchák magas sziklavárakban, hatalmas falak mögött éltek, de a várból elláttak messzire és így fejlődött ki a lelkük, így tanultak meg uralkodni, mert lábuk előtt feküdt az ország egy része. A városházán csak a folyosón látni messzire, a várost nem látni onnan. Így is fejlődött ki a városi urak mentalitása, mert nem látják a várost.

A régi fővárosi törvény alapján ki kellett fejlődnie az autonómiával szemben a tanácsi diktatúrának. Nem is gonosz szándékkal, mert a tanácsnak kiváló tagjai vannak. Csakhogy mégis diktatúra, mert nem tartozik senkinek felelősséggel. Korlátlan úr. A közgyűlés határozataival szemben is. Tehát diktatúra.

Az autonómia fogalma tág, mindenki a saját szemszögletéből nézi, mindenki a saját mentalitása szerint magyarázza. Beszéltem öreg városházi bajvívókkal és mindegyik másképpen értelmezi. Beszéltem különféle pártállású városi politikusokkal és mindegyik mást vár az autonómiától. Mindig csak azt láttam, hogy az autonómia csak szó, valami olyan „bájital" féle, amely minden sebet meggyógyít, de minden javasasszony másból és másképpen keveri.

Ha ezzel szemben azt nézem, hogy mi történik Budapesten, akkor a leghatározottabban megállapíthatom, hogy kizárólag és egyedül az, amit a Tanács határoz. Legtöbbször azt, ami homlokegyenest ellenkezik a polgárság kívánalmaival és szükségleteivel. A polgárság, főleg itt Budán, meg van győződve, hogy folyton romló anyagi helyzetén, folyton gyengülő teherbírásán nem segíthet más, mint a gyógyforrások olyan arányú kihasználása, amely nemcsak a terheket csökkentené, de jövedelemhez juttatná a kereskedelmet, az ipart, a munkanélkülieket, a háztulajdonosokat és a lakókat, — és a Tanács szerencsésen elgáncsolta a fürdőügyi kiállítást, de még csak kísérletet sem tesz, hogy a különböző fürdőket egy kézbe véve, hasznothajtó, egészséges fürdőpolitikát folytasson. Talán, ha majd arról lesz szó, hogy egy új fürdőüzemet létesítsen és mesebeli jövedelemmel a tanácsbeli urak egyike beleülhet, talán akkor megindul majd ez irányba is az akarás és alkotás.

A kispolgárságnak az a megbízható része, mely garast garashoz téve gyüjti kis tőkéjét, hogy megépítse saját otthonát, kénytelen a szomszéd községekbe vándorolni, ahol olyan nagyságú telket vásárolhat, aminőt a tőkéje enged, de Budapesten kimérték a telkeket a térképen és abból a Tanács nem enged. Pusztuljon innen, ha nincs elég pénze.

Akadna itt vállalkozó szellem, aki a város külső részein építkezni is merne, hogy tisztességes hajlék alá jusson az a 6000 lakásnélküli család, de ki mer ott építkezni, ahol a városszabályozó tervek hiánya miatt csak föltételesen adnak építési engedélyt és néhány év mulva esetleg lebonthatja a házát a koldusbotra jutott vállalkozó. Mert ezt a Tanács így akarja.

A kormány és a józan várospolitikusok sürgetik azoknak az üzemeknek a beszüntetését, amelyek az adófizető iparost és kereskedőt károsítják, — de a Tanács mégis fenntartja ezeket az üzemeket. A közönség sürgeti a gáz, a villany, a közlekedés olcsóbbá tételét, de a városháza vastag falain át nem jut el a tanácsterembe a polgárságnak ez a kívánsága.

A közgyűlésen 37 év előtt vetették föl a Gellérthegyre vezető lift kérdését, azóta Páris fölépítette vasból a magaslati gyógyhelyét, az Eiffel-tornyot, ám a Gellérthegyre a gyöngetüdejű budapesti ember ma sem tud feljutni. Volna a városnak ilyen klimatikus gyógyhelye a Svábhegy ölén, a védett Farkasréten, csakhogy oda a Tanács határozata alapján csak akkor jut el a beteg, ha előbb meghal. E város népe egy forró tenger fölött jár, vékony acélcsövek felszínre hoznák ezt a gyógyerejű forró vizet, hogy olcsón, füstmentesen lehessen fűteni a lakásokat és ezzel az emberi nyomor szolgálatába állítanák, hogy tüdejét ne rontsa a kormos füst, mely előbb-utóbb eljuttatja a klimatikus gyógytemetőbe. Ám a Tanácsnak mindenre vannak milliói, csak a mélyfúrásokra nincsenek.

És ez a Tanács áll szemben az autonómiával. És ez a Tanács most az autonómiára hivatkozva igyekszik meghosszabbítani a maga diktatúráját. Ebben a hareban a Tanács nem számíthat a polgárság támogatására. Ezt a harcot mosolyogva nézi a polgárság és mi itt Budán kacagunk rajta.

A diktatúra megbukott.

Dubonai Pál.

Budán, 1929 november 22

A római part. Tulajdonképpen azt jelenti, hogy *akvinkumi part*, vagy még helyesebben a *Római fürdő Dunapartja*. Ha szavazásra kerülne a sor, hogy ennek a partnak mi legyen a neve, bizonyára volnának sokan, akik a *Szabadevezősök partjának* neveznék el, holott tulajdonképpen a *Szabad strandolók* partja. Megsürgettük már régen, hogy ezt a partot valahogy rendezni kell. A természet is strandfürdőnek teremtette, bársonyos, fövenyes talajjal, amelyet folyton tisztára mos a Duna. Csak a partja csúf, rendezetlen, szakadozott, amilyenek az ilyen homokos partok lenni szoktak. A Városházán úgy határoztak, hogy ebből a partból ötven méter széles partmenti csíkot biztosítanak a strandolóknak. Ezt a területet a partmenti telektulajdonosok telkeiből sajátítja ki a város négyszögölenkint 5 pengőért. Hát biz ez nem sok, megér hatszor annyit is a városnak. Igaz, hogy a telkek fennmaradt értéke erősen gyarapodik azzal, hogy a partot rendezik. Ebben az ügyben küldöttség is járt a polgármesternél és a Közmunka Tanács elnökénél, *Rakovszky* Ivánnál is, akik meg is biztatták őket. A küldöttségben résztvettek közül *Lugmayer* József dr., az óbudaiak és az akvinkumbeliek vezérembere, a *Hollós Mátyás Társaság* tagja, aki alapos ismerője az ottani viszonyoknak és aki erősen a kezébe vette ennek a se város, se falu, se tanyavilágnak kuszált, rendezetlen, hogy úgy mondjuk csak „föltételesen létező" polgárságának ügyét. A felső budai medence szerencsés és egészséges kialakulása képezi az ottani kertes fürdőváros létesítésének az alapját.

A budai csonkahegy

A badacsonyiak háborognak és keseregnek — írja Herczeg Ferenc egyik cikkében — de minden hiábavaló, tehetetlenül kell nézniök, a kapzsiság, mint valami szégyenletes betegség, hogyan marja, hogyan csonkítja és gyalázza meg a badacsonyi hegy arcát. Azt az isteni sziklaarcot, melynek nemes vonalai évszázadok óta benne élnek a magyarság lelkében. A királyi palota tetején sok a réz meg az ólom, de ha valaki ott ércet akarna bányászni, a bolondok házába küldenék. Nemcsak ilyen műremeket, hanem az ócska falakat is megvédi a törvény, ha valahogyan rá lehet sütni, hogy műemlék. Elképzelhetetlen, hogy a fölháborodásnak mekkora vihara rázná meg Németországot, ha valaki ott szét akarná repeszteni a Kyffhäuser-hegyet, vagy el akarná talicskázni a rajnaparti Loreley-sziklát. Mi magyarok azonban tompán, legfölebb valami tehetetlen keserűséggel a szívünkben nézzük, ha a magánérdek úgy gázol végig a nemzeten, mint a bivaly a virágos kertben.

Nekünk budaiaknak is megvan a magunk Badacsonya, a KIS-SVÁBHEGY, mely ha talán nem is oly szép, mint a Badacsony, de szívünkhöz közel áll, mert a miénk. A mi Badacsonyunknak, a Kissvábhegynek az oldalát és *éppen a városfelőli oldalát* is kikezdte az emberi haszonlesés és nem bazaltért, hanem silányabb, olcsóbb kőanyagért tönkretette az ott nyitott kőbányákkal a hegynek egész képét. Végső ideje volt, hogy a mult században nyilott ottani bányák üzemét beszüntették és ma már a hegyet tovább nem csonkítják, azonban a kőbányák mai állapotukban is bántják a Pasarét, Uj Szent János-kórház felől a kilátásban gyönyörködők szemét. Talán épületek emelésével, de főleg a kőbánya területének befásításával, kertészeti kiképzésével el lehetne tüntetni vagy legalább csökkenteni a Kissvábhegy oldalán ezt a szemetbántó szépséghibát.

Eperjessy István dr.

A budai nagy család

ünnepelte dr. KOZMA JENŐT névnapján

A politikát számüzték ezen az estén

Hatvan vendégre számítottak a Budai Polgári Körben és háromszázan jöttek el. A Polgári kör belső termeiben készültek a vacsorához és a Vigadó nagy éttermében kellett este teríteni. Senkinek meghívót nem küldöttek, csak a kör tagjainak és alig van számottevőbb egyesülete Budának, amely ne követelt volna néhány tagja számára helyet. De eljöttek azok is, akik politikai párthoz nem tartoznak és tisztelettel hódolnak meg a közmunka terén szerzett érdemek előtt. Eljöttek azok is, akik nem politikából szeretik Kozma Jenőt, hanem szeretik benne az önzetlen jóbarátot és a segíteni kész embert.

Különös társaság gyült össze erre a névnapi áldomásra és a nagy köztisztségeket viselő dignitáriusok mellett ott ültek a kisiparosok és a polgári osztály minden rendű és rangú tagja. Közvetlen, meleg hangulat ömlött el a teremben, ahol háromszáznál több, egymást ismerő, egymást megbecsülő, egymás munkáját segítő, budai magyar találkozott, hogy keresetlen szóval, barátságos, meleg kézszorítással, megülje az ízig-vérig ős budai származású polgártársának névnapi áldomását, akit saját kíváló képességei és a nemzetek életét intéző sors vezetőhelyre állított a magyarság ősi bástyáján: — Budán.

A családi körre emlékeztető barátságos zsongásból hirtelen fölesattant

Finaczy Béla

min. tan., a Budai Polgári Kör társelnökének éreces hangja s a bekövetkező csendben üdvözölte a családi körben megjelent vendégeket. Nem a párt, nem a Polgári Kör ünnepe ez — mondotta — hanem a lelkek ünnepe, amely lelkek együtt éreznek Kozma Jenő lelkével. Kívánja, hogy ezek az esték ismétlődjenek meg minél gyakrabban. Nem került volna semmiféle erőfeszítésbe és akár kétezer embert is összegyüjthettek volna, ha nem az lett volna a kimondott cél, hogy lehetőleg szűkebb családi körben üljék meg Kozma Jenő elnöknek a névünnepét. Ürítette poharát Kozma Jenő egészségére és azt kívánta, hogy még sokszor legyen alkalma ezt a napot ilyen közvetlen, meleg szeretettől áthatott, családias körben eltölteni.

A nagy vendégtábor lelkesen megéljenezte Kozma Jenőt is, a szónokot is. Utána

Zboray Gyula dr.,

mint a Pénteki Borgazdatársaságnak 27 év óta egyetlen tisztviselője, jegyzője szólalt fel, amely társaság ennek az ünnepi estnek a Budai Polgári Körrel közösen rendezője s amely két társaság a mai estére szerelmi házasságot kötött. A soros borgazda ezen az estén Kozma Jenő dr., őt illetné az első szó, de eltekint ettől a Budai Polgári Kör kedvéért és elfogadja a sorrendet, hogy előbb azok szólaljanak föl, akik szeretik Kozma Jenőt. O is elsősorban üdvözli Kozma Jenőt és rajta kívül minden megjelent Jenőt. Kozma Jenő kimagasló egyénisége megköveteli, hogy vele külön foglalkozzon ez a két társaság, mert Darányi óta a Vizivárosnak nem volt ilyen kiváló vezérembere. Érdemei közismertek. Nemcsak Budán, de az egész fővárosban ezer és ezer ember viseltetik hálával iránta, mert jogos érdekeit elősegítette. A köznek tett nagy szolgálatokért, a városért és házáért kifejtett működéséért, biztosítja őt a budaiak szeretetéről és ragaszkodásáról (szünni nem akaró taps) és emeli a társaság ünnepi serlegét, amelyet Neuschloss Kornél 1905-ben ajándékozott a társaságnak, Kozma egészségére.

Zboray Gyula dr.-t úgy a körben, mint a Borgazda Társaságban mindenki szereti, ő az esték ügybuzgó rendezője, mindenkinek a titkára, mindennek a gondnoka és így köszöntője alatt sokan évődtek vele, amit ő szellemesen, kedvesen viszonzott. A Borgazda Társaság tagjai körülözönlötték *Kozma* Jenőt, akikhez egyenkint is sok-sok esztendős barátság, iskolatársi pajtáskodás fűzi Kozmát. De hirtelen elcsendesedett a poháresengés, a megindult társalgás, mert szólásra emelkedett

Ripka Ferenc dr.,
főpolgármester.

Kedvesen hatott már a megszólítás is: — „Budai Testvéreim!" Ha végignéz ezen az értékes társaságon, azt látja, hogy baráti körben ünnepel egész Buda, és boldogan vesz részt azon ő maga is. Hálásan köszöni a „Budai Polgári Kör"-nek és a „Pénteki Borgazda Társaság"-nak, hogy ezt a névünnepet ilyen bizalmas jellegű családi körben üli meg, mint ahogy Ferenc napját is ilyen szűkebb körben ünnepelte a Budai Társaskör. De Kozma Jenőnek és a vezetése alatt álló pártnak nincs is arra semmi szüksége, hogy különösebb biztatással, nagy keretek közt ünnepeljen, ahogy mondani szokták *„seregszemlét tartson"*, mert már Finaczy Béla megmondotta, hogy ez az est a rokonlelkek találkozása. Hivatkozik Prohászka püspök szavaira, aki 60-ik születése napján azt mondotta, hogy nagy sikert ért el az az ember, aki 60 év alatt hat hű barátot tudott szerezni. Kozma Jenő pedig sokszor „hat barátot" szerzett és biztosított magának és ez az ő életének és működésének legszebb eredménye. Méltatta ezután azt a rendkívüli munkát, amit Kozma Jenő végez Budapest közéletében, hogy az Egységes Polgári Pártot nagy hivatása nívóján megtartsa és erősítse, amit kevesen tudnak, kevesen látnak, de ő látja és azért meghatottsággal kell beszélnie erről az áldozatkész, önfeláldozó munkáról, amit Kozma és még néhány vezértársa végez. A most napirenden lévő új fővárosi törvény tervezése, átdolgozása és dülőre vitele oly áldozatos munkát követel Kozma Jenőtől és barátaitól, amelyért a polgárság csak hálás lehet nekik, itt Budán. Mint pártvezér nehezebb, bölcsebb, nagyobb körültekintést igénylő munkát végez, mint azok, akik egyszerűen összecsapnak ellenfelükkel, mert ő vállalta azt a nehéz feladatot, hogy az eltérő véleményeket összeegyeztesse, gyűlölet szítása nélkül és az eredmények bizonyítják elért nagy sikerét. Mélységes háláját fejezi ki neki ezért a munkáért. Baráti kézszorítással pecsételik meg ezt a szövetséget a jövő nagy küzdelmeihez. A budai polgárság legszebb erénye a hála és kívánja, hogy ebben Kozma Jenő sohase csalódjon. A jelenvoltak lelkes ovációja közt azzal fejezte be beszédét, hogy a jó Isten tartsa meg Kozmát abban a jó erőben, amelyben van és éltesse őt soká!

Mindenki koccintani akart a főpolgármesterrel és az ünnepelttel és megmozdult így az egész terem. Az ováció befejeztével

Exner Kornél dr.,
ny. államtitkár

szólalt föl. Ha Zboray Gyula 27 éves tagságára hivatkozik, akkor őt, aki 35 éve tagja a társaskörnek, az ancienitás jogán illeti meg a szó és a *Hollós Mátyás Társaság* nevében üdvözli Kozmát, aki éppen úgy zászlajára írta Buda fölvirágoztatását és fürdőinek világhírré tételét, mint a Hollós Mátyás Társaság. Már a szülők barátsága is összefűzné őket, ha nem volna meg közöttük is a régi barátság. Kozma Jenő egyénisége régen túlnőtt a Budai Polgári Kör keretein, pedig ez az a bűvös „kréta-kör", ahonnan erőt merít, ez az ő igaz barátainak köre, ez az ő igazi otthona. Országra szóló nagy eredményt ért el most, amikor az Óbuda—Hungária-úti híd építéséhez kezdik lerakni a keszonokat a Dunába és megépül az a híd, amelyért oly régen küzd, ahol 800 munkás talál kenyeret és munkát. A Lánchíd építésénél mondotta a nagy Széchenyi, hogy Budát és Pestet a Duna nem hogy elválasztaná, hanem összeköti. Ez a baráti nagy tábor is bizonyítja, hogy Kozma Jenő már erős hidakat vert az ő meleg szívétől barátai szívéhez és ezeken a hidakon utat talál majd annak a 800 munkásnak a szívéhez, akik a zord télben kenyéradó munkát találnak a hídépítésnél. Elteti őt azért, hogy a Hollós Mátyás Társasággal együtt világfürdővé akarja emelni Budát és e nemes törekvésért meghajtja előtte a Hollós Mátyás Társaság zászlaját. Azzal fejezte be szavait, hogy — „Ebből a körből indult el Kozma Jenő s az új hídon át tér majd a halhatatlanság útjára." A komoly és tartalmas beszéd mély hatást tett a jelenvoltakra.

Oszoly Kálmán

a *Budai Társaskör* üdvözletét hozta el ebbe a családi körbe, mert mind a két helyen azonosak az érzések, de úgy ő,

Szent Gellért Gyógyfürdő
Vízgyógyintézet és Napfürdő
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet

mint a Budai Társaskör jelenlévő többi tagja azért jött el, hogy visszaadják a megtisztelő látogatást, amit Kozma tett Ferenc napján a Budai Társaskörben. Azt kívánja neki, hogy találja meg örömét annak a vetésnek a virágzásában, amelynek magvait ő vetette el s amelynek gyümölcse igazolja az ő sikerét.

A Budai Társaskör tagjai tüntetőleg állottak föl és éljenezték Kozmát. Ezután

Andréka Károly

szólalt föl és üdvözölte Kozma Jenőben azt, aki a széthúzásból barátságot tudott teremteni s azért kell, hogy mindnyájan segítsük őt ebben. Eljött, hogy megköszönje neki a *III. kerületi Egyesült Polgári Kör* nevében, hogy Károly napján eljött Óbudára és örömmel állapítja meg Óbuda polgársága nevében, hogy ott ily nagyjelentőségű és barátságos összejövetel eddig még nem volt, amelyen ennek a városrésznek az érdekeit ily hivatott helyről istápolták volna. Kozma Jenő nemcsak Buda, hanem Óbuda érdekeit is a szívén hordja és ő hozta ajándékba Óbudának azt a hírt, hogy az új híd pilléreinek lerakását legközelebb már megkezdik. Ez a hír nemcsak Óbudán keltett örömet, de amint tapasztalni volt alkalma, még itt a Viziárosban is örömmel fogadták. Ripka Ferenc főpolgármester ünnepeltetése után most Kozma Jenő személyében is látja az összetartás egyik megszemélyesítőjét és azzal üdvözli, azt kívánva neki, hogy ez mindenkor így legyen.

A fokozódó hangulatot emelte

almási Balogh Lóránt

felszólalása, aki megkapó humorral 85.000 választó nevében üdvözölte Kozmát, összetévesztve a golf-áramot a wolf-árammal, a Filatori gátat a Floridával s végül is arra a következtetésre jutott, hogy mindennek a titka: — Ripka. Mert az ő szíve melegéből indul az áram, mely mindenkit magával sodor, még a Rózsadombot is, amelynek képviseletében üdvözölte Kozma Jenőt. Elteti a jóbarátot, a pártvezért azok nevében, akik ma nem jöhettek el erre a családi estére, mert ha jöhettek volna, a Vigadó nagytermét is meg kellett volna nyitni.

Amikor szólásra emelkedett

Kozma Jenő dr.,

zajos, lelkes, hosszantartó ovációfogadta.

— Kedves barátaim! — kezdte elfogódva beszédét, mert a sok tréfa között mégis meg van illetődve. — Csupa jó barát arcát látja, névszerint és szívszerint és megállapítja, hogy ez az a társaság, amely nem sablónos látogatója minden társasvacsorának, nem mindenütt látható. Ő is szűk keretek közt szerette volna megülni névnapját, mert kevés megmozdulás kellett volna hozzá, hogy a Vigadó nagytermét megtöltsék, de nem fordultak a rendezők sem az üzemekhez, még a városi tisztviselőknek sem küldöttek jegyeket, mert nem tartotta illőnek a maga ünnepeltetését nagy társaslakomán akkor, amikor sokan mások éheznek. Követte Ripka Ferenc bölcs példáját és éppen ezért a legszűkebb korlátok közé szorították barátai a mai estét. Akik eljöttek, hívás nélkül jöttek, mert nem hívtak meg senkit, mégis nagy örömet okoztak neki, nagy megnyugvást hoztak, amit igaz szívvel köszön. Nagy gondjai között mindenki a családi körbe menekül, hogy erőt merítve ott, másnap ismét harcba menjen. Ő is itt merít erőt és amit kezében tart, az a kehely, amely 35 éves multra tekint vissza, a baráti hűséget és bizalmat jelenti. Azokat a sikereket, amiket felsoroltak itt, nem önmagának, hanem ennek a társaságnak, az itt megnyilatkozó barátságnak, hűségnek és szeretetnek köszöni, mely évtizedek óta fűzi őket egymáshoz. Kerülni akarja ma este a politikát, melyet sokszor csak azért dobnak bele a társaságba, hogy egyenetlenséget szítsanak. Ő igaz lélekkel, őszinte szívvel jelenti ki, hogy barátait soha félre nem vezette, hűtlenséget soha el nem követett, viszont őt is mindig a hűség és bizalom vezérelte és az adta meg neki az erőt, hogy a párt nevében sikereket érjen el. Ez az ünneplés fölemelő érzéssel tölti el, mert nem volt előkészítve. Ebben az ünneplő családban ő meghallja minden gondnak a szavát, — és ebben a fellegvárban csak azért tudnak rohamcsapatot szervezni, mert itt nincs áruló. A két ünneprendező társaság mai napra kötött szerelmi házasságára *Molnár* László apát adta az áldását és ezzel megáldotta az itt folyó munkát is. Hálásan fogadta a *Hollós Mátyás Társaság* üdvözletét, mert e társaság távol áll a politikától és bizonyára érdemes harcosa Budának, akinek barátságos üdvözletével érdemkeresztet tűz a mellére. Ez a társaság meglátta azokat a hídpilléreket, amiket Óbudán kezdenek lerakni a Dunába, csakhogy az érdem itt a kormányt, *Bethlen* István miniszterelnököt (hosszantartó, zajos éljenzés) illeti és boldog, hogy az ő kezdeményezésére, az ő képviselősége idején építik meg ezt a hidat. Ez a családi kör, amelyet a hűség, a bizalom és Istenfélelem és a szeretet kapcsol együvé, olyan rohamcapat, mely vágyik a diesőségre, kész bármikor kitörni és bízik a sikerben. A Budai Polgári Kör alapítója, a 86 esztendős *Biscara* Endre telefonon üdvözölte őt. Gyermek volt még, amikor Biscara már eszménykép-számba menő öreg polgár volt, az ő szellemében nevelkedett a fiatal budai polgárság, mely most viszont őt üdvözli itt. Ez melegíti át az ő szívét, ez teszi őt boldoggá a mai napon. A hagyományok és a konzervativ felfogás tábora ez a társaság, melyre az eljövendő harcokban biztosan számíthat. Ennek a fellegvárnak adóz ő is minden erejével, minden munkájával és szent a hite, hogy itt fog kisarjadni a Nagy-Budapest és a Nagy-Magyarország szebb jövője. Erre üríti poharát!

Mindenki koccintani akart az ünnepelttel, az egész terem megmozdult, az éljen meg-megújult, hogy azután helyet adjon a kedves hangulatnak, mely még sokáig együtt tartotta barátságos, családi együttlétben az ünneplő társaságot.

*

A társasvacsora folyamán felolvasták Vihely Béla, Hoór Tempis Móritz, Molnár László apát, Dési Géza dr., Hainiss Leó, Sajó János, Hódy Lajos, ujlaki Müller Pál, Márkus Jenő és Szentirmay Imréné távirati üdvözleteit. A vacsorán résztvettek névsorát a későbben érkezettek kivételével a következőkben sikerült följegyeznünk:

Adamy István, Anda Géza, Asbóth Oszkár, ifj. Baittrokk József dr., Budai Társ. Kör, id. Baittrokk József dr., Baittrokk László dr., almási Balogh Lóránt, Balás Elek dr., Balla Miklós, Bárczy Boldizsár dr., Barsi Jenő dr., Bánlaky Adorján, Benedek Sándor dr., Benedek Szabolcs dr., Berzeviczy Kristóf, Berényi Ignác, Berndorfer Vilmos, Berczik István, Blahos Rudolf, Bakty Lajos, Borsos Endre dr., Böngérfy Géza, Buday Gyula, Burghardt Géza, Bozzay Ödön, Brükler Arthur, Brükler Elemér, Bozóky Mátyás, báró Babarczy István dr., Blazsek Gyula, Cicutti Lajos, Chambre Lajos dr., Cserhát Géza, Csiszár Lajos, Csáki Adolf, Dorner Gyula, Dési Géza dr., Dimény Mózes, Dirnbeck Árpád, Dornbach Jakab, Dullien Ferenc, Dama Gyula, Exner Kornél dr., Eperjessy Béla, Erdey Henrik, Erődy Kálmán dr., Erczhegyi István, Fáber Fülöp, Fekete Géza, Fekete Győző, Fekete Jenő, Fekete Ödön, Fejér József, Ferenczky Tivadar dr., Fodor Antal dr., Friedländer Andor, Fináczy Béla dr., Frenreisz Pál, Gábriel Ferenc dr., Groffits Dezső dr., Ghillány Miklós, Ghillány Mihály dr., Gorka Gyula, Gömöry Albert dr., Guth Ferenc dr., Guirius Leó dr., Güntner Tivadar, Gyors József, Gaupp József, Girardy Tibor, Guttmann Zsigmond dr., Harrer Ferenc dr., Hajós Béla, Hendrich Antal, Hiesz Jónás János, Hirschberg Vilmos, Halasi Horváth István, Hubert Vilmos, Haffner Károly, Huszár Pál dr., Holzspach Ödön dr., Bezzegh-Huszágh Miklós dr., Hajós Mihály, Huszka János dr., Herman Sándor dr., Hoór-Tempis Mór, Haury István dr., Jancsó János, Jármay Károly dr. Józsa Dezső, Juhász István dr., Jauernik Nándor, Jahl Rezső dr., Jablonkay Géza dr., Ilkovics Antal és neje, Zilahi-Kiss László, Kanter Károly, Kabakovits Rezső, Kameniczky Miklós, Kapeza Imre, Karkas Rezső, Kellermayer József, Klemm Árpád, Kaufmann Béla dr., Kozma Bernát, Kozma Dezső, Kolumbán István, Koritsánszky Lajos, Kozák Károly dr., Kollár László dr., Krivoss Árpád dr., Kruk Elemér dr., Kun Gyula, Kulcsár Sándor, Kulcsár Richárd, Keresztessy Gyula dr., Kostenwein Kornél, Kriszhaber Adolf dr., Kas Béla dr., Kiss Károly dr., Kiss Menyhért dr., Lamotte Károly, Lovag Károly, Lovas Sándor, Lőwy József, Löffler Vilmos dr., Lugmayer József dr., Lukachich Ferenc, Mayer Kálmán, Morvay Zsigmond, Molnár Zoltán, Madarassy Béla, Makoldy Viktor, Müller József, Marik Ernő, Melzner Jenő, Mátés Kálmán, Mészáros Ferenc, Morvai István, Mód Lajos, Mayer Pál, Mayor Árpád dr., Morbitzer Dezső, Mayer Sztroimir, ifj. Matolcsy Kálmán dr., Magasházy Mihály, Melzner Gyula Jenő, Nádas Béla dr., Nádler Herbert, Nagy Géza, vitéz Nagy István dr., Nagy Barnabás dr., Nagy Dezső, Nagy József, Nagyőszi Ferenc, báró Natorp Tivadar dr., Neuschlosz-Knüsli Kornél, Németh Károly dr., Németh Béla dr., Nihter János, Orova Zsigmond, Oszoly Kálmán, ifj. Oszoly Kálmán dr., Ötömösy Sándor dr., Ötömösy Sándor, Ötömösy Zénó dr., Péter Miklós dr., Péter János, Pataky Ferenc dr., Payper Lajos, Pajor Rezső dr., Párniczky Elemér, Pásztély Vilmos, Petrovits Tibor dr., Pekker Emil dr., Pénzes Mihály dr., Poszloth Ernő, Pottornyay Sándor dr., Parek Tivadar, Papanek Ernő dr., Prükler Elemér, Reisz Frigyes, Radnay Rezső dr., Rátkay Ferenc, Radl Imre, Rose Henrik dr., Ruzicska Pál, Reiter Rezső, Róna Gyula, Ruzitska György, Rozanek Hugó, Reisz Frigyes dr., Russ Gábor, Scapa István, Spamberger Alajos dr., Stark Lipót, Schuld Péter, Schaffer György, Sándor Dénes dr., Schön Győző, Szőcs Aurél dr., Szőcs Imre, Szlávik Ferenc dr., Szalay József, vitéz Szabó Kálmán, vitéz József, vitéz Szabó Kálmán, vitéz Szánthó László, Szávay Gyula, Szemes Ferenc, Székely Dezső, Szentirmay Imréné, Szitár Endre dr., Szántó Jenő dr., Szente Károly, Szálka Béla dr., Szőnyi László dr., Tőkés Gyula, Tisza Béla, Tóth Aurél, Tomory Dezső dr., Thury Zoltán dr., Tóth Árpád, Toffler Gyula, Tereczky Tivadar dr., Váli Gábor, Vadász Mihály dr., Varjas László dr., Viraág Béla, Vigyázó Géza dr., Vagács Miklós, Wéber Adolf dr., Weisz K. Norbert, Wosalla Sándor, Ziegler Géza, Zboray Gyula dr., Zilahy Dezső, Zseltvay Elemér, Zombory János dr.

A magyar Termophile diesőséges hőseit, a magyar katonai vitézséget ünnepli december 11-én délután 6 órakor a régi képviselőházban a Limanovai Orsz. Emlékbizottság. *Rakovszky* Iván mondja az elnöki megnyitót, *Gabányi* Jánosné szavalja tábornok férje ódáját, *Zsitvay* Tibor miniszter mond ünnepi beszédet és *Wagner* Károly ny. államtitkár, a pompáshangú operaénekes irredenta dalokat énekel. Belépődíj nincs.

Ötszáz dalos hangversenyét rendezi az Országos Magyar Dalosszövetség december hó 7-én, a pesti Vigadó összes termeiben, a debreceni országos dalosversenyen csoportelsőknek minősített legjobb magyar dalegyesületek közreműködésével Jegyek 1—6 pengős árban Rózsavölgyinél IV., Szervita-tér 5.

A szegények javára rendezett e hó 19-én batyus estét a városmajori rk. egyházközség, ahol a *karitativ* osztály jószívű hölgyei sok mindenféle süteménnyel igyekeztek pénzt gyűjteni erre a nemes, nagy célra. Az estét fűszerezte a Cecilia kórus fegyelmezett karéneke, *Fekete* József tanár előadása a magyar népzenéről, melyet érdekes grammofónfelvételekkel kísért *Kemenes* István dr. newyorki hittanár előadása az egyházközségi életről Amerikában. Az estét lovag *Krigs-Au* Emil plébános megnyitó beszéde vezette be.

Nagy sikert ért el Szávay Zoltán, mint poéta, de mint zeneszerző is e hó 16-án este a Zeneművészeti Főiskola nagytermében M. *Kölcsey* Margittal együtt rendezett szerzői estjén, ahol a nagy költő, Kölcsey Ferenc unokája, mint kiváló dalszerző mutatkozott be. Nekünk annál kedvesebb, mert M. Kölcsey Margitot is, mint budai lakost, Buda poézise ihlette meg. A két szerző sikerét szolgálták pompás előadásban: Komlóssy Emma, Kisházy Sári és Gerenday Rózsi, továbbá Kiss Ferenc és László Imre. A termet az érdeklődő és hálás közönség teljesen megtöltötte.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I, Attila-u. 12

A Magyar Külügyi Társaság tanácstermében, Országháza 11. kapu, Hans Kelsen dr. bécsi egyetemi tanár tart előadást „Wandlungen des Souveränitätsbegriffes" címen.

A Budapesti Gazdálkodók Egyesületének *farkasréti körzete* november hó 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor I., Sasad-út 72. szám alatt *Hódy* Lajos elnökletével *közgyűlést* tart, amelyen a lemondott elnökség, tisztikar, választmány és számvizsgáló bizottságot megválasztják.

Lovasteákat hoz most divatba a Budapesti Lovasegyesület s annak agilis igazgatója, *Bakonyi* János. Az egyesület élén, mint elnök *Rakovszky* Iván áll s egyik társelnöke dr. *Kozma* Jenő. Ezeket a teaestéket november hó 17-én, december hó 1-én és január hó 12-én (vasárnapokon délután 5—10 óráig) rendezik V., Akadémia-utca 3. I. em. a Polgári Egység Klubjában, amelynek igazgatója *Scheuer* Róbert, a közlekedés e kiváló szakembere, egyuttal a lovasegyesület alelnöke is. Előkelő hölgybizottság áll a rendezőség élén s az estéke zártkörűek. Aki meghívót igényel, forduljon közvetlenül *Bakonyi* János igazgatóhoz, akinek telefónja: J. 338—46. Konzumjegy 3 pengő.

Uj híd — új élet. Amit éppen a hivatott és mértékadó körök vesznek oly nehezen észre, azt ösztönszerűen kiérzi, üzleti számításai alapjává teszi a jó üzletember, mint ahogy az új hidak nyomán fakadó új élet *már föl-keltette az érdeklődést*, már fölhívta a komoly cégek figyelmét a város ama része iránt, amelyek új fejődés előtt állanak. A Ferenc József-híd egy új városrészt teremtett Budán és most a Kelenföld fejlődését néhány kilométerrel továbbviszi az új *Boráros-téri híd*, — e városrész *forgalma megnövekszik* — a hídfő körül megindul *az új építkezés*, mely minden városi élet alapja és már az építkezés idején is érezteti városfejlesztő, életadó, forgalmat teremtő, hasznothajtó erejét. Bizonyára ez bírta rá a régi vendéglősdinasztia egyik köztiszteletben álló tagját, NEISER FERENCET, aki 17 év óta bérlője az Ugetőversenytér és a megyeri lóversenytér vendéglőjének és ott a közönség *legnagyobb megelégedésére szolgált rá* — hogy átvegye a volt *Rettinger-féle* vendéglőt a *Horthy Miklós-út 14. szám alatt*, azt átalakítsa, helyrehozza és a maga nagy renoméjának latbavetésével *magas nivón álló polgári vendéglőt* nyisson. *Neiser* Ferenc tíz éven át volt régebben az Országos Kaszinó főpincére s így kell, hogy *konyhája a legkiválóbb legyen* s mint tapasztalt vendéglősnek, *pincéje is a legkitünőbb*. Az új vendéglő e hó 21-én *csütörtökön nyílt meg* és a Kelenföld ezzel egy új, otthonias, megbízható étteremhez jutott.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Mendelsohn emlékére kitünően sikerült estét rendezett a Budai Izraelita hitközség kultúr- és társadalmi szakosztálya e hó 10-én saját újlaki tanácstermében, amelyen *Kecskeméti* Ármin dr. méltatta Mendelsohn zenetörténeti jelentőségét.

LÁTCSŐ Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Jubiláló táncintézet. Idősb *Saphir* Imre mester, ismert táncoktató, november 30-án este ünnepli működésének 40 éves jubileumát, VII., Rákóczi-ut 30. sz. alatt.

Fokozottabb őrzésre szorulnak az üzletek és műhelyek, mert a betörések ijesztő módon szaporodnak. Ugylátszik világáramlás, amely Amerikából jött, hogy az emberiség egy része, életének és szabadságának kockáztatásával, abból akar élni, hogy erőszakkal veszi el azt, ami a másé. Külföldön már létezik egy külön banditatársadalom. Hála Istennek, mi még nem jutottunk idáig és a mi jól szervezett rendőrségünk megóv bennünket attól, hogy életünk és az a kicsi, amink van, biztonságban legyen. Eddig külön vállalatok alakultak arra, hogy éjszaka a villákat, boltokat és műhelyeket figyeltessék embereikkel és valami havi bért szedjenek ezért a boltok és műhelyek tulajdonosaitól. A rendőrség a legújabban a *hadviselt nyugdíjasokat és rokkantakat* támogatja abbeli törekvésükben, hogy a vagyonőrzés révén valami keresethez jussanak. Előreláthatólag a küszöbön álló tél fokozni fogja a nyomort és így mindig több és több embert visz majd a bűnbe. Ezért felhívjuk a budai üzlet- és műhelytulajdonosokat, de a villatulajdonosokat is, hogy a rokkantak és a hadviseltek ez új alakulatát keressék meg. Az őrzés bérlete nem súlyos, mert egy nyílással bíró üzlet havonta 1.50 bért fizet, minden további nyílás 50 fillér. Az érdeklődő kereskedők, iparosok és villatulajdonosok forduljanak felvilágosításért a *Nyugdíjasok Pártjához* I., Vár, Verbőczy-u. 15. sz. II. em. 9., mindennap délután 4 órától este 10-ig.

Gyász. *Zsámboki* Gyuláné született selmeczi Pöschl Evelin, gimnáziumi tanár özvegye, november hó 18-án, 70-ik évében elhunyt. Zsámboki Tivadar, Miklós, Pál és László, köztük a két kiváló zeneművész, továbbá a Pattanyús, Gillemot, Kachelmann, Reitspiess és Kuhárszky családok gyászolják. Cím: II., Csopaki-utca 7.

Felsmann István MÁV. felügyelő e hó 18-án, hivatása közben szerzett betegségében, 49 éves korában váratlanul elhunyt. Halálát neje és öt gyermeke, valamint kartársai gyászolják. A kerepesi temetőben szentelték be és azután *Pesthidegkuton* helyezték örök nyugalomra.

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kötszergyár R.-T. fiókja
Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

JAVITTASSA szőnyegeit Turáninál
II., Fő-u. 80. Tel.: Aut. 515-79

Rudas-fürdő
A budai forráscsoport legrádioaktivabb hőforrása
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő,
Fedett téli uszócsarnok

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

Lebeda Ferenc
„VILLA" kávéháza
I., Zsolt- és Derék-utca sarok
Esténkint v dám bohémtanya

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐ ELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

BÚTORASZTALOSTÓL:
háló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54
Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás ucca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től **NÉGER JAZZ**
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

Monori Nagy VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: IV., BUDAPEST IV, SZÉP UCCA 1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 8. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

PROF. JUNKERS GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEGVIZTERMELŐ-KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjáról könnyen megközelíthető.

Személyi hírek

VASS JÓZSEF népjóléti miniszter a legsürgősebb problémák egyikének mondotta a fürdőkórházak építését Budán, a vagyontalan és ágyhoz kötött betegek részére.

POMPÉRY ELEMÉRT, a Szabadalmi Bíróság ny. elnökét e hó 17-én, éppen amikor a Kozma estjére készült, erős orrvérzés támadta meg, mely nem volt csillapítható s így azonnal a Pajor-szanatóriumba szállították, ahol 5 napi kezelés után tudták csak a vérzést végleg elállítani. Általános érdeklődés kísérte a nobilis magyar úr állapotát és bizonyára megnyugtatólag hat a hír, hogy minden veszélyen túl van.

SÜMEGHI LÁSZLÓ dr. kir. közjegyző, kormányfőtanácsos, súlyos influenzában töltött néhány hetet, de egészsége már annyira helyreállt, hogy e héten átvette irodája vezetését.

SZELL ÁRPÁD, a HÉV műszaki igazgatója 40 évi érdemdús szolgálat után nyugalomba vonult és e hó elején már végleges szabadságra ment. Kitűnő szakembert veszít benne a vasuti mérnöki szakma.

NEUSCHLOSS-KNÜSLI Kornélné, aki a második kerület közjótékonyságának fáradhatatlan és ügybuzgó nagyasszonya, hetek óta betegen fekszik lakásán.

WIRTER LÁSZLÓ dr. ügyvéd, a Beszkárt jogtanácsosa, zugligeti lakásából *átköltözött* I., *Maros*-u. 23. szám alá.

BARANYAY LAJOST, a Központi Sajtóvállalat igazgatóját, akit kormányfőtanácsossá nevezett ki a kormányzó, méltó ünneplésben részesítette az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdíjintézete.

WALDER GYULA műegyetemi r. tanárnak az iskolaépítés terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül a II. osztályú érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

HÉVEY GYULA érseki helytartósági titkárt pápai kamarássá nevezte ki a pápa.

Hollós Mátyás Társaság

szezonnyitó estjét e hó 18-án rendezte, amelyen *Süle* Antal, a Pesti Hirlap szerkesztője értékes előadást tartott „A sajtó és a közvélemény" címen, a közönség és a sajtó viszonyát, a hirlapirás fejlődését, hivatását ismertette biztos megvilágításban. A nagyszámú előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a teljesen pártatlan, elfogulatlan fejtegetéseket és meleg ovációban részesítette az előadót. Majd *Bán* Lenke pompás zongorajátékában gyönyörködött a hallgatóság és úgy őt, mint *Szávay* Gyulát, aki néhány gyönyörű költeményét, úgyszintén *Peterdy* Sándort, aki egyik hatástkeltő humoros tárcáját olvasta fel — lelkesen megtapsolta. Az előadásokat társasvacsora követte, amelyen *Baránszky* Gyula dr. a közreműködőket, *Tury* Zoltán dr. az új tagokat köszöntötte föl, *Kafka* Péter mérnök pedig általános derültség közben fölfedezte a Hollós Mátyás Társaságot. — A legközelebbi előadóestjét december hó 9-én rendezi a Társaság.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Serlegavató ünnepet rendez december hó 3-án a Rigler-féle Iskola-utcai vendéglőben a *Budapesti Munkásdalárda*, amelyen felavatják a debreceni dalosversenyen nyert serleget nagy ünnepség keretében.

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserüsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

Budai Társaskör

Hoór-Tempis Móric dr. elnöklete alatt választmányi ülést tartott, amelyen *Oszoly* Kálmán háznagy kimentette *Szombathy* Kálmán alelnök főtitkár elmaradását, mert leánykáját difteritisz ellen beoltották. Az őszinte sajnálkozás kifejezése után az elnök *Heim* Pál dr. egyetemi tanár elhunytával kapcsolatosan kéri, hogy a Társaskör fejezze ki részvétét a Magyar Orvosok Egyesületénél és a pécsi egyetemen. Ezután a háznagy tett előterjesztést arra nézve, hogy az *elnöki borestét* november hó 28-án tartsák meg, továbbá — hogy az Emericana Savaria-csoportnak engedjék át az egyik termet hetenként egyszer. Elfogadták. Thoma István ajánlotta *Zajti* Ferenc kérelmét is, aki a most alakuló *magyar-indiai* egyesület számára kér helyet a kaszinóban, mire az elnök megjegyezte, hogy erre a célra sokkal alkalmasabb volna a Magyar Tudományos Akadémia. A kör helyiségeinek naponként való átengedése ellen tiltakoztak: — *Kapcza* Imre ügyv. alelnök, mert ezzel a tagokat molesztálják túlságosan, — *Hubert* Vilmos pedig figyelmeztette a választmányt, hogy a közeledő választások idején nagy szükség lesz az összes helyiségekre. A választmány ebben az ügyben egyelőre nem határozott, de ideiglenesen módot ad a kérelmezőknek, hogy a helyiségeket használhatják. *Oszoly* Kálmán háznagy bejelenti, hogy a Társaskör *szezónnyitó estjét* december 15-én rendezi, amelyen résztvesznek: Laurisin Lajos, Thoma István, Havas István és Zsámboky Miklós. Azután ismertette azokat a hangversenyeket és ünnepségeket, amelyeken a kör tagjai szerepelnek, mire az elnök fölkérte a *Budai Napló* szerkesztőjét, hogy ezeket a meghívókat közölje lapjában és hívja fel azokra a tagok figyelmét. A pénztári jelentés után a könyvtári jelentéssel kapcsolatosan 100 pengőt szavazott meg a választmány könyvbeszerzésre. Az ülés végén pedig *Baranski* Gyula köszönte meg a Budai Kath. Kör nevében, hogy a *Dréhr* Imre névnapján rendezett társasvacsorán a Társaskör tagjai nagy számmal jelentek meg. — Ülés után a rendes csütörtöki társasvacsorára gyültek a tagok, ahol megvitatták azt a különös helyzetet, amelybe a kör tagjai sorába lépett iparosok kerültek azzal, hogy az I. kerületi Iparoskör elnöksége *kétszínű* politikát folytat, amit a vita folyamán erősen elítéltek és e tárgyban az I. ker. Iparoskör is rendkívüli közgyűlést hívott össze.

Kozma Jenő névnapját minden hozzákapcsolódó testület és egyesület megülte valami kedves módon. Igy e hó 19-én a *Munkásdalárda* lepte meg őt este az irodájában, ahova teljes énekkarral felvonult *Rezik* Béla karnagy vezetése alatt. Velük jöttek a pártoló tagok: Guth Ferenc elöljáró, Érezhegyi István és Bastius János. Kozma Jenőt, mint a dalárda elnökét *Cicutti* Lajos ügyvezető elnök üdvözölte, köszönetet mondva azért a hathatós pártfogásért, amelyben a dalárdát részesíti. Azután a dalárda énekelt új betanulású dalokat és régi szép magyar nótákat, mialatt került az elnök pincéjéből néhány üveg öreg bor, néhány tál frissen sült pogácsa és más egyéb harapnivaló.

Hoór-Tempis Móric dr., műegyetemi tanár, a Budai Társaskör társelnöke, „Gazdaságpolitikai tanulmányok" címmel előadást tart a Budai Társaskör nagytermében november hó 28-án, csütörtökön este 7 órakor, amelyen a tagok hozzátartozóit és vendégeket szívesen látnak. Az előadást társasvacsora követi, amelyen a borgazdai tisztséget a Budai Társaskör társelnökei: Ziegler Géza, Hoór-Tempis Móric dr., Fejér József és Kun Gyula vállalták.

Elkészült a guggerhegyi kilátó és menedékház a budai hegyvidék lelkes barátja, *Glück* Frigyes m. kir. kormánytanácsos áldozatkészsége révén. Még úgyszólván el sem készült a Guggerhegy oldalán levő *„Oroszlán szobor"*, amelyet egy ott levő oroszlánhoz hasonló természetes kőszikláról faragtatott ki, máris újabb tanujelét adta a budai hegyvidék iránti szeretetének a guggerhegyi kilátó és menedékháznak, az *„Árpád pihenőnek"* saját költségén való felépítésével. A Hűvösvölgy felől izléses táblákkal díszített Glück Frigyes-úton a Guggerhegyre érkezve, városromszerű kapu fogadja a kirándulót, majd szeme elé tárul a kiváló ízléssel épült menedékház, azaz *kilátó*. A menedékház szépen faragott faoszlopokon nyugszik és kedves összhangban van az épület stilszerű nádfedelével. Az épület elhelyezése a legszerencsésebb, mert az onnan nyíló kilátás örökké felejthetetlen marad. *Glück* Frigyes e magyaros kivitelű menedékházával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a kirándulók a Guggerhegyet gyakrabban keressék fel.

(E. I.)

Gál Jenő dr. országgyűlési képviselő, aki Budán a demokrata párti polgárság szavazata révén jutott mandátumhoz, e hó 17-én délelőtt mondotta el beszámoló beszédét a Budai Vigadó nagytermében. A termet színültig megtöltötték választói, de eljöttek sokan más pártokból is, hogy ennek a kiváló eszű jogásznak nyilatkozatait meghallgassák. Végigszántott az aktuális politikai kérdések nagy mezején, érvelései érdekesek voltak, beállításai nagy hatást váltottak ki, sok tapsot aratott, mert állandóan simogatta választói mentalitását és mint jó fiskális, úgy csoportosította érveléseit, hogy a nyomorúságos gazdasági helyzetért a kormányt tudta az egész vonalon felelőssé tenni. Gál Jenőnél megszoktuk azt, hogy ő mindig a vádlottat védi, pedig most ez egyszer ő volt a vádló és a fiskálismódon ügyesen beállított vádakat az ő közönsége elfogadta. Volt ugyan néhány közbeszólás, akadt, aki a fejét csóválta, de azért mindenkit lenyűgözött Gál Jenő szónoki készsége és a tények ügyes csoportosítása. Könnyű dolga van a laikus közönséggel szemben az ilyen kiváló ügyvédnek.

Önálló kerület

óhajt lenni Budán a *Rózsadomb* és a mögötte fekvő hegyvidék. Mintegy a Lukácsfürdő és Császárfürdő nagy parkjává szeretne *más alapon* kifejlődni, mint ahogy nálunk a várost sablónosan fejlesztik. *Kertváros* volna a szó szoros értelmében a Dunától a Hidegkuti határig. Fölvenne valamit a II. kerületből és a III-ikból, talán a Szépvölgy déli oldalát. Igy határozta ezt el a *„Rózsadombi Egyesület"* és tűzte ki egyik céljául legutóbbi választmányi ülésén. Lehet, hogy *Bárczy* István v. miniszter, ny. fő- és polgármester az ő rendkívüli befolyásával, összeköttetéseivel az új fővárosi törvény keretén belül tud még változtatni az esetleges új kerületi beosztáson, — lehet, hogy ennek az eszmének még évekig kell érnie, de föltétlenül jogos a rózsadombiak kívánsága, hogy az ő villaszerű városrészüket *más elbírálás alá vegyék* a Városházán, mint a sikonfekvő, városi sablón szerint épült részeket. Nincs ugyan nehezebb dolog, mint évtizedes kereteket megváltoztatni, mert az adminisztráció öreg gyökereit kellene elvágni és ami legfőbb, vaskalapokat kellene megforgatni. Nehéz küzdelmeket fog vívni e cél érdekében a Rózsadomb polgársága. — A választmányi ülés erélyesen szorgalmazni készül az *autobusz* útjának azt a csekély megváltoztatását a *Vérhalom-téri hurokkal* és a vonal meghosszabbítását Pesten *a Jókai-térig*. A villamos vasút érdekében megsürgeti a *Mészutcai szerpentin út* sürgős kiépítését s a rózsadombi utaknak e célra való átépítését. Megsürgeti a választmány egy *postafiók és több telefonautomata* felállítását. A Rózsadomb fejlesztése érdekében *rózsadombi kilátót* is terveznek és kérik majd a város segítségét, hogy ott egy alkalmas *kioszkot* építsen, *klubhelyiségekkel*, vendéglővel és térzenére alkalmas pavillonnal. Rendezni kell a Veronika-uti kápolna körüli teret és az idegenforgalom szempontjából *hozzáférhetővé kell tenni Gülbaba sírját*. A Rózsadomb és a hozzátartozó vidék rendkívül fontos kérdéseivel foglalkozó érdekes vitában résztvettek: Bárány Oszkár, Dischka Győző dr., Jónás Géza dr., Kónyi Hugó, Lengyel Endre dr., Medek Béla, Politzer Sándor, Róna Márk és Vály Ernő dr. választmányi tagok.

Siculus tréfái. O mondta el ezt székely furfanggal előadott szellemi sziporkái között, amikor Óbuda elmaradottságáról volt szó, ahol most folynak nagy szabályozási előtanulmányok: — 40.000 esztendős emberi csontvázat találtak az óbudai téglagyárak telepén, mélyen a föld alatt és a csontokat valami különös anyag vette körül. Az ősember 40.000 év alatt oszlásnak indult húsát és izomzatát. A tudomány mohón kapott az alkalmon és kiszállott a lelőhelyre, ahol ezt a kiásott ősembert bekenték a legújabb szérummal. Huszonnégy órán belül magához tért az ősember és csodálkozva nézett körül. Önkéntelenül elszólta magát: — Hát Óbuda még mindig olyan, mint volt 40.000 év előtt?

Vidám estét rendez november hó 26-án saját helyiségében (Krisztina-körút 61., Hajas-vendéglő) az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre. A vidámságot elsősorban *Székely* Vladimir pompás humoreszkje szolgálja, melyet az illusztris szerző személyesen ad elő.

A Ciszterci Diákszövetség november hó 24-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor, a Szent Imre-gimnázium (I., Villányi-út 27. sz.) dísztermében rendezi 6. évi rendes közgyűlését, amelyen *Klebelsberg* Kunó gróf dr., vallás- és közoktatásügyi miniszter mondja az elnöki megnyitó beszédet.

Díszes esküvő volt november hó 16-án a budapesti Kálvin-téri református templomban. *Némethy* Béla szkfv. tanácsnok és neje, madari *Édes* Emma fia, *Gábor*, fogadott örök hűséget *Remete* Viktor szkfv. tanácsjegyző és neje, szigeti *Vass* Erzsébet leányának, *Erzsikének*. A templomot megtöltötte az előkelő közönség és szívből gratulált az ifjú párnak és az örömszülőknek.

Vas Klára énekművésznő, operaénekesnő, a legmodernebb pedagógiai elvek alapján énektanfolyamát megnyitotta. Szisztematikus hangképzés. Próbaéneklés díjtalan. Telefonszám 527—35. Keleti Károly-utca 9, III. emelet 4.

A svábhegyi borbélyról, mint idegenforgató tényezőről írott cikkünket átvette *„Az Ojság"* című élelap, hogy a svábhegyiek ama kívánságával kapcsolatosan, miszerint nyáron át a Svábhegyen, mint klimatikus gyógyhelyen vasárnap is nyitva tartsák üzleteiket s így esetleg növelik a Svábhegy idegenforgalmát, mert a borotválatlan budapestiek szívesen rándulnak majd ki a hegyre, hogy ott megborotválkozzanak; — azt a tréfás megjegyzést tehesse, hogy akkor gondoskodni kell a fogaskerekű gyorsabb közlekedéséről, mert most megeshetik, hogy mire a megborotvált kiránduló ismét leérkezik a városba — *újból kinő a szakálla*.

GÁLA ESTÉLYEK
a Bellevue-Szálloda éttermeiben minden szerdán. Versenyek. Értékes párisi ajándékok. Telefon: Aut. 528—84.

A nagy szegénységet istápolja, sok-sok szegény gyermeket felruház Óbudán az ottani református nőegylet, amelynek ügybuzgó elnöknője almási *Balogh* Lóránt né, aki e karitatív munkájához a szükséges költségeket *kultúrdélutánok* rendezésével teremti elő. A legközelebbi ilyen műsoros előadás december hó 7-én lesz, délután 5 órakor az *Aldás*-utcai községi elemi iskola tornatermében *(Rózsadomb, Zárda-utca végén)*, amelyen előkelő ének- és zeneművészek működnek közre és az estnek egyik kimagasló pontja lesz *Viraág* Ilonka orkesztikai tanárnő szavalata, a mozdulatművészet legtökéletesebb formái között, amelynek ma ő a leghivatottabb mestere.

Nász. *Wiesner* Márta és *Schmidt* Dezső dr. e hó 25-én fél 12 órakor tartják esküvőjüket a svábhegyi Szent László-templomban. Cím: II., Fő-utca 40. III. em.

MENCZER saját üzemeiben fest, tisztit, mos. Telefon: 504—94. Külön vidéki osztály.

Etteremavatás. A Szent Lukács-fürdő, amely a mult században inkább csak a szemnek lett építve, most, hogy új részvénytársaság kezébe került s annak élére, mint kiváló szakember, *Porzsolt* Béla mérnök állott, újabb átépítésen megy át, amely még a háború előtt ott kezdődött, hogy *Becsey* Antal megvizsgálta, kitisztította és nagyobb szolgáltatásra képesítette a forrásokat és berendezte a fürdőnek saját meleg forrás vizével való fűtését. Azóta a Lukács-fürdőt télen át is szívesen lakják a betegek de állandóan javítják a fürdőépület építési hibáit, úgy hogy végre a zegzugos és a kis szállodákra emlékeztető hatalmas épület a nagy szállodák nívójára emelkedett, fürdőkabinjait a szükséges mértékben megszaporította és minden irányban szolgálja a közönség kényelmét. A legnagyobb hiányt, a megfelelő éttermet, most pótolták azzal, hogy a szálloda földszintjén az átépített lépcsőházzal kapcsolatos díszes új hallal összefüggő új éttermét megnyitották. Porzsolt Béla alelnök évekig folytatott tanulmányokat, hogy a szállodát a fürdőhöz méltó hallal és étteremmel lássa el és az ő utasítására tervezte azt különös gonddal *Kozma* Gyula építészipárművész. Valóságos „Fehérterem" a legmodernebb világítással, a legegyszerűbb, de végtelenül ízléses díszítéssel. Egy a színeit változtató és a teremmel összhangban álló szökőkút emeli a terem intimitását, ahol a fürdőhöz mért legnagyobb csendben szolgálják föl a szakácsművészet legkiválóbb remekeit és a legkitűnőbb italokat. *Komlós* Antal, a szálloda és étterem igazgatója e hó 19-én, kedden szűkkörű társaságot hívott meg a terem avatásához. Ott voltak: Andréka Károly főkapitányhelyettes, Szente Miklós elöljáró, Orova Zsigmond dr. biz. tag, Farkas Elemér r. főtanácsos, dr. Doby József tisztiorvos, a a rendőrség részéről még Hegyi Sándor, Keresztessy Gyula és Wolkenberg Gyula, az elöljáróság részéről: Károlyi József, Riedl Emil, Kanyó Lajos és a tűzoltóság részéről Benedek Mihály. A vállalat részéről ott volt *Tehel* Lajos igazgató, aki idestova már 50 év óta igazgatja a Kristályforrásvállalatot, továbbá *Angyal* Márton igazgató és *Révay* Gyula cégvezető. Szászhalmi József lapszerkesztő és lapunk szerkesztője, aki pohárköszöntőjében üdvözölte mindazokat, akik alkotó munkával szolgálják Buda nagy kérdését, a fürdőügyet, köztük első helyen Porzsolt Béla alelnököt.

Változás. A velünk összeköttetésben álló cégeket, hirdetőinket és előfizetőinket fölkérjük, hogy se megbízatást, se bárminemű esedékes hirdetési, vagy előfizetési díjat ne fizessenek *Koppány* Lajos volt hirdetési megbízottunk kezéhez, mert november 2-án visszavontuk tőle a megbízatást, azóta nem tartozik a *Budai Napló* kötelékébe s így nincs joga a *Budai Napló* nevében eljárni.

ELSŐRANGÚ GYERMEKRUHASZALÓN, ahol a legkényesebb ízlésnek megfelelő *intézeti, bakfis-* és *gyermekruhák*, kabátok a legszebb kivitelben készülnek.
Gyönyörű modellek felnőtt leányok részére.
Szíves pártfogást kér
HAVAS MAGDA,
II., Zsigmond-utca 23.
II. udvar, I. em. 8.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátron, szénsavas mészes, szénsavas kálcium- és magnéziumot tartalmazó hévviz
Köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, ólommérgezés, máj-, lép-, mák-, kágyhólyagbetegségek, gyomorkurái és alkati panaszok ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—1 óráig, nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES KIRÁNDULÓHELY
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektóliter rádióaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

PUTSAY CUKRÁSZDA
II, Keleti Károly-utca 13. (Majláth-paloták)
Keleti pompával berendezett cukrászterem. Inyencfalatok gourmandok számára Tel.: 571-5

Bérautó-autó taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. II, Főtér 1. Horváth

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kivül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készit elsőrangú mester PETRŐ
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

TEKINTSE MEG MAGÁNFELEKTŐL VÁSÁROLT BÉKEBELI, VALÓDI
PERZSASZŐNYEGEIMET
OLCSÓ ÁRAK — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PROHÁSZKA, I., KRISZTINA-KÖRÚT 32. SZ. (KRISZTINA-TÉRNÉL)

ÉHGYOMORRA
naponkint
Igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

A kisiparos hitelügye — takarékosság!

Írta: SZÉL JENŐ
a Budapesti Kisipari Hitelintézet r. t. vezérigazgatója

Az utóbbi esztendőkben szinte állandósult a kisiparosság panasza, rossz gazdasági helyzete és ebben való elhagyatottsága miatt. Nincs munka, nincs kereset, nincs hitel — nincs boldogulás. Ezek a témák állandóan ott szerepelnek az ipari intézmények és érdekképviseletek közgyűlésein, értekezletein és összejövetelein.

Különösen a kisipari hitel kérdése képezi erős, szokszor éles és szenvedelmes viták tárgyát.

És itt mindenki megkapja a magáét, akinek a kisipari hitelhez valamilyen vonatkozásban is köze van. Kétségtelen és nem vitás, hogy igen helyes és célszerű dolog a kormányt, a hatóságokat, az intézményeket és érdekképviseleteket a kisiparosság szükségleteiről tájékoztatni, az iparosság boldogulását elősegítő körülményekre rámutatni és megfelelő intézkedéseket kérni.

Nem szabad azonban az iparosság boldogulásának feltételeit teljesen az iparosságon kívül helyezni.

Ez nemcsak megtagadása azoknak a nagy értékeknek és erőforrásoknak, amelyekkel a kisiparosság rendelkezik, hanem egyértelmű azok hiányával, ami pedig

azoknak adna igazat, akik a kisiparosság létjogosultságát tagadják.

Hogy az iparosság akciói az utóbbi időben ebben a hibás és főleg káros beállításban nyilvánulnak meg, annak oka az, hogy figyelme csak kifelé irányul, de befelé egyáltalában nem. Igazán megdöbbentő, hogy

a kisiparosság együtteséből nem tud kibontakozni az az erő, nem kerülnek felszínre azok az értékek, amelyek benne ténylegesen megvannak.

Pedig ha egy kicsit befelé irányítjuk figyelmünket, fel kell vetnünk azt a kérdést, vajjon megtettünk-e mindent önmagunkért és iparos társainkért, ami tőlünk telik?

Felelet helyett álljanak itt a következő tények:

A kormány a P. K. útján kereken 2 millió pengő hitelkeretet biztosított a kisiparosságnak az IOKSz és a BKH intézeteken keresztül. Ebből 1 millió pengő jutott Budapest és szűkebb környéke 50.000 kisiparosának ellátására, ami fejenkint átlag 20 pengő. Ez a 2 millió pengő az ország akkori gazdasági helyzetében eléggé meg sem becsülhető nagy segítséget jelentett. Felmerül azonban az a kérdés,

milyen áldozatába került volna a kisiparosságnak, hogy ezt az összeget a maga erejéből előteremtse,

illetve, hogy ehhez a kapott hitelkerethez a maga erejéből is ugyanannyit hozzátegyen? A felelet amilyen meglepő, olyan igaz: Semmi *„áldozatot"* nem kellett volna hozni, csak

fejenkint átlag 40 pengőt kellett volna az iparosságnak pl. a Budapesti Kisipari Hitelintézetnél kamatozó betétként elhelyezni.

Céltalan volna most azon vitatkozni, vajjon módjában volt-e a kisiparosságnak ez, vagy sem. A jövő szempontjából azonban meg kell érteni, hogy az iparosnak nemcsak saját egyéni érdeke, hogy amikor teheti, helyezzen el betétet, hanem ezzel szemben az össziparosságnak is igen nagy szolgálatot tesz, mert ezzel az ipari hitelkeret nagyobbításához hozzájárul, amiből pedig alkalom adtán neki is juthat. Igen érdekes és tanulságos ebből a szempontból a „Salzburger Sparkassa" kimutatása. Ez a salzburgi takarékpénztár kisipari és kiskereskedelmi hiteleket is nyujt. A nála elhelyezett takarékbetétek összege az elmult évben 16 millió pengő volt. A takarék által nyujtott hitelek ezzel szemben 11·5 millió pengő. Salzburg 40.000 polgánának bizonyára csak egy töredéke helyezte el ezeket a betéteket és tette így lehetővé 11·5 millió pengő kihitelezését, míg

Budapest 50.000 kisiparosa részére kormánytámogatásra volt szükség, hogy 1 millió pengő hitelkerete legyen.

Minden iparos családban sokszor kinálkozik alkalom, amikor 1—1 pengőt el lehet tenni. A családtagok névnapján, vagy születésnapján, vagy más ünnepélyes alkalomkor valamilyen ajándékot mindenképpen vesznek. Milyen helyes ilyenkor akárcsak egy pengőt, vagy csak néhány fillért is takarékba tenni! Aki egyszer megkezdte a takarékoskodást és látja, hogy hogy lesz „sok kicsiből sok", kerulni fog minden felesleges kiadást és fillért fillérhez fog tenni. Napi 10 fillér betét 10 év alatt kamatokkal együtt már a 600 pengőt meghaladja, ötven év alatt 22 ezer pengőre növekedik. Igy takarékoskodva azt nyerjük, hogy az iparos felesége, gyermeke, tanonca, segéde, szóval egész környezete egyenileg jól jár és az össziparosságnak is a feleslegek összpontosításával megbecsülhetetlen szolgálatot teszünk. A takarékosság iránti helyes érzék felkeltésével önkéntelenül jár az is, hogy a tanonc nem fogja a legörbült szeget szemétbe dobni, hanem azt kiegyenesíti és felhasználja. Mindenki vigyázni fog arra, hogy a villanyt ne hagyják feleslegesen égni, hogy a szemét közé ne kerüljön a legkisebb darabka sem, amig még felhasználni lehet. Ezt nem kell külön megmondani annak, akinek egynéhány fillérje van már a takarékban, mert az maga érzi ezt át és már máskép nem is tud cselekedni.

Ha meg tudjuk érteni, hogy a takarekosságra való neveléssel mily nagy értékeket tudunk a pusztulástól megóvni, hogy

azokból a külön-külön erőtlen fillérekből együttesen mily hatalmas tőkeerőt tudunk az iparosság szolgálatába állítani,

akkor egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy minden intelligens iparos azonnal minden igyekezetével azon lesz, hogy környezetet a takarékosság eszméje iránt fogékonnyá tegye. Az az iparos, aki látja, hogy egyik tanonca takarékoskodik, mig ugyanakkor jobb viszonyok között lévő másik tanonca mindenét elkölti, pontosan fogja tudni, mennyire megbízható az egyik és mennyire a másik. A Budapesti Kisipari Hitelintézet pedig, amelynek takarékbetéti számláján megállapítható, hogy az ujdonsült mester már tanonckora óta takarékoskodik és fillért fillérhez tesz, ennek a mesternek a hitelkérésénél már tisztában lesz azzal, hogy komoly, szorgalmas, takarékos emberről van szó, aki nem könnyelmű vállalkozás, vagy költekezés céljából óhajt hitelt felvenni. Itt a produktiv felhasználásnak minden valószínűsége megvan és ez a mester valószínűleg boldogulni is fog. Ezzel egyben az a nagy probléma is meg fog oldódni,

hogyan lehet kisiparosnak kezes nélkül is hitelt nyujtani.

Még számos szempontot lehetne felsorolni, amely igazolja, hogy a *„boldogulás titka"* a helyesen felfogott takarékosságban rejlik és hogy ez a titok benne foglaltatik abban az aranyigazságban: *„Sok kicsi sokra megy"* és abban a közmondásban: *„Segíts magadon, az Isten is megsegít!"*

---

* **Magyar Általános Hitelbank.** Az igazgatóság mai ülésében sajnálkozással vette tudomásul hosszú időn át volt elnökének, gróf Cziráky Antalnak, azon bejelentését, hogy egészségi állapotára való tekintettel régi szándékát, mely szerint az elnökségtől visszalép, nem tarthatja tovább függőben és neki a bank érdekében sok éven át kifejtett tevékenységéért legmelegebb köszönetet szavazott. Klein Gyula bejelentette, hogy az elnökség ujjáalakításának lehetővé tétele céljából alelnöki tisztségét az igazgatóság rendelkezésére bocsátja. Az igazgatóság e bejelentést Klein Gyula értékes tevékenységének elismerése mellett sajnálattal vette tudomásul és az ő javaslatára báró *Harkányi* Jánost az igazgatóság elnökévé, továbbá gróf *Mailáth* Józsefet és Ludwig von Neurathot, az Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe vezérigazgatóját alelnökökké választotta. — Az igazgatóság felkérte továbbá dr. Scitovszky Tibor vezérigazgatót, kinek megbízatása a legközelebbi közgyűlés alkalmával lejárna, hogy vezérigazgatói állását továbbra is tartsa meg, amely kívánságnak megfelelni Scitovszky késznek nyilatkozott. Végül elégtétellel vette tudomásul az igazgatóság, hogy báró Kornfeld Pállal olyértelmű megállapodás jött létre, amely szerint Kornfeld báró tevékenységét administrateur délégué-i minőségében fokozott mértékben fogja az intézet ügyeinek szentelni.

* **Reményi Schneller Lajos dr.**, a Székesfővárosi *Községi Takarékpénztár* vezérigazgatója hülés révén szerzett betegségéből már annyira felépült, hogy e napokban átveszi hivatala vezetését.

* **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** november havi gazdasági jelentése megállapítja, hogy az ország termelése és fogyasztása az egész évben ugyanazon a nivón mozgott. Az ipar egyes ágainak sikerült, különösen fokozottabb export révén, termelését még tovább fokozni. A mezőgazdaság helyzete ezzel szemben igen nyomott, miután az egyes fontos termékek világpiaci ára és önköltségi ára majdnem egyenlő. Az ország lakosságának vásárlóereje ezáltal csökkent, ami természetesen kedvezőtlen módon befolyásolja a kereskedelmet. A jelentés az állam pénzügyi helyzetével foglalkozik és mint kétségtelen tényt állapítja meg, hogy az ország lakossága nemcsak hogy további adóemelést nem bír el, de hogy az ország egyhangú nézete szerint a kormánynak mindenáron arra kell törekednie, hogy a jelenlegi adókat lényegesen csökkenthesse.

* **Az OFA Holzindustrie A.-G.** genfi cég november 16-án tartotta meg Genfben VII. rendes közgyűlését, mikor is elhatározták, hogy az OFA Holzindustrie A.-G. részvények 7. sz. szelvénye november 23-tól kezdődőleg 6 sv. frankkal (levonva 3 százalék svájci szelvényadó) válthatók be a következő helyeken: Budapesten: a Magyar Országos Központi Takarékpénztár- és Magyar Általános Hitelbanknál; Bécsben: az Oestr. Creditanstalt für Handel und Gewerbe; Berlinben: Hardy & Comp.; Zürichben: Comptoir d'Escompte de Genève és Blankart & Cie; Genfben: Comptoir d'Escompte de Genève intézeteknél.

* **A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete** úttörő kezdeményezése: a *„Köztisztviselők Szövetkezeti Hete"* hatalmas sikerrel folyt le november 4-től november 11-ig és eredményes propaganda akciója volt a szövetkezeti szervezkedésnek a magyar köztisztviselőtársadalom körében. A szövetkezet földíszítette valamennyi boltját, kirakatversenyt, *olcsó élelmiszer-* és *ruházati* akciót rendezett tagjai részére és a szövetkezeti hét minden napján *művészi műsorú* tagösszejöveteleket tartott. A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete komoly és mélyreható propaganda-akciójának sikerét legjobban mutatja, hogy a szövetkezeti hét alatt a nehéz gazdasági viszonyok ellenére is igen *sok új tag lépett* a köztisztviselők sorából a szövetkezet kötelékébe.

Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
Budán, I, Bors-utca 24
Telefon: 507—34. szám.

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyűjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a
3 vagy 6 hónapra
lekötött betétek után
magasabb
kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Buda, II., Fő-utca 9.
Pénztári órák: 9 — 3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902 88

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás ucca 34. sz.

Gundel éttermeiben
a Szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
ifj. Berkes Béla
muzsikál
Városligeti intim éttermeme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh A-t 520-93

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körönduel. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Úrvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Béraufók éjjel-nappal!

ÚJ OPTIKUS ÜZLET NYILT BUDÁN
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula
FIÓKÜZLETE

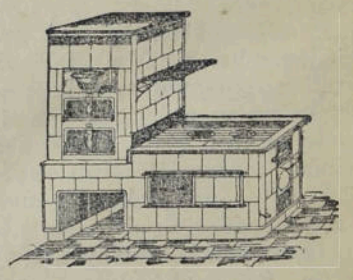
PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést
vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbízható javítómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Lakos Lajos
takaréktűzhelygyár R. T.
Budapest

Gyár:
V, Kalona József-utca 3
Telefon: 223—95
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné-utca 8
Telefon: 857—24

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legradiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 976. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca **24**. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 december 2.

Zára város öt kútja

Mert, hogy Zára városának autonómiáját is súlyosan megsértette egy alkalommal az osztrák kormány.

Zára városának is olyan volt a vízgyüjtőrendszere, mint Velencének. A főtér alatt hatalmas, falazott medence állott, megtöltve színültig kaviccsal. Ebbe a medencébe folyt össze a háztetőkről lecsurgó esővíz és a kaviccsrétegen átszivárogva, úgy ahogy megtisztult. Azért mégis csak egészségtelen, rossz víz volt. A záraiak azonban itták és a medence fölé épített öt kút körül folyt le évszázadokon át Zára társadalmi élete is. Mindenki személyesen jött a kúthoz, cifra kancsóval a kezében, asszonyok, férfiak egyaránt, a cselédek hozták a nagy puttonyokat. Vízmerítés közben letárgyalták, megbeszélték Zára város minden ügyét. Az asszonyok pedig tréceltek.

Az atyai gondoskodású osztrák kormány, amely különös, szeretetteljes elbánásban részesítette a tőlünk erőszakkal elvett Dalmáciát, — gondoskodni kívánt atyailag a jó záraiak egészségéről is és elhatározta, hogy külön vízvezetéket épit a hegyek közül, kristálytiszta források mellől Zára városának. A vízvezeték meg is épült és amikor a régi kutak mellett új vízcsapok ontották már a kristálytiszta vizet, a kormány lezáratta a régi öt kutat, abban a szent hitben, hogy a záraiak e császári jótétemény láttára hálásan térdrehullanak majd.

Ám, mi történt?

Zárában is voltak *ál-podestajelöltek*, akiknek zilált anyagi helyzetét rendkívül megjavította volna egy kis podestaválság, akik aztán az esti vízhordásnál kiállottak a piacra és kétségbeejtő szemforgatással hirdették, hogy — íme — az osztrák kormány a podesta tudtával galádul *megsértette — az autonómiát!* Négyszázesztendős tradíciókhoz nyultak könyörtelen kézzel és megtámadták a polgárságnak azt a jogát, hogy mindenki olyan vizet igyék, aminő akar és aminőt az ősei ittak. Az elzárt kutak körül trécselő emberek megbotránkozva hallgatták a nagy sérelem hírét és így sikerült megbolygatni Zárában a békét. Bécsben már Zára város forradalmáról beszéltek és a megijedt osztrák kormány igyekezett megbékíteni a forrongó polgárságot, még pedig a következő osztrák módon: — a Zára város piaca alatti nagy medencébe beleeresztették az új vizvezeték vizét és megnyitották újból az elzárt öt kutat.

Ezzel az autonómia sérelme megszünt, az autonómia meg volt mentve.

*

Száz év előtt még elhitték az emberek, hogy az autonómia, mely pénzbelileg megszorult fejedelmekből pénzzel kicsikart előjogok, tehát mások rovására kapott előnyökből tákolódott össze az idők folyamán, hogy ez az autonómia valami különös, szent és sérthetetlen joga néhány kiváltságos városnak, amelyhez nyulni tilos. Zsigmond király idejéig Pestnek nem volt autonómiája. Történt azonban, hogy az örökös pénzzavarokkal küzdő Zsigmond király kérelmét megtagadta Buda városnak már megcsontosodott önkormányzata, illetve a már kifejlődött tanácsi diktatúrája, amit ügyesen használtak fel a pesti polgárok és az önállósítás fejében szívesen felajánlották a szükséges pénzt Zsigmond királynak. Így jutott Pest autonómiához.

Amíg az volt az autonómia célja, hogy a polgárság okos, méltányos, szükséges kívánságai teljesedjenek, — nem is volt baj az autonómiával, csakhogy az autonómián belül mindenütt kifejlődött a tanácsdiktatúra, amelynek riasztó példáját adta Velence, a tízek vérengző, kegyetlen tanácsa és amely elvezetett a polgár szabadságától a Sóhajok hídján át az ólombörtönökig.

Az autonómia nálunk ősi intézmény és a vármegyékben élte ki magát, ahol az idegen uralkodókkal szemben a nemzeti lét pajzsa volt. Ez az autonómia a mult század elején élte fénykorát, de a nemzet demokratizálódása révén lassanként elvesztette jelentőségét s ma már csak adminisztratív eszköze az állami közigazgatásnak.

Budapest autonómiájának szennyesvizű öt kútját most készül bezárni, lelakatolni a kormány, nehogy ezeknek a kutaknak szennyes vize tovább fertőzze a lakosság egészségét. Az ál-podestáék itt is rögtön kiállottak a piacra és fennen hirdetik, hogy *sérelem érte az autonómiát!*

— mert ezentúl a városnak nem lesz 300 képviselője, hanem csak 200, — mert a csizmadiák helyett nagy intelligenciájú szakembereket visz a közgyűlésbe a kormány, — mert a város érdekében egy életen át nagy közmunkát kifejtett érdemes polgárokat azzal tiszteli meg, hogy örökös tagoknak nevezi ki, — mert a kerületek ósdi beosztását, amiken túlnőtt ez a világváros, egészségesebb egységekre osztja a könnyebb adminisztrálás végett, — mert a tisztviselői kart feloldja a megalázó kilinceselés és protekcióhajhászás alól, — — mert kényszeríteni akarja a fővárost, hogy világhírű gyógyforrásait olymódon használja ki, hogy ezzel könnyítsen a polgárság adóterhein, — mert jobb, egészségesebb, tisztább vizet adó kutakat nyit — és követelik ezért a podesta fejét, követelik a kormány fejét és titokban otthon a markukba rögnek, hogy a kutak körül tréceló polgárságot sikerült felültetniök.

Zára város híres öt kútját azóta már régen skartba tették és egészséges vizű vezeték ontja éltető vizét minden lakásba. Budapesten még mindig az öt szennyes kút vizénél tartunk.

Dubonai Pál.

Ujabb merénylet a budai vár ellen

Megöl a város minden romantikát, minden szépséget

A Bécsi-kaput a budai várban rekonstruáltatja a kormány. Egy műemlékkel gazdagabbak leszünk, az idegenforgalom számára új látképet nyerünk.

Ebbe most csunyán beleköpött az autonómia.

Buda és Pest összes polgárai egyhangúlag követelték a városházától, hogy a Bécsi-kapu környékét minden elképzelhető eszközzel csúfítsa el. Hát igaz ez?

De mégis megtörtént, hogy valami városházi rendelkezés alapján a Bécsi-kapu külső oldalán az odatorkoló várfal alatt valami idétlenséget készül elkövetni a város. Állítólag valami villamostranszformátor számára építenek oda valami kunyhót a vár örök díszére. Most állították föl a szálfákat, ássák a fundamentumokat, sziklákat robbantanak, hogy — pont — a várfal alá, a legexponáltabb helyre transzformátort építsenek a Bécsi-kapuhoz torkoló utcák elektromos világítása részére. Az egész domboldalon sehol sem találtak alkalmasabb helyet, nem tudták lesüllyeszteni a föld alá, csak éppen a Bécsi-kapu melletti kis tér volt az egyetlen egy pont az egész környéken, ahol a világ csúfjára ezt a kalibát állítják.

Mert a városházán az autonómiát sehogy sem akarják úgy értelmezni, hogy ilyen esetekben meghallgassák a polgárság intézményeit: — az Országos Műemlékek Bizottságát, — a Hadtörténelmi Múzeumot, mely most költözött a várba és most igyekszik a romlásnak indult Nándor-bástyát megmenteni, restaurálni és ezzel a budai vár szépségét emelni, — megkérdezzék a nemrégen éppen a célból alakult Helytörténeti Bizottságot, — vagy a Hollós Mátyás-Társaságot, mely 10 éve őrködik Buda emlékei és szépségei fölött. Van ember, aki egy életet szentelt a budai várnak, Lampel Vilmos miniszteri tanácsos, aki városi bizottsági tag is és aki hervadhatlan érdemeket szerzett a budai vár közvetlen környékének szépítése körül, — aki fáradságot nem ismer s így bizonyára szívesen állt volna a városháza rendelkezésére egész tudásával.

Nem tudjuk föltételezni, hogy ezek a tényezők, — ha tudtak volna erről a merényletről, — nem követtek volna el mindent, hogy megakadályozzák a városházát ebben a merényletben. A Hadtörténelmi Múzeumnak tulajdonképpen nem ez a hivatása, de annak élén is olyan egyéniségek állanak, akiknek európai műveltsége, finomult egyéni ízlése méltán fölháborodott volna ennek láttára.

Ma még csak lyukakat ásnak a vár alá, ma még csak gerendák hirdetik, hogy ott merénylet készül, de lehetséges, hogy mire e sorok a nyilvánosság elé kerülnek, már késő lesz és hiába kongattuk meg a vészharangot, ismét magunkra maradunk ebben a küzdelemben, amit Budáért folytatunk egy negyedszázad óta.

A városházán kimondották, hogy az alantas kulturájú oláh nemzetre emlékeztető zászlószíneket megváltoztatják, ezt a polgárság követelte, ezt a tudomány követelte, ezt mindnyájunk nemzeti érzése követelte, — ez azonban csak külső forma és ez a város az oláh kultúrnívó alá süllyed, ha ilyen barbármódon teszi csúffá a műemlékeit.

A kormány és a fürdő-ügy

Nemcsak érdekes, hanem nagy horderejű lesz a Budapest Fürdőváros Egyesület december hó 17-ére tervezett közgyülése, amelyen *Bud* János kereskedelemügyi miniszter kifejti programját, amelyben nyilatkozik abban a nagyfontosságú kérdésben, hogy Budapest gyógyforrásainak milyen a jelentősége az ipar és a kereskedelem szempontjából. A közgyűlés után este társasvacsora lesz a Gellért-szálló éttermében, amelyen rendkívüli meleg ünnepeltetésben készülnek részesíteni dr. József Ferenc főherceget ötéves érdemdús működése elismeréséül. A fürdőügy iránt érdeklődő budai társadalom keresi a formát, hogy a maga részéről is ünnepelhesse a budai polgárság jövendő boldogulása érdekében oly nagy munkát kifejtő királyi herceget.

Új zászlóalj állott sorba a fürdővárosért küzdő hadseregbe

A Pénteki Borgazda Társaság nagy estje

Annak az eszmének, annak a megdönthetetlen igazságnak átütő erejét, — hogy Budát csak gyógyforrásainak olyan irányú kihasználása mentheti meg, mely Budát világfürdővé téve, idegenforgalmát olyan arányokban felfokozza, hogy abból az iparosnak és kereskedőnek, de minden budai polgárnak anyagi haszna, a városnak pedig olyan jövedelme legyen, amely lehetővé teszi a súlyos adóterhek lényeges könnyítését, — az bizonyítja legjobban, hogy ma már egymásután sorakoznak ezért az eszméért küzdő hadseregbe, mint új zászlóaljak azok a régi nagytekintélyü budai egyesületek, amelyek a társadalom vezetésére hivatottak.

A *Budai Polgári Kör* kebelében alakult *Pénteki Borgazdatársaság* igazán nem a borban éli ki létjogosultságát, hanem szolgálja azokat a vezérelveket, amelyek Buda jövendő nagyságát alapozzák meg. Ennek a borgazda társaságnak egyetlen egy tisztviselője van, a jegyző: — *Zboray* Gyula dr. ügyvéd, aki fáradhatlan lelkiismeretességgel és ügybuzgalommal rendez, agitál, szervez és ezzel nemcsak a barátságot erősíti e borgazdatársaság és annak vendégei között, hanem szolgálja Buda nagy multjához méltó, nagy jövőjének eszméjét is. Mintegy százan jöttek össze pénteken, amikor Zboray Gyula volt a borgazda, aki a vendégeket és borgazdatársait üdvözölve, az est tengelyébe vetette a budai fürdőügy nagy gondolatát az alábbiakban:

Az elmult őszön Budapesten megtartott balneológiai kongresszus egyhangú határozattal állapította meg, hogy a mi hőforrásaink gyógyhatásra nézve egyenrangúak a világfürdő hírében álló nagy gyógyhelyek forrásvizeivel s hogy ezekre a hőforrásokra *világhírű gyógyhelyet lehet építeni!* Kívánatos, hogy itt tudományos, klinikaszerű *reumafürdőkórház* épüljön s ezzel Budapest Európa *balneológiai központjává* tehető.

Ebben az elgondolásban üdvözölte elsősorban *Ripka* Ferenc dr. főpolgármestert, azután — *Kozma* Jenő dr.-t, mint országgyűlési képviselőt, akik tekintélyükkel ennek a kérdésnek megvalósítását érhetnék el; — *Viraág* Bélát, mint ennek az ügynek lelkes bajnokát — és dr. *Szviczsényi* Zoltánt. Üdvözölte továbbá *Pap* József dr. felsőházi tagot s a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökét, — a megjelent ügyvédeket, — a fővárosi törvényhatósági bizottsági tagokat s *Csilléry* Béla pénzügyigazgatót, aki most üli 25-ik szolgálati évi jubileumát, és ezek egészségére ürítette poharát.

Rokonszenves egyénisége és a nagy tetszéssel fogadott új vezérgondolat révén lelkes ünneplésben volt része Zboray Gyulának. Fokozta ezt *Kozma* Jenő dr. országy. képv., körelnök kedves tréfákkal átszőtt beszéde, amelyben nemcsak a borgazdát, de lehetőleg mindenkit egy kissé megesipkedett, egy kissé megsimogatott, meleg barátsággal köszöntve és éltetve Zborayt és *Papp* József dr.-t, nemcsak mint az ügyvédi kamara elnökét, hanem egyik leánya révén mint budait. Utána dr. Papp József kamarai elnök mondott nagyhatású beszédet a baráti összetartásról és a kaszinó nagy hivatásáról. Az éljenzés csillapultával *Viraág* Béla szerkesztő Zára városának öt kútjáról, azokkal kapcsolatosan az új fővárosi törvényről, viszont ezzel kapcsolatosan a fürdőügyről mondott el olyan adatokat és eszméket, amelyek ma talán ellenkeznek az idegenforgalmat és fürdőügyet irányító körök gondolatmenetével, de talán hivatottabbak a fürdőügy és idegenforgalom föllendítésére, mint a ma divatos, de már többször sikertelennek bizonyult próbálgatások.

Azután meghajtotta Buda lobogóját a fürdőügy vezére, dr. *Ferencz József* kir. herceg, a „Budapest Fürdőváros Egyesület" elnöke előtt, aki nem igényli illusztris személyének kijáró megkülönböztetett bánásmódot, hanem mint egyszerű polgára e nemzetnek állandóan küzd és dolgozik a fürdőügy érdekében itthon és a külföldön.

A társaság felállva éljenezte a népszerű főherceget.

Csilléry Béla dr. köszönte meg kellemes, kedves szóval az őt ért ünnepeltetést 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából, amit szívesen honorált az egész társaság. *Pumm* József egy keresztrejtvényt

SZENT
GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet és napfürdő
Külön férfi és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

igyekezett megfejteni általános derültség közben, — *Szalay* József pedig a *Budai Napló* 25 esztendős nagy munkáját, méltón betöltő hivatását és a fürdőügy érdekében kifejtett gondos és kitartó propagandáját méltatta azzal a fölhívással, hogy a szerkesztőjét azzal ünnepeljük legjobban, ha tömegesen fizetünk elő negyedszázados küzdelmen átment lapjára. *Krivoss Árpád* Buda legöregebb ügyvédjét, *Wladár* Tivadar dr.-t éltette. *Berczik* István dr. miniszteri tanácsos komoly, tartalmas felszólalása után *Wladár* Tivadar dr. vitte megint a humor mezejére a társaságot, *Benedek* Sándor pedig a munka és a barátság jelszavára ürítette poharát. Kozma Jenő dr. tett ezután nagyhorderejű elvi kijelentéseket és megcáfolta azokat a híreket, amiket politikai célzattal akartak ellene felhasználni ellenfelei, hogy megrontsák azt a sikert, amelyeket az új fővárosi törvényjavaslat bizottsági tárgyalásánál sikerült szereznie, amennyiben a kegyúri jogkörben a bemutatás jogát kibővítette a törvénytervezettel szemben. E kijelentéseit felekezeti különbség nélkül mindenki megnyugvással fogadta. A beállott komolyabb hangulatot használta fel *Sányi* László és megköszönte Zboraynak, hogy alkalmat adott Csilléry ünnepeltetésére. Befejezésül *Lugmayer* József dr. sikerült fordulattal *Zboray Gyulánét éltette*, — *Pásztélyi* Vilmos pedig méltatta Kozma Jenő dr. nyilatkozatait azzal a kijelentéssel, hogy ez úgy az ő, mint számos polgártársának nagy lelki megnyugvására szolgál.

A borgazda és Kozma Jenő éltetésével kezdett oszlani a társaság, de nagy része együtt maradt és gyönyörködött *Wladár* Tivadar zongorajátékában és *Nádas* Béla dr. hegedűn előadott szép magyar nótáiban.

PHILADELPHIA kávéházban a melegvíztűtés egyenlő kellemesen temperálja az egész kávéházat központi szellőztetővel.

Budai ügyvédek

tömörüléséről, szervezkedéséről ad hírt tudósítónk. Megalkották a „Budai Ügyvédek Egyesületét", amelynek célja a budai kerületek ügyvédeinek társadalmi tömörítése, közöttük minél sűrűbb és közvetlenebb érintkezés megszervezése és ezáltal a tagjai közötti bizalomnak, kollégiális és baráti érzésnek ápolása és kimélyítése, a budai ügyvédek speciális érdekeinek támogatása, az általános érdekű kari gazdasági, társadalmi és tudományos kérdéseknek felvetése, közvetlenebb társadalmi érintkezés létesítése, megszervezése, a budai kerületekben működő bírák, közjegyzők, hatóságok és esetleg más társadalmi egyesületek között, és — ami rendkívül fontos — a Polgári Perrendtartás (1911:I. t.-c.) keretein belül és illetve rendelkezéseinek megfelelően *választott bíróságokat* szervez tagjainak (rendes és rendkívüli tagok) egymásközötti, vagy tagok és ügyfeleik közötti vitás kérdéseknek eldöntésére.

Az első rendes *közgyűlést* Pajor Rezső dr. társelnök vezetése alatt november 21-én tartották a Budai Polgári Kör helyiségében. *Kozma* Jenő elnököt megjelenésében megakadályozta az új fővárosi törvény tárgyalása. Megválasztották a tisztikart, választmányt és a bizottságokat:

Tisztikar. *Elnök:* Kozma Jenő. *Társelnök:* Pajor Rezső. *Ügyvezető alelnök:* Zboray Gyula. *Alelnökök:* Berinkey Dénes, Osvárth Ferenc. *Főtitkár:* Balla Béla. *Ügyész:* Bárdos György. *Pénztáros:* Lugmayer József. *Háznagy:* Bárczy Boldizsár. *Ellenőr:* Balonyi Imre. *Titkárok:* Ernyei Pál, Szitár Endre. *Jegyzők:* Gutmann Zsigmond, Marsovszky Béla, Renk Félix, Sauer Zoltán, Wagner György.

Választmányi tagok: Benard Emil, Benyovics Lajos, Delhaes Rigaud, Deutsch Jenő, Elek Mór, Fülöp György, Gallay László, Hazai Béla, Héczey Lajos, Huszár György, Jancsó Dániel, Kovács Marcel, Krivoss Árpád, Lányi Márton, Major Árpád, Matolcsy Kálmán, Nyulászi János, Orbók József, Vészi Mátyás, Zoltán Menyhért. — **Póttagok:** Bana István, Finály Árpád, Kubinyi Andor, Molnár Gyula, Pályi Gyula, Weisz Miklós.

Bizottságok: Társadalmi bizottság, Gazdasági bizottság, Intéző bizottság, Polgári jogi szakbizottság, Büntető jogi szakbizottság. — *Bizottsági elnökök:* Kriszháber Adolf, Meszlényi Artur, Nádas Béla, Orova Zsigmond, Vadász M. Mihály. — *Bizottsági elnökhelyettesek:* Csobádi Samu, Korányi Károly, Kruk Elemér, v. Árvátfalvi Nagy István, Rózsa Elemér. — *Számvizsgáló bizottsági elnök:* Berényi Sándor. — *Számvizsgáló bizottsági tagok:* Géber Mihály, Pénzes Mihály, Spur Endre, Szalay Zoltán.

Az ülés befejezése előtt *Bárdos* György dr., az Egyesület ügyésze szóvá tette az *utóbbi időben mindinkább sérelmet szenvedő immunitás kérdését*. Hangsúlyozta, hogy az ügyvéd immunitása elsősorban a jogát kereső közönség érdeke, mert az ügyvéd csak akkor szolgálhatja teljes bátorsággal, elszántsággal és lelkesedéssel ügyfele érdekeit, ha hivatásának gyakorlásában semmiféle irányból nem zavarják. Ezért nagyfontosságúnak tartja az *immunitás teljes kiépítését* és annak elérése érdekében a „Budai Ügyvédek Egyesülete" részéről is a teljes akció lefolytatását kívánja.

Művészesték. *Fligl* József zeneíró és zongoraművész szalonjában, nov. 20-án tartott művészestén, előkelő közönség jelenlétében közreműködtek: Hadrik Anna, Hertzkáné Blake Ruth berlini énekesnő, Taksonyi Piroska, Szabó Ilonka énekesnők, Schmidthaner Lajos orgonaművész, Jakab Antal és Lux József. — A legközelebbi estélyek dec. 4-én és 18-án lesznek.

LÁTCSŐ Zibriny inél, I., Attila-u. 12.

Az Országos Magyar Dalosszövetség december 7-i díszhangversenyén, melyet a pesti Vigadóban rendeznek meg, *Szentgyörgyi* László hegedűművész is közreműködik. Nagy számban érkeznek be már jegyelőjegyzések a szövetség hivatalához, IV., Cukor-utca 6.

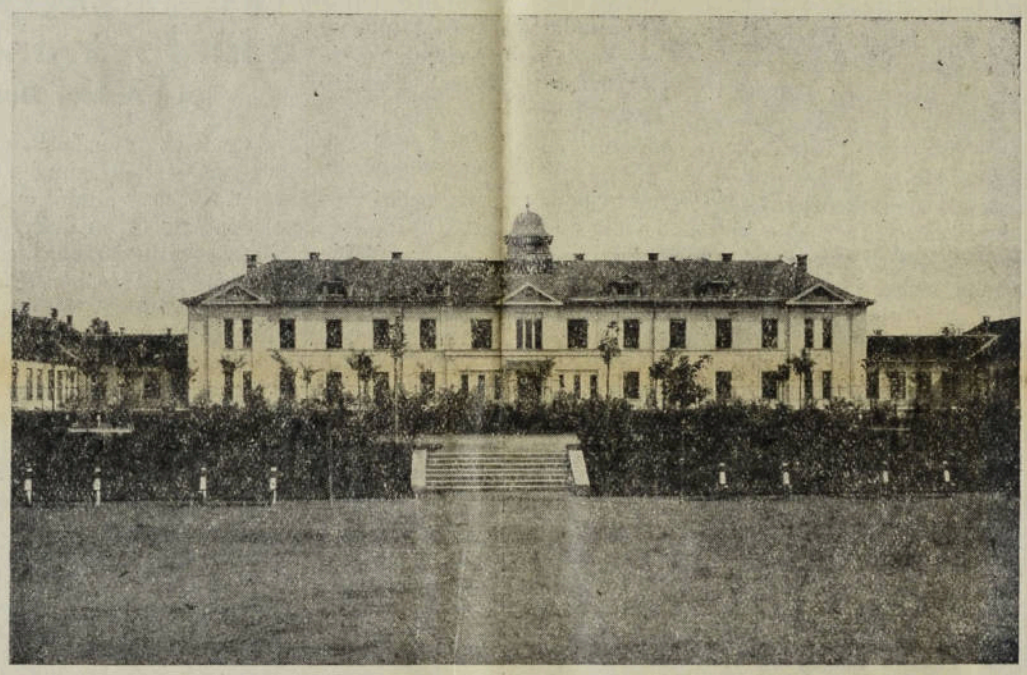
Jótékonycélú műsoros estét rendezett nagy sikerrel a karácsonyi gyermekfelruházó akciója javára a Budai Katholikus Kör, amely műsoron szerepeltek: Mészáros János dr., prelátus, érseki helytartó, Wolff Károly orszgy. képv., ünnepi beszédeikkel, továbbá dr. Simonyiné Gróh Klára, Mentovits Gabriella, Czakó Leona, Vezsenyi Stefi, Uray Margit, Domokos Nándor és Sztupjar Tibor, akik kedves művészetükkel rendkívül emelték az est fényét és hangulatát.

MENCZER mos., fest, tisztít saját üzemeib n Telefon: 504—94 Külön vidéki osztály

A művészest, melyet saját jótékony célja javára rendez a III. kerületi REFORMÁTUS NŐEGYESÜLET december 7-én este 6 órakor a rózsadombi Áldás-utcai iskola nagytermében, olyan kiváló műsort nyujt, hogy valószínűleg szűknek bizonyul az iskola terme. A műsoron szerepelnek ifj. Balogh Elemér, Spyers Duran Alfrédné, Dullien Ella, Gyöngyössy Judith, Moór Julianna, Viraág Ilus, Solymossy Lea, Vaszary Piroska, Szilassy Győző, Héjjas Éva, Molnár Imre és Balogh Pál.

A Madarász-utcai gyermekkórház

A Váci-úton robog a villamos. Régjártam erre. Eszembe jutnak a Fertőtlenítő Intézet előtt éktelenkedő sivár homokbuckák. Vajjon miféle bérkaszárnya épült ott azóta? A villamos megáll és önkéntelenül jobbra nézek: a homokbuckák helyén gyönyörű park terül el, a háta mögött pedig komoly, nemesíveléső fehér épület. A Madarász-utcai gyermekkórház — a főváros büszkesége.

Budapest egyetlen modern gyermekkórházának látképe (lent: műtőterme).

Ez a gyönyörű, legmodernebb orvostechnikai vívmányokkal felszerelt kórház, mely az ősszel nyílt meg, három épületből áll. 200 férőhely van benne. A földszinten vannak a kórtermek 200 beteg részére. Az emelet 80 kis emberpalánta befogadására van berendezve. A földszinti kórtermekben 120 nagyobb gyermek várja a gyógyulást. 60-an sebészi, 60-an belső kezelést kapnak. Mindenütt ragyogó tisztaság, a termek kényelmesek, világosak, a fal mindenütt mosható. A földszinten van elhelyezve a nagyszerű tejkonyha, különleges tejhigiéniai gépekkel, van itt elektromos üvegmosó, számtalan beosztásos soxlethüveg, „Alfa" Separator, a speciális gyermektej készítéséhez, hűtőgép, sterilizátor stb. Itt készítik a különleges gyermektápszereket, a bäbyk ínyencfalatjait, a nyákleveseket, *Flesch* Ármin tanár személyes felügyelete alatt.

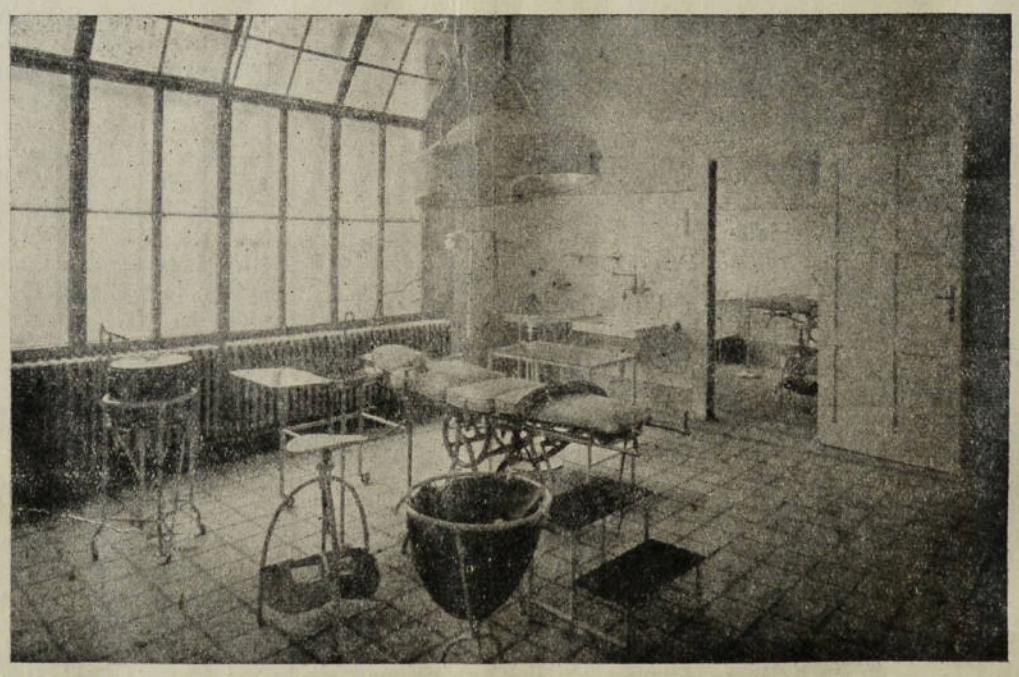
Az egész épületen látszik, hogy a pompás építészi munkát a gondos orvosi tanács — természetesen Flesch tanár — is igyekezett irányítani. Minden végtelenül egyszerű, komoly és semmi sem felesleges. Az emeleten széles terrasz van, amelyről lépcső vezet le a belső szökőkutas, kertes udvarra. Jóidőben itt élvezhetik a kicsinyek a napot, a szabad levegőt. Nagyobb gyermekek részére ugyanaz a földszinten is megvan. Egészség és szociális szempontból felbecsülhetetlen újítása a kórháznak, hogy a csecsemő mellé felveszik az édesanyát is, hogy gyermekét a betegség ideje alatt is, — amikor kétszeresen fontos — maga táplálja. A gyermek hamarabb meggyógyul, az anya pedig megnyugszik, sőt ki is piheni magát és a gyermekápolásról helyes fogalmakat szerez. A bejáró betegek részére külön épületben van az ambulatórium. A fertőzésgyanús gyermeket itt külön boxokban lehet elhelyezni és elválasztani a többitől. Fertőző beteget különben nem vesz fel a kórház. Ugyanebben az épületben van elhelyezve a mosókonyha, amely szintén a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

A Madarász-utcai gyermekkórház az egyedüli önálló gyermekkórház Budapesten, amely az összes gyógytényezőkkel rendelkezik. A főváros legnagyobb gyermekvédelmi intézménye, amely eredményesen harcol a csecsemőhalandóság ellen.

Flesch Ármin igazgató-főorvos az ő derék gárdájával igazán kitűnő munkát végez. Nemcsak orvosi, de emberbaráti munkát is. Ha egy szegény anya jelentkezik a beteg apróságával, nemcsak a gyermeket, hanem az anyát is felveszik.

A sokat támadott műszerüzem remekelt, mikor ezt a szép kórházat felszerelte. A szakemberek közül sokan gratuláltak *Némethy* Béla tanácsnoknak és hűséges munkatársának, *Salamon* Géza tanácsjegyzőnek, mert ennek a szép, nemes intézménynek a megalkotása az ő lankadatlan buzgalmuknak és szervezőképességüknek köszönhető.

Szászhalmi József.

RUDAS FÜRDŐ
A BUDAI FORRÁSCSOPORT LEGRÁDIOAKTIVABB HŐFORRÁSA
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő
FEDETT TÉLI USZÓCSARNOK

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

ÜVEG és porcellán díszműáruk. Tisztviselőknek kedvezmény
Budán II, Széna-tér 7 GÁL L.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

BÚTORASZTALOSTÓL:
háló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54
Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás ucca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től
NÉGER JAZZ
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

Monori Hagy VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT.
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: BUDAPEST IV., SZÉP-UTCA 1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefón: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁKNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
BUDÁN, I., BORS-UTCA 24
Telefónszám: Automata 507—34

Bérautó-auto taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. Horváth

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kívül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kötszergyár R.-T. fiókja
Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

PUTSAY CUKRÁSZDA
II, Keleti K[illegible]ly-utca 13. (Majláth-palota)
Keleti pompával berendezett cukrászterem. Inyencfalatok gourmandok számára. Tel.: 571-5

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Isko[illegible]-u. 16.

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 3.
KÜLÖN TEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

VÁROSLIGETBEN
SZÉCHENYI
GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva
A város minden pontjától könnyen megközelíthető

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. udv. tan. főpolgármester, súlyosnak látszó torokgyulladással és mandulalobbal vonult a Svábhegyi Szanatóriumba, ahová nagyasszony neje is elkísérte, mert egészségi állapota már hosszabb ideje aggasztják családját. A főpolgármester szívós természete csak nehezen tud megküzdeni a betegséggel és erős köhögését még mindig aggódva figyelik orvosai, mert komplikációra vezethet. Ártalmára van az időjárás is. A nagyasszony egészsége viszont csaknem teljesen helyreállt.

BÓDY TIVADAR dr. ny. polgármestert, a felsőház tagját kérték fel, hogy az új fővárosi törvényjavaslat előadói tisztjét vállalja a felsőházban.

BÁRCZY ISTVÁN ny. miniszter, volt főpolgármester néhány napot szanatóriumban töltött, múló rosszullét és gyöngélkedés miatt. — Leányát, *Piroskát*, eljegyezte *Zilahy* Lajos író, aki most építi villáját a Rózsadombon.

VÉGH KÁLMÁN címzetes államtitkárt honvédelmi minisztériumi államtitkárrá nevezték ki.

LIBER ENDRE tanácsnokot névnapja, helyettesét, Schuller Dezső dr. főjegyzőt pedig 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából ünnepelte meleg szeretettel az ügyosztály, a virágokkal díszített hivatalban.

ZICHY ERNŐ gróf tart előadást *„A kisebbségek védelmének fejlődése az elmult évtizedben”* címen a *Külügyi Társaság*-ban december hó 4-én este 6 órakor (Országház XI-ik kapu).

MEHES EMIL dr. mérnök mutatta be a Szent Gellért-tér célszerű és megfelelő szabályozási tervét nov. 30-án, a „Kelenföldi Kaszinó” társasösszejövetelén.

Az Egységes Községi Polgári Párt közoktatásügyi bizottsága folyó év december 3-án, kedden este 6 órakor V., Akadémia-utca 3. szám alatti helyiségében ülést tart, melyre a párt bizottsági tagjait, a fővárosi tanítókat és tanárokat meghívják. Az ülésen *Gyulai* Aladár tanítóképző intézeti tanár „Az erdei iskolák hazánkban és külföldön” címen vetített képekkel kísért előadást tart.

A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör választmánya 1929. évi december hó 3-án, 8 órakor rendes ülést tart.

A gazdasági élet nagy kérdései

Hoór-Tempis Móric dr. előadása

Mindig ünnepe a *Budai Társaskörnek*, ha a tudományok művelői tudásuk nagy tárházából felhozzák azokat a gyöngyöket, amiket egy élet tanulmánya érlelt meg bennük és teszik azokat közkinccsé. Egy-egy ilyen előadáson a laikus közönség olyan tudományágakat ismer meg és ért meg, olyan igazságokat vés a lelkébe, aminőkre olvasás útján nehezen jön rá, mert ez a tudás már átszűrt, egy böles lélek nagy lencséjén megtörött és színekre bontva, tisztábban áttekinthető alakban jut a hallgatóság lelkének felfogó lemezeire. A *Budai Társaskör* legutóbbi estjén, e hó 28-án *Hoór-Tempis* Móric, kezében néhány angol tudományos munkával, amelyekből statisztikai adatait merítette, világított rá gazdasági életünknek sok olyan kérdésére, melyek állandóan aktuálisak, minden ember életét erősen befolyásolják, úgyszólván kenyérkérdések. Az egyetemi tanár szabatos előadásában, a nagyműveltségű, világot járt, világot látott ember tapasztalatával adja elő Hoór-Tempis Móric a maga tudományos nézeteit, szinte megkápráztatva a laikust tudásának csillogó halmazával. Nagy figyelemmel hallgatott előadását a legaktuálisabb kérdéssel, a fővárosi törvény megvilágításával fejezte be, elmondván Zára város polgárainak esetét, ahol lelkiismeretlen izgatók, hatalomra törtető politikai kalandorok még azt a tényt is, mint az *autonómia sérelmét* tudták beállítani és amellett hangulatot kelteni, hogy az osztrák kormány a poshadó esővizet ivó zárai lakosság számára hegyi források vizét vezette a városba. (Ezzel a kérdéssel foglalkozik vezérlő cikkünk is, éppen Hoór-Tempis Móric egyetemi tanár előadásából merítve tárgyat.) A Zára városa javára készült vízvezetékről és a régi vízszűrőkről értékes vázlatok vannak *Rozsnyai* Károly ny. miniszteri tanácsos birtokában. Talán ez inspirálta Hoór-Tempist, hogy a most sokat hangoztatott „autonómia-sérelem” fordítót példáját mutassa be, amit a zárai ellenzék lelkiismeretlen ügyességgel használt föl. Az előadót meleg ovációban részesítette a hallgatóság, amely azután testületileg vonult a Délivasút földszinti éttermébe, hogy ott ünnepeljék tovább az előadót társasvacsora keretében, amelynek borgazdái Ziegler Géza elnök, Hoór-Tempis Móric társelnök, Kun Gyula, Fejér József alelnökök voltak. Vidám, lelkes hangulat közben üdvözölte a vendégeket Oszoly Kálmán, köszöntötte fel Ziegler Géza illusztris elnöktársát Hoór-Tempis Móric egyetemi tanárt, akinek élettörténetéből mondott el érdekes adatokat Faller Mihály. Székely Vladimir derűt keltő felszólalása után Hubert Vilmos a betegeskedő *Ripka Ferenc egészségére ürítette* poharát, mire Hoór-Tempis indítványára elhatározta a társaskör, hogy *táviratban üdvözli* a Svábhegyi Szanatóriumban gyógyulást kereső főpolgármestert, a kör díszelnökét, Ripka Ferenc dr.-t és gyengélkedő nejét. A hangulathoz mérten és azt állandóan fokozva szólaltak még fel dr. Okoliesányi Kuthy Dezső, Hódy Lajos, Kapcza Imre és végül Kun Gyula, aki megköszönte a nagyszámban megjelent vendégeknek, hogy a borgazdaestét jelenlétükkel megtisztelték.

Budai nők körében 1929 november hó 25-én *Vadász* Mihály dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd tartott előadást a „Nő joga a magyar magánjog tervezetében”. A nagyszámban megjelent hölgy- és jogászközönség nagy érdeklődéssel hallgatta az előadást. A nagy ovációban részesülő előadót dr. Szeméné Horváth Renée elnöknő és Thury Zoltán dr. üdvözölték.

Kiürítik a Tabánt és kitelepítik a lakosságát abba a 600 szükséglakásba, amelynek építését a főváros elhatározta s azok költségét meg is szavazta. Úgy volt, hogy már az ősszel elkezdi az építést *Wossala* Sándor műszaki tanácsos, hogy tavaszra 300 szükséglakásba már be is költözhessenek a tabániak.

Erdekesen bontakozik ki mindnyájunk szeme láttára egy új rajztehetség, amelynek megkapóan kedves alkotásaival sűrűn találkozunk most a Pesti Hirlap, a Lantos Magazin és sok más ujság hasábjain. Művészete elismeréséül a *Hollós Mátyás Társaság* legutóbbi közgyűlésén tagjai sorába választotta *Kapcza* Ilonkát, a rajzművészet újabb generációjának e kiváló tagját.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Népkonyháját megnyitotta december hó 1-én az óbudai izr. hitközség. Az avató beszédet *Neumann* József főrabbi mondotta és a város közjótékonysági ügyosztálya nevében *Wenczel* Geyza, majd *Orova* Zsigmond dr. hitközségi alelnök, mint a törvényhatósági bizottság tagja üdvözölte a konyhát vezető hölgyeket, amit *Kemény* Lajosné köszönt meg. A népkonyha négy hónapig lesz nyitva és naponkint 100—120 ebédet ad ingyen.

Szemölcs Buda szépségén az a rendezetlen rész, amely a Zárda-utca és Margit-körút sarkán dísztelenkedik. A régen eltünt *Sármány*-utca maradéka ez és ha valami érdemes régi házak állnának ott, nem is tennénk szóvá az ügyet, de azokat az ócska vityillókat maszkírozni kellene olymódon, hogy az előttük lévő területet, mely a Margit-körút felé lejt, ügyesen parkiroznák. Nem járna nagy költséggel és emelné az erősen épülő Margit-körút szépségét.

URI SZABÓ, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

A víztisztítás új módja. *Paulovits* Viktor, a székesfővárosi Vízművek vezérigazgatója, a nyár folyamán tanulmányúton volt *Borvendégh* Ferenc tanácsnokkal, hogy a világvárosok legujabb rendszerű víztisztító berendezéseit megtekintsék. Az erre vonatkozó kísérletek három éve folynak a székesfővárosi Vízműveknél és kilátás van arra, hogy a tavasz folyamán új víztisztító-berendezések fognak működni az összes telepeken. A budapesti víz más összetételű, mint a német városok vize, amelynek egyszerű levegőzés is elégséges, a budapesti vizet egészen más, radikálisabb és költségesebb módszerrel kell tisztítani. A próbaszűrések az egyes telepeken 6—8 hétig tartanak, egy helyen már befejeződtek. Valószinű, hogy már a második próba után az új berendezést elfogadja az igazgatóság, mert a kísérletek sikerrel kecsegtetnek.

A halál ólálkodik a jó óbudaiakra a Flórián-téren, ahová most a villamosforgalom központosult. A szűk téren két sínpáron is robognak a villamosok, de ott bonyolódik le Buda felé a felülről jövő nagy autó- és kocsiforgalom is. Emiatt a villamosról leszállókat állandó életveszély fenyegeti, amit úgy lehetne elhárítani, hogy a túlszéles gyalogjáróból két méteres sávot a járművek részére építenének át.

A repülő hollandi, aki autóján végigszáguldotta Európát, L. *J. Ford* úr, végül Budapestre érkezik és a Gellért-szállóban száll meg. Az egyik hollandi ujságban azt írja, hogy ennek a szállodának... „pompás fekvése van a Duna partján, szemben a Ferenc József-híddal és hullámfürdője európai hírű. Pazar berendezésű, elsőrangú szálloda ez, egy sereg válogatott, mondhatnám túlélénk kiszolgáló személyzettel, amelynek semmi fáradság sem sok, hogy a vendégeket a legjobban ellássák. Az étel nagyon jó és bőséges volt. Tizenegytagú társasággal laktam a szállodában. A szobák kitünőek voltak, természetesen meleg- és hidegvízzel voltak ellátva és — rádióval. A változatosság kedvéért és hogy megtudjam, milyenek a viszonyok, kiszolgálás stb. másutt, többek között étkeztem a Dunapalotában (a szmokingot nem szabad otthon felejteni), a Hotel Hungáriában és Spolarichnál a Margitszigeten. Mindenhol ugyanazzal a látogatottsággal és előzékenységgel találkoztam. Mégis minden élmény teteje volt a Svábhegy, csodálatos panorámájával, mely felejthetetlen emléke lesz életemnek. A magyar kormány nagy költséget fordít a természeti szépségek ápolására, mert ezzel az idegenforgalmat Budapest felé kivánja irányítani. Az ember nem is lehet eléggé hálás azért, hogy ily rokonszenves módon teszi ezt. A cigányzenét is, melyet a rádióból ismerünk, saját fülünkkel hallhatjuk említett éttermekben. Végül még valamit a Szent Gellért hullámfürdőről. A szabad levegőn mesterséges hullámokkal úszómedence áll, remek vendéglővel egy gyönyörű park közepén. Különös szenzáció az esti fürdés, amikor a medence kék falát és padozatát a víz alatt megvilágító villanyfényhez a tengeri nimfát is hozzá lehet képzelni. — Nyugodt lelkiismerettel ajánlja azután mindenkinek, aki Budapestet fel akarja keresni, vásároljon egy szelvénykönyvecskét, mely alkalmas igényei kielégítésére

PHILADELPHIA kávéházban PÁSZTOR GYULA szalónzenekara muzsikál.

Kőaszfalt. Az utcaburkolás kérdése, úgylátszik, magától fog megoldódni: — marad a régi kőkocka és a közöket kiöntik kátránnyal. Az átmenő autók melege laposra nyomja a kátrányt és lassan kitölt minden hézagot, de amellett kopik a kő is és néhány hónap alatt aszfaltszerű síma felületté válik az utcaburkolat. Még hasznos is ez a módszer, mert mindenki keres mellette. A kövezőmesternek állandóan van munkája, mert lassanként felszedik Budapest egész kövezetét, keres a kátránygyártó gyár és Isten tudja, ki mindenki keres még emellett, — ahogy azt a kőművesmesterek mesélik.

GÁLA ESTÉLYEK
a Bellevue-Szálloda éttermeiben minden szerdán. Versenyek. Értékes párisi ajándékok. Telefon: Aut. 528—84.

Az Őrző-vállalat, mely a hadviselt nyugdíjasokból és rokkantakból alakult, mint *„Magánfelügyeleti és Őrzővállalat”* vállalja is gyárak, telepek, raktárak, üzletek, pénztárhelyiségek, villák stb. éjjeli és nappali őrzését, irodáját V., Ugynök-u. 22/B. sz. a. nyitotta meg, telefonja: L. 904—18.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I, Attila-u. 12

A Ruhaklinika iparművészeti műtermét november havában a Váci-utca 5. szám alól IV., *Veres Pálné*-utca 32. sz. alá helyezte át KUTYIK János műszövőmester. Közismert szabadalmazott módszereivel ezután még jutányosabban teljesít minden szövött anyagon (szöveteken, selymeken, bársonyokon, damasztokon, vásznakon, tompokon és bőrökön), szóval mindenféle ruhákon, kalapokon és műkineseken bármilyen javítást (szakadást, kiégést, molyrágást stb.) művészvarrással és *művészi beszövéssel*. Ugyancsak eltávolítja a ruhák fényét speciális módszereivel. *Műkincseket* (terítőket, függönyöket, bútorhuzatokat, díszkendőket és vánkosokat, csipkéket, selyem-, arany-, ezüst-, továbbá kínai-, japán-, ószláv-, olasz-, germán stb. hímzéseket, gobelineket stb. művészettel *restaurál*.

TURÁNI SZŐNYEGSZÖVŐ R.-T.
Készít, javít, megóv. II, Fő-u. 80. Tel.: 515-79

A tenger és a tengerpartok címen nyitja meg e hó 11-én Ferry Oszkár-utca 4/b. alatti műtermében *Czölder* Dezső festőművész ezidei téli kiállítását ünnepélyes keretek között a Magyar Adria Egyesület rendezésében. A megnyitáskor dr. *Sziklay* János, a Hollós Mátyás Társaság szakosztály elnöke és az Otthon Kör elnöke tart előadást: Az Óceánról az Adriára címen. Meghívót szívesen küld a Hollós Mátyás Társaság háznagyirodája, I., Bors-utca 24. Telefon: 502-96.

Megszűnik a rózsadombi autobuszjárat egy része: — Rózsadomb—Dékány-utcai szakasz, mert nem rentabilis, de ezzel szemben a *Vérhalmot* kapcsolják hurokkal.

Új vonal lesz: Ferenc József-tér —Alagut—Attila-utca—Csaba-utca—Városmajor-utca, a Jánosszanatóriumig és vissza legközelebb megnyíló járat.

A budai vár külső képe

A budai Várral kapcsolatos eikkeinket figyelemre méltatták minden mérvadó helyen és visszhangot kapott az ötvenéves, nagymultú *Vállalkozók Lapja* révén, mely ujság egyik legkomolyabb és kitünően szerkesztett közgazdasági lapunk és legutóbbi számában ezen a címen a következőket írja:

Budavár visszavételének 250 éves évfordulóján — mely 1936. évre esik — nagyszabású ünnep van tervbe véve. A *Budai Napló*, mely a jobbparti városrésznek a városiasitásra tartozó érdekeit oly lelkiismeretes gondossággal karolja fel — szóvá teszi ezt a nagy eseményszámba menő gondolatot és reáirányítja lapja olvasóközönségének figyelmét Budavára mai állapotára, a Vár külső képére, a jelenben folyó építkezésekre és az egyéb uccarendezésekre stb. Kifejezést ad a nevezett lap a felhívásában abbeli véleményének, hogy kívánatos volna ott egy oly építkezési átalakító, megújító folyamatot megindítani, melynek útján a Vár építkezése helyes irányba volna terelhető és igy a külső kép további rontásának elejét lehetne venni.

A Vár különös helyzetével számoló és kizárólag a fentebb vázolt célt előmozdítani kívánó házadómentesség hatásaként a Várban is megindulna az olyannyira kívánatos átalakítási folyamat. Elsősorban egy *„Lex 1936”* meghozatalára volna szükség, hogy ez a folyamat mielőbb megindulhjon és 1936-ra az eredmények már előttünk is álljanak. Mert a rendkívüli, ideiglenes házadómentességről szóló 1929 : XXIX. t.-c. ezt a kívánt célt többféle oknál fogva nem szolgálja.

„A nagy káder” címen most jelent meg *Munk* Artur dr. könyve, a háborús irodalomnak egy késő, de igen beeses terméke. Egy jótollú, fiatal szabadkai orvos írja le benne az északi fronton fogságbajutását és szibériai élményeit, az első sortól az utolsóig elevenen és szellemesen. Kénytelen volt szolgálni mint hadifogoly, hol a vörösöket, hol Kolesák fehérjeit — életét hol ezek, hol amazok fenyegetik, míg végre, évek után, „haza”-kerül Suboticára, ahol a legnagyobb nyomorúság vár reá és hűséges rígai feleségére és fiára. Fogságának egyrészét Jekaterinburgban töltvén, egy véletlen folytán Miklós cárt még röviddel megöletése előtt láthatta. *(O. K. D.)*

Sok baj volt már eddig is a „Széll Kálmán-téri” hurok városcsarnokával, amelyet nem annyira a közönség részére, hanem az ottani kocsmárosnak építettek. Nyáron még csak hagyján volt, hogy a közönség csak egész kis fedett helyhez juthatott, de most a rossz idő beálltával egyenesen botrányos, hogy a közönség legnagyobb része kint ácsoroghat a szabad ég alatt, mert a kocsma foglalja el a városcsarnok legnagyobb részét. Nemeslelkűségből ugyan a nem fogyasztó közönség ingyen és bérmentve bemehet a füstös levegőjű kocsmahelyiségbe, de ezt vagy szégyenkezésből, vagy a rossz levegő miatt ilyen formában nem igen akarja a közönség igénybevenni. A panaszok halmozódnak és most illetékes helyen megigérték, hogy január 1-én felmondanak a városcsarnok vendégfogadósának. Bár a hivatlan vendég tulajdonképpen a városcsarnok építtetője, akinek a főváros — a BSZKRT tervével szemben, mert az maga akarta megépíteni a csarnokot — hatéves szerződést adott a kocsmára. Ha a főváros most felmond neki, akkor a befektetett tőke ötven százalékát meg kell térítenie. A BSZKRT ezt is hajlandó magára vállalni, csakhogy közönségének biztosítsa az egész városcsarnokot.

KORREPETÁLÁST VÁLLAL középiskolásoknál reáliskolát végzett II. éves gépészmérnökhallgató. Főleg mathematikából, ábrázoló geometriából és német nyelvből. Cím a kiadóhivatalban. Tel.: A. 502—96.

ELSŐRANGÚ GYERMEKRUHASZALÓN, ahol a legkényesebb ízlésnek megfelelő *intézeti, bakfis-* és *gyermekruhák*, kabátok a legszebb kivitelben készülnek.
Gyönyörű modellek felnőtt leányok részére.
Szíves pártfogást kér
HAVAS MAGDA,
II., Zsigmond-utca 23.
II. udvar, I. em. 8.

KIRÁLY-FÜRDŐ
Építtetett 1556-ban KARA MUSTAFA budai basa.
Budán, II., Fő-utca 84. szám.
45 fokos szénsavas nátrium, szénsavas magnézium, szénsavas kálinátrium és magnéziumot
tartalmazó hévvíz
köszvény, csúz-, bőr- és csontbetegségek, fém mérgezés, máj-, lép-, vese-, hólyhólyagbetegségek, gyomorhurut és alkasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdő: férfiaknak . . . . reggel 5—4 óráig
nőknek hétköznap délután 2—7 óráig
!! IVÓ KURA !!

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
TÉLEN IS
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Legtökéletesebb felvételek

Legnevesebb művészek
Egész évre
hangulatot, derűt, művészetet varázsolhat otthonába, ha
karácsonyra
„His Master's Voice“
csodagépet és lemezt vásárol
Gépeinken előadott művészi számok a valóság teljes illuzióját keltik.
Az eredeti angol gramophonok
már
havi 19.— P-től
kezdődőleg
részletfizetésre is kaphatók
a
The Gramophone Co. Ltd
magyarországi vezérképviselőségénél:
Budapest, IV, Kristóf-tér 3
és minden jobb szaküzletben
Kérjen árjegyzéket!

Szíjgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

MARCIS CUKRÁSZ Tel.: A. 506—38
I., ALKOTÁS-UTCA 15. SZÁM
TERRASZ ÉS SZALON

ERZSÉBET
SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

RUZICSKA
különleges kenyér
a legizletesebb!
Kapható mindenütt!

TEKINTSE MEG MAGÁNFELEKTŐL VÁSÁROLT BÉKEBELI, VALÓDI
PERZSASZŐNYEGEIMET
OLCSÓ ÁRAK — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PROHÁSZKA, I., KRISZTINA-KÖRÚT 32. SZ. (KRISZTINA-TÉRNÉL)

ÉHGYOMORRA
naponkint igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

Obuda városi rangja mellett is mindig falu maradt. Épületeit a római romokból kiszedegetett kövekből tákolta össze. A kitünő kiscelli agyagot nem használták téglavetésre. A budai Várban is az építkezéshez a hegyhátat alkotó, édesvizi mészkövet használták fel. Oláh Miklós 1536-ban említést tesz arról is, hogy a házak alatt terjedelmes borpincék vannak a sziklába vájva, s hogy a földrengések nem tartoztak a ritkaságok közé, az a budai polgároknak e veszedelemtől való aggódásukból is kitűnik. Pest sem téglából, hanem kőbányai lajtamészből épült. A török hódoltság előtti időben a pesti lakosság már kertmívelést folytatott a városkörüli földeken. A mediterrán kavics bő talajvize lehetségessé tette nem nagyon mély kutak ásását. Ontözéssel kapásnövényeket termesztettek. A bő talajvíz Pest előnye volt Budával szemben. Buda környéke kíváló bortermő vidék volt, de élelmezésében sohasem volt független. A kőházak mellett gyakran találunk említést faházakról is. Budán minden bizonnyal épültek kunyhók, istállók vályogból is, legalább ott, ahol a kiscelli agyag kéznél volt, a Vár északi oldalán. Pesten, az árvíztől védetlen területen ellenben faépületek lehettek túlsúlyban. A fa a Dunán jutott le a Felvidékről. De volt fából épült ház még a Várban is.

A legöregebb, legdrágább bora a világnak kétségtelenül Bréma város pincéjében van. Ez a „Rózsabor"-nak nevezett ital rajnavidéki bor, amelynek életkora tiszteletreméltó. A hordókra 1624-es évszám van vésve. Ha valamilyen különös alkalomkor kis mennyiségű bort kivesznek a hordóból, — írja a *„Vendég"* című szaklap — akkor mindig kiegészítik a hordó tartalmát a legdrágább nemes rajnai óborokból, amelyek tizenkét hordóban állanak a városháza pincéjében. Igy ennek az értékes bornak a zamatját és ízét változatlanul tudják megőrizni évszázadok óta. 1624-ben az ilyen minőségű rajnai bornak hordója körülbelül hatvan tallér volt. Ha a bor értékét valaki takarékba rakta volna és máig kamatoztatja, akkor ma már huszonnégy milliárd márkája volna a takarékban. Ezen az alapon számítva, egy liter ebből a borból 120 millió márkába kerül, egy csöppje pedig tizenkétezer márkás hallatlan összeget képvisel. Ebből a borból vásárolni nem lehet. Száz évvel ezelőtt, 1824. év augusztus 28-án ülte Goethe hetvenötödik születésnapját és Bréma város tanácsa tizenkét üveg bort küldött neki, ami akkor körülbelül százötven millió márkát ért.

A közönség közönyéről ír a *Géczy* István gondos szerkesztésében megjelenő *Színészek Lapja*. Kifejti, hogy „a jó színház nem egyértelmű a színházi kultúrával. A színház csak egyik faktora a kultúrának, másik, a fontosabb és jelentősebb faktora a fogékony és szellemileg pallérozott közönség. Amint a legjobb iskola sem produktiv kultúrérték növendékek nélkül, a színház sem a közönség nélkül. A közönség ijesztő közönye felett sok vita folyik. A vélemények általában megegyeznek abban, hogy a közöny oka: egyrészt a nyomasztó gazdasági helyzet, másrészt a mozik és rádiók konkurrenciája. Ezek kétségkívül kézenfekvő és súlyos okok, de vannak nem kevésbé súlyos, rejtett okok is. A mai színház a konjunktúrás idők neveltje s a konjunktúrás lerakott vágányán halad. A konjunktúrális közönség diktálta a műsorát, stílusát, nem szellemi szükségérzetből, de divatból, szeszélyből. A divat elmúlt, a konjunktúrális közönség eltünt, részben elszegényedett, részben új divatok felé fordult. (Mozi, rádió, tánclokál.) Konjunktúrális színházat tehát nincs kinek játszanai. A régi közönséghez, a békebeli vágányokra visszakozni azonban a színház nem képes, mert a régi közönség, a magyar intelligencia nincs meg. Ma is szellemi szükséglete lenne ugyan a színház, de oly szegény, hogy képtelen színházba járni. Irodalmi színházat tehát szintén nincs kinek játszani..." Ezek azonban csak negatívumok, mi volna mégis a pozitív megoldás?

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

Kisiparos hitele

Bizonyára az idők jele, hogy Szél Jenő, a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatójának a Budai Napló útján a budai iparosokhoz küldött üzenete kiváltotta a legmelegebb érdeklődést a komoly iparosok körében, akik most keresni fogják a nagy tőkeerejű Kisipari Hitelintézettel oly módon a kapcsolatot, hogy a maguk által alapított különféle asztaltársaságoknál régen bevezetett, úgynevezett spóregyletek révén kialakult takarékossági hajlamokat valami egységes mederbe tereljék.

Ezt szolgálja különben dr. Pénzes Mihály ügyvéd felhívása is, aki mint a Budapesti Iparosok Önsegélyző Egyesületének ügyésze, azzal a kérelemmel fordult a budai iparosokhoz, hogy a II. kerületi Iparoskörben szélkelő önsegélyző egyesületbe lépjenek be és közöljük a felhívásnak azt a részét alább, mely a szétszórtan működő asztaltársaságok spóregyleteire vonatkozik.

Bevezető soraiban elmondja, hogy a budapesti iparosok önsegélyző egyesülete ötödik éve működik már, állandó fejlődést mutat és ebben az esztendőben mintegy 60.000 pengő forgalmat bonyolított le. Befejező részében a következőket írja:

...Nem vagyunk „pump-kassza", ahol köteles minden tag kölesönt felvenni, ha van szüksége rá, ha nincs. Egészséges hitellehetőség megteremtésében *tőkegyüjtés a célunk és nem könnyelmü adósságcsinálás.* Nem vagyunk kocsmai „asztaltársaságok", ahol a nagy kínosan összegyüjtött fillérek igen sokszor elolvadnak, elvesznek, semmivé válnak. Itt említjük meg, hogy a belügyminiszter úrnak 77000/1922., 9900/1923. stb. számú rendeletei szigorúan tiltják, hogy alapszabály nélkül csak egyesüljenek is társaságok, az meg egyenesen büntetendő cselekmény, ha pénzt gyüjtenek. Ennek egyszerű oka az, hogy lelkiismeretlen emberek igen sokszor visszaéltek már kisiparos emberek bizalmával. Ha vannak mégis, akik ilyen asztaltársaságokban részt vesznek, igen veszélyes játékot folytatnak, mert egyrészt bűncselekményt követnek el, másrészt pedig, ha a pénzgyüjtő közegek megfeledkeznek magukról és nem tudnak évvégén az összegyüjtött pénzekkel elszámolni, nem kérhetnek és nem is kapnak bírói jogsegélyt.

Miután a közbizalom általánosan felénk fordult és tagjaink száma is tekintélyesen megnövekedett, azzal a megoldatlan problémával is foglalkozunk, hogy tagjaink részére közszállítások céljából igen előnyös kölcsönsegélyt nyujtsunk.

Miután az 1929. évet rövidesen le fogjuk zárni és az új üzleti évet megkezdjük, időszerűnek tartjuk, hogy iparostársainkat a kisiparos hitel megoldására egyedül hivatott egyesületünkbe való belépésre felhívjuk. Felvilágosítást készséggel ad az egyesület titkára minden szombaton este 8 órától egyesületi székhelyünkön, Budapest, II., Batthyány-tér 4. (II. ker. Iparoskör) és esetleg telefónon dr. Pénzes Mihály ügyvéd, egyesületi ügyész (telefón: Aut. 523-41).

---

* **A Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület** önálló jogu vállalati nyugdíjpénztára részére megvásárolta a Teréz-körút 1/a számú (Király utca sarok) bérházat, melyben Terézkörúti fiókja már létesítése óta működik.

* **Fuzióba lép** Buda egyik legrégibb, legtekintélyesebb iparvállalata, a *„Ganz-féle Villamossági R.-T."*, amennyiben a *„Ganz és Társa—Danubius"* Gép-, Waggon- és Hajógyár Részvénytársaság igazgatóságai folyó hó 25-én ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság december 9-ikére és a Ganz—Danubius december 16-ikára egybehívandó rendkívüli közgyüléseinek javaslatot fognak tenni a két vállalat egybeolvasztására. Köztudomású, hogy a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság részvényeinek túlnyomó többsége a Ganz—Danubius tárcájában van s a két vállalat igazgatósága kevés kivétellel azonos személyekből áll, akik eddig is minden tekintetben a legszorosabb együttműködésben vezették a két társaságot. Az egyesülés ehhez képest inkább csak formális jelentőséggel bír és fő indokát azon kétszeres adóztatás elkerülése képezi, amely a tárcarészvények osztalékának az utóbbi években történt adozás alá vonása folytán előállott. A villamosgyár természetszerűleg továbbra is teljes mértékben folytatni fogja eddigi tevékenységét, sőt remélhető, hogy az egységben való működés még további előnyökkel is fog járni. A fúzióval kapcsolatosan ugyanis a Ganz—Danubius részvénytőkéjét 12,250.000 pengőre fogja felemelni, a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság részvényeiből máris rendelkezésére álló részvénymennyiséget meg fogja semmisíteni, a többi részvény pedig olyképpen fog kicseréltetni, hogy minden 3 Ganzvillamossági részvényért 2 darab az 1929. évre már osztalékjogosult Ganz—Danubius részvény adatik cserébe. A két vállalatnak a folyó évben eddig elért üzleti eredményei máris biztosítják azt, hogy a Ganz—Danubius által mult évben fizetett osztalék az egyesült vállalat felemelt egész alaptőkéjére is folyósítható lesz. Teljesség kedvéért megemlítjük, hogy a Ganz—Danubius ezen fúzióval kapcsolatban 2:1 arányú részvénycsere útján magábaolvasztja az Első Magyar Varrógép- és Kerékpárgyár Részvénytársaságot is, mely már egy évtizedet meghaladó idő óta nem tart üzemet és ingatlana a Ganz—Danubius kőbányaúti telepének alkotja kiegészítő részét.

Első Magyar Részvény-Serfőződe nov. 30-án tartotta meg rendes évi közgyűlését *Metzler* Jenő dr. elnöklete alatt a *MOKTÁR* tanácstermében. Elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Hauner* Frigyes igazgató elhalálozásáról és a közgyűlés nagyértékű munkásságának jegyzőkönyvében való megörökítését határozta el. Az elfogadott zárszámadások alapján a közgyűlés a kifizetendő osztalékot részvényenként 5.20 pengőben állapította meg. A szelvények ez év december 3-tól kezdve a MOKTÁR-nál és a Kereskedelmi Banknál válthatók be.

Községi Gyógyszerüzem. A székesfővárosnak vannak üzemei, amelyek egyáltalán nem is üzemek. Talán csak beszerző, elosztó és felülvizsgáló intézetek, amelyek öncélokat nem követnek, hasznot nem hoznak, csak megtakarítanak központi kezelőségük révén fölösleges adminisztratív költségeket, — nagybani beszerzés révén olcsóbban és előnyösebben vásárolnak. Ily hasznos intézménye a városnak a *„Községi Gyógyszerüzem"* VIII., Aggteleki-u. 8. A székesfővárosi közkórházak házi gyógyszertárai 1919. évi március hó 1-ig a budapesti Duna jobb- és balparti gyógyszertártulajdonosok közkórházi szövetkezetének kezelésében voltak. A gyógyszerüzem az 1919. évi március hó 1-én községi kezelésbe vett négy közkórházi gyógyszertárból és az ezeket ellátó központi gyógyszerraktárból keletkezett, melynek berendezését, fölszerelését, gyógyszer- és egyéb anyagkészletét a székesfőváros az 1921. évi 1083—kgy. sz. határozat alapján 1921. évi október hó 1-én váltotta meg. A gyógyszerüzem célja a székesfőváros közkórházainak, valamint jóléti és egyéb intézeteinek azonosság és tisztaságra nézve megvizsgált gyógyszerekkel való gazdaságos ellátása és a gyógyszereknek orvosi előírás szerint való elkészítése és kiszolgáltatása. Ezen feladatát a községi gyógyszerüzem ezidőszerint a Szent Rókus-, Szent István-, Szent László- és Uj Szent János-közkórházakban levő gyógyszertárai, valamint az ezeket mindennemű anyaggal ellátó központi raktára és laboratóriuma útján teljesíti, 1 igazgató és 26 okleveles gyógyszerész közreműködésével.

Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a 3 vagy 6 hónapra lekötött betétek után magasabb kamatot térit a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Budán, II., Fő-utca 9
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít első-rangú mester PETRÓ
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás ucca 34. sz.

Egészségügyi berendezések, csövek
Műszaki cikkek, fémgyártás
VI., Liszt Ferenc-tér 4. Telefon: 222—67
Hubert és Tsa B.T.

GUNDEL ÉTTERMEIBEN
a szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkez tt
IFJ. BERKES BÉLA MUZSIKÁL
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális inyenc falataival várja régi kedves vendégeit

Házfalarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körőndnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

ÚJ BUDÁN OPTIKUS ÜZLET NYILT
I, Krisztina-körút 101
A Déli vasúttal szemben
LUSZT László és Gyula FIÓKÜZLETE

PARKIROZÁST
Muskátli-teleltetést vállal
Heinrich és Társa kertészete, I, Kuruclesi-út 13

ZLAMÁL
széget ajánlom legjobban

Varrógép, kerékpár, gramophon raktár.
Megbízható javítómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMÜVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Thermostóth

Központi fütések és szellőztetések, biologiai szenyviztisztitóberendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és készitése. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
TELEFON: AUTOMATA 223—93.

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telitve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legradiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 977. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 december 12.

A kopasz mandarin

A városháza bajvívó mandarinjai végleg megkopaszodtak. Kihullott a szent copf utolsó hajszála. Azaz, hogy egy hajszála a copfnak még mindig megvan: — a közigazgatási bíróság döntése. De ezzel aztán igazán vége. Vége a copfnak.

Az öreg kínai mandarinnak már csak négy hajszála volt, de ezt a négy hajszálat gondosan befonta minden nap a borbély. Egy szép napon ijedten hullt térdre a borbély a mandarin előtt: — Uram, kiszakadt az egyik hajszál! — Kétségbeesetten bámult maga elé a mandarin, de azután megnyugodva felállott és meghajtva magát, mondá: — Ha a nagy Buddha úgy akarja, akkor egy hajszállal vékonyabb copffal fogok járni ezentúl. És napokon át járt három hajszálból fonott copffal a jó mandarin. Azután megint kiszakadt az egyik hajszál és azután már csak két hajszálat font gondosan össze copfnak a borbély, míg végre kihullott az utolsóelőtti hajszál is és a mandarin kopasz fején csak egyetlenegy hajszál volt. Ezt az egy hajszálat már sehogysem lehetett copffá fonni. E ekkor a mandarin ismét felállt és meghajtotta magát és rezignáltan kijelentette: — Ha a nagy Buddha úgy akarja, úgy ezentúl *kibontott* hajjal fogok járni.

Szegény városházi mandarinok. Kozma Jenő apránkint kihuzgálta a szent copf hajszálait és most, amikor már csak az az egyetlen hajszál emlékeztet soványan a copf dicsőségére, — most az autonómia mandarinjai kibontott hajjal készülnek járni és várják a közigazgatási bíróság döntését.

A polgárságnak egészen mindegy, hogy a közigazgatási bíróság kinek fog igazat adni. A polgárság csak azt látja, hogy nincs meg már többé a copf, mely ennek a városnak a fejlődését és boldogulását akadályozta.

És most kezdődik tulajdonképpen az autonómia!

Budapest székesfőváros közgyűlése nem lesz többé a rejtve bujkáló politikai aspirációk szellentyűje. A gondosan összeválogatott közgyűlés a városért és a városnak fog dolgozni és nem lesz a képviselőház papírkosara. Érdemes polgárok, komoly szakemberek, a székesfőváros első tisztviselői és a polgárság méltó képviselői ülnek majd érdemleges tanácsot, meggondolt nehéz szóval, városmentő gondolattal.

Megváltozik a városház is. Minden tisztviselő komoly és érdemleges életpályát lát maga előtt, ahol szorgalmas munkával, tehetséggel viheti csak előbbre a maga dolgát. Nem kell kézesókra mennie 300 városatyához minden választáskor. Az iskolákban önálló, független polgárokat és nem pártpolitikusokat nevelnek a magyar kultúrfelsőbbség hivatott papjai, akiket nem kortesszolgálatok jutalma ültet a tanítói székbe.

És lesz még valami más is.

Ha nem volna olyan szomorú, akkor nevetséges volna, ha valaki azt mondaná, hogy ennek a városnak oly sok az erdeje és nincs egyetlenegy — erdésze sem. Erdész is volna, erdészeti hivatala is, de ne csóválja a fejét a kedves olvasó, mert van ennek a városnak 80 gyógyforrása, de nincs *egyetlenegy hydrológusa*, nincs forrásszakértője. Éppen olyan, mintha azt mondanánk, hogy a marhatenyésztő földbirtokosnak nincsen gulyása.

És lesz *városrendező szakértője* is, aki nemcsak a pillanat hatása alatt dönt majd egyes utcák rendezésénél, hanem valami egységes nagy koncepció alapján tervezi meg ennek a városnak az elrendezését a jövendő fejlődés számára.

Lesz *városfejlesztő szakértője* is, aki nem kullog majd hátul, a tömegek vulkanikus megmozdulása mögött járva, hanem elkészíti megfontolt előrelátással azokat a medreket, amelyek hivatva lesznek ezeket a tömegmozgalmakat levezetni. Így aztán nem kényszerítenek három év alatt kétezer családot arra, hogy Budapest határán kívül keressen a maga számára végleges otthont, építsen a város határain túl családi fészket az, akit munkája, élete, gyermekei nevelése, kultúrszükséglete különben ide kötne a fővároshoz.

A város aprólékos szükségleteit intéző üzemek mellett, a mammut-üzemek mellé fölépül a *fürdőüzem* is és beteljesedik az angol világlap jóslata, mely szerint a nagyvilág orvosi kara most fedezte föl a föld legelső gyógyfürdőjét, amelynek 80 gyógyforrásán kívül megvan minden kelléke, hogy a világ első gyógyfürdője legyen és ezt az elsőséget tőle senki el ne vitathassa.

Lesz majd fürdőüzeme a fővárosnak, mely majd nem engedi meg, hogy ezt az elsőséget a városháza vitassa el ettől a várostól.

A mandarinok megkopaszodnak, a szent copf hajszálai lassan kihullanak az utolsó hajszálig.

Dubonai Pál.

A VÁR

„A legnehezebb kérdés — A budai Vár" cím alatt foglalkoztunk a Vár rendezésének és kiépítésének szükségességével és sürgettük egy *„Lex 1936"* meghozatalát. Kimondottuk cikkünk bevezető soraiban: „Nehéz ezt a kérdést jól megfogni, még hozzányúlni is nehéz."

Valóban annyiféle szempontot kell figyelembe venni, annyiféle érdeket összehangolni, annyi ideális elgondolást a *reális mederbe* visszaszorítani, hogy elmondhatjuk Schillerrel:

Eng ist die Welt, und das Gehirn
ist weit,
Leicht bei einander wohnen die
Gedanken,
Doch hart im Raume stossen sich
die Sachen.

*

Vesztett háború, Trianon, csonka ország. A szanálás után mintha felmenőben lett volna napunk; — de most mintha alkonyodna, mert nőnek az árnyak és velük a sötét gond: jóvátétel! Itt, is, ott is redukálják a kiadásokat, törülnek tételeket a költségvetésekben. Bíboros hercegprímásunk a most lezajlott katolikus nagygyűlésen kijelentette, hogy a mostani nehéz viszonyok közt *le kell mondani a budai Várban emelendő hercegprímási palota tervének kiviteléről*, — pedig enélkül a Mátyás-templom, a Halász-bástya, a Jezsuita-lépcső és a Szentháromság-tér környékének művészi befejezése el sem képzelhető.

*

Öltsünk magunkra koldustarisznyát? Tettessük-e holtnak magunkat, mint a féreg, melyre ellenség támadt? Így álljunk a haracsolók elé? Vagy mutassunk *akaratot*, élniakarást, életerőt, *erőt?* Aki egyben gyenge és megtorpan, az másban is gyenge és megtorpanó; — de barátja *csak az erősnek* van.

*

Budavára visszavételének 250. évfordulóját mégsem szabad Budavárának elszalasztania. Ha valamikor, *most* van szükségünk egy oly ünnepre, amely reánk tereli a világ figyelmét és amely *világünneppé* nőhet. Ha *kellő időben* hozzálátunk előkészítéséhez és megszervezéséhez, *1936* szeptember 2-ikáig sok mindent megvalósíthatunk. Csak az szükséges, hogy az állam, a székesfőváros, az egyházak, a közintézmények, társulatok, egyesületek és a magánosok is *már most, évről-évre — 6—7 esztendőre felosztva — beállítsanak költségvetésükbe egy-egy tételt az 1936-os világünnep szolgálatában.* Évről-évre itt is, ott is jelentkeznek jogos kívánalmak, ám ha teljesítésük nem elhalaszthatatlan, ne előzzék meg Budavára kívánalmait 1936-ig, illetve ne vonja el teljesítésük idő előtt a világünneptől annak anyagi eszközeit.

*

A rendkívüli, ideiglenes házadómentességről szóló 1929:XXIX. te., amint már megírtuk, semmiféle különösebb hatással nem volt és nincs a várbeliek építési kedvére. A törvény szerint egyébként az átalakítások és az új épületek befejezésének végső határideje a mentesség elnyerhetésére *1931 augusztus 1-e* és csak a még lebontandó épületek helyébe épülő épületek tekintetében tolódik ki a határidő *1931 november 1-ére.* Ezen határidőkön belül *másutt* fognak, akik erre képesek, építeni, 1931 őszén azonban meg fog állni másutt is az egyébként már most is megcsappant építkezés. Ha tehát némiképen könnyíteni akarunk majd a pangó építőiparon és egyben Budavárának kiépítését is elősegíteni, meg kell addigra alkotni a *„Lex 1936"*-ot, amely, símulva Budavára különleges viszonyaihoz, *az 1931—1936-os ötéves periódusra* szólva, a nehéz viszonyok közt is felkelti a Várban az építkezési, átalakítási és restaurálási kedvet és lehetővé teszi a Vár harmónikus kiépítését.

*

Most 1929-et írunk. 1931 őszéig — több mint másféléven át — bőséges időnk van mindazon aprólékos előtanulmányokra és adatgyüjtésekre, amelyek egy „Lex 1936" helyes megalkotásához elmaradhatatlanul szükségesek, hogy ennek életbeléptetésével akadálytalanul megindulhasson Budavárában az építés munkája.

A *Budai Napló* időről-időre ezek köréből — adalékszerüen — közölni fog egyet-mást, hogy ezzel is csekély erejéhez képest előbbre vigye „A budai Vár problémája" megoldását.

Dr. Chrisztián Rezső.

TUDOMÁSUL

kell, hogy vegye a székesfőváros tanácsa, hogy mit ír a világ első orvosi szaklapja, a „The British Journal of Actinotherapy and Physiotherapy":

1929 november.

„A legnagyobb érdeklődés kísérte a Nemzetközi Gyógyhydrológiai Társaságnak és a Nemzetközi Reuma-Bizottságnak Budapesten tartott ötnapos kongresszusát. — Azt, hogy Budapest gyógyhely, mégpedig egyike *a legértékesebbeknek*, csak most fedeztük fel. Egy geológiai „rendellenesség" következtében *nyolcvan* különböző forrásból ömlik itt a jelentékeny rádióaktivitású hévvíz, mely vegyi összetétele folytán reumás betegségeknél *igen nagy gyógyértéket képez.* Különös súlyt kell helyezni arra a tényre, hogy ezek a gyógyvizek egy *gyönyörű fővárosban* fakadnak, ahol együtt van a legkitünőbb orvosi kar, tökéletes laboratóriumok és elektrotherapiai berendezések. — Budapestnek, mint fürdővárosnak mostani gyors kialakulása elsősorban a városi hatóságnak, a Fürdőváros Egyesületnek és annak fáradhatatlan, lelkes elnökének, *József Ferenc* királyi hercegnek érdeme. — Budapest ma, számos szanatóriumával, kilenc különböző gyógyfürdőjével, több mint *négyszáz keserüvíz-forrásával*, meleg termálfürdőivel és iszapfürdőivel, a város belső és külső területén, méltán nevezhető a legalkalmasabb gyógyhelynek felnőttek és gyermekek számára egyaránt úgy téli, mint nyári időben. — Az ISMH programmja az organizáció mesterműve volt. A magyar tagok a külföldi vendégeknek hajnali megérkezésétől egészen nehéz szívvel való távozásukig mindenben a legnagyobb figyelemmel és szívélyességgel állottak rendelkezésükre, avval az őszinte, utolérhetetlen vendégszeretettel, amelyről Magyarország mindenkor híres volt. — A különböző gyógyforrások, fürdők, szanatóriumok és tudományos intézetek megtekintése, Saxlehnerék világhirü Hunyadi János keserüvíz-telepén és a svábhegyi Jakab-szanatóriumban történt bemutató és recepció, a reumás kezeléseknek kitünő demonstrációja a klinikán, Magyarországnak és gyógyfürdőinek ismertetése a filmen, alkalmat szolgáltatott arra, hogy a résztvevők a legnagyobb elismeréssel értékeljék ezeknek a gyógyvizeknek és kezeléseknek kiváló gyógyeredményeit. — A kongresszust fejedelmi módon vendégelte meg a Magyar Balneológiai Egyesület, a magyar kormány, a székesfőváros és József Ferenc főhercegy. — A társaság október 18-án nemcsak a legmelegebb barátság érzésével hagyta el Magyarországot, hanem avval a szilárd meggyőződéssel, hogy Budapestnek, mint gyógyhelynek, nagy jövője van és *versenyen felülálló előnyökkel* bír a reumás betegségek kezelésénél és gyógyításánál."

Le a kezekkel

A Tabán kérdése ismét aktuális; a szabályozási terv revíziója nem halasztható, mert a Tabán lenne tulajdonkép Budapest-fürdőváros bázisa.

Dr. Pap Géza
népjóléti m. államtitkár.

Budapest egy új népvándorlás korát éli át: — az elvesztett kereseti területekről most vándorol át újabb mezőkre.

Vetekszik a hunok és a gótok útjával az az út, amit Budapesten megtesz az orvos a tyúkszemvágásig, az ügyvéd a címirásig, a mérnök a kalauzságig, a gróf a kiskocsmáig, a kegyelmes asszony a szobaasszonyságig, a tábornok az adóellenőrségig, a bankár a tánclokálig (Florida), a mammutgyáros a kávéházig (Parisette) és a tőzsdés, a mindig adakozó tőzsdés a koldulásig.

Milyen világesodája volna az a világfürdő, amelynek a fürdőszemélyzete ezekből a letört budapesti tízezrekből kerülne ki. Lefőzné Dieppet, Karlsbadot, Wiesbadent, Biarritzot, Swinemündet, Miamit ügyességgel, kedvességgel, finomsággal, ötlettel és szellemmel.

A magyar fürdőtörvény mellé pedig a Budapest-fürdőváros programját sürgetjük azért, mert a mi Rontó Páljaink már mozgolódnak azon, hogy a Gellért-fürdő mellé két házat, a Rudasfürdő tetejébe foltozott szállodát, a Tabán helyére pedig tömeglakásokat rakjanak, nem is sejtve, hogy tudatlanságukban Budapest-fürdőváros természeti Hinterlandját teszik tönkre.

A Gellérthegy, a Dunapart, a Tabán Budapest-fürdővárosé!

Le a kezekkel!

*

A magyar fürdőtörvény, Vass miniszter jelentős alkotása, 46. §-ában felhatalmazást ad a miniszternek, hogy a törvény 10—25. lényegi szakaszait Budapest területére módosításokkal léptesse életbe. E mögött a törvényeinkben szinte példátlan felhatalmazás mögött, valami nagy koncepcióját, valami — a lelkében most alakuló — hatalmas programját sejtjük. Feltevésünkben megerősítenek dr. Papp Géza államtitkár erre célzó kijelentései.

Vajha a miniszter ezer gondja mellett találna időt, hogy a jelzett törvény felhatalmazás alapján mielőbb közreadná ama módosításokat, amelyekkel a törvényt Budapest-fürdővárosra alkotott programjának megfelelően életbelépteti.

*

Tisztában kell lennünk azzal, hogy ahhoz, hogy egy forrás lelőhelyén gyógyfürdő, egy szép vidék valamely alkalmas pontján éghajlati gyógyintézet vagy üdülőhely, mint „nagyüzem" létesüljön, a külső technikai felkészültségen kívül a kiszemelt helyeknek kettős „Hinterland"-dal kell birniok.

A nélkülözhetlen külső technikai felkészültség: a teljes vasúti összeköttetés, a jó autóút, a vízvezeték, a csatorna és a villanyáram.

Vicinális akadályokkal, rázós szekerekkel, pöcegödörrel, külső toilette-el, fürdőkád helyett lavórokkal, szappanos vízzel itatott padlóval, baromfitól ellepett ambitussal, gyertya- és petróleumvilágítással fürdőt és üdülőhelyet alapítani nem lehet.

E külső technikai felkészültségen fölül megkívánja a gyógy- vagy üdülőhely a kettős és pedig:

a *természeti* és

a *társadalmi* (lakosságbeli) „Hinterland"-ot is.

A természeti „Hinterland" annyira a sors adománya, az annyira vagy van vagy nincs, hogy annak emberi ésszel, emberi kézzel való megteremtésére gondolni sem lehet. Folyót, tavat, vízesést, hegyet, dombot alkotni nem tudunk, csak a meglévőket tudjuk értelemmel, jó közlekedési berendezéssel és ügyes szabályozási fogásokkal a „fürdőnagyüzem"-be bekapcsolni.

Hajdúszoboszlónak ömölhet a világ legkinesesebb gyógyvize, a külső technikai felkészültség és a kettős Hinterland hiánya ott, gyógyfürdő kiépítését kizárják.

A budai sósfürdőnek, bár minden külső technikai felkészültséggel rendelkezik, olyan peches a fekvése, hogy az egész közeli kies Hinterlandba egyáltalán be nem kapcsolható. Ez a különben értékes fürdő gyógyíthatatlan szabályozási műtéthibában szenved. Prosperálásra egy módja van: a sós vizét kell felvezetnie a Gellért-hegy déli oldalára, hogy így a Gellért-hegynél és Gellért-hegygyel kezdődő Budapest-fürdőváros természeti „Hinterland"-jába bekapcsolódjék.

Ám a fürdőnagyüzemhez, amint jeleztük, még mindez nem elég. Hiába van a külső technikai felkészültség, hiába van a legszebb természeti Hinterland, ha a fürdőhely lakossága

SZENT
GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet és napfürdő
Külön férfi és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

nem tudja megadni a társadalmi „Hinterland"-ot.

Ez a fő bökkenő!

A fürdőhely nem olyan, mint az óceánjáró hajó, amely egy exclusiv társaság részére magából, magának él két-négy vagy nyolc hétig, adva a hajónak a normális élettől eltérő bizarr életízét. A fürdőző, pláne a gyógyfürdőző az ő rendes *polgári életét* akarja, a házi gondjainak kikapcsolása és betegségének kezelése, ápolása mellett folytatni. Tudjuk, hogy milyen szövevényes a rendes polgári élet kielégítése. A kombinációk micsoda tömegét állítják be a legkülönbözőbb országokból gyógyfürdőn vagy üdülőhelyen összekerülő életek.

Ezeknek kiszolgálásához a nagy város minden rétege, foglalkozása és mestersége kell: a filharmonikus orchestertől le a kocsmai citeráig, az Operától a Feld-színházig, az orvosprofesszortól a kuruzslóig, a hátaslótól a tolókocsiig, a Ritztől a kis Piszkosig, a luxusautótól a taxiig, Gerbaudtól a nápolyi szeletig; a Hungária-szállótól a Mezítlábasig, hozzáadva még a pincért, a szobalányt, a háziszolgát és a többieket, belevéve a por nélkül dolgozó uteseprőt is.

Ne áltassuk magunkat, hogy Magyarország fürdőország; ahhoz nincs meg a külső technikai felkészültsége a vidéknek sehol; nem is szólva a másik két kívánalomról.

És ne álmodjunk „üdülőhelyüzem"-ről még játékkaszinó segélyével sem, a Balaton mentén, mert ott hijával vagyunk a legelemibb külső technikai felkészültségnek; és ott, ha a természeti Hinterland bekapcsolható volna is, hol van még a bekapcsolásra alkalmas háttér?

Mikor lehet a balatoni legényből hajlóderekú pincér, vagy gépérzékű soffőr? Mikor lesz a baltoni lányból pincérnő vagy varrónő, és az öregekből mikor válik zölségtermelő bolgár, gyümölcsöt dédelgető tiroli vagy tejet manipuláló hollandi fajta?

Ez nem egy-kettő-három, mint ahogy a színpadon a taxisoffőrből grófot, elnökigazgató és közgazdász lesz egy óra alatt.

Európai értelemben vett gyógyfürdőnk csak Budapesten lehet.

Itt meg van a gyógyvizek káprázatos tömege, meg van a külső technikai felkészültsége és egyelőre még meg van az egy egészbe kapcsolható természeti „Hinterland"-ja és meg van a nagy világfürdő üzembe készen átömleszthető komplikált, vidám, jólelkű és szellemes polgári életének jó vére.

És meg van a fürdőüzem szolgálatára szorító kényszer is.

Budapestnek kenyér kell. És pedig új kenyér!

Dr. R. L.

A Svábhegy fejlődése érdekében a *Svábhegyi Egyesület* elnöke dr. *Bódy* Tivadar ny. polgármester, a felsőház tagja nyilt szemmel nézi mindazokat a hiányokat, amelyek ma a Svábhegyen lakók életét nehezítik. Ilyen például a Diana-út gyalogjárója, mely a Kakuk-úttól az Istenhegyi-útig a gyalogközlekedésre teljesen alkalmatlan sártenger. Ennek mielőbbi kikövezését kéri a Svábhegyi Egyesület. Ugyanesak a Diana-úton a Svábhegyi Nagyszállótól a Költő-utcáig nincsen gyalogút, alig száz méter a távolság és ennek járdával való sürgős ellátását kérik. Tűzvédelmi szempontból fontos volna, hogy most, amikor elkészült a svábhegyi tűzoltólaktanya, szaporítanák és kellő tűzcsapokkal látnák el a Svábhegy lakott részeit, körülbelül 100—100 méter távolságra egymástól. Most az a helyzet, hogy néhol félkilométernyire van a vízcsap s így a tűzoltóságnak rendkívül megnehezítheti esetleg a munkáját. Kéri továbbá, hogy az Istenhegyi-út kiszélesített szakaszán kialakult szigetek közül az Orbánhegyi-út és Matyók-utcai szigetet kertészetileg díszítsék és a kipusztult útszegélyző fákat pótolják. A közönség könnyebb tájékoztatása kedvéért azt is kéri a Svábhegyi Egyesület, hogy a Svábhegyen elkészült kertészeti, tűzoltósági és köztisztasági épületeket feliratokkal és a főváros címerével lássák el.

Karácsonyfája alá gyüjti az adományokat 110 árva magyar fiú számára a *Klotild Szeretetház* és nagynevű elnöke, dr. *Ripka* Ferenc most küldötte széjjel azokat a leveleket, amelyekben Buda polgárságát fölhívja, szívhez szóló szavakkal fölkéri, hogy Buda legnagyobb árvaháza számára küldje el mindenki a maga adományát. 110 árva magyar fiú emlegeti majd áldva jótevőjét.

Sikerült hangversenyt rendezett dec. 1-én a gázművek *Dal- és Önképzőköre* a gázgyár színháztermében. Az énekkart *Zöld* Károly, az országos nevű karnagy és a zenekart a nagytehetségű *Müller* Antal karnagy vezényelte.

LÁTCSŐ Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

A „Fonóka" háziipari kiállítása. Nem lehet eléggé méltányolni a *„Fonóka"* lelkes gárdájának munkáját, mely önzetlenül, a legtisztább altruista alapon dolgozik azon, hogy a magáncsaládoknál termelt áruk a közönség körében megfelelő vevőkre találjanak. Most legutóbb a krisztinatéri iskolában, a *„Táborral"* együttesen rendezett karácsonyi vásáron sok volt a kedves, izléses és mindenekfelett magyaros stílusú kézimunka. A rendezés körül Szigeti Jánosné, Vasch Gézáné, dr. Berzsenyi Károlyné, Kemény Mária, Kelemen Konstancia és Kelemen Edit szerezték igaz érdemeket. Vasárnap a rendezőség tea-délutánnal tette még kedvesebbé a kiállítást, melyen nagy tetszés mellett dr. *Arányi* Béláné énekelt dalokat, saját harmónium kísérete mellett, majd *Andor* Endre író, a Hollós Mátyás Társaság titkárának ez alkalomra írt *„Székely szőttesek"* c. költeményét szavalta el Doroghy Miklós. Az ügyes előadót és a szerzőt, akinek szép költeményét most közöljük, a közönség lelkesen megtapsolta.

Súlyos baleset érte Barsi Lászlót, a BBTE világhírű futóját, aki tornatermi tréning közben szárkapocscsont törést szenvedett. Teljes felépülése előreláthatólag 6—8 hetet vesz igénybe.

Az árvák és szegények javára rendezte pompásan sikerült művészestjét december hó 7-én a III. kerületi *Református Nőegylet*, amelynek elnöknője almási *Balogh* Lórándné kedves hívó szavára nemcsak előkelő közönség gyült össze, hanem kiváló műsort is adtak az illusztris közreműködők. A műsort ifj. *Balogh* Elemér szavalata nyitotta meg, akit *Héjjas* Évi dalénekesnő előadása követett, zongorán kísérte *Dalmáth* Lenke. A pompáshangú *Dullien* Ella énekművésznő brilliáns énekszámait almási *Balogh* Pál kísérte zongorán. Majd *Viraág* Ilus orkesztikai művésznő ragadta el szavalatával és nagy mozdulatművészetével a hallgatóságot. Utána nagy tetszést aratott *Szilassy* Győző operaénekes két dallal, akinek pompás hangja betöltötte a nagy termet és általános lelkes tapsot váltott ki. Énekét zongorán *Kinszky* Róbert kísérte. Kiváló hatásokat váltott ki *Gyöngyösy* Judith gordonkaművésznő játéka, akit szintén *Balogh* Pál kísért, nagy sikert aratva utóbbi bravúros zongorajátékával. Ezután S. *Schack* Manka melódikus dalait énekelte *Mór* Julianna, az Operaház tagja, akit *Pető* Imre karnagy kísért zongorán. És nagy sikert aratott *Solymoss* Bea frónő néhány hangulatos költeményével. A szép estét befejezte *Molnár* Imre zeneakadémiai tanár éneke, aki régi magyar dalokat adott elő.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

Iskolatársnők találkozása. A Buda-Várbeli polgári leányiskola 1888—89. évben végzett növendékei ez év *december hó 13-án, pénteken* este 5 órakor, Budapest, I., Krisztina-tér 3. sz. alatt, az Auguszt-féle cukrászdában találkoznak. Akik nem jöhetnek el, küldjék el pontos címüket dr. *Baranskl* Gyuláné szül. *Adamofsky* Katalin, I., Naphegy-utca 21. sz. címére.

PHILADELPHIA kávéházban PÁSZTOR GYULA szalónzenekara muzsikál.

A DUNÁNLÚLI PÁLYAUDVAR

Valamikor sűrűn deputációztak öreg budai küldöttségek mindenféle fórumokon, helytartótanácsnál, „Südbahn" igazgatóságánál és egyebütt, hogy a Délivasút végállomását Budán, a Krisztinavárosban építsék föl. Meg is fúrták a Gellérthegyet és csúnya nagy árkot ástak a vasútvonal számára egészen a „tábornoki rétig" — Generalwiesen — a mai Vérmezőig. A Délivasútnak akkoriban nagyon kevés gondot okozott Budapest és nem igen törődött a belső pályaudvar fejlesztésével. Az igazgatósága Pesten volt a Tüköripalotában, az üzemvezetőség pedig a Mészáros-utca végén. Osztrák vállalkozás volt, amely Magyarországot szintén gyarmatszerűen kezelte. Azóta természetesen nagyot változott a világ és ma a magyar Délivasút már nem is Délivasút, hanem Duna—Száva—Adria Vasút, amelynek hivatása van a magyar nemzet gazdasági életében és Budapest fejlesztésében.

Megírtuk már egy alkalommal, hogy itt két irányzat vitatkozik. Az egyik szerint

a belső budai végállomást teljesen meg kell szüntetni

és a végállomást áthelyezni a Kelenföldre. A másik szerint

a végállomást itt fenn kell tartani és kiépíteni,

modern nagyvárosi pályaudvarrá.

Buda fejlődése, ahogy a példa is mutatja, éppen a Délivasút vonalán túl, — rohamosan megindult. Egész új utcasorok, egészen új városnegyed épült fel a Svábhegy, Mártonhegy és az Orbánhegy tövében és terjed föl a Németvölgyi-út mentén a temetőig és az Orbánhegyi- és Mártonhegyi-út közötti medencében a svábhegyi villaváros felé. Egy vékony szál, a farkasréti villamos köti a fővároshoz, mert útját állja a Délivasút útteste, mint valami mély sáncárok.

Ha a két egymással szemközt álló véleményt alaposan megvizsgáljuk, rájövünk, hogy tulajdonképpen a kelenföldi megoldás a célszerűbb, de az is csak úgy, hogy

a kelenföldi pályaudvart legalább egy kilométerrel viszik odább, délfelé, Budapest határára.

Viszont, ha itt akarják a végállomást fenntartani, akkor a mélyen fekvő

pályatestet több helyen át kell hidalni

és modern pályaudvart építeni a mostani helyén a fából tákolt kocsiszín helyett. A nagyvárosi pályaudvarok körül eleven élet folyik, környékük roppant gyorsan beépül, tehát szolgálják a város fejlesztését. A Keleti pályaudvar közvetlen környezetében 6—8 szálloda van, ahova fuvar nélkül jut el az utazó közönség. A Délivasút érkezési oldalától még a közeli Bellevue-szálloda is távol esik.

Döntő tényező a városfejlesztés tekintetében a pályaudvar forgalma, amely, sajnos, a Délivasútnál évszakhoz kötött és átmeneti. Utaskontingensét a Balaton szolgáltatja. Máskülönben alig van jelentősége, mert a dunántúli forgalmat a MÁV több vonala is igyekszik lebonyolítani. A megoldás kérdése tehát ott rejlik, hogy ez a forgalom növelhető-e? Kétségtelen, hogy a Központi pályaudvar már csak nehezen bírja a forgalmat, túlterhelt s így kézenfekvő megoldás: —

a dunántúli forgalmat a Délivasút végállomásához irányítani,

ami ennek a pályaudvarnak a forgalmát erősen megnövelné és tehermentesítené a Központiét. Ez az intézkedés föltétlenül

előnyösen befolyásolná Budának fürdővárossá történő kifejlődését.

Maga után vonná a Délivasút belső állomása környékének még rohamosabb fejlődését és ezzel a Krisztinakörút ma holtponton álló részének — a Karácsonyi-uteától a Kékgolyóuteáig — monumentális kiépítését, amit ugyan erősen zavar majd az ott dísztelenkedő fedett vásártér, amely egyáltalában nem való a körútra. Csak budai körúton lehetséges.

Elősegítené e vasút forgalmának helyi lebonyolítását az a régi budai kérelem is, hogy a BSzKRT építse ki azt az araszányi sinpárt az Alkotás-utca sarkától a Kékgolyó-utcáig és létesítsen olyan járatot, amely kapcsolná a Központi pályaudvart a Nyugatival és a Délivasúttal. Szóval járassa a 46-ost a Keletitől a Délivasútig.

Ez a kérdés a legközelebbi választásokon az I. kerületben döntő erejű lesz, mert nagy Hinterlandja van.

Homonnay Tivadar dr. országgyűlési képviselő lapja, a nagy gonddal szerkesztett „Közlekedési Tudósító" most foglalkozik „Budapest negyedik fővasúti pályaudvara" címen a vasúti forgalom előnyösebb lebonyolításának kérdésével. Kimutatja, hogy Buda fejlődésével kapcsolatosan Budapestnek súlypontja közeledik a Dunához s így

a negyedik pályaudvart a mai közraktárak helyén,

a pesti Vámház mögött véli legcélszerűbben fölépíthetőnek.

Mi viszont azt tudjuk, hogy *területileg* a súlypont már a Dunába esik, — a közraktárakat pedig azért igyekszik eltávolítani mai helyükről a székesfőváros, hogy

a Dunapart felszabaduljon és a Belváros ott nyerjen terjeszkedési lehetőséget.

A székesfőváros tehát bizonyára ellenezné az új, a negyedik pályaudvarnak oda való telepítését, de ellenezné azért is, mert ez a pályaudvart az új kikötő mellett kell fölépíteni, a vasúti összekötő hídon túl. Ha pedig a távolságokat mérjük, akkor

a Belváros szivétől távolabb esik a Keleti pályaudvar, mint a Délivasút

és a Dunántúlról befutó vonatok, — eltekintve a bécsi fővonaltól — rövidebb idő alatt futnak be a mai délivasúti végállomásra, mint nagy kerülővel a Keletire.

A negyedik pályadvar helyett tehát célszerű volna a Délivasút nagyarányú átépítése, aminek Budára vonatkozó előnyei feletti vitatkozni nem lehet. (*V. B.*)

MODERN, HIGIÉNIKUS, ÚJ
URI ÉS HÖLGYFODRASZ
SZALÓN a gróf Mailáth-palotákban II., Keleti Károly-utcai oldalon
HAJFESTÉS, MANIKÚR
Tulajdonos BELÉNYI JÁNOS

GUNDEL ÉTTERMEIBEN
a szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
IFJ. BERKES BÉLA MUZSIKAL
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális ínyenc falataival várja régi kedves vendégeit

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMŰVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

RUDAS FÜRDŐ
A BUDAI FORRÁSCSOPORT LEGRÁDIOAKTIVABB HŐFORRÁSA
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő
FEDETT TÉLI USZÓCSARNOK

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

BÚTORASZTALOSTÓL:
hálószoba 360-tól, ebédlő 440-től, úriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54 Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kötszergyár R.-T. fiókja Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás ucca 34. sz.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhirű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

Béranté-autó taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. Horváth

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás ucca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től NÉGER JAZZ
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

CSIRSZKA
KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben II., Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

UJ JÉGPÁLYA
II. FŐ-U. ÉS PÁLFFY-TÉR SAROK A LEBONTOTT GANZ-MŰHELY TELKÉN
OKTATÁS, MELEGEDŐ, BUFFET HETENKINT TÖBBSZÖR ZENE
Idényjegy 12 P. Napijegy 1 P.
id. ERDŐS SÁNDOR

KARÁCSONY, SZILVESZTER, ÚJÉVRE
lepje meg kedveseit a legszebb és legpraktikusabb ajándékkal
PARFÜM, PUDER, SZAPPAN-nal
Kameniczky Miklós
„CSARNOK" illatszertárából
II., MARKOVICH IVÁN-UTCA 2.

WINKLER II, FŐ-UTCA 8
„3 veréb" ÉTTERME
SZILVESZTERKOR, ÚJÉVKOR
társaságoknak nagyszerű!
KÜLÖN TERMEK

FRISS VIRAGOK! SZOLID ÁRAK! Telefon: A. 537-87
LOHR IRMA utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ udvari szállító
II, Fő-utca 1

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY
I, KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kívül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

Szijgyártó, nyerges és bőröndös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

Monori Nagy VEZET!
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT.
BUDAPEST—MONOR
KÖZPONTJA: BUDAPEST IV., SZÉP-UTCA 1
MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 3. SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM
Telefon: Automata
868-80, 868-68, 868-69
ŐSZI ÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT! GAZDÁKNAK KÜLÖN NAGYBANI ÁRAJÁNLAT

BUDAPESTI
GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT
és GRAHAMKENYÉR tápszercikk gyártmányok, amelyek gyomorbetegeknek, gyengélkedőknek és gyermekeknek is egyaránt ízletes, tápláló és könnyen emészthető tápszerek, eredeti gyógyforrásvízzel készülnek. — Tejbe, kávéba, teába mártva, vajjal megkenve, vagy húsételekhez elsőrendű, ízletes és omlós. — Neves orvosok ajánlják. — Felesleges pénzkidobás tehát, a karlsbadi drága cseh kétszersültet fogyasztani, amikor ez 40%-kal olcsóbb.
Gyártja: NEUMANN BÉLA
ezüstkoszorús sütőmester tápszerüzeme
Budapest, II, Margit körút 16 — Telefon: A. 512-26
Az 1926. évi nemzetközi embervédelmi kiállításon Budapesten, aranyéremmel, az 1925. évi kézmű- ipari tárlaton aranyéremmel; a magyar országos iparegyesület diszoklevelével és ezüst érmével
Minden jobb csemege- és élelmiszerüzletben is beszerezhető
FIÓKLERAKATOK FINOM SÜTŐ és CUKRÁSZOKNÁL:
Noszlopi Tivadar, IV., Szív-u. 13, Noszlopi Dezső, VIII., Népszínház-u. 51, Berger Jenő, VIII., Práter-u. 21, Berger Ignác, VII., Király-u. 25, Ziffer és Fuchs, VII., Csengery-utca 7. sz.

VÁROSLIGETBEN
SZÉCHENYI
GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva:
A város minden pontjától könnyen megközelíthető

Székely szőttesek

(Előadták a „Fonóka" tea-délutánján.)

Gyergyó bérce alatt, ezer év óta
szólt, a — magyar nóta.
Gyergyó bérce alatt, ezer éven át
hordtak — magyar ruhát.

A községházán most oláh szó járja,
— nyugatra száll a székely minden vágya, —
rossz idők járnak, rossz csillag alatt:
— de a nóta, a kéz, az — magyar maradt.

A pitvarajtón magyaros a véset,
suba ujjakon magyaros szövések;
ezernyi női kéz sök, sok éjen át,
szövi még ma egyre, a — magyar ruhát.

Határnak, ha falat húznának az égig,
s millió szuronnyal raknák véges-végig,
hogyha ártatlan vér patakokban árad,
— eltépni nem tudják azt a gyenge szálat.

Az a gyenge szál, amivel ruhát varrnak,
megtartja ma őket hívőnek,
magyarnak;
az a vékony szál, mivel magyar díszt varrnak,
nagyobb hatalom, mint minden nagyhatalmak.

1929 november.

Andor Endre.

Személyi hírek

RIPKA FERENC dr. udv. tan., főpolgármester átvette e hó 9-én hivatalát és számosan üdvözölték felgyógyulása alkalmából. Alattomosan támadta meg az influenza, amellyel egy hétig lábon állva küzdött. De amikor tudőhurut is járult hozzá, orvosai a Svábhegyi Szanatóriumba küldték, hogy a pormentes hegyi jó levegőn keresen gyógyulást. Fölkísérte őt a nagyasszony felesége, de szintén betegen. A gondos orvosi kezelés két hót alatt ismét talpra állította a főpolgármestert és a nagyasszony egészsége is helyreállt teljesen.

GRATZ GUSZTÁV dr. nyugalmazott külügyminiszter Németországról tart előadást e hó 12-én este 6 órakor a Külügyi Társaság tanácstermében: V., Országháza 11-ik kapu.

POMPÉRY ELEMÉR törvényhatósági bizottsági tagot küldte ki a Tanács a könyvtári bizottságban megüresedett tagsági helyre.

SZÉL JENŐ, a Bpesti Kisipari Hitelintézet R. T. vezérigazgatója dec. hó 17-én este 8 órakor a *Budai Club*, II., Margit-krt 6. sz. a. nagytermében „*A középosztály gazdasági válságáról*" előadást tart.

NÉMETHY KÁROLY főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője hetekig tartó betegségéből felgyógyult és e hó 9-én elfoglalta hivatalát.

CHRISTIÁN REZSŐ dr. ügyvéd, a Hollós Mátyás Társaság tagja influenzában megbetegedett.

LATINÁK JENŐ biz. tagot és országos elnököt ünnepelte a Magyar Kézművesiparosok és Kereskedők Országos Szövetsége és tiszteletére ötszáz terítékű ünnepi vacsorát adott, amelyen *Becsey* Antal, *Vajna* Ede tanácsnok, *Bittner* János, *Dembicz* Gyula ipartestületi elnökök üdvözölték.

SCHMIDKUNZ LAJOS, óbudai köztiszteletben álló kereskedő hetekig tartó középfülgyulladást kapott, koponyalékelést kellett rajta végezni, amely műtét kitűnően sikerült és a beteg rövid időn belül teljesen felgyógyul.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Puskás Tivadarnak, a magyar világzseninek, a *telefón* és a *Telefón-Hírmondó* zseniális megalkotójának díszsírhelyet adott nemes elhatározással a Tanács. E hó 10-én délelőtt helyezték át érckoporsójában az új díszhelyre s ez alkalommal *Viraág* Béla, aki Puskással szervezte meg 1892-ben a világon egyedülálló *Telefón-Hírmondót* és az első öt éven át vezette a kezdet nehézségein a vállalatot mint igazgató-szerkesztő, — meghívta a család kívánságára a m. kir. Postát, a Telefon-Hírmondót, a Rádiót és a vállalat volt munkatársait. A posta nevében báró *Szalay* Gábor, aki *Kol* Ferenc h. államtitkárral jelent meg, tett koszorút a díszsírra, — a Telefon-Hírmondó és a Rádió nevében pedig *Polgár* Géza, aki egyúttal búcsút mondott Puskásnak a volt munkatársak részéről, — amit a család nevében, néhány fehér virágot téve a sírra, Viraág Béla köszönt meg, elbúcsúzva régi nagynevű barátjától, aki a világür meghódításának úttörője volt. A család részéről ott volt leánya, May Lajosné szül. Puskás Margit, honvédőrnagy özvegye, fia May Május és neje Boldogh Ilona, továbbá özv. Puskás Albertné és veje, Puskás Tibor hadbíróőrnagy és neje, Puskás László debreceni bankigazgató, Ember Károly tanár és családja és több távolabbi rokon.

A **Szent Sír** rendjének tiszti keresztjével tüntette ki a pápa *Wolff* Károlyt, az udvarnagyi bíróság elnökét, — dr. *Divényi* Károly ügyvédet pedig a Szent Sír-rend lovagkeresztjével.

Hollós Mátyás Társaság

MÁSODIK NAGYESTJET

rendezte folyó hó 9-én a Császárfürdő Hollós Mátyás-termében, nagy és előkelő közönség jelenlétében. A kitűnő műsort *Hettyey* Gábor hegedűművész brilliáns játéka nyitotta meg, akit nagy művészettel kísért zongorán *Ali* Bertina zongoraművésznő. A lelkes taps után a társaság elnöke, *Szaboleska* Mihály ült az előadói székbe és áhitatos meleg karácsonyi költeményeket olvasott fel. Minden költeményét lelkes taps kísérte és végül rendkívül meleg ovációban részesítették őt a jelenvoltak. Azután *Tury* Zoltán dr. közigazgatási bíró, a társaság illusztris tagja tartott poétikusan szép előadást a külkereskedelmi mérleg passzivitásáról. Ádámon kezdte és folytatta a kőkorszakbeli ember primitív gazdasági életén át a mai korig, szemléltetően állítva a hölgyközönség elé azt a szomorú tételt, hogy mért drágult meg egy fillérrel ismét a cipőpertli. Szinte könnycket csalt a hallgatóság szemébe, amikor rideg statisztikai adatokkal bizonyította, hogy a fölösleges luxuscikkek behozatala révén, hogy rongyolódik le a nemzet és a nagy szegényedés, hogy nyúl bele az életünkbe és ránt le rólunk ma egy kabátot, holnap egy tál ételt és holnapután lakásunk egy szobáját. Képeit hol poétikus finomsággal rajzolta meg, hol szarkasztikus gúnnyal támadta tékozlásainkat, vagy ostorozta hazafias fölgerjedéssel az ősök törpe utódait. Zajos ünnepeltetése után a háznagy felhívta a társaság figyelmét arra, hogy másnap reggel helyezik át *Puskás Tivadar*, a zseniális magyar feltaláló hamvait 36 év mulva egyszerű sírjából, díszsírhelyre a székesfővárosi tanács nemeslelkű elhatározása alapján és arra kérte a társaságot, hogy e magyar világzseni emlékének csendes felállással hódoljon. A néma pere után ismét *Hettyey* Gábor és *Ali* Bertina előadásában gyönyörködött még a közönség, hogy aztán vidám vacsorához üljön, ahol *Henyey* Vilmos ny. államtitkár köszöntötte a vendégeket és a közreműködőket, — *Kapcza* Imre méltatta Tury Zoltán előadását és éltette őt. *Viraág* Béla alelnök-háznagy azután felolvasta *Andor* Endre költeményét, amelyet a „*Fonóka*" kiállítás megnyitására írt, s amit nagy tetszéssel fogadott a társaság. *Peterdy* Sándor alelnök az Otthon Kör ügyvezető-elnökét, a társaság régi illusztris tagját, dr. *Sziklay* Jánost köszöntötte, aki utóbb kedves fogadást tett, hogy ezentúl „rendes" tag lesz és a hölgyek egészségére ürítette poharát. *Villám* Margit válaszolt a felköszöntésre és felolvasta „Nemzeti ima" című költeményét. Végül *Tury* Zoltán köszönte még meg az őt ért ünnepeltetést és a nő teremtésének egyik új, szép legendáját mondotta el általános figyelem és nagy tetszés között.

A **Budai Társaskör** nagytermében december hó 12-én este 7 órakor *Krivoss* Árpád dr., a kör ügyésze „*Az adózás aktuális kérdései*" címen előadást tart. *Zoltán* Irén, a prágai Opera koloratur énekesnője áriákat énekel. Az előadást társasvacsora követi.

Ős budai család

érdemes utódát ért most rendkívüli kitüntetés, az elterjedt Klemm-család sarját, *Klemm* Árpádot, aki a főváros főtisztviselője. A katolikus hitélet fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a Szent Sírrend lovagja címet kapta, amelyikkel a *laterán gróf* méltósága jár. Klemm Árpád családja 1726 óta lakik Budán, tehát több mint kétszáz éve. Helgolandból költöztek be és nyugaton a családnak 4327 tagja él, ahogy azt a Drezdában megjelenő Klemm-Archiv bizonyítja. Előbb Óbudán telepedtek meg, ahol ősei téglagyárosok voltak. A mult század elején költöztek át a Vizivárosba, ahol nagyatyja, Klemm György telepedett meg és 7 gyermeke közül *Antal* a kefekötőmesterséget űzte s a vagyonos tabáni Draganits-családból nősült, elvéve *Terézt* feleségül. 1848-ban ő szállította a honvédségnek a hadifelszerelést, amiért az osztrák kormány öt évi fogságra ítélte és Kuffstein várába záratta le, elkobozván a Klemm-vagyont. Néhány hónap mulva Csekonits gróf mentette ki a fogságból és a megmaradt Draganits-vagyonnal a mai Statisztikapark helyén téglagyárat alapított. Családi házuk a még ma is álló Pécsi Dani dr.-féle ház volt, mely ma a főváros tulajdonát képezi. Ott született fia, Klemm Árpád és unokája, a most kitüntetett Klemm Árpád. Edesatyja, aki a kalocsai jezsuitáknál nevelkedett, vette át a téglagyár vezetését utóbb és mint Buda egyik tekintélyes polgára, évek során át fővárosi bizottsági tag is volt. A család tulajdonát képezte a Farkasrét, mely akkor szőlőhegy volt, ma temető, mert 1892-ben ily célra megvásárolta azt a székesfőváros. A Zugligetben is volt 70 hold területnyi földbirtokuk. Egyik nagybátyjuk, a *Kriszt*-család feje a Széna-téren, a mai jégpálya helyén nyitott téglagyárat, mely utóbbi később szintén a Klemm-család tulajdonába ment át. A család tulajdonképpeni neve állítólag *Klemmenhorth* volt és 1004-ik esztendőre viszi vissza származását. Klemm Árpádnak november hó 24-én adta át Hász István tábori püspök ünnepélyesen a kitüntetést a *kapucinus* templomot színültig megtöltő közönség előtt.

Nagy kedvezményt nyujtanak a KIRÁLY-FÜRDŐ-ben kapható füzetes jegyek.

A **Bécsi-út és más ügyek** foglalkoztatták december 3-án a *III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör* választmányát, mely rendesen teljes számban szokott részt venni az ülésen. *Andréka* Károly elnökölt és *Horváth* Károly jegyző olvasta fel a mult ülés jegyzőkönyvét, mely után az elnök számolt be a folyó ügyekről, köszönetet mondva a posta vezérigazgatóságának, hogy a Társaskör kérelmére több új levélgyüjtőszekrényt állíttatott fel és berendezi a napi *háromszori kézbesítést*. Megköszönték ezt *Szepessy* Agostonnak is, aki a Társaskör kérelmét szaktudásával támogatta. *Ronga* Béla örömmel jelentette be, hogy már az óbudai hegyvidéken is megjelent a *postai kézbesítőkocsi* és köszönetet mondott Andréka Károly elnöknek azért is, hogy az ő közbenjárására a *Zöldmáli-úton* a gyalogjárót salakkal rendezték. Kérte, hogy tegye meg ugyanezt a város a *Pusztaszeri-úton* is. A helyiérdekű vasút ügyében sikerült elérnie a Társaskörnek azt, hogy annak gyorsvonatai a hajógyárnál is megállanak. *Szigeth* Gábor műegyetemi tanár és a gázgyár igazgatója azt kívánta, hogy a környékbeliek érdekében *a gázgyári iskolánál* is álljon meg a vonat. Deutsch Adolf, dr. Orova Zsigmond, Günser Vilmos hozzászólása után abban állapodott meg a választmány, hogy követi a HÉV igazgatóságának példáját és bevárja a nyár tanulságait. A gázgyári iskolánál való megállást azonban sürgetni fogja. Az elnök bejelentette továbbá az *óbudai híd ügyében*, hogy *Bud* János miniszter megígérte, miszerint a hídépítés ügyében 1930 február havában föltétlenül intézkedni fog az építés megkezdése felől. *Orova* Zsigmond dr. ajánlatára a választmány elhatározta, hogy a hídépítés ügyében *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselőnek *köszönő levelet küld*. Elhatározta továbbá, hogy a *lőportalom-dűlői polgárság* nevében kérni fogja a *Keve-utcának* folytatólagos megnyitását és gyalogjáróinak salakoztatását. A *Bécsi-úti villamost* tette szóvá ezután, immár 97-ik alkalommal, *Kemény* Lajos és előterjesztését pártolta *Móra István*. Andréka elnök szerint törvény kötelezi a BESzKRT igazgatóságát és most már a Kereskedelemügyi miniszterium is foglalkozik a kérdéssel. Ide terjesztik fel érveiket *Kozma Jenő dr. országy. képv. útján*. Ezzel az ülés véget ért, de a tagok még sokáig együtt maradtak kedélyes társasvacsorán.

GÁLA ESTÉLYEK
a Bellevue-Szálloda éttermeiben minden szerdán. Versenyek. Értékes párisi ajándékok. Telefon: Aut. 528—84.

A **3-as autobusz**, mely a Délivasúttól indul a Vörömarty-térre, kérik útjának meghosszabbítását, illetve végállomásának kijebbhelyezését, a Délivasúttól mintegy 150 méterre az Enyedi-utcán át, a Németvölgyi-út és Istenhegyi-út keresztezéséig, ahol a vámházikó van. A végállomás ilyként való kihelyezésével a Böszörményi-uti Horthy-házak, a Németvölgyi-úton lévő fővárosi bérházak és az Alsó-Svábhegy lakóit nyerné meg mint utasokat az autobuszüzem.

A **Zugligeti Egyesület** december hó 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Klóze-féle vendéglőben, I. ker., Zugligeti-út 10., *választmányi* ülést tart dr. *Manninger* Vilmos egyet. tanár elnöklete alatt.

Nagy ünnepség keretében nyitotta meg a Magyar Adria Egyesület e hó 6-án *Czölder* Dezső festőművész kiállítását a Ferry Oszkár-utca 4. sz. a., amely alkalommal a művész munkáját méltatva dr. *Sziklay* János, a Hollós Mátyás Társaság sajtóosztályának elnöke és az Otthon Kör ügyv. alelnöke mondotta a megnyitó beszédet, nagyszámú érdeklődő közönség előtt.

Rájárt a rúd az ügyvédekre e hó 6-án, a *Pénteki Borgazda Társaság* vacsoráján, ahol *Neuschloss-Knüsli* Kornél építésztanár volt a borgazda. Mint elnök elsősorban Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltóságát éltette névnapja alkalmából, azután kifejtette nagyszabású tervét, amely szerint *50 darab 6 emeletes házat* épít egy társaság 1500 lakással 585 pengő szobánkénti bérrel. Ismertette a tervezetet, amelyet a kormány és város elfogadtak és amely terv szerint nyereménykötvényeket bocsátanak ki és az így felépített házakat 40 év mulva a város tulajdonába adják át. Felszólalása végén üdvözölte a vendégeket és köztük külön vitéz *Révy* Kálmán altábornagyot éltette. Neuschloss-Küsli Kornél, annak kijelentésére, hogy nem kizárólagosan az ügyvédektől származik minden jó, *Zboray* Gyula dr. válaszolt polemizálva és éltette *Szlávik* Ferenc dr. orvost, akinek leánya e napokban kötött volt házasságot és köszöntötte *Fasching* Antalt, akinek a neve rá van vésve a borgazdatársaság alapító kelyhére. *Révy* altábornagy köszönő szavai után megindult az évődés az ügyvédek és a mérnökök között, míg *Viraág* Béla szerkesztő méltatva Neuschloss-Knüsli Kornél városépítő tervét, örömmel üdvözölte azt most, amikor a mandarinok copjából az utolsó hajszálakat tépik ki és megindul a város a fejlődés útján, hogy néhány év alatt Kelet-Európa metropolisává nőjje ki magát. *Fasching* Antal, *Makkoldy* Viktor, továbbá *Szalay* József szólaltak föl, aki Nemes-Vid község esetével szellemesen mutatott rá a mai közviszonyokra, — még *Lugmayer* József dr. igyekezett megvédeni vesztett csata után az ügyvédi kart. Azután vidám adomázás közben, amelyben részt vettek Wladár Tivadar dr., Hahn építész, Benedek Szaboles, Fasching Antal és Weimess Marian, éltették a borgazdát.

MENCZER mos, fest, tisztít saját üzemeib n Telefon: 504—34 Külön vidéki osztály

Erdekes jelenetnek tanui most esténkint a Philadelphia-kávéház vendégei, ahol ily különös körülmények között mintáz egy különös embert, *Szabó* Dezsőt, a kiváló regényírót *Somogyi* Imre fiatal szobrász, akit ős zsenije minden különleges tanulmány nélkül, egyszerű földmívesszülők gyermekéből avatott szobrászművésszé.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I, Attila-u. 12

Apró szépséghibái vannak az új Fogaskerekű vasútnak s azok megszüntetése érdekében emelt szót a Svábhegyi Egyesület. Igy a svábhegyi Fogaskerekű vasút két kisebb állomásán, ú. m. az *erdei iskolánál* és az *Orgonásnál*, nines állomásbódé. Esőben, szélben, a várakozó utasok födél nélkül vannak, amely bajon a jelzett állomásokon egy-egy kisebb bódé felállításával segítene az igazgatóság. Az *adalaki* és *városkuti* megállója nines bitumenezve, holott itt nemesak nyáron, de télen is nagy a forgalom a fel- és leszállásnál. Rossz időben alig közelíthető meg e két állomás a nagy sár miatt. Ezt bitumeneztetni kellene.

Este 7 órában állapította meg karácsonyig a kereskedelmi miniszter az *üzletek záróráját*.

Hirdetések a Budai Napló és a többi lapok részére feladhatók TENZER GYULA hirdetési irodájában, Budán, I., *Retek-utca 46. földszint* és a központban IV., *Szervita-tér 8. sz.* Telefon: 823-93.

KALAPOK urak és hölgyek számára nagy választékban
KERTÉSZ kalapcsmesternél I., Krisztina tér 3 Fest, alakit

OLAJFESTMÉNY. Béli-Vörös „Cigánylány" mérsékelt áron kapható IV., Váci-utca 25. II. em. 2., az ügyvédi irodában.

Jubilál „A Posta", mely a m. kir. postahivatal hivatalos lapja, amelyet a mult évig 8 éven át *Peterdy* Sándor író, a Hollós Mátyás Társaság alelnöke szerkesztett és most dr. *Elekes* Barna szerkeszti, úgy mint előde, nagy gonddal és szaktudással.

A díjmentes hölgy fogalmát hozza divatba az óbudai *Kisfaludy-Színház* direktora, aki legutóbb úgy hirdette a *Piros bugyelláris* előadását, hogy „. . . minden úr hozhat magával díjmentesen egy hölgyet . . ." Nyilt kérdés maradt, hogy hát — ki nem kap díjat? — a hölgy, vagy a direktor?

A **Lágymányos—Klenföld—Sashegy-vidéki** osztálya a Szabad Lyceumnak jan. 13-én este 6 órakor népszerű tudományos estét rendez a Horthy Miklós-út 27. sz. a. elemi iskolában, ahol *Kuhárszky* László tart előadást *Magyarország középkori várairól* vetített képekkel. Belépődíj nincs.

A Budai Torna Egylet, mely ezidén üli 60-as fennállása esztendejét, dec. hó 15-én tartja közgyűlését, amelyen saját elhatározásukból lemondanak *Demény* Károly elnök és *Holfeld* Henrik alelnök, akik nemesak az egyesület keretén belül, hanem az ország közéletében is jelentős szerepet vittek.

A Kisfaludy színházban december 24-én, Szent este délutánján 3 órai kezdettel helybeli úri gyermekek közreműködésével nagy látványos táncos pantomim: *Karácsonyi álom*.

Uj jégpálya Budán. Remélhetően hamarosan beköszönt az igazi téli szezón, a korcsolyázók legnagyobb örömére. Megszaporodott a jégpályák száma is, mert ennek a szép, egészséges sportnak Budán is mind nagyobb tábora van. A volt Ganz-féle villamossági rt. lebontott *Királyhegyi*-uteai műhelyeinek nagy telkén épített modern pályát id. *Erdős* Sándor, aki régi szakember és a Lónyay- és Visegrádi-uteában lévő és az ő vezetése alatt régebben fennálló pályák is biztosítják, hogy a sportoló budaiak otthonosan fogják érezni magukat Budának ezen az új sporttelepén.

KARÁCSONYRA
TURÁNI SZŐNYEG
FŐ-UTCA 80.

A **Magyar Nemzeti Szociális Párt** december hó 5-én este tartotta IV., Eskü-tér 8. sz. alatti párthelyiségében szokásos havi értekezletét. A párt elnöke, *Neményi* Imre dr. ny. államtitkár, meleg szavakkal parentálta el a november 29-én elhunyt *Toronyi* Béla ny. ezredest, a párt kiváló tagját. Ezután részletes beszámolóban ismertette és bírálta a kül- és belpolitikai helyzetet. Az indítványok során *Szilágyi* Mihály ügyvezető társelnök azt az indítványt terjesztette elő, miszerint a párt fejezze ki tiltakozását a keleti jóvátétel ügyében és ezt a kormány és országgyűlés tudomására is hozza. Az indítványt a népes pártértekezlet egyhangúlag elfogadta.

PHILADELPHIA kávéházban a melegvízfütés egyenlő kellemesen temperálja az egész kávéházat központi szellőztetővel.

ÜVEGHÁZ, 14 méter hosszú, 3 méter széles, tégla alapzattal, faváz-zal, teljes üvegezéssel jutányos áron eladó. Bővebbet: I., Városmajor-u. 16. Telefón 583—72.

Legalkalmasabb
KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI
ajándékok üveg- és porcelán-árukban
GÁL LAJOS BUDÁN, II. SZÉNA-TÉR 7
Tisztviselők nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltétel

Szilveszterkor, újévkor
keresse fel társaságával a
BUDAI VIGADÓ
KÁVÉHÁZAT
Jól fogja érezni magát!
Autóbusz- és villamosmegálló!

PUTSAY CUKRÁSZDA
II, Keleti Károly-utca 13. (Majláth-paloták)
Keleti pompával berendezett cukrászterem. Ínyencfalatok gourmandok számára. Tel.: 571

56 ÉVE
MAUTHNER MAG
A LEGJOBB!
MAUTHNER ÖDÖN
magtermelő és magkereskedelmi rt. BUDAPEST
Központ:
VII., ROTTENBILLER UCCA 33
Fióküzlet:
IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 4
(A Ferencrendiek templomával szemben)
Főárjegyzék, növényárjegyzék, őszi árjegyzék ingyen és bérmentve.
TELEFON: JÓZSEF 463-65.
Sürgönycim: MAUTHNEREK.

Dreher-Mauls csokoládé a legjobb!

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

Tejháború

vagy — miért van szükség hatósági tejellátásra

Nemrég egy cikket olvastam. Olyan ember tollából került ki, aki nagyon közel állhat valamelyik tejvállalathoz. Nagybérlő az illető, de a tej összetételéről, ipari feldolgozási lehetőségéről, a nagyvárosi tejellátásról vagy nines fogalma, vagy a helytelen adatok egész sorának beállításával a közvéleményt szeretné megtéveszteni. A cikkecske a közvélemény tájékoztatására íródott. (?) Kétségtelenül azért, mert köztudomású, hogy a székesfőváros tanácsa régóta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy

egy radikális lépéssel megoldja a hatósági tejellátás problémáját.

A tejellátás egyik legfontosabb kérdése a nagyváros táplálkozásának. Tej nélkül nem áll lábára a beteg, tej nélkül nem lehet felnevelni a gyermekeket, a tejet az aggok sem nélkülözhetik.

Minden józan ember tisztában van a községi tejellátás fontosságával. Emellett olyan súlyos érvek kardoskodnak, hogy azt semmiféle sopánkodással, álokoskodással nem lehet megdönteni. A magánvállalatok ezidőszerint igen szépen megfelelnek az általános követelményeknek. — Ezidőszerint!

— De mi lesz, ha véletlenül elemi csapás, gazdasági katasztrófa, vagy háborús veszély fenyegeti a főváros milliónyi lakosságát?

Tej nem lesz, az bizonyos,

mert a magánvállalat minden behatásra érzékeny és amint a legkisebb károsodás éri,

nem képes megfelelni kötelezettségének.

Ha a tejüzem romba dől, tej nélkül maradnak egész uteasorok. Ha a mögötte álló érdekeltség anyagi zavarokkal küzd, nem képes fizetni a vidéki tejgyüjtőállomásokat, ha gazdasági, vagy háborús krízis van, nem tud súlyt adni akaratának, — mert magánvállalat, amely baj esetén egyébként is a saját érdekeit helyezi a közérdek fölé.

Ezzel szemben

a főváros Községi Elelmiszerüzeme pompásan meg tudná oldani az ideális hatósági tejellátás kérdését.

Gigászi méretei alapján minden városrész számára külön-külön könnyen létesíthet körzeti tejellátó és tejelosztó üzemet, amelyek egy központi főüzem vezetése alatt, gyorsan, pontosan kiszolgálhatják Budapest egész népét; szükség esetén az egyik üzem támogathatja, kisegítheti egymást, aminek válságos időkben rendkívüli fontossága van. S ha a tejszállítás egyik óráról a másikra katasztrofálisan csökken, a fejadag elosztása egy egységes hatósági üzemnél ugyanannyi pere alatt megállapítható.

Ezek röviden a hatósági tejellátás adminisztrációs előnyei.

Az egészségi előnyei? Ne kényszerítsenek a magánvállalatok a kérdés bővebb taglalására. Nagyon különös dolgok sülnének ki a savfoktompítás, szódázás, egalizálás-fajsúlykiegyenlítés és „az ipari feldolgozásból származó károk" — más szóval a teljes tejből a jogtalan vajhaszon diszkrét elvonása — kapcsán!

A tejvállalatok azt mondják, hogy

a tejipar nem rentábilis

— és mégis megélnek belőle. Azt is elismerik, hogy a tejtermelői árak ab állomás átlag 21 fillér, tehát a termelői és eladási ár között napi 19 fillér a különbség. Óriási összeg ez, mikor

napi százezer literekről van szó!

A magánvállalatok persze úgy állítják össze könyveiket, hogy a felületes szemlélő meg van győződve arról, hogy tiszta hasznuk literenkint maximálisan 2 fillér. Elhiszi, aki akarja! Sokat panaszkodnak ezenkívül, hogy a tej ipari feldolgozásából érzékeny kár éri őket.

A nyári hónapokban a szedett tej egyrésze nem értékesíthető. Hm! Gyakran olvassuk az ujságok hirdetési rovata előtt a csodálatos kisbetűkkel szedett kötelező bírósági közleményeket, amelyek közhirré teszik, hogy X. üzemvezetőt szódázás, fölözés, vagy a vajtartalmától részben megfosztott tej fajsúlyának vízzel való kiegyenlítése miatt megbüntették. És X. fizet, vagy ül, illetőleg fizet helyette a tejvállalat olyan vétségért, amelyet bizonyára nem a saját kezdeményezésére követett el.

Előfordulhat ilyesmi egy hatósági vállalatnál? — Soha! A hatósági tejellátó üzem feladata az ideális tejellátás és nem a spekulálás.

Egyes magánvállalatok az összegyüjtött tejet, ha a törvényes zsírszázalékot meghaladja, irgalmatlanul lefölözik.

Ez a jogtalan vajhaszon, amely a fajsúly és a szárazanyag rovására megy. A tej tápereje csökken, a tejellátó üzem gyarapszik a vajhaszon értékesítésével. S ha az érdeklődőnek szemébe tűnik a tömérdek vaj, amit éppen a *nagyvárosi* vállalatok dobnak piacra, rendszerint az a felelet, hogy az áru nem volt értékesíthető friss alakjában, mert a tejszállítmányok savanyúak voltak, tehát vajnak, túrónak kellett feldolgozni. (!?) Csodálatos! Hát akkor mért kapnak ezek a derék üzemvezetők annyi büntetést a savfoktompító szódabikarbona alkalmazása miatt? Véletlenség ez? Avagy azért áll némely magánüzemben vederszámra a szóda, mert ott mindenkinek gyomorégése van?

A félig-meddig lefölözött tej, miután megüti a törvényes zsírszázalékot, 48 fillérért a fogyasztó gyomrába kerül. A vállalat pedig, a mai takarmányozási rendszerrel termelt, 21 filléren beszerzett és 40—48 filléren értékesített tejmennyiség

minden ezer litere után majdnem 10 kg. jogtalan vajhaszonhoz jut,

ami testvérek között is megér 45 pengőt! Nem is szólva arról, hogy a lefölözött tejet az eredeti fajsúly visszanyerése végett bizonyos mennyiségű vízzel és sovány tejjel ki is kell egyenlíteni! Napi 50—100 ezer liter után ez a „tevékenység" egész csinos kis summára rúg!

Ilyesmi a fővárosi hatósági tejellátóüzemnél soha sem történne meg!

A bíróság elől úgy eltünnének az üzemvezető strohmannok, mint a kámfor! Egyes tejvállalatok azt állítják, hogy a főváros feltétlenül ráfizetne erre a vállalkozására! Egyes vállalkozók azt állítják, hogy számos család veszti el a kenyerét. Ezen csak mosolyogni lehet! Kétségtelen, hogy a főváros hatósági tejellátó üzeme nem fog üzemi rabszolgákat tartani reggel 4 órától este 11 óráig tartó, vasárnapi és ebédszünet nélküli robotidővel. Az is kétségtelen, hogy a hatósági üzem nyerészkedési vágyból nem fog összeütközésbe kerülni a bírósággal.

A községi tejellátás közegészségügyi szempontból is óriási fontosságú!

Fontos szociális szempontból is! A tejszakma robotosai az új elhelyezkedési lehetőségek mellett emberibb bánásmódra számíthatnak! A nyomorgó tejárusok helyett, akik filléres jutalékokból tengődnek, rendesen fizetett fővárosi alkalmazottak szolgálnák ki a közönséget. De fontos gazdasági szempontból is. A gazdák és a tejgyüjtőállomások — tudva, hogy biztos a pénzük — versengve ajánlkoznának a fővárosnak. Oly vidékek is belekapcsolódnának a tejtermelésbe, ahol ez a hasznothajtó okos gazdálkodási ág szégyenletesen pang. Sajnos, az egész Duna—Tisza közén kevesebb a tejhűtő, vagy az Alfa Separátor, mint egyetlen baranyai főszolgabíróság területén.

A községi tejellátást meg kell valósítani, kereteit sürgősen ki kell építeni!

Érdeke ez a magánvállalkozásnak is! Az a magánvállalat, amelyik megérdemli, hogy tovább működjön, mint nagyvárosi tejellátó üzem, zavartalanul fog tovább dolgozni, a kisebbek pedig át fognak térni egyszerűen a tejföl, túró, sajt, vaj feldolgozására és forgalombahozatalára. Svájc és Dánia példája igazolja, hogy így is lehet sokat keresni!

Országos okok miatt, azonban nem szabad a közvélemény megtévesztésével meggátolni azt, hogy a főváros kiválóan prosperáló élelmiszerüzemében a *nagyvárosi hatósági tejellátóosztály* sürgősen meg ne alakuljon!

Szászhalmi József.

ÉHGYOMORRA
naponkint igyék egy pohár
KRISTÁLY
VIZET!

* **Uj tízpengősök.** A Nemzeti Bank a most forgalomban lévő tízpengősöket december 11-étől bevonja. A bevonásra kitűzött határidő 1930 december 30. Ugyancsak december 11-én *új tízpengősöket hoz forgalomba* a Nemzeti Bank.

* **A Postatakarékpénztár** felkérte a budapesti kereskedelmi kamarát, hogy tegyen konkrét javaslatot, milyen módon lehetne a takarékossági propagandát eredményesebbé tenni. A kamara többek között a következő javaslatot tette a Postatakarékpénztárnak: Az országban van készpénz, mely nem jut a pénzintézetekhez főleg azért, mert tulajdonosai mindenkor szabadon kívánnak az összegek felett rendelkezni. A legtöbb banknak nem is rentabilis ezekkel a folyton mozgó kis összegekkel való foglalkozás. Viszont a Postatakarék éppen nevelő céljának megvalósítása érdekében, sokat tehetne e törpetőkéknek a hitelforgalomba való bekapcsolódása érdekében, főleg, ha a közönség minden késedelem nélkül az üzleti órák alatt teljes könnyedséggel hozzájuthatna egész betétjéhez. Az ilymódon megnyert kis tőkések körében azután népszerűsíteni lehetne a készpénzkímélő, csekkekkel lebonyolított forgalmat is.

* **A Hitelbank** most tette közzé legújabb jelentését a gazdasági helyzetről, mely elsősorban a külföld tárgyilagos tájékoztatására készült. A jelentés bevezető része megállapítja, hogy a magyarországi gazdasági helyzet az előző hónapokhoz képest lényegében nem változott. A jelentés elemzi az agrárcikkek kedvezőtlen alakulását és arra a megállapításra jut, hogy ez az itt közrejátszó körülmények hatása folytán bizonyos mértékig érthető. Befejező részében ismerteti a jelentés az 1928-as gyáripari termelésstatisztika összefoglaló eredményét, az 1928-as fizetőmérleg adatait, a fizetésképtelenségi statitsztika eredményeit, a pénzpiac kamattételeit, a betétek alakulását és az értékpapírpiac eseményeit.

* **A Weiss Manfréd-gyár** elhatározta, hogy a legközelebbi jövőben áttér a *varrógépgyártásra* is. E célból megállapodást létesített a híres *Pfaff* varrógépgyárral, a vállalat gyártási licenciáinak átvételére vonatkozólag és ennek alapján kezdi meg a csepeli gyár a varrógépek előállítását. A varrógépüzem bekapcsolásán kívül a gyár agilis vezetősége *autóosztályának lényeges kibővítését* is tervbe vette és ezzel áttért minden motorikus erővel közlekedő gépjármű gyártására is. Természetes, hogy ezek után meg kell szüntetni a varrógép eddigi védetlenségét és olyan védvámokat kell életbeléptetni, melyek az átmeneti idő alatt is biztosítják az új magyar gyártmány versenyképességét a külföldiekkel szemben. Eddig évenkint közel 7 millió pengő ment ki az országból varrógépbehozatal címén.

* **Szabó Károly,** a Salgótarjáni Kőszénbánya Társulat igazgatója, most töltötte be a vállalatnál való működésének negyvenedik esztendejét. Az iskola padjaiból került a Salgótarjánihoz, amelynek naggyánövekedésében, fejlődésében jelentős részt vett fontos bizalmi állásokban kifejtett munkásságával. A ritka jubileum alkalmával tisztviselőtársai és barátai melegen ünnepelték *Szabó* igazgatót, akit a vállalat igazgatósága nevében *Chorin* Ferenc dr. elnök-vezérigazgató köszöntött rendkívül meleg hangon.

* **A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének** igazgatósága behatóan foglalkozott az egyes miniszterek által már kilátásba helyezett *budai Dunahidak* építésének kérdésével és arra az elhatározásra jutott, hogy e hidak építését bizonyos mértékben megkönnyítené és siettetné, ha a kormány ezek építési költségeinek fedezésére az azok építésénél valóban előálló telekértékemelkedést is bevonná. Az egyesület igazgatósága ebben az ügyben felterjesztéssel fordult a miniszterelnökhöz s az érdekelt kereskedelmi és pénzügyminiszterhez.

* **A Haas Fülöp és Fiai** világhirű cégének budapesti igazgatója, *Fehér* Károly, 52 évi szolgálat után a jól megérdemelt nyugalomba vonult. Utóda *Takács* Géza lett, aki a szőnyegipar elsőrendű szakembere és eddig is irányító részt vett a magyarországi üzlet vezetésében. Kiváló tehetsége garancia arra, hogy a Haas-cég népszerűsége az új rezsim alatt is emelkedni fog.

* **Magyar Vagón- és Gépgyár** november 30-án tartotta rendes évi közgyűlését. A vállalat az 1928—29. üzletévre részvényenként 2 pengő osztalékot fizet, ami a jelenlegi alacsony árfolyam mellett 8 százalékos nettó rentabilitást jelent. A vállalat megfontolt üzleti politikája lehetővé tette a megfelelő foglalkoztatást a dekonjunktúra ideje alatt is.

* **Az IOKSz átszervezése.** Az IOKSz-nak mindössze 2·4 millió pengőt bocsátottak rendelkezésére a kisipari hitel kielégítésére, így nem állhatott módjában 200.000 vidéki iparos igényeit teljes egészében kielégíteni. Szerény keretei között a *Hadik* János gróf által, a tőle megszokott ügyszeretettől és lelkiismeretességtől áthatva irányított intézet mindent megtesz, amit csak tehet a hitelellátás megjavítása érdekében. Miután a pénzpiacon újabb javulás mutatkozik, remény van arra, hogy az IOKSz is leszállíthatja a kamatlábat, amely eddig jelzálogkölcsönöknél 9½%, kézizálogos kölcsönöknél 10½% és kezes kölcsönöknél 11% volt.

* **Nagyjelentőségű ünnepség** volt az Olasz Bank intézeti házában. Az ünnepség messzire túlnőtt a háziünnep keretein, hiszen nem kisebb eseményről volt szó, mint Magyarország nagy barátja, Benito Mussolini szobrának leleplezéséről. Az ünnepen résztvettek: Giuliano Balbino olasz népnevelésügyi miniszter, gróf Durini di Monza olasz követ, Giovanni de Astis követségi tanácsos, Giovanni Oxilia ezredes, katonai attasé és a követség egész tisztikara. Jelen voltak továbbá: gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, dr. Puky Endre, a képviselőház alelnöke, Rakovszky Iván, Hegedüs Loránt, Balásy Antal államtitkár, báró Madarassy-Beck Gyula, Gerevich Tibor, Zambra Alajos, Frey Kálmán, dr. Halmi Miklós, dr. Doroghi Ervin stb. Az ünnepélyt dr. *Eber* Antal vezérigazgató nyitotta meg, akinek felkérésére dr. *Berzeviczy* Albert, az intézet elnöke magasszárnyalású beszéddel avatta fel a szobrot. Az ünnepség végeztével még melegen ünnepelték dr. *Eber* Antal alelnök-vezérigazgatót, mint az olasz-magyar barátság régi, lelkes hívét és előharcosát.

* **A Vasművek és Gépgyárak Egyesülete** november 30-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság póttagjaivá *Scheibler* Edét, a Magyar Vegyipari Gépgyár vezérigazgatóját, *Laufer* Józsefet, a Laufer-gépgyár tulajdonosát és *Herczeg* Ernőt, a Siemens Friedr. művek vasöntő és kőtechnikai gyár rt. vezérigazgatóját választották meg.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

RUZICSKA különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

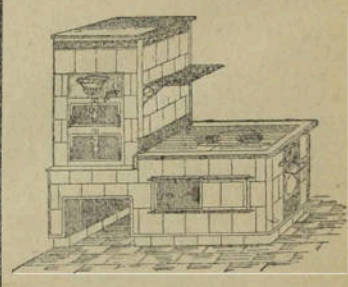
ZLAMÁL

varrógépet ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javítómühely.
Budán, I, Krisztina-körút 151.

Ó-Buda-Ujlaki Takarékpénztár Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 524—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál
bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fütés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefonh. Aut. 520-93

Takarékbetéteknek
kényelmesebb gyüjtése céljából takaréklapokat bocsát a felek rendelkezésére. Könyvecskékre elhelyezett betétek és folyószámlára elhelyezett összegek után
7¼ százalék kamatot fizet
míg a 3 vagy 6 hónapra lekötött betétek után magasabb kamatot térít a
Budai Általános Takarékpénztár rt.
Budán, II., Fő-utca 9
Pénztári órák: 9—3-ig.
Telefon: Aut. 524-00. Váltóüzlet és tőzsdeosztály: Aut. 524-35. Tőzsdekirendeltség: V., Szabadság-tér 17. Telefon: J. 902-88.

LAKOS LAJOS
Takaréktűzhelygyár R.T.

Budapest
V, Kalona József-utca 3
Telefon: 223—93
Iroda és mintaraktár:
IV, Veress Pálné-utca 8
Telefon: 837—24

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít első-rangú mester PETRÓ
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
BUDÁN, I, BORS-UTCA 24
Telefonszám: Automata 507—34

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-uti körröndnél. Tel. Lá. 16-65
Kétszáz kocsi férőhely Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

HUNGÁRIA
GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval telítve:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legrádiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioactiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

Budai Napló

XXVI. évfolyam. 978. sz.

Buda érdekeit a várospolitika, a közgazdaság, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre **24** pengő, félévre **12** pengő. Egy szám **50** fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Délután 5—7-ig. Telefon: 502—96.

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, egy milliméter magas sor, egyszeri közlésnél **40** fillér. 20 mm. magas hirdetés **8** pengő. Szövegsor ára **4** pengő. Közgazdasági közlemények megállapodás szerint. A hirdetések dija mindenkor **előre fizetendő.**

1929 december 22.

A megváltó eszme

Budapest Fürdőváros Egyesület közgyűlése

Minden esztendőben világszerte megünneplik a Megváltó születését. Ennek van szentelve a karácsony. Buda megváltásának eszméje ülte karácsony ünnepét e héten, amikor díszbeöltözötten e város számottevő előkelő polgárai jöttek össze, hogy egy régen vajudó gondolatnak, egy régen élő igének megvalósulását ünnepeljék, amely eszme egykor csak néhány apostol ajkán élt és ma már hatalmas tábor hirdeti diadalát.

A *Fürdőváros Egyesület*, mely céljául tűzte, hogy a gyógyerejű budai források révén Budapestet világfürdővé teszi, rendezte e hó 17-én este Buda legméltóbb fürdőjében, a Szent Gellért-fürdő szállodájában *5 évi működését lezáró közgyűlését*. Az eszmének hódoló közgyűlés méltó ünnepeltetésben részesítette az egyesülés vezérét,

dr. JÓZSEF FERENC királyi herceget,

aki a nagy Palatinus-család tradícióihoz híven, nagy őse által megvetett alapokon, Buda iránt való rajongó szeretettel szolgálja ennek a hanyatló, vergődő városnak eljövendő nagyságát.

József Ferenc főherceg üdvözölte a megjelenteket és megnyitotta a közgyűlést; megnyitó beszédében utalva a nehéz gazdasági helyzetre, kijelentette, hogy az Egyesület a fennállása óta lefolyt 5 esztendő alatt, csak szerény keretek közt tudott dolgozni és a nagyszabású tervektől egyelőre el kellett tekinteni, annál is inkább, mert sötéten kísért a jóvátétel veszedelme. És mindezek dacára mégis működő fürdővárossá kell tenni Budapestet.

A lelkesen fogadott bevezető szavak után

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN min. tan.,

a Fürdőváros Egyesület igazgatója tette meg évi jelentését és utalt arra, hogy az egyesületnek tulajdonképpen nem az a feladata, hogy az idegenforgalmat növelje, hanem az, hogy megteremtse a megfelelő atmoszférát, amelyben az állam, a város és a társadalom harmonikus együttműködést fejthet ki az idegenforgalom nagy horderejű kérdésében. Az egyesület egyik legnagyobb eredménye a közelmultban megtartott internacionális balneológiai kongresszus volt, mert ez alkalommal 36 ország képviselői igazi értékében győződött meg Budapest székesfőváros sokfelé elosztó fürdőügyéről. Nagyszabású jelentését azzal fejezte be, hogy a propaganda kiépítése az ipar és kereskedelem bevonásával, e város jövőjének legfontosabb feladata.

Általános figyelem között emelkedett szólásra ezután

BUD JÁNOS dr. miniszter.

A miniszter elsősorban köszönetét fejezte ki *József Ferenc* főhercegnek azért, hogy az egyesület élére állott és munkálkodik a kitűzött cél érdekében. Azután üdvözölte az egyesületet, mely látni fogja munkája eredményét. Az idegenforgalom fejlődésével foglalkozott ezután és rámutatott arra, hogy a világháború hozta czen a téren a nagy változást és ma már az emberiség kultúrszükségletévé vált az idegen országok látogatása. Nincs ma egyetlen ország sem, amely ne tudna idegenforgalmat teremteni, ha jól organizálja ezt a kérdést és kishitű, aki azt hiszi, hogy nem lehet idegenforgalmat teremteni Magyarországon, amelynek fővárosa talán legszebb városa Európának. Reméli, hogy *a közeljövőben olyan megoldással tud jönni*, amely jórészben megoldja azokat a technikai és egyéb nehézségeket, amelyek az idegenforgalom útjában állanak, mert lehetetlen elképzelni, hogy olyan vonzó világváros, mint Budapest, az idegeneknek ne legyen megállóhelye. Kérdi azonban, hol vannak a szállodáink, hol vannak a parkok, miként biztosítjuk a csendet az idegenek részére. A várost vonzóvá kell tenni a beteg és az egészséges külföldi számára egyaránt, ezért nagy befeketetésekre van szükség, de ezek meghozzák később gyümölcsüket. Ebben nagy szerepe van a propagandának. Az állam hoz áldozatokat. Ilyen például az államvasutak díjkedvezménye. Ne féljünk attól, hogy *több vállalat árusíthatja* az államvasút jegyeit. Árusítsa minél több és *jöjjenek a világirodák*, amelyek idehozzák majd az idegenforgalmat. A gazdasági politikának az idegenforgalom kell, hogy a tengelye legyen, hadd lássa az egész világ, hogy mit tud egy évezredes nemzet felmutatni, szeresse meg az egész világ ezt a nemzetet, amelynek meg kell a szebb jövőt érnie.

A minisztert lelkes ovációban részesítette a közgyűlés, amelynek csillapultával

RIPKA FERENC dr. főpolgármester

a székesfőváros nevében üdvözölte a főherceget, különösen a kereskedelmi miniszter beszédének hatása alatt, mint Budapest székesfőváros főpolgármestere, őszinte örömmel köszöntötte őfenségét, mint a Fürdőváros Egyesület elnökét és üdvözölte az Egyesület közgyűlését.

„...Nagy családi hagyományok lelkes munkását üdvözlöm Fenségedben, — mondotta — mikor a Fürdőváros Egyesület élén áll, annak a dicső emlékű nádornak utódaként, aki Pestet, az akkori Hamupipőkét, királykisasszonnyá akarta öltöztetni. Fenséged családi örökségképpen kapta a magyar főváros iránt való szeretetet, amint a magyar főváros is nemzedékről nemzedékre mindig jobban megszerette Fenséged családját.

Ez a munka, melynek élére állt,

Budapest jövőjének sorsát dönti el.

Mert ha eredményes lesz a Fürdőváros Egyesület működése és természeti kincseinket forgalomba tudjuk hozni és a világ érdeklődését fel tudjuk ébreszteni iránta,

kincsesbányát tárunk föl, melyből a főváros minden rétege megkapja a maga bőséges részét.

Most még a kezdet nagy nehézségeivel kell megküzdeni. Mert az igazság sokkal nehezebben tud utat törni az emberek között, mint a hazugság. Százan és ezren mennek el mellette közönyösen és nem ismerik föl értékét. Amint a carrarai márványbányában is sokan elmentek egy márványtömb mellett érzéketlenül, míg végre jött Michel Angelo, megdöbbenve állt meg a márvány előtt és lelkesen kiáltott föl: — Milyen nagyszerű szobor van ebben a kőben! — És megfaragta belőle egyik leghíresebb szobrát.

A természet ajándékát így alkotja emberi kincsé a lelkesedés. Budapest természeti kincseinek nyers tömbjét Fenséged vezetése alatt a Fürdőváros Egyesület bizonyosan át fogja alakítani.

Ne kedvetlenítsék el Fenségedet a kezdet nehézségei és az, hogy ma még kevesen hisznek abban, hogy ebből a márványtömbből remekművet lehet faragni. Nehéz viszonyok inkább félelemre, mint lelkesedésre nevelik az embereket. De az igazi férfi, mint a latin költő mondja: még a világ romjai fölött is rendületlenül áll. Aki erősen akar valamit, annak győzni kell. A csüggedés már vereség, a rendületlen bizalmat nem lehet legyőzni.

Hogy a Fürdőváros Egyesület közelebb jusson céljához, köztudatba kell vinnünk, hogy

ennek a célnak megvalósítása elsőrendű gazdasági kérdés.

Nem fényűzés az, amire törekszik, nem a főváros külsőséges, reprezentatív dísze, hanem olyan befektetés, mely bőségesen meghozza kamatait.

A magyar gazdasági élet vezetői nagy körültekintéssel készítik elő azt a gazdasági programot, mely Magyarországot a jelenlegi súlyos válságból kiemelhetné. A gazdasági élet minden részében javítani akarnak a beruházásokkal, kamatmentes kölcsönökkel stb., kérnünk kell, hogy ezek közé a problémák közé soroztassék az idegenforgalom és Budapest fürdőügyének megoldása is, mert ez a kérdés idevaló és épúgy gazdasági kérdés, mint akár a kisipari vagy kereskedelmi olcsó hitel.

Az idegenek, akik idejönnek, Budapest gazdasági életét lendítik föl és pénzüknek ideáramlásával a főváros gazdasági életének minden ága erősödik.

Dr. JÓZSEF FERENC FŐHERCEG magyar királyi herceg,
A FÜRDŐVÁROS EGYESÜLET elnöke

Nagyon örülök, hogy Magyarország kereskedelmi miniszterének jelenlétében mondhatom el ezt, mert itt őt is

megkérhetem, hogy Budapest fürdővárossá alakítását tekintse a magyar kereskedelem számára egyik legfontosabb munkájának.

A magyar királyi kormány segítsége nélkül nem érhetjük el célunkat, mert itt

olyan befektetésekről van szó, amikre Budapest egymagában nem képes.

De ezek olyan befektetések, melyek hatalmas gazdasági erőt teremtenek és az egész ország gazdasági helyzetére kihatással lesznek.

Azok a kijelentések, melyeket *Bud* János kereskedelmi miniszter úr őnagyméltóságától itt hallottunk, nagy örömmel és megnyugvással töltenek el bennünket, mert egy olyan államférfiú mondotta ezeket, akiben meg van a készség és képesség és meg van a kellő energia arra, hogy elgondolásait valóra váltsa.

Ezt a mai napot Budapest Fürdőváros kérdésének és az idegenforgalom nagy programjának hajnalhasadásaként tekinthetjük és üdvözölhetjük s én még fokozottabb hittel bízom abban, hogy a mi idegenforgalmi és fürdőügyünk rövid időn belül a sikeres megoldás útjára fog jutni!..."

A főpolgármester minden szavából kisugárzott az a lelkes meggyőződés, amellyel a maga részéről az új városi politikának tengelyévé kívánja tenni a fürdőügyet és a hallgatóság is átérezte e szavak súlyát és jelentőségét, olyannyira, hogy József Ferenc főhercegi külön is megköszönte úgy a miniszternek, mint a főpolgármesternek a szerencsekívánatokon kívül a kilátásba helyezett értékes együttműködést. Az ötéves jubileum alkalmából üdvözölték a főherceget: dr. VÁMOSSY ZOLTÁN egyetemi tanár a „Királyi Orvos Egyesület" nevében és a Balneológiai Egyesület nevében, — a Külügyi Társaság nevében annak alelnöke, dr. ÖTTÖVÉNYI OLIVÉR kormányfőtanácsos és — az Országos Közegészségügyi Egyesület nevében annak elnöke, dr. GERLOCZY ZSIGMOND, a Felsőház tagja, — akiknek keresetlen szavakkal köszönte meg ezt az elnöklő főherceg.

Következett volna a számvizsgálóbizottság jelentése és a választás, amit

Csepreghy HORVÁTH JÁNOS korm. főtan. azzal az indítvánnyal előzött meg, hogy hervadhatatlan érdemei elismeréseül *örökös elnöknek* válassza meg a közgyűlés dr. József Ferenc főherceget, amit a közgyűlés zajos, lelkes éljenzéssel helyeselt, — indítványozta továbbá, hogy BUD JÁNOS minisztert, HORVÁTH J. ÖDÖNT, a newyorki amerikai magyar kereskedelmi kamara elnökét, báró SKERLECZ IVÁNT tiszteletbeli elnökökké, — továbbá REINER EDE dr.-t, BÁRSONY OSZKART és BÁNLAKY GÉZÁT, — a külföldiek közül pedig Londonban FORTESQUE, Hollandiában PREEMEN és Németországban DIETRICH EDÉT az egyesület tiszteletbeli tagjainak választák meg. Az eddig tiszteletbeli tisztségeket viselt egyéneket ismét megválasztották és kiegészítették a választmányt. Az igazgatóságba pedig beválasztották DORNER AURÉL miniszteri tanácsost. A számvizsgáló-bizottság jelentését tudomásul vették, mire az elnöklő főherceg biztató, lelkesítő szavak kíséretében mondott köszönetet összes munkatársának és ezzel bezárta a jubiláris közgyűlést.

Buda ünnepli a főherceget

A Szent Gellért-szálloda hangversenytermében, ahol a közgyűlés lefolyt, kevés kivétellel levonult az egész társaság a fürdő kupolatermébe, ahol József Ferenc főherceg tiszteletére ünnepies társasvacsorát rendezett az egyesület. A vacsora során elsőnek TASNÁDY SZÜCS ANDRÁS köszöntötte a főherceget és poharát úgy a fenséges elnök, mint fenséges neje egészségére emelte és ürítette, annak a meggyőződésének adva kifejezést, hogy az illusztris elnöknek, aki meleg nemzeti érzéssel vállalta nehéz tisztségét, sikerülnie fog a magyar föld mélyén rejlő kincseket megnyitni és ezzel teljesedik az az elemi erővel megnyilatkozó vágy, mely az idegenforgalmat az ország egyik fontos közgazdasági kérdésévé óhajtja tenni.

JÓZSEF FERENC főherceg sietett megköszönni a kedves kívánságokat azzal a kijelentéssel, hogy tulajdonképpen azt a pillanatot kell majd üdvözölni, amikor az elhangzott beszédek való tetté válnak és minden szónoknak kötelessége volna a szép magyar szavakat erős energiává változtatni át. Azután poharát emelte Bud János miniszter és az egész magyar kormány javára. — Ezután szólásra emelkedett BUD miniszter, azokkal a szép szavakkal kezdve beszédét, hogy minden Golgota föltámadáshoz vezet és minél nehezebb a magyar nemzet sorsa, annál hatalmasabb lesz az újjáéledése. Megköszönte Ripka Ferenc főpolgármesternek az értékes kijelentéseket és reméli, hogy közös erővel meghozhatják a szükséges áldozatokat az idegenforgalom emelése érdekében. A Fürdőváros Egyesület gyarapodására ürítette poharát. — Az összes idegenforgalmi intézmények és érdekeltségek nevében üdvözölte a főherceget NEMETHY KÁROLY b. t. t. ezen az ünnepnapon, amikor kijelentheti, hogy a főherceg őfensége nemesak szívvel-lélekkel él e feladatnak, hanem mintaképet és példát ad összes munkatársainak. — A Külügyi Társaság nevében PAIKERT ALAJOS miniszteri tanácsos köszöntötte, — az OMKE nevében BALKÁNYI KÁLMÁN igazgató, — a Takarékpénztárak és Bankok nevében KRESZ KÁROLY igazgató, korm. főtan. és az Idegenforgalmi Tanács nevében gróf APPONYI ANTAL.

Azután következett

a Hollós Mátyás Társaság köszöntése

A fürdőváros eszméjének régi harcos gárdája, a HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG nevében annak alelnökháznagya: Viraág Béla szerkesztő köszöntötte a főherceget ünneplő szóval:

A nemzetek sorsát intéző felsőbb hatalom ennek az ezer viszályon átmenő nemzetnek minden időben megadta a megváltó eszmét és megadta hozzá a tövisek közt járó *úttörőket*. Különös kegyeltje a sorsnak az, akinek vérző homlokán az úttörő mártiromság töviskoszorúját fölváltja a beteljesedés, a megvalósulás sikerének babérkoszorújával.

Akiket Fenséged itt lát maga körül, mindnyájan, de talán elsősorban a *Hollós Mátyás Társaság*, amelynek nevében mély tisztelettel köszöntöm Fenségedet, — szent hittel, imaszerűen valljuk, hogy ezen a vergődő városon, mely a világot egykor uraló, *világuralomra hivatott turáni népek Európa szivébe tolt bástyája*, — csak az segíthet, ha a nagy Isten kegyelméből rendelt, a föld titokzatos mélységéből fakadó csodás gyógyforrásokat a gyötrődő emberiség javára tudjuk felhasználni.

A sors ujjmutatása, hogy *nékünk magyaroknak adta a gyógyvizek egész tengerét a föld mélyében* és — nehogy ez a nemzet megfeledkezzék azok hivatásáról, — feltör ez az éltető, ez a gyógyító víz, — mint ahogy fellángolnak vész idején a turáni hegyek, — feltör a föld mélységes mélyéből a látóhatár peremén, ott Hajduszoboszlón, Karcagon, Szolnokon és Szegeden, — mintha a megváltó Isten figyelmeztető ujja nyúlna ki a földből. Mi nem feledkezünk meg erről soha.

Fenséged, aki e gyógyvizek erejét hirdető lobogót diadalmasan meghordozta a műveltnek mondott nyugaton, — Fenséged mondotta, hogy ez a nemzet, ez a város, a gyógyvizeknek ez a tengere, *gyógyítja meg* azokat a sebeket, azokat a kínzó betegségeket, amivel a világháború verte meg az ellenségeinket is, — és gyógyító írral, *kenyérrel dobjuk* meg azt az Európát, mely rajtunk a folyton vérző trianoni sebet ütötte.

Ennek a megváltó eszmének vértezett katonái vagyunk mindnyájan és e nehéz úton követjük Fenségedet, aki ezt a városmegváltó eszmét, amelyet eddig megmozgatni is alig tudtak úttörő elődei, — a magyar föld adta őserővel túlhengerítette *az érdekelt polgárság közönye* által vájt szakadékos árkon.

És ezzel nagyot fordult a helyzet. Mert eddig magát a *kis* fürdőügyet mértük azok *nagyságához*, akik azzal foglalkoztak. A fürdőváros kérdése immár leméretett: — nagyságában, tartalmában, hivatásában és most már mindazok, akik e kérdésben illetékesek, — leméretnek, hogy nem-e túlságosan kicsinyek e városéltető eszme nagyságához. A mértéket szolgáltatja Fenségednek a nagy Palatinus emlékét ébresztő *egyénisége*, az illetékeseket is megszégyenítő *munkája* és tevékenysége és az emberi mértéket szinte meghaladó *akaratereje*.

A nemzet kitermelte a megváltó eszmét, — Péter már bevonult Rómába — most már jönnie kell *a nagy megnyilatkozásnak* és — ahogy a gyógyvizek törnek elő a földből — úgy kell előtörnie a maga nagy fórumain az *ős népakaratnak*, amely ott székel *a nemzet képviseletének házában* és ennek a világvárosnak a tanácskozó termében. Jézus meghalt a keresztfán, de a megváltó eszmének behódolt az egész világ.

Amikor Fenséged előtt meghajtom a Hollós Mátyás Társaság lobogóját

SZENT
GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet és napfürdő
Külön férfi és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

és kívánom, hogy az úttörő mártiromság töviskoszorúját a megvalósulás, a beteljesedés babérkoszorúja váltsa fel, — teszem ezt abban az erős meggyőződésben, hogy nemcsak ennek a városnak, hanem az egész nemzetnek folyton kisebbedő karéj kenyerét toldja meg új karéjjal, a ránceverő gondokat elsimítja a magyarság redős homlokáról, új munkát hoz, új oltártüzeket, új életerőket gyujt és építi azt a hidat, amely a boldogtalan multból a boldogabb jövő felé ível és amely úgy Fenséged nevének, mint ennek a nemzetnek a halhatatlanságához vezet.

Kívánom, hogy az emberi nyomort gyógyító, a vizeket fakasztó Úristen Fenségedet sokáig éltesse.

Rózsadombi Egyesület

Mint szűkebb patriája, nagy táborral vonult fel a Rózsadombi Egyesület, amelynek nevében megjelentek: Dr. Nádas Béla, ifj. Hoffmann Károly, Bársony Oszkár, Bárány Oszkár, Szávay Gyula, Bánlaky Adorján, hámosfalvi Hámos Róbert, Liszka Károly, Pétery János, Medek Béla, dr. Hörcher Odön, dr. Winchkler István — és e lelkes társaság nevében dr. NÁDAS BÉLA ügyvéd, az egyesület főtitkára és ügyésze köszöntötte a népszerű főherceget, a Rózsadombi Egyesület köztiszteletben álló fővédnökét, mint a *Rózsadomb legelső polgárát*. Ebből a házi ünnepből azért kértek részt a rózsadombiak, mert abban a fanatikus hitben élnek, hogy a *Rózsadomb az eljövendő fürdővárosnak egyik legfényesebb ékköve*, ma még mindig a legmostohábban kezelt része a székesfővárosnak, pedig mást érdemelne, mert ez a város legértékesebb természeti kincse, ez nyujtja a legszebb panorámát és kész kertváros a város szívében, ami a fürdővárosnak egyik legszükségesebb kelléke. Az ég áldását kérte a főherceg munkájára és legmeszszebbmenő sikert kívánta neki.

Lelkesen állott fel az egész társaság, hogy újabb ovációban részesítse a főhercegét és ez alkalommal kiderült, hogy a megjelentek túlnyomó része budai volt.

Karácsony öröme

általános öröm az egész emberiség számára, melyet mindenkinek kínál, mindenkinek meg is ad a jó Isten. Az édes pici Jézus sugárzó fényözönben letipeg a csillagragyogásos égi mezőkön, hogy angyalkáival lehozza a szeretetet, a békét, — tündöklő palástot borítva a mai szomorú, közönyös, nyomorúságos, sötét világra. Az emberek tiszta szívvel ereszkednek le a jászol előtt, ahol a világ Világossága mosolyog és a legjobbakat kívánják egymásnak, kedvesek és jók egymáshoz. A budai utcákon is fellobban a „Mindenki karácsonyának" fénye és a szegényekről való szociális gondoskodás az egyházközségek, egyesületek örömmel vállalt kötelessége. De szép volna, ha mindig karácsony lenne! De szép is volna, ha a betlehemi öröm, a jóakarat és jószándék, a gyermek Jézus kezének simogatása, az Isten dicsőségében ragyogó béke állandósulna a földön. De jó is lenne, ha a gonoszság, a kapzsiság, a gyűlölet, a gőg és a bosszú eltünne e lelkekből és a karácsonyi csengők állandóan muzsikálnának a lelkekben.

A szent estén a keresztény világ 1929 év óta Krisztus születésnapját ünnepli, aki az addig nem ismert Szeretetet hozta le a földre, de maga ez az ünnep még sokkal ősibb keletű, mert már a régi rómaiak és a pogányok is a polgári év vége felé ilyen szent estét tartottak, sok babonás szokás életrehívásával.

Kezdődött ez már december 13-án, Luca napján, a lucaszék készítésével. Tizenhárom határ tizenhárom fájából készítik s karácsony estig mindennap dolgoznak rajta. Először a lapját, aztán a négy lábát, végül a négy éket készítik el. A negyedik lábat a misére konduló harang megszólalásakor kell beleilleszteni. A széket a készítője karácsony éjjelén magával viszi az éjféli misére. A templom ajtajának közelében a földre helyezi és krétával kört rajzol körülötte. A kis négylábú székre a készítője ráül vagy feláll és figyeli az ajtón bejövőket. A boszorkányokat könnyen meg lehet ismerni, mert ezeknek szarvuk van s oldalt fordulnak, hogy hatalmas szarvaikkal beférjenek az ajtón. De a boszorkányok is figyelik, hogy nem leselkedik-e rájuk lucaszékes. Amikor a misén harmadszor csengetnek, a lucaszék készítőjének menekülnie kell, mert a boszorkányok láthatatlan alakot öltve, kegyetlen bosszút állnak a kívánesiskodón, ha észreveszik. Ha menekül, üldözőbe veszik. A lucaszékes jóelőre felkészül erre is. A templomból való menekülésekor mákot, vagy kölest szór, mert a boszorkányoknak ezt előbb fel kell szedni, máskép nincs hatalmuk a menekülő fölött. Mihelyt hazaér, a széket bedobja az előre befűtött kemencébe, hogy mire megérkeznek a boszorkányok, lángokban álljon, mert ha a boszorkányok épségben ki tudják venni a tűzből, akkor is bosszút állnak a boszorkánylátással próbálkozón.

A lucaszékkészítés ma már a kiveső népszokások közé tartozik, esztendők mulnak el, míg akad egy legény, aki megpróbálkozik vele, mert az idő lassanként elmosta a pogány hitet; ami megmaradt belőle, nagyobbára a keresztény érzésvilág kifejezőjévé lett, de azért se szeri, se száma a babonás népszokásoknak.

Legtöbb ilyen babona karácsony előestéjén dívik és leginkább a házasságra vonatkozó sorsvetésből áll. Sok helyen a leányok kimennek a patakhoz, felgyűrt ujjú karjukkal a patak medrében kotorásznak s aki bődarabot talál, annak varga lesz az ura, aki fát, azé asztalos, aki szeget, azé kovács, aki csak egy marék földet markol, azé földműves. Ilyenforma a mindenütt divatos ólomöntés, amelynél a vízbe öntött ólom alakjából igyekeznek kitalálni a leányok, hogy milyen foglalkozású lesz a jövendőbelijük. Szoktak könnyű cipőt, papucsot átdobni a fejük fölött s ha lesve hegye az ajtó felé áll, a következő évben férjhez megy a leány. Férjhez megy a leány akkor is, ha éjjel kimegy a disznóólhoz s azt gyöngén megkopogtatva, a disznó röfögni kezd. Szokták azt is, hogy a kíváncsi leány kimegy a kertbe s ott addig ráz egy fát, míg kutyaugatás nem hallik. Amerről a kutyaugatás hallik, arrafelé lakik a leány jövendőbelije. Néhol a leányok Luca napján egy piros almát választanak ki, mindennap beleharapnak s fejük alá teszik. Az éjféli misén megeszik a megmaradt csutkát s amelyik legénynyel legelőször beszélnek, olyan nevű lesz az uruk.

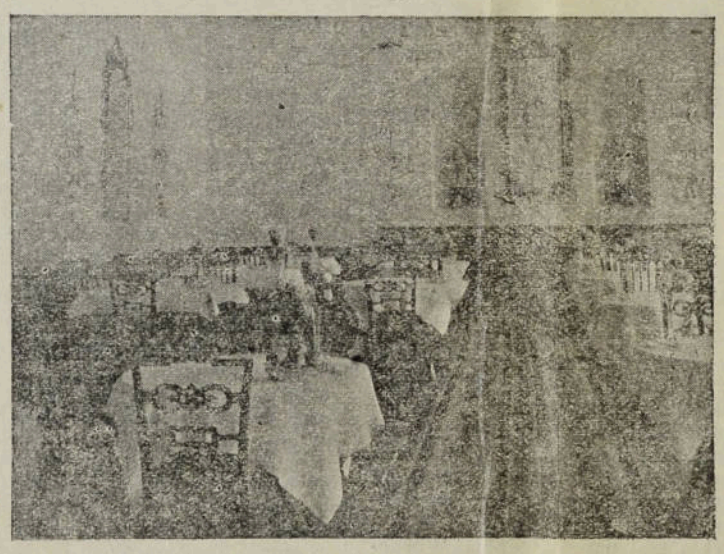
A magyar szivekhez fordult meleg szóval a Klotild Szeretetház Egyesület, hogy árvaházában nevelt egészséges, de szegény és elhagyott 110 magyar árva fiút segítse pénzzel, természetben nyujtott adománnyal a magyar társadalom. A karácsonyfa-ünnepélyt december 22-én, vasárnap d. u. 4 órakor rendezi a dr. *Ripka* Ferenc főpolgármester elnöksége alatt buzgolkodó Egyesület a Budakeszi-út 8. sz. alatti Klotild Szeretetházban.

A kis Jézuska üzenete című jelenetet és más kedves színdarabot adnak elő a Kisfaludy-színházban dec. 21-én fél öt órakor a tanuló-utcai elemi iskola tanulói, melynek keretében a karácsonyi szeretetadományokat osztja ki a szegény gyermekek között a buzgó és fáradhatatlan tanítótestület.

Karácsonyi ünnepet rendez dec. 22-én délután négy órakor a Diana-úti iskolában, az ottani elemi, ismétlő iskola, a kisdedóvó, a leventeegyesület és a Svábhegyi Polgári és a Közművelődési és Polgári Kör.

A Szent Lukács-fürdő reneszánsza

A régi pátriárkális szokásokhoz mérten épült annak idején a *Szent-Lukácsfürdő*, nem is egyszerre, hanem több részletben s így érthető, hogy ez a hatalmas épület, jobban mondva épületcsoport, sok részletében nem felelt meg teljesen a modern igényeknek. A második emeleten van a fürdőnek szép étterme zongorával, rádióval fölszerelve, de az volt a nagy hibája, hogy közvetlenül mellette voltak a konyhák. A háború előtt ez valahogyan csak megfelelt, de a háború után annyira fokozódtak az igények, hogy ezen okvetlenül változtatni kellett. A Lukácsfürdő részvénytársaság alelnöke, *Porzsolt* Béla, aki nagy gonddal váltja be jól megfontolt, előre megállapított programmját, az igazgatósággal egyetértésben elhatározta, hogy a második emeleti étteremhez hasonló nagyságú éttermet épít a földszinten is és annak szomszédságába helyezi át az emeleten kellemetlenkedő konyhákat. Ezzel gondoskodni kívánt a nyári eshetőségekről is, hogy a nagyközönség, mely a Lukácsfürdő szép terraszát tömegesen látogatja, rossz időben a belső terembe vonulhasson, de előnyösen szolgálja az étkező közönség gyorsabb és figyelmesebb ellátását is. Az étterem építésével Porzsolt alelnök kapcsolatosan igyekezett megoldani az étterem előtti pompás hall és vestibül átépítését is, ami kiválóan sikerült. Az érkező vendég, még a külföldi is, *az európai nagy szállodákkal versenyző belépőt talál.* A poggyászátvétel, a recepció, a felvonó és lépcsőház, nemcsak pompás kivitelben, de a gyors elérhetés szempontjából minden kényes igényt kielégít. Meglepő újdonság, hogy egy modern telefón- és jelzőberendezés révén a portás ellenőrizheti, hogy a vendéget kellőképpen kiszolgálják-e? Az *átépített hall* meglepő hatással van a belépőre, hatalmas kupolájával, különleges világításával, rádió fülkéivel és nesz-

A Szent Lukács-fürdő új étterme.

fogó, kellemes szőnyegeivel. Kedves összhangban van most minden együtt és az érkező vendég azonnal otthonosan érzi magát. A Lukácsfürdő igazgatósága ezzel nagy szolgálatot tett a folyton emelkedő idegenforgalomnak, mert ezzel a budai oldalon, a *tulajdonképpeni fürdővárosban* új, megfelelő otthont állított a külföld nagyigényű és sok világot látott utasainak. Az átépítés nehéz feladatát kiváló szakemberek végezték, mint *Hültl* Dezső műegyetemi tanár, aki a belépő enteriőrt tervezte és *Kozma* Lajos építészmérnök, aki viszont a hallt és az étterem terveit alkotta meg és hogy csak a legjobbat fogadta el az igazgatóság, egészen bizonyos, mert maga Porzsolt Béla alelnök is a mérnöki karnak egyik ismert, jeles tagja. — A nemrégen megnyitott új étterem fényképfelvételét mutatjuk be ez alkalommal.

Az új fedett vásár. Végre remény lehet rá, hogy a Krisztina-téri templom környékét elcsúfító árusítóbódék eltünnek a föld színéről. Felépült Buda második fedett vásárja a Krisztina-körúton. Az épületet a VIII. ügyosztály tervei alapján *Bier és Wersetz* építészmérnökök és építési vállalkozók építették, akik 20 év óta állandóan a legteljesebb megelégedésre veszik ki részüket a fővárosi közmunkákból. Ők építették a balatonkenesei fővárosi üdülőtelep nagyszállodáját, a Közvágóhídon az élelmezési ügyosztály igazgatósági épületére két emelet ráépítését is ők végezték. Egyéb városi munkák: az óbudai főgyüjtőesatorna és szivatytyútelep, fővárosi kenyérgyári autógarázs, a sertésvágóhídi hűtőépület kibővítése és ugyanott a bizományi épület összes vasbetónmunkái. Dícséretes és szép munkát végeztek a magánépítkezések terén is, mint a Budakeszi-út 1. szám alatti háromemeletes bérvilla, amely Tscherne nagykereskedő számára épült, a Szentgyörgyi Gusztáv részére épített gellérthegyi emeletes családi villa, dr. Zoltán Ferenc rendőrfőtanácsos számára épített pusztaszeriúti családi villa. A cég reális számítással tartós, becsületes munkát végez és éppen ez a körülmény biztosította számukra a városi közmunkák jó részét. A fedett vásárt július közepén kezdték építeni s az összmunka már teljesen elkészült. Most még csak a csatornázás van hátra és előreláthatólag a tavasz elején veszi át a főváros, hogy átadja oly régen várt hivatásának.

PHILADELPHIA kávéházban a melegvízfűtés egyenlő kellemesen temperálja az egész kávéházat központi szellőztetővel.

Uj emberbaráti intézmény. A „Szellemileg Elmaradottakat Gyámolító Emberbarátok Országos Szövetsége", mely a magyarországi szellemi fogyatkozásban szenvedő egyének védelmére alakult, f. hó 17-én tartotta alakuló gyűlését. Kitűzött célja, hogy az ilyen szerencsétlenek intézményes elhelyezésének kérdését véglegesen megoldja. A szövetség ügyvezető-elnöke *Kapcza* Imre, főtitkára *Péter* Antal lettek. Az elnökség az érdeklődőknek felvilágosítást készséggel nyujt a hivatalos órák alatt: — hétfő, kedd, szerda, péntek d. u. 5—6 óráig Óbudán, III., Miklós-tér 5. sz. alatt.

Gyász. Mély fájdalommal temették *Uhlmann* Lajos dr. ügyvéd édesanyját, özv. *Uhlmann* Lajosné szül. *Balent* Máriát december hó 10-én, aki életének 84-ik évében húnyt el e hó 8-án és a farkasréti temető halottasházából kísérték örök nyugalomra az ág. hitv. evang. egyház szertartása szerint. A Kocsis-, Grosz- és Székács-családok gyászolják.

Férfi divatáruház a Horthy-úton. *György Endre*, ez a kiváló, agilis kereskedő, a pesti Kecskeméti-utcai divatárus György család tagja, belvárosi zsánerű, elegáns — külső és belső berendezés tekintetében váciutcai mértékkel mérhető — *férfi divatáru üzletet* nyitott ez év szeptemberében a Horthy Miklós-út 14. alatt. Árui kizárólag a legfinomabb divatkülönlegességek. György Endre divatáru üzlete régi hiányt pótol Budának ezen a jelentős részén, ahol a gyors építkezés, a Lágymányos hatalmas mérvű fejlődése rendkívül növelik a lakosság számát. A Horthy Miklós-út és környéke csupa előkelő családokból tevődött össze, akiknek nem kell többé órákat eltölteni a villamoson vagy autón azért, hogy a Belvárosban drágán vásárolják össze ugyanazt, amit *György Endre* kitünő divatáru üzletében a legfinomabb minőségben és legszolidabb áron szerezhetnek be.

A modern higiénia igényeit szem előtt tartva egy régi, kipróbált szakember nyitotta meg úri- és nőifodrász szalonját az új Majláth-féle szállodabérházban. *BELÉNYI JÁNOS* nem kímélt fáradságot és költséget, amikor minden tekintetben elsőrangút akart nyujtani. Első helyeken bevált segédeket alkalmazott és kényelmes, amerikai székeivel egyedül áll Budán.

MODERN, HIGIÉNIKUS, ÚJ
URI ÉS HÖLGYFODRÁSZ
SZALÓN a gróf Majláth-palotákban
II., Keleti Károly-utcai oldalon
HAJFESTÉS,
MANIKŰR
Tulajdonos
BELÉNYI JÁNOS

BUDÁN ELŐSZÖR
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN
I., Alkotás-utca
a 3-as autobusz végállomásánál
November 1-től
NÉGER JAZZ
Elismert jó konyha.
Menü-rendszer.
Olcsó árak.

RAVASZ CUKRÁSZ SZALON
BELSŐTERME
ELŐKELŐ, INTIM, CSALÁDIAS HELY
ELISMERTEN JÓ KÁVÉ ÉS SÜTEMÉNY
I. KRISZTINA-KÖRÚT 75. T.: A. 502-34

MENCZER
mos, fest, tisztit saját üzemeiben
Telefon: 504—94
Külön vidéki osztály

RUDAS FÜRDŐ
A BUDAI FORRÁSCSOPORT LEGRÁDIOAKTIVABB HŐFORRÁSA
A török hódoltság idejében épült s teljes eredetiségében fennálló kényelmes gőzfürdő — Kádfürdő
FEDETT TÉLI USZÓCSARNOK

56 ÉVE
MAUTHNER MAG A LEGJOBB!
MAUTHNER ÖDÖN
magtermelő és magkereskedelmi rt. BUDAPEST
Központ:
VII., RÓTTENBILLER-UTCA 33
Fiókuzlet:
IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 4
(A Ferencrendiek templomával szemben)
Föárjegyzék, növényárjegyzék, őszi árjegyzék ingyen és bérmentve.
TELEFON: JÓZSEF 463-65.
Sürgönycím: MAUTHNEREK.

Szilveszterkor, újévkor
keresse fel társaságával a
BUDAI VIGADÓ
KÁVÉHÁZAT
Jól fogja érezni magát!
Autóbusz- és villamosmegálló!

KARÁCSONY, SZILVESZTER, ÚJÉVRE
lepje meg kedveseit a legszebb és legpraktikusabb ajándékkal
PARFÜM, PUDER, SZAPPAN-nal
Kameniczky Miklós
„CSARNOK" illatszertárából
II., MARKOVICH IV-N-UTCA 2.

WINKLER
II, FŐ-UTCA 8
„3 veréb" ÉTTERME
SZILVESZTERKOR, ÚJÉVKOR
társaságoknak nagyszerű!
KÜLÖN TERMEK

Gummiharisnyák, fűzők, gyógyhaskötők, női egészségügyi cikkek
legolcsóbb bevásárlási forrása
Hungária Kötszergyár R.-T. fiókja
Buda, I., Krisztina-tér 3. sz.

BÚTORASZTALOSTOL:
háló 300-tól, ebédlő 440-től, uriszoba 450-től, saját készítményű kárpitosbútorok. Részletre is. 100 pengős havi törlesztésnél kamatmentesség.
MÜLLER LAJOS
„Margit" fióküzlet: II., Margit-körut 54
Tel.: Aut. 558—81.
Főüzlet: VII., Dohány-utca 37.
70 éves cég Tel. J. 373-18. 70 éves cég

Legalkalmasabb
KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI
ajándékok üveg- és porcellán-árukban
GÁL LAJOS BUDÁN, II. SZÉNA-TÉR 7
Tisztviselők nagy árkedvezményben részesülnek. Kedvező fizetési feltétel

FÉNYKÉP Remek felvételek műtermen kívül is
II, Fő-utca 18. sz. BLAHOS Rudolf

FRISS VIRÁGOK! SZOLID ÁRAK!
Telefon: A. 537-87
LOHR IRMA utóda
NAGY IMRE LÁSZLÓ
II, Fő-utca 1 udvari szállító

Szőlőgyártó, nyerges és bőrönös
megbízható, régi üzlet
FLIEGER, II, Fő-utca 10.

GUNDEL ÉTTERMEIBEN
a szent Gellért Szállóban nagysikerű amerikai turnéjáról hazaérkezett
IFJ. BERKES BÉLA MUZSIKAL
Városligeti intim étterme ismét megnyilt. Tavaszi speciális ínyenc falataival várja régi kedves vendégeit

A FORDÍTOTT VÁROS

Az elmult 25 év allatt sok szó esett, sok irás történt, amely azt bizonyitotta, hogy az egyesités után sok olyas dolog történt a hármas városban, Budán, Óbudán és Pesten, aminek nem kellett volna megtörténnie, vagyhogy sok olyan dolog nem történt meg, aminek meg kellett volna történnie. A Budai Napló, mint Buda krónikása, följegyezte és most adjuk összegyüjtve az utódok okulására, mert nem érdemli meg az egykor világot tipró magyar nemzet ősi vára: — a budai vár, hogy csak címben legyen e város első kerületje, de a valóságban az utolsó — és nem szolgáltak rá a Vár kapcsolt részei, a még ősibb Óbuda, a várvédő Viziváros, a nyugat kultúra nagy útja: az Ország-út és a most tollasodó Kelenföld, hogy a folyton duzzadó Pest a mostoha tersvérek sorsára juttassa őket.

Buda minden kincsét fölajánlotta Pestnek őszinte szeretettel, mint idősebb testvér, és nem kér cserébe mást, mint méltányos viszontszeretetet. Azért bizonyitjuk, hogy Pest nem jól csinálta eddig Buda dolgát, hogy visszafordítsuk az igaz útra ennek a nagy városnak a jövendő sorsát.

Müncheni piktorbarátait hívta meg egy alkalommal Budapestre az egyik budai festőművész és felvezette őket a Várba, azután pedig le a Várkertbe, hogy onnan gyönyörködjenek a váratlan panorámában. Gyönyörködtek is, amíg a pesti oldalt nézték, de amikor a Tabán felé fordultak, akkor egy svéd piktor kijelentette, hogy:

— Ti egy fordított város vagytok. Nálatok keleten van a nyugat és nyugaton van a kelet.

És igaza volt...

Fölépítettük a világ legszebb királyi palotáját, de meghagytuk mögötte a cetinjei keretet. Kunyhókat, viskókat. Más nagyvárospan csak akkor romboltak le egy városrészt, ha megvan egészen bizonyosan az a tényező vagy égető szükséglet, mely azt újból beépíti. A Tabánt kisajátítottuk, lebontottuk s most itt állunk, mint a szamár a hegyen. Évről-évre drágább lesz ez a kisajátítás, 15 éves kamat halmozódik a kamatra és nincs rá kilátás, hogy a Tabán felépüljön.

Kik építsenek? A Lipótváros belső részén, a Lipót-körút és Báthory-utca között nagy telekkomplexuma van a fővárosnak. Évről-évre árverést rendezett ott a tanács, de a telkeket nem vásárolta senki. A Lipótvárosban! Ki jött volna telket venni, házat építeni a *Holdvilág-utcába*. Most végre a kormány vette a kezébe a Tabán kiépítését, azon az alapon, hogy Pest már világvárosias képet mutat. Budán kell építkezni. Mert nem az a fontos, hogy kint a végeken, a Pongrácz-úton épül egy új városi bérház, de nagyon fontos, hogy a királyi palota környezete is méltó legyen a palotához és a hidak budai fejénél is világvárost vagy világfürdőt lásson az idegen, — modern házban lakjon, jó levegőt szívjon a kereskedő és iparos, aki egész nap Pest elhasznált levegőjén dolgozik.

Az eltünt Herkules

Bonfinius azt írja, hogy a Mátyás király várbeli palotáját a várhegygyel összekötő híd fejénél egy óriási Herkules-szobor állott. A várhegy ugyanis Mátyás idején még ketté volt választva és az alagut felett mély szakadék volt. Ezt áthidalták és ott állott az a Herkules, mely nyomtalanul eltünt. Lehet, hogy a különböző ostromok alatt elpusztult, összetört és lezuhant a szakadékba. De akkor is kellene, hogy ilyen óriási szobor egyes részei meglegyenek és alapásások alkalmával színre kerüljenek. Sokáig kerestem, kutattam, hátha nyomára jutok.

A királyi palota kertészeit vallattam egy alkalommal s végre az egyik mondott valamit, amin elindulhattam. Ugy emlékezett, hogy amikor a királyi palota Krisztina-felőli részét építették, ott a földben találtak egy nagy fejet. De újból behányták a gödröt, mert azt a részt feltöltötték. Oda is vezetett és megmutatta a helyet, mely folyton süpped.

Igy aztán a várbeli kertészeti hivatal útján megtudtam, hogy találtak a királyi palota délnyugati sarka előtt, a földmunkálatok alkalmával egy óriási kőfejet, de nem tudták kiemelni. Hordónagyságú volt és amikor körülásták, kitűnt, hogy egy óriási embertörzshöz tartozik. Még jobban körülásták, de minden erőlködésük kárbaveszett. Meg sem tudták mozditani. Az építkezés sürgős volt, a földmunkát be kellett fejezni s a már egy harmadrészben körülásott szobrot otthagyták, hogy jobb időkben kiemeljék. Behányták földdel és ez a lazább föld állandóan süpped. Ennek ma 15—16 éve.

Szaladgáltam Pontiustól a várkapitányig. Harangoztam a városházán, fölkeltettem Schmidt Miksa érdeklődését, aki szívesen fölajánlotta a kiásás és a kiemelés költségeit, csak műszaki katonákra lett volna szüksége és az engedélyre, hogy ásathasson.

Kár róla tovább beszélni. Az óriási Herkules-szobor ma is ott van a mély földben. Csak az öklöm szorul össze, de az is csak a zsebemben és csak úgy magamban szidom ezt a fordított várost. Ahelyett, hogy évszázados kultúránkat hirdetné ez a szobor — fönt, a gyámoltalanságunkat bizonyítja — lent, a föld alatt.

Igy lehetett volna!

Andrássy Gyula gróf, a volt külügyminiszter és magyar miniszterelnök mondotta volt akkoriban, amikor a *Sugár-utat* (mai Andrássy-út) tervezték, hogy Budapestnek több a szerenesége, mint vezetőinek az előrelátása, mert Európa legforróbb kénes gyógyforrásához vezet az új Sugár-út, amelynek külső részére villaszerű házakat terveznek. Minden villa kész hotel lesz, ahol megszállhatnak a reumás orosz nagyhercegek, mert a gyógyforrás vizét bevezetik minden villába és otthon végezheti kúráját mindenki télennyáron.

Ez a jóslás nem vált be. Az artézi forró gyógyvizet nem vezették be a villákba, pedig fűthetné az egész Andrássy-utat, ami igazán nem lett volna nagy dolog és igy elmaradtak az orosz nagyhercegek is.

Budai titok

Megmagyarázom, hogy merre van a világhírű *Hunyady János* keserűvízforrás. Ha végigmegyünk a *Péterhegyi-úton*, jobbról esik a *Boldizsár-út*, a *Neszmélyi-utca*, a *Mikes Kelemen-utca* s egy-két dűlőút után érünk a *Poprádi-útra*. Ott van a Hunyady János keserűvízforrás, mely egyetlen és páratlan a világon. De ne adja az ég, hogy valakinek külföldről ismerőse jöjjön, aki megnézni akarná ezeket a forrásokat, mert — ki tudná megmondani, hogy ez az istenáldotta hely merre is van?

Karlsbadban az egész város gyujtópontja a forrás. Minden ennek a szolgálatában épült. Nálunk poros, piszkos dűlőutakon juthat csak el a keserűvízforrásokhoz az ember, valahol a város végén is túl, túl a kelenföldi pályaudvaron. Pedig a Hunyady János keserűvízforrás van olyan nagyhírű, van olyan gyógyerejű, mint Karlsbad.

Itt nincs park, Kurhaus, Wandelhalle, Hotel, de még egy pad sincsen itt, ahol a kivánesi forráskutató fáradságos útját kipihenhetné. Itt nincs semmi, ami ezt a helyet a közönséggel megkedveltetné. De nincs annak nyoma a városházán sem, hogy ott valaha valaki e világhírű kincsnek méltó keretbe való foglalására gondolt volna. Nincs róla semmiféle akta és nálunk csak az aktákat intézik el — 8—2-ig délelőtt. Délután be van csukva a városházi aktagyár.

Pedig ha néhány évtizeddel ezelőtt a városházán ráeszméltek volna, hogy itt a budai föld micsoda világraszóló kincseket rejt s ott megfelelően berendezkedtek volna, akkor ma már százezer idegen keresné fel ezt a gyógyforrást és sok-sok millió jutott volna a polgárság zsebébe. És vontak-e valamikor valakit felelősségre ezért a mulasztásért? Nem hiszem.

Hanem megfúrták a Városligetet rettenetes mélységre, ahol megtalálták a Budáról fokozatosan mind mélyebbre húzódó hévvíznek egyikét — ahogy azt Schafarzik tanár a Hollós Mátyás Társaság fürdőügyi ankétjén kimutatta — és csináltak egy új fürdőt, amelyhez hasonló van Európában néhány száz. Mindig csak a fürdővizet keresték, amilyen ezrével van és soha az *ivókúrára alkalmas* gyógyforrásokat, amelyek a világhírt adják.

25 botot

Aachenben üvegfolyosók kötik össze egymással a fürdőházakat és szállodákat, hogy télen is használhassák híres kénes fürdőit az idegenek, — nálunk még gyógysétány sem köti össze a Duna mentén fekvő fürdőket, holott a Dunapartot mintha erre a célra teremtette volna a jó Isten. Itt egy aszfaltsivatag gőzöli ki még éjjel is a magába szedett forró napsugarat, — és korán hervadó gesztenyefák hullatják bánatosan elsárgult leveleiket már júniusban. Még csak azt sem kérdezte meg soha a város az egyetem botanikus professzorától, hogy Budapesten tulajdonképpen miféle fákkal kellene szegélyezni az utcákat? De azért 25 botot sohasem vertek azokra a kertészeti igazgatókra, akik négyszer hiába fásították egymásután az Andrássy-utat.

Por és füst

Nekünk Budapesten különösen fonák fürdőügyi politikánk van. Máshol a város igyekszik alapokat teremteni a fürdőügy fejlődésének lehetőségei számára, míg nálunk mesterségesen veszik el minden lehetőség lehetőségét. Az ilyen dupla lehetőség mindig lehetetlenséget jelent. És most kérem, méltóztassék elhinni szóról-szóra azt, amit elmondok:

Két ősfürdője Budának: a Szent Lukácsfürdő és a Császárfürdő. Az elsőhöz történelmi tradiciók fűződnek és csak legutóbb irta meg munkatársunk, aki a budai fürdők történetét kutatja, hogy már Árpád magyarjai ebben a meleg forrásvízben fürdőztek a honfoglalás után és gyógyitgatták hegedő sebeiket. Ma modern fürdőtelep minden lehető kényelemmel és egészségügyi berendezéssel. Gyönyörű dunaparti terrasza van, mely minden világfürdőnek díszére válna.

A Császárfürdő pedig ébresztgeti a magyar családok minden kedves tradicióját. Már a nagyanyáink is itt báloztak és udvarának nagyhírű platánjairól legendák jártak a vidéki kúriákon. Olyan majálisok már sohasem lesznek, aminők itt voltak.

Mind a két fürdő, szorosan egymás mellett ott van a *pompás Dunaparton*, szemben a Margitszigettel. Gyönyörű kilátással Pestre is.

Nohát — Dunapart!

Ennek a két fürdőnek már két évszázad óta világhíre van és nem tudok egyszerűbb, észszerűbb várospolitikát elképzelni, mint azt, hogy az egyesítés után Budapest székesfőváros mindent elkövet, hogy a két neves fürdőjét ellássa a fejlődés minden lehetőségével. A Margithíd fölépítésekor sietve fölépíti a hídfőkhöz futó Dunapartot, azt fásítja, parkirozza, világítja és vetélkedik a fürdőkkel, hogy itt megteremtsen valami különösen szép, kívánatos földi paradicsomot.

Meg is teremtette.

A hevenyészett Dunapartra rendelte a város a kotrás révén nyert kavics és homok lerakodó helyét és ezt azzal tetézte, hogy a vicinális vasutat itt vezette a Pállfy-térre a még megmaradt szűk úttesten, azonfelül pedig közvetlenül a Császárfürdő mögé helyezte el az esztergomi vasút budai pályaudvarát. Mindezt pont ide, a két fürdő elé és mellé, hogy belefullassza nehezen szerzett világhírüket a vasutak füstjébe, a homokba, kaviesba és elzárja előlük a Dunát és a kilátást.

Rettenetes.

Még mentsége sincs ennek az eljárásnak. Mert, ha itt valami őstelep lett volna, ahová ősidőktől kavicsot és homokot raktak volna le emelet magasságú halmokban és valami merész vállalkozó ide mégis fürdőt épített volna, akkor — vessen magára az illető — tudta, látta, mi van ott, minek építkezett oda.

Füstös parkok

Értem és büszke vagyok rá, hogy a város megépíttette a Széchenyi-fürdőt és a Szent Gellért-fürdőt, — de sohasem fogja azt megbocsátani senki, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik, hogy a világhírű keserűvízforrásokhoz mért nem vezet egy sugárút és azokat mért nem övezi olyan park, mint amilyen a Mátyás-hegyi.

Pesti ember erre föltétlenül fölszisszenne: — Hol van a Mátyás-hegy és mi van azon?

Háromszázholdas park olyan festői részletekkel, aminőt Európában keveset találni. Egy emberélet egész ambiciója — boldogult Guckler Károlyé — ott él a gyönyörű parkban, amit ő Attila-parknak nevezett el. Igen ám, csakhogy ezt a parkot is csak léghajóval lehet megközelíteni. Egy boldogabb nemzedék ötven év mulva felfedezi, vagy egy új korszak e szerencsétlen fordított város életében megépíti a *Szépvölgybe* vezető szerpentin utat, mely fölkanyarog ebbe a világszép parkba, ahol ma nincs egy vendéglő sem és egy pohár üdítő tejet nem kaphat a turista. A néptelen parkon néha végigesap az alatta álló cementgyár füstje.

Hacsak az egyetlen cementgyár füstje vonná be fekete fátyollal a világfürdőnek készülő Budát, még csak bírnánk valahogy, de barátságosan cseleksezi ezt a gyárak egész sora föl egészen az óbudai gázgyárig. A Duna széles tükrén nyugvó légoszlop pedig úszik délfelé a Dunán, mint a tutaj és állandó légáramlást okoz délfelé, úgy hogy minden füst befelé igyekszik Budára, a Várhegyre, a Gellértfürdőre és minden gyógyforrásunkra ráleheli fekete porát. A világon minden város azért terjeszkedik a víz mentén észak felé és minden város a déli részén építi gyárait. Csak éppen Budapest nem. Régen, a nagy háború előtt, a mult században volt egy rövid idő, amikor győzött a józan ész és a *csepeli* rakparton építették föl a Hengermalmot, az Elektromos műveket és a Fehérvári-, meg a Budafoki-út mentén álló gyárakat. De aztán — a régi mederbe zökkent minden, mert a város élére bürokraták kerültek, akik ügyesen értékesítették a város telkeit gyárak részére északon, ahová villákat kellett volna építtetniök.

Kis emberek, kis üzletek — nagy károk.

3000 éves város

A szabadon folyó szennyvizek lassan eliszaposítják az árkokat, néha nincs is lefolyásuk, vagy ha van, akkor a Duna emelkedése esetén ott jött a lakosság nyakára az árvíz, mint ahogy évtizedeken át így öntötte el évente kétszer a Filatori-gáton túli vidéket az áradó Duna, mely az Aranyhegyi árok medrén tódult az akvinkumi rétekre, utakra és házakra. Ott minden háznál csónak volt és napokon át ezen hordták iskolába a gyerekeket őszkor, tavaszkor.

Akvinkum! Egy nagy mocsaras lapály a Filatori-gáton túl, a pilisi hegyvidékről lezúduló hegyi patakok árterülete. *Bővizű*, ahogy a kelták nevezték: — *akking*, vagy a szlávok: — voda, *vuda*. A kétezer évnél is idősebb kultúrát eltemette a hegyi patakok iszapja és a Duna kaviesa. Ebből most ássuk ki. Néha évekig melegvízű tó állt e táj felett, amikor az árvizek eltorlaszolták a híres akvinkumi gyógyforrások nagyboségű vizének levezető árkát. Jó földek. Kertészkedő emberek szívesen költöztek ide és szerettek volna apró, családi házakat építeni. A városházáról ridegen hangzott feléjük a tilalom: — Nem lehet! mert nincs szabályozási tervünk. *Harminc év óta* nem csinálták meg. Az emberek azonban mégis csak építkezni akartak és a városházán elnézték, hogy építkeznek. Nemcsak elnézték, de utcáikat elkeresztelték, mély árkokat ástak, hogy a szennyvíznek legyen lerakodó helye. Át is itta ezt a laza talajt úgy, hogy kutat fúrni kár itt, mert szennyvízzel telik meg az is, vesztére embernek-állatnak. De azért a város egy világért sem vitt volna oda vizet. Egy-két kilométer távolságról, kannákban hordták a vizet a filatorigáti állomásról, ahol télen már sok vizet cipelő gyereket elgázolt a vonat.

Az utcákat elkeresztelték budapesti mód szerint zab, bab, búza, kazal, konkoly, köles-uteának, sőt el is telekkönyvezték így. De ha új ember akart építkezni a Búza-utcában, annak kijelentették, hogy *ilyen utca nincs*, és ha van — *nem lesz*. A búzautcaiak ijedten rohantak a városházára, de ott leintették őket: — még egyideig lesz Búza-utca. — De azért megeshetik, hogy valami újfajta ideiglenes szabályozás esetén, mégis megszüntetik a Búza-utcát, s akinek ma a háza az utcára néz, kapuja az utcára nyílik, — egy szép napon becsukhatja a kapuját, mert az a szomszéd telkére nyílik és törheti a fejét szegény, hogy most már hogyan jut ő a házába, mert jobbról-balról, elől-hátul, mindenütt a szomszédok telke lesz, amelyen neki átjárni tilos,

Ez történik azon a területen, ahol kétezer évvel ezelőtt már rendezett, szabályozott város állott. Akvinkum. Színházzal, cirkusszal, fürdőszobás lakásokkal, vízvezetékkel, amelynek pillérei ma is állanak még.

Ez az akvinkumi terület, az új városrész Obudán túl, amelynek nincs útja, vize, világítása, piaca, — szóval semmije, ahol már emeletes házak állanak és a pöcegödrök szennyvize terjeszti ölő bűzét, mely ott terjeng, mint az ősi köd. De néhány év alatt 20 ezer embert temettek az új óbudai temetőbe, nagyobbrészt erről a vidékről, a városfejlesztő politika nagyobb dicsőségére.

Fordított rend!

Fordítva fejlődik ez a város. — Kívülről befelé és nem úgy, mint máshol: — belülről kifelé. A legszebb budai völgy elejére, egymással szemben egy téglavetőt és egy temetőt tettek. Ezek meg is fojtották a Hüvösvölgyet úgy, hogy megfordult és Balázs táján kezdett fejlődni és így jött befelé. A Völgy-utca, a Páfrány-út és a Hidegkúti-út külső részén épültek a régi budai családok pompás nyaralói. Óbuda a Római-fürdő felől fogja kapni az új ojtást. A Naphegy is szinte bent van a Belvárosban és régen kellene, hogy villa villa hátán álljon itt. Ez is a tetejéről fejlődik lefelé azóta, hogy ott megindult a ház- és útépítés. A Naphegy külön probléma. De ott van Kelenföld! Ez a esoda-város is ott nőtt ki a posványos mocsárból az új híd fejénél, holott egész Buda, a Tabán, a Viziváros olyan maradt, mint a falu. Mért nem fejlődtek ezek a részek?

Valami itt nincs rendben, valami itt fordítva történt.

Nyakló nélkül

Fent, a Sashegy alján, a Németvölgyi-út végén, a Sasadi dülőn egész utcák nőttek: a Fürj-utca és társai, de a Németvölgy, az Istenhegyi-út eleje, olyan puszta vadon, mint volt. Ki is építkezett volna, lakott volna olyan út mentén, ahol egész nap halottkísérő menetek tették komorrá az életet? A farkasréti temető szerencsétlen gondolatával tették tönkre ezt

a vidéket, ahol a telek ára évekig nem tudott emelkedni, ahonnan minden új telepes menekülni igyekezett. Régi és új temetők környéke maradt sárga pusztaság Buda térképén, amiket megszaggattak a vadvizek veszedelmes árkai.

Az egész világon előbb megcsinálják annak a vidéknek a szabályozását és rendezését a térképen és a valóságban s az így lefektetett keretekben nyugodtan fejlődik, terjed és nő a város, csak éppen Budapesten csinálják fordítva: — felnőtt egy világváros, de még ma sincs szabályozási térképe. Máshol a város vezetősége gondosan figyeli, hogy mely irányban terjed a város és ott sietve megépíti a közműveket: utcákat, csatornákat, víz- és gázvezetéket, hogy a közönség nyugodtan építkezhessen.

Különös csatornák

Még az idegeneknek is feltűnt nálunk, hogy itt előbb megcsinálják az utat, hogy aztán újból felássák és megcsinálják a csatornát. Ha ez is elkészült és rendbehozták az úttestet, akkor jön a gázesőfektetés, vagy a vízcső és mindig és mindig bontják az úttestet, hogy ismét rendbehozzák. Azért ne csodálkozzék rajta senki, hogy ennek a városnak olyan rengeteg adóssága van.

De aztán az is különös, hogy a csatornákat milyen különös rendszer szerint építik. A Lipótmező lejtőin végigmenő utak közül pont azt látták el csatornával, amely a legmagasabban fekszik. A Hidegkúti-utat. De szigorúan megkövetelték a mélyebben fekvő telektulajdonosoktól, hogy a házuk szennyvizét levezető csatornákat — hegynek föl — a felettük elvezető főcsatornába kapcsolják bele, mert a szennyvíznek az útmenti árkokban nem szabad lefolynia.

De mit tesz Isten? A szennyvíz nem akar hegynek fölfelé folyni, minden városházi parancs ellenére. Igaz, hogy az érdekelt felek és háztulajdonosok ez abszurd-terv ellen ankéteztek, deputációztak, kérvényeztek, de nálunk a hivatalokban nem hallgattak a józan szóra.

Csak egy példát. Mélyen a Hidegkúti-út csatornájának szintje alatt áll a Holtzspach-penzió. Megengedte a város, hogy ott 20 fürdőszobát építsenek a vendégszobák számára és a szennyvíz (20 fürdőszoba eleget produkál) vígan folyt le az Ördögárok felé. De jött a szigorú parancs a városháza egyik bölcsétől, hogy az útmenti árokban nem lehet levezetni ezt a szennyvizet, e célra ott van a Hidekúti-út csatornája — igaz, hogy 3 öllel magasabban. Holtzspachék kétségbeesve járták a városházát, de nem volt pardon és Holtzspachból végre is kifakadt: — Hát mit csináljak ezzel a rengeteg szennyvízzel?... Megigyam?

És ilyen hegyháti csatorna sok van Budán.

A nagy csizma

Nagy áldást hozó cél az — *idegenforgalom.*

Csakhogy ezt is fordítva kezelik ebben a városban. Megvan a gomb: — az idegenforgalmi hivatal, — de hol van hozzá a kabát? A budapesti idegenforgalom Bécsben döglik meg. Abból, úgy, ahogy csinálják, sohasem lesz kabát.

Olvasom, hogy egy kis német városban, *Döbeln-ben* a susztercéh 600 éves jubileuma alkalmából egy mesébe való csizma készült. A remekműnek Wallenstein-csizma formája van és *hat méter magas.* Talpához két mázsa talpbőr kellett, a szárához pedig tíz tehén bőre is alig volt elég. A kis város cipészei közül naponta felváltva öten dolgoztak a csizmán és így sikerült két hónap alatt elkészíteni. Most egész Németország a csodájára jár. Eddig 60.000 látogatót vonzott a városba.

Egy csizma! Jó tréfa. De eredeti és hatott. Mi van Budapesten, ami hatna?

Évekkel ezelőtt azt ajánlotta a *Budai Napló*, hogy mint látványosságot, telepítsék át az Állatkertből a zergéket és kőszáli bakokat a Gellérthegy Dunára néző sziklás oldalára s ezt kerítsék el. Oda járna a város apraja, nagyja és az idegen is. — Nevettek rajtunk a városházán, pedig ez is fölér egy nagy csizmával.

Az utolsó budai basa

Mondjuk, hogy mégis idecsaljuk az idegent, aki jól felkészülve érkezik. Elolvasta az ország történetét és a németet, olaszt, meg a franciát is, megragadja az a gondolat, hogy itt ebben a városban van egy emlékezetes hely, ahol egy európai veszedelmet hárítottak el. A török uralom terjedését, mely egész Európát és kultúráját fenyegette. Európa testének ék alakban szegeződött itt Budán. 1686-ban ez a veszedelmes ék megtört s a törökök visszavonultak a Balkánra. Hősiesen védte Budát Abdurraman pasa és a török sereg akkor adta meg magát, amikor a hős pasa elesett. Ezen fordult minden.

Az idegen ezt így tudja. Noshát, meg tudjuk mi neki mutatni azt a helyet, ahol a pasa elesett? Van ott valami emléktábla? Valami jel?

Nincs. Pedig akkor egész Európában napokig zúgtak a harangok és futárok vitték Bécsbe az uralkodók üdvözletét és szerencsekívánatát.

Tabán romjai

Tabán összeomlását nálunk helytelenül a Tabán szabályozásának mondják.

Minden világváros csak akkor bontat le egy egész városrészt, amikor általános az a meggyőződés, hogy ez a városrész, lebontás után, rögtön fölépül. Kinek volt Budapesten ilyen meggyőződése? Senkinek, még *Bárczy* Istvánnak sem, aki zseniális ember, de nem ért a harangöntéshez.

Amikor boldogult *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármesterrel együtt nézegettük a városházán a lebontandó Tabán helyén épülő gipszmodellt, önkéntelenül megjegyeztem és meg is írtam, hogy reám ez a gipszmodell egy *behavazott temető* benyomását tette. Azóta sem tudok szabadulni ettől a gondolattól.

De jellemző volt az alpolgármester akaratlan sóhajtása, hogy ki fog itt építkezni? A Lipótvárosban van a városnak néhány szép telke és évenkint nyilvános árverést rendeznek azok eladására és — szinte hihetetlen — ezeket a telketek sem tudja a város értékesíteni. Ki vegyen hát telket a lebontott Tabánon? A pénzügyminisztérium napidíjasai? A B-listás tisztviselők? A csődbe menő kereskedők? Ki?

Az egész tabáni akciót fordítva csinálták. Az ottlakó budai őspolgárságot szétszórták, hajléktalanná tették s helyükbe nem jött új polgárság, aki építkezett volna.

A Tabán leomlása beteges kórkép, tükre a fordított városnak. Érdemes volna vele foglalkozni.

Hol a szobor?

1905 június 13-án az a gyász érte a nemzetet, hogy Budapest nagylelkű és nemesszívű jóakarója és pártfogója, József főherceg elhúnyt. A polgármester rendkívüli közgyűlést hívott össze és meleg hódolattal búcsúztatta el a nagy halottat és felhívta a tanácsot, hogy az elhunyt emlékének méltó megörökítése iránt minél előbb tegyen javaslatot.

A tanács erre azt javasolta, hogy őfensége emlékére a Margitsziget valamely alkalmas pontján *emlékszobor állítandó fel*, amit a közgyűlés július 15-én egyhangúlag elfogadott, csak a szobor felállításának helyét tartotta függőben.

Ma, 22 év mulva is függőben tartja azt a tanács, pedig adakozásra hívta fel a törvényhatóságokat és maga is húszezer koronát szavazott meg e célra.

Így járt boldogemlékezetű Batthyány Lajos gróf, az első magyar alkotmányos miniszterelnök, a nemzeti vértanú. Tanács és közgyűlés elhatározta, hogy Budapesten szobrot állít neki és negyvenezer koronát szavazott meg.

Hol a szobor?

Emberkinzás

Apró esetekből is lehet nagy dolgokat következtetni és bevezetésül elmondok ilyenfélét, egyet-mást.

A Sikló. Azért épült, hogy a gyöngeszívű, rossztüdejű és sietős emberek hamar feljussanak a Várba. Tehát kényelmet és egészséget kellene szolgálnia. Már most az történik, hogy aki leszáll a Dunaparton a villamosról, annak legalább három emeletre kell felmásznia, amíg a Sikló kocsijába beülhet. A Dunától fel az utcára, az utcán fel az Alagútig, ott fel a Sikló várótermébe és ott is még néhány lépcső a kocsiba. Kiszálláskor még egy félemelet. A gyöngeszívű, rossztüdejű ember elfullad, amíg a Sikló kocsijába jut. Miért nem indul ez az utca szintjéről, vagy a Dunapartról? Akik ezt így felépítették, azok mindent rosszul csináltak ebben a városban.

Az elrontott hegy

Szabályozták a szerencsétlen *Naphegyet* és örökre elrontották. Szinte elképzelhetetlen, hogy itt, a város közepén, a Belvárostól alig 10 percnyire emelkedő domb miért épül be oly kínos lassúsággal. Itt kellett volna fölépülniök a legdrágább, legpompásabb villáknak és bérházaknak. Sokan foglalkoztak ezzel, sőt a Németh testvérek óriási vagyont is fektetve bele, igyekeztek leküzdeni a Naphegy iránt való közömbösséget és — mégsem ment. Ott lakik maga a főpolgármester is s így megvolna a szükséges támogatás is, de sohasem fog sikerülni ezt a dombot azzá tenni, a mire egyenesen hivatva van, mert — és itt vegyünk hosszú, mély lélegzetet — *erre a dombra nem lehet feljutni.* A város bölcsei szelíd lejtésű utak helyett olyan meredek kapaszkodókat terveztek ide, hogy ember és ló kidől bele. Minden út egyenesen vezet föl a domb tetején levő platóra, amit egy-két helyen lépcsőszerűen lehetett volna megoldani, esztétikai szempontból és a sietők kedvéért, de ilyen meredek utakat még Svájcban sem talál az ember.

A domb keleti oldalán még talán megoldható ez a kérdés a Palota-tér és Tabán szabályozásakor és itt visz is föl a Szent János-térről egy elfogadható út, de a többin látszik, hogy irodában, térképen készült és megteremtője az a hatalmi téboly volt, amely diktátorokat tenyésztett ki a városházán.

Ott nem volt józan beleszólása sem Palóczy Antalnak, a nagynevű városrendezőnek, sem másnak. Ott minden tanácsot kelletlenül letorkoltak. A mostani generáció pedig törheti a fejét, hogy ezen a sok szamárságon hogyan segíthet majd.

Drága kaszálórét

Fürdőhelyet park nélkül elképzelni sem lehet és — teszem azt — a Széchenyi-fürdőnek van is megfelelő gyönyörű parkja, az őt környező Városligetben. Viszont Budán, ahol 10 — tíz — fürdő van és néhány ivókúrára alkalmas gyógyforrás, azoknak együttvéve, összesen nincs annyi parkjuk, mint a Városligetnek egyötöde. Ez szomorú dolog, de így van. Segíteni ezen csak új parkok létesítésével lehet. Maga a természet szinte fölkínálja a Vérmezőt ilyen parknak, mely, ha kellő dísszel elkészülne, megadná Budának a fürdőhely jellegét.

A Vérmező felső csücskét, a Marosutcánál el kell vágni s az így nyert darabra kell fölépíteni a kőszínházat, mert ez központi fekvés. A Vérmező többi részét parkírozni kell díszesen, szökőkutakkal, kávéházzal, vendéglővel, térzenével, sőt — ott lehetne fölépíteni elszórtan a néprajzi falut is. Minden elfér azon a 20 holdas kaszálóréten, melyen most még a világ legdrágább szénája terem.

Lehetne gyönyörű dunai sétautat létesíteni az összekötő hídtól a Római-fürdőig, — ha a Margit-rakpart aszfaltsivatagját feláldozná a város és parkíroztatná azt — ha a homok- és kőrakodópartot a Lukács- és Császárfürdő Dunapartjáról áthelyezné a tulsó oldalon levő „Vizafogóra", — ha kiépítené a villamost az óbudai Bécsi-úton végig az óbudai vasúti állomásig és ezzel fölöslegessé tenné a dunaparti sínhálózatot.

Fonák dolgok

A Városligetet a város már így találta, József nádor volt annak pátrónusa, nem merték elrontani s így aztán park lett belőle. De hallott-e már valaki valaha arról, hogy a közeli, budai hegyvidéken „hegyi ligetet" tervez a város? Szép az erdő, de a városi ember a ligetet szereti. Valahol messze, egyelőre megközelíthetetlen helyen, a Mátyás-hegyen, van a városnak 300 holdas, hatalmas parkja, de ki tud róla? Ki jár oda? Hogy menjen oda? Itt közel a Hűvösvölgyben, a Zugligetben vagy a Németvölgyben kellene egy új Városliget, csakhogy — ha-há! — nem oda Buda!

A kelenföldi medence veszi föl a Dunának szorított belső város fölöslegét, — hogy a csepeli szigettel szemben fekvő kelenföldi Dunaparton új kikötő és és új gyárváros fog fölépülni, — hogy jönni fog egy egészséges idő, amikor mégis áthelyezik a gyárakat északról délre, — hogy a keserűvízforrások körül mégis megépül egy magyar Karlsbad, — hogy egy világváros fejlődésében egy vasúti híd és egy vasúti töltés nem az örökkévalóságnak adott tételek, — hogy azt a vasuti hidat, ha kell, két-három kilométerrel délre tolják el, — hogy a gyárvárosnak kell az áru- és teherszállító vasút és nem a sasadi villáknak, — hogy a vasúti töltés nem dísz, és ha ma adva van, holnap már nincsen adva, mint ahogy a régi szűk Hatvani-utca egy éjszakán át vált széles Kossuth Lajos-utcává, pedig adva volt egy sor drága ház, tízszeresen olyan értékben, mint egy vasúti híd vagy töltés.

A 70-es évek elején, egynéhány évvel Pestnek Budával való egyesülése után a kormány átírt a fővároshoz, hogy a Lánchíd tatarozásának költségeiből a főváros közönsége is vegye ki részét egy bizonyos hányadban. Az elnöklő polgármester pár szóval elfogadásra ajánlotta az ügyet s az aktát félretéve, már-már más tárgyra akart rátérni. Felpattant erre azonban a Kraxelhuberek vezére s pártja nevében élesen tiltakozott az ilyen fölösleges és könnyelmű kiadások ellen. Ékes németséggel előadott filippikáját e szavakkal fejezvén be: „— Für die paar Jahr die i noch zu leben hab is mir die Kettenbrucken so a gut."

Ennek a kis specerájosnak szatócsi világnézete annyira belevette magát már akkor a városháza légkörébe, hogy azt most már csak egy friss leheletű fővárosi törvénnyel lehetne onnan kiírtani.

Ócska beosztás

Nem árt néha visszanézni a multba és aki kezébe veszi — „Budapest szkfv. közigazgatása 1905-ben" — című munkát, különös dolgokat tapasztalhat.

Nagyon aktuális például a főváros kerületeinek már 25 évvel ezelőtt az akkori polgármester által tarthatatlannak mondott beosztásának kérdése.

Az idevonatkozó jelentés így szól:

„A polgármester, mint az utóbbi években mindig, a közigazgatási bizottsághoz intézett 1905. évi jelentésében is utalt arra, hogy a mai kerületi beosztás úgy a területre, mint különösen a lakosságra való tekintettel és a változott viszonyoknál fogva nem mindenben felel meg a közigazgatás akadálytalan és hatásos működése iránt joggal emelt követelményeknek és ez okból a fővárosi törvény revíziójakor okvetlenül szükséges a kerületek arányosabb, újabb beosztása és kikerekítése."

Tehát már egy negyedszázad előtt sem felelt meg a beosztás s azóta a különbségek még feltünőbbek.

A holtak várnak

Még egy klasszikus példát idézünk a már említett „Budapest szkfőv. közigazgatása 1905-ben" című munkából és kiírjuk szószerint a következő részt:

„Igen sokat foglalkoztunk ez évben a régebbi, de még be nem fejezett vonaltervezetek ügyével. Így az 1905. ében adatott ki a vasúttársaságnak az óbudai temetői vonaltervezetre, valamint e vonal mentén létesíteni szándékolt forgalmi telep, nemkülönben a kelenföldi forgalmi telep mellett létesítendő új forgalmi telep építése és üzletére vonatkozó engedélyokirat is, úgy hogy az óbudai temtői vonal megépítése — a III. kerületi polgárság régi óhajára — a kivitel stádiumába jutott."

Nesze neked Óbuda! Huszonöt év előtt már jelentette a város, hogy: „...a III. kerületi polgárság régi óhajára az *óbudai temetői* vonal megépítése a kivitel stádiumába jutott..."

Ezt az ígéretet megismételte az első alpolgármester is a farkasréti temetőben, négy évvel ezelőtt, harminc tanu jelenlétében, amikor kijelentette, hogy: „...a farkasréti temetőbe *már nem temetkezünk*, hanem egyelőre az óbudaiba és *rövidesen kiépítjük oda a villamos vasútat...*"

Óbudán pedig már földig érnek azóta a szakállak.

VIRÁG BÉLA

PROF.
JUNKERS
GÁZFÜRDŐKÁLYHÁI
A LEGJOBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB VILÁGHIRŰ MELEG VIZTERMELŐ KÉSZÜLÉKEK
*
Mindenütt kaphatók!

KRÓNIKA

Szerkeszti: R. RÉW SÁNDOR.

Az utolsó János-est 1882-ben volt Budán. Nepomuki Szent János volt a halászok patrónusa. Ezt ünnepelték akkor utoljára. Kedvesen emlékezik meg erről *Pesti Históriák* című könyvében *Magyar* Elek:

A titokzatosan villódzó Duna vizén ünnep készülődik. Fanda apó, Singhoffer mester legényei díszitik az Eskü-tér alatt horgonyzó halászbárkákat. Színes papiroslampion kerül a klasszikus csiga alakjára kunkorított hajóorrokra, a védőszent képét a hajófenékbe vezető ajtón apró libegő-lobogó mécsesekkel rakják körül. A budai oldalon kelepelő vizimalmok a Császárfürdőtől felfelé és a Sárosfürdőtől lefelé maguk is kivilágosodnak. A Lánchíd felől mozsárlövések szalvéja hallatszik, nagy tutajon égő lámpákat, fényárba borított óriási üvegesillagot usztatnak az öreg Duna közepén. Emlékezetére szent Joannes Nepomucenusnak, a hallgatás mártirjának, kit ama kegyetlen cseh király, Venceslaus a Moldva hullámárjába vettetett, minthogy nem akarta neki elárulni bűnét vagy bűntelenségét a királyi asszonynak, az alázattal gyónó felséges hívőnek. A halászok, mint afféle vizen élő emberek, általában komolyak, kevésbeszédűek, hasonlóan a patrónusokhoz s az bizonyosan nem haragszik meg reájuk, hogy a nevén k ünnepén a hagyományos ceremónia befejeztével egy kissé megoldódik a nyelvük. Vídám nótázás, muzsikaszó hallatszik a bárkákról, a bográcsban rotyogó pontyból, harcsából, kecsegéből fövő halpaprikás, a tálon gőzölgő, forró tejfellel nyakon öntött, sonkapörccel kicifrázott, pattogós túrósesusza, a kulacsban csobogó sashegyi borocska mellől. 1882-ben volt az utolsó ilyen János estéje a pesti Dunának.

Az ősi Buda. A szerkesztőség kigondoló hivatalának megkönnyíti a munkáját az a tanulmány, melyből már idéztünk s melyből ez alkalommal kivesszük azt az eszmét, mely a budai Dunapartra vonatkozik. Jóhiszeműleg mondja a tanulmány írója, hogy a budai rakodópart képe olyan, hogy a Spree partján Berlinbe, a Wien partján Bécsbe állítható, — de magyar jellege nincs. Az új palotákon változtatni nem lehet, de a még lebontásra váró viskók helyére már csak úgy adjon építési engedélyt a város, ha történelmi vonatkozású stílusban készült terveket nyujtanak be. Mintegy központja ennek a Hungária-malom helyére épülő új II-ik kerületi előljáróság épülete volna, szép és magyar motívumokkal. Olyan Vajdahunyad-féle épület, vagy a Thököly kastély, mely egy csapással változtatna az egész látképen. Ha hozzávesszük még a Halászbástya kiépítését a Dunáig, egy magyar bazilikát a Batthyány-téren, akkor a Margithíd és a Lánchíd közötti rész már nemzeti karaktert kapna és ébredne benne az ősi Buda képe.

Macskaforradalom volt 1842-ben Budán, írja egy régi krónika. A Pest és Buda között építendő Lánchídnak alapköve 1842 iki augusztus 24-én tétetett le, felséges V. Ferdinánd császár és király nevében főherceg Károly által. Báró Szina György és vállalkozó építőtársai 87 esztendeig fogják szedni a hídvámot. A János fővételi kéthetes országos vásárra (aug. 29) már jóelőre minden szedett-vedett nép is gyülekezett, elhozván magával egész háztartását. Igy történt, hogy Pest szabad királyi városban 1842-iki esztendőben a 85.000 lakosság száma 92.000-re emelkedett. A hétezernyi többséggel ám majd annyi patkány is birtokába vette Pestet és Budát. Még a septemvirális tábla (hétszemélyes főtörvényszék) termében is itt-ott felbukkant egy szemtelen patkány. Pedig ide kellett volna a nagytekintetű magisztrátusnak a felséges vendéget elhelyezni. Nosza kihirdették a patkányok elleni hadjáratot. Minden ember, aki egy macskát hoz magával és átadja a királyi ügyek igazgatói hivatalában, egy ¼ ezüst forintot kap. Másnap háromezer ember akart első lenni egy vagy több macskával a ¼ ezüst forint részesülésében. A rettenetes tolongásban az akkor nagyszámú kóbor kutyák is résztvettek. Félelmetes ugatás és miákolás verte fel egyszerre a csendet, melybe az utcai suhancok is résztvettek uszításaikkal. A megfélemlített macskák megszöktek gazdájuktól, veszettül menekültek fákra, ablakokon át lakásokba be, mindent, ami útjukba került, összetörve. Az utcai macskaforradalom után valóságos vadászatot kellett rendezni a dühödt macskákra és 870-et lebunkózottan találtak másnap az utcákon.

Buda — világfürdő

A fürdőügyet minden érdekelt fél másnak látja, mindenki más szempontból nézi s a többi szempontok egyáltalán nem érdeklik. Azért nem sikerült negyven év óta egy lépéssel is odább vinni ezt az országot ügyet.

Ha a szállodások ülnek össze, akkor ők az egész ügyben nem látnak mást, mint — szálló-vendégeket. A gyógyfürdőtulajdonosok viszont csak betegeket látnak. A város urait csak az idegenforgalmi szempontok vezérlik, a kereskedők jópénzű vásárló közönséget várnak, akik lehetnek betegek is, de nem érdekli őket, hogy hol laknak majd. A színházak nem törődnek az egész üggyel, mert a betegek nem járnak se színházba, se hangversenyre, — a festők tudják, hogy a beteget csak az egészsége érdekli. És így tovább...

Negyven év előtt az én nagyszakállú tót barátom, Schmialovsky Valér képviselő, utóbb Trencsén vármegye főispánja, nagy apparátussal, törvénykészítéssel, rendeletekkel igyekezett a fürdőügyet megoldás elé vinni. De nála a fürdő Rajec-Teplicnél kezdődött. Ez volt neki a magyar fürdővilág közepe. Nem tudtunk egymással semmire se menni. Akkor aztán összefogtunk Karvinszky Gusztávval, a Herkules-fürdő igazgatójával, tehát éppen az ellenkező póluson, de az viszont Temesvárnál nem látott tovább. Egy ottani takarékpénztár bérelte a fürdőt s a vicc az volt: vasárnap minél több embert csalni Temesvárról Mehádiára.

Egy szép napon rájöttem, hogy rossz úton, rossz irányban, hamis föltevésekből kiindulva halad minden mozgalom e téren.

Cook már jön!

Amint azt jól méltóztatik tudni, nálunk mindent fordítva csinálnak s így a fürdőváros létesítését is. Mi mindig csak azt néztük, hogy nekünk mi volna jó és sohasem azt, hogy az idegennek mi kell. Mi a színházat mindig a nézőtérről néztük és fogalmunk sem volt arról, hogy a színpadon miképpen csinálják azt, hogy az nekünk tessen. Mi sohasem néztük meg hátulról a kulisszákat s azért nem tudtuk a magyar fürdőügy látványos színdarabját úgy rendezni, hogy az az idegent is idevonzza és lekösse. Mi tapsolunk a svájciaknak, mi tapsolunk az olaszoknak, de mi magunk nem tudjuk ezt a színdarabot eljátszani. Nálunk az egész fürdőügy egy elhibázott teória.

Mi csak hisszük azt, hogy jól rendezzük s hogy vonzó az előadás, pedig hát — nem jól rendezzük és rettenetesen unalmas.

Csak egy apróságot említek. A gyorsan utazó, hamar mindent látni akaró idegennek vezető kellene. Először is nincs. Aztán félnapi hajsza után akad valaki, de az nem tud svédül, pedig az idegen — pont — svéd. Külföldön egy szemhunyorításra nyolc cicerone áll az idegen elé. Választhat. Pedig új kenyér volna.

Nálunk azok, akiknek kezén az érkezett idegen megfordul, nem tudnak semmit. Abszolúte nem tudják, hogy az idegennel mit kell csinálni. A fürdőinkbe jött beteg elpusztul addig, amíg valahogyan elhelyezkedik s akkor is érzi, hogy elhagyatva áll.

Ez pedig onnan van, hogy azt az egyetlen eszközt, amely az idegent. a beteget hozza, dajkálja, gondozza, helyette veszekszik a hordárokkal és koesisokkal, helyette revideálja a szálloda túlzott számláját, előre megvizsgálja a szobáját, órára-percre kinyitja előtte az orvos ajtaját, csak megbízható helyen étkezteti, mindent megmutat neki, mindent megmagyaráz neki és képviseli előtte azt a látható, erős fonalat, mely őt az idegenben is az otthonához fűzi, — ezt az egyetlen eszközt ellöktük magunktól.

Mielőtt a fürdőügyi mozgalmak megindultak nálunk, itt volt a Cook-iroda, az egész világot behálózó, mozgatni tudó idegenforgalmi iroda és nagyobb volt az idegenforgalmunk 30 év előtt, mint most.

Mi a világfürdő-propagandát azzal kezdtük, hogy ezt a pompásan bevált intézményt kizártuk az országból. Cook-ék pedig bojkottálnak minket. Kizártak bennünket az idegenforgalomból.

Igy kezdtük.

Kelet felé

Aki pedig rosszul kezdi gombolni a mellényét, az csak egyetlenegy módon tud segíteni a bajon, mégpedig úgy, hogy újból felgombolja és elkezdi jól begombolni.

Nálunk ez az újból való begombolás azzal kezdődik, hogy hozzuk vissza ide a Cook-irodát. Szégyen ide, szégyen oda, mert Cook-ék nélkül nincs valódi idegenforgalom és idegenforgalom nélkül nincs világraszóló fürdő-ügy.

Tehát, ha rosszul kezdtük régen, kezdjük most újból, de jól.

Negyven éve csinálunk Magyarországon idegenforgalmat és fürdő-ügyet, de amilyen rosszul kezdtük, olyan rosszul folytattuk és éppen ezért egyetlenegy lépéssel sem tudtuk ezt a mindennél fontosabb ügyet előbbre vinni.

Miért?

Minden újabb és újabb mozgalom, mely e két nagy eszme érdekében megindult, becsületes jóakarattal — mindegyik úgy kezdte és úgy folytatta, hogy állandóan nyugat felé nézett. És ez volt a hiba. Nekünk keletre kell fordulnunk. A művelt, fejlett nyugat, mely Svájcon át, Németországon és Ausztrián, vagy Olaszországon át jut el mihozzánk, itt visszaeső, alantasabb kulturát talál, ami lehet egy kissé érdekes, de nem vonz olyan mértékben, hogy erre az országra és erre a városra is kiterjedjen az a hatalmas idegenforgalmi folyamat, amely számára mi a medret ássuk. Nyugatról csak kivételesen, csak speciális esetekben jönnek betegek vagy világjáró idegenek. Itt körülnéznek, a város tetszik, de unatkoznak és továbbmennek.

Ez a tény, ez az igazság. Minden egyéb, amit rá akartunk eddig disputálni az emberekre, — hamis, téves teória.

Nekünk kelet felé kell fordulnunk.

Törökországban kevés propagandával, de annál nagyobb eredménnyel tudjuk megértetni, hogy a budai világhírű fürdőket — a törökök építették. Haza jönnek, ha ide jönnek. Itt minden kő, minden cseppnyi gyógyvíz az ő diesőségüket hirdeti. Az a beteg török ember föltétlenül ide jön és nem megy sem az olasz, sem a francia fürdőkbe. De szívesen jön ide a bolgár, az ukrán, a lett, a finn és valószínűleg a lengyel is, aki évszázadokon át már járt is ide.

Keleten kell nekünk nagy propagandát kifejtetnünk, mert ha ez sikerül, akkor a nyugat már magától jön ide, mint a kelet első nagy városába, — viszont a keletről jövők Budapesten találják meg az első nyugati várost és Budán a világ legjobb gyógyvizeit.

Die alte Stadt!

A gyógyforrásai révén világfürdővé lett Budának, mely a köszvényesek és gyomorbajosok Mekkája lehetne, el kell készülnie arra, hogy 40—50 ezer idegent, beteget kell kényelmesen és jól elhelyeznie. Ezeknek látványosságot kell nyujtania és ez csak úgy érhető el, ha

Budán építik föl keleties stílusban az óvárost s ennek az újonnan épült városrésznek minden lakásában kényelmes kiadó szoba lesz.

Minden világvárosnak magja az az óváros, amely körül kiépült a modern újváros és az idegenek mindenhol nagy érdeklődéssel tekintik azt meg, sőt Németország nagyobb városaiban alig van más látványosság, mint az „Alte Stadt", amelynek történelmi jellegén változtatni tilos és minden új épület csak ennek megfelelő stílusban épülhet.

Nekünk Budapesten nincs óvárosunk! Talán egyedül a budai vár és közvetlen környéke, de az is stílus-szegény és a gyakori ostromok alatt elpusztult minden monumentális emlékünk.

Ha nincs óváros, építsük föl most.

A pesti oldal kevésbé alkalmas erre, mert belső része már nagyjából kiépült, de annál alkalmasabb területet nyujt erre az ősi Buda, ahol a vár és közvetlen környéke még kevéssé épült. Az a belső félkör, mely a Margithídtól a budai belső körúton az Erzsébethídig vonul és magába zárja a Várhegyet, hivatva volna e célra.

Ezt kell keleti és történelmi stílusban fölépíteni, mely *más volna*, mint a német városok stílusa és Budapestet tenné az *első keleti várossá*. Természetadta szép fekvése megvan már.

E nagy cél érdekében föl kell kérni a Magyar Mérnök és Építész Egyletet, hogy eszmei pályázatot hirdessen, fölhíva zseniális építészeinket, hogy a meglévő magyar motívumok fölhasználásával, mintákat teremtsenek. A közmunkák tanácsának volna új hivatása, hogy a budai építkezéseknél e minták érvényesüljenek, vagy azok alapján új építési stílus alakuljon ki. A keleti építkezés minden szépségét belevehetjük, varázsoljunk elő valami *turáni ősvonást*, mely új volna Európában és különös szépséget adna Budának.

A Vár, a lebontott Tabán, az átépítésre váró Viziváros északi része, de nagyrészben a Margit-rakpart is, a Vérmező környéke, a Krisztina-körút földszintes házai, amelyek miatt ma szégyenkezünk, rövid idő mulva büszkeségünkké válnának, az idegenek számára látványosságul szolgálnának. A már meglévő épületek tatarozásainál a tulajdonos tartozik házát külsőleg ily előírt motívumokkal földíszíteni.

Mert Budát okvetlenül át kell építenünk, ha a budai oldalon oly dúsan fakadó gyógyvizeket gazdaságilag ki akarjuk használni.

Ha Budapestet világfürdővé akarjuk tenni, ha ez lesz a köszvényesek megváltó Mekkája, ha itt 50.000 idegent, beteget kényelmesen akarunk elhelyezni, akkor nekünk 50 ezer kiadó, kényelmes szobára van szükségünk.

Akkor a budai oldalon *meg kell változtatni az építési szabályrendeletet*, mert itt ezentúl csak olyan ház építésére adható ki engedély, ahol *még a kétszobás lakások* is úgy épülnek, hogy azokból *az egyik szoba, külön bejárattal* és megfelelő kényelemmel *kiadható legyen* idegennek, betegnek.

Karácsonyfa

A karácsonyfa divatja a XVII. században kezdődött. Eleinte csak a templomok boltíve alatt állították fel a fenyőfát, csak égő viaszgyertyákkal díszítve. A fényárban úszó fácska Krisztus személyét jelképezte, akinek születésével a felebaráti szeretet fénye áradt el szerte az egész világon. Nem csoda, hogy hamarosan akadtak jámbor hívők, akik a maguk hajlékában is felállították a szent estén a szeretetnek ezt a gyönyörű jelképét, amely maga köré gyüjtötte az egész családot és amelynek divatja rövid idő alatt az egész világon elterjedt. Hogy a gyermeksereg is nagyobb örömét lelje benne, a gyermekeknek kedves édességek kerültek a lobogófényű gyertyácskák mellé: aranydió, aranyozott alma, mézeskalácsból sütött perec és más efféle. Nem hiányzott róla a fehérszakállú karácsonyi emberke sem. A karácsonyfa ebben az alakjában szinte változatlanul megmaradt az elmult század utolsó két évtizedéig. Ekkor kezdték készíteni Németország némely vidékén, különösen Thüringiában, azokat a csillogó, színes üvegdíszeket, amelyek tükröző felületéről ezerszeresen visszaverődik a karácsonyfagyertyák ragyogó fénye. A mai karácsonyfa régen eltért az eredetitől. Túldíszes, túl fényűző. Az elektromos lámpáktól az aranyragyogású díszekig minden ellentéte a karácsonyi egyszerűségnek, a naiv boldogságnak.

A helyőrségi templom helyén a budavári Mária Magdolna-templom állott. A legtöbb adat erről az ősi templomról annak az évszázados pörnek az okirataiban maradt ránk, amelyet ennek plébánosai a budavári Nagyboldogasszony-templom plébánosai ellen folytattak. Ennek a pörnek első fázisa 1258-ban azzal ért véget, hogy békés egyesség folytán a Magdolna-templom plébánosa s a pörbe szintén belevont alsóvárosi Szent Péter vértanu-templomnak plébánosa évenkint négy és negyed, illetve négy és háromnegyed márka ezüstöt fizet a budavári Nagyboldogasszony plébánosának, aki a két templomot fiókjává akarta tenni. A Nagyboldogasszony plébánosa bizonyára azon buzdult föl, hogy amint IV. Béla német lovagi telepeseiből áll az uralkodó osztály Budavárában, akként a templomnak is, amely számukra épült, jogában áll, hogy főnhatóságot gyakoroljon a másik két templom fölött, amelyek közül a Mária Magdolna temploma pedig előbb épült. Az egyik történetíró, Schier kevésbé határozott adatok alapján e pörbe nemzetiségi motívumokat is kever. Ezeket föltevésekkel megtoldva, Budának az utána induló monografusai annyira kiszínezik, hogy szerintük a két várbeli templom s a hozzátartozó hívek között akkora volt az ellentét, hogy a magyarok a Nagyboldogasszony-templomnak szinte a küszöbét sem léphették át. Az okmányokban erre vonatkozó elfogadható alap ninesen. Az egész pör, mely 1390-ig nyolcszor megújul, pusztán a plébánosok érdeköszeütközésére vall. A magyar és német lakosság, ha fölmerültek is Budavárában nemzetiségi súrlódások, a pörrel nem igen törődött, annál kevésbé, mivel a Róbert Károly koráig katonai jelentőségüknél fogva elvitázhatatlanul uralkodó német polgárok s a mesterséget űző magyar és a kereskedéssel foglalkozó olasz lakosság sem lakhatott egymástól oly szigorúan elkülönítve, hogy a két, illetve három plébánia határainak a fekvés szerint való megállapításakor a Magdolna-templom területén kizárólag magyarokról, a Nagyboldogasszonyén pedig kizárólag német lakosokról lehetett volna szó. A XIII. században a Mária Magdolna-templom plébániai területéhez tartozik a várnak az a része, amely a mai pénzügyminisztérium északi oldalán volt dominikánus kolostor kapujától a vár faláig nyugatnak húzott vonaltól északra esik, valamint a várnak a mai Várszínház helyén állott Szent János-templomtól a királyi palotáig (curia regis) terjedő része. A megújuló pörök folyamán a határok is változnak. 1352-ben VI. Kelemen pápa is megerősíti az egyességet, amelyet a három plébános kötött. A pör azonban csak 1390-ben fejeződik be, de még akkor sem véglegesen. 1390-ben a Nagyboldogasszony plébániájának a területe a következő: a dominikánus kolostor kapujának az irányában vont vonaltól a királyi palotáig terjedő déli várrész s az utóbbitól nyugatra a falakon kívül fekvő Logod. A Magdolna templom plébániája alá a vár északi része és a falain kívül fekvő Tóthfalu tartozik. A hadakozás mégis tovább folyt, amíg a harcias plébánosokat békésebb emberek váltották fel.

A miniszterelnöki palota helyén a XV. században az esztergomi káptalan háza állott, szomszédságában *Palóczi György* és *Bakócz Tamás* esztergomi érsek, továbbá ifjabb *Garai Miklós* nádor, testvére *Garai János* temesi gróf házai és *bolondóczi Stibor vajda* palotája voltak. Ezeket a XIX. század elején bontották le, mikor 1804—1806. évek között felépült *Pollack* Mihály nagyszerű mesterünk tervei szerint a mai szép miniszterelnöki palota. A gyönyörű ampirízlésű homlokzat reliefjei *Kirchmayer* vésője alól kerültek ki és tévesen állították (Petrik is), hogy azok *Ferenczy István* művei. Ez már azért sem lehetséges, mert Ferenczy csak 1824 novemberében telepedett le Budán. A tévhit bizonyára onnan származik, hogy Ferenczy egyideig ebben a palotában lakott. Kirchmayer neve fel is van vésve a domborművekre. A palota udvarát egy neoklasszikus ízlésű művészi Neptun-szobor díszíti. Szerzője ismeretlen.

Írók, művészek, tudósok

mit várhatnak Buda világünnepétől?

Budavára visszavétele 250. évfordulójának méltó keretekben való megünneplésének eszméjét tűzte napirendre ez év nyarán a *Budai Napló*. Cikkeink ráterelték olvasóink figyelmét Budának 1936-ban megtartandó világünnepére.

Ma különösen *íróink, művészeink* és *tudósaink* figyelmét kívánnók felhívni Buda világünnepére, amely nélkülök sivár és dísztelen volna, méltó bekapcsolódásukra azonban ritkán kínálkozó alkalmat jelent.

Íróink, — költők, elbeszélők, drámaírók és zeneszerzők, — hálásabbnál-hálásabb témákat dolgozhatnak fel ünnepi költeményekben, történelmi elbeszélésekben és regényekben, történelmi drámákban és alkalmi zeneművekben. Felvetettük már egy *„Budavári mise"* és egy *„Budavári szimfónia"* megírására a pályázat kiírásának eszméjét is.

Művészeink, — festők, szobrászok és műépítészek, — számára alkalmat kell nyujtani, hogy a világünnepen maradandó alkotásokkal vegyenek részt. Díszes emléktáblák, emlékkutak, szobrok, falfestmények, restaurálások, új középületek, *a Vár csodálatos földalatti barlang-, alagút- és pincehálózatának feltárása*, — a világünnep elmaradhatatlan követelményei — kell, hogy művészi alkotásokhoz, munkához és kenyérhez juttassák legjobbjainkat.

Tudósaink az újabb történelmi kutatások adatait dolgozhatnák fel kisebb-nagyobb monografiákban egy-egy akadémia, illetve múzeum alkalmi kiadmányaiban.

Az ünnepségek idejére feltétlenül megnyitandó *Várszínház* színművészeinket kapcsolná be a világünnepbe.

A felállítandó *Budavári Múzeum* visszahozná Budának helytörténeti emléktárgyait és új, maradandó értékkel gazdagítaná a székesfőváros kulturális érdekességeit.

Egy kellően átgondolt *budavári városrendezés*, egy cizeláló, harmonizáló, hangsúlyozó és befejező átszépítés volna a világünnep virága és maradandó gyümölcse.

„Inter arma silent Musae"; — rég elült már a fegyverzaj Budavárában, égbe szívta már rég Isten napja a kiontott vért, — *legyen már egyszer a Vár ismét a múzsák birodalma.*

„Post nubila Phoebus" — hadd hirdesse a világünnep is országnak-világnak:

„Él magyar, áll Buda még!"

DR. CHRISZTIAN REZŐ.

Budai szonettek

Halászbástya

Micsoda szépség... megrendülve
nézem,
Ezeregy éjszaka meséje ez —
Tornyok, kupolák feszülnek merészen,
S meghalt századok lelke lengedez...

Az éj bársonyán patyolat tündérálom,
Sápadó arcával csodálja a hold,
S a csillagok, mint gyöngyök rózsaszálon,
Csilingelik: be szép az, ami volt...

Idegenek susogják: csudaszép,
S ki megalkotta: remek az a nép,
Lángol a szív, az ész itt, győz a kar:

S míg a hiúság mámoros a szavaktól,
A fényeket eloltják pitymallatkor,
S kint és bent árvul, pusztul a
magyar...

Citadella

Hogy izzik, tündököl, ragyog az a fal,
Mintha vakító sugaraival
Az égre írna új pitymallatot:
Hogy hajnallik, s az örök éj halott...

Miért e fény? Tán Mátyás ünnepel,
S e csillagokkal ékes fénylepel
Korvinátiró barátnak világol?
Lajos tért meg Dalmáciából?

Vagy máglyát gyujtott jó Kossuth
apánk,
Hogy minden láncot faljon föl a láng,
S világszabadság himnusza e fény?

Vagy e vár nem rom, húsvér katonák
Árpád nagy álmát álmodják tovább?
Hazudj csak éj és biztassál Remény!

Bp. 929. dec. 14.

Kiss Menyhért.

Apróságok

nagy művészekről

Világhírű hazánkfia, Vecsey Ferenc egy hangverseny-körútján az Egyesült-Államok egyik északi városában hódolni akart az ott szokásos korcsolyasportnak, de pechje volt: többször elcsúszott a jégen. Egy öreg úr segítségére sietett és amidőn a nagy művész megköszönte az előzékenységet, az öreg bácsi így szólt:

— Ott voltam a hangversenyén és hallottam önt játszani, mister Vecsey. Azt azonban jegyezze meg magának: a korcsolyázást meg kell tanulni. Az nem olyan egyszerű, mint a hegedülés!

*

Mikor Wagner Richard Bécsben egy ízben az „Eroica"-szimfóniát vezényelte, egy kényes scherzónál megesett Levy kürtművésszel, hogy „gixerezett", vagyis, hogy a hang megbiesaklott. Mikor Mauthner vígjátékíró, aki az első sorban ült, etelett elkezdett nevetni, Wagner a vele baráti viszonyban levő Mauthnert figyelmeztette, milyen nehéz dolog egészen tisztán fújni a kürtöt, szóval védelmébe vette Levyt. A kürtös azután maga is odalépett a vígjátékíróhoz és így szólt hozzá:

— Valóban nem volt szép öntől, hogy nevetett és azonkívül — hálátlanságra mutat; mert lássa: én végighallgattam az ön összes vígjátékait és egyetlen egyszer sem — nevettem!

*

Palmer angol színész hagyatékában művészi működéséről a következő érdekes feljegyzéseket találták:

„45 évig állottam a színház szolgálatában. 1112 különféle darabban és szerepben 9991-szer léptem fel. Emellett 2827-szer jegyeztem el magam és 887-szer nősültem meg. 1731 kedves gyermekem volt és pedig 1421 leányom és 310 fiam. 231 esetben örököltem és 37-szer ütöttem meg a főnyereményt..

89-szer kellett csődbe kerülnöm. 119-szer kellett megszöknöm a reám bízott pénztárral, 501-szer kellett egyéb gaztetteket, pl. végrendelet- és váltóhamisításokat stb. elkövetnem, vagy abban résztvennem. 12.831 hivatásos csókot kellett adnom és éppen annyit elfogadnom, 486 különféle kivitelű gyilkosságot, 1116 tolvajlást, betörést és utcai rablótámadást kellett végbezvinnem, azonkívül 44 gyujtogatást és 253 hazaárulást kellett elkövetnem.

31-szer kellett magamat a vízbe ölnöm, de csak 17-szer kellett magam felakasztanom, 132-szer ájultam el. Csak 3 ízben voltam vak, 19-szer süket, 16-szor néma, 10-szer süketnéma, 464-szer áldottak meg, 571-szer átkoztak el.

118-szor voltam császár, 455-ször király, 101-szer herceg, 511-szer előkelő nemesember, 4-szer szultán, 241-szer kísértet, jó vagy rossz szellem, 302-szer bíró, ügyvéd, orvos, pap, polgármester, tanító, 226-szor költő, festő, szobrász, 14-szer akrobata, 1888-szor kereskedő vagy másféle iparos, 414-szer paraszt, erdész, vadász, 83-szor vadorzó, 929-szer szárazföldi vagy tengerésztiszt, 333-szor katona vagy matróz, 15-ször hajós, 118-szor koldus, 75-ször titokzatos ismeretlen, 24-szer hóhér, 39-szer börtönőr, 17-szer kínzólegény.

117-szer haltam meg mérgezés következtében, 211-szer öltek meg tőrrel és karddal, 252-szer lőttek agyon. Börtönbe vetettek 1714-szer, kivégeztek 155-ször, egyáltalában erőszakos módon 1095-ször távolítottak el az árnyékvilágból. Természetes halállal, t. i. végelgyengülésben csak 9-szer haltam meg — a színpadon".

Mindezeket a színházi rémdolgokat Palmer jó egészségben szenvedhette végig, mert nagy életkort ért el.

*

Leoncavallo olasz zeneszerző egy napon dél-olaszországi városba érkezett s a hirdetési oszlopon látta, hogy az ő operáját, a „Bajazzók"-at adják.

Elhatározta, hogy az előadáson „inkognitó" jelen lesz és az esti pénztárnál vásárolt magának egy földszinti ülőhelyet. Mellette egy csinos, fiatal hölgy ült, akinek mihamar feltünt az, hogy szomszédja nem vesz részt az általános tapsban, hanem nyugodtan ül a helyén. Egy idő mulva a hölgy e szavakkal fordult a komponistához:

— Miért nem tapsol ön? Nem tetszik önnek ez a dalmű?

Leoncavallo, aki jól mulatott ezeken a kérdéseken, így felelt:

— Őszintén szólva: nem. Sőt ki kell jelentenem, hogy bennem visszatetszést kelt. Ez az opera nyilvánvalóan egy kezdő műve, hogy roszszabbat ne mondjak.

— Ha ön ezt állítja uram, akkor önnek fogalma sincsen a zenéről.

— Lássa kérem, — kezdte újra a zeneköltő és egy rövid dallamot kezdett dúdolgatni — ez a melódia Mozartból van lopva, ez Bizettől, ez pedig Beethovenből.

Szóval az egész operát darabokra tépte.

Szomszédnője fürkésző pillantással méregette, azután így szólt:

— Az, amit ön itt mondott, tényleg az ön őszinte véleménye?

— Ez a legszentebb meggyőződésem.

— Helyes. — És ezzel a hölgy gúnyos mosollyal elhagyta a színházat.

Mikor az operaszerző másnap átfutotta a helybeli reggeli lapot, szeme megakadt egy cikken, amelyiknek ez volt a címe: „Leoncavallo a Bajazzókról". Nagy csodálkozására a cikkben megtalálta mindazt, amit színházi szomszédnőjének előző este saját művéről mondott. Az a hölgy, aki őt azonnal felismerte, azzal volt megbízva, hogy az operáról kritikát írjon.

Fligl József.

A József nádor céh

Az utolsó években mindinkább előtérbe nyomult Budán az az általános óhaj, hogy egy olyan társadalmi egyesülés létesüljön, amely *Buda műemlékeinek* kultuszát, a társadalom *helytörténeti és helykegyeleti* érzékének fejlesztését propagálja s ilyképen a „Műemlékek Országos Bizottságának" és a „Székesfőváros Műemlékekre Felügyelő Bizottságának" munkáját társadalmi úton támogatja. Ez az óhaj testesült be 1927 május 28-án, amikor a „Budapesti József nádor céh" megalakult. Már az egyesület neve is a tradiciók ápolásának jegyében született, amikor magát céhnek nevezte és a nagy József nádor emlékét megörökítve, egyuttal programmot is hirdetett. Mindenki tudja, hogy mit akart József nádor? Szép Budapestet akart, ahol a művészi feltételek mellett a tradiciókat is megbecsülik. Ezt a tradiciót a céh elsősorban azzal kívánta hangsúlyozni, hogy fővédnökéül *József* királyi herceg tábornagyot, a nádor unokáját és helyetteséül dr. *József Ferenc* királyi hercegeet, a dédunokát kérte föl. A védnökök sorában a kultuszminiszter, a honvédelmi miniszter, a belügyminiszter, a főpolgármester, a polgármester és a székesfővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke foglalt helyet. Más jelentékeny társadalmi és hiyatali méltóságok pártfogókul és választmányi tagokul választattak, köztük *Lampel* Vilmos ny. min. tan., szfőv. biz. tag, aki oly sokat tett a céh érdekében. Az elnökség a következőképen alakult meg: elnök: gróf *Festetich* Pál, ügyvezető alelnök: vitéz *Aggházy* Kamill, a Hadimúzeum igazgatója, főtitkár: Bevilaqua Béla dr., jegyző: Thurner Géza, pénztáros: Karny Rezső dr., ellenőr: Sacelláry Pál, ügyész: Szász Andor dr. Az elnökséget az előadók egész sora, köztük Lux Kálmán dr., Lechner Jenő dr., Siklóssy László dr., Nagy Lajos dr., Szablya Frischauf Ferenc, Enyváry Jenő dr., Gárdonyi Albert dr., Rexa Dezső, Glatz Oszkár, stb. támogatták. Az alakuló közgyűlés által jóváhagyott és a belügyminiszter által megerősített alapszabályokat végre 1929 június havában a céh vezetősége megkapta. A céh vezetősége leküzdve az összes felmerült akadályokat, most végre hozzájuthat ahhoz, hogy a maga elé kitűzött célok megvalósításához fogjon. Erről ad hírt a következő meghívó:

„A József királyi herceg tábornagy Ur Ófensége fővédnöksége és vitéz dr. József Ferenc királyi herceg Ur Ófensége helyettes fővédnöksége alatt álló *„Budapesti József nádor céh"*, valamint az ennek kebelében megalakult Budavári Helytörténeti Bizottság rendes évi közgyűlését 1929 dec. hó 28-án délelőtt 11 órakor tartja Budán, I. Bástyasétány 40. szám alatt, Hadtörténelmi Múzeum épülete. A közgyűlésre az érdeklődőket is meghívják.

Ezzel a közgyűléssel remélhetően kezdetét veszi a rég sóvárgott munkálkodás korszaka. Ebben nagy segítségére lesz a céhnek az, hogy a Hadtörténelmi Múzeum épületében állandó helyiséget kap, annak könyvtárát s különösen ennek budapesti vonatkozású anyagát, tervrajzait, metszeteit stb. használhatja. Közvetlenül vehet részt a múzeum által Budavárában és másutt kezdeményezett emléktáblaakciókban. Egyik legközelebbi programpontja a céhnek, a Budai Napló által kezdeményezett akciónak előremozdítása, ugyanis a Budavára 1686. évi visszafoglalásának 1936-ban rendezendő 250 éves évfordulójának nemcsak ünnepségekben, hanem maradandó alkotásokban való előkészítése, mint a Bécsikapú helyreállítása, a Vár keleti vagyis dunai oldalán a Vár sétányának folytatása és a többi.

A Zugligeti Egyesület december hó 15-én tartotta dr. *Manninger* Vilmos m. kir. egészségügyi főtanácsos, egyetemi m. tanár, elnök vezetése alatt választmányi ülését, amelyen dr. Zerkovitz Imre ügyvéd, alelnök, dr. Walkó Lóránt m. kir. kormányfőtanácsos, Sigray István mérnök, dr. Virág Gyula ügyvéd, lovag Fackh József, Langer Lajos mérnök, dr. Wladarzyk József főorvos, Füredy Jenő, a Budapesti Gazdálkodók Egyesületének főtitkára, dr. Eperjessy István tanácsjegyző és még számosan vettek részt. *Manninger* Vilmos dr. elnök a folyó ügyek elintézése után a zugligetiek súlyos panaszát ismertette. Kertjükben levő vízmedencéket nem használhatják, mert a vízművek igazgatósága azoknak vízzel való megtöltését nem engedi. A Szilasy-úton levő dr. Preisich-féle gyermekszanatóriumban az üdülésre szoruló gyermekek fürdésre a szabadban levő vízmedencét egész éven át nem használhatták, mert a vízművek igazgatósága annak használatba vételét nem engedélyezte. Kiemelte, hogy egész Zugligetben egyetlen strandfürdő nincs, úgyhogy a fürdés kérdése csak magánmedencék létesítésével oldható meg. *Eperjessy* István dr. rámutatott arra, hogy különösen a magasabban fekvő részekben a kánikula ideje alatt sokszor 15 percre is megakad a vízszolgáltatás. Ha ilyenkor a legkisebb tűz ütne ki, amit néhány vödör vízzel el lehetne oltani, víz hiányában a tűz oltása lehetetlen. *Manninger* Vilmos dr. ismertette azután, hogyan lehet a medencében levő, hosszabb idő óta állott, poshadásnak induló vizet rézgálic hozzáadásával állandóan tisztántartani. Ezzel a kezeléssel a víz gyönyörű kék színt kap, az egészségre nem ártalmas és az egyszer megtöltött medencében csak az elpárolgott vizet kell pótolni. Halak azonban ebben a vízben nem élnek meg, de a kecskebéka szívesen tanyázik és szaporodik benne. A választmány elhatározta, hogy a jövő év elején hangversennyel kapcsolatban gazdasági irányú előadásokat rendez, melyek a gyümölcsösök fejlesztésével és a rózsatermesztéssel foglalkoznak. Gülbaba idején Buda rózsakert volt, annak feltámasztása kívánatos lenne most újra. Füredy Jenő a növényvédelem fontosságát emelte ki és hogy a rovarok és gombák írtása csak egységesen történhet. A Budapesti Gazdálkodók Egyesületének növényvédelmi osztálya (Központi városháza 287. számú mellékállomás) akár telefónon, akár levélben, bárkinek készségesen ad felvilágosítást növényvédelmi ügyekben és gyümölcsös kertek gondozását, permetezését, a fák visszavágását önköltségi árban vállalja, csupán az elhasznált anyag árát és a felmerült munkabért számítja fel. *Wladárzyk* József dr. főorvos felpanaszolta, hogy egyesek gyümölcsfáikat egyáltalában nem gondozzák és így a szomszédjuk gondozott fáit újból ellepik a férgek és a gombák. *Füredy* Jenő felvilágosítása szerint a törvény módot ad arra, hogy azokat a kerteket, ahol a férgek írtása nem történik meg, a telektulajdonos költségén a főváros végeztesse el az írtást. *Eperjessy* István dr. tanácsjegyző féregírtás szempontjából kiemelte a madárvédelem fontosságát. Egy-egy cinke testsúlyának megfelelő mennyiségű rovart pusztít el naponta és elsősorban a gondozatlan férges fákat keresi fel. Javasolta, hogy körlevélben kérje fel az egyesület összes tagjait, hogy állítsanak fel minél több fészekodút és a téli időben madáretetőket.

Régi utcanevek.

Kocsmák is adtak nevet sok budai utcának hajdanában, amikor nem voltak még olyan közéleti nagyságok, akikre a nép és Buda város tanácsa az utcakeresztteléseknél gondolhatott. Igy az „Attilához" nevű kocsma az Attila-utcának, a „Borzhoz" címzett a várbeli Borz-utcának, a „Baltához" nevű étkezőnek a Balta-köznek (Hackl), a „Kékgolyóhoz" nevű kocsma a Kékgolyó-utcának, az „Arany Szarvashoz" címzett kávéház a Szarvas-térnek, a „Három Nyúlhoz" nevű kocsma a későbbi kaszárnyának és utcának, a „Fortunához" címzett vendéglő és kávéház a hasonló nevű utcának, a „Fekete Medvéhez" nevű fűszerkereskedés a Medve-utcának, az „Öt Pacsirtához" címzett vizivárosi kocsma a hasonló nevű utcának, az „Aranyhajóhoz" nevű kocsma a budai Hajó-utcának stb. Családi névről a XVIII. században csak egy utca volt elnevezve a Várban, a *Heusler*-utca, így nevezve egy sarokház után, melynek tulajdonosa Heusler Donát heidersheimi gróf és tábornok volt. Ez az utca a Szentháromság-utcának felel meg az Uri-utca és Bástya-sétány között.

Budán a testvérvárosok egyesítése előtt a családnevek nem vergődhettek zöldágra, minek okát abban találjuk, hogy a törökök távozása után a települő gyarmatosok kész külső városrészeket találtak, ezeknek utcáit a volt budai kamara-igazgatóság látta el névvel s minthogy Buda további fejlődése Pesthez képest nem emelkedhetett, nem is volt szükség a polgárság birtokában volt nagyobb területek feldarabolására. Hivatalosan elismert és családnevű utcát csak hetet említhetünk meg, t. i. a Niedermayer-utcát, melynek elnevezése körülbelül 1830-ra vihető vissza s nevet ennek Niedermayer Ferenc ácsmester feldarabolt szőlőtelkei adtak. A Schwarezer-utcát, melyet Schwarezer Ferenc dr. intézetéről neveztek s mely később Hárs-köz lett, majd újra visszakeresztelték. A Schwarczel-utcát, mely nevét Schwarczel N. budai polgár házától kapván, 1879 óta két részre van felosztva, az egyik rész a Franklin-utca, a másik az Ilona-lépcső. A Teleki-utca, amelynek Teleki gróf palotája adott nevet — utolsó neve Lovarda-utca. A Wegerer-utcát, Wegerer Károly háza után lett elnevezve, 1879-ben átkeresztelték Vándor-utcára. Megemlítjük még a Schrecker-utcát, a mai Orom-utcát, ezt azonban nem merjük határozottan a családi nevet viselő utcák közé sorolni. Családneveket viselő, érdemekre emlékeztető, de a fentemlítettek közé nem sorolható utcák voltak a Várban a Batthyány-utca, a mai Uri-utca és a Kossuth-utca, a mai Verbőczy-utca, melyeket 1849-ben felsőbb parancsra régi nevükre vissza kellett keresztelni . . . A Batthyány-utca Batthyány Lajosnak, a Kossuth-utca Kossuth Lajosnak nevét viselte.

Kis emberek, nagy hegyek

Akik szeretik a csöndet, az erdőt, a budai hegyek csodálatos világát, azok sokszor találkoznak a város apró emberkéivel, amint nagy hátizsákkal, szöges bakancsban fölfelé szuszognak a hegyi ösvényeken.

A cserkészek és kiránduló diákok mosolygós arca ma már hozzátartozik a mi hegyeink életéhez. Az ő kacagásuk, játékuk az új Magyarország életre fakadása. Mert minden óra, amelyben a hegyek tiszta levegőjét szívják, erősebbé teszi kis tüdejüket, ellenállóbbakká teszi őket a város és a magyarság közös nagy veszedelme, a tuberkulózis ellen.

Akik jártak a boldog nyugati népek országaiban, azok tudják, menynyire megbecsülik ott künn az ifjúságot. Játszóterek, játékvezetők vannak a városi parkokban. És ezeken a megjelölt játékhelyeken nem tilos a fűre lépni.

A német ifjúság keresztesvitéz mozgalma a Majna legszebb pontjain lovagvárakat kapott barátaitól. És kell-e mondanunk, hogy a rekonstruált középkori élet, amely az új germánságot teljesen kiszakítja a modern Németország gyártelepei, munkáslakásai közül, — okosabb, százezerszer lelkesebb védekezés a bacillushordák ellen, mint akár tucatnyi gyermekszanatórium. A vasfejűnek mondott németek eltalálták, hogy először a lelkét kell meggyógyítani a ma zaklatott idegéletű ifjúságának és akkor már meggyógyul a fizikuma is.

— Ez külföld! nem felel meg a magyar pszichének az idegen eszmekörökbe kapcsolódás — szokták ilyenkor mondani azok, akik soha ilyen ifjúság-tömeggondozást kitalálni nem fognak.

Ami a speciális magyar psziché követelményeit illeti, erre megvan a magunk megjegyzése. A magyar középkori életnek is vannak emlékei. Rekonstruálni lehetne Visegrád, Drégely, Nyitra és a többi históriai helyek magyar váréletét. A lányok részére a Margitszigeten fölépíthetnénk az árpádkori kolostort. Igaz, ez nem volna üzlet, csak nagy-nagy erkölcsi tőkebefektetése a magyarságnak.

De erről talán máskor.

Mi védekezni akarunk a legirtózatosabb népbetegség ellen és egyik hegyünkre tilos lépni, mert az magántulajdon. Máshol tilos letérni az erdei útról. Ahol tenyérnyi tisztás van, ott kitűzték a táblát:

Labdázni tilos!

Valamelyik szegény diák a Széchenyi-hegyről szeretne a Farkasvölgybe menni. Tilos. Mert a Magyar Golf Klub megszerzett magának egy példátlanul nagy telket és azon átjárást nem enged. Most az új zárdától a Víztoronyig övé a Farkasvölgy felé eső hegyrész. És a Golf Klub folyton terjeszkedik. Legközelebb nekiindul valaki a hegynek és a Diana-út alján szembetalálkozik a táblával:

Magyar Golf Klub
Az átjárás
veszélyes és tilos!

Ez nem telekpolitika és nem ifjúságpolitika.

A CIE Budapesten tartott augusztusi világkongresszusán a Svábhegyre kiránduló egyik francia delegátus mondotta kísérőjének:

— Ha miénk volna ez a hegy, nekünk nem volnának tüdőbetegeink.

Finom célzás arra, hogy a budapesti egyetemi ifjúság ötven százaléka tuberkulotikus.

Amikor valahol szóbakerül az ifjúság, mindig úgy beszélnek róla, mintha a kor szelleme megölte volna fogékonyságát a nagy nemzeti célok iránt. Sokan rásütik, hogy züllött. Pedig ez az ifjúság tud tisztán érezni, tud nagyot akarni, tud revizionista lenni utolsó csepp vére odaadásával. A szenvedések, a háború, a szegénység leghősibb katonáivá avatták ezt az új magyarságot.

De sápadt arccal, behorpadt mellel, ziháló tüdővel nem lehet revíziót csinálni.

Sok-sok tiszta levegőt akar ez az ifjúság. Életet akar, napsugaras boldog életet, amelyhez inkább van joga, mint más nemzet ifjúságának.

Akikkel mi találkozunk a kanyargó hegyi ösvényeken, azok csak előőrsei a város hogárszemű ifjúságának. Meg kell nyitnunk, föl kell tárnunk megfelelő propagandával, helyes intézményekkel és intézkedésekkel a budai hegyek nagyszerű panorámáját minden fővárosi fiatal lélek előtt, — akkor majd megszaporodnak a nagy hegyek kis vándorai és a vasárnap délutáni madárcsicsergésre vissza fog feleselni a legkedvesebb muzsika: apró magyarok ép tüdőből jövő kacagása.

Magyar József.

A Rózsadomb

és közvetlen környékének lassú fejlődésében jelentős lépés történt: elkészült a gróf Mailáth-féle hatalmas szálloda-bérház, amely egy csapásra megváltoztatta a Statisztika körüli vidék egész eddigi karakterét. A csendes kisvárosi élet eltűnt és helyét eleven, pezsgő mozgalmasság váltja fel. Lassan benépesednek a háztömb üzlethelyiségei, melyek mind arra hivatottak, hogy a környék lakosságának olyan régen nélkülözött kényelmét mindenben kielégítsék. Megnyílt a modern úri és hölgyfodrász, az elegánsan berendezett cukrászda, rövid időn belül megnyílik a gyógyszertár s karácsony előtt megnyitja kapuit a rózsadombi kávéház és étterem is. Szerencsés gondolatot valósított meg *Lakatos* József, amikor számolva a rózsadombi előkelő villatulajdonosokkal és a környék előrelátható hatalmas arányú fejlődésével — diszkrét, *finom és intim kávéházat és éttermet* rendezett be. *Lakatos* József neve egészen újcsengésű e szakmában, de Buda előkelő társadalma, az arisztokrácia annál inkább ismeri őt. Tíz éven át a kormányzóság konyhafőnöke volt, arisztokrata családok konyháit vezette és hosszú éveket töltött Párizsban, a modern konyhaművészet Mekkájában. Az idén érdeme elismeréséül Őfőméltósága a IV. osztályú érdemkereszttel tüntette ki Lakatos Józsefet, aki szerény modorával, közvetlenségével és tehetségével meg fogja nyerni a budai úri közönség bizalmát és szeretetét.

A kávéházat Lakatos József személyesen vezeti, míg az éttermet öccse vezeti, aki szintén elsőrendű szakember, munkatársai: a cukrász és főszakács szintén a legjobb erők. A kávéház építkezése rövidesen befejeződik s akkor alkalmunk nyílik annak bővebb ismertetésére.

TEA közvetlen behozatal, a termelő eredeti csomagolása.
Nagyban és kicsinyben
BOZÓ gyógytár,
I., Alkotás-utca 34. sz.

Laptulajdonos: VIRÁG és TÁRSA. Kiadásért felelős: Virág Béla. — Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Pest V. Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.)

VAROSLIGETBEN
SZÉCHENYI
GYÓGYFÜRDŐ
a modern orvosi tudomány minden szközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva
A város minden pontjától könnyen megközelíthető

Az aranymisés pápa jubileumi ünnepén a budai r. k. egyházközségek is buzgón vették ki részüket. Különösen hatásos volt az óbudai egyházközség ünnepe, ahol *Kozelka* Jenő pápai káplán mondott szép beszédet, a Szent Alajos-kör zenekara, Petri Kató, a magy. kir. Operaház tagja és az Egyházközségi Énekkar szerepelt művészi számokkal.

A Budai Torna Egylet e hó 15-ikén tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen nagynevű elnöke, *Demény* Károly és másodelnöke, *Holfeld* Henrik, állásukról lemondottak. Demény Károly közel félszázadon át vezette az egyesület ügyeit, helyettese pedig közel négy évtizeden át volt Holfeld Henrik. A közgyűlés szeretettel ünnepelte a nagy érdemeket szerzett elnököket és Demény Károlyt örökös tiszteletbeli elnökévé, Holfeld Henriket pedig az egyesület örökös tiszteletbeli másodelnökévé választotta meg. A távozó elnökök helyét a jövőben két társelnök és egy ügyvezető elnök fogja betölteni. Társelnökökké vitéz dr. *Végh* Kálmán honv. államtitkárt és dr. *Moldoványi* István kúriai bírót, a központi járásbíróság alelnökét, ügyvezető elnökké pedig dr. *Petracsek* Lajos ügyvédet választották meg. Az új vezetőséggel három kipróbált sportember vette kezébe a BBTE sok dicsőséget látott zászlaját és reméljük, hogy Budának ez a többezer tagot számláló és nagyjelentőségű egyesülete újabb dicsőségteljes jövő elé megy. A közgyűlés dr. *Moldoványi* István társelnök javaslatára elhatározta, hogy Demény Károly elnökének nevét egy *díjalap létesítésével* fogja megörökíteni, mely alapból felváltva különböző sportágra fog évente egy-egy értékes díj kitűzetni. Holfeld Henrik emlékét az egyesület úgy kívánja megörökíteni, hogy nevéről elnevezendő *turista- és sí-menedékházat* fog a közeljövőben felállítani. A tornatermet nagyszámban megtöltő egyesületi tagok örömmel üdvözölték az egyesület vezetését átvevő új elnökséget abban a reményben, hogy az új elnökség meg fogja találni a lehetőséget arra, hogy Buda érdekeinek ápolásában és szolgálatában szorosabb összeköttetésbe lép azokkal a működő társadalmi egyesülésekkel, amelyek Buda szebb jövőjéért küzdenek.

*

Horthy Miklós kormányzó a kultuszminiszter előterjesztésére megengedte, hogy a BBTE 60 éves jubileuma alkalmából *Demény* Károly ny. postavezérigazgató-államtitkár, egyesületi elnöknek, a magyar testnevelés körül kifejtett éremeiért,

továbbá *Hohlfeld* Henrich, ny. h. államtitkár, egyesületi másodelnöknek, *Moldoványi* István dr. központi járásbírósági alelnök, egyesületi alelnöknek, *Prém* Loránd miniszteri titkár, egyesületi alelnöknek és *Tatár* István felsőkeresk. iskolai tanár, egyesületi főtitkárnak, a magyar testnevelés körül kifejtett tevékenységükért, elismerését tudtul adják.

URI SZABO, kiváló szabász: GLASZ Péter, I., Maros-utca 11.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA—AKVINKUM
KEDVES
KIRÁNDULÓHELY
TÉLEN IS
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermalvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az ÚJPESTI átkelő propellernek állomása

Cáfolat. *Szél* Jenő, a Kisipari Hitelintézet érdemes vezérigazgatója e hó 18-án, kedden este rendkívül érdekes előadást tartott a „Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületében", a középosztály válságáról, a többtermelésről és a racionalizálásról. A szépszámú közönség a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta mélyenjáró gondolatait és több ízben zajos tapsokkal adott kifejezést elismerésének. Az élvezetes előadás gondolatmenetét legközelebb részletesen ismertetjük.

Az igazságnak megfelelően kijelentjük, minden félreértés elkerülése végett, hogy egyes napilapok *tévesen közölték* azt, miszerint Szél Jenő vezérigazgató a *Haggenmacher-féle erdővásárlásról is nyilatkozott volna.* A valóság az, hogy kizárólag a gazdasági válságról és a többtermelés lehetőségéről beszélt és *az erdővásárlást nem is említette.*

FALLER MIHÁLYT, a BSzKRT volt főfelügyelőjét, a budai társadalom közszeretetben álló tagját, *helyettes igazgatóvá* nevezte ki az igazgatóság, mely alkalomból sok helyen ünnepelték.

SZEMÜVEG Zibrinyinél, I, Attila-u. 12

Erdekes találkozóra hívta meg 40 év előtti, hadapródiskolai bajtársait dr. *Papanek* Ernő miniszteri tanácsos a Tiszti Kaszinó Pósch-féle vendéglőjében december 10-én este. 1889-ben léptek volt mindnyájan a budapesti hadapródiskola kötelékébe és négy éven át meleg bajtársi szeretet fejlődött ki a fiúk között, akik éjjel-nappal együtt voltak. 1893-ban 75-en végeztek és a sors szétszórta őket úgy, hogy alig tudtak egymásról évtizedek óta. A végzettek közül csak 24-en jöttek el, öten pedig kimentették magukat. Érdekes, hogy a megjelentek nagyobb része budai. Megható, sőt kedves jelenetek voltak, amikor a 40 év előtti vidám fiúk, mint nyugdíjas tábornokok, vagy más magasállásúak találkoztak. A társasvacsoránál *Papanek* Ernő dr. az ő szellemes, kedves modorában üdvözölte a megjelenteket. Felszólaltak még vitéz *Párkány* Sándor ny. tábornok, vitéz *Zalán* Antal ny. tábornok, *Mitterspacher* Gusztáv ny. százados, MÁV főfelügyelő, aki Horthy Miklós kormányzó úr őfőméltóságának első útimarsallja. Az öreg bajtársak a feltóduló régi kedves emlékek hatása alatt csak nehezen tudtak megválni egymástól és megfogadták, hogy ezentúl minden évben legalább egyszer találkoznak.

Az estén megjelentek:

Bertalan Albert ny. ezredes, báró Brandenstein Albert ny. ezredes, vitéz Csatáry (Wettengel) Rudolf ny. ezredes, Fehér Géza postamester, Hettyey Árpád szőv. kezelőfőtiszt, szentgyörgyi Jablánczy Géza ny. hadbiztos-ezredes, Kiss Kálmán ny. ezredes, Kiszelly István ny. ezredes, Ludwig Viktor ny. tábornok, Margitay Jenő ny. alezredes, Medits Ferenc ny. alezredes, Mitterpacher Gusztáv MÁV intéző, Papanek Ernő miniszteri tanácsos, vitéz Párkányi (Phoser) L. Sándor ny. tábornok, Rainoga Ambrus ny. ezredes, Reitz Gyula sz. k. őrnagy, Ribiczey Miklós ny. ezredes, Szentmiklóssy Gyula ny. százados, Szkalos Kornél könyvelő, Vásárhelyi Zoltán ny. főigazgató, Weber-Mayer Géza ny. felügyelő-százados, Wirker Béla ny. ezredes, vitéz Zalán Antal ny. tábornok, Berczelly György ny. fürdőigazg.

BABOS ODÖN ny. központi felügyelőt sokévi értékes szolgálatainak elismeréséül igazgató-helyettessé nevezte ki a Duna-Száva-Adria Vasút igazgatósága, ez alkalomból meleg ünneplésben részesítették.

PHILADELPHIA kávéházban PÁSZTOR GYULA szalónzenekara muzsikál.

Az ellenszenves adózást igyekezett rokonszenvesen megértetni a hallgatósággal dr. *Krivoss* Árpád, aki ma elismerten a legkiválóbb adóügyi fiskálisok egyike, e hó 13-án a Budai Társaskörben rendezett előadóestjén, ahol nagyszámú közönség gyült össze, köztük maga a főpolgármester, dr. *Ripka* Ferenc is. Kiderült, hogy a ma életben lévő adók legrövidebb ismertetéséhez is, alig elég egy felolvasóest és kiderült az is, hogy ezeket az adókat — nolens volens — fizetni kell. A tulajdonképpeni hatás az lett volna, ha a jelenvolt közönség tombolva követeli, hogy még este nyissák ki az adópénztárakat és emberéletet veszélyeztető tolakodással sietett volna mindenki a hátralékos adóját leróni. Az előadó sikere nagy volt, de ezt a sikert mégsem érte el. Enyhítette az ellenszenves téma szülte csendes lehangoltságot *Zoltán* Irén, a prágai operaház bájos énekesnőjének pompás hangon előadott néhány melódiája. Szívesebben hallgatták, mint az adóügyeket. Adóügyi tanulmányáért tulajdonképpen a társasvacsora közben ünnepelték Krivosst, amikor *Hoór-Tempis* Móric, *Székely* Vladimír, *Tímár* József dr. és *Kapcza* Imre, aki az *„ismeretlen adófizetőről"* beszélt, akinek a konszolidációt köszönhetjük, mert fizette a negyvenszeres adót, — továbbá *Vecseklőy* József méltatták az előadó szaktudását. *Oszoly* Kálmán mondott köszönetet a művésznőnek, *Faller* Mihály pedig megköszönte *Hoór-Tempis* Móriennak kineveztetése alkalmából őt ért kitüntető megemlékezéseért.

LÁTCSŐ Zibrinyinél, I., Attila-u. 12.

Buda a tradiciók városa, ahol a kereskedők is hűek a régi, kipróbált elvekhez. Régi meggyökeresedett cég a *Lohr* Irma virágkereskedés, melyet 8 év óta *Nagy Imre László* vezet a régi szellemben és szállítja Buda úri társadalmának virágszükségletét. A Fő-u. 1. sz. alatti üzlet most az ünnepek alatt a legszebb virágoskertet varázsolja a vásárló elé.

Végre egy okos dolog, ami hasznára lesz Budának és szolgálja a „Buda világfürdő" eszméjét. Ha nem *nevekkel* kezdjük, hanem a *kérdés elvi* részével, akkor rögtön mellénk áll mindenki, mert az igazságot hiába dugdossák a demagógia és a mindenáron való ellenzés vékája alá. A fürdővárosnak, ha világfürdővé akar lenni, minél nagyobb erdős, ligetes, parkos területekre van szüksége. A modern tudomány föltétlenül a hegyek közé, erdők és ligetek közé fogja áthelyezni a fürdőket, ami Budán már azért is lehetséges, mert minden fürdőnknek bőségesen sok vizetadó forrásai vannak. Még a Hungária-forrás ivókurájának az egyik felét is vagy a Gellérthegyre, vagy a Svábhegyre, esetleg a budai hegyvidék más védett helyére teszik át. Itt bent nincs megfelelő sétaparkja. Akik sürgetik, hogy az összes fürdőket egy kézbe vegye a főváros, azoknak sürgetniök kell, hogy az összes — Budát környező — erdősített részeket is szerezze meg a város. Aki szociális szempontból ítéli meg a kérdéseket, az föltétlenül híve minden levegős, napsütéses, ligetes hely megvételének. A budai hegyvidék valamely részén, ahol a város parkíroztatja, rendezi, nagy autóutakkal és gyalogsétautakkal ellátja, villamosközlekedését biztosítja, — a telek értéke négyszögölenkint túlszökik a 20 pengős áron. Ha a város ilyen területet ölenkint 10 pengővel tud megvásárolni — föltétlenül jó üzletet csinál. Hátha még kulturált területet vásárol, nagy épületekkel, keresett forrásokkal, öreg erdővel, mint amilyen a *Disznófő* környéke, és a vételárát is kényelmes részletekben fizetheti, két kézzel kell kapnia az ilyen üzlet után. Panama nincsen a dologban, ilyesmi nem is tételezhető fel a vételt ajánló Keresztény Községi Párt puritán tagjairól, legkevésbé a Tanács tagjairól, — így a Haggenmacher-féle erdő megvásárlása tisztán és kizárólag a város részére jó üzlet.

LORGNON Zibrinyinél, I., Attila-u. 12

Könnyek tengerén. Bájos költemények kötete, mely soha alkalmasabb időben nem jelenhetett meg. *Wlassics* Tibor báró szép lelke sugárzik, meleg szíve dobban e könyvből az olvasó felé. Karácsonyi ajándéknak alig képzelhető ennél kedvesebb. Poétikus, művészi címlapját ifj. *Mosdossy* Imre rajzolta. Ára 2 pengő. Kapható a Stephaneum-nyomda kiadóhivatalába, az összes könyvkereskedésekben és a szerzőnél: I., Ráth György-utca 11/b.

FRIEDLAENDER ANDOR, a Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója a karácsonyi ünnepekre nejével Berlínbe utazott,

Hirdetések a Budai Napló és a többi lapok részére feladhatók TENZER GYULA hirdetési irodájában, Budán, I., *Retek-utca 46. földszint* és a központban IV., *Szervita-tér 8. sz.* Telefon: 823-93.

A takarékosság jubileuma. E hó 15-én, vasárnap tartotta a *„Budapesti Iparosok Önsegélyző Egyesülete"* V-ik évi rendes közgyűlését *Jász* Lajos elnök vezetése alatt. Megjelentek a közgyűlésen dr. *Tury* Zoltán, mint a II. ker iparoskör elnöke, *Váli* Gábor ügyvezető-elnök és az egyesület takjai — akik főként a II. ker iparoskör tagjaiból rekrutálódnak, — számosan. A közgyűlés a tagok nagy tetszése és teljes megelégedése mellett folyt le. Különösen nagy örömet okozott az, hogy az egyesület a jelen gazdasági viszonyok ellenére is, a tavalyihoz képest *dupla eredményt mutatott fel* és így a fejlődés hathatós jelét mutatja. Egyhangúlag elfogadta a közgyűlés dr. *Pénzes* Mihály egyesületi ügyésznek az év elején eddig észlelhető pénzszűkére vonatkozó áthidaló indítványát. Közgyűlés után az ötéves jubileum alkalmából díszvacsorát rendezett az egyesület, melyen Váli Gábor, Tóth István, Jancsó Pál, Dvoracsek Vencel, Skultéty Ferenc szólaltak fel, majd dr. *Pénzes* Mihály ismertette az egyesület alapját képező elveket. A társas vacsora kellemes hangulatban, késő éjjeli órákig tartott.

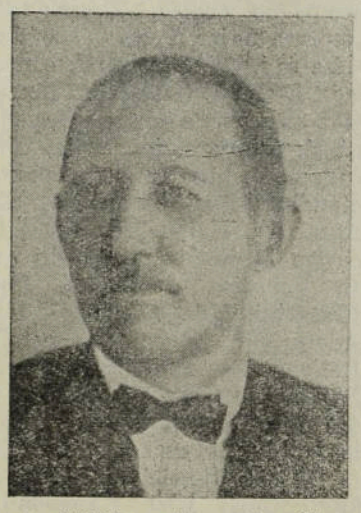
Thoma József hangversenye szombaton, december 7-én volt. A kiváló zeneműv. főiskolai művészprofesszor, budai zongoraművész Beethoven 32 variációját, Liszt: Polonaisát és egy sorozat kisebb művet játszott tökéletes technikai kidolgozással, a zenei értelmezés szokatlanul magas fokán, megrázó hatással. *Zsámboki* Miklós ismert kitünő gordonkaművésszel előadta Chopin alig ismert zongora-gordonka szonátáját, amellyel brilliáns kamarazenésznek bizonyult. Közreműködött még az estén *Illésy* Margit dr. operaénekesnő, aki kellemes, szép hangjával, nagy muzikalitásával váltott ki osztatlan sikert. A megjelent előkelő és nagyszámú közönség dísze volt *Magdolna* kir. hercegnő.

GÁLA ESTÉLYEK
a Bellevue-Szálloda éttermeiben minden szerdán. Versenyek. Értékes párisi ajándékok. Telefon: Aut. 528—84.

Mikulásestet rendezett a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör dec. 7-én. A szépszámú díszes közönséget *Philipp* Kálmán dr. üdvözölte, megköszönve a meleg érdeklődést és továbbra is kérve a támogatását. Majd harctéri emlékeiből olvasott fel, a közönség meleg érdeklődése mellett. Utána *Angermayer* Béláné *Hildach, Leowe* és *Lavotta* dalaiból énekelt, ritka melegséggel és nagy művészettel. A hálás közönség ráadást is kapott. *Österreicher* Ilonka kísérte zongorán sok műérzékkel. *Vojtovics* Alexy orosz tánca és *Leviczky* Andor mókái ügyesen emelték a hangulatot, amely M. *Molnár* Aranka színművésznő fellépésében érte el tetőpontját. A *Kassai diák, A labda,* majd *Rózsa* Zsigmond dr. két bájos dalának előadásában erő és szín, melegség és plaszticitás volt. A közönség meleg ovációval jutalmazta, de elismerés jutott *Rózsa* Zsigmond dr.-nak, a szerzőnek is. *Andréka* Károly, a kör elnöke elmés szóval köszönte meg a rendezőségnek, elsősorban *Martin* Gyulának, azután a szereplőknek fáradozásukat. Az előadást tánc követte, amely reggel 5 óráig tartotta együtt a szépszámú társaságot.

Panaszkodnak a Hunyadi János-út lakói az autobuszra. Az alagúttól a Disz-térig nines megálló s nekik akár az egyik, akár a másik megállóig jókora utat kell gyalogolniok. Az autobuszüzem igazgatósága, amely dícséretreméltóan minden panaszt lehetően orvosol, remélhetően itt is gyorsan segít majd legalább egy feltételes megálló közbeiktatásával.

25 éves jubileumát ülte meg a *Tóth Imre és Társa* cég légszesz-, vízvezeték- és csatornázási vállalat egyik főtisztviselője: *Stumpf* Károly, aki 25 év óta áll a cég szolgálatában hűséggel becsülettel és kiváló szaktudással. A cég feje *Tóth* Imre, Sasadon a Fürj-

utcai villájában ünnepelte Stumpf Károly jubileumát, ahol a tiszteletére rendezett társasvacsorán megjelentek a cég összes tisztviselői feleségeikkel és elhalmozták az ünnepeltet értékes ajándékokkal. Számos felköszöntő és üdvözlés után Tóth Imre szépművű ezüst serleget nyujtott át neki a derék munka jutalmául.

Nagy kedvezményt nyujtanak a KIRÁLY-FÜRDŐ-ben kapható füzetes jegyek.

Kuriózum a tabáni plébániatemplom építésekor talált, a főbejárattól jobbra, az orgonakarzat alatti oldalfalba helyezett kicsiny terjedelmű, de rendkívül érdekes faragott kőtöredék, mely a régi Kis-Pest — a mai Rácváros vagy Tabán — románkori templomának maradványa. A töredék peremén feliratos medaillonban domborművű alakot ábrázol. A fölötte lévő szegélyzet-töredék hajlásából és a kétfelől észrevehető ékítményes nyomokból nyilvánvaló, hogy a Krisztust ábrázoló töredék az egykori templom főkapujának ívmezejét díszítette. A stílust tekintve, a dombormű a XII. században készült, amikor a régi kis-pesti plébániatemplom alighanem újjáépült, mert a XI. században Máriáról volt elnevezve a templom, míg a XIII. században már Szent Gellért nevét viseli, valószínűleg azért, mert benne pihent ideiglenesen Szent Gellért teteme. Azután építhették újjá és csak ezzel kapcsolatban nevezhették el Szent Gellértről.

A Rózsadombi Virágkertészet, nagyszabású tervekkel vág neki a tavaszi szezónnak. Sok hívet, üzletfelet szerzett ennek a derék vállalatnak az a körülmény, hogy a Császár- és Lukács-fürdő hatalmas parkját évek óta kezeli ez a kertészet, az igazgatóság és a közönség elismerése mellett. A cég belső üzeme a legnagyobb gonddal készül a *Virágos Budapest* és a *Virágos Magyarország* erkélyversenyére, szebbnél-szebb cyklámenekkel, tulipánokkal, jácintokkal, gyöngyvirágokkal, amelyek epedve várják a gazdájukkal, hogy elnyerje a győzelmi — pálmát.

MEGBIZHATO, jómegjelenésű, fiatal úriasszony fiókvezetői, pénztárnoki vagy hasonló minőségű állást keres. Cím a kiadóban. Aut. 502—96.

Le tökéletesebb felvételek

Le nevesebb művészek
Egész évre
hangulatot, derűt, művészetet varázsolhat otthonába, ha
karácsonyra
„His Master's Voice"
csodagépet és lemezt vásárol
Gépeinken előadott művészi számok a valóság teljes illuzióját keltik.
Az eredeti angol gramophonok
már
havi 19.— P-től
kezdődőleg
részletfizetésre is kaphatók
a
The Gramophone Co. Ltd
magyarországi vezérképviselőségénél:
Budapest, IV, Kristóf-tér 3
és minden jobb szaküzletben
Kérjen árjegyzéket!

KARÁCSONYRA
TURÁNI SZŐNYEG
FŐ-UTCA 80.

KALAPOK urak és hölgyek számára nagy választékban
KERTÉSZ kalapmesternél I., Krisztina-tér 3 Fest, alakít

SZÉKELY JENŐ
IV., PETŐFI SÁNDOR UCCA 9
OCCASIO-CIKKEI-
nek egy része:

Hímzett színes női hálóing	5.85-től
Nadrág-combiné, kézi hímzett	5.90 „
Női ing	2.90 „
Egy vég siffon (10 méter)	13.80
Konyhatörlő	—.95 „
Törülköző	1.38-tól
Férfiing, saját készítmény	12.80
Férfi hálóing	10.80
Házikabát	25.—-től
Pyjama	20.—
Gyermekruhák	9.50-től

PUTSAY CUKRÁSZDA
II, Keleti Károly-utca 13. (Majláth-paloták)
Keleti pompával berendezett cukrászterem. Inyencfalatok gourmandok számára. Tel.: 520-44

Francia-magyar elemi iskola
II. KERÜLET, BIMBÓ UCCA 9. sz.
Igazgató: DR. SYPOSS KATALIN.
Rendes tanulóknak államérvényes bizonyítványok. Bármely iskola 6—13 éves tanulói és leánykái részére francia játékdélutánok. Kezdőknek és haladóknak két-kétórás teajourok, francia társalgás keretében. Kérjen kimerítő prospectust.

Dreher-Mauks „Toborzó" ostyakeverék!

Közgazdasági Napló

Szerkeszti: SZÁSZHALMI JÓZSEF

Buda pénzügyi élete 1929-ben

Friedländer Andor, a *Budai Általános Takarékpénztár* vezérigazgatója nyilatkozik a lefolyt év gazdasági és pénzügyi életéről. Friedländer vezérigazgató elsőrendű pénzügyi szakember, aki nemcsak a béke boldog éveiben állotta meg a helyét intézete élén, hanem a legkatasztrófálisabb inflációs válságot követő gazdasági romlás idején is eredményeket produkált, amikor más vállalatok egymásután adminisztrálták el utolsó értékeiket. Friedländer vezérigazgató élesszemű megfigyelő is, aki, mint a budai viszonyok alapos ismerője, rendkívül találó markáns vonásokkal jellemzi a következőkben a helyzetet:

Nyomasztó, válságos év pergett le.

Az általános világgazdasági depressziós jelenségek nem kímélték Budát sem, annyival inkább, mivel Buda a megcsonkított, agyonnyomorított, hibásan szanált Magyarország és annak válságosan küzdő fővárosának, Pestnek nyomása alatt küzd az életért, a mindennapi kenyérért. Budának azok az anyagi erőforrások sem állanak rendelkezésére, amelyek néha Pestet fel-felrázzák kábultságából és hogy

mégis egészségesebb, mondhatni egyensúlyozottabb a helyzet Buda gazdasági életében, ez kizárólag Buda lakosságának abban az erényében rejlik, hogy könnyebben tud lemondani, megalkudni és összehúzódni

és ezzel az értékes helyi tulajdonságával inkább éri el azt az eredményt, hogy valahogy mégis csak megél és helyét a nehéz, válságos időkben is megállja.

Buda szerény, szolid, kisigényű, beosztja jövedelmeit — arányosítja kötelezettségei arányában. Ami fényűző, csillogó, léha — az nem valódi budai; az csak vendégszereplő és a budaiak előtt idegen!

Budának az erényei segítették meg a gazdasági válság idején a budaiakat úgy, hogy az elmult esztendő, ha nyomokat szántott is, gondokat vetett is, — Buda gazdasági életét nem zavarta meg nagy összeomlásokkal. — Sőt bizonyos mértékben

szolid, állandó gazdasági standard alakult ki és kis mértékben bár, de a tőkeképződés is megindult!

A tőkeképződés megindulása a budai publikum hallatlan szorgalmának és szerénységének tanujele, nem pedig a kereseti lehetőségek javulásának következménye.

A felsorolt indokok eredménye az is, hogy Buda hiteligényeinek kielégítése is aránylag könnyebben oldódott meg, amiből néhány önálló budai pénzintézet teljes mértékben, élén a *Budai Általános Takarékpénztárral* együtt, kivette részét, annak *dacára*, hogy az elsőfórumú hitelforrások csatornái — úgylátszik — az új „hidak" megépítésének hiányában nagyon vékonyka sugárban találják meg az utat Buda felé.

Minden remény meg van arra nézve, hogy Buda gazdasági és pénzügyi tevékenysége a jövőben is meg fogja állani a maga helyét, ha nemcsak jó levegőjéért keresik fel Budát a felfrissülésre vágyók, hanem akkor, ha úgy az egyesek, mint a köz és az állam okulnak a fentieken, fokozzák Buda gazdasági és takarékossági erényeit, — amitől nemcsak Buda polgársága, hanem az egész gazdasági élet is — megkönnyebbülve lélegzik fel és bízó reménnyel tekinthet a jobb jövő elé. *(Sz. I.)*

---

* **Kotányi Rezső**, a *Wiener Bankverein Magyarországi Fióktelepe* igazgatója, harminckilenc évi szolgálat után nyugalomba vonult. Mint igazgató a titkári és személyzeti osztály élén állt. Hosszú szolgálati ideje alatt igen érdemes munkát fejtett ki és igen sok barátot szerzett.

* **A TEBE karácsonya.** A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete e hó 15-én a tőzsde kupolacsarnokában az évente szokásos karácsonyfaünnepélyén közel *háromezer szegény fővárosi gyermeket ruházott föl.* Az ünnepségen megjelent *Horthy* Miklósné, a kormányzó felesége is, akit *Hegedüs* Lóránt, a *TÉBE* elnöke üdvözölt. *Liber* Endre székesfővárosi tanácsnok köszönetét fejezte ki a nemes áldozatkészségért, majd a Hiszekegy eléneklése után szétosztották a temérdek ajándékot. A kiosztás munkáját dr. *Scitovszky* Tiborné, *Erney* Károlyné, *Milos* Györgyné, *Bun* Józsefné, dr. *Kresz* Károlyné, *Némethy* Károlyné, dr. *Nyulászy* Jánosné, *Hegedüs* Lola, *Zlinszky* Lászlóné, *Fényes* Artúrné, dr. *Walkó* Lórántné és még sokan mások végezték.

* **A Vasművek és Gépgyárak Egyesülete** a belügyminisztertől a főváros törvényhatósági bizottságában egy tagságot kér, mivel 40.000 munkást foglalkoztat.

* **Ganz és Társa—Danubius** gép-, vagón- és hajógyár részvénytársaság december 16-án *Klein* Gyula elnöklete alatt tartott rendkívüli közgyűlése az igazgatóság összes javaslatait egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy a *Ganz-féle Villamossági Részvénytársaságot* beolvasztja a vállalatba, mely ezzel kapcsolatban cégét „Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Vagón- és Hajógyár Részvénytársaság"-ra változtatja. Egyidejűleg elhatározta a közgyűlés az Első Magyar Varrógép- és Kerékpárgyár rt. beolvasztását is. A fuzióval kapcsolatos részvénycsere úgy fog történni, hogy a Ganz-féle Villamossági részvénytársaságnak minden 3 darab részvényéért 2 darab, az 1929. évre már osztalékjogosult Ganz-Danubius részvény adatik cserébe, míg az Első Magyar Varrógép- és Kerékpárgyár részvénytársaság minden 2 darab részvénye ellenében 1, a folyó üzletév eredményében már részesülő Ganz-Danubius részvény adatik ki. A közgyűlés az alaptőkét 11.011 darab egyenkint 50 pengő névértékű részvény kibocsátásával az eddigi 11,699.450 pengőről 12,250.000 pengőre emelte fel. A közgyülés az igazgatóságot 12 taggal egészítette ki, akik közül Boncompagni-Ludovici Boncompagno herceg, Gaszner Pál, Neurath Lajos, Papp János, Szuk Géza és Vida Jenő urak eddig a most beolvadó Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság igazgatóságának voltak tagjai, Collot d'Escury C. J. báró (a Nederlandsche Standaard-Bank igazgatója), Éber Antal dr., Halmi Miklós dr., Lodovico Mazzotti Biancinelli gróf (a Fabbrica Automobili Isotta Fraschini, Milano, elnöke), Rossi Adolfo (a Banca Commerciale Italiana ügyvezető igazgatója) és Weiss Otto (Ofenheim et Co.) pedig új tagokul választattak be az igazgatóságba, ami a vállalat belés külföldi financiális hátterének kiszélesítését jelzi. Kapcsolatban a közgyűlésen elhatározott alapszabálymódosítással, amely szerint ezentúl a vállalatnak két elnöke lesz, akik egymást felváltva végzik az elnöki teendőket, a közgyűlést követő igazgatósági ülésen a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaságnak és a Ganz-Danubiusnak eddigi elnökeit, Harkányi János báró és Klein Gyula urakat választották meg a vállalat igazgatóságának elnökeivé.

* **Az Angol-Magyar Bank** havi jelentése megállapítja a hivatalos bankráták leszállításának kedvező hatását. Rámutat a jóvátételi követelések képtelenségére, mert a csonka ország adóssága a külfölddel szemben máris hárommilliárd pengő — a fizetési mérlege meghaladja a félmilliárdot.

* **Uj termelő szövetkezet.** Dícsé retreméltó gondolatot valósított meg vitéz bajcsi *Zsilinszky* Endre a *„Tiszaháti Kisgazdák Termelő és Értékesítő Szövetkezete"* megalapításával. Izig-vérig magyar kisgazdákat tömörített ebbe a szövetkezetbe, akik termékeik értékesítése terén eddig csak nagyon keveset tehettek. Nagyszerű almájuk elrothadt, tojás- és egyéb termékeiket olcsó pénzen voltak kénytelenek elvesztegetni. Ez a lehetetlen állapot megszünt most s a fiatal szövetkezet, mely valóban fedi a „termelő és értékesítő" fogalmat, sok becsületes magyar gazda érdekeit fogja előmozdítani. De a nagyközönség rokonszenvére is érdemes, mert a közvetítő kereskedelem lehető kikapcsolásával, a fogyasztóknak is csak javára szolgál.

* **A kisiparosok érdekében** a Budapesti Kisipari Hitelintézet igazgatósága részéről *Lobmayer* Jenő dr. fővárosi tanácsos, *Ilovszky* János bizottsági tag és *Széll* Jenő vezérigazgató dec. 17-én megjelentek a kereskedelmi miniszternél, hogy tőle a kisipari hitelkeret felemelését kérjék. *Bud* János kijelentette, hogy amennyire csak módját ejtheti, úgy a kérésnek eleget tesz, de elvárja, hogy a székesfőváros tanácsa a maga részéről is olyan mértékben fogja az intézet alaptőkéjét fölemelni, mint amilyen összeggel a kereskedelmi miniszter az intézetet támogatni fogja újabb hitelkeret engedélyezésével.

* **A Nemzeti Bank** 1930 február 3-án délután hatra tűzte ki hatodik rendes közgyűlésének határidejét. A közgyűlésen az alapszabályok értelmében csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik 25 részvény birtokát a Banknál 1929 július 31-ig eszközölt letétel útján igazolták és azóta ezeket a letett részvényeket vissza nem vették.

* **Az új Kallós-Kompasz.** A *Pesti Tőzsde* kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg a Kallós-féle Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz ötödik évfolyama, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztosító intézetek stb. legújabb és legpontosabb személyi és mérlegadatait tartalmazza. Igy most már komplett a négykötetes kompasz és a nyáron megjelent első résszel együtt lényegesen ki van bővítve új fejezetekkel, mint a kormányzóság, a minisztériumok, az országgyülés és a többi állami intézmények. Uj az állami, községi és magánkölcsön-kibocsátások, a bankházak, bankárok és tőzsdei cégek névsora. A cégtulajdonosok és egyéb személyi adatok, a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi kamarák, a gazdasági vonatkozású szakegyesületek, testületek és vidéki hitelszövetkezetek legújabb adatainak ismertetése. Egész önálló fejezet foglalkozik a TÉBE magyarországi hálózatának részletes ismertetésével. A kompasz ára a régi, megrendelhető a *Pesti Tőzsde* kiadóhivatalában, Budapest, IV., Városház-utca 6. Mind a négy kötet ára együtt 50 pengő. A Kallós-féle kompasz házagpótló kiváló közgazdasági mű, mely iránt a budai kereskedővilágban az idén különösen nagy az érdeklődés.

* **Jubilál a Pesti Tőzsde** és a karácsonyi, egyuttal 10 éves jubiláris száma 100 oldal terjedelemben megjelent és mindenütt kapható. Az ünnepi számba a gazdasági, politikai és társadalmi élet előkelőségei írtak cikkeket és a rendes, megszokott rovatokon kívül sváici mellékletet és 16 oldalas képes mellékletet is közöl. Ára 1.— pengő és mindenhol kapható.

Laptulajdonos: VIRAÁG és TÁRSA
Kiadásért felelős: Viraág Béla.

Nyomatott a Révai Irodalmi Intézet Nyomdájában, Bpest V, Ügynök-u. 8. — (Nyomdaigazgató: Linzer M.) —

DIETIKUS táplálkozáshoz szükséges a KÉTSZERSÜLT vagy GRAHAMKENYÉR
BUDAPESTI
GYÓGYFORRÁS KÉTSZERSÜLT
és GRAHAMKENYÉR tápszercikk gyártmányaim gyomorbetegeknek, gyengélkedőknek és gyermekeknek is egyaránt ízletes, tápláló és könnyen emészthető tápszerek. — Tejbe, kávéba, teába mártva, vajjal megkenve, vagy húsételekhez elsőrendű, ízletes és omlós. — Neves orvosok ajánlják. — Felesleges pénzkidobás tehát, a karlsbadi drága cseh kétszersültet fogyasztani, amikor ez 40%-kal olcsóbb. — Viszonteladóknak árengedmény!
Gyárija: NEUMANN BÉLA
ezüstkoszorús sütőmester tápszergyára
Budapest, II., Margit körút 16 — Telefon: A. 512-26
Az 926 évi nemzetközi embervédelmi kiállításon Budapesten, aranyéremmel; az 926. évi kézműipari tárlaton aranyeremmel; az agyar országos iparegyesület díszoklevelével és ezüst érmével kitüntetve. — FIÓKLERAKATOK: Noszlopi Tivadar, IV, Szív-u. 13, Noszlopi Dezső, VIII, Nagyszínház-u. 51

RÓZSADOMBI VIRÁG- ÉS TÁJKERTÉSZET
Budapest, II. ker., Szemlőhegy-utca 23. sz.
Telefon: Aut. 529-70.
TÁJKERTÉSZET: Vállalja díszkertek, parkirozások, ablakdíszítések és villakertek tervezését és évi gondozását.
VIRÁGKERTÉSZET: Szállít egész éven át vágott és cserepes virágokat, csokrot, virágkosarat, dísznövényeket, palántákat és dugványokat.

ORSZÁGOS MAGYAR TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT
PALACK TEJ

Uj JÉGPÁLYA
II. FŐ-U. ÉS PÁLFFY-TÉR SAROK
A LEBONTOTT GANZ-MŰHELY TELKÉN
OKTATÁS, MELEGEDŐ, BUFFET
HETENKINT TÖBBSZÖR ZENE
Idényjegy 12 P. Napijegy 1 P.
id. ERDŐS SÁNDOR

CIPŐT ízléses divatosat a legjobb minőségben készít első-rangú mester PETRÓ
II. kerület, Zsigmond utca 5. szám

RUZICSKA különleges kenyér a legízletesebb!
Kapható mindenütt!

CÍMFESTŐ TELEFON A. 526—22
Első budai, legrégibb címtáblafestészet
VÁLI G. és Tsa, II, Iskola-u. 16

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régt jóhírű céghez
I, Logodi-u. 19 Béres Márton Tel.: 530-33

GÖTZ ANTAL
parkettvállalkozó, asztalosmester
BUDÁN, I, BORS-UTCA 24
Telefonszám: Automata 507—34

CSIRSZKA KONRÁD ÉTTERMEI
a Császárfürdőben
III, Zsigmond-u. 31
KÜLÖNTEREM
esküvők, társaságok és egyesületek számára
TELEFON: A. 512-95

Háztatarozásnál előnyös feltételek mellett vállalkozik
Nagy Pál bádogos
gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi fűtés vállalata
II., FŐ-UTCA 20. SZ.
Telefon: Aut. 520-93

HALWA
SÁNDOR — PUSKAMŰVES
Budán: I., Szt. János-tér 4. Tel.: 507—37. — Állami díszoklevél — Ezüstkoszorús mester — Nagy aranyéremmel kitüntetve.
Vadászfegyverek, fegyverjavítások, sportcikkek, cserkészfelszerelések

Ó-Buda-Újlaki Takarékpénztár
Részvény Társaság
Budapest, III. ker. Lajos ucca 148 szám.
Telefon: Automata 624—57.
Betéteket elfogad könyvecskékre is folyószámlákra a legmagasabb kamatozás mellett. Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlákra, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐ
KELENFÖLDÖN
új vezetés alatt áll (BOHUNICZKY-BANK érdekeltsége), — Természetes keserűsósfürdő
IVÓKURA Olcsó pensió, Park-Strand
5 perc a GELLÉRTFÜRDŐTŐL villamoson

ZLAMÁL

éget ajánlom legjobban
Varrógép, kerékpár, gramophon raktár. Megbizható javítómühely.
Budán, I. Krisztina-körút 151.

Bérautó-taxi 623-89, lakodalmakra, temetésekre, vidéki turákra rendelhető minden időben. III, Főtér 1. Horváth

PARAGON GARAGE
Budapest, I., Bicskei-u. 3
a Horthy Miklós-úti köröndnél. Tel. La. 16-85
Kétszáz kocsi férőhely. Urvezetőknek öltöző- és mosdószobák.
Benzinkút. Bérautók éjjel-nappal!

Thermostóth

Központi fütések és szellőzte sek, biológiai szenyvíztisztító berendezések, vízvezeték és csatornázás, fürdőberendezések és épületbádogos munkák tervezése és kivitele. Szabadalmazott kovácsolt vas „Thermostóth" kazánok kizárólagos gyártói
Tóth Imre és Társa
V., Katona József-u. 8.
TELEFON: AUTOMATA 223—93.

HUNGÁRIA GYÓGYFORRÁS
Budán, az Erzsébet-hídnál
Szénsavval dúsítva:
HARMAT-VÍZ!
Magyarország legradiumosabb gyógyvize. Az Erzsébet-híd budai hídfőjénél épült modern ivócsarnokban. Radioaktiv hatásu lithiumos és calciumhydrocarbonátos gyógyvíz.
IVÓ-KÚRA
Keserűsó-kúra. Javasolva vesebántalmak, gyomorbajok, emésztési zavarok, álmatlanság és vérszegénység ellen. Poharankint 8 f., Karlsbadi sóval 16 f.
Nyitva reggel 7 órától este 6 óráig.
TELEFON: AUTOMATA 530-03.

ÉHGYOMORRA
naponkint igyék egy pohár
KRISTÁLY VIZET!